373562.

373562

Arbor scientie venerabilis z celitus illuminati patris Raymundi Lullij Maioricensis: cuius farrago z fructus admirabilis a tergo huius indicabitur. z in cuius commendationez est hoc extemporaneū Jodoci Badij Ascensij ad pium lectorem epigrāma.

Suscipe Remundi celesti lumine clari
Aurea in arboribus mala scientificis.
Quę si lector edes & in imo pectore condes:
Moly/aut diuinam dixeris Ambrosiam.
Quattuor ecce quater septenis prędita membris
Robora in hac sylua conspicis arborea.
Omnia viuificis lignis pomisq; referta:
Quę bene si gustes nil magis esurias.
Mentis enim quiuis hac crescit in arbore fructus
Omnia quę scitu digna parere facit.
Ergo atlantiacum q̄uis prestantius auro
Citrinas mensas eleuat ista decus.
Quin paradisiacę non sunt huic robora sylue
Aequiparanda/licet nosse vel illa darent.
Illa etenim vetitis necuerunt fructibus Adam:
Hęc potis illius viuificare genus.
Proinde tibi multum maior Balearica debent:
Ad quos hęc Lulli sunt bona missa tui.

Venales habentur Lugduñ. in vico mercuriali apud cenobiū p̄dicatorū: vulgo nostre domine de confort: in domo Francisci fradin impressoris.

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Opus preclarum ꝛ

valde mirabile Arboꝛ ſcięᷓtie vocatum a multum reuerendo magiſtro Raymundo lullio editum. In quo omnium ſcientiarum traditur notitia. Quę arboꝛ generalis in .xvj. arboꝛes ſpeciales diuiditur. que ſunt

Arboꝛ elementalis. prima.
Arboꝛ vegetalis. ſecunda.
Arboꝛ ſenſualis. tertia.
Arboꝛ imaginalis. quarta.
Arboꝛ humanalis. quinta.
Arboꝛ mozalis. ſexta.
Arboꝛ imperialis. ſeptima.
Arboꝛ apoſtolicalis. octaua.
Arboꝛ celeſtialis. nona.
Arboꝛ angelicalis. decima.
Arboꝛ euiternalis. vndecima.
Arboꝛ maternalis. duodecima.
Arboꝛ diuinalis et humanalis. terdecima.
Arboꝛ diuīalis. quartadecima.
Arboꝛ exēplificalis. quīdecima.
Arboꝛ queſtionalis. ſedecima.

Et quelibet iſtarum arboꝛum diuiditur i. vij. partes. videlicet in radices / truncum / bꝛanchas / ramos / folia / flozes / ꝛ fructꝰ. vt latius apparebit ſubtiliter ituᷓti.

Arboꝛis elꝫalis radices ſunt pꝛincipia generalia. ſcilicet bonitas / magnitudo / duratio / poteſtas / ſapientia / voluntas ꝛc.
Truncus eſt hyle ſiue cahos.
Bꝛanche ſunt. iiij. elementa ſimplicia.
Rami ſunt. iiij. elꝫa compoſita.
Folia ſunt accidentia.
Flozes ſunt inſtrumenta.
Fructus ſunt cozpoza elementata et indiuiduata.

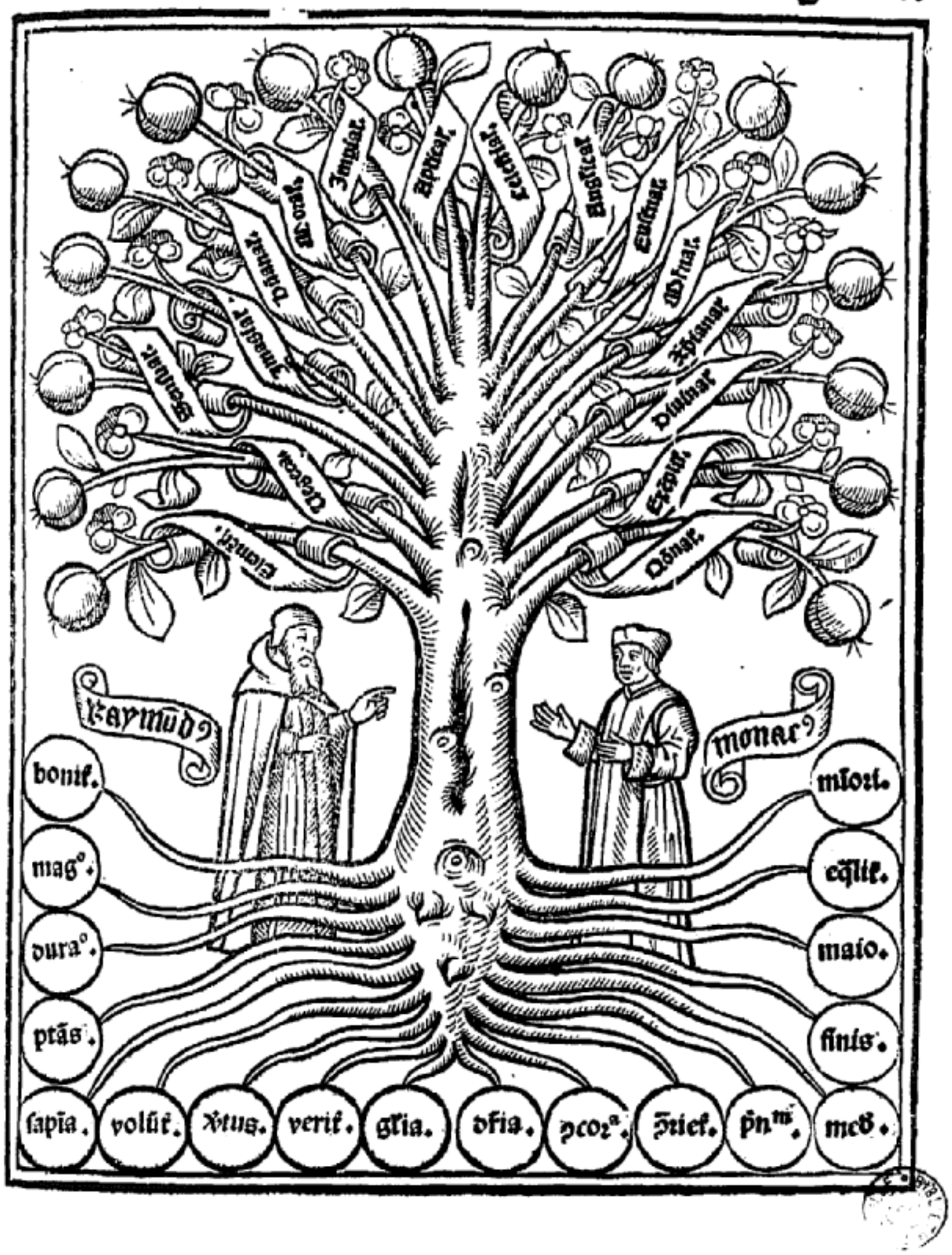
Grammat.
Dialect.
Rhetor.
Logica.
Arithmet.
Musica.
Geometr.
Astrol.
Fisica.
Metaphis.
Ethica.
Yconom.
Politic.
Theologia.
Ethic.
Physic.
Metaph.
Mathem.
Raymud?
monar?
bonit.
magᵒ.
duraᵒ.
ptãs.
mlort.
eqlit.
maio.
finis.
sapia.
volũt.
Xtus.
verit.
glia.
dfia.
ycorª.
Fruct.
pnᵐ.
mcõ.

Arbor elementalis.

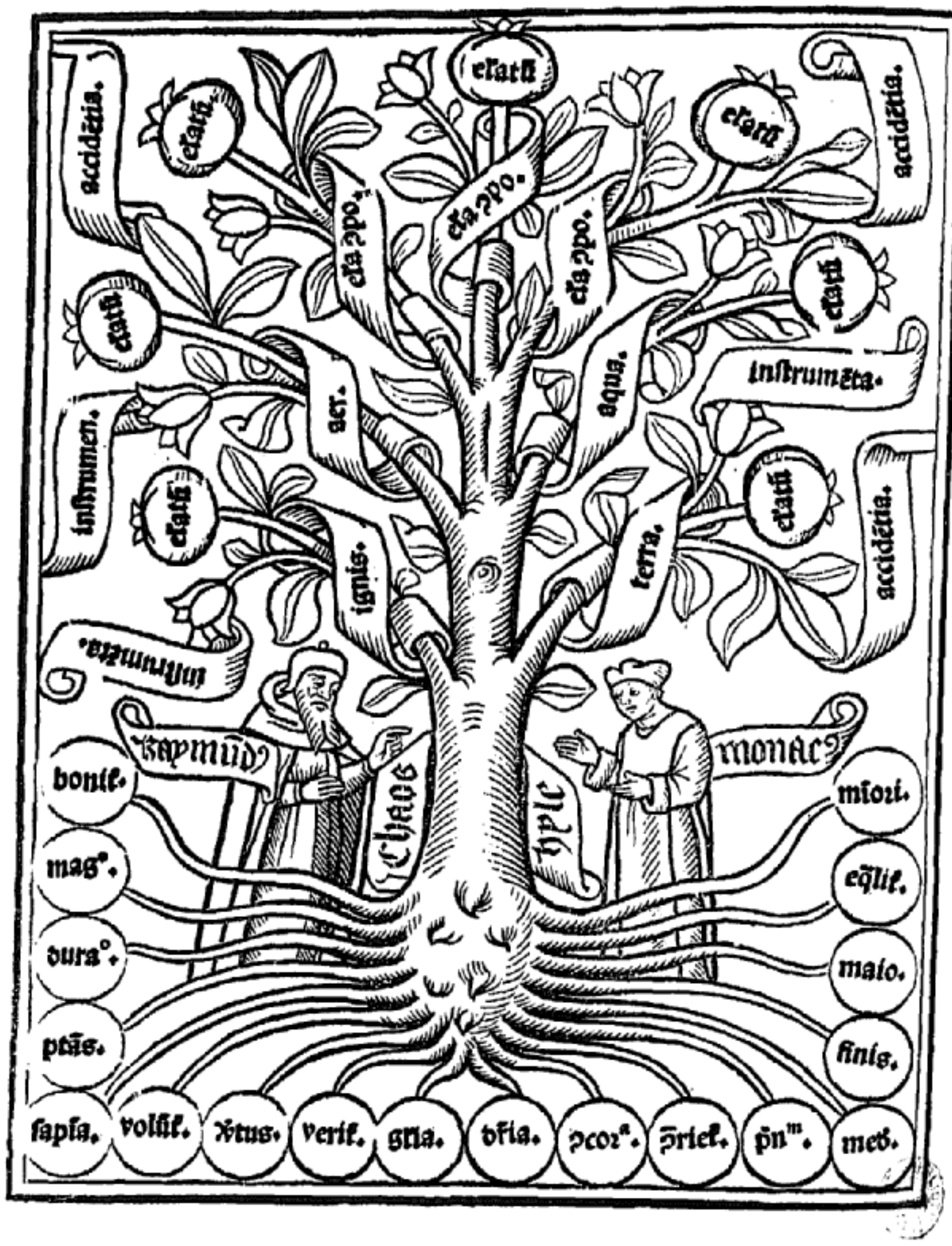

Deus in virtute tua

incipit arbor scientie.

IN desola-
tione et fletib⁹ stans Raymūdus sub quadam arbore pulchra suā desolationē cantabat: vt modicū sui alleuiaret dolorē quē habebat. qz negocijs sanctū Jesu christi ⁊ totius christianitatis ⁊ publicam vtilitatem in curia romana non potuit obtinere. ¶ Dum ita staret desolatus in quadā pulchra valle pluribus fontibus et arboribus pulchris abundosa: quidam monachus per illam vallem veniebat: qui Raymundum cantare audiebat. Et qz cantus ille erat doloroſus ⁊ pius sequendo vocem vsq; ad locum: vbi stabat Raymūdus: venit. Et per habitum quem ei vidit/et per magnam barbam quam Raymundus habebat: extimauit: q̄ eēt aliquis homo religiosus extranee nationis. et dixit ei hec verba. ¶ Amice quid habetis? et quare plangitis? Nomen vestrum (si placet) mihi dicatis/et in qua terra natus estis. Quoniam si vos in aliquo iuuare possem: libenter meum posse facerē. Quia videtur mihi multū vos esse desolatum. ⁊ vellem vos esse in consolatiōne / et q̄ consolationem in nostro creatore haberetis/contēnendo et obliuiscendo vitam breuem huius mundi. ¶ Respondit ei Raymundus/dixitq; ei suum nomen/⁊ magnam partem sui status et vite ei retulit. ¶ Multum placuit monacho: quia Raymundum inuenit. Cui dixit: q̄ ipsum diu quesiuerat: vt ip̄m rogaret: q̄ ipse vnum librum componeret ad omnes scientias generalem. qui leuiter intelligi posset/ ⁊ p̄ quem ars sua generalis (quā composuerat) facilius intelligi posset. qz nimis subtilis videtur ad intelligēdū. Et etiā quia cetere scientie/quas antiqui sapiētes inuenerunt: ita difficiliter intelligunt̄/et ita longū tempus requirūt ad discendū: q̄ vix aliquis p̄ot ad finē debitum deuenire. Et etiā plura dubia sunt: que quidā sapientum contra alios sapiētes habent. Quare rogauit ipsum: q̄ vnū librum faceret generalem qui ad oēs scientias intelligendum iuuaret. Quoniā intellectus confusus periculum magnum et magne deuotionis priuationem ad honorandum deum cognoscendum amandum et seruiendum/et proximo suo salutem procurandum apportat. ¶ Respondit Raymūdus. Domine monache diu laborauī ad veritatem inuestigandam per vnū modum et per alium: et p̄ gratiam dei ad finem et cognitionez veritatis deueni: quā scire tantum desideraui. et quam in libris meis posui. Et etiam sum desolatus: qm̄ illud quod tantū desideraui: ⁊ p̄ quo annis. xxx. laborauī: ad finē deducere nō potui. Itē qz libri mei modicū appreciātur. immo dico vobis: q̄ plures me tenēt p̄ fatuo. qz de huius negocio me intromitto: ꝓpter quod voluntatem non habeo neq; illū librū (p̄ quo me rogatis) neq; aliū facere siue cōponere. immo in mea tristitia desolat⁹ volo remanere. Et qz dñs noster iesus xp̄s tam paucos amatores habet christianos in hoc mundo: ad saracenos redire propono/ ad p̄testandū et ostendē dum illis nr̄e sancte fidei veritatem: et ad faciendū ei honorem: q̄m quod potero: et q̄m gratiam ⁊ adiutorium quam expecto habere a deo. q̄ me creauit ad tractandus suū honorē / et ad reprehendendum illos p̄ quos in hoc mundo est inhonoratus. ¶ Raymūde (dixit monachus) hūc facias libri: de quo vos rogaui. ⁊ talez facias: per quem homo vestram intētionem cognoscat. ⁊ q̄ de stulti[illegible]a quam vobis quidā imponūt (qz nec vos nec libros vestros cognoscūt) sitis excusatus. ⁊ vt p̄ hūc librū ceteri libri vestri appreciētur. Et certe a culpa nō essetis excusat⁹: nisi bonū q̄ poteritis: inter xp̄ianos feceritis. Et erit ad reformādum bonū: quod fecistis. Insuper vobis p̄mitto: q̄ si hūc librū facitis illū plurib⁹ portabo/et omne bonū quod potero: faciā: q̄ diu viuam. ¶ Multū considerauit Ray. in hoc: de quo monachus ip̄m rogauit/ ⁊ in bono qō sequi posset: si librū illū faceret. Et dum ita cōsideraret: quādā pulchrā arborē respexit: que corā

stabat.in qua folia plura flores et fructus consistebant.et in his que ipsa significabat:cogitauit. ¶Raymunde:dixit monachus:in quo cogitatis/et quare meis sermonib⁹ non respondetis?¶Domine monache:dixit Ray.cogito in hoc quod per hanc arborem significatur.quoniam omne quod est:significatur in ipsa. ppter quod habeovolintatem illum librum faciendi: de quo me rogatis. recipiēdo significata que hec arbor mihi in septē rebus significat. videlicet per radices/ per truncum/ brāchas/ramos/folia/flores/ ⁊ fructus arboris. Et per ista septem huius libri processum tenere propono.

De diuisione huius libri.

Liber iste in sexdecim partes diuiditur. ex quibus componitur hec arbor scientie. Prima pars est de arbore elementali. Secunda de arbore vegetali. Tertia de arbore sensuali. Quarta de arbore imaginali. Quinta de arbore humanali. Sexta de arbore morali. Septima de arbore imperiali. Octaua de arbore apostolicali. Nona de arbore celestiali. Decima de arbore angelicali. Undecima de arbore euiternali. Duodecima de arbore maternali. Terdecima de arbore christianali et diuinali. Quartadecima de arbore diuinali. Quindecima de arbore exemplificali. Sedecima de arbore questionali. Per has sexdecim arbores de omnibus scientijs tractari potest. Posita est in hac scientia arbor elementalis: vt cum ipsa nature proprietatesq; elementorum cognoscantur/ ⁊ illud quod sunt/et operationes quas faciunt/ ⁊ illud quod sequitur ex illis. ¶Per arborem vegetalem cognitio datur de plantis ſm earum vegetationem et operationem:quas habent in seipsis ſm naturas: quas habent per instinctus et appetitus naturales. ¶Per arborem sensualem datur ars et cognitio de sensibilibus et sensitis et de eorum sentire. ¶Per arborem imaginalem habetur ars et modus cognoscendi impressiones:que remanent in imaginatione de rebus sensitis vegetatis ⁊ elementatis. ¶Per arborem humanalem datur cognitio de principijs et coniunctionibus spiritualium et corporalium rerum et de eorum naturis: et de finibus causarum: quesunt propter homines. Iterum de dispositionibus:et habitibus: que in hominibus consistunt: et de pluribus alijs: de quibus in quita parte libri huius loquemur. ¶Per arborem moralem datur cognitio de virtutibus et vitijs:que sunt i hominibus. ⁊ de causis: per quas virtutes ⁊ vitia assunt et absunt. ¶Per arborem imperialez datur cognitio de regimine principum et de fine quare sunt publice siue communes persone. ¶Per arborem apostolicalem habetur cognitio de vicaria: quam iesus christus tradidit beato petro.et de sanctitate: que requiritur in prelatis et eorum subditis. et de fine:propter quē eligunt ad essendū personas communes. ¶Per arborem celestialem datur cognitio de impressione: quam corpora supracelestia influunt in corporibus inferioribus/et de naturis: quas corpora inferiora recipiunt a corporibus superioribus. ¶Per arborem angelicalem habetur cognitio de angelorū quiditate/et de eorū operationibus quas habent in se/et de gloria:quam dant deo/ et de subsidijs: que hominibus faciunt. ¶Per arborem euiternalem datur cognitio de paradiso et de inferno et de continua duratione: que est in alio seculo sine fine. ¶Per arborem maternalem intelligimus dominam nostram sanctam mariam: que mater est iustorum ⁊ peccatorum:et datur cognitio de spe ⁊ auxilio: que in illa et ab illa habemus et habere possumus: ⁊ de respectu gloria et amore: qui sunt inter ipsam et filium suum iesum christum. ¶Per arborem diuinalem et humanalem iesum christum ⁊ participationem diuine nature et humane intelligimus.et habetur cognitio quomodo iesus christus,est finis et perfectio omnium

entium creatorum. ¶ Per arborem viui nalem deum intelligimus et operationes quas in se habet et in creaturis: et finem siue perfectionē: quos habet in se ꝛ quos habemus in ipso. ¶ Per arborem exemplificalem exempla intelligimus: que dari possunt de arboribus supradictis: ꝛ datur cognitio ad inuestigandum et ostendendum naturas earum et proprietates. Et hec arbor multum est bona ad predicandum. ¶ Per arborem questionalem artē intelligimus et modum questiones faciēdi et ipsas soluendi. Et datur cognitio ad inuestigandum rerum veritates: ꝛ ad destruendum ꝛ confundendum errores: qui in multis libris ponuntur: per quos multi homines tanq̄ ceci in tenebris existūt.

De arbore elemē tali.

Arbor ista diuiditur in septem partes. Prima pars est de suis radicibus. Secūda de suo trunco. Tertia est de branchis suis. Quarta de ramis. Quinta de foliis. Sexta de suis floribꝫ. Septima de suo fructu. ¶ Per suas radices intelligimus principia artis generalis: que sunt bonitas/magnitudo/duratio/potestas/sapientia/voluntas/virtus/ veritas/ gloria / differentia / concordantia/contrarietas / principium/ medium/finis/maioritas/ equalitas / et minoritas. ¶ Per truncum omnium istorum principiorum corporalium congregationem intelligimus. Unde sequitur siue resultat vnum corpus confusum: quod dicitur chaos quod complet totum spacium: quod est sub luna diffusum. in quo species rerum sunt seminate siue diffuse/et dispositiones et habitus earum, intantum: q̄ ipsum corpus est substantia confusa rerū elementatarum accidentibus subiacens.

¶ Per branchas quattuor elementa intelligimus. videlicet ignē/ aerē/aquam/ꝛ terram/que sunt substantie rerum elementatarum: in ipsis sustentatarum. Et ipsa insensibilia sunt ꝛ incorruptibilia: inquātum sunt simplicia. ¶ Per ramos quattuor massas scilicet quattuor elementa cōposita ꝛ sensibilia intelligimus. videlicet ignē quē in flāma sentimus. ꝛ aerem motum: qui est inter nos ꝛ lunam. ꝛ aquam maris fontiū ꝛ fluminū. et terram: in qua habitamus ꝛ sustētamur. Et ista sunt membra arboris elementalis. ¶ Per folia intelligimus rerum corporalium corruptibiliū accidentia. sicut sunt quātitas qualitas ꝛc. ¶ Per flores rerum instrumenta intelligimus. sicut est manus: que est instrumentum ad operandum: ꝛ pes ad eundum. ¶ Per fructum elementata intelligimus. sicut sunt lapis/pomum/ homo/ leo/ piscis/auis/aurum/ ꝛ argentum.

¶ De prima parte arboris elementalis scilicet de radicibus. Et primo de bonitate.

In parte ista intendimus dare diffinitiones bonitatis ꝛ aliorꝫ principiorꝫ: vt cū ipsis diffinitionibus principia cognoscātur. ¶ Bonitas est ens rōne cuius bonū agit bonū. et sic bonum est eē: ꝛ malum est non esse. ¶ Est bonitas radix arboris elementalis: inquantum arbor per bonitatem est bona. ꝛ ratione bonitatis agit bonum: inquantum res primarias et naturales producit. videlicet branchas ramos et ceteras partes suas. ꝛ eius priuatio eiusq̄ operationū esset mala. Et operationes sue sunt primarie: inquantum omnia nalia elata ab ipsa sunt diriuata: et de sua ēntia sunt essentiata. Est bonitas vniuersale principiū oibus partibꝫ: q̄ sunt bone in arbore. sicut magnitudo arboris: que est bona p bonitatem. et idem est de duratione potestate et ceteris partibus. Et ideo est bonitas radix omnibus partibus arboris: que ex illa suam capiunt similitudinem. videlicet q̄ sunt bone per ipsam. ¶ Hec bonitas generalis in semetipsa est plena sui ipsius ꝫ ceterarum partium. Est plena sui ipsius in semetipsa: inquantū in semetipsa partes hꝫ ēntiales ꝛ ꝓcretas: que de

» sua sunt essentia specie et natura: videli-
cet bonificatiua bonificabile ⁊ bonificare.
Bonitas est ceteris ptibus plena: inquã-
tũ est magna p magnitudinẽ: ⁊ durabilis
per durationẽ: et potẽs per ptãtem. Idcir
» co bonitas est radix arboris cũ cõplemen
» to: qũ supra dixim⁹. per qõ est copleta ro-
quã arbor sit bona ⁊ agat bonũ. Alĩ cũ
bonitas sit p se plena ⁊ p aliud: opz q̃ sit
radix substãtialis. qr si nõ esset: nõ eẽt ma
gnitudine plena: cum substãtia maior sit
accidẽte. nec substãtialiter esset arbor bo-
na. Et talis priuatio substantialitatis eẽt
mala: ⁊ arboris suarũq; partiũ vacuitas.
est ergo bonitas pars substantialis: vt na
tura passionem non habeat vacuitatis.
¶ Bonitas inquantum per magnitudi-
nem est magna/et per durationem dura-
bilis/et per potestatem potens: et sic de ce
teris: est accidẽtibus subiectata. que sunt
similitudines: quas ab alijs partibus as-
sumit. et inquantum cetere partes ab ipa
capiunt similitudines sunt ille similitudi
nes quas recipiunt accidentia. sicut ma-
gnitudo que bona est p bonitatẽ et dura-
tio similiter et potestas ⁊c. Et in hoc est
fons generalis ceteris accidentibus: que
de partibus substãtialibus procedunt.

¶ De magnitudine.

Magnitudo est illud ens: per qõ
bonitas duratio ⁊c. sunt ma-
gne: ambiens omnes extremi-
tates essendi. Magnitudo est substantia-
liter radix arboris: vt ipsa substantialiter
sit magna. et q̃ magnitudo sit id quod ẽ.
quoniam si magnitudo non esset princi-
pium substantiale: paruitas esset in boni-
tate/ duratione/potestate/ et virtute ⁊c. et
non esset hoc quod est: neq; per ipsam eẽt
arbor magna. quod est impossibile. Est er
go magnitudo fm semetipsam substãtia-
lis: et similitudines quas dat sunt accidẽ-
tales. sicut de bonitate predixim⁹. Sed
quoniam magnitudo est vna pars arbo-
ris: est arbor per illam substantialiter ma
gna: quemadmodum totum per suas par
tes essentialiter est totũ. Et ad proban-
dum q̃ duratio potestas ⁊ alie arboris ra
dices cõtrarietate excepta sunt substãtia-
les partes: sufficit probatio: quã dedimus
de bonitate magnitudine ⁊c. que sunt par
tes subales. ¶ Cõtrarietatem tñ nõ dici-
mus partem esse subalem: vt probauimus
in tabula generali. ¶ Per hãc magnitu
dinẽ habetur cognitio de magnitudine
arboris: quã habet fm suas radices ⁊ fm
suum truncum/branchas/ ramos/folia/
flores/ ⁊ fructus.

¶ De duratione.

Duratio est proprietas: p quam
durãt bonitas magnitudo ⁊c.
Bonitas durat per durationẽ
in suo existere ⁊ agere. sicut duratio: que ẽ
bona in suo existere ⁊ agere p bonitatem.
Unde sicut radix a terra cum qua partici
pat: influentiaz assumit: sic duratio est ra
dix vnde bonitas influentiam ad duran
dum assumit in seipsa/⁊ etiam ad durifi-
canduz similitudines: quas bonitas dat
ceteris partib⁹ subẽ. Et hoc quod dicim⁹
de bonitate: sequitur de potestate ⁊c. Id-
circo est duratio ratio per quam arbor et
omnes eius partes durant.

¶ De potestate.

Potestas est id: per quod bõitas
magnitudo duratio ⁊c. possunt
existere ⁊ agere. Bonitas est: et
inquantum est: potest esse. quoniam si esse
non posset: nõ esset. Quia bonitas est ita
sub ratiõe potestatis: inquãtũ esse potest:
sicut potestas est sub ratione bonitatis:
inquantum bona est per bonitatẽ. Et qm
bonitas in seipsa operationez habere po
test per potestatez videlicet bonificare: qõ
sine potestate habere nõ posset: opz q̃ po
testas in se habeat possificare: per qõ bo-
nitas possit habere in se bõificare. qõ ha
bere non posset: si potestas non haberet
possificare. Et ideo potestas est radix ar-
boris cum bonificare: inquantum bonifi
care est per possificare. Et idem est de ma-
gnificare durare ⁊ ceteris. Quare in ar-
bore sequitur possificare de rebus possibi
libus/fm suiipsius ⁊ suarum partium ra-
tionem. Et ea que sunt in illa impossibi-
lia: sunt impossibilia. quia sub rõne suoꝝ
principioruz non existunt: sicut ẽ impossi
bile: q̃ ignis in aquaz essentialiter posset
conuerti/et aqua in ignez vel vna species
in aliã.

¶ De sapientia.

SApientia est id ratione cuius sapiens intelligit. In arbore el'ali sunt instinctus naturales. sicut ignis: qui habet instinctum naturalē ad calefaciendum aerem: vt habeat cum illo concordantias. et ad calefaciendū aquā: vt cum illa habeat contrarietatem. vt de concordantia sequatur generatio/ꝛ de cōtrarietate corruptio. Cum sit ita: q̄ generatio cum esse habeat concordantiam/et corruptio cum non esse. Inde ratione huius ignis instinctum habet naturalez ad has operationes naturales faciendum: q̄uis discretionez non habeat. Quare inelatis q̄ discretionem non habent/ꝛ inclinationes habēt naturales ad illos fines: quare sunt: stant instinctus naturales. habituati in figura sapientie vel sciētie: que est in hominibus. Et propter hoc est instinctus naturalis radix arboris elementali: ratiōe cuius instinct⁹ naturales sunt in illa habituati ꝛ diffusi.

¶ De voluntate.

VOluntas est id: per quod bonitas magnitudo ꝛc̄. sunt amabiles. In arbore elementali sm̄ suā naturā nō est volūtas spiritualis. sed in ipsa sunt habituate ꝛ seminate voluntates animalium irrationabiliū ꝛ appetitus plantarum ꝛ elementorum: qui sunt naturales appetitus causis naturalibus desideratis sub ratione bonitatis: ꝛ sic de ceteris. Sicut ignis: qui habet appetitum ad calefaciendum aerem: vi det ei suam similitudinem. Et sicut planta que habēt appetitū ad pluuiaz: vt ex illa viuat ꝛ crescat. Et sicut leo: qui habet appetitum ad leonissam pro specie sua conseruanda: et ad bibendum: vt det humiditatē suis partibus desiccatis ꝛ calefactis: ꝛ idem ē de ceteris elatis. ¶ Iste appetitus naturalis ē radix arboris elemētalis: vt habeat naturales appetitus particulares habituatos ꝛ diffusos sub vniuersali appetitu: quem diximus.

¶ De virtute.

VIrtus est origo vnionis bonitatis magnitudinis ꝛc̄. Oritur virtus de vnitate bonitatis in bonificare: inquātū bonificare exit virtuose de bonificatiuo ꝛ bonificabili: in q̄bus exit virtus siue oritur: vt bonificare sit virtuosum/ꝛ bōificās ꝛ bōificabile simul virtuosa. Et idē ē de exitu: quē facit virtus de aliis causis p̄marijs ꝛ secūdarijs. Et hec virtus est radix arboris elementalis: per quam virtutem habet in seipsa et in suis partibus: vt sint virtuose. et q̄ faciant operationes virtuosas.

¶ De veritate.

VEritas est id: quod est verus de bonitate magnitudine ꝛc̄. Et verificare est id: quod verum est de bonificare magnificare ꝛc̄. Ignis est: ꝛ postq̄ est: verum est illum esse. quoniam si suum esse non esset verum: ipse nō esset. Ergo ignis est ita per veritatem in vero: sicut per calorem ī calefacere/ꝛ per lucem in lucere. Hec veritas que res primarias ponit in vero: est radix vniuersalis. ceteris veritatibus: q̄ in arbore elemētali cōsistūt. Et ipsa est genus: ꝛ ille sunt species in arbore diffuse ꝛ habituate vnde diriuātur cetere indiuiduate veritates. sicut veritates ignis ꝛ aliorum elementorum: que sunt species existentes sub radice: que est genus. de qua radice dictum est. Et veritates indiuiduate sunt: sicut est calor piperis ꝛ allei ꝛ humiditas et frigiditas cucurbite.

¶ De gloria.

GLoria est ipsa delectatio: in qua bōitas magnitudo ꝛc̄. quiescit: Gloria que est cum discretione: non est simpliciter in arbore elementali: quia non pertinet nisi rationali. sed eius similitudo ꝛ figura est in arbore elemētali: vt eius partes quietem habeant. Et illa est delectatio naturalis ꝛ corporalis. sicut ignis: qui delectatur in dando suaz similitudinem aeri: inquantum ipsum calefacit. et in recipiendo siccitatez a terra: vt sit siccus. cum qua siccitate delectatur destruere humiditatē aeris: vt illum calorem suum recipere compellat/ꝛ vt nō det aque humiditatem. Contra quam aquaz delectatur: vt ipsam possit calefacere/ꝛ in ipsa frigiditatem mortificare. Et sic de ceteris rebus naturalibus: que delectantur in suis operationibus. quemadmodum planta: que flores ꝛ fructus facere delectatur/et leo cū leonissa. Et propter hoc

hec delectatio naturalis ⁊ generalis quã diximus: est radix arboris elementalis: ratione cuius delectationes inferiores in illa sunt seminate: quas quedam res habent in alijs ſm q̃ supra diximus.

¶ De differentia.

Differentia est id: ratione cuius bonitas magnitudo ⁊c. sunt rationes inconfuse: ⁊ per quam bonificans ⁊ bonificabile sunt inconfusa. Differentia est radix generalis per quam differunt res primarie et naturales. ⁊ idẽ est de secundarijs. sicut bonitas magnitudo ⁊c. que in creaturis non sunt idẽ: immo per differentiã sunt differentes intãtũ: q̃ vna non est alia. Et idez est de bonificante ⁊ bonificabili ⁊ bonificare: que differunt in bonitate. Et de magnificante magnificabili ⁊ magnificare: q̃ differunt in magnitudine. Idcirco differentia est ratio ⁊ occasio: q̃ de pluribus sit pluralitas. ⁊ q̃ differant subaliter: quẽ admodũ ignis aer homo ⁊ equ⁹: que differunt substantialiter: sed sine differentia hoc esse non potest: nisi differentia principium subale esset in partibus substantialibus: videlicet differans/differabile/⁊ differare: que sunt partes de sua essentia ⁊ substantia. ¶ Ceruntamen differentia est alio modo principiuz accidentale: quemadmodum arbor ⁊ lapis: que per accidens differunt: inquantuz non sunt differentes per se. sed per differentiã. Sicut arbor que non est per se colorata: inquantum est subiacens speciei arboris. sed est colorata: inquantum est subiacẽs speciei coloris. ¶ Differentia habet tres species. Est enim differentia inter sensuale ⁊ sensuale: sicut inter hominem ⁊ asinum: qui differunt per speciem. ¶ Et inter sensuale ⁊ intellectuale: sicut inter corpus ⁊ animam: que differunt per differentiã. ¶ Et inter intellectuale ⁊ intellectuale. sicut inter intellectum ⁊ voluntatem: ⁊ inter deũ ⁊ angelum: qui differunt per differentiã. Et per has tres species quas diximus de differentia: sunt omnia entia differentia. Sed in arbore elementali non est differẽtia rerum spiritualium: sed sensualium. Et per illam habet species in se semina-tas siue diffusas differentes adinuicem: sicut species bouis ⁊ asini / pomi ⁊ equi/ folij ⁊ floris. ⁊ sic de alijs sensualibus rebus subsistentibus elementatis. Et propter hoc: hec differentia est radix arboris elementalis. Ex qua differẽtia omnes species differentie deriuantur: existentes in arbore in potentia per materiam: ⁊ in habitu per formam.

¶ De concordantia.

Concordantia est id: p quod bonitas magnitudo ⁊c. in vnũ ⁊ in pluribus concordant. ¶ Plura concordant in vno ⁊ in pluribus p cõcordantiaz. sicut bonitas magnitudo ⁊c. que concordant: vt sint partes vnius substantie. sicut substantia pomerij: que bona est ⁊ potens ⁊ magna. Concordant adhuc: vt quelibet remaneat hoc quod ẽ in substantia: vt in illa substantia differentia non perdatur. nec ille suum esse perdant. nec earum naturas nec proprietates. quia si perderetur in vnitate substantie: rerum pluralitas perderetur: in qua perditione concordãtia perderetur. quoniam subiectum non haberet in quo foret sustentata ⁊ esset contra seipsaz. quod est impossibile. quoniam nullum ens naturaliter est contra seipsum. Est ergo concordantia ratio vni ⁊ pluribus. et sub tali ratione est radix arboris elemẽtalis. per quam radicez seminate sunt in arbore elemẽtali subiecta arbori humanali plures concordantie naturaliũ rerum speciales existentes ſm tres species: quas de differentia predixim⁹. sicut inter ignem ⁊ aerem. in quibus est concordantia sensualis: inquantum in calore concordant. Et quemadmodum inter sensuale ⁊ intellectuale: vt corpus ⁊ anima que adinuicem concordant. vt ex ipsis sit vnus homo. et vt hoc quod sunt: remaneant. Et inter intellectuale ⁊ intellectuale. sicut intellectus ⁊ voluntas: que concordant insimul ad accipiendum vnum obiectum. quemadmodum intellectus: qui illud accipit intelligendo: et voluntas amando.

¶ De contrarietate.

Contrarietas est quorundã mutua resistentia propter diuersos

fines. Hec contrarietas tres habet species. Fm quod dictum est de differentia. Contrarietas est inter sensuale ꝛ sensuale. sicut inter ignem et aquam: inter quos est contrarietas per calorem ꝛ frigiditatem. Item est ꝓtrarietas inter sensuale ꝛ intellectuale. sicut inter corpꝰ ꝛ animam hois. quoniam anima naturaliter se habet ad aliam vitam: ꝛ corpus ad vitā istā. Contrarietas est inter intellectuale ꝛ intellectuale. sicut inter bonum angelum et malum. ꝛ sic de alijs rebus similibꝰ istis. Illa contrarietas que est inter sensuale ꝛ sensuale est radix arboris elemētalis: vt illa sint cōtrarietates specifice seminate existentes sub generatione ꝛ corruptione ꝛ finibus contrarijs. quemadmodum ignis qui se habet ad calefacere: ꝛ aqua ad frigefacere.

¶ De principio.

Principium est id: quod se habet ad omnia in ratione alicuius prioritatis. Hoc principij est radix arboris elementalis: vt per ꝑm sic partes sint prime ꝛ generales. Qm sicut principium est bonū ꝑ bonitatē: est magnum per magnitudinem: durans ꝑ durationem: ꝛ potens per potestatem. sicut bōitas magnitudo duratio potestas aē. sunt principia per prīcipiuz: quod eis dat suam similitudinē. sicut ex illis similitudinem accipit. ¶ Principium generale duobus modis intelligimus: substātiale scilicet ꝛ accidentale. Substātiale sicut efficiens forma ꝛ materia ꝛ causa finalis. Accidentale: sicut quātitas qualitas relatio ꝛ alia accidentia generalia. ¶ Principium quod est efficiēs: est sicut ignis: q̄ principiat calefacere. ꝛ agēs naturale: qō principiat generare. quēadmodū homo: qui generat alium hominem. ¶ Principium formale est: sicut forma: que materiam informat. quēadmodum forma vegetatiue: que informat materiam arboris: inquantum ipsam materiam facit stare vegetabilem. ¶ Principium materiale est sicut materia ferri: que est principium ad plura. sicut ad clauum ad gladium et ad cultellm. ¶ Principium finale est sicut homo: qui est principiū finale omniū suarū partium. qm̄ omnes partes hois sunt: vt homo sit. Et sicut habitare: quod est principium finale camere. ¶ Principium accidētale est sicut quātitas: que est principium mensurarum. ꝛ qualitas: que est principium figurarum: ꝛ sic de alijs. ¶ Per hoc principiū generale in arbore elementali sunt plura principia dimissa. sicut dispositio: que est principiū ad habitus specierū in ipsis diffusos ꝛ seminatos.

¶ De medio.

Medium est subiectū: per quod finis influit principio suā similitudinē/ et per quod principiū refluit fini naturam sapiens vtriusq;. Et finis influit principio suam similitudinem. sicut calefactiuū ad calefactibile: et mediū est calefacere. ꝛ sicut habitatio ad cameram: ꝛ mediū est habitare. Et sic de alijs rebus similibus istis. ¶ Hoc medium tres habet species. Una est. Fm medium cōiunctionis. sicut clauus: qui coniungit duos postes. ꝛ amare: qō coniūgit amantem ꝛ amatum. ꝛ calefacere calefaciens ꝛ calefactū. ¶ Alius est modus mediū: qō est mensurarū. sicut centrū: qō est in medio loco circuli. ꝛ calefacere: qō est in medio loco calefacientis ꝛ calefactibilis. et intelligere intelligentis ꝛ intelligibilis. et numerus binarius in medio vnius et trij. ꝛ actus in medio potentie ꝛ obiecti. ¶ Tertia species mediū est mediū extremitatū. sicut linea q̄ est inter duo puncta. ꝛ amplum inter longum ꝛ profundū. ꝛ virtus temperātie: que est inter nimis ꝛ parum. Et sic de alijs rebus similibus istis. ¶ Scōm tres species antedictas est medium radix arboris elementalis. que habet in se diffusa seu seminata plura media dispolita ad ducendum per agentia naturalia in actum. sicut in pipere: vbi sunt media antedicta: existente intra piper vno puncto medio qui est centrū ad circūferētias. Adhuc in illo est calefacere: qō calefaciens ꝛ calefactum coniungit. et linee: que sunt media terminata. existentia intrā extremitates superficierum. Idcirco plante ꝛ generata crescunt vsq; ad medium locum: qui est centrum

augmenti ꝛ generationis.ꝛ descendunt vsq; ad finē priuationis per corruptionē.

¶ De fine.

FInis est:in quo principiū quiescit. Finis habet tres species. ¶ Est enī finis:qui est cōplemētum.sicut calefactū:quod est finis calefacere.quoniam calefacere est:vt sit calefactū.ꝛ res visa:que est finis videre.ꝛ amata amare.et clauus:q̄ est finis martelli.ꝛ sic de aliis rebus naturalib⁹ ꝛ artificialibus. ¶ Est alius finis:q̄ est ꝑm priuationē. sicut priuatio virtutis:aut visus:aut hominis mortui. ¶ Est etiā ali⁹ modus finis. sicut termini terrarum ꝛ regnoꝝ ꝛ extremitates subaꝝ. Scōm has tres spēs finis est finis radix arboris elatis in qua fines rerū naturaliū sunt in potentia. Et ꝓpter hoc sunt appetibus ꝛ instinctus naturales in arbore elatis diffusi ꝑm naturā siue radicis:que est finis ꝛ dispositionis qua habet cum aliis radicibus.

¶ De maioritate.

MAioritas est imago magnitudinis immēsitatis bonitatis eternitatis ꝛc̄.Maioritas est in tribus modis. ¶ Est enī maioritas: que est de subalibus. sicut suba hois:que maior est in bonitate ꝛ virtute ꝙ suba asini:ꝛ adhuc cū ipsa sit de pluribꝰ rebꝰ. qm̄ i asino rōnalitas non est:sed in hoīe. ¶ Est alia maioritas:q̄ est inter subaꝝ ꝛ accidens.sicut bonitas substātialis:que maior est ꝙ bonitas accidentalis. ¶ Est alia maioritas:que est inter accidēs et accidēs.sicut videre qs maius est in bonitate ꝙ calefacere:ꝛ intelligere ꝙ videre. ¶ Per has maioritates i arbore possunt esse plures maioritates:et quedā maiores aliis. quēadmodū ignis:qui est maior in pipere in calefacere ꝙ aqua:ꝛ clauus ꝙ martellus in ferme:ꝛ aurum ꝙ ferrum ad emendū et vendendum:ꝛ sic de aliis rebus.

¶ De equalitate.

EQualitas est subiectum in quo finis cōcordantie bonitatis magnitudinis ꝛc̄.quiescit. Hec eqlitas in arbore elementali est radix tribus modis. ¶ Videlicet equalitas:que est inter substantiaꝝ et substantiam:sicut Raymundi ꝛ martini: que equales sunt in specie hois. ¶ Et equalitas:que est inter subam ꝛ accīs. sicut ꝙtitas:que est ita magna in extēsitate.sicut suba corporalis sub illa existēs. ¶ Est ꝛ alia equalitas inter accīs ꝛ accīs. sicut decoctio de duabus plātis facta vna exfite in quarto gradu caloris:ꝛ alia in quarto gradu frigiditatis: que equales sunt in calefacere ꝛ frigefacere patiētē. ¶ Est vna alia equalitas ꝓportionalis:que est sicut membra in substātia hoīs:que ſm ꝓportionē conueniūt:ꝙ vnū mēbrū sit alio maius. Scōm hos modos equalitatis est equalitas radix arboris elemētalis.in qua disponite sunt ꝛ habituate: plures naturales ꝛ particulares equalitates de vniuersali equalitate (quam prediximus) oriuntur.

¶ De minoritate.

MInoritas est ens circa nihilū. Hec minoritas intelligi potest ſm qs intelligit de maioritate.cū maioritas ꝛ minoritas se habeant relatiue. ¶ Minoritas est prope nō esse ſm comparationē maioritatis:que plus habet de esse ꝙ minoritas. ¶ Adhuc q̄ res de nō esse in esse deueniunt:ante sunt in minoritate ꝙ in maioritate. Et quando corrūpit de esse in nō esse prius sunt in maioritate ꝙ in minoritate. Unde cum hoc ita sit:minoritas ergo est ghale principiū ꝛ radix in arbore: per quā sunt plures minoritates: vt in illa sit dispositio ꝛ potentia:per quam queda suaꝝ partium sunt minores ꝙ alie. ¶ Dictum est de radicibus arboris elatis. ꝛ data est doctrina seu cognitio: quō arbor elemētalis est assituata ſm suam naturam radicū: quā diximus. Propter hoc haberi pōt cognitio de rebus primarijs naturalibus in arbore sustentatis seminatis et dispositis quomodo ducantur ad habitus ꝛ actus per agentia naturalia descendentia ꝛ diriuata de primis: quēadmodū secundus homo qui descendit de primo:ꝛ secunda gallina de prima:quos primo deus creauit:vt per operationem naturalem deducerent in actum indiuiduata specierū in arbore existentiū:ſm ꝙ supradiximus.

¶ De trunco arboris elementalis.

Truncus iste est hyle: qui dicit sue vocat vniuersale chaos. Et est corpus primum existens principium omnium generabilium ⁊ corruptibilium elementatorum. ⁊ est corp⁹ de p⁹ forma ⁊ de pma mā coposita. ¶ Forma pma est aggregata de formis primarijs: q̄s supra diximus. qualiter de bonificatiuitate/ magnificati⁹/ durificati⁹/ possificati⁹ ⁊c. componit vnā formā vniuersalē sub qua existūt. sicut ptes cōstitētes subtus subam ex ipsis aggregatam siue cōpositam. ⁊ hec est forma trunci generalis. ¶ Prima materia est aggregata de multis materijs. vz de bonificabilitate/ magnificā⁹/ durificā⁹/ possificā⁹/ ⁊ ceteris. quā oēs insimul sunt dispolite: q̄ ex ipsis sit vna vlis mā. sicut plures partes simul dispolite sunt ad vnū totū. Et hec ē materia pma trūci ḡnalis: ⁊ p bonificare magnifi⁹/durifi⁹/possifi⁹/⁊ ceteros act⁹: forma vniuersalis ⁊ materia vlis cōiungūtur. ⁊ insimul vnū corp⁹ (q̄ vocatur chaos) constituunt. in quo omnia particularia corpora seminata sunt ⁊ dispolita essendi indiuiduata ad essendum de esse corporis vlis. sicut piper allemm et pomuz que sunt de quattuor elementis ⁊ clauus de ferro. ¶ Quod truncus iste sit corpus: quelibet suarum radicum ꝑm suā dispositiones significat. Et probatur hoc modo considerando bonitatem esse vnuz punctum ⁊ magnitudinem alium. ⁊ sic de ceteris radicibus. Unde aggregata bonitate magnitudini: ⁊ magnitudine durationi: ⁊ duratioe potestati: sequitur linea: q̄ est longitudo. Et aggregata duratione bonitati: ⁊ potestate magnitudini: sequitur superficies: que ē latitudo. Et quia q̄libet punctus est rotundus: quia est plenus suis concretis essentialibus: sicut bonitas que plena est suo bonificatiuo bonificabili ⁊ bonificare: sequitur profundum. Euz ita sit q̄ oēs puncti sunt admisce inuicē mixti: vt in mixtione sit eorum quantitas ꝓtinua. sicut bonitas: que non potest esse magna sine magnitudine: nec durans sine duratione: nec potens sine potestate: nec magnitudo/ duratio/ potestas ⁊c. possunt esse bone sine bonitate. Sunt ergo puncti mixti adinuicem in continua participatione.

¶ Probauimus ergo longum amplum ⁊ profundum: vnde resultat corpus de necessitate. Et hoc corpus est rotundum et sphericum: quoniam est de partibus rotundis (ꝑm quod predixim⁹) et suus locus ē in concauitate spere lune: qui est ex ipso plenus. vt natura vacuum non sustineat: q̄ si sustineret res naturales eēnt impossibiles. Truncus iste ⁊ chaos est inuisibilis ratione confusionis: in qua est/ ⁊ quonia sue partes cōtinue sunt et q̄libet ē in alia: et quoniam visibilitas nō est nisi de partibus discretis. sicut aer: qui participat cū oculis p cōtactū. ⁊ iō oculi non ꝑnt videre illū. Et etiā q̄ in trunco ptes eius sunt informes: sicut quātitas qualitas ⁊ cetera accitia sustentata supra cōfusionē. quia opz ipsas esse confusas. ¶ Et in confusiōe subali ⁊ accitali seminate sunt partes dispolite ad essendū formate in idiuiduatis exitib⁹ actualiter sub suis spēb⁹. sicut homo: q̄ habet corpus indiuiduatū: ⁊ leo similiter. ⁊ in quolibet illorum est q̄ti tas discreta ⁊ qualitas determinata ⁊c. Et ideo corpora indiuiduata ē'ata poros habent: qui sunt foramina: vbi sunt pili in animalibus ⁊ folia in platis: ⁊ per ipsos intrat ⁊ exit chaos: quēadmodū claritas que trahit per vitrum ⁊ aqua per foramina. ⁊ ex hoc chaos viuunt ⁊ durant e'ata. ¶ Trūcus generalis est de suis radicib⁹: q̄ sunt cause primarie. Unde quēadmodū ipse est ex ipsis: ita hz aptitudinē ⁊ naturam: q̄ ex illo sint cause secundarie. sicut ignis ⁊ cetera e'a: q̄ sunt ex illo: ⁊ sicut planta/ homo/ auis/ piscis. Unde sicut ipse est de bonitate magnitudine ⁊ ceteris eius partib⁹: ita opz q̄ cause secūdarie q̄ sunt ex illo sint ex illo sub rōne bōitatis magnitudinis ⁊c. sicut planta: que bona est ⁊ magna est de bonitate ⁊ magnitudine trunci. ⁊ ideo vna bōitas est ex alia. ⁊ vna magnitudo ex alia. ⁊ sic de ceteris partibus naturalibus. ¶ Trūcus iste generalis cōsistit in tertio numero. sicut panis: qui ē de aqua ⁊ farina: in quib⁹ trāsit in tertio numero in hoc: quod nō ē aqua nec farina: quis sit de aqua ⁊ de farina. Et hoc idem est de planta: que non est elementa: q̄uis sit ex ipsis. Unde sicut trun-

cus in numerum tertium transit intātū: ꝙ non est bonitas nec magnitudo nec ce tere partes primarie: ex quibus ꝓstitutus est: ita trunci siue stipites specifici in truncō generali exītes in potentia transeunt in aliam speciem ⁊ in alium numerum qñ agēs naturale trūcū tangit gñalem p
» viā gñationis. quēadmodū potētia vegetatiua: que panē vegetat in carnem trā=
» mutando materiam panis sub specie altera. ¶ Trūcus iste est substātia rone suax ptiū substantialiū: ex quibus est aggregatus siue cōpositꝰ. videlicet de bōitate sub=
» stātiali ⁊ de magnitudine ⁊ alijs. ⁊ est sub
» tacens accītibus suax partiū. Unde quē admodū est facta siue cōstituta substantia ex partibus substātialibus: ita in ipso est constitutū accidēs ex pluribus accidentibus. videlicet de q̄titate bonitatis ⁊ magnitudinis ⁊ ceterorum. ex quibus facta est vna quantitas generalis et composita de simplicibus quantitatibus ⁊ in numero tertio transacta: ex qua transeunt in alio numero specifice quātitates existētes sub speciebus. sicut q̄titas equi pomi
» vel bouis: ⁊ hic transitus fit per agentia
» naturalia per viam generatiois. Est ergo
» truncus vniuersalis de partibus substā=
» tialibus ⁊ accidētalibꝰ aggregatus.

¶ De branchis arboris elementalis.

BRāche arboris elemētalis sunt quattuor ela simplicia. Et sunt q̄ttuor vt in illis sint differentia cōcordātia ⁊ p̄rietas. Qm̄ si tres cēnt aut minus: nō reciperētur in illis. Et si q̄nqꝫ essent: vnū esset superfluū. qm̄ sufficit differentie: ꝙ sit in concordantia et contrarietate. sicut differentia: que est inter ignem ⁊ aerem. ⁊ est in concordantia caloris in hoc: ꝙ ignis ⁊ aer sunt de complexione calida. Et sufficit: ꝙ sit in cōtrarietate aque ⁊ ignis: inquantum ignis est calidus et aqua frigida. Idem est de terra: quaꝫ opꝫ stare in cōcordantia siccitatis: que est inter ignem ⁊ terram. ⁊ ꝙ sit in contrarietate terre ⁊ aeris ꝙ siccum ⁊ humidū: que sunt contraria. Sed hoc esse non posset: si ela non essent quattuor. Idē ē de cōcordātia ignis ⁊ aeris: quos cōcordare oꝫ in calore. Et sil'r aeris ⁊ aque: quos cōcorda re opꝫ in hūiditate. Et aque ⁊ terre quas concordare opꝫ in frigiditate. Et hoc idē est suo modo de cōtrarietate: quā opꝫ esse subiectā complexioni calide ⁊ frigide. ⁊ similiter cōplexioni hūide ⁊ sicce. Sicut in pipere: in quo sunt oēs iste cōplexiones. ⁊ ei sufficit: ꝙ sit subiectum differentiarum ⁊ cōcordātiarū ⁊ cōtrarietatū: q̄s predixi mus. Et adhuc qr ela sunt quattuor ⁊ nō minꝰ neqꝫ plus: sunt dispositꝰ: ꝙ sint figurata in elatis in figura q̄drāgulari/ circulari/ ⁊ triāgulari. quequidē tres figure necessarie sunt: ꝙ assituentur in elemētatis.

¶ Quadrāgularis figura est inquātū est ex quattuor elementis. ⁊ fit linea recta de igne ad aerem per concordātiā caloris. ⁊ de aere ad aquā per concordātiā hūiditatis. ⁊ de aqua ad terram per concordantiam frigiditatis. ⁊ de terra ad ignez per concordantiā siccitatis. Et ex illis q̄ttuor lineis ⁊ concordantijs resultat in elatis q̄drangulus naturalis: per quem extensa sunt ⁊ ampla. ¶ Circularis figura est: inquantuꝫ quedā elemēta intrant in alijs. sicut ignis: qui intrat in aerē dādo ei suū calorem: qui suum proprium subiectum qd̄ est ignis nō dimittit. Et idem est de aere: qui intrat in aquā dādo ei suā hūiditatē. Et aqua: que intrat in terrā ei dādo suam frigiditatez. Consimilimodo est de terra: que intrat in ignē ei dādo suā siccitatem. Et ideo in elatis consistit rotunditas. sicut in pomo et in capite hominis.

¶ Triangularis figura causatur ex linea que exit de igne ad aerez: ⁊ de igne ad terram: et de terra ad aerem. Et hic triangulus ex duabus lineis concordantibus et vna cōtraria est cōpositus. Et idem est de triāgulo qui est de aere igne ⁊ aqua. ⁊ de triangulo qui est de aqua aere ⁊ terra. et de triangulo: qui est de terra aqua ⁊ igne. ⁊ sic sunt q̄ttuor trianguli: qui cōplēt quadrangulū: ⁊ quadrangulus cōplet circulū. Et ideo est necessarium ꝙ sint q̄ttuor ela ⁊ non plura nec pauciora: vt in elatis sit plenum ⁊ nonvacuum: vt inter vnū elementum ⁊ reliquum possit esse differētia. ⁊ idem de cōcordantia ⁊ contrarietate. opꝫ ꝙ sint certe ⁊ ꝓprie q̄litates ⁊ appropriate: qb9 q̄ttuor ela distincta sunt ꝓcordā

tia contraria ꝛ differentiata. ſicut calor: q̄ eſt propria qualitas ignis: et humiditas aeris: et frigiditas aque: et ſiccitas terre. Et quoniam ignis ceteraq̄ elementa de vno ꝛ cod̄ trſico generali ſupradicto cōſtituunt: ꝛ de vna ꝛ eadem bonitate ꝛ magnitudine: eſt vna brācha ignis ratione differentie: que eſt caruꝫ principium: et alia brancha aer rōne diſtinctiōis: que eſt inter calorē ꝛ humiditatem. Et eadem bonitas vna eſt in igne per calorem/ꝛ alia in aere per humiditatē. Et idem eſt de aqua ꝛ terra. Et in hoc paſſu patet differentia: que eſt inter vnum elementū ꝛ aliud per proprias qualitates. ꝛ diffinitio que fieri poteſt ex ipſis apparet. quemadmodum ignis: qui eſt illa ſubſtātia: que ꝓprie eſt calida/ꝛ aer: qui eſt illa ſubſtantia: que p ſe eſt humida. ꝛ ſic de aqua et terra: q̄ diffiniri poſſunt p ſuas ꝓprias qualitates.

Et eſt ſignificatū: quomodo de vno ſunt plura. ſicut ex vna generali bonitate ſunt plures ſpeciales bonitates/ꝛ de vno trunco multe brāche. Et ex hac ſignificatione ſignificant multitudines ſpecierū in brachis ſeminatarū ſunc diffuſaꝝ ꝛ per qualitates ꝓprias diſtinctarū. ¶ Unūquodq̄ elementoꝝ habet ſuum locum ꝓprīū p̄m q̄ ſibi melius eſt diſpoſitū. quēadmodū ignis: cuius locus eſt ſua ſpera contigua cum ſpera lune. ꝛ locus aeris eſt ſpera cōtigua cū ſpera ignis. ꝛ locus aq̄ eſt ſpera cōtigua cū ſpera aeris. ꝛ loc⁹ terre eſt ſpa cōtigua cū ſpera aq̄ in ſuperficie: in qua ſumus. Et rōne horuꝫ locoꝝ differentium p altū ꝛ infimum/ continentem ꝛ contentū ſunt elementa differentia/ꝛ diuerſas habent operationes. ¶ Illud per q̄d ſpera ignis eſt: ſuperior aliis ſpēris eſt: q̄m ignis hꝫ plus de virtute in ſe: inquātum habet in ſe plus de forma et minus de materia q̄ cetera elementa. Et quia eſt plus leuis et plus habet de motu pertinet ei: q̄ ſit in altiori ſpera: vt motus melius et citius ſe complere poſſit. Et hoc idem ſequitur de ſpera aeris: quam oportet eſſe ſpera aque altiorem: quia tantum de materia non continet ſicut aqua. et quia leuis eſt et aqua ponderoſa. Et ratio quare ſperam aque oportet eſſe ſupra ſperam terre eſt: quia minus habet de materia q̄ terra. nec eſt ita grauis ſicut terra. ꝛ etiam quia elementata ſicut ſunt plante ꝛ beſtie in aqua ſuſtentari nō poſſent: nec aqua in ſe ſine terra ſiſtētari poſſet.

¶ Per has quattuor brāchas quas prediximus: oēs brāche naturaliū arboꝝ cōſiſtunt. ſicut branche pomeriſ. ꝛ tibie leonis. et tibie et brachia hoīs. tibie et alegruis. ꝛ ſpine tergi piſcis. Et p quattuor elemēta ſimplicia ſignificantur ꝓductiones ꝛ extenſitates elemētatoꝝ. ſicut branche pomeriſ: que in logitudine ſunt extēſe. ꝛ ſicut tibie ꝛ brachia hoīs. Et etiam influentia ꝛ augmentatio ſunt ſignificate per ipſam: ꝛ cetere conditiones pertinentes ad ipſam. ſicut mutatio numeri. quoniam ſicut ignis in tertium numerū tranſit inquantū eſt vna brācha ſimplex trūci generalis. ꝛ hoc per ꝓprietatē ſpecialem: ſic branche elemētate trāſeūt de potentia in actum in numerum tertium per agentia naturalia.

¶ De ramis arboris elemētalis.

Ami arboris ſunt quattuor: videlicet quattuor maſſe: q̄ ſunt mēbra gſialia: que ſenſibilia ſunt. ꝛ de eſſ ſimplicibus compoſita. Sicut ignis quem videmus in flāma ꝛ carbone: ꝛ qui eſt in lapide ꝛ ferro. ¶ Secūda maſſa eſt aer: in quo reſpiramus ꝛ in quo ſtamus. ꝛ quem in odore ꝛ vento (qui eſt aer motus) ſentimus. ¶ Tertia maſſa eſt aqua maris fluminū ꝛ fontium pluuie ꝛ roris: quam cum frigiditate colore ſapore viſu et odore ſentimus. ¶ Quarta maſſa eſt terra: in qua ſtamus ꝛ que eſt in lapidibus et metallis: que ſunt terre congelate et deſiccate. Unaquaq̄ harum maſſarum ex quattuor elementis ſimplicibus eſt compoſita. et ex ipſis diriuantur ſubſtantie indiuiduate ſub ſpeciebus exiſtētes. ſicut corpus hominis arboris ꝛc.

¶ Has quattuor maſſas vocamus quattuor ramos arboris elementalis generalis. Et ipſas ramos vocamus: quia habent conditiones: que ramis conueniūt: que ſm radicum ſupradictarum diſpoſitiones exiſtūt: quemadmodum boniſ-

catiuum bonificabile ⁊ bonificare in bonitate sunt rami quolibet aliud respiciente: vt sit bonificatū ⁊ vnoquoq; in alio existēte. Ergo modo consimili q̄ttuor masse sunt rami i hoc: q̄ inter se vnūquodq; elemētum sup̄ aliud habet actionē vt sit elemētatum q̄ est bonū ⁊ de causis siue rebus simplicibus p̄ductū. Sicut est ignis qui est ignificatiu⁹: inquātū est simplex. ⁊ cetera elemēta sunt ignificabilia in mixtis ⁊ i elemētatis: q̄ sunt ex speciebus. Et hoc q̄uertitur sicut aer: q̄ est aerificatiu⁹. ⁊ cetera elemēta sunt aerificabilia in elemētatis. vnde sicut ex ramis plante diriuantur folia flores ⁊ fructus: sic ex q̄ttuor massis omnia individuata elemētata diriuant. In his quattuor ramis ⁊ massis mortificata sunt elemēta ⁊ remissa quoḷibet aliud mortificare. sicut ignis qui aerē cum calore mortificat: vt aqua que sibi est contraria: sua non influat humiditate. ⁊ etiam ipsum mortificat cū siccitate: quaz ex terra recipit: que sibi alīj cōtrariatur. ⁊ hoc intantū: q̄ aer ab igne se defendere nō p̄ōt. Et ecōuerso aer ignē mortificat: inquātū se iungat cū aqua p̄tra calorem. ⁊ cum hūiditate p̄tra siccitatem. Et sic simodo de aq̄ ⁊ de terra. Vnde sicut in pomerio ē materia magis digesta i ramis: q̄ in branchis: ⁊ in branchis q̄ in truco: sic in q̄ttuor massis est materia magis digesta ⁊ pl⁹ disposita q̄ i simplicibus elementis. Et ideo ad ramos siue ramis q̄ttuor massas cōparamus sine quibus nullum elementatū individuatū ex ip̄is simplicibus elementis sequi posset. q̄ simplicitatem elementoz̄ simpliciū elementatū non posset sustinere. In his ramis gñalibus habituati sunt et dispositi oēs rami arboz̄ nāliū spāliū. ⁊ in illis transitu⁹ numerus in aliuz. sicut vna materia: que de vna specie transit in alterā per generationem ⁊ coz̄ruptiōem. Elementa tñ simplicia remanent semp̄ in suo esse inquātū simplicia. q̄m si in suis ramis suū esse perderent nec ad gñationē nec ad cōpositionē elatoz̄ inclinationē haberent. cum ita sit: q̄ omne ens nāle euitat non esse: ⁊ suū esse completum affectat. et etiā q̄ nec bonitas magnitudo ⁊ cetere radices arboris elementalis gñalis est elemētatis participare possent: si simplicia entia in compositis p̄derent: ⁊ sicut simplicia ela sua p̄priū numerū p̄derēt in cōpositis. sic radices in arbore gñali p̄derētur: q̄ est impossibile. Sunt ergo essentialiter ⁊ accidētaliter elemēta simplicia in compositis. sicut in denario remanent argentū ⁊ cuprum. ⁊ in cipho vinū limphari: vinum ⁊ aqua. ⁊ in hoīe: aīa ⁊ corpus. ⁊ in suba: forma ⁊ materia. ⁊ sic de alijs reb⁹ similibus istis. Elementa simplicia de sperius suis ad alias speras ascēdūt ⁊ descēdūt: vt elata sint: q̄ sunt fines eoz̄ ⁊ cētra: quare sunt. sicut plures linee: q̄ ad vnū p̄ctū se hfit. Et propter hoc op⁹ q̄ vnūquodq; elm̄ sit in alio. q̄m si ignis simplex staret in sua spera ⁊ hic inferius nō descēderet: ocios⁹ esset in hoc: q̄ elatū ex ipo nō veniret. ⁊ hoc nec finis nec⁹ bonitas nec⁹ cetera prima principia fin̄ cursum naturale pati possent. nec ignis qui est hic inferius: eēt de sua essentia ⁊ haberet p̄tes cōpositas ⁊ nō simplices. ⁊ sic in sua essentia se sustinere non posset: ⁊ in illo bonitas duratio p̄tas ⁊c. deficeret ⁊ etiam instinctus ⁊ appetitus naturales ad ascendendū supra. q̄m ascēdere non posset. nec ille supra hic inferi⁹ descēdere rone spere aque: q̄ eēt in medio q̄ esset corp⁹ simplex ⁊ fortūū: q̄d sibi p̄prij trahere p se nō dimitteret. Et adhuc ignis qui est supra: cū terra hic inferius participare nō posset: nec siccitatē ex illa recipere: ⁊ eēt siccus p se ⁊ calidus. vnde inordinatio sequeret. ⁊ ex illis mixtio q̄a hab̄et nō eēt. q̄ q̄da ela dat alijs qualitates suas vt intrare possint in compositione: vt etia in illis q̄litas cōtinua esse possit p̄ truncū/p radices/⁊ p brachas arboris elatis. Sūt ergo ela ita mixta q̄da in alijs: sicut sunt radices arboris. q̄a q̄libet est mixta in alia ⁊ oēs insimul. sicut bonitas ⁊ magnitudo q̄ ad inuicē sunt mixta: inquantū q̄libet alteri suā dat similitudinē. ⁊ silitudines sua p̄pria subiecta nō dimittunt: ⁊ spere remanēt assituate: vt dictū ē. ⁊ q̄libet est cētrū sui p̄priū eli. sicut spera ignis: q̄ est centrū ignis. sed ignis vt finē sequat: q̄re est: hic inferi⁹ descēdit: vt elata cōplexiōis calide

possit gñare. ⁊ terra ad ignem ascēdit: vt suā siccitatē ei dare possit ⁊ q̄ possit accipere in spa ignis ifluētiā ⁊ bñficiū a luna ⁊ ceteris planetis. ⁊ qñ est supra: appetitū hz descēdēdi hic fert. quēadmodū mercatōr: q̄ de dñio ītra recedit: ⁊ ad terras lōginquas ad mercādizandū vadit. qñ est illis: sic desiderū hz: q̄ in domū suā eēt reuersus cū multiplicatīs de suor denarior. Et sic ꝑseruat motus eor ꝑ quadrāgulū circulū ⁊ triāgulū supradictos. Quē q̄dē ꝑseruatio eē nō posset: si elemēta ꝑ oēs extremitates trūci elemētalis gñalis nō trāsirēt.

¶ De foliis arboris elemētalis.

Folia accidētia naturalia ītelligim⁹. Nam sicut folia aduersū se vertūt: ex qua cūq; ꝑte ventilat: sic accidētia se vertūt: ⁊ se hñt ad rodiones substatiar naturaliū. Et sicut folia sūt ad ꝑseruādū flores ⁊ fructū ꝑtra frigus magnū calorē ⁊ magnā frigiditatē ⁊ adhuc ꝑtra magnū vētū: sic accidētia sūt ad ꝑseruādū substātias: i q̄b⁹ īsistūt. sicut calor q̄ calefacere cū q̄titate calefactibilis ꝑseruat. ⁊ ꝑ calefacere ignis ꝑseruat ī fine: quare ē i sua bonitate ⁊ magnitudīe duratiōe ⁊ ptāte instinctu nāli appetitu. Et etiā sic folia sūt ad ornandū arbores: sic accidētia se hñt ad sbaz: vt ex illis ornata ⁊ pulchrificata sit. quarē oīb⁹ istis rōnib⁹ ⁊ pl'ib⁹ alijs cōpaim⁹ folia ad accidētia sbaz: q̄ sūt accūtia gñalia in arbore elemētali. q̄ gñalis ē: ad alias arbores naturales ex illa diriuatas. sic q̄titas ignis simplicis: q̄ gñalis ē ad oēs elemētatas q̄titates: q̄ sūt de sua spē. Gñalia accidētia sūt hec. q̄titas /q̄litas /rō /actio/ passio /hūt⁹ /sit⁹ /tps /ꝛloc⁹. Sūt alia accidētia. sic color /sapor /calefacē /⁊ calor ⁊c. q̄ eē pñt in suis gñib⁹ añdictis. Añ pri⁹ de q̄titate dicem⁹ ⁊ īuestigabim⁹. vñ ē eius principiū ⁊ origo ⁊ q̄mō extēsa ē ꝑ arborē elemētalē. Et postmodū loq̄mur de ceteris accidētib⁹.

¶ De quātitate.

Bonitas ē: vt sit bonū. ⁊ magnitudo est: vt sit magnū. ⁊ qñ iste rōes ⁊ cāe ꝓmarie ꝑ dñiam sunt differētes ītrñ: q̄ vna nō ē alia: sz sūt eēntie diuerse: iō oz vt sint q̄ter q̄ hēant q̄titatē. qñ si q̄titatē nō hērent: oporteret: q̄ infinite eēnt: ⁊ q̄ vnū idēntiero eēnt. sicut ī deo bōitas magnitudo: q̄ sūt rōes infinite: ⁊ sūt vnū idēntiero intrīsece q̄ vna est alia: sz ī creatur̄ hō eē nō posset. Et qñ bonitas ⁊ magnitudo q̄ sūt rōes create: sine q̄titate eē nō pñt. ē q̄titas: vt ipe sint. ⁊ ꝓpterea q̄titas ē accēns. qñ creata nō ē: vt ipa sit: sz vt alīs sit. Et hec q̄titas ē sustētata ī illa creatura: q̄ creata ē: vt ipa sit: et sic bōitas: q̄ ē creata: vt ipa sit ⁊ magnitudo sit⁹. Et hec q̄titas exit de ꝑte ꝑbali cōtinue ⁊ discrete: ꝓtinue. sic q̄titas bonitatis: q̄ cōtinua ē in sua eēntia ⁊ in ꝓcretis suis: q̄ sūt bōificatiuū bōificabile ⁊ bōificare ⁊ ē ꝓtinua: qm̄ vnūqd̄q; illor est ī alio. ⁊ sūt ex vna ⁊ eadē eēntia: q̄ ē bonitas. Et discreta q̄titas nascit: īquātū dria ē iter vnā eēntiā ⁊ aliā. sic īter bōitatē ⁊ magnitudinē. Qm̄ bōitas suā sit'itudinē dat magnitudini: īquātū ipam bonā facit: ⁊ magnitudo bonitati: inquātū ipaz facit magnā. Quātitas discreta nascit ex ambobus ꝓncipijs īquātū vnū nō ē aliud. Et ē subiacēs ꝓtinue q̄titati īquātū ambo ꝓncipia miscent: vñ seq̄t ꝓpositū qđ ī nūerū tertiū trāsit. Nam vnū ter ꝑ ter limphatū. Secūm hanc q̄titatē ꝓtinuā ⁊ discretā: q̄ sunt ī causis ꝓmarijs. videlicet ī radicib⁹ arboris el'alis: se extēdit q̄titas ī trūco ī brāchis ⁊ ī oīb⁹ suis ptib⁹. subvna spē in trūco ⁊ sub alia ī ramis: ⁊ sub alia ī brānchis ⁊ sic de ceteris ptib⁹ arboris. sic ferrū qđ ē subvna figura ī clauo ⁊ sub alia ī marcello ⁊ sub alia in cultello. Quare q̄titas ꝓtinua ꝑm spēz suā ē idiuisibilis ⁊ ꝑ ē cōtinua. sicut ferrū: qđ idiuisibile ē ꝑm spēm suā. Qm̄ licet sit ib figura cultelli vl clauī ꝑ remanet ferrū. Sz inquātū figure sunt diuerse: diuisibile ē in q̄titatib⁹ discretis Similiter est de q̄titate in arbore elemētali: ⁊ in alijs arboribus naturalibus ad ipsa diriuatis.

¶ De qualitate.

Quelibet radicū qualis ē ꝑ qualitatē: sicut bonitas ꝑ bonificationē: ⁊ magnitudo ꝑ magnificatiōez: ⁊ duratio ꝑ durificationē: ⁊ sic de ceteris. Et iō qualitas est rō: q̄ ꝓpriū numerū rer̄ ꝑseruat. sicut ignis: q̄ qualis est ꝑ suā ꝓpriā qualitatē. vz ꝑ suū ꝓpriū calo

rẽ: q̃ nulli alij nisi sibi ꝑpe ꝯpetit elemẽto
Et ꝓpter hoc simplex cũ sua ꝓpa remanet
q̃litate. Et iquãtũ ꝑ siccitatẽ ẽ sicc⁹: q̃ q̃dẽ
siccitas ẽ ꝓpa q̃litas fre: ꝯpositꝰ ẽ cũ alijs
elẽtij: cũ q̃b⁹ ẽ i nũero ꝓfusus. ¶ Sivt ignis
possit cẽ simplex ⁊ ꝯpõitꝰ: sibi ꝯpetũt duc
q̃litates. vna ꝓpa ⁊ alia appropata. ꝓpa
ei cõpetit ꝑ suũ ꝓpũ calorẽ. appropata ꝑ
siccitatẽ: quã a terra recipit. ¶ Et qñ q̃li
tas se extẽdit i ꝓpriũ ⁊ appropatũ sic̃tur
ens cẽ q̃le duob⁹ modis. ¶ An⁹ mod⁹ ẽ. qñ
ipꝫ ens sic̃tur simplr ⁊ ꝓꝫ suã ꝓpriã q̃lita
tẽ. sic̃ si q̃rat q̃d ẽ illd qđ ẽ ꝑ seipꝫ calidũ.
et rñdẽ est: q ignis. qñ nullũ ens ẽ ꝑ se ca
lidũ nisi ignis. Et adhuc si q̃rat: q̃d ẽ illd
qđ ꝑ seipm ẽ bonũ. rñdẽ: q ẽ illd ens: qđ
ꝑ se hꝫ ꝓpriã bonitatẽ. Alꝰ modus ẽ: qñ
ens determiatũ ẽ ꝑ q̃litatẽ appropatã. et
h̃ ẽ determiatũ i alios ꝑ alid. sic̃ cũ q̃rit q̃d
est illd qđ ꝑ ignẽ ẽ calidũ? ⁊ rñdẽ q aer.
Est tñ alꝰ mod⁹ determiatõis ꝫ ẽ ꝓfusus:
in q̃ itrãt pl'es q̃litates. sic̃ ẽra ⁊ aq̃: q̃ pñt
cẽ ꝑ ignẽ calefacere. ⁊ istevenisset ⁊ dirnãt
i trũco ꝓfuso ex suis radicib⁹ sic̃ bõitas: q̃
magnitudinẽ bõificat ⁊ ptãte ⁊c. ¶ Offi
ciũ q̃litat⁹ ẽ i arbore el'ali: vt ibi sint pl'es
q̃litates in potetia. Et tuñ oñm adiuuãt
radices ⁊ arboris. qm̃ bonũ ẽ: qđ vnũ ens
nõ sit alid. vt itervnũ ens ⁊ aliud dr̃ia esse
possit: ⁊ ẽt cõcordãtia finis ⁊ cetere radi-
ces. Et iõ ꝑt ignis simplex actualr esse in
el'at⁹: ⁊ ẽ simplex i seipo ꝑ suã ꝓpriã q̃lita
tẽ. ⁊ ẽ ꝯpõitꝰ i alijs el'is rõe appropatar
q̃litatũ. Et ꝓpt hoc i el'atis nũeri cãr sim
plicũ ⁊ pmar̃ no pdũt: vt possint esse ex
ipis cae ſdarie ⁊ ꝯpõite. q̃ ꝯpõite esse no
posset: ⁊ nũer⁹ rer̃ simpliciũ pderet. Et i
illis q̃litatib⁹ q̃ sut i potetia i arbore el'ali
⁊ i ipa ſetate sũt ſpes ſbiacẽtes vt vnaq̃q
ſpes fit i potetia i suo ꝓpo nũero. ⁊ ꝓpter
hoc oꝫ q̃ fore q̃ sut i potetia: i actu dedu-
cant ꝑ suas ꝓpas q̃litates ⁊ ꝑ agẽtia na-
turalia. sic̃ fora leonis ꝑ leonẽ ⁊ leonissa.
⁊ sic̃ de ꝓsil'ib⁹. ¶ De relatione.

Relatio duob⁹ modis ꝓsistit. vn⁹
modus ẽ dualis: ⁊ ali⁹ ternalis.
Et isti mõi de radicib⁹ arboris
dirnãt. i q̃b⁹ sũt ꝑme rl'ones. sic̃ i bõitate
i q̃ ẽ bõificatiuũ: ⁊ bõificabile q̃ relatiẽ se
hñt: qm̃ si vnũ ẽ oꝫ q̃ aliũ sit. Et hec rl'o ẽ
dualis: iquãtũ ẽ de duob⁹ terminis. ¶ Rl'o
ternal' ẽ. sic̃ i bõitate: in q̃ sũt bõificatiuũ
bõificabil' ⁊ bõificare. ¶ Vñ q̃dlꝫ se hꝫ relati
ue ad aliũ ꝑ agẽs nãle: qđ foras ẽ sũt i po
tẽtia deducit i actũ. Et ꝓpter hoc rl'o dua
lis fuit ꝓmo i potetia i ſpeb⁹: ⁊ rl'o ternal'
exit i actũ i indiduis ſpẽi ex medio ſpẽi ex
indiduati tuc: qñ hꝫ op⁹ gñatois ⁊ pduc
tois. ⁊ cũ ẽ factũ: rl'o remanet i ididuato
⁊ pducto ⁊ i agẽte nãli. ¶ admodũ si ẽ pr̃:
opꝫ q̃ sit fili⁹. ⁊ tuc remanet rl'o sil'r ꝑ pa-
tiẽtẽ. vt si est fili⁹ opꝫ q̃ sit pr̃. ⁊ sic̃ de alijs
reb⁹ sil'ib⁹ istis. ¶ Scdꝫ rl'onẽ quã ꝑdirim⁹
⁊ q̃ de causis ꝓmarijs dirnãt: nisi opatio
nes agentiũ naliũ. ⁊ dispo illoꝝ trãsit de ra
dicib⁹ in trũcũ: ⁊ de trũco i brachas et de
brachis i ramos. ⁊ ẽ ita successiue vsq̃ ad
fructũ. ⁊ to exit rl'o ettela ꝑ totã arborẽ. et
est dispo in ſpeb⁹: vt indiduata dispositia
sint: vt in actũ ducant: ꝫ q̃ rl'o est sub in-
stinctib⁹ ⁊ nãlib⁹ appetitib⁹. sic̃ appetit⁹
pncipij q̃ se hꝫ ad finẽ relatiue. q̃ si pnci-
piũ est opꝫ finẽ cẽ. ⁊ si finis ẽ: opꝫ pncipiũ
cẽ. Et ex his respectib⁹ duob⁹ exit medium
amboꝝ ablq̃ q̃ rl'o cẽ nõ posset. qñ si me
diũ nõ eẽt pncipiũ ⁊ finis eẽnt vnũ idem
nũero ⁊ eẽt destructa i arbore succesio et
gñatio in reb⁹ nãlib⁹. Est q̃ rl'o in arbore
el'ali actualr sustetata in pñ° me° ⁊ fine.
Et hoc ẽ rl'o prima ꝑ tota arbore extẽsa ex
q̃ exeũt ⁊ dirnãt ſdarie rl'ones sustẽtate
in ididuis ſpeꝫ el'atis pncipiati ⁊ succesiu
e gñatis. vt leo ⁊ po⁹. Et i leone ꝓductor
gñato ꝓsistit ꝓticular' rl'o semiata. ⁊ ẽ in
pncipio medio ⁊ fine: vt leo alterũ leonẽ
gñare possit. ¶ De actiõe ⁊ passione.

Actio ⁊ passio sũt accñtia ꝓma-
ria: ⁊ exeũt de cãis ꝓmarijs. sic̃
actio: q̃ de bõitate exit: iquãtũ
magni° ẽ bõificata ꝑ bõitatẽ. ⁊ pa° nascit
in magni⁹ iquãtũ ẽ bõificabilis. ⁊ actio q̃
ẽ accñs ẽ sil'itudo bõificatiuitat'. q̃ cẽntia
lis ẽ ⁊ sbal' ps bõitat'. Et passio q̃ ẽ accñs
ẽ sil'itudo bõificabilitat'. q̃ ẽ ps sbal' ⁊ cẽn-
tialis bõitat'. Et ꝓpt hoc exit actio accñta-
lis de actiõe sbali. ⁊ nascit passio accñtal'
i passiõe sbali. Et ꝫ q̃ actio ⁊ passio: q̃ sũt
accñtia: dirnãt de reb⁹ ꝓmarijs: sũt i trũco
cor brãchis ⁊ i alijs ptib⁹ arbor' i potẽtia
⁊ sũt i actu deducte ꝑ agẽtia nalia. ita q̃

actio ſbalis producit actionē accidentalē de passiōe ſbali i passiua ḡlitate. Et ꝓpt hoc ſubstātie mouēt accidētia ad ꝓfectiones ſuas naturales. ¶ De habitu.

Habit⁹ ꝑmi ſūt de reb⁹ ꝑmarijs. ſicut hit⁹ bonitat⁹:q̄ ē de ſitudine magnitudis inquātū magnitudo hz i hītu ad magnificādū bonitatē ⁊ bonitas hz i hītu ad bōificādū magnitudinē. Et iſti hītus p totā arborē extēſi: ſūt hit⁹ ꝑmi nāles:i qb⁹ ſūt i potētia hit⁹ ſcōdarij:ex qb⁹ ſūt iduta ididuata elata Et ꝓpter h ſpēs i arbore ſeiate ſunt hit⁹ ꝑmi:ex qb⁹ īdute ſūt radices arbor⁹ ⁊ oēs ei⁹ ꝑtes. ⁊ agētia nālia ex ꝑmis hītib⁹ p modū ḡnatiōis īduſūt indiduata elata. ſicut leo:q̄ ḡnat alterū leonē: ex hoc qđ accipit ex arbore elati: ꝙuertēdo in suā spēm hoc:qđ accipit. ⁊ hoc qđ accipit hītuatū fm suā spēm pōit i potētia:vt ex illo hītu quē dat leoni quē ḡnat: alē leo īdui possit Et ita ſucceſſiue vno hītu exīte ſub alio ⁊ vno ex alio leōis spēs ꝙſuaſ ita ſic pticularia:q̄ i coꝛvlitate ꝙſuanť:⁊ q̄lz ꝑs in alia ⁊ totū i ptib⁹ suis. Ex his hītib⁹ nāli b⁹ exesit hit⁹ artificiales:q̄ ſitudines ſūt nālibus. ſic hit⁹ ☧tutis acq̄site:q̄ est ſitudo hit⁹ ☧tut⁹ nālis ſic ſitudo ☧tut⁹ nālis:q̄ extēſa ē in iuſticia prudētia fortitudine tēperātia ⁊ ceteris hītib⁹ ☧tuosis:q̄ ex istis descendūt. sicut castitas patiētia humilitas ⁊c. ¶ Sūt ⁊ alij hit⁹ artificiales. sic hit⁹ grāmatice logice ⁊ pl'es alij: et hit⁹ clamidis ⁊ tunice ⁊c. ¶ De situ.

In cāis ꝑmarijs sit⁹ ē gnalis ꝑncipiū ad sit⁹ scōdarias cās sic i bonitate:i qua assituata sūt bōificatiuū bōificabilis ⁊ bōificare: q̄ sūt de substātia ⁊ bōitas assituata ē i illis. Alt⁹ modus sit⁹ ē q̄ ꝓfusius ē sic bōitas:q̄ assituata ē i magnitudine iquātū ē magna p magnitudinē. ⁊ magnitudo:q̄ ē assituata i bonitate:iquātū ē bōa p bōitatē. Isti sunt sit⁹ scōdarij:q̄ accīntales sūt ⁊ ſitudines ꝑmoꝛ situſi. Et iō assituata sūt simplicia i seipīs ⁊ i alijs:sic bōitas:q̄ assituata ē i seipa ⁊ i magni[c]:hz q̄ dictū ē. Et ꝓpt hoc sit⁹ duo b⁹ mōis ꝙsistit p totā arborē clale. quare sequit:q̄ oēs ptes assituate sūt i suo toto:sic oēs radices i trūco arboꝛis:⁊ totū i ptib⁹ suis. sic trūc⁹ i suis radicib⁹. Et idē dcm ꝑte i alia. sic bōitas q assituata ē i magnitudine:⁊ magni⁹ in bōitate. Et ꝓpt h̄ sunt aliq̄ ꝓtēta ⁊ aliq̄ ꝓtinētia. Et sit ali⁹ sit⁹ de reb⁹ assituati i discreta ḡtitate. sic ossa in carne vinū i ampulla:⁊ hō iacēs vel stās in camera. ⁊ sic de alijs hz rectitudinē vel obliquitatē vel circularitatē entium indiuiduaꝛū. ¶ De tempoꝛe.

Tempus ē ens indiuisibile fm se. hz dīsibile ē in alio rōne mot⁹ rerū:q̄ sūt mote in illo p motū de potētia i actū:aut de vno loco i alū:aut i cremēto p gnationē vel i diminutionē vel decremēto p coꝛruptōes: seu alteratiōe de vno i aliū. Alū q̄dmodū ferrū sp est vnū iquātū sua spēs hz i pl'es figuras sit diuisū videlicet i figura cultelli gladij ⁊ martelli sic tps sp est vnū in seipo:hz ipz diuisiz sit in tps ꝑteritū ⁊ futurū rōe suoꝛ subiectoꝛū sbaliū ⁊ accīntaliū sub motib⁹ existentiū. idcirco sunt momēta hoꝛe dies anni. Figure tpis ⁊ ſitudines ⁊ in motiōib⁹ siue motib⁹ rerū apparēt. Principiū ꝑmū in q̄ tps est diuisibile:i radicib⁹ arboꝛis ꝙsistit iquātū ſitudo vni⁹ radicis mouet i aliā in h̄ q̄ hz radix alteri suā dat ſitudinē. Et de h̄ prio motuꝛ ꝑn⁹ exesit ꝑn⁹ ⁊ mot⁹ scōdarij de potētia i actū i entib⁹ elatis indiuiduatis. q̄ i figuris tpis:vt dcz ē:apparēt Hz sua forma ē simplex:nec videri pt nec sētiri. cū ita sit: q̄ nulla forma indiuisibilis videri pt nec sentiri. In h̄ tpe radices arboris ⁊ oēs ptes ei⁹ ꝙsistūt. sic ꝙsistūt i loco ☧itate ⁊ ptāte:sine qb⁹ cē nonvalerēt. Et opz:q̄ tps sit i ꝑncipio medio ⁊ fine: sine qb⁹ sustētari nō posset in motu. Quo ad⁹ tps ē sine fine ⁊ ſucceſſiōe:i arboꝛe cuiternali ꝙbare itendim⁹. ¶ De loco.

Locus duob⁹ modis ꝙsideraſ. ꝑm⁹ modus ē fm q̄ loc⁹ fm suā entiā i se ē. scōs hz q̄ loc⁹ ē in alio. ¶ Prim⁹ ē sic loc⁹: q̄ est id rōe cui⁹ pl'a in ipo ⁊ in alio pūt collocari. qꝛ sicut plura colorari pūt p colorē ⁊ calefieri p calorē ⁊ bōificari p bōitatē: codēmō collocari pūt p locū. Et loc⁹ iste vlis ad collocata primo in radicib⁹ arbor⁹ ꝙsistut. ⁊ ipe sunt in ipo:sicut ipe q̄ est in bonitate:inquātū bon⁹ ē. ⁊ ecōuerso. quoniā absq̄ loco bo-

nitas nō posset eē. ¶ Sēs modus est: sicut locꝰ q̄ diuidit in āllō: siue se extēdit. sicut in bonitate: in qua bonificatiuū boni ficabile et bonificare sunt collocata et bonitas i illis: et bonificatiuū in bōificabile. et ecōtra. et adhuc sicut bonitas: q̄ collocata est in magnitudie: in quātū sua sil̄itudie ē indutat ecōtrario. Et ex hoc scdom̄ q̄ est de loco eius exeūt similitudines ī el'aris indiuiduat̄: cuiꝰ sil̄itudines sūt ꝓtinēs et cōtēt̄: q̄ sil̄itudies sūt visibiles. sicut vinū in ampulla: ī qua apparēt ꝓtinēs et ꝓtētū et q̄ de potētia ī actū deducta sūt ex locis cōfusis et ꝑmis: q̄ sūt ī arbore sicut trūcus q̄ ī suis ꝑtibꝰ ē collocatꝰ: et brāche ī trūco et in brāchis rami. Idcirco collocate sunt actualr̄ spēs i arbore: i qbꝰ collocata sunt potētialr̄ elemētabilia indiuidua ꝑ mate riāl'em: et hītualr̄ ꝑ formā ḡnalē: et sūt in actū deducta ī sil̄itudinibꝰ loci sub ḡtita tibꝰ discret̄ exīntia. sicut lumē: qđ ē in ca mera collocatū: et camera in aere. et sic de alijs sil̄ibꝰ istis. Et he sil̄itudines loci sūt visibiles. sed eēntia loci inuisibilis est nec sentiri pōt. qm locus indiuisibilis existit.

¶ De floribꝰ arboris elementalis.

Flores arboris ꝓparamꝰ ad na turalia īstr̄a. Et hoc facimꝰ: qm̄ sicut flos ē fructu ꝑmior: q̄ fo lia brāche vel rami aut radices: sic instru mentum est ꝑmiꝰ opato. qđ q̄dē instru mētū vocamꝰ opari. qđ ē ex operāte et opa bili. sic ī scriptura siue ī scribere: ī q̄ pēna ꝑmior est littere q̄ manꝰ et manꝰ q̄ bra chiū. et qm̄ de videre sequit visū. sūt oculi īstr̄a ad videdū: et videre ē opus adductū in īstr̄is: q̄ sūt ocl'i. et fructꝰ ē visū. Hoc in strumētū naturale et ḡnale ē cētrū: ad qđ radices se hnt in opari. et idē est de trūco brāchis ramis et foljs. Et ē ḡnale ad alia īstr̄a ex ipo diriuata et ꝑticulata sub spē uniuiduis exīntia. sic flores i arbore vege tali: et occuli et līgua ī sēsuali. et sic de alijs sil̄ibꝰ istis floribꝰ. Et īstr̄m ḡnale et inuisibi le sētiri nō pōt. et eiꝰ sil̄itudies et ꝑtes appa rēt in īstr̄is ididuat̄ et de potētia i actū de ductis. i qbꝰ fit opatio: de q̄ fructꝰ resultat in arbore vegetali. Et ē fructꝰ de eēntia flo rū: sicut fructꝰ ē de eēntia īstr̄i ī arbore sen suali. Et īstr̄m arboris vegetalis sūt ocl'i: q̄ sunt vegetati. et fructꝰ q̄ ē sēsatū: ē ex īstro. qđ ē sensare. qđ ē flos et ꝑmior exīs ꝑ flos arboris vegetalis. Dicimꝰ tñ: q̄ sēsitiuū et sēsibile sūt īstr̄a ad sensatū. vnū ꝑ modū actiōis et aliꝰ ꝑ modū passiōis. sic hoꝝ fe mina. q̄ instr̄a sūt ad filiū ꝓcreādū. et ista sūt īstr̄a ī ramis. sz ḡnare ē īstr̄m ī flore: q̄ ḡnato ē ꝑmiꝰ: vt dictū ē. qđ q̄dē ḡnatū ē de eēntia ipiꝰ ḡnare et ḡnare ē ꝓductū de eēntia et de spē pris et mris. Idcirco ḡna tū et sensatū est indiuiduatū: et ī aliū nūe rum et alia essentia transit: et cum patre et matre in vna specie remanet.

¶ De fructu arboris elemētalis.

Fructꝰ arboris el'alis ē el'atū. sic lapis aurū pomū piscis auis be stia et corpus hois. Hec oia sunt el'ata et idīduata: et ipa fructū vocamꝰ. q̄ bōitas magniꝰ ptās et xtꝰ maiorē q̄tē et finē hnt ī illis q̄ ī trūco brāchis ramis fo lijs et floribꝰ et hoc est: q̄ ī pomo (qđ ē fru ctꝰ) ꝑseruat̄ spēs iquātū ī pomo ipiꝰ alis pomū ꝓtinet. et idē est de alijs rebꝰ q̄s pre dixim̄. Est ēt el'atū fructꝰ qm̄ ī illo ꝑne ītētiōes priaꝝ cāꝝ ꝓsistūt. qm̄ ī hoc q̄ bo nitas suā magnitudini dat sil̄itudinē et ecōuersō: ī fructu magis bono aggregatū est q̄ ī ceteris ꝑtibꝰ arboris bōitate et magni tudie ponētibꝰ se ꝑ ꝑmā ītētionē ī fructu et ꝑ scdaz ītētionē remanētibꝰ ī floribꝰ fo lijs ramis: brā. trū. et radi. et idē facilit du ratio ptās īstinctꝰ et nāles appetitꝰ. Et ꝑpt hoc fructꝰ sūt ī sūmitatibꝰ arboris: et ī il lis plꝰ hētur de sapore et vtilitate q̄ ī alijs ptibꝰ arboris. Fructꝰ arboris el'alis ḡnalis inuisibilis ē: et nullomō sētiri pōt. sz eiꝰ idiui duata et ꝑticulata sētiri pñt et videri. sic ē pomū aux martini et eiꝰ falco coruꝰ equꝰ et piscis. ¶ Dictū ē de arbore el'ali et de ꝑti bꝰ eiꝰ: et q̄ ꝑmas cās et formas ī illa semi natas ꝓponim̄ inuestigare: aliq̄s ipaꝝ cl gumꝰ. s. cētū: q̄s volumꝰ inuestigare: vt de ipis cognitiōem hēamꝰ et vt ꝑ illas alias (q̄ ꝑles sūt) cogscere valeamꝰ et ēt vt ꝑ illas alias arbores melius cogscere valeamꝰ. Et ꝑio de vnitate. postmodū de pl'alitate. et sic de alijs successiue nros sermōes dirige mus ꝓponim̄.

¶ De vnitate. i.

Vnitas ē extēsa ī arbore el'ali: ī quātū ēvna et ꝑ ꝑtibꝰ vnitatibꝰ

vnita.sicut deyna bonitate ghali:t eyvna ghali magnitudine, t sic de alijs. Ali rõe sue vnitatis t vnitatũ:ex qb⁹ ẽvnita:p les vnitates rep in ipa fut seminate t diffuse, quẽadmodũ vnitas plante vnitas equi.t sic de alijs. ¶ De pluralitate.ij.

PLuralitas rerũ i arbore ela li se minata ẽ t diffusa. t hoc iõ ẽ:qz de plib⁹ reb⁹ est. t etiã qz ãlz illa rũ ad ipam venit cũ palitate sicut bonitas:ã ad illa venit cũ bonificatiuo bonificabili t bonificare:t magnitudo: ã venit cũ magnificatio magnificabili t magnificare.t sic de ceteris. Ali quẽadmodũ ex arbore ela li vn⁹ lapis vnũ pomũ vna auis t cetere vnitates seq pñt t diriuari rõne sue vnitatis:ita ex ipa ples lapides pla poma t ples aues seq pñt t diriuari rõe sue pla litatis. Et ppt hoc ẽ in ipa palitas cã ad ples palitates sic vnitas:q cã est ad ples alias vnitates. ¶ De simplicitate.iij.

SImplicitas in arbore ela li est ex causis pmarijs.velut ex simplicitate bonitatis magnitudis t ceteraꝝ:t de simplicitate ignis t aeris t ceterorũ el'oꝝ. Et hoc idẽ de suis simplicib⁹ accẽtib⁹.sic de simplici ꝯtitate bonitatis t magnitudis ignis t sui caloris t ceterorũ.in qb⁹ p totã arborẽ simplicitas sustẽtat:iquãtũ arbor est de simplicib⁹ causis primarijs t ghalib⁹. Ali sicut bonitas est rõ bono:q agat bonũ:t magnitudo magno q faciat magnũ:sic simplicitas: ã est spẽs ghalis t rõ plurib⁹ simplicitatib⁹ ab ipa diriuatis t indiuiduatis p agẽtia naturalia. ¶ De copositione.iiij.

QOmpositio i arbore ela li ẽ apta spẽs: ex q ples ꝯpões diriuari pñt t pduci. Et h est:q arbor est ex plib⁹ cãis ꝯposita. Ali sicut mẽbrũ naturale nãliter suas sapit extremitates:vz suũ pncipiũ t finẽ:sic oz q arbor ela t suã sapiat ꝯpõnẽ.qđ esse nõ posset: si vlla ꝯpõ nõ eẽt cã pma plibus ꝯpõnibus indiuiduatis elementatis. ¶ De forma.v.

ARbor ela lis p formã ghalẽ est informata. vt i trũco suo dictũ est. t iõ oz q forma sapiat nãz fofe ipa fofa ghali pncipio exfite ad ples formas in illa semiatas t diffusas. vt per illã sua ela ta indiduata sint iformata. et q sint de sua eẽntia.vt eoꝝ informatio sit cũ magnitudie bonitatis durationis ptãs pncipij t finis. Oz q q forme, capre adle pomerij tc.sint i illa sciate:t p agẽtia naturalia pducte. ¶ De materia. vj.

ARbor ela lis ẽ de materia ghali fz q i trũco suo dcz ẽ. ex q̃ materia sũt ples materie pticulares in illa sciate t diffuse: t i spẽb⁹ cũ auxilio q̃litatũ sustẽtate: t p agẽtia nãlia i actũ deducte.vt i capra aqla t i ceteris indiuiduis Et h eẽ oz rõe bonitatis magnitudis durationis ptãtis:t rõe maioꝝ appetituũ naturaliũ. ¶ De genere.vij.

SUbstãtia est gen⁹: ex q̃ sunt ples spẽs arboris ela lis. Sba ẽ:qm̃ ex plib⁹ ptib⁹ sbalib⁹ est aggregata. Hac sbaz oz gen⁹ eẽ real'r.t qz ẽ de reali t ghali bonitate: t de reali t ghali magnitudine: t ceteris:ẽ ꝯposita.t iõ oz q sit pria sba ad alias ples sbas spãles. veluti trũc⁹ q̃ est ps sbalis t ghalis: q̃ se hz ad plures ptes sbãles t ghales:vz brãchas t ramos Est q genus ens reale in arbore ela li.t si nõ eẽt ens reale t sbale: sz tãtũmõ intẽtionale:fz q logicus ipz ꝯsiderat:ghalia pncipia pdita eẽnt i ar.ela li. ita q nõ essent entia realia pmarie cãe. Et i eaꝝ pditiõe pderet arbor ela lis q̃ nõ posset eẽ ens reale.t in ei⁹ pditiõe nulla cã scõaria esset de pmaria:t vnũq̃q indiduũ eẽt de seipso: t nõ de alio.qđ ẽ impossibile. Est q genus ens reale:in quo species naturales fundentur. ¶ De specie.viij.

IN arbore ela li spẽs sũt sciate,sub qbus sut ididuata ela ta. t qm̃ in illa sunt sciate real'r:no tm̃mõ entia sũt ꝯsiderata in rõe: imo sũt entia realia.qm̃ si entia realia nõ eẽnt:bonitas nõ eẽt cã pmaria bono:q ageret bonũ.t seq ret:q bonitas illud, faceret de alia cã et t nõ de se t magnitudo mag sit'r.nõ eẽt q bonũ de bõitate: nec magnũ de magnitudine:nec indiduũ de spẽ.t h est ipossibile q bonũ nõ sit de bonitate:,nec magnũ de magnitudie.t sic h est ipossibile in spẽ bonitatis t magnitudis:ita ẽ impossibile:q indiuiduũ nõ sit de spẽ. Oportet q q species sit ens reale.ex qua sit indiuiduũ: qđ

De centū formis.

est eius reale. ¶ De intēsitate. ix.

In arbo. el'ali ē intēsitas semina ta. q̄ ē gñale ꝑncipiū ad pl'es intēsitates sub spē indiuis existētes. sīc intēsus color rose aut niuis: vel intēsus sapor vini. Et he intēsitates accidētales sunt de vna intensitate gñali de cāis ꝑmis diruata. sicut de intēsa bonitate ⁊ intēsa magni^{e} ⁊ ceteris. ¶ De intēsitates sunt subales: vt hēant plus de entitate/⁊ q̄ ex ipis dirimi possint intēsitates accītales. q̄ sunt eaꝝ similitudines.

¶ De extēsitate. x.

Extēsitas ē gñale ꝑn^{m} ex q̄ descēdūt pl'es extēsitates. Et hec gñalis extēsitas est real'r i arbore. ⁊ sūt sua ꝑn^{a} de extēsiōe: quā bōitas facit i magni^{e} duratione ptāte tē. ⁊ quā ipe faciūt i bonitate. Et hec extēsitas extēsa ē p totā arborē. ⁊ de illa ē extēsitas cōfusa: q̄ apparet i colore cōfuso/⁊ i sapore sil'r/⁊ in ceteris obiectis sensuū arboris sensualis. ¶ De abstracto. xi.

In arbo. el'ali sunt abstracte cāe reales ⁊ gñales. sicut bōitas magnitudo tē. ⁊ existis sunt abstractiones scdarie. sicut bonitas trūci brancharaꝝ ramoꝝ folioꝝ floꝝ ⁊ fructuū/etiam bōitas leonis pomerij ⁊ aliaꝝ. Et he sūt abstractiōes reales ⁊ naturales. ex q̄bus logic^{o} accipit caꝝ sil'itudies: inquātū cōsiderat i abstracto ꝑmas cās/⁊ illas ponit i sua cōsideratione. vt cū illis sil'itudinibus cognitionē hēat ex causis veris ⁊ realibus. ¶ De concreto. xii.

In arb. el'ali sunt cōcreta ꝑia: q̄ sūt cāe gñales ad ꝯcreta scdaria. sīc in boni^{e} bonificati^{m} bonificabile ⁊ bonificare. q̄ sūt sue ptes eēntiales. ⁊ i magni^{e} sil'r: in q̄ sūt eēntialia cōcreta. scz magnificati^{m} magnificabi^{e} ⁊ magnificare. ⁊ ex istis resultat ꝯcretū q̄ē bo^{m} ⁊ mag^{m}. sīc trūc^{i} arboris: q̄ ē bon^{i} ⁊ magn^{i}. ⁊ ei^{9} brāche sil'r rami fo^{a} flores ⁊ fruct^{9}. q̄ sūt ꝯcreta bo^{a} ⁊ magna. Et i his hītuata sūt ꝯcreta ididuata: sīc lapis q̄ ē bon^{9} ⁊ magn^{9} ⁊ po^{m} sil'r. ¶ De gñatione. xiii.

Generatio est ꝓcipiū gñale i arbore el'ali ⁊ suū ꝓcipiū ē i multiplicatiōe: q̄ fit de bonitate et magni^{e} ⁊ ceteris cāis ꝑmis iquātū se aggregāt ad eēndū vnū ꝯpositū. q̄ sit i. iij. numero q̄ est trūc^{i} fm q̄ē dictū. Et i hoc trūco sunt i potētia gñatiōes trūcoꝝ particulariū. ⁊ i brāchis sunt gñationes particularū brāchaꝝ. Et idē ē suo mō de ramis foliis floribꝰ ⁊ fructibꝰ. Et cū vniuersalis gñatio ꝯcū agētibꝰ nālibus tāgit: gñatio trāsit in gñatiōes ꝑticulares de potētia i actū deductas. ¶ De corruptiōe. xiij.

Corruptio gñalis nā'r sustentat i arbore el'ali. ex q̄ spāles descēdunt corruptiōes. Et hec corruptio gñalis stat p ꝓprietatē gñalē. q̄ est vnū ꝑncipioꝝ ꝑmoꝝ. sīc dictū ē i radicibꝰ arboris. nō tū arbor ꝑ illā ē corruptibil'r fm cursuꝝ nālē nec ēt gñabilis. qm̄ nulla cā i quātū ē gñalis ē corruptibilis fm cursuꝝ nālē/nec etiā gñabilis. q̄ si causē gñales eēnt gñabiles ⁊ corruptibiles nō essent cāe ꝑmarie/⁊ essent: ad q̄ eēnt. ⁊ hoc est impossibile. ꝙ q̄ cāe scdarie sunt de ꝑmis ⁊ ꝓprietas est gñalis rōne illaꝝ cārū scdariaꝝ: sunt entia corruptibilia. cū ita sit: q̄ sūū offm ⁊ nā sit iclinare entia q̄ sunt: ad nō eē. sīc faber: q̄ vult de ense cultellū facere: ducit i ꝑuatiōes figurā ensis vt de ferro figurā cultelli facere possit. q̄ i eodē tpe illud ferꝝ nō posset sufficere figure ensis ⁊ figure cultelli. Cōsimilimō ꝓprietas vnā formā corrūpit: vt ꝯcordātia ꝑmaꝝ cāꝝ aliā formā possit gñare. sīc vegetatiua: q̄ corrūpit formā panis: vt formā carnis gñare possit. ¶ De ꝑuatione. xv.

Duatio est i arb. el'ali ꝑncipiū gñale. Et hec ꝑuatio gñal'ē ad pl'es ꝑticlares ꝑuatiōes. qm̄ ī i arbore el'ali nō eēt ꝑuatio realis ⁊ gñal'. eēt in ipsa ꝓprietas ligata/⁊ vna materia multis figuris sufficere posset. sīc idē ferrū sub forma ensis exīs posset eodem tpe sub forma cultelli existere: i quo ē sub forma ensis. Et adhuc i entib^{9} nālibus non eēt corruptio nec mors nec alteratio nec mor^{9} de poten^{a} i actū. ⁊ hec oīa sunt ipossibilia. Est ergo ꝑuatio ens reale ⁊ ꝑmū. ꝙ q̄ se habet ad nō esse: imaginatio nullā in ipa entitatē realē imaginari pōt. ꝙ intellectus ipsam considerat in intentione simpliciter. ¶ De plenitūdine. xvi.

Plenitudo ē ꝓncipiū gñale rea le i arbore seminata. ꝛ ē diuisa ta de plenitudinib⁹: q̄ sunt ꝓma rie ille de plenitudine bonitat] : q̄ est de bonificatiuo bonificabili ꝛ bonificare. ex q̄b⁹ bonitas eēntialr ē impleta. ꝛ etiā de plenitudine: quā hz de magni[c]: q̄ ipaz implet: inquātū ipaz facit eē magnā. ꝛ sic de duratiōe: q̄ ipaz implet: iquātū ipam durare facit. Et sic de his plenitudinib⁹ est arbor plena: ꝛ nō sustinet vacuitatē realr. ¶ Plenitudo ē ꝑ circulū q̄ drāgulū ꝛ triangulū. q̄ sūt figure gñales ꝛ plene pūctis et lineis. vt dictū est. Et de hac pleni[c] gñali descēdūt ꝑticulares plenitudines el'ate vt lapis q̄ ē plen⁹: ꝛ pomū silr: ꝛ camera: q̄ est plena aere. ꝛ sic de alijs silib⁹ istis.

¶ De vacuitate. xvij.

Vacuitas cōsiderata ē duobus modis. ℔mvnū ē ens reale/ꝛ hz alijd intētōale ꝛ non reale. Est ens reale sic̄ ꝓn[m] ꝛ me[n]: q̄ se hñt ad finez ad quē sūt. ꝛ ipm hre nō pñt: sic̄ aq̄ i pipe q̄ appetitū hz nāle: q̄ i pipe possit dñari. ꝛ idē ē de igne suo[o]: q̄ appetitū hz natura le i pipe: q̄ spoliare possit ꝛ ꝑuare totam cēntiā aq̄ vt cū aere ꝛ terra maiorē ꝓcordātiā hre possit/et q̄ ei⁹ ōrijū qđ ē aq̄: ei nullū laborē possit inferre. ¶ Vacuitas intētionalis ē illa: quā intellect⁹ ꝓsiderat: inq̄[n] ꝓsiderat vegetē eē vacuā aq̄ velvino aut alia re corꝑali visibili. ꝛ etiā cū ꝓsiderat q̄ hō est vacu⁹ etate pfecta tūc: qñ ē in etate impfecta/ꝛ castitate: cū statum luxuria. et sic de alijs reb⁹ simulibus istis.

¶ De grossitudine. xviij.

Grossitudo ē ex causis ꝓmarijs. ꝛ est causa ꝓmaria plūbus grossitudinib⁹. Et icipit i ꝑtib⁹: vbi materia maiorē hz entitatē sic̄ in aq̄ ꝛ in ra in q̄bus materia maiorē hz q̄ꝑtitatē q̄ in igne ꝛ aere. Et ꝓpt̄ h̄ materia aque ꝛ terre est magis spissa ꝛ magis plena: ꝛ plus durat q̄ materia ignis ꝛ aeris. qñ rōe aq̄ restringit ꝛ rōe terre desiccat. Rōe tamē aeris ꝛ aq̄ ē alia grossitudo: q̄ in extēsitate maior est q̄ grossitudo aq̄ et terre. ꝛ h̄ est: qz aer magis extēsibilis est q̄ terra. et ꝓpt̄ h̄ hoīes flegmatici grossiores sunt q̄ melācolici. ꝛ ꝓpat] ꝑtib⁹ melācolici cum partibus flegmatici: grauiores sunt ꝑtes melācolici q̄ ꝑtes flegmatici ꝛ ēt magis durabiles. Ēt cū h̄ ita sit: ꝓbatū est et significatū q̄ in arb. el'ali est grossitudo generalis: ex qua pl'es grossitudines particulares deriuant. ¶ De gracilitate. xix.

Gracilitas ē ꝓn[m] gñale. ꝛ i arbore el'ali sustētat ꝛ seiat. Et est de minoritate: sic̄ grossitudo est de maioritate. Est etiā rōe calidi ꝛ sicci. ꝑ calidū ꝓsumit frigiditas ꝛ ꝑ siccū hūiditas. Et qz frigidas ꝑtes q̄ in ipa ītrant restringere nō pōt qñ ignis suos poros apit: vt ipaz calore euacuet: ꝛ i illa hūiditatē ꝓsumat: quā accipit ab aere: ꝫ quā ē siccitas ꝛre. Et iō sūt entia: q̄ sūt ꝓplexiōis calide ꝛ sicce graciliora q̄ illa q̄ sūt ꝓplexionis frigide ꝛ hūide. ¶ De leuitate. xx.

Leuitas ē ꝓn[m] gñale ad pl'es ꝑticulares leuitates. ꝛ ē gñale rōe spaꝫ ignis ꝛ aeris: q̄ appetitū hñt i suis spīs ad ōscēdēdū iferi⁹ i spas aq̄ ꝛ ꝛre: ꝛ cū leuitate ōscēdūt ꝛ qz sūt leues ascēdūt cū leuitate ad eoꝫ spas. Et ex h̄ gñali ascēsus ꝛ descēsus sūt ꝑticulares leuitates: q̄ in spērum indiuiduis persistunt.

¶ De pōderositate. xxj.

Ponderositas ē gñalis ad pl'es ꝑticl'ares pōderositates. Et est rōe appetitūū nāliū. quos hñt aq̄ ꝛ ꝛra ad sua cētra. quēadmo[m] aq̄ ꝛ terra: q̄ sunt i spa ignis: q̄ appetitū hñt eēndi hic iferi⁹. ꝛ venīūt hic inferi⁹ cū ḡuitate: quā hñt. qz cū illa huc iferi⁹ se monēt. Et cū supra ascēdūt: cū ḡuitate ñ ascēdūt. qñ ascēdere ꝛ ḡuitas ꝓriarī. ſz ꝑ violētiā ascendūt ꝛ ꝑ coactionē corꝑoꝫ celestiū: q̄ cū igne ꝛ aere: q̄ sunt ī aq̄: ꝛ terra ꝓiicti ipsas attrahūt ad spā ignis vt in ipa aq̄ ꝛ terra bñficiū planetarū accipiāt ꝛ q̄ cū illo hic inferi⁹ descēdāt. Et rōe hui⁹ ḡuitatis generalr siue pōderositatis/quā diximus: inclinatiōez hñt fruct⁹: q̄ sunt in arbore/sic̄ pomū: qđ ē i pomerio: q̄ ōscēdāt hic inferi⁹ i supficie terre. Et idē ē de pluuia niue ꝛ rore. ex q̄ bñficiū ex cāis supiori b⁹ recepit. ¶ De totalitate. xxij.

In arbore el'ali ē totalitas q̄ gñal' ē ad pl'es spāles totalitates quēadmo[m] bōitas: q̄ gñal' ē ad oēs bōitates

indiuiduatas elatas: sicut bonitas ferri: q̃ gñalis est ad bõitatẽ ensis cultelli claui. Et idẽ est de magnie ꝛ ceteris. Idcirco totalitas arboꝛ suã similitudinẽ ponit in fructu pomeriꝰ. qñ in poꝰ sunt in potẽtia omẽs silitudines arboꝛis elalis. videlicet silitudies radicũ trũci brãchaꝝ ramoꝝ folioꝝ floꝝ ꝛ fructuũ. Et in hac totalitate arboꝛis elalis seminate sunt ita oẽs spẽs: q̃ se hñt ad sua indidua: sic̃ scĩate sũt oẽs silitudines arboꝛis elal' in pomo. ꝛ iõ ex vno pomo sũt ꝓducta pla poma. Hoc idẽ sequitur in pisce aue homine ꝛ in leone.

¶ De partibus. xxiij.

Arbo. elali sũt ptes gñales ad alias ptes pticulares. quẽadmodũ sua ps q̃ est bõitas: est gñalis ad aliã ptẽ totiꝰ. vtpote ad ptẽ pomi q̃ est bona: ꝛ ad ptẽ piscis: q̃ ẽ bona: ꝛ ad ptem eq̃ q̃ est bona. ꝛ sic de alis. Et ꝓpt hoc oẽs ptes arboꝛis elal' gñales sunt ad ptes sbarũ indiduatarũ nãliũ. Et p talẽ nãm sunt plures ptes in vna pte scĩate: ꝛ in indĩduis sunt q̃dã ptes in alis. sic̃ in pipe: in q̃ est ignis in caloꝛe: ꝛ caloꝛ in igne: ꝛ ignis in aere: inquãtũ intrat in illo cũ suo caloꝛe: ꝛ aer in igne: inquãtũ suo caloꝛe indutꝰ ẽ ꝛ siccitate. Ñ fꝫ q̃ dictũ ẽ de totalitate ꝛ ptialitate est significatũ: q̃mõ in indĩduis nature sunt ꝛ ꝓpetates: ꝛ q̃mõ q̃dã ptes sunt in alis: ꝛ totũ in ptibꝰ suis ꝛ ptes in suo toto: ꝛ hoc p naturas ꝛ ꝓpetates: q̃ sunt in arboꝛe elali. ¶ De ĩterioꝛitate. xxiiij.

Interioꝛitas gñalis ꝛ nãlis ẽ in arboꝛe elali: ex q̃ interioꝛitates nãles descẽdũt ꝛ spãles ꝛ in arboribꝰ sunt: q̃ ex illa diriuant. Et hec ĩterioꝛitas gñalis significat in suis radicibꝰ sicut bonificare: qõ ẽ ĩtra bõificãtẽ ꝛ bonificabilẽ. Et ex hoc bõificare qõ est ĩtra ĩ arboꝛe elali: bõificare qõ ẽ in pomo nãz hꝫ: qõ sit ĩtra bõificatiuũ ꝛ bonificabile: q̃ sũt in pomo. Et in hoc passiu significate sunt ꝓpetates p q̃s cõtẽta stãt intra ꝓtinẽtia. sicut semẽ: qõ est intra pomũ: ꝛ hõ ĩtra camerã ꝛ ididua ĩtra spẽs suas: ꝛ oĩa elata intra arboꝛẽ elalem. ¶ De exterioꝛitate. xxv.

Exterioꝛitas gñalis ẽ ĩ arb'. elali ex q̃ pticulares ꝛ spãles exterioritates descẽdũt. Et ẽ exteriori-

tas gñalis per dñiam: q̃ suas ptes differre facit. sicut bonitas: q̃ ẽ differẽs a magnie et trũcus a suis brãchis: ꝛ vna brãcha ab alia: ꝛ sic de alis ptibꝰ arboris. Et ꝓpt hoc pla sunt: q̃ differũt in spẽ. sic̃ magnie: q̃ est extra spẽm bonitatis. Et ꝓpt hoc in elatis sunt q̃dã res extra alias. sicut pomũ qđ ẽ extra folia ꝛ extra spẽs roseꝰ eq̃. ꝛ sicut cõtinẽs: qđ est extra ptẽtũ. sicut ampulla: q̃ est extra vinũ. Ñ in nãlibꝰ oñes iste exterioꝛitates pticulares sunt possibiles: rõe exterioꝛitatis gñalis: quã diximus.

¶ De statione. xxvj.

Statio gñalis in arboꝛe elali cõsistit: ex q̃ statiões pticulares nãles descẽdũt. sic̃ arboꝛ q̃ stat hoc qđ est in suo nũero. ꝛ idẽ est de suis ptibꝰ. sicut eiꝰ bõitas magnie ꝛc̃. q̃ nõ dimittit suũ nũerũ. qñ duraꝰ earũ eẽ ꝓpriũ cõseruat. Et ex hac statiõe vñ descẽdũt indiuiduoꝝ elatoꝝ statiões. sicut pomũ: qđ stat in suomet nũero: ꝛ equiꝰ martini ꝛ martinus silr: ꝛ etiã statio lapidis: q̃ stat ĩ vno loco q̃ se nõ mouet. ꝛ clauꝰ in poste fixo. et oculi in facie. ꝛ sic de alis rebꝰ similibus istis. ¶ De motu. xxvij.

Motus gñalis ẽ in arboꝛe elali: q̃ est vna de suis ptibꝰ. ꝛ est gñalis ad oẽs motꝰ indiuiduoꝝ elatoꝝ: ꝛ eiꝰ ꝑncipiũ ẽ ĩ radice arboris vt supradictũ ẽ. et hoc etiã dicẽdũ est. vicꝫ q̃ in bonitate arboris est bõificare motũ de bõificatiuo. ꝛ bonificabili ĩ bõificãdo magnitudinẽ duratiõnẽ ꝛc̃. ꝛ q̃ ex oĩbꝰ radicibꝰ sit trũcus bõificatꝰ magnificatꝰ ꝛc̃. ꝛ idem de motu trũci ĩ brãchis. ꝛ sic de ramis foliis floribꝰ ꝛ fructu. Cũ motꝰ iste gñalis nõ se mouet in arboꝛe elali de vno loco in alĩ: nec se mouet p modũ alteratõis nec cremẽti. qđ si faceret: nõ eẽt ĩ tota arboꝛe. hꝫ ẽ ps gñalis dispõita ad motꝰ ididuatoꝝ elatoꝝ de potẽtia ĩ actũ motoꝝ vt eẽ possint p gñatõez: aut de eẽ in ꝓuatõez p coꝛruptiõez: aut de vna q̃litate ĩ aliã. sic̃ frigiditas ĩ caloꝛẽ. et vnꝰ hõ q̃ de vno loco ĩ alĩ se mouet: ꝛ q̃ in suis ifictur ita hꝫ nãlẽ potẽtiã motꝰ p motũ gñalẽ. sic̃ hꝫ coꝛpꝰ p coꝛpꝰ gñale: ꝛ q̃titatẽ p q̃titatẽ gñalẽ. hoc idẽ sequit de motu: q̃ ẽ ĩ spẽ alteratiõis. sic̃ vinũ qđ alteratũ ẽ ĩ acetũ. Et idẽ đ creſcẽto. sic̃ hõ q̃ motꝰ ẽ đ modica

ꝙtitate ad magnā. ¶ De duritia.xxviij.

DUrities ē vna ꝑs gñalis: q̄ ē in arbore elali: ex q̄ oēs durities indiduoꝝ elatoꝝ descēdūt. Et hec durities gñalis ē de igne ⁊ ĥra: et aq̄ ⁊ ĥra. Est de igne ⁊ ĥra: qz ignis calefacit terrā: ⁊ ĥra desiccat ignē. ⁊ iō hūiditas nō hꝫ ꝛtutē suā i illo loco. ⁊ hoc apparet ī tegula q̄ ē dura. qm̄ ignis ipaꝫ desiccat. ⁊ ēt in lapide q̄ ē puluis desiccat⁹ ⁊ ꝑ aquā cō gelat⁹: q̄ ipꝫ restrīgit. q̄ q̄dē lapis est dur⁹ ꝑ aquā ⁊ ĥrā: q̄ in illo calorē ⁊ hūiditatē mortificāt. ⁊ h̄ idē est de durītie ossiū ⁊ de testudic ꝙsici. ⁊ sic de alijs elatis: q̄ sūt dura ꝑ durītiē ḡñalē adictā: q̄ ē fons de q̄ exeunt durities particulares.

¶ De mollitie.xxix.

MOllities ē in arbore elali: ex q̄ descēdūt mollities: q̄ sunt i elatis indiuiduatj. Et ē in arbore elali de igne aere ⁊ ꝺ aere et aq̄. qm̄ ignis calefacit aerē dissoluēdo vnā ꝑtē ab alia: ⁊ calefacit aquā mortificādo ꝙgelationē: q̄ est in īdiduis ꝑ aq̄ restrictiōez. ⁊ hūiditas se extēdit ꝑ aquā ⁊ terrā mortificante aere siccitatē ĥre cū adiutorio ignis: q̄ terrā calefacit. ⁊ q̄ concordātiā terre ⁊ aq̄ destruit. ⁊ ꝓpt̄ h̄ metalla fusa sunt mollia ꝑ hūidū ⁊ calidū: ⁊ etiā hoīes sanguinei ⁊ flegmatici. ⁊ sic de alijs sīlib⁹ istis: q̄ mollia sunt ꝑ molliciē ḡñalē: q̄ est in arbore elementali. ¶ De lōgitudine.xxx.

LOngitudo ē in arbore elali cā vlis ad lōgitudines arboꝝ productaꝝ ab illa. Que q̄dē lōgitudo stat in arbore elali ꝑ extēsitatē nālem suarū brāchaꝝ / ⁊ etiā ꝑ extēsionē sue bōificatiuitatis ⁊ bōificabilitatis: magnificatiuitatis ⁊ magnificabilitatis. ⁊ sic de alijs. Et ex hac lōgitudie gñali ⁊ reali exeūt et descēdūt lōgitudies indiduatoꝝ. sicut lōgitudo dactili ⁊ brachioꝝ ⁊ tibiaꝝ bestiaꝝ ⁊ sic de alijs. Et hec lōgitudo stat ꝑ calidū ⁊ siccū magis q̄ ꝑ calidū ⁊ hūidū / vl̄ q̄ ꝑ hūidū ⁊ frigidū / vel q̄ ꝑ frigidū ⁊ siccum. Et h̄ ē: qz ignis nām hꝫ diffusiuā / ⁊ qz sic citatē recipit a ĥra: q̄ naturā hꝫ euacuatiuā ⁊ restrictiuā ꝑ aquā: ē lōgitudo magis ꝑ siccū q̄ ꝑ alias ꝙplexiōes. Et ꝓpt̄ h̄ plāte q̄ sunt ꝙplexionis calide ⁊ sicce sunt longe et graciles maxime / ⁊ habent spinas pungentes. ¶ De amplitudine.xxxj.

AMplitudo est gñalis ī arbore elali. Et sunt eiꝰ p̄n⁹ ꝑticipationes radicū. sicut ꝑticipatio bonificatiui ⁊ magnificatiui ex q̄b⁹ sequitur amplū. Et idē de ꝑticipatiōe bonificabil⁹ et magnificabilis ⁊ etiā brancharū. Et ex hac amplitudine gñali sunt amplitudies spāles diriuate. ⁊ ex ipa hūit bñficiū. sicut amplitudo folij fic⁹ ⁊ faciei hoīs ⁊ sue manus. ⁊ sic de alijs. Hec amplitudo ē ꝑ calidū ⁊ ꝑ hūidū. ⁊ hoc ē: qz ignis ē diffusiu⁹ ⁊ aer impletiu⁹. Et ꝓpt̄ h̄ plāte extendūt in amplum brancharas suas.

¶ De profunditate.xxxij.

PRofunditas ī arbore elali cāt ex suis ramis / ⁊ adhuc de suis radicib⁹. Et h̄ significatū est in bonificare ⁊ magnificare. q̄ significāt: q̄ ꝓfunditas sit in medio: inquantū stat in medio brācharum. Et ex hac ꝓfunditate gñali descēdūt spāles ꝓfunditates sīc̄ ꝓfunditas pomi ⁊ ossiuz. in q̄ sunt grana pomi ⁊ medulla ossiū. Et hec ꝓfunditas pl⁹ ē ꝑ frigidū ⁊ siccū q̄ ꝑ aliā ꝙplexionē. qz ĥra est de foĥa spica: ⁊ aqua hꝫ naturā restrictiuam. ¶ De potentia.xxxij.

POtētia est ī arbore elali duob⁹ modis. Un⁹ modus ē: inquātū sua aptitudo dispōit: q̄ ex illa ꝓduci possint īdiduata de potētia ī actū. sīc̄ pomū: qđ est ī illa in potētia ꝓmo in h̄ qđ illa ē ꝓmo ad pomerium: ⁊ stat ī potētia in pomerio: ꝑuscq̄ ī actū deducat. Et hec scda potētia ē ex prīa. q̄ q̄dē ꝓma ē seiata in arbore elali. ⁊ ita ē ꝑs realis illi⁹. sicut cetere ꝑtes eiꝰ. scds mod⁹ potētie ē ille: q̄ est actiu⁹. sicut potētia calefaciēdi aut videndi. Et iste modus ē in potētia in ꝓma. vꝫ in bonificatiuitate bonitatis: ⁊ ī possificatiuitate ptātis ⁊c̄. Et deducit in actū in potētia eloꝝ: quā dixim⁹. sicut potētia visiua: q̄ prī⁹ fuit in potētia q̄ in actu.

¶ De obiecto.xxxiij.

OBiectū ē duob⁹ modis ī nālib⁹. Unū est intra: ⁊ aliū est extra. Illud qđ ē intra est sīc̄ bonificabilitas: q̄ est de eēntia bonitatis. ⁊ ē obiectuz bonificatiuitatis: q̄ est de eēntia bonitatj

De centum formis.

Obiectū qđ̄ est extra: ẽ sicut magnitudo: q̄ est bonificabilis. ⁊ color q̄ est visibilis. Obiectū qđ̄ ẽ intra: ẽ gñale ad obiecta extra mota ī obiectis ītra. sicut panis q̄ ẽ vegetabilis. ⁊ ẽ mota sua materia in vegetabilitate. q̄ est de ēntia vegetātis. q̄ transmutat panē in carnē. Hec obiectatio q̄ est intra: ẽ ī arbore el'ali. sic̄ bonificabilitas arboris el'alis. q̄ est obm̄ bonificatuitat's q̄ bonificabilitas ẽ gñale obiectū. ex q̄ descēdūt obiecta indiduor el'ator. sic̄ ī plāta plātificabilitas / ⁊ i sensato sensificabilitas. Et ꝓpter h̄ est vna obiectabilitas ex alia.

¶ De actu. xxxv.

ACtus ẽ duplex. vn' ẽ ille: q̄ deducit̄ de potētia i actū. sic̄ racem': quē ho comedit. q̄ in est actu. q̄ fuit ī potētia. Est ali' act': q̄ est op' potētie actiuet passiue. sic̄ calefacere. t vidē. ⁊c. Act' ꝑm' ẽ in arbore el'ali vna ps real' nō deduct' de potētia i actū. sz tm̄mō stat in ipa p creationē. ⁊ p ipz ita ẽ arbor actualiter. sic̄ bon': q̄ est bon' p bonitatē. ⁊ magn' p magnitudinē. ⁊ h̄ act' est gñalis ad act' ididuor el'ator. q̄ sb'al'r. ⁊ accñtal'r venisūt de potētia ī actū. sic̄ act' pomerij: ī q̄ est pomū i actu. ⁊ idē ẽ de suo colore. Qui q̄dē act' pomerij ante fuit ī potētia q̄ pomū in potentia vel actu in ipso pomerio.

¶ De prioritate. xxxvj.

ARbor el'al' ꝑma ẽ p ꝓritatē ad arborē vegetalē ⁊ sēsualē. Et h̄ ẽ q̄ ꝓritas ẽ vna de ptib' suis: p quā ipa ẽ arbor ꝑma ⁊ p illā bōitas ⁊ magnitudo ⁊ cete ꝑme nature se hñt ad ꝓritates scd'arias: q̄ i arbore vegetali sūt ⁊ sensuali. ⁊ sim̄ hui' ꝓritat's ẽ: inquātū bonitas ẽ ꝑma ad bonitatē magnitudis: ⁊ magnitudo ẽ ꝑma ad magnitudinē bōitat's. et iḡtū radices sūt ꝑme ad trūcū / ⁊ trūc' ad brāchas / ⁊ brāche ad ramos. ⁊ sic successiue vsq̄ ad fructū pomerij in q̄ ponūt suas sil'itudies sustētatas ī potētijs ī qb' stat pomū potētial'r. ⁊ exeūt sil'itudies in actū tūc: qñ pomū ẽ gñatū. Priorates tū arboris el'al' nō stāt successiue fm tps. ita q̄ ꝑius sunt radices q̄ trūcus / nec trūcus q̄ brāche. sz sūt ꝑme: iquātū trūc' ẽ ex ipis. ⁊ trūc' ẽ ꝑm' ad brāchas. iquātū brāche sunt ex illo. sz hoc nō ẽ in arboribus ꝑticularib'. q̄ ꝑius ẽ potētia q̄ ꝓductū ex illa in actu. sicut pomū: qđ̄ prius fuit in potētia q̄ ī actu.

¶ De secdarioritate. xxxvij.

SEcūdarioritas ẽ in arbore el'ali vna ps nālis ⁊ rōe cui' radices se hñt pus ad trūcū q̄ ad brāchas ⁊ truncus se hz ꝑius ad brāchas q̄ ad ramos. Cū fm modū finis ⁊ cōplemēti ꝑius se hñt radices ad fructū q̄ ad trūcū / ⁊ trūcus ad fructū. q̄ ad brāchas. Et h̄ est: q̄ finis nobilior ẽ ī fructu q̄ ī trūco vel in brāchis. Et hic ordo secūdarioritatis: que est in arbore el'ali est causa ad secūdarioritates indiuiduatas in indiuiduis el'atis. sicut in pomerio in quo radices se hȳent prius ad trūcū q̄ ad fructū p vnū modū et ad fructū q̄ ad trūcū per alīū. ⁊ in hoc sunt significate secūdarie intentiones et prime: que stant in rebus elementatis.

¶ De tertioritate. xxxviij.

TErtioritas ẽ ī arbore el'ali vna ps generalis ad tertioritates arbor indiuiduatar: in qbus trāsiēt arbores in numerū. tertiū p quā indiuidua stant sub spēbus. sicut ex forma ⁊ materia pomi nūerus tertius resultat: q̄ est pomū de forma ⁊ materia ꝯpōitum. Et idē ẽ de el'is ꝯpōitis: q̄ trāseūt ī nūerū tertiū p ꝯpōnē: sz ō el'is simplicib' existat. ⁊ idē est de suis accñtib'. Et tota x't' rerū ꝑticularū. ⁊ operatio quā hñt: ī tertio nūero descēdit ex tertioritate supra: q̄ ẽ ps arboris el'alis: p quā ei' radices trāseūt in nūerū trūci: inquātū trūcus est ex ipsis ⁊ ī nūerū corꝑis ille remanēt ī eor ꝓritate ⁊ simplicitate.

¶ De augmētatiōe. xxxix.

IN arbore el'ali augmentatio est nāliter ꝓncipiū gñale ad augmēta q̄ stāt in arborib' particularib'. ita q̄ augmētatio gñalis ẽ spēs: sb' q̄ mlte augmētatiōes exist̄ indiduate. sic̄ augmētatio: p quā crescit pome' auis et hō: ⁊ hor augmētatiōes descēdūt a natura augmētatiōis supra: q̄ icipit ī radicib' arbor': el'al'. quēadmodū bōitas q̄ crescit iḡtū sil'itudinē recipit a magnt' duratōe ⁊ ptāte ⁊c. q̄ñ maior ẽ bōitas p h̄ qđ̄ hz p seipaz: ⁊ p h̄ qđ̄ hz p magnitudinē duratōez ptātē ⁊c. q̄ p h̄ qđ̄ hz p seipaz simpl'r Crescit adhuc bonitas: iquātū dat sil'itu-

dinē magnitudini duratōi ptāti ꝛc. Et hō i creātū ē icoꝛruptibile: qō ē simplex ps arboꝛis elꝫalis. sīc bōitas. magni° ꝛc. ꝛ ē ꝑn'm simplex arboꝛis elꝫalis: inq̄tū ē rō icremē ti ad alias ꝓtes suas. ¶ De ꝓsumptōe. xl.

IN arboꝛe elꝫali ꝓsumptio ē ꝓpe: tas ꝛ nā: ꝙ quā ꝓsumptiōes iferi? stāt i ididuis elꝫat. sīc ꝓsūptio po mi ꝛ claui. Hō tñ ꝙ ꝓsūptio supra sit rō arboꝛi elꝫali: ꝙ sit ꝓsumptibilis. qñ nulla ps ghalis ꝛ simplex ꝟz cursū nālē ē ꝓsūpti bilis. ſz ꝙ ꝓsūptio gñaꝫ ē rō ad ꝓtes ꝓpo sitas ꝛ spectales: ꝛ ꝓsūptio ē eis rō ꝙ ꝛtē tatē finiū minoꝛitatis ꝛ impfectionis.

¶ De dispositione. xlj.

DIspositio ē gñalis ꝛ simplex ps arboꝛis elꝫalis i q̄ diffuse sunt ꝛ seīate dispōes nāliū iferi? ꝓsi: stētiū. sīcut spēs capꝛe ꝛ leōis: q̄ dispōite sūt ad eēndū entia realia rōe dispōis gha lis i radicib? arboꝛ sustētate ꝛ in trūco ꝛ ceteris suis ꝓtib? simplicib?. qñ bo'm ē ꝙ spēs sit ens reale ꝛ mag'm ē ꝛ maioꝛ virt? ꝛ ꝑn'm stat i suis īdīduis. Ex hac dispōe gña li ꝺscēdūt dispōes: q̄ sunt iferi?. sīc mā ferꝛ: uq̄ dispōita ē ꝙ ex illa fiat clau?: ꝺ i po: tētia i illa stat cū adiutoꝛio agētis artifi cialis. Et i h̄ passu ſignificatū ē qō ē dꝛia inꝫ dispōez ꝛ potētiā. qñ mā ferri ꝙ seīpaz est dispōita: ꝙ ex illa clau? fiat ꝛ clau? in potētia eē nō pōt i mā sine fabꝛo. ꝺ ex illa ipsuz trahat i actu. ¶ De ꝑpetate. xlij.

PRoꝑietas stat i arb. elꝫali vna de ꝓtib? suis simplicib?. q̄ est rō agētib? nālib? ꝙ ipā suis ꝓꝑꝛie tatib? vtāꝫ. sīc pipi: cui ꝓꝑū ē calefacere. ꝛ reubarbaro attrahere colerā: ꝛ magneti attrahere ferrū: ꝛ leōi cui ꝓꝑū ē leonē gña re. Et oēs he ꝓꝑꝛietates ꝺscendūt a ꝑpe tate ghali sīc bōitates hic iferi? ꝓsistētes q̄ descēdūt a bōitate supra: q̄ ē simplex ps arboꝛis elꝫalis. Et ꝙ hāc ꝑpetatē gñalē ꝓ ꝓꝛiū ē bōitati bōificaꝛet magnitudini ma gnificaꝛet igni calefacere. ꝛ sic de ceteris ꝓtib? arboꝛi? elꝫalis. est tñ aliꝫ mod? ꝓꝑꝛie tatis q̄ ē appꝛopata. sīc calor: q̄ ē aeri appꝛo priatus ꝙ ignē: ꝛ sicut bōitas q̄ ē appꝛopa ta magnitudini ꝙ simplicē bonitatē gña lē ꝛ ſbalē. Et ꝙ hāc nām ꝓꝑꝛietatis appꝛo pꝛiate sunt spēs appꝛopꝛiatē: ꝙ sint seīa: te ꝛ sustentate ī arboꝛe elꝫali rōe finis: ad quaz se hz: ꝛ ꝙ bōitas possit ī illo eē mag̃ ꝛ cōpleta ꝛ magni° bōa in illa ꝛ cōpleta. ꝛ sic de alīs. ꝛ in hoc passu ſignificatū ē rea litatē esse specieꝝ. vz speciei equi asini. et sic de silib?. Ex hac ꝓꝑietate appꝛopꝛia ta et ghali descendunt iste ꝓꝑietates ap pꝛopꝛiate: q̄; sunt hic iferi? ī indiuiduis elꝫatis. sicut in asina: cui pꝛopꝛium est asi: nū ꝙcipere: sed rōe equi de quo ꝙcipit: est ei appꝛopꝛiatū mulū ꝙcipe: ꝛ equo sil'r est appꝛopꝛiatum in asina muluz gñare. Et idem seqtur in plātis sicut in pomerio et ꝙsico ī illo īserto: ex qb? nascit po'm ꝙsicū.

¶ De ꝓportione. xlij.

PRoꝓortio est vna ps simplex ar boꝛis elementalis: in q̄ nature ꝓꝓoꝛtionū h̄ iferi? exñtiū sūt seminate: ꝛ illa est ex ꝓtib? magnis ꝛ ꝓuis fm dispōem foliox arboꝛis elꝫalis. sīcut in assituatiōe ꝓtiū hoīs ī cōcoꝛdātia magni tudinis ꝛ paꝛuitatis maioꝛitatis ꝛ mino: ꝛitatis: ꝓꝓoꝛtionatis q̄ꝛitatib? subiacen tiū. Ex hac ꝓꝓoꝛtiōe descēdūt pulchꝛitu: dines hic iferi? ꝛ alia placētia ad vidē: dū. Et ꝙtrariū ꝓꝓoꝛtionis apparet in il: lo: ꝺ hz grossiz caput ꝛ modicā staturā. ꝛidē est in bestiis: q̄ si hñt mēbꝛa bñ dispo sita ꝛ ꝓꝓoꝛtōata. ¶ De ꝙditōe. xliij.

QVonditio est vna ps simplex ar: boꝛis elꝫalis: ꝙ quā ei? ꝓtes sunt conditionate sicut bonitas: q̄ sb ratiōe cōditionis dat magnitudini suā si mulitudinē vt magni° det ei suā: qñ si ma gnitudo nō daret ei suā silitudinē: boni: tas ei suā nō daret. ꝛ sic de aliis cāis ꝑma riis: q̄ oēs sunt ita cōditionate ꝙ cōditio: nē sicut sunt bōe ꝙ bōitatē. Et ꝓpter h̄ sunt ꝙditionate sub tali cōditione: ꝙ sint cāe ꝑmarie ad cās cātas. ꝛ ꝙ ꝓtineāt ī se reales spēs. Et ex ꝙditionib? supra descē: dūt cōditiōes inferius naturales: q̄ sunt īter nos: quēadmo'm si vn? hō aliū diligit: ille qui diligitur: ē cōditionat?: ꝙ diligat illū: ꝙ quē ē dilect?. ꝛ si hō temperate co: medit ꝛ sanas comestiones ē in ipso sani tas conditionata. Et ex his conditioni: bus naturalibus excūt cōditiones artifi: ciales: q̄ sunt similitudies naturaliū: ꝺb? mercatoꝛes in emēdo ꝛ vendēdo vtuntur

De centum formis.

et milites in pliis.ꝛ cões pſone ī ſuis offi-
ciis.ꝛ ſic de aliis rebus ſimilibus iſtis.

¶ De intentione.xlv.

Intentio eſt ps ſimplex arboris
elati.q̄ dē intētio ē illa nālis.
ſicut radices arboris q̄ intētōez
hñt in dāo ſibi inimicē ſuas ſilitudines vt
ex illis ſit trūcus.ꝛ trūc⁹ q̄ hz intētionē ad
pducēdū brāchas rōe fruct⁹.ꝛ ignis:q̄ in
tentionē hz calefaciēdi aerē: qz appetitū
hz ad magnitudinē ꝛ ad bonū agendū.et
appetitū hz aquā deſtruēdi ītētiōe.ſ.q̄ cō
cordātiā maiorē hēat cū terra ſuā ſil'itu-
dinē recipiēdo ꝛ calida ꝛ ſicca pducendo.
Ex his ītentiōib⁹ ſupra exñtib⁹ deſcēdūt
inferi⁹ intētiões ī indiduis elatis ſuſtēta
te ſic intētio nālis:p quā ferrū ꝛ aurū ſūt
in diſpōe materie:ꝛ in potētia p agēs ar-
tificiale:q̄ ipaz ducat de potētia ad actū.
Ex his ītētiōib⁹ nālib⁹ hoies ſilitudines
accipiūt ꝛ exēplū i hñdo intētiões acēnta
les ꝛ artificiales.ſic hō:q̄ de petra trahit
ferrū ītētiōe.ſ.q̄ poſſit facē ſecurī vomerē
ꝛ ligonē acū ꝛ cultellū ꝛ q̄ domos facit,p-
pter hītare ꝛ nauē,ppt lucrari.ꝛ ſic ō aliis
reb⁹ ſilib⁹ iſtis. ¶ Eſt tm̄ q̄dā intētio p̄ma
ꝛ alia ſcōa. ¶ Prīa ītētio ē p finē ꝛ pplemē
tū.Et alia ē in medio: p qō p̄incipiū trāſit
ad finē. ¶ Intētio q̄ ē ppt finē: ē ſic hītare.
ꝛ intētio q̄ ē i medio:ē ſic camera.ꝛ ſic ar
bor:q̄ ē ppt fructū ꝛ fruct⁹: q̄ ē ppt hoiez
vt ex illo viuat.ꝛ hō:q̄ ē vt deū cognoſcat:
amet:recolat:laudet:honoret ꝛ ſeruiat.ꝛ
ſic de aliis rebus ſimilibus iſtis.

¶ De ordinatione.xlvj.

Ordinatio eſt forma:q̄ eſt in arbo
re elali ita fixa:ſic ſūt ſtelle nō er-
rātes ī firmamēto.Et ē ita rō ar-
bori elali:q̄ ei⁹ ptes ſint ordinate.ſic bōi
tas illis ē rō: q̄ ſint bōe.ꝛ magni°: q̄ ſint
magne.Et ī hac ordiatiōe ita nāli ꝛ gñali
hītuate ſūt ordiatiões iferi⁹:ſic ī pipe:i q̄
elā gradata ſūt ordialr.ꝛ ſic ī pomerio:in
q̄ ordinalr fiūt trāſmutatões de vna ſpē i
aliā:ī q̄ pus ſūt brāche q̄ rami ꝛ flores q̄
fruct⁹.Ex his ordiatiōib⁹ nālib⁹ accipiūt
hoies ſilitudies i hñdo mores ordiatos ī
viuendo. ¶ De opatiōe.xlvij.

Arbore elali ē opatio fora nā
lis ꝛ gñalis opatiōib⁹ iferi⁹ exñti-
bus ī indiuiduis elatis ſuſtētatis ꝛ p ipa
mot⁹.vñ arbor elemētalis ſic ſe hz ad age-
re p opationē ſuā:q̄ eſt vna de ſuis ptibus
ſimplicib⁹ ſicut ignis ſe hz ad calefacere,
et potētia ad ſuū obiectū.Et,ppt hō indiui
dua inferi⁹ ſe hñt ad agere ſm nāz opatio
nis ſupra exñtis:q̄ eſt rō ſuis opationib⁹,
ſicut in pomerio:ī quo eſt opatio de radi-
cib⁹ in trūco.ꝛ de trūco in brāchis.ꝛ ſic
de aliis.Ex hac opatione naturali hoies
accipiūt exemplū in hñdo opationes arti
ficiales ſm artes mechanicas.

¶ De influentia.xlvij.

Arboze elali eſt influētia ſora
gñalis ad influētias corpoz elā-
toriū. Et hec influētia eſt gñalis
rō influētijs radicū: in q̄b⁹ eſt ſuſtentata
ſicut bonitas:q̄ ſuā ſilitudinē influit ma
gnitudini duratiōi ptāti ꝛ aliis.ꝛ magni
tudo duratio ptās:q̄ influit ſuas ſilitudi
nes bonitati.ꝛ ſic de trūco:q̄ influit ſuam
ſil'itudinē brāchis:ꝛ vna brācha ad aliā
et ſic de ramis foliis flozib⁹ ꝛ fructu. ¶ Una
re hec influētia gñalis eſt cā influētie hic
inferi⁹.ſicut in pomerio: in quo eſt influē
tia naturaliter facta ex vno in aliud.ꝛ gu
ſtare:cui eſt influxus ſapor.ꝛ idē eſt de vi-
ſu:cui influxus eſt color et odoratui odor
et ſic de aliis rebus naturalibus.

¶ De refluentia.xlix.

Arboze elali bonificatiuū in-
fluit bonificabili ſemetipm. bo-
nificabile refluit bonificatiuo,ſe
metipm: inquātū eſt diſpoſitū: q̄ ex ipſo
bonificatiuo pducat bōificare:qō erit de
influentia amboz. Et ex hac refluentia:q̄
gñalis eſt in arboze elali:ſunt refluētie in
ferius.ſicut in pipere:in q̄ ignis īfluit ſuū
calorē aeri cū ſiccitate.ꝛ aer refluit illū ca
lorem igni cū ſiccitate:quā recipere nō ap
petit.Ex hac refluentia ꝛ aliis influentijs
et refluentijs naturalib⁹ accipiūt hoies ſi
militudines.ſicut illi: q̄ recipere nolūt ali
qua.q̄ dant eis:aut illi q̄ reddunt malū p
malo.aut bonū p bono.ꝛ ſic de aliis reb⁹
ſil'ib⁹ iſtis.Et ī h̄ paſſu apparet reſolutio
q̄ rediſt ad cās p̄mas ꝛ nās in ar.el'ali.nō
tm̄ in nūero:ī q̄ erāt.ſz in nūero de q̄ ſunt.
cū ita ſit:q̄ ille nūer⁹ pdat ī corruptione.

¶ De productione.l.

PRoductio ī ar. el'ali ē ꝓncipiuz gñale.sīc ꝓductio: q̄ ē ī bōitate ⁊ ceteꝝ radicib⁹ arboꝝ.de q̄ ꝓductioe tertiꝯ nūerꝯ resultat.quēadmodū ī bōitate:bōificare,ꝓductū ē ex bōificatio ⁊ bōificabili:⁊ magnificare ex magnificatiuo ⁊ magnificabili.⁊ sic de ceteꝝ.q̄re ex his ꝓductiōib⁹ ꝓducit trūc⁹ ī nūero tertio ⁊ trūc⁹ ꝓducit brāchas:q̄ ꝓducūt ramos.⁊ rami ꝓducūt folia ⁊ flores cū fructib⁹.Et ex his ꝓductiōib⁹ gñalib⁹ ꝓducte sūt ꝓductiōes pomeriꝝ īdiduati ⁊ specificati.⁊ sic ō arboꝛib⁹ vegetatꝝ ⁊ sensatꝝ. Et in hoc passu apparet:q̄ arb.vegetalis sensualis ⁊ imagīalis ꝓducte sūt ex el'ali ꝑz nām ꝓductōis supra. ¶ De origine.lij.

ORigo ꝓꝑietas ē ⁊ nā ī arb. el'ali: ex q̄ oriunt⁹ ⁊ diriuāt⁹ origies reꝝ inferi⁹ indiuiduataꝝ.qm̄ sicut in bonitate nascit⁹ bōificare ex bonificatiuo et bonificabili:ita induidua īferi⁹ nasciꝛ tur ex cāis ꝓinarijs.sicut puer q̄ nascit⁹ ex ꝓfect mſe ꝑ modū ghatōis ī spē hoīs ⁊ sīc bonificare: qō nascit⁹ ī spē bonitatꝝ. ⁊ idē est devidere:qō nascit⁹ ex visitiuo⁊visibili in spē visus: ⁊ sic de alijs reb⁹ ,sil'ib⁹ ustis. Et in hoc passu significat⁹: quomō ꝑticularia nascunt⁹ in suis vl'ib⁹.q̄ entia realia esse oꝑtet.qm̄ si non essent:non haberēt:in quo nascerent⁹. ¶ De exitu.lij.

IN arboꝛe el'ali bonificare exit de bonificatiuo ⁊ bonificabili.⁊ nascit⁹ ī bonitate.⁊ qz magnificatio bonitatē magnificat:exit in magnificare ⁊ in magnificabile.⁊ ī magnificatio⁊ magnificabili: q̄ sunt de eēntia magnitudis ⁊ ecōuerso.Qf in hoc passu significatū ē: ꝙ q̄dā ꝑtes exeūt in alijs ⁊ de alijs ⁊ ecōuerso:⁊ ꝙ trūc⁹ exit de radicib⁹ ⁊ eaꝝ opaciones ī trūco ⁊ hoc idē ī brāchis: q̄ exeūt de trūco.⁊ rami:q̄ exeūt de brāchis: ⁊ folia flores⁊ fruct⁹:q̄ exeūt de ramis.Q̄ſi ex hoc exitu supra descēdūt exit⁹ inferi⁹ sicut pomū qō exit de pomerio.⁊ exit in spē pomeriꝝ.⁊ ꝓpter hoc ī illo remanet ī potentia aliud pomū.⁊ sic de similibus.

¶ De separabilitate.liij.

IN arb.el'ali diuiso ē ꝓꝑietas et nā:ꝑ quā in arboꝛib⁹ inferi⁹ q̄dā sunt diuisa ab alijs:inquātū q̄dā sunt de alijs.nō tñ ꝙ ī arb.el'ali q̄dā ꝑtes sint diuise ab alijs.cū ita sit: ꝙ ipa sit ꝓfusa ⁊ in illa q̄lz ꝑs sit in alia . ſz rōe diuisionis:q̄ est vna de suis ꝑtib⁹ simplicib⁹ sunt inferi⁹ ꝑtes q̄dā de alijs diuise. sicut pomū:qō est diuisū a pomerio:qm̄ hō illō colligit:aut qm̄ cadit ī terrā. ⁊ sicut puer: q̄ est de mſe sua dīsus.⁊ sicut sanitas ab īfirmo.⁊ sic de alijs reb⁹ naturalib⁹ sil'ib⁹.

¶ De inseparabilitate.liiij.

IN ar.el'ali ē īsepabilitas⁊ forma gñalis.rōne cuiꝝ ꝑtes arboꝛis ab illa nō separātur:nec aliqua sui nūerū dimittit.sicut brāche:q̄ se nō dimittūt de trūco rōe īsepabilitatꝝ nālis.⁊ brāche in ramis suū nūeꝝ nō dimittūt.Quare sil'imō est ī reb⁹ iferi⁹ īsepabilitas.sicut in pipe:in q̄ calor suū ꝓpriū ꝛz nō dimittit.qō est ignis simplex. a q̄ diuidi nō pōt rōe nature īsepabilitatꝝ supioris : q̄ ē sua cā ꝓma ⁊ sibi gñalis.vz īsepabilitati caloris ignis simplicis ī pipe.⁊ sic de alijs rebus nālib⁹ sil'ib⁹ utis.sīc in hoīe:q̄ unvno tpe ē pinguis: ⁊ in alio tpe māc. in q̄ suū hūidū radicale non dīdit⁹ ab eo.q̄uis ita sit: ꝙ suū hūidū nutrimētale vadat ⁊ veniat. Et ī hoc passu ē significatū: quomō indīdua sp in suo nūero remanēt.quē nō ꝓdūt ꝑ accētia:q̄ vadūt ⁊ veniūt:⁊ q̄ ꝑsernant⁹ ꝑ inseparabilitatē supra existentem

¶ De possibilitate.lv.

POssibilitas ēvna forma simplex arboꝛis el'alis.⁊ est vna brācha ptātis.Q̄ſi sicut oēs ꝑtes arboꝝ sūt bone ꝑ bonitatē: sic sūt possibiles rōe possibilitatꝝ.Et ex hac possibilitate gñali sūt iste possibilitates īferi⁹.sicut piper:qō pōt eē ⁊ equ⁹ ⁊ falco.⁊ sicut vnū piper:qō pōt esse ex alio.⁊ vn⁹ equ⁹ ex alio. ⁊ sic de alijs reb⁹ nālib⁹.Et ī hoc passu est signifi catū:ꝙ arboꝛvegetalis sensualis ⁊ imaginalis pñt eē de el'ali.⁊ ꝙ spēs pñt eē entia realia.⁊ totū hoc rōe possibilitatis supra vestite possitiuitate.Et ex hac possibilitate gñali sunt possibilitates inferius.sicut pip cū magnitudine bōitatꝝ duratōis ⁊c. instinctuū ⁊ appetituū nāliū.nec ꝓrietas ꝓtradicere pōt cū ita sit ꝙ possibilitas sit maioꝛ per plures causas q̄ per vnam.

¶ De impossibilitate. lvj.

De centum formis.

IMpossibilitas est in arbore elali pars simplr: per quã est impossibilis: q bonitas nõ sit: hoc qõ est et ita de magnitudine et ceteris. Et ex hac impossibilitate q̃ est supra: sunt ipossibilitates: q̃ sunt inferi⁹ sicut piper: in quo impossibile est q frigiditas sit cũ xtute maiori q̃ calor: cũ calor in illo sit in quarto gradu. et frigiditas in prio. Et etiã cõtradictiões: q̃ sunt inferi⁹ sunt p impossibilitates: q̃ sunt supra. sicut esse hoiem et non esse hoiem. et eẽ bonũ et nõ esse bonũ. que sunt ꝯdictoria et ipossibilia. et sic de alijs silibus istis. ¶ De similitudine. lvij.

SImilitudo ẽ natura et ꝓprietas: q̃ est rõ in ar. ele. p quã q̃dã radices dant alijs suas sil'itudines. sicut bonitas: q̃ induit mag. ex seipa. et magnitudo sil'r. Et ideo magnitudo q̃ est in bonitate sustẽtata accidẽtaliter sil'itudo est magnitudinis substãtialis. et idẽ est de bonitate q̃ est in magnitudine sustẽtata. Et in hoc passu sil'itudines inferi⁹ ꝓsistẽtes cognosci pfit. sicut spẽs: q̃ sil'itudinem hñt in suis ghib⁹. sicut hõ et equus q̃ similitudinẽ hñt in aiali. Et hec sil'itudo descẽdit de supra. sicut bonitas magnitudinis et magnitudo bonitatis: q̃ sil'itudinẽ hñt in duratiõe. et q̃libet stat in ipa. ¶ Est et ali⁹ modus sil'itudinis. sicut bonificatiuũ bonificabile et bonificare: q̃ sil'itudinẽ habent i bõitate: q̃libet exñte bono sub bõitate. q̃ ẽ coꝛ spẽs et eẽntie. Et ex his sil'itudinib⁹ sunt indiuiduoꝝ sil'itudines. q̃ sil'itudinẽ habẽt in spẽ. sicut petr⁹ et raymũdus q̃ similitudinẽ habẽt in specie hoĩs.

¶ De dissimilitudine. lvij.

IN arbore el'ali ẽ dissil'itudo vna ex suis ptib⁹ simplicib⁹. ex q̃ descẽdũt dissil'itudies inferi⁹. sic bonitas ignis: q̃ ẽ dissil'is bõitati aq̃. et bõitas rami bonitati folij. Quare iferi⁹ bonitas hoĩs ẽ dissil'is bõitati asini. et hoc idẽ ẽ de figura pomi: q̃ dissil'is ẽ figure rose: et figura clauꝰ figure marelli. ¶ De natura. lix

NAtura ẽ primũ pincipiũ i arbore el'ali ad naturas iferi⁹. et p illã ita sunt radices arboris nãte et oẽs sue ptes. sic sũt bone p bonitatẽ: et magne p magnitudinẽ. Quare he ptes iferi⁹ sũt nãte p nãz supra eis ghalẽ. et ipa ẽ ens reale. q̃ si nõ eẽt ens reale nature inferi⁹ nõ hfent me^m nãle nec cõe: i q̃ possent cõcordare. q̃ ꝓcordãt sic̃ masculꝰ et femella: q̃ ꝓcordãt i ꝓcreãdo filiũ. et gustativitas et gustabilitas in gustare. et sic de alijs rebꝰ naturalibus. ¶ De coporalitate. lx.

QUporalitas ẽ forma simplex: p quã bonitas magnitudo et alie radices arboris sunt cãe corpalis. p quã nãz hñt: q de illis seq̃t corpꝰ in trũco et in brãchis ramis floribꝰ et fructu. Et ex hac corpalitate supra sũt corpa iferius. sic̃ corpꝰ pomi et hoĩs. Et q̃ i bõitate supra ẽ bõificatiuũ bõificabile et bõificare et in magnitudine magnificatiuũ magnificabile et magnificare. et sic de alijs radicib⁹ q̃dlz corpꝰ iferi⁹ ẽ de ptib⁹ corpalib⁹ vz de lõgitudie amplitudie et ꝓfũditate: q̃ sũt de sua eẽntia. et illa ex illo. Et iste tres dimẽsiões retinẽt ita corpus i corpalitate sicut faciũt bõificatiuũ bõificabile et bonificare bonum tenent in bonitate.

¶ De transmutatione. lxj.

TRãsmutatio ẽ vna de ptib⁹ arboꝛ el'alis p quã sũt trãsmutatiões iferi⁹. sic̃ mã panis q̃ pvegetatiões ẽ trãsmutata i mãz carnis et calor ignis i calorẽ pipis. Et i hoc passu pt hẽri cogni⁹: q̃mõ fit trãsmutatio iferi⁹ de vna re in plib⁹. sic̃ mã ferri i figura ensis. et mã ensis i figura cultelli. et hec trãsmutatio ẽ de codẽ ferro. et ita ꝺ alijs reb⁹. Hec aũt trãsmutatões iferi⁹ nõ eẽnt sine trãsmutatiõe supra q̃ est de bõitate trunci de bonitate brancharum et de bonitate ramorum. ¶ De luce. lxij.

IN arbore el'ali est lux vna de suis ptib⁹. et hoc ẽ p dfiaz: q̃ declarat ptes. et nascit̃ in brãchis. sic̃ ignis et aer: q̃ hñt lucẽ: q̃ ẽ color diuisus i lucẽ ignis et in diaphanitatẽ aeris: q̃ ẽ claritas. et ex hac lucre descẽdũt luces iferi⁹ sustẽtate in suis indiuiduis coloratis et idutis luce et claritate. Et de hac mã locuti sumus magis large in tabula gñali. ¶ De vmbra. lxiij.

QUmbra est vna de ptib⁹ arboris el'alis. et ẽ de ꝓfusiõe: q̃ ivmbris aq̃ et fr apparẽt. et ẽ i aq̃ de albo colore et i fra de nigro. tñ vmbra maxie

est ꝓpter spissitudinē materie aq̄ t fre: q̄ i posit lucē t claritatē cū restrictiõe aq̄ t cū nigredine fre. t nõ tñ cū albedie aq̄ clarificate p participationē aeris cū nigredie terre: q̄ ei dat suã sĩlitudinē. ¶ Per istãvmbrã supra sunt iferius istevmbre. sicutvmbra pomerij parietis t hois. t sic de alijs corpibus elemẽtatis. ¶ De linea. lxiiij.

LInea ẽ ps i arbore el'ali: p quã sunt ptes simplices arboris in lineis. sicut bõificatiuũ: qđ est vna linea t bõificabilis alia. t magnificatiuũ vna linea t magnificabile alia t idẽ ẽ de brãchis: qm̃ ignis simplex stat sb vna linea extẽsa i simplicitate. t linea aeris in alia: t idẽ ẽ de aq̄ t fra: q̄re he linee supra gñales sĩt istis lineis iferi⁹ sustẽtatj in arbore vegetali t in sensuali. sicut corp⁹ pomerij qđ est ex multis lineis. t sic de corpore hois. ¶ De pũctualitate. lxv.

PUnctualitas ẽ vna ps simplex i arb. ele. q̄ exit de pl'ib⁹ lineis. sic bõificare: qđ ẽ vn⁹ pũct⁹ q̄ est in medio bõificabili t bõificabilis. sic cẽtrũ: qđ ẽ in medio circli. t h̃ idẽ de magnificare ceterj. Et ex ista pũctualitate supra descẽdĩt pũcta iferi⁹ in ĩdiduis el'atj: q̄ sunt act⁹ pomor⁹. sicut gustare: qđ ẽ cẽtrũ gustatiuũ t gustabilis. t qm̃ exit de ãbob⁹: q̄ sĩt linee: cũ vegetare ꝓpõit lineã. Et i h̃ passiu cogniº hñt p̃t: q̃mõ pũcta exeũt a lineis. t quomõ linee sunt compositе ex punctis t quomõ corpus est actus cõiuz punctorũ. t lenearum. ¶ De superficie. lxvj.

SUperficies ẽ in arbore el'ali vna ps simplex: cũ q̄ dñia diuersificat ptes arborj ĩdispõne: q̃mõ q̄lz sit dispõita iferi⁹ i indiduis el'atis ad h̃ndũ supficiẽ. Et supficies icipit i ꝓcretj bõitatj q̄ ẽ in arbore el'ali. t sic de ꝓcretj magnitudinis t aliar: i qb⁹ ẽ ꝓfuse rõe ꝓfusiõis arboris el'alis. Et qr q̄dã ptes sunt in alijs supficies tñ stat in sua realitate numero t natura. sicut argẽtũ in denario: q̄ ẽ de ipo t de cupro. Et ex hac supficie supra descẽdunt oñs supcies: q̄ sunt infertus: in qb⁹ sunt corpora el'ata termiata: q̄ induta sũt ex illa. sicut pomũ clau⁹ t cetera his similia. que sunt corpora cõtenta intra superficiem. ¶ De figura. lxvij.

HJgura est vna ps arboris el'alis q̄ est gñalis ad figuras inferius et ẽ ex circulo triangulo t quadrãgulo. ex circulo: sicut sĩlitudines: q̄ sĩt in ptib⁹ arboris circulariter. ex trigulo: sicut ex bõificatiuo bõificabili t bõificare ex q̄trãgulo: sicut ex. iiij. brãchis arboris Et ex istis figuris supra descẽdĩt figure: q̄ sunt inferi⁹. sicut in pipere: in q̄ est figura circularis. t i naso trigularis. t i palma hois q̄drãgularj. Et ex hac figura: q̄ ẽ iferius figurata sĩt opa artificialia ad sĩlitudinẽ figura ex nãlitũ. sic figura claui cultelli t martelli. ¶ De rectitudine. lxvij.

REctitudo est vna ps simplex i arbore el'ali q̄ gñalis ẽ ceterj rectitudinib⁹ iferi⁹: q̄ sunt sex. vz altitudo: infimitas: ante: retro: dextrũ: t sinistrũ. Et he sex rectitudines sunt in dispõe rectitudinis supra exñtis ꝓfuse t gñalis. Sz agẽs nãle trahit suas spẽs de potẽtia in actũ in el'atis. sicut in corpore hois: qđ hz sex rectitudines: q̃s dixim⁹ fm semetipm. t nõ hz corp⁹: in q̄ est ptẽtũ. sicut corpus hois cũ existit ipe in aere: q̄ aer cõfusus est: ppter qđ in se nõ hz sex rectitudines: sed hõ ipas hz in illo idcirco cum hõ se vertit. vel de locis infimis ascẽdit ad loca alta: se mutãt rectitudines. Adhuc per rectitudinẽ q̄ est supra: q̃dã corpa iferi⁹ exñtia sunt in recta linea t aliq̄ in obliq̄ sive tortuosa. in recta: sicut dactil⁹. i linea tortuosa: sicut in ficulnea. Et hec rectitudo tortuositas sive obliq̄tas sunt in rõne spẽ: q̄ sunt sub figura quã dixim⁹. vz sub figura circulari triangulari t quadrangulari. ¶ De masculinitate. lxix.

MAsculinitas ẽ i arbore el'ali ps gñalis ad alias masculinitates iferi⁹. sicut ad masculinitatẽ dactili t hois. Et he masculitates descẽdũt de masculinitate: q̄ ẽ supra. q̄ ẽ p bõificatiuitatẽ magnificatiuitatẽ tc̃. Et i h̃ passiu p̃t coñsci: p quã nãz masculi sũt magis fortes t magis nobiles q̄ femelle. t quare hõ dz cẽ psona cõis. t femia nõ dz esse psona cõis in iudicio. ¶ De femineitate. lxx.

HEmineitas ẽ ps simplex i arbore el'ali. t est de bonificabili magnificabili t ceterj ptib⁹ passiuis

De centum formis.

Et ex hac femineitate descēdūt femineitates iferi⁹.sicut femineitas dactili ⁊ feie ⁊ galline.⁊ sic de alijs femellis ididuati⁹. Et q̄ sunt ex passiōe: pl⁹ digestibiles sunt et cōsumabiles q̄ masculi indiuiduati.sicut gallina: q̄ magis digestibilis ē q̄ gallus. ⁊ in spē pozri :in q̄ pozrū femineū magis digestibilis est q̄ pozrū masculin.et idē est in specie coctant ⁊ sic de alijs.

¶ De membrositate. lxxj.

Membrositas in arboze el'ali est vna ex suis formis simplicibus nālib⁹:quā suis ramis cōpauimus sic̄ sūt sue.iiij.masse:q̄s dixim⁹.q̄ sūt iiij.mēbra maiora nālia.ex quoz mēbrositate mēbra nālia el'ata iferi⁹ descēdunt. sicut i pomerio ramit in hoīe viscera/caput/brachia/⁊ tibie.⁊ sic de alijs rebus similibus istis.

¶ De īstrumētalitate.lxxij.

Instrumētalitas est illa forma in arboze el'ali:ex q̄ hec instr̄a iferi⁹ descēdūt: q̄ sunt i reb⁹ nālib⁹.Et ista instr̄alitas in arboze el'ali psistit maxime i floꝛib⁹.qz cū floze fit fruct⁹. ⁊ tō in pomerio sūt flozes: q̄ sunt istr̄a ad poma. ⁊ in hoīe sunt ocl'i:q̄ sunt advidēdū.⁊ lingua:q̄ est instr̄m ad loquēdū. ⁊ manus:q̄ instr̄a sūt ad operādū.⁊ pedes:q̄ sūt istr̄a ad eūdū.Et ex his istr̄is nālib⁹ accipiunt hoīes sil'itudines i instr̄is artificialib⁹.sicut sūphonia:q̄ istr̄m ē ad cātādū. ⁊ cultell⁹ ad scindēdū.⁊ equ⁹ ad currēdū.⁊ nauis ad lucrādū.⁊ sic de alijs reb⁹ his sūilibus.

¶ De nutrimēto.lxxiij.

In arboze el'ali ē vna poma: q̄ est nutritiua sicut i radicib⁹: ex q̄b⁹ nutritur fruct⁹ . Et ex hac poma nutritīa descēdūt potētie iste nutritiue:q̄ iferi⁹ cōsistūt.sicut in pomerio:q̄ nutritur de terra pluuia aere ⁊ de calore solis. ⁊ sicut feīa:q̄ puerū nutrit cū suo lacte.Et ex his nutrimētis nālib⁹ accipiūt hoīes sil'itudines i suis morib⁹.sicut sapiētes:q̄ nutriunt pueros ad sanitatem et bonos moꝛes et ad habitus scientiarum.

¶ De impressione. lxxiiij.

In arboze el'ali ēvna forma ipressiua:nā cui⁹ corpa celestia suas similitudies ipriūūt i arboze el'ali

Et ex his pmis ipressiōib⁹ descēdūt ipressiones: q̄ sunt iferi⁹. sicut ipressio arboꝛis vegetalis sensualis ⁊ imaginalis: q̄ sunt ipresse.i q̄b⁹ apparēt figure arboꝛis el'alis q̄ videri nō p̄t neq; tāgi. Et ex his ipressionib⁹ nālib⁹ hoīes accipiūt sil'itudines p quas cognoscūtur. sicut illi q̄ faciūt signa i scutis ⁊ in suis sigillis . ⁊ rex in suo vexillo.⁊ sic de alijs reb⁹ his sil'ibus.⁊ sic ipressio ꝯceptōis īterioꝛis manifestate in voce impssa i illa p loquutiōem: q̄ est impressio iterioꝛis ꝯceptiōis. ⁊ idē ē de videre:q̄ est impressio videtis et visibilis.

¶ De insertione. lxxv.

Insertio ē forma simpl'r i arboze el'ali.natura cui⁹ sūt inferi⁹ q̄dā sōe īserte i alijs. ⁊ insertio q̄ est supraest sicut aer:q̄ insert⁹ ē in igne. vt calorē ignis attrahat ad suā humiditatē.⁊ aqua:q̄ inserta est in aere. vt suā hūidita tē trahat ad suā frigiditatē.⁊ idē ē de fra īserta i aq̄:vt frigiditatē suā trahat ad sicitatē suā.⁊ idē est de igne i terra inserto: vt suā siccitatē ad suū calorē trahat. Et i hoc passu cognosci p̄t:quomō forme q̄ sūt supra attrahunt inferi⁹.sicut forme q̄ sūt inferi⁹:attrahunt supra. vt natural'r fiat mixtio ex el'is. ¶ Ali⁹ modus īsertōis est supra.sic̄ potētia vegetatīa:q̄ ē inserta in el'atiua:vt ad se attrahat el'are.⁊ sicut potētia sensitiua:q̄ ē inserta i potētia el'atīa ⁊vegetatīa:vt ad suū sentire trahat el'are etvegetare.⁊ sic de imaginatīa.Et hec insertio ē necessaria supra rōe finis bonitatis magnitudis durātōis ptātis īstinctūs ⁊ appetitūs naturalis.⁊ sic de alijs ptib⁹ arboꝛis.q̄ finis eē nō posset: si insertio diuersax potētiax nō eēt vna de formis simplicib⁹ arboꝛis el'alis.Est ergo īsertio supra p̄ma cā ⁊ gñalis ad insertiōes:q̄ sunt inferi⁹.sicut i pipe in q̄ inserta ē vna qualitas in alia.⁊ in oleastro olea. ⁊ in mulo spēs equi ⁊ asini.⁊ in hoīe suavegetatīa i sua el'atiua:⁊ sua sensitiua in suavegetatiua.⁊ sua imaginatiua in sua sensitiua. et sua rōatiua in sua imaginatiua.Ah̄ sicut olea materiā oleastri ad suā trahit naturam:sic in animalibus forme superioꝛes ad suas species trahunt formas inferioꝛes. ¶ De perfeitate. lxxvj.

Perfeitas est vna forma simplex q̄ in arbore el'ali ꝓsistit. Ꝑfeitas est id ratione cui⁹ entia sub manutaua ꝑ se stāt hoc qđ sunt. sicut in arbore el'ali bonitas stat per seipaz hoc qđ est. Et h̄ idē est de suis ꝓcretis eēntialib⁹. ꝛ idē est de trunco et ceteris partib⁹ arboris substātialib⁹. Et ex hac ꝑfeitate supra descendit perfeitates: q̄ sunt inferi⁹. sicut substātia pomerij: q̄ stat ꝑ seipsaz hoc qđ est. ꝛ substātia leonis silr. ꝛ sic de alijs perfeitatib⁹ nālib⁹. Deus tñ ad eorū existere tanq̄ causa ꝑmaria iuuat. q̄ suū effectum stare facit hoc qđ est. Et adhuc iuuāt ad perfeitates: q̄ sunt inferi⁹: influētie corporum celestiū. ¶ De indiuiduitate. lxxvij.

Indiuiduitas i arbore el'ali ē forma simplex ꝛ ꝑma ad indiuidua inferi⁹. ꝑ quā indīdua el'ata sunt indiuiduata. Et sunt ita indiuiduata sub rōe indiuiduitatis supra: sicut sunt bona sub rōne bonitatis supra. ꝛ magna ꝑ magnitudinē supra. ꝛ sic de ceteris. Indiuiduitas supra est rō trūci: q̄ sit indiuiduū vnū. inquātū spēs ē: ꝛ q̄lz de brāchis silr. Et quodlz indīduoꝝ supra ē suamet species. sicut sol: q̄ ē suamet spēs supra: iquātū no ſhat ali⁹ sol. Sz rōne hui⁹ sunt indiuidua arboris el'alis gñalia ad īdiuidua inferiora pagētia nālia īdiduata. sīc pomū est indiuiduatū ꝑ gñationē forme ꝛ materie pomerij. ꝛ fili⁹ q̄ est īdīduat⁹ ꝑ gñationē viri ꝛ muliēris. Et sic de alijs rebus nālib⁹ his silib⁹. ¶ De attractōe. lxxviij.

Attractio ē vna forma simplex i arbore el'ali. ꝛ ē ꝑma ad attractiōes: q̄ sunt inferi⁹. Et ē supra inquātū bōitas ad se attrahit magnitudinē: vt sit magna. ꝛ ignis frā: vt sit siccꝰ. Cōsiliꝰ fit hic inferi⁹. sīc radices pomerij q̄ trahūt ad se mēbra arboris el'alis. ꝛ trūcus q̄ trahit ad se h̄ qđ radices inde accipiūt. et brāche: q̄ attrahūt ad se h̄ qđ trūcus accipit ex radicib⁹. ꝛ sic successiue de vna attractiōe ad aliāvsq; ad fructū q̄ est pomū. Et sit alia attractio. sīc hō: q̄ trahit a pomo odorē ꝛ saporē. Et sit alia attractio sicut ē attractio grani pomi i fra semiati de q̄ instinct⁹ nāles ꝛ appetit⁹ arboris superioris ꝛ arboris inferioris attrahūt inactum arborē: q̄ est in potētia in grano ꝑ viā gñatiōis. Est alia attractio. sicut olea, que ad suā spēm trahit vegetatiōez oleastri in quo est inserta. ꝛ sicut vegetatio leonis q̄ attrahit vegetationē bouis aut asini: quē comedit. Et idē est de attractione sensitiue: q̄ ad suū sentire trahit virtutem vegetatiue. ꝛ potētia visiua. q̄ ad suū videre visibilitatē trahit sui obiecti ꝛ instrumentū opus. Et sic de alijs reb⁹ his similib⁹. ¶ De necessitate. lxxix.

In arbore el'ali necessitas ē vna de suis partib⁹: simplicib⁹. rōne cui⁹ sunt bonitati sua cōcreta necessaria. vt i ipis sit sbaliter suistētata. Et quodlibet ꝓcretū alij ē necessariū. Et idē est de trunco: cui siue radices sunt necessarie. ꝛ sic de igne: cui est necessariū siccitatē de fra recipe. vt cū illa aerē possit mortificare. vt calorē suū recipiat/ ꝛvt ꝑ illum trāsire possit ad calefaciēdū aquā. Et est adhuc alia necessitas in arbore el'ali: que est fm añcedēs ꝛ ꝓsequēs rerū nālium. sicut si est corp⁹: opz q̄ sit amplū longū ꝛ ꝓfundū. ꝛ ecouerso. Et ex his necessitatib⁹ supra sunt necessitates inferi⁹. quēadmodū in pomerio cui necessarie sunt radices. vt cuz illis possit vitā a terra recipe. ꝛ sic de ceteris eīs. Et hoc idē est de necessitate solis ꝛ ceteroꝝ corporū celestiū. Et sic est de hoie: cui est necessariū gustare ꝛ sentire. ꝛ adhuc si est hō: oz q̄ sit animal. Et ex his necessitatib⁹ nālib⁹ accipiūt hoīes similitudines. sicut hō q̄ facit camerā ꝓpt necessitatē in ea hītandi. ꝛ tunicā: vt frigus nō hēat: ꝛ sic de alijs reb⁹ artificialibus: q̄ sunt necessarie ad ꝓseruādū necessitates naturales.

¶ De contingentia. lxxx.

Contingētia est in arbore elemētali fm impressiones corporū celestium: quas cōtrarietas (que est vna pars arboris elemētalis) deuiat a fine cōtra concordātiā corporū celestiū ꝛ arboris elementalis. Et ex hac contingentia descendunt contingentie: que sunt inferius que veniūt cum contrarietate que deuiat fines in indiuiduatis cōtra eorum concordātiā. ꝛ concordātiam que est supra. sicut a casu: in quo venit gelu qđ com

burit amigdala:qñ sunt in flore. ⁊ a casu nascũtur hoies ꝓtracti. ⁊ sic de alijs ꝓtingentijs nãlib⁹.⁊ ex his nãlib⁹ ꝓtingẽtijs accipijt hoies sillitudines ẽs fortunas vocant sicut ꝙdam ꝙ fortunati sunt ad diuitias ⁊ honores et alij ad ẽrũ. ⁊ sic vnus equus:ꝙ hz bonũ dñz ⁊ alius malũ. ⁊ vn⁹ hõ ꝙ perdit vnũ denariũ:⁊ alter illũ inuenit. Et sic de reb⁹ his ꝓsimilib⁹.quare fortuna realr nõ est aliqd in formis artificialib⁹.sz tñ in opinione hoim ⁊ intentiõe. sicut fouma fantastica:quam human⁹ intellect⁹ attingit ⁊ de obiectis realib⁹ multiplicat.

¶ De perfectione.lxxxi.

PErfectio ẽ in arbore elꝫali: rõne cui⁹ cõpleta est ad recipiẽdũ impressiones coꝛpoꝛ supra celestiũ et etiã est id rõe cui⁹ cõpleta est in suis ptib⁹.sicut in sua bonitate:ꝙ cõpleta est in partib⁹ suis:hoc est in suis cõcretis essentialib⁹:⁊ ita de alijs suis partib⁹. Est etiã arboꝛ elꝫalis ꝓpleta: inquãtum dispositus est:ꝙ ex illa ꝓfectiones que sunt inferius recipiant cõplemẽtũ. Que quidẽ ꝓfectiones sunt ex illa: ꝙ est supra.velut pomerium ⁊ pomũ:ꝙ sunt cõpleta. ⁊ sic de ãalibus. Et ex his ꝓfectionib⁹ naturalib⁹ hoies accipiunt simulitudines in hoc ꝙ volũt cõpleti esse per diuitias mores ⁊ hit⁹ scientiarum.

¶ De imperfectione.lxxxii.

IN arboꝛe elꝫali est impfectio vna de suis partib⁹: per quã ꝙdã partes nequeũt esse cõplete in alijs. velut ignis ꝙ cõplet⁹ esse nequit in calefaciendo aerẽ:nisi siccitatem a terra recipiat. qm̃ si siccitatẽ a terra nõ reciperet:semetipsum vacuaret sua simplici entitate. numerus cui⁹ perderet in cõpositiõe:in ꝙ cuz aere intrat. Et sic de floꝛe:ꝙ in se ꝓpletus non est:inquãtũ est ꝓpter fructũ ⁊ nõ ꝓpter se. Et ex hac impfectiõe ꝙ est supra: descendũt imperfectões inferi⁹.veluti pomerium:in quo est imperfectio:inquãtuz non põt sustentationẽ habere absq; beneficijs:que recipit ab extra.⁊ idem de hoie qui est imperfectus per vitia accidentaliter ⁊ naturaliter:inquãtũ se sustinere nequit absq; comestione. et etiã completus non est in embrione ꝟm etatem . et sic de alijs rebus his similibus.

¶ De vita.lxxxiii.

IN arboꝛe elementali est vita vna de suis simplicibus partibus. ex qua vitam accipiunt iste vite que inferius sunt coꝛporales.sicut vegetatiua que viuit per vegetare.⁊ sensitiua ꝙ sentire.⁊ vita (que est supra) est confusa ⁊ seminata in arboꝛe elemẽtali.que disposita ẽ ꝙ ex illa exiat ista vita:ꝙ est inferius in individuis elemẽtatis.sicut ferrũ qõ dispositum est ꝙ ex illo clauus fiat: qui in ipso non stat in potentia sine fabri iuuamine. Et ꝓpter hoc deus bñdictus sit: ipse attrahit de dispositione elemẽtali vitã vegetalem et sensualem.sicut inde attraxit primũ pomerijs ⁊ primis leonẽ ⁊ primã sardinam et primum lumẽ ⁊ primum hominẽ et primum falconẽ.

¶ De coloꝛe.lxxxiiii.

IN arboꝛe elemẽtali est coloꝛ vna de suis partibus simplicib⁹ ĩ ipa seminat⁹ ⁊ ꝓfusus.idcirco ꝙ videre non sentitur. Et est gñalis alijs coloꝛibus:ꝙ inferi⁹ cõsistunt.sicut coloꝛ pomi ⁊ hois.etiã ad coloꝛes quattuoꝛ massarum ꝙ rami sunt ⁊ membra arboꝛis elꝫalis.⁊ ꝙ illũ ⁊ ex illo stat visibilitas in potentia cũ iuuamine visitiuitatis: vt videre esse valeat in animalibus:quibus est necessarium ꝟm necessitatem vite.

¶ De sono.lxxxv.

SOnus seminat⁹ est in arboꝛe elꝫali:in quo gñalis est ad sonos: qui sunt inferius ⁊ clamoꝛes siue tumultus. Et eius subiecta sunt in obuiationib⁹ brãcharũ:que sunt supra.⁊ ꝙ est confusus. Et ex illo descẽdit inferi⁹ sonus sentitus ꝙ auditũ:ꝙ est gñale instrumentum ad voces ⁊ sonos.⁊ ꝙ dispositus est in sono supra.⁊ deductus de potẽtia in actum ꝙ mot⁹ coꝛporũ inferius cõsistentiũ. sicut per tonitruũ in aere motũ ꝙ obuiationes vẽtoꝝ cõtrarioꝝ.⁊ per sonũ vẽti in foljs. et per vocẽ motam per linguam.

¶ De odoꝛe.lxxxvi.

ODoꝛ in arboꝛe elꝫali dispositus est et est deduct⁹ in potẽtia inferius per odoꝛãtes vapoꝛes ꝙ exeũt ab elemẽtatis:sicut odoꝛ qui de pomo ⁊ rosa exit: qui sentitur in participatiõe cerebri ⁊ nasi animalis:vt placitũ habeat in odo

rando odores: ꝙ sue cõueniũt cõplexioni. ⁊ ad cutã dñi illos qui sibi contrariantur.

¶ De sapore.lxxxvij.

SApor est in arbore elali seminatus ⁊ diffusus: cuius subiecta sunt appetitꝰ nãles ꝙ spectãt ad gustũ qui seminatus est in arbore elali ita confusus sicut sapor. Et saporꝭ gustus in illo dispositi sunt in potẽtia ꝙ agentia naturalia: que ipsos in actũ deducũt tunc cũ animal comedit ⁊ bibit: aut in hãbitu qñ est generatꝰ. sicut hõ ꝙ in habitu hꝫ gustare sapores: cũ nullus non comedat vel bibat.

¶ De sensu.lxxxviij.

SEnsus seminatꝰ ẽ in arbore elali ꝙ dispositus est rõne sensitiue inserte in elatiuaꝭ vegetatiua. cũ ex illo agens nãle aiatuꝫ in actu deducat per sentire calorẽ aut frigiditatẽ famẽ ⁊ sitim ⁊ tactũ. ⁊ sic de alijs rebꝰ hijs silibus: que aduenũt fm opera agentiũ nãlium aiatorũ. Et per sentire qđ est tactꝰ: sunt appetitus nãles in placitis ⁊ delectationibus aialiũ masculorũ ⁊ feminarũ vt inclinationẽ habeant ad conseruandum species suas.

¶ De conceptione.lxxxix.

CÕceptio in arbore elali ẽ vna de suis partibꝰ simplicibus: ex q̃ descendũt iste cõceptiões: q̃ sunt inferius sicut cõceptio quã femina ab homine accipit: vt filiũ hẽat. ⁊ sicut hõ ꝙ in mente sua cõcipit hoc qđ imaginat. ⁊ illd extra manifestat cum lingua. ⁊ de hac cõceptione loqui intendimus magis longe in arbore sensuali. sunt ꝫ iste cõceptiones (que sunt inferius) ex cõceptõe q̃ est supra sicut arbor elalis q̃ influẽtias cõcipit corporũ celestiũ. sicut ignis qui cõcipit iuuamen ꝙ sol sibi influit in calefactẽdo ⁊ suũ calorẽ multiplicãdo. ⁊ aer qui calorem cõcipit ab igne. ⁊ flores arboris: qui concipiunt suũ fructũ ⁊ etiã nã elemẽtalis: que cõcipit finẽ nature arboris vegetalis ⁊ sensualis.

¶ De dormitione.xc.

IN arbore elali trũcus ẽ de radicibus: ⁊ branche sunt ex trũco. ⁊ rami ex brãchijs. ⁊ foliat ꝫ flores ꝺ ramis. ⁊ fructus est de floribus. et quia quedam sunt ex alijs: est in illa natura et proprietas dormitiõis que est ex preparatione et dispositione: quam formal facit ex materia in istis inferioribus: inquantuꝫ ipsam prepat ⁊ disponit ad opationẽ: vñ interim dñi tpaz disponit ⁊ pparat: est in induiduis sensatis impressio dormitiõis sicut in planta in qua in hyeme non sunt folia flores neq; fructus. ⁊ hoc est ratiõe terre restricte in suis pꝰis per aquam: vt calor nãlis disponat ⁊ digerat materiam ad radices sic̃ in pmo tpeveris: in quo fit renouatio foliorũ floritꝫ fructuuꝫ. ⁊ talis natura dicta est dormitio plãte i hyeme. Et qr sensitiua inserta ẽ in vegetatiua. et vegetatiua in elatiua: dormitio est in sensitiua vt pparatio fiat ⁊ digestio /⁊ vt possit cẽ renouatio ex transmutatione cibariorũ in carnẽ ⁊ sanguinẽ. Et hec preparatio maxime efficitur in nocte rõne dormitionis aialis qđ dormit propter vapores clausos qui ascẽdere nõ pñt ad fantasiã. q̃ est subiectũ vigilatiõis. q̃ est in die maxie.

¶ De vigilatione.xcj.

VIgilatio causat̃ a caliditate ⁊ siccitate. Et est impressio supra in arbore elali. in qua est ꝓparatio naturalis ⁊ pma q̃ forma que est inferius agat de materia: ex qua facta est dispositio ⁊ pparatio aliter per dormitionẽ. Et iõ successiue vigilãt in vere plãte: q̃ sunt inferius vsq; ad estatẽ. in q̃ fructꝰ colligit̃. Et ex hac tali vigilatione vegetali trãsit vigilatio ad sensuale in animali qđ in se continet naturã vegetalẽ /⁊ qđ vigilat ratione poroꝝ qui aperti sunt. ⁊ fantasia species colligit imaginatas. per quas sensus inclinationẽ hñt ad obiecta realia sicut homo qui aliquod placitum visibilitat̃ imaginatur /et se mouet ad obiectũ vt ipsum videre possit.

¶ De somnio.xcij.

SOmniũ ẽ mediũ qđ ẽ inter vigilationẽ ⁊ dormitionẽ ꝓfusum. sicut tps autũnale qđ est cõfusum inter mãm vigilatiõis ⁊ dormitiõis. Et ꝓpter hꝰ hoies melãcolici somniant plus cꝫ alij nãliter. Et nã somnij pmo accipit in pmis pncipijs superiorib⁹: q̃ est inter dispõnẽ ⁊ preparatiõez. vt q̃dã cause sint de alijs. Et fm illã nãz supra ẽ impressio. q̃ ẽ iferiꝰ iõnãdi. ⁊ maxie i hoib⁹ q̃ vtunt̃ plꝰ spẽ-

bus fantasticis ꝙ irrationalia. ⁊ hoc est rõe ale rõnalis: q̃ reqrit maiores opationes ꝙ irrõnalia. ⁊ ꝓpter hoc sõnãt homines trib⁹ modis. ¶ Un⁹ modus ē ꝑm impressiões supra. de q̃ dictũ est. ⁊ hoc est ꝑm cõditiões ⁊ cõplexiões: q̃ venisset exvegetatiua ⁊ sensitiua. ¶ Alius modus est ꝑm dispõnẽ rationatiue: q̃ reqrit illas species in dormitiõe: quas habuit in vigilatiõe: vt ꝑ posset vti recolere itelligere ⁊ amare ĩ illis reb⁹: q̃ desiderat aut odit. ¶ Alius modus est ꝙ reuelationẽ dei ⁊ ꝙ bonos angelos in his q̃ ventura sunt. aut ꝙ demonẽ: q̃ dũ homo dormit: ꝓparat animes aliqs species dispositas ad peccãdum: vt hõ post dormitionẽ peccare possit.

¶ De gaudio. xciij.

IN arbore el'ali sunt appetit⁹ naturales. sicut bonitas q̃ hz appetitũ: vt sit magna. ⁊ vt magnitudo sit bona ꝙ ipsam. ⁊ sicut ignis: q̃ appetitũ habet ad calefaciendũ aerẽ: ⁊ ad recipiendũ siccitatẽ a terra. ⁊ sic de alijs. Et ex tali natura descendit inferius in aialibus impressio gaudij tlic cũ attingunt hoc qd̃ desiderãt. velut hõ qui hz famẽ ⁊ gaudet: cum possit comedere. aut cum videt hoc quod desiderat. ⁊ sicut equus: q̃ placitũ hz in comedẽdo aut in quiescendo. et sic de alijs his similib⁹. Et adhuc ꝑm instinct⁹ nãles ⁊ appetit⁹ sunt nature placitorũ in plãtis ꝑm q̃ veniũt ad ꝯplementũ suorum appetitũ nãlium. sicut pomerium qd̃ delectationẽ habet (si tñ delectatio dici possit: qñ ita loq̃ nos oportet: quia defectũ vocabuli hẽmus) inquãtũ conseruat cũ suis foljs fructũ ꝯ magnũ calorẽ solis aut ꝯ magnã frigiditatẽ venti.

¶ De ira. xciiij.

IN arbore el'ali ẽ ꝓncipiũ mediũ ⁊ finis. ꝓncipiũ ẽ sic̃ bõificatiuũ. finis est sic̃ bõificabile vl̃ bõificatũ. mediũ ẽt ẽ sic̃ bõificare. ⁊ sic ɔ alijs. Et q̃ in arbore el'ali est ꝯrietas: ipsa ĩpedit ꝓncipia ꝯ ꝯcordãtiã: ne trãseãt ꝙ mediũ ad finẽ quã desiderãt. sic̃ ĩ igne: in q̃ siccitas ĩpedit ignẽ q̃ non det calorẽ aeri. Et ex hac nã q̃ est supra ꝙ ꝯrietatẽ: iclinationem habent inferius vegetata ad sil'itudinẽ ire. Et hoc apparet in minori planta q̃ stat ꝓpe aliã plãtã maiorẽ: q̃ nõ ẽ ꝫ sua specie q̃ se elõgat abvmbra ipsi⁹: ꝯtũ põt vt calorẽ solis recipe possit. ⁊ ꝓpter hoc nutrit ei⁹ trsic⁹ tortuosius: ⁊ idẽ ẽ ĩ aialibus: in q̃b⁹ ẽ ĩpressio ire natural'r rõe impõssionis: q̃ ẽ supra. sic gallina: q̃ hz irã: qñ milnus pullũ suũ comedit. ⁊ idẽ est de hoie ĩ firmo: q̃ ẽ irat⁹: qr nõ est san⁹. aut qr ad finẽ ducere nõ põt: hoc qd̃ desiderat: ⁊ propter hoc hoies q̃ sũt melãcolici: magis sũt irosi ꝙ alij: et hoc ẽ ꝓpt siccitatẽ ⁊ frigiditatẽ: ĩ q̃b⁹ ꝯrietas ꝑpl⁹ ĩpedit ꝯcordãtiã appetituũ nãliũ ꝙ ꝓpt hmiditatẽ ⁊ siccitatẽ.

¶ De sanitate. xcv.

IN arbore el'ali sanitas q̃ ẽ iferi⁹ dispõita ẽ ꝙ ordiationẽ supra: q̃ ẽ de ꝯcordãtia ꝙ totã arborẽ extẽsa sic̃ in plãta: q̃ sanitatẽ hz dispõitaz ad aĩal: qd̃ ipaz comedit. ⁊ adhuc sic̃ ĩ aiali in quo est sanitas rõe ꝯcordãtie: q̃ ẽ ex impressiõe ⁊ ꝓfictiõe el'ati vegetatiue ⁊ sensitiue. Et hec cõcordãtia ẽ hz q̃ spẽs q̃daz sunt magis ꝯcordãtes cũ alijs ꝙ alie: sicut ordeum quod pl⁹ ꝯcordat cũ equo ꝙ frumẽtũ ⁊ frumẽtũ meli⁹ cũ hoie ꝙ cũ equo ⁊ sic ɔ ceteris reb⁹ nãlibus his similibus.

¶ De infirmitate. xcvj.

SEcundũ q̃ de sanitate dcm est: de ĩfirmitate ꝙ ꝯrietatẽ dici põt. qñ supra ĩ arbore el'ali fit dispositio ⁊ ordiatio: q̃ q̃dã ĩdiuidua: specierũ sunt ꝯ alia indiuidua: q̃ sunt ex alijs speciebus: ⁊ hoc ꝙ multũ remotã cõcordãtiã spẽrus sicut serpens: q̃ ꝙ venenũ nature hois cõtrariat. ⁊ idẽ est de realgaret alijs herbis medicinalib⁹: q̃ ꝙ violentiã hmores cõsumũt. Est etiã infirmitas: q̃ est de extremitatibus medij ꝯtra temperãtiam q̃ est in medio. Est etiã infirmitas ꝙ corruptiões ⁊ ꝯtrarietatez: q̃ sunt ꝯtra gnãtiões ⁊ ꝯcordãtiã. Et idẽ est de infirmitate q̃ est ꝙ tristitiã ⁊ timorẽ vel irã: q̃ sunt impssiones mote ex primis principijs. sicut melãcolicus: q̃ tristis ẽ ꝙ melãcoliã: ꝙ quã infirm⁹ est: qñ tristitia bñficia ĩpedit: q̃ vegetatiua ⁊ sensitiua a rationatiua recipiũt.

¶ De industria. xcvij.

IN arbore el'ali significat industria gnialis ꝑm instinctus ⁊ appetitus nãles ⁊ ꝑm folia arboris

que sunt ad ꝓseruandū substātiā ⁊ fructū. Que q̄dē industria est cā ad idustrias iferiores. sicut in foliis pomerij. q̄ ꝑ instinct⁹ nāles sunt ad ꝓseruādū substātia flores ⁊ fruct⁹ ꝑ magnū calorē. ⁊ industria quā hz leo ivenādo. ⁊ auis in factēdo suū nidū. et aranea in factēdo suā telā. ⁊ sic de ceteris industrijs: q̄ ꝓtinēt ad irrationalia: q̄ ex industria supra descēdūt ſm cursuz nālē. et ex hac idustria quā irrōnalia hſint ivinē do: accipiūt hoīes ſilitudinē iquātū in se ꝓtinēt nām el'alēvegetalē sensualē ⁊ imaginalē accipiēdo īdustriā in viuendo.

¶ De substantia. xcviij.

SUbstātia ē in arbore el'ali gñalis ad substātias inferius. ⁊ ē ex partibus substātialib⁹ arboris. et ex inviacētib⁹ eaꝝ/exñtib⁹ q̄busdā sub alijs. sicut bōitas q̄ est sub magnitudine: iquātū ab ea hītū suscipit ⁊ inquātū est sub folijs q̄ in illa sustētant. ¶ Ōsilimō est in arbore vegetali: q̄ est vna substātia ex plib⁹ partib⁹ substātialib⁹ exñtib⁹ sub plurib⁹ partib⁹ accidētalib⁹ sicut rami q̄ sunt sub folijs. Et hoc idē de arbore sensuali.

¶ De essentia. xcix.

IN arbore el'ali ꝑsideram⁹ eēntiā ens gñale ad alias essentias inferius. q̄ quidē eēntia stat supra substantiā. sicut eēntia arboris q̄ est el'atio q̄ est supra el'atū qđ est substātia. ⁊ bonitas arboris q̄ est eēntia boni qđ est ī arbore. Et idē est de magnitudine ⁊ ceteris formis abstractis ⁊ ꝓmarijs ad oēs indiduoꝝ inferius. sicut bonitas ignis q̄ est supra bōitatē piperis. ⁊ bōitas pomerij q̄ est supra bōitatē pomerij ⁊ pomi iquātū est bonū. et sic de arbore sensuali. Et in his oīb⁹ est substātia sub eēntia: inquātū eēntia ē sustētata in suo bonificatiuo bonificabili ⁊ bonificare: q̄ sunt et⁹ partes subales. et inquātū sunt ꝑtes eēntiales bōitat': que est eēntia: ꝙuertunt eēntia ⁊ suba. ſz iquātū est dſia inter ꝑtes subales ⁊ accñtales est dſia iter subaz ⁊ eēntiā. sic hūanitas: q̄ est eēntia hoīs ⁊ suba q̄ est hō ex ꝑtib⁹ subalibus ⁊ accñtalib⁹ ꝓpōit⁹. ¶ De ente. c.

IN arbore el'ali ens ē gen⁹ multū gñale in tātū q̄ supra ipm nō est aliq̄ gen⁹ ſm corꝑales entitates q̄ sunt sub luna. Et ex h̄ ente qđ ē supra descēdūt oīa entia: q̄ sunt iferi⁹ el'ata subalia ⁊ accñtalia. sicut entitas pomerij: q̄ ex entitate supra descēdit. Et ex isto ente gñali (qđ est supra) ⁊ ex isto ente (qđ est inferi⁹) cognitio haberi ꝑt ſm istas cētū formas (de qb⁹ supradictū est) q̄ sunt cause ⁊ fore primarie ad foras ⁊ cās: q̄ sunt inferius. Et adhuc de illo hēri ꝑt cognitio ſm ea q̄ de arbore el'ali prediximꝰ. ⁊ ſm ea q̄ in arbore vegetali sensuali ⁊ imaginali dicere ꝓponimꝰ: in q̄ imaginali imaginatio imaginat vnū aliū ens intētionale: qđ est silitudo hui⁹ entis realis de q̄ dictū est. sic capra q̄ lupū imaginat. ⁊ ei⁹ cōditiōes ei ꝓrias ꝑ instinct⁹ nāles. ¶ Dictū est de cētū formis ꝓmarijs ad has foras iferiores nāles. q̄rū secreta ꝑ ea: q̄ ꝓdixim⁹ de illis formis ꝓmarijs cog̃scunt. sicut speciale: q̄ cog̃scit ꝑ cognitiōem q̄ de gñali habetur.

¶ Voluit raymūdus trāsire ad tractādū de arbore vegetali. ſz dixit monachus: q̄ ī aliq̄b⁹ q̄ dicta sunt in arbore elemētali dubitauit. ⁊ ꝓpter h̄ voluit ei facere q̄stiōes. verūtū dixit raymūdus q̄ in arbore q̄stionali ipas faceret. ⁊ adhuc si in alijs arboribus in aliquo dubitaret. qm̄ in illo loco q̄stionem ⁊ respōsionē esse oportet ſm ordinationem istius libri.

De arbore vegetali.

ARbor vegetalis ī. vij. ꝑtes dicit sic alie arbores. s. ī radices/trūcū/brācas/ramos/folia/flores ⁊ fructus.

¶ Radices sunt p̄ncipia generalia: que sunt duplicia: inquātū sunt de natura elementali/⁊ de natura vegetali.

¶ Truncus est duplex. s. de natura elemētali: ⁊ de natura vegetali.

¶ Brāche sunt q̄ttuor potētie nāles. vz appetitiua/retentiua/digestiua/ ⁊ expulsiua/⁊ sunt duplices silr: de duab⁹ naturis.

¶ Rami silimō sunt duplices. ⁊ sūt gñatio/corruptio/priuatio/⁊ renouatio ⁊c.

¶ Folia etiā sunt duplicia: ſz el'ationē ⁊ vegetationē. ⁊ sunt visibilia ⁊ inuisibilia.

¶ Flores etiā sunt duplices visibiles ⁊ inuisibiles. de nā el'ali ⁊ de nā vegetali.

¶ Fruct⁹ silr sunt duplices/ visibiles ſm nām el'alem: inuisibiles ſm nāz vegetalē.

Arbor vegetalis.

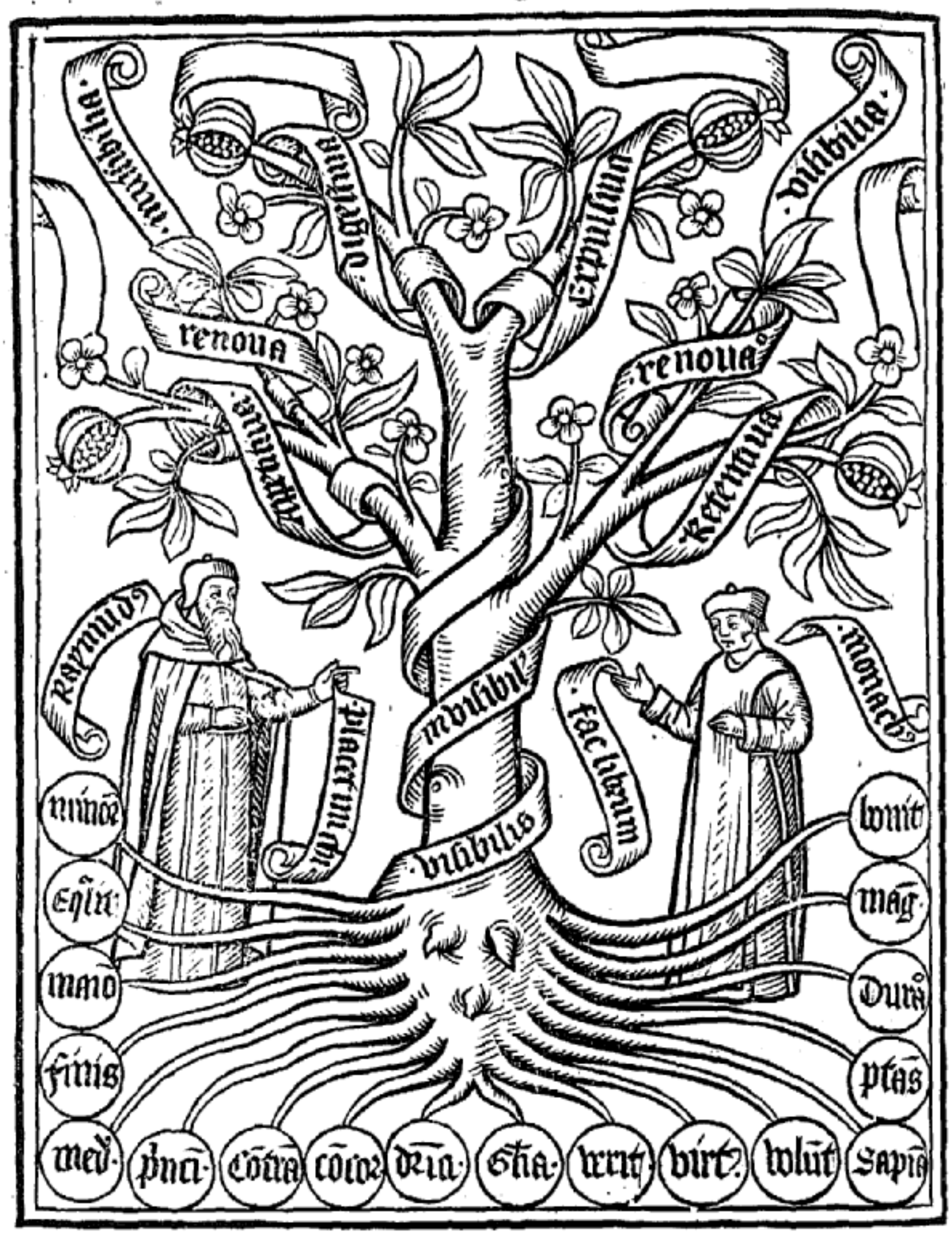

¶ De arbore vegetali.

Fit arbor i septem partes diuidit. s. in radices/truncum/branchas/ramos/folia/flores/t fructꝰ. Et est arbor duplex: inquātum est dria inter ipam t arborē el'alē in q̄ est inserta p creationē. hoc est dictu q̄ deꝰ creauit potētiā vegetatiuā in illa t ex illa. sicut deus creauit hoīem de terra t de limo terre. ppter hoc sunt in diuidua inferiora elementata

et vegetata. Ā si cum hec arbor sit duplex: oz q̄ dupl'r ipam ducam⁹ in nostro intel lectu. vt melι⁹ de ipa cognitionē hēam⁹.

¶ De radicibus arboris vegetalis.

RAdices arboris vegetalis sunt bonitas/ magn⁹/ du ratio ꝛc̄. q̄s dixim⁹ in ar= bore el'alι. Et q̄libet istaꝝ radicū est duplex: iquātū ī se ꝓtinet nām el'alē ꝛ vege talē/ gñale/ ꝛ ipālē. gñalis ē el'al'. ipāl'ē ve getal'. ꝛ insimul suntvna radix ꝓposita ex ambab⁹ naturis q̄ bona ē sub rōne boni= tatis. Et nā vegetalis ī suā spēz trāsmutat naturā el'alē. sicut olea in oleastro iserta. que in suā spēm trahit ꝛ trāsmutat influē tiā: que venit ex oleastro. Et oēs inuicem radices sunt linee q̄ se habēt ad trūcuz ve getalē arboris: cui suas dant cōditiones et naturas.

¶ De trunco arboris vegetalis.

TRuncus iste duplex est. qz est de natura ꝛ essentia el'alι: ve getali. Et est truncus gñalis ad truncos: qui sub illo sunt vegetati: sicut truncus pome rij leonis hominis gruis ꝛ piscis. Et est visibilis in suis particularib⁹. sicut trun= cus pomerij: qui visibilis est ꝛ palpabilis ꝛ sua visibilitas ꝛ palpabilitas per essen= tiā el'alē consistit: q̄ in se continet grossaz materiā. Sed essentia quā habet pome= riū per vegetationē: videri nō pōt nec tā= gi. qz sua materia est subtilis in tantū q̄ videri non pōt nec tangi. sua tñ figura in liquore apparet. q̄ est in trūco. quēadmo= dū apparet trūcus vegetalis in trūco ſic⁹ in similitudie lactis. ꝛ in trūco leonis in figura sanguinis. Est tñ trūcus vegetalis de natura corporali. qz est de partib⁹ sub stantialib⁹ corporalibus ſm q̄ est signifi= catum in radicibus.

¶ De brāchis arboris vegetalis.

BRanche arboris vegetalis sunt duplices. qm̄ quedā sunt ex nā elementali. et alie ex natura ve= getali. Et brāche huiꝰ arboris sunt quat= tuor. scz potētia appetitiua / retentiua / di= gestiua / ꝛ expulsiua. Et sunt quattuor: qz sufficiunt transmutatiōib⁹: q̄ fiunt ꝑ gña tionē ꝛ corruptionem in vegetatione. ꝛ ꝑ differētiā ꝛ ꝓcordātiā ꝑfectatē. Et minꝰ q̄ttuor eē nō possunt: ſm q̄ est significatū in branchis arborꝭ elemētalis. Et iste q̄t= tuor brāche gñales sunt ad oēs brāchas vegetatas. sicut ad branchas pomerij eq̄ et hominis.

¶ De appetitiua.

POtētia appetitiua est rō ꝑ quā quedam partes vegetate habēt appetitum ad alias partes. Et in hoc appetitu consistit appetitus bran chaꝝ el'alium: ꝛ etiā appetitus vegetaliū. Et ꝓpter h̄ ē appetit⁹ duplex ꝛ cōpositꝰ. sicut pome⁹: qđ appetitū hz ad pluuiaz: vt cū frigiditate aque suā frigiditatē pos sit multiplicare. ꝛ appetitū hz ad diez: vt calore solis suū calorē possit mltiplicare. ꝛ idē est de appetitu: quā habet ad terrā ꝛ ad aerē. Et iste res: q̄ sunt extra ꝛ intus intrāt: ꝓtinēt ad potentiā augmētatiuā: q̄ est ꝑ vegetationē: q̄ fit ex reb⁹ sine cāis: q̄ veniūt de extra in spēs q̄ intra ꝓsistunt sicut spēs pluuie: q̄ cōuertit in spēz pome rij cuiꝰ cōuersionē appetit appetitiua: vt suū cremētū sit magnū. Et idē est de cre= mēto trūci ramoꝝ foliorꝝ florū ꝛ fructuū.

¶ Habet adhuc appetitiua cōditionem hñdi appetitū exvno el'o in alio. ꝛ exvna cōplexiōe in alia ꝑ modū ꝓcordātie bōi= tatis magnitudinis durationis potestatis virtutis ꝛ instinctuū nāliū: vt sequantur fines vegetatiōis. sicut in equo in quo ap petitiua appetit spēi eq̄ne conseruationē ꝛ ꝓpter hoc equꝰ inclinationē hz ad equā vt in ea filiū possit gñare. hz etiā equꝰ ap petitū ad comedēdū: vt ꝑ vinere eius par tes valeāt sustētari in spēm carnis spēm herbe trāsmutādo: ꝛ etiā aquā (quaz po= tat) in spēz sanguis: ꝛ adhuc hz appetitū ad aquā: cū hz sitim: vt cū aq̄ frigiditate nimiū calorē ignis possit mortificare. ꝛ cū hūiditate aq̄ possit mortificare nimiā siccitatē terre. ꝛ cū equꝰ habet magnū fri gus: appetitum hz q̄ in calore solis stare possit. Et sic de ceteris appetitib⁹ nālib⁹ quos narrare nimis longū esset. Est er= go appetitus dupl'r. vz appetitꝰ quā ha= bet pomerium vel equus ad cōseruādū suā spēm. ꝛ quē habent elementa in illis.

Arbor vegetalis.

¶ De retentiua.

Retentia retētiua ē rō ad retinē dū partes intus: q̄ venīsit ab extra: q̄s appetit appetitiua. et influit elatia supra in hac q̄ est inferius: que retētio fit fin stationem forme cēntialis quā dixim⁹ in arbore elali: q̄ gñalis ē ad stationes inferius. Et ꝓpter hoc potētia nutritiua ex digestiua hz materiā ꝙ digerere possit: q̄ est ex reb⁹ q̄s retinet retentiua. sicut homo q̄ denarios ꝯgregat: quos expēdit cū indiget. Et hec retētio fit plus per aquā: q̄ ꝑ aliō elemētū. qz aqua nām hz restrigēdi entia. Et ꝓpter hoc potētia digestiua est maxime de ꝯditionib⁹ ignis vt diffundat partes q̄s retētiua retinet ꝑ aquā. Est adhuc retētiua de nā feminina rōe īpressiōis quā hz ꝑ cōceptionē rerū: q̄ veniunt ꝑ appetitiuā. Et digestiua est ex natura masculina: q̄ in nālib⁹ reb⁹ suā similitudinē impīmit. Et hoc significatū est in tractatu supradicto de masculo et femina. et de impīssione ī arbore elemētali.

¶ De digestiua.

Digestia ē illa potētia q̄ digerit hoc qō arbor accipit a terra et ab alīs ēlis et influētiis: q̄ veniunt ex corporib⁹ celestib⁹. sicut in pomerio: in q̄ radices accipiūt a terra ptes crudas. et ipas ponūt in retentiua. et digestio digerit illas cū calore nāli. et ipas ad mēbra pomerij diuidit et ad ceteras ptes pomerij. vt humidū radicale ex humido nutrimētali viuat. Et idē seq̄tur in aīalib⁹ sicut in hoīe in q̄ cibaria q̄ comedēdo et bibendo accipit/ et vapores q̄s cū naso respirat: digestiua digerit/ et ex vna spē in aliā trāsmutat. sicut panē in carnē et vinū ī sanguinē. Cōsil'imō fit de vaporib⁹ grossis: q̄ veniūt ab extra: q̄ ꝓuertunt ī vapores subtiles: q̄ sunt intra. et hō ꝑ modū gñationis corruptiōis ꝓuatiōis et indiduatiōis. et ꝑz alias fōas gñales: de q̄b⁹ in arbore elali in fine dictū est.

¶ De expulsiua.

Expulsiua est illa potētia: que materias grossas expellit. q̄s appetitia abhorret ponere ī nutrimēto/ et a q̄b⁹ digestia mās subtiles attraxit. q̄s appetitiua in nutrimēto plātax ponē appetit: sic ī pomerio. ī q̄ expulsiua extra proiscit corticē. q̄ nō est vegetat⁹. et folia q̄ cadūt ab illa. Et hoc pl⁹ apparet ī quercu q̄ magis grossum hz corticē. Et idē sequit in aīalibus: sicut in hoīe. a quo expulsiua mās grossas et indigestas spuēdo sudando et in vrinando expellit. et sic de alīs fecibus. ¶ Hec q̄ttuor brāche de quib⁹ supra dictū est: videri nō pñt nec tangi. qm̄ gñales sunt ad oēs brāchas arbor vegetalis et sensualis. et sustētant ī arbore elali. et eor brāche indiuiduate diffuse sunt ī subīs vegetatis et sensatis. ¶ Cū appetitiua desiderat plus q̄ retētiua retinere possit: nec q̄ digestiua digerere: tūc ꝯcordantia est maior cū corruptiōe q̄ cū gñatione: et cū ꝯsumptiōe q̄ cū cremēto. Et cū retētiua mās grossas retinet et indigestas ꝓtra expulsiuā: tūc hz inclinationē ad consumptionē et corruptionē. Et cū digestiua nō tātū digerit: quātū est ꝯueniēs nutrimēto plāte aut animali tūc est ꝓtra gñationē et cremētū. Et cū expulsiua ē nimis fortis aut debil: tūc ē subā ī corruptiōe. Et iō medici ad sanitatē mīstrāt naturis brancha⁹. vt ꝯcordātiā hēant in nutrimento subārū. et docēt ad hñdū sanitatē cū tēperātia: q̄ ē subiectū ꝯcordātie branchārū.

¶ De ramis arboris vegetalis.

Rami arboris vegetal' sunt dupli ces: qm̄ q̄dā sūt ex arbore elali. et alij ex arbore vegetali. Illi q̄ sunt ex arbore elali: sunt visibiles ī pomerio. vbi fit renouatio in vere. in quo nascūtur flores folia et fructus. Et rami q̄ sunt ex nā vegetali: videri non pñt nec tangi. Et sīficātur fortius ꝑ gñationē corruptionē ꝓuationē et renouationē q̄ ꝑ ceteras formas. Qm̄ ꝑ gñationē fit transmutatio et renouatiōes entiū. ꝑz ꝙ in tractatu de gñatione sīficatū est. Et idē ē de corruptione et ꝓuatiōe in priuādo q̄sdaz formas veteres ꝑ corruptionē: et in generādo nouas formas ꝑ gñationem. ¶ In his ramis gñalib⁹ cōpositi de gñali arbore elali: et de gñali arbore vegetali: sunt in dispō omnes rami plātax et alalij. q̄ sūt in illis in potētia cū inuamine agētiū nālij. q̄ ipsos ducūt ī actū fm ꝯditiōes radicū et nārū cētū formarū ꝓmarū. de q̄b⁹ in arbore elali dcz est. In ramis pōerij sunt

in potē rami alteri⁹ pomerij.q̄ potē⁹ sustētat in dispōne radicū ⁊ centū formax. Et cū agēs nāle hos ramos tāgit.q̄ sūt in potē⁹ i ramis :q̄ sunt,i actu ſm dispōez radicū:illos ramos ducit de potē⁹ i actu.et agēs nāle pōerij ē i po°.in q̄ semē ꝓsistit. qs ē agēs ſm appetitū ⁊ instictū nālē diffusos p oēs formas.⁊ h̄ successiue de q̄bus dā agētib⁹ i alijs . de q̄ successiōe species pōerij cōseruat.Et idē ē de specie equi.

¶ De folijs arboris vegetalis.

Folia arboꝝ vegetat sunt duplicia qm̄ q̄dā sunt ſm vegetatiōez/alia ſz elationē.Folia q̄ sunt ſm vegetationē:videri nō pōt nec tāgi:qm̄ intra folia elemētatiōis ꝓsistūt:q̄ sunt visibilia ⁊ palpabilia i pōerio.q̄ q̄dē folia sunt subē:i q̄b⁹ sustētātur accēntia:q̄ sunt folia arboris elatis:i q̄b⁹ sunt folia accidētalia:q̄ sunt arboris vegetalis in q̄ tū vegetatio.sīc color sapor ⁊ odor dulcedo ⁊ amaritudo ⁊ cetera accītia his similia:q̄ sūt quātificata q̄lificata relata exītia in actiōe/passiōe/tpe/loco /habitu/ ⁊ situ/ ſm qō significatū est in folijs arboꝝ elat. ¶ Hec folia q̄ ad vegetatiōez ꝓtinēt ipam ornāt ⁊ ꝓseruāt.sīc suba vegetatiua cū facit folia elemētalia ⁊ visibilia:q̄ sunt tunice vegetatiuoꝝ ex suba pōerij existētiū.Et cū illa cadūt a pomerio ē significatū:q̄ folia vegetatiua sui cursuꝝ fecerūt ⁊ cōplemētū i ornatiōe ⁊ cōseruatiōe subē vegetatiue: q̄ extūc dormit vsq̄ ad tēpus:in q̄ fit renouatio foliox in vere.Virt⁹ tū foliox vegetaliū i pomo potentialiter positox excitat ⁊ mouet: tunc cū pomū comestū ē p aīal i nutrimēto vegetato ⁊ sēsato:i q̄ color sapor ⁊ odor attingūtur. ¶ De florib⁹ arboris vegetalis.

Flores arboris vegetalis sunt duplices.q̄ ꝓpositi sūt exaltiōe ⁊ vegetatiōe.sīc flos pōerij.q̄ visibilis est: inquātū cōtinet nāz ealē.sz tāgi nō pōt nec videri:inquātū ꝓtinet nām vegetatiuam cuius vegetatiue flores intra ꝓtinentur.⁊ sunt ex taz subtili mā q̄ videri non pōt.⁊ stāt maxīe p instrumētū cōpositum de potē⁹ obiecto ,⁊ actu:ex q̄bus fructⁿ est dirituatus:q̄ primior est potētie obiecto ⁊ actui q̄ ceteris formis.sīc operatū:q̄ primⁿ est manui q̄ brachio et martello q̄ manui ⁊ sic de alijs causis his similibus. In floribus q̄ sunt gīales:sunt flores spāles i potenᵃ. ⁊ flores plⁿ hīt de odore ⁊ sapore q̄ folia et etiā plus de virtute. ⁊ hīt magis intēsum colorē ⁊ hoc ē:q⁹ primiores sunt fructui q̄ foᵃ:q̄ est nobilior ps q̄ est i tota arbore.Et stat flos p corruptionē ⁊ fructus per gīationē.⁊ iō i cōsumatione floris colligitur fructus.⁊ orīt fructus in medio loco floris.vt sua virt⁹ maior sit.Et flos leuior est q̄ fructus. q⁹ fructus est magis plen⁹:⁊ q⁹ potētialiter i se cōtinet oēs partes arboris future.Flores in arbore non tātū durāt sicut folia que sunt ad conseruādū flores ⁊ fructus.⁊ flores q̄ cadunt:sunt mā:quā expulsiua ꝓicit ⁊ scindit a planta.q⁹ digestio facta est inquātū fructus ex subtili mā floris constitit gīat⁹.⁊ illa quā appetitiua appetiſt: ⁊ quā retentiua retinuit ⁊ digestiua digessit in partib⁹ fructus. Et qñ flores cadunt prius q̄ fructus sit gīatus:tūc est ratiōe infirmitatis arboris ⁊ suarū brācharum. ¶ Quedā arbores sunt:q̄ flores nō habēt:sicut ficulnea.⁊ rō est: q⁹ fructⁿ efficit in ramis . Et hoc est ꝓpter magnam abūdantiam hūiditatis ⁊ caloris.in qua citius fit digestio q̄ in ceteris cōplexionibus in qua magna abūdantia hūiditatis ⁊ caloris ficus ꝓsistūt.⁊ ideo sunt magis placide ad comedendū q̄ alij fructⁿ:quia humana natura plⁿ delectat in cōplexiōe sanguinis q̄ in cōplexiōe colere flegmatis ⁊ melancolie.

¶ De fructu arboris vegetalis.

Fructus arboris vegetat est duplex.ſm ptium duplicitatem de qua dictū est.Et fructus inquātuz videri pōt ⁊ tāgi:ē ratione nature elatis.Et forma fructus vegetat apparet in sapore odore ⁊ colore.q̄ sunt sue figure q̄s aīal per sentire attingit.Et fructus vegetat stat secretus ⁊ abscōsus sensibus corporalib⁹.qui figuras attingūt.Sed imaginatio ipsum attingit.in quo colligunt omnes ptes in quib⁹ stat alius fructus in potē⁹. ⁊ iō est maior in bōitate magnevir

tute potestate ꝛc. ꝙ flores ꝛ folia: que sūt per secundā intentionē. ¶ In pomerio pomus est fructus. ꝛ qz pomum in se plus cōtinet de vegetatione ꝙ flores vel ꝙ folia vel cetere partes arboris: ē pomū fructus arboris: qđ est finis: vs vegetatus ad qđ vegetatum ⁊ vegetabile ꝛ vegetare se habent. ꝛ est cētrum in quo quiescūt. sic plures linee in vno puncto in quo se congregant ꝛ miscentur/ qlibet dante alij suam similitudinem. vt sequatur finis: quā appetunt. ¶ Fructus plenior est ꝛ ponderosior ꝙ flos. qz ad plura se hz ꝙ flos. ꝛ qz plus continet de circulo triangulo ꝛ quadrangulo ꝛ de cētū formis. q̄ sunt nature primarie. ¶ Quedam arbores sunt: que fructus non faciūt. sicut salix ꝛ fraxinus. ꝛ hoc est: quia in flore spēs earum conservantur. Et quidā fructus sunt in quibus non est testa extra. sicut in cerasis: que habēt ossa interius. ꝛ hoc est ꝓpter magnā humiditatē. que stat in extremis: ꝛ siccitas sustentatur in medio. vz ī ossibus. est alius fructus: q̄ hz testam extra: que non habet intus testuginem siue os. sicut castanea ꝛ nux. ꝛ hoc est: quia siccitas abundat extra ꝛ humiditas int⁹. ꝛ sic de alijs. ¶ Quodlibet em quattuor species habet plantarū. in quibus siue per quas super cetera ela dominatur. sicut ignis. qui in pipe ꝛ alleo dilatur. que sunt ī quarto gradu caloris. ꝛ in tertio gradu siccitatis. ꝛ in secūdo humiditatis. ꝛ in primo frigiditatis. Scda plāta est sicut cinamomus in quo ignis est in tertio gradu caloris. ꝛ terra in secūdo. ꝛ aer in pimo. ꝛ aqua est degradata. Tertia plāta est sicut fenticulus. in quo ignis est in scdo gradu caloris. terra in primo. aer in tribus ꝓtibus vnius gradus. ꝛ aqua in duabus. Est alia planta: in qua ignis est in primo gradu caliditatis. sicut anisum in quo ignis est in primo gradu caliditatis. et terra ī tribus punctis siccitatis. ꝛ aer in secūdo humiditatis. et aqua in vno frigiditatis. Et idem est de ceteris elementis: quia quodlibet quattuor species plantarū habet q̄busdā gradat⁹ super alias. sm ꝙ in quattuor speciebꝫ antedictis est significatū. et ideo medici habent materiam ad preparandum sanitatē in patiente in gradando plantas sm artem medicine. Et de hac vnum tractatum fecimus: q̄ vocatur principia medicine: in quo damus doctrinā: quomodo medici sciant medicinas gradare sm gradus infirmitatum ꝛ plantarum. ¶ Dictum est de arbore vegetali: et de suis secretis ꝛ naturis haberi potest cognitio: sm processum quem tenuimus in illa applicando sibi centum formas: q̄ in arbore elemētali continent: sm exempla q̄ de illis dedimus ꝛ dare ꝓponimus.

De arbore sensuali.

Arbor sensualis in septē partes sicut ꝛ alie arbores dividitur. s. in radices /truncū /brāchas/ramos /folia/flores /ꝛ fructus.

¶ Radices sunt principia generalia: q̄ sunt triplicia inquantum sunt de natura elementali/vegetali/ꝛ sensuali.

¶ Trūcus est corpus sensualis. ꝛ sil⁹ est triplex: inquātū de dictis trib⁹ naturis ē constitutus.

¶ Branche sunt sex sensus corpales: vs visus/auditus/odoratus/gustus/tactus ꝛ affatus. Et similiter sunt triplices: de dictis tribus naturis constituti.

¶ Rami sunt membra corporalia tā interiora ꝙ exteriora. que similiter sunt de dictis tribus naturis composita.

¶ Folia sunt accidētia. que similiter sūt triplicia ꝛc̄.

¶ Flores sunt actus corpis sensualis ꝛc̄.

¶ Fructus sunt individua sensata. s. homo equus ꝛ cetera animalia.

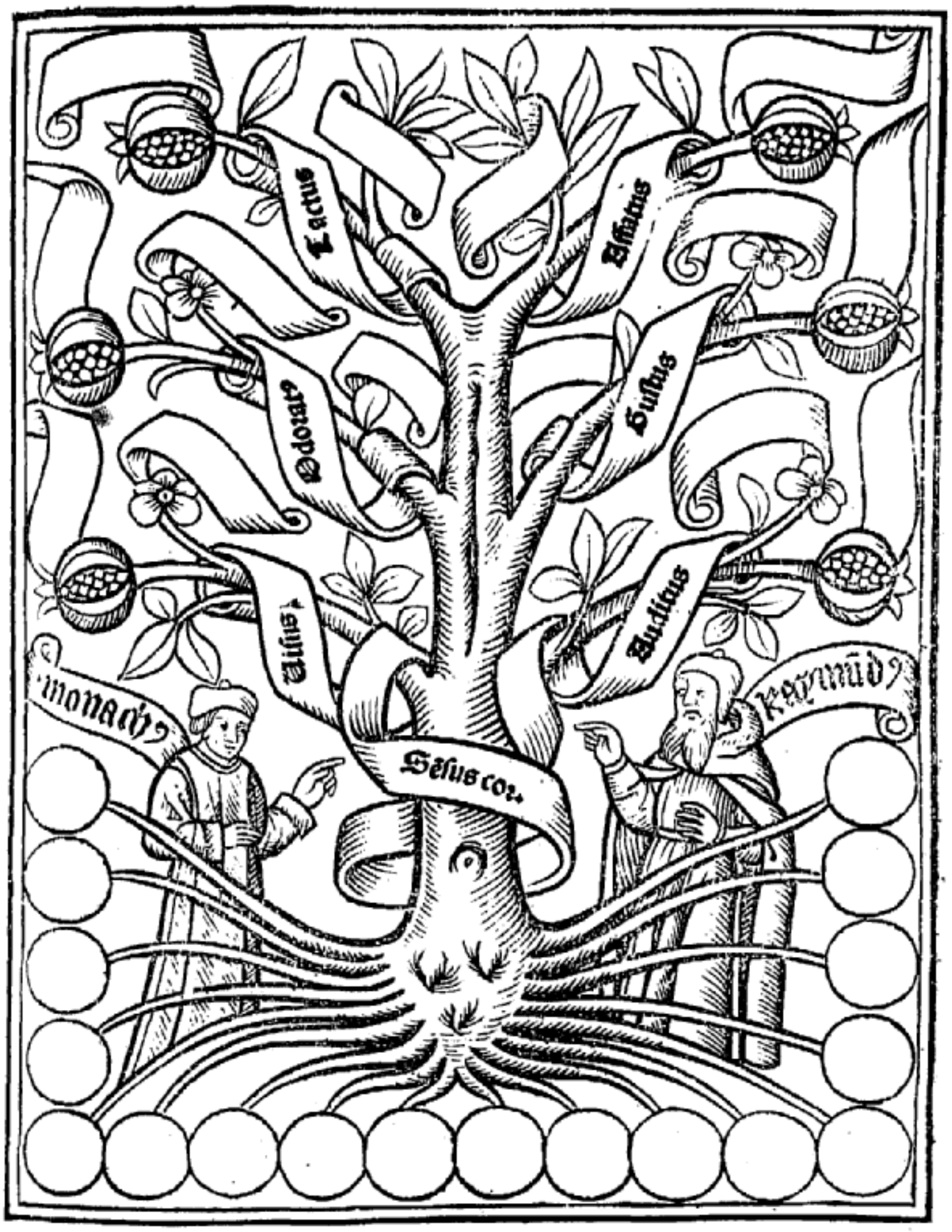

¶ De arbore sensuali.

Ec arborē de animalibus. et diuiditur in septem⁹ partes ſm q⁹ in ipſa apparet. et eſt triplex: q⁹ cō ſiſtit ex potentia elementatiua vegetatiua et ſenſitiua. vnde ſicut ſi vna arbor fuiſſet ex tribus ſpeciebus facta: ſicut ſi pomerium eſſet in piro inſertum/ et perſicus in pomerio: eſſet vna arbor omnes tres ſpecies: ita inſerta vegetatiua

in elementiua:et sensitiua ivegetatiua redd̃it vnã arborẽ oẽs tres potẽtie. dr̃ia tñ est inter arborẽ ex pome° piro et pr̃sico cõstitutã:qz ẽ de ỹtitatib9 discret : et arborẽ de el'ati" vegeta" et sensitiua cõstitutã. qz est de ỹtitatib9 cõtinuis : qbusdã arboribus in alijs existẽtib9. ¶ Sẽsitiua est i arbore el'ali gñali:et vegetali gñali fin qꝫ complemẽtũ nãle req̃rit.vt i nã nõ sit vacuũ. et fin qꝫ cõiunctio rerũ:q̃ sunt intra et extra req̃rit.et etiã dispositio et ꝓprietas pmarũ causaꝫ.Et sic de cẽtũ formis gñalibus de qb9 dictũ est i arbore el'ali:i quarũ tractatu est significatũ:qꝫ de necessitate fin cursuz nãlẽ opz qꝫ arbor sensualis extensa sit in arbore el'ali et vegetali.qz si nõ:essent sensibilitates de particularib9 et nõ de vniuersalib9.sicut lapis et pomũ q̃ nõ essent nãl'r visibiles. nec frigiditas lapidis sensibilis.nec sapor pomi sil'r. et idẽ de suo odore.et seq̃ret qꝫ sensitiua nõ ꝓficiet cũ formis gñalib9 et primarijs arboris el'alis et vegetalis.vñ i sensitiua cremẽtũ esse nõ posset.nec etiã gñatio. et cũ petr9 morceret et su9 equ9 et falco anihilaret sensitiua oĩa trib̃.qz nõ haberet subz gñale:in quo format sustẽtata.sicut si annulus petri:q̃ est de auro:fusus eẽt:et sua materia annihilaletur ita:qꝫ nihil foret. vz aurũ:de q̃ pri9 erat. Et adhuc pirũ et pomũ essent vacua visibilitate et dispõne ad habẽdũ proprietatẽ et naturã sensibilitatis.Et hoc natura sustinere nõ posset qm̃ susti̇eret vacuũ ꝑ magnitudinẽ bonitatis et totalitatis'et ꝓtiũ.et multa alia incõuenientia sequerẽtur et ipossibilia. Est ergo arbor sensualis gñalis extẽsa in arbore elemẽtali et vegetali.vt iconuenientia nõ sint/et qꝫ forme primarie remanere possint hoc:quod sunt.

¶ De radicibus arboris sensualis.

Radices arbor̃ sensual' sunt triplices.hoc est dictu:qꝫ ei9 bonitas tres hz nãs.vna est el'al'/alia vegetal'/et alia sensualis.et hoc idẽ de magnie et ceteris radicib9 arbor̃.Et oẽs iste tres nature sunt hõe:et ꝓstituũt vnã radicẽ bonã.i q̃ q̃lz suũ hz offm̃.sic el'alis ex arbore el'ali bñficiũ suscipit et cremẽtũ.et vegetal' ex vegetali.et sensualis ex sensuali.quãd modũ ꝓticulare:qꝫ bñficiũ suscipit a suo vl̃i.et ex hui9 bñficio efficit gñatio et cremẽtũ i aiali.sicut i hoie et equo.et sic de ceteris aialib9 cõpositis et cõstitutis de nã el'ali vegetali et sensuali.Sicut pomerisi: qꝫ suas hz radices : i qb9 bñficiũ a terra accipit et ceter̃ el'is.sicut hõ et cetera aialia : radices suas hñt in aere in q̃ sunt cõtẽti:et i ceteris el'is.et hoc ẽ: qz sunt mobiles de vno loco i aliũ : in q̃ aere et ceteris el'is vegeta° gñalis et sensitiua gñalis extẽdũtur.sic vitrũ qꝫ extẽdit ꝑ totũ circulũ vini i illo cõtẽti.et i illo loco cõtinẽtis sunt radices hois:et fit influẽtia et refluẽtia:vt hõ viuat. Et pozoꝫ subz ẽ subz influẽtie et refluẽtie.qꝫ ẽ humidũ nutrimẽtale: qꝫ venit et vadit. de q̃ viuit hũidũ radicale : sicut lumẽ:qꝫ viuit de oleo in lãpade. ¶ Iste radices sunt gñales: in qb9 stãt i potẽtia et i dispositiõe radices spãles indiuiduatoꝫ aiatoꝫ : q̃ ducte sunt i actu ꝑ agẽtia nãlia: ita qꝫ vna radix(q̃ est bonitas)gñalis ẽ ad pl'es radices ꝓticulares. Et intẽdim9 tñ dicere de bonitate nãli/et nõ morali. in qua bõitate aialia participãt.et q̃ dicta est gen9: in qua spẽs particulariũ bonitatũ seminant̃: sicut bõitas equi: que ẽ vna spẽs/et bõitas gruis sil'r. ex qua bõitate equi est bõitas equi : q̃ est petri/et bonitas equi : q̃ est martini. Ita sunt in bonitate gñali spãles bonitates seminate:sicut plura semĩa diuersaꝫ specierũ i vna eadẽ terra.que quidẽ terra scuilibet seminũ reddit generalem. Et de hoc habemus experientiã in horto plantato ex plurib9 plãtis i spẽbus et numero diuersis. Itẽ ex terra vz ex lapide efficit ferrũ vitrum et tegula : et terra est eadẽ et gñalis ad tria opa. Eodẽ modo radix q̃ est bõitas gñalis ẽ ad el'atũ vegetatũ sensatũ et imaginatũ.et hoc est:qz est de quattuor naturis.Unde qñ ferrũ venit in corruptione/et sic de tegula et vitro : tunc redeũt ad terrã eoꝫ materiã et nãm.sicut q̃ faceret ex vna massa auri ciphũ/scutellã/ et annulũ et postmodũ totũ ĩsimul funderet:pria massa rediret i prio statu et nũero/figuris denudata.ꝑ qs q̃dẽ figuras in ꝓtes diuersas erat diuisa.Consil'° bon-

tas:que est radix ghalis:suas ptes recuperat:cū in priuatiōe veniunt figure ⁊ nūceri:sub q̄bus steterūt:ita q̄ bōitas el'alis ghal' suā ptē recupat el'alē spālē: ⁊ vegetal' ghalis suā spālē.⁊ sensual' ghalis suā ptē sensualē ⁊ spālē:⁊ sic forme p̄marie et nature conseruantur.

¶ De trunco arboris sensualis.

TRuncus arboris sensual' est triplex:inq̄ⁿ ē de trib⁹ naturis:vz de nā el'ali vegetali et sensuali.sīc corp⁹ hois aut eq̄ q̄d est vn⁹ trūc⁹ ex trib⁹ antedēis natur' ꝓstitut⁹. ¶ Per nāz el'alē hz corp⁹ hois ossa carnē ⁊ neruos.⁊ ē visibile ⁊ palpabile.Et p nām vegetalē hz ppetates ⁊ nās trūci vegetalis:sīm q̄ dēm ē i suo tractatu.⁊ apparet i liq̄re corpis sua figura.⁊ color:quā accipit ō sanguīe.figura ē trūci sensualis p totū corp⁹ hois extēsa.Qui q̄dē trūc⁹ sensualis ē sensus cōis nā cui⁹ ei⁹ sensus pticl'ares facilit iudiciū et ē de nā corpali:vt sit sb'alis ps corpis.⁊ q̄ magnitudo bōitatis nō sit maior i trūco el'ali ⁊ vegetali q̄ꝫ i sensuali:i q̄b⁹ esset maior:sī trūc⁹ sēsualis foret acēntalis.cū ita sit:q̄ el'alis ⁊ vegetalis sint sb'ales.⁊ q̄ bōitas nāl'r maior sit i ptib⁹ sb'alib⁹ q̄ꝫ in acēntalib⁹.Et idē ē de de magnitūe ptāte ⁊ vtute istictib⁹ ⁊ appetitib⁹ nālib⁹ ⁊ de fine ⁊ cōcordā⁹. ¶ Est ḡ trunc⁹ sensual' ps sb'al' ⁊ i fine nobiliori ⁊ nā q̄ꝫ trūc⁹ el'al' et vegetal'.qm̄ p ipz maior vtas attigit/⁊ i plib⁹ se extēdit obis q̄ꝫ p trūcū el'alē ⁊ vegetalē.sīc visibilitas sapor ⁊ odor:q̄ p aīalia attīgunt.quos sbe iaīate attīgere non pōt ⁊ etiā q̄ trūcus sensualis i suā spēm trāsībat cēteros trūcos.vz el'alē ⁊ vegetalē. ⁊ nō eq⁹.sīc olea i oleastro inſita:q̄ ad suā spēz in sua mā trahit nāz oleastri. ¶ Sē sus cōis videri nō pōt nec tāgi rōne magne sb'tilitat' quā hz sua mā.et ē cōis ad suos pticl'ares sensus: sicut calor ignis:q̄ cōis ē ad calorē pipis ⁊ allei:q̄ sunt sua pticl'aria.⁊ p illū q̄dlibet pticl'are cōe ē ad diuersa iudicia.sīc visus:q̄ iudiciū fac̄ de albo colore ⁊ de nigro viridi ⁊ rubeo/⁊ ō reb⁹ pulchris ⁊ turpibus.Et idē de gustu q̄ cōe iudiciū facit de sapore dulci ⁊ amaro/ de vino aq̄ ⁊ de aq̄ calida ⁊ frigida/⁊ de sapore pomi/⁊ de sapore persici/⁊ sic ō aliis reb⁹ sil'ib⁹ istis. ¶ Iste trunc⁹ hois itaq⁹ ē p vnitatē(q̄ ē for⁹ ghal' ⁊ p̄maria) sīc ē bon⁹ p bonitatē ⁊ magn⁹ p magnitudinē.Et ita ē ex diuersis naturis p dēm sicut vn⁹ ē p cordātiā plurīū bonitatuz in vna/⁊ p cordātiā bonitatis ⁊ magnitudiuis.⁊ sic de aliis rebus similib⁹ istis. Et hz q̄ sensus cōis bīficiū accipit a trūco el'ali ⁊ vegetali:subiecta sensata viuificat.i q̄b⁹ sua pticularia sustētāt:q̄ sunt ō nā el'ali ⁊ vegetali.qm̄ sensus cōis ē:q̄ in sua spē ⁊ i suis pticularibus q̄ sunt de sua esse truncovtitur el'ali ⁊ vegetali. sīc vegetatiua pomerij:q̄ vtit terra ⁊ ceteris el'is invegetādo ipa ex spē sua/⁊ in el'ando seipsaz ex el'is sīc for⁹:q̄ stat supra, magnitudinē bonitatis potestatis ⁊ vtutis ⁊c. Et p̄pter h̄ sīm q̄ sensus cōis ē fort' i sua virtute:sua pticl'aria fortia sunt ⁊ virtuosa ⁊ eoz sb'iecta fortificat.vz ceteros trūcos.

¶ De branchis arboris sensualis.

BRanche arboris sēsualis sunt.vj.vz visus/auditus/odorat⁹/gust⁹/tact⁹/⁊ affatus.Quē q̄dē affatū p̄bauim⁹ sextū fore sensuz ⁊ h̄ in tractatu quē ō illo fecim⁹.Brāchas oz eē sex ⁊ nō plres neq̄ min⁹:q⁹ si plres eēnt:h̄ q̄ō pl⁹ eēt:superfluū eēt.quā superfluitatē nā sustinere nō pōt.et si min⁹ eēnt nāvacuitatē sustineret:quā sustiere nō pōt.sīc si visus nō eēt: eēt visibilitas rez vacua:⁊ ad aliquē finē se nō hꝫet. Et si affat⁹ nō eēt locutio q̄ nō caderet sb' spē aliquoz sensuū:eēt i vanū i h̄ q̄ se ad aliquā finē nō hꝫet.idē ē ō auditus ceteroz sensib⁹.Sūt ḡ sex sensus fz nature corpalis necitatē:⁊ fz sex rectitudies corpis et cū ipis attīgi pōt oīa pticl'aria corpalia⁊ oīa imagīabilia i ipis sunt impressa opz sex sensus esse ptes sb'ales ⁊ corporales:vt cōis sensus ptes habeat:que sunt de sua eē in q̄b⁹ sit sustētat⁹:q̄ ē de nā corpali: sīm q̄ō p̄batū est.Et he sex brāche simt in arbore ghali(quā arborē sēsualē vocam⁹) q̄ ghales sūt ad oēs brāchas speciales in diuidnoz aīatoz.sicut visus:q̄ est potētia ghalis advisum hois equi aquile pisces. quēadmoduz bonitas ghalis que sub se

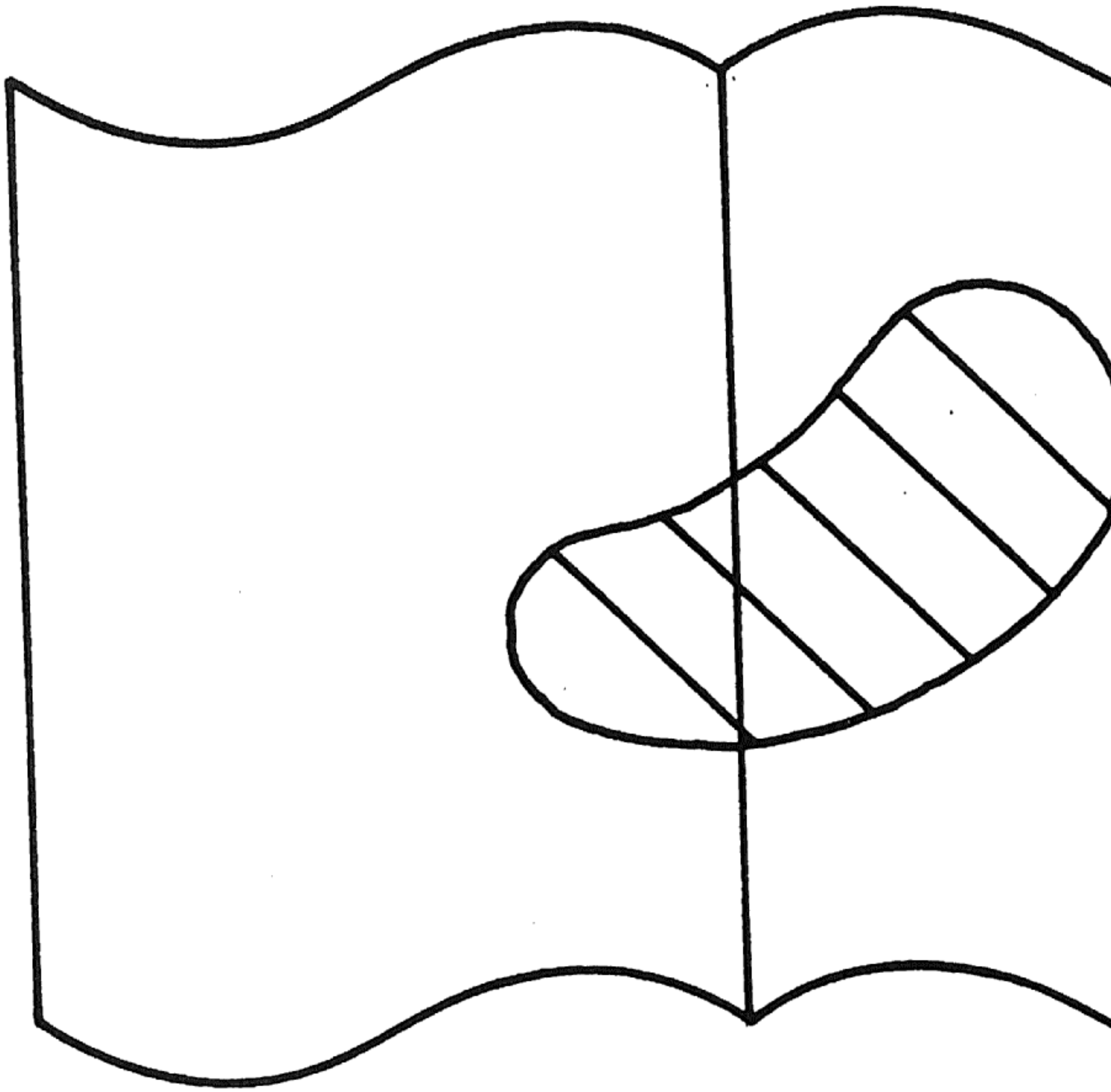

Et illud quod in oculis est vegetatiu: e de na vegetatiue. i q̄ sunt eius q̄ttuor brāche de q̄b⁹ dc̄z ē. ⁊ he videri nō pñt i oculis neq; tāgi. cū ita sit: q̄ vegetatiua sit inuisibilis ⁊ intāgibil'. Et q̄libet suaꝝ brāchaꝝ suuz hz officiū i ocul'. sic̄ p appetitiuā potētia visiua se hz ad obiectū suū ꝓpriū. vz ad visibilitatē. et retentiua retinet lucē ignis ⁊ diaphanitatē aeris in linea. q̄ ē inter visitiuitatē ⁊ visibilitatē. ⁊ digestiua digerit spēs vmbrosas: q̄ sint clare ⁊ lucide. ⁊ expulsiua vmbras remouet. sicut ignis: q̄ ex aqua calida frigiditatē remouet. Et essentia visus videri nō pōt neq; tāgi. ⁊ super alias ē forma. ⁊ ē supra ipsas i magnitudīe bōitatis potestat' ⁊c. Et ꝑtes ei⁹ essentiales sunt q̄ttuor: vz visiti^m visibile videre ⁊ visibile cōe. ex q̄ visibile ꝑticulatū ē indiuiduatū. sic̄ visitiuū ocl'orū petri. qd̄ ē vna ꝑs sui visus ⁊ visibilitas: q̄ ē de eēntia visus ⁊ videre: qd̄ ē act⁹ āboꝝ: qd̄ ē ītra ita q̄ ex istis trib⁹ ꝑtib⁹ ꝯsistit visus petri. ⁊ h̄ visus ē brācha sensus cōis. Et visibilitas q̄ est extra: est sicut visibilitas pomi ⁊ piri qd̄ est obiectū remotū inquantū nō est de essentia visus petri. sed ꝑticipat in spē cū visibilitate q̄ est ꝑs visus petri: ⁊ q̄ sensata est ⁊ sustētata in oculis. Et digestiua digerit visibilitatē extra in visibilitate ītra sic̄ digerit panē in carnē ⁊ vinū in sanguinē. Et ex hoc sequitur ali⁹ actus: q̄ ē videre ⁊ opus acc̄ntale: vt sit visum: qd̄ ē desibilitatē. q̄ ē vna de suis ꝑtib⁹ essentialib⁹. ꝑ quā visibil' est in suo colore. i q̄ linea q̄ ē extra: ꝑticipat ꝑ cōtiguitatē. Et q̄ visitiuum qd̄ ē in ocl'is petri: ad suū ꝓpriū visibile se inclinat rōe appetiuitatis nālis et appetibilitatis: digestio digerit visibilitatē extra. que nō est de essentia oculorū: in visibilitate intra: q̄ est eēntialis ꝑs visus petri. Et iō ocl'i petri attīgūt equū: nec visitiuū ad equū per lineā trāsit: nec color equi venit ad oculos petri. q̄ quidez color nō potest venire: qm̄ si veniret: suū ꝓpriū subm̄ (quod est equus) dimitteret. Nec visiua potentia petri ire pōt ad obiectū q̄ si faceret: suū ꝓpriū subm̄ (qui sunt oculi) dimitteret. est ergo mod⁹ vidēdi ille quē prediximus: ⁊ iste modus sequitur i aliis sensib⁹ ſm eorum cōditiones ⁊ naturas.

¶ Hec brācha q̄ est visus: aīalib⁹ est necessaria rōne habituū: quos ꝑ visum accipiunt qui necessarij sunt ad vidēduz ⁊ ad habitus sciētiarū. Et visibilitas est īpressio imagīatiōis: q̄ in se īprimit sil'itudīes visibilitatū. vt imaginatio retineat: quō hō ad domū suā redire sciat: ⁊ leo ad fontē. ⁊ sic d̄ ceter' reb⁹ sil'ib⁹. ¶ De auditu.

Auditus est alia brācha arbor' sensualis. ⁊ est ita triplicata ex tribus natur' sicut brancha: q̄ est visus. Et stat plus ꝑ calidū ⁊ siccū q̄ ꝑ aliam complexionem. Et ideo corpora que desiccata sunt per magnum calorem

magis sonabilia sunt.ꝛ plus de sono reti
nēt ꝙ alia qñ sunt tacta. Idcirco aures
sunt de cōplexiōe calida ꝛ sicca.ꝛ p ipas
colera expellit suā superfluitatē. cū ita sit:
q feces q̄ exeūt de auribꝰ:sint de cplexio
ne calida ꝛ sicca. ¶ In auditu est auditi
us qđ ē vna de suis ptibꝰ essentialibꝰ.ꝛ ē
audibile:qđ ē de eēn audit. ꝛ ē audire.
qđ exit ex ambobꝰ.ꝛ exit ī eēn audit.ꝛ ī
illa nascit ꝛ remanet vna de suis ptibus
eēntialibꝰ. Et ī istis tribꝰ ptibꝰ essentiali
bus auditꝰ ē sustētatꝰ.sicut volūtas: q̄ su
stētata ē in suo ꝓprio volitiuo volibili et
velle. Et ē vna audibilitas cōis q̄ est ps ꝛ
de essentia arboris sensualis extēsa ī aere
ī lapide ꝛ ī ligno.ꝛ ī nā el'ali vegetali per
ꝓtinuā ꝙtitatē sustentata. Et iō cū lapis
tāgit cū ferro aut aer cū ꝟga:exit illa au=
dibilitas īactu ꝑ motū factū in ꝑcussiōe
ꝛ tactu. Et illā audibilitatē attigit audi=
tiuꝰ ī suo ꝓꝓo audibili.qđ ē de sua eēntia.
qđ cū audibilitate extranea participat ī
spē. Et cuiꝰ silitudinē digestiua digerit ī
audibilitate ītra.fz ꝙ de visu dictū ē. Et
ex hac attīctiōe seqt vnū audire accītale
ex q̄ hituatū ē ꝛ vestitū subale audire: qđ
est intra. ¶ Auditꝰ necessariꝰ ē ad viuē=
dū.vt hīt ꝰ sciaꝑ sint ꝛ mēoria entiū trās=
actoꝝ/ꝛ ꝙ possit eē idustria ꝛ modꝰ ad re
cipiēdū entia futura. qñ sine auditu aīa
lia modū viuendi nō hērēt.nec hoīes co=
gnitionē de deo nec de suis opibus hfe
possent. Est ēt auditꝰ ps subal'arboris sen
sual'/ꝛ sua ꝑcreta eēntialia silr. fz hīt ꝰ q̄s
recipiūt sūt accidētales/ꝛ ireꝛvenire pñt
absq̄ corruptiōe ipius. ¶ De odoratu.

Odoratus ē tertia brācha.ꝛ ē tri=
plex:fm qđ dictū ē de visu.ꝛ ope
ratio sua ꝛ modus est significatꝰ
in hoc qđ de visu ꝛ auditu dictū ē. Et sua
linea q̄ est ītermedia illū ꝛ obīm est de cōplexiōe
calida ꝛ hūida:qñ ꝑ calorē ē potēa odo
rativa attractīa:ꝛ ꝑ aerē respiratīa vapo
res: q̄ sunt extra respirādo ī qbꝰ odores
sustētant qui de portis subaꝝ odorabilibꝰ
exeūt. Et ī hoc passu est significatū ꝙ oīa
entia el'ata ī trūco arboris el'alis cōsistūt:
ꝛ ciꝰ eēn ꝑ oīa vadit ꝛ venit.sic odores ꝑ
lineā ꝛ ꝑ suos terminos. Rasus ē instfm
ꝑ arborē el'alē ad odorandū:sic aures ad
audiēdū. Et odorabile ē subm arboris el'a
lis:inquātū simplex odor q̄ sentit.ꝛ potē
tia odoratīa ē fōa sensus ꝛ ps sēsus cōis.
ꝛ instfz qđ ē ex pte vegetatiue. In odora
tu sunt brācheꝛ vegetatie: q̄rū q̄libet sub
hꝫ offm ī odoratu fm hoc qđ de vegetati
ua dictū ē in capl'o de visu. Odoratus ne
cessarius est ad viuēdū rōe motꝰ cordis ꝛ
pulmonis: q̄ vaporesꝰ q̄ sunt intra expel=
lūt exteriꝰ cū digestiua ꝛ expulsiua. Quę
q̄dē digestīa illos vaporesꝰ ī feces digessit
q̄s expulsiua extra expellit. ꝛ appetitiua
appetit alios nouos vaporesꝰ q̄s odora=
tiuū respirādo intꝰ pōit ad refrigerādū
cor ꝯ magm calorē. ꝛ ad delectandū nām
in bonis ꝛ sanis odoribꝰ ꝛ placētibꝰ ad
odorādum quos retentiua retinet: q̄sq̄
sint digesti.ꝛ expulsiua mām grossam il=
lor ꝝ expellit extra. ¶ De gustu.

Gustus ē.iiij. brācha.ꝛ ē triplex:
fm qđ de alīs dictū est. Et sub=
tm obīm ē sapor. Et potētia q̄ se hꝫ
ad obm ē gustatīa. Et istfm qđ ē ex parte
el'atie: ē illđ qđ ī pomo tāgi ꝛ videri pōt.
Et illđ qđ ē ex pte vegetatie:ē sapor:q̄ est
gustabilī eēntia sensus ī q̄ nascit ꝛ exit.
sic ifans q̄ nascit ꝛ exit ī eēntia hoīs.ꝛ fer
rū ī figura clauī.ꝛ calefactū ī spē caloris.
Et illud qđ recipit hoc:qđ nascit ī illo et
intrat ē gustabile:qđ est de essentia gusta
tiui. Et ex ābobꝰ exit gustare:qđ ē de sua
eēn. Et oēs tres sūt de eēn sensus cōis.
Et gustare qđ venit extra:ē hīt ꝰ:quē ī gus
ture accipiūt:ad qđ lingua trahit saporē
cibari oꝝ:q̄ comedēdo ꝛ bibēdo intrāt.
Et quoniā cibaria veniūt in specieꝰ di
uersis et cōplexionibꝰ:possunt eē plures
linee diuerse de gustatiuo ad gustabile.
sicut piper:qđ ꝓparat lineā calidā et sic
cam.ꝛ cucurbita frigidā ꝛ hūidā. Et
iste linee sunt ex parte arboris el'alis. Et
sapores quos hābēt:sunt ex parte poten
tie vegetatiue:que illas vegetat ex arbo=
re generali ī speciali cum suis brācheis.ꝛ
linee q̄ sunt ex sensitiua sunt sapores sen=
sitiui ꝛ sensati ī partibꝰ essentialibꝰ sen=
sus. Iste sensus q̄ est gustꝰ necessarius est
ad viuēdum:quoniā sine ipso animalia
viuere nō possent: quoniam partes in=
tra substantiam cōsistentes viuere non

possent nec cõplexionẽ cõtrarietatẽ sustinere. ex qua sequit in substãtia corruptio ꝛ diminutio. ꝫ rõne cibariorꝝ q̃ ab extra venisset ꝛ intrant comedẽdo ꝛ bibẽdo: partes subarꝝ sustentant. Et tõ positũ ẽ placitũ in comedẽdo ꝛ bibẽdo ꝑ saporẽ: vt appetitiua desiderat illa mouẽdo aialia ad comedẽdum ꝛ bibendũ cũ natura placiti.

¶ De tactu.

Tactus est triplex. Et hoc ꝙ cõtinet ex arbore elꝫali: ẽ caro vbi fit tact⁹ illi⁹: q̃ sentit ꝛ sentit. ꝛ stat maxime ꝑ calidũ ꝛ hũidũ. Et hoc qđ in tactu ẽ magis placitũ: est ꝑ vegetationẽ: q̃ hꝫ appetitũ ad cõseruãdum speciẽ. Et illud placitũ retinet: vt fiat digestio ĩ trãsmutatiõe de veteribꝰ formis ad formas nouas. q̃s quidẽ veteres expulsiua ꝓicit extra. Illud qđ est ex parte sensus: videri nõ põt nec tãgi. ꝫ est illũ: ꝑ qđ sensus ꝓsistit: q̃ est rõ ad sentiẽdũ. sicut bonitas est rõ ad bonificãdũ. Et est rõ ad sentiẽdũ tactiuũ tãgibile ꝛ tãgere: q̃ sunt de esse tact⁹ sensati. ꝛ q̃ est vna brãcha sensus cõis. Tact⁹ iste sequitur modũ alioꝝ sensuũ in sentiẽdo: de qb⁹ dictũ est. vꝫ ꝙ est vna linea iter tactiuũ ꝛ tãgibile: ꝛ ex trib⁹ naturis arborꝝ cõpositа. sicut ignis: qui dat dispositionẽ sentiẽdi calorẽ. ꝛ vegetatiua placitum. ꝛ sensitiua sentire. et agẽs nãle illud: qđ ĩ dispositiõe cõsistit in extremitatib⁹ tactiui ꝛ tãgibilis ĩ hũitũ ꝛ in actũ deducit. ꝛ iõ hõ sentit calorẽ/aspertũ/ꝛ leue/ꝛ cetera his silia. Tact⁹ mixtũ ẽ necessari⁹ ad viuẽdũ. ꝛ est h̃ qđ est subm ad mai⁹ placitũ aut penã ꝙ aliquis aliorũ sensuũ: ꝛ cõmuniorꝝ ẽ ꝙ ceteri sensus. ꝛ extẽsius est ꝑ totũ corp⁹: exceptis aliq̃bus partib⁹ corpis. sicut ĩ capillis ꝛ vngulis ꝛ dentib⁹: in qb⁹ modicũ de sensu cõsistit. ꝛ hoc est rõne siccitatis: que est ꝑ terrã in capillis. ꝛ ꝓpter restrictiõem q̃ est ĩ vngulis/ꝛ in dẽtib⁹ rõne aque. ¶ De affatu.

Affatus ẽ ille sensus: ꝑ quẽ manifestatio fit ĩ sermõe: q̃ est ĩtra cõcept⁹. sicut hõ: q̃ loquit hoc qđ cogitat: ꝛ auis silr: sicut gallina: q̃ clamat filios suos. Et iste affat⁹ ẽ ita triplex sic̃ ceteri sensus. qm̃ aer ibi ponit vocẽ. ꝛ vegetaꝰ põit placitũ desideratũ ꝛ ĩ spẽb⁹ tactis digestũ: ex qb⁹ vox exit. ꝛ sensus ponit sentire/auditui ꝫ manifestãdo rẽ conceptã ꝑ lineã motã a cõceptione vsq̃ ad manifestatiõez: q̃ fit ĩ sermone. Et linea ẽ a sensitio vsq̃ ad sensibile. Lingua ẽ organũ: qđ mouet lineã. ꝛ manifestaꝰ ẽ obm. ꝛ affatiuũ est potẽtia. ꝛ mot⁹ ẽ instrm. Et de isto sensu locutꝰ sum⁹ diuti⁹ ĩ suo tractatu. Et ẽ sensus multũ necessari⁹ ad viuẽdũ. ꝛ ad moralitates acq̃rẽdũ. ꝛ ad seruiẽdũ deo ꝛ ipꝫ amãdũ/ꝛ laudãdũ/ꝛ honorandũ plus ꝙ aliq̃s aliorꝝ sensuũ. qm̃ cum nullo ceterorꝝ sensuũ põt tractari de deo ita bene: sicut cũ affatu: q̃ ipꝫ noiat ꝛ docet: laudat ꝛ deꝑcat. ꝛ audit⁹ nõ facit tm̃ hoc: qm̃ passiue suũ nomen accipit. ꝛ affat⁹ actiue ipꝫ noiat. Et ꝓpter hoc affatus ẽ magis nobilis sensus ꝙ alij. qm̃ est magꝭ ꝓpe finẽ: ꝓpter quã oĩa entia sunt creata. vꝫ ad agnoscẽdũ deũ ꝛ amãdũ ꝛ laudãdũ. Et ꝓpter h̃ affat⁹ plus de merito portat ꝙ ceteri. sicut apl̃s: q̃ ascẽderũt ad mai⁹ meritũ ꝑ loqui de deo ꝙ ꝑ audire: vel ꝙ ꝑ aliquẽ aliũ sensum. Est adhuc affat⁹ sensus: q̃ se hꝫ ad vtilitatẽ publicã ꝛ regimẽ. ꝛ oẽs alij sensus se hñt ad vtilitatẽ spãlẽ. Affi magᵐ incõuenies foret: si affat⁹ nõ eẽt vna brãcha sensus cõis: ex q̃ plus portat de vtilitate ꝙ ceteri sensus.

¶ De ramis arborꝭ sensualis.

Rami arborꝭ sensualis sunt sicut mẽbra: in qb⁹ fit renouatio ꝑ vegetationẽ. ꝛ cõpositio ꝑ elꝫatiuã. ꝛ cõicaᵒ siue cõitas cuiuslibet sensus per sensitiuã: qm̃ sicut q̃libet brãcharꝝ hꝫ suũ ramũ: sm̃ qđ ĩ pomeᵒ appet: sic sensitiua ĩ q̃libet suarꝝ brãcharꝝ suũ hꝫ ramᵘᵐ. Et istos ramos mẽbra appellam⁹: qm̃ ĩ illis ꝛ ex illis fit renouaᵒ indiualr foliorꝝ florũ ꝛ fructuum. In hoĩe sunt mẽbra cor: epar: splen: pulmo ꝛ cerebrũ. Et ista sunt ĩtra: ex qb⁹ mẽbra q̃ sunt extra vitã assumũt. vꝫ caput brachia ꝛ tibie. Et illũ qđ ex ist⁹ mẽbris videri põt ꝛ tãgi ẽ ex ꝑte arborꝭ elꝫalis. Et illũ qđ ĩ q̃libet mẽbrorꝝ sequit ꝑ gñatiõez corruptiõez ꝓuatiõez ꝛ renouationẽ: ẽ ꝑ arborẽ vegetalẽ. Et illũ ꝑ qđ illa mẽbra sensata sũt: ẽ ꝑ arborẽ sensualẽ. Que q̃dẽ mẽbra sensata sũt ex eᵉ⁹ sen

fis cõis:qui in mẽbris sensatis vegetatis ꝛ cl'atis suos ramos extẽdit.q̃ sunt de sen sitiuo sensibili et sentire. Et q̃ de mẽbris sequitur videre /audire/odorare/ gustare/ palpare/ꝛ fari:stat cõitas cuiusl3 sensuu3 p ramos:q̃ cõem hꝫit ẋtutẽ intra ex q̃ vi= uunt rami extra:i qb⁹ sustẽtata sunt istꝛa. sicut oculi in capite ꝛ man⁹ i brachijs ꝛ pe des i tibijs. Et brachia ꝛ tibie sunt mem= bra:inquãtũ in illis sustẽtata sunt illa in= strumẽta q̃ dixim⁹.ꝛ sunt brãche fz respe= ctum trunci:qui est in tertio numero.

¶ De folijs arboris sensualis.

Folia arboris sensualis sunt triplicia. sicut q̃ꝛitas ignis: que ꝓtinet ad arborẽ el'alẽ.et q̃ꝛitas saporꝭ:q̃ ꝓtinet ad ar borẽ vegetalẽ.ꝛ q̃ꝛitas sensi= bilitatꝭ:in q̃ calor ꝛ sapor sentiunt: est de sensualitate. Et idẽ ẽ de q̃litate ꝛ ceteris accñtib⁹. Et ꝓpter hꝫ mixta sunt q̃dã acci dẽtia in alijs ꝑm mixtionẽ nãꝫ arboꝛũ: q̃ semiscẽt: vt sit vna arbor sensualis ex tri= bus naturis ꝓstituta.vz ex nã el'alivegeta li ꝛ sensuali. Sicut accñtia arborꝭ el'a l'et vegetalis ꝓ totã subam se extendũt:sic ac= cidẽtia nature sensualis se extẽdit ꝓ totã arborẽ i extẽsiõe sensus cõis. Et ꝓpt hꝫ q̃ñ ignis i corꝑ vegetato ꝛ sensato calorẽ suũ extẽdit:sensus suũ sentire extẽdit i sentiẽ= do illũ calorẽ. Et idẽ faciti sentiẽdo sapo rẽ quã digestiua extẽdit in gustare.ꝛ pla= citũ invidere.ꝛ ex illo sapore ꝓvegetatiuã extenso ẽ placitũ:qꝫ hꝫ sensitiua. Et idem de placito qꝫ daꝯ per appetituã in vide= re/tãgere/odorare/ꝛ in audire. intãtũ q̃ forme q̃ sunt supra in sensitiua i suis acci= dẽtib⁹:ꝙuertũt accñtia:q̃ in formis ĩferio rib⁹ exĩstũt.sicut olea:q̃ in suã spẽm cõuer tit illud qꝫ assumit ex oleastro:in q̃ est in= serta.verũtñ sicut argentũ remanet in de nario:q̃ est de ipso ꝛ de cupro : sic accñtia que sunt ex formis inferioꝛib⁹ in suis pro prijs subiectis remanẽt. q̃uis induta sint ex accidẽtibus formarũ superioꝛũ. Et ꝓ= pter hoc stant accidentia in cõtinua ꝛ di= screta q̃ꝛitate. In cõtinua ratiõe mixtio= nis formaꝫ:q̃ adinuicẽ mixte sunt. In di screta:q̃ nullũ accidens suũ ꝓpriũ subm dimittit:q̃uis itret cũ alijs mixtionibus.

¶ De floribꝰ arboris sensualis.

Flores arboris sensualis sunt triplices.sicut i oc'is quoꝝ flos ẽ videre.ꝛ oculi instꝛa sunt ad vidẽdũ.ꝛ vi dere ẽ inistꝛm vt videaꝯ ob iectũ coloratũ:in q̃ q̃dẽ vi dere ignis lucẽ suam ponit ꝛ aer suã dia= phanitatẽ. Et digestiua digerit spẽs:ex q̃ bus videre ꝓstitutũ est. qꝫ q̃dẽ videre ẽ ac cidẽs sensus q̃ est visus. Ex q̃ videre acci= dẽtali videre subale idutũ est.de q̃ i bran= cha q̃ est de visu dictũ est.vt ille hꝫit⁹ istꝛm sit ad vidẽdũ ens desideratũ: qꝫ visum est in sua sꝑlitudine.vt facies hoĩs:q̃ in specu lo videtur:in q̃ sꝑlitudo faciet ẽ impꝫssa rõe arboris el'alis ꝛ vegetalis:q̃ cũ speculo ꝓti cipãt:ꝛ etiã cũ oculis ꝛ cũ facie.ꝛ cũ linea q̃ est in medio ꝑm ꝓticipationẽ gñalẽ. et idẽ sequitꝝ de flore audit⁹ ꝛ de floꝛib⁹ alio rũ sensuũ ꝛ de floꝛũ instrumẽtis. sicut au= dire qꝫ est flos in aurib⁹ sustẽtat⁹ q̃ sunt sua instꝛa. Et audire instꝛm est:vt ens qꝫ est sonus:vel vox sit auditũ.ꝛ illud qꝫ mo uet instꝛm ẽ auditiuũ:ꝙ audire mouet in audibili. ¶ De fructu arboris sensualis.

Fructus arboris sensualis ẽ tri= plex. hoc est dictu:ꝙ habet na= turã elementalẽ vegetalẽ et sen sualem. Natura elemẽtalis in illo ponit elemẽtatũ.sicut equus qui videtur qui est elemẽtatus. Et vegetatiua ponit in illo ve getatũ:in hoc qꝫ equus est vegetatus. Et sensitiua ponit sensatũ:in hoc quod equ⁹ est sensat⁹.ꝛ obiectũ visum est equus: q̃ est fructus visus. Et est ei⁹ fruct⁹ inquãtũ fi= nis:hoc est dictu ꝙ visus est:vt sit obiectũ visum.sicut ferrũ qꝫ est:vt sit clauus.ꝛ ma nus:vt sit operatio. ꝛ operatio: vt sit ope ratũ.ꝛ sic de alijs reb⁹ similib⁹ istis. Hoc idem sequitur de fructu audiẽdi: qui fru= ctus est auditũ.ꝛ odorãdi:cui⁹ fructus est odoratũ.ꝛ gustandi gustatũ . et palpandi palpatũ.ꝛ affandi affatum seu manifesta= tum. Et ex omnibus hꝫ fructib⁹ sequitur sensatum:qꝫ est fructus oĩm partiũ arbo ris: inquãtũ est centrũ ꝛ finis oĩm suarũ partium.et omnes partes se habent ad il lud:qm̃ oñes sunt ꝓpter ipsum.

¶ De applicatiõe ꝛ practica.c.foꝯ.

Arbor sensualis.

IN hoc passu datur doctrina qlis hō sciat applicare fotas nāles ad substātias indiuiduas. Et fm q̄ in hac arbore sensuali datur doctrinā: dari pōt in alijs. Et qñ applicatio multū ē vtilis ⁊ necessaria ad hītus sciarū/⁊ est sustētatio itellect⁹: iquātū se sustinet ī formis/⁊ ad earū exēpla recurrit: vt sub obiectuz requirat: idcirco ponim⁹ hīc tractatū (q̄ est de applicatiōe) in hac arbore scientie. ¶ Vnitas ē rō q̄ arbor sensualis sit vna. Et rō p quā vnitas est rō: q̄ arbor sit vna: est rōe vnitatis: q̄s arbor in se ꝓtinet. sicut vna vnitas bonitatis ex trib⁹ naturis cō posita. ⁊ vna arbor ex trib⁹ naturis cōposita. ⁊ sic de alijs vnitatib⁹. Et rō p quaz est pl'alitas in arbore est: qr ē de plurib⁹ reb⁹ differētib⁹ p cētiā. de q̄b⁹ pl'ib⁹ reb⁹ ī ipa arbore dictū est. q̄ sunt pl'es radices/ pl'es trūci/ pl'es brāche. ⁊ sic de ceteris. ¶ Sūt ḡ vnitas ⁊ pl'alitas cause p̄marie: p quas arbor est vna/⁊ in se plures causas cōtinet. ¶ Simplicitas ⁊ cōpositio sunt cause et forme p̄marie: p q̄s arbor in nūero sit simplex ⁊ ex plurib⁹ reb⁹ cōposita. Est simplex in vno numero. qr est ex plurib⁹ causis simplicib⁹. sicut de igne simplici ⁊ ceteris el'is/⁊ de appetitiua: q̄ est fōa simplex/⁊ de potētia visiua simil'r. ⁊ sic de alijs. Et oēs iste forme simplices se hñt ad vnū simplex. sicut plures linee ad vnū pūctū. qō si quidē simplex est arbor sensualis: inquantū hz vnū numerū. Et est ꝯposita de pl'ib⁹ causis p ꝯpositionē suaꝝ partiū. sicut trūcus qui cōposit⁹ est ex nā el'ali vegetali et sensuali. ¶ Fōa ⁊ mā sunt rōnes per q̄s arbor ex ipis est ꝯstituta. sicut fōa vegetatiua q̄ in q̄ali iformat formā el'alē. ⁊ fōa sensitiua iformat vegetatiuā. ⁊ hoc ē ꝓpt magnitudinē bonitat⁹. que maior est in fine formarū superioꝝ q̄ in fine formarū inferioꝝ. que sunt materie ad fōas: q̄ sunt supra. sicut secūde intētiōes ad p̄mas. Forme tñ inferiores sp remanēt fm earū specialē bonitatē in suo nūero simplici. sicut ferrum qō est sub forma cultelli ⁊ claui. qō tñ semp remanet hoc qō est. ¶ Genera et species sunt rōnes: q̄ in arbore sint plura genera ⁊ plures species. sicut bonitas generalis q̄ est ratio in arbore ad plures bonitates spāles. et magnitudo generalis ad pl'es magnitudines spāles. sicut ignis qui hz vnā spālē bonitatē/⁊ aer alitā: que sunt ex bonitate gñali in trūco confusa. ⁊ idē de specie gñali. p quā in arbore sunt indiuiduata el'ata vegetata ⁊ sensata. sicut martin⁹ ⁊ suus equ⁹: q̄ sunt sub aīali. qō ē sub corpe. ¶ Interioritas ⁊ exterioritas sunt rōnes: q̄ in arbore alique rōes sunt ītra arborē/⁊ aliq̄ extra sicut ignis: q̄ est ī aere. ⁊ est vegetatus in vegetatiua/⁊ sensatus in sensitiua. Et ē extra aerē ⁊ extra vegetatiuā ⁊ sensitiuā: inquātū suus nūerus est differēs a nūero aeris: ⁊ a numero sensitiue ⁊ vegetatiue. sicut in eq̄ martini: i q̄ q̄dā forme sunt intra alias p q̄ titatē cōtinuā. ⁊ sunt extra p quantitatē discretā. ¶ Abstractū ⁊ concretū sunt rōnes: q̄ in arbore sunt cause abstractē cōcrete. sicut elemētatio vegetatio⁹ sensualitas. q̄ sunt forme abstracte. quarū rōe in arbore sunt abstractōes. sicut calor sapor ⁊ visibilitas. Et idem de concretis. sicut el'atiuū: quod est cōcretū el'atiōis inferioris. qō ē in eq̄ q̄ est el'atiu⁹: inquātū ꝓducit aliū equū el'atū. Et idē de vegetatiuo ⁊ sensitiuo. cū ita sit: q̄ equus ꝓduct⁹ vegetatus sit et sensatus. ¶ Generatio corruptio et priuatio sunt fōe gñiales ī arbore ad pl'es gñationes corruptiōes ⁊ ꝓuatiōes. qr sicut ignis bon⁹ ē sub rōne bonitatis: sic est gñatiu⁹ sub ratiōe gñatiōis generādo in equo calorē. ⁊ vegetatiua saporē et sensitiua videre. Et idem de corruptiōe: que est ratio ad oīes corruptiōes. sicut forma herbe quā equus comedit: que corrumpitur per corruptionē gñalem. vt per gñalē gñationez generet caro spālis equi. Et idē de priuatione. q̄ ꝓpr̄ is est corruptiōis. q̄ eē nō posset absq̄ priuatione formarū veterū in generatione formarum nouarum. ¶ Grossities ⁊ subtilitas sunt fōe: que sunt rōnes in arbore sensuali ad grossities materiarū ⁊ ad subtilitates formarū. sicut materia el'atoꝝ: q̄ est grossa ⁊ spissa in formis illoꝝ: que sunt subtiles/⁊ mā vegetatiue: q̄ subtilis est fm cōpatiōez materie el'atiue. ⁊ idē de mā sensitiua: q̄ subtilior est q̄ materia vegetatiue. ⁊ idē de formis: q̄

quedã subtiliores sunt ꝙ alie. vt de materijs dictum est. ¶ Lenitas t põderositas sunt forme gñales. rõe quaꝝ in arbore sensuali sunt plures leuitates t põderositates. sicut in eq̃: in q̃ ossa sunt grania siue põderosa. t cort pulmo leues t medulla siñter. quoꝝ leuitas t põderositas stat p arbores el'alẽ/t nõ p vegetalẽ neq; p sensualẽ. t h̃ est: q; vegetatiã t sensitiua pl' hñt de subtilitate t simplicitate q̃ arbor clemental'. ¶ Qz plenitudo est p totã arborẽ sensualẽ extẽsa: nõ põt cẽ vacuitas ī arbore. q̃ cõtraria ẽ plenitudini. qz sicut bonitas plena est bonificatiuo bonificabili t bonificare: sic arbor sensualis plena ẽ eẽntia el'atiua vegetatiua t sensitiua. ¶ Uersiti fꝫ modũ ipfectiõis t corruptiõis sunt in arbore sensuali causeva cue. sicut suba embriõis: q̃ nõ est ī etate pfecta. nec fore: q̃ sunt ī potẽtia: q̃ vacue sunt fine q̃re sunt. t sic de alijs causis silib' istis. q̃ quidẽ fore sunt plene cũ ī actu ducunt. ¶ Totalitas t ps sunt cause pmarie. q̃rũ rõe arbor sensualis ẽ totũ ex sinis ptib'. t sue ptes sunt ex toto. sicut equ': qui ẽ totũ sue el'atiue vegetatiue t sensitiue. q̃ sunt sue ptes. Hoc eẽ nõ posset: si totalitas t ps nõ eẽnt cãe pmarie ad totalitatẽ vt partes eq̃ t corpis hois. t sic de alijs ididuis nãlib'. ¶ Intẽsitas t extẽsitas sunt fore pmarie ad itẽsitates t extẽsitates arbor sensual'. sic ī eq̃: q̃ mltũ ẽ alb' i q̃ color ẽ itẽsus. t ī eq̃ bruno ẽ color pfusus t extẽsus. Et hec intẽsitas t extẽsitas sunt p el'alẽ nãz. t qñ equ' magꝝ hz appetitũ cõedẽdi p vegetatiuã: itẽsuz hz saporẽ. t extẽsum qñ nõ cõedit saporosa: sic cũ cõedit herbã amarã. Et p sensitiuã visum hz intẽsuz: cũ hz ocl'os claros t dispositos advidẽdũ. t hz extẽsum t pfusuz: cũ ocl'os hz infirmos. ¶ Statio et motus sunt fore pmarie ī arbore sensuali. quaꝝ ratione in se hz plures motus t stationes particulares. sicut equus: q̃ stat ī vno loco tũc cũ se non mouet. Et stat albus per elemẽta/t pinguis p vegetationẽ/t hilaris per sensitiuã. Et equus est hoc: quod est p stationẽ oĩm triũ potẽtiaꝝ. Et est mouens et mobilis ratione motus gñalis. t quando se mouet de vno loco in aliũ: est motus ille localis p elementa. Et inquãtũ est motus habet cremẽtũ. t est ille motꝰ p vegetationẽ. t inquãtũ se mouet ad ea que videt t desiderat: ẽ ille motꝰ p sensitiuã. ¶ Duricies t mollicies sunt forme pmarie ad arborẽ sensualẽ. q̃ plures habet mollicies et duricies particulares ex gñalibus cãtas. sicut caro que est mollis t est mollis p potẽtiã el'atiuã. t ossa q̃ dura sunt per ipaz. ¶ Vegetatiua aũt t sensitiua simpliciter nõ habent duriciem neq; mollitiẽ. sicut leuitatem nõ habent neq; põderositatẽ. verũtamen in equo sunt forme: inquãtum informãt ī illo formã el'alẽ: ex q̃ duricies t mollicies psistũt. ¶ Lõgitudo latitudo t pfunditas sunt forme pmarie ad longitudines latitudies t pfunditates: que sunt ī arbore sensuali: q̃ sunt tãtũmodo p arborẽ el'alẽ. t hoc ẽ: qz sunt de grossa materia sin cõparationẽ materie: quã hñt vegetatiua t sensitiua: qz materia cuiuslibet est ita subtilis t ita parũ de nã hz corporali: ꝙ neq̃t eẽ subiecta longo amplo t pfundo. sicut corp' hois. qõ ita paꝝ hz de hũanitate. ꝙ p se nõ sufficit ad eẽ hũanũ. Et idẽ de bonificatiuo q̃ est ps subalis bonitatis: qõ p se nõ sufficit ad eẽ suba: sicut pars q̃ non sufficit: vt sit totum. Idcirco in equo sua longitudo latitudo et profunditas sunt de essentia el'ali. t omnes mensure predicte vegetatiuã t sensitiuã sunt informate. que intãtũ extendi possunt in longũ amplũ t pfundũ: sicut p̃dicte dimẽsiões extẽdunt. ¶ Potentia obĩi t act' sunt fore pmarie in arbore sensuali. sicut in eq̃: in q̃ sunt plures potẽtie act' t obiecta sub formis gñalib' (de q̃bus dictũ est) exñtia. sicut in eq̃: q̃ potentiã hz calefaciẽdi aquã frigidã: quã bibit. q̃ potẽtia stat p arborẽ el'alẽ. Et digestio t trãsmutatio de frigiditate in calorem fit per vegetatiuam. Et in illa frigiditate quaz sentit: cũ aquã bibit fit illud sentire per sensitiuaz. Et ideo calefacere est act' el'atiue/t trãsmutare vegetatiue/ et sensitire sensitiue. Et inquãtum equus desiderat aquã bibere: ẽ aq̃ obiectũ el'ale. t obiectatũ ẽ p appetitiuã q̃ est ex vegetatiua. t iquãtũ aq̃ ẽ visa: ipa ẽ obiectũ sensitiue. ¶ Prioritas t secũdioritas t tertioritas sunt forme primarie ad arborẽ sensualẽ. sicut arbor el'a-

lis:que est prima naturaliter ad arborez vegetalē/ꝛ vegetalis ad sensualē: ex qbus sequit̄ secūdioritas ꝛ tertioritas.vz asis ꝛ ysis ꝛ terti⁹ nūer⁹ substātie.qz ignis ꝑmo ponit causas primarias:vt sint vegetate. Et idē facit rami arboris el'alis:in qb⁹ sunt materie digeste. vt agētia nālia substātias vegetatas ꝓducāt.Et vegetatiua ꝑme dispōnis se hz ad hit⁹ secūdarios:in quātū sensitiua in ramis suis tertiū nūerū,producit ꝑ cōsequētiā ramoꝝ vegetatiue. Et in h̄ passu significatū est argumētum: qđ est ex duab⁹ maximis ꝛ vna cōclusione. exīte scōa maxīa ex ꝑma.ꝛ ꝯclusiōe exīte ex ambab⁹ ad significationē cāꝝ realiū/ ꝯsequēte existente ex aīte/ ꝛ tertio nūero ex ambobus.sicut equus grus hō ꝛ piscis. ¶ Eremētū ꝛ diminutio sunt gnales forme ad arborē sensualē. veluti in leone: in quo eremētū est ꝑ arborē el'alē.ex q̄ vegetatiua māz multiplicat:quā radices accipiunt ex hoc qđ leo comedit ꝛ bibit. Et sensitiua illud eremētū in sensib⁹ ponit. et h̄ facit qz retentiua retinet hoc qđ venit.et digestiua illud digerit in maiori quātitate quā h̄ qđ expulsiua ī feces expellit. Et qñ est cōsumatio:ꝑ ꝓtrariū est.vz q̄ expulsiua pl⁹ per corruptionē expellit: q̄ digestio in gnatione ponit: vel q̄ retētiua retinet. ¶ Dispositio ꝓprietas et ꝓportio sunt forme primarie ad arborē sensualez. sicut in leone:in quo arbor elemētalis hz in dispositione:q̄ agens naturale trahat formā leonis cum vegetatione:cū qua leo stat in potentia in arbore elementali.ꝛ in actu deduct⁹ in arbore sensuali cū ꝓprietate omniū triū naturarū ꝛ cum ꝓportione: que in illis stat habituata. ex qua leo sua membra hz ꝓportionata ꝛ instra sua. ¶ Cōditio ꝛ intētio sunt nature p̄marie ad arborē sensualē.sicut arbor elementalis:q̄ conditionata est taliter:q̄ cum tangitur cum arbore vegetali:influit materiam ꝛ subiectū: in quo vegetatiua vegetatum edificet. Et hoc facit ignis ea intentione: vt sit indutus ex formis vegetatis. Et vegetatio taliter conditionata est: q̄ cum ipsa ab arbore sensuali tangitur:dat influentiam illi subiecto ea intentione:vt formis sensatis sit induta. Et ideo arbor sensualis in leone indiuiduatur ꝑ cōditionem suā ꝛ intentionē:ſm q̄ agēs naturale tangit omnes tres naturas ipsas tāgēdo ſm eaꝝ ꝯditiones ꝛ intentiōes:quare sunt. ¶ Ordo ꝛ operatio sunt p̄ma p̄ncipia ad arborē sensualem.qz rōne ordinis quā hz arbor el'alis in se ſm radices suas trſicū ꝛ ceteras suas ꝑtes:dispōsita est q̄ ex illa vegetatū ꝛ sensatū operata sint cū ordīatione vegetatiōis ꝛ sue opatiōis. et cū ordīatione sensitiue ꝛ sue opatiōis. Et hoc apparet in leōe:ī quo ē ordo ꝛ opatio nālis ſz nās oīz triū arboꝝ. ¶ Influētia ꝛ refluētia sunt cāe p̄marie ad arborē sensualē.Et iō ī leōe stāt influētia ꝛ refluētia ſm tres arbores.sicut el'alis:q̄ influit ad p̄ncipia sua finē: q̄re ē.ꝛ illa p̄nci⁹ refluūt illū finē ad finē vegetationis.q̄ refluit ad p̄ncipia sensualis h̄ qđ ex el'ali accipit.et sua p̄ncipia silr.ꝛ sensualis illā influētiā recipit ad finē:ex qua sua p̄ncipia refluit. Et iō stat leo ꝓduct⁹ de influētia ꝛ refluētia nāli oīm triū arboruz. ¶ Productio ortus ꝛ exitus sunt p̄marie nature ad arborē sensualē sicut in el'ali: in q̄ ꝓductus est trunc⁹ ex radicib⁹.ꝛ brāche ex trſico:q̄ nascunt̄ ex trſico:ꝛ in seipsis exeūt.qz in suamet spē nascūtur. Et cū vegetatio per agēs nāle tāgit ꝓductionē ortū ꝛ exitum el'alis:ꝓducit ex ipso el'atum:qđ nascit̄ ꝛ exit in vegetato.Et hoc idē facit sensual'. vz nā sensitiua:q̄ producit in suamet spē leonē vegetatū ꝛ sensatū.ꝛ qz exit ꝛ nascitur in sensitiua:remanet sensatus ꝛ ex ipa indut⁹. ¶ Separabilitas inseparabilitas sūt forme p̄marie ad arborē sensualē.sicut in leone:ī quo est calor nālis:q̄ suū ꝓprium subm nō dimittit:qđ est ignis: qz ab ipso discedere nō pōt.nec vegetatio suas brā-chas dimittit.q̄ si dimitteret:nō esset h̄: quod est.nec ꝑticulares sensus a sensu cōmuni nō discedūt.sicut ꝑtes q̄ suū totum dimittere nō pūt. Et cū in leone hec q̄ p̄dicta sint recedūt:vz el'atiua vegetatiua ꝛ sensitiua:tunc ille leo in p̄uationem devenit.Et in hoc passu est significatum: q̄ simplicia remanēt in suo nūero in compositis. ¶ Possibilitas ꝛ īpossibilitas sunt cause primarie ad arborem sensualē.sicut in arbore el'ali:in q̄ possibile est: q̄ seq̄tur

elemētatū ex illa. ⁊ ī vegetali: in qua possibile est: ꝙ ex ipsa sit vegetatū. ⁊ in sensuali: in qua possibile est: ꝙ ex illa sequat sensatum. Et hę possibilitates sunt: qr ī qualibet arbor quodlꝫ suor principior ad finē se habet ꝓpter quē est. Et ideo ex omnibus trib⁹ arborib⁹ pōt eē leo. Et ipossibile est: ꝙ nō possit esse fm cursuꝫ naturalem. Et est impossibile ꝙ leo possit esse in arbore el'ali: si in sua leoneitate ꝑderētur principia simplicia arboris el'alis. ⁊ idem est de vegetali. ¶ Similitudo ⁊ dissimilitudo sunt nature primarie ad arborē sensualē. sicut in leone: in quo est similitudo acris ignis terre ⁊ aque: inquātū brāche arboris el'alis in suis ramis ponunt silitudines suas: quas leo attingit videdo ⁊ tangēdo. et ex qb⁹ est fm naturā el'alē. Et vegetatiua in ipso suā ponit similitudinē et etiā cētiā suā: inquātū leo vegetat cibaria q̄ accipit. ⁊ appetitū hꝫ ⁊ instinctuꝫ naturalē assumēdi ipa: vt ex ipis viuat. Et sensitiua sil'r: que in leone suā ponit sil'itudinē: inquātū ipm calorē frigiditatē ⁊ saporem sentire facit. ⁊ etiā resvisibiles videre. ꝓponit adhuc arbores in leone per corruptionē dissimilitudines suas. sicut leo qui cū gustū infirmū hꝫ videnꝫ ei cibaria amara: que nāliter sub forma leoneitatis dulcē habent saporem. Et idem ē de suis dissimilitudinib⁹: que sunt species. sicut piscis ⁊ equus: q̄ sil'es figuras nō hñt. ⁊ sic de alijs rebus sil'ibus istis. ¶ Natura corpalitas ⁊ trāsmutatio ad arborem sensualē sunt nature ꝑmarie. sicut in leone oēs tres arbores suas ponūt nās. sicut ignis: q̄ naturā ponit calefaciendi. ⁊ vegetatiua nāꝫ saporādi. ⁊ sensitiua naturā videndi. Jtē ignis ⁊ cetera el'a ponūt in leone naturā corporis: inquātū in ipo ponūt longū amplū ⁊ ꝓfundū: ⁊ figuras q̄ sunt circulus triangulus ⁊ quadrāgul⁹. Et vegetatiua ⁊ sensitiua similiter ponūt ī ipo corporalitatem: inquātū sunt partes corporales ⁊ substātiales. ꝓponūt etiam in leone trāsmutationē formar: que sunt in potentia ⁊ dispositiōe: ꝙ sint in actu trāsmutate. sicut vnus leo ex alio. ⁊ sicut muto quē leo comedit: ei⁹ mā carnis ē trāsmutata in mām carnis leonis. ¶ Lux et vmbra sunt cause primarie ad arborē sensualem. sicut in leone: in q̄ ignis ponit lucē: que est insfm ad videdū. ⁊ aq̄ ⁊ terra q̄ ponūt vmbrā: ꝙ quā pellis leonis hꝫ colorē cōfusum. Et digestiua illā lucē facit ī oculis digerētib⁹ illa que ducunt claritatē: ⁊ digerit vmbrā digerēdo illa de qbus vmbra venit. Et sensitiua lucē ponit: īquātum in sua impressione ipam accipit. ⁊ in sua specie ipaꝫ nasci ⁊ stare facit. sicut lux ignis: q̄ est in oculis leonis. ⁊ est pars illorum: q̄ ita est sensata: sicut vegetata. ⁊ idē ē de vmbra. Et in h̄ passu cognosci potest: ꝙ in absentia solis vel luminis ignis stat leo in vmbra ita contētus: sicut vinsi ī ampulla. Et ideo leo facit vmbrā fꝫ illas partes: in quib⁹ sol vel lumē ipm nō tangit. ¶ Linea punctus et superficies sunt cause primarie ad arborē sensualē. sicut in leone: in q̄ arbor el'alis puncta ponit lineas ⁊ superficies q̄ sunt de sua cētia ⁊ natura. ꝓpuncta ꝛo sunt sicut sunt radices et linee sunt longum amplū ⁊ ꝓfundum: et branche arboris ē superficies ex amplitudine ⁊ participatione linearū. ⁊ de cōtiguatione: q̄ est inter vnam ⁊ aliā. ⁊ puncta q̄ vegetatiua ponit ī leone: sunt sue radices: ⁊ linee sunt suebrāche. ⁊ superficies ē sicut sapor q̄ est superficies in medio tactiui exīs qui ipm saporat. Et idē est de sensitiua: q̄ in sapore ponit sensum ⁊ oc'os: q̄ superficiē attingit ⁊ sua pncta sensata in sentiēdo videndo audiēdo. ⁊ lineas sensatas: sicut sunt sue branche. ¶ Rectitudo et figura sunt ꝑma pn̄ ad arborē sensualē. sicut in leone: in quo arbor el'alis sex ponit rectitudines: inquātū leo ē in illa cōtētus: que verti pñt: fm ꝙ leo se vertit ī parte dextra vel sinistra. ꝓponit etiā in ipa figurā circularē triāgularē ⁊ quadrāgularē: fm ꝙ in ipo manifeste apparet. ⁊ fm h̄ qđ de figura in suo tractatu dictū est. Et vegetatiua in leone ponit rectitudines: qr illa q̄ ex comestiōe digerit: q̄ comedit: expulsiua inferius in feces ꝓsicit. ⁊ digestiua supius ⁊ ī oēs ptes: inquātū dat ad cerebrū et ad caudā ⁊ ad brachia dextrū ⁊ sinistrū ⁊ ad pedes ⁊ ad dorsum altū et infimū. ⁊ in illo ponit figurā digestā ī spē leonis: q̄ in semine cruda fuit ⁊ ꝓfusa. Sēsitiua ꝛo ponit

rectitudines in sex sensib⁹ sensatis/ꝛ figurā leonis in extremitatib⁹ illoꝝ in superficie sensata. ¶ Masculinitas ꝛ femininitas sunt cause ꝓmarie ad arborē sensualē. sicut arbor elatis: q̄ i leone ponit masculinitatē rōne nature: quā hꝫ a bonificatiuitate magnificatiuitate aerificatiuitate. et sic de alijs formis masculinis. Et ponit i illo femininitatē rōe nature bonificabilitatis magnificabilitatis ignificabilitatis. ꝛ sic de ceteris materijs femininis. Et rōne huj⁹ sunt in spē leonitatis leor ꝛ leonissa. ꝛ vegetatiua i illis ponit suas nās masculinas ꝛ femininas. vꝫ vegetatiuitatē ꝛ vegetabilitatē. Et idē de sensitiua: q̄ ponit i illis nās masculinas et femininas: sicut sunt sensitiuitas ꝛ sensibilitas. Et iō leo ē in leonissa agēs nāle i elando ꝑ elare/ ꝛ i vegetādo ꝑvegetare/ ꝛ in sensando ꝑ sensare. ¶ Mēbrositas ꝛ instrfalitas sunt nature ꝓmarie in arbore sensuali. sicut i leone: in quo elatiua potētia ponit mēbra ꝛ instrfa: fin ꝙ significatū ē in ramis ꝛ i floribus siue arboris ponēdo sua mēbra. vꝫ cor/ epar/caput/ ꝛ brachia. ponit etiā instrfa: inquātū pōit manus ꝛ pedes ꝛ oculos ꝛ elare. Et vegetatiua in illo ponit mēbra fꝫ gnationē corruptionē ꝛ priuationē ꝛ renouationē forax veterū ꝛ nouax. ꝛ ponit instrfa. inquātū ponit hūidū nutrimētale: q̄ vtitur fore in saporādo et digerēdo in alijs. Et sensitiua mēbra ponit: sicut visitiuū visibile ꝛ videre. q̄ sunt mēbra ꝛ ramivisus. ꝛ ponit instrfa: sicut videre qō est flos: q̄ nō est de eēntia visus nec visitiui. ꝛ sic de alijs. ¶ Nutrimētū ꝛ impssio sunt cause ꝓmarie ad arborē sensualē. sicut i leone: i ꝙ elatiua potētia ponit nutrimētū fꝫ nāꝫ quā hꝫ nutriēdi. sicut bonitas ꝛ magnitudo: q̄ bonū ꝛ magnū durare nutrisit. ꝛ ignis q̄ nutrit suū calorē i aere ꝛ i terra calefaciēdo. ꝛ ponit ipressiōes siue speciei: i ꝫ ꝙ leo est ex q̄ttuor elis /ꝛ hꝫ radices truncū brāchas ramos folia flores ꝛ fruct⁹. fꝫ ꝙ i arbore sensuali significatū est. Et vegetatiua ponit i leōe nutrimētū: inquātū dat ei potētiā nutritiuā: cū q̄ nutrit semetipꝫ ex cibarijs q̄ accipit. ꝛ i illo ponit suā ipssiōeꝫ: inquātū ei dat appetitū ꝛ alias brāchas. et idem est de suis ramis. ꝛ ceteris partibus arboris vegetalis. Et potentia sensitiua ponit in leone nutrimentū: inquātū i ipo nutrit videre gustare tangere ꝛc̄. etiaꝫ ponit in ipso suā impressionē: inquantuꝫ in ipo ponit visibilitatē: que est impressio visitiuitatis. ꝛ videre qō est imp̄ssum ex ambabus potentijs. ꝛ sic de ceteris partibus sensitiue. ¶ Insertio ꝛ pfeitas sunt cause primarie ad arborē sensualē existētes i naturis trijū arboꝝ. sicut in leone: in quo elemētatia ponit insertionē fin nām inserendi: quā in se cōtinet. sicut ignis qui in suo calore inserit aereꝫ. ex qua insertione exit humiditas calida. Et ponit in leone perfeitatē: cū facit ipm esse ꝑ se elemētatū ꝛ vnā substātiā ꝑ se stantē. ꝛ etiā facit ipꝫ esse per seipm elantē: inquantū ipm facit aliū leonē generare ꝛ elemētare. Et vegetatiua ponit in leone nām inserendi: quā hꝫ inserēdo in materia carnis: quā comedit materiā sue speciei: q̄ est leonina. Et ponit in ipo perfeitatē: inquātū est per se ipsum vegetās vegetādo cibaria: q̄ accipit in sua specie: in qua nascunt et exsit. Et sensitiua ponit suā insertionē: inquātū inserit sentire in brāchis leonis: ꝛ i ceteris suis partibus. Et ponit perfeitatem inquātū ipm facit per seipsum sensatum/ et ipe sensare facit alterū leonē ꝑ viam generationis. ¶ Indiuiduitas ꝛ attractio sunt nature primarie ad arborē sensualē. et sunt nature oiꝫ trijū arboriū: q̄ se ponit naturaliter i leone. sicut indiuiduitas arboris elemētalis. vñ sequit substātia elata/ exsite vno leone ex alio ex branchis et ramis arboris elatis in spē leonina. Quid dē leo hꝫ attractionē: q̄ ē de attractionibus arboris elatis. sicut ex attractōe: quā ignis hꝫ in trahēdo siccitatē ad se de terra/ ꝛ aer calorē ab igne. ꝑ quā attractionē leo attrahit ad se materiā cibariorū: q̄ assumit/ ipo habente naturā attractiuā per elemēta. Et vegetatiua i ipo ponit indiuiduatū: inquātū digestiua nām hꝫ indiuiduandi vnaꝫ partē ab alia. ꝛ expulsiua simil ꝛ. ponit etiā adhuc vegetatiua attractiōem i leone: inquātū attrahit ad se species cibariorū que assumit. Et sensitiua similiter ponit i leone: inquātū ex sua sensitiuitate ꝛ sensibilitate generali scin-

dit et indiuiduat sensitiuitatem ꝛ sensibilitatē: quā in leone ꝓducit quē generat. ℙponit adhuc in leone attractionē sensitiuitatis ꝛ sensibilitatis ex quibus sentire ꝓcedit extensum in gustare videre audire odorare. ꝛ sic de alijs. ¶ Necessitas et contingentia sunt ꝑma ꝓncipia ad arborē sensualē: ſm q̄ significatū est in hoc q̄ in eaꝫ tractactu dictū est. sicut i leone in quo arbor elemētalis suas ponit necessitates. qm̄ si trūcus est: oportet q̄ sint radices/ꝛ si accidēs est: oportet q̄ sit substātia. Et ꝓpt hoc leo hꝫ trūcuꝫ de necessitate. ꝛ quia in se hꝫ calorē: oportet de necessitate q̄ in se habeat substātiā ignis. Itē necessariū est leoni comedere rōe qualitatū ꝓtrariātiū: q̄ sunt sue ꝑtes. ℙponit etiā el'alis potentia in leone cōtingētiā ſm cōtingentiā: q̄ est supra. et ſō leo casu nascꝫ pōt ꝯctus. ꝛ ꝛuenire etiā ꝑt a casu aliquā bestiam: quā ꝛuenire nō intendebat. sicut serpētem aut hominē. Et in leone vegetatiua ponit necessitates. q̄ si in ipso est vegetare: necessariū est ei comedere. Et ponit in illo ꝯtingētiā ſm ꝯtingētiā: q̄ ē supra. de q̄ in suo tractatu dictū est. Et sensitiua i leone ponit necessarias causas: ita q̄ si habet videre: oportet q̄ hēat visitiuū ꝛ visibile. Et etiā ponit in illo ꝯtingētiā in priuatione vidēdi rōne cecitatis. circa quā peccāt el'atiua ꝛ vegetatiua in organo videndi. Et in hoc patiū est significatum: q̄ sensitiua est nobiliorꝫ potentia q̄ el'atiua ꝛ vegetatiua. sicut ignis q̄ semper cōbureret: si ligna haberet. ¶ ℙperfectio ꝛ impfectio sunt causę ꝑmarie ad arborē sensualē. ad quā sunt primarie ꝑ tres nās arboris: sicut in leone el'atiua: q̄ in illo ponit corpus cōplctū: cū suā hꝫ etatē. et hoc facit ex cōplemēto: quod elemētatiua hꝫ in trunco generali sub specie corporalitatis. Et in leone ponit impfectionē: inquātū in ipso ponit el'ationē in potētia: iquātū pōt el'are alitū leonē i gnando. q̄ q̄dē leo q̄ stat in potētia ꝯplet⁹ nō est. Et vegetatiua ponit in leone pfectiōez: inquātū i ipo ponit brāchas suas. Et in ipo ponit defectū: inquātū ipe sustineri nō pt: nisi comedat ꝛ bibat. quia in se hꝫ vegetare et consumptionē suarum ꝑtiū ꝑ corruptionē. Et sensitiua ponit in illo perfectionē in vidēdo audiēdo. Et defectū accītalē: cū sibi dat afflictionē ꝑ sensum: quē habet a calore/frigiditate/fame/ꝛ siti. ¶ Ēlita ꝛ color sunt cāe ꝑmarie ad arborē sensualem sicut in leone: qui est vivus ꝑ vitā/ꝛ est coloratus ꝑ colorem. ꝛ hoc ſm naturā triū arborum. Est vivus ꝑ arborem el'alem: in quātum vivit ex cibarijs el'atis. Et coloratus est per colores q̄ttuor el'orū gnaliuꝫ ad suū colorem. Est vivus pervegetatiuā: q̄ vegetat illa: q̄ comedit/ipsa' trāsmutādo in spēm leonis. Et colorem habet per vegetatiuā: q̄ colores gnales digerit i specialē colorem. qꝛ sicut trāsmutat aquam: quā bibit in sanguinē: sic colorē aque in colorem leonis trāsmutat. sicut in hominib⁹: qui comedūt cibaria nimis calida. vegetatiua vegetat in ipsis colorem croceum in oculis ꝛ in facie. Et sensitiua ponit in leone vitā: per quam calorem sentit famem ꝛ sitim: ꝛ in ipso ponit colorꝫ sanguinis. ꝛ ei dat virtutem: q̄ colorē videre possit. ¶ Sonus odor ꝛ sapor sunt nature primarie ad arborē sensualem: q̄ sunt ex parte triū arborꝫ gnaliū: sicut el'al' natura: q̄ ponit aures in leone. que ītrumēta sunt ad audiēdū ꝛ ponit nasū: qui instrumētū ē ad odorādū. ꝛ in ipso ponit guttur: q̄ instrumētū est ad gustādū. Et vegetatiua ponit in leone nām audiēdi: inquātū digerit sonū ad audibilitatē ꝑ nās calidas ꝛ siccas. q̄ plus reddunt de sono q̄ ille: q̄ sunt ex alijs cōplexionibus. ꝛ apparet in tonitruo: qđ est de vaporibus calidis ꝛ siccis. etiam per retētiuā (q̄ est vna brancha vegetatiue) retinet ille sonus in auribꝰ. ℙponit etiam odorabilitatem: inquātuꝫ digerit odores ad odoratiuitatē: qm̄ sicut aquā digerit in sanguinē: sic digerit odores i odorabilitatē. Et hꝰ facit vegetatiua i gustare q̄ digerit gustabilitatē in hꝰ: q̄ ipāꝫ pōit i dispone gustādi. sic nā q̄ pōit in ferro dispōnē claui. Et gustare ponit in potentia vegetatiuā ꝛ sensitiuā que quidem sensitiua ipsam ducit in actu in leone: inquantum ei dat naturam gustatiuam. ℙponit etiā in ipso odorare et audire: inquantum ei dat potentiam auditiuam ꝛ odoratiuam. Et in hoc passu

Arbor sensualis.

cognosci pōt: quomō vegetatiua obiecta que sunt extra disponit cū elatiua ad obiecta: q̄ sunt intra. q̄ sunt ex natura sensitiue: i qb⁹ ipa accipit sensitiua. ¶ Tact⁹ et affatus sunt forme nāles ꝛ ꝑme ad arborē sensualē. sicut leo: q̄ tactū hz ꝑ arborem elalē: iquātū in ipo ponit q̄ltates discretas sub fofa molli/aut sub fofa dura i tāgēdo. ¶ Ponit adhuc i ipso affat⁹ linguā q̄ est elata/ꝛ q̄ est instrm ꝛ organū ad affandum. Et vegetatiua ponit in tangere sapozē digestū ꝛ in dispositione ꝛ potentia positū: vt sentiri possit et affari. ponit in potentia ꝛ in dispōne q̄ audiri possit. Et sensitiua ponit i tāgere sentire. sicut leo q̄ cū tangit aquā frigidaz cū lingua: sentit frigiditatem. ꝛ cum clamat: suā vocē sentit. ꝛ adhuc sentit vocē alioꝝ entiū cū sua potentia auditiua: que est brācha sensus. ¶ Vigilatio ꝛ dormitio ꝛ somniū sunt potentie ꝑme ad arborē sensualem frm naturas triū arborū. q̄ natura elalis ponit in leone vigilationē: inquātū famescere facit. ꝛ sua necessaria imaginari ꝑ nimiū calorē aut frigiditatē humiditatem aut siccitatem. Et in dormire ponit nām q̄escēdi: inquātū cessat humoꝝ ꝯtrarietas: q̄ excitāt ipm ad vigilandū. quoꝝ ꝯtrarietatē leo sufferre nō pōt: ꝛ ideo dat ei nā i dormitione quietē. Et nā elemētalis ipz somniare facit: inquātū suā imaginationem stare facit inter vigilationē ꝛ dormitionē rōne impressionū: q̄ se hñt ad oēs ptes: vz ad vigilandū ꝛ dormiendū. ꝛ ideo homines q̄ sunt cōplexionis calide ꝛ sicce: somniāt colores croceos ꝛ siccitates ꝛ prelia. Et quia ala requirit recolere intelligere ꝛ amare/et ignis requirit calefacere et desiccare: in dormitione loquūtur de rebus quē sunt de natura calida ꝛ sicca/ꝛ similiter de prelijs. ¶ Vegetatiua ponit in vigilare suam naturam: inquātū ꝑparat leoni saporē comestionis/ꝛ in ipo ponit suam naturam dormitiōis: inquātum ipz dormire facit: vt melius digerere possit cibaria. q̄ ita bene digerere nō pōt ī vigilādo: q̄ forme sensitiue ipm impedijt: inquātū se hñt ad sua obiecta sensibilia. Et suā naturam ponit in somniare: inquātū digerit spēs fantasticas. quas imaginatio accipit cū iumamine sensuū. Que quidez spēs fantastice sunt inter vigilare ꝛ dormire. Et sensitiua ponit in vigilare suam nām: inquātū sensus vti facit sentire. Et in dormitiōe nām ponit q̄escēdi inquātū potētie esse sentiendi q̄tē hfit in dormitatione. Et ponit in somniare spēs sentiē di ꝑfusas: q̄ sunt intervigilare ꝛ dormire. ¶ Gaudiū ꝛ ira sunt forme ꝑme ad arborē sensualē frm nās triū naturarū arboꝝ gñaliū. sic in leōe: in quo nā elal est rō ad placitū: qđ hz ꝑ suā vigētē fortitudinē: cū qua potestatē hz vincēdi alias bestias. Et in illo ponit dispositionē ire ꝑ frigidū ꝛ ꝑ calidū ꝛ ꝑ famē ꝛ ꝑ sitim ꝛ ꝑ infirmitatē. Et vegetatiua pōit frm suā naturā placitū in leōe: inquātū cibaria digerit: q̄ accipit tali mō: q̄ ipsum sanū stare facit. ꝛ ei ministrat placitū ꝑ saporē ꝛ tactū: quē facit in leonissam. ¶ Ponit etiā in illo iram per cōtrariū modū placiti. Et sensitiua ponit in illo placitū ꝑ videre: ꝛ per sentire sapores bonos. ¶ pōit etiā ī illo irā: iquātum ipz sentire facit ꝛia ad viuēdū. sicut sunt fames sitis ꝛ dolor. ¶ Sanitas ꝛ infirmitas sunt forme primarie ad arborem sensualem. sicut leo: qui per sanitatem est sanus. ꝛ ꝑ infirmitatē infirmus. Et iste impressiones sunt per naturas arborū. sicut elatiua: q̄ ꝑ tēperatas ꝯplexiōes est rō sanitatis: q̄ est in leone. ꝛ per distēperatas cōplexiōes est ei ratio infirmitatis. Et digestiua ei est occasio sanitatis tunc: cum digerit cibaria: frm q̄ oportet. Et q̄ñ peccat in sua operatione: infirmitatē in leōe ministrat. Et sensitiua sanitatē ministrat ꝑ sentire placitū in comedēdo ꝛ bibendo: quia sapor sentitus naturam viuificat. Et ideo de placito q̄ hz leo in videre ea que sibi placent. Et per contrarium sensitiua infirmitatem ministrat in leone. ¶ Industria est forma generalis ad industrias animalium: que industria sustentata est in potentijs generalibus. videlicet elatiua vegetatiua ꝛ sensitiua. sicut leo qui industriam hz ad venandum frm elatiuā: que accipit supra ī instinctu nāli ignis. ꝛ ī eius appetitu: q̄ modū hz aquā calefaciendi calefaciendo aerē quē calefacit: vt in hūiditate calefacta: quā aer dat

aque:transeat ignis ad calefaciendum ꝛ mortificãdum aquã. Itẽ ignis habet modum calefaciendi aerẽ influẽdo in illo calorem desiccatum:vt cũ sua siccitate hũiditatẽ existẽtem in aqua possit mortificare: vt aqua bñficium ab aere nõ recipiat. Cõsimilimodo vegetatiua est ratio leonis: ꝙ habeat idustriã fin suũ modũ gñalem: quẽ habet in suis branchis. sicut leo: qui modũ hz exhidi in locis calidis:qñ fit frigus.ꝛ in locis frigidis:quando viget calor. In quo modo digestiua meli⁹ potest operari fin nãm sensitiue:q̃ ei ministrat loca frigida:quãdo hz calorẽ.ꝛ loca calida:quãdo habet frigus. Et adhuc se facit inuisibilẽ de nocte bestijs. quia timorem habẽt de illo:quando ipsum vident. ꝛ iõ pl⁹ venat de nocte ꝙ de die. ¶ Substantia essentia ꝛ ens sunt forme generales ꝛ prime ad arborem sensuales.sicut in leone:in quo substantia elementalis ꝛ generalis ponit substantiam specialem ꝛ indiuiduatam ex quattuor massis deriuatam.essentia cuius est leoneitas: que ẽ ex natura elementali : inquãtum hoc quod in leone videri potest ꝛ tangi.Et idem est de sua entitate elementata.Et idem facit vegetatiua:que vegetando conseruat speciẽ leõis.Et sensitiua silr: q̃ sensando aut sentiendo conseruat.et ipsam generat cũ agẽte nãli . Et leoneitas q̃ est essentia leonis:ẽ pervegetationẽ et per sensuz:qz sine vegetare et sentire essentia stare nõ posset supra substantiam:que stat sub essentia p vegetare et sentire:q̃ sunt de entitate substãtie ꝛ essentie.Et in hoc passu potest homo cognoscere ꝙ substantia est in particularibus sub essentia ꝛ operatiõe illius. sicut bonus:sub bõitate.Et adhuc cognosci potest ꝙ essentia ꝛ substantia stant sub entitate.Et in hac cognitione multuz de philosophia habet.Et adhuc eą que dicta sunt de cẽtuz formis applicatis ad indiuiduatum arboris sensualis. Que applicatio subiectũ est generale:in quo dat doctrina habẽdi artem ꝛ modum ad applicãdum cẽtũ formas ad inuestigãdũ veritatem entium secretorum sequendo modum:quẽ tenuimus inuestigandi secreta ꝛ naturas cũ cẽtũ formis.ꝛ indiuiduatũ elemẽtatũ vegetatũ ꝛ sensatuz cũ naturis elemẽtalibus vegetalibus et sensualibus.

De arbore imaginali.

Arbor ista in.vij.vt alie diuiditur partes.s.in radices/ trũcũ/ branchas/ramos/folia/flores/ ꝛ fructus.

¶ Radices sunt prĩcipia generalia imaginata.i.similitudines illorum realiuz in imaginatione sumpta.

¶ Truncus est trũci reales aliarũ arborũ imaginati.i.similitudinarie accepti.

¶ Brãche sunt similitudines brãcharũ aliarum arborum imaginate.

¶ Rami sunt similitudines ramorũ aliarum arboruz imaginate.

¶ Folia sunt similitudines foliorũ aliaꝝ arborum imaginate.

¶ Flores similiter sunt similitudines florum aliaꝝ arborum imaginate.

¶ Fructus sunt similitudines fructuum aliarum arborum imaginate.

Arbor imaginalis.

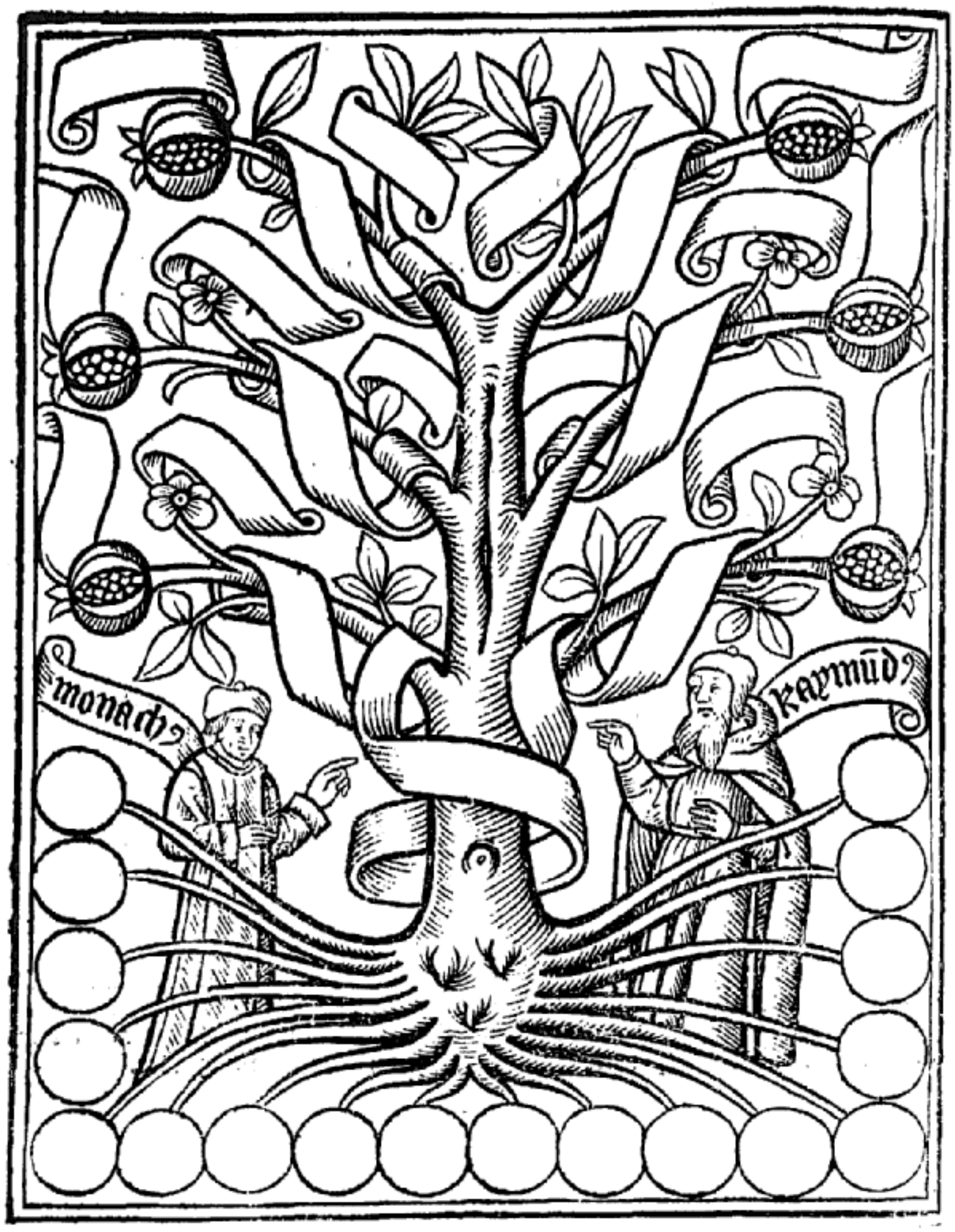

¶ De arbore imaginali.

ARbor ista ē de ſſitudinibus ⁊ ipreſſionib⁹. Et diuidit ī septē ptes. vz in radices/trūcū/ brāchas/ramos/folia/flores/⁊ fructus. Et ē de ſſitudinibus arboris elāl'/vegetal'/⁊ ſenſual': qm̄ inquātū ē gñalis: in illis est inserta ⁊ cum illis mixta. ſicut vegetalis in elāli/⁊ ſenſualis in vegetali. Et ſimilitudines ex quibus est: ſunt maſculine ⁊ feminine. ma

sculine sunt ꝑ bõificatiuũ magnificatiuũ ⁊ ceteras fortas. Est ex sillitudinib⁹ femi-ninis ꝑ bonificabile magnificabi⁹ ⁊ cete ras mãs. Et ꝓpter hoc ī se cõtinet imagi natiuũ imaginabile ⁊ imaginari. qđ est sil'itudo bõificare magnificare ⁊ ceteroꝝ actuũ. Et imaginatiuũ ē sil'itudo bõifica tiui ⁊ magnificatiui ⁊ ceteroꝝ. Et imagi nabile est sil'itudo bõificabilis ⁊ magnifi cabilis ⁊ sic de alijs. ¶ Arbor ista est de imagiatiõe: q̃ est creatura vt plurimũ ne cessaria aialib⁹. qr absq; illa viuere non pñt/nec se possent hre ad oba sensibilia. sicut leo q̃ ad fontẽ redire nõ posset absq; imagiari/ neq; sil'r auis ad suũ nidũ/ nec hoes ad domũ/nec añq̃ dom⁹ eẽt: ipam facere scirẽt. nec sine imagiatiõe clauũ tu nicã nec nauẽ facere scirẽt/nec hĩt⁹ sciaꝝ haberẽt/neq; alia q̃ necessaria sunt ad vi uẽdũ/neq; memoriã reꝝ trãsactaꝝ habe rẽt. Hec arbor videri nõ põt nec tãgi. Et inquãtũ imaginabilitas est ī corpib⁹ in-aiat⁹/ ⁊ inquãtũ imagiatiuitas imagiabi⁹ ⁊ imagiari ẽ ī aiat⁹ corpib⁹: ī iaiat⁹ corpi bus ẽ sicut ī igne ⁊ ī aere: q̃ assimilant in calore/ ⁊ sicut speclm: qđ accipit vmbrã ⁊ figurã plãte. q̃ similãtur ad diaphanita-tẽ ī vmbra. ⁊ est in aiatis: qui sil'iant ī spẽ bus. sicut petrus ⁊ martin⁹: q̃ similant in spẽ hois. ⁊ sic de alijs reb⁹ similib⁹ istis.

¶ De radicibus arboris imaginalis.

Radices arboris imaginalis sunt sil'itudines radicũ rea-lium de qb⁹ ī arbore el'ali ve getali ⁊ sensuali dictũ est. sic̃ sil'itudo bonitatis/magnitu dis/duratiõis/ptãtis ⁊ ceteraꝝ radicũ. ẽt sil'itudo vnitatis ⁊ pl'alitatis ⁊ ceteraꝝ. c. formaꝝ. de qb⁹ dcz ẽ. Et sue radices sunt ita gñales ad sil'itudies specificas: sic̃ sũt radices reales ⁊ gñales ad specificas. ſm q̃ i exẽplis q̃ dedim⁹: dictũ ẽ. ¶ Bõitas suã dat sil'itudinẽ magnitudini: inquãtũ magni⁹ ẽ bõa ꝑ bõitatẽ. ⁊ magni⁹ dat suã sil'itudiez bõitati inquãtũ bõitas ꝑ magni tudinẽ ẽ magna. ⁊ ex his sil'itudib⁹ reali bus ẽ imagiã⁹ arbor ex sil'itudib⁹ ⁊ ipres-siõib⁹/ ⁊ q̃ accipit sil'itudies radicũ. sic̃ ce-ra q̃ accipit sil'itudiez lfaꝝ sigilli/ ⁊ specl'z qđ accipit figuras q̃ sunt añ ipm. ⁊ sic hõ q̃ imagiat equũ: quẽ vidit ī quo imagiat bonitatẽ inquãtũ bon⁹ est ad currẽdũ. ⁊ in ipo imagiat magnitudinẽ: qr ipz vidit magnũ. ⁊ qr ipz vidit pulchrũ imagiat ī ipo pulchritudinẽ sicut magnitudiez: q̃ ẽ pulchritudo bõitatis: qm̃ pulchrũ ẽ bonitati q̃ sit magna. Ali sicut potẽ⁹ sensiti-nãz hz ⁊ ꝓpetatẽ: q̃ ī sua spẽ sentiat sapo rẽ pomi: qđ hõ cõedit: quã nõ sentit ī spẽ pomi/sed ī eẽn⁹ sua: sic imaginatiua acci pit ⁊ attingit sil'itudines reales in semet ipa: in q̃ digestiua ipas digerit. Et ī his sil'itudinib⁹ q̃s accipit in imaginatiua a bonitate magni⁹ ⁊ ceteris radicib⁹ sunt nature arboꝝ realiũ: q̃ sunt imaginabi-les. qr cũ imaginatiua ꝓticipat: q̃ ī ipis gñal'r est extẽsa. sicut ignis ⁊ cetera el'a: q̃ in el'atis figurã facitũ. ⁊ ponit in illis co lores. sicut ī eq̃ el'ato: in q̃ est figura ⁊ co-lor. q̃ boni sunt ⁊ magni. Et qr ex sil'itudi nibus realib⁹ sil'itudines fantastice descẽ dũt: sicut accẽtia q̃ exeũt ex suba accipit imaginati⁹ sil'itudies reales ab eq̃ q̃ bõe sunt ⁊ magne. ⁊ ipas accipit cũ sensiti⁹. q̃ est instrz ad illã receptiõez: quã attigit vidẽdo colorẽ ⁊ magnitudinẽ. ⁊ digesti⁹ ipas spes fantasticas digerit: inquãtũ di sposite sunt: q̃ sint imaginate. ⁊ cũ ima-ginatiua sunt potẽtial'r in obiectis cũ in uamine sensiti⁹. ſm q̃ dictũ est. Et sic oẽs tres nature arboꝝ realiũ disponunt: quõ imaginatiua eaꝝ sil'itudines accipiat: q̃ apparẽt ī bonitate ⁊ magnitudine equi.

¶ De trũco arboris imaginalis.

Trũcus arboris imagialis ẽ ex sil'itudinib⁹ cõis ⁊ cõfusus ⁊ cõstitut⁹ ẽ ex eẽntijs ⁊ natu ris radicũ suaꝝ. ⁊ ī ipso sunt potẽtial'r sil'itudines specifi ce: q̃s ex ipo agẽ⁹ nãlia ⁊ aiata attrahũt vl' nõ aiata. Inaiata sunt: sic̃ figura plãte terre vel eq̃: q̃ apparẽt ī spec'l vel ī vmbra aut⁹ aq̃. aut ī vmbra quã arbor facit ī ter ra rõe solis. ⁊ sic de alijs reb⁹ sil'ib⁹ istis. Quare trũc⁹ ſm q̃ tãgit ex sui nã: respõ det ad tactũ: ꝑ quẽ tãgit ꝑ agẽtia nãlia. qr si ꝑ bonitatẽ tãgat: reddit similitudi-nem bonitatis. ⁊ si ꝑ magnitudinẽ: simi-litudinẽ magnitudinis. sicut de⁹: qui est iustus misericors ⁊ humilis. qr si tangat

cū iustitia:iustitiā reddit.si cum mīa:reddit mīam.ꝛ si cum humilitate:reddit humilitatem.Consimilimodo facit trūcus imaginatiue.qꝛ si bonitatē imaginatur in spēcie equi:reddit ei bonā sīlitudinē equi.ꝛ imaginatiua ipsam accipit in suā:in qua ducit de potentia in actū.sicut ignis:q̄ cū calefacit aquā frigidam;ducit calorē in actū:q̄ ante stabat in potentia.

Hec sīlitudo stat in duob⁹ modis.Unus modus est inquātum non est accepta per imaginationē.sicut vmbra plante in speculo vel in aqua vel in terra: q̄ est similitudo sīlitudinū realiū el'aliū.ita ꝙ plāta non imaginatur illā sīlitudinē.neq̄ speculū aqua neq̄ terra illā sīlitudinē imaginant.quia nō sunt subē animate. imaginabilitas tamē cū illis pticipat in trūco gīali:qui est de nā el'ali vegetali sensuali ꝛ imaginali.Et ꝓpter hoc scōs modus sīlitudinis est p agens naturale aīatū.sicut equus vel hō:qui potētiā habēt imaginatiuā:q̄ vmbram plāte accipit in aqua vel in terra illā vmbrā imaginando. Et in hoc passu cognoscit ꝙ imaginabilitas est duobus modis.Una est:que disposita est ꝙ imaginata sit.sicut vmbra plāte:que apparet in speculo vel in aqua aut in terra.Alia est imaginabilitas:que est ex cēntia imaginatiōis cōtincte cū imaginatiuitate masculina ī aīali:q̄ cum sua imaginabilitate ꝛ in sua imaginabilitate stat in vna subā indiuiduata ꝛ sub vna ꝛ eadē spē.Et in sua imaginabilitate attigit imaginabilitatē extra sustētatā invmbra plāte:que in speculo aqua ꝛ ī terra est sīlitudo plāte:quā sīlitudinē accipit animal.sicut homo:q̄ imaginat illā sīlitudinē plāte.Et trūc⁹ huic vmbre reddit sīlitudinē bonitatis: inquātū illa imagina⁹ est bona. ꝛ magna est in hoc qō magnā facit opationem.ꝛ ideo sīlitudinē reddit magnitudinis.Et qꝛ opationes trāsacte durāt p imaginationē:que ipas reddit a trūco exit sīlitudo durationis. Et idē est de ptāte:qm̄ magna ptās stat in illo imaginari. qꝛ ex trunco exit magna sīlitudo ptātis. ꝛ idē est de instinctib⁹ nālibus ꝛ appetitibus ꝛ de alīs sīlitudinibus: que sunt ex formis realibus ꝛ generalib⁹:que imaginabiles sunt ī uuātibus quibusdā formis alīs: vt sint imaginate eaꝝ similitudines. Ita sub ratione imaginationis: sicut bone sunt sub ratione bonitatis:ꝛ magne sub ratione magnitudinis, ꝛ sic de alīs.

¶ De brāchis arboris imaginalis.

Brāche arboris imaginalis similitudines sunt brāchaꝝ aliaꝝ arboꝝ.sicut vestigia pedum: que sunt similitudines pedū ꝓ opationē. sic brāche imaginatiue sunt impressiones operationū:quas faciunt arbores reales ꝛ nāles. Et de hoc exēplō dabimus breuiori modo quo poterimus vt melius cognitionē imaginationis dare possimus.

¶ De similitudine ignis.

Ignis simplex videri nō pōt neq̄ tāgi: ꝛ sua similitudo stat in ramis:vz in igne cōpositō:q̄ est sūl opus: sicut flāma: q̄ visibilis est ꝛ cōposita ex quattuor elīs. sed qꝛ in illa plus est de igne q̄ de alīs elīs stat sīlitudo ignis in illa ꝛ nō alioꝝ.ꝛ ex hac sīlitudine imaginatio imaginat ignē simplicē. ꝛ similitudinem accipit a flāma ꝛ nō flāmā. Et hec sīlitudo exit de imaginabilitate flāme: q̄ visibilis est quā imaginatio in suā ꝓpriā imaginabilitatē cōuertit q̄ est ps aīalis:qō flāmā imaginatur. Unde sicut ignis q̄ cū medio trāsit ad aquā (hoc est p aerē)sic imaginatiua cū vna similitudine aliā accipit similitudinē: videlicet cū sua similitudine reali:que est pars aīalis imaginatiui : accipit similitudinē flāme ignis:que est similitudo fantastica depurata ꝛ digesta in cerebro:que exit de imaginabilitate reali flamme: que stat inter imaginabilitatē realē aīalis ꝛ imaginabilitatē flāme. sicut somniari:qō est ī medio dormiendi et vigilandi. Et hec imaginabilitas: que est nter duas imaginabilitates reales : est spēs fantastica imaginationis: que non est de sua essentia.sicut accidēs: qō non est de essentia substātie.Et est operatio imaginandi ꝛ instrumētū cū quo imaginatiua trāsit ad imaginādū ignē simplicē imaginādo suā similitudinē : q̄ visibilis est: que est flāma.

ūersitamē ignis ſimplex in figura imagi nari non poteſt: ſed in q̄litate: vz in calo= re vel in leuitate aut in colore. Et in hoc paſſu cognoſcit quomō imaginatio ſpēs multiplicat: q̄ ſunt ſimilitudines entium realium.

¶ De ſimilitudie appetitiue.

Appetitiua eſt vna de brāchis arboris vegetal': cui⁹ ſimilitu= do eſt vna de branchis arboris imaginal'. ſicut ſimilitudo ignis: q̄ eſt vna ex brāchis arboris imaginalis. Appetiti ua eſt ens reale in arbore vegetali. ⁊ ſuam ſimilitudinē accipit aīal in ſuis appetiti= bus nālibus. ſicut hō: q̄ nālē hz appetitū ad comedēdū ⁊ bibēdū. ⁊ ſic de alijs ſenſi bus. Et iō nālē hz inclinatiōez ad imagi nādū res appetibiles: q̄s cū imaginatiui tate imagīat. Et q⁊ imagīatiuitas ⁊ ima ginabilitas ſe hñt relatiue: iō imaginati ua accipit cū ſil'itudie imagīatiuitat' ſuā met ſil'itudinem maſculinā. ⁊ cū ſua ſimi litudine maſculina accipit ſimilitudinez femininā ab obiecto imagīabili ⁊ appeti bili ſub rōne coloris ſaporis vocis odoris aut tactus. Et ſic imagīatio ſimilitudinez accipit a potētia retētiua digeſtiua ⁊ expul ſiua. Et in h̄ paſſu cognoſcit: quō imagīa tiua: ſil'itudies accipit ex arbore vegetali.

¶ De ſimilitudine viſus.

Similitudo vidēdi eſt brācha ima ginatiue in qua ip⁊imūtur res vi ſibiles. ſicut imagīatiua hoīs aut arance. q̄ ꝓpter h̄: q⁊ vidit domū: cū' eſt in abſentia illi⁹: illā domū imaginari pōt/⁊ aranea telā: quā facere deſiderat. ⁊ ima= ginari ē ſpēs multiplicata de imagīabili tate ſuſtētata in camera viſibili cōpoſita ex q̄ttuor eīs ī quib⁹ imagīatiua gn̄alis eſt inſerta cū viſibilitate eīorū cōpoſitor⁊. Et cū viſitiua potētia materiā tetigerit et figurā camere: q̄ñ hō eſt in abſentia came re/aut clauſerit oculos: imagīatiua attra hit a viſibilitate ſimilitudinē. que eſt ſpēs fantaſtica ī imagīatiua accepta ⁊ impreſ ſa. ⁊ ſic imaginabilitas remanet ens rea le ſignificatū p viſibilitatē rei. Et ſimili= tudo imaginabilitatis eſt operatio ima= ginatiue: q̄ illā ſil'tiudinē imagīabilitat' accipit p videre in ſeipſa ⁊ in ſua ꝓpria imaginabilitate: que cum imaginabilita te camere habet concordantiam in ſpē. Et inſtrumētū ē viſibilitas camere: cuiꝫ q̄ imaginatiua ſimilitudinē trahit ab ima= ginabilitate camere ⁊ ponit in ſua ꝓpria imagīabilitate: cū qua ē ꝓiūcta in hoīe: q̄ ſuā imagīatiuā mouet ad imaginādū ca merā. Et in hoc paſſu cognoſcit nā ⁊ mo dus: quē imaginatiua hz in multiplican= do ſpēs: q̄s trahit ab imagīabilitatib⁹ cū inſtrumento: quod eſt videre: de q̄ dictū ē.

¶ De ſimilitudine auditus.

Similitudo audit⁹ ē vna brācha arboris imagīalis. ſicut hō: q̄ au dit aliquā notā aut aliquos ſer= mones: q̄ ſunt audibiles ī auribꝰ ⁊ ī aere: q̄ ſunt ꝓtes arboris el'alis: in quib⁹ audi bilitas ſuſtētat' ⁊ diſpōit: ꝙ audiat'. ⁊ ſtat in potētia: ꝙ audiat' p auditiuū: qō eſt de eſſentia ſenſus: qō audibilitatē accipit: q̄ eſt extra diſpoſita in ſua audibilitate ītra q̄ ē de eētia ſenſus ⁊ ꝓs hoīs: q̄ audit ſer mones. Et iō imagīatiua q̄ extēſa ē p aerē ⁊ p aures: ⁊ ſic de alijs ꝓtib⁹. ſicut forma ī arbore el'ali extēſa cū tāgit' p imagīatiuū ſpāle (qō ē de ſua natura) reddit imagīa= bilitatē ſpecialem in ſermōibus auditis: quos accipit imaginatiuū in illis cū au= dire: qō eſt inſtrumētū a quo trahit ſimili tudinē imaginādi: q̄ eſt ita veſtigiū ⁊ im= preſſio audiēdi: ſicut veſtigiū pedis in ci= nere. Et in hoc paſſu datur doctrīa: quo= modo imagīatiuū multiplicat ſpēs ⁊ ipas trahit ex ſimilitudinib⁹ audibilitatis cū inſtrumēto: quod eſt audire.

¶ De ſimilitudine odoratus.

Similitudo odoratus eſt vna brā cha arboris imagīalis: cū q̄ aīal imaginatur odorabilia. ⁊ hoc fz illū modū quē diximus ī ſimilitudie vidē di. Imagīari qō eſt de odorabilibus: nō eſt ſm figurā circularē q̄drāgularem nec etiā ſm triāgularez: q⁊ deficit corpus ſoli dum in quo formaret' illa figura odora= tionis: inquātum nō hꝫ ſupficiē: que ſit viſibilis oculis. ſed imaginatio imagi natur figuram odorationis ſub ſpecie po mi aut arboris aut roſe. Et iō imagīati= ua tranſit ad imaginābilē obiectum ī quo odoratio ſuſtentatur. ⁊ mouet ſe imagīa= tiuum ad imaginābilē delitias: q̄s odora=

tiuum in illis obiectis assimit.

¶ De similitudine gustus.

Similitudo gustus est vna brācha arboris imagialis. ⁊ imaginari ē similitudo gustus multiplicatum ex gustabilib⁹: vz ex similitudinib⁹ illor. sicut hō qui in pomo imaginatur dulcedinem ⁊ in thure amaritudinem. Et dulcedo ⁊ amaritudo sunt entia realia. ⁊ similitudines quas imaginatiuū trahit sunt species fantastice sustentate in nā imaginatiōis masculine cū instō: qō est gustare: quod accipit dulcedinē ⁊ amaritudinē p attractionem sensus masculini. q̄ ad se trahit naturā sensus feminini. ⁊ femininus inquātū se disponit ad attractionez rōne appetituum nāliū: ad se attrahit naturam masculinam.

¶ De similitudine tactus.

Tactus est vna brācha sensus: fz q̄ dictū est. ⁊ eius silitudo est illud: qō imaginatiua trahit ad suam spēm: inquātū imaginat operationes tāgendi. sicut homo: qui tāgit ferrum calidū aut aquā frigidā aut feminā: quē tactum sensus sentit: in quo imaginatio est seminata ⁊ inserta. ⁊ q̄ respondet imaginatiue in specie nā imaginabili: q̄ est pars aīalis. Et ꝓpter hoc imaginatiuum trahit spēm fantasticā: qō est imagiari q̄ indutū est tāgere. qō est ens reale. ⁊ eius vestimentū est similitudo fantastica: que est opatio imagiatiōis. Et ꝓpter hō qū hō imagiatur tactū quē fecit femie: illa similitudo mouet calorē nālē ⁊ instictū ad generationē ⁊ appetitū sil'r ad ꝯseruationē speciei humane. Et hoc ē: q⁹ tact⁹ ⁊ imaginatiua sunt mixte nature ⁊ potētie aduicē cū quātitate cōtinua. Sed q⁹ imaginatio est vna essentia ⁊ tactus alia essentia ⁊ spēs sunt distincte: stāt in quātitate discreta.

¶ De similitudine affatus.

Affatus est vna brancha sensus fm q̄ supra ꝓbatum est. Ex q̄ affatu imagiatiua trahit similitudinem. sicut ignis: q̄ cuz aquam frigidam calefacit: calorem qui in illa aq̄ erat potētialiter: trahit in actu. de quo quidē calore frigiditatem aque induit. que quidem aqua stat intra calorem. ⁊ ille calor tractibilis est de essentia caloris attractiui. Similimodo imagiatiua trahit suam similitudinem de affatu: in quo stat in potentia inquātum affatus est imagiabilis rōne cōceptionis interius in voce manifestate. ex qua similitudīe imagiatiua affatum induit in sua propria imagiabilitate distincta in subō ⁊ nō i specie ab imaginatiuitate: in qua affatus est idutus ex similitudine fantastica: que exit de imaginatiōe generali: que ē ens reale per speciale tacta: que specialis est pars imaginatiui iduiduati i spē hūana vel i spē eq. ⁊ sic de alijs. Et ideo oculatores añ imaginantur notas quas intra concipiūt. et similitudines illarum trahunt in sermonibus quos in ore cum lingua proferunt. vel in similitudinibus sermonū: quos formant in īstrumentis. sicut in figella vel in simphonia. et hoc facere non possent: si imaginatiua similitudinem in sua specie nō acciperet ex affatu vel ex similitudinibus ipsius affatus.

¶ De ramis arboris imaginalis.

Rami arboris imaginalis sunt similitudies ramoꝝ arboris el'alis ⁊ ramoruz arboris vegetalis ⁊ ramoruz arboris sensualis. Similitudies sunt arboris el'alis: iquātū sunt sil'itudies cōpositē: q̄ similitudies simplices significāt. sicut quatuor masse el'oꝝ cōpositoꝝ: q̄ sunt sil'itudines simpliciū elemētoꝝ. Et iō rami imaginabiles sunt q̄ttuor sub spē ramoꝝ el'alū exītiū. sicut imagiatiua: q̄ imagiatur massaz terre in qua hītam⁹. ⁊ massaz aq̄: quā ī mari videm⁹. ⁊ massaz aeris: in quo sum⁹. ⁊ massam ignis: quē sentim⁹ tāgēdo ⁊ vidēdo. vt qui stat in ferro ⁊ in lapide. Et has massas imaginat cū inuamine ramoꝝ vegetatiue ⁊ sensitiue. Cū inuamine ramoꝝ vegetatiue: qui sunt generatio/ corruptio/ priuatio/ ⁊ renouatio. sicut generatio specierum generatarum in terra et indiuidua el'ata ex terra. sicut pomeruz: quod nascitur in terra ⁊ de terra. ⁊ pomū in spē pomerij. ⁊ hoc cum corruptiōe formarū veterum. ⁊ cum priuatione illaꝝ. ⁊ cū renouatiōe nouarū formaꝝ. Cū ꝓpter

hoc imaginãdo imaginatiua q̃ttuor formas:imaginat terrã:ex qua exeſit ⁊ ī ipa attingunt naturas ⁊ ꝓprietates elales:a qb⁹ imaginatiua trahit ſilitudines plãtaꝝ. Imaginatiua terrã imaginat cũ iuuamine ſenſitiue.vz cũ iuuamĩe ramoꝝ ſuoꝝ:qui ſunt ſenſitiuũ ſenſibile ⁊ ſentire in brãchis ſenſitiuei qb⁹ ſunt rami ſenſitiui ſenſibil' ⁊ ſentire.ſĩc ī ſenſu:q̃ ẽ viſus: ſunt viſitiuũ viſibile ⁊ videre.⁊ in auditu: auditiuũ audibile ⁊ audire.Et quia viſitiuũ monſtrat mẽbra corpoꝝ repſentatorũ mẽbris ſenſus cõmunis iuuat imaginatiuã ad imaginandum viſibilia.Et ſic imagiatiua trãſit ad imaginãdũ terrã: ⁊ ſuas cõditiões attigit ⁊ ꝓprietates ī viſibilitatib⁹ elꝺoꝝ:q̃ ex ipa deriuantur.⁊ illud qꝺ in ramis elatiue vegetatiuet ſenſitiue attigit:ſui rami ꝓpriũ ſunt ⁊ eẽntiales:q̃ ipreſſi ſunt ex ramis añdictis.⁊ in ramis imaginatiue ĩprimunt ſimilitudines ſuas motas ꝑ agẽtia naturalia.videlicet ꝑ illos:qui imaginantur ramos reales arboꝝ predictarum.

¶ De foliis arboris imaginalis.

Folia arboris imaginat ſunt ſilitudies folioꝝ arboris elalis vegetalis ⁊ ſenſualis. Folia arboris elalis ſunt q̃titas qualitas ⁊ cetera p̃dicamẽta:q̃ exeſit a ſuba elali in ſpẽ elatiõis. ⁊ imagiatiua illas imaginat cũ foliis arboris vegetalis ⁊ ſenſualis.q̃ ſibi ſunt inſtrumẽta ad imaginãdũ folia arboris elemẽtalis.Et illa inſtrumenta ſuas impriminſit ſimilitudines in imagiatiua.⁊ imagiatiua ipas accipit:⁊ ad ſilitudines foliorꝝ elemẽtalium tranſit.

¶ De ſimilitudine q̃titatis.

Imaginatiua accipit ſimilitudinem q̃titatis realis. que ſimilitudo eſt fantaſtica.⁊ ipſam accipit cum iuuamine naturarũ trium arborum.que ſibi ſunt iſtrumẽta ad accipiendum ſimilitudinẽ.ſicut arbor elemẽtalis: que figuram facit ſubſtãtie corporalis: inquãtum in ipa ponit lõgum amplum ⁊ profundũ:q̃ ſunt quãtitates cõtinue ſubſtantie:que videri non poſſunt nec tangi. ⁊ per ſenſum videt figuram. Et imaginatiua cõſiderat lõgũ amplũ ⁊ ꝓfundũ. ex qbus trahit quãritatẽ in abſtracto. et illud qꝺ trahit: eſt ſimilitudo quãtitatis ad quã trãſit:q̃ videt in colore ⁊ figura. Et ſilitudo facit de q̃titate diſcreta: de qua ſimilitud inẽ accipit cũ iuuamine arboris elalis ⁊ ſenſualis. ſicut elalis: que cõponit digitos manꝰ. ⁊ differẽtia ipſos in nũero diſtinguit. ⁊ viſus ipos ī nũero diſtinctos recipit. ⁊ imaginatiua ſil'r. et tõ imaginatiua nũerũ mltiplicat ex vno duob⁹ ⁊ trib⁹.⁊ ſic de aliis diſcretis: que nũerari pñt.Et hec q̃titas numeri nõ eſt aliq̃d in ſeipſa.ſed ẽ ſil'itudo q̃titatũ realium diſcretarũ. Que ſilitudo eſt opatio imaginatiõis q̃ pl'a cõſiderat.Juuat adhuc vegetatiua ad opationẽ imaginationis cũ ſuis radicib⁹. ſicut ſapor vini: qꝺ eſt forte:qñ eſt puꝝ.⁊ nõ forte:qñ eſt limphatũ.Et iõ imaginatiua ī vino conſiderat fortitudinem maiorẽ ⁊ minorem. Idcirco cõſiderat q̃titatẽ fortitudinis cũ iuuamine guſtꝰ in guſtãdo.quã quãtitatẽ nõ accipit ſub figura circulari triangulari nec quadrãgulari:q̃ ſapor nõ eſt viſibilis.q̃ nõ eſt obiectũ viſus.⁊ iõ imaginari nõ põt ſub obiecto viſus.ſed ipm imaginat in obiecto:qꝺ ſpectat ad guſtũ. Et in hoc paſſu cognoſcit quomodo imaginatiua vnã q̃titatẽ accipit ſm vnũ ſenſum.⁊ aliã q̃titatẽ ſub alio ſenſu. Et ꝓpter hoc vnã gñalẽ q̃titatẽ cõſiderat:q̃ ẽ ſimilitudo q̃titatis realis ⁊ gñalis: q̃ extẽditur in arboribꝰ ⁊ earũ partibus.ſicut accidẽs:qꝺ eſt extenſum in ſuba in longũ amplũ ⁊ ꝓfundũ ⁊ rotundum.

¶ De ſimilitudine qualitatis.

Sonus eſt ꝑ arborẽ elalem. ⁊ ſub ſono ſtatverbum:qꝺ audibile eſt ꝑ ſenſum:qui eſt auditus.⁊ quia verbũ videri nõ põt nec guſtari:ſed tantũ modo audiri imaginabilis eſt ratiõe ſenſus:qui eſt auditus. ⁊ eius imaginabilitas diſpoſita eſt per arborẽ elemẽtalem ⁊ ſenſualem:que ſunt inſtrumẽta ad imaginandũ.cũ quibus inſtrumẽtis imaginatiua trahit ſimilitudinẽ a verbo. ⁊ ponit in imaginari: ita q̃ ſimilitudo tenet vnũ pedẽ ī ℞bo inquãtũ eſt ſua figura: ⁊ aliũ pedẽ tenet ī imaginatiõe inquãtũ eſt ſua

opatio.ꝛ ita ſtat in medio:vꝫ inter verbū et imaginationē: que illā ſi'litudinē trahit a ℞bo cū imagine audit⁹ in audiendo ꝛ tactus i tāgēdo. ſicut audire: qđ eſt in medio ſenſus:qui eſt audit⁹.ꝛ tangere quod eſt inter linguā ꝛ aerē.que quidem lingua tāgit aerē in quo formar vocem: quam accipit audit⁹ in audiēdo/ꝛ imaginatiōi ipam repſentat.ꝛ illud qđ imaginatio accipit:eſt ſimilitudo. ſicut ſigillum:quod cera ſuas litteras repreſentat. ꝛ cera litterarū ſimilitudines ꝛ nō litteras ſigilli aſſumit.Et in hoc paſſu cognoſcitur:quomodo ſimilitudines exeunt de entibus realib⁹.Secūdum hoc qđ diximus de ſimilitudine audit⁹ i audiēdo poteſt cognitio haberi qđo imaginatiua accipit ſimilitudines qualitatis in verbis: in quib⁹ qualitas extēditur.ſub qua q̄ri pōt:qualia verba dixit rex ſuo ppl'o:ꝛ is qui rñdet imaginat verba i ſi'litudine illarum:in qua ipa verba retinuit.ſicut cera retinet ſimilitudinē litterar⁹ q̄ ſunt in ſigillo. ¶ Idē facit imaginatiua de qualitatibus naturalib⁹: ſicut ex caloꝛe frigiditate dulcedine ꝛ amaritudine/ꝛ de bonitate dulcedinis ꝛ de malitia amaritudinis. Et quia iſte forme ſunt ſicut impſſiones litterarū ſigilli in cera:imaginatiua ſimilitudinē accipit ex his impreſſionibus ſub ratione qualitatis.

¶ De ſimilitudine relationis.

Per viſum videt homo infantez naſci de ſua matre:ꝛ iō conſiderat hō matrē ꝛ filiū:ꝛ patrem ꝛ filiū.ꝛ ꝓpter hoc cōſideraꝭ ꝙ ſi pater ē: ꝛ fili⁹ ſit/ꝛ ſi filius ſit:ꝙ pater ſit.Et idē ſequiꝭ de relatiōe:q̄ eſt īter eq̄les cauſas. ſicut ſi eſt eq̄litas:opꝫ ꝙ ſint plures res.ꝛ idē eſt de ꝯcordātia.Et hec neceſſitas eſt ens reale:ex qua imaginatio ſi'litudinem trahit relationi: ita ꝙ entitas realis conuertiꝭ cū relatiōe in vno eodē numero.ꝛ imaginatiua ſi'litudinē trahit relationis ꝛ ipam ponit in ſeipa de qua īduit ſuum imaginari.ſicut ipm induit de ſi'litudine albedinis:q̄ res albas imaginaꝭ. Et in hoc paſſu cognoſcitur:ꝙ relatio eſt vna cauſa fin realitatē.ꝛ ſua ſimilitudo ē alia cā fꝫ imaginari.ſicut lfa:que ē vna cā in ſigillo/ꝛ ſua ſimilitudo alia in cera.

¶ De ſi'litudine actionis ꝛ paſſionis.

Oculi vidēt:ꝙ martellus clauū extēdit cū ꝓcutere.ꝛ ꝙ ignis calefacit aquā:quā calidā tactus ſentit.abſq̄ quo ſentire non ſciri poſſet: ꝙ ignis aquam calefaceret. Et ideo ſenſus ſunt inſtra:mediātibus q̄bus imaginatiua trahit ſimilitudines actiōis ꝛ paſſionis/ꝛ ponit ipas i ſuo imaginari ex illis ſimilitudinibus indutū.qđ q̄dē indumētū ſe extēdit in reb⁹ actiuis ꝛ paſſiuis.q̄ cū illa ſimilitudine accipit eaꝫ ſimilitudines. quēadmodū oculi q̄ cū luciditate albā ſimilitudinē nigrā viridē ꝛ rubeam accipiūt.ſicut imaginatiua cū ſimilitudine actiōis ꝛ paſſionis ſimilitudinē actionis martelli accipit: qui clauū extēdit.ꝛ etiā actionē ignis: qui aquā calefacit.ꝛ paſſionē ferri: de quo effect⁹ eſt clauus.ꝛ paſſionē aque ꝑ ignē calefacte.

¶ De ſimilitudine habitus.

Ignis induit de ſuo caloꝛe aquā: inquātū ipſam calefacit.ꝛ aqua accipit habitū ignis ſub ratione cōtrarietatis.ꝛ aerem calefacit:qui habitū ignis accipit ſub ratione cōcordātie. Et ad hos habitus tranſit imaginatiua ad imaginandum per habitum ſcientie. qñ imaginari incipit cū habitibus: qui ſunt extra. ſicut tunica q̄ eſt habit⁹ hois qui ipam induit.ꝛ ſic de clamide ꝛ de habitu coloꝛis.ſicut hō:q̄ eſt albificat⁹ ꝑ coloꝛē. Et idē de guſtare: qđ dulcificatū eſt ꝑ dulcedinē ſapoꝛis.ꝛ ſic de alijs habitibus:ex q̄b⁹ imaginatiua ſimilitudinē habitus accipit.ꝛ ſicut intellect⁹ cū vna intellectiuitate plures res intelligit/ꝛ faber cū vno martello plures clauos facit: ſic imaginatiua cū vna ſimilitudine quā accipit ab habitu:multas ſimilitudines habitū attingit. ſicut habitū clamidis/ tunice/aque/aeris/ q̄rietatis/ꝛ cōcordantie. Et in hoc paſſu cognoſciꝭ quō vnus intellectus generalis eſt ad intelligēdū plures res. ¶ De ſimilitudine ſitus.

Figura naturalis aſſituata eſt ꝑ circulū quadrāgulū ꝛ triangulū.ꝛ idē eſt de figuris artificialibus. Et has figuras attingit viſus.ꝛ ius

quantum visus ipsas attingit disponit q̄ sint imaginate in absentia vidēdi. q̄ duz videnē: imaginatiua ip̄as imaginari nō potest. q̄ visus dñs est i videre. sicut ignis qui aquā calefacit: dñs est in calefaciēdo. ꝫ tñ cū oculi nō vidēt figuras: q̄s viderūt est imagīatio dña ad imaginādū ip̄as. q̄ ip̄as hītuauit p videre qō sibi illuminauit situationē circularitatis quadrāgularitatis ꝯ triāgularitatis. Et q̄ imaginatiua accipit sīlitudinē situatiōis realis: cū illa similitudine quā accipit: imagiari potest plures assituatiōes reales. sicut assituationē hoīs manꝰ ꝯ camerevicit ciuitatē. etiā assituare p̄t chimerā/ ꝯ ip̄az apprehēdere sub sīlitudie bouis/hoīs/piscis/ ꝯ femie. ꝯ ip̄az apprehēdere p̄t paruā aut magnā. Et h̄ facit: q̄ assituatōes facit in hītu sitꝰ nō sustētate ī habitu reali: ꝫ in hītu imaginādi sīlitudinē situs. quā accipit a sitibus realibꝰ. Et p hāc nām pictores libertatē hīnt ad faciēdū figuras magnas aut paruas/ ꝯ sub sīlitudinibꝰ diuersoꝝ habituum ꝯ assituationum.

¶ De similitudine temporis.

Ꝟsus diē accipit ꝯ noctē. vz sīlitudinē amboꝝ. ꝯ ex hac sīlitudine quā accipit: accipit imaginatiua sīlitudinē: inquātū imaginatur vnū diē ꝯ vnā noctē. ꝯ imaginat diē i vno tpe/et noctē in alio. et sic sīlitudinē tēporis accipit ꝯ sīlitudinē motꝰ. cuius similitudo est instrm imaginationi: q̄ sīlitudinē cremēti tpis accipiat. hoc idē facit figura cremēti: qō est instrz ad imaginationē p qō sīlitudinē tpis accipiat. sicut plāta: q̄ in vno tpe est parua/ ꝯ in alio est magna. et fructus q̄ in vno tpe est viridis: et in alio tpe est maturus. Et q̄ tps tāgi nequit neq̄ videri gustari nec odorari: sensus monstrat imaginationi sīlitudinē tēporis. sicut gustus in gustādo: q̄ monstrat q̄ in vno tpe pomū est viride ꝯ in alio maturū. Et ideo imaginatio q̄ illā sīlitudinē accipit: sīlitudinē tpis accipit: ꝯ sibi īduit imaginari illa sīlitudine hītuatū. ꝯ denudat ab ipso sīmilitudīes particulares: q̄s accipit: inquantū remanet habitꝰ gñalis ad imaginandū gñalitatē tpis. Et ex hac generalitate descēdit ad imaginandū tēpus in rebus particularibꝰ. sicut tps diei. et tps noctis. ꝯ tēpus preteritū hoīs mortui. ꝯ tps presens hoīs: qui viuus est. ꝯ tēpus futurū infantis: qui est ad nascendū.

¶ De similitudine loci.

Oculi vinū vidēt in ampulla. ꝯ ampullā vidēt in camera. ꝯ cameraz in ciuitate. ꝯ ciuitatē in aere. Et ideo locū imaginationi representāt. sicut speculū: qō representat figuram rei: q̄ stat ante ip̄m. Et ex hac representatōe trahit imagīatio sīlitudinē loci: quā oculi disponūt. Et q̄ sīlitudo stat in potētia per oculos ꝯ per imagīationē: sicut clauus: q̄ stat in massa ferri p ferrū et p fabrū ꝯ martellum: sic visus ꝯ imaginatio ꝯ instrm (qō est figura: q̄ cōtinet ꝯ q̄ est contēta: sm q̄ dictum est de ampulla ꝯ vino) sunt rōnes: cū quibꝰ imaginatio accipit loci sīlitudinez: cum qua imaginat̄ res collocatas ꝯ ea in quibus sunt collocate. sicut vinū in ampulla ꝯ ampulla in camera. Et q̄ locuz oculi sentire seu videre nō possunt sīlitudinem suā imaginationi repsentant: quā accipit imaginatio in specie ꝯ nā sua. sicut formā abstractā ab ente reali sustentatā in imaginatōe/ ꝯ ghalificatā ad imaginādū pla loca ꝑticularia. h̄ ē suas sīlitudīes: q̄ sunt sīlitudīes ꝑticulares sīlitudīs gñalis quā imaginatio sub ratione loci accipit.

¶ De floribus arboris imaginalis.

Flores arboris imaginalis sunt sīlitudines floruz arboris el'alis vegetalis ꝯ sensualis. Sunt sīlitudines floꝝ arboris el'alis: inquātum imaginatio imaginatur flores illiꝰ. sicut el'are: qō est flos elementati. ꝯ instrm illius. vt pes: q̄ est instrumentū ad eundū ꝯ manus ad operandum. Et ex his floribꝰ ꝯ instrīs imaginatio accipit sīlitudinem: cum videt figuras in quibus fit opatio. vz in operādo in elementando ꝯ eundo. ¶ Flores arboris vegetalis sunt potentia obiectū ꝯ actꝰ. qui q̄dē actus ē vegetare. ex quibꝰ imaginatio accipit sīlitudinē cū visu in videndo/ ꝯ cū gustu in gustādo: inquātū visus pomū videt vegetatū. ꝯ gustus saporem attingit. Et he sensuū opatiōes earū sīlitudines in

flusit imaginationi: sicut pes in arena. ⁊ imaginatio accipit ipas. sicut arena: que pedis vestigium accipit. Et imaginatiua imaginaꝫ vegetatiue operationes. ⁊ imaginãdo ipas mouet brãchas vegetatiue ad habendũ appetitũ in rebus gustabilibus. Et vegetatiua mouet brãchas arboris elemẽtalis. sicut homo qui imaginaꝫ aliquod placitũ saporis. ad quod se mouet ꝙ comedere ⁊ bibere. ¶ Accipit imaginatiua similitudines florũ arboris sensualis. sicut videre: qđ est flos ⁊ instrm: cũ quo potẽtia visiua obiectũ visum accipit. Et similitudo quam imaginatio accipit: est habitus de quo induit imaginari sub rõne videndi. ¶ Hoc idẽ facit audire: fm q̃ i accũtib⁹ imagiatõis significauim⁹. ¶ Accipit imaginatiua silitudies florũ arborũ ⁊ vnã silitudinẽ facit gñalẽ. sicut logicus q̃ plurib⁹ idiuiduorũ vnã spẽm ꝯsiderat. ⁊ cũ illo flore gñali imaginaꝫ flores spales fm naturas et ꝓprietates instrorũ et actionũ formarũ ⁊ passionum materiarũ. ⁊ ideo res imaginate sequuntur. que indute sunt de imaginari. qđ illas imaginatur.

¶ De fructu arboris imaginalis.

FRuct⁹ arboris imagialis est silitudo fruct⁹ arboris elalis q̃ est elatũ. ⁊ fruct⁹ arboris vegetalis: q̃ est vegetatũ ⁊ elatũ. ⁊ fruct⁹ arboris sensualis: q̃ ẽ sensatũ vegetatũ ⁊ elatũ. sicut equus: q̃ est el'at⁹ vegetat⁹ ⁊ sensat⁹. Et iõ fruct⁹ arboris imagialis est imaginatũ. Et fruct⁹ iste est de cẽntia imagiatiõis. sicut hõ ꝙ nãm imaginat⁹: ⁊ sic el'at⁹ vegetat⁹ ⁊ sensat⁹. ⁊ imaginatũ qđ hõ imaginãdo accipit per imaginationẽ. sicut sunt leo ⁊ equ⁹ imaginati ꝙ hoiez: q̃ nõ sunt de eẽn[a] imagiationis hois rõe q̃titatis discrete sz cõtinue. sicut ignis petri ⁊ ignis leonis ⁊ pomi: q̃ sunt deꝝ eẽn[a] ꝯtinua: inquãtũ sunt vnũ elemẽtũ simplex. nõ inquãtũ sunt diuersa ꝯposita. Et iõ imaginatiua ĩ suo fructu/ q̃ est de sua cẽntia attingit imagiatũ: qđ est de cẽntia eꝝ. quẽ attingit in figura imaginãdi. sicut attingit silitudinẽ q̃titatis q̃litatis. ⁊ sic de alijs accũtib⁹. fm q̃ dedim⁹ doctrinã in folijs isti⁹ arboris. Et fruct⁹ q̃ est imaginatũ qđ est de cẽntia imaginatiui: cẽ fruct⁹ in fine rerũ imaginabiliũ. vt sint habit⁹ sciarũ/ ⁊ q̃ aĩalia hfe possint industriã ad viuẽdũ ĩ hõdo res q̃ sunt necessarie ad viuẽdũ. sicut acus ⁊ nidus galline camerat ferrũ: cũ quo hõ trahit ignẽ a lapide. ⁊ sic de alijs silib⁹ istis. ¶ Dictũ est de arbore imaginatiõis: q̃ multũ vtilis est ad scidũ fm artes mechanicas ⁊ liberales. et ille qui melius ipsam scit: melius dispositus est ad habendum habitus artiũ et scientiarum. ⁊ habet plus de ipsius cognitione fm ꝓcessum: quẽ tenuimus in suo tractatu: ⁊ in tractatu ceterarũ arborũ. Et quantũ plus hõ se iuuat in imaginando cum radicibus/ truncis/ brãchis/ folijs/ floribus/ ⁊ fructib⁹. ⁊ cum centũ formis: quas in arbore elemẽtali posuimus. et in applicatione in arbore sensuali: tantomelius multiplicat homo suũ imaginari ad accipiendũ veras silitudines entiũ realium naturaliũ ⁊ artificialium.

De arbore hũanali.

ARbor humanalis silˈiter vt alie diuiditur in septem partes principales. scilicet in radices/ trunc̃/ brãchas/ ramos/ folia/ flores/ ⁊ fruct⁹.

¶ Radices sunt principia gñalia istius artis. tamen sunt duplicia. s. corporalia ⁊ spiritualia. inquantũ homo ex corpore et anima est compositus.

¶ Truncus est genus humanũ siue species humana. Et consistit ex q̃nq; trũcis. videlicet de quattuor antedictis/ ⁊ de isto qui pertinet ad animã rationalem.

¶ Branche sunt membra humana/ ⁊ potentie anime. et sic dicte branche sunt ex duabus naturis. s. de natura corporali/ et de natura spirituali.

¶ Rami sunt proprietates dictorũ membrorum ⁊c̃.

¶ Folia sunt accidentia humana ⁊c̃.

¶ Flores sunt actus naturales hois ⁊c̃.

¶ Fructus sunt homines indiuiduati. s. petrus/ iohannes/ martinus ⁊c̃. Qui dupliciter dicuntur fructus: scilicet fructus ratione existentie/ et fructus ratione agẽtie ⁊c̃.

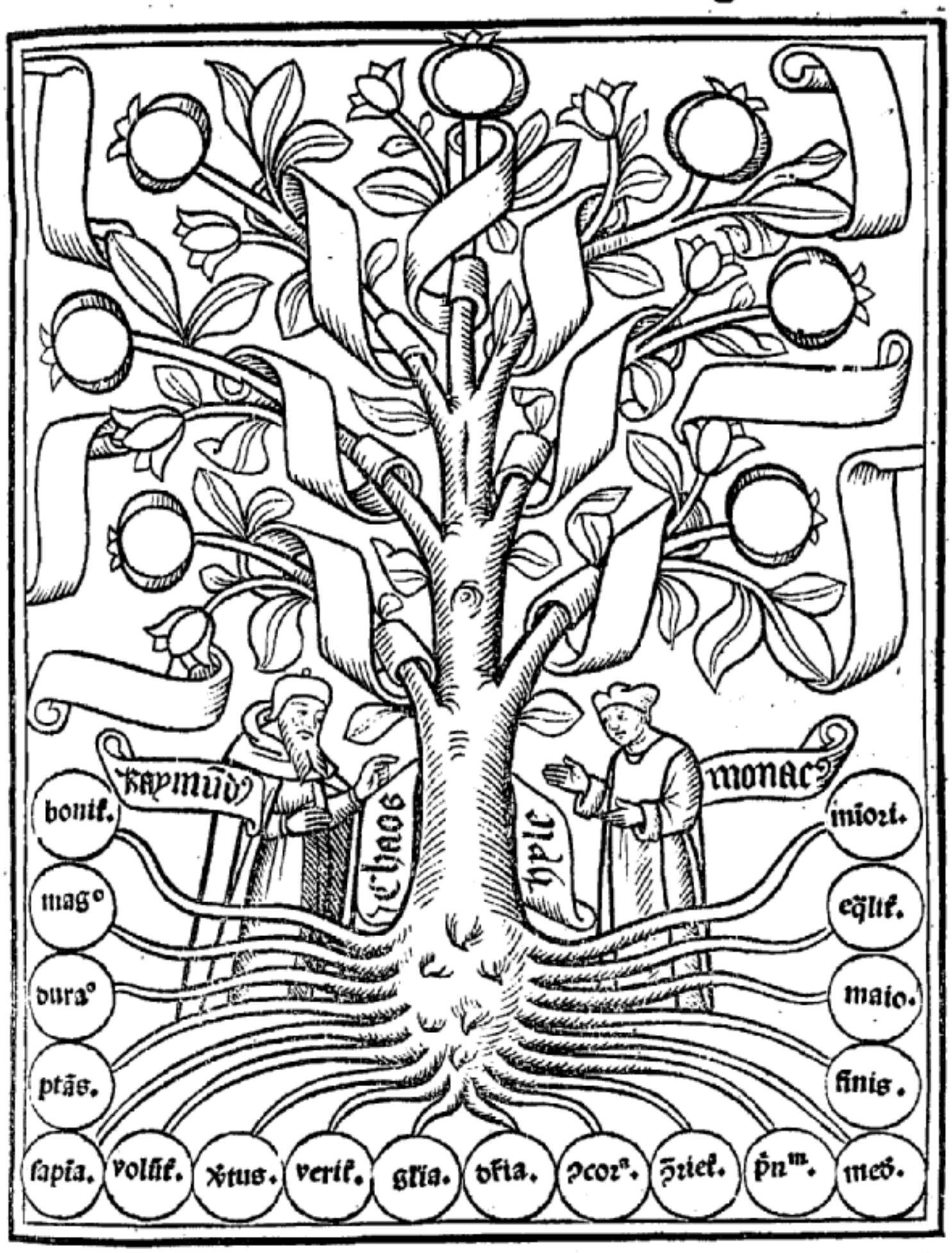

¶ De arbore humanali.

ARbor hūana lis in se cōtinet quinq; nās q̄ sunt q̄ttuor nature q̄ttuor arbor: de q̄bꝰ dictū est. q̄ ad corpus hūanū ptinēt: q̄ sunt sue ptes. Et q̄nta natura est de natura aīe rationalis cōiūcta cū corpore humano: intātum q; ex illa et ex corpore sequitur homo: q̄ petrus vocatur vel martinus. ⁊ sic de alijs indiuiduis: que sunt sub specie humana.

Arbor humanalis.

¶ Hec arbor diuiditur in septez partes. videlicet in radices/truncum/branchas/ ramos/folia/flores/z fructus.

¶ De radicib⁹ arboris hūanalis.

RAdices arboris hūanalis sunt duplices.s.bōitas corporalis/ z bōitas spūalis. Et ex ambab⁹ bonitatib⁹ efficiturvna radix:q̄ ē bonitas ꝓposita ex ambab⁹. z fit cōpositio iquātū quelz alteri suā dat siltudinē.idem est de magnitudine durationeptāte.z ceteris radicib⁹.Et iō bonitas spūalis se inclinat ad magnitudinez bonitatis corpalis. Et bonitas corporalis se inclinat z exaltat ad magnitudinez bonitatis spūalis.z hoc naturaliter rōne maioritatis z minoritatis : q̄ se ponit in magnitudine bonitatis. qñ maioritas ē pars bonitatis spūalis.qz est p primā intentionē z in nobiliori fine . z minoritas se ponit in magnitudine bonitatis corpalis:q̄ est p scōaz intēriōnē:q̄ est ꝓpt ꝑmā.

¶ Bonitas corporalis venit ad spūalez cū q̄ttuor naturis arbox : de q̄bus dictuz est.z bonitas spūalis ipas accipit in vno numero tertio:qđ est corpus:ita ꝙ ex ipis q̄ttuor naturis efficitur vna bonitas corporis in vna bonitate naturaliz substantiali aīe rōnalis.Et dīa cōseruat eēntiaz cuiuslibet bonitatis.z ipam in suo nūero remanere facit. Et concordātia quālibet bonitatē cū alia bonitate cōcordat invna bonitate hoīs. q̄ quidē bonitas in nūerū tertiū trāsit.Et idē de magnitudine:z ceteris radicibus arboris. Et iō cū hō tangit vel ipe tangit fm bonitatē corpalē:rūdet bonitas spūalis ad illū tactū fm bonitatē nature corpalis:inquātū est forma z cōplementū illi⁹. sicut q̄ tangit militem regis: rex rūdet sicut vle: qđ defendit suū pticulare.Et sicut cū bonitas aīe rōnalis tangit̄ p aliquā bonā aut malā tētationē ptes q̄ sunt inferi⁹: rūdēt. sicut cū tangit̄ rex:rūdent milites .q̄ ipm defendūt ꝓpt̄ finez:quare est . Hec ordinatio stat p creationē.z i aia remanet:q̄ puravenit ad corpus:qñ cū ipso intrat in cōpōnem siue in cōiūctiōez.sz qz corp⁹ifectū est p pctūm originale: in ꝛrū rūdet. qđ q̄dē pctūm origi-

nale in cōmēto tabule ghialis ꝓbatū ē/et adhuc ifra probabitur.Et ꝓpter hoc homines iusti meritū hūt:qñ nām corpis cōstrigūt cū nā aīe/tipsum stare facilit ad h̄ propter quod creatum est.

¶ De trunco arboris humanalis.

RUc⁹ arbor hūanal⁹ de q̄nq; trūcis ꝓsūtit.vz de ḡttuor primis trūcis/z de trūco: q̄ pertinet ad aīaz rōnalē.q̄ q̄ dē trūcus est rōnalis/ꝓtinct⁹ trūcis qui venīūt ad esū.Et trūci trāsēūt in vnū trūcū tertiū hoīs:sicut ptes ad sūū vle.qđ vocam⁹ sūbam humanā.qđ nomē ei attribuimus:qz est cōmunior ps q̄ aliqua cetera ptiū arboris/ z qz stat sub alijs ptib⁹.

¶ In h̄ trūco hz q̄libet radicū officium suū/z q̄libet trūcox specialiū sūr.ex quib⁹ est cōpositū.qui sunt sue ptes grosse:z radices sunt sue ptes minute.Qñ cū ipse tā gitur ab vna pte grossa:oēs ptes illius re spōdēt.qz ei⁹ partes adinuicē sunt mixte cum ptibus alioz trūcoz oīb⁹ trūcis respōdentib⁹ ad tactū illi⁹ trūci tacti.Et iō differētia ꝓseruat̄ i illo tactu ptes reales. Et ꝓcordātia ipas concordat z ipsas appropiquat ad illū tactū : sīc sī tāgat̄ suba hoīs cum nimis magno calore: rūdet aīa z instinct⁹ nālis ad desiderādū aquā vel frigiditatē.Et ꝓpter hoc aīa mouet corpus ad fontē.z imaginatiua imaginatur fontē z ei⁹ circūstātias.z oculi vicos videt:ꝑ quos hō vadit.z appetitiua desiderat:ꝙ hō bibat aquā frigidā ad multiplicādū frigiditatē corpis z ad mortificādū nimis magnū calorē vt digestiua habeat temperatas mensuras:que naturali calori conueniunt.

¶ De branchis arboris humanalis.

RĀche arboris hūanal' sunt ex duab⁹ naturis.vz ex natura corporali z ex natura spirituali.z branche que sunt de natura corporali exeūt de trūco:inquantum est de natura corporali.et branche que sunt de nā spirituali exeunt de trūco hūanali .inquātū ē de nā spirituali.vñ primo de brāchis corpalib⁹ dicemus.deinde de spiritualibus.

¶ De brāchis corpalib⁹ arbor' hūanal'.

Branche corpales ex ḡttuor naturis ꝓsiliũt. hoc est de nã el'ali vegetali sensuali ⁊ imaginali. ¶ De nã el'ali. sicut brachia ⁊ tibie: q̃ sunt branche corpis significati ꝑ dorsum hois: qđ significat trucũ el'alẽ: q̃ est ꝑs trũci hũanalis. ¶ Brãche q̃ sunt de nã vegetali: sunt appetitiua/ retẽtiua/ digestiua/ ⁊ expulsiua. Et branche q̃ sunt ex nã sensuali: sunt sex sensus corpis. Et brãche q̃ sunt ex natura imaginali: sunt. xiiij. videlicet. iiij. q̃ sunt silitudines brãcharũ arboris el'alis. et. iij. q̃ sunt silitudines brãcharũ arboris vegetalis. ⁊. vj. q̃ sunt silitudines brãcharũ arboris sensualis. Et oẽs iste branche sunt branche arboris hũanalis subalis. de q̃bus dictũ est. Et quelz brãcha suã ꝑpriã nãm hz̃ fm suas cõditiões. q̃s diximus in arboribus ante hanc arborẽ positis. Unde qui voluerit inuestigare secreta et naturas brãcharz corporalisi: q̃ sunt. vt hõ sit ex ipsis ꝓstitutus: illas inqrat in hoie: fm q̃ posite sunt in arboribꝫ precedẽtibus. Et hec inqsitio multũ est vtilis. ⁊ est dispositа in tractatu: quẽ fecimꝰ de arboribus/ ⁊ quẽ de ista arbore facere ꝓponimus. Et qz breuiter loqui proponimꝰ: brãchas nolumꝰ recapitulare corpales ĩ hac arbore. qz sufficit q̃ in suis ꝑpriis arboribus dedimus cognitionem.

¶ De branchis spiritualibus arboris hũanalis.

Branche arboris hũanalis spirituales sunt tres. vz memoria/ intellectus/ ⁊ voluntas. que sunt tres potẽtie: q̃ sunt de eẽntia anime rõnalis, sicut q̃ttuor brãche: que sunt de eẽnª trunci elemẽtalis. ⁊ sicut truncus: q̃ est de suis radicibꝰ. Ãñ prio dicemꝰ de mẽoria. et postmodũ de intellectu et voluntate.

¶ De memoria que est brancha spiritualis arboris hũanalis.

Memoria est brãcha arboris hũanalis: et est de bonitate/ magnitudine/ duratiõe/ potestate/ sapiẽtia/ volũtate/ virtute/ ☧itate/ gloria/ differentia/ cõcorꝺãtia/ ꝓncipio/ medio/ ⁊ fine, maioritate/ equalitate/ ⁊ minoritate. Et ipa est posita in nũero tertio, qñ sicut homo est ex aia ⁊ corpore/ ⁊ in numer ter tiũ transit intãtũ: q̃ nõ est aia nec corpꝰ: sic memoria nõ est bonitas nec alia principia. licet sit ex ipis: q̃bus ꝓncipijs vtiꝫ fm illoꝝ naturã. ¶ Memoria ꝑ bonitatẽ est bona. cũ ita sit: q̃ bonitas vna sit de suis partibꝰ. et ideo facit opationes bonas. q̃ sunt res trãsactas recolere. ꝑ quod recolere hõ hz̃ habitũ scientie. qui bonus est. et eius priuatio eẽt mala. ¶ Memoria magna est ꝑ magnitudinẽ ⁊ eius magnitudo bona est ꝑ bonitatẽ. ⁊ propter hoc bonas facit operationes ⁊ magnas. qz magnum quid est recolere res preteritas ⁊ sensibus absentes. ¶ Quia memoria est de duratione. ideo naturã hz̃: q̃ durare faciat: q̃ preterita sunt. sicut recolere ea: que hoies antiqui fecerũt. quoꝝ opationes ꝑ memoriã durãt. q̃ ipas recolit. ¶ Memoria est de ptãte. cuiꝰ rõne põt esse h̃ qđ est: ⁊ recolere res trãsactas. ⁊ p̃t eẽ de bonitate magnitudine sapientia. ¶ Qz mẽoria cũ sapientia participat/ ⁊ cum volũtate: q̃ sunt cetere branche: hz̃ ꝑ sapiẽtiã instinctũ naturalem ad recolendũ: ⁊ hz̃ ꝓvolũtatẽ appetitũ naturalẽ ad recolẽduz. ⁊ iõ monet instinctus ⁊ appetitꝰ naturales aliaꝝ brãcharũ. ex quibꝰ est corpꝰ hois. Sicut hõ q̃ recolit aliqđ placitũ carnale. ꝑ quod recolere se mouet elementatiua ad calefaciendum/ ⁊ vegetatiua ad vegetandũ/ ⁊ sensitiua ad sentiendũ/ ⁊ imaginatiua ad imaginandũ: vt illud placitum in actu venire possit. Et idẽ est si homo recolat aliqđ diplicitũ: qđ ab aliquo homine receperat. qñ tunc se mouet ad irã ꝑ instinctũ naturalem ⁊ appetitũ memorie. ⁊ alias branchas mouet: cũ q̃bꝰ participat: cũ instinctibus nãlibꝰ ⁊ appetitibꝰ fm eoꝝ conditiones. vt possit fieri vindicta. ⁊ ideo irascuntur sepius hoies. Et si sunt patiẽtes: virtuosi efficiunt / ⁊ meritũ cõsequuntur. ¶ Qz memoria est de virtute: facit opera virtuosa. qñ virtus est res transactas recolere fm earũ cõditiões ⁊ nãs. ¶ Mẽoria est de veritate: idcirco recolit vera. Et cũ vera recolere nõ põt: ꝟiat ei ꝟrietas. q̃ est inter branchas el'atiue vegetatiue sensitiue ⁊ imagiatiue. cũ q̃bꝰ ipa mẽoria ꝑticipat. Et iõ sepiꝰ credit ☧a recolere: ⁊ re

colit in ꝓtrariū. ¶ Memoria ē de gl'ia. vꝫ de delectatione. idcirco nām hꝫ in hīdo delectationē ꝛ placitū. sicut ignis ꝙ delectat in calefaciēdo/ ꝛ vegetatiua in vegetando/ ꝛ sensitiua in sentiēdo/ ꝛ imaginatiua i imaginādo. ¶ Mēoria est de dīa intellectuali. rōne cui⁹ in se hꝫ ꝓcreta dīa que sunt de sua eēntia. vꝫ memoratiuum mēorabile ꝛ mēorari. ꝛ qz ipa est de ptāte: pōt ipa hīe. Et bonū ē: ꝙ ipa hēat: qz ipa est de bonitate. Et magnū est ei: ꝙ ipa habeat in seipa/ ꝛ ꝙ sint de sua eēntia. Et ꝓpter hoc res recolit differētes. ꝛ ipas recolere p̄t. et ei bonū est ipas recolere. Et pl'a sunt: quib⁹ est bonū ꝙ recolant. sicut amatus qui placitū habet: cū ab amico recolitur. quia bonum est recolere. ¶ Memoria est de ꝯcordantia intellectuali. ꝛ ideo branchas concordat: cum quibus participat ad recolendum ea que recolere deside rat. Que quidem branche ipam iuuāt in hoc ꝙ sunt de ꝯcordātia sicut ꝛ ipa. Et cō trarietati cōtrariant: q̄ concordātie recolendi cōtrariant. Unde fit ꝙ memoria se iungat/ ꝛ cū branchis cum quibus participat: est concordās: ē dispōsita ad recolendum. ¶ Memoria est de principio. idcirco principiū est ad recolibilia recolēdum. sicut oculi qui principia sunt ad videndū visibilia. Et quia memoria est de p̄ncipio cum recolere p̄ncipiat siue incipit illud in suo ꝓprio memorabili sibi eēntiali p̄nci piat. ꝛ in ipo assimit memorabilitates. q̄ sunt extra. q̄ nō sunt de sua eēntia. ꝛ sunt memorabiles siue recolibiles. quia cū illa participāt i corpe: cū quo est ꝯiuncta. Et per silitudines illarū branchaꝝ cū qb⁹ est coniuncta: sil'itudines aliorū entiū q̄ non sunt cū ipsa ꝯiuncta: attingit. sicut mater que suū filiū recolit/ ꝛ miles suū equū. q̄ siquidē filius ꝛ equus recolibiles sunt: iquātū ei'ati sunt ꝛ vegetati ꝛ sensati. per quos participāt gīa ꝛ spēs cū cōiuncto memorie. q̄ in sil'itudinib⁹ illius conisicti icipit accipere sil'itudines ceteroꝝ entiū ei sīmilium. ¶ Memoria ē de medio. idcirco in se habet essentiale memorari. quod est in medio memorantis ꝛ memorabilis. Et est in medio intellectus ꝛ voluntatis. vt temperate accipere possit species: quas ei cōmendant/ et eis eas restituere: quando petant: et in ipsa illas querant. Et etiam qz memoria est de medio: naturaz habet memorandi cum medio. videlicet cuz memorari fantastico. que est species multiplicata et instrumentū ad recolendum eas memoratū. ¶ Memoria est de fine. videlicet de causa finali. ꝛ ideo quietē habet in memorando memorabilia: quorum ratione creata est memoria. videlicet ad memorādum deum eiusq; operationes proprietates ꝛ dignitates. Et ē retro in occipite hominis: quia est instrumentū ad memorā dum ea: que transacta sunt et terminos il lox ꝛ species quas intellect⁹ ꝛ volūtas in ipsa thesaurizauerūt/ ꝛ lucrati in ipa fuerunt. vt faciāt habitū sciētie charitatis. ꝛ ceterarū virtutū. ¶ Memoria est de maioritate: vt sit pars substantialis aīe. q; si esset accidētaliter: dispōsita non esset ad memorandum magna/ nec hīe posset magnum recolere. cum ita sit: ꝙ magnitudo maiorem habet concordantiā cū suba ꝙ cum accidēte. ꝛ bonitas silr. ꝛ idem est de voluntate ⁊ tute veritate ꝛ gloria duratione ptāte dīa concordantia p̄ncipio medio et fine. ¶ Memoria est de qualitate. et ideo est de equalibus partib⁹. vꝫ de memoratiuo memorabili ꝛ memorari. q̄ partes eēntiales sunt illius/ ꝛ in quibus sustētatur. Et quia est de bonitate: est sua equalitas bona. ꝛ quia est de magnitudine: est magna: ꝛ quia est de durationē: durat. et quia est de potestate: potest esse. et sic de ceteris formis. ¶ Memoria est de minoritate. quia de nihilo creata est / et quia in se quasdam minores habet partes ꝙ alie. sicut sunt accidētia: que non sunt ita magna sicut partes substantiales. q̄ sunt bonitas magnitudo ꝛc̄. quarum ratione memoria est pars substantialis aīe rōnalis. Et ptes minores esse nō p̃nt de memoria: si memoria de minoritate non esset. ¶ Memoria non est de contrarietate. ꝙ si de ꝓtrarietate esset: corruptibilis esset. sed est ꝓtrarietati subiecta: inquātū branche aliarū arborū cū qb⁹ pticipat sunt de contrarietate. Quapropter homo plura facit ꝓtra memoriā in mouēdo ptes suas contra ipaz. sicut homo: q̄ ꝓtra suas ptes

tact in scindendo suam manum/aut qñ nimis laborat.aut quia comedere nō vult cum habet famē. ⁊ sic de ceteris rebus similibus istis. ¶ Dictū est de memoria et de suis partib⁹. ⁊ per ea q̄ de ipsis dixim⁹ potest haberi cognitio de memoria et de sua quiditate.q̄ cognoscendo partes cognoscitur totū . Unde sicut corpus sensatum respōdet: cū ab aliqua suarū brāchaꝝ/vl ab aliqua suarū formarū tangit. sic memoria respōdet:cū ab aliq̄ suaꝝ formarū tangit vel partiū. sicut si tangatur cū malitia cōtra suaꝫ bonitatē: cū magnitudine siue bonitatis:respondet ꝓtra malitiam.Et si cum bonitate tangatur:cum magnitudine siue bonitatis: respōdet recolēdo res bonas . ⁊ sic de alijs tactibus: per quos tangi potest. quia totidē modis respondere potest:sicut sunt partes sue/⁊ etiam in plus accidentaliter.inquantum est de concordantia . per quā respondere potest ꝓtra cōtrarietatē . ⁊ inquātū est de veritate:respondere potest ꝓtra falsitatē. ⁊ sic de ceteris. ¶ Iste tractat⁹ de memoria multū est vtilis ad sciendum/ ⁊ ad habendum habitū sciētie. et etiam ad habē dum modum ad memorādum res transactas.quia data est doctrina : quomodo hō sciat suā memoriā mouere ad recolendum obiecta affectata. q̄ memorent.que similitudinē habēt suarū partium.s.ex q̄bus est memoria.⁊ fm hoc qđ diximus in branchis ceterarū arboꝝ:data est doctrina ad applicanduꝫ similitudines illaruꝫ brancharū. vt recolentur fm earū conditiones/ ⁊ cōditiones partiū memorie. Et iste tractatus queꝫ dedimus de memoria: dispositiu⁹ est: q̄ ponatur ī arte memorativa:q̄ fieri pōt fm q̄ iste tracta⁹ significat.

¶ De intellectu q̄ est brancha spiritualis arboris humanalis.

Secundū q̄ dictū est: q̄ memoria est de bonitate magnitudine⁊ ceteris principijs:ita dicimus: q̄ intellectus ex ipsis consistit. et in tertiū numerum transit sicut memoria. Unde q̄ de intellectu tractare voluerit / ⁊ nās eius secreta inquirere:tractet ipa fm q̄ de memoria tractatum est cum suis principijs. ¶ Ad dandum melius cognitionē de intellectu ⁊ de eius naturis ⁊ cōditionibus, applicare volumus centum formas ꝓmarias:quas diximus in arbore elementali ad intellectum.⁊ ipsum cum ipsis inquirere.Et primo cum vnitate ⁊ pluralitate. ¶ Est intellectus vnus per vnitatē: sicut bonus est per bonitatem/⁊ magnus per magnitudinem. Et plura habet in se per pluralitatem.vꝫ intellectuum intelligibile ⁊ intelligere.Et ideo inquātum est vn⁹ habet naturam considerandi vnū vt vnū. Et q̄ est de pluribus rebus:naturā habet cōsiderandi plura vt plura. ¶ Intellect⁹ est de principijs simplicib⁹.vꝫ de bonitate simplici⁊ magnitudie ⁊c.⁊ iō hꝫ naturam:q̄ sit pars simplex subē ⁊ in numero simplici individuato.rōne cuius simplicitatis entia simplicia attīgit.⁊ q̄ ē de pluribus principijs compositu⁹:in hoc quod trāsit de pluribus principijs in tertio numero:sicut hō:q̄ cōpositu⁹ est ex aīa ⁊ corpore/⁊ trāsit in tertiū numerū:hoc est ī eē humanū ꝑ naturaꝫ cōpositionis attingit entia:que ex pluribus simplicib⁹ ꝓncipijs sunt cōposita. ¶ Per formam bonitatis habet intellectus nām formalem:q̄ bona est/⁊ idem est de magnitudine: idcirco in se habet intellectiuum: quod est forma cōposita ex bonificatiuo ⁊ magnificatiuo. Et q̄ est de bonitate mālī:inquātū est bonificabilis/⁊ est de magnitudine:quia est magnificabilis:naturam habet materialem:que est intelligibilitas.Et intelligere hꝫ per bonificare magnificare ⁊c. ¶ Intellectus est de bonitate generali:in hoc: quia est de vna bonitate:ex qua est memoria ⁊ voluntas.⁊ idē est de magnitudine generali.⁊ ideo naturam habet considerandi entia generalia . Et quia bonitas sua est ei specialis ⁊ propria/⁊ a bonitate speciali memorie ⁊ voluntatis distincta: habet naturam considerādi specialia.Et per hanc naturam considerat logicus ,genera ⁊ species entiū naturaliū. ¶ Intellectus habet intra seipsum naturā.q̄ est ps sue essentie.sicut propria intelligibilitas.⁊ extra suam essentiam aliam habet intelligibilitatem.que nō est de sua essentia.sicut intelligibilitas pomi leonis ⁊ caloris ignis:⁊ ideo trāsit ad cōsideranduꝫ

naturas extra cū naturis: q̄ sunt intra. q̄ cōcordātiā hꝫt i gñe ⁊ spē cū illis q̄ sunt extra. ¶ Intellectꝰ ē de bonitate: q̄ ē forma abstracta. ⁊ est de ꝯcretis: q̄ habēt intra formā. hꝫ est bonificatiuū bonificabile ⁊ bonificare. ⁊ ideo nām habet ad ꝯsiderandū formas: q̄ sunt i abstracto/ ⁊ ad inclinandū se suis ꝯcretis/ illa intelligēdo. ⁊ iō accipit habitꝰ sciētiaꝝ. ¶ Intellectꝰ nō est de gñatione. ꝙ si esset: oporteret ꝙ esset fin cursum nālē de corruptiōe ꝓ quā nām priuatiōis hēret. Sꝫ qz coniunctus est cū substantia corꝑali: que est ex arbore ekali vegetali ⁊ sensuali ⁊ imaginali generata: attingit cōsideratiōes gñatiōis corruptionis ⁊ priuatiōis. ⁊ hꝫ passionē per corruptionē ⁊ priuationē conflicti: inquā tū suas ꝑfectiones ꝯplere non pōt/ nec ab ipsis impfectiones remouere. q̄ sua organa ⁊ instrā impedilit ad intelligendū intelligibilia. ¶ Intellectꝰ participat cum entibus: que sunt de subtili ⁊ grossa materia. sicut corꝑus ei coniunctum. quod per ignē est de subtili materia/ ⁊ ꝓ terrā est de grossa. Et etiā ꝓ vegetatiuā mām hꝫ magis subtilē. ⁊ per sensitiuā magis subtilē. ⁊ per imaginatiuā magis subtilē. idcirco intellectus accñtaliter nām hꝫ subtilē ad intelligendū res intelligibiles. Et cū ē de grosso ingenio: hoc est rōe organoꝝ et instrumētoꝝ. q̄ ingrossata sunt per grossam māz. sicut hoīes flegmatici. q̄ nāl'r ita subtile ingeniū nō hꝫt sicut colerici. melācolici tñ sunt de subtili ingenio. lꝫ sint de cō plexione siccā ⁊ frigida. et hꝫ est per accñs. vꝫ rōne memorie. q̄ maiorē hꝫ cōcordātiā cū illa cōplexione q̄ cū ceteris. qz eius nā est species retinere rōe ꝟstrictionis. aque etiā de nā sui est: ꝙ sit ampla rōne vacuitatis terre. quā habet terra. vt ex ipsa exire ⁊ nasci possint ⁊ nutriri plures substantie. ¶ Intellectus natura nō habet: ꝙ sit leuis nec ponderosus. sed qz participat cū leuibus ⁊ ponderosis: accidētaliter' intelligit leuius ī vno tēpore q̄ ī alio. sicut hō ieiunus: in quo intellectus melius dispositus est ad intelligendum q̄ in homine nō ieiunno. in quo cibaria sunt indigesta. ¶ Plenitudo intellectus est suum intellectiuum intelligibile et suum intelligere. et quando se habet ad finem: quare est. Et sua vacuitas est: qñ se non habet ad finē: quare creatus est/ ⁊ quādo est cōtra finem suoꝝ principiorū. vꝫ cōtra finē bonitatis siue ⁊ magnitudinis siue ⁊c̄. Et hoc est tūc cū sepius ⁊ cū maiori deliberatiōe nās ceterarū arboꝝ considerat q̄ naturā arboris intellectualis. de q̄ est vna pars ⁊ vna branch̄a. ¶ Intellectus est ex parte. vicꝫ ex bonitate magnitudine: ⁊ ceteris principijs. Et ideo est totꝰ ipsemet. quia omne ens quod fit de partibus: oꝫ ꝙ totū sit ad illas partes: quapropter inquātū totuꝫ ē nām hꝫ ad intelligēdū totalitates entiū. Et quia de partibꝰ est: naturam hꝫ ad intelligēdū res partiales. ¶ Intellectꝰ participat cū entibꝰ intensis/ ⁊ cū entibꝰ extensis. vꝫ cū intēso calore corporis cū quo coniunctus est. et cū intensa bonitate sustentata in suis intensis concretis. Idcirco nām habet intensam ad cōsiderandū intensitates rerū. Et qz participat cū entibus extensis: naturā hꝫ ad considerandum extensitatē pluriū colorū sub vno colore. de quo coloratū est corpus cū intellectu coniunctum. Et quia participat cum extensa bonitate et extensa magnitudine duratione potestate ⁊c̄. hꝫ naturā ad cōsiderandū in entibꝰ extensis q̄dā in alijs. ¶ Intellectus stat in statione ⁊ motu accidētaliter. qz cū entibꝰ q̄ sunt in loco: participat. sicut cū corꝑe: cū q̄ ē cōiunctꝰ. qꝫ sic dē corꝑ stat in loco/ ⁊ ē mobile de vno loco in alium. Idcirco intellectꝰ accñtaliter stat in loco ꝓ corpus/ ⁊ per corporis motum est motꝰ de vno loco in aliū. qm̄ ꝓ corporis motum mouetur. ⁊ ideo mouendo corpus seipsum mouet. Et sicut est mobilis per corpus localiter transit per medium accidentaliter mediante corꝑe. cuꝫ ita sit: ꝙ corpus de vno loco in aliuꝫ trāsire non posſit: nisi transeat per medium. Et in hoc passu haberi potest cognitio ꝙ intellectus per corpus in vno loco existēs fin suam naturā nō transit per medium ad intelligenduꝫ obiecta: que sunt extra: ⁊ ita cito intelligit illa: que sunt a longe: sicut illa que sunt ꝓpe. Et ideo est significatum: ꝙ cū a corꝑe sit separatus: ita cito est in locis remotis sicut ī locis ꝓpiꝙs.

ꝛ ad illa loca monet: q̃uis ꝑ mediũ non trãseat fin suã ꝓpriã nãm.cũ nõ sit corpus.de cuius nã est per mediũ se mouere. ¶ Durũ molle amplũ nec ꝓfundus non sunt ptes intellect⁹.qꝛ forme sunt:q̃ spectãt ad subam corpalẽ.sꝫ qꝛ intellect⁹ cõiunctus est cũ corpe illis formis subiecto: accñtaliter ĩ illis ptib⁹ ꝯsistit.ꝛ ꝑ participatiõem quã hꝫ cũ ipsis:eaꝝ silitudines in subiect⁹ extra sustẽtatas attingit. ¶ In intellectu cõsistit potẽtia obiectũ ꝛ actus ꝓprie ꝛ appropriate. ꝑ sicut suũ ꝓpriũ intellectiuũ ĩtelligibile ꝛ ĩtelligere.appropriate:sic̃ potẽtia visiua.q̃ cũ intellectu ꝑticipat/ꝛ obiectũ qđ est visibile sil'r.ꝛ idꝫ est de videre. Et iõ ĩtelligit intelligibilitates entiũ visibiliũ visitinoꝝ/ꝛ entiũ: que sunt videre:vt ita loquar q̃ in suo appropriato intelligibili attingit qđ nõ ẽ de sua essentia.sicut est intelligibilitas coloꝛis aut visus visitiui leonis pomi vel imagiationis. Et has intelligibilitates que sunt extra:denudat ab intelligibilitate fantastica ex intelligibilitatib⁹ realib⁹ abstracta.ꝛ suã ꝓpriã intelligibilitatẽ ex ipsa induit ꝛ suũ intelligere.ꝛ sic intellect⁹ indutus est de habitu scie. ¶ In intellectu est primũ p̃ncipiũ. ꝛ ꝑ istud primũ entia accedẽtia attingit:sicut sunt maxĩe:q̃ antecedẽtia sunt ad ꝯclusiones. Et attingit res secũdarias.qꝛ est de medio.idcirco attingit maximã minoꝛẽ.q̃ ꝯsequẽs est ad maximã maioꝛẽ. Et attingit tertiũ nũerũ sube indiuiduate ex plurib⁹ ptib⁹ multiplicate ꝛ in tertio nũero posite.ꝛ hoc facit:qꝛ est de fine.q̃ est vnũ de suis p̃ncipijs ꝑ quẽ ẽ posit⁹ in tertio nũero/ꝛ de suis ptibus ꝯstitut⁹.in quo sl̃q̃dẽ nũero ẽ vna brãcha hui⁹ arboꝛis. ¶ In intellectu nõ est nã cremẽti siue augmẽtationis nec diminutionis:inquãtũ est ꝑs spũalis sube. Sꝫ accñtaliter crescit vel diminuitur in habitibus:quos accipit fin bonitatẽ acq̃sitaꝫ vel magnitudinẽ/ virtutem / veritatẽ/vel sapĩam. Et hoc facit rõne ptiũ:cum quibus participat.quarum ratione habitus quos accipit:crescunt vel diminuuntur in cremento siue in augmentatione vel diminutione ipsarum. ¶ Dispositio proprietas ꝛ proportio sunt forme:que sunt ĩ intellectu. ꝯ dispositionem dispositꝰ est ad intelligẽdũ fin dispositionẽ suiipsius et dispositionem suarũ ptiũ cũ quib⁹ participat in ꝯiuncto. Et hꝫ ꝓprietatem in se ad intelligẽdum.ꝛ habet proprium intellectiuũ ꝛ intelligibile.ꝛ qꝛ habet ꝓpriũ eẽ sunt suo esse appropriate partes proprie. quẽadmodũ bonitas existens ꝓprie sub spẽ intellect⁹.ꝛ idẽ ẽ de magnitudine et alijs ptibus ex qb⁹ est ꝯstitutus. Que sic̃ dem ptes in illo ꝓportionaliter consistunt. ꝛ ideo ꝓportionaliter respondet ꝓportiõi ptiũ:cum quibus est in cõiuncto. ¶ Conditio/intentio/ordo/ꝛ operatio sunt forme q̃ sunt in intellectu:cum quib⁹ respondet ptibus:cũ qb⁹ ẽ in ꝯiuncto.qꝛ fin suã intentionẽ intẽtioni corpis respondet.et iõ corp⁹ ꝯditionat/ꝛ ordiãt: vt opationẽ hꝫ fe possit ad sequẽdũ finẽ siue ĩtẽtionem: q̃re est.q̃ est deũ ꝛ res veras cognoscere. ¶ Influẽtia ꝛ refluẽtia sunt forme: que sunt in intellectu.sub quaꝝ ratiõe influit ꝛ refluit suũ intelligere ꝛ suã virtutẽ/potestatẽ ꝛ magnitudinẽ/ꝛ suã bonitatẽ corpori ꝛ eius ptib⁹:cũ qbus est cõiunctus/ꝛ qbus influit vitã sustentatiõeꝫ ꝛ informationẽ. Et id qđ ei dant:elsdẽ refluit vt deũ intelligere possit/ꝛ entia sil'ia in genere ꝛ specie suis ptib⁹:cũ quib⁹ est coniunct⁹. quapropter suũ intelligere de plurib⁹ rebus diuersis in generib⁹ ꝛ specieb⁹ ꝯsistit. Et cũ cessat influẽtia ꝛ refluẽtia: deuenit hõ in ꝑuationeꝫ ꝛ mortẽ/vel in priuationem intelligendi. ¶ Productio ortus et exitus sunt forme:ꝑ quas intellectus suũ intelligere ꝓducit.quod nascit̃ ex intelligibili/ꝛ exit ĩ intellectiuitate.sicut homo q̃ intelligit semetipsum hoĩeꝫ esse/aut aliã rẽ intelligit. Ideirco intellectiuũ nãꝫ habet ꝓducendi silitudinẽ rei intellecte. vt per illã silitudinẽ cũ illa possit ꝑticipare. Que siquidem similitudo nãm hꝫ exeundi ꝛ nascẽdi in suã spẽm.q̃ est opus intellectiui ꝛ itelligibilis.quoꝝ realitas significat̃ in eoꝝ opere qđ est intelligere. Et in hoc passu est significatum: ꝙ species fantastica quam intellectus multiplicat:nascitur de intelligibilitate.ꝛ stat ꝛ nascitur in intellectiuitate.ꝛ ideo silitudo est amborum. ¶ Separabilitas ꝛ inſepa-

rabilitas sunt forme: que cõsistunt in intellectu. sicut intelligere reale: quod ē de essentia intellect⁹ qđ nūq̄ suū ꝓpriū subiectū dimittit. qđ si illđ dimitteret: nõ eēnt nālia nec subalia intellectiuitas ⁊ intelligibilitas in ītellectu. imo eēnt in ipso forme accītales. que de sua essentia nõ eēnt. Et intelligere qđ nõ separaī ab ītellectu: aliud est ab intelligere: qđ ē spēs fantastica multiplicata ex similitudine realis intelligere. qđ suū ꝓpriū subm nõ dimittit. Quod siqdē intelligere hz nām: q̄ eius similitudo appareat in illa spē. quā intellectus multiplicat ex ipso ⁊ ex intelligibili ⁊ ex seipso. s. intellectu. Et hec spēs fantastica vadit ⁊ venit. ⁊ eius particularia renouanī/⁊ in priuationē deueniūt. ita q̄ vnū intelligere nõ est aliud. sicut qui faceret vnū clauū: ⁊ postmodū destrueret illū: ⁊ q̄ iterū ex eodē ferro clauum faceret. figura primi clauī nõ esset figura vltimi. q̄uis amboꝝ materia semper cadē ī numero remaneret. Et hoc significatum est in magnitudine ⁊ paruitate ipsius intellegere. quoniã in vno tempore habet homo magnū intelligere ⁊ in alio paruuz. idcirco opz q̄ numerus amboꝝ sit in quãtitate distinctus. ¶ Sicut in pomo cõsistit visibilitas inquantuz ē visibile/⁊ tangibilitas similiter inquãtum est tangibile/et etiam odorabilitas inquãtū est odorabile: ita in ītellectu ē similitudo: inquãtū est intelligibilis. sine q̄ similitudie nõ posset eē intelligibilis. cū ita sit q̄ intellectuum se hr̄e nõ posset supra intelligibile sine medio. qđ ē similitudo: cū qua ītelligit intelligibile. Et sicut in ipso stat similitudo ītelligibilitaī: cū ītelligit: ita stat ī ipō dissimilitudo ītelligibilitaī: cū ignorat eius qđ nõ ītelligit. q̄ siqdē ignorãtia ē dissimilitudo ītelligēdi. sicut vmbra q̄ ē dissimilitudo luminis. ¶ In intellectu stat natura. ꝑ quā nām habet intelligēdi/⁊ ex ouã nā nascitur similitudo: q̄ est intelligere. Ūsficut ītellectus bonus est per bonitatem/et magnus per magnitudinem/et ignis est calidus per calorem: sic intellectus per naturam sui intelligere potest intelligere. que siquidem natura est ei propria. sicut natura calefaciendi: que est propria igni.

Idem est de natura videndi: que spectat ad oculos. ¶ Intellect⁹ participat cū corporalitate. ratione cuius ceteras corporalitates attingit: cum quibus non est contunctus. sicut gustus in gustando modicū de aqua maris: totam aliam partez aque maris salsam iudicat: quam non gustat. Et in hoc passu est significatum quomodo cum vna parte cum eo comixta attingit totuz. sicut gustus in gustando q̄ cum vna parte que est gustabilis: quaz gustat: ceteras partes iudicat eē gustabiles. que dispōsite sunt: q̄ gustentur in illa qualitate: in q̄ illa ꝑs gustaī: quā gust⁹ attingit. Sicut faber q̄ vnã eādē mām ferri trāsmutat de vna figura ī aliã: vtpote de cultello facit clauū: sic intellect⁹ vnã eādē mām intelligendi de vno intelligere ad aliud transmutat: sicut in pomo ⁊ equo. in qb⁹ est intelligibilitas: inquantum dispōsita sunt q̄ intelligantur. Et intellectus vnuz habet ītelligere: cū pomū intelligit ⁊ aliđ cū intelligit equū. Idcirco stat transmutatio vnius intelligere in aliud. q̄ siquidē transmutatio fit propter diuersitatem obiectorum intelligibiliū. Et intelligere stat vnum fm vnitatem potentie intellectiue. Et in hoc cognoscitur q̄ vnus est habit⁹ scie fm potētiã ītellectiuã. ⁊ plures sunt habitus sciarū fm diuersas intelligibilitates illarū. ¶ Lux ⁊ vmbra sunt forme: cū qb⁹ intellect⁹ pticipat. vz cū luce ignis/⁊ cū vmbra terre: q̄ sunt ptes corpis: cum quo intellect⁹ ēcōiūct⁹. Et q̄ in ītellectu est intelligere: sicut lumē qđ illuminat intelligibilitates entiū intelligibiliū: ⁊ cū illo lumīe intellect⁹ ipsas attīgit: inter intellectū ⁊ ignē maiorē ꝓcordãtiã q̄ inter ipm ⁊ terrã: q̄ sua ignorãtia est vmbra intelligēdi: ī q̄ intellect⁹ nõ attingit res ītelligibiles: q̄ sunt ī vmbra ignorãtie. ¶ Linea ⁊ pūct⁹ sunt forme cū quib⁹ intellect⁹ pticipat inquãtū cōiūct⁹ est cū corpe: cum⁹ linee ⁊ pūct⁹ sunt p[illegible]nãles. Et tō linea⁊ pūct⁹ cū qb⁹ intellect⁹ pticipat: sunt media: cū qb⁹ attingit lineas ⁊ pūcta subaꝝ q̄ nõ sunt cōiuncte cū illo. Et hanc attinctionē facit rõne similitudinū quorūdam pūctorū ⁊ aliorꝝ. ⁊ q̄rundã linearū ⁊ alic[illegible]rum: que sunt sub genere corporalitatis.

Et in hoc passu significatū est: ꝙ intellectus citi⁹ tāgit partes illoꝝ: cū ꝙb⁹ ꝓiunctus est cū aliq̄d intelligit: q̄ partes cum ꝙbus nō est cōiunctus. sicut man⁹: q̄ antetāgit pennā q̄ penna lfaz. ⁊ tō multiplicat ab sil'itudines partiū: cū ꝙb⁹ est coniūctus. ¶ In ītellectu sunt rectitudo superficies ⁊ figura forme: p q̄s intellect⁹ coniūctus se hz ad itelligēdū: q̄ siq̄dē fore sunt ex cētia ⁊ nā corpis indiuiduatis: cū quo intellect⁹ est cōiunct⁹. ⁊ ex ipis ita est habituat⁹: sicut hō tūica indut⁹. ⁊ suba ex'colore colorata. Et iō intellect⁹ rōne hītuū quos hz p corp⁹ se hz ad hītus corpales. ⁊ ꝓsiderat rectitudies hz hītū rectitudis. ⁊ hz superficiē: sm hītū superficiei. ⁊ hz figuras: sm hītū figure. Et i hoc passu habet cognitio: ꝙ intellect⁹ accipit primo hit⁹ partiū: cū ꝙb⁹ ē cōiūct⁹. ⁊ i quolibet hītu se hz ad pl'es terminos sub vno hītu scie ꝓsistētes. ¶ Pd artes masculine ⁊ femininc pticipāt cū intellectu īquātū sunt partes corpis cū ipso cōiūcti. sicut visitiuitas ⁊ visibilitas calefactiuitas ⁊ calefactibilitas vegetatiuitas ⁊ vegetabilitas tē. ⁊ q intellect⁹ hz intellectiuitatē ⁊ itelligibilitatē: est cōcordātia īter q̄sdā ptes ⁊ alias arboris hūanalis. rōne cui⁹ cōcordantie partes corpales dispositē sunt: vt itelligātur/ ⁊ itellectiuū ad itelligēdū. ¶ In intellectu sunt itellectiuū intelligibile ⁊ itelligere mēbra: q̄ hīt cōcordantiā cū ramis sensus cōis. sicut cum visitiuo visibili ⁊ videre. auditiuo audibili ⁊ audire. ⁊ sic de alijs sil'ibus istis. Et de hac cōcordātia q̄ est inter vnā mēbrū ⁊ aliud dispositē intellect⁹ ad itelligēdū res: q̄ sunt rami brā charum. sicut pr ⁊ mater: q̄ concordantiā habent in amare filium: q̄ eoꝝ similitudines repsentat. ¶ Intellect⁹ habet plura instrumēta ad intelligēdum. quoniam omnia instrumēta aliarum arborum forme sunt: cum quibus intelligit intellect⁹. sicut elementare: quod est instrumētum: cum quo fit elemētatum. ⁊ vegetare: cum quo fit vegetatum: ⁊ sic de sentire et imaginari. Et hec omnia sunt forme cuz quibus intellectus suuz intelligere producit. quod est instrumentum intellecti ⁊ etiā intellectiui. quod mouet ītelligere. qđ intellectum induit. Sicut martellus: qui mouet figurā clauī: de qua induit subam clauī. Trāsit ergo intellect⁹ ad intelligēdū cū oībus instīs elatū/ vegetatū/ sensatū/ imaginatū/ rationatū/ ⁊ humanatū/ ⁊ cetera supposita his sil'ia. ¶ Intellect⁹ nutrit suū intelligere cū suis nālib⁹ cōditionibus ⁊ cū cōditionibus aliaꝝ brāchaꝝ. qz ī hoc ꝙ intellect⁹ seipm inclinat ad intelligendū entia bona suū intelligere nutrit cū nā bonitatis. Et quō hz appetitū ad intelligēdū magna: nutrit suū intelligere magnū cum natura magnitudinis. Et quōvult finē intelligere ꝓpter quē est: tūc suū intelligere nutrit cū naturis. Et q̄n vult corp⁹ intelligere: suū intelligere nutrit intelligendo cōditiones corporis. hoc est longū amplū ⁊ ꝓfundū ⁊ ceteras ei⁹ cōditiones. Et in hoc passu significat modū: rōne cui⁹ nutriti sunt hītus sciaꝝ. ⁊ quō p ꝓiū modū sunt habitus sciaꝝ destructi. Impressio est forma: q̄ est in intellectu. ⁊ est de intellectiuo ⁊ intelligibili. qđ siquidē intellectiuū suā sil'itudinē imprimit ī intelligibilitate: que sil'itudo in intelligere apparet. ⁊ hāc nām impressionis habet intellect⁹ gñaliter rōne suaꝝ partium. ⁊ stat impressio nālis ⁊ spālis. sicut in sua bōitate nāli: in qua bonificare est impressum ⁊ vestigiū. ⁊ sic de alijs rebus. Et rōne hui⁹ impressiōis gñalis ex pluribus multiplicate. ⁊ rōne impressionū: q̄ in arborib⁹ cōsistūt: cū ꝙb⁹ intellect⁹ participat: hz intellect⁹ nām ⁊ ꝓprietatē ad intelligēdū suā sil'itudinē imprimēdo inentibus intelligibilib⁹: vt ex ipis trahat intelligere: qđ est impressio siue caracter entiū intellectoꝝ ⁊ entis qđ ipsa intelligit. ¶ Intellect⁹ est de bonitate magnitudine ⁊ ceteris formis primarijs. Ān in quātū bonitas suā sil'itudinē dat magnitudini: est magnitudo bonitate iduta. ⁊ hoc qđ magnificat: ei⁹ bonitas accipit in sua specie. sicut gustus q̄ in sua spē accipit illud: qđ ex gustare venit. Et p hūc modū intellectus accipit in sua spē nāz. que sibi venisit ex suis ptibus inquantū ipas induit ex sua essentia. in cuius concretis conuertit bonificare in bonum intellegere. et idem facit de magnificare in ma-

gnum intelligere. ⁊ p hanc naturam quã habet in se habet cõcordãtiam cũ insertionibus aliar arborũ: quas trãsit ad intelligẽdum p illam cõcordãtiaz. ¶ Perfectas ⁊ indiuiduitas ⁊ attractio sunt forme: ex quibus intellectus est induc⁹. ⁊ ita est per perfectatem hoc: quod est. sicut est bonus per bonitatẽ. ⁊ per naturã indiuiduitatis est indiuiduatus: inquãtum de bonitate generali ipse memoria ⁊ voluntas specialem bonitatem quelibet per se habent indiuiduatã. que stat sub sua perfectate ⁊ numero. ⁊ idem est de sua specali magnitudine ⁊ de ceteris prĩcipijs. Ideo circo habet intellect⁹ naturã ⁊ ℞tutẽ attractiuã: p q attrahit de bonitate virtutem ad intelligẽdum: q̃ sit bonũ ⁊ virtuosum. ⁊ de magnitudine ſ̃r. Et etiam per virtutẽ attractiuã attrahit virtutem aliar arbor ad intelligere suum. vt illar subiecta intelligere possit. ¶ Necessariũ ⁊ cõtingẽs sunt forme: in quib⁹ intellect⁹ de necessitate cõsistit fm suas conditiões nãles. per q̃s nãles intelligibilitates attingit. sicut oculi qui naturaliter colorẽ attingunt. ⁊ gustus in gustando: qui naturaliter attingit saporẽ. Et forma cõtingentie est per accidẽs: quia intellectus attingit fm dispositionẽ aliarum arborũ. q̃ in vno tpe dispositẽ sũt: q̃ ĩtelligãtur. ⁊ i alio nõ. ⁊ p vnũ modũ. ⁊ p aliũ nõ. Sed ĩtellectui est ita ꝓpriũ intelligere: sicut igni calefacere lignũ quod ardet. tamen cum aqua ei ꝓiscitur: cõtingit: q̃ illud calefacere nõ põt. ¶ Perfectio ⁊ imperfectio sunt forme: quibus vtit intellect⁹. pfectione vtit: in quãtuz se hz ad finẽ: quare est. vz ad intelligẽdũ deũ ⁊ cetera entia vera cũ virtute ei⁹ principior. Et cũ impfectiõe vtitur: tũc se hz cõtra fines ꝓpter quẽ est creat⁹. hoc est: cũ intelligit entia vera cõtra ℞tutem suor principior ⁊ eius sororũ. q̃ sunt cetere brãche aĩe. sicut si intelligeret falsitatẽ/ ⁊ volũtas diligeret. Et in hoc passu est significatũ: q̃ vna potẽtia ĩ vitiũ cadit p aliã accidẽtaliter. ¶ Vita est forma: q̃ est vna ps ĩtellect⁹: sicut bõitas. q̃ sicut p bonitatẽ hon⁹ est: sic p vitã viu⁹ est. p quã vitã hz nãz viuificãdi ceteras arbores dispositas: q̃ viuificent p ipm. sicut sunt arbor vegetalis sensualis ⁊ imaginalis: que sunt mote per ipm ad vitã: si cũ illo sint coniuncte. ¶ Vtitur intellectus colore: inquantũ ipm colorẽ intelligit. Et idẽ de ceteris brãchis arborũ sensualis: q̃ sunt intelligibiles. quar intelligibilitatẽ trahit intellect⁹ ad suã intelligibilitatẽ propriã. ⁊ in ipsa illas intelligit. sicut spera lune: q̃ sibi aquã attrahit in spera ignis. ⁊ in illa ei dat suũ bñficiũ. Et sicut aqua cũ suis cõditionibus venit ad accipiẽdũ influẽtiã ⁊ bñficiũ a luna in spera ignis. ita intelligibilitates arbor veniũt ad accipiendũ influentiã fm earum conditiones in intelligibilitate intellect⁹. sicut visus: qui cum intellectu est coniunctus: venit ad accipiendũ bñficiũ: inquantũ ipe visus intellectus est per intellectũ sub ratione coloris: quẽ intellectus intelligit. ⁊ p ipm: intelligit potẽtiã visiuã: que colorem accipit. cui⁹ est obiectũ. ¶ Vigilare cõsistit p intellectũ. ⁊ dormire p ociositatẽ ipius intellectus. Et ideo hoĩes qui intellectu multũ vtũtur minus dormiũt q̃ alij. Et somniare inter intelligere ⁊ ignorantiã cõsistit. sicut dubitatio: q̃ est inter affirmatiuã ⁊ negatiuã. Et illud propter q̃ vigilare p intellectũ cõsistit: est: q̃ intellectus trahit instra ad suũ intelligere. que siquidẽ instra sunt aliar arbor. quibus operat: vt intelligere possit. sicut calefacere: vt possit intelligere calefactũ. ⁊ sicut videre: vt possit intelligere obiectũ visum. Et illud ꝓpter q̃ in dormire ociositas intellectus consistit. est: q̃ flores ceterarum arborum quietem habẽt. q̃ agẽtia eor naturalia fessa sunt in mouendo ipsa. ⁊ ideo intellectus nõ habet: cũ quo possit operari in attingendo obiecta corporalia. Et ratio quare somniare est inter vigilationem ⁊ dormitionẽ: est: q̃ intellectus attingit in parte aliquas similitudines realiũ visibilitatũ. ⁊ in pte ipsas ignorat: q̃ ei⁹ instra disposita nõ sunt: q̃ ex ipsis bonũ operari possit. sicut faber: qui cũ paruo martello magnũ clauũ operari non potest. ¶ Gaudiũ ⁊ ira sunt forme que sunt in intellectu in parte fm suã ꝓprietatẽ. ⁊ in parte fm naturã voluntatis. fm suã naturã: inquãtũ inclinationẽ

habet ad placitū p sui istinctū nāle vt intelligere possit. Et qñ impedit ad itelligēdū: inclinationē hz p instinctum nāle ad irā. ꝛ ad hoc mouet volūtas ī amādo intelligere. p cui⁹ amare hz itellect⁹ placitū i itelligēdo. Et qñ volūtas odit itelligere tūc mouet itellect⁹ ad irā ꝺ volūtatē hz instictū nāle. ¶ Per itellectū sanitas cōsistit in corpore vel infirmitas. qñ fin qꝺ intellectus in intelligēdo delectatur: corpus (cū quo est cōiūctus) viuificat: sī tamē res delectabiles itelligit. Et si res corpori nocuas intelligit: corp⁹ ꝛ eius ossa desiccat. ꝛ sic est cā sanitati corpis aut infirmitati. Tamē fin seipsum dispositus est ad habēdū sanitatē aut infirmitatem spiritual'r. ꝓ dispositus est ad sanitatem inquātū sua pricipia dirigit ad finē ꝓpt quē sunt. sicut bōitatē ad bōificādū. qꝺ si deuiat illa a fine ꝓpter quē sunt: tūc infirmat ꝓ peccatū. ¶ Industria est forma cū q̄ intellect⁹ pticipat. q̄ industria venit ex pte sensitiue et aliaꝝ arboꝝ. Et illa īdustria ē ei instrumētū quomō modū aīalū accipiat quē hñt ī viuēdo ꝛ plāte ī vegetādo. sicut vulpis: q̄ industriā hz in venādo. ꝛ sarmētū: qꝺ hz industriā se ligādi ī ramis arborū: in quibus ascēdit: ꝛ sic de alijs rebus sīmilibus istis. ¶ Intellect⁹ ē ps subalis aīe rōnalis. ꝛ ei⁹ cēn⁹ est itelligētia: ꝛ ē ens inquātū ē suppositū de ꝛcret⁹ eēntialib⁹ plenū: q̄ sunt intellectiuū intelligibile ꝛ itellegere. Est pars subalis anime: qꝛ est de partibus subalibus: videlicet de bonitate subali magnitudie ꝛ ceteris. Et itelligentia ē eius essentia: īquātum equaliter sua realia concreta essentialia cōsistunt sub essentia sua. Et est ens inquantū cōpositus est ex partib⁹ subalibus ꝛ accītalib⁹. cōpositus est ex subst̄ātialib⁹: vt dictū est. ex partibus accidētalibus: vt in folijs huius arboris dicere intendimus. ¶ Dictum est de centum formis primarijs. ꝛ fm qꝺ applicate sunt ad hūanū itellectū: eo mō applicari pñt ad volūtatē fm suas ꝺditiōes.

¶ De volūtate que est brancha spiritualis arboris humanalis.

VOluntas est de bōitate magnitudie ꝛ ceteris formis spiritualibus: que se habēt ad ipsaz cō stituendā: sicut plures linee ad vnū punctū. Aī sicut homo vtit suis ptib⁹ calefaciēdo/vegetādo/sentiēdo/et imaginādo: sic volūtas vtit velvti debet bōitate magnitudine ꝛ ceteris. ꝺz vti bonitate: qꝛ naturaliter est bona. ꝛ magnitudine similiter. Et quia libertatē hz vtendi suis ptib⁹: potest acquirere aliā bōitatē: q̄ accītalis est ꝛ meritoria ꝛ moralis: que virtus vocat. sicut iustitia: que est bona. ꝛ sic de alijs. ¶ Voluntas in homine est cōiūcta cum branchis ceteraruz arborum. vz cū igne: qui est vna brancha arboris elalis: q̄ naturalem habet appetitum calefaciendi/ꝛ siccitatem recipiendi. Et voluntas naturalem habet appetitum diligendi ignis appetitus cum ipsos habeat fin cursum naturalem. sicut hō: q̄ cum habet frigus: magnum habet appetitum per ignem: qꝺ calefiat. ꝛ illum appetitū diligit volūtas. quia corpus diligit: cum quo est coniuncta. Idcirco fit cōcordantia inter voluntatē ꝛ appetitū ignis. que bona est ꝛ magna ꝛc. Sed cū ignis appetituz habet ad nimis magnū calorē: quia volūtas aquā diligit cum iustitia: frigiditatem diligit contra nimium calorem. idcirco hominē mouet ad comedenduz res frigidas: ꝛ ad standū in locis frigidis: ꝛ ad vestiendum paucas vestes. ¶ Vegetatiua amabilis est: qꝛ est bona ꝛ magna/ꝛ qꝛ per illam viuit corpus ex his que sunt extra. que vegetatiua conuertit in naturas corporis. Et quia est amabilis: voluntas diligit eam. Idcirco diligunt homines sapores ī quibus appetitiua delectatur/amaritudines euitando. q̄s appetitiua nō requirit in retentiua neqꝫ in digestione. Tamen quando appetitiua delectationem requirit cōtra bonitatem voluntatis: si voluntas illam delectationem diligat: suum diligere non est bonum/immo est vitiosum: inquātum diligit contra bonitatem ꝛ iustitiā. Idcirco homines qui sunt iusti in vegetatione: diligunt temperantiam: cum qua refrenant appetitiuam contra indebitaz delectationē. vt volūtas conseruare possit bonitatem suam: que diligibilioꝛ est q̄ delectatio in vegetatione. Et si homo cōtrariuz faciat diligit plus ea: que minoꝛa

sunt/ q̄ ea que sunt maiora. Et ideo stat vitiosus in peccato ꝛ in culpa. ¶ Voluntas diligit sentire invidendo/audiēdo/ ꝛ odorando bonos odores/ꝛ in gustando/ tāgēdo/ꝛ i loquēdo. Et hoc facit qz naturaliter diligit partes: cū quib⁹ est ꝓiucta. idcirco corpus mouet ad videndum pulchra: quia pulchra placentia sunt ad vidē dum. Et mouet corpus ad audiendum verba pulchra. ꝛ sic de ceteris delectationib⁹ sensualibus: in quibus corp⁹ delectatur ꝛ inuenit placitū. Et qz naturaliter voluntas plus diligere dz iustitiā in amare sūi in magnitudine bōitatis q̄ delectationē sensus i sentire. si i sentire maiorē diligat delectationē q̄ in amare intelligere vel recolere: facit ꝫ magnitudinem sui amare. sicut homines qui plus diligunt pulchritudinem mulier ratiōe sensus in sentiendo q̄ pulchritudines ipsius voluntatis intellect⁹ ꝛ memorie in amādo/intelligēdo/ꝛ recolēdo. ¶ In hoīe contincte sunt volūtas ꝛ imagiatiua: ita sicut ptes q̄ cōtinguntur: vt sit totū. Añ cū inclinationem habet amādi sensitiua: imagiatio ē eius instrumētū: inquātū itellect⁹ in illa imagiatur placita sensualia: ꝛ tūc imaginatiua volūtatē mouet ad amādū placita sensualia. Et in hoc passu habetur cognitio: quomodo q̄dā potētie alias potētias mouent. sicut volūtas: q̄ intellectū mouet ad imaginādū placita sensualia i imaginatiua. q̄ est similitudo illoꝝ: q̄ siquidē placita naturaliter sunt amabilia. Et imaginatiua volūtatē mouet ad amādū illa placita. sicut nauis que mouendo seipsaz nautas mouet de vno loco in aliū. Et si voluntas in hoc motu nō moueat amare sūi cum magnitudine bonitatis/potestatis/virtutis ꝛc̄. seipsam mouet ad pcm̄. ꝛ instrumētū qō est imaginari: cōuertit in malis operibus. que sunt priuatio magnitudinis boni ꝛ virtuosi amoris in amando. Et in hoc passu cognosci potest: q̄ malū est priuatio boni /et peccatū priuatio virtutis. Et habetur cognitio: quomodo homines se inclinant ad malum ꝛ peccatū. Que siquidez inclinatio est priuatio ascēsiōis ad opa bōa ꝛ virtuosa. ¶ Volūtas est ita de equalitate: sicut est de bonitate/ magnitudine/ duratione/ꝛ potestate. et idem est de intellectu ꝛ memoria. Et ideo habet voluntas naturaliter ita equalia: sicut bona ꝛ magna ꝛ potentia: que sunt suum proprium amatiuū amabile ꝛ amare: que in illa sunt equalia. Vnde sicut voluntas participat cum intellectu ꝛ memoria i spē bōitatis magnitudinis ꝛc̄. sic cū illis ꝓticipat i spē eq̄litatis. Et in h̄ passu cognoscit: q̄ oēs tres potētie aīe nāliter sunt eq̄les: sicut ꝑ bonitatē sunt bōe/ꝛ ꝑ magnitudinē ꝛ potestatē magne ꝛ potentes: ꝛ sic de ceteris. Sed quia hoīes earum equalitate vti nesciunt: ideo opinantur: q̄ vna sit maior alia. Sicut considerare: q̄ voluntas sit maior q̄ intellectus inquantum ei precipit illa obiecta intelligere: que amare desiderat. cui voluntati intellectus est equalis: inquantum ei precipit intelligibilia obiecta amare cum magnitudine bonitatis/virtutis/veritat/ ꝛc. Et idem est de equalitate memorie. q̄ est instrumentum dispositum: in quo voluntas ꝛ intellectus equaliter species deponant: quas acquirunt ꝛ multiplicant. vt ipsas equaliter cuilibet restituere possit. ¶ In vegetatiua consistit equalitas instinctuum naturalium ꝛ appetituuz. sicut appetitiua: que equalis est naturali instinctui retentiue. ꝛ quando est maior: tūc est contra digestiuam. idem si instinctus naturalis retētiue maior sit q̄ naturalis instinctus appetitiue. Oportet ergo fin cursum naturalem: q̄ in vegetatiua sint equales potentie instinctus ꝛ appetitus naturales. Sz qz hoīes maiorez inclinationē hñt ad appetitus sensuales q̄ dāt placitū q̄ ad instinctus ꝑ quos fit calor nālis/et etiā ꝓseruat. Jō credūt: q̄ appetitiua maior sit i vegetatiua q̄ instinct⁹ nāl retētiue. q̄ propter ꝫ xitatē corpis ꝓsiderāt. Jdē faciunt: cū maiorem volūtatē iudicāt ꝑ libertatē q̄ intellectū: q̄ ita magn⁹ est ꝑ libertatē sicut volūtas. qm̄ sic est magnū volūtati hre libertatē. per quā se hre possit ad diligēdū vnū vel aliū: sic ē magnū itellectui hre libertatē ꝑ quā se hre possit ad intelligendum libere ꝛ non coacte vnum obiectum vel aliud. Sicut oculi: q̄ libertatem habent: q̄ videant/ꝛ ignis ad ca-

lefaciendū: cum calefacit. ⁊ etiā sicut vo-
lūtas libertatē habet ad amādū vel odiē
dū: sic intellectus libertatē hz ad intelli-
gendum veritatem vel falsitatem.

¶ De ramis arboris humanalis.

Tami arboris hūanalis sunt
ex quīq; naturis. vz de nā ele
mētali vegetali sensuali ima
ginali ⁊ rōnali. ℑdcirco q̄li-
bet ramo⁹ venit cū suis natu
ris ⁊ ꝯditiōib⁹ ī hac arbore. sic̄ ignis: q̄ve
nit cū suis ramis: q̄ sūt ignificatiuū igni
ficabile ⁊ ignificare: ī massa q̄ est ram⁹ de
el'atiuo el'abili ⁊ el'are cōpositus cū alīs
el'is. Et cū tali ramo stat vestit⁹ de vegeta
tiua ram⁹: cui⁹ iduit suū ramū. p q̄ indu
mentū est dispositus ad gnationē ⁊ corru
ptionē prinationē ⁊ renouationē. ⁊ trāsit
ad ramos sensitiue. rōne quo⁹ dispositus
est: q̄ sit instrumentū visitiuo visibili et vi
dere ⁊ obiecto viso/ ⁊ auditiuo audibili.
⁊ sic de ceteris particularib⁹ sensus cōmu
nis. Deinde trāsit ad imaginatiuā ducē-
do ei obiecta: que per suā habet natura3.
⁊ illa similiter quib⁹ est indut⁹ p vegeta-
tiuam et sensitiuā: in qua dispositⁿ est: q̄
sit imaginabilis ſm suas cōditiōes/ ⁊ cō-
ditiōes: quas accipit ⁊ donat. Et sic indu
tus ⁊ habituat⁹ trāsit ad rationatiuam.
cuius rami sunt ī memoria memoratiuū
memorabile ⁊ memorari. ⁊ ī intellectu in
tellectiuū intelligibile ⁊ itelligere. ⁊ ī vo-
lūtate amatiuū amabile ⁊ amare. Et ideo
anima accipit in suis ramis ꝓprietates
⁊ qualitates ramo⁹ elementato⁹. Et idē
facit de vegetatis ⁊ sensatis ⁊ imagīatis.
Et ī hoc passu habeť cognitio de mixtio-
ne ramo⁹: que fit in arbore humanali. p
quam mixtionē fit ramorum continua-
tio ⁊ participatio. vt sit vna continuatio
humanitatis ex discretis quantitatibus
constitute que discrete sunt inquantum
sunt partes totius. quod est homo. ℳ
si quidem totum est totum per continua3
quantitatem ex pluribus compositam.
Et ramis sic mixtis omnibus adinui-
cem in arbore humanali fit participatio
obiecti et obiecti/et potentie et poten-
tie/et actus et actus. quemadmodum
ex elementabili vegetabili sensibili ima
ginabili⁹ ⁊ rationabili. Et quia hec obie-
cta sunt sub specie obiectationis: sunt in
concordantia. per quā dispositā sunt: q̄
sint instťa oīa adinuicē. vt p potētias sint
obiectata. Et idē sequiť de concordantia
potentia⁹ ⁊ actuū: veluti el'atiuū vegeta-
tiuum sensitiuū imaginatiuū ⁊ rationa-
tiuū. que cōcordātiā hūt in accipiēdo ob
iecta: inquantū sunt sub vna spē actiuita
tis. Et ex ambabus cōcordantiis sunt in
cōcordantia actus. sicut elementare vege
tare sentire imaginari et rationari. Et
q̄ñ he cōcordantie destructe sunt per con
trarietatem: que est contra fines ramo⁹:
fit diuisio ramo⁹/ ⁊ moritur homo.

¶ De foliis arboris humanalis.

Olia arboris humana-
lis sunt de quīq; natu-
ris: ſm q̄ rami sunt de
illis. ſz qz ī arboribⁿ pre-
dictis de quattuor dictū
est. idcirco de q̄nta natu
ra q̄ est de foliis spūalib⁹ arboris hūana
lis in hac arbore loqui intendimus: ⁊ de
participatione quā habet cū ceteris fo-
liis. Et primo de quantitate arboris hu-
manalis: que est ſm aīam rationalem.

¶ De quātitate arboris humanalis.

Ic hoīe est vna q̄ntitas cōtinua:
que ex plurib⁹ q̄ntitatibus discre
tis cōsistit: ſm q̄ sunt plures ar-
bores: ex q̄b⁹ cōposit⁹ est. Et q: in q̄ttuor
arboribus antedictis de q̄ntitate tracta-
tū est: cum q̄ntitate illa⁹ inuestigare volu
imus q̄ntitatē arboris rōnalis cōiūcta cū
corpe humano. Sicut ignis: qui quātus
est p existētiā ⁊ agentiā. ⁊ ei⁹ ptes indiui
duate ī el'atis sunt quāte ī amplū lōgū ⁊
pfundū ⁊ ī figura circulari triangulari ⁊
quadrāgulari. sicut ī pipe ⁊ equo. Et iste
sue q̄ntitates indiuiduate trāseūt in arbo
rē vegetalē: in qua imp:imūt suas sil'itu-
dines. ⁊ arbor vegetalis ipas ī figuris ac
cipit q̄ venīūt: in q̄bus eius indiuiduas
q̄ntitates extēdit. Et idē est de arbore sen
suali ⁊ etiā de imaginali. Cui⁹ q̄ntitates
sunt sil'itudines realiū quātitatū: que ve
niūt. Et idem est de arbore rōnali: que se
extēdit ī arboribus: cū q̄bus est cōiūcta.
sicut ī hoīe: ī quo est aīa extēsa p oēs quā-

titates corpis.que siquidē extēsio est sua ꝯtitas:i qua longū amplū ⁊ ꝓfundū nō sunt real'r/neq; circulus q̄drāgulus neq; triāgulus corpales ꝑm suā essentiam.sed accipit illas figuras ꝯtitatis in sua ꝯtitate.sicut cera:q̄ ꝯtitatē accipit ī sua ꝯtitate a litteris sigilli.⁊ ꝯtitas arboris rōnalis ī ꝯtitate bonitatis ꝓsistit sp̄ialis/ ⁊ magnitudinis sil'r.Et sic de alijs radicib⁹ ꝓprijs:q̄ multiplicāt vnā ꝯtitatem cōtinuā sub memoria existētē.vz sub ei⁹ ꝯtitate.Et sic de intellectu ⁊ voluntate. Que siquidē memoria totū ex suis partibus esse nō posset:nisi q̄libet suaꝝ partiū ꝯtitatē haberet/vna pte existēte ab alia distincta. ¶ Corp⁹ cū aīa cōiunctū in amabilitate ē ꝯtū . idcirco opz:q; voluntas illud mēsuret ī amare ꝑm amabilitatē illi⁹. qđ mēsurare nō posset:si ꝯtitatē ipa non haberet.Cuius ꝯtitas in numero ternali cōsistit.vz ī amatiuo amabili ⁊ amare. et ex his trib⁹ ꝓsistit ꝯtitas volūtatis : q̄ videri nō pōt nec tāgi/neq; etiā imaginari.qz nō est de nā corpali.Et hoc idem sequitur de ꝯtitate intellectus ⁊ memorie. ¶ Deus est intelligibilis:⁊ sua intelligibilitas est absq; ꝯtitate ī sua amatiuitate ⁊ in suo amare ⁊ ī seipa. Et illud est:qz bonitas dei sua magnitudo potestas ⁊ cetere sue forme sunt ifinite. ⁊ quelibet est idem numero qđ alia. Sed ei⁹ intelligibilitas est ꝯta in ītellectu humano : q̄ vsq; ad terminū ītelligit.quē terminū facit in seipso:qui finitus est ⁊ terminat⁹.quia est de partib⁹ finitis ⁊ terminatis ⁊ in numero differētibus.Et ī hoc passu cognoscit: qūo ī arbore hūanali arbor rōnalis se extēdit ꝑm ꝯtitatē arboris corpalis.⁊ remanet in maiori ꝯtitate bonitatis magnitudinis et ceterarum formarū spiritualium q̄ quantitas corporaliū formaruz. Et hoc est:quia arbor rationalis maiorē habet magnitudinē bonitatis ⁊ virtutis q̄ arbor corporalis. ¶ Ratio quare cōparamus quātitatē arboris rationalis ad folia:est:qz sicut folia se vertūt ad oēs ventos:sic quātitas arboris rōnalis quātitates sequit̄ arboris corpalis:ꝑm q̄ amabiles sunt/intelligibiles ⁊ memorabiles/ et dispōsite ad elementandum vegetandū sensandū ⁊ imaginādū. ¶ Folia q̄ sunt in arbore humanali:ex pte arboris el'alis sunt accīitia corpis: q̄ sunt p calorē frigiditatē siccitatē ⁊ humiditatē colorē lōgū amplū ⁊ ꝓfundū ⁊ vsibilem figurā.s.circularē triangularē aut quadrāgularē.⁊ illa q̄ sunt in hoīe p vegetatiuā:sunt sicut sapor odor tē.Et illa que sunt per sensitiuā:sunt:sicut videre audire tē. Et illa que sunt per imaginatiuā: sunt:sicut similitudines aliaꝝ arboꝝ.

¶ De qualitate arboris humanalis.

In arbore humanali tot sunt nature qualitatū:quot sunt nature arboꝝ.Et ideo arbor rōnalis naturales ⁊ proprias habet qualitates: per quas dicta est qualis:⁊ eius bonitas qualis:⁊ magnitudo sil'r. Et in eius bonitate bonū quale/⁊ in magnitudine magnū quale.Et p bonitatē existit bene/ ⁊ p magnitudinē magnifice. Et he qualitates mixte ⁊ cū alijs conīcte reddunt hoīem qualē:vt si ita diceretur: qualis homo est petrus aut martinus? vel si est bon⁹ aut malus/magn⁹ aut parvus/sanus aut infirmus. Et in hac determinatione ponit quelibet arbor suā ꝓpriā qualitatē. sicut arbor el'alis:que ponit in illa colorē albū aut nigrū.Et vegetatiua in illa ponit sanitatem aut infirmitatē.Et sensitiua sensum caloris aut frigiditatis.Et imaginatiua in illa ponit similitudines aliarum qualitatum. Et rationatiua gaudiū/aut tristitiam/ aut habitum sciētie. Et sic de alijs rebus similibus istis.

¶ De relatione arboris humanalis.

Secundum q̄ arbor humanalis ex pluribus arboribus consistit ita sunt plures relationes alie in alijs mixte. Et ideo in hoīe est relatio gn̄alis oīm.sicut relatio hoīficatiui hoīficabilis ⁊ hoīficare/aut p̄ris aut filij. Et relatio hoīficatiui hoīficabilis ⁊ hoīficare derivatur ex relationibus ramoꝝ aliarū arboꝝ primaꝝ.ita q̄ homo martinus hoīficatiuus est : inquantū est ex primis arboribus antedictis.nō inquantū est ex hac arbore: qm̄ nullus homo gn̄are potest aīam rationalē nec creare. ⁊ ideo nō transit relatio ad oēs partes arboris hu

manalis. ¶ Relationes arboris ratio= nalis sunt i ramis. vz in memoria memo ratiuũ meorabile ⁊ meorari. in intellectu intellectiuũ intelligibile ⁊ intelligere. ⁊ i volũtate amatiuũ amabile ⁊ amare. ⁊ in suo trũco: vz rõnatiuũ rõnabile ⁊ ratio= nare. ⁊ i suis radicib⁹: sicut i bonitate in qua est relatio bonificatiui bonificabilis et bonificare. Et sic de ceteris relationi= bus naturalibus.

¶ De actione et passione arboris humanalis.

Quam arbor hũanalis sit ex pluri= bus arborib⁹: oz q̃ i illa sint plu res actiões ⁊ passiões. sicut i mar tino: in quo p arborẽ ẽ'alẽ actio ⁊ passio cõsistũt. q̃ suus calor nãlis cibaria que co medit: calefacit. ⁊ ei⁹ frigiditas est calefa ctibilis. ⁊ in se hz actionẽ p arboreꝫ vege= talẽ: inquãtũ digestiua digerit cibaria q̃ accipit. ⁊ in se hz passionẽ p corruptionẽ inclinationis ad mortẽ/ ⁊ renouatiõis ad alias formas: q̃ sunt sub alijs spẽb⁹. sicut vermes ex mã corporis deriuati. ¶ Est in hoc actio rõe arboris sensualis: iquã= tũ colorẽ sentit cũ oculis/ ⁊ saporẽ cum gu stu: ⁊ est i illo passio: inquãtũ sentit dolo= rem. ℘ per actionẽ imaginatõis carnes se mouent ad carnales delectationes. q̃ siq̃= dem carnes sustinẽt passionẽ i motu quẽ hũt. ¶ Sunt etiã in hoc actio ⁊ passio p arborẽ rõnalẽ. sicut oẽs arbores pmarie. q̃ hũt passiõeꝫ sub arbore rõnali. q̃ ẽ dñs ⁊ forma informãs oẽs foras inferiores ad earũ inclinationes nãles ⁊ motus. Et ipa habet passionẽ in acquirẽdo necessitates ipãrũ. sicut anima cũ ꝑsiderat ⁊ laborat: vt corpus viuere possit/ ⁊ necessitates ha= bere: quib⁹ indiget ad viuẽdũ. sicut est ca= mera: qua indiget ad ihabitãdũ/ ⁊ acus: qua indiget ad suendũ/ ⁊ vomer: quo indi get ad arandũ. Habet adhuc aĩa rõnalis actionẽ ⁊ passionẽ p se simplr. sicut in vo= luntate: in qua amas est ageus/ ⁊ amabi= le patiens/ ⁊ etiã amare ambo⁊ passioneꝫ habet ẽ impressiones ⁊ passiones habi= tuum: quos accipit. Et sic de alijs reb⁹ sili bus ustis. sicut intellect⁹: qui passionẽ ha= bet cũ intelligere non põt/ ⁊ voluntas: cũ no potest habere hoc: quod desiderat.

¶ De habitu arboris humanalis.

Habitus arboris hũanalis sunt pl'es ⁊ diuersi. Et q̃dã sunt natu rales/ ⁊ alij artificiales. natura= les sunt ẽ ꝯditiones arborũ ꝓmarũ. ẽ q̃ de ipsis dictũ est in foliis arboris el'al'. Et similimõ est de habitib⁹ arboris vege= talis sensualis ⁊ imaginalis. q̃ ẽ earum conditiones veniũt ad habit⁹ arboris rõ= nalis vt sint sustẽtati. sicut materia que su stentata est in sua forma ⁊ in fine illi⁹. Et ex oĩbus his habitib⁹ naturalibus est ar= bor humanalis hĩtuata ⁊ induta. Sicut per habitũ el'alem induta est colore ⁊ ca= lore. ⁊ per vegetalem sapore dulcedine et odore. ⁊ per sensualẽ induta est visu et au= ditu. ⁊ per imaginalem induta est imagi natione. ⁊ per ronalẽ induta est memoria intellectu ⁊ volũtate. Et ex oĩb⁹ his habi tibus naturalib⁹ deriuãtur habit⁹ artifi= ciales: q̃ sunt necessarij ad viuendum ⁊ ad bene esse arboris. Sicut p el'alem: homo accipit habitũ tunice. vt frigus nõ hẽat. ⁊ sic in habitu hz artem sartoriã vel artem fabrilẽ: vt cultellũ facere possit acum vo= merem. Et per vegetalẽ hz in habitu artẽ pistorinã/ ⁊ artẽ medicine. Et per sensua= lem habet in hitu artẽ edificatoriã ⁊ artẽ pulchrarũ figurarũ ornamẽtorũ ⁊ instru= mẽtoꝫ. Et per imaginalẽ facit imagines. Et per rationalem hz habitus x̃tutũ. qui sunt fides/ spes/ ⁊ charitas/ iustitia/ pru= dentia/ fortitudo ⁊c̃. De quibus habitib⁹ moralibus ⁊ artificialib⁹ loqui intẽdim⁹ in arbore morali. Et in hoc passu leuiori modo: quo possum⁹ loquimur de habiti= bus mechanicis ⁊ liberalib⁹. ⁊ ꝓmo de ar te fabrili. ¶ De arte fabrili.

Sicut arbor vegetalis suos habet instinctus naturales ad faciẽdum folia flores ⁊ fructus: sic faber cõ siderando ꝓcessum arborũ ẽ instinctum naturalẽ industriã hz ⁊ modũ in arte fa= brili. Sicut ꝓsiderando radices in quib⁹ ei significatur p bonitatẽ: q̃ faciat bonum cultellũ ⁊ magnũ ⁊ durabilẽ per magnitu dinem ⁊ durationẽ/ ⁊ fortẽ p ptãtẽ/ ⁊ ꝓpor tionatum per proportionem ad finem: p pter quẽ ipsum facit. Et in trunco est ei si gnificatum: q̃ faciat cultellum ex plurib⁹

rebus.sicut truncus q̄ est ex plurib⁹ reb⁹. Et per folia consideret instrā:cū q̄bus faciat/et suā q̄titatē ꝓsideret assituationes ꝛ tempus.ꝛ sic de alijs rebus: fm q̄ ꝓsiderat adfaciēdū cultellū ornatū ꝛ vtilē ꝓpt̄ suum finem. Unde sequēte fabro ꝓcessum arbor fm instinctū naturalē illarum suā imaginationē disponit ad imaginandus suam artem cōplete:ꝛ suū intellectū subtiliat.vt sua arte bene sciat vti.

¶ De arte carpentaria.

Per arborem imaginalē accipit carpētarius similitudines aliarū arborum/ ꝛ necessitates cōsiderat hoīm.q̄bus indigent ad viuendum imaginādo domos/scrinia/scutellas/aratrū ꝓ agricola/ ꝛ sellā ꝓ equo/ꝛ lanceā ꝓ milite.ꝛ sic de ceteris:q̄ ad eius officiū pertinēt. Et oēs he ꝓsiderationes ipm dirigūt et disponūt fm cōditiones arborū / ꝛ etiā fm principia primaria vel secūdaria. Unde si quis carpētarius istā scientiā sciret: subtilior esset q̄ alij in faciendo sua opera.q̄ñ dispositiones arborū darent ei doctrinā ad imagnandū subtiliter figuras circulares triāgulares ꝛ quadrāgulares: quas cōsiderare oꝫ in ꝓcessu artis carpentarie.

¶ De arte sartorie.

Sartor acum considerat filū forfices ꝛ pannū. Et hec omnia cōsiderat propter finem induendi. et branchas habituat/ et in illis ornamēta considerat. Et per radices modos considerat. Et per truncuꝫ corpus hominis. Et per formam quantitatem et proportionem tunice et ipsius induti. Et vult q̄ tunica sit bona ꝛ magna/ ꝛ q̄ duret per durationem et potestatem/ꝛ q̄ eius color sit placens ad videnduꝫ.ꝛ q̄ sit mollis: vt tactus placitū habeat. Et sic de ceteris reb⁹ similibus istis. Quare sartor qui habet ī habitu suam artem:primo incipiat in formis primarijs fm instinctus naturales in arboribus seminatos ꝛ in eius partibus. Concordando instinctus naturales cum habitibus artificialibus existūt mechanici in suis operationibus perfecti.

¶ De arte agricolie.

Agricola considerat aratrum/vomerē/ligonē/bouē/ ꝛ restellum semē ꝛ tps seminandi ꝛ colligendi. ꝛ sic de ceteris rebus similibus istis. Hec cōsideratio incipit in instinctibus naturalib⁹ ꝛ in formis primarijs. q̄ habitum agricole disponunt fm earū cōditiones dispositiones ꝛ naturas.quas agricola tūc accipit:cū suā artem habituat.sicut ꝓ bonitatē: ꝓ quam aratrū bonū ꝓsiderat. itez bonū vomerē/ bonos boues/bona putatoria/ꝛ bonū tēpus ad seminādum ꝛ ad colligēdum. Et omnes iste ꝓsiderationes sibi cōueniūt:fm q̄ vtitur arbore imaginali in accipiendo similitudines ceterarū arborū: quas accipit in earū radicibus/truncis/ branchis/ ramis/folijs/floribus/ꝛ fructibus.

¶ De arte mercimonie.

Mercator terrarum necessitates considerat.ꝛ ideo in aliquā terram vadit: in qua habetur magna abundātia alicuius rei . de qua alia terra indiget. Sicut illi qui vadunt ad locum:in quo fit piper/ ꝛ vbi fiunt panni.et ipos in terrā ducūt:vbi piper nec panni fiunt. Unde primo considerat finem: qui generalis est adviuendum/ꝛ ad bonū esse magnum et durabile potens et amabile. Et considerat in prosperitatibus rerum. in quibus homines habeant quietē. Unde postmodū istis considerationib⁹ ꝑncipiatis in radicibus fm truncuꝫ cōsiderat suum bonū speciale ex pluribus rebus acquisitis multiplicatū. De quo trunco exeūt magne branche ꝛ bone ꝛ pulchra folia et rami folijs pulchris ꝛ fructu ornati sub intentione ornamēti / ad euitandum famē/ sitim/et vilia vestimenta . Et in omnibus istis habet mercator modum recipiēdi significata arborum ꝛ participationē:quā q̄dam arbores habent cum alijs . Quare ille esset subtilis ꝛ bon⁹ mercator: qui sciret accipe significata arborum fm processum istius scientie generalis.

¶ De arte nautarum.

Nautarius cōsiderat galeā nauem ꝛ barcham:ꝛ cōsideratvelum ꝛ arborē ꝛ cetera que expectant ad nauem . ꝛ postmodum cōsiderat tempus nauigandi/ꝛ portus:ad quos ꝫ refugium/stellā acū magnetē ventos ꝛ miliaria/ꝛ cetera q̄ spectant ad suam artem.

Et oēs iste cōsiderationes ꝑmo incipiūt in formis naturalib⁹ ꝛ primariis seminatis in arboribus.ex qb⁹ instinctus ꝛ appetitus naturales descendūt. q̄ disponūt habituz marinarie illisq̄ sub fine artis marinarie significata arboris accipiūt in arbore imaginali cum brāchis arboris humanalis. Et is qui melī⁹ accipit arbor significata applicādo ipa ad finē marinarie:q̄ est lucrari:est sapiētior alio marinario.ꝛ securius est ei nauem tradere ꝛ mercimonia.

¶ De arte militie.

Miles finē militie cōsiderat. qui ipm ꝓsiderare facit bonū equū ꝛ bene equitare/gladiū fortem: cum quo percutere possit/ꝛ lanceā cū qua alonge possit pcutere:ꝛ scutū forte/cum q̄ se possit cooperire. Et ipm ꝓsiderare facit modum:quomodo suū inimicū decipere possit:ꝛ vincere. Et vt ex officio suo vtilitatem honorem ꝛ bonā famā ab omnibus similiter habere possit. Et he cōsiderationes primo incipiunt in formis primariis naturalibus seminatis in arboribus.que disponūt formas artificiales q̄ instrumēta sunt artismilitie. Quā artē habent in habitu quidā milites melius q̄ alīs:ꝛz q̄ sciunt concordare formas primarias nāles cū formis scōdariis artificialibus.

¶ De arte grammaticali.

Grāmatica est ars: q̄ docet ordinate loqui: ꝛ accentus ponere ī vocabulis:vt oportet. ꝛ cōcordare verba ꝛ nomina prepositiones substantiuum ꝛ adiectiuum. ꝛ sic de ceteris partibus artis. Et iste ordo ꝛ processus primus incipit in formis primariis seminatis in arboribus:in quib⁹ ordinate sunt ꝛz cursum naturalem. De quo ordine grāmaticus habet instinctum naturalem.ex quo trahit ordinem habitus artificialis in loquendo ꝛ in faciendo bonū latinū:ꝛ ī euitando falsum accētū.in quo latino significata ponit vocabula: q̄ sunt in vulgari.

¶ De arte logicali.

Logicus finem considerat logices considerando falsum ꝛ verū. Et considerat falsitatem ꝛ veritatem sub forma nominis et verbi. Sub forma nominis considerat vt cognitionē habeat de reb⁹:que sunt hoc qđ sunt. Ad circo nomina considerat ꝛ diffinit. Et sic similiter verbū considerat ꝛ diffinit.vt cognitionē hēat opationū:quas habēt substantie. Et in his duobus principiis oēs res consistunt.vz existere ꝛ agere. Et ad inuestigandū ista principia habet logicus intentiones secundarias.q̄ sunt rerū realiū significata.de quibus tractat nālis.et ex quib⁹ logicus nomina trahit ꝛ similitudines operationū naturaliū. Et sup hoc ponit in considerationibus suis decē predicamenta gña ꝛ species dñas et proprietates ꝛ accidētia. ꝛ maximas ponit ante conclusionem.ꝛ habet modū arguendi ꝛ significandi res falsas esse veras: et veras esse falsas.vt de ☧itate ꝛ falsitate melī⁹ cognitionē hꝫe possit.ꝛ sic de ceteris rebus: q̄ ad logicā ptinēt. Et oēs iste ꝓsiderationes incipiūt in instinctibus naturalib⁹ ꝛ ꝑmariis.q̄ in arboribus⁹ sunt sustētati.ꝛ in ipis realiter seminati boni magni amabilesveri et distincti abinuicē. Et ex oīb⁹ istis formis realib⁹ est hitus logice dispositus:q̄ veniat de potētia ꝑ agens artificiale in actu q̄ accipit similitudines ī arbore imaginali ceterarū arborū.vt ex illis similitudinibus ars logice constituere ꝛ ordinare possit: et de entibus cognitionem habere possit.

¶ De arte rhetorica.

Rhetoricus tractat: q̄ homo loqui possit per vocabula pulchra ꝛ ornata.vt sensus audit⁹ placitum in audiēdo habere possit:ꝛ vt ꝑ illud placitū voluntatem mouere possit audiētium ad perficiendū:qđ desiderat rhetoricus.qui facit de rhetorica instrumentū vt ad finem venire possit:quem desiderat. Quod siquidem instrumētum derivatur ex principiis primariis et ex ornamento: qđ habēt naturaliter:ꝛ etiā de nā īstforū superiorū. Et ex his naturis ꝑmariis in arboribus seminatis accipit rhetoricus ī arbore imaginali pulchras similitudines ꝛ ornatas ꝛ dispositas ad placitū: positis illis similitudinibus in verbis: et illis verbis positis in pulchris exemplis et placidis et in salutationibus ornatis ꝛ ī humi

libus supplicationiꝫ et debitis petitionibus ⁊ ꝓmissionibꝫ. Unde cuꝫ rhetoricus tangat formas naturales ⁊ principia q̄ in arboribꝫ posuimꝫ/⁊ applicādo illa ad habitum rhetorice: tunc hꝫ modū ⁊ magnā materiā vtēdi scientia sua/⁊ ad ꝓsequendū ea q̄ desiderat. ad q̄ per rhetoricā venire credit.

¶ De arithmetica.

ARithmeticus cōsiderat discretas q̄titates ex discretis q̄titatibus realibus mltiplicatas in sūitudinibus fantasticis. ex qbꝫ numeruꝫ multiplicat. quez ponit in figuris. q̄ illas certas q̄titates significāt. Et ideo considerat vnū ⁊ eiꝫ figurā/⁊. ij. ⁊ eiꝫ figuram/⁊. x. et eiꝫ figurā/⁊. xx. et eius figuraꝫ/⁊. c. et. m. ⁊ eorū figuras. ⁊ sic de alijs. Et considerat assituatiōes figurarū: ꝑm q̄ sunt an vel retro in arte algorismi. Cōsiderat etiā subārū assituatōes: sicut lapides: ex quibꝫ turris efficit. numerum quoꝫ scire desiderat. ⁊ sic de alijs: q̄ ad artē spectāt. Ad cuius artis finē pueniꝫ si de ordinatione superiori ⁊ de formis ꝑmarijs q̄ sunt in arboribus nālibꝫ cognitionē hꝫre sciuerit. qz ita apparet habitꝫ arithmetice ī illis formis: sicut imago in speculo. Sūita sit: q̄ numerꝫ nūeralis sit imago visa in nūero reali. q̄ est ex entibus veris singularibꝫ et distinctis. ⁊ in nūero illorum apparet sua similitudo.

¶ De geometria.

GEometricus cōsiderat quātitates cōtinuas. ⁊ illas mēsurat de ꝑncipio vsq̄ ad medium. ⁊ de medio vsq̄ ad finem. et facit circulum: inquantū considerat in illo medium. qđ est centruꝫ. cuius circūferentia est circulus. Deinde quadrangulū cōsiderat ⁊ trianguluꝫ. qui circulū perficiūt. Et ad has figuras venit ꝑm q̄ accipit similitudines habituum naturaliū superiorū. quos applicat ad suam artem. vt sciat quātitates turrium: ⁊ marinarij spacia: que sunt inter vnū ventū et alium. Unde sicut sanitas est ꝑncipiū memorie: sic quātitates cōtinue ⁊ reales supra existentes sunt principia quantitatū artificialium abstractarum ex materia. de quibus geometricus mensurat res mensurabiles ꝑm suam artem. Et huic arti iuuant maxime assituationes naturales. de quibus in arboꝛe el'ali tractatū est: ⁊ etiā in hac arboꝛe in suis folijs.

¶ De musica.

MUsicus considerat voces dispositas: scilicet q̄ sint alte infime ⁊ mediocres lōget breues grosse ⁊ prime siue subtiles proportionate et accentus vocaliū ⁊ consonantium. vt voces ornare possit et melodias instrumentoꝛum. que sunt placentes ad audiendum ⁊ ad confortādos animos hominū. Et ideo artem ordinat ⁊ modum quomodo voces trahat: que sunt in dispositione soni placentes ⁊ vocis. vt in actu veniat habitus musicalis. Et principia prima ⁊ naturalia in formis cōsistunt. de quibus dictum est in processu arboꝛum. ex quarū instinctibus musicus habet instinctum naturalem: ex quo trahit habitum musicalem. sicut faber qui clauū trahit ex massa ferri de potentia in actu. vt fine vtatur. ratione cuius est faber. Et ideo sunt radices ⁊ truncꝰ ⁊ cetere partes arboꝛum principia prima ⁊ naturalia. ex quibus principia artificialia artis musice descendunt.

¶ De astronomia.

ASTronomus considerat naturas coꝛpoꝛum supra celestium influentias ⁊ impressiōes: quas mittūt in inferioꝛibus coꝛpoꝛibus. que illas influentias recipiunt ⁊ impressiones. ꝑm quas disposita sunt ⁊ mota ad operationes naturales ꝑm radices arboꝛ ⁊ ꝑm truncos branchas ramos folia flores et fructus. Idcirco astronomus considerat stellas fixas in firmamento. quas diuidit in partes duodecim. que sunt duodecim signa. vz aries/taurꝰ/geminis/ cācer/leo/ virgo/libra/scoꝛpius /sagittarius/ capricoꝛnus/aquariꝰ/piscis. Et istis qualitates branchaꝛum arboꝛis el'alis attribuit. nam arieti qualitatē ignis attribuit. tauro qualitatem terre. gemini qualitatem aeris. ⁊ cancro qualitatem aque. ⁊ sic de alijs per ordinem. Et dicit: q̄ aries ē mobilis et masculus. cuius planeta dicitur mars. Et dicit q̄ eius caput est bonuꝫ in medio ⁊ in fine. ⁊ sic de alijs per ordinem.

¶ Etiam considerat astronomus septem planetas errātes: qui sunt saturnꝰ iupiter

mars sol venus mercurius ⁊ luna: ⁊ sistis planetis q̄litates elementoꝝ attribuim⁹ effectiue ⁊ appropriate: sc̄z hoc q̄ requirit planeta iferius: que naturis supra celestibus indigent: vt moueant ipsa ad instinctus gñabilissi ⁊ corruptibilissi naturales/ ⁊ ad modos: per quos plante vel animalia viuere possint/ aut in priuatiōē ⁊ corruptionē deuenire. vt cursus naturalis non cesset. Et dicit: q̄ saturn⁹ est de cōplexione terre/ ⁊ q̄ sit malus/ ⁊ plumbum sit ex parte eius/ et dies sabbati similiter. Et q̄ iupiter sit de complexiōe aeris/ ⁊ q̄ sit bonus ⁊ q̄ stagnum et dies iouis sint ex parte ipsius. Et sic de ceteris p ordinē. ¶ Cōsiderat etiā astronomus momēta/ horas/ dies/ mēses/ annos/ ⁊ motus rerū/ ⁊ q̄m cōplexiones ⁊ respect⁹ signoꝝ ⁊ planetarū per cursus illoꝝ in diuersos status temporis mutatoꝝ. ¶ Considerat etiam rep abundantiam in fructibus ⁊ defectū. Jtē sanitatē ⁊ infirmitatem: lucrari ⁊ perdere officia ⁊ preliorū victorias. Et sic de ceteris reb⁹ similibus istis. Et ad considerationes omniū predictoꝝ radices: truncū: branche: rami: folia: flores: et fruct⁹ arboꝝ naturaliū sunt nature primarie generales. q̄ q̄m eoꝝ dispositiōes ⁊ naturas dispositā sunt ad recipiēdū impressiones superiores seu influētias. sicut regula: q̄ q̄z suam dispositionē influentiā recipit a sole per ignē ⁊ terrā/ ⁊ cera: q̄ mollificationem ⁊ dissolutiōez recipit per solē: p ignē: et per aerē. Et sic de ceteris reb⁹ similibus istis. Jdcirco valde necessarium est astronomo scire philosophiam. que est de generatiōe ⁊ corruptione in tractatu ⁊ p̄cessu: quē fecimus in arboribus naturalibus significata. ¶ De arte iuris.

Iurista considerat iustitiam i his que sunt licita ad euitandū illicita. vt sit pax et charitas inter gētes in amando deum ⁊ ei seruiendo/ ⁊ ad faciendum ei reuerentiaz ⁊ honorem/ que ei conueniunt. Jdcirco dicunt: q̄ principia iuris sunt deum diligere: honeste viuere: et vnicuiq̄z quod suum est reddere. Et quia deficit charitas in gentibus: et boni speciale plus diligitur q̄ publicum: iducta est scientia iuris: in qua posite sunt leges et canones ad conseruandum hoc: quod conuenit publice vtilitati ⁊ speciali et ordinationi illius boni. Jdcirco inuenti sunt iudices aduocati ⁊ doctores ad cōseruandū et tuendum scientiam iuris p̄ mandatū pape ⁊ imperatoris/ ⁊ ad positiones quas fecerūt. in quibus scientia iuris sustentatur sunt p̄ncipia naturalia primarie cause: quas in arboribꝰ posuimus. que generales sunt ad particularia. in q̄bus scientia iuris consistit. Que siquidez particularia examinari possunt ⁊ cognosci ⁊ eoꝝ veritates nature ⁊ intentiōes: quare sunt in vniuersalib⁹ positis in processu arboꝝ generaliū et primariū. Que siquidem vniuersalia necessaria sunt cuilibet iurist̄e ad sciendū. vt suam scientiaz melius cognoscere possit/ ⁊ vt in defectib⁹ particulariū recurrere possit ad perfectiones superiores ⁊ gñales: ponēdo cōcordātiā inter gñalia ⁊ spālia siue inter vniuersalia ⁊ particularia. sicut inter totuz ⁊ ei⁹ partes. ¶ De arte medicine.

Medicina est: vt sit sanitas. Jdcirco medicus p̄siderat qualitates entiū necessariorū ad cōseruandū sanitatē: ⁊ ad destruēdū infirmitatē p̄ accēntia innālia causatā. Jdcirco disponit ⁊ ordinat nām patiētis: vt ī actu rideat sanitas: q̄ in ipo eē solebat. Et p̄siderat decoctiones et emplastra: electuaria: balnea: flobothomias: dietas ⁊ cetera his silia. Cōsiderat etiā grad⁹ febriū ⁊ planetarū simplicitatē ⁊ iterpolatiōes febriū. Cōsiderat etiā horas: in q̄b⁹ incipit infirmitas: ⁊ in q̄b⁹ desinit siue terminat. ⁊ sic de alijs. q̄ significauim⁹ ī p̄ncipijs medic⁹. Jn oīb⁹ istis p̄ticularib⁹ inferiorib⁹ sunt cause p̄marie p̄ticulares gñales. q̄ sunt supra q̄ in p̄cessu arboꝝ p̄sistūt. ex q̄b⁹ siue p quas p̄mi medici p instictū nālē hītū medicine suā artē p̄siderauerūt. ⁊ iō illa p̄ncipia sunt valde necessaria illis: q̄ de scia medic⁹ se ītromittūt. vt p p̄n⁹ vīa hFe possint cognitionē de p̄ticularib⁹. Et illi medici q̄ ita sepe deficiūt in suis experimēt⁹: cognitionē nō hīnt de p̄mis p̄cipijs nālibus. Jdcirco per medicos q̄plures hoīes moriūtur: q̄ sine ipis viuerēt p p̄cordātiā supra exītem ⁊ appetitus ⁊ instinct⁹ nāles

in industria quã dant ad regẽdũ eor̃ particularia. Quoniam per instinctum naturalem hz canis industriam ad comedẽdũ herbas: vt vomitum faciant. per ẽs quidẽ herbas ei nociua et indigesta ꝓficiat vt sanitatẽ hr̃e possit. Et idez facit catus: sm q̃ experientiã habemus.

¶ De philosophia.

Philosophus veritatẽ rerũ scire desiderat. vt in illo scire delectationem habere possit. Idcirco suuz intellectũ fortificat ad habendũ vnũ habitum vniuersalem sub quo pluriũ veritatũ cognitionẽ habere possit/ ⁊ de scientijs in plurib⁹ veritatib⁹ extensis. vz i earuz similitudinib⁹. Idcirco philosophus considerat causas p̃marias ⁊ reales. ⁊ per ipsas ad realia particularia descendit. et ipsa inuestigat cũ causis p̃marijs. Et eius inuestigatio cõsistit in ascendẽdo ⁊ descẽdendo ex causis superiorib⁹ ad inferiora/ et de inferiorib⁹ ad superiora. ⁊ in effectibus illarum habet cognitionem ex ipsis. Causas ẽro primarias in arboribus naturalibus significauim⁹ ⁊ in earuz partib⁹. ex quibus sunt cõstitute assituate ⁊ ex pluribus habitibus indute.

¶ De theologia.

Theologia loquitur de deo. vidz de eius essentia ꝓprietatib⁹ dignitatibus ⁊ eius operatiõib⁹. quas habet in seipso ⁊ in creaturis. Supponit etiam: q̃ deus habet omnem perfectionem siue complementũ in suo existere et agere: ⁊ q̃ nullum habet defectũ nec indigentiã alicuius rei: ⁊ q̃ sit finis ⁊ perfectio omniũ creaturarũ. Et in huiusmodi considerationibus theologus finez sequitur brancharum arboris humanalis: et etiam radicum ⁊ oĩm partiũ arboris. Idcirco maiorem habet delectationẽ in considerationibus suis q̃ aliquis alius ratione nobilitatis obiecti. Et cum se inclinat ad considerandũ naturas primarias sm philosophiam: tunc venit ad scientiam. ⁊ positiones primas: quas facit i theologia: in necessarias demonstrationes conuertit et rationes. Et ideo theologi philosophi maiorem delectationem habent in theologia q̃ alij. quia de necessitate principia attingunt positiua. que simpliciter cõsiderantur sm auctoritates ⁊ opiniones verorũ. Quare philosophia multum est necessaria ad sciendum theologiam et ad vincendum errores et iniurias et falsas opiniones. que sunt contra veritates. in quibus theologia est sustentata: et per illam est habituata.

¶ De situ arboris humanalis.

Arbor humanalis assituata est ex quinq̃ naturis: ex quibus est constituta. quia vna assituatio est per arborem elementalẽ/ alia per vegetalem/ alia p̃ sensualem/ alia per imaginalez/ ⁊ alia per rationalem. Per elementalẽ habet corpus circulatum triangulatum ⁊ quadrangulatum. Et per vegetalem habet corporalitatem assituatam sm figuras arboris elementalis. que in se continet corporalitatem maiorem q̃ vegetalis. Et ideo simpliciter non potest homo cogitare figurã corporalem sm arborem vegetalem. quia sua corporalitas tangi non potest nec̃ videri. Et assituatio quã ab illa accipiũt petrus et martinus: est per generationem ⁊ corruptionem priuationem et renouationem/ et etiaz per alias partes arboris. Et assituatio que est per sensualem est: sm q̃ potẽtie sensitiue assituate sunt i brãchis: ramis: folijs: florib⁹: ⁊ fructib⁹: vt dictũ ẽ. ⁊ idẽ est de arbore imaginali. que est de similitudinib⁹ assituationũ realiũ. Et hoc idem est de situ arboris rationalis. sm q̃ dictum est. in qua est assituatus per memoriam in occipite: per intellectuz in frõte: et per voluntatem in corde. ⁊ per trunc̃um in omnibus partibus corporis.

¶ De tempore arboris humanalis.

Arbor humanalis consistit in tempore: et est in tempore sm dispositiones arborum: ex quibus constituta est. Quia sm q̃ arbores diuerse sunt: in tempore diuersimode consistunt. sicut ignis: qui in omni tempore martinum calefacit: et vegetatiua: que in vno tempore facit martinum esse sanum: ⁊ in alio infirmum. Et sensitiua ip̃z

sentire facit in vno tempore calorem: ⁊ in alio frigiditatem: ⁊ in vno tempore famē: ⁊ in alio sitim. Et imaginatiua in vno tpe ipm mouet ad delectationē: ⁊ in alio tēpore ad iram. Et rōnale ipm mouet ī vno tēpore ad iustitiā: ⁊ in alio tpe ad illicita siue ad iniuriā. Ti semp ī martino simplr cōsistit tēpus/ ⁊ martin⁹ in tpe similr. Sz qz martinus cōsistit ex diuersis ptib⁹ ⁊ naturis: diuersificat tēpus in sit'uationib⁹ tēporis/ q̄ siquidē sit'uationes nō sunt de sua essentia, sicut intellect⁹: q̄ accipit sit'uationem corui in imaginatiōe/ ⁊ ipm considerat ī vno tpe albū/ ⁊ in alio nigrū. q̄ sic̄dē cōsideratio nō est de essentia corui: nec de essentia sui coloris. sed est species multiplicata de sit'uationibus ⁊ de figura corui in imaginatione impressis. in qua intellectus ipsas imprimit. Sicut littere sigilli: que in cera imprimunt suas similitudines: que. nō sunt de sua essentia.

¶ De loco arboris humanalis.

ARbor humanalis ꝓsistit ī loco/ ⁊ locus in ipsa. sicut partes quedā cōsistunt in alijs. Ti martinus tot⁹ stat in loco/ sz tot⁹ locus non stat in martino. qz si totus staret in ipō: leo et turris locū nō haberent: in q̄ starent. Sz inquantū martinus determinatus est fm quinq; arbores: ex q̄b⁹ ꝓstitut⁹ est: diuersi modi in loco ꝓsistit: sicut pvnū modum stat in arbore el'ali: q̄ ipm ī loco determinat. q̄ in se ꝓtinet figurā circularē triāgularē ⁊ quadrangularem, ⁊ plenā ex longo amplo ⁊ ꝓfundo. Et vegetatiua stare facit martinū in loco: inquātū suā figuram facit vegetatā. Et sensitiua sit'r martinuz in loco stare facit: inquantum est extensa in vegetatiua et elemētatiua. Et imaginatiua similiter inquātū se ponit inter frontē ⁊ occiput. vbi fit fantasia ⁊ multiplicatio specierum fantasticarū sub speciebus imaginationis. Et rōnatiua martinū in loco stare facit: inquātū ipz mouet de vno loco in aliuz. Et in martino locus cōsistit accidētaliter: inquātū se ponit in maiori virtute in vno loco q̄ in alio. sicut in cerebro in quo se ponit p recolere ⁊ intelligere ad faciendū iudicium de entibus/ et in corde per amare ⁊ per diligere bona diligibilia/ et per odire mala odibilia. verum tamen rationatiua simpliciter in loco nō consistit. sed accidentaliter fm conditiones illorum: in quibus consistit. sicut arbor nauis. que de vno loco in alium mouetur ratione motus nauis: in qua arbor consistit.

¶ De floribus arboris humanalis.

FLores arboris hūanalis sunt ex quinq; naturis. videlicet ex natura elementali/ vegetali/ et sensuali/ imaginali/ ⁊ rationali. Per el'alem el'are est flos: inquantum homo est el'abilis ⁊ elementatiuus ex quib⁹ el'are resultat. Elementabilis est: inquantuz generabilis est ex quattuor el'is. Elementatiu⁹ est homo: qui alium hominem generat. idcirco elementare est flos: ex quo sequitur el'atum. ⁊ est flos: quia radices arboris el'alis naturaliter ⁊ truncus branche rami ⁊ folia se habent ad florez. qui est superior ratione maioritatis finis: inquantum propinquior est elementato. quod est pars hominificati. ¶ Vegetare est flos in hac arbore. ad quē se habēt radices arboris vegetat' ⁊ truncus branche rami ⁊ folia. Idcirco est flos: quia per illud viuunt homines ex causis exterioribus. que intrant per gustare tangere ⁊ odorare. quas vegetatio vegetat ⁊ transmutat in speciem hominis. sine quibus viuere non posset. ¶ Sentire est flos: per quem homines sentiunt videndo/ audiendo/ odorando ⁊c̄. Idcirco est flos: quia radices arboris sensualis ⁊ truncus branche rami ⁊ folia se habent ad sentire. vt homines sentiant et sentiātur. Et flos qui est sentire: generalis est: inquantum se extendit ad plures florez. videlicet ad florez videndi/ audiendi/ odorandi/ gustandi/ tangendi/ ⁊ affandi/ siue loquendi. ¶ Imaginari est flos arboris imaginalis ad quem se habent radices truncus ⁊c̄. Idcirco est flos: quia p imaginari. retinent homines in memoria res absentes. que fuerunt audite/ odorate/ ⁊ gustate/ tacte/ ⁊ affate/ siue locute. ¶ Rōnari est flos: ad quē sue radices se hñt. ⁊ sic de trūco ⁊c̄. Idcirco est flos: vt hō sit rōnatus/ ⁊ q̄ h̄ō qō facere voluerit fa

ciat cum ratione. quia ea que cū ratione facta sunt bona sunt ⁊ magna/ durabilia ⁊ ꝛtuosa/vera ⁊ amabilia.⁊ ī ipsis homo vtitur intellectu ⁊ fine: quare creatus est. et quando facit contrariū: facit sicut animal brutum in suis operibus/⁊ flores stare facit ociosas.qui sub eo sunt.per quoꝛū ociositatē ad finem quare sunt: venire nō pñt.Et in hoc passu cognoscitur: quomodo est graue peccatum: q̄ tot nobiles flores a fine deuiat:quare sunt.

¶De fructu arboris humanalis.

FRuctus arboris humanalis est duplex. quoniam vnus est ratione existentie/ ⁊ alius ratione agentie. Ille qui est ratione existentie: est fructus p quem homo est hoc qđ est.⁊ hunc fructū habent fructus : qui sunt sub eo.vt ex elementato vegetato sensato et rationato fit hōificatus. Et in hoc fructu stat aliq̄ fructus in potentia cum conditionibus aliorum fructuū.quas pater potest dare filio: quē generat.arboꝛe rōnali excepta.que p creationē venit. et ideo habent homines libertatē:q̄ si per gñationē arboꝛ rōnalis veniret:ita se haberēt homines naturaliter ad ratiocinandū: sicut ad videndū audiendū ⁊c̄. ⁊ perderentur merita ⁊ virtutes morales. ⁊ plura alia incōueniētia inde sequerentur . ¶Fructꝰ per agentiā est ꝓm finem.vꝫ homo est vt deum recolat/intelligat/amet/honoꝛet/⁊ ei seruiat/⁊ oēm reuerentiā faciat. Et iste fructus nobilioꝛ est ꝓio fructu ⁊ etiā altioꝛ.qm̄ primꝰ fructus est:vt iste fructus sit.⁊ eiꝰ virtus siue nobilitas cōsistit in virtute obiecti ⁊ nobilitate. quod quidē obiectū est deus omni honoꝛe dignissimꝰ.⁊ est dignus:quod recolatur intelligatur ⁊ ametur honoꝛetur et ei seruiatur plusq̄ aliqđ aliud ens qđ non est deus.Et ī hoc passu cognoscitur: quomodo magnum defectum faciunt homines :qui plus suos filios diligunt:inquātum sunt ab ipsis hōificati ⁊ deriuati: q̄ qꝛ creati sunt ad honoꝛandum deum et ei seruiendum:quia in intentione cōtū de maioꝛi fine faciunt minoꝛem. Ꝑcirco contra rationem vtuntur ⁊ faciunt ⁊ contra eoꝛum principia naturalia. ⁊ deuiari sunt a fine:quare sunt.in cuius deuiatione ad gloꝛiam peruenire nō pñt. Et idem sequitur in hominibus: qui plus diligunt seipsos honoꝛari q̄ deum. ⁊ plus diligūt fructus brancharum sensualium ⁊ floꝛum q̄ fructus brancharum rationalium. Et ita sunt sicut lapis:qui de loco alto ad locum infimum descendit. Et in hunc descensum descendunt homines in abyssum. de quo nunq̄ exibūt nec habebunt aliqd cū quo ad supernam gloꝛiam ascendere possint. quia caput tenent inferius ⁊ pedes superius.inquantum intētiones primas puertunt in secundas.

De arboꝛe moꝛali.

Summarium.

ARboꝛ ista moꝛalis ē duplex sc̄z pꝛauum truncum.Et idem de suis radicibus ꝓm q̄ per figuram sequentem significatur. Et hoc inquantum dicta arboꝛ est de virtutibus et de vitijs. De arboꝛe vitiosa dicetur suo loco. Hunc de virtuosa dicimus : q̄ diuiditur in septē partes vt alie arboꝛes.ſ.in radices/truncū/ brāchas/ramos/folia/floꝛes/⁊ fructus.

¶ Radices sunt pꝛicipia generalia hui⁹ artis:vt in pꝛemissis arboꝛibus.

¶ Trūcus est mos cōfusus et generalis

¶ Branche sunt virtutes cardinales ⁊ theologales.

¶ Rami sunt similitudines ramoꝝ realiū.

¶ Folia sunt accidentia virtutum.

¶ Floꝛes sunt merita acq̄sita p virtutes.

¶ Fructus est merces siue retributio.

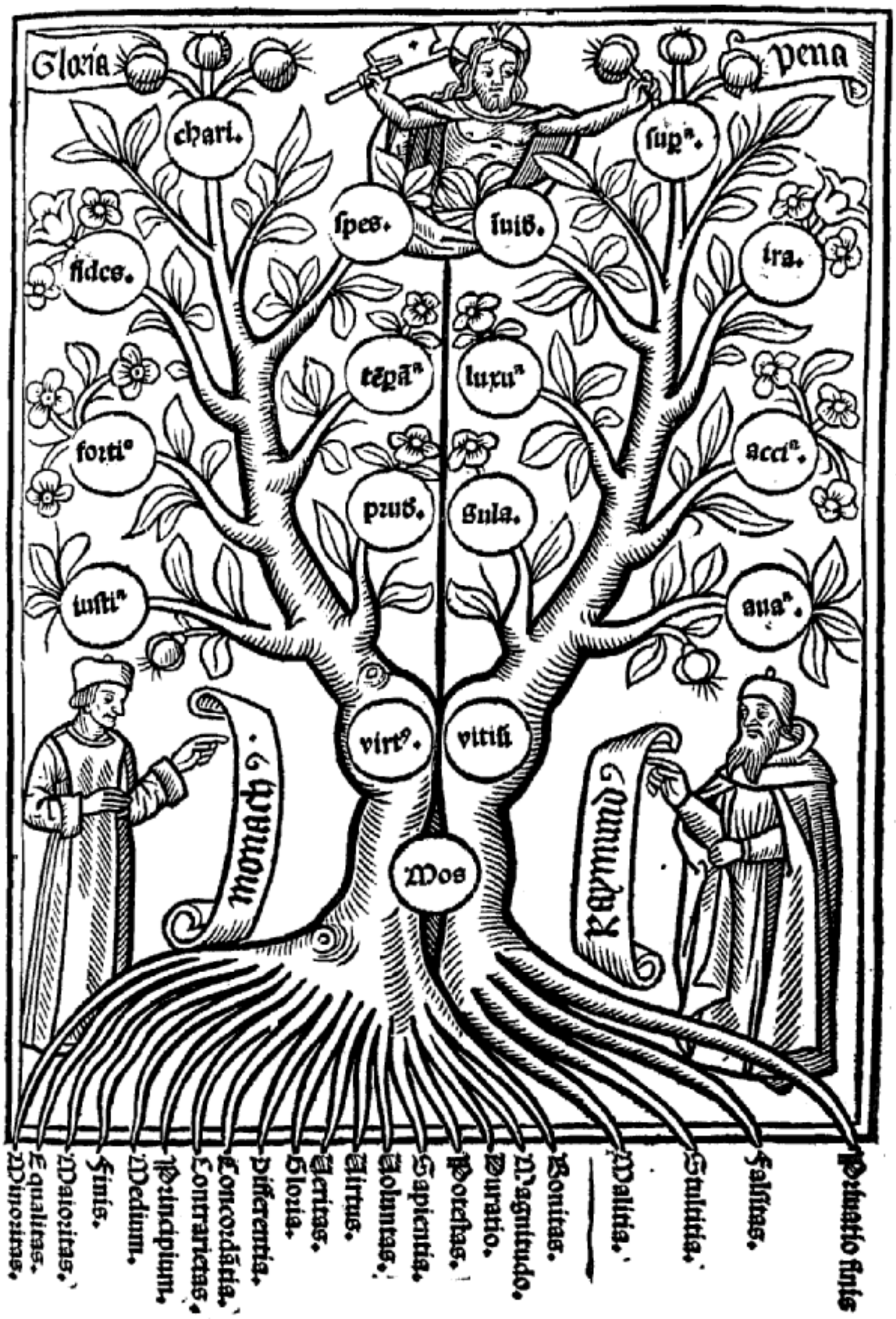
Gloria
pena
charı.
spes.
fidcs.
fortıº
tẽpãn
prud.
iustın
virtº.
Mos
luıs.
luxun
gula.
vitiũ
supn.
ira.
accidn.
auan.
Dyabolus
Mundus
Caro
Finis
Malicia.
Stultitia.
Falsitas.
Peruersio finis
Bonitas.
Magnitudo.
Duratio.
Potestas.
Sapientia.
Voluntas.
Virtus.
Veritas.
Gloria.
Differentia.
Concordãtia.
Contrarietas.
Principium.
Medium.
Finis.
Maioritas.
Equalitas.
Minoritas.

Arbor moralis.

¶ De arbore morali.

ARbor ista ē du plex. vna ps est de bonis moribus noiatis sub rōne xtuti lucratarū siue acqsitarū. q̄ sunt sillitudines arboris hūanalis real. Alia pars est de malis moribus sub rōne vitiorū dictis siuevocatis: q̄ sunt dissimilitudines similitudinū ptiū arboris humanalis. Dicem⁹ ergo p̄mo de p̄ma pte. post modum de scda. ¶ Prima ps diuidit in septē ptes. vz in radices/ trūci/ brāchas/ ramos/ folia/ flores/ ⁊ fructus.

¶ De radicibus arboris moralis.

RAdices arboris moralis sunt sillitudies radicū arboris humanalis. sicut bonitas moralis: q̄ est sillitudo bōitatis realis/ ⁊ magnitudo moralis: q̄ est sillitudo magnitudinis realis/ ⁊ pseuerantia moralis: q̄ ē sillitudo duratiōis realis/ ⁊ potestas moralis: potestatis realis/ ⁊ intelligere morale: qđ est de reali/ ⁊ virtus moralis: q̄ est de reali virture/ ⁊ amare morale: qđ est sillitudo amare realis. Et idē est de veritate: delectatiōe: dīa: cōcordātia: q̄rietate: p̄incipio: medio: fine: maioritate: equalitate: ⁊ minoritate moralibus. q̄ sunt similitudines veritatis delectationis differentie ⁊ aliar̄ realium. Et oēs iste sillitudies morales sunt impressiones formar̄ realiū p̄marū ⁊ naturaliū. Et sicut forme reales ⁊ subales sunt ex q̄nq̄ naturis (sm q̄ in arbore hūanali dictum est) ita sunt impressiones morales sillitudines quinq̄ naturar̄ realiū. velut bōitas moralis: que ē bona sub rōne elationis vegetatiōis sensualitatis imaginationis et rationalitatis. ¶ Est bonitas moralis sub rōe elationis: sicut hō bonus q̄ vtitur elatis ordīate: inquātū ipsa ad finē applicat: q̄re sunt. sicut sunt panis ⁊ denarij: q̄ elemētata' sunt/ ⁊ ex illis elemosynā facit pauperib⁹: q̄ ipsa querunt ꝓpter deum: q̄ ipsa creauit: vt hoīes diuites ⁊ pauperes viuerēt. ¶ Bonitas moralis est sillitudo bonitatis vegetalis: inquātū hoīes bene ipsis vegetatis vtunt̄. velut hō bon⁹: q̄ vegetata ꝯgregat: vt bonas operationes faciat. per quas deus honoretur/ ⁊ ei seruiatur/ ⁊ ab illis accipiat hoc: qđ ei est necessariū ad viuēdū. ⁊ dat sll'r ex ipsis elemosynā pauperib⁹. p quor̄ necessitatē arbor vegetalis ipa trahit sub terra siue a terra: ⁊ ipsa deuenire facit in fructū ⁊ hō iustus ipsa cōgregat/ ⁊ diuidit cū iustitia ⁊ charitate illis: q̄ ipsis indigēt. ⁊ ex ipsis accipiūt cū iustitia ⁊ tēperātia. vt vitā bonaz hr̄e possint: cū q̄ deo fruire possint. ¶ Est bonitas moralis sub rōne sensualitatis: sicut hō bon⁹: q̄ bene vtitur sentire in videndo audiendo. ⁊ sic de ceteris floribus sensitiue q̄ boni sunt. ⁊ bñ vtit̄ videre suo: qñ sensualia videt ⁊ ex ipsis accipit bona significata: q̄ significāt. Sicut in vidēdo pulchrū filiū/ pulchrā feminā/ pulchrū florē/ pulchrū equū ⁊c. in quib⁹ deus dz laudari: qui ita pulchras creaturas creauit. Et idē est de alijs floribus. sicut hō bon⁹: q̄ cū īstrumēta audit sonare/ ⁊ sll'r cū audit verba dei: bñ vtitur illo audire: inquātuz bonitatē ꝯsiderat: quā xba significāt/ et melodiā: q̄ est in alia vita audita. ¶ Bonitas moralis sub rōne imaginatiōis cō sistit: sicut hō bon⁹ q̄ res imaginatur/ ⁊ ex imaginatione trahit bona significata: q̄ applicat ad bonas operationes. Sicut homo qui imaginatur opera mīe. ⁊ ex illa imaginatione se mouet ad operatiōes que sunt bone. ⁊ cū imaginatur pulchras feminas: ⁊ imaginatio mouet ipsum ad carnales delectationes. ⁊ se mouet ad cōtrarium in imaginādo turpitudīes: que sunt in feminis. q̄ non sunt digne noiari neq̄ scribi: ⁊ ex illo motu se mouet ad castitatem. que est bonus motus. ¶ Est bonitas moralis recolere bonum; intelligere bonū et diligere bonū/ ⁊ bonitas ē magna sm magnitudinem recolendi intelligendi ⁊ amandi. Et est durabilis: sm q̄ durat recolere intelligere ⁊ amare. ⁊ potest esse potens in bona recolere intelligere amare. et sic de alijs rebus sll'b⁹ istis. Quare in exemplo quod dedimus de bonitate sm quinq̄ naturas reales arborum: potest homo intelligere magnitudinem moralem. que est de magnitudinibus realibus sm quinq̄ naturas arbor̄. et idem de duratione morali et ceteris

similitudinibus moralibus.sicut radices nāles ⁊ reales sibi adinuicē suas dāt sil'itudines.sicut bonitas:q̄ est i arbore cl'ali suā dat sil'itudiez magnitudini/⁊ magni° sil'itudinē suā bōitati.⁊ sic de alijs. ita radices morales sibi dāt adinuicē suas sil'itudines.sicut bōitas moralis:q̄ magni^em moralē facit bonā.⁊ magni° moralis que bonitatē moralē facit magnā. sicut hō q̄ magnā hz aīositatē in bello:qz vereclidiā timet ⁊ diligit honorē.quā magni^em bonitas facit eē bonā/⁊ magni° facit bōitatē eē magnā.qm̄ illa bōitas ē magna q̄ve reclidiā magnoꝝ defectuū euitat/⁊ p quā veniunt magne felicitates ⁊ honores.Et iō cū hoīes ornati ⁊ induti de moralitatibus tāgant ⁊ tentent ab aliq̄b⁹ defectibus:q̄libet moralitas aliā tāgit/⁊ sibijnuicē dāt suas sil'itudines.⁊ ita hoiez invirtute fortificāt cōtra vitiū.⁊ i illa ipm assuescūt.vñ sicut sinapis nām hz: q ꝙtoplus hō ipam ducit:tāto fortior ē.vel sicut bestia rebellis:q̄ quātomagis pcutit:vt vltravadat:tātomagis retrouertit.⁊ idez ē de mala femia q̄ correctōez nō recipit:ita hoies ꝛtuosi quātomagis tāgunt ⁊ tētātur:vt se moueant ad vitia:tāto magis se mouēt ad cōtraria vitioꝝ: vz ad virtutes morales:q̄ cōsuete sunt: q seinuicē iuuēt ꝛ cor inimicos. Et in hō passu cognoscit: q deus benedict⁹ pmittit hominē iustuz tentari a demonibus ⁊ ab hominib⁹ malis paupertate in honorib⁹ ⁊ alijs cōtrarijs.pspitatib⁹:vt sint fortiores/⁊ vtvtantur sepius habitibusvirtutū.qz quātomagis vtunt:tātomeli⁹ dispositi sunt:q de⁹ benedictus eis suā gratiam trāsmittat. que magnum locum et bonum reqrit:in quo multum intrare possit.

¶ De trunco arboris moralis.

Truncus arboris moralis est ex naturis et essentijs radicum. ex quibus constitutus est.et est mos confusus ⁊ generalis. in quo sunt i potētia mores particulares.quib⁹ homines bene morigerati sunt habituati/sm habitus quos attrahunt a trunco in branchis ramis floribus ⁊ fructibus:ex quibus nascūtur exeunt ⁊ sunt/sm q̄ durāt p durationē/⁊ sm q̄ sunt amati p voluntatē/ ⁊ possificati p ptātem/⁊ p bonitatē boni ⁊ ad finē moti:quare sunt.cū intellect⁹ illū finē intelligit.⁊ cōcordātia cōcordat pncipia ⁊ media. vt ad finē venire possint cōtra ꝓiecta tē.que principijs ⁊ medijs ꝓdicit.vt concordātia sit i hitibus ociosa ⁊ suo fine vacua. ¶ Trūcus arboris moralis est inuisibilis.⁊ tāgi nō pōt neq̄ imaginari sub figura circulari quadrāgulari nec triāgulari.⁊ hoc est:qz nō est de natura corpali. sed est sil'itudo illius nature ⁊ nature spiritualis.quē quidē truncū attingit intellectus i hoc q̄ intellexit ex radicib⁹ realibus ⁊ ex trūco reali.de quo est trūc⁹ moralis.cuius est sil'itudo i memoria sustēta ta:q̄ ipam recolit/ ⁊ voluntas:q̄ ipam diligit. ꝓdcirco ex illis trahit intellectus habitus: q̄ dispositi sunt ad recolēdū intelligēdū ⁊ amādū.sicut hitus iustitie prudētie ⁊ ceteraꝝ ꝛtutū moralū.q̄ pnt esse ex trunco eis ita gnali sm sil'itudines.sicut massa ferri ad figurā cultelli gladij ⁊ martelli. ¶ De brāchis arboris moralis.

Brāche arboris moralis sunt septē ꝛtutes. Et q̄ttuor sunt cardinales/ ⁊ tres theologales. Cardiales sunt iustitia/ prudētia/fortitudo/⁊ tēperātia. Theologales sunt fides/ spes/⁊ charitas. Differētia est inter q̄ttuor cardinales/⁊ tres theologales:inquātū p q̄ttuor se hz hō ad bene vuēdū i hac vita.⁊ q̄libet hō eas hre pōt: sm q̄ nāliter trahere pōt sil'itudines ex primis naturis truncī moralis.q̄ sunt cōfuse ⁊ dispōsite ad ducē dū in actu. Sed tres virtutes theologales haberi non pnt sine gratia dei.⁊ illas dat: cui sibi placet. qz vie sunt ad aliam vitā. Eas tñ libēter dat hoibus ornatis ⁊ indutis ꝛtutibus cardinalibus que cū illis.s.theologalibus cōcordātiā habēt.

¶ De iustitia.

Iustitia est illa virtus: ratioue cuius hoīes reddunt vnicuiq̄z : qs suū est. Justitia est ex radicibus arboris:⁊ maxime ex equalitate.ratione cuius bonitas magnitudo ⁊c. sibi dāt inuicē equaliter suas sīmilitudines. ⁊ i illa

equalitate dãdi nascit ⁊ stat iustitia. qñ iustũ est: ꝙ magnitudo suã det sĩlitudinẽ bonitati: ex quo bonitas dat ei suã sĩlitudinẽ. Et bonum est: ꝙ similitudines equaliter sint date. ⁊ est magnũ similiter ⁊ durant. quia equaliter sibĩmicẽ suas dant similitudies. Et ideo iustitia bona est magna ⁊ durabilis ĩ equalitate hmõi datio num. Et in hoc passu cognoscitur: ꝙ datio extra equalitatẽ facta nõ durat. sicut cum martinus fessus est dãdi magna petro: cuz idẽ petr⁹ ei dat parua. Et hoc est: qz magnĩ° ⁊ paruitas sunt ꝟria. cum qua cõtrarietate hz iniuria cõcordantiã ꝓtra iustitiã. que est ex cãis magnis ⁊ equalibus/⁊ paruis ⁊ eq̃lib⁹. ¶ Justitia est virtus: ratione cuius memoria habet iustũ recolere/⁊ intellectus iustum intelligere/⁊ voluntas iustum amare. Jdcirco voluntas naturaliter diligit iustitiã: vt habere possit per ipsam iustũ amare: ⁊ ꝙ memoria in ipsa recolere possit: ⁊ intellectus intelligere. Ē rõne iustitie diligit voluntas in memoria iustũ recolere. ⁊ in ĩtellectu iustum intelligere: quare mouet hoies ad iustũ recolere intelligere ⁊ diligere. Et idez facilit memoria ⁊ intellect⁹. vt induti sint habitu iustitie inuicem cũ voluntate: ⁊ ꝙ omnes tres custodiãt iustitiã cõtra suos inimicos. qui sunt iniustũ recolere intelligere ⁊ diligere. que sunt cõtra iustitiam: cũ hoies ocios sunt in accipiẽdo similitudines naturaꝝ primarũ/⁊ accipiunt dissimilitudines illaꝝ. Sicut hõ malus: qui iniuste accipit sĩlitudinẽ malitie cõtra similitudinem bonitatis: ⁊ qui accipit paruam similitudinem bonitatis cõtra magnã sĩlitudinem bonitatis. Et sic de alijs reb⁹: in quib⁹ nascit ⁊ stat iniuria. q̃ est priuatio iustitie.

¶ De prudentia.

PRudẽtia est illa virtus: ratione cui⁹ hoies sapiẽtes eligũt ea: q̃ sunt bona/⁊ euitãt ea: que sunt mala. ⁊ diligunt plus maiora bona ꝙ minora/⁊ plus timẽt maiora mala ꝙ minora. ¶ Prudentia maxime est ex parte intellectus. quoniam sicut olea inserta in oleastro ad suam speciẽ trahit ⁊ naturã hoc: quod venit ex oleastro: sic intellectus habituat⁹ prudentia ⁊ indut⁹: sibi ⁊ eius nature attrahit hoc: qꝫ venit sub habitu prudẽtie bonitatis magnitudinis durationis ⁊c. Quare sicut ignis fortius in pipere regnat ꝙ cetera ela: sic intellectus regnat forti⁹ in habitu prudẽtie ꝙ cetere radices arboris. Et ideo prudentia plus crescit ⁊ multiplicat in habitu: quẽ intellectus accipit: ꝙ in habitib⁹: quos accipiũt memoria ⁊ volũtas. Et cũ perdit habitus/⁊ in priuationẽ deuenit maiorẽ cui pã habet intellect⁹ ꝙ memoria ⁊ voluntas. qz prudẽtia plus participat cũ intellectu ꝙ cũ memoria vel cum volũtate: obiecta bona ⁊ magna illuminat p experiẽtiam volũtati ⁊ memorie. Jdcirco hoies amici prudẽtie inquirũt experimẽta rerũ: q̃ videri imaginari recoli pñt ⁊ amari ⁊ etiã audiri gustari ⁊ tãgi. Et in illa inquisitione diu cogitãt: quousqꝫ lumẽ illuminauerit memoriã ⁊ volũtatẽ: vt sit facta electio illi⁹ rei: q̃ bona est ad amãdũ recolendũ ⁊ intelligẽdũ/vel ad odiendũ. Jdcirco memoria in illo tpe iuuat ad faciẽdũ electionẽ ⁊ iudiciũ. inquãtũ recolit sĩlitudines primaꝝ naturaꝝ ⁊ dissimilitudines illaꝝ. Jder qꝫ recolere memoria disponit volũtati amabilitatẽ sĩlitudinũ ⁊ odibilitatẽ dissimilitudinũ: vt volũtas se moueat ad amandũ sĩlitudinẽ bonitatis realis: ⁊ sĩlitudinẽ magnitudinis realis. ⁊ sic de alijs: ⁊ ꝙ se moueat ad odiendũ eaꝝ dissĩlitudines. Jdcirco qñ intellectus ⁊ memoria cõcordantiã hñt ad representãdũ sĩlitudines volũtati cõtra malas sĩlitudines: ipam inclinãt ad amãdũ prudẽtiã/⁊ ad odiẽdũ ei⁹ ꝟria. cũ ita sit: ꝙ ptãs maior sit ĩ intellectu ⁊ memoria ꝙ in volũtate tãtũmodo. Aliqñ tñ cõtingit: ꝙ memoria ⁊ intellect⁹ repzesentant volũtati bonas sĩlitudines ⁊ malas. ⁊ volũtas eligit malas ⁊ bonas dimittit. Et hoc est: qz intellectus ⁊ memoria vtuntur minori potestate ⁊ minori magnitudine bonitatis durationis virtutis ⁊ veritatis. ⁊ memoria minores fines recolit/⁊ fines maiores obliuiscitur.

¶ De fortitudine.

FOrtitudo est ille habitus ⁊ virtus: p quã hoies sunt fortes ꝰ vitia/⁊ nitunt ad lucrãdũ vir-

tutes. ¶ Fortitudo ē maxīe rōe ptātis. q̄ regnat ībōitate/magnitudie/duratione/ sapia/ꝛ volūtate/ Xitate/ꝛ glia/dfia/ concordātia/ꝛ ℨrietate/cōpellūt ꝛ fortificāt principiū mediū ꝛ finē/ꝛ maiozitatem cō tra minozitatē/ꝛ equalitatē illoꝝ: q̄ bona sunt ꝓtra equalitatem illoꝝ q̄ mala sunt. Idcirco cū fortitudo est tacta ꝓtra bonitatē cū malitia: tunc fortificat bonitatem cū magnitudie ꝛ ceteris naturis primarijs. Et cū est tacta fortitudo cū paruitate cōtra magnitudinem multiplicat siue fortificat magnitudinē in maiozitate cōtra minozitatē ꝛ paruitatē. Idcirco milites in bello sunt fortes ꝛ audaces/ꝛ habent magnum animum ꝛ desiderium ad habē dum victoziam. Et cum in mensa tangūtur ꝛ tētant ꝓtra tēperātiā sunt fortes cō tra gulā cū magnitudie bonitatis ꝛ memoze: q̄ recolit. ꝛ cū magnitudie volūtatis: q̄ amat sapiētiā/sanitatem/ꝛ verba licita. q̄ hō hfe nō pōt: cū nimis comedit ꝛ bibit. Et cū miles tētat̄ per luxuriā aut p superbiā aut p cetera vitia: ptās suā similitudinem ministrat naturis primarijs: ꝛ accipit sil'r ab eis suas sīlitudines. vt habitu fortitudinis se īduere possit/ꝛ ornare/ꝛ a vitijs se defendere. Et ad hoc cōcurrunt nature ꝑmarie: fin q̄ ptās se fortificat ī dādo ꝛ recipiēdo sīlitudines illarū.

¶ De temperantia.

Temperātia ē illa virtus p quā hoīes sunt saniozes q̄ p alias virtutes/ꝛ p quā vincunt illicitos appetit⁹. ¶ Tēperātia magis ꝓsistit p equalitatē q̄ p aliqđ alioꝝ ꝑncipioꝝ. Idcirco maiozem hz concozdātiā cum iustitia q̄ cū aliqua alia virtute. qm̄ ante se iuuat cū iustitia q̄ cū alijs virtutibus. qz cū iustitia licita mēsurat: ꝛ cū illa se defendit ab illicitis. ¶ Tēperātia tm̄ se iuuat cū fortitudine cōtra magnos appetit⁹ comedēdi ꝛ bibēdi inquātuz fortitudo ipaz conseruat: quousq; veniat iustitia. que nimios appetitus dimittit/ꝛ minozes appetitus multiplicat. vt appetitus sint equales in potentia digestiua ꝛ retentiua. Et hec eadem equalitas iuuat prudentiam. q̄ docet cautelas ꝛ modos. per quos homines habeant temperātiā contra gulā inquantū in principio mense anteq̄ homines incipiant comedere: ipsos moueat ad recolendum intelligēdū ꝛ amādū temperantiā: ꝛ ad odiēdū gulā ꝛ circūstātias illius. Et homines considerare facit parnam vtilitatem saporis ꝛ magnū ꝑiculuz infirmitatis. q̄ venit. qz magni sapozes ꝛ plures in cibarijs multū recolūtur ꝛ amātur. Quare prudētia consulit: q̄ illi nimij sapozes obliuiscantur: ꝛ tēperātia recolatur ꝛ disponat: vt sit habituata. Sīl sicut q̄ttuoꝝ fratres aut sozores fz īflictū naturalē hfit modū ꝛ nām q̄ se iuuāt ꝰ inimicos suos: sic virtutes cardiales modū hñt ꝛ instinctū nālē: q̄ se iuuent contra vitia.

¶ De fide.

Hides est xt⁹: q̄ cōpellit ītellectū ad affirmādū vel negādū positione illa: q̄ vera sunt. ¶ Fides est vt restauret xitates amabiles ꝛ recolibiles ꝛ cōsiderabiles. vt similitudines illaꝝ sint bone: p q̄s significent. Sicut visibilia oculis absentia quoꝝ sīlitudines accepte sunt in imaginatione. vt visibilia desiderentur: ꝛ q̄ al'sviderī possint. ¶ Fides est maxīe rōne intellect⁹. q̄ credit hoc: qđ intelligere nō pōt. verūtm̄ credētiā suā iuuāt memoria ꝛ volūtas. qz voluntas vult q̄ attingat supponendo veritatem. quaz p rōnes necessarias attingere non potest illo tēpoze. Et hoc vult voluntas: vt possit attingere amabilitates obiectoꝝ: q̄ intellectus considerat. Et idez facit memoria: q̄ instictū nālem hz ad memozabilitates desiderabiles: vt cū volūtate habeat concordantiam. Ratione fidei intellectiui tas inquirit intelligibilitates verozum ꝛ materiam disponit: vt intelligatur p necessarias rōnes. quā dispositionem deus iuuat. Et iuuat amatiuitas voluntatis et memoratiuitas memorie. idcirco intellectus se exaltat ꝛ subtiliat tātū q̄ tū pōt ad ascēdēdū suū ītelligere per necessarias rationes rerum veritates. sicut ad intellige re trinitatem dei ꝛ eius incarnationem ꝛ creationem mundi ꝛ hominum resurrectionē ꝛ sacramentum altaris ꝛ potestatem papalem: quam habet in clauibus. et sic de alijs reb⁹ similibus istis. Ad quem ascensum intellect⁹ venire non posset: nisi

prius supponeret esse possibile quodlibet obiectorum:que diximus. Idcirco fides habet officium per quod intellectus supponat:q intelligere possit vera. Et est lumen intellectus:per quod vera inquirat. ⁊ cum ea videlicet vera acquisierit siue acceperit in vno gradu veritatis:fides ei disponit materiā quo magis supra ascendat cum maiori magnitudine intelligendi. ⁊ hoc de gradu in gradū. intātū q nō potest vltra ascēdere. Et fides est supra intellectū ⁊ intellect⁹ est sub fide sicut olea: que inserta est supra oleastrū. Et quanto magis venit materia ex oleastro ad oleaz: magis supra ascēdit olea. verūtamē illam materiā que venit:puertit in suam spēm. Et in h̄ passu cognoscit:quomō fides remanet/⁊ merita q̄ hz hō per illā. licet intellectus attingat in vno tpe vera: q̄ sunt circa deū p necessarias rōnes. q̄ p̄us nō attingebat/sed ea supponebat esse vera per virtutē fidei. Si fides nō esset:hoīes simplices/⁊ q̄ hñt tractare de artibus mechanicis:participare non possent cū x̄tatibus;dei ⁊ eius opationū. q̄ difficiles sunt ad intelligēdū. Sed qr fides ē in istis: cū illis x̄tatibus pticipant in amādo/credēdo/⁊ recolēdo/sicut cū sensibilitatibus quas non sentiunt: participant imaginando illas. per quod imaginari se mouent ad sentiendum sensibilia: que sentire desiderāt videndo/vel audiendo/odorando/gustando ⁊c.

¶ De spe.

Spes est virtus:q̄ facit hoīez sperare finē quē desiderat. ad quēvenire credit plus per potestatē et bonitatem dei aut alterius q̄ per suaz bonitatem vel potestatē. ⁊ idē de magnitudine duratione sapia ⁊ voluntate. ¶ Spes magis est per finē q̄ per aliud p̄ncipiuz. Et ū illa hoies ꝓfidunt in misericordia dei q̄ eoz peccata dimittat. qr potestatē mazorem habet peccata dimittendi: q̄ ipsi hñt ad peccādū: ⁊ maior est eius bonitas in faciēdo bonū q̄ malitia hominū in faciēdo malū. ⁊ volūtas dei maior ē in amādo bona ⁊ pia q̄ volūtas hominū: ⁊ idez est de sapientia ⁊ duratione dei. Et ideo qui sic veniā sperat a deo:finem consequitur:quem desiderat. ¶ Homines q̄ volūt facere aliqua per que deo seruiri potest et honorari:si illa facere nequeūt p seipos: quia paruam hñt potestatem:ad diuinaz potestatem recurrant. sub cuius spe sperent auxilium. quia finis est ad honorem illius potestatis. ⁊ tales homines habēt veram spē. Sed homines qui ad aliquez finem venire desiderant: vt honorentur ditētur seruiātur:⁊ vt sic loquar saluent: ⁊ ex grauibus periculis liberentur/⁊ ista desideria habēt rōne vtilitatis eorum/⁊ nō simplr ꝓpter honorez dei:hoīes tales nō habent verā spē:qm̄ nullus in peccādo verā spē habere pōt. cū ita sit:q̄ spes ⁊ peccare sint ꝓtraria:⁊ spes ⁊ virt⁹ iustitie ⁊ charitas habeant concordantiam. ¶ Sicut fides materiā intellectui preparat. vt sub intelligere faciat ascendere ad altas intelligibilitates: sic spes materiam volūtati preparat: vt suum amare ascendere faciat ad altas amabilitates ⁊ memorabilitates. Idcirco spes est causa:que dat hominibus magnum placitum ⁊ q̄etem. ⁊ quāto est maior tāto est cā maioris placiti ⁊ q̄etis. Et in hoc passu cognoscit:q̄ deus patit aliquos hoīes filios spei ⁊ cultores illi⁹ esse pauperes ⁊ in grauib⁹ periculis:vt in bōitate dei ⁊ potestate habeāt confidentiā. Qr sicut magna frigiditas facit hominē recolere calorem ignis/aut magna sitis facit hominem recolere frigiditatem aque ⁊ locū vbi est fons: sic labores quos amici dei patiuntur in h̄ mūdo propter eius amorem:facit eos recolere magnam ptātem ⁊ magnā bonitatem dei. Et idē de sua magna humilitate pietate ⁊ voluntate.

¶ De charitate.

Charitas est virtus:que societatem facit ⁊ solatium inter amicum ⁊ amatum. qui se habent ad amabilia. Per charitatem diligunt homines deum ⁊ eius operationes ⁊ seimulcem diligunt ⁊ seipsos. Et est magis per voluntatem q̄ per aliud principium. Et non potest esse plena absq; amare:q̄ se habeat ad deum ⁊ ad homines cum magnitudine bonitatis' iustitie ⁊ amabilitatis. Idcirco homines qui ad deum habēt sūū amare ⁊ ad seipsos sunt filij charitatis ⁊ ex ei⁹ hītu induti. Sed illi q̄ nō

habēt sui amare in deo ⁊ i seipsis cū magnitudine bonitatis iustitie ⁊ amabilitatis: cor amare non habēt indutū de charitate. sed idutū est de figura charitatis: que est cōtra formā. sicut aqua calida in qua figura sui caloris est cōtra formā frigiditatis. Sicut denarij et possessiones sunt diuitie hominū diuitū: ita charitas est diuitie hominū pauperū. Vult enim charitas: ꝙ diuites satisfaciāt paupibus in suis necessitatib⁹ de suis diuitijs. Et iā charitas est diuitie diuitū in hoīb⁹ pauperibus. quia charitas requirit ꝙ hoīes pauperes diuitib⁹ seruiāt in suis necessitatib⁹. Idcirco charitas vnū pedē tenet in hoībus diuitibus/⁊ alium in hominibus pauperib⁹. ⁊ tendit amare ꝑ charitatem ad deū: qui est amatus. ¶ Charitas est similitudo volūtatis. q̄ desiderat amabilitates amati. Idcirco amatum charitas facit eē in intellectu ⁊ i memoria amici: in quo cōsistit amat⁹ memorat⁹ ⁊ intellect⁹. Idcirco charitas est virtus: que dat mai⁹ placitū ꝙ aliqua alia virt⁹: ⁊ ꝑ quā amicus plus est alligat⁹ suo amato: vt ab ipo recedere nequeat/nec fatigari in honorādo ipsum ⁊ ei seruiēdo. Et qz in hoc libro breuiter loq̄mur: qz gētes ꝓlixitatē non diligūt/⁊ cito in amādo sunt fessi: de charitate nolum⁹ dicere totū hoc qđ dicere possemus. ¶ Dictū est de virtutib⁹ moralibus: modo dicēdū est: qūo vna virtus cū alia cōcordātiam habet. Et hoc est. vt habeatur doctrina quomodo cū quibusdā virtutibus alie pōt haberi: ⁊ quomodo vitijs (que sunt eis ꝯria) possit contradici.

¶ De iustitia ⁊ prudentia.

Prudētia disponit iustitie obiecta sua: inquātū inq̄rit licita et illicita. qz est opatio ītellect⁹: q̄ illa intelligit. Idcirco inquātū ꝑparat iustitie oba sua ē rō dispositā iudicare. rōne cui⁹ dispositiōis iuuat ꝑ prudētiam ad faciendū iudictū. Idē ē de iustitia: q̄ prudētiā iuuat. qz īquātuz prudētia attīgit: qđ melⁱ⁹ ē amare deū ꝙ creaturā: dispōit iustitia prudētie: quē modū habeat ⁊ industriā: qūo moueat volūtates hominū ad amādum deum magis ꝙ aliquid aliud. cum iustū sit diligere plus amabilitates maiores ꝙ minores/⁊ magis nobilia ꝙ minus nobilia. Et i hoc passu pōt homo cognoscere: ꝙ qñ hoīes sapiētes tentati sunt cōtra prudētiā: quō se iuuāt cū iustitia. ⁊ cū tētati sunt contra iustitiam quo modo se iuuant cum prudentia.

¶ De iustitia ⁊ fortitudine.

Fortitudo iustitiā fortificat contra iniuriā tūc: cū hoies fortitudine vtūtur. Sicut iudex cū tentatur ꝑ denarios: ꝙ det falsum iudiciū: ⁊ ipe cōsiderat fortitudinē multiplicatā ex bonitate magni⁹ sapia volūtate ⁊ virtute veritate ⁊ gīa: que meliora sunt ꝙ denarijs: tūc ꝺicit iniurie/⁊ est fortis in suo iudicio. ꝑ quā fortitudinē hz iustitia materiā ad iudicādū: ⁊ ecōuerso: inquātū iustitia iustificat fortitudinē. qñ iustū est: ꝙ fortitudo vtat naturis: ex q̄bus cōstituta est. ⁊ ꝙ sit cōtra ꝟuetates ptiū suaz. Et in hoc passu habet cognitio: quō fortitudo facit prius cōsiderare licita vel illicita ꝙ volūtas se moueat ad amandum: vel iustitia ad iudicandum.

¶ De iustitia ⁊ temperantia.

Temperantia disponit iustitie: ꝙ fiat bonū ⁊ verū iudiciū: inquātū temperātia facit hoīes esse sapiētes ⁊ habere subtilē intellectū. Et iustitia disponit temperātie equales mensuras: ꝑ quas debet hoīes mouere ad comedēdū ⁊ bibēdū tēperate: ⁊ ad loquendū ⁊ operādū tēperate. ⁊ sic de alijs. que iustitia cū ꝑtibus equalib⁹ aut ꝓportionatis mēsurat. Et qñ homines nunis comedere volūt aut bibere vel loqui aut expendere aut ire: iustitia repesentat licita ⁊ illicita ad naturalē instinctū temperantie. que habet ꝑ magnitudinē bonitatis. Et ꝑ finē ꝓpter quē homo creat⁹ est: habet cōcordantiā cū instinctu naturali iustitie. qui est per magnitudinē bonitatis/⁊ ꝑ finē ꝓpter quē creatus est homo. Et sic existente cōcordātia inter duos instinctus naturales: qui se habent ad finē vnū: vincit illa concordātia cōcordātiā gule ⁊ iniurie. que est cōtra finē iustitie et temperātie.

¶ De iustitia ⁊ fide.

Iustitia est ratio: ꝙ fides sit hominibus: qui sunt occupati in rebus

tpalibus ⁊ in artibus mechanicis: q̄ non possunt altū intellectū habere ad subtilia indagādū: q̄ cū fide attingit. qm̄ iniuriosum esset: q̄ homines in suis necessitatib⁹ occupati cū deo ⁊ eius veritatib⁹ nō participarēt. Idcirco vult iustitia q̄ intellectus seipsum in credēdo vera ⁊ alta captiuet. q̄ siquidē alta nō intelligit. quia occupatus est in itelligēdo infima. Et fides iustitiam iuuat inquātum captiuat intellectum ad credendū alta. q̄ in hoc q̄ fides facit materiā iustitie ꝓparat: q̄ credulitas quā hz intellectus induta sit habitu iustitie. quia ratiōe illius habit⁹ dispositus est ad faciendum bonum ⁊ verum iudicium.

¶ De iustitia ⁊ spe.

Iustitia prepat spei sua obiecta: inquātū iustū est q̄ homines maiorē spē habeāt in ptāte dei ⁊ in ei⁹ bōitate magni⁹ ⁊ volūtate q̄ i ptāte creata. idcirco: q̄ iustitia hoc iustificat ⁊ req̄rit: cuz spe participat. qua participatiōe spes vtit iuste in sperādo a deo auxilium misericordiā ⁊ veniā. Que siquidē spes ē causa iustitie: q̄ habeat in illa bonū ⁊ verum iudiciū. Et in hoc passu cognoscit: q̄ iustitia ⁊ spes cōcordātiam habēt ꝓtra iniuriam ⁊ desperantiam.

¶ De iustitia ⁊ charitate.

Iustū ē diligibilia diligere/ ⁊ odibilia odire. ⁊ inquātum hoc iustum est: iustitia disponit charitati suas amabilitates. Et inquātum charitas se hz ad deū ⁊ ad ꝓximū: iustitia ei disponit sua oba. vz suas iustificabilitates. qm̄ iustū ē q̄ hō deū diligat ⁊ suū ꝓximū ⁊ etiā semetipm. Et in h̄ passu cognoscit q̄ homines hūt culpā: qui deū neq̄ suuz ꝓximū diligere volunt: q̄ iustitie sua oba nō prepant i mō: q̄ cū illa hēant ꝓcordātiā: ⁊ q̄ culpā hūt: dignū est: q̄ ꝑ iustitiā puniantur. ¶ De prudentia ⁊ fortitudine.

Prudētia ⁊ fortitudo hūt cōcordātiam: q̄ fortitudo abstinentiam ꝓducit: quousq̄ prudētia suum obm inuenerit: qō desiderat. Sicut hō: q̄ se abstinet a pctō. q̄ fortitudo fortificat ipm cōtra vitiū. quod prudentia attingit/ ⁊ ipsum dimittit. ⁊ cōtrariū suum eligit. Sed hoc facere nō posset prudētia si fortitudo abstinētiā nō causaret. quo⁹ lūtatē hoīs refrenat. que disposita est ad peccandū tlic: cū tentatio venit. Prudētia est cā fortitudini i hoc: q̄ fortitudini eligit obiecta sua. sicut hō q̄ cū tentat ad peccādū: dām facit inter maiora bona ⁊ minora. ⁊ idē facit i malis. Et ꝑ hui⁹ mē ꝑ dām ꝓductū hz fortitudo nāle instictū: q̄ sit fortis ꝑ vitiū. cū ita sit: q̄ maiora bona magis desiderabilia sint q̄ minora/ et maiora mala magis odibilia q̄ minora. ¶ De prudētia ⁊ tēperantia.

Prudētia prepat tēperātie suā materiā inquātū sanitatē cōsiderat eē bonā ⁊ gulā eē malā. Et q̄ sanitas est bona: hz tēperātia nāle instinctū ad bonū: qō venit ꝑ sanitatē: et euitat mala que ꝑ nimis comedere ⁊ bibere veniūt. Et ille nālis appetitus ⁊ instinctus causat prudētie suū instinctū naturalē: inquātū materiā prepat. rōne cuius prudētia eligit illa: ꝑ que sanitas cōsistit/ ⁊ euitat illa: ꝑ que infirmitas gnat.

¶ De prudētia ⁊ fide.

Et r fidē captiuat intellect⁹ ad credēdū sublimia: q̄ sub habitu scīe intelligere nō pōt. sz ipa credit sub habitu credulitatis. Et hāc fidē iuuat prudētia: inquātū cōsiderat intellectus infirmitatem ⁊ obiecti altitudinē. Et sic cōsiderādo: hz cōcordātiā cū fide/ ⁊ fidei prepat illa: q̄ credēda sunt. Et illa fides accipit: vt credibilia ⁊ vera prudētia eligat: intātū q̄ i fide restaurent/ ⁊ vt ipa suis instinctib⁹ naturalibus ⁊ appetitibus libere vti possit i coactione intellectus q̄ credēda libere credit ratione electionis: quā libere prudētia facit. Et in hoc passu hr̄i pōt cognitio de libertate intellectus: que per prudētiā cōsistit: ⁊ eius captiuitas per fidem.

¶ De prudētia ⁊ spe.

Sapiētia est in deo spem habere ratione bonitatis siue mie potestatis voluntatis sapiētie ⁊ veritatis. Et magna stultitia est plus cōfidere in suis denarijs in sua sapientia vel in amicis suis q̄ in deo. Et hanc sapientiā ⁊ stultitiā prudentia considerat. q̄ ideo causat spem: que est materia ⁊ subiectum

prudentie ꝙ eligat habitū sapiētie bonitatis magnitudinis potestatis ⁊ volūtatis. Et ide de habitu mie: inquātū spē cōsiderare facit magnā miam dei. que maior est ꝙ peccata hoīm. Quē siqdem habitum prudētia eligit. p cuius electionez remanet hoc qđ est/ ⁊ suā privationez vitat in illa electione.

¶ De prudētia ⁊ charitate.

PRudentia ⁊ charitas habēt cōcordātiā. qm̄ magna sapiētia ē amare deū seipm̄ ⁊ suū ꝓximū. et magna stultitia ē deū nō diligere seipz neq; suū proximū. Et magna stultitia est suū ꝓximū odire. q̄ creatura dei est ⁊ etiaz operatio: qm̄ qui multū deū diligit: eius opera diligere debet. Ad hoc cū ista sint de cōditiōib⁹ charitatis: ꝓpat charitas prudētie fin suas cōditiones ꝙ prudētia eligat sua obiecta/ ⁊ ꝙ dimittat eoꝝ ꝓtraria. Et prudētia causat⁊ dispōnit charitati hit⁹ suos: inquātū ipos bonos ꝓsiderat/ ⁊ ipos eligit/ et eorū contraria dimittit. Et i hoc passu potest hō cognoscere magnā cōcordantiam q̄ est inter habitū prudētie ⁊ habitum charitat⁊. ⁊ quomō per privationē vn⁹ habitus sequit privatio alterius.

¶ De fortitudine ⁊ temperantia.

FOrtitudo ⁊ tēperantia hm̄t concordantiā. qm̄ fortitudo ē potestas: cum qua tēperantia vincit gulā. sicut miles in bello: q̄ cum sua ptāte suū inimicū vincit. Et qz fortitudo est potestas tēperantie: operatio tēperātie ē felicitas fortitudinis. q̄ suū actū hz in actu tēperantie. Et in hoc passu pōt homo cognoscere magnā cōiunctionē fortitudinis et tēperātie. qm̄ sicut in charitate iust⁹ iudicaret amare separari nō pm̄t: sic fortitudo ⁊ temperātia separari nō pm̄t. ⁊ qūo separātur habit⁹ fortitudis ⁊ hit⁹ tēperantie non possunt remanere.

¶ De fortitudine ⁊ fide.

FOrtitudo ⁊ fides hm̄t cōcordantiā. q m̄ fortitudo fidē fortificat inquātū cū fortitudine cōstringit intellectū ad credendū vera: q̄ non intelligit. Et qz fortitudo est vis intellectus: vincit intellect⁹ seipm̄: vt habitu fidei habituatus sit ⁊ indut⁹. sicut rex qui cū potestate sue humilitatis se humiliat. vt sit humilis ⁊ ꝙ participare possit cū pauperib⁹ eorū necessitates intelligēdo. Et ide est de ptāte sue mie. cū qua seipm̄ vincit tunc cū parcit illis q̄ eum offenderunt.

¶ De fortitudine et spe.

FOrtitudo est vis ipsi. ⁊ spes ē instrumētū ⁊ hitus fortitudis. cuz quo sua nā vti pōt ⁊ etiā sua operatiōe. Sicut hō qui hz spem in mia dei in suis necessitatib⁹ intātū ꝙ non denuncitur p desperātiā. q̄ vult spem denuncere inquātū cōsiderare facit magna peccata hoīm. qui spem habēt in magna iustitia dei. Idcirco fortitudo ⁊ spes iunt pedes: cū quib⁹ pauperes vadūt/ ⁊ q̄runt a diuitibus elemosynam/ ⁊ pctōres miam dei.

¶ De fortitudine ⁊ charitate.

FOrtitudo ē ptās charitat⁊. cum qua charitas se fortificat ꝓ crudelitatē ⁊ inimicitiā/ ⁊ stat fort⁊ cōtra suos inimicos. Et ideo charitas ē habitus difficilis: vt sit vis magna. sicut homini iuriato: cui est necesse magnā vim charitat⁊ habere in amādo suū ꝓximum. qui sibi iniuriat⁹ est. ⁊ etiā difficile ē deo seruire⁊ cū honorare rōne ipedimētoꝝ. q̄ sunt magna. q̄ de⁹ patit ꝙ sunt magna: vt charitas maiori ptāte vti possit in tractādo honorē dei. Et ideo qm̄ hoīes q̄ deū diligūt: magnū hm̄t tedium ad seruiēdū ei: tā gitur fortitudo ꝙ sit magna vis charitat⁊ vt charitas possit eē magna. quā magnitudinē ꝓsequit in magnitudine vigoris. q̄ ē fortitudo: cū q̄ suū amare fortificat cū quo deū diligit ⁊ suū honorē. Et ide ē de hoīe paupere: q̄ elemosynā facit alij pauperi. que elemosyna est multum difficilis. quia illo indiget qđ alij dat.

¶ De temperantia ⁊ fide.

TEmperātia ⁊ fides hm̄t concordantiā in cōcordātia quā hm̄t cū fortitudine. sicut due sorores q̄ cōcordātiā hm̄t cū fortitudie in amādo suū fratrē: qz rōe fortitudis (q̄ est vis temperātie ⁊ fidei) hm̄t fides ⁊ tēperātia concordātiā. Idcirco fides fortificat tēperātiā/ ⁊ tēperātia fortificat fidē. qm̄ p tēperata cibaria ē intellect⁹ dispōsit⁹ ad credē dū ꝓ incredulitatē. sic hoies iebriati: q̄ le-

uiter credūt vel discredūt. Et hoīes qui fidem habēt: tēperantiā diligūt. vt melius fide vti possint.

¶ De temperantia ꝛ spe.

TEmperātia affert meritū qꝫ siquidem meritū disponit habitum spei. q̄ sperat mercedē. Et quādo hoīes cōtra tēperātiā peccauerint cum penitent / ꝛ tēperātiā diligūt: tēperātia habitū dispōit spei: p quā hītū hoīes pctōres habebāt ꝓfidētiā in mīa dei. q̄ defect⁹ ꝗs ꝓtra tēperātiā fecerūt: remittit.

¶ Et spes causat hītū tēperātie: inquātū hoīes ꝓsiderare facit mīaꝫ dei. supposito ꝙ gulā odiāt / ꝛ ꝙ diligāt temperātiam.

¶ De temperantia ꝛ charitate.

UT charitas sit virtus: ē tēperātia hoīb⁹ necessaria. qm̄ sine tēperantia charitas nō posset eē virtus. qꝛ in gula sustētari non posset. Et qꝛ tēperantia charitati est necessaria. opꝫ ꝙ tēperantia sit virtus. Ꝺ circo charitas causat tēperantiā in hoc ꝙ tēperantiam oꝫ eē virtutē: vt charitas eē possit: ꝛ econuerso. Et in hoc passu cognoscit ꝙ charitas est nobilioꝛ virtus q̄ tēperantia. cum temperantia sit ex secūdarijs intentionibus / ꝛ charitas ex primarijs.

¶ De fide ꝛ spe.

HAbes est lumē ꝛ testimoniū magne ptātis hūilitatis ꝛ mīe dei. qm̄ magna potestas est illa que duas naturas (vicz nām diuinā ꝛ hūanā) existere facit vnam pſonā: que vocāt iesus xp̄s. Et magna humilitas est ꝙ diuīa natura (q̄ est filius dei) velit indui ex humana nā. q̄ est xp̄s hō. Et magna mīa fuit ꝙ deus absq; hoc ꝙ humanū genus nō petijt veniā ab ipso remittere voluit per incarnationem quā accepit misericordia: q̄ est de⁹. Ꝺ circo fides causat magnā spem. quam hō habebat ī magna potestate dei et in eius magna mia ꝛ pietate siue humilitate. Que sīq̄dē spes causari non posset: si homo incarnationem dei non crederet. Et in hoc passu cognoscitur ꝙ infideles dispositi non sunt ad habendum ita magnā spem sicut christiani. cū ita sit ꝙ infideles incarnationē dei non credunt.

¶ De fide ꝛ charitate.

HAbes et charitas hīt cōcordantiā. qꝛ in hoc ꝙ p fidē credimus in ꝓductionē diuinā p gfationē et spirationē: vnde sequitur trinitas pſonarū: viczꝫ patris ꝛ filij ꝛ spūssancti: ꝛ qꝛ incarnationē credim⁹ ꝛ in passione xp̄i hominis dei: causat fides charitatē in magnitudine bonitatis duratiōis ptātis sapientie xitatis ꝛ virtutis. cū trinitas ꝛ icarnatio sint obiecta amabilia multū volumtati dispositē ad amādū magnas amabilitates p lumē fidei. Qꝛ quāto fides ē maioꝛ: tanto volūtas est dispositā ad hūdum magnā charitatē. Ꝺ circo ē cōcordantia inter charitatē ꝛ fidē p magnitudinē bonitatis ꝛ ceteraꝝ formarū q̄ sunt īstīa ad eaꝝ ꝓcordātiā. Et in h̄ passu cognoscīt ꝙ illi paruā hīt charitatē q̄ non sunt cultores fidei cū magnitudine bonitatis virtutis veritatis sapientie ꝛ potestatis.

¶ De spe et charitate.

IN magnitudine charitatis multiplicāt magni⁹ spei. qm̄ quanto hoīes maioꝛē hīt charitatē deo sibīpsis ꝛ suis ꝓximis: tāto causant ī spe magnitudinē ꝛ ecōuerso. qꝛ quāto homo maioꝛē hꝫ spem ī deo ꝛ in suis amicis: tāto causat magnitudinē in charitate. Ꝺ circo charitas et spes fīm ꝙ sunt magne: causant q̄ꝫ alīj magnitudinē bonitatis duratiōis ptātis sapīe volūtatis xitatis ꝛ virtutis fīnis ꝛ ꝓcordātie. Ꝺ circo pīt hoīes tantū hīe de charitate ꝛ spe: quātū hīe volūt. Et in h̄ passu cognoscīt: quō magnā culpā hīt illi q̄ sunt negligētes ī habēdo magnitudinē charitatī ꝛ spei. ¶ Dictū est de septē xtutib⁹ moꝛalib⁹. quarū alie innicē cū alijs mixte sunt. Modo dicendū est de .xvj. virtutibus moꝛalib⁹ que ex ꝑmis descendunt ꝛ deriuant. Et fīm ꝙ doctrinā dedim⁹ in miscēdo q̄sdā xtutes cū alijs cognosci pōt doctrina ꝛ modus ī miscēdo xtutes illas q̄s dicere ꝓponimus.

¶ De sanctitate.

SAnctitas ē illa xt⁹: p quā sancti sunt īnocētes ꝛ mūdi a pctīs. Ut sctītas sit xtus iuuāt cetere xtutes. q̄re illa ē xtus cōis ex multis sicut iustitia: q̄ hoīes facit sctōs: inquātū existit illis occasio ꝙ sint iusti. Et prudētia ipos

facit sapiẽtes: inquãtũ eis significat illa: q̃ que sapiẽtes fieri pñt. Et fortitudo ip̃os fortificat ꝓtra vitia. ⁊ tẽperantia ip̃os sanos existere facit ⁊ hñe intellectũ subtilẽr licita x̃ba ꝓferre. ⁊ fides ipsos credere facit x̃itates q̃s intelligere non pñt. ⁊ spes ipsos sperare facit illa q̃ q̃ ip̃am fidẽ magnã assequunt. Et charitas ip̃os ꝓticipare facit in societate ⁊ amore ⁊ fraternitate/⁊ in amãdo deũ ⁊ ei seruiẽdo. Et oñes iste x̃tutes et etiã alie q̃ ex ip̃is descẽdũt: tuãmina sũt ⁊ instꝛa q̃ hoies sint sancti ⁊ habeãt altã vitã/⁊ q̃ mũdi sint a pctõ.

¶ De patientia.

PAtiẽtia est illa x̃tus: q̃ quã hõ passiuas x̃tutes acq̃rit. sicut homines fortes: q̃ patiẽtiã hñt cõtra illos q̃ illicita eis facilũt. Idcirco patientia disponit in passionib⁹ mãm: q̃ quã hoies sint hũiles/ ⁊ habeãt charitatẽ fin appetitũ ⁊ instinctũ nãlẽ ⁊ cõcordãtiam: q̃ est inter formas ⁊ materias. Quã fm q̃ dispoſita est materia hꝫ forma placitũ in illa operã di ⁊ ꝓducendi ex illa hoc q̃ desiderat. Idcirco dixit q̃dã sapiens: q̃ patientia ẽ quedã x̃tus q̃ vincit/⁊ q̃vinci nõ põt. Et est x̃tus q̃ quã demõ sepius deuincatur: q̃ per aliquã aliam virtutem.

¶ De abstinentia.

ABstinentia ẽ illa x̃t⁹ q̃ tũcvolũtatẽ refrenat cum odibilia vult desiderare. ¶ Abstinẽtia incipit rõne finis charitatis. ⁊ ip̃aꝫ prudẽtia illuminat. fortitudo ip̃aꝫ fortificat. ⁊ iustitia ip̃am iustificat. ⁊ spes ip̃aꝫ spare facit illa q̃ desiderat. Et dũ abstinẽtia hoies facit abstinere: hꝫ prudẽtia deliberationẽ. ⁊ iustitia sil'r: ⁊ idẽ de tẽperãtia ad faciendũ bonũ ⁊ verũ iudiciũ/⁊ ad eligẽdũ illa q̃ q̃ hõvenit ad felicitatẽ. ⁊ euitat illa que dãnũ dãt. Idcirco abstinẽtia ẽ illa x̃tus q̃ pl⁹ ire ꝓriaꝫ in ꝑn° q̃ aliq̃ alia virtus.

¶ De humilitate.

HUmilitas est illa x̃tus q̃ minores x̃tutes hũiliat ad maiores cũ iustitia. ⁊ hũiliat cũ seipsa virtutes maiores ad minores. idcirco maior est q̃ illa q̃ maiora sunt q̃ q̃ illa: q̃ sunt minora. ⁊ q̃ seipsam q̃ q̃ iustitiã. Cui⁹ bonitas multiplicatur in entib⁹ minoribus ⁊ maioribus. Idcirco dicit q̃dã sapiens q̃ humilitas magna x̃tus nõ est: si descẽdat vt in bonitate ascẽdat. ſꝫ vt in infimis (in quib⁹ parũ est de bonitate) ꝓsistat. Et qñ q̃ hui⁹ intentionẽ est magna hũilitas ad bonitates superiores et magnas iustitia ip̃am exaltat rõne suoꝝ meritoꝝ. Idcirco dr: q̃ quãto hoies maiores mĩoꝝib⁹ se humiliãt tãto ad magnitudinẽ bonitatũ x̃tutis charitatis ⁊ spei exaltantur.

¶ De pietate.

PIetas est illa virtus que humilitatem cordis ad oculos ascendere facit/ ⁊ q̃ eillam in lachrymis ⁊ netibus ꝓuertit per ꝓpassionẽ quã homo pius hꝫ de ꝓximo suo: cum ipsum videt in tribulatione ⁊ piculo. Et hec pietas a charitate descendit/⁊ ex filĩtudinibus quas habẽt hoies sub specie minoritatis. q̃ quã habẽt instinctũ nãlẽ/cõseruãdo tũ libertatẽ: vt q̃dam pietates de alĩs habeant: postq̃ in minoritate cũ humilitate hñt ꝓcordantiã. q̃ minoritatẽ cuiuslibet repꝛesentat. Idcirco dicit q̃dã sapiens: q̃ crudelitas ex superbia nascit̃ que nõ cõsiderat in mĩoritatibus: in q̃b⁹ participãt nãliter q̃dã homines cum alĩs.

¶ De castitate.

QAstitas ẽ illa x̃tus que ordines ponit in copula, hoĩs et femine. ¶ Ꝑ castitatẽ ꝓsiderant homines hnẽ copule matrimonij q̃ est ꝓpt filios qui sint seruitores dei. Qui siq̃dez finis ipsos considerare facit sanctitatem matrimonij et immũdiciã luxurie ⁊ eius circunstantias. et hoc in tantum q̃ prudentia eligit circunstantias castitatis: fĩnem matrimonij conseruando. ⁊ circunstantias luxurie dimittit. Idcirco in magna concordãtia sanctitas ⁊ castitas consistunt. Quam concordãtiã iuuãt prudẽtia abstinẽtia fortitudo et spes.

¶ De largitate.

LArgitas est illa x̃tus q̃ auaritie plus cõtrariat̃ q̃ aliq̃ alia virtus. Largitas est filia charitatis ⁊ spei. q̃ siq̃dez filia cõtrariat̃ auaritie. q̃ ẽ filia crudelitat̃ ⁊ desperãtie. Idcirco homines largi filij largitatis dant: vt largitatẽ habere possint. nõ autẽ vt re-

munerenᵗ per illos qbꝰ dant. ſz ꝑ modos largitatis ꝛ mercedē ſperāt ſiue expectāt in multiplicādo largitatē. in q̄ voluntas eoꝝ quieſcit. vt ipſam habere poſſint cum magnitudine bonitatis ꝛ perſeuerantie.

¶ De legalitate.

LEgalitas ſiue fidelitas ē illa virtus q̄ homines tenere facit qđ ꝓmittunt. ꝛ cū illud tenere nō ꝓfit: facit ipſos verecūdiā habere. Legalitas eſt illa virtꝰ q̄ eſt cōtra traditionē deceptionē ꝛ mēdaciū. ꝛ hz vnū pedē de iuſtitia: ꝛ aliū de fortitudie. ꝛ hō legalis tēdit ꝺetus ī lectū x̄itatis. in quo charitatē ꝛ ſpem acquirit. Ideirco hoīes fideles tenēt hoc qđ ꝓmittūt. qm̄ iuſtitia hoc requirit. ꝛ fortitudo tpos facit fortes cōtra falſitatē ꝛ deceptionē. Et charitas ꝛ ſpes illos faciunt verecundiā timere.

¶ De conſtantia.

COnſtātia eſt illa virtꝰ q̄ hoīem ꝑſeuerare facit in ſuo bono ꝓpoſito. Cōſtantia hoīes firmat cum fortitudine ſpe ad magnitudinē bonitatis ꝑſeuerātie iuſtitie et x̄itatis. Ideirco hoīes ꝺ ſunt cōſtantes in ſuo bono ꝓpoſito: fortes ſunt ꝓtra vitia/ꝛ ſpē hūt in adiutorio dei ꝛ in eoꝝ meritis q̄ acquirūt in longa ꝑſeuerātia bonitatis ꝛ x̄itatis. Idcirco dicitvnꝰ ſapiēs ꝙ hoīes filij conſtātie fortes ſunt/ꝛ plures hūt amicos: ꝑ qs cōſtantes ſunt ꝓtra ſuos inimicos.

¶ De diligentia.

DIligētia ē x̄tꝰ cū qua charitas et prudētia vincunt pigritiam. Per diligētiā ſunt hoīes cito mobiles/ꝛ cōſiderāt illa: q̄ poſſunt euenire/ꝛ plus vigilare diligūt q̄ dormire: ꝛ nolunt eē pingues vt citiꝰ ire valeāt ad finē quē deſiderāt. ꝛ quando impediti ſunt ex nimio deſiderio languēt. ꝛ qñ feſſi ſūt: fortitudo eoꝝ deſideriū cū prudētia ꝛ ſpe fortificat intātū q̄ charitas facit ipos audaces/nec ipos multū dormire permittit.

¶ De ſuauitate.

SUauitas ē virtꝰ charitatis filia ī prudētia et humilitate nata ſiue orta. Suauitas homines fortes ſuaues facit. quoniā illos ligat cuz charitate u patientia ꝛ humilitate. Et ideo ſe duci permittunt ab hoībus ſuperbis crudelibꝰ ꝛ impatientibus ad voluntatē eoꝝ intrīn: ꝙ cū ſua hūilitate vincunt eoꝝ ſuperbiam/ꝛ cū ſua patiētia vincūt illoꝝ irā/et cū ſua charitate illoꝝ vincūt crudelitatē intrīn: ꝙ cū eoꝝ ſimilitudine ipos domāt. Et ad hoc leo dat exēplū. ꝺ māſuetꝰ eſt et ſuauis aliis aīalibus ꝓpter: q̄ vtuntur ſuauitate cū illo ꝓtra ſuperbiā ꝛ ꝛ irā/ꝛ q̄ cū illo ſimilitudinē habent in voluntate.

¶ De conſcientia.

COnſcientia eſt illa x̄tꝰ: q̄ ꝓſulit cū timore facere bonuz ꝛ euitare malū. Cōſciētia hoīes hūe facit timorē de dño. ꝺ boᵐ ꝙ boᵒ reddit/ꝛ penā pro malo. Et iō ꝓſcia cum ptāte ꝛ iuſtitia dñi minat. ꝛ illi ꝺ minas timēt: reuerētiā dño facit. ꝙ quā merita ꝓſequūtur ꝛ x̄tutes multiplicāt. Et qñ minas non timēt: ꝓtra dñm peccāt cui reuerētia nō facit. Ideirco ꝓſcia eos ligat cū iuſtitia ad penā/ꝛ non ſuſtinet q̄ ſpē habeant in dño. Et hec ꝓſcia eſt ꝟm inſtictū naturalem.

¶ De timore.

TImor eſt illa virtꝰ: ꝙ quā hoīes charitatē offēdere timēt/ꝛ tiorē hūt de iuſtitia. Timor ē ancilla amoris. q̄ prudētiā mouet ad conſiderādū illa: q̄ piculoſa ſunt/ꝛ ꝺ opinari facit plura dāoſa. q̄ nō euenīūt. Et ideo timor hoīes exiſtere facit īter iuſtitiā ꝛ charitatē. qz per iuſtitiā ꝺ dñm errare timēt. ꝛ ꝙ charitatē timēt: q̄ bonitatē dñi offendāt. Et hmōi timor ſpē affert: q̄ cū charitate habet concordantiam. per quā miaz domini expectant.

¶ De contritione.

COntritio eſt virtus: q̄ hoīes mouet ad ſatiſfactionē ꝛ pnīam: qz contritio hoīes mouet ad ſatiſfactionem ꝛ penitentiam: facit concordātiam miſericordie iuſtitie ꝛ ſpei: quia ſatiſfactio affert iuſtitiā/ꝛ pnīa ſpē. et idcirco mīam adeſſe opz. Quare contritio eſt virtꝰ: q̄ deficere nō pōt. īmo ad finē illiꝰ venit: qđ cōſiderat. Idcirco hoīes hilares facit: cū illos flere facit: qm̄ cū illis fletibus ipſos adducit ad concordantiam illoruz et domini.

¶ De verecundia.

VErecundia ē passiua q̄litas q̄ reuelat dispōnē mīoꝝ formaꝝ p quas hō dispositꝰ est ad faciē dā illa q̄ sunt illicita. qz verecundia venit ab hīs: q̄ minora sunt. Hāliter femīe maiorē habēt verecundiā q̄ hoīes. cū ita sit q̄ hoīes maiores sint p actionē/ꝛ femine minores per passionē: verūtn hoīes moraliter plus deverecūdia hīre debēt in deficiēdo siue peccando q̄ mulieres. qm̄ defectus maior est in formis q̄ in materijs. Jdcirco hoīes ℞tuosi magis verecūdiam timēt q̄ femine ꝑz ℞tutes acq̄sitas. Et in hoc passu cognoscit q̄ hoīes vex iudicij nō faciūt in h̄ q̄ p pctō luxurie nō plꝰ increpant homines q̄ feminas.

¶ De obedientia.

OBediētia est illa ℞tus q̄volūtatē (q̄ est libera nāliter) facit eē seruā ꝛ subditā alteri volūtati que ad plures alias volūtates ē cōis. Obediētia est ℞tus vt sub suo habitu sint pl'es voluntates advnū finē ordinate. sicut plures linee ad vnū punctū. Jdcirco obediētia requirit ordinē oim virtutū. vt volūtates q̄ sunt sub illa ordinate sint. sicut iustitia q̄ requirit q̄volūtas religiosi sit coacta sub suo habitu ad obediēdū volūtati sui superioris. Et idē est de prudētia ꝛ ceteris virtutibus. Quare oportet q̄ volūtas superioris dña plurīū voluntatū ordinata sit p̄m habit⁹ aliaꝝ virtutū: vt cū illis suas oues custodiat q̄ libertatē ad peccādū nolunt hīre: inquātū se obligāt ad volendū volūtatē maioris in faciēdo bona opera. Jñ sicut cōmuni volūtati est magnus honor factus: sic posita est ipa volūtas ī magno honore ꝛ periculo. Et si inordinata sit et exuta ex habitib⁹ virtutū: nulla volūtas maiorē hz culpā/ nec dignior tāta pena.

¶ De ramis virtutum.

SEcūdū q̄ dictū est in ramis aliarū arboꝝ hīri pōt cognitio de ramis huiꝰ arboris: ꝛ maxime per ramos arboris imaginalis. Cū ita sit q̄ rami ℞tutū sint silitudines ramoꝝ nāliū ꝛ realiū. sic̄ rami iustitie q̄ sunt silitudies realis potētie obiecti ꝛ actꝰ. Sicut martinꝰ q̄ est iustus: q̄ sub hītu iustitie accipit obīm qđ est de iustificabilitate/ꝛ dat iudicij rectū iter. p. ꝛ. r. quoꝝ iudex factꝰ est. Et idē est de sua prudētia. cuiꝰ rami sunt potētie obiecti ꝛ actꝰ. ꝛ sic de ceteris ℞tutibus. ¶ Rami cuiuslibet ℞tus loca sunt: in q̄b⁹ ℞tutes nascunt renouant ꝛ viuūt ex radicib⁹ arboris. vz ex bonitate magnitudine ꝛ ceteris. Sicut ī iudicio q̄. m. facit de. p. ꝛ. r. hzvnā renouationē bōitatis magnitudinis ꝛ aliaꝝ: ꝛ in iudicio qđ fac̄ de g. ꝛ. b. hz aliā renouatiōem bonitatis magnitudinis ꝛ aliaꝝ. Jdcirco ramī sue iustitie gñales sunt ad pl'a iudicia. Et idem est de ramis siue prudētie. ꝛ sic ꝺ suis alijs ℞tutib⁹. Et hoc plante significant q̄ fructus producūt in ramis nouis.

¶ De folijs virtutum.

HOlia ℞tutū sunt accītia ℞tutū ex q̄b⁹ virtutes sunt ornate ꝛ indute. Et ex his accītib⁹ hīri pōt cognitio p accītia ceteraꝝ arboꝝ: cū ista accītia sint illoꝝ sīlitudines in opib⁹ virtuosis q̄ faciūt hoīes hītuati ℞tutib⁹. Verūtn q̄ multū desideram⁹ veritates et secreta entiū declarare ꝛ oīdere: in hac arbore loqui volumus de ℞tutū accidētib⁹.

¶ De quātitate virtutis.

IUstitia martini ꝛ sic de ei⁹ prudētia fortitudine ꝛ ceteris ℞tutib⁹ est quāta. p cuius quātitatē ipsa crescere pōt vel minui. qm̄ sine quātitate nec crescere pōt nec minui. Et illa quātitas tangi nō pōt nec videri: nec est de eēntia realī. ꝑz ita est multiplicata in spē fantastica q̄ est hītus virtutis q̄ vocat iustiª sicut ē habit⁹ multiplicatꝰ: vt sit habitus iustitie. Jdcirco q̄titas non hz longū latum neq; pfundū. nec consistit sub figura corpali circulari q̄drāgulari nec triangulari: ꝑz tm̄ō sub figura spūali. q̄ quātitatē hītus iustitie rep̄sentat q̄ ē cōtinua q̄titas: inquātū est eēntia vnⁱ habitus. ꝛ est discreta: inquātū distinctio potētie obiecti ꝛ actus sunt tres rami iustitie.

¶ De qualitate virtutis.

PRudentia martini ē qualis ꝑz bonitatem rōne cuius homo dicit q̄ est bona. Et est qualis per magnitudinē ratione cuiꝰ homo dicit q̄ est magna. Et sic de duratione potestate ꝛ ceteris formis accītalib⁹. quarū quali-

tas ī sua specie rep̄sentat qualitates particulares. sicut calor ignis: q̄ calorē pipis et allei representat. Unde sicut calor est ꝓpria qualitas ignis/ꝛ est pipi'ꝛ alleo appropriata remanens vna in sua specie: sic qualitas prudētie est sua ꝓpria qualitas. Et qualitas quā hz iustitia ī habitu prudentie est qualitas appropriata prudētie vt vtaꝫ habitu iustitie. Et in h̄ passu multum est de philosophia morali.

¶ De relatione virtutis.

Relatio est in virtute sicut in fortitudine ꝛ in ceteris fm ꝙ relatio est considerabilis pluribus modis. Sicut in forma q̄ est in abstracto ꝛ supposito. sicut si est fortitudo ē forte qđ est in dutū habitu fortitudinis. ꝛ si ē suppositū: oz ꝙ sit habituatū. Sicut. m. q̄ est fortis in bello aut in iudicio aut in patiētia aut in ꝓsperitatibus huius mūdi vel in paupertate. ¶ Est aliꝰ modus relationis: fm ꝙ significatū est in ramis prudētie q̄ est rōne potentie obiecti ꝛ actus. qñ si fortificatiuus sit: opz esse fortificabile et fortificare ꝛ ecōuerso. Et idem est de relatione: q̄ est ꝓ equalitatē ꝛ cōcordantiam.

¶ De actione ꝛ passione virtutis.

Ia temperantia est virtꝰ actiua p formā: ꝛ passiua per materiā. Et prius sentitur passio q̄ actio. qñ passio sentit in indigentia appetitiue: q̄ requirit multū de cibo. ꝛ postmodū venit forma. que materiā disponit ad habituz virtutis. Idcirco in hūdo tēperantiā habent hoīes passionē que est passiua virtꝰ. de qua virtꝰ actiua operatur siue agit. Ue runtamē illi qui magnā hñt tēperantiaz tantū diligūt operationē v̄tutis: ꝙ virtꝰ passiua illos nō cogit ad passionē fm formā rōis quā hz volūtas sua ex sensibili ꝛ passibili qualitate. Sicut ignis q̄ mouet terrā ad suū instinctū nāle. q̄uis aqua ei non det magnam passionem.

¶ De habitu virtutis.

Fides est v̄tꝰ /ꝛ est h̄´tꝰ sub q̄ intellectꝰ ē hītuatꝰ ꝛ indutꝰ ad credendū v̄a dei et eiꝰ operū q̄ argumētatiue nō intelligit. hz positiue: cuiꝰ positiōes sunt similitudines rōnū necessariarū. que sunt per vim argumenti. Et iste habitus fidei est virtuosus. qñ sub ipō facta sunt opa virtuosa ꝛ mirabilia. qñ magnum mirabile est v̄itates rerū attingere absq; rōnibus necessariis. Idcirco dr: ꝙ fides nō est hītus nālis. hz est donū gre et infusio dei. q̄ ipam dat: q̄ hoībus est necessaria quā necessitatē nā humana dare nō pōt. qñ si dare posset: sequerer ꝙ fides esset habitus nālis/ ꝛ ꝙ probationes necessarie naturaliter essent superflue.

¶ De situ virtutis.

Spes est v̄tus/ꝛ est assituata ī bonitate magnitudine ꝛ ceteris similitudinibꝰ entiū realiū ꝛ primorū. qñ sicut corpus est realiter assituatum hz arborē ēt alem vegetatiuā ꝛ sensuale. sic spes est assituata sīlitudo inꝑlibꝰ sīlitudinibꝰ. q̄ sicut corpus vnam hz assituationē p figuram circularē ꝛ aliā p triangularē ꝛ vnā aliā p illa q̄ sunt infima: et aliā hz per superiora: ꝛ sic de alijs rectitudinibꝰ. sic spes ē assituata p vnū modū fm bonitatē. ꝛ p aliū modū fm magnitudinē. ꝛ sic de ceteris sīlibꝰ. Et idē ē de assituatiōe quā hz spes in ceteris v̄tutibꝰ. cū ita sit ꝙ q̄dā v̄tutes assituate sunt ī alijs. sicut spes q̄ est in iustitia. cū magna iustitia sit in hoībus q̄ habēt maiorē spem in deo q̄ in denarijs possessionibꝰ ꝛ amicis. Et idē est de prudētia cū sapiētia sit ī deo spem habere. Et sic de alijs assituatiōibꝰ virtutuz ex quibus homo cognitionē habere pōt per hoc qđ de situ spei dictū est.

¶ De tempore virtutis.

Charitas est v̄tus ꝛ est in tēpore inquātū est incepta in tpe: ꝛ pōt eē in vno tpe ꝛ non in alio/ꝛ inquātum pōt eē maior ī vno tpe q̄ in alio. Existere qđ hz charitas ī tpe. est ei appropriatū hz nāz tpis realis. ꝛ nō fm nāz charitatis. cū ita sit ꝙ charitas nō sit ex rebꝰ realibꝰ. hz est sīlitudo illaꝝ: īquātum sunt amabiles aut amatiue. Et tps qđ est forā realis: est de nā corpali. sīc accns qđ ē de nā subē. nō ꝙ sit de eēntia subē. hz est nā p quā suba pōt esse. sicut charitas q̄ principiari pōt aut multiplicari vel in tpe ꝓuari sine quo tpe principiari non posset multiplicari neq; priuari sicut substātia: q̄ sine quātitate nō posset eē quāta/ nec sine qua

litate qualis /nec sine colore colorata.

¶ De loco virtutis.

SAnctitas ē virt⁹. ⁊ est i loco spiritualiter. vz i spūali iustitia ⁊ prudentia ⁊ alijs ℵtutib⁹ q̄ sunt filiationes spūales ℵtutū realiū q̄ ꝓsistūt in loco corpali reali: inquātū sine loco eē nō possent/ nec in vno loco eē ⁊ nō in alio. qz sicut chrystallū accūtal' accipit colorē aureū supra aurū sit positū: sic sctitas ⁊ virtutes in q̄b⁹ ꝓsistit: sīlitudinē a loco accipiūt: inquātū in subijs ꝓsistūt. q̄ sunt i loco. Idcirco sicut tunica mouet de vno loco in alū per motū hois: q̄ ex ipsa vestit⁹ est: sic sanctitas mouet de vno loco i alū accūtaliter per motū sctē persone. Idcirco sctitas fīm suā nām nō trāsit p̄ medium q̄ est inter p̄ncipiū ⁊ finē. Et in h̄ passu ē significat⁹ mot⁹ substantiarū sepatarū. q̄ mouent de vno loco in alū nō ꝓtēte i loco fm figurā circularē triāgularē nec quadrāgularē/ nec fm rectitudines loci. sicut tunica q̄ se nō mouet ex vno loco in alū.

¶ De floribus virtutum.

FLores ℵtutū sunt merita: q̄ homines acq̄runt p̄ ℵtutes: q̄s habent. Et hz q̄ ℵtutes sunt diuerse sunt flores diuersi ⁊ distincti. Et qz arbor moralis ē valde necessaria ad sciendū ideo de hac arbore loq̄mur ita diu. Uerū tñ diu nō loq̄mur: īmo breuiter: fm q̄ est necessariū ad sciēdū: ⁊ se hz ad p̄dicatōes fm cōditiōes ipsi⁹ quas dixim⁹. Idcirco loqui volum⁹ de florib⁹ cuiuslibet ℵtutis.

¶ De flore iustitie.

FLos iustitie est meritū q̄ē per recolere intelligere ⁊ diligere iudiciū/ recolitū/ intellectū/ amatū/ bonificatū. ⁊ sic de alijs actib⁹ radicū iustificatax. vt sit iudicare/ ⁊ vt illi sint habitu iustitie induti. Et iō flos iustitie viuit q̄ iustitia ē recolita: intellecta: ⁊ amata: bonificata: ⁊ magnificata. ⁊ cū illa iustificat alios habitus virtutum ⁊ priuatio floris iustitie stat in contrario.

¶ De flore prudentie.

FLos prudentie ē meritū per discretionē hoīm: q̄ accipiunt illa q̄ sunt bona ⁊ mala: ⁊ q̄ scīūt habere modos eligēdi illa q̄ sunt bona/ ⁊ dimittendi illa q̄ sunt mala/ cum iuuamine brancharū arboris sensualis imaginalis et rationalis. Et iō hoies sapiētes q̄runt cōsilia/ ⁊ dāt deliberationē volūtati p̄usq̄ eligāt amabilitates vel odibilitates et intellectui: p̄riusq̄ faciāt iudicīū. et memorie q̄ recolat iuuamina brāchariū arboriū quas dixim⁹. Et ideo vocant sapientes ⁊ discreti in eorum operibus: et ad finem veniunt: quem desiderant.

¶ De flore fortitudinis.

FLos fortitudinis est meritū q̄ē est ex fortificato recolere intelligere ⁊ amare. q̄ē est ex fortificato bonificare magnificare ⁊c. Et eius figura est fortificare q̄ē est flos fortitudinis in quo apparent vigores: qui ex ipso sunt induti. Idcirco hoies qui h̄nt fortē aīm fortes sunt per florē. ⁊ cuz tentātur ad faciendum aliquod illicitum: flos fortificat bonitatem contra malitiam. et sic viuit ex bonificare: sicut lumen q̄ē viuit de olco. Et cum tentantur contra ceteros flores: illos fortificant cōtra eorū contraria. Idcirco hoies fortes animi sunt muniti pluribus floribus spūalibus ⁊ moralibus. cū quibus vincunt tentatiōes sensuales.

¶ De flore temperantie.

FLos temperantie est meritum sui actus. per quem actus aliarum virtutum sunt temperati. sicut iudex q̄ hz moderatos sermones in iudicio: ⁊ habet tēperamentū in mensa ⁊ in suo studio et in expensis suis. et sic de ceteris rebus similib⁹ istis. Et hic flos cō sistit in medio loci temperantie. vt sit fortior: ⁊ q̄ melius sapiat p̄incipiū ⁊ finem et vt cū ceteris floribus maiorē h̄eat ꝓcordantiā. ⁊ cum mouet ex medio loco: ⁊ ad vnā extremitatū appropinquerit: īfirmatus est ⁊ dispositus ad corruptionem.

¶ De flore fidei.

FLos fidei est meritum sui actus quod habet in credendo vera. et viuit ex veritate entium cum iuuamine florum aliarum virtutum. Sicut cum flore iustitie. cum sit iustum credere vera: postq̄ intelligi non possunt. Et est difficile illa credere et non intelligere. Et iste vigor qui est flos fortitudinis: ri-

gat florē fidei.vt sit fortis ꝫ incredulitatē et vt in illa ceteri flores sint fortes.

¶ De flore spei.

HLos spei ē meritū qđ est ex spe= rare licita fm iustitiā ꝛ mīam.ꝛ sustētat⁹ est cū alijs floribꝰ.sicut iustū est habere spem in deo:cū facit verū indicīū in illis:q ei seruiūt et eū honorāt fm eoꝝ posse.Et iustū est: ꝙ deꝰ iuuet eos qui ꝑ ipso laborāt. Et iustū est ꝙ ꝑcat il= lis q̄ se penitent de cōmissis/ꝛ q̄ cōtritio= nem habent ꝛ satisfaciūt/ꝛ etiā ꝙ deꝰ eis parcat:postꝫ spem habent in ipso.

¶ De flore charitatis.

HLos charitatis ē meritū qđ est ex amare amabilia / illo amare induto ex floribꝰ aliaꝝ virtutuꝫ et ex illo alios flores induēte in eoꝝ ama bilitatibꝰ. Sicut amare charitatis qđ iu stū est ꝑ iustitiā/ꝛ discretū siue prudens ꝑ prudentiā /ꝛ forte ꝑ fortitudinē/ ꝛ mode= ratū ꝑ tēperātiā.qđ siq̄dem amare īduit florē iustitie:inquātū amari facit. ꝛ sic de alijs actibꝰ floꝝ. ¶ Secūdū ꝙ dictū ē de floribꝰ in ϗtutibꝰ ꝓmarijs:pōt haberi co gnitio de floribꝰ cōsequētibꝰ descēdētibꝰ ex primarijs.sicut ex flore sanctitatis:qui est merituꝫ ceteros flores sanctificans et ipsos a peccato purificans.

¶ De fructu arboris moralis.

HFructꝰ arboris moralis duo= bus modis ꝓsistit.Anꝰ modꝰ est de mercede floꝝ. Secūs modus est:vt deꝰ honorēt vir tuose ꝛ ei seruiaꝫ. ¶ Primꝰ modus est sicut merces iustitie: q̄ est ꝑ iu= dicare/ ꝛ merces prudentie:q̄ est ex discre tiōe/ꝛ merces fortitudinis: q̄ est ex fortifi care:ꝛ merces tēperātie: q̄ est ex tēperare ꝛ merces fidei:q̄ est per credere:ꝛ merces spei:q̄ est ꝑ sperare : ꝛ merces charitatis: q̄ est ex amare siue ꝑ amare.Et in his mo dis mercedes radicū intrant.sicut merce des iustitie per bonificare magnificare ꝛ alia q̄ induit ꝛ ornāt suū florē. ¶ Secūs modus fructꝰ magis supra ꝓsistit:ꝛ altior est ꝛ nobilior ꝓmo/ꝛ est causa ꝓmi. videli cet moralitates sunt:vt deo virtuose ser= uiatur.veluti cum virtuosa iustitia prudē tia ꝛ ceteris.et etiā cum virtuosa bonita= te magnitudine ꝛ ceteris.Et idem de vir tuoso recolere intelligere ꝛ amare.Idcir co nemo ad deum peruenire potest:qui vi tiose ei seruire voluerit/nec ipse deus be= nedictus vult seruitiū ab eo accipere.Et in hoc passu cognoscitur rō:per quā deꝰ habet ita paucos seruitores/ꝛ ꝙ plures sunt illi'q̄ ei dedecus magnū facūt:iquā= tū ei vitiose seruiunt/ꝛ credunt ei seruire virtuose in hoc mūdo.idcirco cum sunt mortui:nullā habēt retributionem exh qđ hfe credebāt.immo habēt penā:iquā tū deo fuire vitiose voluerunt.

¶ De secunda parte arboris moralis.

HSta pars est de vitijs. ꝛ tot habet partes sicut priª. Que siquidē partes sunt radices/ truncus / branche ꝛ alie. Et per hoc qđ de ꝑma parte di= ctū ē:cognitio ex ista haberi potest.sicut vnum contrariū qđ per aliud ꝓtrarium cognoscitur.Verūtamen qz hāc arborez volumus declarare:de vitijs loqui inten= dimus. ¶ De radicibꝰ vitioꝝ.

BAdices vitioꝝ sunt quattuor:vz malitia stultitia falsitas ꝛ ꝑua tio finis.Et ad ista quattuor se habent magnitudo duratio potestas vo luntas delectatio ꝛdia cōcordantia con= trarietas principium mediuꝫ maioritas equalitas ꝛ minoritas.Magnitudo se ha bet ad malitiā.inquātū malitia est ma= gna.et se habet ad stultitiā:q̄ ꝓtraria est sapientie:inquātū stultitia est magna.et se hz ad falsitatē:inquātū falsitas est ma gna:ꝛ se hz ad priuationem finis: inquā tum ꝑuatio est magna.idcirco peruersa est magni° in vitijs.ꝓtra hoc quod eē sole bat in virtute.quare diffinitio magnitu= dinis invitio existentis est hec.vz magni tudo est id:per quod malitia stultitia fal sitas ꝛ ꝑuatio finis sunt magne. Est etiā diffinitio magnitudinis hec:vz magnitu do est ꝑ quā duratio malitie stultitie falsi tatis ꝛ priuationis finis est magna.idcir co trāsit magnitudo in vitijs. ¶ Diffini= tio malitie q̄ ꝓtrariaꝫ bonitati:est hec.vz malitia est id rōne cuius magnitudo/ du ratio/ptās/stultitia /volūtas/falsitas/de= lectatio ꝛ alie sunt male.qb⁹ similitudini

bus malitia culpe suã dat sꝯitudinem: in quãtũ ipsas puertit invitiũ & peccatũ. Jdcirco malitia est illud: rõne cui⁹ hõ mal⁹ facit malũ. eẽ cui⁹ mali ẽ malũ. & ei⁹ ꝓuatio est bõa. ¶ Jn hac arbore q̃ ẽ devitijs duratio ẽ id rõe cuius durãt malitia magnitudo ptãs & cetere forme puerse ĩ vitijs & peccatũ. Jdcirco duratio ẽ mala ꝺ bonitatẽ. & ei⁹ magnitudo ẽ mala ꝓtra ꝟtutẽ & contra alias formas. ¶ Jn hac arbore ptãs est id: ꝙ qꝺ malitia magnitudinis durationis & alie possunt exister & agere. Que siquidẽ ptãs ẽ mala / & ei⁹ ꝓuatio bona. Et hoc est: qz de illa sequitur malum. ¶ Sultitia ẽ ꝓtrariũ sapie: inquãtũ stultos oẽs illos facit esse: q̃ sunt hꝫituati ex illa & iduti. sicut hõ stult⁹: q̃ fatue intelligit entia ꝓtra eorũ intelligibilitates bonas & veras. finis q̃rum est intelligibilis sub habitu sapiẽtie. Jdcirco stultitia mala ẽ & vitiosa: et eius priuatio est bõa. ¶ Voluntas vitiosa est illa: ratiõe cui⁹ illa que sunt amabilia sũt odibilia & illa que odibilia sunt sub habitu virtutis: ĩ hꝫitu vitijs sunt amabilia. Jdcirco talis volũtas est mala & suo fine vacua. ¶ Vitiũ est priuatio virtutis. & exit ex sꝯitudinibus vnitatum. vꝫ ex malitia & ex mala magnitudine duratione ptãte & alijs. sub cuius vitij habitu sunt forme bone peruerse in malo & in priuatione finis & sub falsis similitudinibus. ¶ Falsitas ẽ illa: que ẽ habitus rõe cui⁹ sꝯitudines bonaꝝ formaꝝ & virtuosarũ puerse sunt in falsas similitudines. Jdcirco illa q̃ falsa sunt: videntur fm apparẽtiã: ꝙ sint vera: & illa q̃ sunt vera videnẽ: ꝙ sint falsa. ¶ Delectatio que est sub habituvitioso: ẽ id in quovitia habẽt dctẽ. Jdcirco hoĩes mali delectationẽ hꝫnt in faciẽdo malũ: & hꝫnt laborẽ ĩ bono. qꝺ hoĩes boni faciũt. ¶ Differẽtia q̃ est inter vnũ vitiũ & aliud: est mala / & ẽ cõfusio bõitatis magnitudinis & ceteraruꝫ formarũ: q̃ indute sunt de virtute. Jdcirco hoĩes malt hꝫnt intellectũ confusum et voluntatem cõfusam / & plus tenebras diligũt ꝙ diligant lucem. ¶ Concordãtia vnius vitij & alterius est mala / & eius priuatio ẽ bona. Jdcirco ẽ mala similitudo ex bona concordantia / & ẽ hoc qꝺ est contra bonã ꝓtrarietatẽ. Jdcirco ꝙ talẽ vitiosam ꝓcordãtiã multa vitia se ꝓcordãt in vno & in pluribꝰ malis. ¶ Contrarietas mala: est hoc: qꝺ est ꝺ bonos fines & bonas cõcordãtias. Jdcirco est mala & eius priuatio est bona. ¶ Maluz ꝑn̄ ẽ id: qꝺ se hꝫ ante ad plura mala pricipia. & istud gñale ẽ ad plura ꝑn̄. & susi eẽ est exꝓuatione bõi ꝑncipij nãlis & gñalis ad bõa ꝑn̄. Et in hoc malo principio gñali ꝑncipiãt ꝑncipia ꝓticularia mala ĩquãtũ hõ dispositus est ad faciẽdũ malũ: inquãtũ ꝑncipiatus est de nihilo. qꝺ nõ hꝫ nãm alicuius boni. ꝙ si haberet: eẽ eẽt nõ eẽ. qꝺ est impossibile & ꝓtradictio. Et ĩ hꝰ passu possunt cognosci ꝑn̄ peccati / & vbi ꝑncipiãtur / & de quo / & per quã ꝑncipiãtur / & q̃re hõ hꝫ libertatẽ ad faciẽdũ bonũ & maluz q̃ siquidẽ libertas quã hõ hꝫ ad peccãdũ nõ est creatura: sꝫ ẽ ex nã nihili: inquãtũ hoĩes se inclinãt ꝙ illã ad ꝑn̄ gñale: de q̃ sunt. vꝫ ad nõ eẽ vel nihilũ. Et inquãtũ hꝫnt eẽ & sunt creati ad bonũ: nãm hꝫnt ex libertate creata ad faciendũ bonũ. & ꝙ illã ꝑncipiãt bona ꝓtra mala. Et iste passus est multũ vtil ad sciẽdũ & difficilis ad intelligẽdũ: vꝫ illis: q̃ parũ scilit. & maxie illis q̃ sunt vitiosi & ꝓtra bona principia. ¶ Mediũ vitiosuz ẽ ꝓuatio medij ꝟtuosi & est subim: in q̃ ꝓuatio finis sꝯitudinem suã influit ad ꝑncipiũ. & ꝑn̄ suã malã sꝯitudinẽ refluit ad ꝓuationẽ finis. Jdcirco in hac ĩfluẽtia & refluẽtia sunt ꝑme forme puerse ĩ vitijs & ĩ malꝫ sꝯitudinibꝰ vñ magna mala durabilia & possibilia sequũtur. q̃ sunt contra instinctus & appetitus naturales bonarũ formarũ. ¶ Privatio finis est vacuitas & vacuatio boni medij & bõi ꝑncipij. Jdcirco ꝓuatio finis est mala. & sub sua malitia & habitu sunt puerse bone forme in peccata & mala. et sunt vacue de suis bonis principijs & medijs naturalibꝰ. Jdcirco in inferno bone forme naturales sunt vacue suis bonis finibus naturalibꝰ. ad quos se habent bona principia & media naturalia habituata accidẽtalibus vitiosis ꝑncipijs & medijs. & nullo tẽpore fine consequentur. ad quẽ finẽ se habebũt fm cursum naturalẽ. Et penã quã habebunt dãnati per priua

tionem finis naturalis:non est aliquis:q̃ eam dicere nec scribere posset.De qua pena loqui intendimus diutius in arbore euiternali. ¶ Maioritas vitiosa est illa maior imperfectio:q̃ se hꝫ ad non esse/et quę facit sibi cõtrariũ(quod est minoritas)concordare cũ esse. Que siquidẽ minoritas naturaliter hꝫ cõcordãtiã cũ non esse.Et in hoc passu potest haberi cognitio sub ratione similitudinis non esse ꝛ similitudinis esse:que sunt formę:q̃ sunt cõtrarie similitudines esse ꝛ non eę. Idcirco hoies mali q̃to maiores sunt in malitia:cõcordãtiã maiorem habent cum nõ esse:q̃ homines qui non sunt ita mali.q̃ ſm comparationem habent rõne eorum malitie concordantiam cum esse.Et in h̃ passu potest haberi cognitio q̃ maioritas est mala in priuatione finis ꝛ in stultitia ꝛ in falsitate.in qua siquidem maioritate mali sunt infideles sub habitu stultitie/ꝛ etiam christiani diuites auari:qui bona communia permittunt esse ociosa ꝛ in priuatione finis contra pauperes. ¶ Equalitas vnius mali ꝛ alterius est priuatio equalitatis vnius boni ꝛ alterius. Idcirco homines auari digni sunt magna pena.Et q̃tomagis sunt auari:maiori pena sunt digni.quia multiplicant equalitatem vnius mali ꝛ alterius:ꝛ priuant finem:propter quẽ diuitie illorũ sunt create.Que priuatio finis est multum mala. in qua concordant plura magna mala ꝫ finem bonitatis ꝛ cõtra finem sue magnitudinis durationis sue potestatis sui instinctus ꝛ sui appetit⁹ naturalis. ¶ Minoritas vitiosa est priuatio minoritatis virtuose.que cõcordantiam habet cuꝫ nõ esse:ꝛ in hoc passu potest cognosci modus ratione cuius poterit haberi cognitio de quiditate virtutis ꝛ de quiditate vitij.Et huius cognitio multuꝫ est vtilis illis:qui habituari volunt ex virtutibus:ꝛ qui volunt vitia euitare ꝛ habitus eorũ. ¶ Dictum est de radicibus vitiosis ꝛ de earum diffinitionibus . per quas haberi potest cognitio de ipsis.ꝛ quomõ stant sub quatuor habitibusvitiosis.vꝫ sub habitu malitie stultitie falsitatis ꝛ priuationis finis sub quibus quattuor habitibus sunt alij habitus aliarum radicum.que se habent ad suas species : sicut materia oleastri:q̃ se habet se conuertit in mãm olee inserte in illo.Et ex istis quattuor formis que sunt supra:que viuunt ex formis inferioribus:cõpositus est truncꝰ arboris vitiose.

¶ De trunco arboris vitiose.

Truncus huiꝰ arboris ẽ ex similitudinibus quas diximꝰ que sunt sue radices.ꝛ qui est communis confusio generalis que est fons : in quo vitia particularia sunt dispositia in potentia.q̃ siquidem vitia trahit agens naturale de dispositione : ꝛ ipsa in actu adducit ꝛ in habitu.sicut martinꝰ vitiosus:qui ex ipsa trahit suam malitiam ꝛ magnitudinem illius malitie. Et idem de sua stultitia et potestate quam habet. per quam potest fieri stultus.ꝛ duratio quam habet in perseuerando in malo:ꝛ in stultitia ꝛ etiam in falsitate ꝛ in priuatione finis virtutis que est truncus contrarius trunco vitij. ¶ Truncus iste est inuisibilis nec videri potest.cum sit ex similitudinibus. q̃ similitudines sunt peccatum.quod est iste trũcus.Et quia in illo stat multitudo malitie:potest quilibet homo multiplicare et augmentare suum peccatum:cum ita sit: q̃ ex formis generalibꝰ multiplicari possunt forme speciales. Et cum in trũco sit minoritas vna ex suis partibus: possunt peccatores mĩorificare sua peccata. ꝛ maiorificare:cum maioritas sit vna pars trunci.et etiam quia priuatio finis est vna ps trunci:possunt peccatores priuare eorũ peccata.ꝛ hoc possunt cum potestate:que est vna pars trunci. Verũtamen possunt cum nuuamine dei contra potestatem trũci.ꝛ possunt cuꝫ contrarietate.que ẽ vna pars trunci.in qua est concordantia virtutũ:sic in dispositiõe ꝛ potẽtia moraliter sicut frigiditas nãliter ĩ aqua calefacta. Et iste passus declarat :quomõ peccatores prãtẽ hꝫ in principiã do x̃tutẽ rõne cõtrarietatis.q̃ est cõtra vitiũ trũ cum adiutorio dei sine quo peccator nõ posset extirpaꝛ cõ.cũ sit incarceratꝰ in carcere iustitie. Et iste passus est multũ vtilis ad sciendũ.

¶ De brãchis arboris vitiose.

RÃche huius arboris pñcipaliter sunt gula/auaritia/luxuria/sup̃bia/ accidia/ inuidia/ꝛ ira. Et iste septẽ brãche sunt habitus: sub quib⁹ sunt forme: ex quibus trũcus cõsistit. De quibus diffinitiões dare proponimus: vt ex ipsis melius cognitionẽ demus.

¶ De gula.

GVlla est illud peccatum: quod sepius priuat abstinentiã ꝛ tẽperãtiã q̃ aliquod aliud peccatũ. Idcirco est illud vitiũ: q̃ quod homines plus moriunt q̃ per aliqđ aliud vitium. ¶ Per gulã sunt sepi⁹ hoies infirmi cũ ita sit: q̃ p nimis comedere aut bibere sit destructa digestio ꝛ appetit⁹ nãlis. ĩ quo nã arboris vegetalis se delectat. Idcirco pfes ꝛ mfes q̃ diligũt filios ꝛ vitã illoꝝ: nutrire nõ deberẽt cũ cibariis delicatis ꝛ pluribus. Que q̃dẽ delectatio ꝛ multitudo disponit gulam ꝛ vitã ꝛ ꝛ diuitias. ꝛ disponit hoies q̃ sunt ociosi/ ꝛ q̃ sunt de grosso ingenio/ꝛ q̃ sunt latrones: cũ diuitie eis defecerint ꝓpter nimis comedere ꝛ biberevel ꝓpter cibaria delicata q̃ sunt charioꝛa q̃ alia. sicut sunt galline ꝓdices et pisces grossi. q̃ sunt charioꝛes q̃ carnes bouine vel sardine. ¶ De auaritia.

AVaritia est illudvitiũ: quod est magis cõtrarium fini bonoꝛi temporaliũ q̃ aliquod aliud vitiũ. ¶ Per auaritiam sunt denarii ociosi in archa omnis auari ꝛ bladum ĩ granariis. ꝛ sic de aliis. Sicut spes ĩ qua homo auarus non existit. inquãtum confidit in suis denariis nec eius appetitus suum habet cõplementum: inquãtum homo auarus non comedit de cibariis que sunt sana. quia sunt digestibilia/et quia appetitiua in illis delectationem inuenit. Idcirco homo auar⁹ est cõtra arborem elementalẽ: ex q̃ sunt denarii. Et idẽ est de cõtrarietate: quam habet cõtra arborem vegetalem: inquãtum est contra sapoꝛes ꝛ delectationes. in quibus natura delectat. Est etiã cõtra arboꝛẽ sensualẽ: inquãtum hõ auarus est male ĩdut⁹/ꝛ iacet in malo lecto/ꝛ multum laboꝛat. Et sic de aliis filiabus istis. sicut homo auar⁹ qui in extremis satisfacere nõ curat de cõmissis: que fecit contra largitatẽ veritatẽ ꝛ finẽ diuitiaꝝ. ¶ De luxuria.

LVxuria est vitiũ: qđ inordinat copulã carnalẽ. inquãtũ ipã deuiat a fine: ꝓpter quẽ est finis carnalis copule. Est em finis carnalis copule: vt humana spẽs restauretur ꝛ multiplicet in pluribus hoĩbus. quẽ finẽ facit luxuria obliuisci/ ꝛ recolere facit delectationes carnales ꝛ ꝺ cursum naturalẽ. quas nec dicere nec scribere sum⁹ ausi. ꝓpter magnã vilitatẽ illaꝝ. Sub quarũ habitu sunt viles illi: q̃ illis delectationibus sunt induti. ꝛ q̃ magna pena sunt digni. ¶ Est etiã luxuria ꝺ sanitatẽ. qꝛ in placitis q̃ dat: arboꝛẽ vegetalẽ destruit. Et est ꝺ diuitias: quas hõ cõgregat ꝛ disponit inuidiã: deceptionẽ: traditionẽ: ꝛ plura alia mala: q̃ veniãt in actu. Et de hoc experiẽtiã habem⁹ in plurib⁹ ꝛ magnis malis: que hoĩb⁹ luxuriosis ꝓ feminas acciderũt. ꝛ p eos pluribus aliis.

¶ De superbia.

SVperbia est illud vitiũ: ratione cui⁹ hoies volũt hꝫe honoꝛes: q̃ eis non cõueniũt. ¶ Superbia obliuisci facit minoꝛitates nãles de q̃b⁹ hõ ꝓcessit. ꝛ cõsiderare facit maioꝛitates quas de⁹ sub cõditione dat: q̃ hõ cũ illis sit humilis ꝛ indutus habitib⁹ ⁊tutũ/ ꝛ cũ illis deo honoꝛẽ faciat ꝛ suo proximo. Idcirco hoies superbi nolũt pares hꝫe: nec alios amare. ꝛ faciũt aliqua: quoꝝ ratione hmiles existũt ĩ seruitute ꝓpter eoꝝ defectũ. Et inuidiã hñt de bonis humiliũ. q̃ ascẽderũt cũ humilitate ad pfectiones: quas deus dat. Idcirco hoies superbi sunt inuidiosi ꝛ accidia induti. rõne cui⁹ dicũt malũ lubẽter/ꝛ irascũtur: qñ honorari nõ pñt in rebus supioꝛibus: a q̃bus eos superbia descẽdere facit in infimis. que sunt sub pedibus humiliũ. qui cũ humilitate ascẽdũt ad supioꝛa. a q̃b⁹ hoies superbi ceciderũt. Idcirco per superbiã venũt guerre: laboꝛes: ire: tristitie: ꝛ paupertates: ꝛ plura alia mala. que longum esset ad enarrãdũ: que dicere nõ oportet. qñ ex ipsis experientiã habemus.

¶ De accidia.

Arbor moralis.

Accidia est vitiū: p qđ hoīes pigritiā hīt in faciēdo bonū. ⁊ hīt placitum de malo alior̄: ⁊ tristitiā de eor̄ psperitate. ¶ Accidia est vitiū: qđ est in plurib⁹ hoīb⁹: qui ipsam nō agnoscūt nec credūt esse ī mortali peccato. Et est vitiū: qđ est magis secretū q̄ alia. idcirco plures se perdūt p accidiā. q̄ credūt saluari. Quare accidia est peccatū valde periculosum. q̄ regnat multū in mūdo. ¶ Accidia est cōtra charitatē ⁊ contra fraternitatē naturalē. ⁊ est medium p quod bona naturalia sunt īpedita: ne veniant ad fines naturales. q⁊ p ipsuz trāsire nō possunt. Et ideo facit homines pigros ⁊ cōtra diligētiam iustitiā ⁊ ceteras virtutes ¶ De inuidia.

Inuidia est illud r̄ peccatū: qđ est cōtra propriā charitatē ⁊ cōmunem. Inuidia est cōtra propriaz charitatē: inquātum homines inuidiosi volūt habere bona aliena cōtra iustitiaz ⁊ spem. Et qđ ipsa habere nō possunt facit ipsos cōsiderare modos ex qbus oriūtur traditiones / mēdacia / deceptiōes / latrocinia / ⁊ plura alia mala. vt illa bona habere possint. Idcirco inuidia est valde graue peccatū: inquātum cū malo desiderare facit hoīes bona: q̄ sunt cōtraria in alios. ¶ Inuidia est cōtra cōem charitatē scilicet cōtra charitatē dei qui dat bona cōia oībus: sicut ignis: qui dat cōmunē calorē plantis. in quib⁹ ipe habet dominiū / ⁊ etiā in plantis: in quib⁹ cetera elemēta dñium habent. Est etiā inuidia contra cōmunē charitatē fraternitatis ⁊ bonor̄ naturaliū. Idcirco hoīes inuidiosi nō recurrūt ad bona generalia / sz ad ad specialia: que habere desiderant contra suos proximos. ¶ De ira.

Ira est nimi⁹ mot⁹ voluntatis: q̄ venit: ⁊ est cū tristitia. p quā volūtas p assionē bonor̄ entiū desiderat / ⁊ actiōem malor̄: vt bona sint destructa. ¶ Per irā destructe sunt veritates: quas ītellect⁹ inqrit. q⁊ ira lumē destruit cum quo inquirūtur. ⁊ ī intellectu ponit tenebras. Et idē facit ī vīs memorie. idcirco hoīes q̄ sunt irati: nesciunt quid faciūt. ⁊ faciūt casu fortuito hoc qđ faciūt / ⁊ cōtra instinctus ⁊ appetit⁹ naturales ⁊ cū errauerint: eor̄ cōmissa vel errores nō recolūt: nec modū quē tenuerāt: qñ errauerūt. ūre hoīes q̄ sunt irati: ligari deberēt: quousq; irā vel furorē amitterēt / ⁊ haberēt lumē vias intellect⁹ ⁊ memorie / ⁊ quousq; tenebre pmanerēt. p q̄s hoīes irati fortuito vadūt absq; discretiōe. qui peiores sunt q̄ bestie: q̄ hoc qđ faciūt: cū imaginatione faciūt: ⁊ cū instinctibus ⁊ appetitib⁹ naturalibus. ¶ Nullū pctm̄ est ita piculosum sicut ira. q⁊ ira brachia ⁊ pedes ligat cōtritioni cōscie patientie abstinētie ⁊ alīs ⁊tutibus. vt venire nō possint nec aliqua opari. Quare ira est ꝺ esse ⁊ hz cōcordantiā cū nō esse. inquātū bona digna essendi inclinat ad nō esse. ⁊ mala digna nō eēndi ꝓducit ī esse. Quare hō irat⁹ nō facit dñiam ītēr destructionem suiipsius pr̄is filij ⁊ sororis ⁊ fratris ⁊ cōsanguinei ꝓuati ⁊ extranei: qm̄ nulli pcit / nec remittit / nec rationē auscultat. Et mala que sunt p irā: dīs dicere posset:

¶ De gula ⁊ auaritia.

Gula ⁊ auaritia cōcordātiā hīt cōtra tēperātiā ⁊ largitatē. Et ideo gula dispōit materiā auaritie: q̄ sit contra largitatē. Sicut hoīes gulosi: q̄ bona tpalia aggregāt in maiori quātitate q̄ indigeāt: ꝓ cibar̄is que desiderāt. Idcirco auaritia est contra largitatē. q̄ retinet illa: q̄ dari deberēt. post: q̄ est sufficientia cibar̄ior̄ ī illis: q̄ comedere desiderāt. ¶ Cōtra temperātiā idē facit auaritia: que gule materiā disponit q̄ possit multū comedere ⁊ bibere cōtra tēperātiā. inquātū retinet multa superflua. q̄ oīa hō comedere nō pōt neq; bibere. ꝓpter quas diuitias intēdit multū comedere ⁊ bibere. postq̄ cibaria hīe pōt cū diuitiis quas auaritia aggregat.

¶ De gula ⁊ luxuria.

Gula ⁊ luxuria cōcordātiā hīt ꝺ castitatē ⁊ tēperātiā. q⁊ gula facit hoīes comedere ⁊ bibere: vt luxuria vti possint. idcirco ꝓpter placita luxurie est gula ꝺ tēperātiā ⁊ ꝺ castitatē: inquātū materiā luxurie dispōnit per nimiū comedere ⁊ bibere. Idem facit luxuria que dispōnit gule materiam: vt per

illã possit esse cõtra castitatẽ ⁊ ꝺ̃ tẽperantiã. Et in h̃ passu põt cognosci: q̃ q̃dã vitia sunt cõcordãtia cũ aliis ꝺ̃ virtutes: et quomõ ꝯcordãtia vitioꝝ accipiẽ in trico fm naturã radicũ. q̃ sunt ꝑmarie dissimilitudines virtutum.

¶ De gula ⁊ superbia.

Gula ⁊ supbia cõcordãtiã hñt cõtra tẽperãtiã ⁊ hũilitatẽ. qm̃ homines q̃ sunt supbi: multum diligunt comedere ⁊ bibere: inquãtũ nolunt esse serui tẽperãtie. q̃ dat passiões fuitoribus illi⁹: vt hẽant hũilitatẽ. cũ q̃ ascẽdere ꝑsit ad merita: q̃ vẽisit ꝑ illas passiões. Et gula hoies facit supbos ꝺ̃ tẽperãtiã qm̃ nõ vult ꝙ habeat aliquos subditos.

¶ De gula ⁊ accidia.

Gula ⁊ accidia concordãtiã hñt ꝺ̃ tẽperãtiã ⁊ diligentiam. qm̃ gula facit hoies pigros per nimiuꝫ comedere ⁊ bibere ⁊ ipsos facit obliuisci fines rerũ necessariarũ ad viuẽdum. ⁊ iõ est cõtra semetipsam. ¶ Et accidia facit obliuisci fines entiũ vt hoies sint pigri in ꝓcurãdo cibaria: q̃ necessaria sunt ad vitã/fm nãs arboris vegetal. Et etiã obliuisci facit fines tẽperantie. rõne quorum temperantia est instrumentum ad sanitatem ⁊ vitam.

¶ De gula ⁊ inuidia.

Gula ⁊ inuidia concordantiam habent contra tẽperantiã ⁊ charitatem: qꝝ gula est contra charitatem ꝓpriã ⁊ cõmunẽ. vt habeat q̃d comedere. Idcirco aufert diuitias pauperibus. q̃s possidẽt hoies diuites. Et inuidia est cõtra tẽperãtiã in hoc: ꝙ multiplicat mãm comedẽdi ⁊ bibẽdi ĩ desiderãdo illã. vt gula hẽat q̃d cõedere. ⁊ etiã bibere.

¶ De gula ⁊ ira.

Gula ⁊ ira hñt ꝯcordãtiã contra tẽperantiã ⁊ abstinentiam et discretionẽ. quia ꝑ gulã sunt hoies inebriati: et etiã motu voluntatis cõsentiunt. ⁊ non habent deliberationẽ ad eligendum discretionẽ ⁊ abstinentiam: neq̃ ad vtendum prudentia. ¶ Et ira est contra tẽperantiam ⁊ gulam: inquãtũ tristitiã producit: ⁊ non permittit media temperata cõsiderare: ⁊ corpus ponit in periculoꝝ cibaria. rõne cuius tẽperãtia subm non habet: in quo diu stare possit. nec gula habet subm: in quo diu esse possit: quoniã cibaria deficiũt: ⁊ nõ hꝫ q̃d comedere possit: ⁊ sanitas ꝑ tristitiã deficit ⁊ ꝑ mortẽ: nec habet appetitum ad comedẽdum.

¶ De auaritia ⁊ luxuria.

Auaritia ⁊ luxuria hñt ꝯcordantiã cõtra castitatẽ ⁊ largitatẽ. qm̃ hoies auari ꝑ suã anaritiã retinẽt illa: que dari deberẽt: ⁊ iõ sunt cõtra largitatẽ. ⁊ qm̃ retinẽt illa: sunt cõtra castitatẽ. qm̃ hoies auari bona tẽporalia cõgregãt: vt possint vti luxuria ĩ pulchris ⁊ malis feminis. que mag⁹ dona reꝙrunt fm cõpationẽ turpiũ mulieꝝ: q̃ fũt male.

¶ De auaritia ⁊ superbia.

Auaritia ⁊ superbia hñt ꝯcordãtiã ꝓtra largitatẽ ⁊ hũilitatem qm̃ auaritia iquãtũ aggregat ꝑa bona tẽporalia: mãm ꝓparat supbie sicut hoies supbi qui dispositi fũt: ꝙ sint superbi: qñ hñt plures diuitias. ¶ Et superbia disponit mãm auari⁹ ꝙ sit contra largitatẽ: inquãtũ est dispositio: ꝙ sit per magnas diuitias. Sicut hoies d̃ ꝓpter h̃ qꝝ sunt diuites sunt ꝓtra largitatẽ. rõe cuius largitatis pauperes sunt hũiles. Et idẽ est de diuitib⁹: qñ dant de bonis suis pauperibus. ad quos hũilitas ipsos diuites descendere facit: ⁊ ascendere cõtra superbiam ⁊ auaritiam. Idcirco fuit d̃ꝫ diues impeditus qui nesciebat: si filium suum nutriret auaritie vel largitati.

¶ De auaritia ⁊ accidia.

Auaritia ⁊ accidia concordantiam habent contra largitatẽ ⁊ diligentiã. quoniaꝫ auaritia est contra largitatem cum accidia: que est contra diligentiam. Idcirco auaritia est contra semetipsam. Quare mercatores auari ascendere non possunt ad ita magnas diuitias sicut largi: qui cum diligentia habent concordãtiã: ⁊ auari cum pigritia. ⁊ accidia est ꝺ̃ largitatez cũ auaritia: inquãtũ cũ illa hꝫ concordãtiam.

¶ De auaritia ⁊ inuidia.

Auaritia ⁊ inuidia contra largitatem et charitatem habent cõcordãtiam. quoniaꝫ inuidia est

cõtra charitatem.per quã est largitas. Et auaritia est cõtra charitatẽ:inquãtus est contra largitatem:q̃ est instrumentus charitatis.

¶ De auaritia ꝛ ira.

AVaritia ꝛ ira sunt contra largitatem ꝛ abstinentiam. qñ auaritia inquãtum est cõtra largitatẽ:materiam ꝓparat hoĩbus auaris ꝙ sint iratiꝫ cũ eos perdere contingat eorum diuitias/aut cũ homo eis consulit: ꝙ sint largi: et eos reprehendit de auaritia. Que siquidem ira est contra largitatem:inquãtũ auaritia est eius instrm.

¶ De luxuria ꝛ superbia.

LVxuria ꝛ superbia habent cõcordantiam cõtra castitatem ꝛ humilitatem.qñ inquãtum luxuria est contra castitatem:est cõtra humilitatem.que homines humiliat ad se subijciendum castitati. Et inquãtum superbia est contra hũilitatem:est contra castitatem.sub qua non vult subijci.imo libera diligit esse in placitis luxurie.

¶ De luxuria ꝛ accidia.

LVxuria ꝛ accidia cõcordantiã habent contra castitatem ꝛ diligentiaꝫ.qñ inquãtũ luxuria est cõtra castitatem: materiam accidie ꝓparat:ꝙ homines sint pigri ad acquirendum castitatem:ꝛ ad resistendum diligentie.Et ꝯtũ accidia est contra diligentiã: materiã prepat luxurie: ꝙ hoĩes sint pigri ad acquirendũ castitatem.

¶ De luxuria ꝛ inuidia.

LVxuria ꝛ inuidia habent concordantiam contra castitatem ꝛ charitatem.quia inuidia cõcupiscere facit pulchras mulieres.idcirco materiam luxurie prepat contra castitatem.Et desiderare facit diuitias:per quas materiam luxurie prepat: inquãtũ ꝙ diuitias hoĩes habere ꝓnt pulchras mulieres. Et inquãtũ luxuria est contra castitatem materiaꝫ inuidie prepat: ꝙ sit contra charitatem mariti ꝛ sue pulchre vxoris.quam luxuria desiderare facit ꝛ inuidere. Hoc idem ẽ de luxuria:que desiderare facit diuitias mariti.vt cum illis luxuriari possit petr⁹:q̃ ẽ inuidiosus.

¶ De luxuria ꝛ ira.

LVxuria ꝛ ira concordãtiã habent cõtra castitatem ꝛ abstinẽtiã.quoniã luxuria inquãtum est contra castitatẽ/voluntateꝫ petri luxurioſi mouet ad iram: quãdo hꝫe non potest mulierem:cuꝫ q̃ luxuriari vult.Et ira inquãtũ est cõtra abstinentiã:est cã luxurie contra castitatem.quã castitatem petrus luxuriosus habere non potest in deliberatione voluntatis rõe subitanei motus:qui est contra castitatem.

¶ De superbia ꝛ accidia.

SVperbia ꝛ accidia hꝫit concordãtiam contra humilitatem ꝛ diligentiã. Quoniã in hoc ꝙ superbia est cõtra humilitatẽ:est ꝓ diligentiã. que cũ humilitate acquirit:ꝛ inquãtum accidia est ꝓ diligentiã:est cõtra humilitatem.que cũ diligentia acquiritur.

¶ De superbia ꝛ inuidia.

SVperbia ꝛ inuidia concordãtiã habent contra humilitatẽ ꝛ charitatem. Quoniam inquantum superbia est contra humilitatem:est contra charitatem que cum humilitate habet concordãtiam. Et inquantum inuidia est contra charitatem:est contra hũilitatẽ.que cũ charitate habet ꝯcordãtiã.

¶ De superbia ꝛ ira.

SVperbia ꝛ ira concordantiam habent contra humilitatem et abstinentiã. Quoniã inquãtus superbia est cõtra humilitatem : est contra deliberationẽ abstinẽtie.que i humili voluntate ꝛ patiẽte habet deliberationem. Et idẽ est in humili intellectu ꝛ memoria. Et inquãtum ira est cõtra abstinẽtiã: est contra humilitatem. que acquiritur cum abstinẽtia contra irã.

¶ De accidia ꝛ inuidia.

ACcidia ꝛ inuidia hꝫit cõcordãtiã ꝓtra diligẽtiã ꝛ charitateꝫ. Qñ in hoc ꝙ accidia est ꝓ diligentiã:mãm inuidie prepat. ꝙ pigritiaꝫ desideret petrus piger ad lucrãduꝫ diuitias martini.per quã pigritiã ꝯcupiscit illas diuitias:q̃s cuꝫ labore lucrari non vult. Et inquãtũ inuidia est ꝓtra charitatem:est ꝓtra diligentiã lucrãdi diuitias.

¶ De accidia ꝛ ira.

Accidia ⁊ ira concordantiã habẽt cõtra diligẽtiã ⁊ abstinentiã. Ām inquãtũ accidia est ꝺ diligẽtiã: habet cõcordãtiã cũ ira ꝺ abstinentiã. que sine diligẽtia volũtatis ⁊ memorie ⁊ intellectus haberi nõ põt. Et inquãtũ ira est ꝺ abstinẽtiã: cõcordãtiã hꝫ cũ accidia: inquãtũ pigritie preparat materiã. q̃ cũ priuatione diligẽtie habet cõcordãtiã. ¶ De inuidia ⁊ ira.

Inuidia ⁊ ira cõcordãtiã hũt cõtra charitatẽ ⁊ abstinẽtiã. Et inquãtũ inuidia est ꝺ charitatẽ: est cõtra abstinẽtiã. Et inquãtũ ira est ꝺ abstinentiã: est ꝺ charitatẽ. q̃ cũ abstinẽtia lucrat. ¶ Dictũ est de vitijs principalib⁹ ⁊ alia cũ alijs miscuim⁹. vt ꝑ quedã alia cognoscant. Modo de aliqbus vitijs dicere ꝓponim⁹. q̃ cõsequẽtia sunt primorũ. Et primo dicendũ est de iniuria.

¶ De vitijs cõsequẽtibus.

¶ Et primo de iniuria.

Iniuria est vitiũ qꝺ est ꝺ iustitiã ꝑ semetipsam. Et est cõtra iustitiã: inquãtũ cõcordãtiã hꝫ cũ vitijs: q̃ sunt cõtra iustitiã: sicut cũ superbia. qm̃ superbũ est ꝺ dicere iustitie: q̃ ita alta est ꝑ bonitatẽ magnitudinẽ fortitudinẽ ⁊ sapiam. ⁊ maxime cũ superbia: q̃ in se nullã hꝫ bonitatẽ. imo oẽs ꝺ sub suo habitu sunt inducti: infimos existere facit. ¶ Indiscretio est vitiũ qꝺ est cõtra prudentiã: inquãtũ est ei⁹ priuatio. Et est cõtra prudentiã cũ inuamine pigritie ⁊ ire. qm̃ ꝑ pigritiã sunt hoĩes indiscreti: inquantũ nolũt inquirere veritatẽ rerũ. Et ꝑ iram offuscat⁹ est eoꝝ intellect⁹ in tenebris existens. idcirco sunt hoĩes idiote: q̃ habitu prudẽtie vti nesciũt. ¶ Debilitas cordis est cõtra fortitudinẽ. ⁊ vt maior sit cõtrarietas: est cõtra fortitudinẽ cum desperãtia. vt hoĩes nõ sint fortes cũ spe. q̃ aios hoĩm fortificat. qui in ptãte dei ⁊ in sua bonitate ⁊ in fidelitate ⁊ in veritate (in quibus sunt) confidentiã habent. Et in hoc passu potest haberi cognitio: qꝺ vitium qꝺ per seipsum contra vnam virtutem nõ potest: habet concordantiã cum alijs vitijs contra vnam virtutem. Idcirco hoĩes virtuosi quãdo plura vitia sunt contra vnã virtutẽ: cũ illa virtute plures alias virtutes cõcordãt. vt cũ illis sint cõtra plura vitia. ¶ Intẽperantia est idꝺ quod est cõtra tẽpantiam cũ gula/⁊ cõtra fortitudinẽ. quã debilitatẽ fortificat gula cum primis naturis sensitiue imaginatis cũ placito sentiẽdi tantũ: qꝺ fortitudo deuincit ꝑ suũ cõtrarium/⁊ per iuuamen: quod facit gula debilitati. Idcirco hoĩes sapientes mortificãt imaginationes: q̃ iuuãt placita sentiendi/illa placita obliuiscẽdo/⁊ placita recolendo: que veniunt per virtutes in cõsideratiõibus hominũ virtuosoꝝ intãtum: qꝺ gula iuuare nõ potest debilitatẽ. immo ꝑ fortitudinẽ deuincitur. ¶ Infidelitas est idꝺ: qꝺ est cõtra fidem cũ falsis similitudinib⁹. que vere vident ꝓm cursum naturalẽ/et cũ priuatiõe recolẽdi: que nõ recolit opa: que deus facit supra cursum naturalẽ. vt sua magna potestas meli⁹ recoli intelligi ⁊ amari possit/⁊ qꝺ hoĩes in illo habere possint maiorẽ spẽ. Idcirco hoĩes sapiẽtes cũ sunt tentati cõtra huius infidelitatem: recolũt illa: que deus fecit/⁊ facit supra cursum nature. sicut creare mũdum ⁊ primũ hominẽ et miracula que fecit/⁊ facit. vt fidem fortificẽt. ⁊ etiam cõsiderãt: qꝺ deus plus habet facere q̃ intellectus eorũ intelligere. ¶ Desperãtia est idꝺ: qꝺ est cõtra spem. cõtra quã est cum memoria in recolẽdo magnitudinẽ peccati et ⁊ magnitudinẽ iustitie/⁊ obliuiscẽdo magnitudinẽ misericordie ⁊ pietatis. Idcirco homines sapientes cũ cadũt in tali cõtrarietate: recolunt equalitatẽ iustitie et misericordie dei. Idcirco sunt in spe cõtra desperantiã ⁊ cum timore iustitie dei: cũ quo timore ei honorẽ faciũt cum humilitate ⁊ cũ cõtritiõe ⁊ satisfactiõe. Idcirco iustitia iuuat spem cõtra desperantiã/⁊ cũ mia hꝫ cõcordãtiam. ¶ Crudelitas est idꝺ: qꝺ est cõtra charitatem cũ auaritia ⁊ superbia intantũ: qꝺ charitas nõ potest se tueri cõtra suũ cõtrariũ: quousq̃ se iuuet cũ cõtrarijs cõtrarioꝝ. cũ qb⁹ se iuuat crudelitas. q̃ sunt hũilitas: que est cõtra superbiã: ⁊ largitas: q̃ est cõtra auaritiã. Et qꝫ charitas hũilitas ⁊ largitas cõcordantiã habent cũ esse/⁊ superbia crude-

litas ⁊ auaritia cōcordantiā habent cū nō esse crudelitas supbia ⁊ auaritia non pōt esse contra charitatē largitatē ⁊ humilitatē. ¶ Traditio est id: qđ est cōtra fidelitatē: quā habent hoīes multis modis. qñ vnus modus est ille: quē habent hoīes cōtra fidelitatē cū luxuria: ⁊ alius modus est ille: quē habēt cōtra fidelitatē cū auaritia. Idcirco hoīes sapiētes legales fin q̄ modi sunt diuersi legalitatem tuuant. Sicut cōtra luxuriam tuuant cū castitate. ⁊ contra auaritiā cum largitate. Et qñ modos ignorant: fidelitas contra traditiōem nō pōt. Sicut qui iuuare vellet cū castitate fidelitatē ꝯtra traditionē q̄ est p auaritiā. ¶ Homicidiū est illud vitiū: qđ plures habet modos q̄ alid. qñ pōt esse p inuidiā/p supbiā/ irā/ luxuriā/ ⁊ per plura alia vitia. Idcirco hoīes discreti cū tentant ad faciendū homicidiū modos ꝯsiderāt: rōne quoꝝ hmōi habēt tentationē. ⁊ iuuāt se cū cōtrarijs. idcirco fuit deceptus semel q̄dā hō: q̄ tentationē homicidij mortificare voluit cū timore iustitie/ ⁊ nō cū charitate sui ꝓximi. q̄ fortior est cōtra auaritiā q̄ timor contra mortē. ⁊ homicidiū fecit quod nō fecisset si se cū charitate iuuisset. ¶ Latrocinium est vitiū: quod est magis p gulā q̄ p alid vitiū. Idcirco temperātia est ei plus cōtraria q̄ aliqua alia virtus. Et ideo deceptus fuit quidā homo q̄ se iuuare nesciebat in tentatiōe contra latrocinium. cōtra cuius vitiū se iuuare voluit cū fidelitate/ ⁊ nō cū temperātia. ⁊ fecit latrocinium. ¶ Mēdacium est illud vitiū: cui⁹ cōtraria maxime sunt veritas ⁊ verecūdia. Idcirco decept⁹ fuit quidā: qui plus mortificare voluit mendaciū cū iustitia q̄ cū veritate ⁊ verecūdia. Et ideo mentiebatur: inquātum dixit falsa verba. ⁊ cū mētitus fuit: veritas ⁊ verecundia plus eius cōscientiam excitauerūt q̄ iustitia. Idcirco cognouit: q̄ plus cōtraria sunt veritas ⁊ verecūdia mendacio q̄ iustitia tm̄. Et ꝓpter hoc modū accepit: q̄ cū mentiri volebat ante veritatē ⁊ verecundiam respiciebat q̄ iustitiā: vel q̄ aliam virtutem. ¶ Maledictio est illud vitiū: cuius contraria sunt maxime bonitas ⁊ charitas. Et ideo quidā discretus cū volebat maledicere: bonitatē ⁊ charitatē respiciebat. per quē respectū bonitas a volūtate priuauit suū cōtrariū. ⁊ charitas simiter. ⁊ volūtatē ad benedicendū conuertebāt cōtra maledictionē. que maxime est per malitiam et crudelitatē. ¶ Impatientia elvtiū: quod est cū supbia ⁊ tra cōtra patientiā. Et ecōuerso patiētia est cū humilitate ⁊ abstinētia cōtra impatientiā. Idcirco fuit preliū in volūtate inter patientiā ⁊ impatiētiā. in qua q̄dē volūtate vincebat patiētia impatientiā cum iuamine dei. qui iuuit humilitatē ⁊ abstinentiā cōtra superbiā ⁊ irā. ¶ Cū ita sit q̄ de⁹ semp ℣tutes iuuat/ ⁊ nō vitia. Idcirco nō est verū: qđ quidā hoīes dicūt: q̄ deus elvtu vitijs q̄ ℣tutibus. Verūtamē verū dicunt fin naturas: quas hñt hoīes p minoutatē ⁊ p radices: ex q̄bus ꝓcesserūt: videlicet de non esse ⁊ de infectione; quā hñt ratione originalis pcti. Et falsum dicūt unquātū ignora sunt illa q̄ deꝰ iuuat ad faciēdū q̄ illa: q̄ iuuamē nō habēt a deo. Et ꝓpter hoc hoīes culpā habēt qui bonū nō faciūt: sed faciūt malū. ¶ Incōstātia est vitiū: qđ est cōtra cōstātiā cū indiscretione ⁊ debilitate animi. Et cōstātia est contra incōstantiā cū prudentia ⁊ fortitudine. Et ꝓpter hoc accidit semel q̄ fuit prelū inter cōstātiā ⁊ inconstantiā in cōscientia cuiusdā hoīs. et victa fuit cōstantia: qꝝ accidia iuuit indiscretionē ⁊ debilitatē animi/ ⁊ qꝝ diligētia nimis tardabat. ¶ Immūdicia elvtiū qđ est cōtra sanctitatē cū malitia ⁊ cū magnitudine iniurie indiscretionis/ debilitatis/ intēperātie/ incredulitatis/ desperātie/ ⁊ crudelitatis. Et ecōuerso sanctitas est ꝯtra immūdiciā cū bonitate ⁊ cū magnitudine iustitie/ prudētie/ fortitudinis/ tēperātie/ fidei/ spei/ ⁊ charitatis. Et ideo accidit q̄ sctitas ⁊ immūdicia preliabātur in libertate vnius hoīs. Sācti tas aūt fuit devicta in hoc: q̄ venerūt ad iuuādum prelū gula/ auaritia/ luxuria/ supbia/ accidia/ inuidia/ ⁊ ira. ¶ Falsitas est vitiū: quod est cōtra fidelitatē cum ypocrisi ⁊ symonia. Et ecōuerso fidelitas est cōtra falsitatē cum veritate. Et ꝓpter

hoc factum fuit preliū in liberavoluntate cuiusdā hoīs. Et devicta fuit falsitas per fidelitatem.qm̄ plus potest fidelitas cum veritate q̄ falsitas cū ypocrisi et cum symonia.Et ideo reprehēdebat quidā prelatus ꝓpter ypocrisim ⁊ symoniā qui devictus fuit per falsitatem . ⁊ excusabat se p tētationē ypocrisis ⁊ symonie. ¶ Pigritia est contra diligentiaz cū vsura. Et ecō uerso diligentia est cōtra pigritiā cū mercimonio.Et ꝓpter hoc reprehendebatur q̄dam vsurarius de vsura quā faciebat.et fuit scriptū q̄ vsura fuit pctm̄: vt pigritia in hominib⁹ non esset. per quā homines impedimētū hīt ad lucrandū bona. q̄ necessaria sunt ad viuendū que lucrātur cuz diligentia et mercimonio. ¶ Incurialitas est contrariū curialitati cuz gula auaritia⁊ superbia.Et curialitas ecōuerso ē cō tra incurialitatē cū verecundia.Et propter hoc factum fuit preliū inter curialitatem et incurialitatē. ⁊ vincebat curialitas: q̄ est fortior cumverecundia q̄ incurialitas cū gula/auaritia/luxuria/⁊ superbia.Oportuit tamē q̄ verecundia fuisset magna. qm̄ vna parua x̄tus cōtra plura vitia non potest. Idcirco reprehendebat quidā peccator qui se excusabat:quia cum tentatione plurium vitiorum⁊ errauerat/nec iuuamen habuit nisi abvna x̄tute que devicta fuit: quia parua erat et victoriam habuisset si magna fuisset. ¶ Inobediētia est contrarium obedientie. Et in quodam viro religioso adinuicem preliabantur. Obedientia x̄o fuit munita de patientia abstinētia ⁊ humilitate. Et inobediētia munita erat de impatiētia ira et superbia.Et fuit devicta obedientia.quia ira priuauit habitum prudentie. per cuius priuationem devicta fuit obedientia.quia si prudentia in illo prelio fuisset obedientia deliberationē habuisset ad considerandū patientiam abstinentiam et humilitatem.

¶ De ramis vitiorum.

Rami gule sunt de actiua appetitiuitate ⁊ passiua appetibilitate / et de medio amboruz q̄ est appetere. Et ista sunt eius tria mēbra pricipalia. in quibus fit gnatio sui habitus ⁊ priuatio habitus tēperantie.qui in ramis corrūpitur.in q̄bus fit renouatio pluriū peccatorū existētiū sub habitu gule sustētato in habitib⁹ suorum ramorū⁊ membrorū. ¶ Ramos auaritie ⁊ ceterorū vitiox̄ pōt homo considerare fm hoc q̄ de ramis gule dictum est/⁊ fm hoc q̄ diximus de ramis ceterarū arborū.Et quia ꝓlixitatē euitamus:intellectui qui est in hac scientia exercitat⁹ cognitionem que de ramis ceterorūvitiorum haberi potest commendamus.

¶ De foliis vitiorum.

Folia vitiorum sunt similitudines accidentium realiū.que similitudines sunt contra similitudines accidentiū realiū. q̄ indute sunt de virtutibus. Et q⁊ ista folia grania sunt ad intelligendū: vt de illis cognitionem dem⁹ clare:de quoz tractare ꝓponim⁹.

¶ De quantitate vitij.

Quātium est sub quātitate terminatū. quoniā si terminatū nō esset per quantitatē:omnia vitia essent equalia/⁊ eēnt ita magna in pncipio sicut in medio⁊ in fine.nec esset differentia inter peccatū veniale ⁊ mortale. q̄ est impossibile.Est ergo vitiū per quātitatez terminatū: ⁊ quātitas est similitudo extensa ⁊ cōtinua p naturam arboris elementalis vegetalis sensualis imaginalis ⁊ rationalis.Et est discreta:inquantū distinctio arborū.sicut.p. luxuriosus:qui cum imaginat placita luxurie: crescit caro que est instrumētū.Et in illo crementoignis ponit calorem ⁊ extēsionem longi lati ⁊ ꝓfundi.Et vegetatiua ponit delectationem:quanto maior est imaginatio.Et sensitiua ī illo ponit sentire.Et imaginatiua imaginari. ⁊ voluntas desiderare.et memoria recolere.⁊ intellectus intelligere.Et quelibet istarū potentiarum multiplicat suum actum ⁊ operationem in illo motu et crementō. Idcirco oportet de necessitate q̄ habitus luxurie sit ratio operationum cum quantitate. Que quantitas videri non potest nec tangi.quia est similitudo motus carnalis/⁊ nō est de eēntia illius:sed est eius figura accidentalis. Sicut est figura quadrāgularis hominis

ſimilitudo forme illius. Et hec ſimilitudo quantitatis que eſt per habitū luxurie: venit de potētia in actum per agens. q̄ ipaz trahit de diſpoſitiōe materie (in qua ſtat in potētia) per agens naturale ꝛ per ſuaz naturam. Sicut clauus q̄ eſt in potentia in maſſa ferri per diſpoſitionē ferri ꝛ per potentiā fabri. qui ex maſſa trahit figuram clauī: qui eſt quantus. Tamē in tantū eſt differentia: qm̄ figura clauī eſt creatura: inquantū poſita eſt in diſpoſitione ferri. ꝛ nō eſt creatura: inquantū eſt poſita per agens artificiale. Quātitas luxurie nō eſt creatura in potētia hominis luxurioſi ꝛ motus carnalis extenſus ꝛ inductus de habitu luxurie. ℙer imaginatiuā ſenſitiuā vegetatiuā ꝛ ꝑ elemētatiuā potentiā eſt naturalis/ꝛ eſt creatura ei⁹ quātitas. Et in hoc paſſu poteſt cognitio haberi q̄ quātitas luxurie eſt ex parte rōnalis/ꝛ non ex parte ſubiecti corporalis. Et ideo animalia bruta luxuriam non habent. quia ratione carent.

¶ De qualitate vitij.

Auaritia petri qualis eſt ꝑ malitiam/ꝛ eſt qualis ꝑ magnitudinem. ꝛ ſic de aliis formis. Et q̄litas eſt ſimilitudo et impreſſio habitus auaritie. de quo habitu eſt induta ei⁹ voluntas: que illū multiplicat. Sicut interius qui multiplicat ſpeciem fantaſticaz ſub ſpecie qualitatis inquantum obiectū quale intelligit. ꝛ idez facit memoria. Et ſic habitus auaritie eſt ſuſtentatus ꝑ qualitatem actuū omniū triſti potētiaz q̄ mouent imaginatiuam ad imaginandū res motas ad eſſendum ſubiecta auaritie.

¶ De relatione vitij.

Relatio vitij eſt: ſicut ſi eſt gula: oportet q̄ ſit guloſus. ſine quo gula eſſe non poſſet. ꝛ ecōuerſo. Et eſt etiam relatio in branchis hui⁹ arboris. ſm̄ q̄ eſt ſignificatuz in ramis. Sicut voluntas qui comedere deſiderat contra temperantiam. in quo deſiderio ē relatio inter potentiaz que deſiderat: ꝛ rem deſideratam. Et hec relatio eſt habitus de gula indutus. que expoliat voluntatē habitus temperantie: inquantum trahit relationē: de qua temperantia eſt veſtita.

¶ De actione ꝛ paſſione vitij.

In vitio ſunt actio ꝛ paſſio. ſicut in ira: qm̄ voluntas eſt potētia activa: q̄ mouet elemētatiuā ad calorem q̄ calefaciat cū imaginatiua vegetatiuā ꝛ ſenſitiuam. intantū q̄ homo iratꝰ paſſionem ſentit per ſenſitiuā. ꝛ voluntas triſtitiaz habet per paſſionem. Et in hoc paſſu cognoſcitur: q̄ voluntas materiam habet propriā ꝛ naturalē ſubſtātialē ſue forme eēntialī. que ipam mouet ad triſtitiam ꝛ paſſionem cū vegetatiua ſenſitiua imaginatiua ꝛ elemētatiua. que ſunt ei inſtrumēta ad illū motū actiōis ꝛ paſſiōis. qm̄ cū illa ſunt conficta. Idcirco cognoſci poteſt: q̄ voluntas irata ꝛ triſtis: iquātum forma habet in potētia q̄ trahat de ſua materia diſpoſita ad peccatum habitum ire. q̄ induit actuz ire: que exit de materia voluntatis. in qua actus erat diſpoſitus: priuſq̄ ab ipſa exiret.

¶ De habitu vitij.

Habitus vitij eſt ſicut ſuperbia et accidia et cetera vitia. Qui ſiquidem habitus eſt forma accidentalis et diſſimilitudo habitus virtutis. Sicut ſuperbia que eſt diſſimilitudo hītus ℵtutⁱ hūilitatis: ꝛ infidelitas q̄ eſt diſſimilitudo habitus fidei. Et habitus ſuperbie exit in actu per formam voluntatis. que vult exaltare vilia ſupra nobilia contra iuſtitiā et charitatez/ꝛ per materiam: inquātum illa exaltatio eſt amabilis cōtra iuſtitiā ꝛ charitatē. Et in hoc paſſu cognoſcitur: q̄ habitus ſuperbus venit de iniuſta amatiuitate et amabilitate: que naſcuntur in habitu ſuperbie de reali amatiuitate ꝛ amabilitate. Sicut ſimilitudines oculorū naſi oris ꝛ aliaꝝ partiū faciei in ſpeculo diſpoſito ad recipiendum illas ſimilitudines: quas imprimūt in illo reales partes faciei. ſicut ſigillum q̄ imprimit litteras ſuas in cera q̄ ſunt ſimilitudies in cera litterarū: que ſunt in ſigillo. Et in hoc paſſu cognoſcitur: q̄ potentia realia multiplicāt ſuas ſimilitudines in alijs ſubſtantijs: q̄ nō ſunt de eoꝝ eēntia. ſicut in cera: q̄ nō eſt de eēntia ſigilli. Multiplicāt q̄ iniuſta amatiuitas ꝛ amabilitas (que ſunt partes reales voluntā-

tis) earum ſimilitudines in diſſimilitudines iuſtitie que iraſcuntur⁊ exiſtunt in iniuria indute de ſuperbia. Quia voluntas vult q̄ cuncta nobilia ſint ſubdita vilibus ſiue minus nobilibus.

¶ De ſitu vitij.

SIcut ſitus eſt ratio: q̄ vna ſiliturudo ſit aſſituata in alia ſub habitu virtutis: ſic eſt ratio q̄ vna ſimiliturudo ſit aſſituata in alia ſub habitu vitij. Sicut i habitu accidie: in quo voluntas eſt pigra ad faciendū bonū /⁊ deſiderat mala. cui deſiderio eſt ſolicita. Et ſic ſua operatio aſſituata eſt de pigritia ꝓtra bonitatē/⁊ de diligentia in tractādo malum. Et idē eſt de intellectu ⁊ memoria. q̄ in habitu accidie ſuas habēt operatiōes aſſituatas de diſſimilitudinibus bonitatis magnitudinis ⁊ aliar̄. Et ī hoc paſſu cognoſcitur: quomō habit⁹ vitij aſſituatus eſt in vitioſa aſſituatione: que ex habitu vitioſo eſt induta/ vno vitio exeunte in alio. ſcz habitu vitioſo in vitioſa aſſituatione/⁊ vitioſa aſſituatio in hītu vitioſo. Et ī hoc paſſu poteſt haberi cognitio de magna philoſophia morali.

¶ De tempore vitij.

TEmpus inquātū eſt ens reale: nō eſt ſub habitu vitioſo. ſz inquantū ſunt in illo habitus vitioſi: ſignificant ſimilitudines temporis. Sicut in vno tempore petrus inuidioſus deſiderare poteſt mulierem ſui vicini/ et in alio tempore ſuam vineam/⁊ in alio tēpore ſuum equum. et ſic tempus eſt ſubiectum habitui inuidie generale ad plura particularia in diuerſis temporibus exiſtentia: nō q̄ tempus ſit vniuerſum in ſe. ſed eſt ſubiectum dipoſitū ad diuerſa opera. q̄ petrus in vno tēpore operari nō poteſt. Sicut vegetatiua que in vno eodem tempore complexionare non poteſt ſpēm vue ſiue racemi in complexione calida et ſicca/⁊ frigida ⁊ ſicca. Et in hoc paſſu habetur cognitio: q̄ inuidia ⁊ ſic de ceteris habitibus peccati: nō ſunt de eēntia temporis. ſz tempus eſt inſtrumētum illorum inquantum poſſunt eſſe in alio ſuſtētati. q̄ plura poſſunt eē in diuerſis tēporib⁹.

¶ De loco vitij.

VItium eſt in loco duobus modis. vnus eſt quando eſt in illis naturaliter. ſicut homo cōtractus cecus aut ſurdus ⁊ ſic de ceteris vitijs naturalibus: que non ſunt in habitu peccati ex parte anime ratiōalis. Ali⁹ modus eſt ex parte anime ratiōalis. ſicut habitus traditionis aut proditionis aut impatiētie. qui eſt in loco ſpirituali videlicet in voluntate impatienti/⁊ que diligit traditionem. Et iſte locus non eſt corporalis: ſed eſt ſpiritualis ⁊ de habitu vitioſo indutus ⁊ in loco collocatus. videlicet in mala voluntate. mala: quia vult malum. ⁊ non bona: q̄ nō vult bonum. ⁊ idē eſt de intellectu ⁊ memoria. Et quia iſte tres potentie ſunt loca: ī quibus ſunt habitus vitioſi/⁊ ipſe ſunt in corpore cum anima coniuncto: q̄ ſiquidem anima eſt ex tribus potētijs ſpiritualibus: ſunt habitus vitioſi accidentaliter in loco corporali. videlicet in corpore humano: quod eſt habituatum de habitu vitioſo accidētaliter. quia eſt collocatum in anima in qua totum extenſum eſt. Et in hoc paſſu datur cognitio: quomō corpus peccat accidētaliter: inquātū de peccato eſt habituatū accidētaliter p̄ habitus vitioſos in quib⁹ ſunt tres potētie anime. Et ideo eſt ſignificata reſurrectio. vt corpus petri q̄ moritur in mortali pctō: habeat penā p̄ eo: q̄ ſtetit vel fuit inſtrumētū aīe ad peccādū cū illo ꝓiuncte. ¶ Sc̄ōm q̄ dedimus exēplū de accidētibus vitioſis in vitijs moralibus añdictis: haberi pōt cognitio de accidētib⁹ venialiū pctōrū velut quātitas vitioſa volūtatis. g. q̄ ſe mouet ad deſiderādū carnales delectatiōes ⁊ in p̄incipio reſiſtit illi appetitui intātuz q̄ quātitas nō extēditur in medio /neq; venit in ſucceſſione. q̄ ad finem veniat. et eſt ſicut punctus q̄ diſpoſitus eſt q̄ ex illo ⁊ ex alio fiat linea. ⁊ qū ei deficit alius pūct⁹: nō exit ī actu linea. ſimilimō p̄incipiū appetit⁹ carnalis fuit ſub habitu luxurie p̄incipiatū. ⁊ q̄ ſe non extēdit/⁊ rō ⁊ caſtitas extēſionē ⁊ ſc̄ōm punctū ipediuerunt ad quā punctū rō noluit ꝓſentire/⁊ odit p̄incipiū p̄imi pūcti. qui fuit peccatū venialeī p̄n° tātūmō ſuſtētatū/⁊ ī vno pūcto: q̄

fuit destructus p aliud ꝑncipiū ei ꝯrariū et in hitu castitatis natū/ꝛ cū plibus plectis extensis p mediū a ꝑn° vsq; ad finez. Et in hoc passu dat cognitio:quod ē peccatum veniale.ex quo de malo exit bonū: non tamen existens de essentia mali.nec ecōuerso malum de essentia boni.

¶ De floribus vitiorū.

Flores vitiorum sunt culpe:que sunt habitus peccati. Sicut voluntas q̄ peccat:inquātū vult eē sub habitu gule aut auaritie aut luxurie. ꝛ sic de aliis peccatis. Et flores sunt culpe inquantū voluntas culpā habet quādo se induit de habitib⁹ vitiosis:ex quo se idue re potest de habitib⁹ virtutis. Sicut ex calefacere sequit calefactum:sic per culpā siue cuz culpa sequit peccatū qđ est fruct⁹ malus.q̄ est priuatio boni fructus. Idcirco peccare est flos malus: q̄ est opus pcti. sicut calefacere qđ est opus calefacientis ꝛ calefactibilis: inquantū potentia actiua que est forma ignis calorez mouet.qui per formam est actiuus.et inquātū est calor mot⁹ est forma passiua a materia mota per actiuā. similimodo i peccare est homo agens qui voluntatē mouet ad peccandū. Et idem est de intellectu ꝛ memoria ꝛ forma voluntatis que est amatiuitas.q̄ suā materiā que est amabilitas mouet ad peccandū. Et ita peccare est flos agētis ꝛ patientis a quo flore nascit ꝛ exit peccatum in voluntate sustētatū ꝛ in plurib⁹ habitibus extensum.ex q̄bus voluntas est induta.vz suum amare quod est indutū ex pluribus modis peccandi.

¶ De fructu vitiorum.

Fructus peccati est duobus modis. Unus est ꝓsequentia culpe. vz pena quam iustitia dei facit.qui punit homines peccatores eis dando penaz malā contra bonitatē/ꝛ magnam contra magnitudinē realem / et durabilem contra durationem realem . ꝛ sic de aliis formis realibus: de quibus homo constitutus est.contra quas dat penas in contrarietate formarum realium et accidentalium:ꝑm q̄ peccata sunt magna aut parua:et diuersa.sicut propter peccatum corporale dat penā corporalē:ꝛ ꝑpter spirituale peccatū penā dat spiritualē. Sicut ꝑpter peccatum luxurie dat calorez ignis ꝛ priuationē finis voluptatis.ꝛ ꝑpter peccatum ‘gule:q̄ diligit sapida ꝛ saporosa: dat insapida i arbore vegetali ꝛ sensuali ꝛ in imaginatione: que imaginat magnaz quātitatē pene.ꝛ in rōnali:que illā penā intelligit esse euiternā.ꝛ intelligit:q̄ perdidit euiternalr finē ꝑpter quē fuit creatus.q̄ siquidem finis est vacuus sui principij ꝛ medij q̄ naturaliter se habent ad illum finē:quē intellectus perdidit.ꝛ idez de memoria ꝛ voluntate. Et in hoc passu datur cognitio:quomodo pena spiritual est magna ꝛ maior q̄ corporalis. ¶ Secundus modus fructus est magis principalis q̄ primus. Et est bonum:q̄ pena sequatur propter peccatum.que est instrumentum:cum quo deus punit peccatores ꝛ peccata illorum.ꝛ pene q̄s habent sunt instrumēta:p que merita iustorum melius cognoscātur:ꝛ gloria quā deus eis corporaliter ꝛ spūaliter largitur. Quare sicut peccatuz veniale est aliqualis preparatio per quā se mouet hō iustus ad vtendum virtute per excitationem:quam facit peccatum veniale.quod virtutē excitat a suo cōtrario.sicut aqua in furno:que excitat carbones ad maiorem calorē.sic pena peccatorum ꝛ eoruz culpa est aliqualis dispositio ꝛ exemplar ad excitandum intellectum iusti ad cognoscendum melius gratiam dei misericordiam iustitiam ꝛ suam gloriam: quam a deo accipit. Veruntamē non dicimus q̄ deus sit occasio peccati.sicut nec iniuria hominis iniurioši: que non est occasio bone iustitie principis.q̄ si esset:sequeretur q̄ vnum contrarium esset occasio sui contrarij . quod est impossibile. ¶ Diximus de arbore morali.ꝛ illam scire est multum vtile.ꝛ in illis qui predicant:est multum bona sequēdo suum processum.et est bona illis: qui audiunt eorum sermones.quoniā ꝑm dispositionem arboris datur cognitio de moralitatibus.vicz quid sunt:ꝛ vndeueniūt ꝛ in quo stant:ꝛ quomodo virtutes haberi possunt ꝛ multiplicari:ꝛ quomodo vitia possunt destrui.

Arbor imperialis. Fo.lix.

¶ De arbore imperiali. Summarium.

¶ Arbor ipialis ꝟsat circa regimen reipublice. Et diuidit in .vij. ptes vt alie arbores. videlicet in radices/ trficū/ branchas/ramos/folia/flores/ꝛ fructus.

¶ Radices sunt pn̄ gñalia huius artis.

¶ Trficus est cōe regimen siue imperator.

¶ Branche sunt barones ꝛ officiales ꝛc̄.

¶ Rami sunt ꝟtutes: q̄ debēt ee in principe.

¶ Folia sunt accidentia ꝛc̄.

¶ Flores sunt iudi⁹ principis ꝛ suor officialiū.

¶ Fructus est pax gentium.

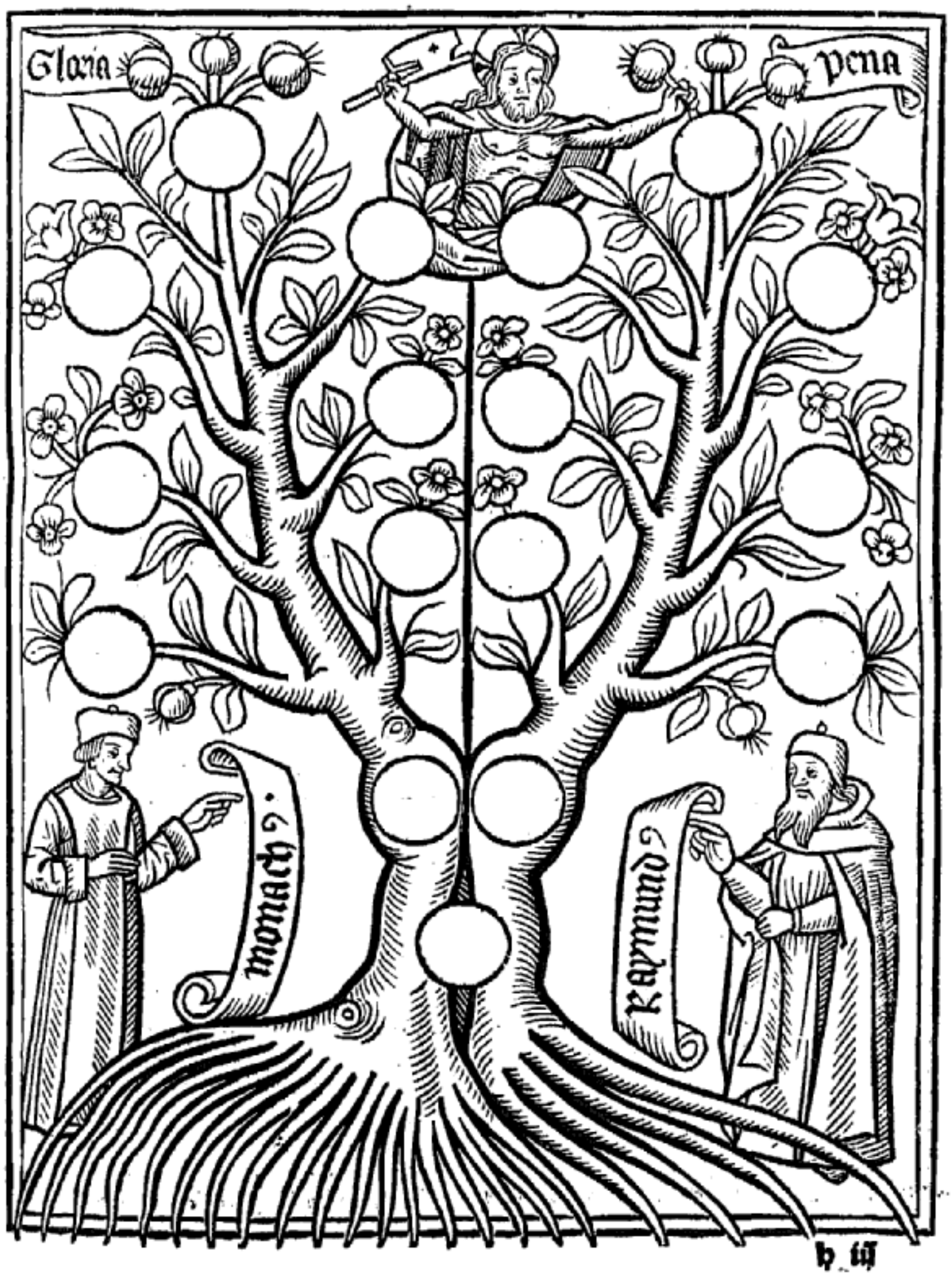

Arbor imperialis.

¶ De arbore imperiali.

ARbor ista in septem partes est diuisa. vicz in radices/truncum/ brancas/ ramos/ folia/ flores/ & fructus. Item in duas partes diuidit. Prima pars cōcordat cū prima parte arboris moralis. & est silitudo & impressio illi⁹ partis: sicut littere que sunt in cera: sunt silitudines lfarū q̄ sunt in sigillo. Idcirco ī hac parte radices ꝓie partis arboris moralis rīdere debent primis radicib⁹ isti⁹ arboris & trūc⁹ trunco. & h̄ p ordinē vsq; ad fructū. Et de hac ꝑma pte hui⁹ arboris loq̄ intēdimus et exēpla dare. & p illā intelligi p̄t secūda pars q̄ est: vt cū prima parte hui⁹ arboris sit imperator siue p̄nceps ōrius scde parti hui⁹ arboris moralis. Et de hac scda pte hui⁹ arboris nō oz dare exempla. qm̄ per hoc q̄ de prima pte dicem⁹/ & p ea q̄ diximus de sc̄da pte arboris moralis: p̄t h̄i de ipsa cognitio et modus ad regendum in pace & populum et regnum.

¶ De radicibus arboris imperialis.

RAdices arboris iperialis sunt bonitates: magnitudines: durationes: ptātes: sapie: voluntates: virtutes: vitates: delectationes: concordātie: principia: media: fines: maioritates: eq̄litates: & minoritates. q̄ cōcordāt ī vna cōitate vni⁹ bonitatis/ vni⁹ magnitudinis/ vni⁹ durationis/ vni⁹ ptātis. & sic per ordinē vsq; ad minoritatē. Que siq̄dē bonitas sit vnius psone cōis. et idē de magnitudine & ceteris. illa psona vocata h̄ noīe: q̄d est imperator vel princeps. ¶ Bonitas petri & bonitas martini. r. g. & sic de alijs se tradūt habitui bonitatis p̄ncipis aut iperatoris. vt ipas tali mō regat: q̄ bonitates extra accītales cōcordātiā habeāt cū bonitatib⁹: q̄ sunt intra nāles & corpales. Et idem est de magnitudine petri martini: & sic de alijs. Idcirco imperator & p̄nceps est imago dei ī terra ad regēdū bonitates morales rerū corpaliū ppīi/ & magnitudines & durationes & alias q̄ ad suū ppīn spectāt. Et in h̄ passu dat cognitio de honore: q̄ principi cōuenit/ & de magno merito q̄d expectat si sit bon⁹: & de seruitute: in q̄ de⁹ ipsum posuit ad regendū cū vna sua bonitate plures bonitates: & cū vna magnitudine plures magnitudines: & cū vna potestate plures potestates: & cum vna voluntate plures voluntates. Sicut vnus pastor est obligat⁹ ad regendū plures oues: princeps obligatus est cū sua bonitate ad regēdum plures bonitates. & ꝓpter hoc sua bonitas est in seruitute: ratione cuius debet eē humilis cōtra superbiā. Et q̄ sua bonitas principalis & cōis est de plurib⁹ bonitatib⁹ particularib⁹: ḡalis est sua bonitas libera. rōne cuius libertatis & ḡalitatis se custodire debet ne declinet de bono ad malum: et ne cōcordātiā habeat cū secūda parte arboris moralis. Et si declinet ad malum: et cū secūda parte arboris moralis habeat cōcordantiā: cadit de plibus gradib⁹ superiorib⁹ ad plures gradus inferiores: et iniuriā facit & petm̄ plurib⁹ bonitatibus pticularib⁹: q̄ suā bonitatē elegerūt. quā princeps in vitiū & malitiā puertit. Cui⁹ vitiū ita est supra bonitates particulares sui ppīi: sicut vitiū q̄d est supra vtutē. Et in hoc passu haberi p̄t cognitio: quomō defect⁹ principis mali est magn⁹ & grauis et quātū est materia magna & grauis mali exēplit occasio iustitie dei: q̄ puniat cū in ppetuis tormētis. ¶ Vitiū ita magnā cōcordātiā hz cū paruitate & minoritate q̄ sibi nulla entitas realis ꝓuenit. vt in totū cōcordātiā hēat cū nō eē. & q̄ ei⁹ ōrius: quod est vtus: hēat ꝓcordantiā cū magnitudine & cū esse. Et in h̄ passu cognoscit: quomō defectus principis siue delictū est magnus & grauis. intantū q̄ eius vitium nullā hz entitatē realē nec ꝓcordantiā cū aliqua realitate. Et cū paruitate & minoritate hz ita magnā cōcordantiā: q̄ oīb⁹ modis ꝓcordat cū priuatiōe & nō eē. & est supra tantas bonitates magnas & reales & supra tātas durationes bonas & magnas & reales. & facit durationem vitij eē/ & potestatē supra tot et tātas potestates. Itē facit stultitiā siue ignorātiā illius eē supra tot et tantas sapientias & odibilitatē illius supra tot & tantas amabilitates. Et sic

devitio:quod est supra virtutē.t de falsita te:q̄ est supra ẏitatē.t sic de vacuitate: q̄ est supra finēs.t sic de alijs. Et hoc ē sicut si venenū cēt insertū in tyriaca/ t tenebre in luce/ t pena in quiete. Et sic de ceteris formis insertis ī bonitatib⁹ illis ꝓtrarijs de quib⁹ male forme attrahunt t puertūt nām illarū bonitatū in malis moribus. Unde cum hoc ita sit.est magnū mirabile ꝙ aliquis homo velit esse princeps.cuz in ita grauī casu possit deuenire.

¶ De trunco arboris imperialis.

Truncus arboris imperialis est ꝓfusus.i.cōe regimē qđ significat cōem personā pncipis.in q̄ siqdez cōi regimine sunt dispositā t in potētia ꝑticularia regimina hoīm exītiū in castellis villis t ciuitatib⁹.q̄ regimina veniunt in actu ꝑ principē:si sua vtaī gñali bonitate/sua gñali magnitudine.t sic de alijs formis cōib⁹ multiplicatis ex radicib⁹ arboris.qm̄ sicut faber gñalis ē cū suo martello gñali ad trahēdū de massa ferri:que gñalis est ad plures figuras ꝑticulares:vz ad figurā cultelli gladij t clau.sic pnceps q̄ bonus est: trahit in actu cū suis formis gñalib⁹ hoc qđ dispositus est ad regimen trūci gñalis t materie oīm illorū regiminum ꝑticularitū. Et qm̄ pnceps est malus: est ei⁹ truncus cōis ad ducendū in actu vacuitates finium bonaꝝ formarū.q̄ ei sunt supra:sicut ille q̄ illos vacuos facit:inquātum ipos a fine deuiat:ꝓpter quē sunt. sicut q̄ vacuaret a bonificatiuitate t bonificabilitate bonificare:t a magnificatiuitate t magnificabilitate magnificare.vt nō sit bonificatū t magnificatū.t ꝙ ipas impleret malificare t parificare.vt sit malificatum t parificatū. ¶ Bonus pnceps qui est cōmunis truncus ad plures truncos particulares: quādo fines formarum implet qui sunt sub eo: implet suū finē de finib⁹ formarū:q̄ sunt sub eo.sicut qui impleret vnā bonitatē pluribus bonitatib⁹: t vnā magnitudinē plurib⁹ magnitudinibus. Idcirco hmōi pncipi ita pleno:plures honores conueniunt et amores. Et si princeps vacuet cum vna malitia plures bonitates:et cū vna paruitate plures magnitudines:vanitatē illius principis nullus cogitare vel dicere posset. Et in h̄ passu datur cognitio:qđo bonus ꝓnceps obiectum est ad pl̄es amatiuitates.vt ꝑ multos sit amatus honoratus t laudatus. Et qđo malus ꝓnceps est obiectū plurū odibilitatū:t quo ꝑ suas gētes sit oditꝰ maledictꝰ inhonoratus t inobeditus.

¶ De brāchis arboris imperialis.

Branche arboris ꝑperialis sunt decē. Prima est barones:sicut sunt comites: duces: marchiones:t vicecomites. Secūda est:sicut sunt milites vnius scuti. Tertia est:sicut sunt burgenses. Quarta ē: sicut sunt cōsiliarij sine cōsilio. Quinta est: sicut sunt ꝓcuratores. Sexta ē:sicut sunt iudices. Septima est:sicut sunt aduocati. Octaua est:sicut sunt sagiones t nūcij. Nona est: sicut est cōfessor discretus. Decīa est :sicut sunt inquisitores. Omnes iste branche debēt esse habituate t indute primis branchis arboris moralis.

¶ De baronibus.

Barones principi conueniūt vt ipsum tuuent ad regnandum t possidendum suā nobilitatē.quoniā in nobilitate baronū cōseruatur nobilitas principis. sicut plura particularia q̄ sub vniuersale conseruāt. Idcirco illi ꝓncipes malefaciunt: qui sunt contra nobilitates suorū baronū.quoniā destruendo eorum nobilitates:destruunt suas nobilitates. Quoniam magis est nobile principi:ꝙ sub se habeat barones : q̄ ꝙ non habeat.sicut substantia q̄ est genus magis supra q̄ corpus. que quidem substantia tantū non esset supra: si corpus eēt species:t ꝙ non posset esse genus. ¶ Sunt adhuc principi barones necessarij in bello:vt plura vexilla habere possit pluribus hominib⁹ ordinatis sub quolibet vexillo: et q̄libet vexillo ordinato sub vexillo maioꝝ principis. Quoniam si barones non essent:non oporteret ꝙ in bello esset plus vno vexillo: t princeps haberet satisfacere ordinationi t regimini suoꝝ militum t sui populi.qđ q̄dem regimen confusum eē oporteret.quoniā sua sapiētia sufficere

non posset ad regẽdũ tot particularia regimina/ꝛ posset in bello ꝓdere suã vtilitatẽr honorẽ. Sicut principi sunt barones necessarij: sic princeps baronibus est necessarius. vt princeps eos iuuet et defendat i suis necessitatib⁹. ℳm̃ qlz baro fortior est per sua prĩcipẽ ꝓtra alium baronẽ: qui ei vult iniuriari. Jdcirco illi barones malefaciũt: q̃ sunt ꝓtra suã prĩcipẽ/ꝛ q̃ q̃rũt ab illo priuilegia ꝛ libertates: ꝑ q̃ ptãtẽ habeant ꝛ honorẽ ꝓtra ptãtẽ ꝛ honorẽ principis. Et in h̃ passu cog̃scit: q̃ sm ordinationẽ vnitat⁹ ꝛ pl'alitat⁹: oporteret q̃ eẽt vnus imperator tãtũmõ in mũdo: ita supra multos reges ꝛ prĩcipes: sicut est vn⁹ papa supra multos ꝓlatos. Sed q̃ imperator nõ est in illa ptãte: q̃ esse solebat: vz q̃ũ ĩperatores romani regnabãt: deuẽtũ est ad eq̃litatẽ: q̃ ẽ ĩter p̃ncipẽ ꝛ p̃ncipẽ/ꝛ vnã ciuitatẽr aliã. ꝛ imperiũ est diuisum i plures ꝑtes ꝛ in pl'es cõmunitates ciuitatũ. Et iõ sunt guerre ꝛ labores in mũdo/ꝛ nõ est vl'is ptãs in mũdo: q̃ iuuet ad mortificãdũ illos labores: qui sunt ꝑ guerras et malos hoies. Et h̃ est: q̃ vtilitates speciales plus diliguntur q̃ public̃e.

De militibus.

Jlites sunt necessarij ad regimen principis: q̃ũ per equos habent homines prerogatiuã q̃ sint magis fortes q̃ alij: q̃ equos nõ habent. ꝛ ꝑ equos honores maiores eis debent. ꝛ etiã ꝓpter honorẽ antiquit⁹ militie impositũ. Jdcirco q̃to milites pl⁹ habent de ptãte ꝛ honore: tanto magis sunt cõueniẽtes siue oportuni ad regimẽ principis/ꝛ tardi⁹ vituperiũ facerẽt ꝛ illicita. ℳm̃ honor naturaliter hoies facit eẽ supra ꝛ vilitas inferius ſm moralitatem. et ideo est honor gradat⁹ ita q̃ melius ꝓuenit militib⁹ q̃ burgẽsibus/ꝛ burgẽsib⁹ q̃ mercatorib⁹/ ꝛ mercatorib⁹ q̃ populo. in quo null⁹ ẽ gradus superior neq; inferior inquãtum ppl'ares in artibus mechanicis sunt necessarij castro ville et ciuitati. Jdcirco princeps ille malefacit: q̃ honorem antiquũ militie non obseruat: inquãtũ aliquos milites facit: q̃ nõ sunt digni. ꝛ illi sil'r q̃ fiunt dedecus militie faciunt.

De burgensibus.

Burgẽses sunt hoies: q̃ regere debẽt ciuitates/ꝛ tenere siue ꝓseruare sua priuilegia. Jdcirco burgenses excusationẽ hsit: q̃ alia officia nõ habeãt. vz q̃ nõ sint milites neq; mercatores/nec q̃ vtanr̃ artib⁹ mechanicis. q̃ sunt necessarij p̃ncipi: vt custodes sint cõsuetudinũ ciuitatis/ꝛ q̃ per illos ordinẽtur mechanici. Et iõ burgẽsib⁹ alicꝫ honor debeť: qui mercatorib⁹ nõ debetur: q̃ gñale habẽt officiũ. per quos honores equos hre debẽt. ꝛ debẽt esse diuites tali modo: q̃ de suis redditib⁹ viuere possint ꝛ eorum officium sustinere.

De consilio.

Principi conuenit bonũ consilium bonarum personarum. et in suo consilio debẽt esse barones milites burgẽses mercatores ꝛ aliqui hoies: q̃ sint de ppl'o. ꝛ etiã illuꝫ esse ox: q̃ sit suus ꝓfessor. Barões ibi debẽt esse: qm̃ ptes sunt regiminis. ꝛ idẽ de militib⁹ burgensib⁹ ꝛ hõib⁹ populi: q̃ sciũt statũ ppl'i ꝛ ciuitatis. Et idẽ est de confessore principis. vt p̃nceps ipsum timeat in ꝓsilio. ꝛ q̃ cõfessor ipsum reꝓhẽdat: si ꝺ suũ bonũ cõsilium faciat. Sicut bõitas ppl'i se tradit bõitati p̃ncipis/ꝛ ptãs ppl'i ptãti principis/ꝛ idẽ de sapiẽtia volũtate ꝛ ceteris formis: de quib⁹ ĩ radicib⁹ huius arboris dictum est: ita princeps se tradit suo cõsilio ꝛ ei tradit bonitatẽ gñalem ꝛ ceteras formas. q̃ sibi a suo ppl'o sunt cõmisse. Et iõ est multũ p̃ncipi necessariũ hre ꝑ bonitatẽ bonũ ꝓsiliũ. ꝛ ꝑ magnitudinẽ magnũ. ꝛ ꝑ durationẽ durabile. ꝛ ꝑ ptãtẽ potẽs. ꝛ per sapiẽtiã sapiẽs. ꝛ ꝑ charitatẽ charitatiuũ. ꝛ per virtutẽ virtuosum. ꝛ ꝑ x̃itatẽ verũ. ꝛ ꝑ fin̄ẽ cõpletũ. Et hmõi ꝓsiliũ facit bonũ p̃ncipẽ ꝑ bonũ regimẽ. Et ꝯuꝫ facit malos p̃ncipes ꝛ mala regimina. Et iõ p̃nceps sepius pdit suũ p̃ncipatũ/ꝛ sul stãt in ira ꝛ tristitia ꝛ in periculo pdendi aliũ p̃ncipatũ eternalẽ. ℳuare illi principes malefaciũt q̃ de suo ꝓsilio hoies nobiles eiſciũt sapiẽtes ꝛ potẽtes ꝛ x̃tuosos ꝛ se submittũt vili cõsilio puo ꝛ vacuo formis: de q̃b⁹ dictũ ẽ. ℳd siq̃dẽ vile ꝓsiliũ ẽ infirmitas regni ꝛ tenebre illi⁹ ꝛ mala fama p̃ncipis ꝛ labor populi ita tribulati:

sicut oues q̄ tribulant p lupos:qñ pastorē non habēt. ¶ De procuratoribus.

PRincipi procuratores sunt necessarij.sicut sunt balliui vicarij ⁊ castellani.q̄ eius reddit⁹ cōgregāt ⁊ alij ꝓcuratores sil'es istis quos ꝓcuratores ꝑnceps hr̄e dz:q̄ sint induti habitib⁹ x̄tutū ꝓtra vitia.Qñ p malos ꝓcuratores ꝑncipes suas terras pdūt;et suos denarios/⁊ suū officiū est ꝓfusum in illis.Et iō malefaciūt illi hoīes:q̄ volunt esse ꝓcuratores magis ꝓpter eoꝝ vtilitatem q̄ propter vtilitatē p̄cipis,qñ sunt ꝑ publicā vtilitatē.Et ꝑnceps malefacit qñ facit illos ꝓcuratores:q̄ illū q̄runt de officio.sicut papa malefaceret si ꝓsentiret q̄ aliquis eligeret̄ in prelatū vel psonam publicā:si quereret illud vel hm̄oi officiū vel faceret sym̄oniā:vt hm̄oi officiū habere posset. ¶ De iudicibus

IUdices sunt necessarij p̄ncipi ad faciēdū iudicia.Qui siquidē iudices sapientes esse debēt.⁊ salarium a p̄ncipe recipe debēt.vt libertatem maiorē habeāt ad dādū verū iudiciū per x̄itatē ⁊ bonū per bonitatez⁊ virtuosum p virtutē.⁊ sic de alijs formis.Quā libertatē ita bñ hr̄e nō possunt si ab alijs salarij accipiant.Et ideo malefaciunt principes qui sustinent q̄ iudices accipiant aliquod salariū ab alijs.ꝫ q̄ ipsi eis largiātur tātū:q̄ ipsi iudices possint viuere honorabiliter:ꝑm q̄ officio ꝓuenit.Qñ sicut princeps deū in terra significat tenēdo hoīes in pace:ita iudex in suo iudicio p̄ncipē ſignificat.q⁊ honor iudicis est honor principis.⁊ vilitas iudicis est dedec⁹ et mala fama p̄cipis. ¶ De aduocatis.

ADuocati sunt principi necessarij:qui sint boni fideles ⁊ sapiētes:⁊ q̄ in qualibet ciuitate aduocatos habeat:⁊ p̄ principē cōductos.⁊ q̄ ꝓhibeatur eis ne salariū a gentibus accipiāt.vt sint magis fideles.⁊ q̄ lites nō ꝓtrahāt: nec q̄ faciāt litigātes expēdere: ⁊ hm̄oi aduocati sunt principi valde necessarij.id circo malefaciunt principes:q̄ huiusmodi aduocatos nō hñt.Sed ad h̄ respondit monach⁹⁊ dixit:q̄ nimis principi ꝓstarēt illi aduocati. Cui respondit Ray.q̄ princeps tenetur tales hr̄e. quia omnia que ad bonū iudiciū spectāt:sunt instrumēta principis .q̄ est iudex ḡhalis. sicut martellus forfices ⁊ incus spectant ad fabrū:vt bñ clauū faciat:⁊ qđ clauū cito faciat vel sequatur finis in illo tempore:quod sibi conuenit.

¶ De sagionibus siue nuncijs.

SAgiones sunt p̄ncipi necessarij vt per illos capiantur illi q̄ accusati sunt:⁊ puniant:q̄ culpā hñt ⁊ q̄ sint nuncij ꝓcuratoꝝ ⁊ iudicū. Qui siquidē sagiones vel nuncij salariū a p̄cipe tñ accipiāt.vt veraciores sint ⁊ meliores in eoꝝ officio.Et in hoc passu cōsiderare pōt p̄nceps:q̄ non decet q̄ sit superbus:q̄ñ q̄libet sagio siue nūcius suaz ſignificat psonā.cū ita sit:q̄ princeps sit: vt puniat illos q̄ malefaciūt:⁊ statuit sagiones:ꝫ quoꝝ nō ē de nobilib⁹ reb⁹.

¶ De inquisitoribus.

INquisitores sunt p̄ncipi necessarij q̄ inquirant:si iudices et procuratores aduocati ⁊ sagiones aliqua fecerint ꝫ p̄cipē vel ꝓtra suas gentes.Et illi inquisitores debēt esse boni et sapiētes ⁊ diuites.⁊ q̄ sint in tribus modis.vz q̄ sint de maioribus mediocribus ⁊ de populo.vt melī⁹ scire possint veritatē.⁊ q̄ maiores inq̄sitionē faciāt p seipos de oībus.⁊ idē est de mediocrib⁹ ⁊ minoribus.Et iste modus est necessarī⁹:vt iudices maiorē habeāt timorē ⁊ alij officiales p̄ncipis.Qui quidē p̄nceps punire debet suos officiales si ipsos īueniat in defectu vel in delicto.Qñ princeps q̄ vni parcit officiali:plures facit iniurias plīb⁹ hoībus.q̄ iniurie sunt ꝫ suū officiū.de quib⁹ rōnem reddere deo ipsum opz.q̄ nō semp parcit ⁊ indulget. ¶ De confessore.

PRincipi est necessarius bon⁹ ⁊ discretus confessor q̄ sit religiosus.vt sit forti⁹ a mūdo elongatus:⁊ ad illum hoīes veniāt:si p̄nceps in aliquib⁹ manifeste facit ꝓtra iustitiā.qui quidē ꝓscientiā dz facere p̄ncipi ⁊ inquirere dz:si p̄nceps aliq̄d iniuste faciat cōtra suum populū.Quoniā sicut princeps inquisitores hr̄e debet ꝓtra suos officiales: sic debet habere inquisitorē ꝓtra seipm.⁊

talis inquisitor est valde principi necessarius ⁊ suis gentibus.

¶ De ramis arboris imperialis.

RAmi arboris imperialis significantur in ramis arboꝝ: ⁊ maxime in ramis pꝛie partis arboris moralis q̄s hꝫe debent ꝑ ramos q̄ sunt in secunda parte illius arboris. Et etiā ad p̄ncipes spectat hꝫe inter alia. vij. ramos. vz iustitiā/amorē/timorē/sapiētiā/ ptātem/ honorē/⁊ libertatez. Q̄m sine istis ramis princeps hꝫe nō pōt bonos flores nec bona folia/nec de ipo fructꝰ bonꝰ colligi p̄t.

¶ De iustitia principis.

IUstitia est ramꝰ gñalis in principe ad plures bōas iustitias ⁊ magnas durabiles ⁊ potentes. Et iō opz: q̄ iustitia pr̄icipis sit bona ⁊ magna ⁊ potēs. Et eius bōitas ⁊ magnitudo significanꝫ in branchis arboris moralis. Que siquidē significatio est principi necessaria ad sciēdū: quomō se habeat sua iustitia cū prudētia fortitudine ⁊ alijs virtutibus. Et sicut iustitia est ramꝰ: quē pricipē hꝫe opz: inquātū est gñalis: ita opz q̄ sit ramus in suis subditis. vt cōcordantia sit inter iustitiam generalē ⁊ iustitias particulares.

¶ De amore p̄ncipis.

AMor est ramꝰ: q̄ puenit principi ⁊ suis subditis. De quo amore pōt haberi cognitio ꝑm tractatum de charitate in arbore morali. Et amor puenit p̄ncipi: vt suū ppl'm diligat: ⁊ q̄ sit a suo ppl'o dilectꝰ. q̄m amor ⁊ amatus hñt ꝓcordātiā. Idcirco princeps suū populū nutrire dz fortius ad amādum q̄ ad timēdū. cū ita sit: q̄ amare sit nobilꝰ q̄ timere. qꝛ plura sustinet hō p amorez: q̄ p timorez nō sustineret. Idcirco illi principes malefaciūt: q̄ vim nō faciūt: an sint amati vel non sint amati. sed volūt: q̄ homines ipsos timeāt. Qui siquidez timor bonus esse non potest sine amore: nec diu durare potest. cū ita sit: q̄ timor sine amore magnā dat passionē animis hominū. Que siquidē passio facit ꝓsiderare plura contra principem de quibus odium nutrit contra amorē: ⁊ iniuriā ꝓtra iustitiā: ⁊ traditionem contra fidelitatem. ⁊ sic de aliꝭs: q̄ veniunt p timorem sine amore. Et nutrimētum amoris fit cū amabilitatibꝰ amabilitū. sicut cū iustitia q̄ est amabilis nāliter cū hūilitate honestate ⁊ ceteris formis: de q̄bꝰ dictū est in prima parte arboris moralis. Et nutrimentū odij fit p contrariū qđ ē de formis odibilibꝰ. de q̄bꝰ dictum est in scda pte arboris moralis. Idcirco p̄nceps inquātū vult esse iustus castus ⁊ humilis: ⁊ sic de aliꝭs virtutibus: suū ppl'm nutrit ad amādū amabilia i semetipso. ⁊ ex illo nutrimēto suū populus nutrit ad amādū amabilia in semetipō. ⁊ ex ambobus nutrimētis amoris nutrit odiū ad odiendū odibilia. q̄ sunt iniuria: superbia: luxuria ⁊ cetera vitia.

¶ De timore principis.

TImor est ramꝰ q̄ puenit principi duobꝰ modis. vnꝰ modꝰ est p̄ncipalior. vz q̄ timeat deum. ⁊ alius modꝰ est: q̄ timeat ppl'm suū. Deū timere dz: vt offensaz ppl'o suo nō faciat: quē deus tradidit ei sicut oues: q̄ tradite sunt pastori. Suū populū timere dz: vt offensam nō faciat amori: quē suus populꝰ habet ad eū. qui magnā iniuriā facit p̄nceps suo ppl'o: cū ꝓtra illū iniuriā facit et deceptionē. Similumō ppl'us deū timere dz: vt ei offensam non faciat in principe: quē ei dedit deus in dīm. ⁊ etiā principē timere dz: vt offensam amori illius non faciat: et q̄ non destruat ꝓcordātiā amoris ⁊ timoris. ¶ Est etiam aliꝰ modꝰ amoris quē populꝰ hꝫe dz ad suū dīum. ꝓsiderando ptātē p̄ncipis ⁊ sapiētiā illius ⁊ suoꝝ iudicū ꝓcuratorū ⁊ ꝓsiliariorū ⁊ iustitie p̄ncipis. Et iō male facit p̄nceps ille: q̄ suam ptātem diminuit: ⁊ q̄ discretū ꝓsiliū non hz ⁊ discretos officiales. qꝛ suū ppl'm nutrit ad modicū timorē. de quo nutrimento sequit minor amor ⁊ per tempꝰ odius ⁊ cōtēptus. q̄ hñt gentes domino suo.

¶ De sapientia principis.

AD p̄ncipē spectat: q̄ sit sapiēs ⁊ discretꝰ vt cognitionem habere sciat de intētione: rōe cuius est pr̄iceps: ⁊ vt suū populū regere sciat: vt populus ipsuz timeat ꝓpter suā sapiētiā. Q̄m princeps discretus multū est timibilis: ⁊ ē magis timubilis ꝓpt̄ suā sapiētiā

ꝝ propter potestatē.qm̃ sapientia principis timorē ponit in suo ꝓsilio ꝛ in officialibus suis ꝛ in suo ppl'o.cū ita sit: ꝙ sapiētia ostendit licita ꝛ illicita/ꝛ iudicia:que cōueniūt illis:q̄ ꝓtra principē faciūt. Et ꝓpter hoc ī retroactis tpib⁹ pincipes fuerūt sapiētes:q̄ filios suos philosophiā docere faciebāt.qz est sciētia generalis.q̄ intellectū illuminat hoīm ad cognoscendū veritates rex. Quare principes antiq̄ in philosophia edocti modos habuerūt ad bonū regimē ꝛ ad bonos mores naturales.

¶ De potestate principis.

AD principē ꝑtinet ptās.qm̃ potestas est īstrumētū sui officij. Et est ptās ita gñiale instrumētū principis:sicut martell⁹ q̄ est instrumētū generale fabro vt cultellū gladiū ꝛ clauū faciat.ita princeps cū sua ptāte est iudex gñialis maiorib⁹ mediocrib⁹ ꝛ minorib⁹.ꝛ qm̃ sua ptās est maior:tāto sui instrumētū est melι⁹.ꝛ iō male faciūt hoīes q̄ sunt minores siue inferiores:q̄ maioribus ꝓsentiūt:ꝙ ptās pncipis diminuat: qm̃ ꝑ suā minoritatē ꝓdit sui officium/ꝛ fiūt diuisiōes regnoꝝ ꝛ terraꝝ ꝛ traditiones ꝛ guerre ꝛ plα alia mala.q̄ eueniūt: quia princeps vti nō potest suo officio.

¶ De honore principis.

AD pncipē spectat honor.qm̃ honor duos hz pedes:cū quibus vadit ꝑ iustitiā: q̄ siquidē iustitia est quies ppli.vn⁹ pes honoris est amor/ꝛ ali⁹ est timor. Idcirco princeps intm̃ ꝙtum est ei⁹ honor:intm̃ forti⁹ ire potest per iustitiam.cū ita sit:ꝙ honor sit amabilis ꝛ timibilis.ꝛ ideo pncipes malefaciūt: qm̃ nō obseruant honorē: q̄ eis decet.ꝛ ppls malefacit:qm̃ dedecus facit suo principi: quoniā ī honore principis cōsistit honor ꝛ quies ppli. Et in hoc passu cognoscit magna nobilitas honoris que tātū ab hoībus desiderat cōtra quē honorē illi faciūt:q̄ cū vtilitate ipm̃ habere volūt.ꝛ illi sunt q̄ volūt habere honorē ꝫ honorē sui dñi.quem honorē cū hꝫ volūt:habere nō pnt.qz ipm̃ habere volūt cū vilitate.q̄ honori est ꝫria.cū ita sit: ꝙ nullū ꝫriū haberi possit ꝑ ꝓtrariū sui. Et hoc significatū est ī hoīb⁹ mūdanis:q̄ plus seipsos honorari diligūt ꝙ deū. Id circo oīa que habēt: ad habendū honorem eis sufficere nō possunt.qz ipsum nō habēt:ꝛ ipm̃ habere volūt.ꝛ sic saturari nō possunt de hoc: qđ nō habent. Et iste passus est valde vtilis ad intelligendum.

¶ De libertate principis.

LIbertas est forma intellectualis data homini vt libere bonum faciat/ꝛ libere malū euitet. Qm̃ bonum est ita nobile: ꝙ de eius nobilitate est ꝙ libere fiat/ꝛ non coacte. Et vitium ꝛ peccatū tantū est malū ꝛ vile:ꝙ sibi nō cōuenit: ꝙ coacte sit deamatum. Et ideo est data libertas voluntati hoīs ad faciendum bonū/ꝛ ad vitandū malū. Et idem est de intellectu ꝛ memoria. cū ita sit: ꝙ deus ratione sue nobilitatis sit libere obiectabilis intellectui voluntati ꝛ memorie hoīs. Et idem est de alijs bonis entibus creatis. ¶ Et quoniam homo libertatem habet ad faciendum bonum ꝛ ad vitandum malū: si bonum faciat/ꝛ malū euitet:habet meritū. ratione cuius maius bonū assequitur ꝙ bonū: qđ fecit. Et si faciat malū ꝛ euitet bonum:habet culpam. ratione cuius cōsequitur maius malū/ꝛ perdit maius bonum ꝙ bonū:qđ facere noluit. Et in hoc passu significatur aliavita cum magnitudine iustitie dei. ¶ Deus homini libertatem nō dedit: vt malū faciat. cū ita sit: ꝙ ei libertatē dedit: vt bonum faciat/ et malum euitet. Et si deus homini libertatē dedit: ꝙ malum facere posset: libertatem creauisset contra libertatem: ꝛ creauisset duas potestates. vnā bonā: ꝛ aliā malam.ꝛ duas libertates.vnam bonam ꝛ aliam malā.qđ est impossibile: ꝙ deus sit creator mali: ꝛ ꝙ vna libertas in vno subiecto sit contra aliam: cuius libertates; sint partes intellectuales: quoniam iam foret forme necessarie fm̃ cursum naturalem. Sicut ignis qui est libere cōtra aquam: ꝛ aqua cōtra ignem:verūtamen in subo in quo sunt cōiūcti ignis ꝛ aqua vn⁹ est dñs:ꝛ ali⁹ est subditus. sicut est in colerico:in quo ignis est dñs.ꝛ aqua ī cucurbita est dña. Et ratio quare hō libertatē habet ad malū: est hec. qz tenet siue

habet de natura: de qua est: videlicet de nō esse/ & qz peccatum originale est. Unde sic habet libertatem ad faciendū malum ratione nature sibi appropriate: que est ex parte nihili: quod est sub centrū ad qđ cū peccato descendit libere: sicut lapis qui ad centrum cū ponderositate descendit. quā quidem pōderositatem ei suum centrum appropriauit: vt possit esse centrum illi⁹/ & q lapis possit in illo habere quietem. Et in hoc passu dat cognitio: eū qua possunt cognosci principia libertatis: quam homines habent ad faciendū malū. q̄ libertas est ꝓuatio libertatis qua hoīes vti volūt faciēdo bonū/ & euitādo malū. Et iste passus valde est vtilis & subtilis ad sciēdū. ¶ Secūdū q de libertate dictū est: opz ꝓncipē libertatē cōsiderare ad sciendū: vt ipsam diligat ad faciēdum bonū/ & ad euitādū malū/ & q odiat libertatē ad faciendū malū. Idcirco popul⁹ nō dz esse cōtra libertatē: quā habet princeps ad faciendū bonū & ad euitādū malū. q si sic princeps iclinat ad vtendū mala libertate i faciendo malū. quare ille ppl's facit cōtra seipm: q̄ vult: q in ciuitate sint aliq̄ antiq̄ cōsuetudines: que sunt cōtra iustitiā & cōtra libertatē bonū faciēdi/ & malū euitādi. ¶ Dictū est de ramis arboris imperialis. & fm septē modos de quib⁹ dictū est: pōt princeps alios ramos cōsiderare: qui ei cōueniūt. sicut est firmitas. Quoniā nobile est principi: q sit firmus & cōstans/ & magna vtilitas est ei: q non sit de verbis duplicibus. Et habere potest notitiam constantie in tractatu: qui est de cōstātia. de qua dictū est supra in brāchis arboris moralis. Et idē est de patientia fidelitate et largitate et de alijs formis primarijs. que principi cōueniunt.

¶ De folijs arboris imperialis.

Folia arboris imperialis significata sunt in alijs arboribus primis. verum tamen tractare volumus breuiter de ipsis in hac arbore. Et cum Ray. primo tractare vellet de quātitate: cōsiderauit: q ad pricipem spectāt cōsuetudines: leges: & ordinationes antique. que significant tolla ad conseruationē sui regni et ordinamentū illius. Et in hac cōsideratiōe stetit diu. Et suspirādo dixit hec verba. O q̄ magnū dānū ē: q ego nō habeo coadiutores: qui me iuuarēt ad bonū publicū tractandū. Unū si adiutores haberē: modū video: per quē scientia iuris (que est confusa) ueniret ad declarationē/ & in breui tēpore sciri posset. Ray mūde (dixit monachus) bonū est: q in hoc libro modū ponas: quē dicis. q̄n possibile est: q adhuc compleatur: hoc qđ desideras. Et ideo Ray. dixit: q modū in breuib⁹ verbis ponere nō posset/ nec in pluribus verbis illū ponere vellet: idcirco nollet tractare de materia illa. Sed monachus ei totverba dixit: q eum faciebat habere cōscientiam: si non tractaret de illa materia: postq̄ deus dedit ei cognitionem. cū ita sit q deus nihil dat frustra. Idcirco illi habent culpam: quibus ipse dat: si ad finem non ducant gratiam: quam a deo recipiunt/ vel q suum posse faciant. Et ꝓpter hoc Raymūdus voluntatem habuit: q de modo generali qui ad sciētiā iuris spectat: breuiter tractaret. q̄ complete tractare nō posset per seipsum: q̄n iura particularia ignorabat. & etiā plus intendebat ad tractandum altiora & que sunt de maiori fine. Cōsiderauit Raymūdus in formis primarijs gñalibus scientie iuris. nominādo. xl. sub quibus stare possunt oīa particularia scientie iuris ciuilis. Que siquidem forme sunt iste. emptio: venditio: cōmodatum: redditio: depositum: promissio: probatio: confessio: negatio: dubitatio: statutum: procuratio: ablatum: legatum: accusatio: excusatio: permutatio: perditio: inuentio: datio: conditio: tormentum: vituperium: deceptio: diffamatio: furtum luxuria: proditio: homicidium: blasphemia: inobedientia: mendacium: indigentia: fortuna: voluntarium: ignorantia: obliuio: libertas: seruitus: & presumptio. Ad ordinandum vnū librum generalē sciētie vel rhetorice iuris: oportet cōsiderare. xl. formas: quas supra diximus. & oporteret cognitionē dari de qualibet: fm q de cūctis

formis primariſs cognitionē dedum⁹ i arbore el'ali.ꝛ ꝙ ꝑticularia exēpla iuris applicarētur.xl.formis ſm ꝙ applicauim⁹ cētū formis in arbore ſenſuali ꝛ in arbore humanali per exēpla naturalia. oporteret etiam ſequi modū in.xl.formis:quē tenuimus in branchis arboris hūanalis combinando quālibet formā cum alia/ꝛ recipiēdo ſignificatū illius combinationis:ſm qđ recipitur in maximis ſiue conditionibus artis inuentiue ꝛ artis amatiue.ita ꝙ de tribus formis generalibus ſcientie iuris fieret vna maxima ſm ordinem artis inuentiue.ꝛ ꝙ cuilibet maxime daretur vna queſtio iuris.cuius ſolutio in maxima ſignificaretur:ſm ꝙ minute queſtiones artis inuentiue ꝛ earum ſolutiones ſignificantur in maximis eiuſdem artis.videlicet ꝙ de ipſis maximis fiant ſolutiones iuris per rōnem nālem ꝛ neceſſariam.Et hoc modo ſcientia iuris que eſt de particularib⁹:reduci poſſet ad eorum formas generales.Et etiaꝫ doctrina poſſet dari in queſtionibus ad practicādū de ſcientia iuris.Oporteret etiaꝫ ꝙ fieret diſcurſus cū.xl.formis ꝑ accidentia arboꝝ primaꝝ.vt accidētia q̄ ſequunt̄ ſiue procedunt ex formis in ſcienta iuris cognoſci poſſent.qm̄ quedam accidentia ſunt ſm vnā arborem/ꝛ alia ſm accidentia:q̄ ſunt ſm aliam arborē.ſicut accidentia arboris el'alis ſunt differētia ab accidentibus arboris vegetalis.Et habita cognitione de accidētib⁹ primariſs:ꝙ applicentur ad accidentia.xl.formaꝝ.ꝛ ꝙ cum illis fieret iudiciū ꝛ aduocatio/miſcendo q̄dā accidētia in alīs ſicut forme que ſūt mixte adinuicem q̄dā ſiue alie in alīs.ꝛ recipiēdo ſignificata ſm naturas formarū ꝛ accidentiū: q̄ exeunt ex hmōi mixtionibus.Oporteret etiaꝫ ꝙ princeps faceret huiuſmodi libros doceri hoīb⁹:q̄ eēnt iudices ꝛ aduocativt ꝑ illū iudicare poſſent ꝛ aduocare/ꝛ plura litigia in breui tēpore ꝑ rōnes nāles ꝛ neceſſarias determinare.Et ꝙ illi iudices ꝛ aduocati ꝺducti eſſent ꝑ principē:ſm ꝙ ſupradictū eſt. rōne cuius libri meli⁹ intelligere poſſent ꝛ ꝑ illū ꝺcordare accidētia iuris:q̄ a caſu veniūt.ꝛ q̄ ſunt ꝑticularia accidētib⁹ neceſſariſs ꝛ nālibus.q̄ ſunt in formis generalibus.Et iſte paſſus multum eſt vtilis: illis:qui diligunt ſcientiā iuris. ¶ Ray. dimittere voluit materiā foliorum.ꝛ trāſire voluit ad materiā florum.ſed monach⁹ rogauit eum:ꝙ aliquod exemplum daret de materia folioꝝ.Et ideo Ray.dedit exēplum de arte in formis emptiōis ꝛ venditionis ſm.ix.modos generalium accidentium.per quod exemplum haberi poſſit practica aliarum formarum.

¶ De quantitate arboris imperialis.

Miles q̄dā ſuū equū vēdidit cuidam mercatori pro centum florenis.In illavenditione ē quātitas ſubē equi ꝛ florenoꝝ.q̄ quātitas eſt ſubiecta forme emptionis ꝛ venditionis ita:ꝙ miles recipiat oēs florenos/ꝛ quēlibet florenum in ſuo pōdere debito ꝛ in ſpecie auri/ꝛ etiā ꝙ quilibet florenoꝝ ſit integer.hoc idē debet mercator recipere in equo.vicz ꝙ equus ſit ſanus ꝛ integer: ꝛ ꝙ habeat frenū:qđ ei conuenit. qm̄ ita oportet:ꝙ equus habeat ſanitatem ꝛ integritatem:ſicut oportet ꝙ florenus debitum pondus habeat ꝛ integritatez:ꝛ etiā ſpeciem auri:ꝛ idem eſt de freno.quod eſt ad vſum equi ꝛ mercatoris.ſicut floreni q̄ ſunt ad vſum militis.Et in hac emptione ꝛ venditione ponit arbor elemētalis quātitatē diſcretā ꝛ colorē ꝛ pondus in florenis ꝛ figurā in equo.Et arbor vegetalis ponit ſanitatē equi ꝛ purificationē auri. Et arbor ſenſualis ponit verborū quātitatem per auditum propter que verba eſt emptio cōditionata ꝛ color equi ꝛ diſcreta quātitas florenoꝝ videt.Et arbor imaginalis imaginatur quātitatē equi ꝛ florenorum ꝛ certā quantitatem ſubi determinat in quo fit emptio ꝛ venditio.Et arbor humanalis ponit ſimilitudines aliarum arborum ꝛ virtutes naturaliter.vicz iuſtitiā q̄titatis date ꝛ recepte ſm nām recolendi intelligēdi ꝛ amādi in emptione ꝛ venditione.

¶ De q̄litate arboris imperialis.

In venditione equi ponitur q̄litas bonitatis in hoc quod miles ꝑmittit: ꝙ equus eſt bon⁹:ꝛ ponitur q̄litas auri inquātum mercator ꝑ-

mittit dare bonū aurum/t etiā qz mercator ꝓmittit dare numerū q̄lē/t miles q̄lē equū.vz albū aut nigrū vel istū vel illum. Et in hac q̄litate sunt plures qualitates aggregate.vz plures similitudines q̄litatum realiū.sicut q̄litas verboꝝ ꝑ sensum auditoꝝ/t in sono:q̄ est de arbore el'ali sustentatoꝝ.t sic de alijs q̄litatib⁹ imaginatis t sentitis.de qb⁹ q̄litatib⁹ ē ēptio t vēditio equi cōditionata sub hītu q̄litatis.

¶ De relatione arboris imperialis.

In emptiōe equi stat relatio inquātū vn⁹ vēdit t ali⁹ emit.t sub tectum illius relatiōis stat i equo t in auro aut in valore illi⁹ t i milite t in mercatore ita:q̄ in illa relatiōe.itij.sunt termini.sine quib⁹ relatio esse nō posset. nec sine relatione emptio t vēditio nihil essent:nec si deficeret vn⁹ terminorumvel plures. Sunt ergo emptio t vēditio conditionate fm naturas ꝑmarū formarum relationis. Ad quā relationē arbores diuersimode se hñt fm eaꝝ nās.in quibus naturis relatio est sustentata.

¶ De actione t passione arb.imperialis.

In emptiōe t venditiōe sunt actio t passio.sicut miles q̄ hz actionē in denarijs/t mercator in equo. qz fit ꝓmutatio actiōis t passionis ita q̄ miles actionem habebit in denarijs ratione actionis quam habuit in equo. t mercator actionem habebit in equo propter actionem quam habuit in denarijs. Et ita passio est consequētia actionis.t hoc fm conditiones arboris.qm̄ si miles promittit vēdere integrū equū t bonū:actionem habebit in bono auro t in numero debito per verbū nominato/t in sono audito/illo verbo recolito per mercatorem intellecto t amato. Et si miles vēdere nō promittat bonū equū t integrū:non habebit spiritualiter actionē in precio:si sit intentio mercatoris:q̄ emat bonū t integrum equum ꝑ cētū florenis. ¶ Verū tamen vult ius fm rōnē arboris sensualis q̄ mercator sit punitus.quia non querit:qđ de equo dici debet audirit videri: quia a milite q̄rere debet:si sit bonus t integer equus.t etiam q̄ illum tentet fm actionez quam sensus mercatoris habet in attingendo veritatem equi.verūtamen illa actio quam miles vult habere in centum florenis nō est fm ius spirituale.qm̄ est ꝑ branchas ꝑie partis arboꝝ moral.

¶ De habitu arboris imperialis.

Emptio t venditio equi sub habitu generali:sub quo pōt esse empte t vendite plures res. Et ꝓpter hoc oporteret:q̄ vn⁹ habitus fieret de emptione t venditione in scientia iuris. vz vnum statutū ordinatū t regulatū per principia naturalia in arboribus seminatis. Sicut miles q̄ dz vēdere equum sub habitu iustitie prudentie fortitudinis et charitatis.t ideo dicere dz ꝓditiones et modum equi.vz si conditiones habet bonas aut malas:qm̄ ꝓpter bonas hz charitatem sibijpsi/t per malas suo ꝓximo. Et si aliqđ vitiū est in equo:t miles mercatoꝝ nō manifestat:ꝓtra iustitiā prudentiam fortitudinē t charitatē vēdit equū. rōe cui⁹ vēditiōis iustitia ipm punit i bonis spialib⁹:q̄ venisit per illā prudētiam fortitudinē t charitatē. Et hec punitio ptinet ad defi/nō asit ꝓncipi.vt mercator sit ita diligēs ad emēdū sub habitu prudētie scīēdo.s.ꝓditiones equi priusq̄ denarios soluat:sicut miles vēdit sub habitu prudētie:iquātū vult scire an florenī sint de bono auro t pondere.

¶ De situ arboris imperialis.

In emptiōe t venditiōe equi sunt verba assituata sub certis terminis.qm̄ miles assituat illa finvocē:q̄ significat vēditionē t bonitatē t cōditiones equi/t mercator illas assituationes accipit in memoria intellectu t voluntate.in qb⁹ verba militis sunt ita assituata sub spem vēditionis.sicut littere sigilli in cera ponēdo suas sil'itudines. Et idem est in verbis q̄ dicit mercator:ad dād̄um cētū florenos militi ꝓpter equū.q̄ ꝛba accipit miles in sua mēoria itellectu t vollitate. Et trāsit⁹ ipressionū ꝙsistūt ex īstrumētis arboris sensual' t imaginal'. Et iō fm sil'itudines q̄ sunt in ꝓma ꝑte arboris moral':ille assituatiōes dīnt eē.vt habeāt figurā cōpletā:vz circularē triāgularē t q̄drāgularē:q̄ sunt mēsure t cōditiōes:ex qb⁹ figure sunt plene.que significant for-

mas naturales.q̄ cōuenit̄ emptiōi ꝛ vē=
ditioni.Et est figura circularis in conti=
nuatiōe iustitie prudētie fortitudinis et
charitatis.Et est quadrāgularis inquā=
tz emptio ꝛ vēditio sunt de quattuor ter
minis.vz de actiōe militis ꝛ mercatoris:
de qua dictū est/ꝛ de subo qđ est equi ꝛ au
ri.Et trīāgulus est de intētione quā hz
mercator ad emēdū equū/ꝛ in vēdēdo si
ue tradēdo aurū/ꝛ de respectu ī quo sunt
assituatio ꝛ ꝓmissio equi ꝛ auri.Et idem
est de intētiōe militis.Et iste tractat⁹ assi
tuatiōis applicat⁹ ad emēdū ꝛ vēdendū:
est valde vtilis ad sciēdū.ꝛ est vna spēs ar
tis mercimonie.

¶ De tempore arboris imperialis.

In emptiōe ꝛ vēditiōe eq̄ est tps
hbor ꝑsentiū:ꝑ que ꝓueniūt mi
les ꝛ mercator. Que siq̄dē cōuē=
tio ē:q̄ miles tradat equū ī illo eodē tpe:
q̄ florenos recipit a mercatore:ꝛ q̄ merca
tor in illo eodē tpe quo ꝓmittit florenos
tradere militi:equū recipiat a milite. Id
circo tps tātū se habet fm suā ꝑsentiam
ad denarios sicut ad equū. Et si merca=
tor denarios soluat: q̄uis equū nōdū ha
buerit:retinere dz cōditionē:q̄ miles ei
det equū:quē miles ei vēdidit ꝑ cētū flo=
renis.ꝛ idē debet miles facere:si equum
tradat mercatori:licet denarios nondū
acceperit.

¶ De loco arboris imperialis.

Sicut tps equaliter se habet ad
ꝑsentiā denariorꝫ ꝛ eq̄ ꝛ ad pos=
sessionē cuiuslibet:ita locꝰ eq̄lr
se habet ad possessionē denariorꝫ ꝛ equi.
vz q̄ in vno eodē loco miles tradat equū
mercatori/et mercator denarios militi.
Verūtamen rōne impedimēti loci nō cō=
ueniētis/ꝛ etiā tpis ī q̄bus miles ꝛ mer=
cator mutuo se liberare non p̄nt vult ius
fm iustitiā charitatē fidelitatē ꝛ intētio
nē principalē:q̄ in vno loco et tpe solui
debeant denarij/ꝛ in alio loco ꝛ tempore
equus debeat tradi.Et si inter distātiam
vel diuersitatē tpis ꝛ loci morer̄ equus:
vult ius q̄ mercator nō teneat̄ soluere de
narios.vl̄ si miles denarios iā recepit:q̄
denarios illos restituere teneat̄. Et hꝰ sus=
tinet ius fm formas nāles.qꝫ dr̄iam po
nit inter locū ꝛ locū ꝛ tempus ꝛ tempus
in arbore elemētali. ¶ Scōm q̄ data est
doctrina ad vtēdū accītibus in emptio=
ne ꝛ vēditione equi pōt haberi cognitio:
quō sciat̄ vti accītibus in emptione ꝛ vē
ditione ville vel castri pāni aut nauis.ꝛ
sic de alijs rebꝰ subiectis emptiōi ꝛ vēdi=
tioni.Et ideo exēplū qđ datū est de equo
est vna spēs habitus gn̄alis scīe iuris. ꝛ
est doctrina.quō homo sciat ordinare iu
ra ꝛ scripta specialia sub habitu genera=
li iuris exist̄tia.

¶ De floribus arboris imperialis.

Flores arboris ip̄ialis sunt
iudicia principis ꝛ suoꝝ offi
cialium. Qui siquidē flores
significāt̄ in floribꝰ aliaꝝ
arborꝫ ꝛ in ꝓcessu illaꝝ. Sūt
etiā flores principis regimina ꝛ ordina=
tiones mote ad iustitiā ꝛ ad pacē gētiū.
Et flores principis inserti sunt in flori=
bus sui ppli. Et ideo altiores sunt ꝛ pul=
chriores q̄ flores alicuius alterius hoīs
sui ppli. qm̄ mat_riā inferiorē honoris
ppli cōuertūt in honorē principis. Verū
tamen quādo princeps est malus: flores
sui sunt mali. qm̄ peruertūt honorē infe=
riorē in dedecus gentiū ita: q̄ factūr ho=
norem: qui est inferior: esse in vilitate si=
ue dedecore supra. quod est in principe.
Idcirco flores principis sunt turpes et
mala figura informati. nec ex ipsis bo=
nus fructus exire potest. ¶ Flores prin=
cipis sunt instrumenta ad regimen flo=
rū sui populi ita:q̄ respondent pluribus
regiminibus florum principis. Et ideo
princeps non debet esse negligens/nec
multum dormire/nec venari:nec quiesce
re. quoniam in eius ociositate sunt sue
gentes ociose.quoniā instrumentum nō
habent: quod ipsos moueat ad regimen
nec ad pacem. Et propter hoc in labori=
bus ꝛ in guerris sunt gentes principis
per ipsius ociositatem. Et quoniam fa=
cit contra finem quare est princeps. ita
q̄ seipsum vacuat illo fine ꝓpter quē est.
ꝛ in sua vacuitate finē populi vacuat. Et
ꝓpter hoc principes malefacit:q̄ in va=
na gl̄ia huius mūdi delectant̄ ꝛ in deli=
tijs carnalibus ꝛ sensualibus postq̄ ad

tot ⁊ tanta reſpõdere teneantur. Sicut martellus: qui eſt inſtrumentũ ad plures clauos. ⁊ ſicut cereus ardẽs: qui eſt inſtrumentum ad illuminandũ plures homines in camera.

¶ De fructu arboris imperialis.

FRuctus arboris impialis eſt pax gentium. vt in pace eſſe poſſint / deum etiam recolere intelligere ⁊ amare honorare ⁊ ei ſeruire. Quoniam gẽtes que ſunt in guerra ⁊ inuicẽ in laboribꝫ: nõ ſunt in diſpoſitiõe: ꝙ deſi multuꝫ poſſint amare honorare ⁊ ei ſeruire/nec ſibiſpſis nec etiã aliis charitatẽ habere: tãtum occupati ſunt i laboribus ⁊ guerris terrarũ. Unde ſicut plante fm earum indigentiã calorẽ ſolis ⁊ rorẽ noctis requirunt: ſic populus a principe requirit iuſtitiam ⁊ pacem. Quare principes maleſaciunt: qui guerras in terris ſuis patiſcitur vel guerras adinuicẽ habent contra iuſtitiam ⁊ pacẽ ⁊ flores aliarũ arborũ. ꝓpter quas principes ſunt. Qm̃ malꝰ prĩceps oẽs fructꝰ ⁊ flores qui ſub ipo ſunt: in labore ⁊ guerra ponit: ⁊ ideo dignus eſt ꝙ habeat magnam penã quãdo ſuus regnũ non tenet nec cuſtoditĩ pace ⁊ iuſtitia. Et in hoc paſſu habeꝫ: ꝙ merita boni prĩcipis ſunt magna/⁊ magna ſunt premia: q̃ habere expectat. ⁊ ſi ſit malus: ſunt magne pene: quas ipe expectat rõne magnarum culpaꝝ: quas habet.

¶ Fructus arboris imperialis generalis eſt ad illos fructus qui ſunt ſub ipſo. ſicut calor ignis: qui generalis eſt ad calorem piperis hominis leonis gruis ⁊ piſcis. ſine quo calore generali calor iſtorum indiuiduatorum de quibus dictum eſt: non poſſet eſſe inſtrumentum cum quo entia indiuiduata calefierct. Idcirco fructus principis qui talibus fructibus habet reſpondere: eſt infirmus quando ſe inclinat ad ſpecialia cõtra generalia et publica. ſicut malus princeps: qui plus diligit ſuam vtilitatem ꝙ vtilitatem populi ſui. Quoniam ꝓpter infirmitatem fructus principis ſunt fructus ppli infirmi. Sicut piper hõ leo grus ⁊ piſcis: qui infirmi eſſent: ſi iguis ſuum calorẽ ſibi attraheret ⁊ illũ eis nõ daret.

¶ In nullo fructu tantũ eſt de malo ſapore ⁊ odore ſicut i fructu mali principis: qm̃ ſi fructus gñalis ſit malus; i ſapore ⁊ odore: malus eſt illis: q̃ ſpãles ſunt ⁊ parui. ſed fructus mali prĩcipis: q̃ eſt gñalis: oĩbus dat malũ ſaporẽ ⁊ odorẽ. Et ꝓpter hoc mirabile eſt: quõ malus princeps credit hẽ valorẽ: cũ in illo ſit fructꝰ tã mali odoris ⁊ ſaporis. ex quo exeũt ⁊ diriuãtur tanta mala ⁊ tãte infirmitates cõtra tot ⁊ tantas gẽtes/⁊ cõtra tot ⁊ tantas ſanitates. que ſunt res vt plurimũ valentes. Et malus odor ⁊ ſapor fructꝰ principis attingunt in malis oꝝ illiꝰ. quas credit abſcõdere ⁊ celare gẽtibꝰ ſub ſpecie boni ſaporis ⁊ odoris. ⁊ q malus odor ⁊ ſapor fructus eſt gñalis: celari ⁊ abſcõdi agẽtibꝰ nõ poteſt: ſicut ignis q̃ ſuũ calorẽ celare nõ põt hoĩ: q̃ comedit piper: nec princeps ppl'o ſuũ vitiũ celare põt: in quãtũ iniurias facit ſuis gẽtibꝰ ⁊ deceptiones. Que quidẽ gentes oculos hñt: cũ qbꝰ videt/⁊ aures: cũ qbus auditũt. q̃ pacẽ neq̃ regimẽ nec etiã bonũ exemplũ hñt de ſuo dño. Et in hoc paſſu datur cognitio: ꝙ nõ eſt aliqua arbor: que faciat ita malũ fructũ ita periculoſum ita damnoſum/ nec a qua tantum de malo veniat: ſicut de arbore mali principis.

De arbore apoſtolicali.

Summarium.

ARbor apoſtolicalis verſat circa ꝑſonas ⁊ res eccleſiaſticas ⁊ ſpirituales. Et ſimiliter diuidutur in ſeptem partes. videlicet in radices: truncum: branchas: ramos: folia: flores: ⁊ fructus.

¶ Radices ſunt virtutes cardinales et theologales.

¶ Truncus eſt perſona generalis: qui dicitur apoſtolicus ſiue papa.

¶ Brãche ſunt cardinales ⁊ aliꝫ ꝓlati.

¶ Rami ſunt decẽ precepta ⁊c.

¶ Folia ſunt ſacramẽta ⁊ canones.

¶ Flores ſunt quattuordecim articuli.

¶ Fructus eſt ſaluatio gentium.

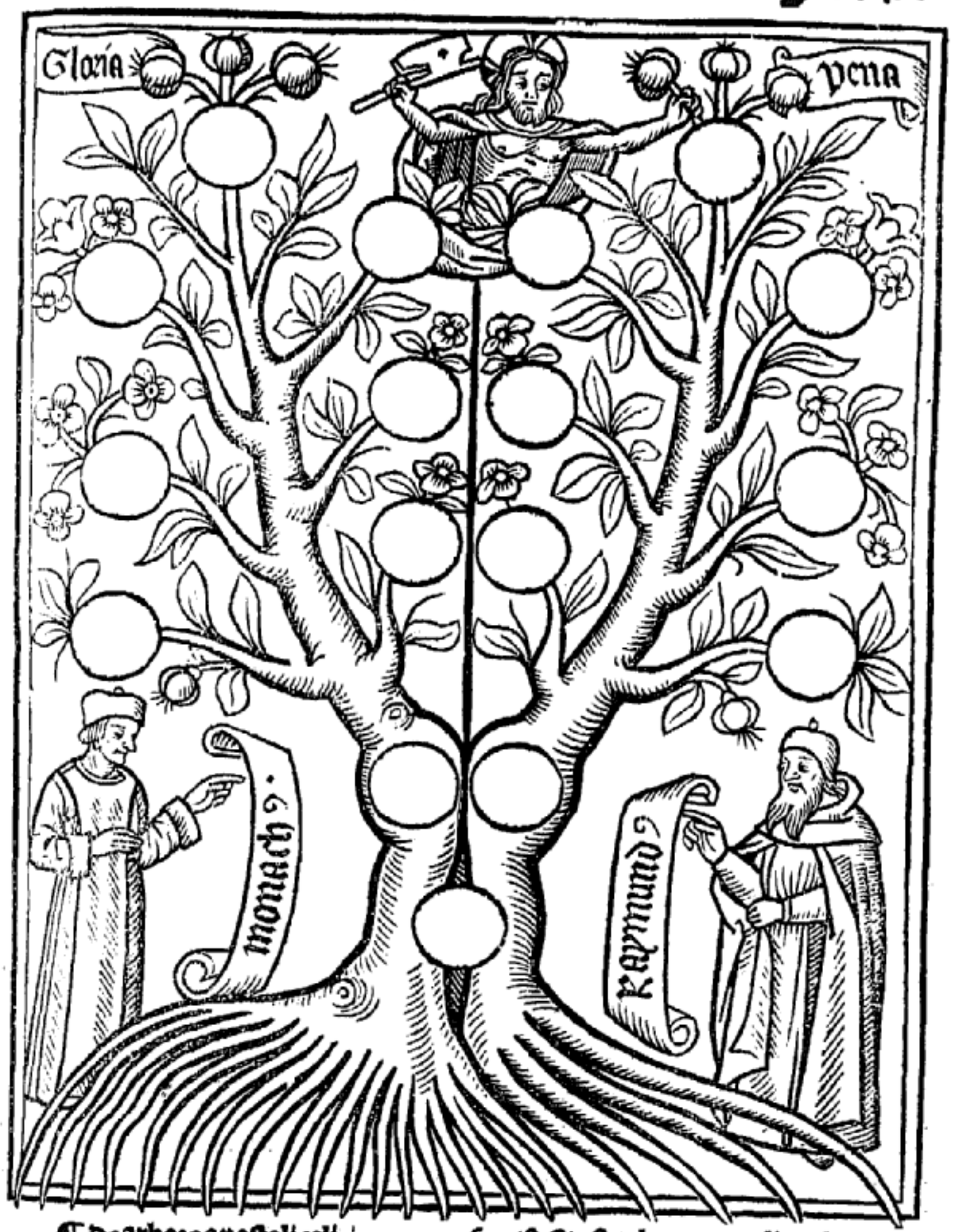

¶ De arbore apostolicali.

ARbor apostolicalis in septē partes diuiditur. q̄ sunt radices/ truncus/ brāche/rami/folia/flores/et fructꝰ. Et est arbor generalis ad res ꝛ ordines spirituales: in qua sunt impressiones vicarie sancti petri. subiectū cuius est alba petra: pura: munda: ꝛ scripta sanctitate. in qua sunt impressiones litterarum sigilli domini nostri iesu christi. Que si-

quidem littere sunt siue operatiões et sua bona exempla: q̄ dedit gentib⁹ in amando ⁊ honorādo deū ⁊ suū primū. Et quia ille lre sunt īpresse in petra: fortiores sunt q̄ si essent impresse in cera. Et q̄ petra est alba: sunt magis apparētes: q̄ si eēnt impresse i arena. Et etiā littere pulchre sunt ⁊ mūde. quoniam petra est alba.

¶ De radicibus arb. aplicalis.

RAdices arboris aplicalis sunt ẋtutes cardinales ⁊ theologice. de q̄bus supra in arbore morali tractatum ē. Idcirco aplicus dr cē iust⁹ p iustitiā / ⁊ prudens p prudentiā / ⁊ fortis p fortitudinē / ⁊ tēperat⁹ p temperantiam / ⁊ cultor xp̄ianor̄ per fidē: ⁊ dare dr eis spem alterius vite p spem. et habere dr amorez suo pp̄o p charitatem. Et si aplicus facit huiusmodi cōtrariū: facit ꝓtra radices suor̄ p̄ncipior̄. ¶ Justitia pape dr esse bona p bonitatē / ⁊ magna per magnitudinem / ⁊ durabilis p durationē / ⁊ potens p potestatē / ⁊ illuminata p sapientiam / ⁊ amata per amorē / ⁊ virtuosa p virtutem / et vera per ẋitatē. ⁊ debet esse quies: in q̄ iustitie particulares sui pp̄li quietem habeāt. Et idem est de prudētia ⁊ de alijs ẋtutib⁹ et radicib⁹ arboris. ¶ Debet iustitia pape esse in dr̄ia per differētiā. ita q̄ dr esse iustus p vnū modū fin virtutes morales. et per aliū fin ẋtutes theologicales. ¶ Itē in iustitia pape dr eē concordantia. videlicet intervnā virtutē ⁊ aliā. Quoniaz iustum est: q̄ pl̄es virtutes concordantiā habeant cū fine ꝓpter quez sunt. ¶ Preterea iustitia pape dr esse contra iniuriā per cōtrarietatē: que est inter virtutes ⁊ vitia. Et iustitia pape dr eē principium ad iustitias sui pp̄li per principiū efficiens ⁊ formale. Et iustitia pape dr esse mediū inter deum ⁊ suū populū per mediuz generale: quem fidem pp̄l'in deus ei tradidit sicut oues q̄ cōmittūtur pastori. Item iustitia pape ad finē se debet hr̄e per complementum. q̄n iustum est: q̄ papa faciat hoc: ꝓpter q̄d est creatus vniuersalis prelatus ⁊ gñalis ad oēs prelatos. Et preterea iustitia pape dr esse maior per maioritatē offi cij q̄ aliq̄ alia iustitia: que sit in suo pp̄o. q̄n iustum est q̄ ita sit: ex quo est prelatus et vicarius gñalis. Et iustitia pape se debet hr̄e ad charitatem per equalitatē. q̄n iustū est reddere cuilibet: q̄d suum est. Et iustitia pape se dr inclinare ad minoritates sui pp̄li p minoritates illor̄ / et per maioritatē sui / ꝓsius. quoniā iustū est: q̄ ois maior se humiliet ⁊ se inclinet ad minoritates sui pp̄li sive ad oues. vt ipsas custodiat a lupis rapacib⁹. ¶ Debet papa illā fidē hr̄e: quā habuit beat⁹ petrus. post q̄ est eius vicarius. Et oportet q̄ illam fidē habeat sub hītu bonitat⁹. taliter q̄ papa sit bon⁹: q̄ fides est bona. Oportet q̄ papa hēat magnā fidē. q̄ fides sancti petri fuit magna. Et opz q̄ papa ita magnam fidē habeat: q̄ fidei sui populi respōdeat. Item opz q̄ fides ei⁹ sit durabilis: post q̄ generalis est. q̄n in priuatione cause gñalis priuantur durationes particulares. Preterea fides pape dr esse fortis. vt fortitudo illius fortificet fidez cuiuslibet hoīs. Et ideo ordinatio dei fuit: q̄ imperiū romanū datū fuit pape. vt cū brachio seculari papa foret fortis ad resistēdū inimicis fidei. Adhuc fides pape dr esse clara hoībus p sapientiā et per bonū exemplū. q̄n illa claritas illuminat cuilibet hoī suam fidez. sicut sol q̄ illuminat pl̄es stellas magno lumie illuminātē pl̄a parua lumina. Et fides pape dr eē charitatiua ⁊ amabil: vt moneat suos subditos ad charitatē et ad calorē amoris p magnū feruorē. Et fides pape dr eē ẋtuosa. vt sit ꝫ vitia. Itē fides pape dr eē vera. vt sit ꝫ falsitatē ⁊ errorē. ⁊ iō dixit dn̄s iesus xp̄s ad btm̄ petrū. Petre si diligis me: pasce oues meas. Et dixit ei ter ad significādū: q̄ oues sūt dei p̄fis ⁊ dei spūssctī ⁊ dei filij ⁊ hoīs. q̄ sunt vn⁹ de⁹ vn⁹ xp̄s: q̄ vnū pastorē suis ouib⁹ elegit. vt daret eis ẋitatē fidei ad comedē dū. cū qua ẋitate viuerēt. Et in p̄sona btī petri sunt oues cōmisse fidei cuiuslibet p̄sone pape. Et ꝓpter h̄ malefacit ille papa q̄ fidē in pl̄ib⁹ ouib⁹ nō augmentat. vt sit multū vniuersalis: ⁊ q̄ in illa viuāt pl̄es oues. q̄n satis est maior gr̄a vite spūalis q̄ corpalis. Fides etiā pape dr esse quies fidei cuiuslibet hoīs. sicut bona particularia: q̄ in gñalib⁹ quietē habent. Et in fide

pape nō dz esse differentia. vicz inter fidez suā ꝛ fidē sui ppli. quoniāvna dz esse fides in se ꝛ in suo ppło. Itē papa cum sua fide cōcordare dz fidē cuuslibet hois. Et cum sua fide dz papa cē ꝓtra illos: q̄ sunt cōtra fidem. rōne cui⁹ ōrietatis conari dz erro-res destruere: q̄ sunt seminati inter sarace nos tartaros ꝛ iter iudeos. cū quib⁹ erro-ribus sunt cōtra fidē xp̄ianā. Debet etiaz destruere scismata: que semiata sunt iter xp̄ianos siue scismaticos deuiatos a vera fide xp̄iana. Fides ēt pape dz eē p̄cipiū et lumē p bonū exēplū eundo ante oēs oues suas. vt locū videāt: in q̄ sunt pastu-re ꝛ aq̄ viue eulterne. Fides ēt pape dz eē mediū: in q̄ accipiat lumen a deo/ ꝛ q̄ il-lud det suo ppło. sicut luna q̄ xtutē accī-pit a sole: ꝛ illā influit plantis iferioꝛib⁹ ꝛ subst̄ātijs sensatis. Fides ēt pape se dz hre ad finē: ppter quē ipe est papa. qui si-quidē finis est: vt illuminet cū sua fide vi-as/ et ostendat p quas sancti vadunt ad vitā sctām ꝛ ꝓtemplatiuā ꝛ ad penutētiā. Fides etiā pape ita debet esse maioꝛ sicut pastoꝛ maioꝛ est ouib⁹ suis. Fides etiam pape dz esse eccl̄ie cum fide suarū ouiū in credendo illa que sunt vera dei. Et etiam q̄ papa est pastoꝛ/ ꝛ est in vna fide cū suis ouib⁹: inclinare se dz ad minoꝛitates illa-rū. vt ipas supꝛa ascēdere faciat ad recipi endū bñficiū de sua maioꝛitate. sic̄ ignis qui se inclinat ad aerem. qui nō est de ita magna xtute: sicut ipe est. ꝛ ipm ascēdere facit supꝛa: inquātū in xtute ipm maio-rificat. Et idē facit sol de igne: qñ ipsum ascendere facit. inquātū multiplicat calo rē ipsi⁹. ¶ Sicut pꝛia p̄ncipia applicaut mus ad iustitiā ꝛ fidē: q̄ sunt de radicib⁹ arboꝛis ap̄licalis: ita applicari possunt ad alias radices arboꝛis: de q̄b⁹ est trūcus. Et ita trāseunt pꝛia pꝛincipia ad radices. transeunt ad truncum: fm q̄ cōuenit sue dispositioni. transeunt etiā ad brāchas. Et sic de alijs partibus arboꝛis.

¶ De trunco arboꝛis ap̄licalis.

TRuncus arboꝛis ap̄licalis ē psona gñalis: q̄ dr aplic⁹. Et in h̄ trūco ponit trūc⁹ el'alis ptes que ad coꝛp⁹ pertinēt. ꝛ arboꝛ vegetal'sensualis ima-ginalis ꝛ hūanalis suo mō sicut ꝛ elemen talis. Et arboꝛ rōnalis ponit ī illa psona gñali ptes q̄ ad aiam spectāt. Et officiuz apostolicale pōit gñalitatē psone cū ꝑma pte arboꝛis moꝛal'. Idcirco trunc⁹ ap̄lica lis est maioꝛ ꝛ plenioꝛ magnitudīe bōita tis ꝛ aliaꝝ xtutū q̄ aliq̄s ali⁹ trunc⁹ sui ppli. q̄ in illo stāt alij trunci sui ppli oꝛ-dinati ꝛ dispositi ad finē ꝓpter quē sunt creati. Verūtū si papa sit mal⁹: null⁹ trū-cus ē ita dānosus sicut su⁹ trunc⁹: nec ī q̄ tātū puertit̄ ꝺ bono i malū: nec q̄ tāta pe na sit dign⁹. sicut si ē bon⁹: ē dign⁹ q̄ ma ioꝛē gloriā habeat q̄ aliq̄s ali⁹. Sol ma ioꝛ ē q̄ luna: idcirco lūa accipit a sole bū-ficiū: ꝛ nō esset decēs q̄ sol a luna bñficiū acciperet. q̄ stat superi⁹: ꝛ ē maioꝛ luna. veruntū est vna opinio nālis: q̄ lux solis est punctus: q̄ est cētruz plurimū linearuz que sunt de luce stellaꝝ fixarum in firma-mēto que suā virtutē aggregāt ī sole. vt ī ipso influētia fiat inferi⁹ a stellis: q̄ sunt supꝛa in plurib⁹ ptibus. fm q̄ ista coꝛpa inferioꝛa h̄nt indigētiā de influētijs su-perioꝛib⁹. Similimō trunc⁹ apostolical' alt⁹ ē ī xtute p influētiā: q̄ ē supꝛa p iesum xp̄m ꝛ p sanctos: ꝛ ē ꝓgregatio: in q̄ diui-ditur ꝛ transmittitur influētia sui offici ꝛ sue virtutis ad trūcos inferioꝛes pticu-lares: q̄ ipsa indigēt. vt illuminati sint et edocti p illū: ꝛ etiā dispositi ad accipien-dū influētias a supꝛa. Est ergo trūc⁹ apo stolicalis fil'is. soli in splēdoꝛet in officio. Et iō trunci q̄ sunt iferioꝛes ꝛ sui ptícula res ꝛ sibi cōmissi: debēt ei reuerētiā face-re ꝛ honoꝛē sicut partes suo toti. Est ergo pulchꝛa ꝛ nobilis huiusmodi assituatio splēdoꝛis: q̄ est ī medio influētiaꝝ exist̄tiū supꝛaꝛ refluētiaꝝ inferius. Et si ꝓtingat: q̄ aliqua nebula obscura q̄ sit de scō a pte arboꝛis moꝛal': cōsistat in trunco ap̄licali gñali: ē illi⁹ figura illi⁹ nebule multuz in-tēsa in vmbꝛa ꝺ lucē: ꝛ ī malo ꝺ bonitatē: et in vitio ꝺ xtutē. Et q̄ ē in loco alto: est visa a plurib⁹ hoīb⁹. Et q̄ ē magna vm-bꝛa: magnā impedit claritatē: q̄ de trūco superioꝛi ad truncos iferioꝛes ꝛ ptícula-res descendere non pōt. Unde sequitur magna priuatio boni: ꝛ ita magna sicut est vmbꝛa. Et tantuz de malo multiplicat

ullaymbra.sicut est priuatio boni.Et in ꝫ passu cognoscit: ꝙ sicut truncus aplicalis per ꝛtutē t splendorē est cā ad magnū bonū:ita ꝑ vitiū t ꝑ tenebras pōt eē causa ad magnū malū. Et ꝓpter ꝫ mirabile est:quō tantū diligant hoīes eē in officio aplicali.cū sit ita periculosuz. ¶ Truncus est in medio radicū t brancharū.qm̄ ipse est per radices. t brāche sunt ꝑ truncū. Et qm̄ radices deficiūt:truncus deficit.t quando deficit truncus:deficiūt brāche.t in defectu brāchaꝝ defectū hnt rami folia flores t fructꝰ. Est ergo valde necessariū: ꝙ truncus habeat bonas radices . ꝙ sī malas habeat:ipsas hz ꝓtra seipsum/t facit malas branchas/t in ipso ramo deficcantur folia flores t fructꝰ. Et de hoc experiē tiam hēmus in plātis t in ordinatōe mūdi t in breuibꝰ alis ecclie bti petri:sub q̄bus alis oēs hoīes huiꝰ mundi esse deberēt t quiescere.vt cū illis alis ad sctām vitā eternalē volarēt t ascēderēt.Extēsio t alaꝝ mltiplicatio stat i dispōne truci. t dispō truci stat ī creméto t mltiplicatiōe radicū.Et hec dispō creméti t multiplicationis stat in libertate truci. q̄ est gñalis potentia ad mouēdū ad se radices cū magnitudine bonitatis t aliarū radicū.Sicut suba q̄ sibi attrahit suas partes nāles cū sit magna i bonitate duratiōe t ptāte.

¶ De brāchis arboris apostolicalis.

Branche arboris aplicalis sunt cardinales/patriarche/archiepi/epi/abbates /priores/ t ministri/et alie persone cōmunes.Et iste branche sunt sui officiales.vt suū pplm regere possit ſm naturam finis:quare truncus est persona gñalis t cōmunis ſm radices : que ad truncū ptinent.sicut plures ptes que ptinent ad suum totū.De bono trūco bona brācha. t quāto meliores t maiores sunt brāche: melior et maior est truncus: t econuerso. qm̄ in bonitate t magnitudine truci stāt bonitas t magnitudo brācharū: oꝛ ergo magnā esse concordiā inter trūcū et brāchas/t inter vnā brāchā t aliā.vt in truncо t in branchis sit magnitudo bonitatis et aliarū radicum trunci.que sunt generales ad radices brāchaꝝ ꝑticulariuz. Et qñ ꝓtingit:ꝙ sit ꝓtrarietas inter truncū t brāchas/t inter brāchā t brāchaz: peruertitur magnitudo bonitatis in magnitudinem malitie.q̄ truncū t brāchas vulnerat.per quoꝝ vulnera rami infirmātur t folia similiter flores t fructus arboris.Est ergo magna priuatio boni ꝓtrarietas:sī sit in arboꝛe apostolicali. ¶ Sicut trūcus est punctus ex plurib⁹ terminis aggregatus:q̄ sunt termini suaꝝ radicū:ita ē vn⁹ punctus t vnuz centrū:ad quod se habent plures brāche.Et sic trūcus est punctꝰ duplex.qm̄ vnꝰ punctꝰ est per inferiorē naturā/t alius ē ꝑ naturaz superiorē.Et sī iste due nature sint in quātitate discreta non aūt in continua.tunc infirmantur.quare sanitas ambaꝝ naturarum stat in continua quantitate.vtvna natura sit in alia.vt trūcus in oībus suis partibus sit plenus t branche similiter.t ꝙ sit influentia t refluētia de quātitatib⁹ discretis invna continua quātitate.Et ꝑ talē influētiā t refluētiā crescit truncꝰ ꝑ radices.t crescūt brāche ꝑ trūcuz.Et trūcus dat brāchis suā similitudinem: quaz accipit inferiꝰ.Et brāche dāt trūco suas similitudines:quas accipiūt ab ipso. Et ideo qñ fit cōcordātia de quātitatib⁹ discretis in continua quantitate talia sunt possibilia in magnitudine bonitatis in branchis.q̄ possibilia nō sunt:qñ discrete quātitates nō sunt in cōtinua quantitate aggregate. ¶ Scōm ꝙ dictū ē i trūco arboris elalis:truncus trāsit in tertiū numerū inquātū vnꝰ numerꝰ fit ex pluribus nūeris.sic similimō truncus arboris apostolicalꝭ trāsit ī tertiū nūerū. qz gñalꝭ est ad plures nūeros ꝑticulares.Et idem est de brāchis trūci arboris apostolicalꝭ: q̄ trāsēūt in numerū brāche:ita ꝑ naturā trunci:sicut trūcꝰ arborꝭ elalis ꝑ naturā suaꝝ radicū in numerū tertiū transit. Et sicut trūcꝰ elemētalis retinet naturā suarū radicū:q̄uis in numerū tertiū trāscat inquātum nō est sine radicibus:sic branche trunci apostolicalis retinere debent naturam trunci:de quo sunt:licet nulla brancha sit truncus.Et sicut nulla radix trunci arboris elementalis appetitum habet:

q̄ esset truncus.cum ita sit:q̄ naturaliter q̄z radix hēat appetitū ad ꝓseruā dū suū nūerū: ꝛ etiā ps appetitū nō hz fz cursuz nāle q̄ sit totū. ita brāche arboris aplicalis ꝓseruare debēt suū nūerū. nec aliq̄ ipa rū debet hre appetitū:q̄ ipa trūcus esset. nec trūcus appetitū hre dz: q̄ brācha nō sit brācha: ex q̄ nām trunci ꝓseruat. Et in hoc passu multum habet de cognitione: per quā status trunci siue brancharum videtur siue apparet.

¶ De ramis arboris aplicalis.

BAmi arboris aplicalis sunt.x. iter alios:ꝛ alios.vij.ramos vocam⁹:q̄ positi sunt in arbore imperiali.q̄ etiā pertinēt ad officiū aplicuz. ¶ Decem ℞o rami sunt.x. p̄cepta.q̄ sunt vnū deū colere:ꝛ diē sabbatū seruare:nomen dei in vanū nō accipere:ꝓfem ꝛ matrē honorare: falsuz testimoniū nō phibere:non furari:nō occidere:non luxuriari: nō cōcupiscere uxorē alterius:nō ꝯcupiscere rē ꝓxmi. Aerūtn̄ mlta alia p̄cepta sub istis.x.intelligunt. Et ista.x.p̄cepta applicari possunt ad.ij.p̄cepta:q̄ dns ihesus xps dixit:cū ab eo q̄rebat.quorum primū est. Dilige dnm deū tuū ex toto corde tuo/et ex omni mēte tua/ꝛ ex oīb⁹ viribus tuis. Scdm est. Dilige ꝓximū tuū sicut teipm. Et de istis duobus preceptis tractare intendimus. Et primo de primo.

¶ De p̄mo precepto arb. aplicalis.

PRimū preceptū diuidit in.iiij. partes. Una est: inquātū dicit: dilige dnm deū tuū ex toto corde tuo. Istud p̄ceptū factū ē volūtati. qm cor est locus i q̄ volūtas obiectū eligit.q̄ desiderat vel odit. ꝛ inquātū dicit ex oīmēte tua:ē factū p̄ceptū intellectui ꝛ memorie.q̄ volūtatē antecedūt: qm fit mens vt sibi obiectū eligat. Et istud.ij.preceptū est duplex.vnū fit memorie. ꝛ aliud intellectui.et ita sunt tria mandata. Et inquātum dicit ex oīb⁹ virib⁹ tuis:precepta multiplicātur in multiplicatiōe aiarū: q̄ sunt potentie.vz aīa vegetatiua ꝛ sensitiua. et etiā intelligere possumus potētiā imaginatiuā ꝛ potētiā elemētatiuā: inquantū aīa potestatez hz in el'atis.vñ p̄cepta sunt sex.ex parte aīe rōnalis sunt tria.ꝛ ex parte vegetatiue est vnū. et ex parte sensitiue aliud.ꝛ ex parte imaginatiue reliquū. Et ita.iiij.p̄cepta q̄ in p̄ia parte ꝓtinēt: multiplicant in.vj.partes. ¶ Scōm p̄ceptuz inquātū dicit. Dilige ꝓximū tuū sicut teipsum:multiplicatur in p̄dictis.vj.partibus.cum ita sit:q̄ homo sit amabilis:inquantū sua volūtas: suus intellectus:sua memoria:sua potentia: imaginatiua:sensitiua.et sua potētia vegetatiua sunt amabiles.ꝛ etiā inquātū elemētatiua (que est vna pars hominis)est amabilis per ipm. sicut pars q̄ est amabilis p̄ suū totū. Et iō ꝓcessum istoruz ramorū ducere volumus duobus preceptis multiplicatis in.vij.ita q̄ prima pars est mandatū voluntatis.secūda intellectus.tertia memorie. quarta est mādatū imaginatiue.quīta sensitiue. sexta vegetatiue.ꝛ septima pars est mandatū potentie el'atiue. Unde oīa ista precepta facta sunt dño pape omnibusq̄ subditis suis.ꝛ tantopl⁹ ei q̄ alicui alij:quātoplus potest deo seruire q̄ aliquis alt⁹. Et sic de cardinalib⁹ ꝛ alijs gradibus:fz q̄ sunt in suprioꝛib⁹ gradib⁹.sicut ignis q̄ fm cursuz naturalē vult:q̄ piper qō est in quarto gradu caloris : plus calore vtatur q̄ cinamomū:qō est in tertio gradu caloris.ꝛ cinamomū q̄ fenicul⁹.q̄ non est nisi in scdo gradu caloris.ꝛ fenicul⁹ q̄ anisū. qō non est nisi in p̄mo gradu caloris. Et in hoc passu cognoscit: q̄ ꝓsone publice seu cōmunes q̄to sunt ī altioꝛi gradu: tātoplus obligate sunt ad obseruandū precepta dei:ꝛ plus sunt inobediētes:si ei nō obediāt: q̄ ꝓsone:q̄ nō sunt cōmunes.

¶ De ꝓio precepto arboris aposticalis.quod.fit voluntati.

SAncto patri aplico fit mandatū q̄ deū diligat ex toto corde suo. Et quia de⁹ est magnus dns: magnum facit mandatum.et facit illud magne persone. quoniā apostolicus est magnus;inquantum est persona cōmunis.et mandatū sue volūtati est factum: sub qua plures sunt voluntates ad obediendum voluntati superioꝛi. Et quia voluntas est magna: que est superius: ꝛ dicit deus. q̄ de tota seipsa euz diligat:in hoc facit mādatū toti potestati voluntatis ꝛ toti ma-

gnitudini:quãvolũtas hz in amãdo/et si militer toti sue bonitati durationi ⁊ tuti veritati concordãtie ꝓncipio medio ⁊ fini maiori tati ⁊ equalitati. Et iõ mãdatũ fit de plurib⁹ et magnis.⁊ fit ad amandũ magna: vz bonitatẽ dei ⁊ suã magnitudinẽ.⁊ sic de alijs formis sibi essentialibus. Et magnũ est:ꝙ voluntas aplici q̃ est ita alta (qi est generalis ⁊ est dña supra tot ⁊ tãtas volũtates)deũ diligat de tota seipa vz de tota sua bonitate magnitudine duratione ptãte ⁊ ceteris. Debet ergo omne bonũ diligere: quod diligere põt:⁊ amare dz ita magnũ bonum : sicut suũ amare potest esse magnũ . ⁊ tantũ debet amare: sicut potest durare suũ amare. Et in hoc passu cognoscitur : ꝙ voluntas aplici est obligata ad amãdũ:quantũ potest honorẽ dei ⁊ vtilitatem sui populi.

¶ De secũdo p̃cepto arboris apostolicalis quod fit intellectui.

DEus precepit intellectui aplico ꝙ ipm intelligat/⁊ ꝙ ipm intelligi faciat de tota sua bonitate magnitudine ptãte durati̇one ⁊tute ⁊ ⁊ vitate.⁊ sic de alijs formis. Et istud preceptuz significat cõuersionẽ gentiũ/ ipsis electis ab errore ⁊ deductis ad intelligendũ veritatẽ dei eiusꝙ opationũ : vt in gl'ia dei quiescere valeant sine fine. ¶ Est ergo p̃ceptũ magnũ:qm̃ est magni dñi/⁊ fit magno dño:q̃ intellectũ hz gñalẽ ad pl'es intellect⁹.⁊ de magnis reb⁹ẽ factũ/⁊ q̃ sunt bone ⁊ durabiles q̃ pñt eẽ magne. qi de⁹ p̃ceptũ aliqꝺ de reb⁹ ipossibilib⁹ nõ facit. q̃re aplicus obedire pt mãdato:qꝺ fit ei. et obligat⁹ est ad obediendum dño supremo tantũ quãtũ mandatũ est magnũ/ et tantũ quãtũ res possibiles sunt: ꝙ intelligantur ad honorẽ dei ⁊vtilitatẽ sui populi. Et istud mandatũ facit deus ei.inquãtũ dicit ei:ꝙ diligat deũ ex tota sua mẽte.

¶ De tertio p̃cepto arboris apostolicalis quod fit memorie.

MEmoria aplici creata est ad recolẽdũ deũ. ⁊ etiã creata est : ꝙ faciat deũ a suo pp'lo recoli. Et fit ei mãdatũ:ꝙ de tota sua ptãte quã hz in magnitudine bonitatis duratiõis virtutis veritatis:⁊ sic de alijs formis: recolat deum/et faciat ipsum a suo populo recoli: qui sibi cõmissus est ad recolendum: desi operationesꝙ eius. Et istud mandatũ facit ei de⁹ inquãtũ dicit ei:ꝙ ipm diligat ex tota mente. Est ergo mandatũ magnum/⁊ fit de rebus magnis⁊ magno domino: sub quo sunt tot et tanti homines obligati ad sequendũ suã voluntatẽ. Et ꝺ quod suus intellectus intelligit / ⁊ qꝺ sua memoria iuste recolere potest:ꝑm ꝙ ẽ mãdatũ ei . Quare sicut mandatum est magnum:obedientia debet esse magna.et si obedientia nõ est magna:inobedientia ẽ magna:⁊ sic magnitudo peruertit de obedientia in inobedientiaz. Unde sequitur magnum malũ potens durabile falsum ⁊ vitiosuz.vnde multa mala sequuntur. Et hoc passu cognoscitur in hoc:ꝙ deus facit magnum mandatum ⁊ magno domino ⁊ de magnis:ꝙ ipse vult recoli cuz magnitudine bonitatis durationis potestatis ⁊tutis ⁊ ⁊vitatis. Que sicꝺem magnitudo est amabilis ītellgibilis ⁊ possibilis ꝙ ptãtem/et bona per bonitatẽ/ ⁊ virtuosa per virtutem/ et vera per veritatem/et durabilis per durationem . Cognoscitur etiam ꝙ deus non vult recoli cum parui tate recolendi: postꝙ recolere potest esse cum magnitudine bonitatis durationis et ceterarum.

¶ De quarto precepto arboris apostolicalis qꝺ fit imaginationi.

IN quãtũ deus mandat ꝙ ipse diligatur ex oĩb⁹ viribus: quas hõ hz ⁊ hõ hzvim in imaginãdo bona: que facere potest:est factum mandatũ homini.ꝙ diligat deum cuz imaginatione. Et istud mãdatum significat:ꝙ deus facit aplico mãdatũ:ꝙ ipsum faciat diligi a suo populo siue a suis gentib⁹ artis mechanice.que operantur cuz imaginatõe. sicut magistri sciarũ ⁊ artiũ liberaliũ ꝺ cũ mente intellectus operantur: de qua supradictum est. Est ergo factum mandatũ apostolico: ꝙ homines suos deũ diligere faciat.vz hoies ꝺ sunt artiũ liberaliũ ⁊ homines ꝺ fruuntur arte mechanica. ¶ Est ꝛ istud mandatũ magnũ : qi fit a magno dño ⁊ factũ est magno dño:q̃ magnam hz ptãtez:ꝙ deũ amari faciat ī pluribus reb⁹

et magnis. Et ideo magnuz mirabile est: qñ aliqs papa diu viuere possit vel dormire/vel qñ possit in aliq̃ eē ociosius: cū teneat deo in tot et tātis rebus obedire.

¶ De quinto precepto arboris apostolicalis quod sit potētie sensitiue.

SEnsus est vis hoīs: qui consistit sex modis. sm q̃ in branchis arboris sensualis dictū est. q̃n in quantū deus mādauit hoī: q̃ ipz ex oīb⁹ viribꝫ suis diligeret: fecit ei mādatū q̃ cū oībus sensibus q̃ sunt instīa et potētie: cū qb⁹ hō deū diligere possit honorare et seruire. q̃n sicut faber diligere p̃t denarios qs hz de cultello cū forfice et cū martello: cū quib⁹ facit cultellū: ita hō deū amare p̃t cū videre audire odorare gustare tangere et loqui in tractādo cū oībus istis honorē dei. Et qñ aplīcius est hō et magnus in posse sine ptāte vidēdi/et sic de alijs sensib⁹ (qñ sub suo visu plres sunt visus: sicut sub sua volūtate plres sunt volūtates/et sub suo ẋbo plura ẋba) idcirco est mandatuz in illo magnū. Et in hoc passu cognoscitur q̃ de⁹ vult q̃ sibi seruiatur cū oīb⁹ sensibus hoīs: inquātū precipit q̃ hō eū diligat ex oīb⁹ viribꝫ suis: quas habet in sentiendo et in tota magnitudine sui sensus et bonitate illius. Et sic de sua duratione ptāte et virtute. et sic de ceteris formis sensituis et sensibilib⁹. ex qb⁹ nascitur et exit sentire. Hec est mirū: si de⁹ vult q̃ diligat cū oībus istis rebus: cū ita sit q̃ ipas oēs creauit ad se diligēdū honorādū et seruiēdū. Et ille q̃ cū oīb⁹ illis ei nō fuit: postq̃ hz ptātē: suas vires ponit in ociositate/et ipsas fine euacuat. sicut hō diues et auarus: qui suos denarios ponit i archa: ex quibus nullus fructus ꝓuenit. q̃ siquidez denarij sunt pauerū qui famē habent sitim et frigus: quia illos denarios hre non possunt. Et ideo significauit de⁹ q̃ ipe habebat famē sitim et frigus rerum: qs homines negligentes ponit in ociositatem tunc cū dicit. Famē me hre vidistis: et nō saturastis me. Et passus iste est excitatio mouendi conscientiaz: vt habeat magnā contritionem satisfactionem et timorem. Et illi qui sensus suos ponit in ociositate inquantum cum omnibus viribus eor deo nō seruiunt: sunt inobedientes ipsi⁹ mandatis.

¶ De sexto precepto arboris apostolicalis qđ sit potētie vegetatiue.

IN potentia vegetatiua habent homines potestatem. sicut in plātis/et in grano. qđ habent in granarijs/et in vino: quod habēt in dolijs. et sic de alijs rebus similib⁹ istis. Sicut in branchis arboris veg. in quib⁹ potestatē habēt: q̃ ipsas induant branchis prime partis arboris moralis. Et quia de⁹ mādatum fecit homini: q̃ ipsum diligat cuz omnibus viribus uis: et apostolicus est homo: fit ei mandatum: q̃ ipsum diligat cum tota arbore vegetali: postq̃ in illa hz vim. et magnam vim. quoniam arbor sua generalis est ad plures arbores. Et i hoc passu cognoscitur: q̃ deus vult: q̃ homo ei seruiat cuz omnibus fructibus: q̃ de terra crescunt. cum quibus elemosynam faciat pauperibus. Quam quidem elemosynam papa ꝓcurare debet cum tota sua potestate. que generalis est ad potestates hominum: qui bona colligunt que de terra crescunt.

¶ De septimo p̃cepto arboris apostolicalis quod sit ratione potestatis elementalis.

DEnarij compositi sunt de quatuor elementis/et etiam ville castra ciuitates acus ensis et cultellus. et sic de alijs elatis. sicut filum martini gallina et bos. et in his omnibus habent homines potestatem. Et ideo fecit deus mandatum homini q̃ ei seruiat cuz omnibus elatis. Et quia papa est homo fit ei mandatum: q̃ deo seruiat cum omnibus elatis qui ab illo requirit seruitiū quantum potest ei cum illis seruire. Et quia sua potestas est magna: requirit ab illo seruitium magnū. Nō quidē magnū seruitium papa complere non posset sine magna charitate amore et potestate. Et ideo tantum deus eum honorauit: q̃ ipz supra omnes homines posuit in magnitudine dignitatis: vt ipse ad eum magnū amorem et charitatem habeat. cum quibus suam magnam moueat potestatem ad finem propter quem ei data est ipsa

potestas. vz ad honorandū deū. et ei seruiē dum. ¶ Dictū est de. vij. mādatis: cū dō hō diligere deū dz suū primū. Et i his q̄ supradixim⁹ est significatū: q̄ magnū est q̄ graue est peccatū: cū quo hō est deo in obediēs: inquātuz ipm̄ pctm̄ est priuatio finis. rōe cuius. f. finis deus fecit homini precepta. ¶ Quod siq̄dem pctm̄ plura tormenta disponit in eternitate duratura et sustētata i hoīb⁹ deo iobediētib⁹ et mortuis i mortalib⁹ pctis. q̄ ꝯ deū cōmiserūt.

¶ De foliis arboris aplicalis.

Sta folia duob⁹ mōis tractare itēdim⁹. ¶ Primus mod⁹ est fz. vij. sacra eccl'ie p q̄ est ornata et fortificata. Septē sacra eccl'ie sunt baptism⁹/ cōfirmatio/ mrimoniū/eucharistia/ordo/penitentia/et extrema vnctio. ¶ Alius modus est de accētib⁹: q̄ ad arborem aplicalē spectāt. sicut sunt regule scripte in iure canonico. q̄m ille rō'e ornamenta sunt eccl'ie et fortificatio illius.

¶ De baptismo.

Baptismus est sacrm̄ necessariū rōne originalis pcti. qō in cōmēto tabule gr̄ialis ꝓbatū est. Baptismus est sīlitudo p figurā sanctitatis. Que q̄dē sanctitas est impressio in sacro. qō ad se finē ꝙuertit: ꝓpter quē hō creat⁹ est. sicut olea inserta in oleastro. que ad se mām conuertit et influentiā: q̄ influit de oleastro. Q̄m forma sacri in patiēte posita: q̄ recipit baptismū: purificat et mūdificat/et trāsmutat īmūditiā in puritatē et tenebras in lucē. Et hoc facit cū ptāte diuina homini data: sicut instr̄z advtēdū illa in loco dei. q̄ recuperare vult: qō pdidit i suo subiecto. Q̄m sicut martell⁹ ē instrm̄ fabro: q̄ cū illo clauū faciat et cultellū: sic ptās diuina ē instrm̄ ꝑsbro: q̄ cū illa subiectū īmūdū per pctm̄ originale sctificet et mundet. Et hoc ē magnuz mirabile: q̄ hō vti possit ptāte dei sicut deus. Et istud mirabile intellectū hoīs excitat ad intelligendū magnā ptātem dei/et volūtatē ad amādū illā: et memoriā ad recolendū magnitudinē fidei spei et charitat̄. ¶ Et arbor elementalis ponit aquā in illo sacrameto. et vegetalis: sensualis: imaginalis: et moralis in illo ponūt ea⁹ ꝓprietates et naturas: iquātū sunt formę passiue i subiecto sacri. In q̄b⁹ formis facta est impressio per formas superiores q̄ sunt in arbore rōnali. q̄ mouēt instrm̄ cū ordine ✠bo⁹ q̄ sunt de arbore sensuali. i q̄b⁹ instrm̄ facit impressiōes q̄s forme iferiores recipiunt vt sint sctificate et ad finē ꝓpt̄ quē fuerūt create: reuerse et cū deo ꝓticipate. sicut lr̄e cere: q̄ ꝓticipāt i sīlitudinē cū lr̄is sigilli.

¶ De confirmatione.

Confirmatio est: vt puer qui non erat dispositꝰ ad intelligendum qñ fuit baptizatꝰ: recipiat impressionē sacramēti primi in suo intelligere. et idē est de sua memoria et volūtate. Ideirco illud sacrm̄ de ꝯfirmatiōe instrumētū est primi sacri. qō inquantū semetipm̄ dispositū erat ad faciēdū impressionē in potentijs aie subiecti. fz ipam facere nō potuit in actib⁹ illarū potentiarū. vz in recolere intelligere et diligere: fz tantūmō facit impressiones in potentijs. Et ꝙ sacrm̄ cōfirmatiōis fiunt caracteres sacri i actibus potētiaꝝ: inquātū baptizatus cōsentit: q̄ sit mundatꝰ a pctō originali recolēdo intelligendo et amando.

¶ De matrimonio.

Matrimoniū est sacrm̄: qō ordinat copulā hoīs et femie ad finē ꝓpter quā sunt masculinitas et femineitas. vz ad multiplicandū hūanaz spēm. vt deus sit honorat⁹ et ąmat⁹ ꝙ plures hoīes. Et istud sacrm̄ specificat talem hoīem et talē feminā cū ordine ✠bo⁹ et ordine ꝙceptiōis interioris. q̄ mouēt verba illius: q̄ agit sacrm̄/et illoruz q̄ caracteres sacri recipiūt intus et extra. et agēs ligat/et illi sunt ligati. Et sacrm̄ est sustētatū ita in ꝯhētib⁹: sicut lr̄e sigilli in cera sunt sustētate. Et istud ligamē sacri est: vt sit intētio copule ad gñandū ꝓplē rōe primaꝝ brā charū arboris moralis/et nō rōne placiti sensualis. quoniaz finis sensualis colligitur in arbore rationali.

¶ De eucharistia.

Eucharistia est sacrm̄ altaris. qō q̄dem sacramentū est: vt deus cū homine multuz possit participare in magnitudine bonitatis: duratiōis: ptātis: apiētie: voluntatis: virtutis: veri

tatis:cõcordãtie:principij:medij:ꝛ finis: maioritatis: ꝛ hʒilitatis. ¶ Deus pticipat cũ hoĩe i magnitudine bonitatis rõe sacri.qñ valde magnũ bonũ ẽ hoĩ tractare ꝛ tenere corpus xp̃i. qui est finis ꝛ cõplemẽtũ oĩm corporalium. et illud ita bonũ corp⁹ tangere cũ suis manibus/ꝛ ip̃m ponere in suo corpore.vt corp⁹ tactũ mũdet a pctõ corp⁹ qđ est tãgens. ita ꝙ in illo tãgere tãgẽtis ꝛ tacti ẽ pticipatio ambarũ bonitatũ.Et illud bonũ ita magnuꝫ in hmano corpore positũ non est aliqs: ꝙ cogitare posset. ¶ In sacramento participãt deus ꝛ hõ in magnitudine durationis.qñ valde magna est duratio ꝛ cõseruatio:ꝙ xp̃s ꝙ est hõ deus:remaneat sine cremento ꝛ diminutione suiipsius i sacramẽto/hoĩe recipiente illũ xp̃m.ꝙ non crescit p trãsmutationẽ subalẽ panis in carnẽ xp̃i.ꝛ vinũ i sanguinẽ xp̃i:nec diminuit:inquãtũ ille ꝙ ipsuꝫ recipit transmutat mãꝫ panis trãsmutatã in xp̃m in carnem suiipsius recipientis.ꝛ idẽ est de vino in sanguinẽ.Et hoc est magnũ miraculũ ꝛ est figura ꝛ impressio magne durationis. ꝙ figura est caracter sacri.quod est instrumentuꝫ ad significandũ magnã durationẽ xp̃i dei hominis. ¶ In sacramẽto altaris participat deꝰ ꝛ homo in magnitudine potestatis. qñ magna est potestas: quã deꝰ dat p̃sbytero:ꝙ de pane facit carnem/ꝛ de ita pauco pane ita magnã carnem sicut est caro xp̃i.qui magna ẽ:iquãtum cõiuncta est cũ deitate.ꝛ idẽ est de vino ꝛ sanguine.Et magna potestas est illa quam presbyter habet in loco:vbi facit sacramentum.qñ in illo loco de vino facit sanguinẽ xp̃i qui in celo est.Hoc aũt facit presbyter cũ potestate dei infinita. que sedat ei sicut instrumẽtũ motũ p agẽtẽ ad suam voluntatẽ.Sicut martellus ꝙ est instrumentũ fabri:ꝙ cũ illo clauũ faciat ad suã volũtatẽ.Et hec participatio magnitudinis ꝛ potestatis est ita in sacramẽto: sicut est in arte fabricatiõis inter agẽtem ꝛ martellũ.verũtñ maiꝛ est pticipatio in sacramẽto rõe instrumẽti. qđ est infinitũ. qđ siquidẽ instrumẽtũ est agẽs inquãtũ facit sacramẽtũ.sicut martelꝰ:ꝙ est agẽs:inquãtũ facit clauũ.ꝛ sicut martelꝰ est pactiẽs:inquãtũ est motus p manũ fabri: sic ptãs ifinita est instrin patiẽs:inquãtũ se exhibet p̃sbytero:ꝙ cũ illa sacrñ faciat. ¶ In magnitudine sapie pticipat deus ꝛ hõ in sacramẽto.qñ inquantũ p̃sbyter credit de pane carnẽ xp̃i facere/ꝛ de vino sanguinẽ xp̃i:eiꝰ credẽtia excitat suũ itellectũ ad itelligẽdũ magnã ptãtẽ dei magnã bõitatẽ ꝛ magnã durationẽ magnã sapiam ꝛ magnã volũtatẽ.ꝛ sic ꝺ alijs formis diuinis.Quare credulitas quam hʒ p̃sbyter:significat formas:de qb⁹ dictum est.qs intellectꝰ attingit in forma intelligendi.ꝛ est captiuatꝰ: inquãtũ credit sacramẽtũ esse verũ.et sic credẽtia est lumẽ in quo intellectꝰ sciam attingit.Et in hʒ passu datur cognitio:ꝙ credentia causat sciam p̃sbyteri i sacro rõe pticipatiõis q̃ est magna i itellectu p̃sbyteri ꝛ i itellectu xp̃i:ꝙ intelligit sacrm eẽ verũ.ꝛ sic pticipãt scia ꝛ scia/ꝛ scia/ꝛ credulitas i sacro. Et iste passus est multũ placẽs:ꝙ intelligatur.ꝛ significat:ꝙ argumẽtũ ꝛ credentia in vno tẽpore pñt esse in sacro.Et idez in alijs sacramẽtis/ꝛ etiã in articulis fidei catholice.Idcirco dixit Esayas prophetа:ꝙ hõ intelligere nõ põt:si non credat.Est ergo credẽtia lumen intelligẽdi. ita ꝙ p credẽtiã hõ accipit vnũ obiectũ. sicut p̃sbyter ꝙ accipit sacramẽtũ cẽ verũ. ꝛ p illũ obiectũ qđ credit:multa alia obiecta esse vera intelligit.q̃ sunt bõitas magnitudo duratio ptãs ꝛ cetere:rm qđ supradictũ ẽ. ¶ In magnitudie volũtatis deꝰ ꝛ hõ pticipãt p sacrm.qñ magna magnitudo volũtatis dei est:ꝙ vult esse in sacramẽto xp̃i.ꝛ magna magnitudo ẽ volũtatis p̃sbyteri:iquãtũ disposita ẽ ad amãdũ valde illud sacrm.Qñ rm ꝙ magnuꝫ est in bõitate ꝛ in alijs formis xp̃i:ẽ amabile/ꝛ sacrm ẽ:vt pticipatio dei ꝛ hoĩs sit magna inter volũtatẽ ꝛ volũtatẽ ꝛ amare ꝛ amare.ꝛ ita magna eẽ nõ posset:si sacramẽtũ nõ eẽt.Deꝰ ꝑ ordinauit:ꝙ sit sacramẽtũ. vt pticipatio amorꝫ sit magna. ¶ Sacrm altaris ẽ rõ p quã xt⁹ dei ꝛ hominis sint in magna pticipatiõe.quoniã magna xt⁹ ẽ xp̃i:ꝙ ipse sit in celo ꝛ in sacramẽto.ꝛ magnã xtutẽ hñt xba p̃sbyteri:q̃ faciũt eẽ vnũ xp̃m ꝛ nõ plures in plu

ribus locis.vz in multis altaribus invno eodē tpe.Et hec participatio magnitudinis xtutis:q̄ est inter xp̄m ⁊ p̄sbyterū:cē nō posset sine sacro.qđ é subīn pticipationis magnitudinis xtut̄.Si cū virt⁹ ⁊ vitia sint p̄ria:malefaciūt illi p̄sbyteri: qui sunt in mortali pct̄o:⁊ faciūt sacrm.⁊ idē est de alijs hoīb⁹:q̄ sacramentū recipiūt ⁊ sunt in mortali peccato.¶ In magnitudine veritatis iesus xp̄s ⁊ homo participāt in sacro.qm̄ in illo magna est participatio interveritatē ⁊ xtatē in hoc q̄ veritas supior in se xtatez inferiorē multiplicat in magnitudie bōitatis potestat⁊ ⁊ alia⁊.inquātū facit eēverū hoc qđ p̄sbyter dicit in sacro tūc:cū dicit:h̄ est corpus meū.Et h̄ est magnū miraculū xtatis.q̄ vnū sit corp⁹ xp̄i ⁊ aliud corp⁹ p̄sbyteri:⁊ qđ corp⁹ xp̄i ⁊ corp⁹ p̄sbyteri sint agētia in vno corpe qđ.est sacrm.Hoc autē eē nō posset sine sacro qđ p̄sbyter facit in figura xp̄i.q̄ inquātū xp̄s loq̄tur/⁊ facit sacrm. Et sic é magna pticipatio inter ꝓcuratorē ⁊ dñm/⁊ inter xtatē cuiuslibz.Et huic xtati pticipate cursus nāl' sufficere non pōt:sed sicut olea ad suā spēm trahit māz oleastri:in quo ē inserta:ita xtas supior ad suā magnitudinē attrahit xtatē inferiorē:q̄ ascēdit ad xtatē supiorē. Idcirco ōz:q̄ sacrm est supra cursum nālē.in q̄ sacro xtas supior se oñdit ita magnam: sicut faciūt duratio ptās sapia volūtas ⁊ xtus.q̄ sunt supiores.ita q̄ pticipatiōis magnitudo q̄ est inter xtatē ⁊ xtatē est speculū:in q̄ apparēt magnitudies supiores. Qđ speculū eē nō posset:si sacrm nō eēt i ita magna magnitudie sīc illa:quā dixim⁹.q̄ pōt eē p sacrm.¶ In magnitudine concordantie deus ⁊ hō pticipāt in sacro.qm̄ de⁹ ⁊ p̄sbyter ita fortiter per sacramētū ꝓcordāt :q̄ cōtrarietas contradicere non pōt nāliter neq⁊ per locū neq⁊ per tēpus nec p quātitatē nec p colorem nec p saporē nec p aliquod alio⁊ accidentiū.sicut p p̄derositatē ⁊ figurā.Loc⁹ cōtradicere nō pōt:qm̄ xp̄s in eodē tpe est i multis locis:vz in plurib⁹ altarib⁹. Hoc nāliter esse nō posset q̄ vnus homo sit in celo ⁊ in terra ⁊ in plurib⁹ locis/⁊ invno eodē tpe.Deuicta sunt ergo loc⁹ ⁊ temp⁹ ⁊ cetera p̄dicta accidētia nālia.q̄ sunt sm cursum nālē p ꝓcordātiā q̄ est inter xp̄m ⁊ p̄sbyterū.Et hāc ꝓcordātiā ita magnā vz q̄ est inter xp̄z ⁊ habitū sacri:de q̄ p̄sbyter est indut⁹:nō est hōviuēs q̄ ipsam exīmare possit.idcirco ille p̄sbyter inalefacit q̄cū luxuriosus supb⁹ auar⁹ ⁊ gulosus é: est ꝓtra ita pulchrū vestimētum.qm̄ neq⁊ pulchri⁹ nec nobili⁹ vestimētū h̄re posset quē sit habit⁹ sacramēti.¶ Sacramētū altaris est p̄ncipiū magnū complementi efficiētis forme ⁊ materie.Est magnus cōplemētū p̄sbyteri:q̄ cū p̄ncipio supiori/qđ est p̄ncipiū oīm creator cōplet oia p̄ncipia sua creata.vz suā bonitatē nālez magnitudinē durationē ptātē sapiam volūtatē veritatē ⁊ xtutē.Et ex hoc magno cōplemēto informat⁹ est/⁊ hz q̄tē sua mā in formis p̄ncipior⁊.Et iō magnū p̄nci⁹ qđ tūc principiat:cū de pane facit carnē ⁊ de vino sanguinē ⁊ devacuo plenū:non est hō viuēs:q̄ dicere nec scribere posset/ nec etiā magnitudinē illi⁹ p̄ncipij i bonitate duratiōe ⁊ ceteris formis sustentati.¶ Sacramētū altaris est instrumētū:qđ est medium inter deū ⁊ hoīem inquātū contigit formas supiores ⁊ inferiores ita:q̄ forma est in forma.sicut aer qui est medium in quo ignis ⁊ aqua invicem coniungūtur existente quolibet in alio.⁊ in illa conjunctione intrant forme inferiores cū cōtrarietate naturali.quā contrarietatem forme superiores in concordātiam cōuertunt supra cursum naturalē.q̄ representatur in concordantia:quam habēt ignis⁊ aqua in aere cum piper sit:vt ignis i ipso magnum calorem habeat ⁊ aqua magnā passionem. sic in sacramento:in quo forme superiores magnā habent actionez/ ⁊ forme inferiores magnam passionem. Et ita magnā actionē ⁊ passionem q̄ maiores esse non possunt inter xp̄m ⁊ p̄sbyterum.Et hāc ita magnā actionē ⁊ passionē dei et creature valde delectabile est intelligere ⁊ considerare.¶ Finis propter quē mūd⁹ creatus est: cognoscit in sacro altar⁊:q̄ q̄dē finis est:vt cognoscatur magnitudo diuine bonitatis durationis potestatis ⁊ aliarū formarum dei/⁊ etiaz vt cognoscatur magnitudo hūane bonita-

tis duratiõis ptãtis sapiẽtie volũtatis et aliaꝝ formaꝝ humanitatis xp̃i. Et iste finis i sacramẽto cognoscit: i quo est finis magni bonitatis supioris ⁊ inferioris. ⁊ sic de alijs formis. Et tõ est sacramẽtum habitus: i quo cognoscit finis creatiõis mũdi. Et ideo ille habit⁹ est pulchri⁹ spe alĩ: qõ põt esse i hac vita inter deũ ⁊ hominẽ. vz i vidẽdo i illo speculo totꝫ tãtas magnitudies finiſ ⁊ cõplemẽtoꝝ formaꝝ supioꝝ q̃ cõplẽt formas iferiores. ¶ In sacro altaris participãt de⁹ ⁊ hõ cũ maioritate. qm̃ de⁹ plus influere non põt de sua bõitate magni[c] duratiõe ptãte sapiẽtia volũtate. ⁊ sic de alijs formis. Nec hõ in sua bonitate magni[c] duratiõe ptãte. ⁊ sic de alijs formis: plus recipẽ põt de influẽtia supiori. ¶ articipãt ergo de⁹ et hõ cũ maioritate influẽtie. ⁊ hec participatio maioritatis q̃ est inter deũ ⁊ hoies in hac vita esse nõ posset sine sacro. Et iõ malefaciũt illi hoies: qui sunt presbyteri qui sacramẽtum sepius facere possent/ et faciũt in cõtrariũ. ¶ In sacramẽto altaris participat de⁹ cũ hoie cũ magna hũilitate siue bonitatis magnitudinis duratiõis ptãtis sapiẽtie voluntatis ⁊ veritatis. qm̃ magnum est: q̃ ille q̃ est deus ⁊ hõ velit participare inferi⁹/ ⁊ tantũ seipsum humiliare cũ oĩbus suis altitudinib⁹: q̃ sunt ita alte: q̃ altiores esse non possent: q̃ dimittat se moueri de vno loco in aliũ ⁊ dari hominib⁹. Et ideo malefaciũt illi presbyteri ⁊ illi homines q̃ recipiunt sacramentum: quãdo supbi sunt. cũ ita sit: q̃ supbia ⁊ hũilitas/ sint cõtraria. Et in hoc passu cognoscitur: q̃ põsbyteri debeãt esse magis humiles q̃ alij homines in loquẽdo indumẽdo comedẽdo eq̃tando et habitando. ⁊ sic de alijs. q̃ magne hũilitati conueniunt. sicut iesus christus: qui in hoc mundo fuit humilis in omnibus.

¶ De ordine.

ORdo est sacramẽtum necessariũ ad alia sacra. qz est ĩstrumẽtum: cũ q̃ fiũt alia sacra. Et ordo ẽ ita magn⁹: sic̃ spectat ad magnitudinẽ alioꝝ sacroꝝ. sicut martell⁹: q̃ ꝓportionari debet ad magnitudinem claui. Unde cum sacramentum altaris ⁊ penitentie sit ita magnũ: oꝑz q̃ ordo quem presbyter recipit: sit magn⁹. vt ipe potẽs sit p illũ ordinẽ ad cõficiẽdũ sacrm altaris/ ⁊ ad dãdã pnĩam hoĩb⁹/ ⁊ in soluẽdo ⁊ ligãdo illos cũ clauib⁹ bti petri. q̃ claudũt ⁊ aperiunt hoĩb⁹ i celo ⁊ i terra. cui apertioni ⁊ clausure rñdet ordo põsbyteri. q̃ siquidẽ ordo est sacrm. cui⁹. s. sacri magnitudinẽ extensam i bonitate iustitie mie ⁊ ptãtis iudicãdi ⁊ indulgendi nullus posset scribere nec cogitare. Et ideo illi presbyteri male faciũt qui hñt ita magnũ ordinẽ: q̃ se inclinant ad aliqõ pctm̃: cũ ita sit q̃ ordo ⁊ pctm̃ sint cõtraria. ¶ De penitentia.

DEnitẽtia est sacrm extensum in cõtritionẽ hoĩm: q̃ penitẽt de pctis: q̃ fecerũt. de qb⁹ cõfitentur: ⁊ se submittũt iudicio presbyteri. vt fiat satisfactio cum xtute ꝺ vitiũ. Et iste tres forme cõtritionis cõfessionis ⁊ satisfactionis sunt passiue. in q̃bus accipiũt sil'itudines formaꝝ actiuaꝝ. quas hz presbyter: q̃ sil'itudines imprimit illaꝝ formarũ actiue in iudicio: qõ dat/ ⁊ i hoc qõ indulget cũ claub⁹: q̃ in illis foris passiuis claudũt ⁊ apiũt. Et p hoc sacrm pnĩe excitãtur hoies ad timorẽ p contritionẽ/ ⁊ ad spem p indulgẽtiã. Et cõfessio ⁊ satisfactio mouẽt cõtritionẽ. ⁊ ecõuerso cõtritio mouet illas. sicut forma q̃ mouet formã/ vna forma mouẽte aliã ad suũ finẽ. sicut ignis q̃ in pipe cũ forma caloris mouet formã hũiditatis frigiditatis ⁊ siccitatis. ⁊ siccitas: q̃ mouet in pipe humiditatẽ ⁊ frigiditatẽ. Et idẽ in formis spiritualib⁹. sicut volũtas q̃ mouet intellectũ ad intelligendũ bona obiecta amabilia rõne eoꝝ bonitatũ/ ⁊ ad intelligẽdũ mala obiecta. q̃ sunt odibilia rõne eoꝝ malitie. Et idẽ facit intellect⁹ q̃ mouet volũtatẽ ad amãdũ intelligibilia/ ⁊ ad odiẽdũ odibilia. ¶ De extremavnctione.

EXtremavnctio est sacrm: qõ esse oꝑz rõne finis: qm̃ sicut baptismus est rõne ꝓncipij/ ⁊ cõfirmatio rõe medij: sic extremavnctio est rõe finis. In qua extremavnctione pctõr sua pctã confitet ⁊ fatet fines formaꝝ: q̃ sunt in vita eiterna/ ⁊ fines formaꝝ qui priuantur in hac vita. Et sic extremavnctio

cplictus: in quo pctor cõfitet ⁊ fatetur lineas: q̃ deficiũt in hac p̃sentivita p̃ mortem: q̃ est diuisio corporis ⁊ aie ⁊ lineas futuras i vita eterna. Et hec cõfessio p̃ extremam vnctionẽ est sacramẽtũ i patiẽte ⁊ in agẽte. Et si in patiẽte discretio deficiat ꝓpter magnã infirmitatẽ: i agẽte restaurat: q̃ facit sacramẽtũ. Sicut si naturaliter vn⁹ hõ p̃deret vnũ oculũ: i magna parte virtus illi⁹ oculi restaurat i organo alteri⁹ oculi. Et i hoc passu cognoscitur q̃lio restaurant baptism⁹ ⁊ cõfessio i tpe necessitatis in absentia p̃sbri. inquãtũ fieri p̃nt sacramẽta p̃ aliũ hominẽ: q̃ nõ sit p̃sbr. Apparet etiã i hoc passu: q̃ de⁹ diligit: q̃ sacra sint magna. ¶ Dictũ est de septẽ sacramẽtis sancte ecclie: q̃ sunt ornamẽta illius/ ⁊ sicut sol: q̃ est ornamẽtũ terre, inquãtũ ei dat lucẽ. ⁊ est idẽ de lumine: q̃ removet tenebras a camera in nocte/ ⁊ q̃ mõstrat illa: q̃ sunt in camera: sic septẽ sacramẽta cũ lumine ⁊ ꝑticipatiõe formar̃ superior̃ ⁊ inferior̃ monstrãt nobilitatẽ creatoris ⁊ creaturarum.

¶ De secũda parte folioꝝ arboris apostolicalis.

HOlia arboris ap'licalis sunt canones. q̃ sunt accidẽtia: q̃b⁹ papa indiget ad suũ regimẽ. Qui q̃dẽ canones seminati sunt i decretalib⁹ ⁊ decretis. ⁊ plures alij sunt i dispositiõe: q̃ cognoscant. ⁊ illi q̃ cognoscũt: p̃nt applicari ad certũ nũer̃ alior̃ cognitor̃ magis gñaliũ. ita q̃ artificial'r pl'a ꝑticularia applicari possent ad pauca vl'ia: ⁊ data ẽ ex eis practica ꝑ modũ quẽ dedim⁹ in foliis arboris ĩpialis. Quẽ q̃dẽ modũ replicare volum⁹ i vno folio tantũmõ. et hoc discurrẽdo p̃ gñalia accidẽtia. Et modũ quẽ dabim⁹ in discurrẽdo: est doctria: q̃o hõ discurrere sciat p̃ alia folia artificialiter p̃ accidẽtia gñalia. Et p̃ hãc doctrinã posset hõ deducere ad scientiam necessariam in breui lõgam rhetoricam positiuam vocatam ius canonicum.

¶ De summa trinitate: ⁊ primo de q̃titate.

SUmmã trinitatẽ firmiter credimus/ ⁊ simpliciter ꝓfitemur sine quantitate continua ⁊ discreta. Qñ inquantũ credimus vnũ patrẽ/ vnũ filiũ/ vnũ spm̃ scm̃: ⁊ oẽs tres vnũ deũ et nõ tres deos: credimus ⁊ cõfitemur: q̃ in trinitate nõ est q̃ntitas. qñ in ipa nõ pot esse: postq̃ oẽs tres remanẽt vna eẽntia/ vn⁹ de⁹/ vna natura/ vna bonitas. ⁊ sic de aliis formis eẽntialib⁹ siue rõnib⁹. Qñ q̃ntitas discreta sine diuersitate essentiar̃ esse nõ p̃ot. aut sine diuersitate essentie et suppositi aut cõcreti. sicut i bonitate creata in qua bonificatiu⁹ bonificabilis ⁊ bonificare sunt distincti: inquãtũ vnũ nõ est aliud. Et q̃uis ita sit: q̃ sint de vna essentia bonitatis: nullum illor̃ est bonitas. ⁊ ideo quodlibet per quãtitatẽ attingit/ ⁊ in quãtitate bonitatis determinat. Sed hoc nõ est in btã dei trinitate. qñ pater est tota essentia diuina/ ⁊ filiꝰ tota eẽntia diuina/ ⁊ spũsscts tota eẽntia diuina. et pr̃ de toto seipo ꝓducit filiũ. ⁊ pr̃ ⁊ filius de totis seipsis spiritũ scm̃ ꝓducunt. Et q̃ pr̃ est infinit⁹: ⁊ filiꝰ est infinit⁹: ⁊ q̃libet de tota sua eẽntia ꝓducit: nõ p̃ot producti ex eis i extẽsitate nec i eternitate esse quãtus. qñ ꝓduct⁹ est de eẽntia infinita ⁊ eterna. q̃re i illa bñdicta ꝓductione q̃titas nullomodo locũ hr̃e p̃ot. Firmiter ꝑ credimus ⁊ simpl'r: q̃ in btã dei trinitate nõ est quãtitas/ nec potest esse.

¶ De qualitate.

IN summa trinitate nõ est qualitas: que sit accidẽs. qñ bonitas p̃r̃is ⁊ filij ⁊ spũsscti est qualitas eẽntialis ⁊ substalis: inquãtũ pr̃ est q̃lis: ⁊ filiꝰ q̃lis: ⁊ spũsscts q̃lis. ita q̃ ꝑ q̃litatẽ determinat⁹ est q̃libet vt sit cognit⁹: ⁊ di sua ꝓprietate q̃libet ab alio distinct⁹ ⁊ determinat⁹. vt pr̃ ꝑ ꝓprietatẽ paternalẽ: ⁊ filiꝰ ꝑ ꝓpetatẽ filialẽ: ⁊ spũsscts ꝑ ꝓpetatẽ spirabilẽ. Et oẽs iste tres ꝓpetates psonales sunt vna ꝓpetas diuina eterna ⁊ infinita i bonitate ⁊ i alijs formis diuinis. quar̃ q̃libet est q̃lis: qualibet alia remanẽte p̃ eẽntiã. Et q̃libet est q̃lis ꝑ operationẽ gñationis et spirationis. in q̃b⁹ est distinctio psonar̃. Ita q̃ pr̃ ꝑ bonitatẽ bonũ filiũ generat: ⁊ ꝑ magnitudinẽ magnũ: ⁊ ꝑ eternitatẽ eternũ. Et ita bonitas est qualis: ⁊ magnitudo qualis: et eternitas similiter in gñatione ⁊ in spi-

ratiõe. Idcirco forme in ꝓductione sunt rõnes reales oēs vna forma remanentes per essentiam ⁊ naturā deitatē ⁊ vnitatē vnⁱ⁹ dei. Et ille passus est multū delectabilis ad cõsiderandū: ⁊ est principiū ad solvendū plures obiectiones factas ꝺ summā trinitatē. Que quidē obiectiões graues sunt ad intelligendū per illos: qui parum sciūt/aut qui de deo parum credunt.

¶ De relatione.

IN beata dei trinitate credimus ⁊ cõfitemur relationē substātialē nõ accidētalē. Substātialē: iquātū pater producit filiū de sua essentia substātiali/⁊ de tota: non de parte. qm̃ pars non potest esse in substātia infinita ⁊ eterna. Idcirco relatio realiter est substātialis sine aliquo accīte. Et idē de relatione actiue spiratiõis ⁊ passiue. Et sīmilitudo istius relationis substātialis ⁊ diuine est iter patrē ⁊ filiū: q̄ sunt hoies. Sed illa relatio non sentitur ꝑ aliquē sensum. qm̃ interius est ita secreta: ꝙ nullus sensus ipsam attingere pōt. sed intellectus ipsam attingit in spem: quā multiplicat de relatione. q̄ est accidentalis cōsideratio. ita ꝙ si pater nō esset: nec filiⁱ⁹. ⁊ ecōuerso. Et causa quare relatio substātialis est necessaria: est: q̄ martinus suū filiū de sua substātia ⁊ de suis accidētib⁹ generat. Ita ꝙ illa relatio vnum pedem tenet in patre ⁊ aliū in filio. Et hoc est ꝑm modū quē diximus in brāchis arboris ealis vegetalis ⁊ sensualis Et q̄ martinus generat filiū suū de suis accidētibus: sicut faber qui de accidentibus ferri facit accidentia clauꝰ: ideo remanet relatio inter martinū ⁊ suū filiū accidētaliter. Idcirco illa relatio est triplicata. vna est substantialis ⁊ realis. alia est accidētalis ⁊ realis. ⁊ tertia est intentionalis in intellectu multiplicata: in quatenū ipsam intelligit. ⁊ sibi intelligere induit in sua specie fantastica. que est in genere relationis.

¶ De actione ⁊ passione.

IN btā dei trinitate nō credimus nec affirmam⁹ actionē neq; passionē accītalē: qm̃ accidēs nō pōt eē i ꝓductiõe. q̄ ē eterna ⁊ infinita. verūtm̃ actionē credim⁹ ⁊ passionē i dīnis ꝑsonis subales: iquātū dicim⁹ ꝙ pr̄ ē agēs: iquātū ꝓducit. ⁊ filiⁱ⁹ ē patiēs: inquātū ꝓductⁱ⁹ ē. sz̄ q; pr̄ ꝓducit de sua suba subatū: ⁊ ꝓducēs ⁊ ꝓductū remanēt vna suba opz̄ ꝙ actio ⁊ passio sint reales ꝑsone subales ⁊ actio ⁊ passio in eis locū hr̄e nō pōt. q; pr̄ est i filio ⁊ filiⁱ⁹ i patre: iquātū sunt vna suba. ⁊ idē de tpe: qđ nō pōt i illis hr̄e principiū neq; motū. qm̃ pr̄ infinitⁱ⁹ est i extēsitate sicut i eternitate. ⁊ idē ē ꝺ filio. Et idē est de quātitate fm̃ ꝙ dictū ē q̄ i illis nō pōt eē. q̄re actio ⁊ passio q̄ sūt forme accidētales nō pōt eē in subo: vbi nō ē tēpus locⁱ⁹ q̄titas nec motⁱ⁹/⁊ i q̄ actio ⁊ passio sunt vnamet suba ⁊ vnamet eēntia. Et idē sequit̄ ꝺ sctō spū. q̄ ē passiua spirabilitas ꝓcedēs ⁊ ꝓcessa de actiua spiratiuitate sine tpe ⁊ sine alijs fōtis accītalib⁹: postq̄ remanet vna suba cū actiua spiratiuitate q̄ est pr̄ ⁊ filiⁱ⁹. Et in ꝫ passū hr̄ modⁱ⁹ ad soluēdū q̄stiões: q̄s faciūt saraceni ꝺ sanctā trinitatē rōe actiōis ⁊ passiōis q̄s negāt in deitate/affirmātes ꝙ i deo nō cadit aliqđ accidēs.

¶ De habitu.

IN btā trinitate dei nō credimus neq; affirmam⁹ hītū: cū ita sit ꝙ hītⁱ⁹ sit accīs ⁊ deⁱ⁹ sit purⁱ⁹ actⁱ⁹ i existēdo ⁊ agēdo: sicut sua magnitudo bōitatis: q̄ ē existere eternū/⁊ sua magnitudo bōitatis: q̄ ē opⁱ⁹ eternū/⁊ idē ē de alijs formis dīnis. idcirco pr̄ ē suamet magnitudo. q̄ ē pr̄ eternaliter ⁊ īfinite in gīando filiū eternaliter ⁊ īfinite. Et idē ē de sctō spū q̄ eternaliter ⁊ īfinite exit ꝺ pr̄ e ⁊ filio. Idcirco i btā dei trinitate nec i sua eēntia hītⁱ⁹ esse nō pōt nec creature q̄s creauit: in illo hītuate fuerūt ꝑus q̄ ipsas creauerit. qm̃ añq̄ ipas creauerit: fuerūt idee i sua sapīa. q̄ q̄dē idee aliud nō erāt nisi deⁱ⁹. Et erāt mltē idee: iquātū oportebat: ꝙ plures eēnt creature. sz̄ nō erāt nisi vna idea: iquātuz deⁱ⁹ ē vnⁱ⁹. Sicut i specco: i q̄ ē virtⁱ⁹ ꝑ quā plures figuras diuersas accipit. vt figurā hoīs eq̄ ⁊ castri. ⁊ est vna i seipsa ⁊ ꝑs speculi. ita deⁱ⁹ añq̄ forēt creature: cū sua sapiētia q̄ ē forma dīna eēntialiter ⁊ subaliter: creaturas vēturas attigit. ⁊ hoc actualiter ⁊ nō hītualiter. Et i ꝫ passu errāt aristote. ⁊ eⁱ⁹ sequaces. q̄ affirmarūt mūdū esse eternū vt creatio hītualiter in deo nō esset/⁊ ꝙ eius

operatio eternaliʒ ⁊ actualiʒ esset in ꝯmundo.qñ ꝫ qđ credebat hĩtũ:si mũdus creatus fuisset:ẽ purꝰ actꝰ sapie dei:que acciꝑiebat ea q̃ vẽtura erãt.Sicut si virtꝰ receptiua speculi trãsiret ad accipiẽdũ formas:añq̃ essent.qđ facere nõ põt fin cursum nãlẽ.sʒ sapia dei põt hoc facere.quia sua virtꝰ ⁊ sua ptãs sunt i vno puro actu infinito in attingendo hoc:qđ est intra se ⁊ extra.

¶ De situ.

IN trinitate dei nõ ẽ sitꝰ:cũ ita sit q̃ deꝰ nõ sit corpꝰ nec aliq̃ nã corporis.qñ ens infinitũ in extẽsitate nõ põt eẽ corpus.cũ ita sit:q̃ corpꝰ nõ põt eẽ sine lõgo amplo ⁊ ꝓfundo nec sine figura circulari vel q̃drãgulari aut triangulari.sed nullũ istoꝝ cadere põt ĩ infinitate.Et iõ male fecerũt illi philosophi antiqui ⁊ adhuc aliq̃ moderni saracenoꝝ:q̃ sunt coꝝ seq̃ces:q̃ negauerũt:qđ deus sit extra firmamẽtũ essentialiʒ nec ĩtra.sʒ potẽtialiʒ ⁊virtuose.⁊ sic de alijs formis. Et hoc negauerũt:qz affirmare timebãt:q̃ deꝰ foret corpꝰ si eẽntialiʒ eẽt ĩtra⁊ extra. sicut ignis q̃ est corpꝰ:suppoſito q̃ sit ĩtra camerã ⁊ extra.qz sicut deꝰ ĩfinitꝰ ẽ ꝑ eternitatẽ:ĩ q̃ ẽ tẽpus mũdi ⁊ motꝰ firmamẽti:⁊ illa est extra ĩquãtũ mũdus nõ ẽ eternus:sed ẽ p̃ncipiatꝰ:⁊ eternitas ẽ ĩtra mũdũ:qñ nõ est ens diuisibile:ita extẽsitas dei infinita ẽ ĩtra mũdũ ⁊ extra.q̃uis ita sit:q̃ nõ sit corpꝰ.Et ista extẽsitas diuina ⁊ spiritualiʒ ẽ essentia:q̃ est pr̃:q̃ de seipõ ꝓducit filiũ:⁊ de pre ⁊ filio exit spũssanctꝰ. Quare sitꝰ q̃ est creatura:ẽ speculũ ⁊ similitudo:in quo hũanus intellectus accipit modũ:ꝑm quẽ ꝑsone diuine sunt ĩ eẽntia q̃si in similitudine situatiõis.sicut pr̃ q̃ est in essentia sicut generãs ⁊ spirãs/⁊ filius sicut gnatꝰ ⁊ spirãs/⁊ spũssanctꝰ sicut spiratus.Et idẽ ẽ de essentia:q̃ est ꝑ vnũ modũ pr̃ ⁊ ꝑ aliũ filius ⁊ ꝑ aliũ spũssanctꝰ.et ipsa remanet indistincta ĩ semetipsa:q̃uis in ipsa sint persone.Et istud speculũ assituatiõis ⁊ figura ẽ creatura ita dispoſita ⁊ ordinata:q̃ itellectꝰ hũanus ꝑ illã videre põt modũ essentie ⁊ ꝑsonaꝝ diuinaꝝ. ⁊ sic de alijs formis diuinis. Sicut ĩ diuina bõitate in q̃ ẽ pr̃ bonificãs/⁊ filiꝰ bõificatꝰ ⁊ bonificabiliʒ/⁊ spũssanctꝰ siliʒ.⁊ bonificare qđ ẽ iter pr̃em ⁊ filiũ:ẽ ꝑ modum gñandi.⁊ iter patrẽ⁊ filiũ ⁊ spiritũ sanctũ ꝑ modũ spirãdi.Sʒ hoc intellectꝰ hũanꝰ intelligere nõ posset si sitꝰ nõ esset.qđ est instrumẽtũ ita necessariũ ad intelligẽdum modũ ꝑsonaꝝ:sicut colorꝰ est necessariꝰ ad imaginãdũ coloratũ.

¶ De tẽpore.

IN trinitate dei nõ ẽ tẽpus:cũ ita sit q̃ tẽpꝰ nõ possit esse sine p̃ncipio ⁊ motu rerũ moraꝝ ⁊ principiataꝝ:in quo tẽpꝰ ẽ sustẽtatũ. Et etiã qz pr̃ filiũ gnat de eternitate: ĩquãtũ ꝺ seipõ (q̃ ẽ eternitas)ipsum gnat.⁊ idẽ ẽ de pre ⁊ filio.q̃ de seipsis q̃ sunt eternitas: spiritũ sanctũ spirant. Quare sicut faber q̃ facit clauũ de ferro:ipʒ facere nõ põt de ligno postq̃ ipsum facit de ferro:ita⁊ multomeꝝ ius ꝓductꝰ de eternitate essentialiʒ ⁊ nãliter ⁊ subaliter nõ põt eẽ de tpe nec de aliqua nã tpis:cũ ipse ꝓductꝰ sit de eternitate ⁊ ĩ eternitate.Et iõ saraceni⁊ iudei malefaciũt:q̃ negãt ĩ deo trinitatẽ. qñ si trinitatẽ ĩ deo affirmarẽt:crederẽt affirmare tp̃s ĩ ipso/⁊ negare eternitatẽ. Et in ꝫ passũ põt ꝫõ cognoscere:qñio ꝫ hũanꝰ intellectꝰ xp̃ianoꝝ ẽ altioꝝ q̃ intellectꝰ alteriuʒ sectaꝝ intelligẽdo in deo opationẽ ꝓducẽtis⁊ ꝓducti sine tpe⁊ sine motu vniʒ et alterius.

¶ De loco.

IN trinitate dei nõ est locꝰ: cũ ita sit q̃ locꝰ eẽ nõ põt nisi in entib⁹ finitis.Sicut ampulla:q̃ est locꝰ vini/⁊ camera q̃ ẽ locꝰ ꝫois:q̃ stat in illa. et sic de loco ꝑm q̃ dictũ ẽ in arboꝛe cꝫali. Quare locꝰ nõ põt eẽ ĩ subo ĩfinito extẽso sicut ẽ deꝰ pr̃:q̃ infinitꝰ ẽ in extẽsitate sine longo amplo ⁊ ꝓfundo ⁊ sine oĩ nã loci. Et de toto seipso ꝓducit filiuʒ.qz ipse in vno loco nõ põt eẽ:nec filiꝰ ĩ alio.qz eẽnt suppoſita finita:si pr̃ eẽt in vno loco ⁊ filius in alio.nec filius ꝓductꝰ esset de essentia pr̃is.q̃ est ens infinituʒ in extensitate nec de toto pre.Et idẽ ẽ de spũsctõ: q̃ infinite sine quãtitate(sine q̃ locꝰ eẽ nõ põt) exit ꝺ pre⁊ filio/⁊ exit ĩ pr̃et filio:vt exeat in infinitate:⁊ exit in seipso vt sit infinitus.Et ita nullomodo in diuina trinitate locus esse potest. Quare saraceni ⁊ iudei malefaciunt:qui opiniones habẽt:q̃ christiani credant:q̃ pater sit in vno lo

co ⁊ filiꝰ in alio ⁊ spūssctūs ī alio.qm̄ cre dſit:ꝙ oīa q̄ distincta sunt:req̄rāt loca di stincta.sicut hō arbor martinꝰ ⁊ filiꝰ suꝰ. Et in hoc qđ dicimꝰ:ꝙ pf̄ est in filio:⁊ fi lius i pfe/⁊ sic de sctō spū:nō sequit:ꝙ di camus.ꝙ vna ps sit ī alia.cū ita sit:ꝙ p sone diuine nō sint partes.qm̄ ps nō ca dit i infinitate.vt dictū est.sed pf̄ est in filio ⁊ filiꝰ est in pfe.⁊ ita de spūsctō.ita essen tialiter ⁊ nāl̄r:ꝙ vnū sunt p eēntiā ⁊ nāz. ¶Dictū est de accidētibꝰ ī q̄bꝰ dat̄ do ctrina:qūo hō sciat illa accidētia negare in summa trinitate/⁊ ipāz excusare ab il lis accidētibꝰ.⁊ etiā qūo hō sciat rn̄dere ad obiectiōes q̄ fiūt ꝯ ipāz btām trinita tē cū accidētibꝰ supadictis.Quare siūs doctrina haberi pōt advtēdū ipis accidē nibꝰ affirmādo vel negādo illa ī alijs ca nonibꝰ.Sicut in canonibꝰ de rescriptis ⁊ de cōstitutiōibꝰ.⁊ sic de alijs.Qm̄ p ap plicatiōez canonū ad.ix.accidentia gn̄a lia poterit iudex cognitionē hꝫe ī iudicā do/⁊ aduocatꝰ ī aduocādo/⁊ actor ī agē do/⁊ reꝰ in defendēdo.Et iō doctria da ta est:fin ꝙ dictū ē:qūo hō sciat vnā scie tiā facere de gn̄alibus formis:ad q̄s iura canonica reducant.Et de illis que sunt particularia in vniuersalibus formis,co gnitionē habere. Et talis liber multum esset vtilis dn̄o pape ⁊ suis officialibus.

¶De floribus arboris apostolicalis.

Flores arboris apostolicalis sunt. xiiij. articuli nr̄e fidei xp̄iane.vz credere ⁊ affirma re vnum deū patrē filiū spm̄ sanctū creatorē recreatorē et glorificatorē. Jsti.vij.articuli p̄dicti pti nēt ad deitatē.⁊ alij.vij. sequētes ad hūa nitatē.q̄ sunt:ꝙ dn̄s ihesus xp̄s cōcept̄ est de spūsctō/natꝰ ex maria v̄gine/crucifi xus ⁊ mortꝰ/descēdit ad īferos/tertia die a mortuis resurrexit/ascēdit ad celos/et ꝙ venturꝰ est iudicare viuos ⁊ mortūos. Et hos.xiiij.articulos flores vocamꝰ: q̄ altiora sunt:q̄ de deo ⁊ eius opibꝰ crede re possumus.⁊ credulitas quā hō hz de ipis est flos:vn̄ nascit̄ fructꝰ.q̄ est sctā ma ter eccl'ia sustētata ī hoībꝰ iustis sanctis ⁊ catholicis.qui sunt oues domini pape vicarij seu successoris beati petri qui ro me fuit crucifixus ⁊ mortuꝰ. Que quidē roma sedes est sui vicarij:cuiꝰ sedes voca tur petra.cuiꝰ cōditiones sunt: ꝙ sit for tis viua ⁊ alba.Et ideo illi malefaciūt: q̄ illā petrā nō custodiunt de morte fragili tate ⁊ imm̄ūdicia.cū illis sit cōmissa fm̄ suas cōditiones q̄ req̄rūt hoīesvuos for tes ⁊ mūdos de pctis. ¶Anteꝙ venia mus ad p̄bādū vnū deū: p̄mo p̄babimꝰ eternitatē eē.postmodū infinitā bonita tē/⁊ infinitā magnitudinē ⁊ alias fōas. cū natura dei p̄ has formas significet.⁊ fm̄ eas nām p̄batiōes ducere intēdimꝰ ⁊ cōclusiones. Deide p̄babimꝰ deū eē.⁊ postmodū articulos. Et quēlibet articu lū p̄bare volumꝰ q̄nꝙ rōnibꝰ/⁊ p̄ fōas primas ⁊ p̄ eas diffinitiones. Que q̄dē prime forme sunt bonitas magnitudo et alie. ¶Verūtamē sīl̄ aliquo ꝯ sctām fidē ecclie romane dicemꝰ: scienter nō dicemꝰ: sed ignorāter. Et ideo hoc qđ dicemus: submittimus hūiliter ⁊ tradimus eccle sie romane sacrosancte,quoniam hoc qđ ipsa faciet:credemus.

¶De formis siue rationibus dei.

Si eternitas non est:oē qđ est: in ceptū est a seipō: qđ est impossi^e. qm̄ fuisset anteꝙ eēt qđ ē ipossi^e. Est ḡ eternitas:quā summā duratiōez vo camus. ¶Si summa bonitas nō est:nec infima est. qđ est impossi^e. cuz relatiue se habeant. Est ḡ summa bonitas q̄ est infi nita.qm̄ si nō eēt infinita:sequereꝫ ꝙ ma ius bonū qđ minus distat ab infinitate: magis distaret ab infinitate. qz eēt plus circa nō esse ꝙ minus bonū. ⁊ sic minus bonū maius eēt ꝙ maius bonū.qđ est im possibile. ¶Est ḡ summa bōitas:q̄ est in finita. ¶Si infinita magnitudo nō est: oē qđ est: terminatū est in extēsitate. ⁊ sic eternitas infinita est ī duratione/⁊ bonitas in summitate: vt p̄batm̄ est.sed termi nate sunt ī magnitudine.qđ est impossi^e. cū infinitū ⁊ finitū in eadē subā p̄portio nē nō habeāt. Est ḡ infinita magni^o:sicut est eternitas ⁊ summa bōitas. ¶Si infi nita p̄tās nō est: ois p̄tās ē finita. qđ est impossi^e.qz eternitas ē in infinita duratio ne.⁊ postꝙ ē in infinita duratiōe:pōt eē in infinita duratiōe p̄ ptātem. qz sine ptāte

nō posset esse infinita. Est ergo infinita potestas: ꝑter quā eternitas pōt esse infinita duratiōe. ¶ Eternitas est: vt ꝓbatū ē. ꝛ qz est: scibilis est. ꝛ sic sua scibilitas est infinita. sicut ipamet eternitas infinita est. ꝛ pōt esse infinita ꝑ infinitā ptātē. Et bonū est: q̄ sit infinita in scibilitate ꝑ summā bonitatē. Est ergo infinita scibilitas ꝛ ꝑ cōsequens infinita scitiuitas. cū relatiue se habeāt. Et sic ꝑ cōsequēs est infinita sapientia ex ambab⁹. ¶ Si infinita voluntas nō est: oīs voluntas finita est. ꝛ sic summa bonitas (quā ꝓbauim⁹) ꝛ infinita duratio/infinita ptās/ꝛ infinita sapiētia nō sunt amabiles infinite ꝑ voluntatē. qđ malū est cōtra bonitatē. cū oē bonū sit amabile. Et etiā est vitiū cōtra infinitatē magnitudinis eternitatis ptātis ꝛ sapientie ullaꝫ/infinitate amabilū nō existente qđ eis est malū. qđ est impossibile. Est ergo infinita amabilitas. ꝛ per cōsequens infinita amatiuitas. cū relatiue se habeant. ¶ Si infinita virtus nō est oīs virtus finita ē. nō sunt ergo summa bonitas/nec infinitas magnitudinis eternitatis ptātis sapientie ꝛ volūtatis infinite virtuose ꝑ virtutē. ꝛ sic sunt in infinitate earum ociose ꝛ sine fine: quē ꝓfectionē vocam⁹. Ad̄ sequit̄ summū vitiū ꝛ infinitū habens cōueniētiā cū summa bonitate ꝛ immēsitate magnitudinis ꝛc̄. qđ ē impossibile. est ergo infinita virt⁹: ꝑ quā forme supradicte infinite sunt virtuose. ¶ Si nulla ꝫitas sit infinita: oīs ꝫitas ē finita ī bonitate īmēsitate magnitudinis eternitatis ꝛc̄. ꝛ sic ē falsuꝫ summā bonitatē eē ꝛc̄. ꝗs ꝓbauim⁹. sequit̄ ḡ ipas eē ꝛ nō eē. qđ est ꝛdictio. Est ḡ infinita ꝫitas: ꝑ quā eternitas bonitas ꝛc̄. sunt ī vero eē. ¶ Si nulla gl̄ia sit infinita: oīs gl̄ia est finita. nō est ergo gl̄ia volūtati diligere semetipam ꝛ summā bonitatē ꝛc̄. qđ est malū ꝫ bonū/ꝛ paruū cōtra magnum/ꝛ vitiosum contra virtuosum/ꝛ falsum cōtra verum. Et sic bonitas nō haberet: per qđ posset esse summa/ꝛ sic de alijs. ꝛ esset gl̄ia ī reb⁹ finitis. ꝑ quā essent in summitate bonitatis voluntatis ꝛ virtutis. qđ est ipossibile. Est ergo infinita gl̄ia ꝛ summa. ¶ Si nullum principium sit infinitū in priori-

tate: omne principiū est finitū. ꝛ sunt plura principia equaliter in prioritate finita. qđ est impossibile. qz iam ꝓbauimus: q̄ summa bonitas ꝛ immensa magnitudo ꝛc̄. sunt in prioritate infinite. qz summa bonitas est ī prioritate summitatis. Est ḡ vnū summū principiū: ꝑ qđ summa bonitas ꝛc̄. sunt ante oīa in prioritate. ¶ Si nullū mediū sit infinitū: oē mediū est finitū. qđ falsum est. qz ī summa bonitate (quā ꝓbauimus) bonificare nō esset mediū infinitū inter bonificātē ꝛ bonificabilē. ꝛ sic iam ipa nō posset eē summa. qz esset ociosa ꝛ sine ☧tute. Etiā nō esset amabilis: si amare eēt finitū: ꝛ nō infinitū mediū inter amatiuū ꝛ amabile. Est ergo summū mediū infinitū. ꝑ qđ oēs forme (quas ꝑdiximus) hñt purū actū. vt nō sint ociose. ¶ Si nullus finis sit infinitus: oīs finis est infinit⁹. Vocamus aūt finē ꝓfectionē rei ꝛ terminū ad quē. q̄ sit finis infinit⁹ patet ī hoc ꝑ hoc qđ ꝓbatū est de summa bonitate ꝛc̄. qz infinite nō possent esse sine fine. qz bonitas eēt ociosa nāl'r. ꝛ nō esset rō magnitudini: q̄ eēt bona sua infinitas. ꝛ sic de eternitate et ecōuerso. qđ ē impossi⁹. ḡ ꝛc̄. ¶ Si nulla cōcordā⁹ sit infinita: oīs cōcordā⁹ est finita: nō cōcordāt: ḡ summa bonitas ꝛc̄. in infinitate. qđ est impossi⁹. qz iā nō essent infinite in ☧tute ꝛ in amabilitate ꝛc̄. Est ergo vna cōcordātia infinita. ¶ Si nulla equalitas est infinita: oīs equalitas est finita. nō sunt ḡ summa bonitas ꝛc̄. equaliter infinite. ꝛ sic sunt alique finite ꝛ nō infinite. qđ est impossibile. ¶ Est ḡ vna equalitas infinita: ꝑ quā oēs forme ante dicte sunt infinite.

¶ Q⁹ deus sit.

Quod deus sit: ꝑ v. rationes ꝓbare volum⁹ tm ḥūc modū. Si de⁹ est: suū eē est bonū ꝛ magn̄ ꝛ eternū. cū ita sit: q̄ consideram⁹ deū esse ꝓfectū bonitate magnitudine ꝛ duratione. Et si de⁹ nō est sua ꝑuatio est mala: ꝛ magnitudo eterna mala. qm̄ de⁹ nunq̄ fuit nec erit. vnde sequit̄: q̄ magnitudo mali est eterna: si deus nō est ita: sicut sequit̄ ꝑ ꝫrū: videlicet q̄ de⁹ est: est magnitudo boni eterni: ꝯꝫ ḡ q̄ deus sit de necessitate. qz magnitudo maiorē hꝫ cōcor

dantiam cū bonitate in duratiōe: ꝙ cum malitia.qz priuatio ⁊ duratio sunt ꝓria/⁊ duratio⁹ esse habēt ꝯcordantiā/⁊ magnitudo⁹ bonitas habēt ꝯcordantiā cū esse. et paritras q̄ est cōtraria magnitudini:⁊ malitia ꝓtraria bonitati ꝯcordantiā habent cū non esse:ꝓbatū est ergo deus esse.

¶ Si deus est: plus est de possibilitate ꝙ de impossibilitate in eternitate magnitudinis ⁊ bonitatis.Et si de⁹ nō est: est contrariū.qm̄ supposito ꝙ deus non sit:oꝑz de necessitate esse eternitatē.qm̄ si eternitas nō esset hoc qđ est ꝑ se pricipiatū eēt. quod est impossibile:ꝙ aliqua substantia seipsam principiare posset. qm̄ si seipsam principiare posset ⁊ ꝓducere esset sua potentia i aliquo subiecto. quod iam prius fuisset:⁊ sic multiplicaret contradictio ꝙ esset aliqđ⁊ nō eēt.q̄ cōtradictio est ipossibile.Est ḡ eternitas de necessitate. in qua eternitate est maior possibilitas magnitudinis bonitat⁊ si de⁹ est.qm̄ si de⁹ ē eternitas : potest esse infinita in magnitudine bonitatis exīte deo illa eternitate. ⁊ si deus nō est:nō potest esse infinita in magnitudine bonitatis.⁊ sic magnitudo ⁊ eternitas maiorem hñt ꝯcordantiā cū ipossibilitate boni ꝙ cum possibilitate exīte illa possibilitate in actu puro.q̄ quidē maior cōcordantia est impossibilis vt magnitudo ⁊ eternitas non habeāt ꝯcordantiā aut malitia ⁊ impossibilitate/⁊ ꝙ habeāt cōcordantiā cū bonitate/⁊ cū bono possito ⁊ possibili:vt ita loquar.est ḡ de⁹ de necessitate.¶ Si de⁹ est: ẋitas est in maiori realitate bonitatis magnitudinis ⁊ eternitatis.⁊ si deus nō est:est in minoritate⁊ falsitas in maioritate opinionis ⁊ fantasticе speciei i qua cōsideratur eē dei : qđ ē infinita bonitas magnitudo eternitas. Et hec consideratio est falsa⁊ est maior ꝙ realitas magnitudinis ⁊ bonitat⁊:q̄ sunt infinite i eternitate.Et ita eternitas maiorem hꝫ cōcordātiā cū magnitudine bonitatis cū falsitate in fantasia quā humanus intellect⁹ accipit/⁊ q̄ nō est de eēntia eternitatis/ nec est substantialis : ꝙ cum magnitudine bonitatis realis.q̄ est veritas ⁊ substātia. Et talis ꝯcordātia est impossibilis. ꝑ quā impossibilitatē ꝓbat:ꝙ deus est de necessitate.¶ Si deus est:sua esse est amabile.⁊ si non est:est odibile.Et hoc est:qz in amabilitate magnitudo bonitas ⁊ eternitas habēt concordātiā.⁊ si deus non est:sua eē amabile nō est.postꝙ nō est/nec cē potest.⁊ est amabile hoc:per quod nō pōt cē.cū ita sit ꝙ ẋitas naturaliter sit amabilis.Sequitur ergo si de⁹ non est:ꝙ sua priuatio sit amabilis/⁊ ꝙ suum esse sit odibile.⁊ ꝙ amare sit bonuz ⁊ magnū ⁊ odire similiter. Ad̄ñ sequit nāliter: ꝙ minora bona magis sunt amabilia ꝙ maiora/⁊ ꝙ bonū est odibile ⁊ malū amabile.⁊ ꝙ maiora mala magis sunt amabilia ꝙ minora . Et hoc est impossibile:ꝑm ꝙ experientiā habem⁹/⁊ ꝑm rōnem nāle. Est ḡ de⁹ de necessitate.qz si nō eēt inconuenientia antedicta sequerētur:q̄ esse nō pñt.¶ Si de⁹ nō est: nō est finis alicuius rei i aliqua substātia.⁊ finis tantūmodo est in accidētib⁹.Finē vocamus ꝯplementū sine aliq̄ defectu. qm̄ si de⁹ nō est: finis cōsistit in actib⁹ potētiarū ⁊ primarū formarū. Sicut finis ignis q̄ ꝯsistit in calefacere/⁊ finis vegetatiue in vegetare/⁊ sentitiue in sentire/⁊ imaginatiue in imaginari/⁊ rationatiue in recolere intelligere et amare.Et finis arboris moralis consistit i virtuficare/⁊ arboris imperialis in iudicare.⁊ idē de arbore aplicali. et finis solis ꝯsistit in lucere.⁊ finis firmamēti in mouere.Et sic de aliis:in tantum ꝙ operari est finis/⁊ nō operatū.Et ē in principio ⁊ medio entiū. Que quidē entia sunt vacua rebus substantialibus . et plena sunt rebus accidētalibus q̄ sunt finis.Et ideo dixerunt aliqui philosophi antiqui: ꝙ oportet ꝙ generatio corruptio ⁊ priuatio sint principia eterna ⁊ gñalia. vt operatio dei sit eterna . Idcirco dicunt ꝙ oꝝ ꝙ alique forme veteres veniant in priuationem ⁊ corruptionē:vt forme noue venire possint in actū ⁊ postmodū in priuationem ⁊ corruptionē.⁊ h̄ eternal⁊ gñando et corrūpendo.Ad̄ñ sequit ꝙ fines entium sint gñare corrumpere⁊ priuari.⁊ qz sunt magis in priuatōe ꝙ in eē. est priuatio finis rez q̄ sunt.⁊ esse se hꝫ ad illū finem: q̄ est sui ꝓpriū.⁊ in illo q̄tē hꝫ.Et h̄ est ipossibile ⁊ ꝓ cursum nāle. q̄ qđē impossibili-

tas esset possibilitas: si deus nō est. Sz qz de⁹ est: ꝑ ri⁹ est. vz opatio est: vt sit opatuz. vz accīs est: vt suba sit q̄ ē finis t ꝯplemē-tū accītis: qđ in illa hz q̄tē. Sicut fo⁊fi-ces t martellus: q̄ q̄tē hſit in clauo: t cla uus in postib⁹: q̄s cōiungit. et postes sus finē hſit in naui. Et idē est de igne in quo calo⁊ hz q̄tē in calefacto t vegetare in ve getato t sentire, in suba sensata t imagi-nari in imaginato/ t intelligere recolere t amare in suba recolita intellecta t ama ta t x̄tuificare ī hoīe x̄tuoso t iudicare in iustitia/ t iustitia ī pace t pax in cēndo in strumētū hoīb⁹ ad cognoscēdū deū recolē dū t amādum t ad eundū de ista vita ad aliā t ad remanēdū cū eo eternaliter t ad recipiēdū ab eo gl'iam/ deo exīte p hoīez recolito ītellecto t amato. q̄ sunt tres fo⁊-me fines t ꝯplemēta oīz entiū creato⁊. Et ita seqūtur: si de⁹ est: q̄ ꝓncipia t media en tium se hñt ad finē. t illū finē attingūt/ t in illo q̄tē hñt. Et si de⁹ nō est: p̄dicta ico uenientia sequūtur q̄ cē nō pōt fm cursum nālē/ nec etiā fm cursum supranālē. cū ita sit: q̄ si de⁹ nō est: nullū ens ē supra cursuz nature. q̄ si eēt: nō cē eēt causa cēndi siue illius rei q̄ est. t sic esset aliquid t nō esset aliquid. quod est impossibile.

¶ De vnitate dei.

Sicut de⁹ b̄dict⁹ bonus ē per bo-nitatē/ t magn⁹ p magnitudinē/ etern⁹ p eternitatē/ t potēs p po testatē ⁊c. ita oz q̄ sit vn⁹ ꝓvnitatē. qm̄ si nō eēt vn⁹ ꝓvnitatē: cēnt alie forme maio res ī deo q̄ vnitas: t eēt vnitas ī deo ī mi noritate: q̄ est ens ꝓpe nō cē. Et sic vnitas dei nō eēt de⁹ nec nā illi⁹. qđ si; sic de⁹ eēt minor per vnitatē. q̄ mīoritas eēt mala p̄ bonitatē/ t pua p̄ magnitudinē/ t puua⁹ cōtra eternitatē/ t fragilitas p̄ ptātem. t sic de alijs qđ est impossibile. s. q̄ ī deo sit ꝓtrarietas vl' defectus cū ipe sit pura con co⁊dātia; t ꝯplemētū. Est ḡ de⁹ vnus ꝓvni tatē ꝯplete duob⁹ modis. vn⁹ ē q̄ sit vnus sicut martin⁹ q̄ est vn⁹/ t equ⁹ q̄ est vn⁹: vz vna suba. Alli⁹ modus ē q̄ nō sint pl'es dij sz vnus tātūmō. sicut vn⁹ sol vna luna vn⁹ ignis. Et p hos duos modos vnitatis est deus vn⁹ cōplete. sine q̄b⁹ vnitas nō posset eē rō deo: q̄ cēt vn⁹ cōplete. Est ergo vnus deus tātūmō t nō plures dij. ¶ In deo po-testas sapia t volūtas sunt vnū idē i nūe-ro. qđ si nō oporteret q̄ in deo esset accīs ita q̄ potestas nō eēt p seipam sapiēs nec amata vel amās nec sapia potēs p seipaz nec amata/ nec volūtas p semetipsam po-tēs nec sapiēs. qm̄ ptās p sapiētiam eēt ī-tellecta vel intelligēs t p volūtatem ama ta vel amās. t sapia intelligere posset per potestatem/ t amare p volūtatē. t volūtas posset amare p potestatē t ītelligere p sa-pientiam. nō autem p seipsam. Sicut aer qui nō potest eē calidus p semetipm sed p ignē. t sicut ignis q̄ nō pōt eē siccus p se: sed per terraz. ¶ Oportet ḡ q̄ in deo sua po testas sapiētia t volūtas sint vnū idē nūe-ro. vt in ipso nō sit accidēs nec puitas ma gnitudinis bonitatis potestatis sapiētie neq; volūtatis. Est ergo vn⁹ deus t nō plu res. qm̄ posq̄ in deo potestas sapiētia et volūtas sunt vnū, idē nūero: potest esse p potestatem: si volūtas suavult t potest sci-re sua sapiētia p volūtatē/ t debet volūtas velle: posq̄ potest eē. qm̄ magnitudo est sue volūtatis potestatis t sapiētie t sue bo nitatis: si est vn⁹ de⁹ t nō plures. t si sint plures t nō vnus tātūmodo voluntas est cōtra magnitudinē sue bonitatis potesta tis t sapiētie. Et idem est de sua sapientia q̄ sit ꝓtra magnitudinē bonitatis sue po-testatis suimet t sue volūtatis. Et idez est de potestate q̄ potest ꝓtra magnitudinez bonitatis suumet sapiētie t volūtatis. et hoc est impossibile q̄ in deo sit aliqua fo⁊-ma ꝓtra seipsam vel ꝓtra alia. verūtū nō dicim⁹ q̄ ī deo sint pl'es forme sz vna fo⁊-ma. sed ita nos loqui oz: iquātum ratiōes que sunt in deo: formas vocam⁹. ꝓbatum est ḡ q̄ sit vn⁹ de⁹ t nō plures dij. ¶ Opz q̄ bonitas dei sit ita magna q̄ maio⁊ esse nō potest: qm̄ si posset esse maio⁊: eēt ma-gna in potētia: t parua ī actu. q̄ quidem paruitas eēt ꝓtra magnitudinē t ꝓtra bo nitatem t cōtra alias formas qđ est ipossi bile. est ḡ bōitas dei ita magna: q̄ maio⁊ eē nō potest. t maio⁊ bōitas: qua potest cē est q̄ sit vna q̄ sit deus: ita q̄ alius de⁹ ali am bonitatem nō habeat: vt bonitas sit īfinita in magnitudie. cuius īfinitas est: q̄ sit vna t nō plures. verūtamē hō bon⁹

est ꝛ equus est bonus.nec bonitas alicuⁱ illoꝝ est cōtra magnitudinē bōitatis dei: postꝫ ipsa est infinita ꝛ ē deus/ꝛ bonitates extra q̄ sunt create: sunt finite.Est ꝯ vnus deus tātūmodo ꝛ nō plures:vt magnitudo siue bonitatis sit infinita.Et idem est de sua extēsitate eternitate ꝛ potestate: q̄ nō possent cē infinite forme: si eēnt plᵉs diꝰ. ¶ Si essent plures diꝰ vnus ꝑ se sufficere nō posset ꝙ esset finis suaꝝ formarū.sicut bonitas vnⁱ dei q̄ nō posset habere q̄tez in sua magnitudine q̄ esset terminata et finita in hoc ꝙ eēt aliqua magnitudo:q̄ esset alius deⁱ. ꝛ idem de magnitudine:q̄ quietem hꝫ nō posset in bonitate:postꝫ alia bonitas eēt deus. ꝛ ita nullus deⁱ finem suū haberet in seipso nec in alio.qm̄ si in alio haberet:nō esset deⁱ. essent ergo forme cuuislibet dei vacue fine suo.quod est impossibile.Est ergo vnⁱ deⁱ/ꝛ nō plures diꝰ .in quo q̄libet suarum formarum quiescit/qualibet forma in ipso existente infinita/ꝛ ipso infinito existēte ꝛ completo sine omni defectu . ¶ Si sunt plures diꝰ:plures sunt eternitates.et q̄libet eternitas est deus.ꝛ sicut quilibet deus infinitus est per eternitatē:oportet ꝙ sit infinitus per extēsitatē.cum ita sit ꝙ in deo extensitas ꝛ eternitas sunt equales ī seipīs et in magnitudine bonitatis potestatis ꝛ aliarum.sed hoc esse nō posset:si eēnt plures diꝰ.quontā eternitas esset maiꝛ ꝙ extensa magnitudo.que magnitudo tangeret magnitudinē alterius dei/ꝛ hēret quilibet deus rectitudines:que sunt sursum et deorsum antrorsum retrorsum dextrorsum ꝛ sinistrorsum in quibus magnitudines cōtrariarentur sibiꝰ inuicem.sicut rectitudines vniⁱ corporis:que obuient sibi inuicem cum rectitudinibus alterius corporis.ꝛ ita quilibet deus haberet substātiam terminatam vsq̄ ad vnum locum/ꝛ non extenderet se ad plus. et oporteret ꝙ vnus deus esset in alio sicut pars in parte.ita ꝙ totum non sequeretur. qō est impossibile/ꝛ cōtra magnitudinē bonitatⁱ eternitatis ꝛ infinitatis/ꝛ etiā ꝓtra cursuꝫ nālē.Est ꝯ vnⁱ deⁱ tātūmodo ꝛ nō plures. Probauimus ergo primū articulum. videlicet vnū deū ee/ꝛ non plures. ¶ Secūdus articulus est credere ꝛ affirmare patrē. Tertius articulus est credere ꝛ affirmare filiū. Quartⁱ articulus est credere ꝛ affirmare spīrituⁿ.Et hos tres articulos ꝓbare volumⁱ ꝓbando trinitatē.quā ꝓbare intēdimⁱ tribⁱ modis.Fm ꝙ ꝓbatum est in libro.v.hominū sapiētum.Primus modus est ad ꝓbādum trinitatem: ꝓbare in deo pluralitatē plurium rex. Secūdus modus est ꝓbare ꝙ ille plures res sint ꝑsone.q̄ sunt ꝓprietates:ita ꝙ vna sit paternalis proprietas.alia filialis.ꝛ alia passiua spirabilitas.Tertiⁱ modⁱ ē ꝓbare:ꝙ ī deo sint.tres.ꝑsone.ita ꝙ nō sint plures neq̄ pauciores. ¶ De plᵉalitate dei.

DEus est vnⁱ:ꝛ ē bonus magnⁱ eternus potēs ꝛc̄.Ad hoc sic deⁱ se hꝫ ad intelligere per sapiam ꝛ ad amare ꝑ volūtatē:sic se hꝫ ad vntre ꝑ vnitatem/ꝛ ad bonificare ꝑ bonitatem/ ꝛ ad magnificare ꝑ magnitudinem/ꝛ ad eternificare ꝑ eternitatem/ ꝛ ad possificare ꝑ potestatem.Et hoc ita esse oportet:vt sapientia ꝛ volūtas magis se nō habeāt ad finem q̄ vnitas bonitas magniᵒ eternitas ꝛ potestas.Deⁱ ergo se hꝫ ad vntre ꝑ vnitatē ita:ꝙ vnū ꝓducat qui intantū sit vnus:ꝙ nō sit alius.vt vnitas sit ita ratio vni:ꝙ producat vnū:sicut bonitas est ratio bono:ꝙ ꝓducat bonū.ꝛ volūtas est ratio amanti:ꝙ ꝓducat amatū.ꝛ sapientia est ratio intelligēti:ꝙ producat intellectū.Deus inquātum est vnⁱ nō pōt seipsum ꝓducere.vꝫ suā vnitatē. q̄n nullū ens seipīm ꝓducere pōt. Et qꝛ opꝫ:ꝙ ꝓducat vnū:vt vnitas sit rō fini suiꝰ ipsius: opꝫ ꝙ sit vnⁱ deⁱ:qui producat vnū deū ita:ꝙ vnus sit producens/ꝛ alius sit productus.ꝛ ꝙ vnus sit de vno/ꝛ ꝙ de ambobus sit vntre. ita ꝙ sub ratione vnitatis sint tria concreta de sua essentia ꝛ natura.ꝛ omnia tria vna essentia ꝛ vna natura/ꝛ nō plures eēntie nec nature.vt vnitas sit magna.ꝛ alia tria sunt vniēs vnibilis ꝛ vntre.Oportet ergo de necessitate:ꝙ inter illa sit distictio. intātū ꝙ vnū nō sit aliud sine q̄ distinctione vnitas nō posset esse ratio vni ꝙ producat vnū.ꝛ esset otiosa/et per illā non sequeretur aliquid ī sua essentia nec de sua eēntia ꝛ nā/ꝛ eēt pus ī

seipsa ⁊ magna in creaturis.in qb⁹ est rō vni creature:q̄ ꝓducat aliā creaturā per modū ḡnationis⁊ ℞n cursum naturalē.sicut martinus:q̄ est vnus.cui vnitas dei est rō: q̄ petrū ꝓducat. q̄ est vn⁹ filiꝰ sunus.oꝫ ergo q̄ vnitas dei q̄ nō pōt esse maior rō alīs q̄ in semetipa sit rō in suamet cētia vni deo: q̄ ꝓducat vnū deū. ℙrobatū est ergo q̄ in deo pluralitas sit de necessitate℞m magnitudinē vnitatis ⁊ sue bonitatis eternitatis ptātis sapīe volūtatis ℞tutis veritatis ⁊ glīe. ¶ Dis vnitas maior est in magnitudine bonitatꝭ ⁊ potestatis ꝑ existere ⁊ agere q̄ ꝑ existere tm̄/aut per agere tm̄. Sicut ignis q̄ maior est per sui esse ⁊ ꝑ sui calefacere q̄ per sui eē tm̄/aut per sui calefacere tm̄.⁊ q̄ nō esset hoc:qđ est.Est ergo vnitas dei maior in magnitudine bonitatis eternitatis⁊ ptātis ꝑ existere ⁊ agere q̄ non eēt ꝑ vnū tm̄.Et qr oꝫ q̄ in illa sit maior magnitudo bonitatis eternitatis ⁊ ptātis: q̄ possit esse: oꝫ q̄ in illa sit hoc qđ est ⁊ q̄ habeat operationē in se℞nitiuinibilis ⁊ unire.quā opationē habere nō posset sine distinctiōe pluriū. cū ita sit q̄ opari vnitatis nō possit esse sine unire.ita q̄ vn⁹ non sit alius. Sicut faber qui nō pōt agere de ferro nec de℞nitate illius absq; unire.ita vꝫ q̄ de ferro vnū clauū faciat aut vnū cultellū vel plōs. Est ergo in vnitate dei pluralitas pluriū: ita q̄ vnus non est ali⁹.vt suavnitas possit eē magna per existere ⁊ agere. ¶ De⁹ est de⁹ per deitatē:sicut bon⁹ est ꝑ bonitatē⁊ vn⁹ per vnitatem.Et quia ipse in se hꝫ agere: inquantum intelligit semetipm̄/⁊ diligit semetipsum : oportet q̄ in seipso habeat deificare:sicut ī se hꝫ intelligeret amare. Quoniā si haberet intelligeret amare/⁊ non deificare:maior esset per sapientiam et voluntatem in bonitate potestate eternitate ⁊ fine q̄ per deitatem:qđ est ipossibile.Est ergo in deitate deificare qđ in seipso esse nō potest sine distinctionare deificantis deificabilis ⁊ deificare. et seipsuꝫ deificare non potest. quoniam iam deus est.et est deitas.sicut seipsum eternare nō potest. cum iam sit eternus et eternitas. Sꝫ de seipso potest deificatum deificare de deificante per deificare. ℙrobatuꝫ est ergo q̄ in deo sit pluralitas sustentata in deificāte deificabili ⁊ deificare cū distinctionare. ¶ Deus est deus ꝑ sui existere. sicut martellus:qui martellus est per sui existere/et panis qui est panis:quia est de farina ⁊ aqua.⁊ sic de alīs substātiis.ūñ sicut martell⁹ ē:vt sit clau⁹/⁊ panis:vt hō ex ipso viuat:ita ⁊ multomeli⁹ est de⁹: vt sit de⁹. qm̄ si de⁹ nō esset rōe finis/sed rōe exītie:eēt in minori bonitate magnitudinis eternitatis ptātis sapīe volūtatiꝭ glīe virtutis ⁊ veritatis.⁊ martellus ⁊ panis essent in maiori magnitudine bonitatis q̄ de⁹ inquātū essent ꝑ modū essendi h̄ qđ sunt/⁊ qđ ꝑ coꝫ existere sequereꝝ aliqđ bonum.⁊ deus non esset nisi tātūmodo per sui existere/⁊ q̄ in se nō sequereꝝ aliquod bonū ꝑ sui existere sꝫ in creaturꝭ.⁊ dispositus esset ad ꝓducēdū magis qua q̄ magna.in quib⁹ esset finis sui existere . sicut finis martelli:q̄ ē ī fine clau.⁊ finis pātis in vita hoīs.Et hoc est impossibile:q̄ alīq̄s finis q̄ nō sit de eētia dei:sit finis sue exītie.nec q̄ martell⁹ ⁊ pātis sint ī maiori magnitudine q̄ de⁹: q̄ ē causa p̄ma . Est ergo in deo existētia⁊ agētia.⁊ opꝫ q̄ de⁹ sit ita bon⁹ ⁊ ita magn⁹ ꝑ agētiā sicut ꝑ existētiā/⁊ ꝑ existētiā sicut ꝑ agētiā.Est ergo de⁹ intm̄ de⁹ ꝑ agere sicut per existere. vnde cū de⁹ sit ꝑ existere:opꝫ q̄ sit de⁹ per agere:vꝫ per deificare.ita q̄ de⁹ sit de deo ⁊ q̄ deificans sit:vt sit deificatus⁊ deificabilis ⁊ deificare/⁊ deificat⁹ ⁊ deificabil: vt sit deificās ⁊ deificare/⁊ deificare vt sit deificās ⁊ deificabil.hoc aūt eē nō posset sine pluralitate plurium.Est ergo in deo pluralitas de necessitate. ¶ De⁹ ē purus actus.⁊ est act⁹ purus infinite. opꝫ ergo q̄ in illo sit infinire.qm̄ si in sua actualitate infinita non esset infinire : sequeretur in illo ꝓtradictio:vꝫ q̄ esset actus infinitus⁊ non infinitus.esset actus infinit⁹ īquātū ꝑ modū existēdi.ita q̄ sua exītia nō haberet terminum in extensitate sicut in eternitate.in qua non est termin⁹ p̄incipiū medīū ⁊ finis.⁊ esset infinitas finita in infinire in hoc q̄ ipsum non haberet. ⁊ sic esset infinita ⁊ finita.q̄re non posset esse in actu infinito. Oportet ergo q̄ infinire sit de infiniente ⁊ infinibili.de q̄bus

non posset esse absq; pluralitate omnium trium. Et etiã oportet q; si in deo nõ esset infinire bonitatis in bonificare: quod est de bonificãter bonificabili/ꝛ in eternare quod ẽ de eternificãte ꝛ eternificabili/ꝛ i possificare: quod est de possificante ꝛ possificabili/ꝛ intelligere: qð est de intelligente ꝛ intelligibili/ꝛ in velle qð est devolitiuor volibili: ꝛ sic de alijs formis: eẽt bonitas ociosa in hoc q; nõ eẽt bonitas ad infiniendum bonum de bono: cuius ociositas sibi eẽt mala. Et idem est de eternitate que foret ociosa ad infiniẽdũ de eternificante ꝛ eternificabili. cuius ociositas ei esset priuatio infinitatis. Et de potestate que eẽt ociosa: inquãtũ nõ esset ratio ad infiniẽdum. Cuius ociositas ei eẽt impossibilitas possibilis ꝛ possiti. ꝛ idẽ ẽ de alijs formis. Oportet ergo de necessitate q; q̃libet formarũ se habeat ad infinire. vt in ipso sint ita purus actus: sicut sunt in ifinitate. Oportet etiã q; sint in ifiniẽter in finibili ita act⁹ purus sic̃ sunt in ifinitate. sed hoc eẽ nõ posset: si in deo nõ esset pluralitas. est ergo pluralitas i deo de necessitate.

¶ De diuinis proprietatib⁹.

PRobatum est supra q; in deo sit pluralitas: mõ ꝓbare volumus q; illa pluralitas sit in ꝓprietatibus ꝑsonalib⁹: vz in ꝓprietate paternali filiali ꝛ spũali passibili. In bonitate dei sunt bonificãs bonificabilis ꝛ bonificare: ꝛ in magnitudine magnificãs magnificabilis ꝛ magnificare: ꝛ in eternitate eternificãs eternificabilis ꝛ eternificare: ꝛ in sua ptãte possificãs possificabilis ꝛ possificare: ꝛ in sapiẽtia intelligẽs intelligibilis ꝛ intelligere: in volũtate amans amabilis et amare. ꝛ sic de ceteris dignitatibus dei. Et hoc oportet eẽ de necessitate: vt ipe dignitates nõ sint ociose/ꝛ q; in seipsis suum habeant complemẽtũ. sicut intelligere dei: qð bonum eẽ oportet per bonitatem ꝛ de bonitate ꝛ de magnitudine ratione cuius oportet q; sit magnum. Et idem est de eternare. ratione cuius ẽ eternum ꝛ de eternitate. ꝛ idem est de intelligere: quod oportet eẽ per sapientiam ꝛ de sapientia: ꝛ sic de amare: quod oportet eẽ de voluntate. Et si hoc ita nõ esset: intelligere dei non eẽt magnus in bonitate nec de bonitate. ꝛ sic de magnitudine ꝛ ceteris. Et quia intelligere est magnus: oportet q; intelligens sit magnus ꝛ intelligibilis magnus. ꝛ quilibet ita magnus: q; nõ possit eẽ maior nec̃ melior nec̃ plus eternus. ꝛ sic de alijs. Oportet ergo q; intelligens sit pater/ꝛ intelligibilis sit filius. ita q; deus intelligẽs seipsum ꝓducat ita magnum intelligere i semetipso: q; sequatur ex ipõ itellect⁹: q̃ sit de eẽ⁹ itelligẽt⁹. ꝛ q; itelligẽs ꝛ intellect⁹ sint intelligere eẽntialiter. ꝛ q; distinctio remaneat inter intelligentem ꝛ intellectũ. ꝛ q; sit de patre ꝛ filio. ꝛ oportet q; sit patris ꝛ filij. quia oportet q; intellectus sit de intelligẽte: vt intelligere sit maius. quoniã si nõ eẽt de essentia intelligẽtis: esset minor. que quidẽ minoritas in deitate locum nõ habet. Quia sicut martinus qui generat filiũ de seipso vocari debet pater: qz generat de seipso: ita deus intelligẽs q̃ de seipõ intellectum ꝓducit vocari debet pater. ꝛ per ꝓsequẽs intellectus vocari debet filius. Et oportet q; quilibet sit suppositum persona ꝛ substantia. vt magnitudo sufficiat de seipsa ꝛ de bonitate eternitate ꝛ de potestate ꝛ de alijs dignitatibus oĩbus tribus. ¶ Probatum ẽ ergo q; pralitas sit de paternitate ꝛ de filiatione. ¶ Oportet q; pralitas dei sit amãtis amabilis ꝛ amare/ꝛ i amãte amabili ꝛ amare: ꝛ p amãtem amabilẽ ꝛ amare. Quoniam si aliqua istarum formarũ deficeret: esset vacua vna aut duab⁹ aut oĩbus trib⁹. Est ergo pluralitas de amare ꝛ in amaret p amare: ꝛ in amante amabili ꝛ de amante amabili/ꝛ p amantem ꝛ amabilem. ꝛ ita sufficit magnitudo bonitatis ꝛ ceterar̃ formarũ omnib⁹ tribus. Oportet ꝯ q; amãs sit pater: ꝛ amatus sit filius. cũ ita sit q; inter patrẽ ꝛ filiũ possit eẽ maior bõitas ꝛ magnitudo amoris (quia filius est de patre) q; inter aliqua alia suppositа: q̃ nõ sunt de essentia amoris/nec sunt pater ꝛ fili⁹. Et quia pr̃ amat filium/ꝛ filius amat pr̃em: oportet q; magnitudo sufficiat ita fortiter de seipsa ꝛ de bonitate eternitate potestate ꝛ de alijs ipi amare: quod est inter patrem ꝛ filium: q; illud amare sit ita magnum in omnibus

dignitatib⁹ ⁊ ꝓ oēs dignitates ⁊ de oīb⁹ dignitatib⁹: sicut sunt pf̄ ⁊ filī⁹. ¶ Oportet ergo ꝙ amare sit ꝑsona ⁊ ꝓprietas spirabilis. ꝙ quā oꝫ ꝙ vocet̄ spūssctūs. q̄ exit et ꝓducit̄ de pr̄e ⁊ filio/ pfe amāte filiū ⁊ filio pfem/ ⁊ quoꝫ amāte aliū quātū semetipm̄. Et si ille exit⁹ q̄ exit de amore pfis et filij (quē q̄dē amorē hn̄t ambo) nō eēt spiritussctūs: nō sufficeret ei magn⁹ bonitatis eternitat̄ ptātis ⁊ aliaꝝ dignitatū. et esset ille exit⁹ subiectū mīoritati ⁊ puitati q̄ est cōtra magnitudinē. ⁊ nō eēt h̄ qō est in aliq̄ forma. qō est īpossi⁹. Est ꝯ ille exit⁹ spūssanctus. vꝫ ꝑsona passiua spirabilis ⁊ spirata ab amore: q̄ ē spiratiuitas actiua/ ⁊ pf̄ ⁊ filius/ vno aliū diligēte. ¶ Oꝫ ꝙ pl'alitas diuina (quā ꝓbauim⁹) in maiori sit rl'one: q̄ pōt eē bonitatis magnitudis eternitat̄ ⁊ aliaꝝ. sicut ī amore: ī q̄ amās amabilis ⁊ amare: q̄ sunt de sua essentia: sunt in maiori rl'one q̄ amās amabilis ⁊ amare q̄ nō sunt de sua eēntia. Sicut martinus q̄ denarios diligit ⁊ honores ⁊ delitias carnales. ⁊ sic de alīs. ¶ Postq̄ ergo ī pl'alitate dei sit maior relatio amāt̄ amabilis ⁊ amare: oꝫ ꝙ amās sit pf̄/ ⁊ amabilis filius/ ⁊ amare spūssctūs. ⁊ ꝙ oēs tres sunt amor ⁊ rl'o vni⁹ ad aliū exīt̄ib⁹ amorem relatiōe sustētatis in ipsis: sicut essentia in suis ꝑcretis. q̄ sunt ex illa eēntialiter. est ergo sustētatio ꝓprietatū psonaliū que sunt paternitas filiatio ⁊ spiratio: vt relatio sit magna in magnitudine bonitatis ⁊ amoris ⁊ aliarū. sicut amor ī quo nō pōt esse amās sine amabili/ nec amās ⁊ amatus sine amare. Naturaliter maior cōcordātia bonitatis magnitudinis eternitatis potestatis sapiētie ⁊ voluntatis et aliarū que possit eē in pluralitate: vꝫ in ꝓprietatib⁹ distinctis ⁊ personalib⁹: potest eē inter pfem ⁊ filiū ⁊ spūm sc̄m. qm̄ ī hoc ꝙ pf̄ de seipso/ ⁊ de toto hoc qō habet ꝓducit filium/ ⁊ filius non est ex alio nisi ex patre: sicut petrus filius martini ⁊ sue matris: qui nō ē tantūmō de martino/ īmo ē de sua matre/ nec est de toto martino: qm̄ non est de essentia sue anime rationalis/ nec est martinus. quoniā martinus est in vno loco/ et petrus suus filius in alio: sed in deo non est ita: quoniā filius ē de toto patre ⁊ in patre/ ⁊ pater ī filio. ⁊ pater de toto suo amare amat suū filiū: ⁊ filius de toto seipso amat patrē. ⁊ amare est de ambobus/ ⁊ de vna amatiuitate: q̄ est ambo. ⁊ ille remanet vna amabilitas. Et iō maior cōcordātia q̄ possit esse: est illoꝝ trium in magnitudine bonitatis ⁊ aliarū. sꝫ hoc eē non posset: si pluralitas nō esset paternitatis filiatiōis ⁊ spiratiōis. ¶ Oportet ꝙ diuina pluralitas sit in maiori eq̄litate que possit eē inter vnū et aliud. vt illa maior equalitas sufficiētiam habeat magnitudinis bonitatis eternitatis ⁊ aliarum. Est ergo maior equalitas: q̄ possit esse inter patrem ⁊ filiū ⁊ spiritūsctm̄. sicut filiꝰ qui est ex tota bonitate patris et ex tota magnitudine illius. ⁊ sic de tota eternitate ⁊ de tota potestate sapiētia ⁊ voluntate. Hec ita magna equalitas nō posset eē nisi inter patrem ⁊ filiū/ patre generante filium de toto seipso ⁊ de tota sua bonitate magnitudine eternitate ⁊ alīs. ⁊ patre cum filio spirante spūm sctm̄ exeuntem siue spiratū de tota bonitate amborū ⁊ de tota eoꝝ magnitudine ⁊ ceteris/ ⁊ existente equali medio amboꝝ in hoc: ꝙ exit ex ambobus. Oportet ergo ꝙ pluralitas diuina que requirit ꝑm suā bonitatē ⁊ naturam maiorē equalitatē suppositoꝝ: sit ī equalitate paternitatis filiationis et passiue spiratiōis. ¶ De nūero diuinali ternali.

PRobatū est ꝙ in deo sit pluralitas psonaruꝫ. vꝫ patris ⁊ filij et spūssancti: modo volum⁹ ꝓbare ꝙ persone pauciores eē nō possunt nec plures tribus ꝑꝫ magnitudinē bonitatis eternitatis potestatis ⁊ aliaꝝ. ¶ Magnitudo bonitatis est: ꝙ habeat in seipsa et de seipsa bonificatiuū bonificabiler bonificare. ⁊ magnitudo eternitatis ē: ꝙ hēat in seipsa ⁊ de seipsa eternificatiuū eternificabile ⁊ eternificare. ⁊ idē est de alīs formis. Et ideo significatū est: ꝙ psone diuine sunt tres ⁊ nō plures neqꝫ pauciores. quoniā si eēnt plēs oporteret ꝙ in formis illud plus eēt superfluum. Sicut in bonitate: in qua oporteret ꝙ duos haberet bonificatiuos aut plures/ ⁊ duos bonificabiles aut plures/ ⁊ duo bonificare aut plura. Et non sufficeret vnus bonificatiuus

vnus bonificabilis ⁊ vnum bonificare. et ita deficeret magnitudo cuiuslibet qui defect⁹ cēt malus ⁊ quitas cuiuslibet. Et si i bonitate nō eēt nisi vnus bonificatiuus ⁊ q̄ nō esset bonificabilis: qui eēt de ci⁹ cēntia/⁊ bonificare quod eēt de cēntia amborum nō posset eē relatio in magnitudine bōitatis ⁊ ei deficeret magnitudo. ⁊ hoc esset malū. Sunt ergo in bonitate tres et nō plus neq̄ minus. ⁊ hoc idē in eternitate ⁊ in alijs formis. Et est bonificatiu⁹ magnificatiu⁹ eternificatiu⁹ possificatiu⁹ ⁊ intellectiu⁹ ⁊ i amore amatiu⁹: q̄ est pf. Et bonificabilis magnificabilis ēnificabilis ⁊ intelligibilis ⁊ i amore amabilis: q̄ est filius. in quo amore amare ē spūsanctus. q̄ est bonificare magnificare ēnificare possificare ⁊ intelligere. Et est distinctio inter patrē ⁊ filiū ⁊ spiritūsanctū. ita q̄ in amore pater ⁊ filius sunt gñare. ⁊ pf ⁊ filius ⁊ spūsctūs sunt in amore spirare/ existētē spirare distincto: inquātū pater ⁊ filius sunt spiratiui ⁊ spūsanct⁹ spirabil. Sunt ergo tres persone ⁊ nō plures neq̄ pauciores. ¶ Si in diuinis sit vn⁹ pater ⁊ non plures/ vnus filius ⁊ nō plures/ vn⁹ spiritusanctus ⁊ non plures: magnitudo sufficit cuilibet personarum in singularitate cuiuslibet. Et idem est de bonitate: q̄ sufficit singularitati cuiuslibet. Et idez faciunt eternitas potestas sapientia ⁊ volūtas. Sicut in vno regno: in q̄ sufficit vnus rex bonus magnus potēs sapiēs ⁊ virtuosus. ⁊ in celo: in quo sufficit vn⁹ sol ⁊ vna luna. ⁊ in elemētatis: vn⁹ ignis/ vnus aer/ vna aqua/ ⁊ vna terra. ⁊ in aīa vn⁹ intellectus/ vna memoria/ ⁊ vna volūtas. ⁊ in argumēto due maxie ⁊ vna ꝯclusio. ⁊ in corpore vnū longum vnū latū ⁊ vnū ꝓfundū. et sic de alijs similib⁹ istis. ¶ Oportet ergo q̄ in deo sufficiat vnus pater/ vnus filius/ ⁊ vnus spūsanctus. qui sunt vnus de⁹ et non plures. Sicut in amore dei: in quo amans amabilis ⁊ amare sunt vn⁹ amor vnus deus. amabilis ℞o ⁊ amat⁹ sunt vnū idez numero: qui est filius: quoniā si amatus esset vnus: ⁊ amabilis esset alter: amatus esset ductus de potentia in actum: et amabilis esset in potentia ⁊ in futuro. Et pater est amans/ ⁊ est amatus per filium: et est idem numero⁹ quod amans ⁊ amatus. Et est distinctio in hoc q̄ inquātum ipse est amans: est pater. ⁊ inquātum ipse est amatus: est amātus per filium. ⁊ h̄ idē est de filio. qui inquātū pater ipsum intelligit: est filius: qui est amās: inquātū amat patrem. Et idē est de spūsancto. qui inquantum est amans: est spūssanctus. ⁊ amatus sunt pater ⁊ filius amati per spiritumsanctū ex ambobus spiratū/ patre ⁊ filio existentibus vno amante: qui amant scilicet spūsanctū ꝓducēdo ipsum. Est vnus alius modus amandi: de quo nō sequitur productio. sicut pater qui amat seipsum. in quo amore sunt amans ⁊ amatus ⁊ amare vna eadem persona in numero. Et idē est de filio: q̄ amat semetipsum. et est vna eadem persona i amando semet ipsum. vt de patre dictum est. Et idem est de spūsancto. Et amare cuiuslibet est vna essentia ⁊ vnus amor ita: sicut est vna bonitas cuiuslibet siue omnium trium. et vna magnitudo: vna eternitas: vna potestas: vna sapiētia: vna voluntas: vna deitas: et vnus deus. Et hoc oportet esse de necessitate. vt magnitudo bonitatis ⁊ sue met eternitatis: ⁊ alia⁊ formarū sufficiat ꝓprietati cuiusq̄ ꝓsone ⁊ cōitati oīz triū. Et iste passus est multum vtilis ad sciēdū et necessarius illis: qui de sancta trinitate desiderāt h̄re cognitiōez. ¶ Maior cō cordātia q̄ sit i aliquo nūero: i nūero ternario cōsistit. sic in bonitate cōcordātia bonificatiui bonificabilis ⁊ bonificare/ ⁊ in magnitudine cōcordātia magnificatiui magnificabilis ⁊ magnificare: ⁊ sic de alijs. Et quia oportet q̄ maior cōcordātia numeri que possit esse: sit i deo/ et non minor: oportet ergo q̄ sit ex tribus tm̄ ⁊ nō de pluribus nec pauciorib⁹. Ex pauciorib⁹ nō pōt esse: qm̄ concordātia eēt minor. q m̄ ꝓcor⁹ maior ē ex trb⁹ q̄ ex duob⁹. Ex. iiij. nō pōt eē. qm̄ q̄rt⁹ eēt in ꝓcor⁹ superfluus. sicut i bonitate: i q̄ sufficit ꝓcordantia trium. vicz concordantia bonificatiui bonificabilis et bonificare. Est ergo cōcordantia maior ex tribus/ ⁊ est maior ex tribus q̄ ex alio numero. qm̄ vnus nascitur ex alio vno: ⁊ vnus exit de duob⁹. et oēs tres remanēt vna eēntia vna nā vnus

deus in numero:ita ꝙ nō sequitur q̄rtus numerus:q̄ sequit̄ in creaturis:sicut hō q̄ est de corpore ꝛ aīa ꝛ ex cōiunctiōe ambor̄ ꝛ transit in tertiū numer̄:q̄ nō est aliqua de suis ꝓtib⁹ / nec aliq̄ de suis ꝓtibus est hō.ꝫ in deo pf̄ est deus/ ꝛ filius est deus/ꝛ sp̄ūsanctus ē de⁹. ꝛ oēs tres sunt vnus deus/ꝛ ille deus q̄ est pf̄ ꝛ qui est filius ꝛ q̄ est sp̄ūsanctus.Et ita remanet nūer⁹ i trib⁹ ꝓsonis ꝛ in vno deo.ꝛ vn⁹ nō est aliud nisi tres ꝓsone:nec ꝓsone sunt aliud nisi ille vnus.Et ita oz esse de necessitate: vt i deo nō sint partes nec cōpositio: ꝛ ꝙ magnitudo de seipsa ꝛ de bonitate eternitate potestate ꝛ alijs numero ternario sufficiat. de quo dictū est supra. ¶Maior equalitas q̄ possit eē iter plura:pōt eē in nūero ternario. sicut vnū q̄ō equaliter potest eē inter duo ꝛ magis equaliter q̄ inter tria aut q̄ttuor/aut iter pl̄a.q̄n̄ scōz eēt lōgi⁹ siue remoti⁹ a q̄rto q̄ a p̄mo vel a tertio: ꝛ p̄mū ꝓpinquius eēt scōo q̄ tertio ꝛ q̄rto:ꝛ tertiū ꝓpīquius eēt quarto q̄ p̄mo. Etiā si eq̄litas fiat de sex:ita ꝙ duo sint i medio /ꝛ duo sint p̄mi/ꝛ duo in fine: non pōt eē magna eq̄litas de sex sicut de tres tantūmō.q̄n̄ vnū de duob⁹ q̄ sunt in medio: ꝓpinquius est duob⁹ q̄ sunt in principio q̄ aliud q̄ō est sibi ꝓsociū.q̄ō est ꝓpinquius illis duob⁹ q̄ sunt in fine. ¶Oportet ergo ꝓsiderare de necessitate nūerū ternariū in deo vt possit eē in numero diuinar̄ ꝓsonar̄ equalitas maior ꝛ ꝓpinq̄tas:que possit eē. sicut sc̄tūsp̄us q̄ est i medio patris ꝛ filij: inquātū exit ex ambob⁹. sicut amare q̄ō est i medio amātis ꝛ amabilis inquātū est ex ambob⁹.ꝛ fili⁹ q̄ est in medio p̄r̄is ꝛ sp̄ūsancti:ꝛ in h̄ ꝙ tātū exit sp̄ūsanctus ex filio sicut ex pf̄e:q̄ ē i medio filij ꝛ sp̄ūsancti.q̄n̄ in tātum pf̄ sp̄m̄sanctū spirat: sicut filiū gn̄at. ¶Dis ꝓfectio pōt esse in p̄ncipio medio ꝛ fine. ꝛ extra ista nō pōt esse/nec sine istis trib⁹ pōt eē.Et q̄ numerus diuinar̄ ꝓsonar̄ dz eē perfectus:se ꝙ ficit in trib⁹.vz ꝙ sit vnū p̄ncipiū q̄ō non sit p̄ncipiatū /ꝛ ꝙ sit p̄ncipiās.ꝛ iste ē pf̄. Et oz ꝙ aliō sit p̄ncipiū q̄ō sit p̄ncipiatū. ꝛ istud ē fili⁹ q̄ p̄ncipiat sp̄m̄sanctū.ꝛ ē p̄ncipiat⁹ ꝙ pf̄em.Est ꝛ aliō p̄ncipiū q̄ō ē p̄ncipiatū:q̄ō ē sc̄tūsp̄us.ꝛ nō p̄ncipiat aliō principiū:vt nūerū cōpleat ꝛ finē p̄ncipij/ ꝛ vt p̄ncipiare possit esse i medio. ¶Nā si sc̄tūsp̄us aliuz p̄ncipiaret:ꝛ ille aliū p̄ncipiaret ꝛ sic i infinitū nō posset nūer⁹ eē cōpletus.ꝛ sp̄ vnū i potētia p̄ncipiabile nō p̄ncipiatū remaneret.vñ p̄ncipiare i medio p̄ncipiātis ꝛ p̄ncipabil' p̄ncipiati stare nō posset.Et ita nūer⁹ nō eēt ex trib⁹/ ꝫ ex plurib⁹:i q̄b⁹ q̄es i fine nō esset.q̄n̄ finis nō esset/ꝛ p̄ncipiū ꝛ medi⁹ essent vacua:iquātum finē nō haberēt actualē sed potētialē:ad quā se haberēt eternal'r.ꝛ illū hf̄e nō possent.et sic deficeret magnitudo bōitatis ꝛ aliar̄ p̄cipio medio ꝛ fini: q̄ defect⁹ ē impossibilis.p quā impossibilitatē ꝓbatū est:ꝙ nūer⁹ ꝓsonar̄ trīn̄ mō trinitate ꝓsistit.quā ꝓbauimus de necessitate cū auxilio dñi supiozis.cui placeat: ꝙ hoīes de ipsa cognitiōez habeāt.vt per cognitiōem meli⁹ ipsam possint recolere ꝛ amare.etiā ꝙ de ipsa infidelib⁹ (q̄ ipsaz nō credūt)cognitio dari possit.p quā cognitionē ad suam gl̄iam valeāt puenire. ¶Probauim⁹ supra beatā dei trinitatē quā saraceni ꝛ iudei ignozāt.ꝛ credūt ꝙ christiani credāt in aliā trinitatē:que sit ex ꝓtib⁹ ex q̄b⁹ seq̄rent.ili.dij. ¶Q̄n̄ dicūt: ꝙ x̄pīani credūt. ꝙ tīc q̄n̄ incarnatio filij dei fiebat:diuina eēn⁹ ꝛ nā se in tres ꝓtes diuidebat: quar̄ vna ē pf̄ alia filij⁹ alia sp̄ūsanctus.Et aliq̄ dicūt ꝙ sc̄ta maria est alia ps.ꝛ sic arguūt:ꝙ x̄pīani sunt in erroze.cū ita sit:ꝙ essentia dei sit infinita ꝛ in diuisibilis ꝛ imutabilis.Et etiā dicūt ꝙ pf̄ sit aī q̄ filij⁹ ꝛ pf̄ ꝛ filij⁹ aī q̄ sp̄ūsanctus.ꝛ ꝙ vna ꝓsona sit i vno loco /ꝛ alia in alio.Et plura alia icōueniētia ꝛ ipossibilia opponūt ꝓtra x̄pīanos.q̄s oppositiōes ꝛ positiones nō facerēt:si beatā dei trinitatem scirent:quā christiani credūt. Et ideo dominus papa ꝛ eius fratres cardinales bene facerēt: si tractarēt ꝛ ordīarēt: ꝙ eēnt hoīes sancti ꝛ deuoti ad moriendum pro iesu x̄po/ꝛ edocti i lingua arabica siue saracenica:qui irēt ad p̄dicādū saracenis ꝛ disputādū cū eis/ ostēdendo beatam dei trinitatem: quā christiani credunt/ꝛ negando illam trinitatem: quam saraceni credunt et dicunt:ꝙ christiani credunt. Et per hunc modum posset dominus pa

pa ⁊ eius fratres plus fidem catholicam exaltare q̄ per gladium scutum vel cultellum.

¶ De creatione.

Quintus articul⁹ est credere ⁊ affirmare: q̄ de⁹ sit creator mūdi. vt in tabula ḡfiali. p. xx. rōnes pbauim⁹/⁊ adhuc in hoc libro p rōnes duas pbabim⁹. ¶ Et p̄mo sic. Si mūd⁹ est etern⁹: sunt due eternitates. eternitas dei ⁊ eternitas mūdi. vñ sequeret minoritas magnitudinis bōitatis in eternitate dei. q̄ nobilior est ⁊ maior: si sit singularis: q̄ si sint plures eternitates. sicut vn⁹ de⁹ q̄ nobilior ē ⁊ maior si sit vn⁹: q̄ si plures eēnt. Et idē est de sole. singularitas cui⁹ est rō magnitudini siue bōitatis ⁊ sue pfectiōis. Et hoc idē ē de luna. q̄ singularis est. ⁊ de igne silr. ⁊ sic de aliis. sicut ē singularitas regis in vno regno/⁊ intellectus in aīa/⁊ visitinitas in corpore martini sui eq̄ ⁊ sui falconis. Est ergo diuina eternitas ꝯ magnitudinē siue bōitatis: si sunt plures eternitates. q̄m priuat singularitatez siue eternitatis. q̄ p̄uatio est mala ⁊ parnitas magnitudinis. Et q̄ hmōi ꝓtrarietas est impossibilis: vt de⁹ non sit ꝓtra seipsum: oz de necessitate q̄ de⁹ tm̄modo sit eternus. Est ergo mūdus p deum principiatus in tempore: quia principiauit tempus in illo. nec aliq̄s alius ipsum posset principiare: q̄m seipsum p̄ncipiaret siue p̄nciptasset. sed hoc ē impossibile: q̄ aliq̄d ens p̄ncipiet seipsum. Est ḡ de⁹ creator mundi. ¶ Si mūd⁹ ē etern⁹: sua eternitas est finis ⁊ cōplemētū suar⁹ ptiū. cū ita sit: q̄ infinitū sit finis ⁊ cōplemētū finiti. Eternitas mūdi ē infinita: īquātū ī tpe nō ē p̄ncipiata/neq̄ hz p̄ncipiū mediū neq̄ finē. ⁊ sua bonitas est finita: īquātū se nō extēdit infinite/⁊ īquātuz mundus ē subiect⁹ malitie q̄ ē ꝓtra bōitatem. Et idē ē de magnitudine. q̄ finita est in seipsa: īquātum mūdus finit⁹ est circulariter. cū ita sit q̄ oē corp⁹ finitum esse oz. Est etiā potestas mūdi finita: īquātū se nō extēdit in infinitum: q̄d sit de sua essentia. Et idem est de aliis formis ⁊ p̄tib⁹ mūdi q̄ oēs ī se sunt finite. ⁊ ita intra quātitatē: sicut linea ītra duo p̄cta. Nerūtamen īquātū eternitas mundi est infinita: sunt oēs partes ḡfiales subē mūdi infinite in eternitate. inquātū durant sine p̄ncipio medio⁹ fine. Et sic sequitur: q̄ bonitas maior est in alio q̄ in seipsa ⁊ magnitudo silr. et sic de p̄tāte et aliis formis. q̄d ē impossibile. vz q̄ aliq̄d ens sit mai⁹ ⁊ nobili⁹ in alio q̄ ī seipso. Est ergo pbatū q̄ sicut forme mūdi sunt terminate/⁊ intra quātitatē cō prehēse: ita duratio mūdi terminata est in p̄ncipio ⁊ fine ī tpe. Est ḡ mūd⁹ creatus ⁊ nōeter n⁹. ⁊ ip̄m creatū vocam⁹: qz non ē p̄duct⁹ ex alio/sed ex nihilo. ¶ Si mūdus sit etern⁹: magnitudo maiorē hz cō cordātiā cū malitia q̄ cū bonitate. cū ita sit: q̄ magī sit de malo q̄ de bono/⁊ semp fuit ⁊ erit: post q̄ mūd⁹ nō fuit p̄ncipiat⁹. q̄m silr hō sit bon⁹: mille alij hoies sunt mali. ⁊ si vn⁹ hō viuat. c. ānis millemillia erūt ī priuatiōe ⁊ pl⁹. Et si ī hac vita habeat vnū placitū ⁊ vnū bonū: cētū mala ⁊ displicita sustinet: ⁊ nūq̄ finit p̄m⁹ hō/nec erit vltimus. Et sic extēditur magnitudo pl⁹ in malo q̄ ī bono/⁊ ī possibilitate mali q̄ boni/⁊ vitij q̄ v̄tutis/⁊ falsitatis q̄ v̄itatis/⁊ ꝟrietatis q̄ bōe ꝯcordātie/⁊ p̄uatiōis finis q̄ eē. Et sic eternitas mūdi magis subiecta ē malo q̄ bono/⁊ minori bono q̄ maiori/⁊ maiori malo q̄ minori. Et est ⁊iu⁹ finis p̄uatio rei: q̄ sunt ḡfiales ⁊ corruptibiles: q̄ se hñt p scōam intētionē ad eē ⁊ p̄ncipal⁹ ad nō esse. Et sicut fm curruz nālē: q̄ mīora bona sint magis amabilia q̄ maiora. ⁊ maiora mala minus timibilia q̄ minora. ⁊ h̄ ē icōueniēs. Est ergo mūd⁹ creat⁹ de nihilo. vt icōueniētia antedicta nō sint. ⁊ q̄ magnitudo habeat ꝯcordātiā maiorē cū bonitate q̄ cum malitia. et īquātum mūdus erit melior fm vitā euiternalem: quā in sua arbore pbabim⁹. ¶ Probauimus beatā dei trinitatem: in qua pater producit eternaliter filium ⁊ pater ⁊ filius spirant spiritūsanctum eternaliter. Et si mūdus sit eternus equalis est productio diuine eternitatis cum eternitate mūdi fm durationem. ita q̄ in eternitate sunt due p̄ductiones equales: videlicet diuina p̄ductio/⁊ productio mūdi. Et ita sequitur q̄ operatio ītra nō comprehēdit ī omnibus modis operationem: q̄ est extra. que

operatio exterior est mundus.q̄ eq̄lis est operatiōi iteriori i duratiōe.q̄ equalitas est impossibilis ita in duratiōe,sicut in bonitate magnitudie ⁊ ceteris.vt eternitas dei sit ita equalr afi mūdū in tpe creatū: sicut bōitas dei afi bonitatē mūdi ⁊ ante alias suas formas ip̄is exist̄ētib⁹ p quātitatem in quantitate et bonitate dei sine quantitate existente. Est ergo mundus creat⁹ ⁊ nou⁹. ¶ Si mūd⁹ sit eternus in suis partib⁹ nō ē gn̄ale p̄ncipiū qō sit de sua essentia. qm̄ sua eternitas nō ē p̄ncipiata nec sua potestas nec aliq̄ de suis formis gn̄alib⁹ q̄ sunt de sua essentia:ē p̄ncipiata.⁊ iō nō p̄st esse p̄ncipiū gn̄ale ad p̄ncipia ptic̄ularia : q̄ sint de sua essentia. Nec pōt esse finis vl̄is in mūdo.qm̄ finis vl̄is nō pōt eē sine p̄nciplovl̄i/p̄nci⁹ ⁊ fine exist̄ib⁹ de eēntia subē. Nec pōt eē mediū gn̄ale in suba mūdi.qm̄ mediū gn̄ale non pōt eē sine p̄ncipio gn̄ali ⁊ fine gn̄ali. Nō sunt ḡ p̄ncipiū mediū ⁊ finis forme gn̄ales:q̄ sint de essentia mūdi. Quare sequit de necessitate q̄ in mundo nō sunt forme particulares exist̄es sub p̄ncipio medio ⁊ fine gn̄alib⁹. qō est impossibile ⁊ p̄ expe riētiā:quā sentim⁹. Sicut petr⁹:q̄ habet p̄ncipiū mediū ⁊ finē ⁊ ei⁹ equus ⁊ falco nātr.et idē est de pomo ⁊ de pisce ⁊ de oīb⁹ rebus exist̄ib⁹ in generatiōe ⁊ corruptione. Oportet ḡ q̄ sint forme gn̄ales nāles/ sub qb⁹ stāt ptic̄ularia īferiora exist̄ia de essentia ⁊ nā superiori.sicut ptes exist̄es sub toto:q̄ regunt p̄ suū totū. Probatū ē ergo:q̄ mūdus sit creatus rōe experientie: quam habem⁹ de p̄ncipijs mediis ⁊ finibus ptic̄ularibus.q̄ sunt de essentia mundi ⁊ ptib⁹ illius.q̄ eē nō possent:si mund⁹ esset etern⁹. ¶ Probauim⁹ q̄ mūdus sit de nouo/⁊ q̄ de⁹ sit creator ⁊ mūd⁹ creatus. Et iō dn̄s papa ⁊ sui fratres dn̄i cardinales bn̄facerēt:si niterentur opinionē destruere:quā habent saraceni tartari et plures scismatici christiani: q̄ mund⁹ sit eternus.in qua opinione moriuntur ⁊ vadunt ad penas perpetuas infernales: q̄ finem non habebunt. Et fit p̄tudicium deo ⁊ sue eternitati in opinione illoꝝ q̄ negant q̄ deus sit creator. Fit etiam p̄iudicium deo ⁊ sue eternitati ab illis qui illam opinionem destruere possent ⁊ sunt negligentes ad illā destruēdā. Preterea illa opinio est valde periculosa:qm̄ fortiter multiplicatur in mundo:qm̄ ei⁹ multiplicatio fidē diminuit ⁊ spem alteri⁹ vite.quontā si mundus sit eternus: quicq̄d credimus de veteri testamēto ⁊ nouo testamento:p̄tra veritatem credimus. Bonum est ergo etiam optimū p̄bare:q̄ mūdus a deo sit creatus. ¶ De recreatione.

Est creatio est sextus articul⁹. Et istū in quattuor partes diuidimus. Prima pars est:q̄ primus homo peccauit. Secūda pars est q̄ eius peccatum fuit generale sensualiter. Tertia pars ē:q̄ illō petm̄ gn̄ale fuit spirituāliter. Quarta pars ē:q̄ recreatio facta ē.

¶ Q̄ primus homo peccauit.

Deus creauit mūdum.vt probauim⁹.hō ē pars mundi:deus ergo creauit hominem. Et creauit ipsum cum magnitudine bōitatis durationis potestatis sapientie voluntatis virtutis veritatis glorie concordantie p̄incipij medij ⁊ finis. Cum ita sit:q̄ oēs iste forme sint in deo/⁊ fuerunt in creatione hominis. Oportet ergo q̄ homo fuerit creatus in magnitudine bonitatis:durationis ⁊ ceterarum:vt inter formas agentes ⁊ patientes sit concordantia magnitudinis ⁊ magnitudinis/bonitatis ⁊ bonitatis:⁊ sic de alijs. Sicut sol:q̄ in quantitate magnus est ⁊ ī luce ī virtute ⁊ ī motu.fuit ergo creatus cuz magnitudine bonitatis durationis potestatis ⁊ aliarum. Similimodo homo magn⁹ est ⁊ maior q̄ sol in magnitudine bonitatis potestatis ⁊ virtutis fm̄ cursum naturalem:quoniā naturaliter plures bonitates participāt cum homine q̄ cum sole.quoniā hō sentit ⁊ imaginat̄/⁊ pōt recolere intelligere ⁊ diligere deū/⁊ hoc nō facit sol. Et q̄ hō quādo nat⁹ est:p̄mo incipit sentire malū q̄ bonū ⁊ facere vanitates ⁊ praua ⁊ peccata anteq̄ virtutes.incipit cōtra finem: q̄re creatus est.tale p̄ncipiū nō habet sol: qm̄ semp est in statu:q̄re creat⁹ est. Et idē est de el'is plātis ⁊ aiatis brutis. Oportet ergo q̄ homo habuerit in principio perversionem de bono in malum/ et de ma-

gnitudine in paruitatē/ꝛ de duratiõe in priuationē/ꝛ de ptãte ī debilitatem/ ꝛ de ℟tute i vitiũ i gñali hoīe primo creato. p quẽ hõ cecidit ī querſionẽ:q̃ eſt p peccatũ mortale. ℙ deccauit & prim⁹ hõ. ¶ Olea que inſerta eſt i oleaſtro:ad ſe trahit materiã ex oleaſtro/ꝛ ab eo ſuſcipit augmentum/ꝛ fructũ facit in ſua ſpẽ.ꝛ nõ in illa que eſt ſpẽs oleaſtri'. nec oleaſter habet vnde fructum faciat in ſua ſpẽ.quoniam olea cõuertit ſpẽm oleaſtri in ſeipſa. Similimodo arbor rationalis eſt incerta in ſenſuali/ꝛ ſm naturã magnitudinis bonitatis ꝛ virtutis deberet trahere ſenſua le ad bonũ ꝛ nõ ad malũ/ꝛ ad virtutẽ et nõ ad vitiũ.Et ſm q̃ hõ ĩcipit in ſua iuuẽtute:eſt cõtrariũ.ſicut ſi oleaſter attraheret ſibi naturã olee:q̃ eſt ſuperius.ꝛ q̃ oleaſter fructũ faceret ī ſua ſpẽ/ꝛ olea nõ. ita corp⁹ trahit ãiam rõnalẽ inferius ad diligẽdũ vanitates ꝛ pctã magis q̃ virtutes ꝛ finẽ: ꝓpter quẽ hõ creat⁹ eſt. Sed h̃ eſſe nõ poſſet:niſi primus hõ peccauiſſet. quoniã iſte vſus gñalis eſt in oĩb⁹ hoĩb⁹ in principio:cũ incipiãtvenire in hĩc miſdum.nec põt p̃ncipiari ab hoīe:q̃ non ſit generalis nec prim⁹.ſicut nec pip nec alleum eſſent de cõplexione calida ꝛ ſicca: ſi ignis ī p̃ncipio nõ foret calidus ꝛ ſicc⁹/ ꝛ vnus ignis gñalis calid⁹ ꝛ ſicc⁹ ex quo oĩa calida ꝛ ſicca deſcẽderẽt.q̃ nõ poſſent deſcẽdere ab igne q̃ exit de lapide ꝛ ferro q̃ generalis nõ eſt ad gñationẽ pipis vel allei. ℙ deccauit ergo p̃mus hõ. rõne cui⁹ peccati corp⁹ inclinat aiam leui⁹ ad vitia q̃ aĩa corp⁹ ad virtutes. ¶ Scõm q̃ dictũ eſt in arbore elemẽtali: bonitas eſt ratio bono:q̃ agat bonuz/ꝛ magnitudo eſt id:ratiõe cuius bonitas eſt magna. et duratio ẽ id:rõne cui⁹ bonitas durat magna ꝛ magnitudo bona.ꝛ ſic de aliꝭs. ſed hoc nõ eſt in ſtatu hoĩs.q̃m poſtq̃ mundus creat⁹ fuit vſq; nũc:eſt magis de malo q̃ de bono/ꝛ mai⁹ malũ q̃ bonũ/ꝛ ſemper duranit magnitudo mali. Et de hoc experientiã habem⁹ ſucceſſiue:vꝫ q̃ vnus hõ habet ex alio.nõ ſequit ergo q̃ bonitas ſit ratio bono : q̃ agat bonum magnum. quoniã deficit magnitudo bonitati/et bonitas magnitudini/ꝛ duratio deficit ambobus.ꝛ cõſentit magnitudo: q̃ malitia ſit rõ malo:q̃ agat mag⁹ malũ.ꝛ cõſentit duratio magnitudini mali: ꝛ remanet bonitas parua ratio bono: q̃ agat bonũ:ꝛ hoc ſm ſtatũ miſdi.ſed hoc eſſe nõ poſſet:niſi primus hõ peccauiſſet. q̃m ſcõs homo:aut tertius:aut quart⁹:ꝛ ſic de vno in aliũ nõ ſufficeret huic generalitati puerſe de bono in malũ/ꝛ de magna bonitate ī magnã malitiã.ꝛ de magna duratiõe bonitatis ꝛ magnitudinis in duratione malitie ꝛ paruitatis. ℙ deccauit ergo primus hõ: rõne pctĩ ſequitur iſta gñalitas magnitudinis mali/ꝛ que tantũ durauit/ꝛ adhuc durat. ¶ Cõtrarietas eſt forma accñtalis ꝛ cõcordantia ſubalis pervnũ modũ/ꝛ accñtalis p aliũ. ſm q̃ i arbore el'ali dictũ eſt. Eſt & cõcordantia ꝓpinquior magnitudini q̃ ℨrietas.ꝛ ideo magis põt cõcordãtia nãl'r in bono q̃ ℨrietas i malo. cũ ita ſit: q̃ ptãs que eſt maior : plus põt q̃ ptãs: q̃ eſt minor. Sicut ptãs pipis: q̃ plus calefacere põt q̃ ptãs aniſi/ꝛ vna libra glaciei pl⁹ infrigidat q̃ vna vncia. Et q; ℨrietas deuiauit miſdũ in hoĩe a fine : propter quẽ creat⁹ eſt : in maiori q̃titate deuiationis q̃ retẽtionis: quã cõcordãtia retinuit in hoĩe vt miſdns remaneat in fine propter quẽ creat⁹ eſt:in hoc eſt ſignificatũ q̃ primus hõ peccauit. vñ ſequit q̃ ℨrietas q̃ nãl'r eſt forma minor q̃ cõcordãtia:deuicerit cõcordãtiã. Q̃m niſi p̃mus hõ peccauiſſet:ℨrietas nõ potuiſſet ita gñal'r deuicisse cõcordantiã/ꝛ etiã q; cõcordãtia bona eſt ſm curſum nãlẽ ꝛ ſm q̃ eſt creatura.Sed nos loquimur de ℨrietate:que priuatio eſt cõcordãtie.ſicut malitia q̃ eſt pctũ̃ ꝛ priua⁹ bõitatis. ¶ Eſſe ꝛ priua⁹ ℨria ſunt/ ꝛ ℟tutes ꝛ vitia/bonũ ꝛ malũ/ magnũ ꝛ paruũ/ ℟itas ꝛ falſitas.ꝛ ſic de aliꝭ ℨrietatibus. Et ideo malũ quod eſt pctũ̃ nõ cõuenit cũ eẽ. cũ ita ſit: q̃ bonũ qđ eſt ℟tus:cõueniat cũ eẽ.ſicut falſitas q̃ nõ cõuenit cũ eẽ: poſtq̃ ℟itas cũ eẽ hꝫ cõcordãtiã. ꝛ idem eſt de magni⁹ mali ꝛ de falſitate:que nõ cõcordant cũ eſſe: poſtq̃ magnitudo boni ꝛ veritatis cũ eſſe hꝫ cõcordãtiã. Et hoc eſt ſm curſum nãlẽ:quia puerſus eſt ī innãlẽ.ſicut calor nãlis hoĩs

puersus i innaturalē p aliquā occasionē nimie comestiōis aut potꝰ aut alicuiꝰ excessus vel lesiōis cōplexionū. Sicut hō q ꝓpter nimiā colerā habet febrē: aut per corruptionē alicuiꝰ humoris. aut habet dolorē in capite: cū nimis comederit aut potauerit. quoniā sine aliqua occasione nō posset fieri puerilio caloris naturalis in innaturalem nec sanitatis in infirmitatem. Oportet ergo q̄ hec infirmitas in qua sunt hoīes: inquātuz magis sunt parati ad faciēdū malū q̄ ad faciēdum bonum ⁊ ad magnū malum q̄ ad magnum bonum. ⁊ plures sunt homines: q̄ malum faciūt ⁊ sunt in falsitate sine fide q̄ illi q̄ bonum faciūt ⁊ fidē habēt. ⁊ plura mala facta sunt q̄ bōa. ⁊ plures hoīes sunt in errore q̄ in veritate in hoibus sic p primum hoīem: qui peccauerit. ex cuius peccato fit nr̄a infirmitas. q̄ generalis non posset esse sine pctō primi hoīs generalis ad oēs hoīes. inquātum oēs ex illo sunt deriuati. peccauit ergo ꝑim⁹ homo. ℙro bauum⁹ ergo q̄ primus hō peccauit: possent tñ aliqui hoīes dicere: q̄ quilibet hō peccat tunc: cū peccat per suā libertatē ⁊ actualitatē. ⁊ nō p ꝑmū hoīem. ⁊ i hoc nō cōtradicim⁹ sm̄ modū pctī actualis particularis. sicut petr⁹: q̄ est pctōr ⁊ martin⁹ silr. ⁊ poterit esse: q̄ guill's ⁊ iacobus sint hoīes iusti. quare pctm̄ actuale nō extēditur ad oēs. ꝫ est particulare tm̄. ℙreter ea hō nō peccat p libertatē: quā habet: sicut faber q̄ non peccat faciēdo cultellū: quē nō benefacit ꝓpter martellū. ꝫ quia ipm̄ nescit facere bene/ aut qz ipm̄ bonū nō vult facere. Et rō quā nos iduxim⁹ ad ꝓbandū q̄ primus hō peccauerit: ē de generalib⁹ ꝓncipijs. vz de maiori apparatu siue promptitudine: quā habem⁹ ad faciēdum malū q̄ ad faciēdū bonum. ⁊ libentius facimus/ ⁊ plus de malo facimus q̄ de bono. ⁊ prius facimus malū q̄ bonū. ⁊ prius sentim⁹ malū pene q̄ bonū quietis. Et p hanc generalitatē talē q̄ nō pōt esse sine occasione/ ⁊ occasio nō pōt esse in hoīe particulari principiata: ꝓbauimus q̄ pctm̄ principiatum est de hoīe generali: q̄ vocat adā. de quo nos oēs ꝓcessim⁹.

¶ Q̄ peccatū ade sit gñale sensualiter.

PRobauimus: q̄ primus homo peccauerit. modo ꝓbare volumus: q̄ illud pctm̄ sit originale ⁊ gñale ad oēs hoīes nāl'r sm̄ corp⁹ cu iusstibet hois. Ita tñ nāle: sicut nāl'r q̄dā puella nutrita fuit de veneno: q̄ naturaliter hoīes occidit: ita dicimus q̄ pctm̄ originale est nāle. inquātū extēsum est ⁊ seminatū in oībus hoībus cōtra cursum nālē virtutū. ad quas habēdū sunt creati omnes hoīes. sicut si vna puella nutrita fuisset cū tyriaca: cū qua vixisset nāl'r cōtra venenū. ¶ Deus est iustus: ⁊ ideo q̄cq̄d facit: cū iustitia facit. ⁊ est bonus: ⁊ ideo q̄cq̄d facit: cum sua bonitate facit. ⁊ est vita: ⁊ ideo hoīem creauit ad viuēdū. sequit̄ g̃ q̄ de⁹ creauit hoīes ad viuēdū/ ⁊ nō ad moriēdū. Unde cū hō sit mortalis naturaliter: opz q̄ illa natura mortalitatis euenerit per originale pctm̄: ita gñale ad mortalitatem: sicut mortalitas gñalis est ad oēs hoīes exñtes aliqui iusti ⁊ boni ⁊ alij iniusti ⁊ mali/ exñte mortalitate tāti in iustis ⁊ bonis q̄tū i iniustis ⁊ malis. Est g̃ pctm̄ originale extēsum i mortalitate corpali oīm hoīm. Alīs si nō eēt gñale pctm̄ de⁹ eēt iniustus ⁊ malus hoīb⁹ bonis ⁊ iustis: inquātū ipos priuaret a fine vite/ ⁊ in mortalitate ipos poneret/ ⁊ pluribus laboribus corpalibus famis sitis caloris ⁊ frigiditatis ⁊ infirmitatis puniret. ⁊ tantū hoīes iustos ⁊ bonos sicut hoīes iniustos ⁊ malos. hoc esse non potest. qz de⁹ est bon⁹ ⁊ iustus. Est g̃ ꝓbatū pctm̄ originale esse in oībus hoīb⁹. ratione cui⁹ sunt i mortalitate ⁊ i pena gñali corpal'r ⁊ sensualiter. ¶ Alia rōnalis est forma corpis: cū quo coniūcta est: cui dat esse inquātū ipm̄ sustinet i esse vitali. intātū q̄ de natura aīe est: q̄ semper teneret corp⁹ viuū: cū quo cōiūcta ē/ ⁊ cū quo est ps. q̄ de illa ⁊ de corpe sit hō: ad quē ptes hñt appetitū nālē. sicut pl'es ptes ad suū totū. qđ est finis cuiuslibet. Et qz corp⁹ se inclinat ad corruptionē ꝫ nām aie ⁊ ꝫ instinctū ⁊ appetitū nālem pluriū rerū ad vnū totū: opz q̄ illa inclinatio ad quam corp⁹ se hz ꝫ suū instinctū ⁊ appetitū naturalē (q̄ sunt ꝓpter finē) sit rōne originalis pctī. qđ corp⁹ deuiat a fine ꝓpter qđ

creatū fuit: cū ita sit q̄ peccatū ⁊ virt⁹ sint ꝓtraria/⁊ cū virtute corpus fuerit creatū/ et cū vitio sit deviatū a fine. Sed hoc principiari nō potuit in medio: vꝫ in quolibꝫ hoīe. qm̄ p̄incipiū nō incipit in medio. cū ita sit: q̄ p̄incipiū sit aī mediū: sicut post mediū est finis. Est ergo peccatū originale in omnib⁹ hominib⁹: postq̄ oēs hoīes sunt mortales. ¶ Bonitas ē rō bono: q̄ agat bonū. ⁊ qꝛ malitia est contra bonitatem: nō est rō bono q̄ agat malꝫ. ⁊ idē est de malitia: q̄ est rō malo: q̄ agat malū. Quare sicut bonitas est rō ꝓductioni essendi: ita malitia ē rō priuatiōi essendi. Est g̃ malitia rō mortalitati: vt hoīes nō habeāt esse/⁊ q̄ illoꝝ corpora deveniāt in terrā ⁊ in puluerē ⁊ in priuationeꝫ motus audiēdi ⁊ videndi. ⁊ sic de alijs: q̄ ad corp⁹ vnū ꝑtinēt: q̄ habꝫ p ꝓductionē bonī esse cui bonitas fuit rō. Est ergo significatū esse originale peccatum in oībus hominib⁹ rōne cui⁹ est mortalitas illoꝝ corporaliter. qm̄ si ipsum nō esset: non posset esse malitia g̃ialis ꝓtra bonitatē g̃nalē. Verūtm̄ possent aliqui dicere q̄ animalia bruta morit̄ur: licet nō sint in pctō originali. Et ad hoc pōt rationabiliter respōderi: q̄ aīalia bruta creata sunt rōe rōnalīū. q̄re sicut in ꝓpꝛe ignis est dñs: ⁊ alia el'a suas sequūtur ꝓditiōes: hoc idē in bello: in quo rex est dominus: et milites sequuntur conditiones illius: ita in cursu naturali el'ali: in quo corpus hoīs est dñs ꝓditiōes alioꝝ corpoꝝ aīatoꝝ sequunt cō ditiōes corpis hoīs. qđ requirit vti illis vt cū illis viuere possit/⁊ de illis. sicut lumen in lāpade viuit de oleo: qđ q̄dē oleuꝫ dispositū ita esse opꝫ: q̄ lumē ex ip̄o viuat. ¶ Corp⁹ hōis ē de bonitate magnitudie duratiōe. ⁊ sic de alijs formis subalib⁹. est etiā de formis accidētalib⁹. vꝫ de ꝓtrarietate quātitate qualitate ⁊ ceteris. idcirco si peccatū nō esset originale in corpe hoīm extensiuum: ꝓtrarietas formas subales destruere nō posset. q̄ cōtrarietas est forma accidētalis. ꝫ quā sunt oēs forme subales ⁊ accidentales nāles. verūtm̄ ꝫrietas vincit. rōe cui⁹ corp⁹ tēdit ad corruptionē et ad mortalitatē. ⁊ hoc facit ꝓtrarietas cū vnaīe peccati originalis sine quo tātū nō haberet de ptāte. Est ergo pctm̄ originale in corpore cuiuslibet hoīs: inquantū quodlibet corpus rationē illius ē mortale. Verūtamen possent aliqui dicere: q̄ corpus morit̄: qꝛ compositus est ex ēttuoꝝ elis. q̄ sunt ꝓtraria. sicut ignis ⁊ aqua per calorē ⁊ frigiditatē. ⁊ aer ⁊ terra p̄ humiditatē ⁊ siccitatē. Quare ad hoc rōnabiliter pōt respōderi ⁊ fm veritatē: q̄ in q̄libet corpore est maior ꝓcordantia q̄ ꝓtrarietas: sicut in quolibet triangulo corporis: in quo due linee sunt concordantes/ ⁊ tertia ꝫriās: sicut ignis ⁊ aer cōcordāt i calore/⁊ ignis ⁊ terra in siccitate/⁊ terra ⁊ aer ꝫrianť p̄ hn̄iditatē ⁊ siccitatē. est ergo maior concordantia q̄ contrarietas q̄ maior concordantia naturaliter si non esset: peccatū originale sustineret corpus cōtra mortalitatē cū iuuamine illius: qđ venit de extra comedēdo ⁊ bibendo/ꝓtra cōtrarietatem: q̄ est intra quod iuuat maiorem concordantiam. Sed qꝛ peccatum originale est: perdita est iustitia in hominibus naturaliter: q̄ temperate nō comedunt: quam nō perdidissent: si adaꝫ ⁊ ei⁹ successores iuste vixissent. Verūtamē possent aliqui dicere q̄ inter ignē ⁊ aereꝫ est contrarietas: quia ignis est sicc⁹ ⁊ aer humidus. q̄re opꝫ maioreꝫ eē cōtrarietatem q̄ cōcordātiā. Et ad hoc ꝛaciter pōt responderi: q̄ maior est ꝓcordātia inter calefaciētē ⁊ calefactū: inquantū vnū alteri nō resistit: īmo quodlibet appetitū habet ad alīū: q̄ ꝫrietas ignis ⁊ aeris. cui ꝫrietati q̄libꝫ alij resistit p̄ modū diuisictiōis ⁊ cōcordātia stat p̄ modū cōiunctiōis. Et tā qꝛ ignis maiorē hꝫ potestatē cū qualitate ꝓpria in cōcordantia q̄ cū q̄litate appropriata i ꝫrietate. Idcirco rō adhuc ꝛa remanet. vꝫ q̄ in corpe plus est de ꝓcordantia q̄ de ꝓtrarietate fm cursum nālem.

¶ Q̄ pctm̄ originale sit in aīa.

Secūdū ꝓcessuꝫ quē tenuim⁹ i arboribus nālib⁹ oñdim⁹ q̄ arbor vegetal' iserta ē i arbore el'ali/⁊ sensual' i vegetali/⁊ rōnal' i sensuali. Et arborē rōnalē vocam⁹ aīaꝫ hoīs īsertā i corpe ꝓiunctā cū illo. Quare sicut ignis q̄ē insertus in aere: inquātū stat supra ipsum per modum actionis/⁊ aer insertus in aqua:

inquãtũ ei dat calorẽ quẽ recipit ab igne: sic potẽtia el'alis descẽdit ꝑ potẽtiã vegetatiuã i plãta ad el'antãdũ. ꝛ vegetatiua i equo trahit infer' sensitiuã ad vegetãdũ. ꝛ i hoĩe sensitiua trahit infer' ronatiuã ad sentiẽdũ. Et sic forme supiores agũt de formis inferiorib'. ꝛ forme inferiores roẽ appetit' quẽ hãt in seipsis passiue: attrahunt formas supiores. sicut materia formã. Et ꝺ vegetatiua mouet el'antatiuã i plãta ꝛ sensitiua mouet vegetatiuã i equo ꝛ rõnatiua mouet sensitiuã i hoĩe. Et in h̃ passu significatũ est ꝙ pctũ originale se extẽdit ad aias rõnalẽ cuiuslibet hois fz inclinatiõem quã dixim'. qm̃ corp' hois infectũ est ꝛ corruptũ. ꝛ ita corruptũ sicut est aĩa rõnalis ipz mouet ad el'antãdũ vegetãdũ ꝛ sentiẽdũ. ꝛ mouet ipsum ad necessitates illius. vz ad comedẽdũ bibẽdũz habitãdũ et ad induẽdũ. ꝛ sic de aliis: q̃ sunt extra. q̃ sunt creature dei. quibus vti corp' nõ est dignũ inquãtũ adã ꝓtra sui fuit creatorẽ. et ꝑ hũc modũ aia rõnal' petri et martini ẽ unitrumẽtũ ad peccãdum ꝓpter originale pctũ. ꝑ quã instrumẽtalitatẽ hz culpã gnalẽ. ¶ Duo modi sunt peccãdi. vz pctm originale ꝛ pctm actuale. ¶ Pctm actuale diuidit in pctm mortale/ꝛ veniale. sicut saracen' aut iude' aut aliqs ali': q̃ nõ sit chr̃stian'. in qno extẽditur pctm originale corporal'r: fm ꝙ probauim'. Et idẽ est i xp̃ianis fm nãm mortalitatis ꝛ pene: nõ tm̃ fm redẽptionẽ que facta est ꝑ passionẽ xp̃i. roẽ cui' passiõis ꝛ recreatiois mundata est aĩa xp̃iani a culpa/ꝛ corpus de pctõ originali: ꝛ remanet aĩa saraceni infecta q̃uis nõ sit de essentia aĩe ade. ꝛ illa infectio ꝛ culpa ẽ ei pctm̃ veniale. sed rõne corpis est ei pctm̃ mortale. Sicut cristallũ: qꝺ ẽ in se albũ/ꝛ ipso posito i subo nigro accipit colorẽ nigrũ. in q̃ colore indicat̃ accẽtal'r nigrũ. Sicut hõ exis i iniuria est iniurioſus/ꝛ i luxuria ẽ luxurioſus. Et i h̃ passu põt hõ cogscere: ꝙ aĩa saracẽi aut iudei: q̃ credit eẽ i vita te/ꝛ q̃ nõ peccat mortal'r in pctõ actuali: penã nõ habebit spũalẽ. sed hẽbit penã ꝑ corp'. inquãtũ ꝑ ipm ꝓdiderit gl'iaz spũalẽ. Est ergo in aĩab' ĩdeliũ pctm̃ originale. ꝛ est in illis mortal'r per corp'. propter similitudinẽ: quã accipit. sicut hõ q̃ est in iust' i iniuria: idur' ẽ de hitu illi'. ¶ In adã fuit spes humana tota exaltata sup oẽs alias spes corporales. que oẽs create sunt ad seruitẽdũ homini. ꝛ peccauit adã: fm ꝙ ꝓbauimus. q̃re fm iustitiã dei que est magna opz: ꝙ sicut ꝑ gram tota spes hũana in adã fuit exaltata in magnitudine bonitatis. ita postmodũ tota fuit diminuta i magnitudine malitie roẽ iustitie. intãtũ ꝙ fuit peioris ꝓditiõis q̃ aliq̃ alia creatura/ roẽ peccati ꝛ culpe/ꝛ maiori pene subiugata. sed h̃ eẽ nõ posset: si aia cuiuslibet hois nõ fuisset ifecta ꝑ pctm originale. ꝛ posset de' plus ꝑ gram hominꝫ dare sine aliquo merito illi' q̃ iustitia dei hoĩem punire ꝑ culpã. Et q̃ gra dei ꝛ sua iustitia sunt vna ꝛ eadẽ bonitas ꝛ magnitudo in nũero: oportet ꝙ tm̃ deus punire possit ꝓpter culpã q̃ dare ꝑ gram. Est ꝯ spes hois in peiori ꝓditione ꝓpter pctm̃ originale q̃ species pomerij equi piscis ꝛ gruis. qm̃ ista indiuidua post eorũ mortẽ penã nõ hãt. ꝛ ita nõ sunt de tãdẽ conditione: sicut sunt hoies: q̃ moriũtur i pctõ originali. ꝛ esset iniuriatũ iustitie dei. que nõ posset tantũ punire sicut gra dei dare. ¶ Si nõ cẽt pctm̃ originale hominis nõ recreati: corp' illi' post resurrectionẽ nõ esset tormẽtatũ. qm̃ non haberet cũ quo tormentum sentiret/ aut oporteret ꝙ anima illius haberet gloriam: ꝛ ꝙ ipsũz corpus haberet penam: ꝛ esset corpus in inferno ꝛ anima in paradiso. ꝛ hoc ẽcit impossibile. Oportet ꝯ ꝙ anima sit subiecta peccato originali: vt sit instrumentũ cum quo corpus infidelis mortui in peccato originali post resurrectionem possit tormentari ꝛ puniri de illo pctõ. ¶ Peccauit adam: vt probatum est: ꝛ remansit peccatum originale corporaliter in omnibus hominibus. fm ꝙ ꝓbauimus. ꝛ perseuerantia peccati remanere non posset generalis sine subiecto. ꝛ corpus hominis non recreati nõ posset esse per seipsũz tãtũmodo subm perseuerantie peccati. q̃ requirit subm: quod sit hõ. q̃ non põt esse sine aĩa ꝛ corpore. Oportuit ergo: ꝙ anima intrasset in subiectione perseuerantie peccati. vt homo esset subz illi perseue

rantie. Et ideo indirecte ⁊ oblique pctm̃ originale cadit i aīa hoīm infidelīū. ⁊ directe ⁊ sine medio i corpore ipōr. Quare sicut vnus hō esset deamatus p alīū ⁊ nō p semetipsum: ita anima infecta est per peccatum originale ⁊ nō per semetipsaz. et hoc est ratiōe magne conīctionis et participatiōis: que est inter illam et corpus. Et in hoc passu cognoscīt: qīo sanctitas est magnū q̄d/ ⁊ qīo pctm̃ est grave. ¶ Quartus mod⁹ ꝓbatiōis est de recreatiōe: ꝓbatio cui⁹ nō cadit in hoc loco postq̄ habem⁹ ꝓbare: q filius dei sit incarnatus/ ⁊ inquātum homo crucifixus. Quare ꝓbato q sit incarnat⁹ ⁊ propter recreare hominē crucifix⁹: est iste articulus de recreatiōe ꝓbat⁹ in probatione illorum duor articulorum.

¶ Q⁹ deus sit glorificator.

ARticulus istē q̄ est septim⁹: facit testimoniū: q de⁹ est glorificator. vz q ipe dat gl'iam sanctis gl'ie. Et ꝓbatio ist⁹ articuli fit trib⁹ modis. ¶ Prim⁹ mod⁹ est ꝓbare resurrectionē. vt gl'ificent corpora hominū tuor. ¶ Secundus modus est ꝓbare: q aie hominū sint īmortales. vz nāl'r incorruptibiles vt ex ipsis ⁊ ex corporibus resuscitatis sint homines: vt prius. qui vadant ad gloriam. ¶ Tertius modus est probare q gloria datur per deum.

¶ Q⁹ sit resurrectio.

DEus creauit hominē cum magnitudine bonitatis durationis ptātis ⁊ aliarū: ⁊ ideo naturalīter est ī hoīe magna bonitas/ ⁊ sua bonitas est maior p durationē aīe corporis q̄ per durationem vnius tātūmodo. ⁊ idem est de magnitudine ptātis. oportet ergo q sit resurrectio. postq̄ creatio: est de magnitudine bonitatis per agens in patiente. in quo patiēte nō posset eē: si nō esset resurrectio: in qua duraret magnitudo bonitatis corpaliter ⁊ spiritualiter ī euiternitate. ¶ Si sit resurrectio: pōt ptās dei euiternal'r ī hoīe. ⁊ si nō sit resurrectio nō pōt in hoīe nisi ī ista vita: in q̄ sum⁹. vñ cū hō sit plus q̄ aīa: sicut totū qō est maī⁹ sua parte: ē ī hac vita maī⁹ subiectum ptāti dei q̄ in alia. ⁊ ista vita melior est ⁊ nobilior q̄ alia. cū ita sit: q illud subiectum est nobilius: in quo potestas dei possificare pōt matorē magnitudinem bonitatis. ⁊ qm̃ impossibile est q ista vita sit nobilior q̄ alia: oportet q sit resurrectio vt potestas in hoīe vti possit magnitudine bonitatis durationis ⁊ aliarum. Erit ergo resurrectio de necessitate. vz ꝑm magnitudinē diuine bonitatis ⁊ magnū vsum quem requirit in suo effectu ꝑm magnitudinē bonitatis iustitie gr̃e ⁊ voluntatis. ¶ Si non sit resurrectio: in alio sc'o recolīt de⁹/ intelligīt ⁊ amat p aīam/ ⁊ nō p hoīem. ⁊ p aīam iustā recolīt intelligīt ⁊ odīt/ ⁊ nō p hominē. ⁊ ita iustitia dei deficit. qm̃ ī hac vita de⁹ fuit p hoīem recolit⁹ intellectus ⁊ amat⁹. Et p hoīem malū recolit⁹ intellectus ⁊ odit⁹. ⁊ sic iustitia retribuit alīj ⁊ nō illi q̄ dilexit/ ⁊ punit alīū ⁊ nō illū qui odit. Est g̃ resurrectio: vz vt iustitia dei retribuat illi: q̄ deū dilexit/ ⁊ puniat illū: qui deū odit. Et i hoc mūdo sunt plures hoīes iusti qui multū laborāt ꝓpter deū dm̃ nr̃m corpal'r/ ⁊ q̄ mortui sunt ꝓpter amorem suum. Et si nō esset resurrectio: nō esset corpus remuneratū de laboribus quos sustinuit in hoc mūdo ad seruiēdū deo. ⁊ idem est de pluribus hoībus iniustis: qui in hoc mūdo plures habuerūt ꝓsperitates/ ⁊ puniti nō sunt in hoc mūdo de malis: que fecerūt in hac vita ꝑ deū. ⁊ sic corpus illor̃ siue corpa nō punirētur: si non esset resurrectio ⁊ deficeret iustitia dei in iudicādo. qō est impossibile ⁊ contra magnitudinē iustitie. Erit ergo resurrectio: vt post hāc vitā corp⁹ habeat mercedē: vt bono faciat bonū/ ⁊ malo faciat malū. ¶ Omnia corporalia creata sunt ꝓpter corpus hoīs ei seruiēdo. ⁊ ideo corpus hoīs est sicut cētrū ⁊ finis: ad quem se habent alie creature corporales. sicut elementa se habēt ad elementata: ⁊ sicut brāche arboris vegetalis ad vegetatum/ ⁊ sicut brāche arboris sensualis se habēt ad sensatum: vnde si nō esset resurrectio corpor̃ hoīm: post finē mūdi oēs substātie corporales essent vacue fine: cū ita sit q̄ post finem mūdi nō sit gn̄atio nec corruptio nec opatio elemētalis nature. Et

¶ fit resurrectio: remanēt plene fine i glo rificatōie corpoꝝ sctōꝝ: cū nā quoꝝ ptici pāt corpora el'ata. ⁊ illa participatio exit euiterna. ⁊ idē est de corporib⁹ celestib⁹. Erit ergo resurrectio: vt corpora rema neant plena ⁊ habeāt cētrū: ad qō cōple te se habeāt. Et i hoc passu cognoscitur: q̄ homines peccatores qui moriuntur in pecrato mortali magnam faciūt iniuriā creaturis corporalib⁹. q̄ eis seruierunt in hac vita comedēdo bibēdo videdo audiē do tāgēdo loquēdo ⁊ illuminādo/ ⁊ pluri bus alijs modis. qō quidē seruitiū ꝑdit totū i hoīe pctōre: in quo sue ptes corpo rales sunt vacue fine/ ⁊ vacuāt fines alia ꝝ ptiū exteriorꝝ. Et ideo sunt hoies: q̄ mo riunt i mortali pctō: magna pena digni.

¶ Q⁹ aia rationalis sit immortalis.

IN hoīe sunt. v. potētie gnales. vz potētia el'ativa vegetativa sensi tiua imaginativa rationativa. Et p. iiij. primas est corp⁹ ⁊ p rationati uam est aia. que nō est de nā corporis. qō si esset: esset el'alis ⁊ de cōditiōibus el'oꝝ. nec esset cōtra sentire. sicut hō qui resistit cum tēperātia cōtra nimis cōedere/ ⁊ cō tradicit imaginatiōi cū rōne: q̄ attingit veritatē superius: quā imaginatio nō at tingit. sicut nos qui sum⁹ in hac terra su periori: q̄ imaginamur q̄ antipodes ca dāt inferi⁹. Et iaz imaginat imaginatio: q̄ pomū dulce sit amaꝝ cū per infirmum gustare tangat. Et intellect⁹ attingit: q̄ antipodes nō cadūt inferius: qm̄ sic ascē derent supra/ nec q̄ pomū dulce sit ama rū. sed q̄ gustus in gustādo sit infirm⁹: q̄ loco dulcedinis amaritudinē attigit. Est ergo intellectus alterius nature ⁊ essen tie que nō est corp⁹. ⁊ ideo sicut q̄ poneret vnā sagittā in igne cōbureret lignū ⁊ nō ferrū: ita moritur corpus: ⁊ remanet aīa. Est ergo ꝑbatū: q̄ aīa rōnalis est immor talis ſm cursuz nālem/ ⁊ corpore mortuo remanet aīa. ¶ Corp⁹ hūanū duob⁹ mo dis morit. vn⁹ ē rōne peccati originalis. vt ꝑbatū ē. ꝑpter qō aia nāl'r nō morit. cū ita sit: q̄ illud pctm̄ sit sibi venialevt ꝑ batū est. Alī⁹ modus est: qz est cōpositum ex. iiij. elis: quorū quodlibet alij ꝛriat. et qz de formis corruptibilib⁹ est gnatum ⁊ de nouis indutū. Sed aia nō est elemēta lis nec de nā corpali/ nec etiā est gnata. sed simpliciter est sine successiōe creata. ⁊ ideo nō hz in seipsa nām rationē cui⁹ sit mortalis. Est g̃ immortalis sicut flos alb⁹: qui inquantū est alb⁹ nullā hz nām q̄ sit niger. qm̄ aia rōnalis ita est p vitā ꝛria morti sicut flos alb⁹ ꝛ nigredinē ꝑ albe dinē/ ⁊ sicut suba calida: q̄ est ꝛria p calo rē sube frigide. ¶ Deus bñdict⁹ creauit aīam ad recolēdū intelligēdū ⁊ diligēdū scip̄m. etiā ita bene ip̄am creauit: vt deū ita fortiter recoleret intelligeret ⁊ ama ret cū magnit⁹ duratiōis: sicut cū magnit⁹ bonitatis/ ptātis/ sapie/ volūtatis/ virtu tis/ ⁊ veritatis. cū ita sit: q̄ de⁹ sit tātū re colibilis/ intelligibilis/ ⁊ amabilis p suā eternitatē: sicut p magnitudinē sue boni tatis ptātis ⁊ aliaꝝ. Est g̃ aīa īmortalis ⁊ euiterna: postq̄ de⁹ euiternal'r est reco libilis ītelligibilis ⁊ amabilis. etiā ē im mortalis vt magni⁹ dei satisfaciat magni tudini memorabilitat⁹ intelligibilitatis ⁊ amabilitatis dei i euitermitate. ¶ Si aīa eēt mortalis: cū ita sit: q̄ nō sit de nā el'ali nec etiā corporali (vt ꝑbatū est) post mortē suā nō eēt aliq̄ subm: in q̄ eēt susti tata. Et idem est de suis ptibus q̄ radices sunt sue arboris. ⁊ nō eēt aliq̄d. ⁊ sic esset de⁹ iniustus: si aīam malā nō puniret/ ⁊ nō retribueret aīe iuste/ ⁊ si ip̄az alia vice crearet: ip̄am recreare nō posset i illo nu mero ꝓmo. qm̄ sue ptes noue eēnt: ⁊ alie. cū ita sit: q̄ i duab⁹ creationibus opz q̄ sint duo nūeri ita in pluralitate distincti sicut due creationes. Et iste passus subti lis ē ad intelligēdū. Non est g̃ aīa creata alia vice. remanet g̃ īmortalis: vt su⁹ nūe rus subm remaneat iustitie dei ⁊ glie: si bona sit/ ⁊ pene si sit mala. ¶ Aīa iusta i hoc mūdo nō est remunerata. qm̄ i h̄ mū do detē nō hz. qm̄ tot⁹ mūdus ip̄am satu rare nō pōt nec cōplere. qm̄ cū hō vnā rē affectauerit: statim desiderat aliā. ⁊ quia de⁹ est iust⁹: opz q̄ aīa rōnalis sit īmorta lis. vt detē hēat i qua assequat meritū ex bonis: que fecerit recolēdo intelligēdo ⁊ amādo deū. Et idē ē de aīa hoīs iniusti: qui i h̄ mūdo puniri nō pōt i illis hoib⁹: qui hñt ꝓsperitates/ ⁊ quos hñt labores iu

hoc mſdo.opꝫ ergo ꝙ puniatur in alia vi ta cum magnitudine iuſtitie: vꝫ in euiter nitate.quã probare volumus.

¶ Q⁹ deꝰ dabit gl̃iam ſctis i gl̃ia.

QReauit deꝰ mundũ cum magni tudine bonitat̃/eternitatis/ptã tis/ſapĩe/volũtatis/gl̃ie/ꝛ verita tis.Et tiõ ſua magnitudo eſt ita rõ: ꝙ deꝰ creauerit mundũ rõe gl̃ie/ ſicut rõe boni tatis.Eſt ꝫ finis mſdi ita magn⁹ ꝑ gl̃iam ſicut ꝑ bonitatẽ.Sufficit ergo veritas ad gloriãdũ hoĩes in gl̃ia: vt magnitudo tã tã ſufficere poſſit fini gl̃ie ſicut fini boni tatis.Eſt ꝫ ꝓbatũ:ꝙ deus q̃ creauit mun dũ:dabit gl̃iam hominib⁹ bonis.Et iſte paſſus eſt placẽs ad intelligendũ: qm̃ itel lect⁹ gaudet ꝛ attingẽdo ☧itatẽ gl̃ie: quã expectat.gaudet etiã in nouo modo ꝓba tionis:quã dam⁹ ẽm tabulã gl̃ialẽ. ¶ In deo eſt gl̃ia.ꝛ ipe eſt ſua gl̃ia/ꝛ ſi nõ daret gl̃iam illis:q̃ ſuã gl̃iam diligũt:iniuriam faceret amabilitati ſue gl̃ie/ꝛ amatiuita ti illoꝝ: q̃ ſuã gl̃iam diligũt.Et ſic eẽt in iuſtus ꝛ auarus amabilitati ſue/ꝛ amati uitati hoĩm.Et idem ſequereꝫ de ſua me morabiliatte/ ꝛ de intelligibilitate/ ꝛ de memoratiuitate ꝛ intellectiuitate hoĩm. q̃ iniuria eſt impoſſibilis.Dabit ergo deꝰ gl̃iam oĩb⁹ illis:q̃ moriunꝫ in ſtatu boni tatis ☧tutis ꝛ ☧itatis/ ꝛ q̃ ipm̃ diligũt/ ꝛ ſuã gl̃iam ſperant. ¶ Articulus dicit:ꝙ deꝰ eſt glorificator.ꝛ magni° gl̃ie dei hoc ſignificat cũ magni[e] bõitatis: duratiõis: ptãtis:ſapĩe:volũtatis:☧tutis:veritatis. Magni° gl̃ie hoc ſignificat cũ magni[e] bo nitatis;inquãtũ eſt mag[m] bonũ dare glo riã ꝛ magnã durationẽ: magnã ptãtem: magnã ſapĩaz:magnãvolũtatẽ:ꝛ magnã ☧tutẽ in euiternitate. ꝛ ſi deꝰ hoĩes ſctõs nõ gl̃ificaret:eẽt ſignificatũ ꝫ̃ruũ.vꝫ ꝙ glo ria nõ ſignificaret cũ magni[e] bõitatis da re ſe hoĩb⁹. ſed cũ quitate bõitatis.Et ſic eẽt ꝫ̃ ſuã magnitudinẽ: quã hꝫ in bonita te duratiõe ꝛ ceteris. qð eſt impoſſi[e]. opꝫ ergo ꝙ ꝫ̃ruũ ſit verũ.vꝫ cõcordãtia magni tudinis gl̃ie bonitatis eternitatis ꝛ cete raꝝ. ¶ Inquãtũ articulus dicit:ꝙ deus gl̃ificabit: inquirim⁹: vtrũ deꝰ gl̃ificabit hoĩem:aut nõ. Si teneam⁹ negationẽ et ſit vera: articulus eſt falſus/ ꝛ deficit gl̃ia cum magni[e] bonitatis eternitatis ꝛc̃. ſue amabilitati.Et ſi affirmationẽ teneam⁹: ſufficit gl̃ia cũ magni[e] ſiebonitatis eter nitatis ꝛ ceteraꝝ ſue amabilitati.Eſt ꝫ ve ritas cõpleta ſufficiẽtia.quã gloria hꝫ in ſua amabilitate. Eſt ꝫ articulus verus et affirmabilis/ ꝛ nõ negabilis. ¶ Verũ ita mẽ inq̃rere volum⁹: ſi deꝰ gl̃ificabit ſctõs cũ medio vel ſine me°.Si dicam⁹ ſine me dio:affirmam⁹ : ꝙ deꝰ ſit viſibilis oculis corpalib⁹. ſꝫ hoc eſt impoſſi[e].opꝫ ꝫ ꝙ glo rificet corpa hoĩn cũ gl̃ia.q̃ ſit mediũ:qð ſit viſibile.qð eſt corp⁹ x̃pi glorificatũ. qð ꝓbare intẽdim⁹.Et tiã inq̃rimus: vtrũ an gelos ꝛ aĩas ſctõꝝ gl̃ificabit cũ ſpẽ multi plicata ex ſua ſĩlitudine/aut ſine ſpẽ. Si intelligam⁹ cũ ſpẽ: affirmam⁹:ꝙ gl̃ia eſt in minoritate ꝫ̃ maioritatẽ gl̃ie magnitu dinis:bonitatis:duratiõis:ptãtis: ſapĩe: volũtatis: ☧tutis:veritatis:cõcordantie: principiĩ:mediĩ:finis: ꝛ equalitatis.Opꝫ ergo tenere ꝫ̃ruũ. vꝫ ꝙ deus glorificat ſine medio ꝛ nõ cũ medio.ſicut ignis:qui aerẽ calefacit ſine medio. ꝛ nõ ſicut ignis: qui calefacit aquã cũ medio.ꝛ faber:qui cum medio facit clauũ igne calefaciẽte aerem ꝛ poſtmodũ aquã/ꝛ fabro tãgẽte clauum cũ martello moto per manũ.Qui ſiquidẽ clauus ſiue cultellus ſine medio fieret: ſi clauu fabro facere volẽte: factus eſſet ſine tactu martelli. Et in hoc paſſu cognoſciẽ quõ diuina volũtas volẽdo ſufficit glorifi cationi aĩaꝝ ꝛ angeloꝝ:quã habent fixe: ſiue ꝑſeuerãter in obiecto:qð eſt gl̃ia dei. Illã ☧o gl̃iam quã hñt: nemo ipam dice re vel ſcribere poſſet. ¶ Deus eſt glorifi cator ſine ꝫ̃rietate ꝛ cũ pura cõcordãtia: quã bonitas:eternitas:ptãs:ſapĩa:volũ tas:gl̃ia:☧tus:ꝛ ☧itas hñt in magni[e] cõ tra quitatẽ. Et idẽ eſt de cõcordãtia: quã hñt magni°:eternitas:ptãs:ſapĩa:volun tas:☧tus:gl̃ia: ꝛ ☧itas cũ bonitate ꝫ̃ ma litiã.Et idẽ eſt de cõcordãtia: quã bõitas ꝛ magni°:ptãs:ſapĩa:volũtas:gl̃ia:☧tus ꝛ veritas hñt in eternitate ꝫ̃ priuationẽ. Et idem eſt de fine ꝛ alĩs formis. Et iſte paſſus eſt multũ placẽs ad intelligẽdũ. ꝛ ſignificat magnã gl̃iam ꝓpter cõcordan tiã oĩm formaꝝ diuinaꝝ.quã hñt ad glo rificandũ ſctõs in patria. ¶ Dictũ eſt de

septē articulis: qui pertinēt ad deitatem. Modo oportet dicere de septem articulis qui spectāt ad humanitatem.

¶ Q̄ dñs iesus xp̄s de spūsco sit p̄cept⁹.

ARticulus iste requirit tres ꝓbationes. ꝑia ē: q̄ sit incarnatio. Scda ē: q̄ dñs iesus xp̄s p spm scm sit p̄cept⁹ /ꝛ nō p hoiem. Tertia ē: q̄ ip̄e sit icarnat⁹ /ꝛ nō ad incarnandum.

¶ Q̄ deus sit incarnatus.

QUām de⁹ creauit mūdū: fuerūt in illa creatiōe sua bonitas: sua magnitudo: sua sapiētia: ꝛ sua volūtas. Sapīa intellexit magnitudinē finis. rōne cui⁹ ipse creauit mūdū. Et illū finez magnū intellexit rōe magnitudinis dei: que erat in creatione /ꝛ bonū rōe bonitatis /ꝛ amabilē rōne volūtatis. Fuit g̈ mūdus creat⁹ ad magnū finē bonū intelligibilē ꝛ amabilē. Sequit g̈ q̄ si de⁹ sit īcarnatus q̄ finis ꝓpter quē mundus creat⁹ est: sit in ita magna bonificabilitate magnificabilitate ꝛ intelligibilitate ꝛ amabilitate: q̄ nō possit eē in maiori. q̄ si ī maiori posset eē: deficeret maioritati finis diuina bonificatiuitas magnificatiuitas intellectiuitas ꝛ amatiuitas. qđ ē impossi⁹: est g̈ de⁹ incarnat⁹. cū sit maior finis ꝓpt quē mūdus possit eē creatus: q̄ invna ꝑte mūdi de⁹ sit incarnat⁹ /vz ī hoīe: in q̄ ꝑs nature participāt: q̄ in aliq̄ alia creatura. q̄ ꝙdē hō in deo sit psonat⁹ ꝛ cū illo cōiunct⁹ /ꝛ q̄ de diuina natura ꝛ hūana sit vna psona: vnū suppositū: vn⁹ de⁹: vn⁹ hō. nō duo dīj nec duo hoīes. sz vn⁹ hō deificatus /ꝛ filj⁹ dei homificat⁹. ¶ De⁹ carnē hūanā assumere voluit. vt sicut sue dignitates ꝙtē hñt intra se in opatiōe: q̄ ē ita magna: q̄ maior eē nō possit: ita ꝙtē haberēt in opationib⁹ exteriorib⁹. vz in creaturis. sz h̄ eē nō posset: si icarnat⁹ nō fuisset /ꝛ creaturā nō deificasset. qm̄ sicut sua bonitas nō pōt eē maior rō bono q̄ agat bonū: sicut si sit rō bono deo: q̄ producat deū. ꝛ idez est de magnitudine ꝛ alīs. ita bonitas diuina nō p̄t esse maior rō bono creatori: q̄ ꝓducat bonā creaturā: sicut ē: q̄ sit ei rō: q̄ ipam ad deū ꝓducat. de qua de⁹ sit ita indut⁹: q̄ ip̄e sit illa creatura /ꝛ q̄ ip̄e ꝛ illa creatura sint vna psona: q̄ sit hōmo de⁹. Et sic bonitas hz ꝙtē in maioritate creature ꝛ sapiētia sītr. qm̄ nō pōt scire nobiliorē creaturā. Et sic de ptāte: q̄ quietē hz: qm̄ ipaz nobiliorē facere nō p̄t. Et volūtas sītr quietē hz: qm̄ nobiliorem creaturā diligere nō pōt. Et idē est de magnitudine: q̄ ipaz pl⁹ magnificare nō pōt. Est ergo de⁹ incarnat⁹: vt sue dignitates ꝙtē habeāt in opibus extra. Et si de⁹ nō sit incarnat⁹ nec ad incarnandū bonitas foret rō bono creatori: q̄ crearet magnuz bonū cū magnitudine /ꝛ deus nō crearet ita magnū: sicut bonitas ꝛ magni° essent rōnes creatiōi. ꝛ hoc sciret sapiētia: īquātū sciret maiorē creabilitatē magnitudinis ꝛ bonitatis. ꝛ sic bonitas ꝛ magnitudo quietē nō hērent /nec sapiētia nec alie forme in creatiōe /ꝛ de⁹ crearet creaturas bonas ꝛ magnas infinite et nullo tpe ad finem nec ad ꝙplementū ueniret. qđ est impossibile. ¶ Inter causam ꝛ suum effectū est concordantia. per quā concordantiaz omne efficiens suā operationē diligit naturaliter. deus est causa p̄ma ꝛ mūdus est suus effectus: vz sua operatio. est ergo ītr ipsum et mundū cōcordantia. subiectum cui⁹ cōcordātie est participatio dei ꝛ creaturarū. quā ꝑticipationē volūtas vult esse ita magnam: q̄ maior eē nō possit. maior eē nō p̄t: si de⁹ sit īcarnat⁹. qm̄ in illa īcarnatiōe ꝑticipat cū oīb⁹ creaturis /inquātum hō in se ꝓtinet naturā oīm creaturarū. q̄ si non sit incarnat⁹ volūtas diuina nō diligit magnā ꝑticipationē nec cōcordātiā inter deū ꝛ creaturā. sz hz ꝓcordantiā cū ꝑitate ꝛ ꝛrietate ꝛ magnitudinēt ꝓcordantiā ꝑ quā ꝓcordātiā quā hz cum paritatez ꝛ cum cōtrarietate: est cōtra operationē magnitudinis: bonitatis: eternitatis: et potestatis. ꝛ sic de alīs. que cōtrarietas est impossibilis. est ergo deus incarnatus. ¶ Deus creauit mūdum rōne bonitatis. ꝛ ideo ip̄m creauit bonū. ꝛ ipsum creauit ratione magnitudinis. ꝛ ideo ip̄s creauit magnū. Deus est deitas: sicut ē bonitas ꝛ magnitudo. oportet ergo q̄ mundū creauisset rōne deitatis. oportuit ergo q̄ mūdus fuisset deificatus: postq̄ fuit bonificat⁹ ꝛ magnificatus. Quoniā si deificatus non fuisset: fuissent bonitas ꝛ ma-

gnitudo in creatione/ꝛ non deitas:q̄ esset ociosa in creatione. quod impossibile est. cum ita sit: ꝙ illa bonitas et magnitudo sunt vnū idē nūero/ꝛ cum deo similiter. q̄ creauit mundū. Est ergo mundus deificatus in vno homine:q̄ est deus. qm̄ tot⁹ mūdus nō posset esse deificat⁹: sicut nō est totus bon⁹ in vnitate bonitatis: nec totus magnus in vnitate magnitudinis. q̄ vnitate sunt in hoīe deificato. q̄ est pars mundi. in quo deitas fuit ratio deo ꝙ hominē deificaret. in quo foret īcarnatus ꝛ homificat⁹. ¶ Quia deus est incarnat⁹: potest eē finis ꝛ cōplemētū oīm rerū corporaliū in eternitate. sed hoc esse non posset: si de⁹ incarnat⁹ nō esset. qm̄ si de⁹ nō eēt corpori vnit⁹: nulla nā ekalis vegetalis ꝛ sensualis ipm attingere posset nec cū illo participare: ꝛ sic essent vacue fine. ad quē finē se haberent in eternitate naturaliter pncipiū ꝛ mediū illorū/ꝛ nullo tēpore ipsum attingerēt. que vacuitas eēt mala ꝑ bonitatē/ꝛ parua ꝓtra magnitudinē. Est ergo deus incarnatus. vt illud glorioſum corpus q̄ sumpsit: sit visibile ꝛ ei⁹ sermo audibilis. In quo corpore glorioso sunt nature arboris ekalis vegetalis ꝛ sensualis. ꝛ sic ē plenū pn̄m ꝛ mediū creaturaꝝ corporaliū in illo corpe gloso. q̄ est finis oīm corporaliū. qm̄ oīa corpalia ḋescūt in illo fm nāz corporalitat⁹. ad quoꝝ ḋetē nulla creatura sufficeret: q̄ non esset deificata.

¶ Q⁹ dns iēs xp̄s de spūsctō sit cōcept⁹.

Potentia ꝛ obiectū cōcordātiā hn̄t in opatione. sicut visitiuū ꝛ visibile: q̄ cōcordantiā hn̄t in videre. ꝛ intellectiuū ꝛ intelligibile in intelligere. ꝛ bonificatiuū ꝛ bonificabile in bonificare. ꝛ sic de alijs. Et q̄to maior est concordantia: magis est actus simplex: ꝛ magis ꝓpinqu⁹ potentie ꝛ obiecto. Opz ergo ꝙ xp̄s sit cōceptus de spūsctō i dna nra sctā maria ⁊gine glorioſa. qm̄ si per hoīem cōcept⁹ fuisset: actus nō fuisset ita pur⁹ nec ita simplex inter deū ꝛ dnam nostram sanctā mariā: ꝛ xp̄s haberet duos patres: vz vnū deum ꝛ aliū hoīem. ꝛ dna nostra nō habuisset tunc ita puram conceptionem in concipiendo deū: sicut habuit sine copula hois: ꝛ foret conceptio minor/ꝛ opatio potētie sīr. ratione cuius minoritatis nō posset esse incarnatio q̄ in maiori maioritate cōcordantie esse oportet: q̄ possit esse inter potētiā ꝛ obiectū. Fuit g̃ iēs xp̄s ꝓcept⁹ de spūsctō sine copula viri. ¶ Si iesus xp̄s fuerit ꝓcept⁹ p carnalē copulā viri: fili⁹ dei duos pres habuisset ꝛ vnā matrē. vz deus patrē ꝛ hominē pfem. q̄ hō pater ita foret su⁹ pater sicut dna nra sua mater. Sed h̄ nō oportet fm magnitudinē filij dei. qm̄ posq̄ sufficit vnus de⁹ pater: nō opz ꝙ habeat hominē patrē/etiā nālior est filiatio vni⁹ patris ꝛ vnius matris q̄ duoꝝ patrū ꝛ vni⁹ mris. Et q̄ maiorē ꝓcordātiā pris ꝛ matris ꝛ filij opz eē in īcarnatione. opz de necessitate: ꝙ p spūsctū fuisset xp̄s ꝓcept⁹ ꝛ nō p hominem. ¶ Si xp̄s fuisset cōcept⁹ de homine: foret in ꝓceptiōe hominis patris ꝛ femine matris: ita hō sicut ali⁹ hō: ꝛ nō posset esse incarnatio: quā opz eē de necessitate. vt hō eēt homificat⁹ i deitate/ꝛ nō in seipso. vt vna posset esse persona ex ambab⁹ naturis: vz ex diuina natura et humana. que quidez persona non posset esse vna: si xp̄s inquātū hō fuisset i seipso homo/ꝛ non in deitate homificatus. qm̄ iā eēt cōcept⁹ ex hoīe patre ꝛ femina. Est ergo xp̄s homo p sctū spūm ꝛ nō p hoiem gnat⁹. iz de matre ꝓduct⁹ i deitate. ¶ Si xp̄s p hominē cōcept⁹ fuisset: dna nostra sancta maria nō potuit esse virgo in conceptione. sed p hoīem corrupta fuisset. per cui⁹ corruptionē sanctitas ꝛ itētio fuissent in minoritate puritatis/bōitatis/magnitudinis/voluntatis/potestatis/in incarnatione. ꝛ sic de alijs formis. ꝛ ita conceptio digna non fuisset cōiungere naturā diuinā ꝛ humanā in vna persona ꝛ suppositō deo hoīe. Oportet ergo ꝙ dna nostra virgo fuisset. vt in cōceptiōe exaltaret suā dignitatē ꝛ potestatē ad maioritatē magnitudinis/bōitatis/virtutis ꝛc̄. ¶ De⁹ hominē fecit de terra: ꝛ feminam fecit ex homine fm ordinē. oportuit ergo ꝙ hominē ex femīa fecisset. ꝛ si xp̄s fuisset fili⁹ hominis ꝛ femie: tertī⁹ modus defecisset: videlicet in producendo hominē ex femīa absq̄ homine. Qui quidē defectus fuisset vacuitas ordinis ꝛ magnitudinis bo-

nitatis ⁊ aliaꝝ. que vacuitas est impossibilis postꝙ est ꝯ bonitatē magnitudinis ⁊ aliaꝝ. ¶ Q⁹ deus sit iam incarnatus.

OPortet ꝙ incarnatio sit cū magnitudine veritatis. vr̄ illa possit esse magnitudo bonitatis. que in ipsa esse nō posset: si esset cum paruitate veritatis. cui paruitati veritatis resisteret magnitudo falsitat⁊ ⁊ malitie. ⁊ sic nō posset esse incarnatio. Et q⁹ ꝓbatum est: ꝙ incarnatio sit: est ergo cū magnitudie veritatis: si deus sit iam incarnat⁹. Q̄m si esset ad incarnandū oēs hoīes qui credunt aut crediderūt: ꝙ iam sit incarnat⁹ sunt in falsitate ⁊ cōtra veritatē credētes vnā ⁊ candē incarnationē. ⁊ sic sunt i malitia ⁊ in pctō/⁊ ad ignē vadūt infernalē. ⁊ sequitur quitas veritatis ⁊ p̄uatio magnitudinis bonitatis in diuina volūtate ptāte ⁊ sapiētia. qō est impossibile. Est ergo de⁹ iam incarnat⁹: vt restauret magnitudineꝫ bonitatis ⁊ veritatis in hoīb⁹: q̄ crediderūt ⁊ credūt ⁊ credent: ꝙ ille sit iā incarnat⁹. ¶ Si de⁹ nō sit incarnat⁹: est ad incarnandū. ⁊ cū foret icarnat⁹ in sua incarnatiōe hoīes locū non haberent ad credēdū ip̄az. q̄si cor opinio foret. ꝙ falsa esset illa incarnatio sicut illa: q̄ preterita est. quē hoīes credebāt eē veram. ⁊ ita libertatē non haberēt ad credēdū: ⁊ esset credulitas ip̄ossibilis fm magnitudineꝫ bonitatis/sapie volūtatis/veritatis/⁊ virtutis. rōne cui⁹ ip̄ossibilitatis esset incarnatio ip̄ossibilis. Est ergo de⁹ iam incarnatus. vt nō seq̄tur ip̄ossibilitas añdicta. ¶ Si de⁹ iā sit incarnat⁹: iustū ē: ꝙ reuerentia ⁊ honor fiat dño iesu xp̄o: ⁊ aplis: martyrib⁹ ⁊ ꝓfessorib⁹: q̄ autēticati sunt/ et q̄ habēt̄ ꝑ sctis. Et si deus nō sit iam incarnat⁹: xp̄s fuit in bethleē natus ⁊ in hierusalē crucifixus: hō falsus. ⁊ oēs ī ip̄z credētes sunt ꝑ ip̄m falsificati. Et sic de⁹ est ꝯ iustitiā ⁊ ꝯ modū incarnatiōis. ⁊ sequit̄ minoritas in deo mie ⁊ pietatis. q̄m oēs xp̄iani/iudei/saraceni ⁊ pagāi vadūt ad infernū. intātū ꝙ de illis de⁹ miam nō hz nec pietatē. Et sic̄ iā incarnatus vt de⁹ magnā mīaꝫ habeat ⁊ pietatē: ⁊ ꝙ scti q̄ credūt icarnationē: remūerati sint de doloꝛib⁹: quos ꝑ fidē sustinuerūt. ¶ Opz ꝙ incarnatio sit cū magnitudine finis ī duratione. sicut est cū magnitudie finis i bonitate sapiētia ptāte ⁊ volūtate. Et si de⁹ nō sit iam icarnat⁹: est finis incarnatiōis ꝯ maloꝛeꝫ magnitudinē duratiōis subiecte magnitudini bonitatis ptātis sapie ⁊ volūtatis. inquātū tp̄s qō ꝑteritū est: vsq ad tp̄s q̄ erit incarnat⁹: nō fuit subiectuꝫ magnitudini bōitatis ī duratiōe ptātis sapie ⁊ voluntatis. Deficit ꝙ duratio formis. ⁊ ecōuerso deficiūt forme durationi. qō est ip̄ossibile. Est ꝙ de⁹ iam icarnatus. cui placeat: ꝙ ip̄m deū hoīem i sua glia ꝑ suam magnaꝫ pietatem videre valeam⁹. ¶ Si de⁹ sit incarnat⁹: est oꝛdo posit⁹ inter primā intētionē ⁊ scōaꝫ. Primā intētionē nouū testm̄ vocam⁹. et scōam intentionē vetus testm̄. qō ꝯcordātiā hz cū nouo successiue ⁊ in ꝓtinua ꝙtitate tp̄is. Et si de⁹ nō sit incarnat⁹: seq̄tur ꝯtrū. ⁊ ē con cordātia ꝙtitatis ꝓtinue in p̄uatiōe. ⁊ est in ꝙtitate discreta. ⁊ hec credentia quam xp̄iani hīt: est falsuꝫ medium si de⁹ non sit iā incarnat⁹. Que siq̄dē discreta ꝙtitas ꝯrietatē edificat inter p̄mā intentionē et scōam ꝯ maiorē ꝯcordantiā: q̄ est in cōtinua quātitate ⁊ idiscreta. Est ergo de⁹ iā incarnat⁹. vt sit maioꝛ cōcordātia ꝙtitatis inter primā intentionē ⁊ secūdam.

¶ Q⁹ dn̄s iesus xp̄s sit natus.

PRobatū est: ꝙ de⁹ sit icarnat⁹. ⁊ ꝓsequētia icarnatiōis fm mediū ⁊ finē seq̄tur p̄ncipiū incarnatiōis. q̄ ꝓna est: ꝙ sit nat⁹. Q̄m si nat⁹ nō esset ⁊ esset icarnat⁹: p̄ncipiū incarnationis mediū ⁊ finis nō ꝓseq̄rētur/⁊ deficeret magnitudo ꝛitati icaruatiōis ⁊ humanitatis. q̄ defect⁹ esset mal⁹ ꝯ bonitatē/⁊ vitiū ꝯ virtutē. ⁊ sic de aliis. Est ꝙ iesus xp̄s nat⁹ hō de⁹: postꝙ hō de⁹ fuit incarnat⁹. ¶ Jesus xp̄s fuit nat⁹ nāl̄r. vt ei⁹ natiuitas eēt mod⁹ cursus nālis q̄ ad natiuitatē hois ꝑtinet. Et nat⁹ fuit ī humana spē. q⁹ fuit hō ⁊ fili⁹ dei. īquātū fuit hō: nat⁹ ē hō/⁊ in spē hoīs: ⁊ hō deificat⁹ nat⁹ ē de⁹ ī deitate. ⁊ ita nat⁹ ē de⁹ ī hūanitate ⁊ hō ī deitate. et sic oportuit eē rōe vnitatis p̄sonalis ambarū nāꝝ. vꝫ diuine nature ⁊ hūane. ¶ Natiuitas xp̄i ita oportuit eē ꝑ locū nālē ꝙtū ad nām hois: sicut

oportuit: q fuerit supra cursum nālē ḡtīs ad nāz diuinā. q̄ ꝓiecta fuit cū nā hūana supra cursuz nālē. ꝛ tō natꝰ fuit iesus xp̄s supra cursum nālē: inquātū dīa nra post ptū xp̄o ꝓmānsit. sicut pus xp̄o fuit in cō= ceptiōe. Nō sicut deitas modū cursus nā lis nō req̄rebat i accipiēdo hūanitatē: vz q̄ trānsiret p locū: ita nō req̄rebat exire de corpe xp̄is locū corrūpēdo ꝛ mediū trānsi= tus. Et talis trānsitꝰ supranālis sūtitudinē habuit cū ꝓceptiōe q̄ fuit supra cursuz nā lē: inquātū iesus xp̄s nō fuit hō hominica tus in suppōsito hūano/sz i dīno suppōsi= to. i q̄ hominicatio fuit ꝓducta ꝛ sustētata. ¶ Oz natūitatē xp̄i ꝓseruare ītētionē ma= tris sue dīne nre et amatūitatē xp̄itatis sue. vt magniꝰ bōitatis dīne sufficeret magnitudi ni volūtatis dīne nre. q̄ ītētionē habuit: q̄ xp̄o ꝓmāeret i ꝑnīo meo ꝛ fine ícarnatōis ꝛ natūitatis filij sui. q̄ sufficiētia bōitatis nō fuisset: si xp̄s de xp̄o nō nasceret. de q̄ xp̄o ne natꝰ ē: vt ꝓmaneret magniꝰ bonitatis i intētiōe xp̄itatis. ¶ Si ihs xp̄s natꝰ sit de xp̄o/ꝛ ꝓceptꝰ fuerit de xp̄o: eius xp̄itas puritas ꝛ sctitas fuerūt i maiori ꝓcordāa bōitatis magnitudis duratiōis ptātis sa piētie volūtatis gr̄ie xtutis ꝛ xitatis. Et si dīns ihs xp̄s nō sit natꝰ de xp̄o: eēt cōcor= dātia i mioritate magnitudis bōitatis et aliaꝝ. q̄ ꝓcordātia mioritatis ē ipossibilis. Est ḡ ihs xp̄s natꝰ i maiori ꝓcordātia vir ginitatis. ¶ Qꝫ ihs xp̄s fuerit mortuus.

Deitas honorauit: q̄tum potuit hūanitatē iesu xp̄i. qm̄ ipaz ma gis honorare nō potuit: q̄tū q ipaz i deitate crearet. i qua fuit ꝓiecta cū filio dei. Oportuit ḡ q hūanitas honora ret: q̄tū potuit deitatē. cū ꝑspitatibꝰ ꝛ de= litijs tpalibꝰ ipaz nō potuit honorare: qm̄ deitas non req̄rit honores ꝑspitatū neq; delitiaꝝ. sz req̄rit: q hō sit paup in h̄ mū= do/ꝛ q sustineat labores ꝛ mortē ad ho= norādū ipaz. Oportuit ḡ q xp̄s īquātum hō moreret. vt hūanitas deitatē honora= ret: ꝛ vt eēt exēplum alijs ipaz honorādi. ¶ Jesus xp̄s fuit mortuꝰ ad dāndū exēplū q; ipe erat hō mortal' ꝓpter originale pctm̄. erat tm̄ imortal': īquātū sustētatꝰ fuit i dei tate. Et mortalis fuit: vt cū sua spāli mor talitate gn̄al' mors moreret. Que siq̄dem mors ghialis devicta fuit: qz ille p quē to= tus mūdus creatꝰ fuit: sustulit passionē. vt mūdus eēt recreatꝰ. Que q̄dē spāl' passio ad auferēdū culpā ghialē sufficit. sicut suf= ficit finis ghialitati mūdi. q̄ fuit creatꝰ ad finē xp̄i ꝛ ꝓpt illū. Et i h̄ passu ꝓbatū est: q̄ mūdus recreatꝰ ē p mortē xp̄i. quā esse oportuit: vt mūdus p ipaz recreatꝰ fuisset/ ꝛ vt ad finē ꝓpt quē fuit creatus: rediret. Nō si mūdꝰ i euiternitate devitatꝰ fuisset a fine: ꝓpt quē creatꝰ fuerit: magniꝰ boni tas ꝛ cetere fose dīne fini creatiōis defice rēt. qđ ē impossibꝫ. ¶ Probatū ē: q mūdꝰ a fine devitatꝰ exīstit ꝓpt originale pctm̄. vo luit ḡ ihs xp̄s mori: vt sua mors eēt rō suo ppl'o: p q̄ mortuꝰ fuit: vt ipz diligeret: q̄ q= dē rō nō posset eē in ita magna magnitu= dine amabilitatis: sīc fuit p mortē. qm̄ pa= stor magis diligere nō ꝑt suas oues: sicut cū morīt ꝓpt bonū illaꝝ. Et qm̄ ihs xp̄s suū ppl'm dilexit i magniꝰ amatūitatis: mo ri voluit rōe magnitudis amabilitatis. Et in h̄ passu ꝑt hō cognoscere: q ihs xp̄s susti= net: q in mūdo sint saraceni ꝛ pagani. vt xp̄iani hēant magnā māz amabilitatis/ēt vt in illa vtant magna amatiuitate. ita q ipi sustineāt labores ꝛ mortē. vt infideles ad deū ꝙuertere possint/ꝛ trā sctām recu= perare. Et iō dīns papa et eiꝰ frēs dīni car= dinales malefaciūt/ ꝛ alij prelati: q̄ nō nu triūt xp̄ianos ad moriēdū p dño nro iesu xp̄o/ꝛ ad vtēdū magna amatūitate. ¶ Je= sus xp̄s ꝓncipiatꝰ fuit hō ad honorādum deū amādū ꝛ ei seruiēdū: ꝛ in medio stetit deū honorādo ꝛ amādo: inquātū fuit hō: ꝛ h̄ tātū: quātū potuit. Oportuit ḡ: q i fi= ne ꝓpleret magnū honorē ꝛ magnā ama= tiuitatē ꝛ amabilitatē. sz h̄ eē in fine non potuit: si nō moreret ad honorādū deita= tē. qm̄ finis nō eēt sīlis ꝓnīo ꝛ medio cū ma gnitudie amatūitatis ꝛ amabilitatis. quē finē oz eē: vt rīdeat nature ꝓncipij ꝛ medij ꝑm q̄titatē ꝓtinuā magnitudis hūane ama= tiuitatis ꝛ amabilitatis. Est ḡ ꝓbatū: q ihs xp̄s crucifixus fuit ꝛ mortuꝰ. ¶ Jesus xp̄s mortuꝰ fuit inquātū hō/ nō inquātuz deꝰ. Sicut sctus petrꝰ q̄ fuit mortuꝰ īquā tū corpꝰ/nō aūt inquātū aīa. Et ēt corpus xp̄i exīns i cruce mortuū fuit: inquātū aīa ipm dimisit. ꝛ nō mortuū: inquātū deitas

ab ipso nō recessit. Hec ꝓfictio diuine natureꝫ hūane dissoluta fuit. Remānsit ergo iesus viuus ꝫ mortuus sine ꝺdictiōe. qm̄ mortuꝰ fuit fm mortalitatē hūanā: viuus fuit: fm q̄ fuit deificatꝰ i vita deitatis a q̄ vita discedere nō pōt. Et idē sequit: q̄ in cruce deꝰ mortuꝰ fuit/ꝫ nō fuit mortuus sine ꝺdictiōe. mortuꝰ fuit: inquātū hō deꝰ q̄ inquātū hō fuit mortuꝰ: nō fuit mortuꝰ inquātū deꝰ hō: q̄ inquātū deꝰ nō fuit mortuus. Idcirco mors xp̄i extitit fm cursuꝫ nālem: ꝫ remānsit viuꝰ supra cursum nālē. Et ita sibīmuicem respōdēt articuli incarnatiōis natiuitatis ꝫ passionis fm naturā hūanā ꝫ supra cursum nālē illius. Et hec cōsideratio delectabilis ē ad ꝓsideradū. ¶ Q̄ iesus xp̄s descēdit ad inferos.

Anima iesu xp̄i descēdit ad iferos: vbi erāt adā ꝫ scti pres: q̄ de hac vita ꝑterierūt: qs p suā mortē redemit. ꝫ ad illos descendere voluit: vt eis maiꝰ gaudiū de eoꝝ redēptiōe exhiberet. Q̄m̄ maiꝰ gaudiuꝫ fuit p dīm q̄ per nuncium. ꝫ quia redēptio fuit magna: oportuit q̄ manifestaretur cum maiori hilaritate ꝫ cū maiori veritate. q̄ q̄dē maior ⁊itas multomeliꝰ mānifestata fuit p illū: q̄ redēptionē fecit: q̄ p aliquē aliū. ¶ In h̄ q̄ aia xp̄i ad iferos descēdit: que erat cū deitate vnita: adā ꝫ ꝓphete deum viderūt ꝫ cognouerūt in aia xp̄i: quē cognoscere nec videre poterāt p aliū: cum q̄ deitas ꝓficta non erat. Et ita ꝑtē hoīs viderūt: vꝫ aiam. ꝫ filiū dei viderūt in illa. Per quā visionē maior ꝓstātia siue certitudo de eoꝝ redēptiōe fuit mltiplicata. p pter quā maiorē certitudinē oportuit q̄ aia xp̄i ad iferos descēderet ꝫ q̄ ab illis locis sctōs auferret. Aia xp̄i ad iferos descēdit ad significādū ꝫ oñdēdū victoriā: quā xp̄s hūit i cruce. i q̄ gen̄ hūanū suo ꝓ̄pio sanguīe redemit. Et significabat q̄ i inferno afflictiōem nō hūit de penis: q̄ i iferno erāt. ꝫ hui⁹ significatio fuit signū ꝫ mānifestatio ꝓphetis ꝫ sctis: q̄ culpa pcti originalꝫ ꝓsumpta erat: postq̄ aia (q̄ erat eis sīlis) i loco vbi erāt passionē nō hūit. ¶ Et dānati maiorē penā hērēt: descēdit aia xp̄i ad iferos. q̄m̄ i illa mānifestata fuit victoꝝ: quā hūit in salnādo illos: q̄ i iesu xp̄o crederūt/remanētib⁹ i iferno ꝑpetue illis: q̄ sibi aduēti negauerāt. Quare sicut iustis fuit maior gl'ia ei⁹ repētatio: ita oportuit q̄ iniustis fuisset maior pēa. ¶ Sicut ih̄s descēderevoluit devita ad mortē in cruce: ita descēdere voluit de vta acq̄sita i cruce p mortē suā ad mortē sctōꝝ: q̄ ꝓ̄pt originale pcti in tenebris extiterūt. Et h̄ ita esse oportuit: vt ei⁹ descēsus eēt in magnī bonitatis charitatiꝫ ꝫ hūilitatis. Sꝫ h̄ eē nō potuit: si ih̄s xp̄s ad iferos nō descēdisset.

¶ Q̄ iesus xp̄s a mortuis resurrexit.

Maior finis bonitatis magnitudinis: ꝫ aliaꝝ ꝓsistit i hoīe q̄ in aliq̄ suaꝝ ꝑtiū tm̄. Idcirco oportuit: q̄ dns nr̄ ih̄s xp̄s resurrexisset: vt maior finis veniret. Q̄m̄ si non resurrexisset: oporteret q̄ in illo eēt aliq̄ culpa: q̄ maiorē finē ipediret. Que q̄dē culpa in xp̄o eē nō potuit. qr ꝓfictꝰ ꝫ psonatꝰ ē hō i deitate ꝫ in illa fustētatꝰ. ¶ Iesus xp̄s resurrexit: vt eēt hō ex aīa ꝫ corpe sicut fuit: añ q̄ moreret. Et q̄n̄ mortuꝰ fuit: hō fuit: iquātū filiꝰ dei erat hō. sꝫ nō erat hō: inquātū aīa nō erat in corpe. Et qr filiꝰ dei voluit esse hō de aīa ꝫ corpe constitutꝰ: iesus xp̄s resurrexit: vt dīna volūtas assecuta fuisset hoc q̄ volebat. q̄ assecuta nō fuisset: si iesus xp̄s nō resurrexisset de morte ad vitā. ¶ Qr ih̄s surrexit a mortuis: signuꝫ fuit: q̄ cōpleuerat i cruce victoriā ꝺ originale pcti. Et si ih̄s xp̄s nō resurrexisset: signuꝫ fuisset q̄ victoria nō erat cōpleta. Quare oportuit: q̄ dns ih̄s xp̄s a mortuis resurrexisset. nō tm̄ p aliū/sꝫ p seip̄m. q̄m̄ sicut filiꝰ dei p se icarnatꝰ fuit: ita p se aia xp̄i reduxit in suo corpe: de q̄ exiuit. ¶ Iesus xp̄s resurrexit: vt eēt exēplū ꝫ signū gn̄alis resurrectiōis hoīm: q̄ vētura ē. Idcirco posuit hoīes i maiori spe resurrectiōis p suā resurrectionē. ꝺ quā maiorē spē fuisset: si nō resurrexisset. ꝺ maiorē spē ih̄s xp̄s non potuit eē fm magnitudinē bonitatis iustitie ꝫ charitatis. ¶ Si iesus xp̄s a mortuis nō resurrexisset: fuisset suū corpꝰ i terra/ꝫ aia i celo. ꝫ suū corpꝰ ꝑuilegiū nō habuisset in magnī bonitatis gr̄ie ꝫ volūtatis supra corpa alioꝝ hoīm. Qd̄ q̄dē ꝑuilegiū necessariū est: q̄ ih̄s xp̄s habeat rōe cōiunctionis diuine nature ꝫ humane. in

qua cõiunctione est natura humana dñi nri ihesu xp̃i exaltata i maiori magnitudine bonitatis glie finis ⁊ voluntati ꝯ aliqua aliaꝝ creaturarũ. Resurrexit ergo a mortuis dñs noster iesus christus.

¶ Qꝫ iesus xp̃s ad celos ascendit.

In celo empireo sunt aie sctõrum. ibi deũ ꝓtẽplant ⁊ vidẽt facie ad facie ⁊ oculo spiali ad oculũ. ⁊ in hac vita mortali nulla aia deum ꝓtẽplari neꝙ videre põt sine medio: vꝫ sine spẽ fantastica. Est ꝫ nobilior ille locus supior ꝯ locꝰ istꝰ vite mortalis. Oportuit ꝫ ꝙ ihs xp̃s sum corpus ascẽderet ad illas summitates siue altitudines: i qbꝰ ẽ nobilior locus. Qꝫ h eẽ nõ potuit: si iesus xp̃s ad celos nõ ascẽdisset. ¶ Ascẽdit ihs xp̃s ad celos: vt gl'iam daret sctis. qm̃ ꝑ suã visionẽ maiorẽ hñt gl'iam. ⁊ si ad celos nõ ascendisset: hẽrent minorẽ. ⁊ sic dñs nr ihs xp̃s foret ꝏ maiorẽ gl'iam: ⁊ hẽret magnã concordantiã cũ minori gl'ia. qꝺ est impossi. cũ ita sit: ꝙ gl'ia ⁊ maioritas hẽant cõcordãtiã in magnitudine bonitatis ⁊ aliaꝝ. qm̃ dñs iesus ad celos ascẽdit: aias sctõrũ posuit in maiori spe resurrectõis. Qm̃ in hoc ꝙ viderũt dñꝫ iesum xp̃m ꝙ a mortuis resurrexit: meliꝰ eis reuelata fuit ⁊ significata gñalis resurrectio. per quã maiorẽ reuelationẽ ⁊ sigtionẽ sctũ maiorẽ gl'iam habuerũt ⁊ maiorẽ spẽ resurrectiõis. ¶ Dñs nr iesus xp̃s genꝰ hũanũ recreauit/ ⁊ traxit aias sctõꝝ de inferno: qꝫ iuerũt in paradisum. Cũ ita sit: ꝙ paradisus sit locꝰ: vbi attigit finis: ꝓpꝫ quẽ mũdus fuit creatꝰ. Idcirco ista vita in qꝫ suꝰ: ẽ in ꝑn⁹ ⁊ i medio. ⁊ alia vita ẽ in fine. Qm̃ si aie sctõrum irẽt ad paradisum: dñi oportuit ꝙ aia iesu xp̃i iuisset/ ⁊ suũ corpꝰ ascẽdisset. cũ ita sit: ꝙ ipe sit finis ⁊ ꝙplementũ restauratiõis illarũ aiaꝝ. ¶ Dñs iesus nobilior est rõe diuine nature ꝯ rõne hũane. ⁊ ideo si ad celos non ascẽdisset: diuina nã iniuriata fuisset in hũana. Et idẽ est de aia ⁊ corpe. cũ ita sit ꝙ aia sit nobilior ꝯ corpus. Sicut si olea qꝫ inserta est i oleastro: mitteret suã naturam inferius / ⁊ nã oleastri supra ascenderet: ita ꝙ olivas faceret in specie olee. qꝫ sicꝺez olive essent de spẽ oleastri et nõ de olea. Jesus xp̃s ergo ascẽdit ad celos: vt in ipo inconuenietia antedicta non fuissent. ¶ Deus est bonꝰ: ⁊ sua bonitas est ei ratio: ꝙ agat bonũ. ⁊ deꝰ est magnꝰ: est ergo sua bonitas ratio deo: ꝙ agat magnũ bonũ. sua bonitas ꝫ nõ est ei ratio: ꝙ agat parũ bonum ⁊ non magnũ. postꝯ est magna deitas: bñfacere nõ potuit humanitati: quã assumpsit: si ipam in locis in qbus nõ attingunt magna: sed quaⁱte nuisset. Ascẽdit ꝫ ipsa gl'iosa hũanitas iesu xp̃i ad loca: vbi magna bõa attigunt.

¶ Qꝫ iesus xp̃s sit iudex i die iudicij.

Oportet ꝙ dies iudicij sit de hoibus bonis ⁊ malis: vt seqt̃ finis entiũ: qꝫ creata sunt. Qꝺ sicꝺẽ iudiciũ itelligi ꝛvideri ⁊ audiri. qm̃ sine intelligere videre ⁊ audire nõ eẽt finis i magnitudine bonitatis ☧itatis ⁊ aliaꝝ. ꝛz ꝫ ꝙ iudex sit deꝰ ⁊ hõ. Opꝛ ꝙ sit deꝰ: vt iudiciũ intelligat in magniᵉ ☧itatis. ꝛz ꝙ sit hõ: vt iudex videat/ ⁊ ꝙ eiꝰ iudiciũ audiatur. Idcirco ꝛz ꝙ gẽtes ꝓgregent̃ in vno loco: vt iudicẽ videre possint ⁊ audire. sed hoc esse non posset: si iesus xp̃s non eẽt iudex. Judicabit ergo dñs iesus bonos et malos in die iudicij. ¶ Oportet ꝙ iudiciũ sit in quãtitate continua principij medij ⁊ finis. Et quia quantitas in diuersis remanet quãtitatibꝰ distinctis sustentata per differẽtiã: qꝫ est inter principiũ medium et finem: ꝛz eẽ iudiciũ: ꝑm ꝙ pertinet ad ꝑnm medium ⁊ finẽ. Qm̃ si dñs nr ihs xp̃s sit iudex: est eiꝰ iudiciũ de ꝑncipijs. vicꝫ de hoc qꝺ spectat ad honorãdũ deitatẽ ⁊ humanitatẽ cum illa coniunctaꝝ. Et idem ẽ de medio. cũ ita sit: ꝙ iesus xp̃s in quantũ hõ est mediũ inter deũ ⁊ suũ ꝓpm. Et idẽ ẽ de fine. cũ ita sit: ꝙ oĩa entia creata sint ad honorãdum deũ ⁊ humanitatem xp̃i. Erit ergo iesus xp̃s iudex in die iudicij.

¶ Dñs iesus xp̃s erit iudex: vt sit maior gloria bonoꝝ/ ⁊ maior pena malorꝝ. Quoniam magna gloria est bonis: ꝙ ipi videant: ꝙ ille qui erit eis similis: dabit iudicium et vocabit ipsos ad gloriam perpetuam. Et magna pena erit malis: qui videbunt ita magnaꝝ potestatez hominis: que ipsos iudicabit ad penam perpetuam. et quia iudicium oportet esse in magnitudine veritatis: maior erit: inquantũ

dabit maiorē glām bonis/ et maiorē pe-
nam malis. Opz ergo q dñs ihesus xp̄s sit
iudex. Unus idem calor magn⁹ est in vno
subiecto/ t parvus i alio. sicut calor ignis
q est magn⁹ in pipere/ t parvus in aniso.
magnus est i pipere: qz recipe pōt magnū
calorē. parvus ē i aniso: qm̄ nō est de suis
ꝯditiōib⁹: q possit eē subiectū magno ca-
lori. Modo sīl erit de maiori iudicio. qō
erit i fine mūdi. Qō siqde iudiciū nō pos-
set esse magnū: si nō eēt aliqō magnū sub-
iectū. in q sustētatū eēt. Magnū subiectū
nō posset esse: si ille qui dabit iudiciū: non
esset prim⁹ iudex t maior: q possit esse. vi-
ctum deus nō sit corpus: si ipse iudiciū da-
ret per vocē/ t vox de ipso non esset/ et vox
non esset pars illius: ille qui loqueretur.
nō esset iudex prim⁹: imo esset meditū. t sic
iudiciū non posset esse magnū: qm̄ subie-
ctū non hēret: in quo posset esse magnuz.
Oportet ergo q ille iudex q iudicabit bo
nos et malos: sit ille idē qui loquetur: in-
quātum dabit iudiciū. sed hoc eē nō pos-
set: si de⁹ non esset homo. Jesus xp̄s ergo
iudicabit. qui inquantū hō erit ille idē: q
loquetur. t inquātū deus erit primus iu-
dex. t sic iudiciū erit magnum. ¶ De ma
gnitudine iudicij est: q ille qui iudicat: sit
finis iudicij. t q ille q iudicat⁹ ē: se habe-
at ad illū finem ſm magnitudinem boni-
tatis t cōcordantie iudicis t iudicati. Et
idem sequitur ſm magnitudinē malitie t
contrarietatis illorū: qui deliquerūt con-
tra iudicē. Oportet ergo q dñs noster ie-
sus xp̄s sit iudex. cum ipse sit finis: inquā-
tū deus t homo oīm entiū creatorum. ad
quē finem se habēt iusti cū magnitudine
bonitatis et concordantie/ t mali qui ip̄z
ostendunt: cū magnē malitie t ꝯrietatis.

¶ De fructu arboris apostolicalis.

FRuctus arboris apostolica-
lis est ille: in quo colliguntur
omnes fructus aliarū arbor.
de quib⁹ dictū est. Qm̄ oīa
quotquot sunt in hac vita pre
senti ſm diuinam ordinationem: quā de
us posuit in creaturis istius vite: in qua
sumus: se ita dirigunt ad arborem aposto
licalem et generalem sicut plures linee ad
vnū pūctū ex illis pstitutum et cētrum: in
quo sibi⁹ nuicē obuiāt t sibi hsit cōpleme-
tū. sicut plures ptes in suo toto. ¶ Fru-
ctus aplicalis est salua° gentiū t ordinatū
ministeriū. vt de⁹ recolat̄ itelligat̄ t ame
tur. honorēt̄ t ei seruiat̄ plusq̄ alicui alij.
Et iste fruct⁹ aplicat̄ē ita nobil' t de ita
nobilib⁹ cōditionib⁹: q reqritvnā psonā
cōem: q sit ei⁹ cultor/ t habeat dñiuz sup
oēs hoīes. Inter quē cultorē t fructū opz
eē ita magnā cōcordātiā i magni° bōita-
tis: sctitatis: virtutis: t vitatis: q maior
eē nō possit. vt maioritas nō deficiat ma-
gne pcordātie/ t q pcordātia nō sit i mio
ritate magnitudinis: bōitat̄: sctitat̄: vir-
tutis: t vitatis. q si eēt: iniuriati essent
oēs fruct⁹ aliaꝝ arborū i miori pcordan-
tia. q̄ iniuria eēt p magnitudinē bōitat̄ t̄.
¶ Fruct⁹ arboris elat̄is ē res elat̄a. sicut
petra: pomū: equ⁹: piscis: grus: hō: aurū:
ferrū: t sal. t sic de alijs metallis. Et oēs
isti subiiciūt̄ fructui aplicati ita: q oīa elā
ordināt̄ p rectā lineā res elat̄as: q̄ seruiūt
dño aplico: q p illas tractare possit salua
tionē gētiū/ t ad euitādū dānatiōez illaꝝ
t ad faciēdū deo honorē. Per petrā intel
ligim⁹ edificia cameraꝝ turris castri t ci
uitatis. p equū instrumētū: vt milites sint
brachia ecclie sctē. p gruē oīa volatilia ad
vsum dñi pape subimissa. t idē de piscib⁹.
etiā de auro t ferro. p q̄ō intelligūtur ar-
tes mechanice. t p sal saporem cibarioꝝ.
Et idē intelligit̄ i fructu arboris vegetal'
t sensualis. sicut pomū: q̄ō ē necessariū ad
hūdū saporē. vt appetibile sit ad comedē
dū. ex quo vita sequi possit t sensatū. q̄ ē
fruct⁹. p quē possint esse scīe mechanice t
liberales. Et idē est de imagīabili hūana
li t de morali arboribus. vt cū virtutib⁹ col
ligat̄ fruct⁹ in fructu aplicali t etiā ipali
vt impator pacē tenere possit in mūdo et
destruere infideles rebelles mādatis sctī
pūis aplici. vt fruct⁹ colligat̄ sub sua ad-
ministratiōe. Etiā q̄nta essentia ē ei⁹ fru-
ct⁹. vt sit fruct⁹ aplicat̄. Quis q cogitare
posset vl scribere nobilitatē fruct⁹ arbor
aplicat̄? Jdcirco oz: q hmōi fruct⁹ nobi-
lē habeat pastorē. Quare q̄n cardinales
papā eligūt: p suo posse deberēt ꝓportio
nare cultorē fructui. t papa elect⁹ in illa
ꝓportione seipsum conseruare.

Arbor celestialis. Fo.lxxxv.

¶ De arbore celestiali. Summarium.

ARbor celestial' assr dicit i septē ptes. vz in radices/truncū/brā-chas/rāos/fo⁹/flores/ꝛ fruct⁹.
¶ Radices sunt principia/generalia ex-cepta contrarietate.
¶ Truncus sunt celi.
¶ Branche sunt duodecim signa.
¶ Rami sunt planete.
¶ Folia sunt accidentia celestia.
¶ Flores sunt actus celestes.
¶ Fructus sunt res create inferiores.

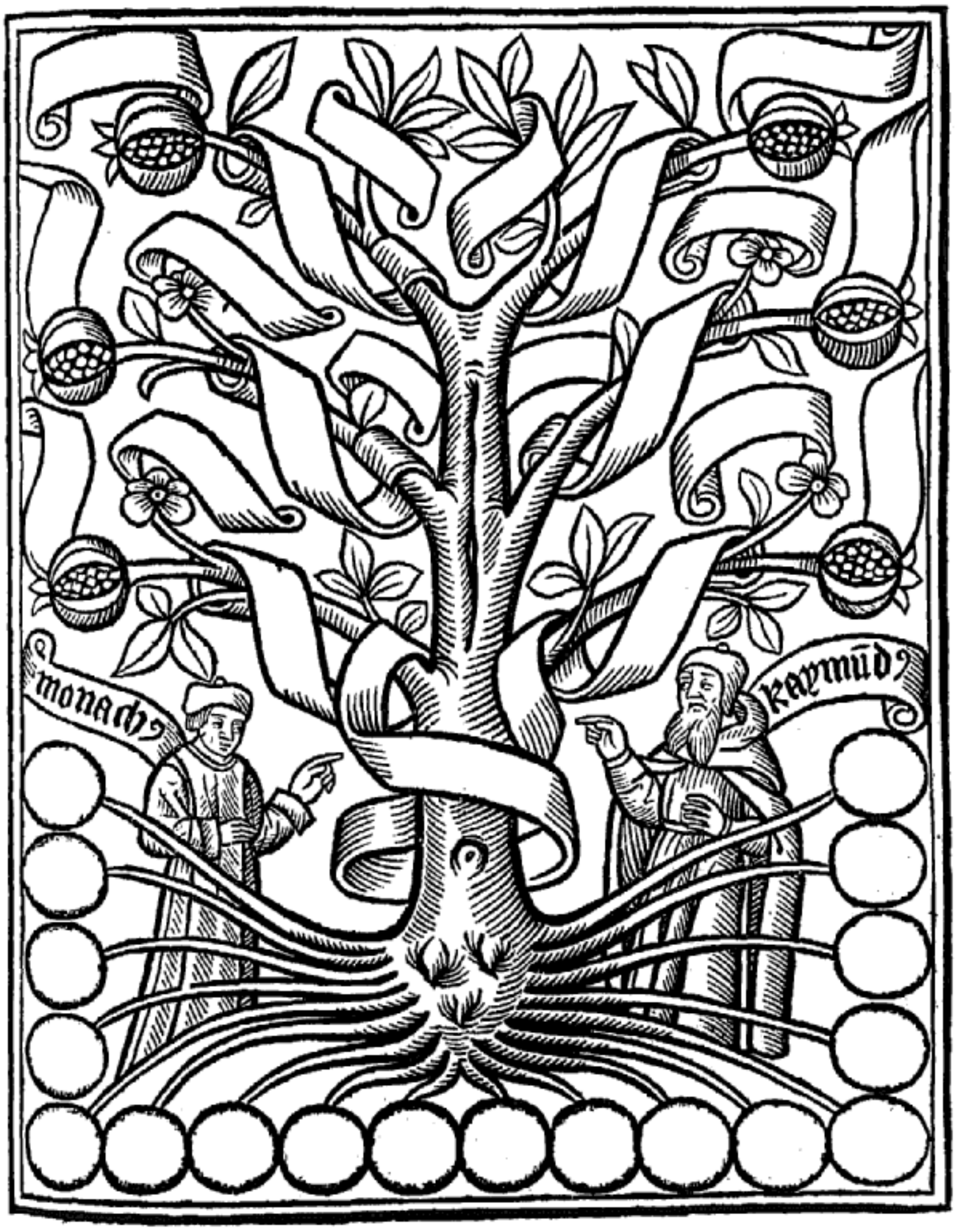

Arbor celestialis.

¶ De arbore celestiali.

Hec arbor celestialis dicit̃ i septẽ ptes.vz radices/trũcũ/ branchas/ramos/folia/flores/t fructus.

¶ De radicibus arboris celestialis.

Quam deus creauit mũdũ:creauit vnã bonitatẽ gñalẽ de nã corpali.t idẽ est de magnit̃/ duratiõe/ ptãte/ vno ictu/t vno appetitu:t sic de alijs pncipijs pmis t gñalib9 : q̃ sunt de corpali nã. Et q̃dlibet pn̄ diuisit i duas ptes.vna ps ẽ de q̃nta eẽntia.alia ẽ de gt tuor subijs mũdi.ex qb9 arbor el'alis cõstit. Et sic vna bõitas gñalis diuisa est in plures bõitates.vna bonitas est de q̃nta essentia.t alia est de essentijs inferioꝛib9. Et hec talis corpalitas ita gñalis fuit:vt bonitas superioꝛ t bõitas iferioꝛ haberẽt nãliter maioꝛẽ pcordãtiã.Et idẽ ẽ de magnitudine t magnitudine t ceteris formis primarijs/p̃rietate excepta.qm̃ p̃rietas gñalis posita nõ fuit i pncipijs superioꝛib9:vt nõ essent p̃ria inuicẽ q̃dã cũ alijs: nec ꝙ in ipsis esset gñatio nec corruptio nec ꝙuatio formaꝝ antiquarũ t renouatio formaꝝ nouaꝝ.Et iõ ꝓtrarietas generalis est sustẽrata in istis quattuoꝛ substãtijs mundi.q̃ sunt brãche arboris el'alis. rõne cui9.s.p̃rietatis el'a sunt p̃ria inuicẽ q̃dã cũ alijs.vt sit generatio t renouatio nouaꝝ formaꝝ.t hoc fm ꝙ i illa dictũ ẽ. Sunt g radices arboꝛis celestialis bonitas/magnitudo/duratio/potestas/instinctus nãlis/t appetit9/Vt9/Vitas/delectatio/differẽtia/pcordãtia/pncipiũ/mediũ/finis/maioꝛitas/equalitas/t minoꝛitas.

¶ Per bonitatẽ arboꝛ celestialis ẽ bõa: t p bonitatẽ hz rõnẽ ad bonũ motũ/t hz operationẽ bonã influẽtiã impressionẽ t restaurationẽ.Et per magnitudinẽ ẽ magna in extẽsitate t corpoꝛalitate.t p duratiõnẽ durabilis est.t p potestatem potẽs. t per sapientiã sue ptes instinct9 hñt naturales ad finem:ppter quẽ sunt.t p appetitũ illos fines desideraꝛant.t p virtutes ipsos perficiũt t attingũt cũ iuuamine motus.qui est instrumentũ ad illã attinctionẽ.t p Vitatẽ sunt sue influẽtie vere nãr. t p delectationẽ delectãtur supioꝛes formeꝝ ad dandũ similitudines suas istis formis inferioꝛib9.t per dfiaz sunt differẽtes radices/t q̃dã radices q̃sdã facilit optiões t influẽtias:t alie radices alias hñt opatiões.t p pcordãtiã ẽ pcordãtia iter radices.t per pncipiũ sunt radices pme cause istis inferioꝛibus.t p mediũ hñt mediũ i seipsis.sicut in bonitate solis:in q̃ est bonificare mediũ inter bonificatiuũ t bõibile.t sol q̃ est mediũ inter saturnũ t lunã.Et p finẽ cãe supioꝛes se hñt ad obim q̃ ẽ fin corpalitatẽ gñationẽ t corruptionẽ istaꝝ reꝝ inferioꝝ. q̃ necessarie sunt ad vitã hois t sciaz ipsi9 t ad cognoscẽdum deũ recolẽdũ honoraãdũ t ei seruiẽdũ. Et p maioꝛitatẽ sunt q̃dã radices pncipia maioꝛa i q̃busdã regionib9 q̃ in alijs/t in q̃busdã el'atis q̃ i alijs.sicut saturn9: q̃ maioꝛẽ hꝫ virtutez in autumno q̃ i vere. Et per equalitatem principia superioꝛa sunt equalia simpliciter in bonitate duratione ptãtet ceteris.Et per minoꝛitatem est influentia aliquoꝛuz minoꝛ q̃ alia/alicuius q̃ alterius.sicut i anglia:in quo sol non hꝫ ita magnamvirtutem in luna sicut in india . Est ergo quelibet formaꝝ q̃ sunt superius:ratio fm suũ ꝓpriuz esse ad causas inferioꝛes/t fm q̃ cause supius miscentur adinuicẽ:miscetur influẽtia earum t illarũ virt9 in istis causis inferioꝛibus motis.

¶ Q̃si pncipia gñalia in pncipio creatiõis mundi fuerũt diuisa/t q̃dam partes supra posite fuerunt/t q̃dam hic inferius:vt dictũ est:fuerũt ptes supioꝛes denudate de multis naturis t ꝓpietatib9:quas hñt partes inferioꝛes.Sicut bonitas firmamenti:que depurata fuit t denudata de ponderositate/caloꝛe/ humiditate / frigiditate/t siccitate /duritie/t mollicie/asperitate/t lenitate/amaritudine/t dulcedine/alteratione/generatiõe/t corruptiõe.Et idẽ est de alijs partib9 firmamẽti.

¶ De trũco arboris celestialis.

Truncus arboris celestial' est sicut pellis extensa circulariter.t est corp9:qđ tenet a spera ignis vsq; ad superficiẽ:q̃ superioꝛ est q̃ aliqua alia.intra quã omnia corpalia p̃tinent.q̃ siqui-

dem supficies termin⁹ est: in quo trūcus celestialis terminat. ⁊ est de suis ptib⁹: vz de suis radicib⁹. ⁊ nō participat cū alio corpe supiori. ¶ Trūc⁹ cōpositꝰ est ⁊ pfusus de suis radicib⁹. ⁊ ita aīat⁹ ē ala motiua. sīc trūc⁹ arboris ēalis elatiua/⁊ vegetalis vegetatiua/⁊ sensualis de sensitiua. ⁊ iō su⁹ finis ē mouēs mobile ⁊ motū. ḡre suus mot⁹ ē rō oīb⁹ corpalib⁹ motib⁹ inferiorib⁹. ⁊ sue partes sunt oēs obliq̄. ſ. circulares. sicut sua bonitas: q̄ facit arcū ex bonificatiuo bonificabili ⁊ bonificare. ⁊ sicut sol: q̄ facit arcū ī die: q̄ est supra terrā: de oriēte meridie ⁊ occidēte. quare succesſiue fit mot⁹ cōtinue. sicut sua bonitas in magnitudie/⁊ magni⁹ ī bonitate. ⁊ sic de alīs ptib⁹ trūci. Et iō bonitas q̄ ē ī rectitudine oriētis: hz appetitū ad magnitudinē q̄ est ī occidēte: q̄ est bonificabilis. est mot⁹ ī bonificare extēsus de oriēte ad occidētē. q̄ q̄dē oriēs ⁊ occidēs iudicantur ſm diuisiōes diei ⁊ noctis: ⁊ intātū sicut sunt rectitudies trūci ēalis. ſm respectū sunt plura oriētia ⁊ occidētia ⁊ plures meridies. sicut oriēs qđ est vnū: inquātū sol oriꝝ ī hierusalē. ⁊ ē aliud: inquātū oriꝝ in sicilia. ⁊ est aliꝺ: inquātū oriꝝ ī norwegia. ⁊ sic de alīs ptib⁹ trūci ēalis Et idē sequitur de meridie ⁊ occidēte. Et in hoc passu cognoscīꝝ: ꝙ firmamētū hz quietē in motu sicut lapis ī statione ⁊ i suo cētro. ℞m sicut pluuia que cadit p aerē: se mouet ad existendū ī loco vbi non se mouet nec mouetur: ita oēs partes firmamēti se mouēt ad monēdū. vt sit mouēs mobiꝝ ⁊ mot⁹. ⁊ iō su⁹ mot⁹ nō cessat. ¶ Trūc⁹ celestialis se mouet in circuitu. ⁊ trūcus elemētalis stat in medio. ⁊ ſm rectitudines trunci elemētalis ⁊ trūci celestialis partes amborum truncoꝝ se respōdent. quēadmodum sī trūcus elementalis habeat īdigentiam in aliqua suarū partiū: trūcus celestialis in cōtiguatione quā habet cū elementali: influit ⁊ complet ⁊ satisfacit elementali sicut bonitas supior bonitati īferiori/et magnitudo supra magnitudini inferiori. Etiam sī trūcus elementalis habeat indigētiam de calore ſm regionem orientis cōtra frigiditatem: que est in regione occidētis: sol qui est instrumentū ⁊ brācha multiplicat cū suo splēdore: ita calorē illi⁹ regionis: sicut ignis cū suo calore calorē: qui est ī aqua tūc qſi illā calefacit in olla aut ī vētre equi: qui aquā potauit. aut in folio cucurbite: qđ recipit rorē de nocte. ⁊ sic de alīs rebus sīlibus istis. Et hoc facit sol rōe sue bonitatis magnitudinis ⁊ aliaꝝ. ¶ Scōm ꝙ exēplū dedimus in branchis arboris sensualis: quō potētie se hñt ad obiecta p lineā cōtinuā ēlatam: q̄uis potētia ad obiectū non vadit/nec obiectū venit ad potētiā: inquantū sunt ī discreta q̄titate: ⁊ actus fit p naturā ambaꝝ q̄titatū: vz p continuā ⁊ discretā: ita trūc⁹ celestialis ⁊ trūcus ēalis se respicīt ſm continuā q̄titatē ⁊ discretā. q̄uis supior trūcus in inferiorē nō intrat/nec trūcus inferior intrat in superiorē: inquantū hñt discretā q̄titatē: sed in fluētia supior venit inferius rōe cōtinue q̄titatis gn̄alis: in qua sunt ambo trūci. sicut in vna bonitate gn̄ali ⁊ corporali/⁊ vna magni⁹ corporali gn̄ali. ⁊ sic de alīs. Et ī illa linea gn̄alitatis fit opatio in impressione. ſm ꝙ dedimus exēplū in branchis arboris sensualis. Et ī hoc passu cognoscīꝝ: ꝙ lux solis hic inferi⁹ nō descendit: sed ei⁹ sīlitudo accipīꝝ ī supficie arboris ēalis. q̄ ipam hic inferi⁹ repsentat p cōtinuā q̄titatē lucis. Et idē est de bonitate tauri ⁊ de ei⁹ motiuitate: que accipīt̄ur in bonitate ignis ⁊ in motiuitate illius. Et eius sīlitudo apparet in bonitate piperis/⁊ in motiuitate flāme. ⁊ sic de alīs sīlibus istis. Et hec pīa multū delectabilis est ad intelligendū. ⁊ ēst via ad cognoscendum multa secreta naturalia. ¶ Trūcus arboris celestialis sentiri nō pōt: q⁹ cōfusus est. ⁊ ei⁹ color sentīꝝ in stellis fixis ⁊ erraticis. ⁊ eius figura circularis est/⁊ est causa ad oēs circularitates sīue circulares figuras corporales. sed illa figura nō potest videri/⁊ consistit de partibus triāgularibus existētibus in linea obliqua: vt dictū est. Et ideo est causa ad triangulos inferiores. sicut ad triangulū: qui est de igne aere ⁊ de terra. ⁊ ſm respectū rectitudinū trūci ēalis respondet ad figuram quadrangularem: sicut meridies ⁊ media nox: que se respicīt̄ p lineā

corporalem generalē.t orīēs t occidens ſīr.Et ideo ſunt quattuor impreſſiones regionū:q̄ rīdent ad quattuor q̄dratos. ex quib⁹ cauſant q̄drāguli īferiores.t ex illis exeūt triāguli.qr q̄drati gīales in ſituatiōe triāgulari ſunt aſſituati. ¶ Trūcus celeſtialis nō eſt leuis nec pōderoſus. qm̄ ē de lineis oblīq⁹ t rotūdis.q̄ ſimplr ſm ſe nō hīt ſupi⁹ nec īferi⁹.ſīc̄ circul⁹: q̄ nō hz p̄incipiū neq⁹ finē ſm aſſituatiōem. Nec trūcus celeſtialis eſt corruptibil' nec gīabil':verūtm̄ ē cā gīatiōi t corruptiōi īferiorib⁹.qr iuuat q̄buſdā pl⁹ īuno loco/ t min⁹ alīs ī alio loco. Nec trūc⁹ celeſtialis creſcit nec diminuīt ī ſeip̄o.qm̄ aliū locū nō appetit.ſz illū tm̄:ī quo eſt.t idē eſt de ſuis partib⁹.Et pl'es alias ꝓprietates poſſem⁹ dicere q̄s hz trūcus celeſtialis q̄s nō hz trūc⁹ hic īferior.t ſīc̄ trūc⁹ inferior q̄ multas ꝓprietates hz:q̄s nō hz trūc⁹ ſuperior:vz calorē p̄deroſitatē t alia.ſz qr plīxitatē euitam⁹:de plurib⁹ ꝓprietatibus trūci ſuprioris nō facim⁹ mentionē.t trāſimus ad branchas illius.

¶ De branchis arboris celeſtialis.

Brāche trūci celeſtialis ſunt xij.ſigna:q̄ ſīc̄dēz rīdere debēt brāchis arboris el'al' ſm ordinationē corpor īferior t corpor ſuprior.Verūtm̄ ſm poſitiōēz poſitā'a pb̄is aliq̄s ꝓprietates videm⁹ hz ordinē neceſſariū.ſicut aries qui iudicat eſſe de cōplexiōe ignis/t taur⁹ de cōplexione terre/t gemini de cōplexione aeris.qm̄ ſm rōnē nāle t aſſituatiōem ſua quā opz rīdere ſituatiōi brāchar arboris el'alis:tria ſigna deberēt eē de cōplexiōe aeris ī vere.t tria de cōplexiōe ignis in eſtate.t tria de cōplexiōe terre ī autūno.t tria de complexiōe aque in hyeme. Tria ſigna q̄ ſunt de vere ſunt aries taurus t gemini.t tria q̄ ſunt de eſtate: ſunt cancer leo t virgo.t tria que ſunt de autūno ſunt libra ſcorpio t ſagittarius.t tria que ſunt de hyeme:ſunt capricorn⁹ aquarius t piſcis.Verūtamen ſicut quattuor tempora anni vadūt in circuitu terre:ita ſigna vadūt in circuitu terre ſm aſſituationem veris eſtatis autūni t hyemis.Et ſi pb̄i hunc curſum errauerūt:non eſt mirandū:ſi eor̄ ſequaces deficiūt in ſuis experimētis t iudiciis: que dāt ī arte aſtronomie. ¶ Si aries ſit bon⁹ t taurus bonus t gemini bon⁹ : tot⁹ quadrat⁹ veris eſt bon⁹. Et ſicut cōcordāt ī bonitate:cōcordare debēt ī mobilitate t ī maſculinitate. Et rōe cōcordātie quā hīt:debēt cōcordare ī marte:q̄ dat arieti/t ī venere:q̄ dat tauro/t mercurio: q̄ dat gemini. Et ad hoc ꝺicit femininitas:quā attribuerūt tauro:t mediocritas: quam attribuerūt gemini.t ſic de alīs reb⁹ ſīr'ib⁹ iſtis. q̄ ducūt pl'a incōueniētia ſm poſitiones antiquas. Sicut ſaturnus: cui attribuīt cōplexionē terre. que eſt infimū el'm/t hz tardiorē motū t minorē circulū.t saturnus:q̄ eſt altior planeta/t qui maiorē curſum facit q̄p oēs alīj planete. Et ideo dīs papa t ſui frēs dīi cardinales bīfacerēt: q̄p ſm neceſſariū ordinē impreſſionū ſuperior⁹ t inferior⁹ ordinari facerēt ſcientiā aſtronomie ī debitis ſituatiōib⁹ inq̄rēdo expiētias:q̄ ex illa ordinatiōe ſequerenī. Et hec inueſtigatio fieri poſſet ſm ꝓceſſum iſti⁹ libri cū iuuamine ꝓceſſus artis inuentiue t tabule gīalis. ¶ Brāche arboris celeſtialis rīdere debēt brāchis arboris vegetalis.ſicut aries taur⁹ gemini: q̄ mouere debēt appetitiuā ad obiecta cōplexionis humide t calide rōe veris.t cā cer leo virgo ad obiecta calide t ſicce complexionis in eſtate.libra ſcorpi⁹ t ſagittarius ad obiecta cōplexionis ſicce t frigide ī autūno. capricorn⁹ aquari⁹ t piſcis mouere debēt appetitiuā ad obiecta frigide t humide cōplexionis ī hyeme. Verūtamē ſi leo in eſtate appetitiuā mouet ad obiectū frigidū t hūidū: facit hoc:vt plus de materia hēat ad calefaciēdū t ad deſiccandū/t qr materia nimis calefacta t deſiccata appetitū hz:q̄p humeſiat t frigeſiat.t ſic de alīs regionibus. ¶ Brāche arboris celeſtialis rīdere debēt brāchis arboris ſenſualis.ſic aries q̄ maiorē hz cōcordātiā cū viſu p̄ humiditatē t calorem q̄p leo per calorē t ſiccitatē. Et leo maiorē hz cōcordātiā cū auditu p̄ caliditatē t ſiccitatē q̄p piſcis per frigiditatē t humiditatē. t ſic de alīs ſimilibus iſtis. Idē ſequitur in branchis ſpiritualibus.

Et q̄ aries maiorē hꝫ debet cōcordātiā ꝓpter cor cū volūtate ꝙ hūiditatē ⁊ caloꝛē ꝙ̄ pisces ꝙ frigiditatē ⁊ hūiditatē/ vel sagittarij ꝙ siccitatē ⁊ frigiditatē. Et leo maiorē dꝫ hꝫ cōcordātiā ꝓpter cerebrū in anticipite cū intellectu ꝙ calorem ⁊ siccitatem ꝙ̄ piscis ꝙ frigiditatē ⁊ humiditatē. Et scorpio maiorē dꝫ hꝫ ꝯcordātiā ꝙ cerebrū cū memoria in occipite retro ꝙ frigiditatē ⁊ siccitatē ꝙ̄ gemini ꝙ humiditatem ⁊ calorē. Et idē sequit de brachijs tibijs ⁊ ceteris mēbris hominis. Et ī hoc passu cognoscit quo tpe anni ⁊ qua hora dicti noctis medici dare debēt suis patiētibus medicinas. ⁊ quomō vnū signū concordat ad dādū medicinā vni membro/ ⁊ aliud signū ad dādū medicinā alij membro. ¶ Quia terra ēī medio octaue spere stāt semper sex signa sup superficiē terre supertus. ⁊ alia sex stāt inferi⁹. sicut ꝙ lineaꝫ rectā de oriente ad occidētē/ ⁊ de meridie ad septētrionē. Idcirco quodlibet signuꝫ ascēdit hꝫ respectū rectitudinis terre. Ut pōam⁹: ꝙ oriēs sit. a. ⁊ occidēs sit. c. ⁊ meridies sit. b. ⁊ septētrio sit. d. Ascēdunt ergo aries taur⁹ ⁊ gemini de. a. vsq̄ ad. b. ⁊ cācer/leo ⁊ virgo de. b. vsq̄ ad. c. ⁊ libra scorpio ⁊ sagittari⁹ de. c. vsq̄ ad. d. ⁊ capricornus aquari⁹ ⁊ piscis de. d. vsq̄ ad. a. Et ꝓpter hāc experiētiā habem⁹: ꝙ sol calidior est: qñ descēdit de. b. vsq̄ ad. c. ꝙ̄ qñ ascendit de. a. vsq̄ ad. b. qr plus recipit de virtute a cancro leone ⁊ virgine ꝙ̄ ex ariete tauro ⁊ ex gemini. ¶ Ariete ascēdēte de a. vsq̄ ad. b. est eius ascensus caput. ⁊ ei⁹ descēsus est de. b. vsq̄ ad. c. qō ē ei⁹ cauda. b. ⁊o est eius mediū. Idcirco ꝙ vnū modū influit ad brāchas arboris ekalis ꝑm caput/ ⁊ per aliū dꝫ mediū/ ⁊ ꝙ aliū modū ꝑm caudā. Idcirco astronomus vnuꝫ iudicium facit in capite/ aliud in medio/ et aliud ī cauda. Et idē facit de alijs signis. Faciunt etiā iudiciū de cācro/ ariete/ libra/ ⁊ capricorno. q̄ sunt mobiles: videlicet ꝙ res q̄ fiunt in eoꝝ dñio: nō durant. ⁊ ꝙ ille res durāt: q̄ fiunt de dominatiōe tauri/ leonis/ scorpionis/ ⁊ aquarij: q̄ non sunt mobiles. ⁊ ꝙ ille res durāt/ ⁊ nō durāt multum: que fiūt in dñatiōe geminis virginis ⁊ sagittarij ⁊ piscis: qui mobiles sunt in parte ⁊ non in toto. ¶ Descēdit aries de. b. vsq̄ ad. c. ꝑm assitionē circuli superioris. q̄ ē de. a. vsq̄ ad. c. Et pri⁹ gemini descēdit ꝙ̄ ipse/ ⁊ taur⁹ similiter. Idcirco astronom⁹ prius iudiciū facit de gemini in quadrāgulo de. b. ⁊ de. c. ꝙ̄ de tauro vel de ariete. ⁊ sic de alijs signis. Idcirco sunt viginti quattuor horе in die naturali: vt astronom⁹ iudicare sciat signuꝫ ꝑm suā horā. Et idē de duodecim mēsib⁹ ⁊ quattuor tēporib⁹ ānī. de quib⁹ dictū ē. ¶ Masculinitas ratiōe formе vni signo attribuitur. ⁊ femininitas ratione materie attribuitur alij signo. ⁊ hoc vt vnum signum habeat actionem/ ⁊ aliud passionē. ⁊ vt de illo qō hꝫ actionē: sequat̄ masculus ⁊ dies. ⁊ de illo qō hꝫ passionē: sequatur femina ⁊ nox. Verūtamen in vna eadē regione ⁊ hora generant̄ masculus ⁊ femina. ⁊ hoc est rōne cōceptionis corporū inferioꝝ. q̄ reciplunt impressiones a superioribus: ꝑm ꝙ dispōsita sunt ad recipiendū. Sicut ignis: q̄ semp habet naturā calefaciēdi illā substātiā: quā tāgit: verūtamē nō calefacit pellē salamādre: q̄ vivit in igne. ⁊ hoc est: qr nata est ⁊ nutrita in igne/ ⁊ ē plus ex ipso ꝙ̄ ex alio elemento. Consimilimō ꝙ̄uis vnū signū sit masculus: eius masculinitas nō est rō: ꝙ sua regio masculuꝫ ꝓducat in illa materia: q̄ pl⁹ dispōsita est ad feminā ꝑm dispositionē brāchariū arboris ekalis. Et in hoc passu cognoscit: ꝙ grauia sunt iudicia astronomie ad intelligendū. ¶ Ratio quare attribuitur vni signo mobilitas/ ⁊ alij statio: est: qñ opꝫ: ꝙ res q̄ per generationeꝫ ꝓducunt̄: ꝙ motū ꝓducātur. q̄ est augmētalis ⁊ de causis alterabilibus: de q̄ motu instrumēta fatigantur: sicut equus q̄ fatigatur ad currēdū ⁊ cor ad cogitādū ⁊ os ad loquēdū ⁊ man⁹ ad operādū. Idcirco nā requirit quietē. ꝑm ꝙ experiētiā habemus in dormiēdo ⁊ in plātis: q̄ fruct⁹ nō reddūt in hyeme. ⁊ equus q̄ fatigatus est ad currendū, ⁊ balista q̄ fessa est ad trahendū: q̄ nō facit magnū ictū: cū sepius traxerit. Dicit ergo ꝓpter hoc: ꝙ illud signum qō est stabile sicut leo (vt dicit) ꝙ nō ē mobile. Et illa q̄ non sunt mobilia: officium habēt: ex quo sequitur quies in substātijs

festis:t illa q̄ mobilia sūt:sicut aries q̄ hz ossūm:vt sube sint mobiles t mouētes t mo te post earū q̄tē. Dicit etiā:q̄ aliq̄ signa nō sunt mobilia sed mediocria.sicut ẋgo. t rō est hec:qz mottuitas mobilitas t sta bilitas sibīnuicez obuiāt.Et oīa ista fiūt ſm impressiōes inferiores. cū ita sit:q̄ si= gna ꝓtinue fixa stant in firmamento t in partibus illi⁹.ſm iudiciū qđ fit de mobili tate in vno/t de immobilitate in alio/et de mediocritate in alio:fit rōne respectus inferi⁹.Sicut sol cū vna eadē ẋtute tegu lā desiccat t cerā fundit. ¶ Q⁹ bonū est esse/t malū est nō eē: dictū est:q̄ esse ē bo nū/t nō esse est malū.t iō dr:q̄ aliq̄ signa q̄ causant eē: sunt bona/ t aliqua signa q̄ non causant esse:sunt mala.Et in h̄ astro nomi iudiciū accipiūt:q̄ aries est bonus: qz ex ipso sequit bonū.t leo est malus: qz ex eo sequūtur guerre t p̄lia.Etiā dr q̄ bo na signa fortunāt hoīes ad bonā ꝓsperi= tatē t lōgā vitā t sanitatē t placita.t ma la facīūt cōtrariū.Et hoc intendunt dice re ſm impressiōes naturales:qb⁹ aīa rōne sue libertatis nō semp cōsentit:etiā quia deus ſm suā bonitatē aut iustitiā vtitur suo effectu ad volūtatē suā in oī tēpore et in omni loco.Idcirco malefaciunt astro nomi:qui tātū cōfidūt in iudicio ipressio nū corpoꝝ superioꝝ factaꝝ hic inferius:q̄ ita destrui possunt supra cursum illarum impressionū p deū t p liberā voluntatem hois ꝑz arborē moralē.Sicut hō destrue re potest litteras in cera impressas p gra= fium aut per sigillum.

¶ De ramis arboris celestialis.

Ami arborꝭ celestiaꝝ sunt septē planete.Et dicūt an tiqui phi:q̄ saturn⁹ est su perior/t iupit⁹ postmodū: t sic p ordinē de alijs vsq̄ ad lunā.Et dicūt q̄ satur nus ē mal⁹/t q̄ causat plūbū t diē sabba ti.Et dicūt ipsum esse de cōplexione terre. Dicūt etiā:q̄ iupiter est bon⁹:t qđ causat stagnū t diē iouis:t qđ sit de cōplexione aerꝭ. Dicūt etiā:q̄ mars sit mal⁹:t q̄ cau sat ferrū t diē martꝭ:t q̄ sit de cōplexiōe ignis.Itē dicūt:q̄ sol sit bonus: t q̄ cau sat aurū t diē dn̄icū:t q̄ sit de cōplexione ignis. Preterea dicunt:q̄ venus sit bo= nus:t q̄ causat cuprū t diē veneris.t q̄ sit de cōplexione aque. Dicūt etiā:q̄ mer curi⁹ sit neutrū/t q̄ causat argētū viuum t diē mercurij. Dicūt:q̄ luna sit bona bo= nis t mala malis.t q̄ causat argētū t diē lune.t q̄ sit de cōplexione aque. ¶ Scdz assituationez el'oꝝ opz q̄ planete sint assi tuati vt assituationes ordiate sibīnuicem correspōdeāt. Spere elemētoꝝ ordinate sunt hoc mō.spa ignis est supior.t spa ae ris cōtiguatur cū spa ignis.vt ignis incli nationē habeat ad aerem: t aer est supra sperā aque vt inclinationem habeat ad il lā. t aqua est supra sperā terre: vt ad illā inclinationem habeat.Et sic rōne inclina tionis que fit de superius ad inferius:ve= nit influentia inferius.sed hoc non est or dinatuz ſm assituationes:q̄s philosophi in planetis ordinauerāt.qm̄ posuerūt sa turnū supra: qui est siccus.t aerē inferi⁹: q̄ est humidus.Et posuerunt martē t solē qui sunt calidi:sub aere.t sic vno ptcipā te cum alio sequitur nimia similitudo ca= loris/t destruitur ordo assituationis:que ptinet ad illā:q̄ ē in speris el'oꝝ. Posue= runt etiā cōplexionē aque sub mercurio qui est siccus.Multa etiā inconuenientia edocet ars nr̄a in assituatione planetarū ſm opinionem antiquoꝝ.verūtamen sus= tinet:q̄ p ꝓtrariā assituationē saturnus esset superi⁹ p siccitatē/t iupiter postmo= dū p humiditatē.vt sequatur vna linea de cōtrariis.ita de siccitate supra ad humi= ditatē inferi⁹.sicut fit in speris el'oꝝ.vnde sequit cōcordātia inter calorē:q̄ est supra/ t hūiditatē q̄ ē inferius. vz inter calorem ignis t hūiditatē aeris. Sustinet etiam ars:q̄ calor aerꝭ quē hz iupiter:ad calorē ignis descēdat:q̄ ē de marte.Sustiet etiā ars: q̄ siccitas martis descēdat ad siccita tem solis/t hūiditas veneris descēdat ad siccitatez mercurij/t sic siccitas mercurij ad hūiditatē lune.Et h̄ sustiet ars vt fiat mixtio īfluētiaꝝ planetaꝝ t cōpressionum el'oꝝ. ¶ Planete se mouēt de occidēte ad orientē ꝓtra motū signoꝝ q̄ se mouent de oriēte ad occidētē.Et iō fit obuiatio ẋtu tū t influētiaꝝ firmamenti t planetaꝝ in facie.sicut facies arietis cum facie sa tur=

nl:q se obuiãt facie ad faciẽ:quor obuiatio fieri nõ posset si saturn⁹ se moueret de oriente ad occidẽtem. Et qr obuiatio fit facie ad faciẽ:est maior influẽtia:q̃ venit ex illa obuiatiõe hic iferius:vñ sequit maior mixtio r ẋtus hic inferi⁹. Et i hoc passu cognoscit:q̃re planete sunt errãtes / et diuersas hñt opatiões siue ordinatiões. ¶ Sol suũ motũ hz pfectũ i. ccclxv. diebus r.vj.horis,ex qb⁹ ann⁹ cõposit⁹ est. Et mot⁹ lune fit in vno mẽse. Et i hoc passu cognoscit:q sol ad.xij.menses rfidet.q diuidũtur i.iiij.tpa anni q̃ sunt ver/estas/autũn⁹/r hyẽs.r quodlibet istor tres mẽses redrit.qr due linee fortiores sunt p cõcordãtiã q̃ vna p cõtrarietatẽ.sicut i estate:q̃ fortior ẽ cõcordãtia i calido r sicco q̃ cõtrarietas:q̃ est inter hũidũ r siccũ.ex qb⁹ fit triãgul⁹:q ẽ ex trib⁹ lineis r de tribus angulis.r q̃libet linea r angul⁹ iditget vno mẽse. Et or:q luna correspõdeat cuilibet mẽsi.vt p concordãtiã habeat cũ triãgulo cuiuslibet.vz veris estatis autũni et hyemis. Et h̃ sic eẽ or:vt in spa lune influẽtias acciptãt r colligãt p frigiditatẽ r hũiditatẽ.sic i estate fruct⁹ colligunt p caliditatẽ r siccitatẽ. Et i hoc passu cognoscit: p quã necessitatẽ ann⁹ hz.ccclxv.dies et vj.horas:q̃s hz:vt ptinuari possit cũ alio r q̃ seq̃tur bissext⁹. ¶ Opz q̃ sint.vij.planete vt sufficiãt p concordãtie q̃drãguli r triãguli.q̃ttuor sunt:vt hic i iferiorib⁹ q̃drãgulus cõsistat.tres sunt:vt i iferiorib⁹ sit triãgul⁹. Et mixti sunt triãguli r quadrãguli p mixtionẽ respect⁹ planetar̃ vno planeta existẽte i respectu alteri⁹ i vno tpe/r i alio tpe i alio respectu. Et sic linee illor respectuũ se miscuũt r pficiũt influẽtiã et virtutẽ:q̃ plena venit i inferiorib⁹ /multiplicãdo in inferiorib⁹ suam similitudinẽ. sicut plura lumina:q̃ vnã lucẽ gñalẽ multiplicãt:r plures mot⁹ vnũ motũ gñalẽ/r plures voces vnũ sonũ generalem/r plures gutte aq̃ mare gñale.r sic de alijs rebus similib⁹ istis. ¶ Sol est in medio:vt sit terminus triangulor̃ r quadrãgulor̃. Qñ inquãtũ participat cũ saturno ioue r marte:sequit ex oĩb⁹ quattuor planetis quadrãgulus. Et ponam⁹: q saturn⁹ sit a.iupiter.b.mars.c.sol.d.est ergo q̃dranguluꝰ de.a. ad.b. r de.b. ad.c. r de.c. ad d.r de.d.ad.a. Jn q̃ q̃drangulo sunt duo triãguli gñales.vn⁹ est de.a.ad.c.r alĩ⁹ est de.b.ad.d. Et i q̃libet istor sunt duo. vn⁹ est de.a.et de.b.r de cẽtro q̃drãguli. Alĩ⁹ est de.b.r de.c.r de cẽtro q̃drãguli. Alĩ⁹ est de.c.r de.d.r de cẽtro q̃drãguli. Et alius est de.a.r de.d.r de cẽtro q̃drãguli. Et hoc idẽ sequit de solevsq̃ ad lunã. Et rõe hui⁹ habet sol maiorẽ ẋtutẽ i inferiorib⁹ q̃ aliquis alius planeta. Et in hoc passu cognoscit:q̃ virt⁹ est maior i medio q̃ in extremis. ¶ Rami hui⁹ arboris respondent ramis arboris elementalis vegetalis sensualis imaginalis r hũanalis. Ramis arboris elementalis respondent: inquãtum ab eis causati sunt:q̃ cõponant r misceantur. Quonĩã illorũ mixtior impressio effectiue sunt de mixtione:quã habent planete i eorũ respectu/r in dando sibĩ nuicẽ suas similitudines:ꝑm q̃ se inuicẽ respiciunt. Ramis arboris vegetalis respõdent:inquãtum fit generatio corruptio r priuatio r renouatio p influentiã supra:q̃ datur in spa lune ad superficiem. que est cõtigua cũ superficie ignis. Sicut piper r allec:que generari nõ possent sine sole.r plũbum r dies sabbati:que causantur a saturno.r sic de alijs. Ramis arboris sensualis respõdẽt:sicut sol: qui est instrumentũ visui ad vidẽdum/r sicut saturn⁹:qui est instrumentũ auditui ad audiẽdũ.r sic de alijs. Ramis arboris imaginalis respõdent:inquãtũ planete suas influũt similitudies hic iferi⁹. ita q̃ de se nullã partẽ afferũt subãlẽ nec accidẽtalẽ/nec ponũt aliq̃d positiue hic inferi⁹ de eor essentia:ꝫ tm̃ suas sĩlitudines.sicut littere sigilli:q̃ nihil dimittũt de ear eẽntia i cera.ꝫ tm̃ suã sĩlitudinẽ. Et iõ imagiatiua p ipressiões supra nãz hz q̃ sĩlitudines accipiat i sĩlitudinib⁹ subar̃. Jdẽ sequit i ramis arboris hũanalis.sic̃ i visu cui sol suã iffuit sĩlitudinẽ.vt dictũ ẽ.r memoria q̃ ẋtutẽ accipit i cerebro p saturnũ/r volũtas i ioue/r itellect⁹ i sole. Scõz h̃ qs dictũ ẽ/r ꝫ plres alias rõnes:q̃s dicere possem⁹:signific̃ assituatio planetar̃ r maneries quã hñt i influẽdo iferi⁹ suas sĩlitudines.q̃s hñt i bõitate magni^c r ceteris.

ꝛ etiã ꝑm centum formas primarias: que in arbore elemẽtali ponunt. Ratione cuius assituatiõis haberi põt ars ꝛ modus ad cognoscendus: vtrum ars astronomie ab antiquis philosophis cõpilata veritatem contineat. vel etiã iudicia que faciũt astronomi: in quibus sepius deficiunt.

¶ De foliis arboris celestialis.

Folia arboris celestialis comparamus accidentibus generalib⁹ arboris. que sunt rationes accidẽtibus inferioribus. Itavidelicet: ꝙ quãtitas regionis arietis tauri ꝛ gemini est rõ et causa quãtitatis oriẽtis vsq; ad meridiẽ. Et sic de aliis accidentibus. de quibus breuiter tractare volumus.

¶ De quãtitate arboris celestialis.

Quãtitas arboris celestial⁹ duobus modis consideratur. continua scilicet ꝛ discreta. ꝛ istos duos modos in tribus figuris consideramus. videlicet in figura circulari quadrãgulari ꝛ triangulari. ¶ Quantitas cõtinua cõsideratur: vt de ariete ꝛ tauro: ꝛ sic de aliis vsq; ad piscem/ ꝛ de saturno ꝛ ioue vsq; ad lunam/ ꝛ de ariete ꝛ tauro: ꝛ sic de aliis. ꝛ de saturno vsq; ad lunã. Hec quãtitas continua per totum firmamentum est extensa. ꝛ est vna de pluribus. videlicet de quantitatibus primis radicum. et quia radices sunt differentes: est ꝙtitas continua ex discretis quantitatibus. sicut communis quantitas substantie: que est ex discretis quantitatib⁹. videlicet de forma ꝛ de materia: que sunt quante. Et hec discreta quantitas radicum apparet in diuersitatibus signorum ꝛ planetarũ. ¶ Est vnus alius modus quãtitatis cõtinue: que est de arietevsq; ad libram/ ꝛ de cancro vsq; ad scorpionem/ ꝛ de saturno vsq; ad lunam. Et hec comprehendit omnia loca que sunt infra octauã speram. et sustentata est in formis generalibus quite essentie et etiam quattuor substantijs mundi. Et quantitas discreta consistit in bonitate. que est vna in quinta essentia: et est alia in quattuor substantijs mundi. Sicut ferrũ: quod ẽ subvna figura in cultello/ ꝛ sub alia figura in martello. ꝛ idẽ de magnitudine ꝛ ceteris formis. quare sicut in carne digiti consistit vna quantitas continua: ita tota substantia vniuersalis mũdi extẽsa est in vna quãtitate bonitatis continue: ꝛ quãtitas cõtinua ita habet partes: que sunt de sua natura. sicut habet quãtitas continua digiti ptes discretas: que sunt ossiũ. Et in hoc passu cognoscitur quomodo respõdent quãtitates discrete quinte essentie ꝛ quattuor substantiarũ. que ita recipiunt influentiã ex quãtitate cõtinua superiori: sicut quãtitas ossium digiti ex quantitate carnis. Et sicut quãtitas carnis nihil ponit posituũ: que sit de sua essentia: sed tãtũmodo de sua natura in quantitate discreta ossium: ita quantitas quinte essentie non ponit aliquid de se in quãtitatibus inferioribus inquãtũ sua essentia: sed inquãtũ sua natura: cũ qua participat: ꝑ cõtinuitatẽ cũ quãtitatibus inferioribus. Et in hoc passu cognoscit: quõ sol multiplicat quãtitatẽ in cremento: qõ facit plãta ꝛ in calore piperis: ꝙuis eius quantitas hic inferius nõ descẽdat nec a se recedat. licet quantitates inferiores de ipsa recipiant influentiã ꝛ impressiones. Et hec philosophia delectabilis est ad intelligẽdũ/ ꝛ est via ad cognoscendum plura principia ꝛ secreta naturalia. ¶ Quantitas quinte essentie consistit in figura circulari ꝑm assituationẽ: que est de ariete vsq; ad piscem/ ꝛ de saturno vsq; ad lunam/ ꝛ de ariete vsq; ad lunã/ ꝛ est in figura quadrangulari: inquantũ est in quattuor regionibus. vna est de ariete ꝛ tauro ꝛ gemini. ꝛ alia est de cancro leone ꝛ virgine. ꝛ alia est de libra scorpione ꝛ sagittario. ꝛ alia est de capricorno aquario ꝛ pisce. Et figura triangularis cõsistit in planetis. Et idem est de quadrangulari: ꝑm ꝙ faciunt triangulum et quadrangulum. Et de hac materia dictum est in ramis huius arboris. Et in hoc passu cognoscitur quomodo quantitas superior assituata est/ et causa assituationi quantitatis inferioris ꝑm circulum quadrangulũ ꝛ triangulum.

¶ De qualitate arboris celestialis.

SOl est ālis per dſiam: quā hz cū aliſs planetis/ꝛ ālis ē: qz bonꝰ ē ꝛ lucēs. Et hec ālitas ē ei ꝓpa: lz luna ſit bona. ſicut ignis q̄ bonꝰ ēꝛ aer bonus. ſz qz ignis ꝛ aer diſtincti ſunt ꝑ caliduꝫ et hſtiduꝫ est bonitas ignis ſub vna ālitate/ꝛ bonitas aeris ſub alia. Jdez est de bonitate ſolis ꝛ lune. qm̄ ſub vna ſpē ꝛ ꝓprietate ē in ſole/ꝛ ſub alia ſpē ꝛ ꝓprietate est in luna. Est alius modus qualitatis: q̄ est appꝛopata. ſicut calor ſolis: q̄ est ei ālitas appꝛopata. ꝛ frigiditas lune ſiꝫr. ꝛ hoc est rōe opatiōis quā hm̄t diuerſimode. qm̄ sol est cā igni multiplicādo calorē rōe ſue lucis: q̄ cōcordat cū luce ignis: q̄ calidus est proprie. Et idē est de luna: q̄ in aqua multiplicat frigiditatē rōe ſue vmbroſitatis: q̄ concordat cū vmbroſitate aq̄. Et ex duabus vmbris ſequit̄ nox: q̄ est fons frigiditatis ꝛ vmbre. Et idē est de claritate lune: q̄ est ei ālitas appꝛopata ꝑ ſolē. Et idē est de aliſs ālitatib⁹ aliorū planetaꝝ: q̄ ipꝛimunt ſuas ſiꝫilitudines in qualitatib⁹ proprijs ꝛ appꝛopꝛiatis hic inferi⁹ cōſiſtentibus. Jdcirco dī: q̄ ſaturnꝰ est malus ꝛ de complexione terre. ꝛ ſic de aliſs. quoniaz cauſa est inferi⁹ ad multiplicādū ſiccitatē frigiditatē ꝛ melancoliam hominum ratione cuius multas malas hꝫent cogitationes. et ſic de aliſs.

¶ De relatione arboris celeſtialis.

SOl ē de magnitudie bonitate ꝛ ceteris. ꝛ in bonitate est bonificatiuum bonificabile ꝛ bonificare. in quib⁹ ſtat relatio. q̄ est pars ſolis/ꝛ ꝑ quā ſol hz nām bonificādi in relationib⁹ inferioꝛib⁹. que ſunt ī ſpecie bonitatis. Quare ſicut lux ſolis est ratio multiplicādi calorē ignis: qz cuz illo hz concordantiā in luce: ita est ratio ei⁹ relatio ad multiplicādū relationē ignis in calefactiuo calefactibili ꝛ calefacere/ꝛ in bonificatiuo bonificabili ꝛ bonificare. Et in hoc paſſu cognoſcitur modus: ſm quē accidētia ſuꝑioꝛa impꝛimſit ſuas ſiꝫilitudines in accidentibus inferi⁹. Cui intentioni ē inſiſtm motus firmamenti et ſuaꝝ partium. q̄ maioꝛ est ſuperius q̄ hic inferius. ratione cuius maioꝛitatis fiunt impꝛeſſiones in inferioꝛibus per ſuperioꝛes.

¶ De actiōe ꝛ paſſiōe arboꝛis celeſtialis.

SOl est de bonitate magnitudine ꝛ ceteris radicib⁹. ꝛ eiꝰ bonitas magna nō eēt: ſi nō eſſet ratio bonoꝛ: q̄ bonū facerꝫ. verum qz bonū facere bonū nō p̄t ſine actiōe ꝛ paſſione. idcirco ſol hz actionē: inquātū est bonificatiuus. ꝛ ſuū bonificabile eēntiale est paſſiuus. ſicut mā ſub foꝛa. ꝛ bōificare ē ex ambob⁹. Et idē de actiōe ꝛ paſſiōe in ſole ſub ratione bonitatis. ꝛ ſubiectū opatiōis est magnitudo: q̄ est bōificabilis ꝛ duratio ſiꝫiliter. ꝛ ptās ꝛ cetere partes ſolis de ſua bonitate ſiꝫilitudines accipiūt: inquātū ſunt bone partes ꝛ eēntie ſub rōne bonitatis. Et ex hac actiōe ꝛ paſſiōe q̄ ſunt ītra ſubſtātiā ſolis: ſequit̄ vna paſſio extra. ſicut ſol: qui actionē hz ſuper venꝰ: inquātū ei dat ſuā ſiꝫilitudinē. ꝛ venꝰ est paſſiuus: inquātū illā ſiꝫilitudinē accipit. Et venꝰ qui est planeta actiuꝰ: inquātū actionē hz ſuper mercuriū/ ꝛ mercuriꝰ paſſiuꝰ: inquātū ipſam accipit. Et idez est de mercurio qui actionē hz ſupꝛa lunā/ꝛ luna: q̄ paſſiua ē: inquātū ipaz accipit. Jdcirco dī: q̄ luna plus hꝫet de materia: q̄ aliqs aliorum planetaꝝ. vt ſua materia diſpoſita ſit ad recipiendū plures ꝛ magnas paſſiones: q̄ ſibi veniunt a ſuperioꝛibus planetis. Jdcirco luna ſignificat fortius ſuas ꝓprietates in inferioꝛibus q̄ aliquis alius planeta. Unde marinarij lunam reſpiciunt. ꝛ homines quādo volūt ſanguinē minuere/plantare ꝛ ſcindere arboꝛes. ꝛ femine qñ volūt cōcipere pueros. et ſic de aliſs ſimilibus iſtis. ſicut cancer maris: qui ſub vna luna plenioꝛ est q̄ ſub alia. Et in hoc paſſu cognoſcitur: q̄ actiōes et paſſiones ſuperioꝛes ratiōes ſunt actionibus ꝛ paſſionibus inferioꝛibus ſm curſum naturalē. Et de hoc accipit̄ opinio: quā hꝫent homines circa euforꝛtuniū ꝛ infoꝛtuniz. q̄ ignoꝛāt libertates: q̄ ſunt in inferioꝛib⁹ in animab⁹ rationalib⁹: ſup quas coꝛpa ſuperioꝛa actionē nō hꝫent. que ſiquidē aīe maioꝛē hꝫent actiōez ſuper coꝛpoꝛa: cū quib⁹ coniuncte ſunt: q̄ coꝛpa ſupioꝛa. Et illi ſapiētes q̄ hoc cognoſcunt: dicunt q̄ euforꝛtunium ꝛ infoꝛtuniū nō ſunt aliquid ſm realitatē rerum ſpiritualium.

Arbor celestialis.

¶ De habitu arboris celestialis.

SOl hz in habitu desiccādi tegulam/ꝛ mollificādi ceram.ꝛ sicut ignis hz in hītu desiccādi tegulam rōe siccitatis quā accipit a terra: ita sol hz in hītu desiccādi tegulā rōe siccitatis quā accipit a saturno. Et sicut ignis ꝙ hz in hītu mollificādi cerā p suū ꝓpriū calorē: ita sol p suā ꝓpriā lucē hz in hītu ad mouēdū ꝛ multiplicādū lucē ignis. cū qua ī spē ꝛcordat/ꝛ cū ꝙ calorē ignis mouet ad mollificādū cerā fortius: inquātū ei mltiplicat calorē. Et sic indirecte sol hz in hītu mollificādi cerā rōe caloris: quā mouet ita cū igne: sicut manꝰ mouet litterā cū pēna. Et habitꝰ superiores sunt ita rationes habitibꝰ iferioribꝰ: sicut habitꝰ figurales ifax sigilli habitibꝰ motis et productis in ifis cere. Et in hoc passu cōgnoscitur: ꝙ ḋdā habitꝰ sunt ex alijs in similitudine/ꝛ nō materialiter. Et hec cognitio est passus: in ꝙ intellectꝰ hūanꝰ exaltat ad intelligendū pulchra secreta naturalia.

¶ De assituatiōe arboris celestialis.

SItus arboris celestialis est significatus ꝑm hoc qđ diximꝰ de sua quātitate/ꝛ etiā ꝑz suas radices: truncū: brāchas: ramos: folia: flores: ꝛ fructū. Et assituatio ista siue situs ꝙ est superius: causa est istis sitibꝰ īferioribꝰ, sicut sol: ꝙ situatꝰ est in suo circulo mouēs ꝛ motꝰ. mouens inquantū p seipm mouet de occidēte ad oriētē. motus inquātū firmamentū ipm mouet de oriēte ad occidētē. ꝛ idē est de eiꝰ assituatiōe: ꝙ stat inter saturnuz ꝛ lunā. Et ideo epar consistit in medio loco corporis ꝛ fel in iporī quo sol maiorem hz actionē q̄ aliqs alius planeta. Et in hoc passu cognoscitur: ꝙ situs superior imprimit suam similitudinem in assituationibus substantiarum elementatarum.

¶ De tempore arboris celestialis.

ARbor celestialis assituata est in circulo: ꝙ ꝑm figurā non hz ꝑncipiū neq finez. sil'modo motꝰ ꝙ est in firmamēto de arietevsq ad taurū/ꝛ sic vsq ad piscem. etiam de motu saturni vsq ad lunā: et de saturno vsq ad arietem ꝛ taurū ꝛ piscem nullam habent vmbram: ex qua sequatur tempus dierum et noctis̄ super superficiē spere ignis. Tēpus ergo supra nō multiplicat diem neq noctē. sed hic inferiꝰ rōne vmbre terre. Qñ totis̄ hoc qđ est supra illuminatis̄ est sine lucidis̄ ꝙ solēt per stellas sine vmbra noctis. Verūtamē multiplicat tp̄s in alio/ nō in seipso. sicut saturnus: qui habet vnuz motum. ꝛ iupiter qui hz alios̄. ꝛ sic vsq ad lunā. Quare in illis stat tēpus in discretis quātitatibꝰ ꝛ in seipso stat vnū. sicut vnꝰ dies: qui stat in pluribꝰ momētis sine vmbra ꝛ multiplicatione pluriū dierū. Et in hoc passu est tempus reuelatū intellectui: ꝑm ꝙ est in ſcz in alio. Stat ergo tempus ita in seipso sine motu. sicut circulus sine principio ꝛ fine. ¶ Sicut homo peccator indiget mīa dei/ꝛ homo iniuriatꝰ sua iustitia: sic substātie inferiores necessitatem habent: ꝙ tempus sit variatū in subijs superioribus. Sicut saturnꝰ ꝙ in vno tpe est invno loco/ꝛ in alio tpe in alio. ꝛ in vno tpe est i rectitudine arietis/ꝛ in alio tēpore tauri. ꝛ iō requrit tēpus inferiꝰ ꝑm suā assituationē nālē ordinē ꝛ assituationē tēporis superioris. vt tp̄s superiꝰ hic inferiꝰ trāsmittat suā similitudinē ad tp̄s: qđ est hic inferius. quā accipit in substantijs elatis. ꝙ in vno tēpore sunt/ ꝛ in alio non. aut ꝙ in vno tēpore sunt in vno loco/ꝛ in alio tempore in alio loco. etiam ꝙ in eodē tpe vna eadē subā opatur diuersa. sicut ignis qui calefacit illumīat/ꝛ desiccat/ꝛ mollificat. ꝛ sic de alijs rebꝰ similibꝰ istis q̄ lōgū cēt narrare.

¶ De loco arboris celestialis.

LOcus est vna pars arboris celestialis. qz sicut firmamentū stat in tēpore p seipsum: ita stat collocatū in seipo. ꝛ intra seipz ꝛtinet omnia q̄ cū loco participāt. Et extra se ꝑz cursuz naturalē locus subiectū non hz. quoniaz octaua spera ꝛtinet oīa collocata. Idcirco dicunt aliqui ꝙ extra firmamentū naturaliꝛ nō pōt esse aliqđ corpus. vt non sit dare locū infinitū/nec ꝙ nā loci sit infinita. etiam vt locus appetitū nō habeat vltra terminum in quo substantia corporalis terminata sit ꝛ collocata. Qñ sicut si lapis se moueret de inferiꝰ vsq ad arietē: ei esset ascēdere: qui siq̄ dē motꝰ ei eēt innaturalis. sic saturno eēt appetitꝰ innatura

lis: si vellet eē supra arietē vel aries supra taurum vel taurus supra arietem. Est ergo locus terminatus fm cursum nālē ītra octauā sperā. Cerstī fm fidē tenem⁹: q̄ ē celi cristallinū ⁊ empireū supra octauam speram. De celo empireo loqui intēdim⁹ in arbore eiternali.

¶ De floribus arboris celestialis.

FLores arboris celestiał sunt act⁹ existētes inter potētias ⁊ oba induta de motu extēso in illis. ⁊ ecōuerso. Sic flos arietis: q̄ ē ī marte/ ⁊ flos tauri ivenere/ ⁊ flos geminis ī mercurio/ ⁊ cācri in luna/ ⁊ leonis ī sole/ ⁊ ℣ginis ī mercurio/ ⁊ flos libre ī venere/ ⁊ scorpionis in marte/ ⁊ sagittarij ī ioue/ ⁊ capricornij in saturno/ ⁊ aq̄rij ī saturno/ ⁊ piscis ī ioue. ⁊ isti flores sic ꝓsiderant fm opiniōes antiquoꝝ. q̄rū assituatiōi totałr scia nra nō ꝓsentit. qm̄ ordinē nō sequunt. ⁊ ē ipossibile: q̄ experiētia nō sit fm ordinē nālez. ¶ Est etiā el'are flos. sicut ignis q̄ ī aere ꝓducit motū calefactēdi: vñ el'are est īductū: sic aurū ⁊ dies dñic⁹ p solē. Et vegetare q̄d ē flos arboris vegetał: ⁊ dies iouis: q̄ est flos iouis: ⁊ sentire: q̄d est flos arboris sensuał: ⁊ dies sabbati: qui est flos saturni. Et imaginari flos arboris ymaginalis. ⁊ argētū ⁊ dies lune: qui sunt flos lune. Et ex istis floribꝰ superioribꝰ influētiā accipiunt flores inferiores. Sicut leo qui producit florem ex elementare in leonissa/ ⁊ pomerium exvegetare ī pomo/ et gustus ex sentire in comedendo/ ⁊ imaginatiua ex imaginari in fantasia. et sic de ceteris floribꝰ. sicut ex rosa ex lilio et ex scribere. Ex floribus ℣o superioribus flores qui sunt hic inferius: non sunt essentialiter nec materialiter. sicut nota vielle: q̄ nō est ex eētia note īteriorīs: quā hꝫ ioculator in fantasia. Sꝫ flores qui sunt inferius: sunt moti per agētia naturalia īferiora cū ymaīnīe floꝝ superiorum agentibus nālibus mouētibꝰ. q̄ se mouēt ad ꝓducēdū flores inferiores fm cursum nālem ex essentijs agētijs: sicut sonꝰ vielle: q̄ multiplicatꝰ est ex essentijs accītalibꝰ p tactus factos in chordis. ⁊ leo q̄ ex sua sūba ꝓducit el'are ⁊ vegetare sentire ⁊ imaginari: quando generat alium leonem.

¶ De fructu arboris celestialis.

FRuctꝰ arboris celestialis duobꝰ modis ꝓsistit. vnꝰ ē ō sua nā. ⁊ alꝰ ē supra suā nām. q̄ colligit ī celo ēpireo. Fructꝰ q̄ ē de nā arboris celestiał: ē ex cāis motis: ad q̄s se mouēt forme motiue ī mouēdo mobilia. vt ꝓducāt substātias motas de potētia in actu. ⁊ idē de accītibꝰ. sicut aurū pomū equū ⁊ corpus martini ⁊ etꝰ castrū ⁊ cultellus ⁊ suus liber. ⁊ sic de alijs rebus motis per agētia naturalia aut artificialia cum ymaīne formaꝝ superioꝝ. ¶ Fructꝰ qui est superior: est rōne finis. sicut homo q̄ est fructꝰ: in quo colligūtur fructus arboris elalis plātaꝝ ⁊ irrationaliū. si tñ ille hō deo fuit in hac vita. Et in tali hoīe colligunt fructꝰ arietis/ ⁊ tauri/ saturni/ ⁊ iouis. ⁊ sic de alijs. Et si homo sit peccator: illi fructus perdūtur in illo: sicut auꝝ qđ ꝓditur in ꝓditiōe nauis: que ꝓdit in mari ꝓfundo. Et iō ꝓpter pctm̄ ē ꝺ oēs fructꝰ corpales quos deꝰ creauit. et ℣tutes acq̄site cū oibꝰ illis fructibus hñt concordātiā. Est ergo fructꝰ superior hō motus in sua sūba. ⁊ supra hoīem ē alius fructꝰ superior: ad quē se hñt oēs fructꝰ ratione finis. vꝫ ad cognoscēdū recolendu⁹ ⁊ amādū deū honorandū ⁊ ei seruiendū. Quem fructum placeat ei: q̄ suus populus colligere possit.

De arbore angelica

li. Summarium.

ARbor ista āgelicalis ℣sał circa nāz āgelicā. Et fit'r vt alie arbores dividit ī septē ptes. vꝫ in radices/ trūcū/ brācas/ ramos/ folia/ flores/ ⁊ fructus.

¶ Radices sunt bonitas/ magnitudo/ et cetera p̄ncipia gñalia ℨrietate excepta.

¶ Truncus est substātia spiritualis.

¶ Brāche sunt tres ℣tutes. ſ. memoria/ intellectus/ ⁊ voluntas.

¶ Rami sūt correlatiua dictarū virtutū

¶ Folia sunt accidētia spiritualia.

¶ Flores sunt actus angelici.

¶ Fructus est amare et laudare deum et illi famulari.

Arbor angelicalis.

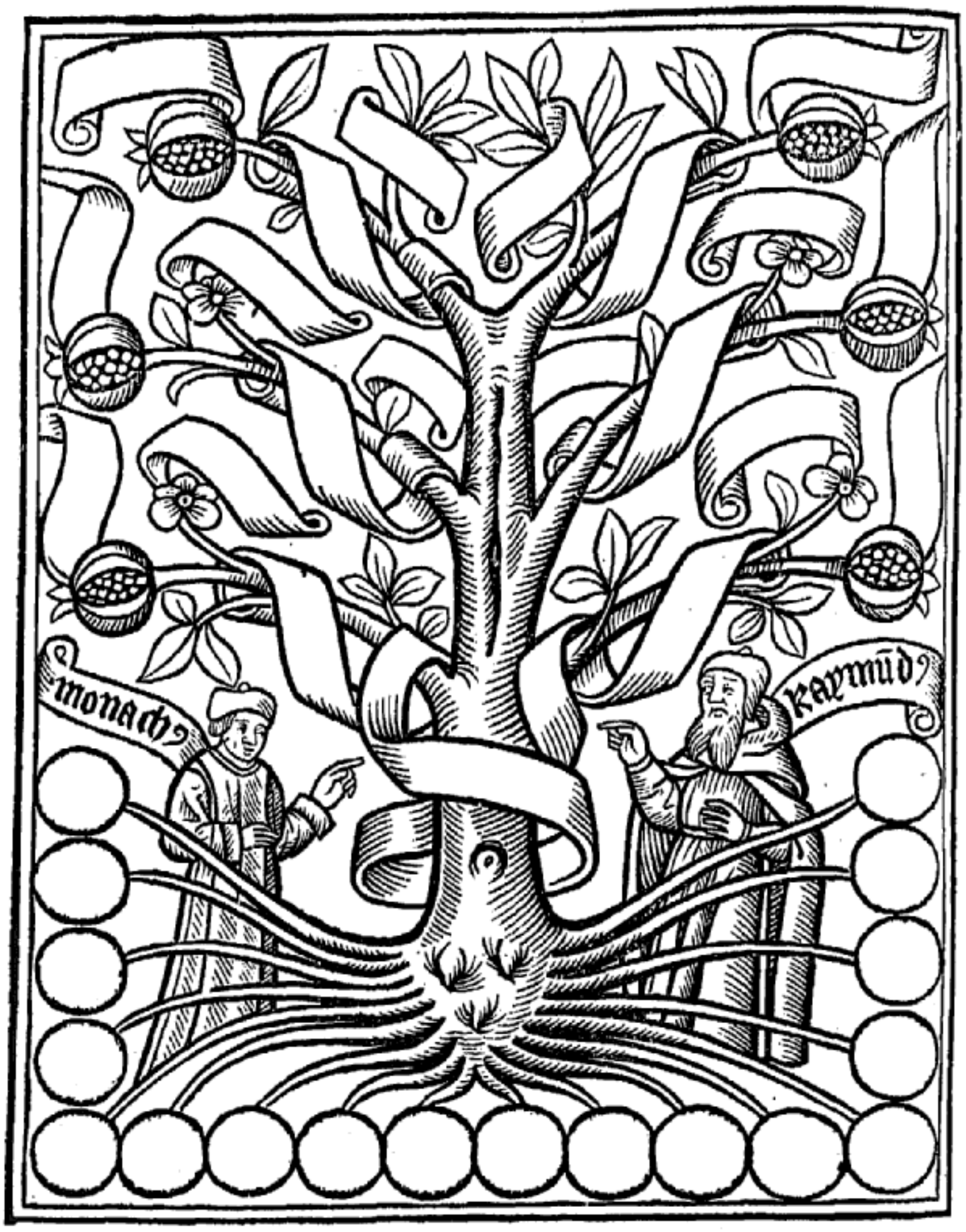

¶ De arbore angelicali.

ARbor angelicalis diuidit in septē partes. vz in radices/truncū/brāchas/ramos/folia/flores/t fructꝰ. Et est arbor spūalis: q̄ videri nō pōt nec tāgi/t que figurā corpalē nō habet: nec producta est de alio/sed de nihilo. Et plures alias conditiones habet: quas nō habent arbores: que sunt de nā corporali.

¶ De radicibꝰ arboris angelicalis.

BOnitas/magnitudo/duratio/et alie forme ꝑtetate excepta sunt radices arboris angelicalis. de qb⁹ arbor angelicalis ꝓstituta est.sicut hō q̄ ꝓstitut⁹ est ex alia ⁊ corpe. Et sic arbor in tertiū nūerū trāsit supra radices:q̄ remanent sine ꝑtes.sicut hō q̄ est ī tertio nūero: vt dictū est. ¶ Bonitas angeli ꝓducta ē de nihilo.⁊ est ꝓducta in spālitate/⁊ non de gnalitate.vz de gnali bonitate. Idcirco angel⁹ est suamet spēs.cū sit de vna bonitate: q̄ nō est ex alia bonitate. Idē ē de sua magnit̄:⁊ ceter⁹ suis ꝑtib⁹.q̄ ita multiplicāt vnā spēm ⁊ ꝓstituūt.sicut vnā substātiā:vnā cētiā:⁊ vnū suppositū.q̄ sunt angel⁹. Idcirco angel⁹ est simplicior creatura q̄ alia. ¶ Bonitas angeli ꝓducta est in magnit̄:idcirco est magna.⁊ in duratiōe:idcirco durat.⁊ ī ptāte: idcirco hz ptātē.⁊ in sapia: ⁊ iō est rō:q̄ sapia sit bona.⁊ in volūtate: idcirco ē amabilis.⁊ in ⁊tute:⁊ iō est ⁊tuosa.⁊ in ⁊itate: idcirco est vera.⁊ in gn̄a:⁊ iō hz q̄tē angel⁹ in bonitate.⁊ in ꝓcordantia sīne ꝯrietate:idcirco est bon⁹ ⁊ incorruptibilis.⁊ in ꝑn⁹: idcirco ꝓncipiata ē in tpe.⁊ in medio:idcirco sus bonificare ē in medio:qđ ē iter bonificatiuū ⁊ bonificabile:q̄ sunt de sua eēntia.⁊ q⁹ ꝓducta ē in dr̄ia:remanēt bonificatiuū bonificabile⁊ bonificare dr̄ia.⁊ q⁹ bonitas in fine ꝓducta ē:est rō ad bonificandū.⁊ q⁹ ꝓducta ē in maioritate:est ꝓducta subalt⁹: cū ita sit:q̄ suba maior sit et plus hz de entitate q̄ accīs.⁊ q⁹ ꝓducta est in cēlitate.sua ꝓcreata sunt eēlia p eēntiā.⁊ q⁹ est ꝓducta ī minoritate: ꝓtinet in se accītia: q̄ sunt ei⁹ instr̄a ⁊ īdumēta. Et hoc qđ diximus de bōitate:dici ꝑt de magnit̄ duratiōe ⁊ alīs. ¶ Angel⁹ ꝓduct⁹ est ex istis radicib⁹:q̄s diximus.⁊ ipe ꝓducte sūt de nihilo.⁊ q⁹ q̄dā ꝓducte sunt in alīs:ē angel⁹ ex ipis ꝓstitut⁹. Idcirco angel⁹ est occasionat⁹ nāliter:q̄ faciat opatiōes similes suis radicib⁹.vz opatiōes bonas ratione bonitatis/ ⁊ magnas rōe magnitudinis/⁊ durabiles rōne duratiōis.⁊ sic de alīs. Et q̄ opationes sint plēs:qm̄ angelus ē ꝓstitut⁹ ex plīb⁹ reb⁹:q̄ sunt ei rōnes ad plures opatiōes.quas facit angel⁹ bonus. Et angelus malignus facit per cōtra rīū.ita q̄ suam bonitatē naturalē peruertit:vt sit ratio accītaliter malo.et ei⁹ magnitudo magno malo. Sicut rex iniurios ⁊ mal⁹:qui suā magnā potestatē puertit in faciēdo magna mala magnas iniurias magnas vanitates ⁊ plura alia vitia. Et huiusmodi ꝓtrarietas formaꝝ interiorum ⁊ operationū exteriorū est vinculus: cū quo angel⁹ malus obstinatus est capt⁹ ⁊ ligat⁹:q̄ bonus facere non potest. ⁊ licētiatus est ad faciendū malum.

¶ De trūco arboris angelicalis.

Substātia spūalis q̄ ad corp⁹ inclinationē nō hz:trunc⁹ est arboris angelicalis. Trūcus nāq̄ dicit aggregatio radicū q̄ tertiū multiplicāt/ exīte qualibet radice extensa in alia. sicut bonitas:q̄ extensa est in magnit̄ ⁊ in duratiōe inquātū magni° est tota bona ⁊ duratio similiter. Et idem de magnit̄ in bonitate extensa et in duratiōe:inquātū sunt p magnitudinē magne. Et idē est de duratiōe: inquantū magnitudo ⁊ bonitas durabiles sunt per durationē. Et per has extensiones ⁊ mixtiones fit multiplicatio:q̄ est trūcus q̄ per bonitatē bon⁹ ē/p magnitudinē magnus/p durationē durās:⁊ sic de ceteris. ¶ Quia bonitas ad trunc̄ venit bonificatiua ⁊ bonificabilis / ⁊ magnitudo magnificatiua ⁊ magnificabilis: et sic de ceteris radicib⁹:ē truncus suba de formis spūalibus ⁊ materijs spūalib⁹ ꝓsita/⁊ sub vna forma generali ⁊ materia generali.qm̄ forma gn̄alis ꝓstituta est de bonificatiuitate/magnificatiuitate: ⁊ ceter⁹ formis.⁊ materia generalis cōstituta est de bonificabilitate magnificabilitate: et ceteris. Et ꝓiunctio forme gn̄alis ⁊ materie gn̄alis constituta est de reali ⁊ eēntiali bonificare magnificare:⁊ ceteris actibus q̄ sunt partes substātie. ¶ Trūcus ē substantia:q⁹ est sub q̄lz suaꝝ partiū:q̄ in ipo sustentant̄. Sicut corp⁹ martini:qđ dicit substātia.q⁹ stat sub accītibus. Et sin q̄ trūcus angeli tangit: ita rīdet cū suis ptibus.q̄ ei sunt rōnes sin rīsionē. Sicut si volūtas amat aliquā amabilitatē: bonitas rīdet cum bonificare.vt amare sit bonū.⁊ magnitudo rīdet cuz magnificare.

vt sit magnū. ⁊ duratio cū durare: vt amare sit durās. ⁊ sic de alijs. ¶ Hmōi tactꝰ tāgit diuse dignitates: vt angelus tāgat seipsum ⁊ suas partes: ⁊ vt rideat tāgēti extra fm magnitudinē bōitatis: durationis: ⁊ sic de alijs: ī amādo diuinas dignitates. Et hoc facit angelꝰ bonꝰ. ⁊ angelꝰ maligꝰ facit in ꝓtū. ¶ Tric⁹ āgeli nō hz lōgū amplū nec ꝓfundū: qz nō ē de nā corꝑali. nec figurā hz circularē q̄drāgulare neq; triāgularē. qm̄ sicut a superficie corꝑali sepat⁹ ē: ita sepat⁹ ē a lōgo āplo ⁊ ꝓfundo ⁊ a ꝓrietate nāli ⁊ a duri⁹/molli⁹/colore/calore/hūidi⁹/frigidi⁹/⁊ siccitate/etiā a pōderositate ⁊ leuitate: etiā separatus est a vegetatiōe sensu ⁊ imagiatione. Et extēsio suaꝝ ptiū ita sine loco se extendit realr̄ q̄busdā ptib⁹ in alijs existētib⁹. sicut fantastice se extēdit imagiatio ī imaginādo vnā puā figurā ⁊ in imaginādo aliā magnā. sicut martin⁹ q̄ equū imagiatur: ⁊ postmodū imaginat vnū magnum mōtē. Et idē ē de amare qō spūalr̄ se extēdit ī amādo plus vnū hoīem q̄ alīū: aut vnam feminā plus q̄ aliā: ⁊ sic de alijs rebus similibus istis.

¶ De brāchis arboris angelicalis.

Memoria intellect⁹ ⁊ volūtas sunt branche arboris angelicalis: que sunt ex radicibus. Sicut memoria: q̄ est ex bonitate: magni⁹: duratiōe: virtute: ⁊ ceter⁹. q̄ sunt sue ptes. Sicut ignis qui est ex bonitate magnitudine ⁊ ceteris radicibus arboris el'alis. Et sicut ignis ī tertiū numerū trāsit: inquātū est substantia ⁊ totū supra suas ptes existens: sic memoria trāsit ⁊ ascendit supra suas partes inquātum est totū ex ipsis ⁊ cētrū ⁊ finis illaꝝ. Qm̄ oēs se hūt ad cōstituēdū illam: sicut forma ⁊ mā: q̄ se hūt ad subāz: vt constituat ex ipsis ⁊ edificet. Idcirco suba supra suas ptes ascēdit: vt sit in tertio nūero. qm̄ ē vna ⁊ est ex plurib⁹. Et qz mēoria est de bonitate magnitudine ⁊ ceteris: vtitur in suo recolere ita bonitate: magnitudine: duratiōe: ptāte: ⁊tute: ⁊ ceteris. ⁊ idē ē de volūtate. Et ita trāseunt ascēdūt ī tertio numero. sicut memoria. Qm̄ bonitas q̄ ē vna fm vnū modū ꝓsistit in mēoria: ⁊ fm aliū sub intellectu: ⁊ fm aliū subvolūtate. Et idē de magnitudine: duratiōe: potesta te: ⁊tute: ⁊itate: gl'ia: dcia: ⁊ ceteris. Et h̄ est: qz de⁹ recolibilis est ītelligibilis ⁊ amabilis. nō tamē per creaturā bonificabilis magnificabilis ⁊ē. qm̄ nulla istaꝝ formaꝝ realiter deū bonificare potest/ nec magnificare. vñ bonitas q̄ deū bonificare nō ꝓt: ꝓsistit sub mēoria ītellectu ⁊ volūtate. q̄b⁹ de⁹ pōt cē obm recolēdo ītelligēdo ⁊ amādo. Et actus bonitatis ꝓsistit in recolere intelligere ⁊ amare. de quo quidē actu induti sunt: vt sint boni ⁊ digni: q̄ de⁹ sit ꝑ illos obiectat⁹. vz recolit⁹ intellect⁹ ⁊ amatus. Et hoc q̄ dicim⁹ de bonitate: intelligitur de magnitudie: duratiōe: ⁊ ceteris.

¶ Sicut diuine psone distincte sunt ī vna eadē bonitate ꝑ ꝓprietates psonales: que sunt pfinitas filiatio et passiua spiratio: sic brāche angeli distincte sunt subvna eadē bonitate/⁊ vna cētia angelicali rōne distictaꝝ ꝓprietatū potētialiū. q̄ sunt memoria intellectus ⁊ volūtas. Et distinctio fit per dctam. q̄ ita est vna pars eētie angelice sicut bonitas ⁊ ꝯcordantia quā habent potētie ī accipiēdo obiecta: stat per cōcordantiā: q̄ est vna pars subē angelice. Et ptās quā hūt in accipiēdo obiecta: est rōne ptātis. q̄ est vna pars substātie angelice: inquātū accipiūt obiecta cū magnitudine recolēdi intelligēdi ⁊ amādi: ꝑ magnitudinē accipiūt: q̄ est vna pars substātie angelice. Et inquātū obiecta accipiūt cū maiozitate/aut cū minozitate recolendi intelligēdi ⁊ amādi: illa accipiūt cum maiozitate aut cū minozitate. q̄ sunt ptes substantie angelice. Et idē est de alijs formis et partib⁹ subē angelice. Et in h̄ passu cognoscit: quomō angelus benign⁹ obiecta accipit ꝑ vnū modū cū spēb⁹ ītatis/⁊ ꝑ aliū cū spēb⁹ natis. Qñ accipit obiectum cū spē innata: tūc accipit illud cum maiozi magni⁹ bonitatis/duratiōis/ptātis ⁊c. Sicut cera q̄ sine me⁹ sil'itudiné accipit ex lr̄is sigilli: q̄uis aliquā spēm nō m'tiplicet: q̄ sit extra suā nāz / nec de ꝑte:

de qua substãtia cere non sit cõstituta. Et in hoc passu cognoscit quõ angeli attingũt fixe obiectaꝝ illoꝝ ẋitates. ¶ Sicut ignis q̃ fixe/ꝝ cũ spẽ innata cũ calore attingit substãtiã ferri calefacti/ꝝ vegetatiua subaz vegetatã. ¶ Ita angelus bonitatẽ acq̃rit ꝝ sctitatẽ: tunc cũ bene vtit suis potẽtijs: attingit cum spẽbus acq̃sitis: ãs ꝓducit de potẽtia in actu: q̃ nõ sunt de eẽntia suppositi. ꝝ iste sunt accidẽtales: ꝝ ꝑ minoritatẽ minores ꝙ spes innate. q̃ ꝑ maioritatem sunt maiores. de q̃bus dictũ est. Et in hoc passu cognoscit: quõ angeli acq̃runt merita in accipiẽdo obiecta. ꝝ fiunt iusti charitatiui sctiꝝ ẋtuosi. Et maligni angeli fiũt per ꝓtraria. qz accipiũt obiecta ꝫ nãs suorum ꝓtinoꝝ ꝓncipioꝝ. ¶ Angelus benignus intellectũ nõ hz inuestigatiuũ cũ dubitatione. sed cũ affirmatiõe aut negatione. Sicut sanct⁹ michael q̃ non dubitat: si martinus sit iustus vel nõ iust⁹. qm̃ i cõditionib⁹ martini attingit ita cito ẋitatẽ sue bonitatis ꝝ malitie. sicut impressiones cere attingũt similitudines ifaꝝ sigilli. sed h̃ nõ facilũt demones. qz intellect⁹ eoꝝ est infirmus ꝝ deuiat⁹ a fine. idcirco ꝓi⁹ incipit dubitare ꝙ affirmare aut negare: si martinus bonus sit aut malus.

¶ De ramis arboris angelicalis.

Memoratiuz memorabile et mẽorari sunt vn⁹ ram⁹ memorie. ĩtellectiuũ ĩtelligibile ꝝ intelligere sunt alius ram⁹: q̃ est de intellectu. ꝝ volitiuũ volibile ꝝ velle sunt ali⁹ ram⁹: q̃ est de voluntate. Et sic ramu sunt tres. sicut potẽtie sunt tres. ꝝ sic bracẽ se miscẽt ĩ accipiẽdo obiecta: sicut rami se miscẽt in illis obiectatiõib⁹. sicut mẽoria/ intellect⁹/ꝝ volũtas sctĩ michaelis: q̃ se miscẽt accipiẽdo aliq̃ obiectũ recolitũ intellectũ ꝝ amatũ. rõe cuius mixtionis se miscẽt mẽoratiuũ intellectiuum ꝝ volitiuũ/ memorabile intelligibile et amabile/ recolere intelligere et amare. ¶ Sicut mẽoratiuũ mẽorabile ꝝ memorari sunt vnus ram⁹ mẽorie: sic bonificatiuũ bonificabile ꝝ bonificare sunt alius ramus bonitatis: q̃ ꝓtinetur in ramo memorie. Et idẽ de magnificatiuo magnificabili ꝝ magnificare. q̃ sunt vn⁹ ram⁹ magnitudinis. q̃ ꝓtinet in memoria. Et idez est de ramo duratiõis: ptãtis: ẋtutis ꝛc. Etiã bonificatiuũ bonificabile ꝝ bonificare sunt ramus bonitatis: qui ꝓtinet in intellectu. cui⁹ ram⁹ ꝓtinet in se ramũ bonitatis: vt ei⁹ ram⁹ sit bon⁹. Et idẽ ram⁹ bonitatis ꝓsistit ĩ ramo volũtatis. ita ꝙ vn⁹ est ram⁹ bonitatis in seipso: ꝝ distinct⁹ est in ramis ꝑ ꝓprietates distinctas. ez ꝑ memoriã intellectũ ꝝ volũtatẽ. Et in h̃ passu cognoscit: quõ vn⁹ ram⁹ est ꝑ eẽntiã/ꝝ plures ꝑ opationes distinctas abinuicẽ. Ramus mẽorie est de eẽntia mẽorie: ꝝ memorabile ꝙ est de eẽntia rami intellectus est differens a mẽorabili: q̃ est de ramo memorie. Et ambe memorabilitates differẽtes sunt: inquãtũ dria brã charitatiuũ ꝑticipãt in vnitate eẽntie: inquãtũ sunt deyna eadẽ bonitate/ vna eadem magnitudine. Et idẽ est de amabilitate rami volũtatis: ꝝ de amabilitate rami memorie ꝝ ĩtellect⁹. et idẽ de intelligibilitate. Et in hoc passu cognoscit: ꝙ angel⁹ creat⁹ ẽ ad similitudinem summe trinitatis ꝝ vnitatis eẽn^c. ¶ Angel⁹ bon⁹ ĩtelligit seipz. ꝝ se ĩtelligit ĩ sua ĩtelligibilitate: q̃ appellat ĩtellect⁹ possibilis. Et ĩtelligit cũ sua ĩtellectiuitate: q̃ appellat ĩtellect⁹ agẽs. ꝝ ĩtelligere ẽ ex ambob⁹. Et iquãtũ ĩtelligit ĩtelligibilitatẽ ꝝ ĩtellectiuitatẽ ꝝ ĩtelligere: aliã spez ĩtelligibilitatis: nec intellectiuitatis: neꝙ intelligere nõ multiplicat. Qm̃ si faceret: nõ ĩtelligeret seipm cũ magni^c bõitatis: duratiõis: ptãtis: sapie: volũtatis: ẋtutis: ẋitatis: glorie: finis: ꝝ maioritatis. ĩmo ĩtelligeret seipm cũ ꝓtrario magnitudis bonitatis ꝝ ꝛc. Intelligit ꝙ seipz cũ seipo ꝝ cũ suis ptib⁹: de q̃bus ꝓstitut⁹ est. Sicut sol q̃ seipm illuminat cuz suamet luce. ꝝ ignis q̃ seipm calefacit cuz suomet calore. Et iste passus multũ est placens ad intelligẽdũ. et edocet: ꝙ sicut intelligit seipm cũ seipso: ita ĩtelligit aliũ cũ seipo. sicut cultellus: q̃ cum seipo scindit carnem. ꝝ sicut clauus: q̃ cuz seipo postẽ pforat: ꝝ equus q̃ cum suis pedibus currit. ¶ Rõne ramoꝝ angeli: q̃ ꝑticipant in vna eadẽ bonitate magnitudine ꝛc. etiam quia in illa participatione nõ est ꝓprietas nãlis: se ꝙertit tot⁹ angel⁹

in suo intelligere recolere ⁊ amare. qm̃ in suis partib⁹ nullã hz resilientiã: p quã sit ꝛrietas inter vnũ ramũ ⁊ aliũ. Et in hoc passu cognoscit magnitudo simplicitatis et libertatis: q̃ est in angelis: q̃ sunt boni. et magni⁹ simplicitatis ⁊ obstinatiõis: q̃ est in angelis malis: q̃ sunt ita simplr puersi ad malũ recolendũ intelligẽdũ ⁊ amãdũ: ꝙ in illis nulla potẽtia malo remanet vacua/nec plena bono: in q̃ possit hz̃ deliberationẽ: ꝙ ad bonũ cõuertere possit suum recolere intelligere ⁊ amare. ¶ Martin⁹ equum videt cũ suis oculis. beat⁹ michael intelligit sctm̃ gabrielẽ cũ suo intellectu. et quia sctus gabriel intelligibilis est cuz magnitudine bonitatis: ☧tutis: ☧itatis: potestatis: ⁊ volũtatis. sanct⁹ michael intelligit sctm̃ gabrielẽ m̃ magnitudinem siue intellectiuitatis: ⁊ m̃ magnitudinem intelligibilitatis sctĩ gabrielis. ⁊ sic trãsit magnitudo cuiuslibet in magnũ intelligere. Et in h̃ passu cognoscit: ꝙ angeli beati naturaliter priuilegiũ habẽt in intelligẽdo supra hoies. qm̃ martin⁹ compositus est ex aĩa ⁊ corpore: ⁊ corpus nõ est de eẽntia intellectus/nec corp⁹ ⁊ aĩa participãt in vna eadẽ simplici bonitate. q̃ vna ẽ bonitas corporalis/ alia spũalis. hz̃ sanctus michael nõ est ita: qm̃ vna eadẽ bonitas est illa: q̃ est de suo ĩtellectu sua memoria et sua volũtate. et sic multomelius seipsuz intelligit cum suomet intellectu ꝙ martinus: q̃ ita bñ seipm̃ intelligere nõ potest: sicut facit sctus gabriel vel sctus michael. qui cũ corpore non ꝓticipat. etiã sctus michael meli⁹ põt intelligere sanctũ gabrielem esse bonũ ꝙ martin⁹: cũ bonitas sancti michaelis sit spũalis/ ⁊ sctĩ gabrielis similiter. ¶ Martinus equũ videt per colorem ⁊ audit ꝓcẽ. ⁊ sanct⁹ michael sanctũ gabrielẽ intelligit bonũ per bonitatẽ/ ⁊ magnũ p magnitudinẽ. ⁊ quãdo sua volũtas quietẽ hz̃ in fine: ꝓpt quẽ intelligit sanctũ gabrielẽ: intelligit: ꝙ sanctus gabriel bonus est ⁊ magn⁹. Et in h̃ passu cognoscitur: quomõ partes substãtie vnius angeli dispõnes sunt ad intelligẽdũ recolendũ ⁊ amãdũ alium angelũ. Et cum sanctus michael malũ angelũ ĩtelligit: quia bonitas ⁊ malitia sibijnuicẽ nõ correspõdent in ꝑcordãtia bonitatis ⁊ bonitatis: intelligit sanctus michael angelum malũ sm̃ cõtrarietatẽ bonitatis ⁊ malitie. ⁊ sic de alijs formis. Et idem est: quãdo sanct⁹ michael intelligit martinũ petrũ ẽ aut petrũ virtuosum. ¶ Sctus michael oculos habere non indiget ad vidẽdũ colorẽ: vt ipm̃ intelligat. qm̃ magnitudo sui intelligere sufficit ad intelligendũ colorẽ: p quẽ intelligit coloratũ: ita ⁊ multomeli⁹ sicut martinus equũ intelligit coloratũ: qz videt colorẽ. Nec etiã sctus michael necessitatẽ hz̃ ad imaginãdũ: vt corporalia intelligere possit. qm̃ magnitudo sui ĩtellectus perficit actũ intelligẽdo corporalia. ita ꝙ necessitatẽ nõ hz̃ habẽdi instrm̃: qđ sit de natura corpali. Sicut de⁹ q̃ antẽꝙ mundus fuisset creatus: suus intellect⁹ intelligebat colorẽ albũ ⁊ nigrum. ita ꝙ necessitatẽ non habuit habendi oculos corporales ⁊ imaginationẽ. qm̃ sufficit ei magnitudo potestatis: sapientie: ☧tutis: voluntatis: gl'ie: ☧itatis: ⁊ bonitatis. ¶ Dictũ est de naturis ⁊ de modis ramoꝝ angeli: et de mõ quẽ hz̃ ad intelligendũ naturaliter. quẽ modũ nãliter hz̃ m̃ suũ amare ⁊ recolere. Et in floribꝰ intendim⁹ loqui de modo: quẽ habẽt angeli in recolendo/intelligendo/ ⁊ amãdo deum m̃ modum naturalẽ: ⁊ m̃ modum supernaturalem.

¶ De foliis arboris angelicalis.

Et primo de quantitate.

Er folia arboris angelicalis accñtia ĩtelligim⁹: q̃ pertinẽt ad subam angelicã. Et prio dicem⁹ ō ꝙtitate. ¶ Quãtitatẽ spũalẽ i angelo duob⁹ modis ꝯsideramus: vz discretã ⁊ ꝯtinuã. ¶ Cõtinua ẽ sicut vna bõitas: i q̃ sunt bõitates brãchaꝝ arborꝭ. Discreta ẽ: iquãtũ brãche differẽtes sunt i bõitate. Qm̃ vna ẽ bõitas mẽozie: alia intellect⁹: ⁊ alia volũtatis. Et sic ꝙtitas bonitatis est vna ⁊ cõtinua: inquãtũ seipa. ⁊ ẽ diuisa i plres ꝙtitates discretas plurib⁹ partib⁹ arboris exñtib⁹ bonis p bonitatẽ sub certis ꝙtitatibus terminatis. Et illud idẽ qđ de bonitate dicimus: dici potest de magnitudine/ duratione. et ceteris. ¶ In radicib⁹ discrete sunt quã-

titates. sicut vna quãtitas est bonitatis/ alia est magnitudinis: ⁊ sic de ceteris. Et de oĩb⁹ est vna q̃titas cõtinua in trſico/ ĩ brãchis/ ⁊ ĩ ramis extẽſa. Etiã q̃libet radix suas hȝ quãtitates discretas. sicut bõitas ĩ q̃ bõificatiuus suã ꝓpriã hȝ quãtitatẽ: ⁊ bõificabil' sit'r. Et idẽ ẽ de bõisicare/ ⁊ sic de magnitudie ⁊ ceter'. Etiã ẽ vna q̃titas bõitatis in magnitudie. ⁊ alia est illa quã hȝ duratio rõne bõitat'. ⁊ alia quam habet ptãs. cũ ita sit: q̃ magni°: duratio: ptãs tẽ. bõe sint ꝑ bõitatẽ. ¶ Suba ãgelica icorruptibil' ẽ ꝑ durationẽ. q̃ duratio quãta est: inquãtũ hȝ p̃ncipiũ. ſȝ quanta nõ est: inquãtũ suba ãgelica euiternaliter durabit. est ergo quãtitas in p̃ncipio mẽsura tpis: qñ ĩ tpe fuit p̃ncipiata. ⁊ ĩ hac mẽsura mẽsurate sũt ptes ãgeli ⁊ ei⁹ suba sine subo corpali ⁊ nõ extẽſa in lõgũ ãplũ ⁊ ꝓfundũ. sicut duratio sube: q̃ se nõ extẽdit in euiternitate corpaliter. Et in h̃ pasu cognoscit extẽſio spiritualis q̃titatis. sicut bõitas: q̃ se extẽdit ita ĩ magnitudie euiternal'r: sicut se extẽdit ĩ duratiõe euiternali. ¶ Scõm quãtitatẽ nũeralẽ sunt plures angeli. ⁊ est ſignificatum: q̃ plures sunt q̃ hoies. inquãtũ sunt magis ſimiles deo cor ſube q̃ ſube hominũ. cũ deus ſuba sit ſpũalis: ⁊ angel⁹ sil'r. ⁊ hõ sit ꝯpositus de ſuba corpali ⁊ ſpũali. Ad cũ ĩ deo sit magnitudo ⁊ in angelo ⁊ in homine sil'r: oȝ q̃ magnitudo dei maiorẽ habeat cõcordãtiã cũ magnitudine angeli q̃ cuȝ magnitudine hominis: cũ maior ꝯcordãtia sit interynã subaȝ spũalẽ ⁊ aliã: q̃ interynã subaȝ spiritualem ⁊ aliã corpalẽ. q̃re rõne maioris ꝯcordãtie (de qua dictũ est) ſignificatũ est: q̃ angeli sunt ĩ maiori nũero q̃ hoies. etiã q̃ nũer⁹ illoꝝ sit ĩpar: vt ſimilior sit btiſſime trinitati dei. ¶ Oȝ q̃ quãtitas ãgeloꝝ sit in nũero ternario. vȝ in maioritate eq̃litate ⁊ mĩoritate. ſine quibus eoꝝ quãtitas nũeralis nõ esset ꝑfecta. Sunt ergo aliqui angeli q̃ sunt maiores in magnitudine bonitatis: potestatis: ſapientie: ⁊ voluntatis: q̃ alij angeli. Et hi sunt deo ꝓpinquiores. nec h̃nt officiũ: ſed tm̃modo deũ cõtẽplantur. Et sunt alij angeli: qui sunt minores in magnitudine bonitatis: potestatis: ſapiẽtie: ⁊ voluntatis: q̃ hñt officiũ in administrando hominib⁹ inferius: vt eos custodiãt a demonibus: ⁊ ipſos inducãt ad virtutes: et ipſos a vitiſs elongent. Est vnus ali⁹ modus ordinũ angeloꝝ: q̃ sunt in medio: qui equaliter officiũ habẽt in administrãdo angelis inferioribus ꝑ influẽtiã: quã accipiũt ab angelis superioribus. Et hi sunt illi: qui faciũt legatiões: ⁊ reuelatiões: ⁊ ꝓphetias. Et ex istis trib⁹ hierarchiis angeloꝝ multiplicãtur nouẽ ordies ad ſignificationẽ septẽ planetaruȝ ⁊ octaue ſpere ⁊ trſici arboris ẽ'alis. Qñ ſi de⁹ posuit in ordine subas corpales: bñ opȝ q̃ posuerit in ordie subas spũales: ⁊ in illo nũero: in quo sube corpales ⁊ spirituales habeant maiorẽ ꝯcordãtiã. Etiã subiecta ordinis sunt nouẽ. ſ. de⁹: angeli: celi: aĩa: imagiatiua: ſenſitiua: vegetatiua: eſſatiua: ⁊ potentia artificiatiua.

¶ De qualitate arboris angelicalis

Sanct⁹ michael est bonus ꝑ bonitatẽ: ⁊ ẽ magn⁹ ꝑ magnitudinẽ. ⁊ sic q̃lis ẽ ꝑ suas formas ſpecialeſ. rõne quarũ indiuiduat⁹ ẽ in ſeipſo: et nõ de alio: ſicut cultellus ⁊ clauus: q̃ indiuiduati sunt in ſeipſis. verũtamen indiuiduati sunt de alijs: vicȝ de massa ferri. ſed istud in angelis nõ ẽ: qñ q̃libet q̃lis ẽ per suã ꝓpriã indiuiduitatẽ nõ indiuiduatã ab alia suba. Et tiã duas hȝ q̃litates a bonitate. vna est innata/ ⁊ alia nata. Illa q̃ est innata: est sua ꝑs: ex qua ꝯstitutus est. Illa nata est sua bõitas acquisita rõne cuius hȝ meritũ. ⁊ hec ẽ q̃litas ei appropriata: quã de⁹ in illo ꝯfirmauit: qr ei gratis seruit. ¶ Ignis caloreẽ suũ hȝ ĩ diuersis substãtijs: vȝ in suba pipis: allei: ⁊ feniculi. et calor ẽ vna q̃litas in ſe: ⁊ est plures q̃litates in alijs. ſicut vna est q̃litas pipis: alia allei: ⁊ alia feniculi. Est ergo vna eadẽ q̃litas distincta ꝑ aliud ⁊ nõ ꝑ seipſam. vȝ ꝑ distinctionẽ subarum: q̃ sunt differentes.

¶ Scõm hũc modum qualitas sct̃i michaelis ⁊ idẽ de quolibȝ alio angelo distincta nõ est: ſed ꝑ aliũ modũ ita: vȝ q̃ sct̃us michael ẽ bon⁹: iquãtũ deũ diligit: ⁊ inquãtũ ipȝ itelligit: ⁊ iquãtũ ipȝ recolit. ⁊ idẽ iquãtũ recolit itelligit ⁊ diligit sct̃m gabrielẽ aut seipſuȝ: ⁊ sic de alijs. ⁊ sm q̃

ſuſ recolere:intelligere:ꝛ diligere: nobi=
liora hñt obiecta ſe extēdit bōitas ita in
recolere:intelligere:ꝛ amare: ſicut calor
ignis q̄ ſe plus extendit in calefactēdo ae
rem ꝙ aquā. ¶ Ignis qui calefacit plus
piper ꝙ feniculſi:in illo maiori calefacere
plus ponit de calore q̄ in minori: qz pip
plus recipere pōt ꝙ feniculꝰ. Et idē ē de
recolere:intelligere:ꝛ amare: q̄ hñt ange
li in obiectis:q̄ accipiſit.in quibus maiꝰ
ponūt aut minꝰ.ſm q ꝙ q̄dā obiecta plus
diſpoſita ſunt:q recolant intelligantur ꝛ
amen ꝙ alia. Et i h̄ paſſu cognoſcit:quō
angeli nō vtunt cor q̄litatibꝰ ſz q hoīes
ſuis q̄litatibꝰ vtunt in hac vita.ſicut hō
nuarꝰ q̄ recolit plꝰ ꝛ ſepiꝰ magnitudinem
theſauri ꝙ magnitudinē boni ītelligere:
boni amare:ꝛ boni recolere:q̄ bonificata
ſunt p charitatē/iuſtitiā/prudētiā /forti=
tudinē/ꝛ tēperātiā/ſpē/ꝛ fidē. ¶ Sctūs
michael archāgelꝰ fruſtra nō vtitur ſuis
q̄litatibꝰ qbꝰ vtunt hoīes ī vanū i hac vi
ta. ¶ ſi ſctūs michael intelligit: q ſctūs
gabriel eſt/nec dicit:q ſctūs gabriel nō ē
ſctūs raphael.nec dicit:q equꝰ martini
nō eſt equus petri.q̄ſi obiectū nō accipit
niſi ſm q ē.ſed poſt ꝙ intelligit:q ſanctꝰ
gabriel ē: ꝛ ſctūs raphael ſil'r ſupfluū cēt
ei:ſi diceret: q ſctūs gabriel nō ē ſctūs ra
phael.q ſiqdē ſupfluū eſſet ſibivitiū ꝓtra
xtutē:ꝛ puritas ꝑ magnitudinē bōitatis
intellectꝰ:memorie:volūtatis:xitatis: et
glorie. Et in h̄ paſſu cognoſcitur: quomō
angeli q̄tē hñt ī veritatibꝰ:q̄s attingūt.
¶ Sol nō lucet plꝰ in vno tpe ꝙ in alio ī
ſeipſo:ſed ſua lux multiplicat plus ſuaz ſi
militudinē invno tpe ꝙ in alio.ſicut dies
q̄ clarior ē in tertia ꝙ in mane.ꝛ in meri
die ꝙ in tertia. modo ſili angelꝰ nō ē me
lior nec ſapiētior in vno tpe ꝙ in alio.ſed
ſuū ſcire ꝛ ſua bōitas ſunt in maiori ma=
gnitudine bōitat' accipiēdo vnū obiectū
ꝙ aliud.ꝛ hoc ꝓtingit p maiorītatē ma=
gnitudinis:bōitatis:q̄ eſt in aliquibꝰ ob=
iectis/ꝛ p minorītatē magnitudinis ꝛ bo
nitatis:que ē ī aliis obiectis. Et in h̄ paſ=
ſu cognoſcit:quomodo angelus cumvna
eadē qualitate poterit eſſe maior aut mi=
nor in bonitate per alium ſua bonitate
ſemper remanente ſub certa quantitate
terminata. Et iſte paſſus eſt via ad cogno
ſcendū plura ſecreta naturalia qualitatū
propriarū ꝛ appropriatarum:que inquā
tum ſunt proprie qualitates non plus po
nunt nec minus de ſeipſis in accipiendo
obiecta:ſed inquantum ſunt q̄litates ap=
propriate. Idcirco dīa ē inter ſpecies in
natas ꝛ natas.q̄ quidē nate attracte ſunt
ex obiectis ꝛ ex ipſis multiplicate.

¶ De relatione angelorum.

In angelis ē relatio interior et ex
terior/ꝛ ex rebꝰ interioribꝰ ꝛ exte
rioribus. Relatio que eſt īterior
eſt ſicut in bonitate:in qua ſunt relative
bonificatiuus bonificabilis ꝛ bonificare:
ꝛ in ſua magnitudine magnificatiuꝰ ma=
gnificabilis ꝛ magnificare. Et magnifica
tiuus magnificat ſuū magnificabile pro
prium magnificando bonitatem: que eſt
magnificabilis.ſicut magnitudo: que eſt
bonificabilis. Et idem de duratione ꝛ ce=
teris.que relative ſibiſmuicem ſuas dant
ſimilitudines. Hec relatio eſt intra ſubz
angeli.ꝛ eſt vna de ſuis partibꝰ. ¶ Eſt ꝛ
alia relatio:q̄ ē ītra ꝛ extra.ſm quā ange
li obiecta attingūt. Sicut ſctūs michael
q̄ ē intelligēs ꝛ ſctūs gabriel ītelligibilis.
Idcirco oz q ſi ītelligēs ē:q ſit ītelligibi
lis ꝛ intelligere/ꝛ ecōuerſo. Et hec relatio
neceſſaria ē in angelis: vt ſit in magnitu=
dine bonitatis durationis ꝓtātis ꝛc̄. Et in
hoc paſſu cognoſcitur priuilegiū ꝛ excel=
lens virtus ꝛ nobilitas quas hñt angeli
ſupra hoīes.qm̄ plura ſunt intelligibilia
martino:q̄ ipe nō intelligit. Cognoſcitur
etiam:quomodo angeli attingūt verita=
tes ſubarū corporalium. q̄uis oculos nō
habeāt nec aliquē aliorum ſenſuum.ſed
illas veritates per intellectū attīgūt:quia
ſunt ītelligibiles.ꝛ qz āgeli benigni ſunt
intelligentes cū magnitudine bonitatis/
durationis ꝛc̄.

¶ De actione ꝛ paſſione angelorum.

Actio ꝛ paſſio ſunt ī angel' duo
bus modis. vnꝰ modꝰ ē intra.
ꝛ alius extra. Ille q̄ eſt intra p
vnū modū ſubalis ē/ꝛ p aliū accidētalis.
ſubalis ē ex pte foꝛe materie:ex qbꝰ ſuba
angeli ꝓſtituta eſt.vt in trunco dictuz eſt.
Accſitalis eſt:inquantum vna forma ſuā

dat ſſitudinē alteri forme.ſicut bonitas ſcti michaelis:q̄ ſuā ſſitudinē dat ſue magnitudini. Et īquātū ei dat:ē forma actiua.ꝛ īquātū magnitudo īpa3 accipit ē forma paſſiua.Actio ꝛ paſſio q̄ ſunt ītrat extra:ſunt:īquātū ſctūs gabriel itellect⁹ ē p ſctm̄ michaelē amat⁹ ꝛ recolit⁹.ꝛ īquātū ſctūs michael placitū accipit ī recolēdo ī telligēdo ꝛ amādo ſctm̄ gabrielē. Et idē eſt ī angelis maligūis:q̄ actiōem hñt in tormētādo hoīes ꝛ ī tētando illos: ſm q̄ eis licētiatū ē p iuſtitiā diuinā.etiā paſſionē hñt in tormentādo ꝛ tentando illos.

¶ De habitibus angelorum.

IN quolibet angelo ſunt tres habit⁹ generales:q̄ ſunt ſue brāche. Quare ſicut ſi in martino eēt habitus grāmatice logice ꝛ rhetorice:ita q̄libet angel⁹ hītū hz recolendi itelligēdi ꝛ amādi.veruntm̄ angelus habet nobiliores habit⁹ q̄ martin⁹.qm̄ cōtinue vtitur ſuis particularib⁹.q̄ ſunt ſub habitib⁹ ad hoc:q̄ habitus ſint ī magnitudine bonitatis/ durationis/ ptātis ꝛc̄. Et martin⁹ ſi vtat grāmatica:nō vtit logica neq̄ rhetorica.nec ī vno tpe vtit oibus particularib⁹ q̄ ſtāt ſub habitu grāmatice.Et ī h̄ paſſu cognoſcit:q̄ habit⁹ āgelo⁹ magni ſunt/ꝛ ſibiſſnuicē ī eodē tpe corrñdēt q̄libet habit⁹ ꝛ ſue partes.Cognoſcit ergo: q̄ angeli boni magnā hñt gl̄iam:ꝛ p cōſequēs penam:quam habēt angeli maligni:quo⁹ habitus ſe reſpōdent cum eo⁹ particularibus ita ī cōtrarietate nature: ſicut faciūt habitus angelorum bono⁹ cū eo⁹ particularibus in cōcordantia naturali. ¶ Sunt etiā aliī habitus acquiſiti meritoriī.ſicut habit⁹ iuſtitie ꝛ charitatis in ſancto michaele.q̄ ſiquidē iuſtitia habituata eſt bonitate:īquātū eſt bona: ꝛ de charitate:inquātuz eſt amabilis. Et idez eſt de habitib⁹ malo⁹ angelo⁹ : ſicut eſt lucifer habitnat⁹ de iniuria ꝛ de crudelitate.ꝛ ſicut eſt eius iniuria de malitia. Et ſic de aliīs habitibus per culpas ꝛ peccata acquiſitis.

¶ De aſſituatione angelorū.

SUbſtātia angeli aſſituata ē ſm arboris aſſituatiōem. videlicet ſm aſſituatiōem radicū/trūci/ brachi⁹/ ramo⁹/ folio⁹/ florū/ꝛ fructuū. Et radices aſſituate ſunt quedam in aliīs.ſicut bonitas induta magnitudine.que in quantū magna eſt p magnitudinē in magnitudine cōſiſtit:ꝛ econuerſo inquantū magnitudo eſt in bonitate. q̄ eſt bona p bonitatē. Et idē eſt de aſſituatione trūci: qui aſſituat⁹ eſt in ſuis ptibus.Et brāche ſīr. ꝛ ſic de aliīs aſſituationibus nālibus arboris. ¶ In celo empireo ſunt angeli aſſituati:vt dictū eſt in capl'o de q̄ptitate. Et modo ſīli aſſituati ſunt de aſſituatione obiecti ꝛ actus/ exiſte vno angelo oō alīj angelo cū magni⁹ bonitatis: durationis:ptātis: ſapie: voluntatis:ꝛ alio⁹.Et in hoc paſſu cognoſcit:q̄ magna eſt gl̄ia angelo⁹ bono⁹/ et pena malo⁹. aſſituatio quo⁹ in inferno eſt in maioritate magnitudinis malitie ire vitio⁹ ꝛ inflictuū naturaliū. Et idem eſt in equalitate ꝛ minoritate.

¶ De tempore angelo⁹.

ANgelus principiat⁹ eſt: inquātū eſt creat⁹: ꝛ inquātū principiatus ē extra eternitatē:principiat⁹ eſt ī tpe. cū ita ſit:q̄ oē q̄ eſt: op3 eſſe ī eternitate aut ī tpe.ꝛ tp̄s ī quo angelus principiat⁹ eſt : q̄ ſiquidē tp̄s req̄rit motū corpalē:nō eſt ps angeli : q̄ eſt ſūba ſpīalis. ſed ī tpe eſt ita principiat⁹: ſicut collocat⁹ eſt ī aliquo loco ſine occupatione loci. Idcirco angelus nō req̄rit ſucceſſiue motū in tpe ſm ſuā nām.ſed tp̄s accipit ſm nām ſuā motū angeli : q̄ moueret in diuerſis tpibus de vno loco ī aliū. Sicut ſctūs gabriel mot⁹ de celo empireo: q̄ venit ad annūciādū dñam nr̄am ad nazareth.Et hoc tp̄s ſuſtinere non poſſet:q̄ ſctūs gabriel in vno tpe ſit in locis diuerſis.Eſt ergo ſctūs gabriel in tpe ſup nām tpis ita in p̄n⁰ ſicut ī euiternitate:in quo tēpus nō habebit motū extenſum.Et iſte paſſiusvalde grauis eſt/ꝛ ſubtilis eſt ad intelligēdū. ꝛ dat placitū intellectui:q̄ ip̄m intelligere p̄ōt.ꝛ oſtēdit altitudines ꝛ nobilitates : quas ſubſtantie ſpīales habēt ſupra ſubſtantias corporales.

¶ De locis angelorum.

TOcū in angelis duob⁹ modis cōſideram⁹. eſt vn⁹ locus q̄ eſt intra/ꝛ ali⁹ extra. Ille q̄ eſt in

Arbor angelicalis.

tra est sicut sctūs michael: q̄ est in seipo spūaliter collocat⁹: sicut totū i suis partibus/ ⁊ ptes i suo toto/ ⁊ vna ps in alia. sic̄ bōitas sc̄ti michaelis i sua magnit̄e / ⁊ magnitudo i bonitate/ ⁊ radices in trsico / ⁊ trsicus i radicib⁹. Et hmōi collocatio q̄ ē intra: nō requrit superficiē extra: q̄ sit de ꝓditiōib⁹ loci: q̄ i se cōtinet subās corpales. Idcirco suba angeli ē i loco supra nāz loci: inquātū nō occupat illū loci: i q̄ est. Sicut suba angeli mota de vno loco i aliū: q̄ nō dimittit i motu succession̄ ꝑmi nec vltimi nec tpis futuri ⁊ ꝑteriti: q̄ distincta sint a ꝑsenti. idcirco pl̄es subē angelice pōt eē in eodē loco sine occupatione loci: sic̄ pōt esse in tpe ⁊ i motu sine succession̄e primax ptiū ⁊ vltimax: q̄ sunt i motu gruis i quo sunt caput est ꝑmū i motu/ ⁊ ei⁹ pedes sunt vltimi. Et i hoc passu cognoscit: ꝙ angeli sunt in loco supra naturā loci. q̄ siquidē loc⁹ est extra eox essentiam/ ⁊ qui non est pars eox. Est ali⁹ locus angelox qui est extra. sicut est celi empireum: in quo q̄dam angeli sunt i vno loco. alij ẋo in alio ſm ꝙ ꝓpinquiores sunt dño nostro iesu xp̄o. Et idem i inferno: ſm ꝙ q̄dam angeli maligni sunt in maiori abysso ꝙ alij.

¶ Est etiā ali⁹ modus loci: qui est extra ⁊ intra obiectiue. sicut obiectum: qō sanctus michael accipit. in quo sui habet recolere intelligere ⁊ diligere. ⁊ ille locus exteri⁹ est: inquātū nō est de essentia sancti michaelis. sz de eēntia sc̄tī gabrielis aut alteri⁹ angeli. ⁊ suā presentiā hz sc̄tus michael i seipo. Et i hoc passu cognoscit: ꝙ sic̄ i potētia nec i obiecto nō fit occupatio loci: ita subē spūales nō occupāt invicem alias subas spūales i essendo in vno eodē loco/ nec i accipiēdo vnū idē obm/ nec in recolēdo intelligēdo ⁊ amādo idē obm.

¶ De floribus arboris angelicalis.

Flores arboris angelicalis sunt duob⁹ modis. q̄dā sunt pticulares/ et alij vniuersales. Pticulares sunt acq̄sita ⁊ addita mēta radicū. sic̄ bōificare acq̄sitā: magnificare: durare: possificare: intelligere: amare: x̄ificare: gl̄ificare: differētiare: ꝯcordare: p̄ncipiare: mediare: cōplere maiorificare: ⁊ equalificare. oēs isti infinitiui sunt flores acq̄siti. sicut hō iust⁹ qui acq̄rit iustitiam: ⁊ homo cast⁹ castitatem. Et subiecta istorum florum sunt infinitiui naturales et essentiales ramorū. sc̄z naturale recolere intelligere ⁊ amare ornati ⁊ induti de illis floribus: qui sunt instrumenta ad acquirendū flores generales: qui sunt acquisitū ⁊ ꝓductū recolere intelligere ⁊ amare i bonitate magnitudine duratione ptāte ⁊c̄. Hoc est dictū: q̄ infinitiui rōnax implicant̄ ⁊ induunt̄ in floribus acquisitis ⁊ ꝓductis. vt angeli sint digni ad recolendum intelligendū ⁊ amandū deū ⁊ ei⁹ opationes. etiā vt sint digni: vt recolant̄ intelligant̄ ⁊ ament ꝑ dñm deū nr̄m/ ⁊ ꝑ ip̄m glorificētur. Et in hoc passu cognoscit̄: quō angeli benigni facie ad faciē attingūt deū fixe ⁊ sine medio/ ip̄m recolēdo intelligēdo ⁊ amando laudādo ⁊ benedicēdo/ ⁊ ab ip̄o bñdicto gr̄iam recipiēdo. ¶ Seraphin deū intelligit. ⁊ suo intelligere iuuant flores. ⁊ inquātū deū bonū intelligit: flos facit sum intelligere bonū. ⁊ inquātū ip̄m intelligit magnū flos magnitudinis facit intelligere magnū. ⁊ qz intelligere durat: iuuat flos durationis ꝑseuerātiā intelligere. ⁊ vt possit deū intelligere sine medio: iuuat ptās data ad iuuāmā dū intelligere. ⁊ volūtas illud iuuamē diligit: qō fit intelligere de seraphin: cū acquisito bonificare magnificare durificare possificare. et idē de alijs floribus. idcirco quiescit volūtas in intelligere. Qñ quātū intelligere supra ascendit ꝑ iuuamē florū: tātū ascēdit amare volūtatis/ ⁊ stat fixe in amato. Et sicut intelligere iuuat̄ ad ascendendū per flores: sic amare iuuatur ad ascendendū per flores. Et in ascensu ip̄ius amare habet intelligere quietē. quoniam equaliter ad obiectū ascēdunt/ ⁊ equaliter induta sunt ⁊ ornata de floribus. Et idē sequitur de recolere: qō ad recolitum ascendit cū iuuamine florū. intantū: ꝙ deus recolitur intelligitur ⁊ amatur cum oībus floribus per branchas angeli. Et sicut sol attrahit supra calorem roris: qui supra ascēdit cum iuuamine solis: sic bonitas dei attrahit et ascendere facit superius

bonitatē memorie intellect⁹ ⁊ volūtatis de seraphin. vꝫ in recolendo /intelligendo/⁊ amando. Et idem est de magnitudine dei ⁊ de suis dignitatib⁹. ⁊ sic sibi respōdēt iuicē dignitates superiores ⁊ flores inferiores in ascēsionib⁹ actuū brāchax. Et hmōi responsio ⁊ ascensio multuꝫ est placēs ad intelligēdū. ⁊ si ille q̄ ipsum bñ intelligit p̄ deū facit aliquā offensam dignus est magna pena. ¶ Seraphī intelligente deum ita alte dignitates dei sunt exemplar ipsi intelligere de seraphin. Et idē est de recolere ⁊ diligere de seraphin ⁊ de alijs suis floribus. Et sic deuꝫ attingit duob⁹ modis. naturaliterꝫ ⁊ supra naturā. ¶ Naturaliter ꝑm principia sua primaria: de q̄b⁹ est ei⁹ trūc⁹ siue brāche ⁊ sui rami. sicut ignis q̄ nāliter calefacit aerem/⁊ sol qui naturaliter lunam illuminat. ⁊ huiusmodi nā licētiata ē p meritū flox. Et attingit supra suā nām: iquātū de⁹ ascēdere facit act⁹ brāchax ⁊ flox. qñ sicut voluntas de seraphī pl⁹ deū diligit q̄ seip̄z: ita intellect⁹ de seraphī deū pl⁹ itelligit q̄ se ip̄z: ⁊ sic ascēdit ad itelligēdū supra seip̄z: ⁊ pl⁹ intelligit q̄ sua nā sufficere possit ad itelligēdū. Et de hoc q̄ accipit supra suā nām: revelat angelis inferioꝛib⁹: qui ita magnum intelligere nō hñt. ꝑm q̄ ip̄e est licentiatus p dominum nostrum.

¶ De fructu arboris angelicalis.

Fructꝰ arboꝛis āgelicaꝛ ē nālis ⁊ supnālis. ¶ Nālis iquātū q̄libet actꝰ suaꝝ brāchaꝝ venit ad cōplemētū. sicut sctūs michael archāgelꝰ q̄ itelligit intellectū amatū ⁊ recolitū sub rōe bonitatis magnitudinis ⁊c. qđ sic̄dē recolitū itellectū ⁊ amatū sunt fructꝰ nāles brāchaꝝ ⁊ ramoꝝ: vt radices nō sint ociose nec vacue: vt finis sit cētrū q̄etis. ¶ Fructꝰ q̄ est supra naturā arboꝛis: est suprema recolibilitas intelligibilitas ⁊ amabilitas dei ⁊ q̄ sunt deꝰ ⁊ ecōuerso. Et he tres obiectabilitates suprēme sunt fructꝰ arboꝛis angelicalis cētrū ⁊ quies illiꝰ. Et qꝛ fructus sunt supius ⁊ arboꝛ est inferius: non possunt omnes fructus cōprehēdi p brāchas arboꝛis. ꝙ si cōprehēderent: brāche forēt ita magne sicut fructus. ⁊ idē ē de actib⁹ branchaꝝ. Sunt ergo fructus magis supra sicut amabilitas dei: q̄ maioꝛ est i magnitudine bonitatis/eternitatis/ potestatis q̄ angelus amare possit. ⁊ idem de intelligibilitate ⁊ recolibilitate dei. quare sicut vnum vas qđ sit in mare: plenum est aq̄: ita actꝰ brāchaꝝ pleni sunt fructibus supioꝛib⁹. ⁊ sicut totū mare in illo quo vase intrare nō potest: ita fructꝰ superiores cōprehēdi nō pñt p actꝰ branchaꝝ cū ita sit: q̄ fructꝰ sint īfiniti/⁊ actꝰ brancharū finiti. ¶ Recolibilitas dei ⁊ idē de sua intelligibilitate ⁊ amabilitate: est fructꝰ recolitiuitatis angeli cū tota essentia diuina ⁊ cū tribus personis diuinis ⁊ cū omnibus dignitatibus diuinis. ⁊ idē de tota nā diuina. ¶ Habet se ergo obiectū superiꝰ infinite ⁊ in tota sua totalitate ad potētiā inferioꝛē. q̄ siquidē potentia se habet ad obiectū cum tota sua totalitate essentia ⁊ natura/⁊ cū omnibus suis floꝛibus: intātuꝫ q̄ tota se implet ex obiecto. ⁊ oēs sue ptes sunt plene ex ip̄o: sicut camera plēa aere ⁊ sol luce. Et iā potētia plenioꝛ est obiecto q̄ ferrū in fornace caloꝛe. quoniā in ferro est aqua: que resistit caloꝛi cum sua frigiditate/aqua existēte pte ferri compositi ⁊ elati. sed in potentia angeli nō est aliq̄ cōtrarietas: q̄ suo cōplemēto resistat. Est ergo recolitiuitas angeli plenioꝛ recolibilitate dei q̄ aliquod dolium vino vel camera aere vel ferrum calidum caloꝛe vel sol luce. quoniā lux solis que est accidens tā tū cōplere nō potest substantiam solis: q̄ maioꝛ est q̄ accidens: sicut facit substantia dei: que est recolibilitas: in implendo recolitiuitatē angeli. Est ergo istud cōplemētū ita magnum. q̄ recolitiuitas oblitiuisci nō potest suprēmam recolibilitatem superioꝛem: que ipsam implet. nec voluntas angeli se habere vult ad odiendum recolibilitatem: quoniam plena est summa amabilitate. de qua non esset plena: si memoꝛia se habere posset ad obliuiscendum fructum. Et idez est de intellectiuitate angeli: que ita est plena intelligibilitate superioꝛi: q̄ se habere non potest a.i ignorāduꝫ ipsam. Et oīa tria cōplemēta vidēt quidā angeli in alijs. ¶ Gloria ⁊ eoꝝ q̄s est: qui posset cogitare narrare vel scribere.

Arbor euiternalis.

¶ De arbore euiternali. Summariū.
¶ Truncus est duratio.
¶ Branche sunt paradisus ꝛ infernus.
¶ Rami sunt retributiones.
¶ Folia sunt accidentia.
¶ Flores sunt actus glorifica. siue cōdē.
¶ Fructus sunt cōplementa finium.

ARbor euiternal' diuidit i septē ptes. vz in radices/truncū/brā=chas/rāos/fo[ꝝ]/ flores/ ꝛ fruct[9].
¶ Radices sunt merita de principijs ge neralibus.

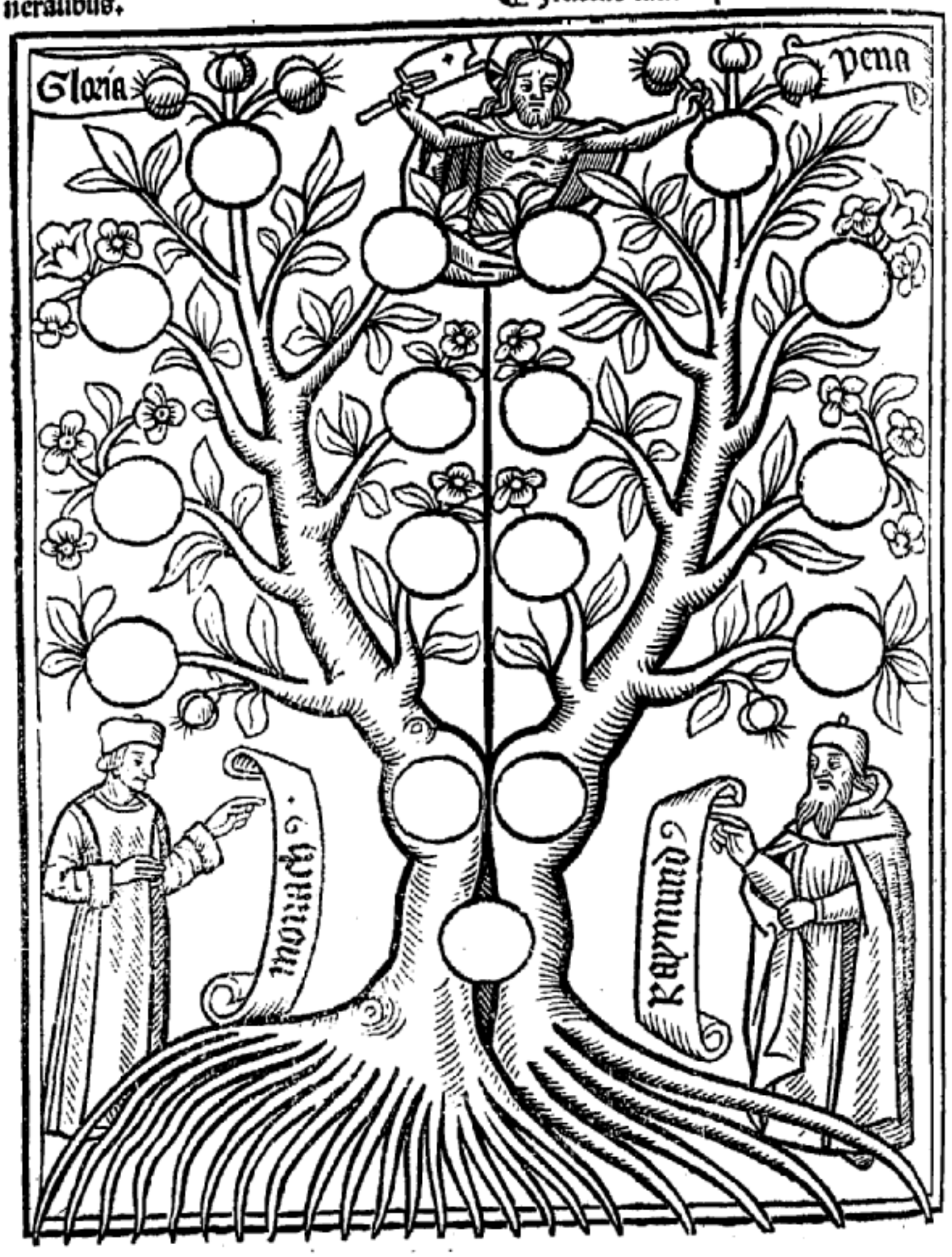

¶ De arbore euiternali.

DEr aliam vi= tam arborē euiternalē cō sideramus.q̄ diuidit̄ i ra= dices/trūcū/brāchas/ ra= mos/ fo$/ flores/ ⁊ fruct9.

¶ Per radices intelligim9 merita q̄ ve= niūt p scōarias intētiōes: q̄ fiūt p opa ar tificialia sub rōe p̄mor p̄ncipior: q̄ sunt radices.sicut merita acq̄sita p bonitatē/ magnitudinē/pseuerantiā/ptātē ⁊c.etiā p brāchas arboris hūanalis ⁊ angelica= lis ⁊ p arborē moralē.qm̄ de oīb9 istis iu dicīū dare op3 ⁊ rōnes.vt finis esse possit in primis principijs. ¶ Beat9 petr9 q̄ est iustus/⁊ idē de seraphin:ē bon9 p suā iu= stitiā:q̄ est bona sub rōne bōitatis. Idcir co op3:q̄ sit remunerat9 cū bono.⁊ quia sua iustitia ē magna:op3 q̄ remuneratus sit cū magno bono. ⁊ qr sua iustitia dura bilis fuit in hac vita:op3 q̄ durabilis sit in alia.⁊ sic de alijs formis.v3 q̄ p bonaz ptātē remunerat9 sit bono possito.⁊ p bo nū itelligere remsierat9 sit bono itellecto. ⁊ ꝓpter bonū amare bono amato.⁊ p vir tuosum amare ℞tuoso amato.⁊ ꝓpter bo nū verū vero bono.⁊ ꝓpter gl̄iosum ama re gl̄ioso amato.⁊ idē de cōcordātia dr̄ia p̄n9 medio ⁊ fine maioritate ⁊ eq̄litate. Et iste forme acq̄site sunt radices arbor⁊. ⁊ sunt forme meritorie.v3 meritū boni cū bono/⁊ meritū magni cū magno.⁊ sic de ceteris. ¶ Machomet9 ⁊ idē de lucifero: fuit iniust9 ⁊ falsus saracen9.⁊ qr sua īiu= ria luxuria ⁊ secta fuerūt male:o3 q̄ remu nerat9 sit malo ꝓpter malū.⁊ qr fecit ma gnū malū ī hoc:q̄ plēs hoies posuit ī er= rore:op3 q̄ ei9 merces sit magna i pena.⁊ qr malū illor durauit ⁊ durat: op3 q̄ re= muneratio in pena duret.⁊ idem est de ce teris formis.Et iste culpe acquisite sunt radices ⁊ mala merita. ¶ Hoc idē sequitur de mechanico:qui malum op9 facit:cum quo gentes decipit. Et idem est de malo iudice:qui dat falsum iudicium.⁊ de ho= mine auaro diuite:qui finē sinar diuitia= rum impedit.quas aufert pauperib9: qui ip̄s diuitijs indigent.⁊ sic de alijs simili bus istis. ¶ Sicut suba pom:rij et eq̄/et idem est de alijs substātijs nālibus: sunt plene formis realibus. ⁊ natura nō susti= net:q̄ sint vacue:sic iustitia dei non susti= net:q̄ aliqua opa facta p hoies ⁊ p ange los ī operādo ī cogitādo ⁊ ī alijs modis in q̄b9 opa fieri phīt:in fine iudicij obliui= scātur.qr iustitia dei est magna rōe cuius op3 siue necessariū est: q̄ subm iudicandi sit magnū. Et ī hoc passu cognoscitur:q̄ hoies pctōres q̄ diu pseuerauerūt in pctō siue pctis de q̄b9 plura mala ī eor sequa= cibus secuta sunt:habebūt reddere in die iudicij de plurib9 rationē. Et istū passum considerare est multū terribile hominī= bus peccatoribus.

¶ De trunco arboris euiternalis.

GEr trūcū euiternalē intelligi mus durationē bonor meri torum ⁊ malor ⁊ magnor ⁊ puor ⁊ illor:qui hīti sunt p magnā ptātē bonitatis:aut mali magni aut parui intelligere/magne amatiuitatis aut pue/⁊ magne oditiuita tis aut pue/magne ℞tutis aut parue/ma gni vitij aut pui.⁊ sic de ceteris. Quare oēs forme trūci q̄ sunt siue radices:consti tuēt vnā durationē meritorū ⁊ culpar: q̄ finē nō habebit.quā durationē trūcū eui ternalē appellam9:q̄ semp durabit:vt iu= stitia dei subm hēat:in quo iudicare pos= sit. ¶ In hac vita sunt opa hoīm p̄mo in p̄n° postmodū ī medio ⁊ vltimo ī fine: cū moriunt. ⁊ post finē nō pōt esse.qm̄ finis nō eēt hoc:q̄ō est.sicut martin9 q̄ nō foret hoc:q̄ō est sine capite. remanēt g̃ opa ī fi= ne euiternata ita: q̄ nō sunt post finē.Et in hoc plūctu finis: v3 q̄ est vltim9 finis: q̄ est ī morte extēsus: veniūt illa q̄ sunt eui= ternata:sicut fruct9 arbor: q̄ eueniūt ma turi in estate. Et ī hac euiternitate durāt merita ⁊ culpe. qm̄ in illo fine colligunt oīa opa: q̄ hoies fecerūt ī hac vita/⁊ que posita sunt ī vna linea euiternali: que h3 p̄ncipiū ī fine mortis. ⁊ nō pōt hr̄e finē p̄uatiōis. qr est ī fine iudicij.Et iste pas= sus est placēs iustis ad cōsiderādū/ ⁊ hor ribilis pctōribus. ¶ Scōm q̄ dictum est in arbore angelicali: v3 q̄ sicut branche sunt ex radicib9:ita trūc9 euiternalis sub forma durationis est ex meritis ⁊ culpis.

videlicet ꝙ culpe ⁊ merita sustẽrata sunt in euiternitate: vt iudicijs durare possit/et ꝙ finis meritor̃ sit quies euiternal'r/⁊ finis culparũ labor: ꝙ finis est vacuitas virtutũ ⁊ primar̃ formarũ realiũ: que euiternaliter se habebũt ad suum centrũ. ⁊ nihꝙ illud attingent nec habebũt.

¶ De branchis arboris euiternalis.

Duobus modis cõsideramus branchas arboris euiternalis. vnomodo intelligim⁹ paradisum. aliomodo intelligimus infernũ. Et paradisum intelligimus in celo empireo qđ est supra firmamentũ. qđ est luce plenũ. de q̃ luce induta erũt corpa glorificata: que tãtũ luce bunt. sicut est illa lux ⁊ plus etiã: ꝙ est lux solis. q̃ plus lucet ĩ sole ꝙ ĩ luna: ⁊ sic erit lux de luce. Et illa lux euiternal'r durabit ⁊ maior erit in qbusdã corpib⁹ q̃ ĩ alijs: fm ꝙ merita erũt maiora aut minora in hoib⁹ iustis. q̃re sicut euiternal'r erit lux de luce: ita erit paradisus euiternal'r sanctorũ fm eor̃ merita. ⁊ erit ad gl'iam dei ipsum recolẽdo intelligẽdo amãdo ⁊ laudãdo/ipso benedicto dãte se obiective ad euiternã glorificatiõem p bonitatẽ bene/⁊ per magni^em magnifice/⁊ p durationẽ euiternal'r/⁊ p ptãtẽ potenter/p intellige re ĩtelligibil'r/per amorẽ amabil'r/ p x̃tutẽ x̃tuosc/⁊ p x̃itatẽ vere/ ⁊ p gloriã gl'iose/⁊ p finẽ cõplete. ¶ Infernus erit scđa brãcha arbor̃ euiternalis. ⁊ erit ĩ abyssо terre/⁊ ĩ maiori ꝛrio lucis ⁊ bonitatis veritatis finis gl'ie ⁊ amabilitatis. Et fm ꝙ culpe erũt maiores: maiores erũt pene magnifice male euiternal'r intelligibil'r odibil'r ⁊ desperãter ⁊ in vacuitate toti⁹ cõpleməti. Et erit ĩ inferno tãtũ euiternalis: sicut brãcha paradisi ĩ celo empireo.

¶ De ramis arboris euiternalis.

Duo sunt rami arboris euiternal'. vn⁹ ẽ de brãcha paradisi. alij⁹ ẽ de brãcha inferni. Ramus paradisi multiplicat⁹ est ĩ tribus ramis. Un⁹ ram⁹ est iustitie. alius x̃o gre. ⁊ alius ẽ passionũ. Ramus qui est iustitie est ille qui reddit bonum pro bono: ⁊ magnũ pro magno: et durabile pro durabili. et sic de alijs.

¶ Et ramus qui est per gratiã est ille qui dat plus de bono ꝙ meritũ habitũ, ppter bonũ/ ⁊ magis de magno bono. ⁊ dat p durationẽ euiternalẽ durationẽ: ⁊ sic de alijs formis q̃ dona multiplicãt sine qb⁹ scti acq̃rere nõ possent gl'iam euiternalẽ.

¶ Tertius ram⁹ est passionũ: vz retributionũ ĩ gl'ia receptar̃. Jn gl'ia iuste p iustitiã ⁊ euiternal'r p gr̃am: quas remunerationes scti recipiũt ex supremo iudice liberali fine oĩm cõplemẽtor̃. ¶ Ramus infernalis multiplicatus est in duob⁹ ramis. vn⁹ est iustitie. ⁊ alij⁹ ẽ passionũ. Ramus iustitie dat malũ p malo: ⁊ magnũ malũ pene pro magno malo culpe. ⁊ dat malũ euiternale: vt euiternaliter punire possit pcõres: q̃ ꝛ eternitatẽ errauerũt. q̃ infinita est ĩ durationẽ/⁊ q̃ suã sil'itudinẽ ꝓducit ĩ euiternitate cũ magni^e bonitatis ĩ bonis/ ⁊ cũ magni^e mali ĩ malis. ⁊ cũ magni^e durationis in bonis/⁊ cum magnitudine durationis in malis. que magnitudo durationis est euiternitas. q̃ est aliqua sil'itudo in durationẽ eternitatis: inquãtũ est sine fine. Quã euiternitatẽ op⁊ esse de necessitate: vt eternitas producere possit ĩ tãtũ suã sil'itudinẽ: sicut diuina bonitas ĩ bonitate/⁊ diuina magnitudo in magnitudine. ⁊ sic de alijs.

¶ De foliis arboris euiternalis.

Et primo de quantitate.

Euiternitas ita est in q̃titate: sicut linea q̃ eẽt in principio terminata ⁊ nõ ĩ fine. sicut ĩ forma ignis: qui x̃tutẽ habet multiplicatiuam: fm ꝙ materia combustibilis ⁊ calefactibilis sufficere possit. qm̃ ignis semp cresceret ⁊ duraret ĩ cõburẽdo: si lignũ eẽt semp multiplicatũ. Est g quãtitas euiternitatis in tpe incepta rõe meritor̃ ⁊ culpar̃: que in tpe principiũ habuerũt. ⁊ nõ est terminata in fine. qz merces iustor̃ durat: ⁊ pena iniustor̃ ⁊ x̃tus iustificatiuitatis iudicis superioris. hãc x̃tutẽ nõ hz ignis: qm̃ nõ põt facere durare lignũ ĩ suã x̃tutẽ: qz est õ lignũ qđ cõburit. sed iustificatiuitas superior durare facit ĩ suã x̃tute iustificabilitatẽ iustor̃ ĩ cõtinua q̃titate euiternali. qz cũ illis hz cõcordãtiã in magnitudine

bonitatis ⁊ eternitatis. ⁊ durare facit pu
nibilitatē iniustorū. qz iudicare suū ꝓcor=
dantiā habet cū magnitudine bonitatis
eternitatis ⁊c. ¶ Sicut continua q̄tas
bonitatis sustētata est in q̄titatib⁹ discre
tis: q̄ sunt de eēntia cōtinue. vꝫ bonificati
ui bonificabilis ⁊ bonificare: qui sunt de
eēntia bonitat⁊: ita q̄tas ꝓtinua euiter=
nitatis discretas hꝫ q̄titates: in q̄b⁹ ē su=
stētata. vꝫ q̄titates hoīm ⁊ angelor: in q̄
bus est sustētata euiterna q̄tas cōtinua
gl'iabilitatis in gloriosis / ⁊ tormentabili
tatis in dānatis. rōne cuius sustētatiōis
oportet q̄ sint q̄titates discrete euiterna
biles. vt cōtinua q̄tas euiternalis habe
re possit subiecta euiternalia: in q̄b⁹ sustē=
tari possit. sicut magni° bonitatis: cuius
q̄tas ꝓtinua necessitatē hꝫ: q̄ discretas
hēat q̄titates: in quibus possit sustenta=
ri. vt essentia bonitatis sit durabilis.

¶ De q̄litatib⁹ arboris euiternalis.

Qualitates arboris euiternalis
sunt sīl'itudines acq̄site: ⁊ sīl'itu
dines formax realiū in bonis: et
dissīl'itudines formax realiū i malis. sicut
beat⁹ petrus q̄ bonus est p bonitatē iusti
tie / ⁊ iudas q̄ mal⁹ est p malitiā ꝑditiōis.
¶ Bonitas sct̄i petri est q̄litas appropa
ta per iustitiā. ⁊ malitia iude est q̄litas cō
tra bonitatē appropriata p traditionē: q̄
fuit: qm̄ tradidit dñm iesum xp̄m. ⁊ iste q̄lita
tes appropriate sunt euiternal'r appropa
te. qm̄ sic̄ igni ē appropata siccitas: vt cū
illa acrē mortificet ⁊ ꝓpellat ad recipiēdū
suū calorē: sine q̄ siccitate ignis aerem ca
lefacere non posset: qm̄ sua magna simpli
citas ꝓpōnem illius ⁊ ignis vitaret: ita oꝫ
q̄ beato petro sit appropata qualitas bo
nitatis in euiternitate. vt merces durare
possit: quā btūs petrus acq̄siuit cum iusti
ficatiuitate: cui oportet q̄ respondeat su=
perior iustificatiuitas que causat suā sīl'i
tudinē in euiternitate. quam causare non
posset si qualitas acquisita p sct̄m petrum
non cēt appropata in euiternitate. ⁊ ma=
ior esset causabilitas inferior q̄ cātiuitas
superior. qđ est impossi^e. oꝫ ergo q̄ bonifi
catiuitas bt̄i petri sit qualitas euiterna.
⁊ idem est de qualitate iude: quā per tra=
ditionē acquisiuit / ⁊ que est malefactibili
tas. vt superior punitiuitas subiectū ha=
beat euiternū. quod nō haberet: si malefa
ctibilitas i p̄uationē deueniret. et foret
maior in dispōne ⁊ ordine punibilitas q̄
iustificatiuitas superior. ⁊ hoc est impossi
bile. ¶ De⁹ creauit sct̄m michaelē / ⁊ ip̄z
creauit in tēpore. qm̄ sine tpe nulla crea=
tura creata pōt esse. q̄ si creata foret sine
tpe: nō eēt p̄cipiata: ⁊ sine p̄ncipio crea
tura eē nō posset. cū ita sit: q̄ creatura sit
res ꝑducta de nihilo. Et qz sanct⁹ micha
el creatus fuit in tempore: ⁊ in illo tēpore
se libere conuertit ad recolendū inteligē
dum et amandum deū cū tota magnitu=
dine sue bonitatis: durationis: memorie:
intellectus: ⁊ voluntatis: x̄tutis: ⁊ x̄itat⁊:
fuerūt et qualitates appropriate in euiter
nitate ratiōe totalitatis ꝓuersionis. Et si
fuissent appropriate extra euiternitatem:
non esset tota cōuersio in actu. qm̄ de ip̄a
aliq̄d remāsisset in potētia. rōne cui⁹ deli=
berationē habere posset ad odiendū deū
ignorandū ⁊ obliuiscendū. qz sicut sol ita
cito sicut de⁹ ip̄m creauerit: se totū cōuer=
tit in motū circularē / ⁊ luce totus fuit illu
minatus sine aliqua obscuritate: ita bea=
tus michael ⁊ multomelius (qz est substan
tia sp̄ūalis) se totū conuertit ad recolēdū
intelligendū ⁊ amādū deū. ⁊ in illo nō re
mansit aliqua possibilitas: ratione cuius
deum posset obliuisci ignorare nec odire.
Idcirco oportuit: q̄ meritū acquisiuisset
in euiternitate. ⁊ idē est de magnitudine
duratione ⁊ ceteris. Est ergo sanctus mi=
chael qualificatus ⁊ qualitatibus euiter=
nalibus indutus / cū iuuamine tamē gra=
tie superioris. Et idem sequitur de lucife=
ro per ꝓtrariū. qui totum se cōuertit ī ma
lis qualitatib⁹ cōtra bonas. intātū q̄ in
illo nō remansit aliqua possibilitas: quō
ad bonū se conuertere posset. Unde sicut
lapis qui cadit inferi⁹ per aerem: qui ra=
tione sue ponderositatis nullam hꝫ possi
bilitatem ascendendi superius: ita lucifer
totus conuersus in malitiam nullam ha=
bet possibilitatem se conuertendi in bo=
nam qualitatē. Idcirco oportet: q̄ i eius
mala qualitate sit euiternitas.

¶ De relatione arboris
euiternalis.

Arbor euiternalis.

Secundū cursus nālē durāte subā sp durat rō forme ⁊ materie. ita q forma sit agens ⁊ mā patiens. Sillimō est de relationib⁹ euiternalib⁹. qm̄ durante bt̄o petro bono p iustitiā durant remuneratiuū remunerabile ⁊ remunerare in bonificare. in quo se habent relatiue rōe boni subiecti. qđ est beat⁹ petr⁹. Et sī relatio deficeret: iniuriatū esset subiecto. ⁊ i illo duraret rō ꝓrioꝛ. vz iniuriatiuum: ⁊ p bonitatē remūerabile ⁊ bonificabile ⁊ glorificabile. Et h̄ ē ipossi[bile]: q hmōi duratio esset in euiternitate/nec extra euiternitatē. cū iustificatiuū supra sit in magnitudine bonitatis eternitatis ⁊c̄. Est ergo relatio superioꝛ euiterna inter iustificatiuum iustificabile/et in bono remuneratiuum remunerabile. ¶ Judas scarioth fuit malus per malitiam. in qua malitia icepit relatio malificatiui ⁊ malificabilis in malificare. quod fuit peccare iudet subiectū rōnis. vū iuda mortuo i malitia remāsit subiectū rō[nis]. vz peccare ꝓuersus in malificare. Oportuit ergo q post mortem iude remanīsset in euiternare subiectū relationi punitiui ⁊ punibilis sustentate in punire. ¶ Quicq̄d deus creauit: creatum est ꝓpter finē supremū. vt creatum sit cū magnitudine bonitatis/eternitatis/potestatis/sapiētie/ volūtatis/ ☧tutis/☧itatis/gl'ie/⁊ finis. Est ergo tot⁹ mūdus creat⁹ rōe supreme recolibilitat[is] itelligibilitatis ⁊ amabilitat[is]. Oꝛ ꝯ q creata q̄ sunt memoratiuū intellectiuū ⁊ amatiuū: respōdeāt in euiternitate supremis obiectabilitatibus. ita q se habeant relatiue in recolere intelligere ⁊ amare in euiternare sustentatis. sine quo deficerēt obiectabilitates superiori magnitudini bonitatis creatar obiectatiuitatuꝫ. quibus deficeret magnitudo finis: rōe cuius create sunt. et sic esset cōtrarietas in relatione formar actiuarū et passiuarū. que ꝓrietas impossibilis est. Oꝛ ergo q cōcoꝛdātia sit in euiternitate relationū: que sunt antedicte. Et idē sequit de relatiōib⁹ ꝓrijs. sicut lucifer ꝓri⁹ supremis obiectabilitatib⁹ cuꝫ malo recolitiuo intellectiuo ⁊ amatiuo.

¶ De actionibus et passionibus arboris euiternalis.

In corpore beati petri glorificati stabunt actiones ⁊ passiones i cōcoꝛdātia sine ꝓrietate. sicut ignis qui calefaciet aerē/aquā/⁊ terrā. ita in naturali ꝯcoꝛdātia: sicut est cōcoꝛdātia fore ⁊ materie: q̄ se habēt ad ꝓstituēdū subam: in qua quiescunt. Idcirco actio et passio que erunt in coꝛpe beati petri: erunt sine coꝛruptione ⁊ gnatiōe. ⁊ erūt ita euiterne sicut circulus: q̄ est sine discreta quantitate. Et idem erit de actionibus ⁊ passionibus spiritualib⁹ in iustis. sicut volūtas bti petri: que euiternaliter erit remūerata in sua amatiuitate et amabilitate cum magnitudine bonitatis ⁊ amare. ¶ Coꝛpus iude scarioth euiternaliter erit infernatū et subiectū pluriū actionū ⁊ passionū cuꝫ ꝓtrarietate qualitatū sine aliqua ꝯcoꝛdātia. sicut ignis q̄ calefaciet aerē. de q̄ calefactōe aer hēbit passionē. qm̄ remota erit concoꝛdātia: quā hꝫ solebāt in hac vita. Item ignis calefaciet aquā/ ⁊ aqua ignē infrigidabit: cum contrarietate amboꝛū calore durante in igne ⁊ i aqua: ⁊ in igne et aqua durabit frigiditas rōne iudicij et sui subiecti/ ⁊ idem de ꝓtrarietate aliorū elemētoꝛ: ⁊ sic in illis durare nō pōt ꝯcoꝛdātia. vt punitio sit simplex. ⁊ durabit cōtrarietas in euiternitate. vt iudicū subm habeat: in quo durare valeat. Et istud subiectū qđ habet euiternales actiōes ⁊ passiones non est generabile nec coꝛruptibile. Quoniā sicut lapis ꝯ suā pōderositatē superius ascendit artificialiter: ita supra cursum naturalem durabunt in coꝛpibus dānatoꝛū ꝓtrarietates euiterne actionuꝫ ⁊ passionū. Et idē erit in spūalibus actionibus ⁊ passionibus. sicut voluntas iude scarioth: q̄ passionem habebit in amādo ⁊ in odiendo rōe actionis: quā suus ītellectus habebit intelligēdo: q nunq̄ voluntas hēbit hoc: qđ desiderabit. ⁊ euiternaliter habebit hoc qđ nolet. Et idem sequitur de passiōe: quā intellectus habebit in hoc: qđ volūtas volet. et odiet quietē cuⁱ intellectus nolet: ⁊ priuationē finis illius diliget. Et iste actiones et passiones sunt ita magne: q cogitare nec narrare posset aliquis.

¶ De habitib⁹ arboris euiternalis.

Habitus euiterni sunt duo fz brã chas arboris.vz q̃ quidam sunt habitus: quos habẽt ⁊ habebũt sancti de gl̃ia. ⁊ alij sunt:quos habent et habebũt dãnati de tristitia. Habent sancti habitus letitie. ⁊ dãnati habent habitus tristitie.sicut beat⁹ petr⁹ hz in habitu ita letitiã sicut iustitiã ⁊ sanctitatẽ. et sicut iudas scarioth qui habet ī habitu ita euiternaliter tristitiã sicut iniuriam ⁊ penam. ¶ Intelligere beati petri habituatum est in euiternitate:quã ita intelligit: sicut intelligit suã intellectiuitatẽ: que intelligit ītelligibilitatẽ euitnitatis. ⁊ ipaz intelligit sub habitu bonitatis glorie et charitatis. Et idez est de intelligere iudeq̃ in ꝓtrariũ habituatũ est in euiternitate sua/intellectiuitate intelligente intelligibilitatem euiternitatis sub ratione malitie pene ⁊ odibilitatis. ⁊ idem sequit de habitu memorie. Et isti habitus sunt instrumẽta:p que sancti habẽt gl̃iam euiternaliter/et dãnati penã. Judas habet habitum conscientie ⁊ desperantie cum habitu tristitie: ⁊ cũ habitu intelligẽtie euiterne/et memorie sil'r.intãtũ q̃ oẽs hĩt⁹ erũt ita appropriati euiternati: sicut lux soli sine corruptiõe lucis ⁊ substãtie. Et iste passus ẽ valde horribilis pctõrib⁹ ad ꝑsiderãdũ.⁊ p ꝓtrariũ est sctis valde placẽs ⁊ delectabilis sub rõne sctẽ ꝑsideratõis hĩtuate de charitate gloria iustitia et bonitate.

¶ De assituatiõe arboris euiternal'.

In celo empireo sunt angeli ante dñm ihesuz xp̃m.fm magnitudinẽ bonitatis iustitie ⁊ charitatis assituati ⁊ ordiati.⁊ idẽ est de sctis hoĩb⁹. Et hmõi assituatio erit euiterna. Et ī iferno assituati sunt demones euiternal'r. ⁊ idez erit de hoĩbus dãnatis.q̃ stabunt ita assituati in igne q̃dã supra alios:sicut ī montibus altis q̃dam lapides supra alios. Et idẽ erit de illis:q̃ stabũt assituati in aqua feruẽti:sicut pisces in mari. Et hmõi assituatio erit realis: iquãtũ subẽ ei subiecte. q̃ erit euiternal'r intellecta: ita necessario sicut erit realis assituatio. Et iste passus ẽ valde horribilis ⁊ timibilis: qnẽ homies sepius considerare deberent. vt timorem haberent/et peccatis resisterent.

¶ De tempore arboris euiternalis.

Quando de⁹ creauit mundũ: illũ creauit cum magnitudine bonitatis sapientie voluntatis.et sua sapiẽtia comprehendit certum numerũ hominũ creabilũ. Et eius voluntas illam cõprehẽsionẽ numeri dilexit.⁊ bonitas ipsum numerum bonificauit. Fuerũt ergo homines creati sub certo numero preciso:ãteq̃ creati fuissent p̃ sapientiaz dei. Oportet ergo q̃ motus firmamẽti q̃ est: vt sit generatio ⁊ corruptio in inferioribus ad generãdum ⁊ producẽdum corpora hominũ:habeat finem ⁊ stationem:vltra quẽ finem nõ sit motus elorum nec firmamenti. Erit ergo completa productio numeri hoĩm.intãtũ q̃ non erit aliquis naturalis motus corporalis in firmamento nec in elis. Idcirco tempus subĩm non habebit:in quo posit esse multiplicatio annoz ⁊ mẽsiũ dierũ ⁊ horaz ⁊ momẽtorũ. Nõ erit ergo tẽpus in successiõe subaz motaz de vno tempore ī aliud. Erit ergo tempus euiternum sine motu. ¶ Piscis motus in aqua mouet ex vno loco ī alium. sed nõ de vna aqua in aliam.cũ aqua vna sit in seipsa per essentiam.ita q̃ piscis de essentia aque nullã facit differẽtiã. Similimõ corpa glorificata in gl̃ia mouebũtur in tpe de vno loco in aliũ/ quolibet corpe se mouẽte ad suã voluntatẽ sub rõne bonitatis ⁊ placiti. ita q̃ in tempore non erit differentia re in se per aliquam successionem motus.quia hora nec motus se non multiplicabunt de vno tempore in aliud. Erit ergo mot⁹ illorum in tempore euiterno sine successione temporis:q̃uis successio sit fm motum loci/corpe scti se mouẽte de oriẽte ad occidẽtẽ/⁊ de occidente ad celũ empireum.⁊ sic de alijs locis. Sicut motus glorificati corporis non multiplicabit horam neq̃ momentum diem neq̃ annũ in tempore:ita obiectatio potentiarũ q̃ se habebũt ad glorificationẽ in recolendo/intelligẽdo/⁊ amãdo/audiẽdo/⁊ videdo nõ multiplicabũt horam momentũ diem neq̃ annum in tempore.⁊ successi erit de vno obiecto ī aliud fm magnitudinẽ bõitatis gl̃ie ⁊ ℞itatis.sicut erit successio mot⁹ de quo dictũ ẽ. Et iste passus

cens est ad considerandū.ꝛ in illo diuina gloria significatur esse euiterna.

¶ De loco arboris euiternalis.

SAncti glie se mouebūt ad placitū de vno loco in alīū.ꝛ in q̄libꝫ loco sint:glīaꝫ habebūt. vt dīa vnī⁹ loci ꝛ alteri⁹ glīam nō consumat euiternā:q̄ erit in celo empireo/ ꝛ etiā intra firmamētū.fm q̄ sc̄i placitū in motu habebunt. Ad sicut mot⁹ corpis glorificati aliquā realitatē nō ponit successiuā in tēpore euiterno:ita mot⁹ corpis glorificati aliquā realitatē successiuā nō ponit glorificatiōis distincte/ p motū de vno loco in alīū.vt dīa locorū q̄ est: vt possit eē motus corporū glorificator euiternā gloriaꝫ nō consumat.Et iste passus subtilis est ad intelligendū. ¶ Locus dānator est infernus:q̄ est euitern⁹.ꝛ vno corpe dānati moto de vno loco in alium/in quocūq̄ sit motum:habebit penā.sicut piscis in mari:q̄ mouetur de vno loco in alīū: semp cuꝫ aq̄ participat.ita q̄ mutatiovni⁹ loci in alīū piscē ab aqua nō diuidit/ neq̄ aquā a pisce.Idcirco locus inferni erit subiectum euiterno tormēto.ita q̄ corpus dānatum stabit ita fixe in igne: sicut lapis i anulo/ aut aries in firmamēto.siue illud corp⁹ sit motum per flāmaꝫ ignis: aut per aquam de vno loco in alium.

¶ De floribus arboris euiternalis.

FLores arboris euiternalis sunt gloriationes eterne.sicut gloriatio : bonificare:durare:possificare:intelligere:amare: ℞tuificare:omnibus istis ornatis glorificari et indutis.

¶ De glorificatione bonificare.

GLoriatio que est de bonificare i euiternare erit in sanctis sub ratione bontatis/ existente bonitate ratione bonificare/et gloria gloriari illud bonificare:ita videlicet q̄ bonificatiuum bonificabile et bonificare erūt plena gloriari/ꝛ essentia bonitatis similiter. cum ita sit:q̄ eius complemētum sunt bonificatiuum bonificabile ꝛ bonificare:q̄ complementum habebit in euiternare. ¶ Gloriari quod est de bonificare: iuuabit magnificare:vt sit magnum. quod siq̄dem magnificare erit extensum per totuꝫ bonificatiuum bonificabile ꝛ bonificare, quod siquidē magnificare non posset esse extensum sine extensiōe gloriari ꝛ euiternare.quoniaꝫ si deficeret euiternare ꝛ gloriari:in illo esset minorificare/ꝛ non posset esse magnificare quod cum maiorificare habet concordantiam. ¶ Gloriari q̄ est de bonificare:iuuat durare:quod se extendit in bonificatiuuꝫ bonificabile ꝛ bonificare cum gloriari.vt sint in euiternitate.q̄m inquātum bonificatiuum durat: oportet q̄ durent bonificabile ꝛ bonificare.ꝛ econuerso. Et per hanc durationem gloriari durat.quoniaꝫ magna gloria est bonificatiui:q̄ i euiternare ꝛ gloriari habere possit suum bonificabile/ꝛ bonificare.ꝛ idem est de magnitudine glorie i bonificabile ꝛ bōificare. ¶ Gloriari q̄ est de bonificare:iuuat possificare inquantū bonificatiuuꝫ potest esse bonificans.ꝛ bonificabilis potest esse in euiternare. ꝛ idē est de bonificare: quod potest esse in euiternare.ꝛ ex ambobus posse potest eē bonificare. ꝛ ex bonificare ꝛ possificare que sunt in euiternare:sequitur eternum gloriari.idcirco remanēt in euiternitate productum bonificatum bonificabile gloriatum ꝛ gloriabile.Et iste passus est placēs ad cōsiderādū. ¶ Intelligere iuuat gloriari:quod est de bōificare. q̄m intellect⁹ sc̄i intelliget in sua bonitate euiternaliter gloriatum/ bonificantem bonificabilem ꝛ bonificare.de quo intelligere sequetur gloriari in suo ītelligere. Et ex gloriari quod erit i intelligere euiternaliter accipietur lumen ex bonificare intellectum in gloriari ꝛ in euiternare. Et iste passus subtilis est ad intelligendum. ¶ Amare iuuabit gloriari:quod est de bonificare. quoniā voluntas beati volet:q̄ in sua bonitate sint euiternaliter bonificās bonificabile ꝛ bonificare.et ita erit sicut volet. Et q: in bonitate sequet hoc q̄ voluntas volet:sequetur in suo amare gloriari. de quo gloriari erit intellectui lumen in bonificare. Et sic erunt duo lumina euiternaliter in gloriari vno lumine ab alio lumine accepto.Et iste passus est valde pla-

cens ad considerandū. ¶ Virtuificare iuuabit gloriari: qđ est de bonificare: qñ virtus bonitatis euiternaliter stabit in eēntialibus ꝓcretis bonitatis. vnde sequetur in bonificare euiternum gloriari. qñ magna glia bonitatis erit: ꝙ euiternal'r habeat in se virtuosum bonificās: virtuosuz bonificabile: ⁊ ꝟtuosuz bonificare. ¶ Verificare iuuabit gloriari: qđ erit de bonificare. qñ veritas dei ponet i vero euiternaliter bonificans bonificabilē ⁊ bonificare bonitatis. Et ex hoc sequet gloriari i bonificare. qñ magna gloria erit bonitati: ꝙ euiternaliter ⁊ ꝟe sint sua ꝓcreta in verificare bonificantis bonificabilis ⁊ bonificare. ¶ Scđm ꝙ ostēsum est: quomodo flozē bonitatis iuuant alij flozes: data est doctrina: quomodo vn⁹ flos iuuat ad habendū gloriari in euiternarē. sicut gl'iari qđ erit de magnificare: cui iuuat flos bonitatis: inquantū ip̄m bonū facit. ⁊ idem est de duratione: inquātum ip̄m durare facit. ⁊ sic de potestate: inquātū pōt ꝙ ipsam potestatem. Et sicut de bonitate exempla posuim⁹: sic de alijs exēpla poni possunt. ¶ In arboze euiternali sunt flozes: q̄ sūt cōtrarij illis flozib⁹: de quibus dictuz est. Qui siquidem, flozes ꝓtrarij sunt euiternalia tormenta in damnatis sustētata. scilicet tormentare reale: bonitatis: magnitudinis: potestatis: intellect⁹: volūtatis: virtutis: ⁊ ꝟitatis. que sunt reales partes et naturales substantie dānati. Et isti flozes inuicem tormētare iuuant: vt tormentum sit magnum.

¶ De tormēto qđ est ipsius amare.

TOrmentum qđ est de amare: iuuabit malificare. vt amare sit malum intātū ꝙ malitia se extendet in amatiuū amabile ⁊ amare volūtatis. vt amatiuus amabilis ⁊ amare sint mali. Malus erit amatiuus: inquantum malum amabit. et amabit hoc quod habere nō potest. ⁊ odiet hoc qđ euiternaliter habebit. Et suum amabile erit malus. quoniā amabile qđ amabit de sui natura erit odibile. Idcirco amare erit malū ꝓductum ex amante et amabili in euiternare et tormentare. quoniam magnum tormentum erit de amante amabili ⁊ amare euiternaliter existentibus in malificare. ¶ Magnitudo iuuabit tormentare. quod erit de amare. quoniam amatiuum erit magnum in amare iniurioſa et magna/et in odiendo magna digna ad amādum. Idcirco magnum erit tormentum ipsius amare in euiternare: in quo odiet deum. qui est obiectum magis amabile/ et maius in amabilitate bonitatis: eternitatis: infinitatis: potestatis: sapientie: voluntatis: glorie: et veritatis. ¶ Durare iuuabit tormentuz: qđ erit de amare. inquātum ipsum existere facit in euiternare cōtra amatiuū ⁊ amabile. que ex illo amare tormentare habebūt in euiternare extensum ex ambobus. Et iste passus grauis est ad cogitandum. verūtamē ſpiritualē sanitatem habere possunt peccatores: si bene ipsum passum considerare volūt. ¶ Potestas iuuabit tormētare: qđ erit de amare: inquātum existere poterit in euiternare ꝓtra amatiuū amabile ⁊ odibile. ⁊ amatiuū amabile ⁊ odibile existere possunt cōtra amare/⁊ amatiuū contra amabile/et amabile cōtra ip̄m. ⁊ idē est de odibili. Et hec cōtrarietas stare poterit ꝙ potestatē. vt amare possit esse in magno tormētare. ¶ Intellectus dānati iuuabit tormentare: qđ erit de amare. qñ intellectus intelliget: quod voluntas euiternaliter voluerit: qđ non habebit. ⁊ hoc qđ odiet habebit. qđ intelligere qđ intellect⁹ euiternaliter habebit: volūtas euiternaliter odiet ⁊ blasphemabit. Erit ꝫ amare tormētatum ꝙ hoc qđ intellectus intelliget. Qñ si intellectus euiternaliter tormentū voluntatis non intelligeret: voluntas in suo amare habere posset aliquā quietē / ⁊ aliquaz ſpē de hoc: quod desideraret. Sed quietē nec spem habere potest: postꝙ intellectus vere intelligit ⁊ euiternaliter tormentum ipsius amare: de quo tormentatur voluntas ita fortiter: ꝙ non est aliquis in hac vita: qui cogitare posset narrare vel scribere. nec etiaz omnes homines qui viuunt: inuicē cogitare possent/posito ꝙ ex omnibus multiplicaretur vna cogitatio: q̄ illō tormentū cogitaret. Quoniam huiusmodi cogitatio stare non posset in euiternare: in quo erit illud tormentum: quod erit

de amare hominis peccatoris dānati. Et iste passus ducit tristitiā hominibus peccatoribus: si bene cogitare vellent. ¶ Virtus iuuabit torquētare: quod erit de amare: inquātum erit ratio vitio: qđ est suum contrarium. sicut gustare hominis infirmi: quod est contra saporem pomi: quod ipse infirmus comedit/in quo amaritudinem inuenit contra dulcem saporem: qui est in pomo. Erit ergo virtus realis occasio vitij moralis. que siquidem occasio torquentabit amare euiternaliter existēte virtute occasio vitio ī amāte amabili ꝛ amare. per quā occasionem iustitia dei torquētabit voluntatem peccatoris: ꝙ contra virtutem suum habebit amare et suus amās ꝛ suū amabile. ¶ Realis veritas peccatoris iuuabit torquentare: quod erit in amare. qñ vere ostendet intellectui delictum voluntatis. vnde nasceť cōsciētia: de qua erit odire extensum. qñ voluntas odiet illam conscientiam: quā monstrabit veritas intellectui. quā deamabit: quia ei dabit torquentum. Et appetitus habebit ad ignorandus illam conscientiā/ꝛ ad intelligendum cōtrarium illius: qđ veritas ei monstrabit: ꝙ esse nō potest. Idcirco torquentabitur in euiternitate. Et si ignorare posset cōsciētiā: aliqđ refrigerū/tunc haberet in suo intelligere. in quo similiter illud haberet amare voluntatis: ꝙ erit in torquēto. quia intellectus ignorare nō potest manifestationem: quā dabit voluntas de consciētia. Erit ergo torquentatum amare in verificare ꝛ in intelligere. que si quidem verificare ꝛ intelligere deamabit voluntas. vnde inclinabit veritatem realem ad habēdum appetitum ad falsificādum contra suum verificare. sicut intellectus qui appetitū habebit ad ignorandū cōtra suū intelligere. Et in h̄ passu cognoscitur: quomō quedā forme torquentabūt alias cū eorum actibus floribus appellatis torquentorū euiternorū. que homines peccatores valde timerent: si ipsa considerarent ꝑm doctrinam: quam de ipsis dedimus in hac arbore.

¶ De fructu arboris euiternalis.

HFructꝰ arboris euiternalis sunt cōplementa finiū partiū realiū: ex quibus sunt substātie sanctor. Sicut est fructus bonitatis ꝛ fructꝰ magnitudinis: durationis: potestatis: sapiētie: voluntatis: glorie: ꝛ veritatis. Et fructus dānatorum sunt priuationes fructuū saluatoruz. sicut priuatio finis bonitatis/ ꝛ finis magnitudinis/ꝛ finis durationis. ꝛ sic de aliis priuatiōibꝰ. Et oēs isti fructꝰ/ꝛ fructus saluatorū sunt euiterni. ita in euiternitate constituti. sicut fructus arboruz: qui in estate colliguñ. Et isti fructꝰ euiterni: ita sunt in hac vita seminati. sicut fructus plantarū qui in hyeme seminantur. vt in estate ex eis alius fructus colligatur ꝛ multiplicetur. que collectio ꝛ multiplicatio significant collectionē ꝛ multiplicationem fructuum euiternorum.

¶ De fructu bonitatis.

HFructꝰ bonitatis consistit in cōplemento bonificatiui bonificabilis ꝛ bonificare. qđ siquidē cōplementum esse non posset/sine euiternitate. quoniam si actus bonitatis in priuationem deueniret: non posset esse complementum bonificatiui bonificabilis et bonificare. est ergo collectus fructus i euiternitate: in quo non sit cessatio: nec ociositas bonificatiui bonificabilis et bonificare. ¶ Fructꝰ magnitudinis est complementum magnificatiui magnificabilis et magnificare. videlicet vt magnificatiuus semper sit magnum in magnificando magna. Et idez de magnificabili magnificato in magno magnificare. quod siquidez magnificare sit ita magnum: ꝙ in se non contineat aliquā vmbrā paruitatis. ꝙ si contineret: non posset esse complementū magnificatiui magnificabilis ꝛ magnificare. Oportet ergo: ꝙ sit complementum eorum in euiternitate/ꝛ ꝙ in illa colligatur. intantum ꝙ nullo tempore in magnificare sit vmbra minorificandi nec paruitatis. ¶ Fructus durationis non potest esse collectus in priuatione suiipsius: nec sui durificatiui durificabilis/ nec sui durificare. oportet ergo ꝙ colligať in fine omnium triuum suorū concretorum ꝛ suimet: hec collectio eē nō pōt de duratiōe partiali substantie gl̄iate nisi in euiternitate: in qua finis substātie glorificate colligatur

et sustineatur.sicut color in substãtia/ꝛ ca lor in igne/ꝛ lux in sole. ¶ Fructus potestatis est ꝙ euiternaliter habere possit in seipsa realia concreta/ et ꝙ ipsa sit ratio: ꝙ bonitas possit esse/ et magnitudo simiter.et sic de alijs partib⁹ substantie glorificate.Etiam ꝙ per ipsam quelibet primarum partium in seipsa habere possit essentialia cõcreta.sicut bonitas: que per rationem potestatis habere potest in seipsa essentialia bonificatiuum bonificabile et bonificare. Colligitur ergo fruct⁹ potestatis in euiternitate.extra quam colligi non posset.quoniam extra euiternitatem nullus finis creatus posset habere cõplementũ.cum ita sit:ꝙ omnis finis creatus:qui non colligitur in euiternitate:deueniat in defectu . sicut finis equi: gruis: piscis:pomerij:ꝛ auri:que in euiternitate transitum non habent.cum ita sit:ꝙ omnes in corruptionem deueniant/ꝛ non in resuscitationem. ¶ Finis sapiẽtie in euiternitate colligitur:i qua colligitur ꝛ euiternaliter colligetur.sicut fructus sapientie:qui consistit in intelligere intellecto ꝛ intelligibile:inquãtũ intelligitur ꝛ colligitur . Et inquantum est intelligibilitas dei in euiternitate:colligetur fruct⁹ in euiternitate:in qua intellectiuus creatus euiternaliter deum intelliget facie ad faciem. vt iam dictũ est in arbore angelicali.Et ille qui fructũ colliget:erit intellectiuus.et ipsum colliget in suo proprio intelligere. Et sic colligetur fructus in omnibus tribus.et remanebit ad colligendum in obiecto.et sic erit complementum in intellectu sine aliquo defectu sine ociositate ꝛ cessatione. ¶ Fructus voluntatis colligetur in euiternitate:in qua euiternaliter colligetur. Idcirco suum colligere duas conditiones requirit. vna est:ꝙ colligetur cõplete sine aliquo defectu/ ꝛ ꝙ amatiuum colligat in seipso et in suo proprio amabili ꝛ amare.Alia conditio est:ꝙ fructus euiternaliter sit ad colligendum. vt amatiuũ colligere nõ cesset.ꝙ si cessaret i colligẽdo:cessaret amare/et fruct⁹ cẽt collect⁹ et nõ colligẽdus/et eẽt possessus i ociositate sine amare.Et sic nõ eẽt collect⁹ i maioritate finis amatiui amabilis et amare. Oportet ꝫ ꝙ remaneat ad colligẽdũ. Et iste due conditiones quas diximus significant conditiões euiternitatis/ꝛ gloriaꝫ sanctorum:quam habebunt in colligendo obiectum in amando ipm.quod siquidem obiectũ ẽ deus benedictus:q̃ amabilis remanet amatiuo creato i euiternitate ita cõplete:sicut i illa remanet amat⁹. Et nobilitas quã hꝫ iste fruct⁹ ita collectus et colligẽdus:nõ posset ab aliquo viuente cogitari. ¶ Fructus virtutis i suo merito colligetur/ꝛ cum euiternitate colligetur . sicut amatiuus qui euiternaliter erit virtuosus in amando virtuosum amatum ꝛ amabileꝫ:ex quibus exibit virtuosum amare in euiternare sine cessare. Huiusmodi fructum ita colligendum et collectum est bonum desiderare/ ꝛ omnes fructus corporales huius vite parum appreciare.qui colligi non possunt cum nimio potare et comedere/ nec in viuendo cum delectationib⁹ꝛ honorib⁹. ¶ Veritas suum fructuꝫ colliget in suo fine cum euiternare/veritate creata attingente veritatẽ increatam in generando ꝛ spirando.vt dictum est in arbore apostolicali /et dicẽdũ est in arbore diuinali.Et sic colligetur fructus verificare in verificare ꝛ veritatis in veritate.Et ipsum colliget verificatiuum ex verificante ꝛ verificabile ex verificabili. Quare fructus colligetur in ita magna veritate/ꝛ de ita magna veritate:ꝙ illi collectiõi necessaria erit euiternitas.sine qua non posset esse magna collectio/ꝛ maturatio fructus/ꝛ separatio falsitatis. ¶ Materialiter i flamma ignis vnum lumen colligitur ex alio lumine.sicut vnus cereus incensus ex alio cereo incenso:ꝛ colligitur in luce/calore/ et in conditionibus luminis.de quo colligitur ꝛ incenditur.Et hec materialis collectio est figura ꝛ significatio collectioni fructus glorioſi:qui in euiternitate colligetur.sicut lumẽ ex lumĩe/etiã in nobiliori conditione/ꝛ tanto nobiliori:q̃to fructus spiritualis est nobilior lumine materiali.Erit ergo finis glorioſi sancti collectus ex gloria i gloria euiternaliter ꝛ gloriose ꝛ sine aliquo tormẽto ꝛ cũ ꝯditiõib⁹ que spectãt ad valde completam gloriaꝫ.

Arbor euiternalis.

¶ Scdm modū quē dedimus de fructibus: quos colligent euiternaliter beati haberi potest cognitio de modo: fm quē euiternaliter dānati colligent. Veruntamen quia bonū est considerare sepius penas infernales euiternales: breuiter significare volumus collectiones euiternorum tormentorū. ¶ De fructu malitie.

Fructus malitie est priuatio bonitatis: sicut in voluntate dānati: in qua bonitas realis ⁊ naturalis est vna de suis partibus. rōne cuius naturaliter amatiuū amabile ⁊ amare q̄ sunt essentialia concreta volūtatis: requirunt esse bona. quoniā ad bonum finem creata fuerunt. Idcirco habent in natura fm creationem: q̄ sint bona. Sed quia bonitas suū finem pdidit: cōcreta volūtatis ⁊ bonitat̄ artificialis remanēt vacua. ad quē quidē finē se habēt euiternaliter/ ⁊ nullo tempore ipm attingent. quoniam ad illū finē se habebunt cū malitia artificiali. ⁊ hoc ita simpliciter: q̄ i malitia artificiali nō est aliquid de bonitate arficiali. imo sunt ita cōtrarie: ⁊ multomagis q̄ bonitas naturalis ⁊ malitia artificialis. sicut calor ⁊ frigiditas /albedo ⁊ nigredo. Idcirco bonitas naturalis tota erit plēa malitia artificiali in pena euiterna. quā q̄dē penam euiternā colligent amatiuū amabile. q̄ sunt cōcreta voluntatis. Et q̄ colligētur in euiternitate: tormēta cuiuslibet remanebunt ad colligendū in euiternare cum amarent odire. ¶ Scdm tormētum collectionis fructus spūalis significatur collectio fructus corporalis in tormēto euiterno. sicut corpus dānati i igne tormentatū: ita q̄ ignis ignē tormentabit/ ⁊ aqua aquam/ ⁊ aer aerē/ ⁊ terra terram. et ignis tormentabit aerē/aquam /et terrā. et ecōuerso. ita q̄ tormentū nullo tēpore finē habebit mediū nec principiū. q̄ tormentū erit euiternaliter. Erit ergo ignis partialis: qui erit pars corporis tormentati per ignem exteriorem. sicut ignis partialis ferri in fornace: qui per ignem fornacis multiplicatus ē in calore. Erit ergo ignis intra dānatum partialis ꝑ generalem ignem: qui erit extra tormentatus. ⁊ idem erit de alijs partibus partialibus. q̄ omnes erunt in cōtrarietate ⁊ vacue concordantia ⁊ fine illarū. Et hoc erit mirabile: q̄ ignis erit cōtra ignem: ⁊ vniuersale contra particulare suū. De hac pena ita magna plus narrare nolo. qm̄ modicum est illud: qđ dicere possem fm respectum magnitudinis pene: que est i euiternare. que colligetur i corpore materialiter/ ⁊ in anima spiritualiter/ ⁊ q̄ colligetur in anima per corpus: inquātū corpus qđ plenū finibus ad aiam venit rōne glorificationis: ad animā venit vacuū finibus cum tormētis. Et in hoc passu cognoscitur ignis materialis: per quē anima habet tormentū: in corpore cum illa contuncto.

De arbore materna

li. Summarium.

Arbor maternalis versatur circa dominam nostram virginem mariam. Et diuiditur vt alie arbores in septem partes. s. in radices/ truncū/ brāchas/ ramos/ folia/ flores/ ⁊ fruct⁹.
¶ Radices sunt fines hoīm recreatorū.
¶ Truncus est habitus pluriū tactuum.
¶ Branche sunt due: scz natura diuina/ et natura humana.
¶ Rami sunt spes pietas aduocatio ⁊c.
¶ Folia sunt nouē accidētia generalia.
¶ Flores sunt actus dignitatum domine nostre.
¶ Fructus est dominus iesus christus.

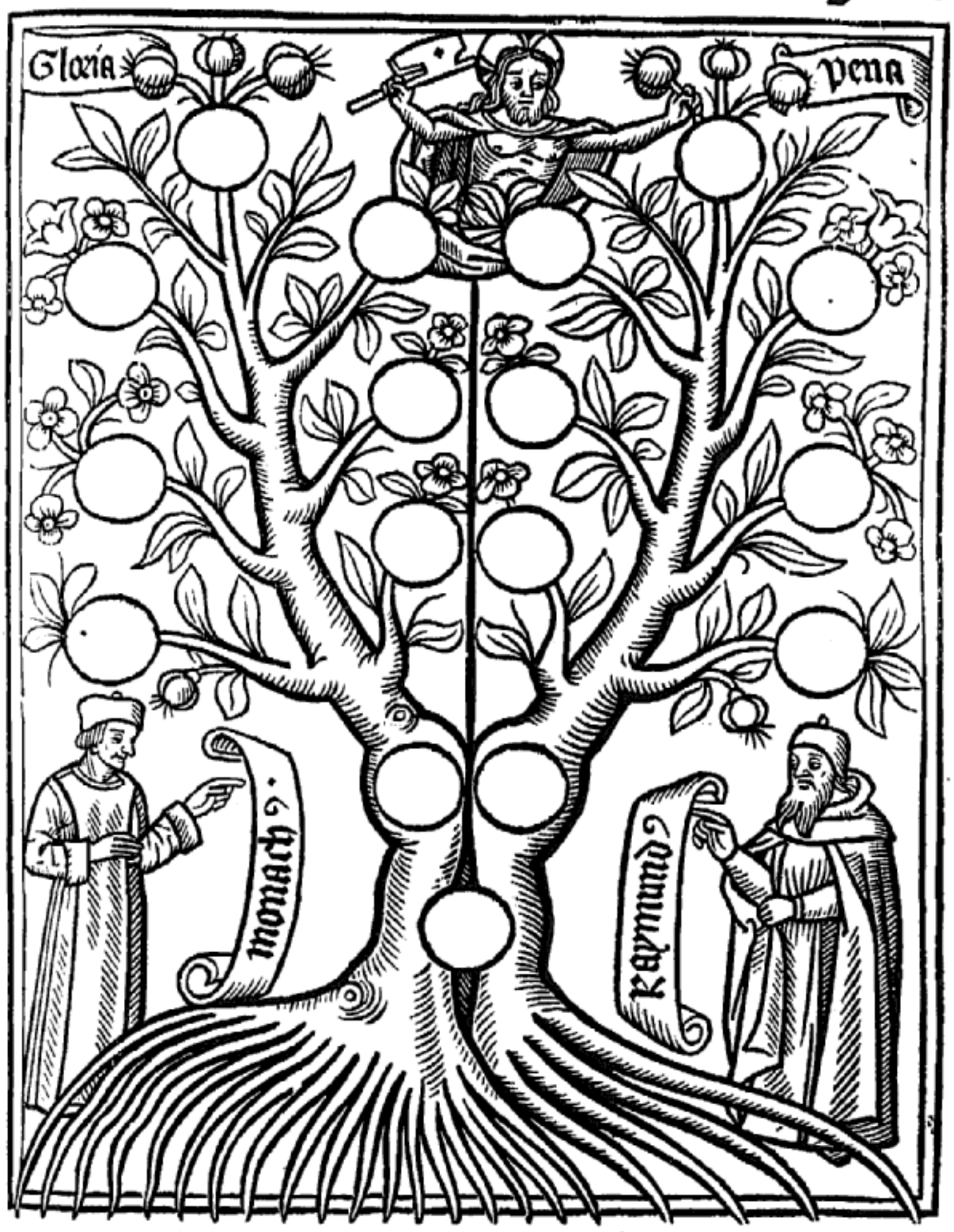

¶ De arbore materuali.

Hanc arborem attribuim⁹ dñe nře sctē marie mater iustor ⁊ pctōr. idcirco eā appellamus arborē maternalē. Et ipsam diuidimus in septē partes sicut alias arbores.

¶ De radicibus arboris maternalis.

Radices arborꝭ maternalis sunt plures. inter quas sunt fines hominū recreatorū: q̄ piti erāt ra

tione peccati originalis: qui erāt restaurāturi p̄ mortē ihesu xp̄i. p̄ quā originale peccatū fuit cōsumatū. vt supra in arbore apostolicali dictum est. ¶ Adam ⁊ ei⁹ sequaces creati sunt ad gloriam. ⁊ propter originale petūt ab illa gl'ia fuerūt deiatti: sed filio dei placuit hūanā carnē assumere. ⁊ fuit filius deus hō dñe nr̄e: vt adam ⁊ suos cōsequētes restitueret ad finem: ad quē eos creauit. Idcirco domina nostra mater est finis illorum. Mater est inquātum materia. quoniam filius dei ex ipsa carnem humanam assumpsit. vt primorum hominum fines in primo statu restitueret. Idcirco domina nostra est mater finis adam noe abrahā ysaac iacob moysi beati petri ⁊ pauli etiam omnium mundatorum ab originali peccato p̄ dominū nostrum iesum xp̄m filiuz suum. ¶ Finis hominis est recolere/ itelligere/ ⁊ amare/ deum honorare/laudare/benedicere/ ⁊ ei seruire/ ⁊ in illo habere gloriaz euiternā. Est ergo finis hominis valde magnus in bonitate/magnitudine/ ⁊ in alijs formis primis. Et quia plures homines sunt recreati: est domina nostra mater plurium finium: qui sunt radices siue maternitatis. Et in qualibet radice hominis est domina nostra mater plurium finium. sicut est in radice adam. in quo sunt plures fines partiales. sicut finis siue bōitatis ⁊ finis siue magnitudinis. ⁊ sic de alijs finib⁹ corporalib⁹ ⁊ spūalib⁹. Est ergo magna maternitas dñe nr̄e: postq̄ fines sint tot ⁊ tāti in tot ⁊ tantis hoībus. q̄re talis mater ita nobilis ⁊ ita magna digna est: q̄ diligat/recolat/laudet/ intelligat/ honoret/ ⁊ ei seruiat. ¶ Scōz q̄ dictū ē in plurib⁹ locis: hō est finis omniū rerū corporaliū quarū finis perditus fuit per pcm̄ originale. ⁊ eius perditio fuit in deuiatione finis hominuz. Et q̄ finis hominū ad primum statum rediit per recreationē factā p̄ filiū dñe nr̄e redierūt fines corporū celestiū ⁊ oīm el'oz ⁊ el'atorū p̄ illā recreationē ad finē: q̄re creati fuerūt. Est ḡ dña nostra mater oīm finiū illoz. q m̄ si ipsa non esset nullus finiū illoz rediisset nec rediret ad primum statum. ⁊ sol ⁊ luna stelle ⁊ ignis ⁊ alia el'a/ pomerium ⁊ alie plante/ ferrū ⁊ alia metalla/ equus ⁊ alia animalia seruirent hoī frustra: inquā tū hō foret peccator ⁊ suo creatori inobediēs. Idcirco fines illorum p̄diti fuerāt. qui sunt: vt seruiant hoī iusto amico ⁊ seruitori dei. Sed q̄ dña nostra est mater recreatiōis materialiter: est mater oīm illoruz finiū: qui sunt ad seruitēdū hoī. Est ergo dña nostra mater magne maternitatis: fin q̄ fines sunt plures ⁊ magne necessitatis/ vtilitatis/ ⁊ virtutis.

¶ De trunco arboris maternalis.

TRunc⁹ arboris maternalis ē maternitas radicū. vt dictuz est. Et ē trīcius constitut⁹ ex pluribus: inquā tū est habit⁹ generalis. rōe cui⁹ oēs fines corporales redire p̄t ad pristinū statuz. Idcirco cū dña nr̄a ab aliquo fine p̄ticulari tāgitur trīc⁹ q̄ v'lis ē: respōdet illi tactui particulari: sicut totū qō respondet suis p̄tib⁹. Est ergo trīc⁹ hītus pluriū tactuū ⁊ rīsionū. q̄ sunt nāles fz nāz tactuū. sicut martin⁹ q̄ vt fili⁹ spei tāgit dñaz nostrā: rīdet ei dña nr̄a: vt mater spei. Et si ip̄az tāgat cū pietate: rīdet ei dña nr̄a: vt mater pietatis: ⁊ sic ō alijs formis. Quare rōne nature tactuū ⁊ rīsionū p̄tōres inueniūt in dña nr̄a in suis necessitatib⁹ iuuamina ⁊ restaurationes. ¶ Hōmōi nāz trīc⁹ q̄ tm̄ gñalis est ad tātos ⁊ tot tact⁹: ⁊ q̄ incōtinēti ad oēs cū cōplemēto respōdet: valde chare teneri dz ⁊ deberet ipsuz diligēdo/recolēdo/intelligēdo/honorando/ ⁊ ei seruiēdo. Est etiā magis gñalis in magnitudīe bonitatis/ptātis/ ⁊ virtut⁹/ q̄ splendor solis/vel calor ignis/qm̄ nec sol/nec ignis/rīdet tactui/spei/ ⁊ pietatis/charitatis/misericordie/ ⁊ venie. quibus respōdet maternitas domīe nostre. Et p̄pter hoc christiani malefaciūt: q̄ nobilitatē talis trīci nō ostēdūt infidelib⁹ qui in dña nr̄a spem nō habēt nec cognitionē de sua bonitate. immo negāt ⁊ vilipēdūt ⁊ discredūt virtutē excellentē ⁊ nobilitatē: in quibus ipsam deus posuit vt mater oīm corporaliū creaturarū. in quā tū su⁹ fili⁹ cū ipsa oēs corpales creaturas (vt dictū ē) sua benignitate recreauit.

¶ De branchis arboris maternalis.

Branche arboris maternalis sunt due. videlicet natura diuina iesu christi/ & natura humana. Et domina nostra mater est illarum brancharuin inquãtum exiersit in filiatiõe que in ipa facta fuit ex ambab⁹ pdictis naturis. que si quidẽ filiatio est filius de⁹ hõ. qui est fili⁹ deus per deitatẽ. & filius homo p humanitatẽ. & quia ambe filiationes cõiuncte sunt in vno filio maternitas domine nostre attingit ambas branchas natas ex ipsa: in hoc q vnus filius deus homo ex ipa natus est. ¶ Exist de domina nostra brãcha humana cum brãcha diuina. que ipsam generauit ex carne & sanguine domine nostre. & ipsam generauit cum cõceptione domine nostre: que generatiõi cõsentiist. Idcirco dña nostra mater est i incarnatiõe materialiter quãtũ ad corpus dñi nostri iesu xpi: que materia fuit corporalis. & formaliter fuit mater: inquãtum dilexit & credidit cõceptionem. & ita fuit mater corpaliter & spũal'r & materialiter & formal'r. Fuit etiã mater p formã superiorẽ diuinam: que mouit suã conceptionẽ spũalem & materiã corporalẽ ad filiationẽ. Exiuerunt ergo brãche ex dña nra in magna filiatiõe magne maternitatis. & ita magne i magnitudine bõitatis/ durationis/ptãtis/sapie/volũtatis/ vtutis/ & veritatis: q nõ potest nec potuit esse maior p deitatẽ in hũanitate/ nec p hũanitatẽ in deitate/ nec p creatorẽ in creatura. idcirco magnitudo brãchax correspõdet magnitudini maternitatis/ & magnitudo maternitatis eis correspõdet intantũ q rũsio maior esse nõ põt. ¶ Magne arbores magnas hñt brãchas. & sin q brãche sunt magne: vmbre quas faciũt: sunt magne. in quib⁹ se obũbrant hoies qñ fit magn⁹ calor. Obumbrant se ergo hoies quotq̃t nati sunt & nascenr. q̃ sunt i statu saluatiõis: sub brãchis maternitatis inquãtũ defendunt a pena: q̃ cecidit i hũana spẽ rõne originalis pcti. Sit ergo trũcus. audat⁹ & bñdict⁹: a q̃ ita magne brãche exeũt. sub q̃rũ vmbra tot & tãti hoies q̃escũt. ¶ De ramis arboris maternalis.

Misericordia/spes/pietas/aduocatio/humilitas/ & virginitas/ sunt rami arboris maternalis. ¶ Mia ramus est arboris maternalis: inquãtũ pctõres miam inuenisit per dñam nostrã in suo filio qui pctã remittit. q dña nostra mater est mie: inquãtũ suus filius deus homo est mia. Unde inquantũ est magna mia filij & maternitas mie: satisfacit mia magne venie gfe & doni illis: qui miam querunt. ¶ Dña nra est refugium pctõx/ & illox: qui indigẽt habere virtutes & bona tẽporalia/ & q̃ sunt in tribulationibus & periculis. & est refugiũ illox: inquãtũ hfit in ipa spẽ: q ipos in necessitatibus suis iuuet. sicut homo pctõr q̃ est in pctõ luxurie aut auarite: aut i alio peccato: qui habet spem in dña nra: q eũ iuuet ad habendũ castitatẽ charitatẽ aut aliã virtutẽ: quã desiderat. Idcirco spes quã dña nostra habet in suo filio: vt det pctõribus hoc: qđ ab ipo petunt: spei peccatorum rñdet. & ita sibijnuicẽ ambe spes respõdent cũ cõcordãtia magnitudinis: bonitatis: virtutis: & charitatis. ratione cuius responsionis nullus fatigare se debet de dña nostra. ex quo in ipsa est spes. quoniam si se fatigaret: fatigaret se domina nostra in suo filio cũ magnitudine spei. qđ est impossibile. & idẽ de alijs: qui pauperes sunt in bonis tpalibus q̃ spem hñt in dña nra: vt eos iuuet adviuẽdũ. vt suo filio & sibi seruire possint. Etiã bona femina q̃ filiũ suũ habet infirmũ spẽ habet in dña nra: q ipm curet. Item marinarius q̃ est in mari in periculo mortis habet spem in dña nra: vt ad bonũ portũ venire possit. ¶ Pietas quam dña nra habet de pctõribus: est vn⁹ ramus arboris: & est magn⁹ ramus. magnus est: inquãtũ habet magnã pietatẽ. Cum ita sit: q oia opera dñe nre sint magna in magni bonitatis: sapie: volũtatis: vtutis: & veritatis. Est etiã magn⁹ ramus ꝓpter magnã necessitatẽ hoim: de qb⁹ dña nra pietatẽ habet. & q̃ querunt a dña nra auxiliũ per pietatẽ: & q̃ ꝓpter amorẽ ipius pietatem hñt. & sic ambe pietates sibijnuicẽ correspõdẽt. videlicet pietas dñe nre & pietas

hoīm. ratione cuius rñsionis peccatores attingūt p dñam nostram hoc: qđ desiderāt. Itē angeli cōputāt lachrymas quas faciūt homines tlic: cū rogāt dñam nr̄am: q̄ de ip̄is hēat pietatē. ¶ Aduocatio est ramus hui⁹ arboris: vz aduocatio quā dña nr̄a facit p pctōrib⁹: cū ip̄os punire vult iustitia filij sui. ⁊ dña nr̄a aduocat cū mia spe ⁊ pietate ⁊ cū amore: quē habet i filio suo/⁊ quē hz ad peccatores/⁊ cū amore: quē illi habent ad illā ⁊ ad suū filiū/ etiā cum cōtritione: quā habent de eor̄ peccatis/⁊ cū cōfessione: quā faciunt/ etiā cum satisfactione: quā ꝓmittunt/⁊ cum pluribus alijs formis formant dña nr̄a suā aduocationē ⁊ libellū: quē dat filio suo p peccatoribus. Et iustitia filij se defendit accusando peccatores de magnis peccatis: q̄ fecerūt cōtra deitatem: que ip̄os creauit/ que fecerūt etiam cōtra humanitatē: que ipsos recreauit. Etiā fm naturā iustitie ⁊ iudicij. quoniā sic est naturale iustitie iudicare: sicut naturale est intellectui intelligere/⁊ igni calefacere/⁊ solt lucere. Sed quoniā filius homo ⁊ domina nostra sunt advnā partē aduocatiōis: iustitia filij dei ad preces filij hois et sue matris se defendere nō pōt. Est ergo bona aduocata talis: que dicit aduocando. q̄ ita naturale est misericordie misereri: sicut est iustitie iudicare ⁊ punire/etiam plus inquantum per misericordiā sequitur magnitudo bonitatis in gloriādo penitētes saluatos/⁊ p iustitiā in puniēdo sequit̄ magnitudo pene in dānatis. Et iaz domina nostra dicit ⁊ allegat: qđ cōtradicere nō potest iustitia cōtra suā similitudinem. que est penitētia iusta: quā peccatores habēt cū contritiōe cōfessione satisfactione ⁊ cū spe aduocatiōis sue. ¶ Humilitas ⁊ virginitas sunt rami arboris maternalis. vz humilitas dñe nr̄e est ram⁹: inquantū est exēplū ad pl̄es hūilitates. Et est ram⁹ sua virginitas: inquātū exēplū est ad pl̄es virginitates. qm̄ plures hoīes ⁊ pl̄es femine q̄ dña nr̄a hūilis fuit ⁊ virgo: habere volunt hūilitatē ⁊ virginitatē. sicut sunt homines ⁊ femine: qui diligūt religionem: vt habere possint habitum humilitatis in verbis ⁊ in suis vestimētis lectis edifiᷓcijs ⁊ cibarijs. Et idem est de virginitate: cuius habitū in religione conseruant.

¶ De foliis arboris maternalis.

Folia arboris maternalis nouē accidētia gñalia appellamus. Et primo de quātitate dicemus. que quidem quātitas rñdet magnitudini bonitatis arboris maternalis. qm̄ magnitudo bonitatis arboris maternalis extensa est cum quātitate in tantū: sicut est bonitas arboris: que quanta est per quantitatem. Unde cum magnitudo se tantū extendat in bonitate: q̄ maternitas arboris melior est q̄ aliqua alia maternitas/ vel q̄ omnes alie maternitates. Est ergo magna quātitas in bonitate supra oēs quantitates aliarū maternitatū. quoniā nulla alia maternitas filiationē habet: de qua sit deus filius ⁊ homo. sed solūmodo maternitas dñe nostre. Etiā est quātitas maternitatis maior i bonitate q̄ oēs quantitates aliarū maternitatū. cum ita sit: q̄ omnes hoīes recreati ⁊ saluati sint filij dñe nostre per recreationem. ratione cuius filiationis ⁊ maternitatis eiterna liter glorientur. Que quidē gloria est in ita magna q̄titate durationis: q̄ non habet finē. Idcirco magnitudo bonitatis potestatis ⁊c̄. quam habet quantitas continua et discreta: que est huius arboris maternalis ab aliquo viuēte dici nō posset nec scribi.

¶ De q̄litatibus arboris maternalis.

Bonitas acq̄sita ⁊ data est qualitas maternitatis. ⁊ hoc est de magnitudine bonitatis / ⁊ de bonitate magnitudinis. ⁊ sic de alijs qualitatibus arboris. Sicut virtus maternitatis que est ita magna sicut bonitas arboris/⁊ que extēsa est p oēs qualitates arboris. Et quālibet istar̄ qualitatum arboris appropriauit deus maternitati cū tāta magnitudine virtutis ⁊ bonitatis: q̄ ip̄as facit matres per recreationē omnibus bonitatibus et virtuosis qualitatibus hominum recreatorum ⁊ saluatorū. sicut bonitas sancti petri et sua virtus. que sunt qualitates acquisite et p gratiā dei date. que sunt folia per recreationem

qualitatum acquisitax τ datax ex arbore maternali. Et ideo correspondent qualitates arboris maternalis q̃litatib⁹ hominũ saluatox. sicut q̃litates ghales: q̃ respõdẽt q̃litatib⁹ spãlib⁹. sicut bõitas dñe nre que generalis est ad bonitates hoim saluatorum. Et in hoc passu cognoscitur: ꝙ dña nr̃a digna est omni laude/τ ꝙ multum laudetur τ ei seruiatur per suum populũ: cuj ita sit: ꝙ ipsa sit ita bona ita magna τ ita cõpleta omnibus complemẽtis ꝙ ad eam spectat complere omnia complementa: que requirunt qualitates hoĩ saluatorum recreatorum.

¶ De relationibus arboris maternalis.

Mater τ filius relatiue se hñt in creaturis. qm̃ si mater est: oj ꝙ sit filiꝰ. τ si sit filiꝰ creatꝰ: opj ꝙ sit mater. sed extra creaturas põt esse filiꝰ q̃uis mater nõ sit. sicut filiꝰ dei qui matrẽ nõ hj: inquãtũ ẽ deꝰ. τ ponit se in relatione cũ mr̃e: inquãtũ est filius hõ. q̃ siquidẽ filiatio τ maternitas sibĩj̃nuicem respondent ita bene magnifice τ virtuose: sicut sibĩj̃nuicem respondent relatiue. Est ergo responsio relationis in ita alto gradu: ꝙ nullus alius gradus relationis potest eẽ ita magnus in bõitate/ potestate/gloria/ virtute/amore/τ veritate existente gradu relationis create τ increate. ¶ Est alius gradus relationis: que est inter creaturã τ creaturã in maiori magnitudĩe bonitatis q̃ aliq̃s aliꝰ gradus creatus. sicut relatio q̃ est inter dñam nostrã τ filium suum hoĩem q̃ est maior in bonitate q̃ oẽs creature. qm̃ oẽs creature sunt ꝓpter ipsum: q̃ est finis τ cõplementũ oĩm. Est ergo relatio ipsius τ dñe nr̃e supra oẽs relationes creatas. sicut filius melior ẽ q̃ aliꝰ filius creatꝰ/etiã q̃ omnes filij creati. Vnde sequitur: ꝙ mater sit maior postq̃ maiorez habet filium q̃ oẽs alie matres. Et sicut suus filius ẽ finis τ cõplementũ oĩm filiorũ creatox: ita mater sua est finis et complementũ omnium matrum creatarum.

¶ De actiõe τ passiõe arboris maternal.

Domina nostra habet actionez supra demones. qm̃ nullꝰ eorum nocere põt filijs suis. qui sunt filij ipsius ꝙ spẽ: quam hñt in ipsa. τ sunt ipsius filij per charitatem: inquãtum ipsa diligit. etiã sunt filij sui ꝙ custodiam: qm̃ ipsos custodit τ defendit. sicut bonus pastor τ fortis: q̃ custodit suas oues τ defendit. Vnde cũ ptãs demonũ sit magna: quam habent in faciẽdo malũ: est ergo magna actio: quã dña nostra habet in demonib⁹ supra passionẽ: quã hñt inquãtum facere non pñt aliquã rem ꝺ potestatem domine nostre: nec etiã cõtra eiꝰ volũtatẽ. ¶ Est etiã vna alia actio: quã dña nostra hj, q̃ est magis supra. τ in maiori magnitudie bonitatis. qm̃ hj actionẽ in voluntate filij sui: qui est deꝰ hõ. q̃ fortior est ꝙ oẽs angeli τ ꝙ oẽs hoĩes. vnde sicut in bonitate passio est magna: opj ꝙ magna sit in bõitate actio: quã hj domina nostra in volũtate filij sui. q̃ vult omne illud: qđ dña nostra vult. qm̃ si dña nr̃a saluationẽ vult alicuius hoĩs aut sanitatẽ aut ☧itutẽ: suus filius vult: qđ ipsa vult. τ sic factũ est: sicut dña nostra vult siue petit. qm̃ suus filius in oĩbꝰ ei obedit/τ eius volũtatẽ facit: vt ei correspondeat in amore naturali: q̃ est inter filium τ matrẽ/ τ maxime inter maiorem filium τ maiorem matrem.

¶ De habitu arboris maternalis.

2. Domina nr̃a habet memoriam intellectũ τ voluntatem. ꝙ memoriã in habitu hj recolere/τ ꝙ intellectum intelligere/τ per volũtatem amare. In habitu hj recolere: vt peccatores recolat: q̃ ispam recolũt in suis necessitatibus/ tribulationibus/τ timoribus/ τ qui ipsam clamant: ꝙ ipsos iuuet. qm̃ si ipsa ipsos nõ iuuat: mortui sunt τ perditi τ in pluribus verecundijs positi. Quare sicut sol habet in habitu: ꝙ illuminet terram: quam circuit ꝓ dispositionem sui motus: ita τ multomelius cum ita sit: ꝙ domina nostra maior sit in bonitate q̃ sol τ plus habeat de virtute: habet in habitu ad recolendum: cum tacta sit cum recolere hominis peccatoris: qui ipsam in suis necessitatibus recolit: τ qui ab ea iuuamen querit. sicut ignis qui habet ĩ habitu calefacere hominem: qui sibi appropinquat. quia frigidus est. Et si ignis qui non habet ita magnum habitum in calefaciendo sicut domina nostra habet in re

colendo: cum ita sit: ꝙ memoria est nobilior habit⁹ ꝛ altior ꝙ calor: ita fortiter calefacit elatum: quod ei appropinquatur: quãtomagis ergo domina nostra in habitu habet ad recolendum peccatorem q̃ sibi cum penitẽtia spe ꝛ recolere appropinquatur. Et quod dictum est de habitu memorie: est dicendum suomodo de intellectu ꝛ voluntate.

¶ De assituatione arboris maternalis.

Domina nostra est in celo empireo corã filio suo domino iesu xp̃o. ꝛ propinquior est suo filio ꝙ aliqua alia creatura. ꝛ sub ipsa sunt angeli ꝛ homines stantes per ordines: quilibet iuxta alium. qui cãtãdo ipsaꝫ laudant ꝛ benedicunt/ ꝛ ei reuerentiam faciunt ꝛ honorem. cuius corpus gloriosuꝫ in maiori splendore assituatum est ꝙ sol. cuius etiam caput virginitate ꝛ maiori sanctitate coronatuꝫ est ꝙ aliquod aliud caput capite filij sui excepto. Est ergo assituatio glorioſi corporis domĩe nostre valde pulchra ꝛ formosa advidendum ꝛ multũ amabile: qđ videatur. ¶ Est etiã alia assituatio domine nostre: que est spiritualis. sicut sua mẽoria in bono recolere assituata/ ꝛ eius intellectus in bono intelligere/ ꝛ suavolũtas in bono amare. Et ſm ꝙ obiecta que domina nostra accipit recolendo/ intelligendo/ ꝛ amando/ sunt in magnitudine bonitatis assituata: recolere/ intelligere/ ꝛ amare ipsius sunt in magnitudine bonitatis assituata. ẽ ergo magna assituatio quam domina nostra habet in recolendo filium suum deum ꝛ hominem/ ꝛ peccatores qui ipsaꝫ reclamãt/ ꝛ illos qui ponunt suam bonitatem nobilitatem ꝛ charitatem in eorum recolere/ intelligere/ ꝛ amare.

¶ De tempore arboris maternalis.

A principio mũdi vsq̃quo filiꝰ dei fuit incarnat⁹ ꝛ crucifixus: nullus homo fuit: qui paradisum intraret. Expectabant ergo prophete ꝛ sancti: qui erant in inferno: temp⁹: in quo domina nostra nascitura erat: ꝛ etiã tempus in quo filius suus foret incarnatus. vt fructus beator̃ in illo tempore colligerentur: sicut colliguntur fructus plãtarum in estate. Quare illud tempus fuit valde nobile ꝛ ita centrum ꝛ finis omniũ aliorum. sicut punctus in medio loco circuli: ad quem se habet vnio ꝛ aggregatio plurium linearum. ¶ Preterea ad illud tempus se habuerunt omnia alia tempora corporum celestium ꝛ terrestrium ꝛ eorũ motus. vt essent recreata. quia oĩa hominibus deo inobedientibus seruierũt: in quorum seruitio finem seruitij non attinxerũt. nec finez: propter quẽ creata fuerunt. quẽ finẽ perdiderunt ꝓpter originale peccatum. Fuit ẽrgo tempus in quo domina nostra nascebatur in valde magna exaltatione ꝛ in magnitudine bonitatis ꝛ in magna desiderabilitate sanctorum ꝛ vtilitate illorum ꝛ in magna amabilitate corporum celestium ꝛ terrestrium.

¶ De loco arboris maternalis.

Domina nostra est in ꝓadiso et mater in filio deo hoĩe. in qua de⁹ hõ ẽ filius. ita ꝙ mater est mater ꝓ filiũ. ꝛ filius est filius per matrẽ. Et idẽ suomõ de peccatoribus q̃ in domina nostra habẽt spez: qui sunt filij spei: in quantum sunt filij domine nostre in spei qua sunt. Et hoc est magnuꝫ mirabile: ꝙ sint filij spei/ ꝛ ꝙ sint in spe/ ꝛ ꝙ per spem sint filij dñe nostre. in qua sint cum spe. verũtamẽ ſm magnã localitatẽ maternitatis magnuꝫ mirabile non est. qm̃ sicut firmamẽtũ in se plura ꝓtinet rõe sue magne quãtitatis ꝛ localitatis: ita dña nra in se cõtinet plures spes peccatorũ: cũ quibus peccatores sunt in illa collocati ꝛ obumbrati. ita sicut pulli sub alis gallie matris illorum in suo calore calefactorum significantium calefactionem hominũ peccatorũ. quã hñt in amãdo dñaꝫ nraꝫ. Qui siq̃dẽ pctõres calefacti sunt ꝓ amorẽ dñe nre: q̃ ipsos spe induit ꝛ inuitat ad locuꝫ btm̃: ĩ q̃ stat. in quo euiternal'r collocent.

¶ De floribus arboris maternalis.

Flores arboris maternal' sũt actus dignitatũ domine nostre. cũ quibus fructus colligitur: sicut bonificare qđ est actus bõitatis domine nr̃e ꝛ magnificare: qđ est act⁹ sue magnitudinis: ꝛ ꝓ seuerare: bõificare: ꝛ magnifica

re:qȝ est actus siue durationis: inquantū durare facit suū bonū ꝛ magnū recolere intelligere ꝛ amare bonificare ꝛ magnificare. Et idē est de actu potestatis: quod est possificare: cū quo possificatur bonum ꝛ magnum recolere intelligere ꝛ amare. Et idē est de actu virtutis. rōne cuius recolere intelligere ꝛ amare dñe nostre sunt virtuosa. Et idem est de actu veritatis: qui est verificare. per quod sunt ī veritate alīs flores. Et idē est de actu glorie: ꝓ quē sunt alīs actus in gloriari. ¶ Sicut plures voces fīn artem musice aut soni corpoꝝ celestium multiplicāt vnū tertium sonum cō munem ꝛ placentē ad audiēdū: ita actus bonitatis magnitudinis duratiōis potestatis virtutis veritatis ꝛ glorie tres flores multiplicant: q̄ sunt gn̄ales. qui sunt recolere ītelligere ꝛ diligere dñe nostre. vt cum illis fruct⁹ magnos ꝛ valde excellentes in bonitate duratione potestate gloria virtute ꝛ veritate colligere possit. sine qua excellentia ꝛ magnitudine florū nō possent fructus excellētes colligi. ¶ Recolere intelligere ꝛ diligere domine nostre sunt flores sublimes ꝛ alti ita ꝛ multomelius ꝙ flos lilij stat alte in albedine ꝛ odore/ꝛ sicut rosa in rubedine et odore/et flos sarmenti: qui ascendit supra florem cuiuslibet alterius arboris: cum quo participat/ꝛ flos aloe: qui superior est in vtilitate ꝙ flos pumi. Et ita sunt alti flores domine nostre: ꝙ omnes flores hominum peccatoꝝ qui in ipsa spem habent: obumbrati sunt sub vmbris florum superiorum. qui de ipsis saporem vtilitatem colorem ꝛ odorem accipiunt. Ad quam vmbram venire valeamus propter eius amorem.

¶ De fructu arboris maternalis.

IEsus xp̄s fructus est domine nostre virginis ꝛ matris glorioſe. Et sicut pomū fructus est qui colligitur in tpe caloris: ita domina nostra suum fructum colligit cum amore. ꝛ illum colligit tempore misericordie. videlicet cum su⁹ filiꝰ dñs ihesus xp̄s remittit pctā pctō ris ꝓpter amorē ipi⁹. Et sicut pomū colligitur ad dandum saporem ꝛ odorem/ꝛ rosa ad dandum placentem colorem: ita dñia nostra suū fructum colligit cum placito recolēdi intelligēdi ꝛ amādi: qȝ habet in suo filio ꝛ in suis operibus. ¶ Colligitur fructus dñe nostre ad dandum vitam hoībus: qui mortui erant ꝓpter peccatum originale. ꝛ in illo qui est fructus vnitus ex natura diuina ꝛ humana: colligit dña nostra fructus peccatoꝝ qui in illa spem habent. qui siquidem fructus sunt fines. de quibus dictum est in radicibus huius arboris. ꝛ peccatores colligūt spes: cōtritiones: lachrymas: suspiria: fletus: ꝛ amores: vt fructus dñe nostre colligere possint ꝛ ad suam gloriam venire.

¶ Dñia nostra suū fructum collegit in natiuitate cum virginitate. quoniam virgo ipsum concepit. ꝛ collegit ipsum cū paupertate: quoniā cum humilitate ip̄m cōcepit. ꝛ ip̄m collegit sine aliqua passione: qr ip̄m concepit sine aliqua corruptione. ꝛ collegit in suo filio hoīe filiū deum: qui suus pater est et filius. pater suus est per creationem. ꝛ suus filius per incarnationem. huiusmodi filium ita collectū domina nostra collegit cum gratia sancti spiritus: ꝛ cū bonificare: magnificare: possificare: gloriari: ꝛ verificare sui recolere: intelligere ꝛ amare.

De arbore iesu christi.

Summarium.

ARbor christianalis versat circa dominum iesum christū. Et diuidit vt alie arbores in septē partes. videlicet in radices/ truncū/ branchas/ ramos/ folia/ flores/ ꝛ fructus.

¶ Radices sunt principia generalia diuina ꝛ humana.

¶ Truncus est iesus christus.

¶ Branche sunt due: scilicet natura diuina ꝛ humana.

¶ Rami sunt respectus quos habēt ambe nature.

¶ Folia sunt accidentia iesu christi.

¶ Flores sunt actus radicum.

¶ Fructus est recreatio ꝛc.

Arbor christianalis.

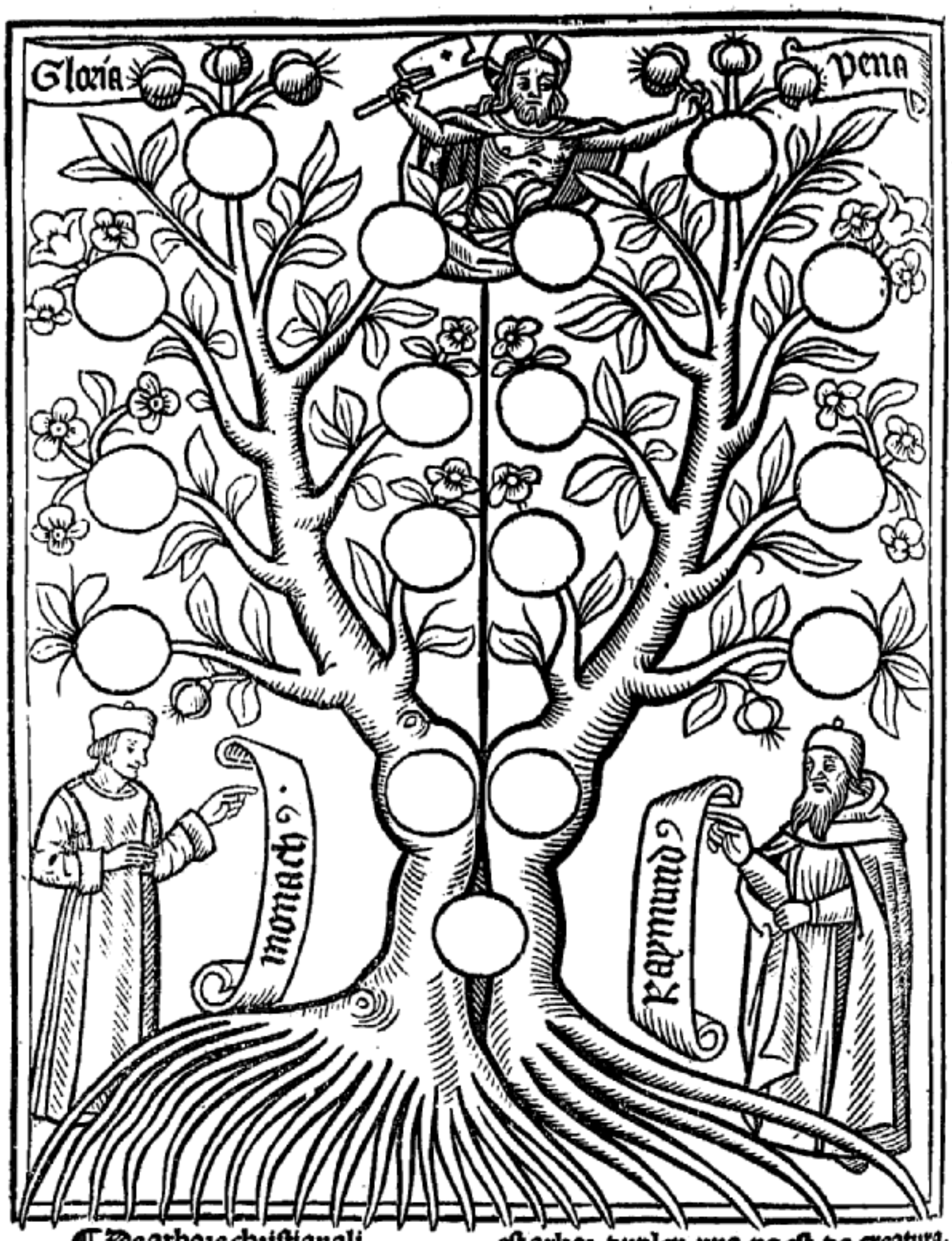

¶ De arbore christianali.

Et arbor diuiditur in septē ptes: que sunt radices/truncus/brāche/rami/folia/flores/ꝛ fructus. ꝛ est arbor duplex. vna ps est de creatura. alia xo de creatore. Et est arbor in qua creator participat cū oībus creaturis inquantum ambe nature vnite sunt in vnitate vnius persone.

¶ De radicibus arboris ihesu xpi.

Dñe nature sunt ex radicib⁹ in hac arbore.q̃dã radices sunt ex pte nature hũane.cetere xo ex parte dine nature. Radices q̃ sunt ex pte hũane nature: sunt sicut hũana bonitas realis:cl'alis:vegetalis:sensualis: imagĩalis:r rõnalis.vt dictũ est in arborib⁹ nãlibus r primis. Et hec bonitas hũana dñi iesu xp̃i ẽ vnita cũ sua bõitate dina: ĩtãtũ q̃ dñs ih̃s xp̃s bon⁹ est p ambas bonitates. Est hõ bon⁹ p bonitatẽ hũanã / r est deus bon⁹ per bonitatẽ diuinã. Et est hõ bonus de⁹ per diuinã bonitatẽ: r bonus de⁹ est bon⁹ hõ p hũanã bonitatẽ: intãtũ q̃ duc sunt bonitates.vz bonitas hũana/ r bonitas diuina:r ambe nature.vz natura diuĩa r nã hũana sunt bone p quãlibet bonitatẽ. Et qz vna bonitas trãsit ĩ aliã: est facta participatio ambar bonitatum: ita r multomeli⁹ q̃ vinũ limphatũ: qđ in cipho participat cũ aqua exĩtevino ĩ aq̃/ et aqua in vino. ¶ Hũana bonitas venit ad diuinã cũ quinq̃ naturis/ q̃nq̃ primarũ arbor.r dĩna bonitas venit ad hũanã bonitatẽ in ꝓpria ꝑsona filiali diuina bonitate cõi exĩte: ita p̃ri r filio r spũi sctõ/ r multomeli⁹ sicut cõis bonitas humana dñi iesu xp̃i:que cõis ẽ quinq̃ naturis arborũ. et sicut cõis bonitas quinq̃ arborũ venit spãlis in hoie spãli : qui est dñs ih̃s xp̃s.ita diuina bonitas ꝑsonalis q̃ est de⁹ filius: ꝓprie venit ad humanã bonitatez dñi iesu xp̃i qui spãlis est. r sic participãt ambe bonitates in vno indiuiduo.qui est iesus xp̃s. Et quia hũana nã spãlis ĩ dño iesu xp̃o pticipat cũ cõi.r filialis bonitas diuina cõis est in nã cũ bonitate p̃rnali r spiritali:pticipat diuĩa nã cũ hũana iesu xp̃i/r per illã cũ omni reali nã creata. Et sicut exemplũ dedim⁹ de humana bonitate r diuina: dari põt exemplum de humana magni⁹ r diuina.r sic de ceteris radicib⁹ arborĩs.Et in h̃ passu cognoscit̃ modus icarnatiõis filij dei r pticipatio: quã deus hz cũ oĩb⁹ creaturis p incarnationẽ. quã probauim⁹ in arbore aplicali / r quã iterũ ꝓbare intẽdim⁹ in hac arbore.ĩ qua modũ incarnatõis tractam⁹. vt de illo cognitio habeat. ¶ Humana bonitas dñi iesu xp̃i venit ad diuinã bonitatẽ: ĩquãtũ diuina ip̃az sibi attrahit r sue nature:ita r multomelius q̃ olea in oleastro inserta. q̃ ad suã nãz trahit nãm oleastri:q̃ venit. Et diuina bonitas venit ad hũanã cũ sua ꝓpria nã.que est supra curſuz nãlẽ hũane bonitatis : ita r multomelius q̃ nã olee: q̃ est supra nãm oleastri. r sicut olea facit stare nãm oleastri in seipõ:itaz multomelius diuina bonitas in se stare facit hũana bonitatẽ. Et in h̃ passu modus cognoscit̃:sm quẽ hũana nã dñi iesu xp̃i ĩ diuia nã sustẽtat̃.r ambe nature distincte remanẽt in vna persona:q̃ est dñs iesus christ⁹.

¶ De trunco arboris iesu christi.

Huic⁹ arboris dñi iesu xp̃i duplex ẽ: ĩquãtũ sunt due nature.r est vn⁹: inquãtũ nature sunt vnite. Ita et multomelius q̃ denarius ex auro r argento:q̃ est ex duob⁹ metallis.r est vna substãtia ꝯpositaex ambob⁹.verũtñ exẽplũ non sufficit. qm̃ denari⁹ est in tertio nũero: r trũcus ĩ tertiũ numerũ nõ trãsit.qm̃ nã dĩna semper remanet absq̃ mutatiõe augmẽtatione r diminutiõe.sz itãtũ exemplũ sufficit: q̃ sicut denari⁹ est vn⁹ et ex plurib⁹ naturis:ita dñs iesus xp̃s ẽ vna substãtia/r est ex pl'ibus naturis.Adhuc exẽplũ nõ sufficit:qm̃ in denario aurũ r argẽtũ intrant cõpõnem.sz dĩna nã ꝯpositionẽ nõ intrat cũ hũana.qm̃ ita magna est eius simplicitas:q̃ in ꝯpõnem intrare nõ põt.qm̃ si cõpositionẽ itraret:sua simplicitas magna nõ esset:et in tertiũ nũerũ trãsiret ex duabus naturis cõpositũ. ¶ Ad denariũ cõponẽdũ nãliter veniũt partes inuicẽ alie in alijs.sicut aurũ fusum:r argẽtũ fusum artificialiter quoz ptes nãl'r inuicẽ itrãt alie in alijs. r vnã subam faciũt. q̃ est vn⁹ denari⁹ artificial'r fact⁹. rõne artificialis fusionis.Est ꝯ denari⁹ p artificiũ/ et nõ p naturã . Sed dñs iesus christus est vnus ex duabus naturis per aliuz modũ. vnus est ex duabus naturis: inquantũ est ex natura humana r natura diuina. et natura diuina et humana remanent distincte.et homo factus artificialiter ex domina nostra/et ex anima rationali in natura diuina.Et qz factus est de natura corporali et

anima rationali: est naturaliter hō. Et qz factus est hō in natura diuina: que ipsam humanā naturā assumpsit: de qua induta est: est factus artificialiter filius dñe nostre. Et factus est supza cursum nature/ꝛ filius dei factus est hō supza cursum nature. Et sic dñs iesus xp̄s est vna persona ex duab⁹ naturis. ꝛ est nāliter vna persona: postꝫ est ex duab⁹ naturis. ꝛ est vna ꝓsona artificialiter: postꝫ incarnatio fctā est artificialr et supza cursuz nature. ¶ Trū cus est ex humana bonitate magnitudie duratione. ꝛ ceteris radicib⁹ hūanalib⁹. est etiā ex diuina bonitate magnitudine eternitate. ꝛ ceteris diuinis dignitatib⁹. Et qz radices hominis et dignitates dei participāt in vno trūco: qui est de⁹ homo vocatus iesus xp̄s: cū tangit truncus cuz similitudinib⁹ suarū naturarū: illi tactui rñdet ſm suas naturas. cū ita sit: qꝫ inter sil̄itudinē ꝛ sil̄itudinē sit naturalis ꝯcoꝛdantia. Idcirco si martin⁹ bon⁹ est/ et bonum amare ꝓducit: cum q̄ diligit dñm iesum xp̄m: rñdēt bonitates dñi iesu xp̄i. vz diuina bonitas ꝛ hūana bonitati martini ꝛ bonitati sui amare. Et hoc idē facit̄ duc voluntates. vz diuina ꝛ humana. q̄ diligit martinū: ꝛ suū amare: ꝛ suā bonitatē: ꝛ bonitatē sui amare. Et idē est de alīs naturis ꝛ ptib⁹ trunci. sicut si martin⁹ tangit dñm iesum xp̄m cū suo recolere: intelligere: et amare: ptāte: ✠tute. ꝛ sic de alīs. quare ꝛ multomeli⁹ q̄ꝫ si hō tāgeret tympanum in vno loco: oēs partes illi⁹ rñderēt. ita nature ꝛ partes dñi iesu xp̄i tactui respondēt: quē hoīes sibi facit̄ rogādo/cōtemplādo/honoꝛādo/laudādo/obediendo/ꝛ in administrādo. est ꝑ talis tact⁹ bonus/ꝛ est magn⁹: postꝫ magna est rñsio. ¶ Si martin⁹ tangit trūcū cum modico amore/ꝛ tangit illū: vt suū filiū infirmum curet: cui portat magnū amoꝛē: trūcus ꝛz q̄ tāgitur a martino: rñdet. qm̄ magnus amoꝛ dñi iesu xp̄i: non rñdet cum magno amare modico amare martini: postꝫ tāgitur cū modico amare. nec rñdet magno amare: qđ martinus portat suo filio. qm̄ iniurioſe tangit̄: inquantū martinus tangit cum minoꝛi amare maioꝛez bonitatē/ꝛ cū maioꝛi amare mīoꝛem bōitatē. Et in hoc passu cognoscit̄ modus: rōne cui⁹ homines q̄ rogant dñm iesum xp̄m ioꝛdinate: nō exaudiſtur/ꝛ in suis petitionib⁹ puniuntur. I quib⁹ oz q̄ sic ꝑ iustitiā puniātur: sicut exaudirētur: si bonū modum habuissent in rogando dñz iesuz xp̄z. ¶ In pomo sunt ꝯttuoꝛ elemēta ꝑ vnū modum ſm ꝯcoꝛdātiā/ꝛ ꝑ alīū ſz ꝯtrarietatē. ſm cōcoꝛdantiā: sicut ignis ꝛ aer: q̄ hñt ꝯcoꝛdantiā in caloꝛe: ꝛ inquātū ignis suā dat sil̄itudinē aeri/ꝛ aer appetitū hz ad accipiendū suā sil̄itudinē. vz calorē ignis. Secundū ꝓrietatē sicut ignis ꝛ aqua. q̄ ꝓriantur per calorē ꝛ frigiditatē. qm̄ aqua sil̄itudinē ignis accipere nōvult. sed ei cū sua frigiditate quātū potest resistit. Iste talis modus ꝓrietatis q̄ est in pomo: in trunco nō est. qm̄ nā diuina ꝛ hūana ꝯcoꝛdantiā hñt/nā diuina se dante hūane nature. vt deus fiat hō/ꝛ hō fiat deus/nā diuina accipiente hūanā/ipsa nā diuina remanēte hoc: qđ est sine aliq̄ mutatione vel alteratione. Et in h̄ passu cognoscit̄: q̄ nā diua non accipit aliquā alterationē vel mutationē suiipsius in ꝯiunctiōe: quā facit cuz hūana. sicut ignis q̄ nullā accipit alterationē in ꝯstitutiōe: quā facit cū aere ꝑ caloꝛē/ꝛ aerē exaltat ad statū nobiliorē: inquantū ipm induit suo caloꝛe cū cōcoꝛdātia. sicut hūana nā: q̄ exaltatiōez recipit: inquātū nā diuina est īduta cū ꝯcoꝛdantia. Idcirco malefaciūt saraceni ꝛ iudei: qui negant incarnationē filij dei dicētes: q̄ deus alteratiōez acciperet in ꝯiunctiōe ꝛ vnione: quā faceret cū hoīe: in quo sunt plures defect⁹ nāles. qui hō vult deus eē: vt sit cognitū: q̄ sua bonitas ꝛ ꝯplemētuz nullā infinitatē vel alterationē ꝑ aliquaz vnionē vel cōiunctionē quā facit cū hoīe: recipere pōt. qm̄ sua eternitas ipm durare facit immutabilē/ꝛ sine cremēto et decremēto. ¶ In trūco natura diuina ē pn̄cipiū/ꝛ hūana nā pn̄cipiata. qm̄ de⁹ pn̄cipiauit hoīez ex dña nr̄a. ꝛ ipm pn̄cipiauit in seipō: vz in sua deitate. Idcirco homo pn̄cipiare nō pōt aliq̄d in deo / postꝫ totus principiatus est/ ꝛ pn̄cipiat⁹ de pn̄cipio materiali in principio formali: q̄re hō ꝑ suā naturā nec per aliquā ei ptinētē substantialiter vel accidētaliter vilificare

poteſt diuinã naturã/ nec minorificare/ nec maiorificare.in qua quidẽ natura diuina nihil principiare põt multiplicare nec alterare:q̃uis cum illa ſit coniuncta. Et in hoc paſſu cognoſcitur: q̃ cum deus creauit mũdum:in ſe nullã recepit mutationẽ.quoniã totum ipſum principiauit. quare mũdus ſtetit totus ex nihilo prĩcipiatus. ⁊ fuit ex nihilo prĩcipiatus:vt eẽt totus prĩcipiatus. qm̃ ſi eſſet eternus: nõ eſſet totus prĩcipiatus. ⁊ qm̃ mũdus tot9 fuit prĩcipiatus: ideo aliq̃d prĩcipiare nõ põt.q; ſi in illo p̃ncipiare poſſet aliq̃d:totus prĩcipiat9 nõ eẽt/ nec de9 foret totum principiũ formale. ⁊ in aliqua parte foret principium materiale.q̃ eſt impoſſibile.

¶ De brãchis arboris ieſu chriſti.

Ale ſunt branche arboris ieſu chriſti.vz natura diuina et hũana.Et brãcha humana ẽ el'alis:vegetalis:ſenſual':imaginalis: ⁊ rationalis. cuz ita ſit:q̃ ipſe ſit ex iſtis q̃nq̃ naturis.et ipſas in ſe continet. et per has naturas q̃ ſunt ſue partes ſentiebat ieſus chriſtus in hac vita preſenti obiecta ſenſibilia. Sẽtiebat per naturã elemẽtalẽ/calorẽ/ ⁊ frigiditatẽ.⁊ per vegetalẽ appetitũ habebat ad comedẽdũ ⁊ bibẽdum. et p̃ ſenſualem attingebat colorem/ vocem/ſaporem/et odorẽ. per imaginalẽ ſpẽs multiplicauit imaginando figuras ſubſtãtiaꝝ corpaliũ.⁊ per rõnalem recolebat intelligebat ⁊ amabat et vtebatur ratiõe. Idcirco erat verus homo/⁊vtebatur conditionibus naturalib9 naturaliter et virtuoſe. ¶ Brãcha dĩna eſt filialis eẽna ⁊ ĩfinita.⁊ ẽbõitas: ptãs: ſapĩa:volũtas:Xt9:Xitas:⁊ gl'ia. Et iõ in hac pñti vita ĩ q̃ erat dñs ieſus xp̃s:brancha diuina vtebat miraculis ſupra curſuz nãlẽ/ nec habebat famẽ/ſitim/calorẽ/nec frigiditatem/et attingebat obiecta corpalia ſine multiplicatione ſpeciei/ ⁊ ſine potentiſs ſenſualibus. ¶ Inquãtũ vna brãcha erat in alia:attingebat vna brancha obiecta ſm nãz illi9.ſicut brancha dĩna q̃ rõe cõiunctionis cũ hũana attingebat famẽ:ſitim:calorem:⁊ frigiditatẽ.⁊ cũ oculus colorem videbat:et cum imaginatione ſpecies multiplicabat et ſil'itudines ſubſtãtiarũ corpaliũ ⁊ recolebat/ſtelligebat/ ⁊ amabat ſicut hõ. Et hoc faciebat: q; diuina brancha erat ⁊ eſt p̃ hũanã hõ.ſicut ſuba alba q̃ eſt alba p̃ colorẽ/⁊ ſuba que ẽ corpus p̃ longũ latũ ⁊ pfundũ.⁊ brancha humanalis rõne cõiũctiõis quam habebat ⁊ habet cũ diuina:ſine ſpecieb9 multiplicatꝫ obiecta corpalia realr attingebat: ita q̃ nõ indigebat medio nec ſimilitudinib9/nec habebat famẽ nec ſitim calorez nec frigiditatẽ nec ignorãtiã alicui9 rei: ⁊ erat⁊ eſt immortalis.Et in hoc paſſu cognoſcit mod9:quẽ dñs ieſus xp̃s in hac vita habebat in ſuis opib9 fm nãs brancharz ⁊ cõiũctiõem illarum. ¶ Branche hui9 arboris ſunt magne in bonitate/duratiõe/ptãte/ſapĩa/volũtate/gl'ia /Xtute/ ⁊ veritate.quelibet brancha ẽ magna per ſeipſaz.⁊ brãcha hũana maior eſt ĩ diuĩa q̃ in ſeipſa.⁊ brãcha diuina ẽ maior ĩ humana p̃ hũanã q̃ oẽs brãche create.cuz ita ſit q̃ brãcha hũana maior ſit p̃ diuinã q̃ omnes alie brãche create. Magne ſunt ergo ambe brãche.vnde cũ branche ſint ita magne:q̃s cogitare dicere vel ſcribere poſſet magnitudinẽ trĩci: cui9 ſunt predicte due branche . ¶ Differentia eſt inter duas brãchas:quoniã vna eſt natura diuina/⁊ alia nã humana.Et q̃to ſunt maiores brãche:tãto maior ẽ dñia. ⁊ quãto maior eſt dñia: tãto maior eſt eoꝝ concordãtia:quã habent ambe branche in eſſendo vna p̃ſona/vn9 trĩc9/vnus ieſus xp̃s.Sunt ergo branche magne in differẽtia ⁊ in ꝯcordãtia.⁊ ita magne: q̃ ſicut cõcordãtia ẽ maior q̃ alia ꝯcordãtia.que eſt inter creatorẽ⁊ creaturã:ita oz q̃ dñia ſit maior ĩter brãchã ⁊ brancham q̃ aliq̃ alia dñia:q̃ ſit inter creatorẽ ⁊ creaturaz. Quã maiorẽ dñiam ſignificat maior diſtinctio:q̃ eſt inter vnã p̃ſonã diuinã ⁊ aliaz. ⁊ idẽ eſt de cõcordãtia. Idcirco male dicũt illi:q̃ dicũt:q̃ inter patrẽ ⁊ filiuz ⁊ ſpiritũ ſctm̃ nõ ẽ ita magna diſtinctio ſicut inter deũ ⁊ equũ:cum ita ſit: q̃ inter diuinas perſonas ſit maior concordantia q̃ inter deum⁊ equum.que maior concordãtia eſſe non poſſet ſine maiori diſtinctione p̃ſonarum. ¶ Ambe branche magne ſunt in fine cum maioritate . in fine

sunt magne cū maioritate: qm̄ finis branche diuine: vt ita loquar: maior eē nō pōt. cū ita sit: q ip̄a sit īfinita ⁊ eterna ⁊ finis ⁊ cōplementū oīm creaturaꝝ. Et finis brāche hūane ē ita magn⁹: q maior creatura esse nō potest. qm̄ oēs alie creature create sunt ꝓpter illam/ et ipsa cōiuncta est cum fine branche diuine.

¶ De ramis arboris iesu christi.

Dami arboris dñi iesu xp̄i respect⁹ sunt: q̄s hūt ambe nature. sicut volūtas dīna ⁊ volūtas hūana: q̄ se respiciunt in amare/ ⁊ ītellect⁹ diuin⁹ ⁊ hūanus q̄ se respicīūt in ītelligere/ ⁊ eternitas deī ⁊ memoria dñi iesu xp̄i que se respiciūt in recolere. Unde cū ambe nature sint ita magne: q̄s cogitare posset dicere vel scriberē magnitudinē ramoꝝ. qm̄ volūtas hūana tātū diligit volūtatē diuinā: q si oēs volūtates create vnite eēnt ī vna volūtate: illa volūtas tātū diligere nō posset: sicut volūtas dñi iesu xp̄i diligit diuinā volūtatē. q̄ volūtas diuina tātū diligit hūanā: q ip̄am plus diligere nō pōt. est ꝫ ita magnū illud amare: q diuina volūtas hz ad hūanā: q ptās diuina q̄ est infinita: in illa est termiata: inquātū mltiplicare nō potest maī⁹ amare inter deū ⁊ creaturā. in q̄ termino hz quietē: ita sicut volūtas cuiuslz nature: q̄ quietē hz in illo maiori amare. Et hec eadē quies ꝓsistit ī ītelligere ⁊ recolere ambaꝝ nārū: idcirco malefaciūt saraceni ⁊ iudei: q̄ negant maiorē q̄tē: q̄ pōt esse inter deū ⁊ creaturā per recolere ītelligere ⁊ amare. ¶ Respiciēs nā humana diuinā nām recolendo ītelligēdo ⁊ amādo: regratiat diuīe excellētie: in q̄ ip̄az assumpsit ⁊ posuit ⁊ de illo excellenti ⁊ alto gradu: ita ⁊ multomeli⁹: sicut hō q̄ de vno alto mōte respiceret advalles et planicies: respicit dñs ihs xp̄s inquātū hō pctōres rogādo pfez suū creatorē filiū deū ⁊ hoīez: q pietatē hēat de pctōribus. Et h̄ fit in vna eadē ꝑsona: q̄ est dñs iesus xp̄s. Opz ꝫ q ei⁹ p̄ces exaudiant rōe magne vnionis ambarum naturarū. Et iste passus est valde placēs ⁊ delectabilis peccatoribus ad considerandum. qui altitudines domini iesu christi de locis infimis respiciunt. in quibus ceciderūt ī peccato: ⁊ ex quib⁹ surgūt respicīēdo altitudines dñi iesu xp̄i: ⁊ ramoꝝ ipsos ramos recolēdo intelligēdo ⁊ amādo plusq̄ aliq̄d aliud. ¶ In respectu ītelligere recolere ⁊ amare ē ita magna ꝯcordātia: q nulla cōtrarietas ibi eē pōt. q̄ ꝯrietas in illo esset respectu: si diuina nā hūanā nō exaudiret de precibus: q̄s ei facit ꝓ pctōrib⁹: q eis remittat ⁊ q eis det saluationē. Sz quia ambe nature sunt in vna ꝑsona: ē vnū iudiciū. q̄ sic̄dem iudiciū amatū est ꝑ naturam hūanā. q̄ amat totū h̄: q̄ diuina diligit. etiā voluntas hūana plus diligit voluntatē diuinā q̄ seīpam vel saluatiōem hoīm pctōrū. idcirco preces facit cum iustitia. cū qua sequit mīa nature diuine: q̄ germana est iustitie. que iustitia sue germane deficere non pōt. Et iste passus est obiectū timoris ⁊ spei hoīb⁹ peccatoribus.

¶ De foliis arboris iesu christi.

Et primo de quantitatibus.

Esus xp̄s inquātū hō ornat⁹ est ⁊ indut⁹ accītib⁹: sine q̄b⁹ nō esset hō. sicut de q̄titate: quā hz fin arborē ēalem: vegetalē: sēsualē: imaginalez: et rōnalē. Et q nā diuina assumpsit hūanā: assumpsit in illa q̄titatē ꝯtinuā ⁊ discretā/ ⁊ in se remanet sine q̄titate. sicut aqua que accipit de vino līmphato colorem et sapozem. ⁊ aqua in igne calozem. et homo virtutem in iustitia ⁊ prudentia. et sic de alīs similibus istis. Et sic participant infinitas ⁊ quantitas. infinitas in quātum natura diuina que est infinita: et in hoc ꝫ vnum est suppositum: q̄ est trīus: hz infinitas in natura hūana quātitatē cōtinue per oēs arboz̄es: que sunt de conditiōib⁹ nature humane. Et q̄ distincte sunt: est illa quātitas ꝯtinua in quātitatib⁹ discretis sustētata. Et sicut īfinitas q̄titatē hz in alia nā et nō ī seīpa: ita q̄titas in alia nā est īfinita/ ⁊ in seīpa terminata remanet. sed hoc eē nō posset sine cōfictiōe ambaꝝ nārū in vnitate persone.

¶ De qualitatibus iesu christi.

Qualitas duobus modis cōsideratur. Est em̄ qualitas propria/ ⁊ qualitas appropriata. ꝓpria

pria est sicut martin⁹ q̄ bonus est nāliter: inquātuz creatura. Appropriata est sicut martin⁹ q̄ bon⁹ est: qz iust⁹ est⁊ sapiēs charitatiuus ⁊ tēperat⁹. ⁊ sic de alijs hitibus ℞tutū acq̄sitarū. has q̄litates appropriatas sibijpsi nā diuina appropāt: inquātū nām humanā assumpsit. sicut ignis qui sibijpsi siccitatē terre: inquātū se induit terra appropriat. q̄ siq̄dē terra igni suā siccitatē appropāt: sic nā hūana q̄ diuīe suas cōditiōes appropāt. ⁊ h̄ facit: qz q̄litates subales ⁊ diuīe obuiāt q̄litatib⁹ subalib⁹ ⁊ accītalib⁹ hoīs in vnitate trūci. Et in h̄ passu cog̃scit hoc: ppt̄ q̄d dñs iesus xp̄s ī hoc mundo dilexit ℞tutes acq̄sitas: vt nā diuīa in natura humana ip̄as h̄e posset.

¶ De relationib⁹ arboris iesu xp̄i.

DAtura diuina et nā hūana dñi iesu xp̄i distincte sunt realr per cēntiā. Et qz ambe nature pfūcte sunt ⁊ distincte in vno trūco: sequitur inde rlo. sicut si est de⁹ hō: oz q̄ hō sit de⁹. ⁊ si hō est deus: opz q̄ de⁹ sit hō. Et in hoc passu saraceni cognoscere possunt ⁊ etiaz iudei cor℞ errores: q̄ incarnationē nō credunt. qz opinātur: q̄ christiani credāt: q̄ deus ita nām humanā assumpsit: q̄ ipse deus nō remānsit. sicut materia panis: quā homo comedit q̄ cū trānsubata est in spēz carnis: formā panis ⁊ eius māz dimittit/ et stat induta de forma carnis/ ⁊ est materia forme illius. in q̄b⁹ perdit relatio forme ⁊ materie panis. Et idē dicūt: q̄ xp̄iani credūt: q̄ in passione dñi iesu xp̄i natura diuina moriebat̄/ ⁊ q̄ deus nō remānsit de⁹/ ⁊ moriebat̄ hō: ⁊ nō remānsit hō. Sed inquātū xp̄iani credūt in relatiōe antedicta: de⁹ moriebat̄ inquātū hō: ⁊ in suo p℞prio esse remansit inquātū deus. ⁊ mortuus fuit fm nām hūanā. ⁊ hō remansit de⁹: inquātū de⁹ remānsit hō. Idcirco malefaciūt christiani: q̄ non dicūt saracenis relationē incarnatiōis ⁊ modum: fm quē credunt in illa. qm̄ si saraceni sapientes modum scirēt incarnationis/ ⁊ relatiōis cognitionē hērent: supponerēt incarnationē esse possibilē: quā modo supponūt esse impossibilē: qz de ipsa cognitionē nō habēt. ⁊ possibilitate suppositā cū conditionib⁹: q̄s hō eis dare posset de incarnatione fm processū huj⁹ libri: plres saraceni se cōuerterēt ad fidē xp̄ianā. Cū ita sit: q̄ plres sapiētes saraceni sint: q̄ nō credūt in machometū. qz fm vitā quā ipse fecit: experientiā h̄it q̄ nō fuit propheta nec homo virtuosus nec verus.

¶ De actionib⁹ ⁊ passionib⁹ iesu xp̄i.

IN dño iesu xp̄o ē nā diuīa actīa/ ⁊ hūana passiua: īquātū diuīa nā hūanā assumpsit/ ⁊ illā in seipsa sustentat. etiā in seipsa fact⁹ fuit hō ex nā hūana. Que siq̄dē nā hūana actiōes hz ⁊ passiōes q̄ sunt de suis pditiōib⁹. sīc actio ⁊ passio corpis nālis/ ⁊ actiōes illi⁹ fz nāz arbor℞/ etiā passionē illius: quā habuit in cruce/ ⁊ actiōem illi⁹: quā sīr in cruce habuit tunc: cū vicit pctm̄ originale. ¶ Saraceni dicūt q̄ xp̄iani credūt: q̄ de⁹ passionē habuit ī natura hūana p famē/ sitim/ calorē/ ⁊ frigiditatē: ⁊ in cruce per mortē. Idcirco credere nolūt saraceni sapiētes: q̄ de⁹ sit homo. Et ppter hoc xp̄iani male faciunt: qz saracenis sapiētib⁹ nō ostēdūt eorū credulitatē. ī qua negāt et negarent illas passiones: inquātū nā diuīa/ ⁊ illas passiones affirmāt ⁊ affirmarent fm nām humanā. sicut aqua q̄ passionē hz per calorem ignis in pipere/ ⁊ nō habet passionem per frigiditatē in cucurbita.

¶ De habitibus iesu xp̄i.

DIuina natura accipiēs hūanā nām cōditiōes hoīs assumpsit. Idcirco assumpsit habit⁹ ita: q̄ recolit vt hō sub habitu memorie/ ⁊ intelligit vt hō sub habitu ītellect⁹/ ⁊ diligit vt hō sub habitu volūtatis. ⁊ sic de habitib⁹ aliarū arbor℞: q̄ sunt de pditiōe humana. Et in hoc passu cognoscīt q̄ hīt⁹ dñi iesu xp̄i sunt magni ⁊ actus illor℞. qm̄ de⁹ qui cōprehendit oēs creaturas sub hītu hoīs vult oēs ipsas pprehēdere recolendo: ītelligendo: ⁊ amādo. Et in hoc passu cognoscīt q̄ magn⁹ est amor: quē dñs iesus xp̄s hz ad pp̄rm̄ suū: ⁊ magna fuit passio: quā ipse sustinuit ī cruce. vñ sicut logicus acq̄rit hītū logice p sciam: ita dñs iesus xp̄s inquātū hō hz in memoria oīa in hoc: q̄ deitas sub habitu memorie create: recolere vult omnia que recolit: inquantū est homo ⁊ inquantū est deus. Et sic attingit

ꝛ comprehendit dñs ieſus oēs creaturas: inquātū eſt deus/ꝛ inquātum ē creatura.

¶ De aſſituatiōe ieſu chriſti.

NAtura dīna aſſituata eſt in humana.ſicut ferrū cultelli ī figura illi⁹ que nō eſt de ſua eēntia. ſꝫ eſt accēſitalis figura aſſituata ī foꝛa ꝛ in mā cultelli. Eſt ꝫ deitas in hūanitate aſſituata:inquātū induta eſt ex illa: ita tñ ꝙ nā dīnā nō ſīt ꝓ ꝓditiōes ſuas in aliqua figura aſſituata. qm̄ eēntia infinita ꝫ ſui nām hꝫe nō ꝑt figurā circulārē q̄drāgularē neq; triāgularē.cum ita ſīt:ꝙ oꝛteat oēꝫ figurā eē finitā ꝛ in ſuba coꝛpali eē ſuſtentatā.q̄ ex illa figura induta ē ꝛ terminata.Et qꝛ ſaraceni modū incarnationis ignoꝛāt rōne aſſituationis quā credūt:ꝙ xp̄iani credāt in īcarnatiōe ſupponēdo īcarnatiōem eē īpoſſibilē.dicētes:ꝙ ſi de⁹ eſſet incarnat⁹: oporteret ꝙ diuīa infinitas hēret finitā figurā:ex q̄ tota īduta eēt ꝛ in illa termīata circulariter q̄drāgulariter ꝛ triangulariter.Et ſic implicāt ī īcarnatione eē ꝓdictiōeꝫ . vꝫ ꝙ de⁹ ſīt infinit⁹ ꝛ nō infinit⁹.Et ꝓpter hoc xp̄iani malefaciūt: q̄ nō oſtēdunt ſaracenis modū incarnatiōis:quā credūt in incarnatiōe ꝛ ī aſſituatiōe illi⁹:dicēdo eis ꝙ deitas q̄ eſt de⁹ filius:aſſituata eſt in hūanitate.nō īquātū eſt infinita.ſꝫ inquātū fili⁹ de⁹ ē hō terminat⁹ ꝛ finit⁹ ꝛ ſub certa figura aſſituatus.ex q̄ ita eſt veſtit⁹ ſicut pomū coloꝛe ꝛ guſtare ſapoꝛe: cū hō comedit pomū. tñ ſuba pomi nō eſt de eēntia coloꝛis/ nec guſtare de ſapoꝛe/nec ferrū de figura cultelli.qm̄ ſi ferrum eſſet de figura cultelli: ex ipō ferro clauus fieri non valeret.

¶ De tempoꝛe arboꝛis ieſu chriſti.

IN dño ieſu xp̄o eternitas ꝛ tēpus participant.qm̄ in hō ꝙ fili⁹ deus eternitas eſt/ꝛ in tpe fact⁹ eſt hō: ꝑticipāt eternitas ꝛ tēpus.nō tñ ꝙ eternitas ſīt in tpe: qm̄ ſi eēt in tpe: nō eſſet hoc qđ eſt.cum ita ſīt: ꝙ eternitas ſīt ens ſine p̄n°ꝛ ſine aliquo motu. Sꝫ inquātū deus eſt hō : eſt eternitas in tpe.ſicut deus q̄ eſt homo in hoīe.ꝛ ſicut aqua que calida eſt in caloꝛe ignis/ꝛ nō ꝑ ſuā nāꝫ.qm̄ ſi aqua in olla calefacta calida eſſet per ſuā naturā:ſine igne ī olla exīte ſꝫ aqua calida foꝛet.Et hūc modū ꝫ quē eternitas ꝑticipat ī tpe in dño ieſu xp̄o : ſaraceni ignoꝛāt/ nec ē aliqs:q̄ eis oſidat.Ā dicīt:ꝙ ſi de⁹ ſīt incarnat⁹: ꝙ ſua eternitas puerſa ē in tpalitatē.ſicut ſi aq̄ frigida ſuā frigiditatē nālē dimitteret/ꝛ hīt ſi caloꝛis ſuſciperet.

¶ De loco arboꝛis ieſu chriſti.

DOmin⁹ ieſus xp̄s inquātū de⁹ eſt:in oī loco eſt/ꝛ īquātū ē hō: eſt in celo empireo. vt dictū eſt ſupꝛa ī arboꝛe aplicali. Et inquātū de⁹ eſt hō:ē de⁹ ī vno loco ꝑ hoīez / ꝛ nō ī alio loco:vbi nō ſīt ille hō.ꝛ inquātū ille hō ē deus: eſt in oī loco ꝑ deū.ꝛ h̄ ē fm relationē: quā dixim⁹ ī hac arboꝛe. quā deſidero ꝙ ſaraceni ſcirēt. qm̄ ſi ipāꝫ ſcirēt : minime dicerēt:ꝙ xp̄iani credāt:ꝙ deitas de celo receſſīt/ꝛ ꝙ nō eēt in alio loco : ſꝫ tātūmō in ſctā maria:cū incarnat⁹ fuit. Hec etiā dicerēt nec crederēt:ꝙ xp̄iani credant: ꝙ hūanitas xp̄i ſīt in oī loco inquātū hō ſi ſīt de⁹.cū ita ſīt:ꝙ de⁹ ſīt in oī loco.ꝛ iſtud leue eſt ad ſciēdū:fm ꝙ leue ē ſcire relationem quā dixim⁹. Et ideo malefaciūt chriſtiani:qꝛ nō oſtendunt ſaracenis relationē.quā leuiter intelligere poſſent.

¶ De floꝛibus arboꝛis ieſu chriſti.

FLoꝛes dñi ieſu xp̄i vocam⁹ act⁹ radicū. vꝫ bonificare bonitatī/ ꝛ magnificare magnitudinis.ꝛ ſic de ceteris actib⁹.q̄ ſpectāt ad ꝓditiōes dñi ieſu xp̄i. Qui ſiq̄dē act⁹ ſunt floꝛes duplices.ꝛ qꝛ vnū ē bonificare diuīe bonitatis/ꝛ aliū ē bonificare hūane bonitatis/ꝛ ſic de aliīs.ꝛ qꝛ radices fm eaꝛ diffinitiones ꝛ nās floꝛes hīnt in ramis miſcere volum⁹ radices inuicē q̄ſdā ī aliīs ſiue cum aliīs fm nās eaꝛ diffinitionū. vt maxias ꝛ ꝓditiōes ex ipīs faciam⁹.cū q̄b⁹ floꝛes ītelligam⁹/ꝛ ꝓbationes de īcarnatiōe filī dei oſtēdem⁹.Etiā artē ꝛ modū dabimus fm quē applicari pñt radices ad ꝓbādū illa q̄ q̄ri poſſent. ¶ Proceſſus quē tenere ꝓponim⁹ eſt:vꝫ ꝙ vnā camerā faciam⁹ de bonitate ꝛ magni°/ꝛ aliā de bonitate ꝛ eternitate.ꝛ ſic per ordinē vſq; ad camerā eq̄litatis ꝛ minoꝛitatis.iuuando tamē cameram cum illis radicib⁹ cum quibus facere poſſem⁹ maximā de camera ꝑ quā ſignificabīt bñdicta incarnatio filī dei.

¶ De bonitate magni᷑ ⁊ icarnatiõe.

BOnitas est rõ bono ꝙ agat bonũ. Et si bonitas et magni᷑ sint vnũ idẽ nũero: est bonitas rõ bono: ꝙ agat magnũ bonũ. Sũt in deo bonitas ⁊ magni᷑ idẽ nũero: est ergo bonitas rõ deo: ꝙ magnã creaturã q̃ sit bona: ꝓducat. Et ideo icarnatio filij dei significat. q̃ ꝓducit bonã ⁊ magnã creaturã: ꝓ ꝙ bonitas est magna rõ illi᷑ ꝓductionis. Et si fiat q̃stio: vtrũ de᷑ sit incarnat᷑ i plurib᷑ hominibus? respondendũ est vt ifra in arbore questionali dicendum est.

¶ De bonitate ẽtnitate ⁊ icarnatiõe.

BOnitas ẽ rõ bono eterno: cũ q̃ ẽ idẽ nũero: ꝙ bonũ eternũ ꝓducat. Et eternitas est rõ bonitati: ꝙ ꝓducẽs vn᷑ remaneat/alius ℵo producetus. Et sic beata dei trinitas significat/⁊ etiã incarnatio filij dei. Trinitas sctã significat: vt dicem᷑ in floribus arboris diuinalis. Incarnatio significat: inquãtus bonitas est rõ eterno: ꝙ creaturã ita eternatã ⁊ bonificatã producat: ꝙ ipsa creatura sit eterna: que ita sit cõditionata ꝑditionib᷑ ipsi᷑ eterni: sicut ipse etern᷑ de cõditionibus creature. Et in hoc passu necesse est: vt habeatur cognitio de relatiõe. de qua supra dictum est in hac arbore.

¶ De bonitate ptãte ⁊ icarnatiõe.

BOnitas ẽ rõ potẽti: cũ q̃ est idez nũero: ꝙ bonũ possitũ ꝓducat. Et idẽ est de bonitate ignis: q̃ ẽ rõ ptãti ignis: ꝙ bonũ ꝓducat possitũ calefactũ ⁊ ẽlatũ. Iz bonitas nõ sit vnũ idem nũero cum ptãte ignis. Verũtñ ignis sub rõne bõitatis vtitur ptãte ⁊ ꝓducit h᷒ qõ rõ exigit ꝓ instictũ ⁊ appetitũ nãlẽ itãti ꝙ bonũ ẽlatũ ⁊ possitũ ꝓducit. sicut sunt piper ⁊ cetere subẽ ẽlate. Vñ si ignis sub rõe bonitatis ꝓducit: Iz in eo bonitas et ptãs vnũ idẽ nũero nõ sint: quãtomagis diuina bonitas est rõ ptãti diuĩe: cũ qua est nũero vnũ idẽ: ꝙ bonũ magnũ potẽtez possitũ creatũ eternatũ ⁊ deificatũ ꝓducat. in quo fili᷑ dei sit homificatus.

¶ De bonitate sapiẽtia ⁊ icarnatiõe.

BOnitas dei est ratio siue sapientie cũ qua numero est vnũ idem: ꝙ bonum creatum magnum durabile ⁊ possitũ intelligat: qꝫ sapientia intelligit: vt sua rõ ⁊ rõ bõitatis magnitudinis eternitatis ⁊ ptãtis ꝯcordãtiã habeãt. Idcirco ẽ significata icarnatio bñdicta sine q̃ rõ sapientie rationi bonitatis/magnitudinis/eternitatis/⁊ potestatis/nõ rñdẽt. ⁊ hoc esset malum.

¶ De bõitate volũtate ⁊ incarnatione.

BOnitas dei ⁊ ei᷑ voluntas sunt vnũ idẽ nũero. ⁊ bõitas ẽ ratio volũtati: ꝙ diligat ꝓductũ creatũ itãtũ: q̃tũ ipsa põt esse rõ bono: ꝙ magnũ bonũ ꝓducat. ⁊ ita magnũ sicut illud põt ꝓducere ⁊ sapia intelligere. Idcirco significata ẽ icarnatio: vt volũtas rñdeat rõni bõitatis i amãdo illã magnã productionem ⁊ bonam. ⁊ ita magnam: sicut sapientia illam intelligere potest.

¶ De bonitate ℵtute ⁊ icarnatione.

QUm virtute bõitas est rõ bono virtuoso ꝙ bonũ virtuosuz creatũ ꝓducat. ⁊ ẽ ei rõ cũ magnitudine ptãtis/sapie/⁊ volũtatis. Et si bonũ virtuosum nõ produceret: ꝓductũ bonũ creatũ ⁊ virtuosum fm illas rõnes q̃s dat ei bõitas: faceret malũ/⁊ eẽt vitiosuz. Idcirco est significata icarnatio esse vera.

¶ De bonitate veritate ⁊ incarnatione.

BOnitas ẽ rõ vero bono cũ magnitudie durationis/ptãt᷑/sapie/volũtatis/⁊ ℵtutis/ꝙ bonũ ℵificatũ ꝓducat ĩ ita magna rõne veritatis: sicut bonitas est rõ ℵitati. Cũ ita sit: ꝙ diuinaveritas ita magnã habeat ꝯcordantiã sicut bonitas cũ magnitudie/duratione/ptãte/sapia/volũtate/⁊ veritate. Idcirco significata ẽ icarnatio ĩ rñsiõe: quã veritas fecit fm suã rõnem diuine bonitati.

¶ De bonitate gl'ia ⁊ incarnatione.

GLoria est bonitati: ꝙ ipsa sit ratio bono glorioso ꝙ bonum glorioſum ꝓducat. ⁊ bonũ est glorie in producendo illud. Et in hoc passu significata ẽ productio bõi glorioſi: sicut causa que placitum habet in producendo bonum effectum glorioſum fm ꝙ requirunt magnitudo: duratio: potestas: sapientia: voluntas: veritas: ⁊ virtus: duabus ratiõib᷑: que sunt ex gl'ia ⁊ bonitate.

¶ De bonitate dñia ⁊ incarnatione.

Arbor christianalis.

INter creatorē t creaturā est dria. et illa dria est bona. Et sicut dria requirit: ꝙ sit bona: ita requrit ꝙ sit durabilis magna et potens t de magna sapientia: volūtate: gloria: ☧itate: et ☧tute. Idcirco significata est ī illa rōe incarnatio: vt sit rūsio rōnū: de qb⁹ dictū ē.

¶ De bonitate ꝯcordātia t icarnatione.

INter deū t creaturā ē ꝯcordātia: q̄ bona ē. t sicut ꝯcordātia req̄rit ꝙ sit bōa: ita req̄rit ꝙ sit magna durabilis t potēs. t sic de sapīa: volūtate: ☧tute: gl'ia: ☧itate: t dria. Q̄n si ipe non hērēt ita magnū locū in cōcordātia sicut bonitas: ide seq̄rēt malitia t puitas ꝓtra magnitudinē. t sic de alijs. Est g̱ significata incarnatio per respōsiones rationum equalium in concordantia.

¶ De bonitate ꝑrietate t incarnatione.

QUalla ꝑrietas ꝑdicere pōt rōnibus diuīe bonitat'. cū ita sit: ꝙ ipa sit rō bono: ꝙ bonū creatū ꝓducat: cui ē rō: cū magna ꝯcordātia magnitudinis: durationis: ptātis: sapie: volūtatis: ☧tutis: ☧itatis: gl'ie: t dvie. Non potest ergo ꝑrietas ꝑdicere rōi incarnationis. oꝫ ergo ꝙ rō incarnationis in ratione bonitatis remaneat. in qua ratione significatur sua probabilitas.

¶ De bonitate principio t incarnatiōe.

BOnitas est ratio bono: ꝙ bonū principiat. t quoniā est ei rō cuꝫ magnitudine: ē rō bono ꝙ principiet magnū bonū. Et idē de duratōe: potestate: sapīa: voluntate: virtute: veritate: gloria: dria: t cōcordātia. Est ergo significata incarnatio eē principiata: fm ꝙ bonitas est rō cū alijs rōnib⁹ bono ꝓncipio.

¶ De bonitate medio t incarnatōe.

BOnus q̄ est creator ē mediū rōnibus actiuis: vt ꝓducat rōnes passiuas creatas. quaꝝ ꝓductio bona est/ ꝓducēte exīte intātū ꝓducente rōne magnitudinis magnū ꝓductū q̄tū bonū ꝓductū. tidē est de durationē: potestate: sapiētia: volūtate: ☧tute: ☧itate: gloria: differentia: pricipio: t concordantia. Sed hoc eē nō posset: nisi deꝰ eēt incarnatus: iuuāte tñ maiori fine rōis inter bonitatē t producentē t productū creatum.

¶ De bonitate finet incarnatione.

BOnitas ē rō bono: ꝙ bonū creatū producat rōne finis. q̄ sic̄dez finis sit bonus/ t ita magn⁹ sicut bon⁹. Et idē de duratiōe: ptāte: sapīa: volūtate: virtute: gl'ia: t ☧itate: dria: medio pricipio: t ꝯcordātia. Est ergo significata icarnatiotio ī magna rōe bōitat' t finis.

¶ De bōitate maiorit̄ate t incarnatiōe.

BOnitas maiorē hꝫ ꝯcordantiā cū magnitudie ꝙ cū puitate. est ergo bonitas rō bono: ꝙ bonū creatū producat in maiori bonitate creata. Et illā eādē ꝯcordantiā hīt/ duratio: ptās: sapiētia: volūtas: virt⁹: t ☧itas: gloria: dria: finis: mediū: t ꝓncipium. Rōne cuius ꝯcordantie significat incarnatio.

¶ De bōitate eq̄litate t incarnatione.

BOnitas eq̄liter ē rō bono ꝙ bonū creatū ꝓducat cū magnitudine durationis/ ptātis/ sapientie/ t volūtatis/ virtut'/ ☧itatis/ gl'ie/ dvie/ cōcordātie/ ꝓncipij/ medij/ finis/ t maioritatis. oꝫ ergo ꝙ ꝓduct⁹ sit magn⁹ t equalis bono/ t durabil' t equalis bono/ t potēs eq̄lis bono illo bono ꝓducto eq̄li magno durabili potēti: t sic de alijs. Et h̄ in maiori equalitate q̄ possit eē inter rōnes īcreatas t rōnes creatas. Sed hoc eē nō posset: si deus nō esset incarnatus.

¶ De bōitate mīoritate t incarnatione.

DIuina bōitas est maior rō cuꝫ maioritate bono: ꝙ bonū creatū ꝓducat q̄ cum minoritate. Et hoc est: q̄ magnitudo maiorē hꝫ ꝯcordantiam cū maioritate bonitatis q̄ cum minoritate/ t cū maioritate magnitudinis q̄ cum minoritate. cū ita sit ꝙ puitas t minoritas habeant cōcordātiā. Et idē de maioritate duratiōis/ ptātis/ sapiētie/ voluntatis/ virtutis/ ☧itatis/ glorie/ dvie/ t ꝯcordātie/ ꝓncipij/ medij/ finis/ t equalitatis. Est ergo incarnatio significata t ꝓ maiorem concordātiā probata. Et si aliquis argumentum faciat ꝙ mundus sit eternus fm cōsequentiam ꝓbationis: sit respōsio: ꝙ maior duratio creature consistit p deificationeꝫ. Et ꝙ mūdus eternꝰ nō sit: supra in arbore aplicali ꝓbatū est.

¶ De magnic duratiōe t incarnatione.

Magnitudo durationis ē: q̄ nā diuina ⁊ hūana remaneāt h̄: qō sunt/⁊ q̄libet cū suis ꝓditiōib⁹/ ⁊ q̄ insimul sint vnū suppositū vn⁹ ihesus xp̄s. est ḡ incarnatio: vt magnitudo sit rō durationi: ⁊ duratio magnitudini. Fm relationē creatoris ⁊ creature.

¶ De magnitudie potestate ⁊ icarnatiōe

Potestas est ratio magnitudinis q̄ possit eē ⁊ hꝫ magna opa. ⁊ magnitudo ē rō ptāti: q̄ possit eē magna p̄ exñtiā ⁊ agētiā. Et iste rōnes q̄ cōuertunt̄: melio⁹ significant̄ in relatiōe ꝓuersiōis ⁊ creatiōis: si sit incarnatio. Et si nō sit incarnatio: significat̄ min⁹ significatio ꝓuersionis. ⁊ vna rō deficit alij in cōuersione ⁊ relatione. qō ē ipossibile. per quā ipossibilitatē ꝓsistit incarnatiōis p̄babilitas. ¶ De magni⁽ᶜ⁾ sapīa ⁊ icarna⁽ᶜ⁾.

Magnitudo est rō sapīe: q̄ sciat magnā creatiōez. ita magnaz: q̄ maiorē scire nō possit. qm̄ si maiorē scire posset: ptās maiorē haberet cōcordātiā cū sapia q̄ magnitudo. q̄ qui dē magnitudo ꝓcordātiā cū q̄itate sciēdi haberet ⁊ cū magnitudīe ptātis. q̄ concordātia ē ipossibil̄. Est ḡ magnitudo rō sapīe diuīe: q̄ sciat maiorē creaturā: q̄ scire pōt. rōe cui⁹ maior⁊ creature q̄ oz sciri: oz q̄ sit icarnatio. rōne cui⁹ sit maior creatura. qm̄ si nō esset incarnatio frustra sciret sapīa possibilitatē maioris creature.

¶ De magnitudīe volūtate ⁊ icarnatiōe.

Diuina magnitudo ē rō diuine volūtati: q̄ magnā creaturā diligat. ⁊ ita magnā q̄ maiorem diligere nō pōt. qm̄ si maiorē diligere posset/⁊ ipsam non diligeret. magnitudo nō esset rō volūtati: q̄ maiorē creaturā diligeret: ⁊ esset ei rō q̄uitat⁊. q̄ sic̄dē rō amabilis nō ē q̄volūtatē/ nec possibil̄ p ptātē. Est ḡ incarnatio: rōne cui⁹ volūtas diligit ita magnā creaturā/ q̄ maiorē diligere nō pōt. ¶ De magni⁽ᵉ⁾ xtute ⁊ īcarna⁽ᵉ⁾.

Magnitudo ē rō xtuti: q̄ sit magna/⁊ virt⁹ magnitudīni: q̄ sit virtuosa. Est ergo magnitudo virtutis inter deū ⁊ creaturā: si oīs creatura sit: vt sit incarnatio. Et si īcarnatio non est: magnitudo non est rō virtuti: q̄ sit magna rō virtuti creature. Est ergo incarnatio: vt sit respōsio inter virtutem ⁊ magnitudinē/ ⁊ iter creatorē ⁊ creaturā.

¶ De magnitudie xitate ⁊ icarnatione.

Si sit icarnatio: sequitur magna veritas creatoris in creatura/ et de creatura īcreatore: ⁊ ita magna q̄ maior esse nō pōt. Et si nō sit incarnatio: magnitudo veritatis ē in priuatione/ ⁊ magnitudo ⁊ veritas deficiūt magnitudini ⁊ veritati creationis. qō ē impossibile. ratione cuius impossibilitatis ē probata incarnatio. cū ita sit: q̄ magna veritas sit: q̄ creator sit creatura/ ⁊ creatura creator sine cōtradictione ⁊ fm relationē quā dixim⁹ in foliis hui⁹ arboris.

¶ De magnitudīe glīa ⁊ incarnatione.

Si sit incarnatio: ē magna glīa creature. qm̄ magna glīa ē creature: q̄ vnita sit cum creatore in vnitate p̄sone: q̄ sit creator ⁊ creatura. et magna glīa ē sctis: q̄ creature sunt/⁊ qui sunt de naturis illius ita magne creature cū creatore vnite. Et si non sit incarnatio: magnitudo glorie est in priuatiōe/ et paruitas glorie est in esse. ⁊ sequit̄: q̄ magnitudo ⁊ glīa cōcordātiā habeāt cū priuatione/ ⁊ q̄itas ⁊ glīa cū esse: q̄ concordātia est impossibilis. rōne cui⁹ impossibilitatis probata est incarnatio.

¶ De magnitudīe dīa ⁊ incarnatione.

Inter creatorem ⁊ creaturam est differentia: ⁊ si sit incarnatio: est magna differētia dei ⁊ creature. qm̄ magna differentia est: q̄ duc nature sint differentes/ ⁊ q̄ vna sit persona/ ⁊ etiā q̄ illa differentia maior sit in bōitate: duratiōe: potestate: sapiētia: ⁊ volūtate: gloria: virtute: ⁊ veritate: concordantia: principio: medio: fine: ⁊ maioritate: q̄ aliqua alia differētia: q̄ sit inter deū ⁊ creaturā. Et si non sit incarnatio possibilitas magne differentie ē in priuatiōe. quod ē impossibile vt diuina magnitudo maiori et nobiliori differentie que possit esse inter creatorem ⁊ creaturam: nō deficiat.

¶ De magni⁽ᵉ⁾ ꝓcordātia ⁊ īcarnatione.

Si sit incarnatio: est magna concordātia inter creatorē ⁊ creaturā. ⁊ ita magna: q̄ maior esse nō

pōt inter cām ⁊ cātū.qñ magna ꝓcordā tia est iter illos:inquantū suntvna ꝓsona ⁊ remanēt distincte ⁊ cōcordātes ambe na ture.Et si nō sit incarnatio magna cōcor= dātia creatoris ⁊ creature est in ꝓportione q̄ maior esse nō pōt.vñ sequit:q̄ magnitu do rebellis est concordantie creatoris et creature/⁊ nō contrarietati.qđ est impos sibile.Est ergo incarnatio.

¶ De magnitudie pricipio ⁊ icarnatiōe.

Magnitudo pricipiū ē:q̄ pricipia tū sit ꝑ pricipiū nō pricipiatū i tpe nec in quantitate/⁊ q̄ pri cipiū pricipiatū sit vnū suppositū cū pric= pio nō principiato i tpe nec i q̄titate/⁊ q̄ illud ꝓncipiatū sit pricipiū oī enti creato fm rōnē finis. Et istud pricipiū ꝓncipia= tū ita magnū i deitate pricipiatū ē per in carnationē si sit icarnatio.Et si icarnatio nō est deficit magnitudo magno ꝓncipio pricipiato ⁊ maiori pricipio: quod in tpe ⁊ in quātitate potest esse pricipiatū. qđ ē impossibile⁊ ꝓtra magnitudinē maioris pricipiātis et maioris principiabilis.Est ergo incarnatio.

¶ De magnitudie medio ⁊ icarnatiōe.

Si sit icarnatio:ē magna ꝓiūctio principiī ⁊ finis.qm̄ magna ꝓiū ctio ē i medio:i q̄ creator ⁊ crea tura ꝓiūgūtur. Quod q̄dē mediū iter pri cipiū ⁊ finē cōsistit:i q̄ fit ifluētia creato= ris ad creaturam/⁊ refluētia creature ad creatorē/exīte medio subō ⁊ vna ꝓsona. Et vt magnitudo sufficere possit ita ma= gna medio ⁊ ita magno subō:oportet er= go q̄ sit incarnatio.

¶ De magnitudie fine ⁊ incarnatione.

Icarnatio ē:vt sit magn⁹ finis creature.qm̄ si sit incarnatio: est vna creatura posita i ita magna magnitudie finis:q̄ maior esse nō potest/ illa creatura existēte ꝓiūcta cū natura di= uina/⁊ cū illa i vnitate persone.finis est ⁊ cōplemētum omnium creatorum. Qui si quidē finis ⁊ cōplemētū nō posset esse ali qua creatura:nisi vnita esset cū nā diuīa/ ⁊ cū illa vna ꝓsona foret.Est ergo icarna tio:vt sit maior magnitudo finis i creatu ra. Et per hunc passum respōderi potest ad obiectiones:q̄ fieri pñt ꝫ incarnatio= nem singularem vnius persone ⁊ vni⁹ tri ci ex diuina natura ⁊ humana existētis. qui nō posset esse:si deus assumpsisset plu res humanitates.

¶ De magnitudie maioritate ⁊ incarnatiōe.

Maior magnitudo creature est: q̄ sit coniūcta cum creatore ⁊ vnita. Est ergo icarnatio:vt sit maior magnitudo creature/⁊ maior con= cordātia magnitudinis ⁊ maioritatis in vno supposito:quod sit creator ⁊ creatu/ ra.Et si non sit incarnatio:est maior ma= gnitudo creature disposita ad esse/⁊ non est:qui ipsam in actu producat. Et sic de= ficit magnitudo maioritati creature.⁊ se communicat minoritati creature.que mi noritas concordātiam habet cum paru itate creature. quod est impossibile.est er= go incarnatio.Et si arguat q̄ deus quas creaturas ꝓducit iquātū ꝓducit pmū equū ⁊ gruē ⁊c̄.respōdēdū est:q̄ deus ip= sas paruas creaturas producit ad seruī= tium ⁊ vsum magnarum/⁊ magnas crea turas producit:que sunt homines ad ser= uitium maioris creature:que est truncus huius arboris.

¶ De magnitudine equalitate ⁊ icarnatiōe.

Si sit icarnatio:magnitudo eqlī= tatis est iter bōitatē creatā ⁊ ma gnitudinē creatam.⁊ sic de alijs formis:ex quibus est hūana natura:quā deus assumpsit.Et illa magnitudo equa= litatis magnificata est in magna equali= tate:que est iter diuinam bonitatem ⁊ di uinam magnitudinem.⁊ sic de eternita= te ⁊ ceteris diuinis dignitatibus. Est er= go incarnatio:vt sit magnificatio create equalitatis in actu cāto per filium increa tum subiectum equalitati bonitatis diui ne magnitudinis⁊c̄.Et si non sit incarna tio:est magnitudo rebellis sue similitudi ni equalitatis.quod est impossibile.

¶ De magnitudine minoritate et incarnatione.

Minoritas fm cōparationē maio= ritatis ē ꝓpe non esse. ⁊ par= uitas fm comparationem ma= gnitudinis similiter.idcirco diuina ma= gnitudo que infinita est ⁊ eterna :maior ꝫ cordātiā habet cū maioritate bōitatis

create ⁊ magnitudinis create.⁊ idē est de duratiõe creata ⁊ alijs:q̄ cū minoritate illarū.Est ergo incarnatio vt sequat maiorē cõcordãtia:sine qua incarnatiõe sequeretur minor concordãtia contra magnitudinem bonitatis ⁊c̄.

¶ De eternitate potestate ⁊ incarnatiõe.

POtestas plus põt de creatura in eternitate q̄ extra eternitatẽ. potest ergo de⁹ plus in seipõ de creatura q̄ extra seipm.cum ita sit:q̄ ipe sit eternitas. ℘ potest ergo deus accipere naturam humanam:quam assumpsit:vt plus vtatur in creatura sua potestate/ et creatura in semetipso.

¶ De eternitate sapiẽtia ⁊ incarnatiõe.

DEus eternaliter ītelligit:q̄ pl⁹ potest de creatura in seipso q̄ extra seipsum.oportet ergo q̄ hoc quod intelligit sua sapiẽtia de sua potestate ⁊ de sua eternitate ⁊ de sua creatura:compleat.q̄ si non:frustra sua sapientia intelligeret maiorẽ potestatem: quã ipse habet de creatura in seipso q̄ extra seipsum.Est ergo incarnatio:in qua pficitur hoc:quod plus intelligit sua sapientia de sua potestate ⁊ creatura in sua eternitate q̄ extra suam eternitatem.

¶ De eternitate volũtate ⁊ incarnatiõe.

ETernitas intantũ durare facit amare voluntatis sicut scire sapientie.Et quiavoluntas tantũ diligit creaturã:sicut ipam ītelligit sapiẽtia:⁊ sapĩa pl⁹ ipaz ītelligit ī magnic̄ bonitatis:si ipam ītelligit vnitã cū eternitate:q̄ si ipaz nõ ītelligat vnitã cū eternitate.Vult ergo volũtas:q̄ pficiat hoc: qõ sapĩa pl⁹ ītelligit de creatura in magnitudine bonitatis.opz ergo q̄ sit ĩcarnatio: vt pficiat hoc:qõ diligit diuina volũtas.

¶ De eternitate virtute ⁊ incarnatione.

ETernitas plus põt virtutẽ creature elõgare a vitio in seipsa q̄ extra seipsam.Et quia virtus diuina tãtum fecunde se habet ad virtutez creature: sicut eternitas pficit hoc:ī quo plus creaturã elongare potest a vitio.Est ergo incarnatio:sine qua diuina virt⁹ nõ posset creaturã tãtum a vitio elõgare sicut diuĩa eternitas ipam elõgare potest.

¶ De eternitate ℞itate ⁊ incarnatione.

VEritas plus põt ℞ificare creaturã in eternitate q̄ extra eternitatẽ. vz ipam vniẽdo cū eternitate.⁊ eternitas plus durificare põt illud ℞ificare ī seipa q̄ extra seipam. Est ḡ incarnatio : vt ptãs diuina se extendere possit maiori ℞ificare ⁊ durare creature.

¶ De eternitate glĩa ⁊ incarnatione.

IN eternare plus põt glorificari creatura. qõ siquidẽ eternare est filiare ī diuino gñare. qõ supra ī arbore aplicali ꝓbatũ est.q̄ extra eternare.Est ḡ incarnatio : vt diuina glĩa ita se clide se habeat ad glĩficãdũ creaturã : sicut ptãs ipsam glĩficare põt in eternare.

¶ De eternitate dĩa ⁊ incarnatione.

SI sit incarnatio: natura diuina ⁊ humana sunt vna psona: quẽ est ex duabus naturis ꝑ essentiã differẽtibus. ⁊ vna est subã:in qua eternitas durare facit ambas naturas in differẽtia sine multiplicatione ⁊ diminutione ambaꝝ naturaꝝ. Et hec duratio ẽ maior actus q̄ diuina eternitas habere possit in distinctione dei ⁊ creature.Est ergo.incarnatio : vt eternitas maiorem habeat actum.de quo dictum est.

¶ De eternitate cõcordãª ⁊ incarnaᵏ.

ETernitas et diuina cõcordãtia equalr se hñt ⁊ fecũde ad creaturã:si sit incarnatio.qm̃ cõcordãtia cõcordat invnitate psone diuine vnionem deitatis ⁊ humanitatis. ⁊ eternitas durare facit illud concordare ⁊ vnire.Est ergo incarnatio : vt eternitas et concordãtia se equaliter habere possint ⁊ fecunde in creatura.

¶ De eternitate prinᵒ ⁊ incarnatiõe.

SIcut agẽs naturale in humana specie principiare põt substãtiã nobiliorem q̄ in specie equi: ita ptãs diuina principiare põt nobiliꝰ principiũ ī diuina eternitate q̄ in specie hoĩs vel alterius creature. ⁊ qr ptãs diuina est principiũ creature:fm qõ est principiũ se hz ad mains prĩcipiatũ creatũ: vt se hẽat ad suã maiorẽ ſſlitudinẽ. hz se ḡ ad prĩcipiatũ creatũ cũ diuĩa eternitate vnitũ. hz hoc eẽ nõ posset:si de⁹ incarnat⁹ nõ esset.

Arbor christianalis.

¶ De eternitate medio ⁊ incarnatione.

SIcut creatura i eternitate durabilior est ꝙ extra eternitatez: ita amabilior ē i eternitate ꝙ extra eternitatē. Sit ergo maior durabilitas ⁊ maior amabilitas media: ꝓ q̄ oz: ꝙ creator ⁊ creatura i eternitate diuina ꝯiungant intātū: ꝙ ambo sint vna ꝑsona: vt sequatur maior durabilitas ⁊ amabilitas creature. Est ergo incarnatio: sine q̄ eēt maior dispositio durabilitatis ⁊ amabilitatis i creatura ꝙ duratiuitatꝭ ⁊ amatiuitatis i creatore.

¶ De eternitate finet incarnac.

FInis creature est eternitas: quē melioꝰ assequuta est: si sit incarnatio. Est ergo incarnatio: vt finē melius sit assequuta. Et si nō sit incarnatio nō est finis creature assequuta i maiori actu: ꝙ eternitas habere potest i creatura/sed in minori. qđ est ꝓtra maiorē actū diuine volūtatis. q̄ maiorē finez creature diligit cui maiori amare deficit actꝰ eternitatis. quod est impossibile.

¶ De eternitate maioritate ⁊ incarnac.

ETernitas meliꝰ ostēdere pōt suā sil'itudinē cū maioritate ꝙ cum minoritate. cum ita sit: ꝙ eternitas maior sit ꝙ creatura. Est ergo icarnatio: vt creatura sit i maioritate: supra quā maior eē nō potest. Et si non sit incarnatio: ostendit eternitas suam sil'itudinem cum minoritate creature cōtra suā maioritatē. quod est impossibile. ꝓ quā impossibilitatē est ꝓbabilitas incarnationis.

¶ De eternitate eq̄litate ⁊ incarnatiōe.

CReatura tantū est amabilis per diuinā volūtatem in magnitudine bonitatis: sicut eternabilis ꝓ eternitatē in magnitudine bonitatis. Et hoc est: q̄ eternitas ⁊ diuina voluntas se hñt eq̄liter ad creaturā. est ergo incarnatio: ꝓ quā creatura eternata est: inquātū cū eternitate est vnita in vnitate ꝑsone.

¶ De eternitate minoritate ⁊ incarnac.

CReatura producta est de nihilo. ⁊ quia minoritas est propie nō esse ꝑm cōparationē maioritatis q̄ est lōge a nō eē: oz ꝙ sit icarnatio: vt eternitas creaturā elonget a minoritate/⁊ ipsam ponat in maiori maioritate: in qua poni possit. que siquidē maior stat ꝓ incarnationē. sine qua eternitas nullā creaturā elongare posset ita fortiter a minoritate/nec per cōsequēs a non esse.

¶ De ptāte sapia ⁊ incarnatione.

DOtestas dei tātū pōt in creatura ꝓ possificare: sicut diuina sapiētia ꝓ scire. cū ita sit: ꝙ diuina sapia hꝫ posse sum scire per ptātem. ⁊ qz sapiētia plus scit de ptāte creatoris in creatura: si sit incarnatio: ꝙ si nō sit. opz ꝙ ptās tantū se extēdat ad possificandū creaturā: sicut sapiētia se extendit ad sciē dū. Est ergo incarnatio: vt equaliter potestas ⁊ sapia ad actus suos se extēdant.

¶ De ptāte volūtate ⁊ incarnatione.

DIuina voluntas incarnationē amare pōt postꝙ nullū inde sequitur icōueniens. Et postꝙ voluntas ipam amare potest: ptās ipam possificare potest. Et si ipsam possificare nō posset: se posset plus amare extendere in amabilitate creature ꝙ ptās i possibilitate. Et sic sequeretur: ꝙ diuina ptās se haberet plus ad creaturā per volūtatē ꝙ ꝓ seipam. qđ est impossibile. Est ergo incarnatio: vt ptās tm̄ se habere possit ad possificandū creaturam sicut volūtas ad amandū creaturam. Et si volūtas amare posset incarnationē ⁊ non amaret: potestas plus se habere posset ad possificādū creaturā ꝙ volūtas ad amādū ipam. qđ est impossibile. Et in hoc passu arguent quidam/⁊ dicēt ꝙ plura potest dei potestas de creatura quevolūtas non diligit. Et ad hoc respōderi potest: ꝙ ptās possificare nō potest illa: si voluntas ipa odit. nec pōt esse ociosa in illis: si volūtas ipsa diligit/nec ꝓpter hoc ptās pervoluntatē coacta est. cū ita sit: ꝙ sint vnū idem numero. nec volūtas aliquid diligit sine magnitudine bonitatis. Et per hūc passum respondetur obiectionibus: quas aliqui facere possent ꝑm cōsequentiā nr̄az ꝓbationū. videlicet ꝙ volūtas nō diligit plures incarnationes. qm̄ vnitas ꝑsone esse nō posset: si essent plures incarnationes nature diuine ⁊ naturaꝝ humanaꝝ. nec diuina volūtas diligit ꝙ ptās multiplicare possit gradus creaturaꝝ cōtra ordinē

et proportionē.in quibus opꝫ q̄ sint ordinati sub fine: qui est superior. q̄ est trūc⁹ huiꝰ arboris. Sicut deꝰ q̄ non posset ponere in ordine: q̄ bōitas nobiliorē finem haberet ī specie equi q̄ hois/nec color q̄ suba. Et hec rñsio sufficit obiectiōib⁹: que fieri possent ꝫ nr̄as ꝓsequētias nr̄ax ꝓbationū siue ꝓclusionū: verūtamen latiꝰ loq̄ intēdim⁹ de hac mā ī arbore questionali.

¶ De potestate virtute ⁊ incarnatione.

Dotestas dei tātū p̄t de x̄tute sensitiua sicut de ītellectiua. ꝫ qm̄ ītellectiua nobilior ē q̄ sensitiua se tm̄ cōmunicare nō p̄ot p̄ sensitiuā sicut p̄ ītellectiuā. qm̄ p̄ sensitiuā sentiri nō p̄t. cū ita sit: q̄ ipe nō sit suba corpalis. ⁊ ītelligi p̄ot p̄ virtutē intellectiuā. cū ita sit: q̄ ipse sit suba spūalis intelligibilis. ¶ Dotestas ḡ diuina se hz pl⁹ fm x̄tutem increatā ad possificādū virtutē intellectualē q̄ sensualē. et hoc fm cursum nālē. Sed potestas dei supra cursum nālē ascēdit: vult q̄ sit incarnatio. vt tm̄ se cōmunicet sensitiue hūane sicut intellectiue hūane in deificādo quālibet illax potētiax fm modū incarnatiōis/existēte tātū sensitiua ꝓiuncta cū deitate quātū intellectiua. vt ptās dei tātū se extēdere possit ī dādo x̄tutez p deitatē sensitiue quātū ītellectiue. Et idez de elemētatiua/vegetatiua/⁊ imagīatiua.

¶ De potestate veritate ⁊ incarnatione.

Diuina ptās pl⁹ p̄ot de veritate creata ī diuīa x̄itate q̄ de x̄itate creata in alia veritate creata. Et hō ē: qz veritas increata pl⁹ recipe p̄ot de possificare ⁊ x̄ificare q̄ x̄itas creata. ⁊ qz x̄itas increata ita nobil'r ⁊ fecūde se hz ad veritatē creatā: sicut diuina ptās verificat de veritate creata in seipsa ⁊ de seipsa ī illa tātū sicut ptās possificare p̄ot. ꝫ hō eē nō posset: nisi ī carnatio esset sine qua pl⁹ posset ptās de x̄itate increata x̄ificare in x̄itate creata/ ⁊ de x̄itate creata ī increata p verum incarnare q̄ veritas increata possificare de ptāte increata ī ptāte creata/⁊ de ptāte creata in ptāte increata per possificare ī carnare. qō est impossibile. p quā impossibilitatem consistit probabilitas incarnationis.

¶ De potestate gloria ⁊ incarnatione.

Dotestas dei maiorē gl'iaz dare p̄ot creature p incarnationē q̄ sine incarnatione. cuz ita sit: q̄ maior gloria quam creatura habere possit vel dare alij creature: possit esse per incarnationem: quā esse oportet vt ptās respōdeat maiori gl'iabilitati create ⁊ gloriatiuitati ī create. sine q̄ respōsione ptās increata q̄tē hfe nō posset in gloriando creaturā. q̄ si haberet quietē: haberet cū minori gl'iari ꝫ maius. qō est impossibile.

¶ De potestate differētia ⁊ incarnatiōe.

Ulla ptās q̄ plus differētiare p̄ot: plus p̄ot ꝓcordare. ⁊ mai⁹ differētiare ⁊ cōcordare q̄ possint eē ī ter deū ⁊ creaturā: est: si sint incarnatio. qm̄ magna dfia est: q̄ sint due nature. vna infinita ⁊ alia finita/⁊ q̄ ex ipsis sit vna ꝓsona/⁊ magna ꝓcordātia ē ex ipsis invnitate ꝓsone. Est ergo ī carnatio: vt ptās se extēdat ī maiori dfia et ꝓcordātia: q̄ possit esse inter deū ⁊ creaturam.

¶ De potestate ꝓcordātia ⁊ incarnatiōe.

Ma ꝓcordātia nature īfinite ⁊ finite q̄ cōcordāt in vnitate ꝓsone est maior possitiuitas possibilitas ⁊ possificare q̄ ī ꝓcordātia nature īfinite ⁊ finite q̄ nō ꝓcordāt ī vnitate ꝓsone nec in ꝓcordātia nature finite ⁊ finite. Est ḡ ī carnatio vt maior ꝓcordātia q̄ possit eē per incarnationē sit subm maiori possificabilitati ⁊ possificatiuitati. Et maiori possificare: q̄ possit eē inter deū ⁊ creaturā q̄ si incarnatio nō sit: deficit diuīa ptās maiori possificabilitati possificatiuitati ⁊ possificare: q̄ dixim⁹. Et p̄ ꝑs deficit maiori cōcordatiuitati ꝓcordabilitati ⁊ cōcordare. de quib⁹ dictū est. Et ei deficit magnitudo bōitatis/virtutis/sapīe/⁊ volūtatis. qō est impossibile. p quā impossibilitatem ꝓsistit incarnationis ꝓbabilitas.

¶ De potestate principio ⁊ incarnatiōe.

Diuina ptās pl⁹ p̄ncipiare p̄ot de creatura magnitudīez bonitatis in seipa q̄ extra seipsam. Est ḡ incarnatio: vt ipsa sit subiectū maiori p̄ncipio creature in magnitudie bōitatis. Et si non sit incarnatio: deficit potestas maiori principiabilitati creature/⁊ maiori magnitudini bonitatis. qō est im

possibile.cum ita sit: q̄ diuina sapientia sciat illā maiorē p̄ncipiabilitatem ꝛ suaꝫ magnitudinē bonitatis/ꝛ diuina volun= tas intātū diligat illā p̄ncipiabilitatē et magnitudinē bōitatis:sicut scit sapiētia.

¶ De potestate medio ꝛ incarnatione.

POssificare est mediū:qđ est iter possificatiuitatē ꝛ possificabili= tatē.Et quāto ē maiꝰ mediū in magnitudie bōitatꝭ:tāto possificatiuitas ꝛ possificabilitas se extēdūt i magnitudie bōitatꝭ.Est ḡ icarnatio vt possificatiuitas diuia ꝛ possificabilitas creata hꝫ possint magnā extēsionē ꝛ itēsitatē cū magnitu die bōitatꝭ. ¶ De ptāte finer icarnatiōe.

POtestas diuīa finē creature plꝰ exaltare pōt i scibilitate ꝛ ama= bilitate i ꝓducēdo illū finem de terpla ꝛ de creatura i vnitate psone q̄ in ꝓducēdo illū finē sine vnitate psone:q̄ sit de nā diuīa ꝛ hūana.Est ḡ icarnatio:vt po testas satisfaciat scituitati ꝛ amatiuitati diuine/ꝛ maiori scibilitati ꝛ amabilitati finis creature.

¶ De ptāte maioritate ꝛ incarnatione.

DIuina ptās plꝰ pōt de creatura cū maioritate q̄ cū miorite. vꝫ cū maioritate creata ꝛ miori tate creata . sicut ignis q̄ plus calefacere pōt cū maiori calore q̄ cū miori/ꝛ plꝰ cōi= care sibi calorē i maiori calefactibilitate q̄ in miori.Est ḡ icarnatio:vt ptās diuīa possit de creatura cū maioritate bōitatis create/ꝛ possit in maiori bonificabilitate creata:in q̄ pōt cū incarnatione.ꝑ quam exaltat creaturā in maiori magnitudine bonitatis:in qua exaltari possit.

¶ De potestate equalitate ꝛ incarnatiōe

HOme dine equalr se hñt ad for= mas creatas.cū ita sit:q̄ forme create equalr sint create per for mas diuinas:vꝫ ꝑ vniuersalē subaꝫ:q̄ est deꝰ bonꝰ magnꝰ eternꝰ ꝛc̄.ꝛ equalr deꝰ ꝑ suas dignitates.Opꝫ ergo q̄ diuina po= testas equalr rñdeat maiori bono creato scibili ꝛ amabili ꝑ diuinā sapiētiā ꝛ volū tatē.Est ḡ incarnatio:in q̄ fit equalis re= spōsio diuine possificatiuitatis scituitatꝭ ꝛ amatiuitatis.que maius bonum creā= ti attingunt per incarnationem.

¶ De potestate minoritate ꝛ icarnatiōe.

MInor ptās creata ē in plāta q̄ i asali/ꝛ in equo q̄ in hoie.pōt ḡ plus ptās dei in equo q̄ in plā ta/ꝛ in hoie q̄ in equo.ꝛ hꝫ cit rōne poten tiarū passiuarū. q̄ fm q̄ maiores sunt in possibilitate:possunt esse i maiori passio= ne sub diuina possitiuitate.Est ergo fm hꝫ significata icarnatio.vt sit vna maior pas siua possibilitas creata longior a minori tate in maiori maioritate actiua:quod eē nō posset sine incarnatione.

¶ De sapiētia volūtate ꝛ incarnatione.

OMne illud q̄ scit ꝑ sapiaꝫ dei di= ligit ꝑ eiꝰ volūtatē in scituitate ꝛ i scibilitate sapīe:nō tñ fm ꝓdu tiōes obiectoꝝ malorꝝ ꝑ pctñ.sicut deꝰ q̄ scit pctñ qđ ꝑ suā volūtatē nō diligit.Et qñ bonū est ꝏ pctñ:opꝫ q̄ voluntas dili= gat oē bonū q̄ sapientia scit.qñ si totum illud bonū non diligeret:posset peccatuꝫ diligere cōtra bonitatem scituitatem et scibilitatē sapiētie.diligit ergo voluntas omne bonum quod scit sapientia.ꝛ illud diligit fm possibilitatem bone amabili= tatis.Et in hoc passu stat responsio gene= rali obiectioni que fieri potest contra cō= sequentiam quam damus de incarnatio ne in ꝓclusiōe i plurib⁹ locis hui⁹ proce= sus.Dicim⁹ etiam q̄ voluntas diligit oia bona obiecta:que scit sapientia.et sic dili git equū scitū ꝑ sapiētiā .in quo equo est parua bonitas.Et quia in se bonitatē hꝫ est amabilis.Quāto ḡ magis volūtas di= ligit obiectū creatum amabile.qꝛ vnituꝫ est cū diuina volūtate ꝛ bōitate.cū ita sit: q̄ ad volūtatē diuinā spectat meliꝰ ama= re magnū bonū q̄ minus.Est ergo incar natio:vt hec locutio sit vera.si volūtas di uina puā bōitatē diligit:q̄ est i equo:quā tomagis diligit magnā bonitatē i incar natiōe.Et si incarnatio nō ē:hec locutio est vera.si diuina volūtas diligit magnuꝫ bonū sequit̄:q̄ diligit parū bonū. q̄ lo= cutio ē falsa. qñ si esset vera:ita haberet maiorē proportionē in amādo parū bo num q̄ magnum.sicut rex: qui maiorem habet proportionem cum potestate dan= do equum q̄ ciuitatem.

¶ De sapientia virtute ꝛ incarnatione.

OMne id qđ scit sapientia dei scit Xtuose: ꝛ si quã scit Xtutẽ: sequit ꝙ sciat magnã. cũ ita sit: ꝙ ad eã spectat melius scire magnam virtutẽ: ꝙ paruam. sm ꝙ de volũtate dictum est. Est ergo incarnatio: vt sapiẽtia maiorẽ sciat virtutẽ q̃ possit esse de deo i creatura: ꝛ de creatura in deo. Et si non sit incarnatio: maior virtus dei ĩ creatura ꝛ creature in deo non esset scibilis Xtuose. esset ergo scibilis minor virt⁹ virtuose: ꝛ sequeret ꝙ sapiẽtia dei meli⁹ esset cõditionata in scire paruã virtutẽ ꝙ magnã/ ꝛ minorẽ ꝙ maiorem. Et esset ita cõditionata sicut sapiẽtia martini q̃ ꝓpter hoc: qꝛ de nõ esse ꝓducta est: melius cõditionata est ad sciendũ paruam Xtutẽ ignis ꝙ magnam angeli. ¶ De sapiẽtia Xitate ꝛ incarnatiõe.

QUalla sapiẽtia scit ita magnam magnitudinẽ veritatis sicut sapiẽtia dei: spectat ergo ad eum melius scire magnã veritatẽ ꝙ paruã. Est ergo incarnatio: ĩ q̃ scit maiorẽ veritatez dei in creatura ꝛ creature ĩ deo ꝑ vnitatẽ ꝑsone diuine ꝛ hũane ꝙ ĩ aliq̃ Xitate creata. Et si nõ est incarnatio: meli⁹ ꝑtinet ad sapiẽtiam diuinã scire minorẽ veritatem creatã ꝙ maiorẽ/ ꝛ minorẽ gr̃az creatoris in maiori creatura ꝙ ĩ maiori. qđ est ipossibile. ¶ De sapiẽtia gl̃ia ꝛ incarnatiõe.

OPortet ꝙ sapiẽtia dei meli⁹ sciat magnã gl̃iaz ꝙ paruã. ꝛ hꝰ ẽ: qꝛ ipa est magni⁹ rõne cui⁹ scit sm suã cõditionẽ sine quitate: ꝫ sciat paruã gl̃iam in illis: qui nõ habẽt ita magnã gloriam sicut alij digni maiori gloria. Vnde si sapientia paruã gloriam cõprehẽdit: bñ sequit: ꝙ magnã gl̃iam cõprehendit. cũ ita sit: ꝙ qua gl̃ia nõ sit de eẽntia sapie. Est ergo incarnatio: vt diuina sapiẽtia magnã gl̃iam cõprehẽdat ꝛ maiorẽ gl̃iaz ꝙ creatura possit habere. Et si icarnatio nõ est sapia maiorẽ gl̃iam creature habitualiter cõprehẽdit ꝛ minorẽ actualr: q̃ ẽ in aliq̃ angelo. Et hoc est impossibile. cũ ita sit: ꝙ magni⁹ gl̃ie maior sit actualr ꝙ potẽtialr. ¶ De sapiẽtia dr̃ia ꝛ icarnatiõe.

SI sit incarnatio sapiẽtia dei scit maiorẽ differẽtiã q̃ possit eẽ iter deum ꝛ creaturã in bõitate dei ꝛ creature/ illa differẽtia existẽte inter bonitatem increatã ꝛ creatã/ ambabus cõiunctis in vnitate ꝑsone diuine ꝛ humane ꝛ bone ꝑ diuinã bonitatẽ ꝛ humanã. Et maioritas illius differẽtie cõsistit ꝓpter magnã magnitudinẽ bonitatis create ꝛ increate. Est ꝙ incarnatio: vt sapia scire possit magnã differẽtiã ambaꝝ bõitatũ/ ꝛ magnã magnitudinẽ ex ipis cõiunctã. ¶ De sapia cõcordãtia ꝛ incarnatione.

MAgnitudo concordantie est: ꝙ plura cõcordẽt in vnitate persone/ ꝛ ꝙ quodlibet in sua ꝓpria quãtitate remaneat. Sicut ignis ꝛ aer: q̃ cõcordãtiã habẽt in vnitate zinziberis: q̃ est humide ꝛ calide cõplexionis: ꝛ in illo maiorẽ cõcordãtiã haberẽt: si in illo possent eẽ sine terra ꝛ aqua. Opꝛ ergo ꝙ magna cõcordantia sit inter deũ ꝛ creaturã. vt sapiẽtia diuina ad quã spectãt magne obiectabilitates: illã magnã cõcordãtiã intelligere possit. Est ergo incarnatio: in qua sustẽtatur maior cõcordãtia: que inter deum ꝛ creaturã esse possit.

¶ De sapia principio ꝛ incarnatione.

DEus est pr̃icipiũ creature/ et est pr̃icipiũ creature cũ magnitudine finis. idcirco est pr̃incipiũ creature cũ magni⁹ maioris finis. cũ ita sit ꝙ magni⁹ finis ꝛ principiũ maiorẽ habeãt cõcordãtiã ĩ maioritate ꝙ in minoritate. Et hoc scit sapia dei. ꝛ nõ tãtũmodo sapia dei: sed intellectus paruus Ray mundi: qui hunc librũ cõponit. ꝛ hoc idẽ scire poterit intellectus martini et intellectus petri. qm̃ possibile est eis scire/ ꝛ ꝑ se apparet. Est ergo incarnatio: vt sapientia dei principiũ creature sciat in maioritate finis. Que siquidẽ maior finis creature cõsistit per incarnationem.

¶ De sapia medio ꝛ incarnatione.

CReare est mediũ: quod est inter deũ ꝛ creaturã. ꝛ potẽtia creatiua est creatoꝛ/ ꝛ creabilis ẽ creatura. ꝛ creare qđ erit de creabili: est actus passiuus: q̃ est pars creature. In quo quidem creare potentia actiua de sua essentia nihil addit. ꝛ si ẽ incarnare: est maiꝰ mediũ inter deum ꝛ creaturam ꝙ creare. qm̃ in ipso creatoꝛ conũgit seipsum cum

creatura. Est ergo incarnatio: vt diuina sapiētia sciat maius medium qđ esse possit inter deū & creaturam. videlicet incarnare. qđ est de essentia creātis & creabilis in trūco huius arboris. Et si nō sit incarnatio sapientia dei scit illud maius medium in intentiōe/& non i realitate. sicut illud scit Raymundus. & min⁹ medii scit esse realiter. quod scibile est in realitate & amabilitate/& maius in fantasia & in odibilitate. quod est impossibile.

¶ De sapiētia fine & incarnatione.

Omne id qđ dei sapientia scit: fm finem scit. quoniā nihil scit frustra. Idcirco dixit quidā sapiēs: ꝙ sapiētia dei illa nescit: q̄ in actu non veniunt aliquo tempore. quoniā si ipsa sciret: illa scibilitas esset supflua/& nō eēnt scita fm finem. quoniā nihil inde sequeretur. Scit ergo sapientia dei omnia rōne finis. vz oīa scit ꝓpter seipm & per seipm. & scibilia sunt rōne finis. Est ergo incarnatio: vt scit maior scibilitas finis create proportionata maiori scitiuitati. Et si nō sit incarnatio deficit maior scibilitas finis creati maiori scitiuitati: que scire poterit ratiōe illius defectus aliquā scibilitatē supfluā & vacuā finc. qđ ē ipossibile.

¶ De sapiētia maioritate & incarnatiōe.

Ad maiorē scitiuitatem spectat maior scibilitas. Et si sit incarnatio: est ꝓ illam maior scibilitas creature: que poterit esse in creatore/ & creatoris in creatura. Que quidē maior scibilitas maiori scitiuitati respōdet. Et si non sit incarnatio: remanet scitiuitas sine maiori scibilitate creature. & sic remanet scitiuitas vacua maiori scibilitate creata & plena minori. quod est impossibile. Est ergo incarnatio.

¶ De sapiētia equalitate & incarnatiōe.

Si sit incarnatio: sapiētia scit maiorem equalitatem creatoris in creatura/& creature in creatore. Veruntamen nō dicimus: ꝙ creatura eq̄lis sit creatori. sed ꝙ equalitas quam habet in suis partibus: cōiuncta sit in trunco huius arboris cum equalitate diuinarum ꝓsouarum. Et si nō sit incarnatio: diuina sapiētia nescit maiorē equalitatem creatam in maiori equalitate increata. & deficit ei maior scibilitas creata/& ei sufficit minor: in qua quiescit. qđ est impossibile & ꝑ maiorē equalitatē increatā & maiorē possibilitatē equalitatis create.

¶ De sapia minoritate & incarnatione.

Sapia trīn intelligere nō pōt bonitatē in minoritate sicut i maioritate. cū ita sit: ꝙ quanto bonitas est maior: tanto est intelligibilior ꝙ minor. Est ergo incarnatio: vt sit maior intelligibilitas bonitatis create illa intelligibilitate in maioritate multiplicata ratione incarnatiōis. in qua bonitas creata ad maiorē gradū ascēdit intelligibilitatis create. ad quem gradū intelligibilitas creata ascendere nō posset sine incarnatiōe. nec diuina intellectiuitas ad illā venire posset. opz ergo esse incarnatiōē: vt diuina intellectiuitas maiorē intelligibilitatē cōprehēdat: que possit eē creata.

¶ De volūtate ℣tute & incarnatione.

Voluntas dei diligit virtutē. Idcirco posuit ℣tutes vias glie. videlicet fidem/spem/charitatem/iustitiā/& ceteras ℣tutes. cū quibus beati tendūt ad gloriam. Est ergo virtus amabilis. & quare est amabilis: se habet fortius ad maiorē finē virtutis ꝙ ad minorē. Est ergo incarnatio per quā diuina volūtas se habet ad maiorē finē virtutis create/ illo maiori fine ℣tutis create coniuncto cū fine virtutis increate.

¶ De volūtate veritate & incarnatione.

Falsitas amabilis non est. q̄ est cōtra finē veritatis q̄ est amabilis. & ꝙto falsitas est maior: tanto est magis odibilis. Est ergo maior finis veritatis magis amabilis ꝙ minor. Est ergo incarnatio: vt finis ℣itatis create sit amatus in maiori gradu amabilitatis. sine qua incarnatione non posset esse amatus.

¶ De volūtate gloria & incarnatione.

Si sit incarnatio: maior gl'ia creature est amata in maiori amabilitate. & si nō. sit incarnatio in minori. cū ita sit: ꝙ maior gl'ia creata possit esse per coniunctionē nature diuine & humane in vnitate ꝓsone. Est ergo incar

natio:vt gloria creature amata sit in maiori gradu:in quo amari possit.

¶ De volūtate dīa ⁊ incarnatiōe.

INter gl'iam dei ⁊ creature ē dīa. ⁊ illa dīa ē amabilis ī bonitate/ ⁊ nō ī malitia. est ergo amabilis magis in magnitudine q̄ in paruitate. cū ita sit: q̄ magna bōitas magis sit amabilis q̄ parua. Est ergo incarnatio ratione cuī bonitas dīe de qua dictū est: plꝰ est amabilis in magnitudine q̄ in paruitate. sine qua incarnatiōe eēt in cōtrariū.

¶ De volūtate cōcordātia ⁊ incarnatiōe.

SI diuina volūtas maiorē cōcordātiā dei ⁊ creature nō diligeret: eēt concordātia amabilis in minori tate finis: in qua dictē haberet. qđ est impossibile/ ⁊ cū maiorē bonitatē cōcordātie. Est ergo incarnatio: rōne cuius est maior finis concordantie amatus.

¶ De volūtate p̄ncipio ⁊ incarnatiōe.

DIuina volūtas diligit plꝰ principiabilitatē creatā in maiori principiatiuitate q̄ in minori. et hoc est: qz principiatiuitas est causa principiabilitatis. Idcirco est incarnatio vt increata amatiuitas sequatur ordinez amabilitatis: q̄ est inter causam ⁊ effectuz in maiori magnitudine bonitatis per incarnationem q̄ sine incarnatione.

¶ De voluntate medio ⁊ incarnatiōe.

INter magnā amatiuitatē ⁊ amabilitatē ē maius mediū q̄ in paruitate. Est ergo amare maius medium per maiorē amatiuitatē ⁊ amabilitatē q̄ per minorez. Est ergo incarnatio: ratione cuius maius amare est maius medium: inter maiorez amatiuitatem increatam/ et maiorem amabilitatem creatam.

¶ De volūtate fine ⁊ incarnatione.

VOluntas diuina diligit finem creature. nam si ipam nō diligeret: ipaz ad aliquē finē non creauisset / aut ipam p̄tra finē creauisset. quod est impossibile. Diligit ergo diuina voluntas finem creature: quā diligit cum magnitudine sue bonitatis. idcirco oz: q̄ in fine amata sit magna bōitas. Est ergo finis creature amatꝰ in maiori gradu bonitatis create. cum ita sit: q̄ magnitudo maiorem habeat concordantiā cuz maiori bonitate q̄ cum minori. Est ḡ incarnatio fm p̄sequētiā illius: de q̄ dictū est.

¶ De volūtate maioritate ⁊ icarnatiōe.

MAior volūtas plus diligere pōt q̄ minor. ⁊ maior voluntas magis ē amabilis q̄ minor. est ergo incarnatio p̄bata fm cōsequētiā hui⁹ processus. cum ita sit: q̄ si sit incarnatio vna voluntas creata ē in maiori amabilitate creata q̄ aliqua alia voluntas creata. Et in hoc passu significata est rīsio: q̄ fieri pōt fm veritatē contra multum gīalem obiectionem q̄ fit cōtra incarnationē fm modum p̄cessus nr̄e probationis. Et iste passus est valde vtilis ⁊ subtilis ad intelligendū. qm̄ significat ⁊ ostendit q̄ oz: q̄ vna sit incarnatio. vt cuz singularitate incarnatio ascendere possit ad maiorem gradū amabilitatī create: que rīdeat maiori gradui amatiuitatis increate.

¶ De volūtate equalitate ⁊ icarnatione.

SIcut maior amabilitas creature est magis amabilis q̄ minor: ita maior scibilitas creature est magis amabilis q̄ minor. ⁊ idem de maiori bonificabilitate creata. Est ergo incarnatio: vt equaliter se respondeant amabilitates in maioritate creata. que siquidez responsio non foret sine incarnatione. Et iste passus est valde placens et subtilis ad intelligendum. quoniam multum clare p̄ bationem incarnationis significat.

¶ De volūtate minoritate ⁊ incarnatiōe.

ALla minor voluntas resistere potest voluntati: que est in maioritate cum magnitudine bonitatis: durationis: potestatis: sapientie: virtutis: glorie: ⁊ veritatis. Est ergo incarnatio: sine qua minor voluntas resisteret maiori. qm̄ nolet: q̄ volūtas creata foret in maiori magnitudine creata bonitatꝭ: durationis: potestatis: sapiētie: virtutis: glorie: ⁊ veritatis.

¶ De virtute x̄itate et incarnatiōe.

VIrtus non sustinet: q̄ veritas sit vitium. nec veritas sustinet: q̄ virtus sit falsitas. est ergo cōcordantia inter veritatem ⁊ virtutem/ et per consequens inter vitium et falsitatez.

Idcirco significata est incarnatio. qm si icarnatio ē maior: xitas creata ē i maiori xtute icreata/t maiorvirt9 creata i maiori xitate increata. Et sic est maior concordātia inter xitatē t xtutē increatā/t veritatē t xtutē creatā ꝓtra malus vitiū et falsitatē. Et si incarnatio nō est: maior cōcordātia vitiū t falsitatis maiori concordātie xitatis t xtutis resistit. qđ ē ipossi.

¶ De xtute glia t incarnatione.

Virtus t gloria habent ꝓcordātiā/t vitiū et pena. cum ita sit: ꝙ cum xtute sctīvadunt ad gloriā et dānati cū vitio ad penā. et si sit incarnatio: est cōcordantia virtutis et glorie create in maiori quiete: t pctōresvitio si sunt in maiori pena. Est g incarnatio: vt sit maior distantia inter concordantiā virtutis t glorie. et ꝓcordātiāvitiū t pene.

¶ De virtute dria t incarnatione.

Ides/spes/ t charitas / sunt virtutes differentes. t ꝙto sunt maiores: tanto possunt esse magis differentes/t in maiori cōcordantia bonitatis magnitudinis t veritatis. in q̄ maiori concordantia possunt esse si sit incarnatio. q̄ subiecta est maiori credibilitati spei et charitati. Et si incarnatio nō sit: virt9 habet defectū maioris ꝓcordantie t differentie in fide spe et charitate. Est ergo incarnatio: vt maior virt9 differentia t concordātia que sunt inter deū t creaturam: sufficiāt maiori virtuti differentie t ꝓcordātie fidei/spei/t charitatis. Idcirco dixit q̄dā sapiens: ꝙ christianus maiorem virtutē acquirere potest/ aut cē in maiori vitio fm suam credentiā ꝙ saracenusvel iudeus vel aliquis alius homo.

¶ De xtute ꝓcordātia t icarnatiōe.

Inter vnā virtutem t aliam est cōcordantia t intervnūvitiū t alio. t ambe cōcordātie sunt cōtrarie. Et quāto virtutes sunt maiores: concordantia earum magis est contraria cōcordantie vitiorum. t econuerso. Est ergo incarnatio: vt per illā sit magna concordantia iustitie/prudentie/fortitudinis/temperantie/abstinentie/patiētie/ humilitatis/ pietatis/t conscientie/contra maiorēs cōcordantiam iniurie/stultitie/fragilitatis/ gule/t impatientie tē. cum ita sit: ꝙ icarnatio occasio sit maiori iustitie prudentie t ceteris. si ipsa sit. Et si nō sit: eius priuatio est occasio minori concordantievirtutum/ t maiori concordantie vitiorum. Et in hoc passu potest intelligi: ꝙ in inferno maiorem penam habebunt christiani dānati ꝙ alij homines.

¶ De xtute prīcipio t incarnatiōe.

In maiori prīcipio bonitatis maior virtus principiari potest. cuz ita sit: ꝙ potestas sit magis cōicabilisvirtuti in maiori principio ꝙ in minori. Est ergo incarnatio vt virtus possit esse in maiori principio/t ꝙ potestas diuina cōicare possit suam similitudinem i illa maiorificatione: etiā sīlitudinē diuine virtutis t diuini principij.

¶ De virtute medio t incarnatiōe.

Naturaliter virtus maior est in medio loco ꝙ in extremitatibus. t hoc est: quia mediū virtutis longius est a suo cōtrario in medio loco substantie ꝙ in extremitatibus illius. Idcirco huiusmodi virt9 creata incarnationē significat. cuius amabilitatē amare beati petri fortius est in medio loco voluntatis. qđ est inter amatiuitatez et amabilitatem ꝙ amare alicuius alterius voluntatis: que non sit hoīs catholici siue christiani.

¶ De xtute fine t incarnatione.

Quanto ꝑpinquior est charitas suo fini: tanto virt9 fidei t spei se habet plus ad charitatē. Et si sit incarnatio: se hz virt9 fidei t spei fortius ad finem charitatis: ꝙ si incarnatio non sit. Est ergo incarnatio: vt virtus fidei et spei melius se habere possit ad finē charitatis si sit incarnatio: ꝙ si incarnatio non sit. apparet multiplicatione maioris fidei t spei: si incarnatio sit ꝙ si non sit. Qm magna fides est credere incarnationē t ꝙ icarnatiōez pfit pctōres hfe magnam spem in mīa t charitate dei t illi9 hoīs deificati: inquātum de9 factus ē hō.

¶ De virtute maioritate t incarnatione.

Si virtus dei esset contra maiorem virtutem creataz: oporteret ꝙ cū aliquo vitio concordantiā

haberet.que cõcordãtia est impossibilis. Nõ est ergo diuina virtus in aliqua re cõtraria maiori xtuti create: cui foret ꝓria si incarnatio nõ esset: inquãtũ virtutẽ nõ creauisset in maiori creabilitate:in q̃ creari posset.Est ergo incarnatio.

¶ De xtute eq̃litate ꝛ incarnatiõe.

Diuina sapia ꝛ volũtas se habẽt virtuose ad maiorẽ creabilitatẽ.Habet se sapiẽtia ad maiorẽ creabilitatẽ:q̃ intelligi põt: q̃ esse opꝫ ex creatura deificata.qm̃ maiorẽ creaturã ĩ magnitudine bonitatis ꝛ xtutis sapiẽtia intelligere nõ põt.ꝛ sicut sapiẽtia se hꝫ ad maiorẽ creabilitatẽ ꝑ incarnationẽ:ita se hꝫ volũtas.cũ ita sit:q̃ ita xtuose se hꝫ ad obiectum sicut sapiẽtia.Est ergo incarnatio: postq̃ maior creabilitas est amata ꝑ volũtatẽ diuinã. q̃ si nõ eẽt:diuina volũtas quietẽ nõ haberet in obiecto creato ꝑ maiorem creabilitatẽ sicut sapia.ꝛ sapiẽtia virtuosa eẽt in obiectiõe/ꝛ volũtas viciosa.quod est impossibile ꝛ contra equalitatem:in qua se habẽt in accipiẽdo maioritatem creationis.

¶ De xtute mioritate ꝛ incarnatiõe.

Minor virtus tãtũ nõ est principiabilis ꝑ diuinũ principiuꝫ: sicut maior virtus.Et hoc est q̃ ad virtutẽ dei spectat melꝰ maior principiabilitas virtutis q̃ minor.Est ergo incarnatio:vt sequat cõsequẽtia antecedentiũ:de quibꝰ dictũ est.q̃ sequtur inquãtum incarnatio sufficit maiori principiabilitati virtutis:que principiari possit.

¶ De xtate gl'ia ꝛ incarnatione.

Veritas et gloria sunt ꝓtra falsitatem ꝛ penã:ꝛ tãtũ sicut veritas ꝛ gloria sunt cõtra penã et falsitatẽ:sunt in magnitudine bonitatis. Est ergo incarnatio: vt hoies possint esse magis ꝓtrarij cum gl'ia ꝛ veritate pene ꝛ falsitati/et eẽ in magnitudine bonitatis. qm̃ si incarnatio est:est in ita magna magnitudine bonitatis:q̃ nulla creatura ꝑt esse in maiori magnitudine bonitatis.Et per illaꝫ magnitudinẽ bonitatis melius possint esse hoies contra penã ꝛ falsitatẽ cum gl'ia ꝛ veritate: q̃ nõ eẽnt:si nõ esset magnitudo bonitatis.q̃ est ꝑ incarnatio nem.Cui magnitudini bonitatis esset deus contrarius cum pena et falsitate:si incarnatio non esset.

¶ De xtate dꝛia ꝛ incarnatione.

Veritas est:q̃ inter deũ ꝛ creaturã est dꝛia.ꝛ intãtũ q̃tũ est illa dꝛia:est in xtate/ꝛ veritas i illa:ꝛ vt illud existere dꝛie in xtate ꝛ xtatis in dꝛia in maiori scibilitate sit ꝛ amabilitate:oꝫ deũ esse incarnatum.sine q̃ incarnatione exĩtia dꝛie antedicte non foret in ita magna scibilitate ꝛ amabilitate/ꝛ de⁹ foret cõtra magnitudinẽ bonitatis. Et in ĥ passu aliq̃ arguere possent et dicere:q̃ oꝫ q̃ deus sit vnitus siue ꝓiunct⁹ cum oĩbus creaturis. Sꝫ rñderi põt q̃ si deus eẽt incarnatus in asino:q̃ talis icarnatio foret ꝓtra magnitudinẽ scibilitatis ꝛ amabilitatis xtatis ꝛ incarnatiõis. Et idẽ si cũ oĩbus creaturis eẽt cõiunct⁹. Est ergo rñsio in singulari incarnatione.

¶ De xtate ꝓcordãtia ꝛ incarnatiõe.

In maiori cõcordare p̃t esse maꝰ verificare: et in maiori verificare maius concordare. veritamẽ in maioritate cẽ nõ posset ꝓtra maiorem bonitatem scire ꝛ amare. Est ergo incarnatio:vt per illã possint eẽ in maiori xtificare ꝛ ꝓcordare nature diuine ꝛ humane.

¶ De xtate p̃ncipio ꝛ incarnatiõe.

Si sit incarnatio xtificare ꝛ pricipiare sint inter deũ et creaturaꝫ in maiori xtate ꝛ in maiori pricipi.ꝛ si nõ sit incarnatio i minori. Est g̃ incarnatio vt sit xtificare maioris xtatis ꝛ maioris p̃ncipiare maioꝛ⁹ p̃ncipij.ꝛ si nõ sit incarnatio:est deus ꝓtra maius xtificare ꝛ pricipiare/ꝛ ꝑ ꝓsequens ꝺ maiorẽ ꝙveritatem ꝛ principiũ.quod est impossibile.

¶ De xtate medio ꝛ incarnatione.

Verificare ẽ mediũ xtatis:iquãtum exit de xtificãte ꝛ xtificabili.Et est medio amboꝝ.ꝛ i ipo ꝓiungunt ꝓcordãt ꝛ quiescunt. Deus est xtificãs ꝛ creatura ẽ verificabilis. voluit ergo deꝰ eẽ icarnatꝰ vt xtificare eẽt de deo et creatura:in quo quietẽ haberẽt ꝛ ꝓcordãtiã intãtũ:q̃ per illud verificare cõprehensẽ essent verificabilitates create i magnitudie bonitatis finis ꝛ veritatis.

Arbor christianalis.

¶ De veritate fine ⁊ incarnatione.

Deus est veritas: ⁊ est finis ⁊ cōplementū oīum creaturaꝝ cū veritate. Et si deus sit incarnatus est finis veritatis dei ⁊ ✠itatis creaturaꝝ. quare sequit: ꝙ finis creaturaꝝ ē eis ꝓpinquior ꝙ incarnationē. ⁊ si nō sit incarnatus: est longior. Est ergo incarnatio: vt finis ⁊ ꝯplemētū ꝓpinquior sit creaturis. ꝫ quā ꝓpinqtatē eēt deꝰ: si nō eēt icarnatꝰ.

¶ De ✠itate ⁊ maiozitate ⁊ icarnatiōe.

Maior veritas q̄ possit eē inter deū ⁊ creaturā pōt eē per incarnationē. Est ꝙ incarnatio: vt illa veritas sit ī maiozitate magnitudinis: bonitatis: durationis: ptātis: sapiētie: ⁊ voluntatis: glie: finis: ⁊ ✠tutis. Et si nō sit incarnatio: ē deꝰ ꝫ illā maiorē veritatē cum maiori falsitate q̄ ✠itate. postq̄ falsitas impedit: ꝙ veritas non sit in maiozitate. quod est impossibile.

¶ De ✠itate eq̄litate ⁊ icarnatione.

Diuina voluntas diligit creaturā. cū ita sit: ꝙ illa sit sua factura. ⁊ si ipaꝫ diligit ītātū: ꝙ ipe vult esse illa: est eius amare in maiozitate. ⁊ si nonvult esse illa creatura: ē in miozitate. sed oꝫ ꝙ amare sit in maiozitate: vt ipꝫ verificare ascendat ad maiozitatem / ⁊ ꝙ voluntas ⁊ veritas equales possint esse in amare ⁊ verificare creaturā in maiori maiozitate equalitatis. ꝓbata est ergo incarnatio per veritatem et equalitatem.

¶ De ✠itate miozitate ⁊ incarnatiōe.

Quanto veritas propinquior est miozitati: tāto lōgior ē a maioritate magnitudinis ⁊ bōitatis. cui maiozitati magnitudinis ⁊ bonitatis ꝓpinquior est: q̄to longior est a minozitate. Est ergo incarnatio: vt in sua maiozitate magnitudinis et bonitatis esse possit creata veritas longe a minozitate magnitudinis et bonitatis. ꝙ si incarnatio non sit: veritas creata non hꝫ vniuersale subiectum creatū: in quo possit esse longior a minozitate magnitudinis ⁊ bonitatis / nec propinquior maiozitati magnitudinis ⁊ bonitatis / ⁊ deus deficit veritati: cū ipam non ponit in maiori magnitudine bonitatis. qui defectus est impossibilis.

¶ De glia dfia ⁊ incarnatione.

Glia longe fit a ꝫietate: ise hꝫ differētiam gloriātis gliabilis ⁊ gliari. q̄ subiecta sint cōcordātie illoziimet. cū q̄ ꝯcordātia glozia possit eē ꝫ ꝫietatē. cū ita sit: ꝙ ꝯcordātia ⁊ glia ꝫient ꝯtrarietati. Est ergo glia cōtra ꝫietatē cū dfia: cū q̄ magis ē ꝫia ꝫietati: fin ꝙ dfia est ī maiori ꝯcordātia. Est ergo incarnatio: vt sit maior ꝯcordātia gliatini increati ⁊ gliabilis creati in gliari / ⁊ ꝙ ꝓ maiorē concordātiam glia possit eē cū differentia in maiori concordantia cōtra contrarietatem.

¶ De glia concordātia ⁊ incarnatione.

Gloria ē ꝫia pene / ⁊ cōcordātia ꝯtrarietati. idcirco glia ⁊ cōcordantia ꝯcordātiā hꝫit ꝫ contrarietatē ⁊ penā. Et ꝫietas ⁊ pena ꝯcordātiā hꝫit ꝫ gliaꝫ ⁊ ꝯcordātiā. ⁊ sic sunt due ꝯcordātie ⁊ due ꝯtrarietates. Et q̄to gloria ⁊ ꝯcordātia sunt ī maiori magnitudine bōitatis: plꝰ ꝯtrariantur pene ⁊ ꝯtrarietati. Est ergo incarnatio: vt glia ⁊ concordātia possint esse magis ꝫie ꝫietati ⁊ pene deuicte ꝓ gliam ⁊ ꝯcordātiā cum maiori magnitudine bōitatis. cū quavincīt: si sit incarnatio. Et si nō sit incarnatio: non hꝫit cū quo vincere possint maiorē magnitudinē mali pene ⁊ ꝫietatis.

¶ De gloria principio ⁊ incarnatione.

Principiū ꝓuciatū in glia ⁊ deiꝰ nā ꝯiucta cū nā glie ꝓncipiatū ē in maiozi ꝫmagnitudie bōitatis si natura glozie sit increata. Est ergo incarnatio: vt principiatum creatum possit esse principiatum in maiori magnitudine bonitatis. Et si non sit incarnatio deus qui est gloria deficit maiori principiabilitati ipso existēte ꝓ gloriam maiori principiatiuitate. qui defectus est impossibilis. per quam impossibilitatē probatur incarnatio.

¶ De gloria medio ⁊ incarnatione.

Gloria dei ē ī ita magna ſummunitate magnitudinis ⁊ bonitatis / et hō ē in ita magna infimitate magnitudinis ⁊ bonitatis: q̄ de nihilo est creatus ꝙ non posset ascēdere ad accipiēdum gloriam in ſummitate magnitudi-

nis ⁊ bonitatis sine medio: qđ sit de natura summitatis / ⁊ de nã infimitatis. Est ꝯ incarnatio: qđ est mediũ ambaꝝ nãꝝ. cuꝫ q̃ ⁊ per qđ ascẽdere ꝑt ita magnitudo bonitatis iferioris ad accipiẽdũ gl'iam in magnitudine bonitatis superioris. sicut hõ trãsire põt cõputãdo in nũero de ꝓmo ad tertiũ ꝙ secũꝫ. ⁊ de secũdo ad q̃rtũ per tertiũ. ⁊ ita quousq; numerus sit completus.

¶ De gl'ia fine⁊ incarnatione.

DEus est finis / ⁊ est gl'ia hois. id circo finis hois ẽ gl'ia dei. ⁊ gloria hois ẽ finis: q̃ est de⁹. Idcirco de⁹ creauit hoies ad gl'iam. oꝫ ꝯ ꝙ sit incarnatio q̃ sit de gl'ia ⁊ fine dei: ⁊ de nã gl'ie ⁊ fine hois q̃ nã facit dr̃iaꝫ inter gloriã ⁊ gl'iaꝫ / ⁊ iter finẽ ⁊ finẽ. Et sicut facit dr̃iam facit cõcordãtiã. quã siq̃dẽ dr̃iam ⁊ concordãtiã facere nõ posset in maiori magni⁹ bonitatis: si cõiũcta nõ eẽt cũ nã finis ⁊ gl'ie dei. cũ qua non posset esse cõiuncta: si non esset incarnatio.

¶ De gl'ia maioritate ⁊ ĩcarnatiõe.

GLoria hois ascẽdere non posset ad maiorẽ magnitudinẽ bonitatis sine incarnatiõe: ad quã ascẽdit per ĩcarnationẽ. qm̃ maior gloria quã hõ habere põt in magni⁹ bonitatis est: ꝙ sit cum diuina nã ꝯiunct⁹. Est ꝯ incarnatio: vt in illo homine deificato / ⁊ in illo deo homificato possit gloria hominum ascendere ad maiorem maioritatem magnitudinis bonitatis.

¶ De gl'ia eq̃litate ⁊ incarnatione.

SI in gl'ia dei nõ eẽt equalitas sui eẽntialis gloriãtis gl'iabilis⁊ sui eẽntialis gl'iari: q̃es nõ posset esse cum eq̃litate in magni⁹ bonitatis eq̃litati: quã hoies hm̃t in eorum voluntate ex eẽntiali amatiuo amabili⁊ amare: ⁊ in eorum intellectu ex essentiali intellectiuo intelligibili ⁊ intelligere / ⁊ in eorum memoria ex essentiali memoratiuo memorabili ⁊ memorari. Et idẽ de equalitate: quã habent inter eoꝝ intellectũ memoriã ⁊ voliũtatẽ. Et idem sequeretur: si nõ esset incarnatio sine qua non eẽt gl'ia hominum in maiori equalitate magnitudinis ⁊ bonitatis per eoꝝ essentialia ꝯcreata: q̃ dixim⁹.

¶ De gl'ia mĩoritate⁊ ĩcarnatione.

SI sit incarnatio: est vnus hõ: qui maiorẽ gloriã hꝫ q̃ꝑ oẽs angeli: ⁊ q̃ꝑ oẽs hoies. Et ẽ gl'ia subiecta concordãtie maioritatis ⁊ vnitatis illius hois: q̃ est maior supꝝ oẽs hoies in gl'ia: ⁊ in magnitudie bonitatis. Et si nõ sit ĩcarnatio: gloria non ꝑt esse subiecta maiori concordãtie vnitatis: ⁊ maioritatis ⁊ suimet. ⁊ sic gl'ia creata nõ hꝫ cum q̃ se possit elongare a minori minoritate / nec esse in maiori maioritate. oꝫ ergo: ꝙ sit incarnatio: vt gloria se elongare possit ꝙ incarnationẽ a minori minoritate. q̃ est maior minoritas / ⁊ eẽ in maiori maioritate magnitudinis bonitatis. Et ꝙ hunc passum rideri potest ad gñalẽ obiectiõẽꝫ: q̃ fieri ꝑt. falsę th̃ ⁊ ꝟerã ꝯclusionẽ incarnationis.

¶ De dr̃ia ꝯcordãtia ⁊ incarnatiõe.

MAgnitudo potestatis est: ꝙ nature differentes in supposito cõcordent sine cõtrarietate. qđ siq̃dẽ suppositũ sit ex ipsis. Est ergo incarnatio: per quã nã diuina ⁊ humana ĩ vno supposito cõcordant intãtũ: ꝙ cursus naturalis vnioni non resistit: quã hꝫ cuꝫ diuina natura supra suã naturã. nec excellẽtia diuine nature resistit sibiꝑsi in vniõe: quã facit cum hũana nã: que infima est in nobilitate. ⁊ hoc est ratione magne ꝯcordantie: quã diuina potestas hꝫ in magnitudine cõcordandi. Quã siquidẽ magnitudinẽ concordãtie habere nõ posset: ita magnam sine incarnatione.

¶ De dr̃ia principio ⁊ incarnatiõe.

INter vnũ principiũ⁊ aliud est differentia. sicut pater qui est vnum principiũ actiuũ / ⁊ filius q̃ ẽ aliũ principiũ passiuũ / ⁊ spũssanctus q̃ est principiũ simil⁊ passiuũ ab ambobus. Et hec omnia tria principia sunt vnum principium cõmune. quod est principiũ creatoꝝ. et creatura principiabilis. et creare est ex ambobus si sit incarnatio. qm̃ in incarnatione est creare de essentia creatoris et creature. sicut subare: quod est de essentia forme ⁊ materie substãtie. Est ergo incarnatio: vt diuina ptãs sit magna in creare ⁊ pr̃icipiare in qb⁹ sine incarnatione non posset esse ita magna.

¶ De dr̃ia medio ⁊ incarnatione.

Arbor christianalis.

INter deum ⁊ creaturā est dſia. et creare est in medio. verūtñ creare nō est de eēntia creatoris: ſz est de creabili. sicut figure q̄s sigillū facit ī cera: q̄ sunt de eēn⁹ cere: nō ait de eēntia sigilli. Idcirco creare nō est magnū mediū inter deū ⁊ creaturā ſz ꝓpationē. sicut si eēt de eēntia creatoris ⁊ creature. sicut gñare: qđ est de eēntia gñantis ⁊ gñabilis. Est ꝯ incarnatio: vt sit magnum mediū in dſia creatoris ⁊ creature. qđ sīc̄dē ē magnū in magnitudine ptātis: inquātū ē vn⁹ trīc⁹ ex diuīa nā ⁊ hūana ꝑ creare ⁊ īcarnare.

¶ De dſia fine ⁊ incarnatione.

DUo modi finis sunt differentes in gñalitate ſm respectū creatoris ⁊ creature. vn⁹ modus est creatoris/⁊ alī⁹ creature. ⁊ si sit incarnatio: cōiungīt se vtriq; fines in vna ꝑsona. q̄ gñalis finis est ad oēs creaturas. ⁊ gñalis est: inquātū est creator/ ⁊ gñalis inquātū est creatura: q̄ gñalis est in fine ꝑ exaltationē: quā assumit in deificatiōe. ⁊ ita generalis finis ē ꝑ suā nām: ⁊ ꝑ nām quā accipit superī⁹: oīb⁹ finib⁹ creatis: q̄ sunt de sua nā. Est ꝯ incarnatio: vt ptās possit eē in magnitudīe finis. ⁊ differētia similiter.

¶ De dſia maioritate ⁊ īcarnatiōe.

NAtura creata nō est tātū differens a suis particularib⁹: sicut est cū nā diuīa. q̄m oīa sua particularia finita sunt ⁊ terminata. ⁊ nā diuina est infinita. pōt ergo dſia maior esse inter nām diuinā ⁊ hūanā q̄ inter vnam nām creatā ⁊ aliā. Est ꝯ icarnatio: vt maioritas dſie sit tm̄ subiecta magnitudini ptātis in vniēdo nām diuinā ⁊ hūanam: sicut in differētiādo nām humanā a diuina ꝑ creare. sed hoc eē non posset: si incarnatio nō eēt. sine qua deficeret maioritas magnitudini potestatis in vniendo creatorem et creaturam.

¶ De dſia equalitate ⁊ incarnatione.

QUanto ptās equare pōt plura dſia ī vna creatura sub rōe magnitudinis ⁊ bonitatis: tanto maius est possificare: qđ habet in equādo pl̄a bona ⁊ magna in bonitate. Est ergo incarnatio: vt potestas equare possit hūanam bonitatem et magnitudinem durationem: ⁊ alias formas primas substātie humane in equalitate dīna: q̄ est inter patrem ⁊ filiū ⁊ spīm̄sctū rōne diuine bonitatis magnitudinis eternitatis ⁊c̄. Quā sīc̄dem magnitudinē possificā di ptās habere nō posset sine incarnatione.

¶ De dſia mīoritate ⁊ incarnatiōe.

QUanto minoritas minor ē: tanto maior est. sicut granū milīj: in quo minoritas maior est q̄ in pipere/ ⁊ ī pipere q̄ in faba. Idcirco piper maius est q̄ milīj: ⁊ faba q̄ piper. ⁊ sic de alīs similib⁹ istis. Est ergo substātia maior ꝑ maioritatē. ⁊ est minor per maiorem minoritatez ſm exēpla: q̄ supra posuim⁹. Idcirco cognoscīt: q̄ dſia est minor inter vnam substam̄ paruā ⁊ aliaz paruā q̄ inter vnā magnā ⁊ aliā paruā. Idcirco ē significata incarnatio: vt ptās dſiaz creatoris et creature in ita magna maioritate ascēdere possit: q̄ maior eē non possit in possificare maiorificare ⁊ differentiare.

¶ De ꝯcordātia ꝓncipio ⁊ īcarnatiōe.

INter ꝓn⁹ ⁊ ꝓcipiabile ē cōcordare. qđ sīc̄dē ꝯcordare est in magnitudine amātis ⁊ amabilis: ſz q̄ principiās est magnū. ⁊ ꝓncipiabilis simiter in ꝓncipiare ⁊ in amare. vt cū cōcordātia sit inter creantē ⁊ creabilē principiantē ⁊ principiabilē amātē ⁊ amabilē: opz q̄ sit incarnatio. vt magnitudo se extendere possit in magnū ꝯcordare cōcordātis ⁊ cōcordabilis pr̄cipiātis ⁊ principiabilis ⁊ amātis ⁊ amabilis. hāc extēsionē magni⁹ hſe nō posset sine īcarnatiōe.

¶ De ꝯcordātia medio ⁊ incarnatiōe.

INter cōcordātia se habēt ita cōcordans ⁊ cōcordabilis ⁊ concordare: sicut in amore amans et amabilis et amare. est ergo concordantia mediū concordantis et concordabilis. et ſm q̄ concordans ⁊ concordabile se habent ad magnum amare: est concordans magnū in amare ⁊ amore. Est ergo incarnatio: vt cōcordare dei ⁊ creature sic in magno amare/ ⁊ ī ita magno q̄ ī maiori esse nō possit. vt magnitudo non deficiat maioritati concordantie et amoris ⁊ concordandi et amandi.

¶ De cōcordantia fine ⁊ incarnatiōe.

FInis concordãtis ⁊ cõcordabilis ⁊ ꝑcordare. Et finis cõcordare est concordatũ. quod sicꝺẽ cõcordatũ est i magnitudine amoris ⁊ amãdi ꝑ magnitudinem amoris: quã cõcordans ⁊ concordabilis habent in concordare ⁊ amare. Est ergo incarnatio in qua suppositũ est ꝑcordatum per ꝑcordare cũ magnitudine amãdi per ꝑcordãtẽ creantẽ et amãtem ꝑcordabilez creabilẽ ⁊ amabilẽ. Et huiusmodi ꝑcordatũ requirit maiorẽ finẽ: qui possit esse inter deũ ⁊ creaturã per concordare amare ⁊ complere

¶ De concordantia maioritate et incarnatione.

QUanto ꝑcordantia habet equalia concreta essentialia in amore: tanto maiorem habet equalitatem inter concordare ⁊ amare. Est ergo incarnatio: vt possit esse magna cõcordantia inter concordare ⁊ amare. et ita magna ꝙ magnitudo amoris ⁊ concordãtie nõ deficiat maiori magnitudini equalitatis que possit esse iter ꝑcordare ⁊ amare ꝑ cõparationẽ creatoris ⁊ creature.

¶ De concordantia minoritate et incarnatione.

MInus amare in maiori concordantia non posset esse/ nec etiaz minus ꝑcordare i maiori amore sine icarnatione. ⁊ vt minꝰ amare creatum sit in maiori concordantia increata/ et minus cõcordare creatum sit in maiori amore increato: opz ꝙ sit incarnatio. vt maiꝰ amare creatũ sit in maiori cõcordantia creata ⁊ increata. ⁊ maius concordare creatum sit in maiori amore/ ⁊ in cõcordantia increata.

¶ De pricipio medio⁊ incarnatiõe.

DEum principiũ creatũ ad finẽ venire põt sine medio. qm̃ si venire posset ad finem sine medio: ꝓncipiũ creatũ cẽt idẽ qꝫ suus finis: ⁊ tra deꝰ nõ cẽt finis illiꝰ. qꝫ est ipossibile. Et in hoc passu cognoscit: q̃ ẽ natura pcti in hoibꝰ: ꝙ diligũt plꝰ seipsos ꝙ deũ. Sic cũ pricipiũ creatũ ad finẽ se habeat ꝑ mediũ: fm ꝙ finis est magnꝰ: se habet ad magnũ mediũ. ⁊ fm ꝙ medium est magnũ se hz ad magnũ finẽ. Est ꝙ icarnatio: vt ꝓncipiũ creatũ se hꝭe possit ꝑ maiꝰ medium ad maiorẽ finẽ. sed hoc cẽ non posset: si incarnatio nõ esset. sine q̃ incarnatione maior finis maiori principio deficeret ⁊ medio fm suã nãm. qꝫ est unpossibile.

¶ De principio fine ⁊ incarnatione.

DE maiori fine sequit maiꝰ principiũ / ⁊ de maiori ꝓncipio maior finis. Est ꝙ icarnatio vt possit eẽ hec ꝓpia. vz ꝙ si sit incarnatio: ꝑ illã ẽ maioritas creata in ꝓncipio mũdi et in fine. qm̃ supra icarnationẽ nõ põt esse creatio in maiori ꝓncipio ⁊ in fine. qm̃ si esset: posset esse sustẽtata ⁊ maiorificata in maiori nã ꝙ in diuia. qꝫ est impossibile.

¶ De principio maiorita⁊ icarnatiõe.

DIus ꝓncipiũ qꝫ deꝰ ꝓncipiare põt in creãdo: põt in icarnãdo. vz i ꝓncipiãdo creaturã i seipo ⁊ in seipso ipaz sustẽtare ⁊ vnire. Est ergo incarnatio vt deꝰ ꝑ illã satisfaccre possit maiori pricipiare. cui satisfacere nõ posset sine incarnare.

¶ De pricipio equalitate ⁊ icarnatione.

SIne incarnatiõe deꝰ eq̃re nõ posset in magnitudie bõitatis ꝓncipiũ creatũ ⁊ finẽ creatuz. cum ita sit: ꝙ nãliter in creaturis finis sit nobilior ꝙ ꝓncipiũ. sicut hꝫitare: qꝫ ẽ nobilior finis ꝙ principiare camere/ et viuere ꝙ comedere. Est ꝙ incarnatio: vt in illa ⁊ ꝑ illam principium creatũ ⁊ finis creatꝰ habere possint equalitatẽ in magnitudie bonitatis: quã habuerũt in nã hũana: quã deus assumpsit. Que siquidẽ equalitas ẽ finis ⁊ ꝓncipiũ oĩm aliaz equalitatũ creatarum. Et in hoc passu cognoscit modus fm quẽ deꝰ ꝑ icarnationẽ oẽs creaturas nãr exaltauit ꝑ eq̃litatẽ finis ⁊ ꝓncipij.

Arbor christianalis.

¶ De principio mĩoritate ꝛ icarnatione.

QUoniã mũdus de nihilo creat⁹ est/ꝛ in nihilo nõ est aliq̃d.creatus est de maiori minoritate de qua creari potuit.Est ergo sũm principiuz reale de maiori minoritate productum et creatũ.Est ergo incarnatio: vt principiuz reale productuz de maiori minoritate ad maiorez maioritatẽ sit productũ. Et hoc esse non posset:si deus incarnatus nõ eẽt. qm̃ per incarnationẽ est principiũ creatũ ꝓductũ ad maiorẽ maioritatẽ finis. Et si non esset incarnatio:mũdus foret ꝓduct⁹ de maiori minoritate ad finem sustentatum in minori maioritate.

¶ De medio fine ꝛ incarnatione.

INter maius mediũ ꝛ maiorem finem:opz ꝙ sit ꝓportio in magnitudine ℞tutis.mũdus est creatus ꝓpter aliquẽ finẽ cui opz mediũ esse ꝓportionatũ:vt ꝑ illud ꝓncipiũ mundi in fine quietẽ habere possit. Oportet ergo ꝙ incarnatio sit.qm̃ ꝑ illã mediũ ꝓportionatũ est inter finẽ mũdi ꝛ ꝓncipiũ inquãtuz sufficit vñ bono creato:ꝙ vna ex suis ptibus sit cũ bono diuino ꝯiuncta: ꝛ sufficit vñ magnitudini create:ꝙ vna ex suis ptibus cũ diuina magnitudine sit coniuncta. Et idem de duratiõe vniuersali creata:ꝙ vna ex suis ptibus sit cuz eternitate coniũcta. et sic de aliis formis primis. Sed hoc esse non posset:si nõ esset incarnatio:sine qua virtus increata deficeret virtuti create.q̃ defectus est impossibilis.

¶ De medio maioritate ꝛ icarnatiõe.

POsito medio in maioritate virtutis positi sunt in maiori virtute ꝓncipiũ ꝛ finis. Et medio nõ posito in maiori ℞tute ꝓncipiũ ꝛ finis positi sunt in vacuitate.Est ergo incarnatio: ꝑ quã mediũ creatũ positũ est i maiori virtute.per qõ ꝓncipiũ creatũ ꝛ finis positi sunt in maiori virtute.

¶ De medio eq̃litate ꝛ incarnatiõe.

NAturaliter nullum mediũ creatũ põt eẽ in eq̃litate finis ꝛ ꝓncipij.cũ ita sit: ꝙ principiũ ꝛ finis nõ sint equales in magnitudine ℞tutis prin⁹ existente ꝓpẽ finẽ.ꝛ nõ ecõuerso. qm̃ si eẽt ecõuerso fm̃ cursuz nãlẽ eẽt successio ꝛ mot⁹ de fine ad ꝓncipiũ/ꝛ eẽt destruct⁹ cursus nãlis ꝛ esset ℈rtũ nature.rõne cui⁹ lapis supra ascẽderet/ꝛ aqua calefaceret ignẽ/ ꝛ ignis infrigidaret aquaz/ ꝛ lux daret tenebras:ꝛ sic de aliis.q̃ essent ℈ cursuz nature.Est ergo icarnatio:ꝑ quã mediũ creatũ ẽ equale cũ ꝓncipio creato ꝛ fine creato/illis eq̃lib⁹ exhibitib⁹ i icarnatione.Que siquidẽ mĩoritas medij ꝛ ꝓncipij ascẽdit ad equalitatem finis.

¶ De medio mĩoritate ꝛ incarnatione.

DE minori medio sequit mĩor finis.ꝛ idẽ de principio.sequit ℊ de maiori medio maior finis ꝛ mai⁹ ꝓncipiũ. ꝛ qz mũd⁹ creat⁹ ẽ fuit ante min⁹ mediũ q̃ mai⁹:vt ꝓductio i multiplicatiõe eẽt successiue vsq; ad maioritatẽ.Et si i creatiõe mũdi eẽt ante mai⁹ mediũ q̃ min⁹:eẽt successio in ℈rio. vz ꝙ de maiori fine se haberet ad minorẽ.Et in h̃ passu cognoscit nã pctĩ. Est ℊ icarnatio: vt successio sustẽta sit in medio: in q̃ virt⁹ sit mota de mĩoritate ad maioritatẽ vltra quam nõ sit appetitus naturalis.

¶ De fine maioritate ꝛ incarnatione.

FInis ꝛ maioritas ꝓportionem hñt/ꝛ ĩperfectior mĩoritas.Nõ esset ergo finis cũ maioritate ꝓportionatus/nec maioritas cũ fine: si nõ esset incarnatio.rõne cui⁹ finis creat⁹ ad maioritatẽ ascẽdit/ꝛ maioritas q̃tem hz inquãtũ finẽ maiorẽ nõ requirit:qm̃ vltra incarnationẽ creatura maiorẽ appetituz hre non põt fm̃ nãm finis ꝛ maioritatis. Et si nõ esset incarnatio:essent cõtrariũ.

¶ De fine equalitate ꝛ incarnatione.

SI sit incarnatio:ẽ i illa equal⁹ finis creat⁹ recolibilis ĩtelligibilis ꝛ amabilis.qm̃ fm̃ cursuz naturalẽ nulli amatiuitati create ptinet maior creata amabilitas q̃ finis ꝑ incarnationẽ sustẽtat⁹ ꝛ cõplet⁹.Et idẽ de intellectiuitate cuiuslibet hoĩs:cui nõ spectat altior intelligibilitas creata.Et idẽ ẽ de recolitiuitate. Sunt ergo si sit incarnatio equales in fine potẽtie spũales cuiuslibet hoĩs iusti.ꝛ idẽ de angelis btĩs. Est ergo incarnatio:vt finis possit eẽ subm̃ equali amabilitati ꝛ amatiuitati create ꝛ intelligibilitati ꝛ intellectiuitati create ꝛ recog-

libilitati ⁊ recolitiuitati create.

¶ De fine mĩozitate ⁊ incarnatione.

Mĩor finis ẽ equi q̃ militis.qm̃ finis equi ẽ militia/⁊ finis militis ẽ iustitia ⁊ pax.vt in arbore imperiali significatũ ẽ.Est ergo significatũ:q vniuersum creatũ ẽ ꝓpter minozem finẽ/⁊ q aliq̃ ex suis ꝑtib⁹ ꝓpter maiozẽ finẽ:qm̃ si vniuersum creatũ fozet in maiozi fine q̃ aliq̃ ex suis ꝑtib⁹:q̃libz ex suis ꝑtib⁹ suũ finẽ ĩ seipso haberet:in q̃ quiesceret/⁊ nullũ appetitũ extra se haberet.⁊ esset sicut equus:q nõ eẽt ꝓpter militem/ nec miles ꝓpter iustitiã/nec ferrũ ꝓpter cultellũ.⁊ hoc est ipossi[e].Est g̃ vna ꝑs vniuersi creati finis toti⁹ vniuersi/⁊vt ad illũ finẽ totũ bonũ vniuersum creatũ se hẽat. Et idẽ de suis ꝑtib⁹.Est g̃ icarnatio: sine q̃ nulla ꝑs vniuersi posset esse finis toti⁹ vniuersi creati.qm̃ non esset digna de ita magna maiozitate exĩte mĩozi q̃ vniuersum creatũ:sicut ꝑs q̃ mĩor ẽ q̃ suũ totuz.

¶ De maiozitate equalitate ⁊ incarna[e].

Si sit incarnatio: exide sequitur maioz cõis vtilitas oĩb⁹ ꝑtibus vniuersi bõi creati. Et idẽ de vniuerso magno creato.⁊ sic de alijs formis ꝓmarijs.q oẽs creature fm cursum naturalem per incarnationem ad maiozẽ virtutem ascẽderunt.Et si incarnatio nõ sit: est cõis vtilitas ⁊ virtus in priuatiõe. Est ergo incarnatio vt creator nõ deficiat maiozi cõitati virtuti ⁊ vtilitati bõitatis magnitudinis ⁊ ceterarũ formaz primaruz.

¶ De maiozitate mĩozitate⁊ ĩcarnatiõe.

Creator ⁊ maiozitas ꝯcordãtiaz hñt/⁊ creatura⁊ mĩozitas.Idcirco de⁹ maioz ẽ q̃ creatura.⁊ inter creatozem ⁊ creaturã nõ põt eẽ equalitas.vnde cũ de⁹ creauit mũdũ fm suã naturã:se habuit ꝓmo ad creãdũ ipsum in maiozi magnitudine bõitatis /duratõis/ ꝓtãtis/ sapie/⁊ volũtatis/gr̃ie/ virtutis/⁊ veritatis/finis/medij/principij/equalitatis/d̃rie/⁊ ꝯcordantie/ q̃ in minozi:quoniã si se habuisset ante ad minozitatẽ formarum q̃ ad maiozitatem: habuisset se ad creationem cõtra suã naturã.quod est impossibile. Est h̃ mũdus creat⁹ rõne maioris maiozitatis/magnitudinis/bonitatis/ et ceterarum. ad quam maiozem maiozitatem creatus esse non potuisset:si de⁹ non esset incarnatus.

¶ De cq̃litate mĩozitate⁊ icarnatione.

Mĩor equalitas ẽ ĩ ouo q̃ ĩ gallina.q gallina ẽ finis oui.⁊ est in maiozi magnitudine bõitatis ⁊ virtutis/q̃ ouuz. q si ouũ fozet finis galline:fines conuerterentur.ita q ouuz esset propter gallinã⁊ gallina ꝓpter ouũ. ⁊ vtriq̃ fines essent in circulo:⁊ equales in minozitate.⁊ finis nõ haberet subm:in quo esset cũ maiozitate ꝑ magnitudinem bonitatis ⁊virtutis.qđ ẽ impossibiler cõtra cursum naturalẽ. Est ergo gallina in nobiliozi fine q̃ ouũ.Et q gallina ẽ principiata ex ouo:opz q sit aliquis ali⁹ finis maioz ĩ magnitudine bonitatis ⁊ virtutis q̃ gallina.⁊ sic successiue de gradu in gradũ/⁊ de fine in finẽ/⁊ de minozitate ĩ maiozitatẽ vsq̃ ad vnũ supremũ finẽ creatũ q̃ est finis oĩm finitũ creatoz.Qui siquidem finis eẽ non posset sine incarnatiõe. qm̃ sine incarnatiõe non possent hꝫ tam magnã bõitatẽ magnitudinis ⁊ virtutis:q̃ sufficeret esse finis oĩm creatoz. Est ergo incarnatio sine qua in oĩbus creatis fozet circulus equalis ĩ minozitate ⁊ sine maiozitate finis.sicut circulus oui et galline. vt dictum est.

¶ De fructu arboris iesu xp̃i.

Fructũ huius arboris q̃ttuoz modis cõsideramus.primus est ꝑ recreationẽ. scõs est ꝑ exaltationẽ.tertius ꝑ manifestationem. q̃rtus ꝑ deificationem.

¶ Recreatio est: vt ꝓbatũ est in arbore apostolicali. Idcirco recreatio toti⁹ hũani generis est fruct⁹:de quo viuũt omnes beati saluati. Et ille fruct⁹ sustẽtat⁹ ẽ ĩ natura diuina ⁊ hũana in quib⁹ saluati fructum vite colligunt.sine quo mozrtui erãt omnes illi:qui deuiati erãt a fine: ꝓpter quẽ creati fuerãt.ad quẽ ꝓpter fructũ redierũt.q siquidẽ fruct⁹ ex dñi nostri collectus est materialiter/ ⁊ ex cruce formaliter. Qui etiam fructus sufficit ad dandũ vitam omnibus hominibus mũdi rationis siue magne generalitati ⁊ nobilitatis. Idcirco malefacit ecclesia:q suum posse

non facit: q ex ipso fructu vitaz possideãt omnes homines huj⁹ mundi. ¶ Fructũ exaltationis cõsideram⁹: inquãtũ totum vniuersum creatuz p incarnationẽ ẽ exaltatum. qm̃ per incarnationẽ pticipat deitas naturaliter cum totouniuerso creato. inquãtũ naturã humanã assumpsit. q̃ cũ omnibus creaturis pticipat fm̃ cursuz naturalẽ. Et inquãtũ participat cum deitate: supra cursum naturalem exaltatũ ẽ totum genus vniuersum. vz bonitas naturalis ⁊ generalis exaltata in bonitate xp̃i specialꝰ. ⁊ idem de alijs formis naturalibus ⁊ primis. ¶ Domin⁹ iesus xp̃s ẽ fructus per manifestationẽ: inquãtum deus in illo manifestat quietem quaz habẽt dignitates dei in formis primis iesu xp̃i: q̃ spectãt ad humanam naturam. sicut diuina bonitas: que quietem habet in bonitate creata xp̃i. inquantum ipsam deificat in altiori gradu bonificabilitatis. ⁊ sicut diuina magnitudo: que magnificat magnitudinem xp̃i in altiori gradu magnificabilitatis. ⁊ eternitas: que durificat durationem humanaz xp̃i in altiori gradu durificabilitatis. ⁊ potestas diuina: q̃ possificat humanã ptãtem xp̃i in altiori gradu possificabilitatis. ⁊ sic de alijs formis. Et omnes isti gradus ita excellentes sunt fructus: quos deitas colligit ex humanitate ad manifestandum actus suarum dignitatuz in maiori tate manifestatiõis. i qua manifestatione diuina natura quietẽ habet: inquãtũ manifestatio i supremo gradu perfectionis exist. ⁊ sic de gradu bonitatis magnitudinis ⁊ aliaꝝ. Et de hoc cognitionem dedimus in ꝓbatione: quã fecimus de incarnatione p flores huius arboris. sicut in primo flore: q̃ est de bonitate ⁊ magnitudine. in quo ostẽditur⁹: q ita magna debet esse exaltatio bonitatis create: sicut bonitas diuinaꝝ magnitudo sunt rõnes: q producatur bona ⁊ magna creatura. Est ergo illa creatura ꝓducta i ita magna bonitate: sicut bonitas ⁊ magnitudo superiores possunt esse rõnes ꝓductioni bone ⁊ magne creature. Manifestata est ergo i illa camera collectio fructus per magnitudinem bonitatis ⁊ in secunda camera que est de bonitate eternitate: per bonam durationem. ⁊ sic per ordinem vsq; ad cameram equalitatis mioritatis. ¶ Fruct⁹ icarnatiõis est duplex. vz humanitas domini iesu xp̃i: que colligitur per deitatem. vz per filium: qui illã humanitatem induit: inquantum factus est homo. Et humanitas fruct⁹ est in deitate: inquantum est homo deus. ⁊ est fructus: in quo beati colligunt gloriam tribus modis. vz sensualiter per corpus xp̃i/ ⁊ spiritualiter per animam ipsius/ ⁊ diuinaliter per suam deitatem. ¶ Iste fruct⁹ ita altus ⁊ ita gloriosus ita magnus ⁊ ita bonus ita verus ⁊ ita virtuosus ab aliquo cogitari nominari nõ valet neq; scribi.

De arbore diuinali.

Summarium.

Arbor diuinalis versatur circa diuinitatem. Et similiter diuiditur in septem partes: scilicet

¶ Radices sunt dignitates dei.
¶ Truncus est substãtia dei.
¶ Branche sunt ꝓprietates ꝑsonales.
¶ Rami sunt generatio ⁊ spiratio.
¶ Folia negationes accidentum.
¶ Flores ꝓbationes productionũ.
¶ Fructus est deus perfecte completus.

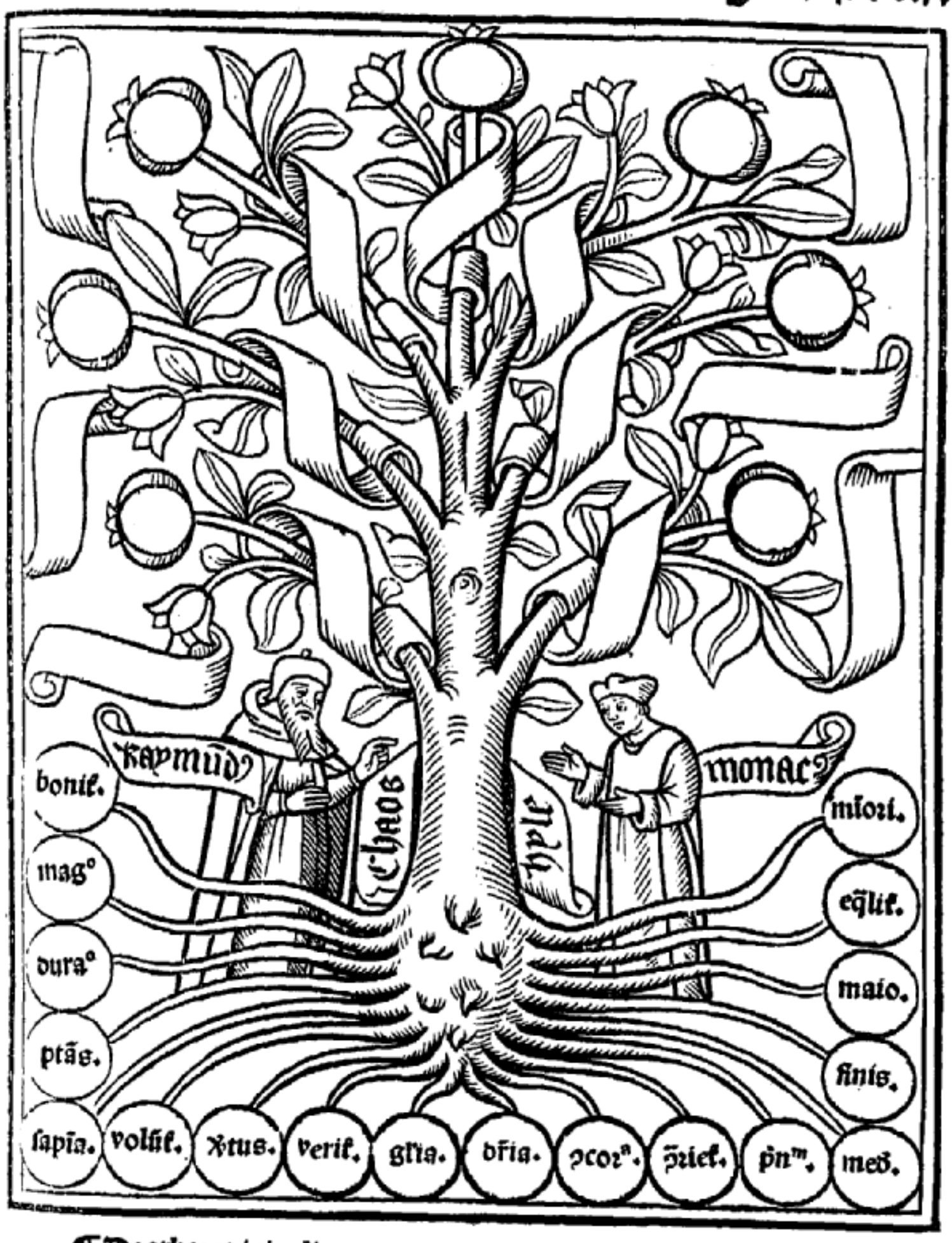

¶ De arbore diuinali.

Hanc arborez septē modis cōsideramꝰ. vz ꝑm dignitates/ ꝑm subam/ ꝑm ꝓsonas diuias/ ꝑm gīationē ⁊ ꝑspirationē/ ⁊ ꝑm negatiōez accidētiū/ ꝑm ꝓbationē diuinaꝝ ꝓductionū/ ⁊ ꝑm cōplementū absqz oī defectu. ¶ Per primā ꝑtē dignitates dei metaphorice cōsideramꝰ radices arboꝝ. Et ꝑ subam trū cū cōsideramꝰ: vz essentiā ⁊ nām diuinā.

Et ꝓprietates ꝑsonales cõsideram⁹ in similitudine brãchax. Et gñatiõem t spiratiõem consideram⁹ in sillitudinẽ ramox. Et in sillitudine foliox cõsideram⁹ negatiõem quã facim⁹ de accidẽtib⁹ cẽ in deo. Et in sillitudine flox cõsideramus probatiões productionẽ: quas dabim⁹ in beata dei trinitate. Et ꝑ fructũ consideram⁹ cõplementũ qđ est de⁹ completus sine omni defectu.

¶ De dignitatibus dei.

Dignitates dei appellam⁹ suaz eẽntialẽ bõitatẽ: magni^em: eternitatẽ: ptãtẽ: sapiaz: volũtatez: ẋtutẽ: ẋitatẽ: gl'iaz: t distictiõez ꝑsonax: t cõcordãtiã illax: ꝓncipiũ: mediũ: finẽ: t eq̃litatẽ. Et has ꝓsideram⁹ fz suas diffinitiões/t fin ꝙ sunt rõnes reales/t etiã fin ꝙ hñt suos act⁹. sic bõitas q̃ ẽ rõ bono in bõificãdo/t magni^o magno i magnificãdo/t eternitas eterno i eternãdo/t ptãs potẽti i possificãdo/t sapia sapiẽti i itelligẽdo/t volũtas volẽti i volẽdo/t ẋt⁹ ẋtuoso in ẋtuificãdo/t ẋitas vero i ẋtificãdo/t gl'ia gl'ioso i gl'ificãdo/t distictio distinctionãti i distictionãdo/t ꝓcordia ꝓcordãti i ꝓcordãdo/t ꝓncipiũ ꝓncipiãti i ꝓncipiãdo/t mediũ mediãti i mediãdo/t infinitas ifiniẽti i ifinitẽdo/t eq̃litas equãti i equãdo.

¶ Exẽpla istox actuũ t istax rõnũ sunt ista. vz ꝙ bõitas ẽ rõ bono: ꝙ bonũ ꝓducat: vt nõ sit ociosa nec bon⁹ ociosus. Et bon⁹ ẽ de⁹ pf: q̃ ꝑ bonitatẽ bonũ filiũ ꝓducit. Et magni^o q̃ ẽ rõ magno: ꝙ ꝓducat magnũ: vt nõ sit ociosa. Qui quidẽ magn⁹ ẽ pf: q̃ ꝓducit magnũ filium rõne sue magnitudis: t q̃ ꝓductiõi rñ det: fin ꝙ est magn⁹. Et eternitas ẽ ratio eterno: ꝙ eternũ ꝓducat. vz ẽ rõ pri: q̃ ẽ eternitas: qui filiũ eternũ rõne sue eternitatis ꝓducit. q̃ est ei rõ: vt ipa nõ sit ociosa nec ipse ociosus. Et idẽ ẽ de ptãte q̃ ẽ rõ possificãti ꝙ possificatũ ꝓducat: vt i se habeat possificantẽ possificabilẽ t possificatũ t etiã possificare: sine q̃b⁹ esset ociosa. Idẽ est de sapia: q̃ est rõ pri: ꝙ ꝓducat sapiẽtem: vt sit itelligere intelligẽs t itellect⁹. Et volũtas est ratio volenti: ꝙ volitũ t volibilem ꝓducat: vt sit velle volens t volitus. Et virtus est ratio virtuoso: ꝙ virtuosum ꝓducat fin suã rõnem: ꝙ si nõ faceret: esset virtus ociosa t ipe virtuosus ociosus. Et ẋitas est rõ vero: ꝙ ꝓducat verũ: vt in veritate sit verificare t verificatũ/t ꝙ veritas in oib⁹ tribus sit sustentata: t ecõnerso. t idẽ de gl'ia. que fz suã nãm requirit: ꝙ gl'iosus gl'iosum ꝓducat: vt hꝫe possit in seipa t de seipa gl'iantẽ gl'iabilẽ t gl'iari.

Distinctio est rõ distinguẽti in distinguẽdo a se distinctũ. q̃ siquidẽ distinguẽs est pf: q̃ rõne distinctiõis distinctũ ꝓducit: q̃ est filiꝰ. vnde distinctio est rõ distinguibili. rõne cuius distinguibilitatis diuine rõnes phñt esse t actus nãles t eẽntiales.

Et cõcordã^a sil'r est rõ ad cõcordãdũ act⁹ in ꝓductiõib⁹/t ꝙ bonificãs sit i nfiero vnũ idẽ cũ magnificãte t eternificante t ceteris. t ꝙ bonificat⁹ sit numero idẽ cũ magnificaro t eternato t ceteris. et etiã ꝙ bonificare magnificare t eternare tc̃. sunt i numero vnũ idẽ. t etiã ꝙ oia q̃ diximus cõcordãtiã habeãt i bõitate magnitudine eternitate t ceteris. t i eẽndo vna eadẽ eẽntia/ vna nã/vna deitas/ vn⁹ de⁹. t hoc qđ diximus de filio intelligẽdũ est de sctõ spũ. t qđ dictũ ẽ de bõitate: magni^o: t eternitate: ptãte: sapia: t volũtate: ẋtute: ẋitate: gl'ia: distinctiõe: t cõcordãtia: intelligit de prin^o: medio: fine: t equalitate.

¶ Dignitates diuie sunt inuicẽ nfero vnũ idẽ ita: ꝙ bõitas ẽ idẽ cũ magni^o t eternitate t ceteris. intãtũ ꝙ nfer⁹ est vn⁹ simpl'r sine alio distinctione nfieri ꝑ eẽntiã nãm t deitatẽ. t hoc est: vt bõitas sit ita magna t ita eterna t potẽs tc̃. ꝑ se ipam sicut ꝑ magnitudinẽ eternitatẽ tc̃. t ꝙ magni^o sil'r ꝑ seipam sit ita ꝓprie bona sicut ꝑ bõitatẽ: t ꝑ seipam ita eterna sicut ꝑ eternitatẽ. t sic de alijs. qñ si bonitas t magni^o nõ eẽnt vnũ idẽ numero: sequerẽt ꝙ i deo eẽnt accñtia. sicut bõitas q̃ eẽt magna accñtal'r ꝑ magnitudinẽ: t nõ magna ꝑ seipam. t magni^o que eẽt bona ꝑ bonitatẽ t nõ per seipam. t qz i deo non sunt accidẽtia opz ꝙ dignitates sint vnũ idẽ nfiero.

¶ Rõ q̃re dicimus rõnes reales eẽ i deo/ t q̃re ipas nfieramus: inquantũ dicimus bonitatẽ magnitudinẽ eternitatẽ tc̃. est rõne actuũ: q̃ nõ possent esse: nisi essent rõnes reales. sicut bonificare magnificare tc̃. deo exñte bono ma-

gno ⁊ eterno ⁊c̄.Et inquātū ē bonus per bonitatē:uerū ipse ē ipsamet bonitas: hꝫ se ad bonificare.⁊ idē inquātū magn⁹ est:p magnitudinē se hꝫ ad magnificare. Et sic deo existe sub istis rōnib⁹ (vt ita loquar) se hꝫ vt pater ad bōificādū /magnificādū/⁊ ad producēdū bonū filiū ⁊ magnū.producēdo bonū filiū p bonitatē/et magnū p magnitudinē. Et i hoc passu cognoscit:q̄ rōnes nō existētes distincte fm nūerū:possunt eē reales rōnes rōne distinctionis suppositox.vꝫ producētis ⁊ producti:q̄ distincti sunt in proprietatib⁹ psonalibus.Et si rōnes nō essent reales p productionē:in qua essent ita cōfuse: sicut sunt p nūerū de⁹ nō haberet rōnē ꝓductiōis. qm̄ nō posset esse distinctio in ꝓductiōe: postq̄ ipse nō ꝓsideraret rōnē bōitatis ad ꝓducēdū bonuꝫ.nec rōnē magnitudinis ad ꝓducēdū magnū.⁊ sic de alijs.⁊ esset ociosus in suis rōnib⁹:q̄ rōnes nō essent: nisi eēt productio.sicut nō sunt rōnes numerate fm essentiā ⁊ sunt nūerate fm ꝓductionē.Sūt ergo dignitates rōnes reales declarate ⁊ numerate p ꝓductionē.⁊ sunt i vnitate nūeri nō nūerati p essentiā deitatis ⁊ nature.Et in hoc passu est valde declarata beatissima dei trinitas.videlicet pluralitas diuīa suppositox:quā esse opꝫ de necessitate:vt i deo sint rōnes reales ꝓprie ⁊ essentiales clare ⁊ numerate. ¶Sinnes! iste rōnes bōe sunt p bōitatē/⁊ magne p magnitudinē/⁊ eterne p eternitatē/⁊ potētes per potestatē/⁊ sciētifice per sapiētiā/⁊ amate p volūtatē/⁊ virtuose per virtutē/⁊ vere p veritatē/⁊ gloriose per gloriā/⁊ indistincte nūero p distinctionē.sed sunt rōnes reales nūerate ⁊ clare p distinctionē suppositox.Et idē est de cōcordātia rōnibus nō ꝓcordātib⁹ iquātuꝫ sunt vnū idē nūero.sed sunt ꝓcordātes in cōcordātia suppositox.Et rōnes p̄ncipia nō sunt inquātū sunt vnū idē nūero.qm̄ postq̄ sunt vnū idē nūero:vna rō nō pōt esse p̄ncipiū alteri⁹.ꝫ sunt p̄ncipia ⁊ vnū principium in principiante producente: qui est rōnes.⁊ sunt pricipiate: inquātuꝫ ꝓductus pricipiatus est ille rōnes qui est ex illis principiatus ⁊ productus.Et etiā actiones nō sunt media per essentiā ita: q̄ vna sit in medio alterius.cum ita sit:q̄ ōes sint vna simplex essentia.sed p naturā mediū ⁊ distinctionis personax ē in bonitate bōificare i medio bōificātis ⁊ bōificabilis:⁊ magnificare in medio magnificātis ⁊ magnificabilis.⁊ sic de alijs.Et ēt rōnes nō sunt plures fines:ꝫ sunt vnus finis:sicut sunt vna eēntia.⁊ sunt fines:sicut sunt rōnes p ꝓductionē.sicut pf̄ q̄ sub fine bōitatis ꝓducit bōificatū.⁊ sub fine magnitudinis magnificatū.⁊ sic de alijs. Nec rōnes sunt eq̄les p eēntiā.qm̄ si eēnt forent plēs ⁊ distincte:vꝫ vna ab alia:sed sunt p equalitateꝫ equales in distinctiōe suppositox.sicut bōitas/magnitudo/ eternitas/ptās/que sunt ita fontaliter ⁊ fecūde in productiōe ⁊ distinctiōe.sicut sapiētia voluntas ⁊c̄.

¶De substātia arboris diuinalis.

Substātiā ꝓsideram⁹ eē illud ens i quo rōnes sunt sustētate. verūtī dicim⁹: q̄ illa ⁊ rōnes sūt vna eadē essentia nā/ deitas/⁊ deus.sed subāz cōsideram⁹ inquātū est subm rōnib⁹ . sicut bon⁹ bōitati ⁊ magn⁹ magnitudini ⁊ eternus eternitati.⁊ sic de alijs.Ideirco subam eē itelligim⁹ bonū magnū eternū ⁊ potēs ⁊c̄. ¶Scōm q̄ dixim⁹ i arbore exali:trūcus i tertiū nūerū trāsit: ita q̄ nō est vna spēs cū suis radicib⁹.qm̄ ipse ē totū:⁊ radices sunt sue ptes.Sed diuina suba non trāsit in tertiū nūerū:vt ipa sit i vno nūero:⁊ sue rōnes ⁊ dignitates sint i alto nūero.qm̄ ipsa ē bōitas magnitudo ⁊c̄.⁊ q̄libet ē tota suba.Et in h̄ rō nr̄a facit dr̄iaꝫ inquātū itelligim⁹ subaz oim rōnū.⁊ itelligim⁹ rōnes p seipas claras ⁊ icōfusas ⁊ nūerales ⁊ etiā subales:iquātū subalr sūt rōnes enti cōi:q̄ ē de⁹:⁊ q̄ ē suba. Etiā ille sunt cōes sube in vnitate nūeri ⁊ i distinctiōe psonax. ¶Cū sensibilitas se sensui representat sub rōne coloris:respōdet sensus cōis p videre illi rep̄sentatiōi.⁊ cū se representat sub rōne soni aut vocis:rndet sensus cōis illi rep̄sentatiōi cū audire . et sic de alijs sensibilitatib⁹ pticularib⁹ quibus respōdet sensus cōis cū pticularibus potētijs.ita ⁊ multomeli⁹ sine oi cōparatione cū suba diuina tāgit p suas rōnes: rndet illis rōnib⁹.verūtamē nō dicimus:

ꝙ rōnes sint ptes: ꝙ rsidēt sm eaꝫ rea litatē ⁊ nsicralitatē i tactu: vt ita loq̄r: in pductiōe interiori aut i isluētia exteriori quā facit creaturis. qm̄ si tāgit sub rōne bōitatis suba inquātsl bona: bōitati rsi det ⁊ pducit bonū. vt bonitas habeat in ipsa suaꝫ fontalitatē ⁊ fecūditatē ⁊ abun dātiā. Et cū tāgit ꝑ magnitudinē: rsidet suba magna/⁊ pducit magnū. vt magni tudo suā hēat fontalitatē ⁊ fecūditatē in illo tactu. ⁊ sic de alijs. Idcirco ille q̄ rsi det: est in illa suba pf pducēs filiū. ⁊ quia tāgit ꝑ bōitatē: pducit ipsuꝫ ex bōitate. ⁊ q̄ tangit ꝑ magnitudinē: ip̄m pducit ex magnitudine/⁊ de sua ppria bonitate et magnitudīe. Idcirco filiꝰ ē pductus bo nus ⁊ magnꝰ. ⁊ ē bonꝰ de bonitate/⁊ ma gnus ex magnitudie. Et q̄ pductꝰ ē de to ta bonitate ⁊ de tota magnitudine: rema net cum pfe vna eadē bonitas ⁊ vna ea dē magnitudo. ⁊ idem est de eternitate ⁊ alijs. Cū diuīa suba tāgit ꝑ hoīes bonos: qui faciunt bona opera ppter amorē do mini nostri: diuina bonitas tāgit subam. que siquidē suba q̄ est deꝰ: respondet ꝑ suā bonitatem bonitati create influendo gra tiā bonitatis. Et hoc idē cū tāgit ꝑ ma gnitudinē: iquātū hoīes magna bona fa ciūt ⁊ plura ppter dominū nostrū: magni tudo diuinā subam tāgit: ⁊ suba rsidet in fluēdo hoībus suis seruitoribꝰ magna bo na ⁊ plura. Et idē de eternitate ⁊ ceteris. Et cū hoīes mali tāgūt subaꝫ faciēdo ma li: iustitia tāgit subam q̄ tāgit hoīes ma los cū vindicta faciendo illis malū pene. Et sl mala sunt magna: iustᵃ penas mul tiplicat Et in hoc passu cognoscitur: quo modo deꝰ rsidet iustis ⁊ pctōribꝰ. sm ꝙ ē tactū ꝑ rōnes supiores ⁊ inferiores. ¶ Di uina suba insensibilis ē: qm̄ nō est de rebꝰ co: palibꝰ: ⁊ ē i imagīabilis. qm̄ non hꝫ fi guraꝫ circularē q̄drāgularē neq; triāgu larē/nec hꝫ aliquā ꝓditionē: ꝑ quā sentiri possit subaliter nec accidētalr. cum ita sit: ꝙ ipsa sit infinita ⁊ eterna. nec etiā suba est cōpositā de ptibꝰ nec de aliqua alia re. Qm̄ ens eternū ⁊ ifinitū/⁊ qđ nō hꝫ in se aliqđ accidēs cōpositū eē nō pōt/⁊ maxi me cū sit pura simplicitas ⁊ in puro sim plificare ꝓducēte vna simplici persona q̄ est pater: de tota sua simplicitate alīā pso nā: q̄ est filiꝰ. ⁊ hoc idē de sctō spū. Idcir co nulla suba q̄ sit simplex/⁊ in q̄ sit simpli ficare cū eternare ⁊ infinire: cōpositā esse potest: cum ita sit: ꝙ simplicitas ⁊ com positio contrarientur.

¶ De psonis diuinis arboris diuīalis.

RAche arboris diuīalis ꝑso nales sunt ꝓprietates: vꝫ pfi nitas/ filiatio/⁊ passiua spi ratio. ⁊ sunt in suba sm nām dignitatū: ⁊ suba ēī ipsis su stētata: sm ꝙ eēntia in suis eēntialibꝰ cō creti sustētat. Et ex istis bꝛachis: vt ita lo quar: tractare ꝓponimꝰ in hūc modū: vꝫ in applicādo dignitates cuilibet proꝑie tati ꝑsonali sm suas ꝓditiōes ⁊ naturā cu iusq; ꝑsone: ⁊ etiā ostendere nūerū trinalez ꝑsonaꝝ. Et hoc facimꝰ ad bñ declarāduꝫ hāc arborē. q̄uis satis sufficiēter sumꝰ lo cuti de trinitate in arboꝛe apostolicali.

¶ De paternitate diuinali.

DEus ē bonꝰ: ⁊ ī hō ꝙ sua bōitas est ei rō ꝙ faciat bonū: appella mus bonū facere bonū ꝓduce re|hꝫ se deꝰ ad faciēdū bonū. Et q̄ sua ma gnitudo ē ei rō: ꝙ faciat magnū: appella mus magnū facere ꝓducere magnuꝫ. Et hāc locutionē tenemus in toto hō ꝓcessu. Deꝰ q̄ ē magnꝰ: se hꝫ ad ꝓducēdū magᵐ. ⁊ ita rsidet suba eq̄liter duabꝰ rōnibꝰ ī p ducēdo magᵐ boᵐ. Illū magnū bonū ex alio ꝓducere nō ꝑt. sed de seipso. qm̄ sua magniᵒ q̄ ē ifinita: tota se hꝫ ad essenduꝫ. rō: ꝙ magnꝰ ifinitꝰ sit ꝓductꝰ. ⁊ hō idē de bōitate. Et q̄ nulla alia suba ē ifinita: sed suba q̄ ē deꝰ: opꝫ ꝙ deꝰ ꝓducat de seipso magnū bonū ifinitū. ⁊ idē de eternitate. q̄ ē rō eterno: ꝙ ꝓducat eternū bonū. Et q̄ alia eternitas nō ē. sꝫ tm̄mō eternitas dei: oꝫ ꝙ suba se hēat vt suppositū eternās qđ de seipo bonū eternū ꝓducat. Et hō idē de ptāte: q̄ ē rō potēti: ꝙ bonū possitū ꝓ ducat. Et idē de sapīa: q̄ est rō sapiēti: ꝙ bonū scitū ꝓducat. Et voluntas amoroso siue amāti ꝙ ꝓducat boᵐ amatū. Et ꝛtᵒ ꝛtuoso: ꝙ ꝓducat bonū ꝛtuosuꝫ. Et veri tas vero: ꝙ verū boᵐ ꝓducat. Et gl'ia glio so: ꝙ gl'iosuꝫ bonū ꝓducat. et dilectio di lectionāti: ꝙ dilectū boᵐ ꝓducat. et ꝓcor

dãtia ꝓcordãti: q̃ ꝓducat bonũ ꝓcordatum. Et principiũ principianti: q̃ ꝓducat principiatũ bonus. Et mediũ mediãti: q̃ bonũ mediatũ ꝓducat. Et finis ꝓficienti: q̃ bonũ ꝓfectũ ꝓducat. Et eq̃litas eq̃lificãti: q̃ bonũ eq̃lificatũ ꝓducat. Sicut oẽs rõnes se hñt ad deũ fm cor natural̃ et cõe suppositũ fm suã natural̃: rñdet illis rõnib⁹ in ꝓducendo bonũ. rñdẽt oẽs rõnes ad ꝓducẽdus bonũ. Et idẽ de ꝓductiõe magni et de ꝓductiõe eterni. Et sic de oĩbus rõnib⁹: q̃ rñdent cuilibet singulariter et cõiter/et cõmune suppositũ siue quod est deus. et qđ se hz ad respõsionem. vt pater. qñ de se hz ꝓducere ꝓductũ fm q̃ oẽs rõnes. reqrunt. Et in hoc passu cognoscit mod⁹ fm quẽ dignitates sunt rõnes: ex quib⁹ est ꝓprietas paternalis: que est producẽs rñdens complẽs et obediens rõnibus. existente: vt ita loquar: paternitate cõi sub ipsis. fm q̃ requirũt in ꝓductione. Et opz q̃ sit pater: qz de seipõ habet rñdere oĩbus rationibus. qñ ex alio subiecto non posset sufficere: fm q̃ rõnes reqrunt. Et quia inter ꝓducentẽ et ꝓductũ q̃ sunt in summitate rõnũ: opz eẽ maiorẽ victiã et participationẽ concordantiã naturã et amantiã: opz q̃ sit p̃ gñationẽ. qñ alia ꝓductio q̃ non esset p̃ gñationem: sufficere non posset responsionibus rationũ. Est ergo ꝓbata pr̃nitas p̃ quã intelligim⁹ primã branchã hui⁹ arboris.

¶ Deus est bon⁹: et sua bonitas est ei ratio: q̃ faciat bonũ. et si de⁹ rationi nõ rñderet: ratio eẽt ociosa/et ipe esset ociosus. et virtus rñsioni deficeret. et magnitudo bonitati. et finis veritas et glia ptãs sapiẽtia et voluntas deficerẽt bonitati et cõmuni supposito. et si rñsionẽ faceret tantũmodo in subo creato et nõ ĩ icreato: rñsionẽ facit extra et nõ ĩtra/et deficerẽt infinitas et eternitas rõnib⁹/et ecõuerso. qđ esset malũ et ꝰ bõitatẽ et ꝰ oẽs rõnes. qđ ẽ ipossi⁹. Est g rñsio ĩtra subaz icreatã. et ẽ p̃ ꝓductionez ꝓducẽtis et ꝓducti. ¶ In suba milij q̃ est in multũ pua q̃titate magnitudis bonitatis: ẽ bonitas rõ nãli agẽti: q̃ bonũ ꝓducat ex illa suba. et magni⁹ sit ẽ rõ agẽti nãli: q̃ ex illa suba magnũ bonum producat. Et si suba sit in terra/et conditiones habet: que cõueniunt rñsionibus: sequitur ꝓductio et rñsio/et facit multiplicationẽ: que bona est et magna: inquãtũ ex grano milij est arbor ꝓducta. q̃ conditiones habet: quas dixim⁹ de arbore vegetabili. Unde cũ magis ꝓprium sit deo magnũ bonũ ꝓducere: qz ipe maius bonũ est: q̃ ꝓducere minus bonũ: et milio est magis ꝓprium min⁹ bonũ ꝓducere q̃ mai⁹: qz in ipo est parũ bonũ. verũtamẽ mai⁹ bonũ producit q̃ illud est: inquãtũ arboreũ actu producit cũ plurib⁹ brãchis/ramis/foliis/floribus/et fructu. q̃ tomagis de⁹: qui est magnus bonus infinite: inquãtũ p̃ filiũ equalẽ ꝓducit sibiip̃i. fm q̃ rõnes requirũt.

¶ De filiatione diuinali.

Hiliatio est scõa brãcha hui⁹ arboris. et est scõa: qz rõnes ante se hñt fm nãm ad ꝓducentẽ q̃ ad ꝓductibilẽ fm ordinẽ ꝓductionis: verũtamẽ nõ dicimus: q̃ in illa anterioritate sit tp̃s neq̃ motus neq̃ maior nobilitas vni⁹ p̃sone q̃ alteri⁹. et hec ꝓprietas filialis est ita sub rõnibus p̃ modũ passionis: sicut ꝓprietas paternalis per modũ actionis. vz bonitas est rõ bono: q̃ ꝓducat bonũ. et sic rõ se hz dupl̃r cõi supposito. qñvnomodo se hz ad illud p̃ actionẽ/et p̃ aliũ modũ p̃ passionẽ: vt ita loquar. Idcirco cõe suppositum dupl̃r rñdet ratione bonitatis. qñ p̃ vnũ modũ se hz vt agẽs/et p̃ aliũ vt patiẽs. et inquãtũ se habet vt agens: se habet vt bonificans. et inquantũ se habet vt patiẽs: se habet vt bonificabilis. Et qz magnitudo est ĩ illa ratione: facit q̃ bonificãs sit magnus. et facit bonificabilẽ esse magnũ. Idcirco bonificãs qz tãgit̃ p̃ magnitudinẽ: ꝓducit de seipõ et de sua bonitate bonificatũ. qñ si de seipõ ipm nõ ꝓduceret: bonificatus nõ eẽt magnus/nec ipe subm haberet: in quo magnã haberet actionem. Et in hac ꝓductione eternitas est ratio: inquantũ durare facit bonificantem et bonificabilẽ. similiter et in hoc est distinctio ratio: vt bonificans eternaliter sit distinctus a bonificabili/et bonificabilis ab ipso intãtũ q̃ vnus non sit alius. et hoc eternaliter. vt eternitas faciat durare distinctionem. Etiã potestas est ratio q̃ bonificãs

possit esse distinctus a bonificabili/ꝛ bonificabilis a bonificãte:ꝛ ꝙ bõificãs eternaliter ꝓducere possit bonificabilẽ bonificatũ.ꝛ ad hoc ꝯcurrit sapia voluntas ꝛẽ. Sm hoc ꝙ dictũ est de magnitᵉ eternitate ptãte. Idcirco filiatio est ꝓprietas psonalis ꝙ oẽs rões:q̃ ita se hñt ad illã passiue sicut ad ꝓprietatẽ paternalẽ actiue. Et in hõ passu cognoscit: ꝙ q̃libet dignitas sm vnũ modũ ẽ rõ ꝙ actiõez/ꝛ ꝙ aliũ ẽ rõ ꝙ passionẽ. Verũtñ nõ dicim⁹:ꝙ rões se hñt ad passiõez mãli. cũ ita sit:ꝙ ipe sint sole simplices/ꝛ nõ plres. sed vna ẽ alia in nũero. Sm ꝙ i ꝓcessu dignitatũ dictũ est. Et sicut bonitas ẽ vna rõ duplex inquãtũ duplr se hz ad suppositũ: vt dictũ est. ita vna eadẽ forma se hz duplr ad cõe suppositũ: vt sit formãs ꝛ formabile. sic lumẽ de lumine ꝛ de⁹ de deo. existẽte duplicitate forme i psonis sustentata/ꝛ vnitate forme in cõi supposito. idcirco forma ẽ de forma ꝛ nõ de mã nec de passiõe mãli. ¶ Filius est bonificat⁹ ꝛ bonificabilis. bonificat⁹ est: vt nõ remaneat i potẽtia/ꝛ ꝙ sit i puro actu cõplet⁹/ꝛ remanet bonificabilis: vt dignitates sint rões in eternitate eternaliter ꝓducẽtiꝛ ꝓductibili. vz pr̃iꝛ filio. Et pr̃ cuius filiꝰ sit ꝓductibilis: nõ addit aliqd filio postq̃ filiꝰ eternaliter ẽ ꝓductꝰ ꝛ de eternitate ꝛ infinitate ꝛ de oibꝰ aliis formis ꝓductꝰ. Nec pr̃ addit i seipo aliquã rẽ: qm in suba infinitaꝛ eterna non cadit additio/nec scindit nec diminuit nec diuidit aliquã rẽ de seipo. Iz de seipo ꝓducat filium. Et has tales cõditiões patris ꝛ filij requirũt rões quelibet ab alia ꝛ a natura eẽntie:q̃ est cõis substãtia. que rñdet illi requisitiõi:fz ꝙ ꝙ rões est tacta. Et i hoc passu cognoscit modꝰ:fz quẽ in diuinis rõnibꝰ ociositas esse non potest.

¶ De spirabili proprietate diuinali.

IN creatiõe est creare de creante ꝛ creabili. de creante formaliter/ꝛ creabili materialiter. Formaliter de creante: inquãtum ꝓducit creaturam de nihilo. materialiter: inquãtum ꝓducit creare de creabili. Tamen creatura creare nõ ꝓducit: qm esset creãs. Iz est potẽtia passiua: de q̃ ꝓduci põt creare/exñte potentia subiecta ipsi creare in illo tempore: quo ꝓducitur ꝙ creatẽ. Et hñc ordinẽ hñt alique creature in operãdo artificialiter. sicut i arbore rõnali: in qua agẽs artificialis ꝓducit opari de opabili. sicut faber qui inquãtũ clauũ ex ferro ꝓducit: opari ex opabili ꝓducit: qõ ꝺdẽ opari nõ est de cẽntia operãtis: sed i creaturis sm cursum nãlẽ nõ est ita. sicut i plãta in qua gñare est de essentia gñantis ꝛ gñabilis/gñante ꝓducẽte de seipo ꝛ gñabili gñarẽ tlic: cli gñat pomũ aut equꝰ. ꝛ sic de ceteris subijs ꝓductis nãlr. Et iste ordo ẽ specialiũ: in quo repñtat ordo nãlis suptor. de quo dictũ est i pria bracha ꝛ scda huiꝰ arboris. Idcirco sm hoc: qõ dictũ est: in isto ꝓcessu inqrere volumꝰ nãm ꝛ modũ tertie brãche sm hunc modũ. ¶ Diuina bonitas est rõ bono:q̃ est deus: triplr: ꝙ agat bonũ. vz ꝙ ꝓducat bonũ. primo inquãtũ est ei rõ: ꝙ sit agẽs. ꝛ ꝙ hunc modũ agẽs est pr̃. scdo inquãtũ est rõ pr̃i: ꝙ bonificabilẽ ꝓducat: q̃ est filiꝰ. tertio inquãtũ est rõ pr̃i ꝛ filio: ꝙ bonificare ꝓducãt. qõ est sctus spus. Verũtamẽ nõ dicimus bonificare: qõ est pr̃ ꝛ filiꝰ i gñare. sed bonificare qõ est sctus spus. Et ex hac materia largiꝰ loquemur i ramis huiꝰ arboris. Habet se ꝑ bonitas triplr bono: q̃ rñdet rõni triplr: intãtũ ꝙ i hac rñsione ẽ nũerus singularis ꝛ nũerꝰ dualis ꝛ nũerꝰ ternalis. Singularis: inquãtũ vnꝰ ẽ pr̃. aliꝰ est filiꝰ. aliꝰ ẽ spũssctus. Dualis: inquãtũ vnꝰ ẽ pr̃. ꝛ aliꝰ ẽ filiꝰ. ꝛ pr̃ ꝛ filiꝰ sunt vnũ bonificare amborꝝ: sicut vnũ ẽ gñare amborꝝ. Ternalis: inquãtũ pr̃ se hz ad filiũ: ꝛ filiꝰ ad pr̃em sub rõne bonificãdi equaliter. qz bonitas est ambobꝰ equalis rõ. ꝛ qz filiꝰ non bonificat pr̃em: hñt se equalr pr̃ ꝛ filiꝰ ad aliud bonificare: qõ est spirare in quo respõdẽt bonitati spirãdo spm̃ sctm̃: q̃ est tertia ꝑsona. vt dictũ est. ꝛ etiã meliꝰ declarare volumꝰ sm hñc modũ ꝙ est tertia ꝑsona. ¶ Faber qñ facit clauũ: ante martellũ mouet ꝙ clauum. Idcirco priꝰ se hz ad opari: ꝙ ꝙ clauꝰ sit opatus. sequit ꝑ ꝙ operari instr̃m sit operãtis ꝛ opabilis. Sed i ꝑsonis diuinis nõ est ita. qm̃ si pr̃ se haberet ante ad spirandũ siue ad spirare ꝙ ad filiũ: spirare esset instrumentũ. sicut operari instrumẽtũ est in fa-

bricatiõe ⁊ eẽt bõificare ipſi⁹ ſpirare iſtꝛ ⁊ nõ eẽt de eẽntia filij.ſicut operari fabri: qđ nõ eſt de eẽn⁹ claui.hꝫ ſe ꝯ pꝛ ad filiũ/⁊ filius ad pꝛem.⁊ ſm iſtũ reſpectũ amboꝝ: et equalẽ reſpectũ ſub rõe bonitatis ſe habent ambo ad ſpirãdũ in ſpirãdo ſpiritũ ſcm̃:q̃ eſt tertia ꝓſona:inquãtũ ẽ ꝓꝛia antecedẽtis:qui eſt reſpect⁹ patris et filij/ et equaliter in rñſione bonitati ſub rõne bonificare ſiue bõificãdi. Et in hoc paſſu ꝑt itelligi error i q̃ ſunt greci:q̃ nõ credũt:ꝙ ſctũs ſp̃s exeat a filio: ſꝫ ex pꝛe tantũmõ. ¶ Scõm exẽplũ qđ dedim⁹ de bonitate in inq̃rendo tertiã ꝓſonã:põt dici de magnitudine eternitate ptãte ⁊ ceteris . qm̃ oñes dignitates ſunt rõnes cõi enti tripliciter.ſicut magnitudo:q̃ ẽ rõ in magnificãte ⁊ in magnificabili ⁊ in magnificare.⁊ hꝫ idem ꝙ magnificãtẽ ⁊ ꝙ magnificabilẽ ⁊ ꝙ magnificare.⁊ hoc idẽ de magnificante magnificabili ⁊ magnificare/⁊ ad magnificãtẽ magnificabilẽ ⁊ ad magnificare.⁊ etiã cũ nã ⁊ mõ magnificatiõis.Et idẽ de eternitate ⁊ ceteris dignitatibus. Idcirco oẽs dignitates ſunt ſub vna paſſiua ſpiratione q̃ eſt ꝓꝛietas ꝓſonalis ⁊ conſtituta de rñſione quã facit cõe ens dignitatib⁹ fꝫ actiuã ſpirationẽ:ꝓpter quã dignitates req̃runt paſſiuã ſpirationẽ. vt actus coꝛ eſſe poſſint inter patrẽ ⁊ filium ⁊ ſpm̃ ſcm̃. inter quẽ.ſ.pꝛem ⁊ filiũ eẽ nõ poſſent.cũ ita ſit:ꝙ filius patrẽ nõ bonificat/nec ip̃m magnificat.qꝛ ipſe totus bonificatus eſt ⁊ magnificat⁹ ꝙ pꝛem.ſed inquãtũ pꝛ ⁊ filius bonitati rñdent in bonificando/⁊ magnitudini in magnificãdo: hꝫ ſe ad bonificare ⁊ ad magnificare in bonificando ⁊ magnificando ſanctum ſpiritum.et ĩ hoc paſſu beata dei trinitas valde clare ſignificatur.

¶ De numero ternali diuinali.

IN bonitate nõ põt eſſe magnitudo ſine eẽntialib⁹ ꝓcretis: in q̃b⁹ ſit ſuſtẽtata/⁊ ꝙ cum ip̃is vna natura remaneat ⁊ vna eẽntia. Que quidẽ ſunt bonificãs bonificabilis et bonificare.⁊ ꝙ vn⁹ ex iſtis de bonitate aliũ ꝓducat/⁊ ambo tertiũ.qm̃ ſine iſtis nõ haberet ſubiectũ:in q̃ eſſet ſuſtẽtata/ nec poſſet eſſe i puro actu.qm̃ bonificare habere nõ poſſet/nec poſſet eſſe. ꝙ ſi eſſet: oporteret ꝙ eẽt i potẽtia in alia ſuba ſuſtẽtata/⁊ ꝙ bonificãs bonificabilis ⁊ bonificare non eſſent de ſua eẽn⁹. ⁊ ſic eẽt parua ꝑ magnitudinẽ.qđ ei eſſet malũ: qđ eſt ſua ꝑria.et eẽt in priuatione puri actus ꝑ eternitatẽ. et non hẽret in ſe ptãtẽ eẽntialẽ/⁊ deficeret ptãs q̃ in ipſa ſcibilis nõ eẽt nec amabilis.Et hoc idẽ de ☧tute ☧titate ⁊ gloria ⁊c. q̃ bonitati deficerẽt/⁊ ip̃a oĩb⁹ deficeret.qm̃ poſt ꝙ eẽt in defectu/ nõ poſſet oĩbus dare ꝓplemẽtũ. Et hmõi bonitas in deo nõ eſt. Eſt ꝯ ſua bonitas pur⁹ act⁹ et hꝫ eẽntialia cõcreta q̃ ſunt tria.vꝫ bonificans bonificabilis ⁊ bonificare.Et cũ oĩbus iſtis tribus eſt rõ magna eterna potens ſcibilis ⁊ amabilis ⁊c.Sũt ꝯ tres ꝓſone ſub rõe bonitatis. ⁊ ſm ꝙ ia dictum eſt ⁊ ꝓbatũ inq̃rendo ꝓpꝛietatẽ paternalẽ ⁊ filialẽ ⁊ ꝓpꝛietatẽ ſpirabilem.Et ſicut oꝫ ꝙ ſint tres ꝓſone ⁊ nõ minus roe bonitatis:ita oꝫ ꝙ ſint tres ⁊ nõ min⁹ rõe magnitudinis:q̃ eſt magna.qꝛ i ſe hꝫ eẽntialia ꝓcreta. vꝫ magnificãtẽ magnificabilẽ et magnificare.ſine q̃bus nõ poſſet eẽ magna.⁊ hꝫ idẽ de eternitate: q̃ nõ poſſet eſſe magna ſine eẽntiali eternificãte eternificabili ⁊ eternificare.⁊ ſic de magnitudine aliarũ dignitatũ. ¶ Qui in bonitate adderet quartũ aut q̃ntũ aut plura ſuppoſita:q̃ eſſent ſimpl̃r de ſua eẽntia:ſicut ſunt tria.de quib⁹ dictũ eſt.eẽt parua ⁊ nõ magna. qm̃ ſi hꝫ haberet duos bonificantes.vꝫ duos pꝛes:deficeret magnitudo cuiꝫ ĩ fine.qm̃ maioꝛ eſt vn⁹ pꝛ in fine bonitatis q̃ duo patres:ſi vnus ſufficiat toti fini bonitatis ſub rõe ꝓpꝛietatis pꝛnalis. Qm̃ ſi foꝛẽt duo pꝛes: foꝛẽt diſtincti ⁊ toti fini bonitatis vna ꝓpꝛietas pꝛnalis. vꝫ vn⁹ pꝛ ſufficere nõ poſſet: imo idigeret hꝛe duos aut pl̃es.ſicut toti ſpẽi hũane:cui nõ ſufficit vn⁹ martin⁹.eẽt ꝯ bonitas defectiua ſi hẽret in ſe duas pꝛnitates . vꝫ duos pꝛes. ⁊ ſic nõ eẽt magna. Et ſi nõ eẽt magna oꝫ ꝙ eẽt parua: cũ ita ſit ꝙ ꝑtas ⁊ magni⁹ ſint ꝑria.Et idẽ de duab⁹ filiationibus ⁊ duabus ſpirationib⁹. Nõ ſunt ꝯ pl̃es tribus ꝓpꝛietatib⁹ ꝓſonalib⁹ in dina bonitate.Et idẽ de diuĩa magnit⁹ eternitate et alijs. ¶ In bonitate diuĩa extranea ꝓpe-

tas esse non pōt: q̄ non sit bonificās bonificabilis nec bonificare. qm̄ bonitas ē plena oībus trib⁹/ꝛ fm̄ suā nām plēs ꝓprietates nō req̄rit/nec plena p̄t eē sine ipsis. vt dictū est. sicut corpus: cui sufficit lōgū amplū ꝛ ꝓfundū: ex q̄b⁹ fit rotundū q̄drāgulū ꝛ triangulū. q̄ sic̄ dē corp⁹ plīb⁹ mēsuris nō idiget / nec poterit esse sine trib⁹ mensuris. Esset ꝫ supfluitas: si diuīa bonitas indigeret hr̄e extraneā ꝓprietatez: q̄ nō eēt bōtificās bōtificabilis ꝛ bonificare. Nō est ꝫ q̄rta psona nec plēs trib⁹ in bonitate diuinali. Et idē de diuīa magnitudine eternitate ꝛ alijs. ¶ Bonificās bonificabilis ꝛ bonificare sunt diuīa bonitas/ꝛ bonitas est oēs tres ita: q̄ vna ē eēntia nā ꝛ nūerus. Idcirco nō sequtur tertiꝰ nūerus. sicut fit in hoīe aut in alia substātia creata. qm̄ i h̄ q̄ aīa ꝛ corp⁹ nō sunt de vna eēntia nec nā: trāsit hō in tertio nūero: qui est totū. ꝛ aīa ꝛ corp⁹ sunt sue partes. Et q̄ pars nō ē totū/nec totū ē pars/ est vn⁹ nūerus i toto ꝛ ali⁹ in parte. ꝛ multiplicat: fm̄ q̄ partes sunt plēs. Sz h̄ nō est in bonitate diuīa. cum ita sit: q̄ bonificans sit tota bonitas / et tota bonitas sit bonificās/ꝛ bonificabilis sit de toto bonificante/ꝛ de tota bonitate/ ꝛ bōificare de tota bonitate/ ꝛ de toto bonificātē ꝛ bonificabili/ꝛ bonitas sit oēs tres / ꝛ oēs tres sint bonitas: idcirco nō sunt ꝑtes bonitatis. q̄n̄ q̄lz est tota bonitas. ꝛ bonitas est q̄lz. non opz ergo dicere: q̄ bonitas sit in quarto nūero. q̄n̄ exire non pōt de nūero oīm triū: post̄q̄ illi tres nō sunt sue ꝑtes/ ꝛ q̄lz est tota bōitas: ꝛ idē de magnitudie eternitate ꝛc̄. ¶ Quia bonitas magnitudo ꝛ cetere diuīe dignitates sunt vnū idē nūero: vt iā dictū est in radicib⁹ hui⁹ arboris. nō est i diuīa eēntia vn⁹ bonificās/ ꝛ alius magnificās /nec ali⁹ eternificans. īmo sunt vna eadem ꝓpetas paternalis: q̄ nō multiplicat in plīb⁹ paternitatibus. q̄uis rōnes sint plēs. plēs sunt ꝑ modum ꝓductiōis: q̄ est ꝑ gnare ꝛ spirare inter q̄s est distinctio: vt dictū ē. nō sunt plēs: iquā nuz vna ē alia. idcirco nō fit multiplicatio inter pfem ꝛ pfem. cū nō sit nisi vn⁹ pr̄: q̄ est bonificās ꝛ magnificās eternificās ꝛc̄. Et bonificans rōne bonitatis/ ꝛ magnificans rōne magnitudinis/ ꝛ eternificans rōne eternitatis ꝛc̄. ꝛ idē intelligit̄ de bonificabilitate magnificabilitate eternificabilitate ꝛc̄. ꝛ de bōtificare magnificare ꝛc̄.

¶ De generatiōe ꝛ spiratione.

Generatio et spiratio sunt rami hui⁹ arboris. q̄n̄ p̄z ramos arboris rōnalis ꝛ angelicalis significātur isti rami in q̄b⁹ tenere ꝓponim⁹ modum q̄ē tenuim⁹ in branchis. ita vz q̄ sicut posuimus subiacētiam ꝛ subintroitū actuū dignitatū sub branchis: ita ꝓponimus submittere illos eosdē actus sub generare ꝛ spirare ꝛ intelligere ꝛ amare. vz sub generare per intelligere/ꝛ sub spirare per amare siue per amorem.

¶ De generatione.

Diuina sapientia req̄rit suā fecunditatē ꝛ fontalitatē a sapiēte: qui est de⁹: ꝛ tangit ip̄m triplicit̄er: fm̄ q̄ est ratio intellectiua intelligibili ꝛ intelligere. Et sapiēs q̄ tact⁹ est p̄ rōnem: rn̄det vt intelligēs intelligibilis ꝛ intelligere. ꝛ tūc seip̄m intelligit. Et q̄z intelligit seip̄m est intelligēs. ꝛ q̄z se intelligit: est intelligibilis. q̄n̄ sī ītelligibilis nō esset: nō posset se intelligere. Intelligit ergo seipsum/ꝛ h̄z in se intelligere. sine quo non posset eē intellect⁹ nec intelligēs nec intelligibilis. Facit ꝫ rn̄sionem sapie fm̄ suā ꝓprietatē ꝛ nām illi⁹ . ꝛ rn̄dētis tacti ꝑ illā. ¶ Rn̄sioni quā sapiens facit rōni sapiētie oēs dignitates equal'r concurrūt cum suis actibus: q̄ requirūt in illo tactu suā fecūditatē fontalitatē ꝛ naturā. sicut bonitas: que req̄rit: q̄ illud intelligere sit bonū: vt in illo sit bonificare/ꝛ magni⁹ requirit q̄ sit magnū: vt in illo sit magnificare/et eternitas req̄rit q̄ sit eternū: vt in illo sit eternare. ꝛ sic de ceteris actibus. ꝛ q̄z intelligere ꝛ bonificare sunt in respōsione bonificans ꝛ bonificabilis. ex quibus est bonificare. ꝛ q̄z in respōsiōe est magnificare: sunt in illa magnificans et magnificabilis. ex q̄bus est magnificare. Et q̄z in respōsione est eternare: sunt i illa eternans et eternabilis. ex q̄b⁹ ē eternare ꝛc̄.

¶ Sunt in intelligere bonificās bōificabilis ꝛ bonificare. Bonificās ē intelligēs ꝛ nō bonificat seip̄m. q̄n̄ iā bon⁹ est. verū

tamen intelligens qui est bonificās:itelligit seipsum.Et in hoc puncto adest distinctio.ꝛ incipit esse gñatio ꝛ productio. verūtamen non dicim⁹:ꝙ principiet in tpe/ssu in natura distictiōis ꝛ rōnis. intātū ꝙ bonificans et intelligens sunt vna ꝓpietas gñatiua bonificatiua et intellectiua. Et distinctio est:inquātū intellectiu⁹ per bonificatiuā ꝓprietatem nō bonificat seipm.sed intelligit seipsuz. Et inquātū hz remanere vnū suppositū cū bonificatiuo: bonificatiuus seipz bonificat in alio.ꝛ sic concipit verbū: qđ est filiu⁹.et remanet fecunditas bonitatꝭ et fecunditas sapiētie. et sunt bonificare ꝛ intelligere in ramo: quē appellam⁹ gñatio aut generationez. ¶ Deus intelligit seipm cum magnitudine.sed non magnificat seipsuz.qm̄ tā magnus est.ꝛvt magnificare sit ita magnum sicut intelligere: trāsit magnificare i aliō per intelligere.ꝛ vt sit equale ipi intellige re.Et in hoc puncto adest distinctio:vt sit magnificare ita magnū sicut intellgere. Et ad esse distinctiōis ꝛ equalitatꝭ est gñatio et ꝓductio/ꝛ equales remanent in fecūditate ꝛ fontalitate due rōnes. vz sapiētia ꝛ magnitudo: que hñt suos actus i generatione. ¶ Deus intelligit seipm cum eternitate.nō tñ eternificat seipm.qm̄ tā est etern⁹.Et qz itelligit seipm:assiunt distinctio eqlitas ꝛ ꝯcordātia. intātū ꝙ intelligēdo seipm:in aliū seipm eternificat ꝛ remanet etn⁹ ꝛ intellect⁹.ꝛ alⁱ⁹ dist̄ct⁹ ab intelligēte.ꝛ est intelligibilis. ꝛ h̄ facit distictio.ꝛ etiā eqlitas vt eternare ꝛ itelligere sint eqlia i fecūditate ꝛ fontalitate ꝛ nā. ꝛ hoc idē facit ꝯcordātia.per quā ꝯcordata sunt in distictiōe et eqlitate ꝓductionē ꝛ gñationē: quā eē oz ꝓ eternificationē. vt fecūditas eternitatis eqlis sit fecunditati sapīe/ꝛ ꝙ facere possit existere et durare sub certa proprietate et determinata intelligentē ꝛ eternātē.ꝛ sub alia certa ꝓprietate et determinata/ eternificabilez ꝛ intelligibilē.et sic sunt eternare et intelligere sub generare/illo generare existente per eternare ꝛ intelligere. ¶ Deus intelligit seipsum cum potestate . qm̄ sine ptāte se intelligere nō posset. Et qz de⁹ seipz nō possificat:qm̄ tā est potēs:inquātū potest esse intelligēs trāsit ad possificādū aliud et etiā intelligēdū.vt i illo trāsitu sit eqlitas fontalitatis amboꝝ rōnum. Et sic adest distinctio ꝛ etiā equalitas.ꝛ incipit distinctio alietatis:inquātū intelligēs intelligit aliū itelligēdo seipm. Et oz ꝙ intelligat de necessitate aliū vt possificans q̄ nō potest seipsum possificare:aliū possificare possit.ꝛ sic sunt possificare ꝛ itelligere equaliter sub gñare. ¶ Deus intelligit seipm cū ☧tute:sed non virtuificat seipz: qm̄ tā itelligēs ☧tuosus est.Et qz oportet ꝙ virtuificare equale sit intelligere: adest distinctio/ꝛ trāsire facit virtuncare i obiectū ☧tuificabile gñabile ad quod trāsit scire.vt sit obiectū scitū intātū ꝙ sapiētiā ꝛ intelligere sicut ꝙ virtutē ꝛ virtuificare. ꝛ sic virtuificare ꝛ intelligere equaliꝛ sunt sub gñare.ꝛ gñare equaliter ex amboꝝ. ¶ De⁹ intelligit seipm cū veritate:verūtm seipsum non ☧ificat.qm̄ ver⁹ est.Et qz opz ꝙ verificare equale sit itelligere. ꝛ intelligēs seipm verificare non p̄t:trāsit ad verificabilē vt in ipso sit verificās.idcirco opz ꝙ trāseat ad intelligibilē distinctum cū distinctione:q̄ iuuat.ꝛ sic sunt vnū idez intelligibile ꝛ verificabile/ꝛ remanet vna potentia obiectiua:q̄ est intellectiua verificatiua ꝛ distinctiua/ꝛ sequit verificare intelligere ꝛ distinctionare:que equaliter sunt sub gñare ꝛ ꝓducere.sine quo verificās non posset eqlitatē ☧ificare ipi itelligere:sī non trāsiret ad ☧ificabilitatē intelligibilitatē ꝛ distictionabilitatē fm naturā obiectādi ꝛ eqlificandi obiectū cum actib⁹ trīū rōnū ꝛ cū eaꝝ actitate. ¶ De⁹ intelligit seipm gloriosum:ꝛ nō gl̄ificat seipsum.qm̄ tā ē gl̄ia:q̄ req̄rit ꝙ gl̄iosus habeat gl̄iari equale itelligere. Idcirco opz ꝙ deus rñdeat rōni gl̄ie.ꝛ est gl̄ians alium:qui est gl̄iabilis.ꝛ sic ē gloriari.qđ est de gloriāte ꝛ gloriabili equale ipi itelligere.qđ opz eē ex intelligēte ꝛ intelligibili.qm̄ equale eē non posset ipsi gloriari sī non esset ex amboꝝ. Et in hoc pūcto assiunt distinctio ꝛ equalitas.adest distinctio:vt sit distinctionare inter gloriantē ꝛ gloriatum intelligentez ꝛ intellectum. Adest etiā equalitas:vt gloriari ꝛ itelligere sint eqlia.ꝛ sic sunt gl̄iari ꝛ intelligere

sub gñare. ¶ Deus intelligit seipsum eē deū. est ergo p sapiētiā intelligēs. ⁊ deꝰ intelligibilis est p deitatē. ⁊ nō potest deificare seipm: qm̄ iā deꝰ est. nec suā deitatē in plr̄ibꝰ deitatibꝰ distinctionare pōt. qm̄ diuisibilis eēt i plurib' dijs. Et qm̄ oꝫ q deitas ita sit rationalis: sicut sapiētia: ita requirit a deo deificare: sicut sapiētia a sapiente requirit intelligere. Idcirco adest distinctio cū distictionare. ⁊ trāsit deificare ex deificāte ad deificabilē. ad quē oportet q trāseat intelligere ex intelligēte ad intelligibilem cū distictionare. qđ sit inter ambos: vt deificare ⁊ scire eq̄lia possint esse. ⁊ ita sunt deificare ⁊ scire equaliter sub generare cum distictionare. qđ est actꝰ distinctiōis ita fontaliter sicut intelligere sapiētie/⁊ sicut deificare. qđ est actꝰ deitatis. ¶ Deus itelligit seipsum: ⁊ opꝫ q cōcordantiā intelligat inter intellectū intelligibilem ⁊ intelligere. qm̄ si cōcordātia deficeret: nō haberet cū quo remotus esset a cōtrarietate. sicut p bonitatē cuꝫ q̄ remotus est a malitia/⁊ cū magnitudine a paruitate. ⁊ sic de alijs. opꝫ ergo q ꝯcordātia sit inter intelligētē intelligibilē ⁊ intelligere. ¶ Cōcordantia ibi esse nō pōt sine concordāte concordabili ⁊ cōcordare. est ergo cōcordātia ita fontaliter rō deo p cōcordare sicut sapiētia p intelligere. ¶ Opꝫ ergo distictionē adesse p quā vnꝰ sit ꝯcordās/⁊ alius cōcordabilis. qm̄ sine illa nō posset eē ꝯcordare. Et quia ꝯcordare opꝫ esse equale ipsi intelligere: ita oportet sapiētiam trāsire ad itelligibilē per distinctionē ⁊ distictionare: sicut ꝯcordātia ad ꝯcordabilē. ⁊ sic sunt cōcordare ⁊ itelligere equaliter sub gñare ⁊ ꝓducere. ¶ Deꝰ intelligit seipm: et seipm itelligere nō potest sine itelligēte itelligibili⁊ intelligere. Et si itellectꝰ nō sit principiū itelligibilis: itelligere nō potest eē principiū amboꝝ. et principiū deficit in itelligere. qđ siq̄dem itelligere nō haꝫ: cū q̄ remotū sit a p̄ncipio ignorātie. ⁊ itelligere remotiꝰ ē a malitia p bonitatē/⁊ a paruitate p magnitudinē q̄ ab i&grātia cū principio ipsiꝰ itelligere. ⁊ sic itelligere ꝓpinquū ignorātie p̄t esse: inquātū nō est de nā principij. q̄ ꝓpiquitas est ipossibilis. Est g̃ itelligere principiū eēn tiale ⁊ nāle: cū q̄ intelligere remotū est a principio ignorādi. qđ i diuo itelligere nō pōt principiare postq̄ itelligere ē principiare diuini principiātis⁊ principiabilis. Et q deꝰ est p̄n̄. vt ꝓbatū est. nō principiat seipm: inquātū est principiās. ⁊ q principiare opꝫ esse equale ipi itelligere: opꝫ q̄ principiare trāseat de principiāte ad principiabilē/⁊ remaneat inter ambos. ⁊ hoc nō pōt facere sine iuuamine distictiōis: q̄ sit iter principiū p̄ncipiātē ⁊ principiabilem: quā opꝫ esse inter itelligētem ⁊ itelligibilē. Et ita sunt equaliter intelligere ⁊ principiare sub gñare. quod est ex illis ⁊ in illis ⁊ per illa ⁊ in vno eodē numero cū illis. ¶ Deus intelligit semetipsum. ⁊ sicut sua sapiētia reqrit fm̄ suam fontalitatem intelligētem intelligibilem ⁊ intelligere: ita finis q̄ est cōplementū a deo fontaliter reqrit p ficiētē pfectibilē ⁊ pficere. Deꝰ seipsuꝫ cōplere nō potest: qz iā plenꝰ est: ſꝫ qz opꝫ q̄ rñdeat rōni finis ⁊ fontalitati illiꝰ rñdet vt ꝯplēs et pfectibilis ⁊ pficere siue cōplere. sed hoc facere nō posset sine distictione pficiētis perfectibilis ⁊ perficere ꝯplēte p ducente de seipso perfectibilē. qm̄ de alio subiecto ipsum pficere nō posset. cū ita sit q̄ ratio reqrit perficere infinitū⁊ eternū. Est g̃ in illo ꝯplere distictio: ⁊ vt complere et intelligere sint equalia: est inter intelligentem ⁊ intelligibilem. ⁊ ita opꝫ de necessitate ratione equalitatis quā esse opꝫ: vt itelligēs de seipso distinguat in ꝓdu-

cendo itelligibilē.nō th̄ distinguit seip̄m: inquātū ē intelligēs . ſz distiguit de seipso in ꝓducēdo.Et h̄ oz ita eē. q̄ ꝓplēs seip̄m ꝓplere nō ꝑt.qm̄ tā plen⁹ est per seip̄m.sicut intelligēs:ꝙ ē tam intelligēs ꝙ seip̄m. ſz opz ꝙ de seipso impleat ꝓfectibilē in ꝓducēdo ip̄m de seipo.Sint ꝫ intelligeret cōplere eq̄liter sub gn̄are ⁊ ꝓducere cum distictionare. sine q̄ non seq̄ret finis ip̄i⁹ cōplere neq; itelligere. ⁊ de⁹ se itelligeret ociose ⁊ cū vacuitate vtilitatis ⁊ finis. qđ est impossi⁹ ⁊ ꝫ rationē finis sapie ⁊ magnitudinis bonitatis eternitat̄ ⁊c. ¶ Deus intelligit seip̄m cū eq̄litate itelligentis intelligibilis ⁊ itelligere:sine qua eq̄litate sapia nō posset eē remota ab ineq̄litate intelligētis intelligibilis ⁊ intelligere.sicut per seip̄am ab ignorātia cū intelligēte intelligibili ⁊ intelligere/⁊ a malitia cū bonitate/⁊ a ꝙitate cum magni⁹/⁊ a tpe cum eternitate/⁊ a cōfussione cū dr̄ia / et a ꝓprietate cum ꝓcordantia. ⁊ sic de ceteris. Est ergo eq̄litas inter itelligētē itelligibilē ⁊ intelligere.q̄ est in illis cū distinctiōe: sine qua non posset eē.cū ita sit:ꝙ equalitas nō posset eē sine pluralitate pluriū.Et quia eq̄litas a deo req̄rit fm suā fecunditatē eq̄lificātē eq̄lificabilē ⁊ eq̄lificare: vt ipsa sit ex oībus trib⁹/⁊ oēs tres sint ex illa:rn̄det deus ita fontaliter rōni eq̄litat̄/ sicut rōni sapiētie. q̄ req̄rit intelligētez intelligibilē ⁊ intelligere.Ꝫ dcirco seq̄tur ꝓductio de necessitate ꝙ eq̄lificare ⁊ intelligere equaliter.q̄ eq̄liter sunt sub generare. ¶ Probatū est ⁊ ostēsuz:ꝙ act⁹ q̄ sunt infinitiui ⁊ de rōnib⁹ diuinis: subiacētes sunt ip̄i gn̄are.qđ est supra:inquātū est ex oīb⁹.⁊ ꝙ generāte est ex generāte⁊ gn̄abili.⁊ remanet idē nūero cū ambob⁹.qm̄ in tertiū nūerū nō trāsit.ꝙ si trāsiret totum esset.⁊ eēnt generās ⁊ gn̄abilis ꝓtes. qđ ē impossi⁹. cū ita sit:ꝙ oporteat oēm partē esse finitā/⁊ gn̄are sit de infinito infinitēte generāte ifinibili generato ⁊ generabili. ¶ Demus ergo laudē deo:a q̄ venit oīs sapiētia ⁊ oīne bonū.q:valde clare ramū de darauimus. q̄ est de duab⁹ primis branchis.hoc est generare.qđ est ex generāte⁊ gn̄abili.⁊ in illo sunt ambo:⁊ per illū vn⁹ est in alio.Ꝫ dcirco dixit dn̄s ihesus xp̄s ꝫz deitatem:ꝙ ip̄e erat in patre:⁊ pater erat in ipso.⁊ qui ip̄m videt: videt ⁊ patrē.⁊ q̄ videt patrem:videt ipsum.

¶ De spirare.

Sēcūdus ram⁹ est spirare:sub quo sunt infinitiui dignitatū sub actu amoris. qđ est amare. sicut actus bonitatis:q̄ requirit:ꝙ de amore quē pater hz ad filiū/⁊ quē filius habet ad pr̄ez: exeat tale amare:ꝙ possit eē ita ꝓsona: sicut est in patre ⁊ filio.vt suum bonificare possit eē in ꝓsonali amare.⁊ illi req̄sitioni p̄ ⁊ fili⁹ rn̄det cum distinctiōe ⁊ cū eq̄litate.vt bonitati satisfacere possint.cui satisfaciunt in distinguēdo amare spirādo illum ⁊ cū illi sinet eq̄lificādo.⁊ sic est bonificare sub spirare in amare.Ꝫ dcirco bonitas i illo amare ḋescere potest. ¶ Pater diligit filiū duob⁹ modis. vno mō diligit ip̄m in generādo. alio mō inquātū respōdet amori:quē filius hz ad eū.qm̄ fili⁹ patrem diligit nō in ꝓducēdo ip̄m.sed ipsuz diligit:q: magna est ei⁹ amabilitas. ⁊ pater rn̄det illi amatiuitati filij: quē diligit. q: magna est eius amabilitas.Ꝫ dcirco requirit magnitudo patris ⁊ filij a duabus amatiuitatibus vnū ita magnū magnificare: ꝙ sit personare in amare amborum fm naturā spirandi.Ꝫ dcirco pater ⁊ fili⁹ respōdet magnitudini/in ꝓducēdo spirare.vnde exit spirabilis ꝙ naturaz amare: sub quo est magnificare in distinctionare ⁊ equalificare. ¶ Fili⁹ patrē eternare nō potest.qm̄ ipse filius eternat⁹ est ꝙ patrē. et quia pōt patrem diligere: ipsuz diligit: inquātum pater est amabilis ꝙ eternitatem.q̄ est amabilis in p̄fc/ ⁊ per quam pater est amabilis.nec p̄ aliavice filiū eternare potest.qm̄ ia eternatus est ꝙ eum:inquātū per ipsum generat⁹ est/⁊ de sua eternitate.Ꝫ dcirco eternitas requirit a patre cum amore:ꝙ filiū amet:postꝙ est amat⁹ per filiū.et p̄ eternitati obedit ⁊ amori.⁊ amat filiū.Et ex his duab⁹ amatiuitatib⁹ exit vnū eternū amare.qđ ē spirare.qđ remanet vna amatiuitas:vt remaneat vna spiratiuitas:q̄ ꝓducat vnam spirabilitatē.que est sanctus spirit⁹ spiratus ⁊ spirabilis in eternitate.⁊ de eternitate in eternare.quod est per naturā amare:quod est

sub spirare. ¶ Filius pfem ꝓducere non
pōt: qm nō est de nā possitiuitatis nec pos
sibilitatis q filiꝰ ꝺ est ꝓductꝰ ꝑ patrem:
sm̄ pfem ꝓducat. ꝛ qz potestas se extēde:
re nō pōt nec cōicare filio: q ipe possit ꝓ:
ducere sm̄ patrē: requrit a volūtate filij: q
ipse amet pfem. vt in illo amare possit po
testas hfe psonale possificare/ꝛ ita fonta:
le ꝛ abundosum: sicut est gnare. Idcirco fi
lius rfidet ptāti/et diligit pfem cū psona:
li amare. Et ptās requirit a pfe: q amet
filiū cū psonali amare. ꝛ amat filiū cū per
sonali amare. Et ita sibijnuicē obuiāt am
be amatiuitates psonales in vno psonali
amare spiratoꝛ psonato possificato ꝑ na:
turā amandi. sub ꝙ spirare est actꝰ ptātis
qui est possificare. ¶ Pater filiū ꝓducit
virtuosum. qz ipm cū ℞tute producit ꝛ de
℞tute ꝛ ꝑ ℞tutē ꝛ in ℞tute. Idcirco virtꝰ
requirit a filio: q amet patrez virtuose cū
ita virtuoso amare: sicut est producere. sed
hoc filius facere non posset sine personali
amare. cui pater respōdet cū responsione
virtutis. que nō est illa: q̄ est gnatiōis. Et
oz q illa respōsio sit ita magna sicut illa:
quā facit filius ℞tuti. Est ꝙ rfisio: quā pa:
ter ℞tuti facit rōne amare psonalis rfisio:
nis. idcirco pōt esse personalis actꝰ virtu:
tis in amore: quē hnt pf ꝛ filiꝰ cū iuuami:
ne tamē distinctiōis. rōe cuiꝰ sit ꝓductus/
spiratus/psonatus/amatꝰ/ ꝛ virtuificatꝰ.
sub qua spiratione actū ℞tutis posuimꝰ.
ꝺ cū alijs actibꝰ ꝓstituit cōem spirationē:
q̄ est supra. vt ita loquar. vz supra actꝰ infi
nitiuos ꝑ naturā amandi ꝛ amoris ꝛ per
amorē ꝛ in amore. ¶ Pater filiū produ:
cit cū veritate. idcirco pater est veritas ꝓ
ductiua/ꝛ filius ꝓductibilis. ꝛ veritas cō:
uerti non potest: vz q pater sit veritas ꝓ:
ductibilis/et filius productiua. q si con:
uerterē: secuereē contradictio intātū: q
pater eēt pf et nō pater: ꝛ filius eēt filiꝰ et
nō filiꝰ. qm̄ ꝺlz eēt pf ꝛ filiꝰ insimul. ꝛ qz i
hac ꝙuersiōe ℞itas ℞tificare nō ꝑt hfe: req
rit a filio: q amet pfez cū ita magno amo
re: sicut est sm̄ ℞tificare ꝑ nām gnandi. Et
hoc facit ℞itas. vt possit hfe ita magnum
℞tificare ꝑ actū filij i amādo sicut ꝑ actuz
patris i generādo. Rfidet ergo filiꝰ ℞ita:
ti/et amat patrē cum ita magno verifica:
re amandi: sicut est verificare generandi.
Idcirco veritas requirit a patre: q respō
deat amare filij cum ita magno verificare
amandi sicut est actus filij. Et qz pf ē obe
diens rōni veritatis: respondet filio ꝑ na:
turā amandi et verificandi. ꝛ ex ipsis dua
bus responsionibꝰ que sibijnuicē obuiāt:
ita exit amare ꝛ spirare/ꝛ multomeliꝰ: si:
cut exiret ignis ex duobus magnis lapidi
bus: qui sibijnuicem in aere obuiarēt per
machinas ꝓiectis. ex quibꝰ exit in actu to
tus ignis qui est ī illis in potētia. Et in ꝫ
passu cognoscit natura spirādi ꝛ modus
fin quē ℞tificare cōstituit spirare cū alijs
actibꝰ ꝑ nām amādi. ¶ Pf hz gl'iam in
ꝓducendo filiū de sua gloria. ꝛ inquātuz
ꝓducit de sua gl'ia: est pf. ꝛ inquātū gl'iat
cū filio ꝑ nām amādi: hz pf gl'iaz in amā
do filiū/ꝛ filiꝰ in amādo pfez. qm̄ magna
gl'ia est patri in ꝓducēdo ita nobilē filiū.
ꝛ magna gl'ia est filio in hm̄do ita nobilez
patrez. Idcirco gloria requirit a patre ꝙ
habeat ita magnū gloriari in amare filiū
sicut habet in gnare ipsum: postꝙ filiꝰ ita
magnā hz gl'iaz ī amare pfez: sicut ī ama
re seipm̄. idcirco pf rfidet gl'ie intātū per
nām amādi: sicut ei rfidet ꝑ nām generā:
di: inquātū ex ipsa filiū genervit. Idcir:
co sibi obuiāt ambe rfisiones in gl'ia per
nām amādi. Et ex illa obuiatione ita exit
spirare in gl'ia ꝛ multomelius: sicut ex esit
ex obuiatione vētorū tonitrua in sonū et
fulgur in lucē ꝛ motū. idcirco est ille q̄ exit
ex obuiatione in gloria: spūssanctus. sub
quo est gl'iari ꝑ nām amādi. ¶ Pf gene
rat filiū: vt probatū est in arbore aplicali.
et etiā in hac arbore. ꝛ quia gnat filiū: rfi:
det actui distinctiōis. qui est distinctiona
re pfe filiū a se distinguēte ipsum generā:
do ita: q pater remanet vna ꝓprietas di:
stinctiua/ꝛ filiꝰ alia ꝓpetas distīguibilis.
et qz filiꝰ pfem distictionare nō ꝑt distin:
ctio a filio requrit distictionare ꝑ nāz amā
di. et patrem amat cū psonali amare. cui
amare oz q respōdeat pater per aliū mo:
dū distinctionādi distinctū a gnare. q si
nō: pf nō aliud amaret nisi gnare intātū:
q non amaret generatū: nec amare red:
deret propter amatū. et sic deficeret respō
sioni distinctionandi/ ꝛ personali amare

filij.qs est ipossibile. Diligit ꝫ pf filiꝰ cuz psonali amare in distinctionare ⁊ amare intātū:ꝙ due psonatiuitates/vna vz q̄ est filius/⁊ alia q̄ est pf:sibi⁹mutuo obuiant in distinctionare ⁊ amare. ⁊ amor est subiectū:vnde exit distinctionare ⁊ amare. ita et multomeli⁹: sicut exit in amore angeli amare amātis ⁊ amabilis. Exit ergo spirare ex ambab⁹ amatiuitatib⁹ psonalib⁹ et psonis:q̄ se vnīūt in vna ꝓprietate spiratiua distinctiua amatiua et ꝓductiua. de qua exit vna ꝓprietas spirabilis amabilis distinguibilis ⁊ ꝓductibilis. idcirco distinctio hꝫe potest distictionare ꝙ actuz filij in ita magnū amare: sicut hz ꝙ pfem in actu generādi. ¶ Ipsꝫe filiū generante hz cōcordātiā cū oībus rōnib⁹:que ab eo suos actus requrūt infinitiuos. sicut bonitas:q̄ ab eo requirit bonificare:postꝙ est bon⁹/⁊ magnitudo magnificare:postꝙ ē magn⁹. et sic de ceteris. Rndet ꝫ pf oīb⁹/ et inter alias rndet ꝯcordātie. q̄ requrit cō cordare ⁊ gnare. q̄ sidē ꝯcordātia requrit a filio ꝯcordare ī amare. ⁊ vult:ꝙ ꝯcordare sit ita magnū in suo amare sicut in generare. istud ita magnū ꝯcordare filiꝰ hꝫe nō ꝑt sine psonali amare ꝯcordatiui ꝓductiui ⁊ amatiui. idcirco pfez amat cū tota amatiuitate sua. ⁊ pf rndet filio cum ita magna amatiuitate in ꝯcordare per nām amādi. vt sit tantū cōcordātie obediēs sicut filiꝰ. et ex illo cōcordare exit spirare ꝙ nām amādi. ⁊ sic cōcordātia suum habet cōcordare duobus modis eqlib⁹. vno modo est per generare. alio mō ꝙ spirare. sub quo quidē spirare est ita ꝯcordare ꝙ amare:sicut est sub gnare ꝙ intelligere. ¶ Deus est perfectū ꝑn^{m}. ⁊ pfectū ꝑn^{m} esse non ꝑt sine istis trib⁹ modis. vz ꝙ sit ꝑnciꝑū principiās nō principiatū. qđ principiat de seipso principiatū et principiabilē quidē pricipiat⁹ ⁊ principiabilis sit ꝑnciꝑians aliuꝫ principiatū. in quo pricipiū sit terminatū. ita vz: ꝙ vltra illud non sit alia pricipiabilitas. quare ꝑn^{m} cōe remanet in nūero ternali:fm ꝙ in tertia branch ꝓbatū est. Et qz pf filiū ꝑncipiat/ ⁊ filius patrem non principiat. ⁊ ꝑncipiū a filio requrit ꝑncipiare:filius rndet rōni pricipij et principiat personale amare de necessitate. qz principiū a filio requrit ita magnū pricipiare in amādo sicut a pfe in intelligēdo. Amat ꝫ filius pfem cū psonali amare in principiando principiabilem. ⁊ principium ita magnū principiare requrit a patre per naturā amādi. sicut ꝙ nām intelligēdi. Obuiāt ꝫ sibi⁹mutuo pf ⁊ filiꝰ in vno psonali amare: ita ⁊ multomelius sicut duo homines boni:qui seinuicez diligunt:sibi obuiant in vno genere amandi ⁊ in vna natura amoris. Inuenit ergo pater filiū in vna natura amatiua spiratiua et principiatiua ꝑncipio cōi rndēdo. ⁊ filius inuenit pfez silr̄mō tntātū:ꝙ ex ambobus modis est vna nā ꝑnciꝑādi. vt obuiatio sit magna in principiando amare: quod spirādo producitur. Et in hoc passu cognoscitur magna natura: quā pater et filius habēt in amādo ⁊ in principiando spūsanctū. et ipsum ita fortiter de principiabilitate ⁊ amabilitate perficiendo:ꝙ ipse non requirit naturā hꝫe aliquā psonam producēdi. qm̄ ei sufficit: ꝙ sit productus postꝙ productus est ꝙ ita magnā obuiationē amandi et principiandi. ¶ Ipsꝫe filiū generat/ et ipsum generat cuz medio bonitatis. vz cū bonificare:qđ est in generando:inquātū pater bonū filiū ꝓducit. Et idē est de medio magnitudinis qđ est i gnando: iquātū pf magnū filiū ꝓducit. ⁊ sic de aliis mediis q̄ sunt infinitiui ⁊ act⁹ rōnū: q̄ attingūt suos act⁹ in generando siue in gnare:ī quo q̄escunt. quā quietē a filio requrūt. Et qz filiꝰ generare nō pōt pfem rndet rōnibus ꝙ naturā amādi siue amare. qđ est act⁹ amoris:cū q̄ pfez amat et in quo bonitas habet bonificare: si filius bonificatum producit. et sic de aliis mediis. Opz ergo ꝙ filiꝰ de necessitate tertiam personam producat. vt respondere possit in bonitate bonificātī:et in magnitudine magnificanti. Ipse nanqz patrem bonificare nō pōt:nec magnificare in producendo seipsum bonificare nec magnificare. qm̄ tam productus est per patrem. Ihz se ergo ad spiritū sanctuz per naturā amandi. vt respondere possit in amando patrem mediis infinitiuis in ꝓducēdo. cui responsioni opz: ꝙ pf rndeat ita fortiter sicut filiꝰ.

Idcirco pr̃ & fili⁹ sibiſmuicē obuiāt in uno amare. qđ eſt mediū amoris. de q̃ exit ſpirare: ita & in'tomcli⁹ ſicut aqua de fonte/ & el'atū de elemētis/ & calor de igne/ & ſplēdor a ſole/ & dulcedo a melle. ¶ Finis q̃ eſt complemētū. a pr̃e requirit ꝓplere & finire. & pater rñdet in generādo filiū īfinitum & cōpletū. in quo generare ſuus act⁹. qđ ē infinire & ꝓplere: hꝫ finem. & ſic finis hꝫ in gñare q̃etē. qđ req̃rit a filio. & filius in ſpirādo rñdet per nām amādi in amādo pr̃em. quē tātū amare oꝫ: q̃ rñdere poſſit infinire & ꝓplere. qb⁹ rñdere nō poſſet ſine ꝓductiōe infinitendi & ꝓplendi. Obedit ergo fili⁹ ſint in ꝓducendo ſcm̃ ſpīm. quē exire facit per vim amoris. cū q̃ amat patrem. & ſic finis quietē habet in amare filiū per infinire et complere. Quā ſiq̃dē quietē requirit a pr̃e fortiter amādo filiū: ſicut generādo ipſum. Idcirco ſpirare cōſtitutū eſt ex req̃ſitione & rñſione. de quibus dictū eſt per naturā amādi. ¶ In generare eq̃lificant̃ bonificare magnificare eternificare. & ceteri act⁹ & dignitates: que ſunt patris & filiꝰ in gñare. Qui ſiq̃dē actus et dignitates requirunt a filio per amare in equalificare. qm̃ ſicut hñt equalitatē ꝑ viā intelligēdi exñte illo eq̃lificare: vt ita loquar: ex pr̃e ad filiū: req̃rūt a filio: q̃ equalificare vadat per viam amādi de ipſo ad patrē. Et q̃ filius obediens eſt rationi equalitatis. opꝫ q̃ hēant ſe ad patrem in producēdo ſpirabilem per naturam amandi. Et vt pr̃ cū filio ſe poſſit eq̃lificare in amando: vadit per illā viam ad filiuꝫ: per quā filius venit ad illū. & ambo ſibiſmuicem obuiant in ſpirare & amare & equalificare de bonificare magnificare. & ſic de alīs actibus'. in qua obuiatiōe habent quietē ſub ſpirare. ¶ Dictum eſt de ſcō ramo/ & modum oſtēdimus: ꝑ quē cognitio hēri poſſit de nā ſcti ſpūs. quā pr̃ & filius habēt in ſpirādo: ſub qua nā. vt ita loquar. ſunt actus dignitatū qui illud ſpirare conſtituūt ꝑ naturam amādi. Sub quo ramo placeat patri & filio: q̃ plures eſſe valeamus obumbrati amādo cognoſcendo honorando et laudando ipſos et eis ſeruiendo. Quoniam magnum mirabile eſt: q̃ ipſe ſit ita magnus ramus/ & vmbra ſit ita magna homines x̄o parui: qui ſunt in illa vmbra ſm̃ comparationē hoīm: q̃ ſunt ſub vmbra ſpūs malign⁹. de cui⁹ vmbra de⁹ ſuos ſeruitores defendat & i breui det plures bonos paſtores: q̃ homines ab illa vmbra ciſciāt.

¶ Q⁹ ī deo nō ſunt accidētia.

In foliſs arboris aplicalis probatū ē: q̃ in ſumma trinitate nō ſunt accidētia. modo ꝓbare volum⁹: q̃ in eſſentia dei nō ē accidēs. Et prīo de q̃titate. ¶ Eſſentia dei īfinita ē ꝑ magnitudinē/ & eterna ꝑ eternitatem. & cū iſtis duab⁹ ꝓprietatib⁹ ē vnū idē nūero. Et ſic de bōitate /magni⁹/ptāte/ſapīa/ & volūtate/ & ceteris. ergo in ipſa dei eſſentia quātitas nō eē pōt. qm̃ quātitas ē ens terminatū/ & nō pōt cōprehēdere ens extēſum īfinite ꝑ ſeipſum. qm̃ volūtas ei⁹ vult: q̃ infinite ſit extēſuꝫ. vt ita loquar. & ptās hoc pōt poſt q̃ īfinita ē. & magnitudo hoc cōplet. & ei⁹ ſapīa hoc ſcit. qm̃ ſi ſapīa h̄ neſciret: ꝫ bōitatē mala eēt. & ſic de eternitate: in q̃ tp̃s prīcipiare nō pōt aliquā nouitatē: q̃ ſit de ſua eſſentia. q̃ ſi faceret: deus nō eſſet. & iā probatū ē ī arbore apoſtolicali: deū eē: & vnū deū & nō plures. Nō poteſt q̃ eē quātitas ī deo/ nec ī illo aliquam hñe ꝓditionē nec naturam.

¶ Q⁹ ī deo nō ſit qualitas accidētalis.

Bonitas dei/ magnitudo/ eternitas/ ptās/ ſapiētia/ voluntas & c̄. ſunt vnū idē nūero. idcirco non pñt eē q̃litates accidētales. cū ita ſit: q̃ accidēs & mīoritas habeāt ꝓcordātiā/ & puritas & mīoritas & magnitudo & puritas ſint c̄ria. q̃ ſiquidem magnitudo ē q̃litas ſubſtātialis ꝓpria & nō appropriata. qm̃ ſi eēt appropriata: ꝓcordātiā haberet cū puritate/ & ei⁹ amabilitas nō eſſet magna/ nec intelligibilitas & poſſibilitas/ & eēt pua. vñ ſeq̃ret malū ꝫ bōitatē & ꝫ ſeipſaꝫ & alias. Eſt ꝙ magni⁹ ꝓpria q̃litas ſubalis. Idcirco ꝓpriū eſt deo ſeipſum ītelligere & totū vniuerſum creatū ī eternitate: in q̃ hec intelligit. Idcirco ita ē ipoſſibile: q̃ ī ſuo intelligere nec ꝑ ſuū ītelligere cadat vl deueniat aliq̃ nouitas ī ſua eēntia: ſicut ipoſſi⁹ eſt q̃ ſua infinitas deueniat ī q̃tatez.

¶ Q⁹ ī deo nō ſit relatio accidētalis.

Secūdū q̄ ꝓbatū est ī ramis:bōitas a bono requirit bōificare bonificantem ⁊ bonificabilem.⁊ requisitionē facit cū magnitudine:quā intelligim⁹ eē ifinitā.Et idē facit cū eternitate/ptāte/sapia/⁊ volūtate/cū q̄b⁹ ē idem̄ūero.Idcirco de⁹ q̄ est bon⁹:rfidet rōni bōitatis ⁊ relatiōis cū rfisiōe subāli/pfe filiū ꝓducēte/⁊ pfe ⁊ filio spirātib⁹ spiritū sctm̄.vt dictū ē. Que siquidē ꝓductio est relatio bōificātis bōificabilis ⁊ bōificare subāl'r.qm̄ volūtas nō vult:q̄ sit accidentaliter:vt ei⁹ amor sit in magnitudie bōitatis.⁊ ptās cōplet volūtati magnitudinē amatiuitatis/⁊ relatio magnitudinem amabilitatis.Et idē facit scitiuitati ⁊ magnitudini scibilitatis.⁊ fm q̄ ptās ē fontalis ⁊ abūdosa scitiuitati ⁊ amabilitati magne relatiōis: est eternitas fontalis ⁊ abundosa magnitudinis/⁊ magnitudo eternitatis.Idcirco relatio eē nō pōt de bōitate accidētaliter.īmo opz eē de necessitate substaliter. ¶ De⁹ filiū ītelligit seipz/⁊ intelligit pfem/⁊ ītelligit spm̄ sctm̄.⁊ inquātū est filiū ⁊ se ītelligit esse filium sua exīstia ⁊ agētia sunt eadē essentia.Iz filius seipsum p ītelligere nō ꝓducit.qm̄ iā per intelligere pfis ꝓduct⁹ ē.Qui siquidē pater inquātū se patrē ītelligit: seipsum nō ꝓducit.Idcirco ītelligere ⁊ exīstia siue paternitat̄ sunt idē nūero.Idē ē de spūsctō: q̄ seipsum ītelligit:⁊ q̄ seipsum nō producit:⁊ ītelligere ⁊ exīstētia q̄ ē spirabilitas: sunt idē nūero.⁊ sicut dedim⁹ exēpluz de relatiōe p ītelligere psonale:ita vz q̄ exīn de accidēs nō sequit:ītelligi pōt de bōificare / magnificare /eternare /possificare / amare ⁊c̄.ita q̄ ī relatiōe nullū accidens cadere p̄t:qm̄ sicut hō q̄ ī eternitate generari nō potest:ita relatio diuīa nō potest esse ī aliquo accidēte. ¶ Filiꝰ ītelligit patrē/⁊ ītelligit seipsum:cuiꝰ ītelligere non est ens:qđ sit ī medio filiꝰ⁊ pr̄is.qm̄ aliud nō est nisi filiꝰ:q̄ ē sūū ītelligere.sicut martinus q̄ est sua hūanitas.verūt̄ martinꝰ nō est sūū ītelligere.Et ī hoc passu cognoscitur: q̄ ītelligere filiꝰ dei p̄cgatiuā hz supra ītelligere martini ī hoc:q̄ ītelligere filiꝰ dei ē ītelligere substalis.⁊ idē de ītelligere patris ⁊ spūsctī.Et sicut pater⁊ filiꝰ ⁊ spūsctūs remanētvna essentia/vna nā/vna sūba/vna bōitas/vna magnitudo⁊c̄. ita ītelligere pr̄is ⁊ filiꝰ ⁊ spūsctī ī vno cōmuni ītelligere remanēt.qđ ēvnꝰ deꝰ/vna essentia/vna sūba/vna deitas/vna natura/vna bōitas/vna magnitudo⁊c̄. Idcirco deꝰ īquātū ītelligit seipsum:nō ꝓducit seipsum nec aliū.sz īquātū rōnes ab ipso requirūt relatiue(vt ꝓbatū ē)reales relatiōes substales sicut bōitas q̄ ab eo requirit bōificatiuū bōificabile ⁊ bonificare:hz se deꝰ fm rfisiōes relatiōis ad ꝓductionem inquātū pr̄ ex quo sequit filiꝰ⁊ spūsctūs: vt dictū ē.Et ī hoc passu cognoscit modꝰ fm quē ī deo ē relatio ꝓprie:īquātū ꝓductio psonax q̄ fit rōne dignitatū:q̄ cōmuniter requirūt cū eox ꝓpriis relatiōibus sicut deꝰ:q̄ seipsum ītelligit eē deū.⁊ ipsemet ē intelligēs ītelligibilis ⁊ ītelligere:licet seipsum nō ꝓducat.sed īquātū intellectus ab eo requirit ītellectiuū ītelligibilē ⁊ ītelligere cū bōitate:q̄ ab eo requirit bonificatiuū bōificabile ⁊ bōificare. ⁊ sic de ceteris.opz de necessitate eē ꝓductionem diuinax psonax.vt fiat rfisio realibꝰ relationibꝰ dignitatū.Et iste passus est valde placēs ad ītelligēdū.⁊ p ipm cognoscitur modꝰ:fm quē saraceni negāt summā trinitatē:īquātū stāt ad cōem relationē dei: sicut deꝰ q̄ intelligit seipsum/⁊ ipsemet est intelligēs ītelligibilis ⁊ ītelligere sine ꝓductione.Et in hoc verū dicūt īquātū cōmunis relatio.sz male dicūt:īquātum negāt reales ⁊ ꝓprias relationes dignitatum.vt dictū est.rōne quarū opz de necessitate:q̄ sequatur trinitas personarum: quam probauimus.

¶ Q̄ in deo non sit actio neq; passio accidētalis.

Deus est forma substalis:que non pōt esse passiua sub alia forma. cū ita sit:q̄ ipsa sit eterna ⁊ infinita/ ⁊ nō habeat aliquā nām materie. q̄ si haberet nō eēt pura forma. Et q̄ ipa sit pura forma sine aliq̄ materia:ad h̄ cō currūt⁊ iuuāt oēs rōnes reales:vz bōitas magnitudo ⁊c̄.q̄re mā in ipso non potest esse nec aliqua suarum conditionum. Et īquātū dicim⁹:q̄ filiꝰ est gn̄abilis/ ⁊ spūsctūs spirabilis:non sequit ꝓpter h̄:

q̄ in cēntia dei sit materiabilis. qm̄ filiꝰ ⁊ spūssanctus ꝓducti sunt de pura forma pris/etiā spūssanctꝰ de pura forma pris ⁊ filij. Et de hoc dictū est in folijs arboris apostolicalis. vz q̄ in deo nō ē actio neq; passio accidentalis neq; materialis.

¶ Q̄ in deo non sit habitus.

IN deo est memoria itellectꝰ ⁊ volūtas. ⁊ dicimꝰ q̄ ipse hz memoriā: iquātū suo itellectui represetat: q̄ ipse pōt tātū de bōitate magnitudine ⁊ eternitate: sicut vult sua voluntas et suus itellectus intelligit. Idcirco illa repsentatio que fit in eternitate p memoriā intellectui: nō est fm habitū accidentalez. qm̄ habitꝰ accidētales nō represetāt in eternitate sed in tpe. Idcirco memoria dei nō pōt esse habitus accidentalis: nec proprie dr: q̄ ipa sit habitꝰ: sed purus actus: postq̄ in eternitate est eius represetatio. Et idē est de itellectu diuino ⁊ de sua volūtate. q̄ in eternitate sua obiecta accipiūt. Idcirco intellectꝰ diuinꝰ/et sic de sua memoria ⁊ voluntate: nō attingūt res extrīsecas: q̄ sunt devniuerso creato in tpe p̄terito presenti neq; futuro post q̄ illas in eternitate attingūt. sed qr q̄dā res create sunt i vno tpe/⁊ alie i alio: vult diuīa volūtas: q̄ martinꝰ sit anteq̄ petrꝰ suus filiꝰ. Et idē est de cōtingētijs: q̄ sunt fm naturas creaturaꝝ ⁊ dispositiones illarū. ⁊ cōtingētia in diuina sapiētia volūtate ⁊ memoria non sunt. qm̄ illa in eternitatē attingūt. ⁊ fm libertatē voluntatis diuine ptātis ⁊c. ⁊ fm nās proprietates ⁊ ordines subor̄ creatoruz sub cōtingētijs existentiū. ¶ Q̄ in deo nō sit assituatio.

PAter est in filio/⁊ filiꝰ in patre/⁊ idē est de spūsctō sine assituatione accidētali. qm̄ in eis nō ē figura circularis triangularis neq; quadrāgularis neq; lōgū amplū neq; ꝓfundum. cū ita sit: q̄ diuina suba sit spūalis ⁊ infinita. Idcirco situs fm q̄ in creaturis accipit: i deo minime accipit. sz fm q̄ est in creaturis ⁊ creature i illo: significatur hūano intellectui situatio diuinarū psonarū. vt de ipsis cognitionem hre possit. sicut in volūtate martini: q̄ suū filiū diligit: in quo itelligere assituatū est in amatiuitate ⁊ amabilitate: ita ⁊ multomeliꝰ est spūssanctꝰ inter patrez ⁊ filiū. ⁊ filiꝰ est in pre: iquātū ē de pre. ⁊ iquātū sunt vna essentia: vnꝰ est in alio. sicut bōitas q̄ assituata est in suo essentiali bonificatiuo bonificabili ⁊ bōificare. in quibꝰ figurā amplū lōgi ⁊ ꝓfundi nō reddit: ita diuīa cēntia in pre ⁊ i filio ⁊ i spūsctō. ita tm̄ q̄ diuisibilitatē suiipsius nō reddit. sz p vnū modū ē in pre/⁊ p alitū in filio/⁊ p alitū in spūsctō. est i pre vt prī/in filio vt filiꝰ/i spūsctō vt spūssctūs. ¶ Q̄ in deo nō sit tēpus.

ITa ⁊ multomeliꝰ sicut ē ipossibile: q̄ frigiditas sit de nā caloris/⁊ q̄ tenebre sint de nā lucis/⁊ q̄ vitia sint de nā virtutis: ē impossibile: q̄ tps sit de eternitate. cū ita sit: q̄ deꝰ sit eternitas ⁊ suba infinita ⁊ imobilis. qm̄ nullum infinitū moueri pōt nec etiā sue nature mobiles neq; mote eē possint: cū sint ita magne sicut suba. Et nās appellamꝰ ꝓditiones sube ⁊ suas rōnes reales ⁊ actus earū. ¶ Nō pōt ergo tēpus eē in deo. sz qr deꝰ vti nō pōt creaturis mobilibus sine tpe: agit de ipsis cuz tpe. sicut faber q̄ agit de ferro cuz caloze ignis ⁊ cum forfice ⁊ cum martello. ⁊ sicut faber qui agit extra manus suas clauum: ita deus extra suā eternitatē ꝑncipiauit mundū in tpe/⁊ creaturas mouet de vno loco i alitū ⁊ de vno statu i alitū. ita q̄ tps nō ītrat i eternitate. Idcirco qm̄ deꝰ creauit mūdū i seipo aliquā nouitatē nō ꝑncipiauit. sz nouitas stetit prīcipiata extra eternitatē/illa nouitate i tēpore sustētata rōne ꝑncipij sine q̄ tpe ꝑncipiti creature ꝑnciparī nō potuit nec creatura hre: in quo produci posset.

¶ Q̄ in deo nō sit locus.

LOcus i deo eē nō pōt: cū ita sit: q̄ ipe sit infinita suba: que i loco terminari nō pōt. qm̄ si in loco eēt termīata: nō eēt infinita. Et oz q̄ sit infinita: vt sufficiat amabilitas sue magne amatiuitati. cui sufficere nō posset: si esset finita. Et iā opz q̄ sufficiat infinite gñabilitati ⁊ spirabilitati. vt actus dignitatum sint infiniti. ¶ Non est ergo deꝰ in loco terminatus: immo est extra locuz. Est etiam in loco: qm̄ si in loco nō eēt essentialiter: videlicet in loco lapidis ⁊ maris: ⁊ sic de

alijs substātijs vsq; ad octauā sperā: eius
ēntia esset terminata. est ergo de⁹ ēntia
liter in oī loco ꝛ pſentialr potēter ꝛ sapiē
ter: ꝛ sic de ceteris suis ꝓditiōibus. Et q;
ipe ē extra locū ꝛ ītra locū siue aliq; ḡtita
te: est loc⁹ ī ipso collocat⁹ ꝛ cōprehensus.
Jdeo dixit q̄dā pctōr: cū mortaliter pec-
cauisset: quo iret/vel ī quo loco fugere pos
set a iustitia dei: de q̄ magnum habuit ti-
morem. qm̄ si iret ad oriētē: de⁹ ibi ē. si ad
occidētē sim̄r. ꝛ idē de meridie ꝛ septētrio-
ne/de īferno ꝛ celo. Dixit ergo ille sapiēs:
q; ad mīaz dei iret cū spe cōtritiōe ꝓfessio
ne ꝛ satisfactiōe. in q̄ quidē mīa nō est ira
dei. ¶ De floribꝰ. s. ꝓductiōibꝰ diuinis.

Ver flores diuinas productio
nes cōsideramꝰ: quas ꝓbaui
mus/etiā probare volumꝰ: vt
melius declaremꝰ modū: fm
quē cū formis ꝑmis summa
trinitas ꝓbari pōt ꝛ ꝓductiōes diuine rō
ne actuū formaꝝ. q̄ sicq̄dē actus necessarij
sunt: ex qbꝰ actibꝰ cessare nequeūt: vt sint
in cōplere ꝛ ꝓducere. Et in hoc ꝓcessu ca
meras facere ꝓponimꝰ de formis huiꝰ li-
bri: cū qbꝰ diuinas ꝓductiōes ꝓbabimꝰ:
que sunt ꝑ ḡnationem ꝛ spirationem.

¶ De bonitate magnitudīe ꝛ eternitate.

In deo bōitas magnitudo ꝛ eter-
nitas sunt idē numero. Est deus
bonus magnus ꝛ eternus. ꝛ eius
bonitas ꝓductiōem de bono requirit et
in bono ꝛ per bonū ꝛ cū bono ꝛ in seipa
ꝛ de seipsa ꝛ per seipam ꝛ cū seipsa. ꝛ hoc
facit: vt eius req̄sitio sit magna ꝛ eterna.
q; non esset: si quattuor ꝓpositiōes que
diximus: deficerēt. Respōdet ergo de⁹ bo
nitati: que est sua ratio: inquātum est bo-
nus. ꝛ sic bonꝰ bonitati respondet ꝛ ma-
gnus magnitudini ꝛ eternꝰ eternitati: si
ꝓducat in eternitate bonitate ꝛ magni-
tudine bonum de bono ꝛ magnū de ma-
gno ꝛ eternū de eterno/ ꝛ ꝑ bonitatē ma
gnitudinē ꝛ eternitatē ꝛ cū bonitate ma-
gnitudie ꝛ eternitate. Et si nihil ꝓducit:
suppositū nō rīdet rōnibꝰ cū ꝓpositioni
bus. ꝛ ita remanet ociosuz. q̄ siquidē ocio
sitas est mala ꝛ parua ꝛ cōtra bonitatem
magnitudinem ꝛ eternitatem. Sed hoc
in deo est impossibile. est ergo in ipso ꝓ-
ductio bona magna eterna ꝛ infinita in
bonitate ꝛ nō ī malitia/in magnie ꝛ nō ī
quitate/ in eternitate ꝛ nō ī tpe. Et est de
bono in bono ꝛ de magno ī magno ꝛ de
eterno in eterno/ ꝛ est de bono vt ꝓducēs
bonꝰ sit in ꝓducēdo ꝛ ꝓductꝰ sit bonus.
Et ꝓductꝰ est de magno vt ī magnie sit in
finitus. ꝛ est de eternitate: vt ī eternitate
ꝓducere sit durabilis. qđ siquidē ꝓduce-
re est cū rōne bonitatis ꝛ magnitudinis.
ꝛ cū rīsione: quā suppositū facit rationi
bus in ꝓducēdo ꝓductum.

¶ De bonitate magnie eternie ꝛ ptāte.

Tā bonitas magniꝰ et eterni-
tas ociositatem nō habeant: a
ptāte diuīa possificare req̄rūt:
q; sit ī bonificare magnificare ꝛ eternifi-
care. ꝛ q; ptās ꝑ bonitatē bona est: ꝛ per
magnitudinē magna: ꝛ ꝑ eternitatē eter-
na: ꝛ hoc inquātū rōnes sunt reales: licz
quelibet sit alia. qm̄ si reales nō ēnt: nō
possent eē rōnes. rīdet ptās fm suā nām
ꝛ nām rationū. ꝛ iustitia q̄ hoc req̄rit ꝛ se
cōicat ī possificare: qđ est de possificāte in
possificabili/ ꝛ de bonificāte in bonifica-
bili/ ꝛ de magnificāte in magnificabili/ ꝛ
de eternificante in eternificabili. Et sic se
quitur ꝓductio (vt ita loquar) qm̄ de sum
ma ꝓductione in hac vita loqui non po-
test sine impropria locutione.

¶ De bonitate magnie eternie ꝛ sapīa.

Sapiētia dei scit: q; bonitas non
pōt eē magna sine bonificāte bo
nificabili ꝛ bonificare: q̄ sint de
sua eēntia. Et scit: q; eternitas magna eē
nō pōt sine eternificante eternificabili ꝛ
eternificare: que sunt de sua eēntia. Et q;
opz de necessitate: q; sapīa sciat bonitatē
magnam ꝛ eternitatē magnā: opz de ne-
cessitate ī bōitate ꝛ ī eternitate eē illa ob
iecta: ꝑ q̄ ipsa magna scire possit. Sit ḡ
in bonitate bonificās bonificabilis ꝛ bo
nificare/ ꝛ ī eternitate eternificās eterni-
ficabilis ꝛ eternificare. ꝛ ꝑ oēs ꝓductio:
sine qua sapīa obiectare nō posset magni
tudinē bonitatis nec eternitatis ī summi
tate. ¶ De bonie magnie eternie ꝛ volūtie.

Diuina volūtas diligit magni-
tudinē bonitatis ꝛ eternitatis.
magnitudinē bonitatis dilige

re nō posset: sī bonitate nō amaret bonificātē bōificabilēr bōificare. q̄ sunt de sua essentia. nec magni^em eternitatis posset amare: sī nō amaret ī eternitate eternificātem eternificabilēr eternificare. q̄ sint de sua eēntia. etiā nō diligeret magni^em eternitatis: sī nō amaret distinctiōez inter bonificātē bonificabilēr bonificare p̄ naturā intelligēdi r amādi: vt eternitas facere possit vnū eē bonificantē/aliū bonificabilē/r aliū bonificare. Et q̄ faciat oēs tres esse r durare vna essentia bonitatis/vna nā deitatis/r vna subā cōis. q̄ sit bonitas magnitudo r eternitas. Probauimus ergo p̄ductiōem esse de necessitate.

¶ De bōitate magni^e eternitater x̄tute.

Otiositas boni est vitium/r est magnū vitiū: fm q̄ otiositas est magna/fm q̄ otiositas durat: est vitiū magnū. vnde cū x̄tus r vitiū sint contraria/r ī deo nō sit vitiū/r ipe sit x̄tus: oz de necessitate: q̄ ī bōitate nō sit otiositas: q̄ ī ipa esset sine bōificāte bōificabili r bonificare. in qb^9 magni^o r eternitas nō habeāt otiositatē. itaz q̄ magni^o faciat bonificantē esse magnū r bonificabilē magnū r bonificare magnū. Sz hoc magni^o facere non posset sine p̄ductione q̄ sit de eēntia bōitatis. r q̄ sit infinita ī eternitate/r q̄ eternitas vnū faciat eē bonificātē r aliū bonificabilem r alium bonificare.

¶ De bonitate magni^e eterni^e r x̄itate.

Secūdū nām bonitatis r eternitatis maior est x̄itas ī exīdo r agēdo q̄ ī exīdo aut agēdo tātūmō. Idcirco fm q̄ bonitas r eternitas se hñt ad veritatē cū magni^e: se hz x̄itas cū magnitudīe ad bonitatēr eternitatē/bōitate exīte ī maiori x̄itate: sī habeat ī se bonificantē bonificabilē: q̄ sit x̄ificās r eternificās. q̄ p̄ducat bonificabilē x̄ificabilem eternificabilē. Opz ergo q̄ ī bōitate sit p̄ductio: vt x̄itas se habere possit cū ita magna magni^e ad bonitatē r eternitatez: sic bōitas r eternitas se hñt ad ipaz x̄itatē.

¶ De bonitate magni^e eternitate r gl'ia.

In deo bonitas r eternitas r gloria sunt vnum idem nūero. et vt gl'ia sit magna: opz q̄ sit ī bono r eterno gl'ioso: q̄ de sua bonitate de sua eternitate p̄ducat bonū gl'iatū gl'iabilē. q̄m magna gl'ia est gl'iosi gl'iari eternal'r gl'iabilē: q̄ sit bon^9 etern^9 r infinit^9. hec ita magna gloria esse nō posset sine p̄ductione quā opz esse: vt gl'ia sit magna/r q̄ in sua magnitudine eternitas r bonitas quietē habere possint.

¶ De bonitate magni^e eterni^e r dñia.

Sine distinctione bonificātis bonificabilis r bōificare eternitas nō posset esse magna ī bonitate. q̄m sine distinctiōe eēt in ipa ociosa. r sic eēt p̄ua r eēt p̄uitas bonitatis. cū ita sit: q̄ sine distinctione aliqua opatio esse nō possit. Est & in bonitate distinctio. vz inter bonificantē bonificabilē r bonificare: vt eternitas ī ipis eē possit. q̄m magna magnitudo eternitatis est: q̄ faciat esse ī bonitate eternificādo vnū bonificantē aliū bonificabilē bonificatum. r q̄ bonificatus r bonificabilis remaneāt eternaliter vnus productus r productibilis eternatus r eternabilis.

¶ De boni^e magni^e eterni^e r concor^a.

In bonitate eternitas nō pōt eē magna sine concordātia. cū ita sit: q̄ magni^o eternitatis sit sī in bonitate cōcordat eternal'r bonificātē r bonificabilē in bonificare r p̄ducere. qđ siquidē p̄ducere esse nō posset sine concordātia. nec pōt eē in priuatiōe: postq̄ eternitas magna est in bonitate. in qua magna esse non posset sine concordātia.

¶ De boni^e magni^e eterni^e r ꝟrietate.

Bonitas r eternitas lōge sunt a ꝟrietate cū cōcordātia. vt lōginquitas sit magna: q̄ est magna. qr cōcordātia r ꝟrietas ꝟriant. r qr bonitas magnitudo r eternitas sunt cōcordātia in deo sunt bonitas r eternitas longe a ꝟrietate cū concordātia concordantis concordabilis r concordare. q̄m sine istis trib^9 nō possent esse a ꝟrietate remote cum concordātia. q̄m sine ipsis cōcordātia subm nō haberet in quo eēt sustēta ta. Sit ergo bonitas r eternitas remote a ꝟrietate cū concordāte concordabili r cōcordare. que sunt de essentia bonitatis r eternitatis: vt remotiores sint a contrarietate. vz bonitas a malitia et eternitas

a tpe ⁊ magnitudo a puitate. Est ꝫ in deo ꝓductio. cū ita sit: ꝙ ī cōcordāte ꝓcordabili ⁊ cōcordare nō possit eē priuatio productionis sustērata cum illa productione in eternitate.

¶ De bōitate magni⁹ eteruitate ⁊ ꝑnci⁹.

SI prīcipians nō principiaret de eternitate ⁊ in eternitate principiabilē: nō posset eē magnus in bōitate: ⁊ vt possit eē magn⁹ in bonitate: prīcipiat prīcipiatū de eternitate ⁊ ī eternitate. Et idem sequeret: sī nō ꝑncipiaret ꝑnciplatū de bonitate. sine ꝙ nō posset eē magn⁹ in euiternitate. ꝑprīcipiat ꝫ prīcipiū prīciptās nō prīcipiatū de sua eternitate ⁊ ꝓpria bonitate prīcipiabilē prīcipiatū. Et tiā prīcipiat ipsum de ꝑn⁹ nō prīcipiato: vt eternal'r prīcipiabilis sit ⁊ prīcipiat⁹. Et sic sequit de magnitudine prīcipij ī eternitate ⁊ bōitate ⁊ in prīcipio. ⁊ hec ꝓpria nō posset cē sine ꝓductiōe: quam opz cē de necessitate. vt prīcipiū possit esse ī magni⁹ bōitatis suiꝑsius ⁊ eternitatis.

¶ De bōitate magni⁹ eterni⁹ ⁊ medio.

SI ī bōitate nō eēt bōificare ⁊ nec in eternitate eternare: nō posset esse magnitudo ī bōitate nec in eternitate. qm̄ nō haberet ī ꝙ posset esse. bōitas ꝫ hz in seipsa bonificare/ ⁊ eternitas eternare: vt magnitudo ī ipsis possit esse/ ⁊ ꝙ bōitas ⁊ eternitas possint esse remote a puitate cū magnitudīe. Est ꝫ ꝓductio ī bōitate ⁊ magnitudie ꝑ bōificare et eternare. q̄ sine ꝓductione eē nō possent.

¶ De bōitate magni⁹ eternitate ⁊ fine.

MAgnitudo finis nō pōt eē ī bonitate: sī bōificās de bōitate et in bonitate ⁊ per bōitatē ⁊ cuz bōitate ⁊ cum eternitate nō se habet ad bōificādum bōificabilem bōificatum. Et idem de fine eternitatis. qui magn⁹ eē nō potest: sī eternitas nō se habeat ad eternādum in eternitate ⁊ de eternitate ⁊ ꝑ eternitatem ⁊ cū eternitate⁊ cū bōitate. Et qz opz ꝙ finis bōitatis ⁊ eternitatis sit magnus: sequit̄ de necessitate ꝓductio: quaz de necessitate eē opz: postꝙ bōitas ē ratio ad bōificāduz cū magni⁹: ⁊ eternitas similiter ad eternādū. qm̄ sī nō sequeret ꝓductio: nō eēt magnitudo ī fine bōitatī nec eternitatis: quam in ipo fine esse oportet. ⁊ sine qua essent in paruitate finis bōitatis ⁊ finis eternitatis.

¶ De bōitate magni⁹ eterni⁹ ⁊ maiori⁹.

SI in deo sit ꝓductio ꝓsonaꝝ per magnitudinē bōitatē ⁊ eternitatē ⁊ de bōitate magnitudīe ⁊ eternitate ⁊ in bōitate magnitudīe ⁊ eternitate ⁊ cū bōitate magnitudīe ⁊ eternitate nō possunt esse in deo bōitas magnitudo ⁊ eternitas in maiori maiozitate ꝙ ī illa: in qua sunt. ⁊ sī ꝓductio quā diximus: nō sit in deo: possunt eē in maiori maiozitate ꝙ non sunt. Et ita sunt in minori maiozitate actu: ⁊ maior maiozitas est in potētia. quod est impossibile. per quā impossibilitatē oz eē ꝓductionē ī deo de necessitate.

¶ De bonitate magnitudine eternitate ⁊ equalitate.

BOnitas magna nō pōt esse sine equalitate bōificantis bōificabilis ⁊ bōificare. nec eternitas potest esse magna sine eq̄litate eternificātis eternificabilis ⁊ eternificare. qm̄ sine tali equalitate magnitudo nō posset se cōmunicare bōitati: sī in bonitate ⁊ eternitate sit paruitas. qꝺ est impossibile. Est ꝫ equalitas ī bōitate/ magnitudīe/ ⁊ eternitate. ⁊ per consequens productio.

¶ De bōitate magni⁹ eterni⁹ ⁊ mīoritate.

MAior minoritas esset in diuina bonitate ⁊ in eternitate: sī non esset magnitudo: in qua sunt ꝑ modum productionis. Idcirco dixit quidam inuentor: ꝙ fm ꝙ homo nobilis est/ ⁊ se inclinat ad malefaciendum: maior est eius defectus ꝙ alterius hominis: ꝙ non sit ita nobilis. Esset ergo bōitas dei ī magno defectu ⁊ in maiori minoritate magnitudinis ꝙ aliqua alia bonitas: sī esset ociosa ratio bonificanti bonificabili et bonificare eternaliter ⁊ infinite. Est ergo in bonitate diuina productio de bonificante bonificabili ⁊ bonificare eternaliter ⁊ infinite. sine q̄ eēt ī maiori mīoritate magnitudis ꝙ aliqua alia bonitas.

¶ De ptāte sapientia ⁊ voluntate.

SApiētia scit ptātē ⁊ volītatē. id circo sunt scibiles ptās ⁊ voluntas. Amat volītas potestatez et

sapientiã.idcirco ptãs ꝛ sapĩa sunt amabiles.Et qꝛ ĩ deo ptãs ita ẽ fecũdose ꝛ ita fontalis sicut sapĩa ꝛ volũtas:sunt sapĩa ꝛ voluntas possibiles ꝓ ptãtẽ.sicut ptãs scibilis est ꝓ sapĩam ꝛ amabilis ꝓ volũtatẽ. Sunt ꝫ sapĩa ꝛ volũtas possibiles. Non sunt possibiles ita ꝙ producãtur de potẽtia ĩ actu:qñ eterne sunt.ſꝫ sunt possificabiles:ĩquãtũ ex ipsis ptãs ꝓducere potest possibilem amatum ꝛ intellectum: quem oportet ꝙ possit ꝓducere.ꝛ ꝙ producat: vt nõ sit ociosa in illis nec de illis. Est ergo productio in diuinis.

¶ De ptãte sapĩa volũtate ꝛ virtute.

Per ptãtẽ põt sapĩa scire virtutẽ/ ꝛ ꝓ ptãtẽ volũtas ipam amare põt/ꝛ ptãs virtutẽ ꝓducere nõ põt:qñ iã ẽ eterna.ſꝫ Xt⁹ ꝓ ptãtẽ põt eẽ/ ꝛ postꝙ ꝓ ptãtẽ põt eẽ: opꝫ ꝙ ptãs possit de virtute virtuosiꝫ ꝓducere.vt tãtũ possit ĩ virtute ꝛ de virtute ꝓ agere sicut ꝓ existere/ꝛ ꝙ agere qõ hꝫ de virtute ĩ ꝓducendo:possit equalificare suũ possificare ĩ virtute cũ ĩtelligere sapĩe ꝛ cũ amare volũtatis: q̃ illam virtutẽ obiectãt ꝓ ptãtẽ.vt dictũ ẽ.quã equalitatẽ ptãs hꝫe nõ posset:si non ꝓduceret de virtute virtuosum.

¶ De ptãte sapĩa volũtate ꝛ veritate.

Quam sapĩa scire possit veritatem ꝓ ptãtẽ/ꝛ volũtas ꝓ ptãtem ipaꝫ amare possit:oꝫ ꝙ ptãs ꝓ seipaꝫ veritateꝫ possit possificare/ꝛ ꝙ hoc qõ de veritate põt:sit scibile ꝓ sapiaꝫ ꝛ amabile ꝓ volũtatẽ. Opꝫ ꝫ ꝙ ptãs de ẋitate ꝓducat ẋificabilẽverificatũ.vt ẋtas ĩtãtũ sit obiectabilis ĩ agere ꝓ ptãtẽ sicut ꝓ sapiẽtiã ꝛ volũtatẽ.sine q̃ ꝓductio nõ eẽt . qñ veritas eẽt ꝓ sapĩam scibilis ꝛ ꝓ volũtatẽ amabilis.ꝛ sine ꝓductiõe ptãs ĩ veritate nullam haberet actionem per seipsam.ſꝫ sapientia ipsam scire posset per ipsam.et voluntas per ipsam illam amare posset. Est ergo productio:vt possificare scire et amare in veritate se possint equalificare.

¶ De potestate sapiẽtia volũtate et gl'ia.

Sapientia actionem habet ĩ gloria cum intelligere.ꝛ voluntas actioneꝫ habet in gloria cũ amare.oportet ergo ꝙ potestas actionem habeat in gloria cum possificare.Actionem in gloria habere non potest sine producere de gloria gloriosum:in quo videlicet ꝓducere habet possificare.ꝛ possificans est agens actiuus ꝓductiuus gloriatiu⁹ de gloria gloriosum.ꝛ potestas ẽ possibilis agibilis ꝛ gloriabilis:inquãtum gloriosus ẽ ꝓductibilis agibilis de gloria amabilis ꝛ scibilis.

¶ De ptãte sapĩa volũtate ꝛ distictione.

Per potestatem possunt eẽ ꝛ sunt in sapientia intellectiuus intelligibilis ꝛ intelligere.ꝛ per sapientiam similiter.ꝛ in voluntate per potestatem possunt esse ꝛ sunt amans amabilis ꝛ amare.ꝛ pervoluntatem similiter. Et si in sapientia non sit distinctio inter intellectiuum intelligibilem ꝛ intelligere/ꝛ idem de suo modo ꝛ voluntate: non potest potestas de sapientia.cuꝫ ita sit:ꝙ nullum ens sine distinctione agere possit. Non est ergo potestas libera sine distinctione in sapientia.ꝛ quia oportet ꝙ sit libera ꝛ non coacta in sapiẽtia:oportet ꝙ possit de sapientia in qua ꝛ de qua cũ distinctione potest producendo sapientem de sapientia videlicet intelligibilem ꝓductum ꝛ productibilem per possificantem distinctionantem et generantem.qui ẽ intellectiuus generatiuus.

¶ De ptãte sapĩa volũtate ꝛ cõcordãtia.

Sine ꝓductione ptãs concordare non posset sapientiã neꝙ voluntatem neꝙ concordanteꝫ neꝙ cõcordabilem nec intellectiuum nec intelligibilem nec amantem nec amabilem nec possificantem nec possificabilem . Non posset ergo potestas sine productione aliquid de concordantia nec in concordantia:que non esset sine productione. cũ ita sit:ꝙ illa non possit esse sine pluribus rebus distinctis.Oportet ergo ꝙ sit productio in diuinis. vt potestas possit in concordantia ꝛ de concordantia in seipsa et in voluntate ꝛ sapientia.ꝛ etiam vt in cõcordantia concordare possit concordantem ꝛ concordabilem.

¶ De ptãte sapĩa volũtate ꝛ ↄtrarietate.

In deo ptãs sapĩa ꝛ volũtas sunt concordantia.idcirco contrarietas in deo esse non potest.cuꝫ ita

sit:q̄ cōcordantia cōtrarietas sint cōtrarie. ¶Dōt ergo ptās de sapiētia ⁊ volūtate ⁊ de scīpa. ⁊ potest de sapiētia scibili ⁊ scire/⁊ de volūtate amabili ⁊ amare/⁊ de seipsa possificabili ⁊ possificare. Et ad hoc cōtrarietas ꝓtradicere nō potest. quoniā si cōtradicere posset: cēt i deo sustētata/et deus nō esset ꝓcordantia simpliciter. ¶Nō est ergo in deo ꝓtrarietas: que cōtradicat ꝓductioni. sine q̄ ꝓductiōe cōtrarietas ligatā teneret ptātē dei cōtra cōcordātiam intellectiui ⁊ intelligibilis ⁊ intelligere/amatiui amabilis ⁊ amare/possificatiui possificabilis ⁊ possificare.

¶De ptāte sapiētia volūtate ⁊ pricipio.

SI potestas quā suppositū agens intelligim⁹: de sapīa pōt pricipiare scibilem/⁊ de volūtate amabilem/⁊ de seipa possibilem: ꝑ hmōi pncipiare pōt esse remotior ab ignorātia odibilitate ⁊ ipossibilitate. Et q̄ oportet esse hoc per qō sit remotior: oportet q̄ sit principiare in ꝓducendo de principio principiatum ⁊ principiabilem.

¶De ptāte sapientia volūtate ⁊ medio.

IN sapiētia potest esse intelligere i medio itellectiui ⁊ itelligibilis. ⁊ i volūtate pōt esse amare in medio amatiui ⁊ amabilis. ¶Oportet ergo q̄ in potestate possit eē possificare in medio possificātis ⁊ possificabilis: qō si nō ptās se pl⁹ habere posset ad aliū ꝑ alium q̄ per seipsum. vz q̄ se posset habere ad mediū in sapiētia ⁊ volūtate: inquātum itellige re ⁊ amare ꝑ ptātem pñt eē/⁊ i seipa potestas ad mediū vz ad possificare se habere nō posset. qō est in medio possificantis et possificabilis. ⁊ q̄ est impossibile: q̄ ptās possit eē feciōr et magis fontalis i alia q̄ in seipa: opz q̄ in seipsa habeat possificare simpliciter ⁊ ꝓprie. qō habere non posset sine ꝓductione ꝓductiui producti bilis possificatiui ⁊ possificabilis.

¶De ptāte sapientia voluntate ⁊ fine.

SIcut finis sapiētie est intellect⁹ ⁊ intelligere/⁊ finis voluntatis amat⁹ ⁊ amare: oz q̄ finis ptātis sit possificatus ⁊ possificare: qō si non: potestas suum finem attingere posset in alio/⁊ non in seipsa suum finem attinge ret ꝑ intelligere ⁊ intellectū in sapīa/⁊ ꝑ amare ⁊ amatū i volūtate: inquātū intellectiuus ꝑ ptātē hꝫ pōt intelligere ⁊ intellectū/⁊ amatiuus amare ⁊ amatum: ⁊ ptās i se nihil: postq̄ i se nō hēret posse ⁊ possitū: q̄ in se hꝫ opz ꝑ se simpl'r. vt in se suū finē hꝫ possit ⁊ quietē in ipo. ¶Habet ergo possitū ⁊ possificare ⁊ ꝑ cōsequēs ꝓducere. qō esse opz de necessitate in omni suba in qua sit possificare ⁊ possitus.

¶De ptāte sapīa volūtate ⁊ maiori⁹.

IUsta ptās q̄ pōt de sapīa ⁊ de volūtate: est maior q̄ ptās: q̄ de sapiētia non pōt neq̄ de volūtate. opz ꝫ q̄ sit ꝓductio in diuinis. vt diuina ptās hēat cū quo maior esse possit oī alia ptāte. ¶Dōt ꝫ de sapīa ⁊ volūtate: inquātū possificatiu⁹ ꝓducere pōt de sapīa intelligibilē/⁊ de volūtate amabilem.

¶De ptāte sapīa volūtate ⁊ equali⁹.

IN deo ptās sapīa ⁊ voluntas remote sunt cum equalitate ab inequalitate. cū ita sit: q̄ equalitas ⁊ ineq̄litas ꝓrient. ¶Sūt ꝫ in deo equales ptās sapīa ⁊ volūtas cū equalitate intelligēdi ⁊ amādi ⁊ possificādi. sine quibus equalitatē habere nō possent. est ergo in deo possificare: qō esse nō potest sine ꝓducere. qō sit de possificante ⁊ possificabili productiuo ⁊ productibili.

¶De ptāte sapīa volūtate ⁊ minori⁹.

MInoritas est ens ꝓpe nō eē. cui vz nō eē sapīa ꝓpe est ꝑ ignorare/⁊ volūtas per bonū odire/⁊ ptās ꝑ ociositatē. opz ergo q̄ ptās sapīa ⁊ voluntas remote sint a minoritate per possificare intelligere ⁊ amare. vt in longinquitate minoritatis remote sint a nō esse. Et si in ptāte dei possificare non eēt simpliciter: nō haberet cum quo remota eēt a minoritate nec a non eē ꝑ seipam. a qua minoritate ⁊ nō esse esset remota per aliū. videlicet ꝑ intelligere ⁊ ꝑ bonū amare. Esset ergo ꝑ seipam ꝓpe minoritatē ⁊ nō esse. qō est impossibile. est ergo lōge a minoritate ⁊ a nō eē cū possificare. Est ergo in deo ꝓductio: sine qua in ipo possificare esse nō valeret. cū ita sit: q̄ possificare ⁊ ꝓducere se habeāt relatiue.

¶De virtute veritate ⁊ gloria.

Arbor diuinalis.

VIrtus ⁊ vitiū ꝓriant/⁊ ✠itas ⁊ falsitas/eodēmō gl'iar pena. et pl⁹ ꝓriant in exīdo ⁊ agēdo q̄ in exīdo tm̄⁹. vꝫ q̄ i ✠tute sit ✠tuificare/⁊ i ✠itate ✠ificare/⁊ i gl'ia gl'iari/⁊ i vitio peccare/⁊ i falsitate falsificare/ ⁊ i pēa tormētare. Et q: oꝫ q̄ de⁹ sit magis ꝓx⁹ ꝑvirtutē vitio q̄ aliq̄ aliud ens ⁊ ꝑ ✠itatē falsitati ⁊ ꝑ gl'iaꝫ pene: oꝫ q̄ in sua ✠tute sit virtuificare/⁊ i sua ✠itate ✠ificare/⁊ i sua gl'ia gl'iari. ſꝫ hoceē nō posset sine ꝓducere: qđ sit virtuificādo verificādo ⁊ gl'ificādo.

¶ De virtute ✠itate gl'ia ⁊ differētia.

DEus ē gl'ia ⁊ est gl'iosus/⁊ ē virtus ⁊ virtuosus: oꝫ ꝧ q̄ sit veritas ⁊ ver⁹. vt veritas se habeat ita i deo fontal'r sic virt⁹ ⁊ gl'ia. qđ si non esset: seq̄ret dꝫia inter virtutē gl'iaꝫ ⁊ ✠itatē/⁊ eēt gl'ia vera ꝑ accidēs/⁊ virt⁹ sil'r. qđ esset vitiū ꝺ virtutē ⁊ pena ꝺ gl'iaꝫ ⁊ falsitas ꝺ veritatē. ē ꝧ de⁹ veritas ⁊ ver⁹: sic est ✠tus ⁊ virtuosus gl'ia ⁊ gl'iosus. Aer⁹ nō posset esse sine ꝓductiōe ita magni ✠tuosi ⁊ gl'iosi: q̄ veritas faceret vnū esse producentē verificātem virtuificātem ⁊ gloriantē: ⁊ alium gl'iabilē verificabilē ⁊ virtuificabilē: qui sic̄dem gl'iabilis verificabilis ⁊ virtuificabilis sit ꝓductus de glorificante verificāte ⁊ virtuificante.

¶ De virtute veritate gl'ia ⁊ cōcordātia.

SIne ꝓductione in deo virt⁹ veritas ⁊ gloria nō possent cōcordantiam habere. qm̄ inquātum sunt vnum id⁹ nūero cōcordantiā habere nō possunt. cū ita sit: q̄ cōcordātia nō possit esse sine plurib⁹ rebus. Et si cōcordātiam nō habēt realē nāl'ē ⁊ propriā ⁊ essentialem: carū concordātia est in priuatiōe. q̄ priuatio esset vitiū cōtra virtutē gloriā ⁊ veritatem. ⁊ est pena cōtra gl'iam ⁊ cōtra veritatē ⁊ virtutē. ⁊ per consequēs est falsitas realis naturalis ꝓpria ⁊ essentialis cōtra veritatē virtutē ⁊ gl'iam. Et qm̄ hoc est, impossibile: sc̄z q̄ in gl'ia sit priuatio nec ī virtute neq̄ ī veritate vnde sequeretur vitiū falsitas ⁊ pena: oꝫ ergo q̄ virtus veritas ⁊ gl'ia habeāt cōcordātiam. quā habere nō p̄nt sine ꝓductiōe ꝯcordātis ꝯcordabilis ⁊ ꝯcordare in virtuificādo verificādo ⁊ glorificando.

¶ De virtute veritate gl'ia ⁊ ꝓrietate.

DEus cōpletā gl'iam nō hēret: si q̄ aliquē modū eēt ꝓpe penā. nec hēret ✠tutē cōpletā: si per aliquē modū eēt ꝓpe vitiū. nec cōpletāveritatē hēret: si q̄ aliquē modū eēt ꝓpe falsitatē. Oꝫ ꝧ q̄ i deo sit ꝓductio realis ꝑ pria ⁊ nāl'is ⁊ cēntialis. vt i ✠tuificādo sit lōge a vitio/⁊ in ✠ificādo a falsitate/⁊ in gl'iando a pēa. Quā lōginq̄tatē hꝫ ✠tuosus ꝓducēs de ✠tute ✠tuificatū/⁊ ver⁹ de ✠itate ✠ificatū/⁊ gl'iosus de gl'ia glorificatū.

¶ De ✠tute ✠itate gl'ia ⁊ prin⁹.

PEr gl'iam est de⁹ gl'iosus: ⁊ per ✠tutē ✠tuosus: ⁊ per ✠itatē verosus. q̄ siq̄dē verosus nō est vocabulū: qđ sit ī vsu: verūtm̄ opꝫ q̄ nos ita loq̄mur: vt dicere possim⁹ h̄: qđ de diuia ✠itate intelligim⁹. ⁊ idē ē de p̄ncipioso. vt vti possem⁹ vocabulis: cū qb⁹ mel⁹ declarare possum⁹ nām dei ⁊ suaꝝ ꝓprietatū. Et q: de⁹ ē p̄n⁹: opꝫ q̄ ita sit p̄ncipiosus ꝑ p̄n⁹: sicut ✠tuosus ꝑ ✠tutē: ⁊ verosus ꝑ ✠itatē: ⁊ gl'iosus ꝑ gl'iaꝫ. Principiosus esse nō posset ✠tuosus verosus ⁊ gl'iosus sine ꝓprio ⁊ cēntiali p̄rincipiāte principiabili ⁊ p̄rincipiare: q̄ esse nō possent sine ꝓducere principiabilē de principiāte in virtuificādo verificādo ⁊ glorificādo.

¶ De ✠tute veritate gl'ia ⁊ medio.

SIne medio nō pōt esse gl'ificare virtuificare neq̄ verificare. q̄ si eēnt: nō eēnt hoc qđ sunt. cū ita sit: q̄ gl'iari sit mediū gl'iātis ⁊ gl'iabilis/⁊ ✠tuificare ✠tuificātis ⁊ ✠tuificabilis/⁊ ✠ificare ✠ificātis ⁊ ✠ificabilis. sicut gn̄are qđ ē mediū gn̄antis ⁊ gn̄abilis/ ⁊ amare amātis ⁊ amabilis. Est ꝧ ī gl'ia mediū ⁊ in ✠tute ⁊ ✠itate sil'r: ⁊ ꝑ q̄s ꝓducere: qđ ē mediū ꝓducētis ⁊ ꝓductibilis: sine quo ꝓducere nō possent esse in nā mediꝫ: nec de nā mediꝫ gl'iari ✠tuificare ⁊ verificare.

¶ De ✠tute ✠itate gl'ia ⁊ fine.

VItiosa foret veritas: si finū sufficere nō posset. cui nō sufficeret si nō eēt ī ✠ificare ⁊ de ✠ificare. sicut gl'ia q̄ nō sufficeret fini: si nō eēt i gl'iari et de gl'iari. Veritas gl'ie sufficere nō posset sine verificāte ⁊ verificabili. vꝫ ꝓducēte ✠ificāte de seipō verificatū. qm̄

posſ̄ veritas in se hꝫ realiter ꝓprie ꝛ nāliter ꝛ cēntialr xificātē xificabilē ꝛ xificare: nis nō ꝑt hꝫe ꝓ xitatē aliquē defectū. Est ꝫ ꝓductio: q̄ est quies cōplementi.

¶ De xtute veritate gl'ia ꝛ maioritate.

IN gl'ia est maior xitas: si i illa sit ꝓductio gl'iabilis ꝛ gloriari. sine qb⁹ oporteret: ꝙ xitas eēt i gl'ia i minoritate. q̄ siq̄dē mīoritas eēt ei vitium ꝫ xtutē ꝛ pena ꝫ gl'iam. Opꝫ ꝫ ꝙ in gl'ia sint gloriās gl'iabilis ꝛ gl'iari ꝓpe ꝛ nāl'r. vt xitas sit maior in gl'ia ꝛ nō minor. maiorē dicim⁹: iquātū xitas maior eē nō ꝑt nec minor. Et iste passus ē subtilis ad itelligēdū. Est ꝫ xitas in gl'ia maior ꝛ nō minor. vt sit in ipa xtuose ꝛ nōvitiose. xtuose in ipa eē nō posset: si in ipa eēt in minoritate/ ꝛ non in maiori maioritate. in qua est inverificando ꝓducendo gloriando de se verū gloriabilē cum vero gloriari.

¶ De xtute xitate gl'ia et equalitate.

SI in gl'ia nō sit eq̄litas gloriātis gl'iabilis ꝛ gl'iari: xitas nō haberet: in quo eēt sustētata in gloria. q̄m in gl'ia nō posset sustētari in ineq̄litate. q̄m hmōdi sustētatio eēt vitiosa: in quātū in illa eēt minoritas. cū ita sit: ꝙ in oīm ineq̄litate opꝫ ꝙ sit minoritas. Est ꝫ veritas ī gl'ia sustētata ꝑ eq̄litatē veri glorificantis verificātis/ ꝛ veri glorificabilis verificabilis/ ꝛ veri glorificare et verificare. Hec sustentatio esse non posset sine ꝓductione naturali et essentiali.

¶ De xtute xitate gl'ia et minoritate.

SI in gloria dei nō sit ꝓductio gloriātis gl'iabilis ꝛ gl'iari: xitas in gloria aliq̄d xificare non potest. q̄m nō ꝑt xificare: ꝙ vn⁹ sit gloriosus et alius gloriabilis. Est ꝫ xitas in gloria sine verificare/ ꝛ per ꝓns gloria in xitate sine gl'iari. ꝛ ī illis est ociari. vt ita loquar. quod est vitiosum ꝫ virtuosuꝫ/ ꝛ ꝓpe non esse per minoritatē. quā minoritatē oꝫ eē in omni gloria ꝛ xitate: in qua sit ociari glorie et veritatis. Et quia ociari minoritas neꝙ vitium in virtute veritate ꝛ gloria dei esse nō possunt: oportet in deo esse productionem per gloriari gloriantem et gloriabilem/ et perverificare verificantem et verificabilem.

¶ De dꝛia ꝯcordātia et cōtrarietate.

IN omni ente i quo nō sit distinctio ꝯcordātia neꝙ ꝛietas: opꝫ ꝙ sit ociositas. cū ita sit: ꝙ opatio non possit eē sine distinctiōe/ nec sine ꝯcordantia aut ꝛietate. Et qr ociositas ꝫ cōtrarietatē nō est: oꝫ ꝙ in deo sit ꝯcordātia ꝓtra cōtrarietatē cū ꝯcordare. Opꝫ ꝫ ꝙ in deo sit ꝯcordātia. vt sit ꝛia ꝛietari cū cōcordare ꝛ operari. Et qr in deo est ꝯcordātia sine ꝛietate: oꝫ ꝙ in deo sit distinctionare. vt cū ꝯcordantia possit eē cōtra ꝛietatē. qm̄ de⁹ remotior est a ꝛietate: si in seipso sit cōcordare ꝛ distinctionare. quā nō sit: si in illo est tantūmō cōcordare. Opꝫ ꝫ ꝙ de⁹ hēat ī se distinctionare: vt remotior sit a ꝛietate. In deo distinctionare nō ꝑt eē sine ꝓducere distinctionātis ꝛ distinctionabilis.

¶ De dꝛia ꝯcordātia ꝛietate ꝛ ꝑn°.

IN ente in ꝙ nō sit distinctio ꝯcordātia aut ꝛietas: ꝑncipiare esse nō pōt. cū ita sit: ꝙ oē ꝑncipiare ī diget hꝫe distinctionare. ꝛ oē distinctionare īdiget ꝯcordare aut ꝛiari. Et qr ī deo oꝫ eē ꝑncipiare vt cū ꝑncipiare remot⁹ sit ab ociositate bonitat/ magnitudis/ eternitat/ ptātis/ sapie/ volūtatis/ gl'ie/ xtutis/ ꝛ xitatis. ꝛ ꝙ sit in ꝯcordare ꝛ nō in ꝛiari: oꝫ ꝙ principiare sit in ꝓducere ꝑncipiantis et ꝑncipiabilis cū distinctionare. sine quo non posset esse principiare sine ociositate bonitatis magnitudinis et aliarum.

¶ De dꝛia ꝯcordātia ꝛietate ꝛ medio.

IN deo nō est ꝛietas. et si in deo est ꝯcordātia in distinctionare: est cōcordātia in medio distinctionātis ꝛ distinctionabilis. qđ siq̄dē mediū remotū est a ꝛiari/ ꝛ distinctionare est remotū a ꝛietate in ꝯcordare: qđ est in medio ꝯcordātis ꝛ ꝯcordabilis. cū qbus ꝛietas participare nō pōt. Est ꝫ ꝓducere: vt media sint ad que contrarietas venire non potest nec cum illis participare.

¶ De dꝛia ꝯcordātia ꝛietate ꝛ fine.

SI in cēntia dei nō sit ꝯcordantia ꝯcordātis ꝯcordabilis ꝛ concordare: ī ipa eēntia dei nō est finis concordantie/ et esset vacua illo fine. que siquidem vacuitas esset per aliquā contrarietatē: ratione cuius non posset esse finis concordantie. ꝛ qr est in essentia dei contrarietas esse nō potest neꝙ vacuitas: opꝫ

q̄ in illa sit finis cōcordantie. q̄ nō posset esse sine distictionare distictionātis ꝛ distinctionabilis. sine q̄b⁹ ꝯcordātia eēt plena ociositate. ꝛ per ꝑs fine. ¶ Oꝫ ꝯ q̄ sit in deo ꝯcordātia ꝛ distictio ꝯcordātis ꝛ concordabilis / distictionātis ꝛ distictionabilis. vt cōplere sit cōplētis siue pficiētis ꝛ pfectibilis. ſꝫ hoc eē nō posset sine ꝓducere producētis et productibilis.

¶ De dꝫia ꝯcor⁹ ꝗrietate ꝛ maioritate.

Q Ām ita sit: q̄ ꝯcordātia cū eē cōcordat / ꝛ ꝗrietas cū priuatiōe: oꝫ q̄ dꝫia sit maior in concordātia q̄ in ꝗrietate. cū ita sit: q̄ maioritas concordātiā habeat cū eē / ꝛ minoritas cū priuatiōe. Est ꝯ dꝫia maior in cōcordātia q̄ in ꝗrietate. in qua maioritate ꝯcordātia nō posset eē sine distinctionare ꝯcordātis ꝯcordabilis ꝛ cōcordare sine ꝗriari minorificare ꝛ priuare. ¶ Quod q̄dē distictionare esse non posset sine producere ꝓducentis et productibilis.

¶ De dꝫia ꝯcordātia ꝗrietate ꝛ eq̄litate.

N Ulla eq̄litas pōt esse sine distinctione. cū ita sit: q̄ eq̄litas non possit eē sine plurib⁹ reb⁹. ꝛ idē de cōcordātia ꝛ ꝗrietate. Et concordātia pōt esse in eq̄litate ꝛ in inequalitate / ꝛ remotior pōt esse a ꝗrietate in equalitate q̄ in inequalitate: oꝫ q̄ ī nā dei sit equalitas ꝯcordātis ꝯcordabilis ꝛ ꝯcordare. ī q̄ oꝫ q̄ sit ꝯcordātia equātis eq̄bilis ꝛ eq̄re. vt dīna nā eq̄liter sit remota a ꝗrietate cū eq̄litate ꝛ ꝯcordā⁹. a q̄ ꝗrietate nō posset eē remota sine ꝓductiōe nāntis nābilis et naturare / distictionāt⁹ distictionabilis ꝛ distinctionare. sine quibus non possent esse concordās concordabilis ꝛ concordare / equans equabilis ꝛ equare.

¶ De dꝫia ꝯcor⁹ ꝗrietate ꝛ mīorit⁹.

N Ulla ꝯcordātia est in mīoritate q̄ est de formis accītalib⁹. ꝛ illa est in maioritate: q̄ est de formis substātialib⁹. Est ꝯ distictio remotior a ꝗrietate ī ꝯcordātia subali q̄ accītali. Et idē est de cōcordātia: que remotior est a cōtrarietate in distictione substātiali q̄ accītali. ¶ Oꝫ ꝯ q̄ in deo sit ꝓductio. vt sua forma hēat: cū q̄ remota sit a ꝗrietate ꝛ a minoritate. a qua nō posset esse remota sine substātiali distinctionare ꝛ concordare.

¶ De ꝑn⁹ medio ꝛ fine.

D Eus est primū ꝑn⁹ ꝛ ꝑm⁹ finis. ꝛ oꝫ q̄ sit ꝑmū ꝑn⁹ cū ꝑncipiare: q̄d sit in medio ꝑncipiātis ꝛ ꝑcipiabilis. q̄m sine ꝑncipiare. q̄d sit in medio ꝑncipiātis ꝛ ꝑncipiabilis ꝑꝑe cēntial⁹ ꝛ nāliter nō posset eē finis ꝑncipij in ꝑn⁹ / nec cū illo vna eadē eēntia remanere. et de⁹ eēt ꝑn⁹ ī ꝑncipiādo creaturā: q̄ eēt finis ꝑnciꝑādi. ꝛ ꝑmū ꝑn⁹ nō hēret finē ꝑncipiādi de seipō: esset ꝯ ꝑ accīs principiās ꝛ ꝑ aliud / ꝛ nō ꝑ seipm. q̄d est īpossi⁹. Est de⁹ ꝑn⁹ ꝛ finis simpl⁹ in seipō ꝛ ꝑ seipm: posq̄ ī illo p̄t eē ꝑncipiare ī medio principiātis ꝛ ꝑcipiabilis. Est ꝯ in deo ꝓductio: sine q̄ nō posset eē, principiare in medio principiantis et principiabilis.

¶ De ꝑn⁹ medio fine ꝛ maioritate.

S I in deo nō eēt ꝓductio ꝑncipiātis principiabilis ꝛ ꝑncipiare ꝑficiētis perfectibilis ꝛ pficere: ꝑncipiare ꝛ pficere nō possent eē ī maioritate: in q̄ oꝫ q̄ sint vt ꝑncipiare ꝛ pficere cuꝫ minoritate nō possint ꝑticipare. cum qua participarent: sī non eēt productio ꝓpria realis essentialis ꝛ naturalis ꝑcipiātis principiabilis ꝛ principiare / perficientis perfectibilis ꝛ perficere.

¶ De ꝑncipio medio fine ꝛ eq̄litate.

P Rincipiū in q̄ sint ꝑcipiās ꝑncipiabilis ꝛ ꝑncipiare equal⁹: ꝑfectione est plenū. de quo se perficit ꝑncipiās ꝓducendo equal⁹ de seipso ꝑncipiabilē de q̄b⁹. ſ. ꝑncipiāte ꝛ ꝑncipiabili equal⁹ exit ꝑcipiare exīs in medio ꝑncipiātis ꝛ ꝑncipiabilis. oꝫ ꝯ q̄ ī deo sit productio: sine qua non posset esse perfectio principij in equalitate principiantis et principiabilis et principiare.

¶ De ꝑn⁹ medio fine ꝛ mīoritate.

I Llud ꝑcipiū est min⁹: in q̄ ꝑncipiabile nō est de eēn⁹ ꝑncipiātis. et hoc est: q̄ ꝑcipiare non est de eēntia ambox / nec ī medio ambox p̄t eē. Et q̄ illud ꝑn⁹ ē in mīoritate: nō p̄t esse ꝑ seipm in ꝑfectiōe nec in suamet nā q̄tem hꝫe. Et q̄ de⁹ est ꝑn⁹ ꝛ in seipso suā hꝫ ꝑfectionē: oꝫ q̄ in illo sit ꝓductio ꝓpria ꝛ nā⁹ ꝑncipiātis principiabilis ꝛ ꝑncipiare. qui remaneant et sint in perfectione.

¶ De maioritate eq̄litate ꝛ mīoritate.

Quanto equalitas ē maior: tāto remotior est a mīoritate. ⁊ ꝙto est minor: tanto remotior est a maioritate. Oportet ergo ꝙ in deo eqlitas sit in maiori maioritate: q̄ possit eē inter equātē eqbilē ⁊ equare. vt in illa maiori maioritate remotior sit a maiori minoritate equātis eqbilis ⁊ equare. Hoc autē esse nō posset sine ꝓductione maioris eqlificantis equalificabilis et equalificare. id circo opz ꝙ in deo sit productio. ¶ Probatū est: ꝙ in deo sit productio. ⁊ data est doctrina: ꝑm quā fore primarie applicari possint ad ꝓbādū ꝓductionē in deo. Ita ꝙ illa ꝓductio ē pfnitatis filiatiōis ⁊ passiue spirationis. Et sic oportet necessario: ꝙ illa productio sit in numero ternali. et non in maiori neqz in minori.

¶ De fructu scilicet de pfectionib⁹ arboris diuinalis.

Der pfectiões arboris dīnalis fruct⁹ arboris dīnalis intelligim⁹. q̄s duob⁹ modis considerām⁹. vz fructus interiores/ ⁊ fructus exteriores. Appellam⁹ fruct⁹ interiores illa: q̄ sequuntur nāliter ex actib⁹ diuinalū dignitatū. sicut bonificat⁹: q̄ sequit ex bōificare/ ⁊ magnificatus ex magnificare/ ⁊ eternat⁹ ex eternare/ ⁊ possificat⁹ ex possificare/ ⁊ intellectus ex intelligere/ et amat⁹ ex amare/ et xtuificat⁹ ex xtuificare/ ⁊ xtificat⁹ ex xtificare/ ⁊ glorificat⁹ ex glorificare/ ⁊ distictionatus ex distictionare/ ⁊ ꝯcordat⁹ ex ꝯcordare/ ⁊ p̄incipiat⁹ ex p̄incipiare/ ⁊ mediat⁹ ex mediare/ ⁊ pfect⁹ ex pficere/ ⁊ eqlificat⁹ ex eqlificare. ¶ Appellam⁹ bonificatū filiū et sp̄m̄sanctū. q̄ sunt fruct⁹ pris ꝙ bonificare ⁊ ꝓducere. Et appellam⁹ sp̄m̄sanctū bonificatū. qui est ꝓduct⁹ ⁊ spirat⁹ a patre ⁊ filio ꝙ bonificare. et idem ē de magnificare ⁊ ceteris. Et isti fruct⁹ sunt naturales diuinales ⁊ eētiales. ⁊ collecti sunt et colligendi. collecti sunt: vt sint perfecti. colligendi sunt: vt in eternitate colligantur/ et ꝙ actus non sint in priuatione nec dignitates ociose. et colliguntur per productionem generationē et spirationem. ¶ Isti fructus malt esse non possunt: qm̄ sunt de bonitate. nec p̄t esse parui: qm̄ sunt de magnie. nec p̄t eē de priuatione: qm̄ sunt de eternitate. nec p̄t eē ipossibiles: qm̄ sunt de ptāte. nec p̄t eē de ignorātia: qm̄ sunt de sapia. nec sunt de odibilitate: qm̄ sunt de amore. nec p̄t eē de vitiis: qm̄ sunt de virtute. nec p̄t eē de falsitate: qm̄ sunt de xitate. nec p̄t esse de pena: qm̄ sunt de glia. nec p̄t esse de tenebris: qm̄ sunt de claritate sp̄uali. nec p̄t eē de ꝓietate: qm̄ sunt de ꝓcor⁹. nec p̄t eē de ociositate: qm̄ sunt de p̄ncipio. nec p̄t eē de vacuitate: qm̄ sunt de medio. nec p̄t eē de defectu: qm̄ sunt de pfectiōe. nec p̄t eē de maioritate ⁊ mīorie: qm̄ sunt de eqlitate. ¶ Est vn⁹ ali⁹ mod⁹ fructuū: q̄ sunt cões ꝓtēplatiões: sicut fili⁹: ⁊ sic de pre et sp̄uālctō: q̄ ꝓtēplant̄ pr̄em ⁊ sp̄m̄sctm̄ ⁊ semetip̄z ꝙ amare. Et h̄ idē facit ꝙ itelligere ⁊ recolere: qm̄ diligit pr̄ez diligit sp̄m̄sctm̄ ⁊ diligit seip̄z. Et istō cōe diligere facit eē vnū amatū cōez ꝙ eētialē ⁊ cōez ꝓtēplationē. ⁊ iste ē fili⁹ de⁹: q̄ iquātū fili⁹ ꝓtemplat̄ pr̄ez deū ⁊ sp̄m̄sctm̄ deū ⁊ seip̄z deus. osb⁹ trib⁹ exñtib⁹ vno deo ⁊ nō pluribus. Quare ꝓtēplatio ē vna ⁊ cōis: iquātū vnitas deitat̄ nature ⁊ eētie bōitat̄ magnitudinis ⁊ aliar̄. Et sic vn⁹ existit recolit⁹ itellect⁹ ⁊ amat⁹ p̄z cōem ꝓtēplatiuitatē ⁊ ꝓtēplabilitatē. ⁊ vn⁹ amat⁹ ē i pre ⁊ ali⁹ i filio ⁊ ali⁹ i sp̄uctō. Et h̄ ē p̄z ꝓtēplatiuitatē ⁊ ꝓtēplabilitatē ꝓsonalē. q̄ sigtur i brā chis ⁊ i ramis. ¶ De fructib⁹ exteriorib⁹.

Fruct⁹ q̄ sunt extra: sunt creature: cqs arbor diuīalis facit i creādo ⁊ ꝓducēdo. ⁊ fruct⁹ iteriores: de qb⁹ dictū ē: sūt fruct⁹ creaturar̄ exñtes extra nās illarū. qm̄ nō sunt de ear̄ essentia. ⁊ sūt pfectio illar̄. sicut amat⁹ diuin⁹. q̄ ē fruct⁹ ⁊ cōplemētū oim amatiuitatuz ⁊ bonar̄ appetitiuitatū creatar̄. Et idē est de diuīo ītellectu. q̄ ē fruct⁹ oim ītellectiuitatū ⁊ īstictuū nāliū creatorū. Et idē de diuīo recolito: q̄ ē fruct⁹ memoratiuitatū creatar̄ ⁊ ātiq̄tiuitatū. Et sic de diuīo bonificato ꝓsonato. q̄ ē fruct⁹ oim creatarū bonificatiuitatū ⁊ bōificabilitatū. ⁊ sic de magnie ⁊ ceteris. De fructibus supremis placeat deo nobis dare ꝙ suā pietatē. qui stam⁹ sub pede arboris/ ⁊ qui de illis fructibus magnam indigentiam habemus.

Arbor exemplificalis.

¶ De arbore exemplificali.

ARbor exẽplificalis ꝓtinet recapitulationẽ arborꝫ supradictarꝫ ꝑ exempla ⁊ ꝓuerbia. Et sic̃ diuidit̃ in .vij. ꝑtes.

¶ Radices sunt exempla radicum precedentium arborum.

¶ Truncus ẽ exẽ⁹ truncoꝝ p̃cedẽtiũ arborꝫ.

¶ Branche sunt exempla branchaꝝ ⁊c̃.

¶ Rami sunt exempla ramorum ⁊c̃.

¶ Folia sunt exempla foliorum ⁊c̃.

¶ Flores sunt exempla florum ⁊c̃.

¶ Fructus sunt exempla fructuum ⁊c̃.

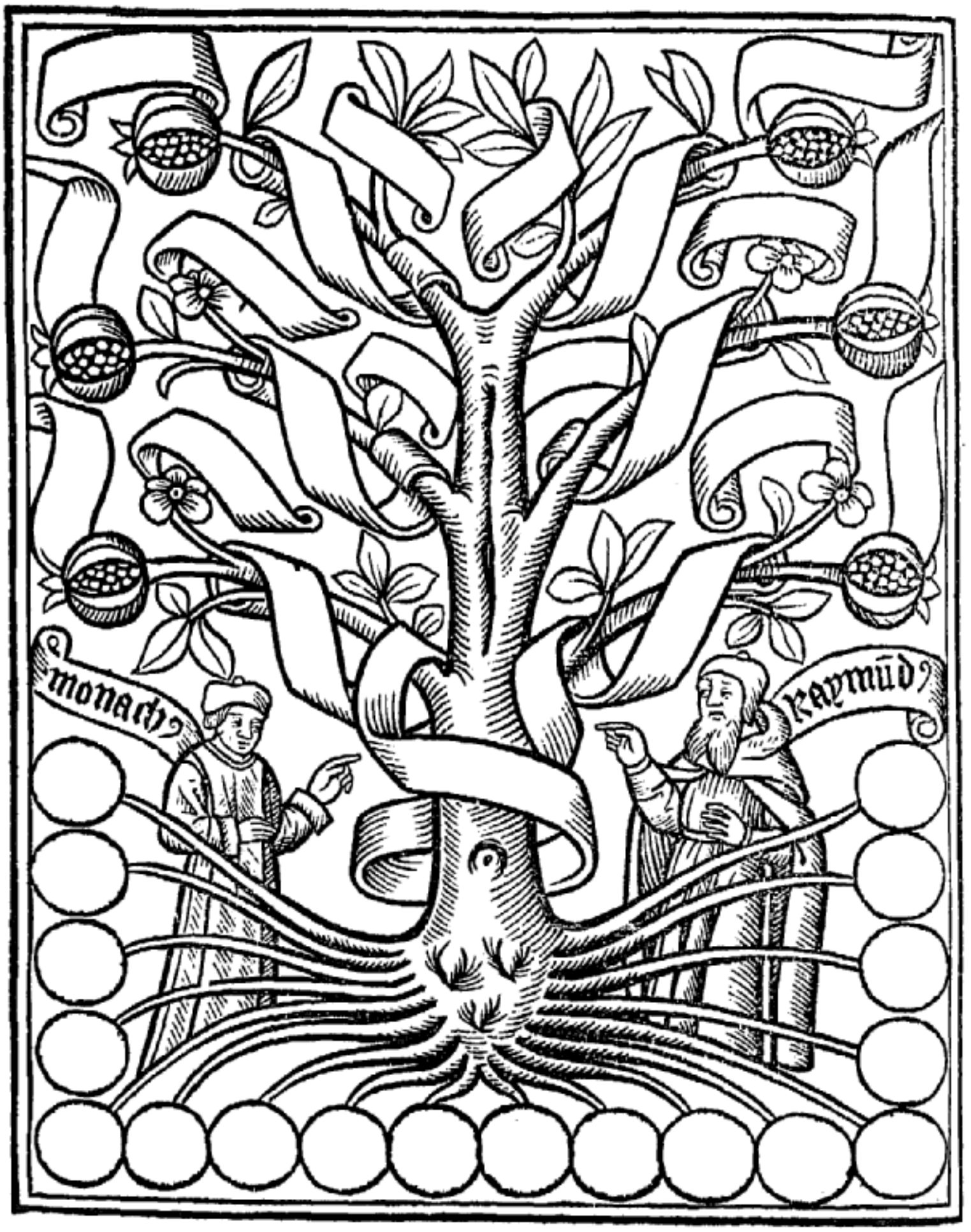

Arbor exemplificalis. Fo.cxxxi.

¶ De arbore exemplificali.

Hec arbor in septē ptes diuidit.vz i radices/trsicū/brāchas/ramos/folia/flores/t fructꝰ. Quelz xo istarū partiū i xiiij.ptes diuidit. Sicut ꝑma ps q̄ est de radicibꝰ arboris ekalis:vegetalis:sensualis:imaginalis:hꝫanalis:moralis:iperialis:aplicalis: celestialis: angelicalis:eternalis:maternalis: xp̄ianalis/t diuinalis. Et idē est de scōa pte t ceteris. Et q̄lz p̄dictaꝝ septē ptiū in.xiiij.ptes diuidit:vt exēpla nāꝝ t modoꝝ arborum dare valeamus:fm qꝫ sunt eaꝝ radices trsici brāche t̄.t vt magnā mām habeamꝰ ad dāduz exēpla.cū ita sit:qꝫ in.xiiij.arboribꝰ asidictis oīa explicātur aut īplicātur.Et ꝑ exēpla q̄ dabimꝰ:doctrina hꝫi pōt ad cognoscēdū secreta nālia t supnālia. ¶ Pōt etiaz hꝫi doctrina ad p̄dicādū t ad hꝫidū moralitates solatiū t amicitiā gētiū. Et iā pōt hērivlis habitꝰ ad itelligēdū pla/t q̄ sunt placētia ad audiēdū. ¶ Exempla q̄ dabimus:in duas ptes diuidimꝰ. vz in narrationes t ꝓuerbia inq̄sita fm nās arboris. Et hūc ꝓcessuz tenere ꝓponimꝰ in hac arbore.t q; mā est magna:fm eiꝰ magnitudinē ꝓcedere nō possumꝰ.qm̄ in alijs valde sumꝰ occupati/etiā q; gētes ꝓlixitatez euitāt: t iō breuiter de hac arbore loquemur. ¶ Verūtm̄ fz h̄ qđ dicemꝰ:doctrinā dabimus ad inueniēdū noua ꝓuerbia t narratiōes/ t quō hūanꝰ itellectꝰ extēdi possit ꝓe nimia materia huius arboris.

¶ De radicibꝰ arboris exēplificalis.

Alt ignis t appetit:qꝫ suꝰ calor in aqua sit bonꝰ:vt sua bonitas magnā hēat virtutem. Idcirco aqua rogauit aerē: qꝫ ipam i sua īfirmitate recoleret. Et tunc monachus raymūdū rogauit:qꝫ sibi illd ꝓuerbiū exponeret. Rndit raymūdus monacho dicēs:qꝫ aer ex duabus īfirmitatibꝰ īfirmꝰ iacebat. Vnā habuit īfirmitatē ꝓpt amorē. aliā xo ꝓpter dolorē. Infirmitatē habuit ꝓpter amorē: qm̄ de ira erat male ꝓtentꝰ.q̄ actionē sup ignem habebat.q̄ plurimū ipe diligebat. Et desiderabat:qꝫ dns esset terre.que eius erat intimica. Infirmitatē ꝓpter dolorem habebat aer:qm̄ ipse sentiebat siccitatez: quā ignis posuit in ipo.q̄ sicdem siccitas suā humiditatē tormētabat. Idcirco aq̄ dixit aeri:qꝫ ipam in sua infirmitate recoleret:quā patiebat.qm̄ ignis in ipo suum posuit ꝯriū.ꝓpter qō aer ignē odire debebat. Et hoc aqua dicebat:vt aer ꝯrius foret igni t cū illa ꝯcordātiā hꝫet. Sed aer rndit aq̄ dicēs:qꝫ potiꝰ infirmꝰ esse diligebat/et eē bonꝰ amicꝰ t legalis ipsiꝰ ignis: q̄ sibi suā dabat sil'itudinē: qꝫ sanus esse t facere ꝯ suū amicū deceptionē aliquā vel delictū.qm̄ nulla infirmitas ē ita magna: sicut īfirmitas q̄ est ꝑ ꝓditionē t incognitionē: q̄ hoīem facit obliuisci bñficia:q̄ a suo dño recepit. Idcirco dixit aer: qꝫ ipse vellet eē subiectꝰ t subditus igni suo dño: vt ipse actionē in aq̄ hēat: in q̄ suū ofidat dñiuz cū magni bonitatꝫ t xtutꝫ.qm̄ magna xtꝰ est calor ignis/t magnū bonū:qꝫ ipe sit dns sui amici ꝑ ꝯcordātiā amoris/ t sui inimici ꝑ ꝯrietatē. ij. ¶ Plorauit aqua/t dixit aeri:qꝫ ipe falsitatem nesciebat:quā ignis ire faciebat. aer xo abaq̄ grebat:q̄ falsitas fuerat illa. aq̄ rndit dicēs qꝫ ignis t terra faciebāt societatem/t sibijnuicē ꝓmisert:qꝫ q̄cq̄d lucrarent: īter se diuiderēt:t cōicarēt.vnde ꝓtigit:qꝫ ira ferrū lucrabat.ignis xo aurum. Et qñ ad diuisionē t ptitionē ferri t auri veniebāt: terra dixit igni: qꝫ ipse diuideret. hoc xo dixit terra:vt ignis ei aurū daret q; ei suā dat siccitatē/ t etiā q; ille q̄ liberal'r diuidit semꝑ alij dat ptē maiorē.et credidit:qꝫ ignis sil'r faceret. Et ignis diuisit. t terre dedit ferrū.aurū xo sibijpsi retinuit. Respōdit aer.dixitqꝫ aq̄ : qꝫ ignis falsitatē in diuisione minime faciebat: postqꝫ ira falsam habuit itētionē in electiōe tunc tpis: cū igni dixerat:qꝫ ipe diuisionē ferri t auri faceret seu ptitionē:quā iuste fecerat:vt puniret terrā de falsa opinione quā habebat. iij. ¶ Aer rogauit aquam: qꝫ ipa cū terra se nō associaret postqꝫ ipa cū illo fecerat societatē. qm̄ iter duo ꝯria nō est aliquid: qđ diu durare possit. cum ita sit: qꝫ ipe t terra in vehemēti ꝯrietate existant. Aqua xo rndit aeri.dixitqꝫ ei: qꝫ illa du-

ratio est magna: q̄ in ꝯcordātia durat per actionē & passionē. Mirat⁹ fuit aer de hoc qđ aq̄ dixit. & ab ipsa q̄siuit: quō societas actiōis & passionis in ꝯcordantia durare posset. cū ita sit: ꝙ actio & passio ꝓtātur? Aqua ℞o rīdit/dixitq; hec ℞ba. Marrak: ꝙ color ignis & color ꝛe in flāma ignis si bīsnuicē obuiarēt. in q̄ ꝯcordātiā p modū actiōis & passiōis hūerēt. q̄n terra dixit igni: ꝙ ipa q̄ sibi suā dat siccitatē: in summitate flāme suū colorē hꝛe vellet/& in fumo: q̄ exit ab igne/etiā i reb⁹ q̄s ignis cōburit. sicut i carbone & in pipe. Ignis aūt rīdit ei: & dixit: ꝙ satis ei placebat: postq̄ eius color i medio loco flāme remaneret. Et sic de ferro calido & carbonibus & alīs hīs sīl⁹. iiij. ¶ Terra dixit igni: ꝙ ipa sibi nō daret siccitatē: postq̄ ipe daret illam aeri: q̄ est ei⁹ inimicus. Ignis autē respondit ꝛe: ꝙ ipa ptātē largitatis nesciebat. Ignis (dixit ꝛa) q̄ est ptās largitat⁹? Marrak: dixit ignis: ꝙ largitas & auarī[a] sibīsnuicē obuiarunt. largitas nā q; totū dederat: quicq̄d hūerat/nec pl⁹ dare poterat. q̄n non hēbat de q̄. Et rogauit auaritiā: q̄ plībus reb⁹ erat plena: ꝙ ei de h̄ qđ hēbat sibi daret: vt ipsa alīs dare posset. q̄n infirma erat: q; alīs dare nō poterat. Auaritia ℞o se excusauit. & dixit: ꝙ ipa sibi nihil dare valebat. q̄n suā nolebat hꝛe sīlitudinē. Et tūc largitas ad ipsos recurrebat: ꝺb⁹ aliq̄d dederat/& ad illos: q̄bus aliq̄d dare volebat. Et oēs insimul ꝯ auaritiā fuerūt: q̄ ipa; de bonis q̄ possidebat: spoliauerunt. vt largitas hēret: de q̄ dare posset. auaritia ℞o tristis remānsit & infirma. Et dixit hec ℞ba. Et quantū doleo de thesauro: ꝓ q̄ diu laborauī. et ꝓpter quez tātā famē & sitim sustinui cū tot & tātis in honoribus & tīorib⁹: quē dari video meis īmicis/& quē dat mea īmica. v. ¶ Ignis & aer īuicē in q̄dā nemore magno sibi obuiauerūt. in quo aer terrā diu q̄siuerat: vt de illa ꝓ q̄dā vituperio ad sibi fecerat: vindictā acciperet. Et tpe illo quo ignis & aer sibi obuiarūt: sol fuit in occasu. vnde aer rogauit ignem ꝙ ei lumen faceret tota illa nocte vt ipse terrā inuenire posset. quā multum inuenire optabat. Ignis ℞o diu considerauit: si aeri lumen faceret: vt aer terrā inuenire posset. q̄n ipse ignis verecundiā habebat ꝺicere precibus aeris. & conscientiā hēbat: si ostēderet terrā: que erat sua amica: quā aer destruere volebat et occidere. Et interim dū ignis ita ꝑsiderabat: aer mirabat: ꝙ ignis ad preces q̄s sibi fecit: nō respōdit. & dixit igni: ꝙ bñ cognouerat: ꝙ ipse nō multū ipz diligebat: postq̄ ad p̄ces q̄s ei fecerat: cito nō rīdebat tali modo: ꝙ ipe ad grates teneretur. Ignis autem dixit aeri: ꝙ ipse nesciebat: quomō sapiētia rīdit volūtati. Et quomō fuit hoc? dixit aer. Marrak (dixit ignis) ꝙ volūtas magnū desiderīū hēbat: ꝙ vnum hoīem quāvalde dilexerat: īuenire posset. et rogauit sapiētiā: ꝙ ei vicos ostēderet: per quos illū hominē īuenire posset: quē inuenire desiderabat. vt ipm honorare et seruire valeret. Sapiētia autē rīdit volūtati dicēs: ꝙ iustā petitionē ei faciebat/et libēter ei vicos ōnderet: ꝓ quos sūū posset inuenire dilectum & amicum. quos q̄dez ei nō ostēderet: si ipa sciret: ꝙ volūtas illū hoīem occidere vellet/aut ei alīq̄d vituperiū vel detrimentū faceret. cum ita sit: ꝙ ille homo quē voluntas q̄siuit: pl'a placita mihi fecit. vj. ¶ Ignis quesiuit ab aere: si tantū ipsum diligebat sicut aquam? Respondit aer. dixitq; igni: ꝙ ipse instā questionē non faciebat. & ꝙ paruz de natura amoris sciebat. Aer dixit ignis: & que est natura amoris? Aer ℞o siluit/nec aliquā voluit dare igni rīsionē. q̄propter ignis mirabatur: q̄n aer sibi nō respōdit. & totiens ipz rogauit: ꝙ ipsi rīderet: quousq; aer igni hec ℞ba retulit. Marrak: ꝙ volūtas sapientiā inueniebat: duz ipa ad quā dam ciuitatē ibat. in qua erat memoria. ad quā voluntas venire optabat. vt suum amicū frequēter recoleret. Et q; sapientia irā que est volūtatis inimica: secum ducebat: volūtas sapiētiā bñ nō recepit: q̄uis sibi vicos ōnderit: ꝓ quos memoriā potuit inuenire. Et cum volūtas ad memoriā venisset que suuz recoluit amicū: magnuz festum fecerunt/& magnū solatiuz inuicem habuerūt. intātuz ꝙ sapientia male contenta stetit contra voluntatē: q̄ ei ita magnum festū & solatiū in eorum obuiatione non faciebat sicut memorie. Et ita sapien

tia voluntatē corā memoria reprehendit dicēs ei: q̄ paruas grates ei fecerat ex placitis ⁊ honorib⁹: quos ei fecerat. Excusabat se volūtas dicēs: q̄ matus placitū sentiebat in dādo suā sīlitudinē sine passiōe q̄ in assumēdo sīlitudinē alteri⁹ cuz labore. viij. ¶ Alqua ibat p̄ q̄dā magnū nemus: in quo lapidē ⁊ ferrum ex q̄bus exit ignis: inuenichat: q̄s blasphemauit. ⁊ eis plura vitupia dixit. q̄ tp̄i occasio sue infirmitatis fuerāt. cū in olla vel in cōca ipsaz calefaciebat / ⁊ q̄ ab ipsa suā frigiditatem quā valde diligebat: auferebat. Lapis ℞o ⁊ ferrū rīderunt aq̄ dicētes: q̄ ignis fuerat vitiosus in dando eis suā virtutē. Sed aqua de illis ℞bis mirata fuit. q̄ dixit eis: q̄ sibi impossibile videbat: q̄ q̄cq̄ posset vitiosum eē in dādo ℞tutē. vñ rogauit: q̄ sibi modū dicerēt: sm quē ignis vitiosus erat: inquātū ei suā dabat ℞tutē. Narrat (dixerunt lapis ⁊ ferrum) q̄ quedā herba stetit in quodā prato. q̄ ℞tutē habebat in curando leprosos de cor̄ infirmitate. cuidam leproso illa herba oñdebat: de q̄ comedebat. ⁊ curatus fuit de lepra p̄ virtutē illius herbe. Tandē cōtigit: q̄ ille homo minctū ibat in illo prato. ⁊ cum illa herba q̄ ipsum curauerat suos lumbos tersit. Idcirco illa herba fuerat vitiosa in dando suā virtutē illi: q̄ tantū ipsam inhonorauit. A q̄bus tūc aq̄ petīt: ⁊ quā virtutē dat mihi ignis: cuz sum in olla? Responderunt ei lapis ⁊ ferruz: q̄ ipa ⁊ farina panē facere volebāt. vt cum illo pane virtutem homini darent: vt exinde viuere posset. Quē siquidē panē cum ℞tute ignis in furno faciebāt sine quo q̄dē igne illum panem facere non poterāt neq̄ ℞tutem homini darevaluerāt. viij. ¶ Due ℞itates in igne sibīj̄nuicē obuiauerūt. vna veritas fuerat de caloze. ⁊ alia de siccitate. que ab igne petierunt: cū qua ipsarū se munitum contra falsitatez ⁊ aquā sentiebat. Ignis autē sue luciditati dixit: q̄ ad illam q̄stionē rīderet: frigiditas ℞o terre dixit igni. q̄ ipse iudicē cōmunē nō elegerat. cuz ita sit: q̄ luciditas p̄cordabat in die cuz calore. qui q̄dē dies clarus est ⁊ calidus. ⁊ q̄ cōtrariabat in nocte siccitati. que quidem nox frigida est et tenebrosa rōe vmbre terre. Rīdit ignis frigiditati terre ⁊ dixit: q̄ ptigit in quadā ciuitate: q̄ quidā hō de pp̄lo modū p̄siderabat: p̄ quē ip̄e posset esse rex illius ciuitatis. ⁊ considerabat quō ipsum regem q̄ erat su⁹ dīs occidere posset. In p̄ncipio i quo ille hō ꝓpositus illud p̄cepit modū cū falsitate imaginari incepit. qm̄ cū ℞itate ad finē sui ꝓpositi venire nō valebat. ⁊ sic ille hō modū accepit cū quo magnā habuit in illa ciuitate ptātē p̄ regē suū dn̄m. q̄ q̄dē rex modū cōsiderauit quō illū hoiez destruere posset. ⁊ in p̄ncipio i quo modū p̄siderauit: illū cō siderauit cū veritate. Idcirco i illa ciuitate veritas ⁊ falsitas magnū prelium habuerunt. ⁊ in fine falsitas deuicta fuit. q̄ cum nō esse ⁊ nihilo p̄cordabat. veritas ℞o cū esse. qđ siquidē cē rex in iudicē sue p̄scientie elegit p̄ falsitatē. q̄ est p̄ charitatem / et q̄ cū tenebris hz p̄cordātiā. ix. ¶ Aer cō querebat aque de igne: q̄ libitū siue placitū habebat in tormētando ipsuz cū terra. cū ita sit: q̄ placitū de ipso hz recipiendi calorē / ⁊ q̄ aqua est inimica ignis aerem minime volut p̄solari. imo vt plurimum de malo p̄ ignē dixit: ⁊ quāto pl⁹ de malo cōtra ignē dixit tātopl⁹ ipse ignis aerem tormētabat. q̄ aqua credebat aere ita tormētato ⁊ eius tormēto de die in diem sibi multiplicato: ad terrā recurrit: q̄ sua erat inimica: qui cōquerebatur ei de igne dicens: q̄ magnam iniuriā ei faciebat. Terra ℞o rīdit aeri ignē excusando ⁊ dicendo aeri plura vitupia. vt ipse aer plus de passione haberet / ⁊ vt sua nā p̄ aerē vteretur. q̄ est ei⁹ aduersari⁹. Aere sic existente vexato / ⁊ q̄toplus conquerebatur: tanto maiorē passionem sentiebat: aliud consilium non habuit: nisi q̄ ignem rogaret: q̄ de ipso pietatem haberet. Cui siquidē aeri ignis hec verba dixit. Narratur: q̄ quidā rex vnū militem habebat: quē valde diligebat. ⁊ p̄ magnū amorē quē ad eū habebat: plures honores ei faciebat / ⁊ ei denarios ⁊ equos conferebat sine dabat / ⁊ quicquid indigebat. Et quantoplus rex dabat militi: tanto miles ad eum maiorem habebat amorem / et fortius ei seruire nitebatur. Rex ℞o illum militem probare volut: si ad eum maiorem amorem

habebat ꝓpter h̄ qꝫ ei dabat: q̄ ꝓpt hoc q̄ erat suus dñs. ⁊ magno tpe stetit: q̄ ip̄i militi nihil dedit. ita q̄ miles ꝓtent⁹ non erat de rege: sicut cē solebat/ nec ei ita bñ seruiebat: sicut in ꝓsuetudine habebat. Et vt rex melius intētionē militis ꝓbare valeret: abstulit ab eo vnū bonū castrū: qꝫ ei ante dederat. Et tūc ille miles multū iratus de rege recessit/ ⁊ iuit ad quēdā comitē: q̄ erat inimic⁹ illi⁹ regis. cui⁹ filiū ille miles occiderat in bello. Et dixit comiti: q̄ ip̄e volebat cē seru⁹ ipsi⁹: vt cum illo se posset vindicare de rege. Miles ille cū comite fuit in vno bello ꝯ regē/ ⁊ capt⁹ fuit: qui miam a rege petiſt / ⁊ rogauit ip̄m: q̄ castrū ⁊ suū amorē ei redderet. Et rex rñdit ei. ⁊ dixit: q̄ sup hoc ꝓsiliū cū iustitia et mia hēret. Cū iustitia ꝓsiliū hre vellet: vt sciret: sī ip̄m punire deberet. ⁊ cū mia sī militer: vt sciret: sī ei ꝑcere deberet. Mia regē rogauit: q̄ illi militi parceret. vt ipsa posset esse magna in rege. Et iustitia regi cōsuluit: q̄ ip̄z puniret: vt ip̄a maior esset in illo q̄ mia: ⁊ maxīe cū ip̄e sit rex magis ꝓpter illā q̄ ꝓpter miam. etiā qꝛ miles bonā intētionē nō habuit q̄rendi indulgentiā: inquātū ip̄m rogauit: vt ei castrū restitueret. Et tunc rex ꝓpter illud: q̄ iustitia allegauit: p̄cepit militem tormēta rit ad mortē tradi. x. ¶ Rosa piper de igne ⁊ aqua loq̄bant. Rosa aquā cōmendabat. qm̄ bonitatē partiū mltiplicabat cōiungēdovnā partēcum alia. vt bonitas eēt magna in aq̄. Et piper ignē commēdabat: inquantū diuidebat bonitatē in ꝑtes partes. vt sub suo gñe ꝑtes sube sint bone. Tātū rosa ⁊ piper in his ẋbis steterūt: q̄ magnū p̄liū fuit iter ip̄a. qm̄ pip dicebat: q̄ plus valebat illa suba: q̄ se dat plurib⁹: q̄ illa q̄ se restrigit ⁊ in se ꝑta aggregat. de qb⁹ ꝑtes alie sube indigētiā hnt. Rosa ẋo dicebat ꝯriū. ⁊ sup his rosa⁊ piper ad iudiciū venert corā siccitate. ⁊ qꝛ ip̄a erat q̄litas q̄ se habebat ad vtrāq; ptē. sed siccitas se excusabat dicēs: q̄ iudex eē nolebat. q̄ dixit hec ẋba. Narrat: q̄ vn⁹ rex iudiciū dedit duob⁹ militib⁹. q̄ litigabāt ꝓ vno castro. Ille ẋo miles q̄ bonū ius i illo castro nō hēbat: mille florenos dedit iudici. vt iudicaret ꝓ ip̄o. Et miles q̄ bonū ius hēbat: iudici dedit cētū florenos. vt iudicaret ꝓ illo. Idcirco iudex pl⁹ fuit ex vna parte q̄ ex alia. vꝫ ex parte illi⁹ q̄ sibi dedit mille florenos: q̄ ex parte illi⁹: q̄ dedit cētū. ⁊ falsē castrū iudicauit ꝓ illo: cui⁹ illud castrum eē nō debebat. Āñ ip̄a q̄ plus erat ex pte rose q̄ ex pte piperis: nolebat esse iudex. Et cōtigit: q̄ rex sciuit: q̄ iudex mille florenos a milite acceperat cui illud castrū iudicauit. ⁊ centū ab illo: qui illud castrum hre debebat. Et tunc rex illos milites venire fecit corā se in suo concilio. a quo quesiuit: sī naturam cognoscerent: p quā vn⁹ miles dedit mille florenos ⁊ alī⁹ centum tātūmō. cū ita sit: q̄ milites equales sint in diuitijs. In concilio regis erat quidam antiquus sapiens: q̄ dixit: q̄ presumptio erat: q̄ ille miles qui nō dederat nisī centum florenos: hēbat ius in castro. Et ratio erat: q m̄ ille qui habet bonū ius: fortius plangit expensas: quas facit in iudicio siue in lite: q̄ ille q̄ non hꝫ bonum ius: qui libēti⁹ facit expēsas. vt qꝺ suū non est: acq̄rere possit. Et extunc rex in ẽra sua statuit: q̄ qui plus de salario iudici daret: q̄ ꝓtra dantē haberet ꝓsumptio mala. ⁊ pro ip̄o qui min⁹ iudici daret: p̄sumptio bona. xi. ¶ Ignis aquā deciperevoluit. et dixit illi: q̄ ipsum iuuaret ad faciendū piper: qꝺ est puū. et ille ipsam iuuaret ad faciendū cucurbitam siue lactucā: que est magna. ⁊ sic ambo ꝓcordantiā inuicē haberent. Narratur: dixit aqua: q̄ q̄dā miles paupervnū filiū habebat. ⁊ q̄dā diues rusticus filiam. fili⁹ ille ⁊ filia matrimonium ꝓtraxerūt. vt filius militis diues eēt p suā vxorē. ⁊ vt filia rustici honorata esset per suum maritū. sed honor in dedecus conuertebat cum denarij expensī fuissent. ⁊ in passionē stetit oībus tpib⁹ vite sue. Et hoc exemplū narrauit aqua: qꝛ deceptionem et fraudem cognouit: quā ignis sibi facere voluit. cū sit q̄ piper diutius duret q̄ cucurbita. et frigiditas maiorem habeat passionē in pipere q̄ actionē i cucurbita. lꝫ piper sit paruum et cucurbita magna. Idcirco aqua rñdit igni: q̄ cōcordā tiā cum ipso habere nolebat sub illa similitudine. quoniā in pipere diu posset esse in labore. xij. ¶ Ignis aquam rogauit

q̄ inuicē ad solē accederēt: ⁊ q̄ in viatico insimul amicitiā haberēt de vno⁊ alio cō ferendo. Aq̄ ℞o rñdit. dixitq̄ igni: q̄ duo ꝛ̄ia inuicē p̄ eādē viā bene ⁊ plane nō vadit/⁊ maxīe q⁊ sol su⁹ ē inimic⁹/⁊ est amicus igni. Aerūtñ dixit aq̄ igni: q̄ si ip̄e sē cū ad lunā ire vellet de nocte ⁊ nō de die: cū illo ad solē p̄ vnā viā p̄geret: siue descēderet. xiij. ¶ Quattuo⁊ elemēta p̄ncipia uerūt piper. ⁊ i ip̄o posuit ignis quattuo⁊ vncias leuitatis. ⁊ terra tres vncias ponderositatis. aer ℞o duas vncias leuitatis. ꝛ̄ aq̄ i ip̄o posuit vnā vnciā p̄derositatis. Et cū piper p̄ncipiatū fuisset sex vncie leuitatis ascēdere superi⁹ voluerūt: q̄ttuo⁊ asit vncie p̄derositatis īferi⁹ vꝛ i terra remanere voluerūt. pip ℞o appetitui q̄ttuo⁊ vnciaꝝ ꝓsentiſt. ⁊ appetitui sex cōsentire noluit. idcirco sex vncie dixerūt pipi: q̄ ꝯ suā nām faciebat. in h̄. s. q̄ pl⁹ stabat i loco īferiori q̄ī loco supiori. cū ita sit: q̄ magis sit p̄ appetit⁹ maiores q̄ p̄ miores. Et sic pip rñdit ⁊ dixit hec verba. Narrat: q̄ vētus duxit vnū granū racemi in quodā alto mōte: q̄ valde frigid⁹ erat. illō granum/truncū/brāchas/ramos/folia flores/ multiplicauit. sed fructū p̄e nimia frigiditate: q̄ vigebat in illo monte: facere nō potuit. Et quia p̄ncipiū naturā ⁊ esse in pede mōtis accepat: pl⁹ in locis īfimis q̄ altis voluit remanere. vt fructū faceret/et suā spēz posset multiplicare. xiiij. ¶ Aer in medio ignis ⁊ aque se posuit. vt cōcordātiā faceret/⁊ q̄ oēs tres ꝯ terrā essent. cū sit aer inter ignē ⁊ aquā ꝓcordātiam fecisset ꝯ terrā. terra suā siccitatē igni dare noluit/nec frigiditatem aque recipe: vt cōsueta fuerat. idcirco ignis ⁊ aqua ꝯ aerē fuerūt cū terra: quā in medio amboꝝ posuerūt. Et sic aer ab igne calorē noluit accipe/nec suā hūiditatē aq̄ dare: quousq̄ ignis ⁊ aqua cū illo ꝯcordātiā hūissent ꝯ terrā que igni siccitatē noluit dare/nec ab aqua frigiditatē recipe. Et sic ignis et aqua crāt in labore semper cū concordantiā vellēt hꝫe. vñ valde mirabant: cū concordātiā neq̄ p̄ terrā/neq̄ p̄ aerē hꝫe nō valebāt. Et tunc a saturno quesluerunt: si sciret rōem vel radicem: ꝓpter quā cōcordantiā habere nō poterāt. Saturn⁹ dixit hec verba. q̄ quidā erat heremita: q̄ erat sctē vite ⁊ ꝓuersatiōis: dixit ad angelū: q̄ eū custodiebat: q̄ fortiter mirabat: quid poterat esse: q̄ cū ipse deū cōtēplabat: nullā tētationē faciēdi pcīm habebat/⁊ statim cū dimisisset cōtēplari deus ⁊ rogare malo velle suo in tentatiōes/cogitatiōes/ ⁊ vanitates incidebat. Angelus ℞o suus dixit ei: q̄ nō erat mirū si hō tētat⁹ ē ⁊ cogitat vanitates: post̄q̄ inter deū ⁊ ipsum nō est mediū q̄ō in ꝓcordātia ipsos esse facit. ita vꝛ q̄ hō remot⁹ sit ab oī nā pcī vanitate ⁊ ꝯrietate dei ⁊ hoīs. Et h̄ dixit saturn⁹: nō hꝫ aer: cū vos alīs ꝓcordātiā in illo ꝯ terrā hꝫe vultis. q̄m̄ remoti nō estis a cōtrarietate: in qua estis. hꝫ i aere cōcordātiā hꝫe velitis. Et sic ignis ⁊ aqua cognouerunt p̄ hoc: q̄ō de sctō heremita dictū fuerat: ⁊ p̄ ꝯriā nāꝫ in q̄ existit: modū ſm quē sctī hoīes tētatiōes hꝫt ⁊ cogitāt vanitates. xv. ¶ Ignis ⁊ terra vnā filiā fecerūt ī pipe: q̄ maiorit⁹ vocabat. ⁊ aer ⁊ aqua i eodē pipe fecerūt aliā filiā: q̄ minorit⁹ vocabat. ambe ℞o filie fuerunt vxores piperis: quod ex ipsis vnū filiū generauit: q̄ suū pfem occidit. ⁊ tunc sartor fortifices ⁊ acū maledixit. Monach⁹ asit dixit raymūdo q̄ illud exēplū sibi exponeret. Rñdit ei raymūdus dicēs. Narrat: q̄ ac⁹ cuiusdā sartoꝛis sibi vnā filiā gñauit: q̄ vocabat diuitie. ⁊ ei⁹ fortifices vnā filiaꝫ generauerunt: q̄ vocabat honor. Sartor ℞o illas duas filias accepit in vxores. de quibus sartor ille vnū filiū generauit: qui in eius obitu dare noluit vnū modicum pānū: de quo cooperiri potuisset ⁊ ip̄s totum nudū subterrauerūt ꝯ diuitias ⁊ honorē. Idcirco sartor ille fortifices ⁊ acū maledixit. cū quibus diuitias cōgregauerat. ⁊ honorē suo filio donauerat. sed fortifices ⁊ acus de illa maledictiōe se excusauerunt dicentes: q̄ culpa carebāt. qm̄ seip̄m posuerat in minoritate diuitiaꝝ ⁊ honoris: ⁊ suū filiū in maioritate. idcirco oportuit q̄ filius suus ⁊ ipse in suo obitu contrarietatē habuissent. Raymūde dixit mōach⁹. ⁊ q̄s vocabat filiꝰ su⁹? Ray. rñdit dicēs: q̄ filiꝰ sartoris priuatio vocabat. ꝓuatio. s. finis honoris ⁊ diuitiaꝝ. xvj. ¶ In pipe ignis ē i maioritate/⁊ aq̄ in minori

tate.idcirco aq̃ rogauit aerẽ ⁊ terram: ꝙ ipsaz ꝺ ignẽ tuuarẽt.qz sua minoritas ma toritatem ignis nõ poterat sustinere.Aer ast ⁊ terra rñderũt. dixeruntq; ei:ꝙ ipsa nesciebat:quõ q̃dã bõa ꝺna suo malo ma rito rñdebat . Et quomõ rñdit:dixit aq̃. Marrak:dixerunt aer ⁊ terra:ꝙ vn⁹ erat hõ:q̃ erat valde diues.⁊ vxorem habebat cu dixit hec verba.volo ꝙ sitis ꝺna mea: ⁊ ꝙ de me ⁊ meis diuitijs faciatis vr̃azvo luntatẽ.Et hoc dico ꝓpter h̃ vt sitis bõa ⁊ ꝙ bõitas vr̃a maior sit mea bõitate.Do mina x̃o rñdit ⁊ dixit hec x̃ba. Impossi bile est:ꝙ cũ duabus naturis ꝺuꝫs acqui ri possit maior bonitas. xvij.¶ Ignis i pipere aerẽ ⁊ terrã inuitabat vt ꝺ aquam ipsuꝫ tuuarẽt.q̃ cõluter sibi erat ꝺnia ꝓ fri giditatẽ ⁊ põderositatẽ in gñali.quã q̃dẽ eq̃litatẽ destruere affectabat destruẽdo cõ lẽ ꝓportionẽ quã i pipere h̃nt.qm̃ destru= cta eq̃litate ambaꝝ q̃litatũ in pipere vole bat aquã destruere.sicut inuidia q̃ destruẽ do equalitatẽ spãlẽ amatiuitatis ⁊ ama= bilitatis destruere volebat charitatẽ duo rũ fratrũ.Et quõ fuit h̃:dixerũt aer ⁊ ter= ra.Marrak:dixit ignis:ꝙ erat q̃dã merca tor:q̃ erat multũ diues ⁊ habuit duos fi= lios.quib⁹ i sua vita dedit vxores.⁊ tẽpo= re suo obiit⁹ ordinauit i suo testõ ꝙ ãbo cõli ter in bõis q̃ dimiserat:possiderẽt ⁊ succe derẽt.intãtũ ꝙ dũ ipi viuerẽt:illa bõa nõ diuiderẽt.Et h̃ fecit ille mercator:vt equa lẽ charitatẽ adinuicẽ haberẽt. Et tũc in= uidia cõsiderauit:quõ illã charitatem de struere posset. q̃ dixit filio ꝑmogenito:ꝙ nõ erat ꝓuenies ꝙ ipse eẽt eq̃lis cum suo fratre neq; in diuitijs neq; i honore: post ꝙ deus ipm primo nasci fecit. idcirco cũ curia tractare deberet:ꝙ illa bõa diuide= rẽtur/⁊ ꝙ maiorẽ ptẽ diuitiaꝝ haberet.q̃ rñdit ũidie dicẽs:ꝙ illã intẽtionẽ nescie bat:quã pr̃ i factione sui testamẽti habe= bat.Et quã itẽtionẽ habuit tu⁹ pr̃(dixit inuidia)in factiõe testamẽti sui.q̃ dixit ei: nr̃ pr̃ quẽdã hoiez hui⁹ ciuitatꝭ occidit:q̃ habuit vnũ filiũ:q̃ tãtũ hꝫ i diuitijs sicut nos alij hẽmus/⁊ voluit: ꝙ bõa q̃ dimisit nõ diuiderem⁹: vt inuicẽ charitatẽ hẽre= mus.⁊ si mihi dimisisset ptẽ maiorẽ ⁊ fra tri meo ptẽ miorẽ: inter nos charitas in eq̃litate nõ foret.⁊ inimic⁹ prõ frẽm mel si eẽt i ptãte minori:occidere posset/⁊ me post ipsum.Et tu ĩuidia deectero taliaver ba mihi non loq̃ris. xviij.¶ Marrak:ꝙ ignis ibat i peregrinationẽ ⁊ aq̃ sil'r . qui sibijnuicẽ obuiauerũt i via.Ignis autẽ di xit aque hec x̃ba. In hac terra sunt plu= res milites:q̃ sunt amici mei/⁊ qui ꝓ me facerẽt oĩa q̃cunq; vellẽ/q̃b⁹ plura placita ⁊ curialitates fect.dũ ignis ita loquebat: cognouit aqua fꝫ x̃ba:q̃ ipse dixit:ꝙ ipe ex ipa tiorẽ habuit. Idcirco cognouit ꝙ ipse miorẽ virtutẽ ⁊ ptãtẽ habuit q̃ ipsa. qm̃ si ipsa habuisset miorẽ virtutẽ ⁊ pote= statẽ q̃ ignis i illa terra in q̃ se inuenerũt ante habuisset timorẽ q̃ ignis quem ipsa nõ habuit:postq̃ ignis dixit illa x̃ba.Et qz cõsiderauit:ꝙ ignis pri⁹ habuit timo= rẽ q̃ illa:sentiebat virtutẽ ⁊ fortitudinez ꝺ ignẽ.⁊ tũc debellabat ignẽ/⁊ ipm deui= cebat.q̃ dicebat:ꝙ in illa terra erãt mili= tes sui amici:vt aqua timorẽ de ipso habe ret.q̃ dixit igni:ꝙ tiorẽ de ipso nõ habuit de h̃:qs̃ nõ viderat:ꝓ hoc qs̃ audiuerat.

¶ Dictũ est de radicib⁹.⁊ dedim⁹ modũ ꝺm quẽ sciaꝝ applicari ad moralitates:ꝫ ꝙ ipas applicauim⁹.Et qz ꝑlixitatẽ vita mus:ad trũcos arborum transimus.

¶ De trũcis.Et ꝑmo de trũco arbo.el'ar.

Er rogauit ignẽ:ꝙ ipꝫ nimis nõ calefaceret:qm̃ si ipsuꝫ ni mis calefaceret: aq̃ ab ipso humiditatẽ non recipet. ij.

¶ Inuidiã habuit terra de igne ⁊ aere:q̃ in ficub⁹ concordarũt.q̃ ro gauit ignẽ:ꝙ cũ ipa in pipere ꝓcordaret. iij.¶ Dixit aqua igni:ꝙ sua frigiditas i estate pl⁹ valebat ꝺ febres:q̃s infirmi pa= tiunt:q̃ su⁹ calor in hyeme ꝺ frigiditatẽ: quã hoies sani patiunt. iiij.¶ Ignis di cebat malũ de terra: qz ẽ nigra.⁊ de ipsa bonũ dicebat: qz est sicca. v.¶ Plora= bat aqua:qz aer ab igne q̃ est ei⁹ inimic⁹: calorem accipiebat. vj.¶ Primũ ver so lẽ increpauit:qui pulchra opera q̃ in api li ⁊ in madio fecit:in estate destruit. vij.¶ Ignis solem rogauit:ꝙ nõ daret suaz similitudinẽ lune.q̃ similitudinẽ aque ac cipiebat. viij.¶ Ignis qz est in plurib⁹: se commendabat.⁊ de ipso aqua malũ di

cebat:qz illaz cõburebat. ix. ¶ Dicebat ignis:q̄ in feniculo fortior erat q̄ aq̄.aer asit rñdit:q̄ aq̄ ī lactuca erat fortior ipo. idcirco cognouit ignis q̄ aer paz ipm dilexit. x. ¶ Aer ignē increpauit cū ipe sit ita! clarus ꝛ ita lucēs:q̄re cū terra q̄ est nigra:semp participauit.idcirco cognouit ignis:q̄ aer inuidiā ex hoc habebat. xi. ¶ Materia aq̄ de forma aeris se minime fatigaret:si ad illā cū cōcordātia absq; ꝺ rietate veniret. xij. ¶ Terra tetigit ꝺrietatē ignis ꝛ aq̄:q̄ ꝺ terrā trascebat.que dixit ꝺrietati:q̄ malum eēt eā tāgere. xiij. ¶ Dixit aer igni:q̄ ipe erat ita pōderosus:q̄ ipm portare nō potuit.ignis autē rñdit aeri:q̄ p se pōderosus nō erat/sz p terrā. xiiij. ¶ Placitū hꝫ voluit aq̄ de igne:q̄ ipam ī estate recoluit:quousq; cogitauit:q̄ ignis ipaz recoluit:vt illam destrueret. xv. ¶ Ploruit aqua: q̄ ignis ipam nimis calefaciebat.ꝛ de ipo q̄rebat soli.luna ℞o ipaz reph̄ēdebat:q̄ ipi⁹ inimico conq̄rebat. xvi. ¶ Aq̄ dixit ad ignē:q̄ ipa dña erat in niue. ignis asit respondit ei:q̄ sol suus amicus erat. xvij. ¶ Aqua dixit ad ignē:q̄ ī iferno p dāna tos valde ꝛ esiderabilis ē. sz ignis rñdēs dixit:q̄ iustitia ē ei⁹ vxor. xviij. ¶ Dixit aqua ad ignē:q̄ ī nocte fortis erat.ignis asit rñdit ei:q̄ ipe erat fortis in die. xix. ¶ Autūnus frōtariā tenuit p hyemē cōtra estatē.ꝛ ver frōtariā tenuit p estatē ꝺ hyemē. xx. ¶ Cū timore ꝛ labore ascēdit aq̄ ad sperā ignis ad accipiendū ℞tutez lunc.ꝛ cū audacia ꝛ placito rediit ꝛ descēdit. xxi. ¶ Aq̄ dixit ad ignē:q̄ ipe in bestia mortua calorē naturalē nō habebat. ignis asit rñdit aque/dixitqz ei:q̄ ī bestia mortua ipa fetebat. xxij. ¶ Aq̄ dixit ad ignē:q̄ cū ipsa dñe suas facies lauāt: vt albe sint ꝛ pulchre.sed ignis aque respōdit:q̄ p ipsum dñe suos maritos desiderāt. xxiij. ¶ Aq̄ dixit ad ignē:q̄ ipa fontes implebat:ad quos aialia veniunt ad aquā dum.ignis ℞o rñdit ei:q̄ ipse vegetes vino implebat ad quas hoies venit potatum. xxiiij. ¶ Hyems dixit ad estatē:q̄ ipsa erat frigiditate vacua.estas autem dixit ad hyemem:q̄ ipsa calore vacua erat. xxv. ¶ Aqua dixit ad ignem:q̄ ipsa erat pinguior igne. sed ignis rñdit ei: q̄ ipse sanior erat illa. xxvi. ¶ Dixit aqua: q̄ ipa erat grossior igne.ignis asit rñdit ei:q̄ ipe velocius q̄ aqua currebat. xxvij. ¶ Dixit aqua: q̄ ipa erat discreta: qz pl'a insimul congregabat. rñdit quoq; ignis : q̄ ipe liberalis erat.qz pl'a dabat. xxviij. ¶ Dixit aq̄: q̄ ex ipa rex coronat⁹ erat : inquātū ipa dña erat ī ei⁹ cerebro. ignis ℞o rñdit ei: q̄ rex erat arbor euersa. xxix. ¶ Dixit aqua : q̄ rex fieri fecit quēdā pulchrū ciphū argēteū. ignis asit rñdit ei:q̄ vnā coronā de auro portabat. xxx. ¶ Dixit aqua: q̄ regina p ipam pulchros dētes hēbat. ignis ℞o rñdit:q̄ per ipm regina pulchros crines hēbat. xxxj. ¶ Dixit aq̄:q̄ alleū albo colore est indutū:q̄ est supra colorē ignis.rñdit ignis:q̄ oleū qđ est de sua nā in lāpade: stat supra aquā. xxxij. ¶ Dixit aq̄:q̄ maior erat in mari q̄ ignis in lapide ꝛ ferro.ignis asit rñdit ei:q̄ si sufficientiā lignor hēret: q̄ ipse totā aquā maris cōsumeret. xxxiij. ¶ Dixit aq̄: q̄ ipa plātas rigabat.ignis asit rñdit ei: q̄ ipse ī estate fruct⁹ plātarū colligit. xxxiiij. Dixit aq̄ : q̄ ipsa mouebat molendinū.ignis asit rñdit ei:q̄ ipse calefaciebat furnū. xxxv. ¶ Dixit ignis: q̄ ipse carnes molles faciebat. aqua ℞o rñdit ei:q̄ ipa facit duriciē ossiū. xxxvj. ¶ Dixit ignis:q̄ ipe in pipe supra aquā equitauit. aqua ℞o rñdit ei:q̄ ipa sup eū equitat ī cāphora. xxxvij. ¶ Dixit aq̄:q̄ ipa ī cucurbita est lōga.ignis ℞o rñdit ei: q̄ ei⁹ lōgitudo recta est ī dactili. xxxviij. ¶ Dixit aq̄: q̄ ipsa ignē ī ferro calefacto infrigidabat ꝛ ī lapide marmoreo.ignis asit rñdit:q̄ ipe calefaciebat eā ī olla ꝛ in sulphure. xxxix. ¶ Dixit aqua:q̄ pisces in ipa viuūt. ignis ℞o rñdit:q̄ p ipm vidēt hoies de nocte. xl. ¶ Dixit aq̄: q̄ vinū hoies ī vanū loqui faciebat. respōdit ignis: q̄ aialia aquā mingebant.

¶ De ꝓuerbiis trūci vegetalis.

Dixerūt cerasa ad ficus: q̄ ipsa primo veniebant. ficus ℞o responderunt: q̄ desiderabiliores illis erant. ¶ Cerasum dixit ad garrosam: q̄ ipsa nigra et tortuosa erat. garrosa ℞o respondit ei: q̄ ipsum cito

putrefactū erat. ¶ Dixit lactuca: q̄ homines infirmos curabat. vinū dixit: q̄ homines hilares faciebat. ¶ Dixit pomū ad finū: q̄ ipe fetebat. fimus xo rīdit: q̄ de sua ꝓgenie erat. ¶ Dixit cinamomū: q̄ i scutella regis erat. fabe xo rīderūt: q̄ ipe erāt i scutellis sctōz hoim religiosoz. ¶ Dixit frumentū: q̄ rusticō ordeū comedebat. ordeū xo rīdit: q̄ ipm melioꝝ vēdebat. ¶ Dixit frumētū: q̄ ordeū auena fiebat. rīdit ordeū: q̄ frumētū aliquotiēs fetebat / ⁊ malum illis q̄ ipm comedebāt ꝓ curabat. ¶ Dixit pix: q̄ plus q̄ frumētuz costabat. rīdit ei frumētū: q̄ plꝰ de seruitio q̄ pix faciebat. ¶ Rex rosaz colligebat. rusticō xo frumētū. ¶ Rex ficō comedere nolebat. qz porci ipas comedebant.

¶ De ꝓuerbijs trunci sensualis.

DIxit equꝰ ad militē: q̄ calcaria portare ipsuz nō oportuit: qm̄ libēter iret. rīdit miles q̄ tioz mulieres currere faciebat. ¶ Dixit equus ad militē: q̄ ꝓ ipm honoratus erat. rīdit miles: q̄ ipse ei ad comedendum dabat. ¶ Dixit mulꝰ ad equum: q̄ ipe suꝰ frater erat. rīdit equꝰ: q̄ ipe asino assimilabat. ¶ Dixit asinꝰ dño suo: q̄ ipe cātare sciebat. respōdit dns suꝰ: q̄ ipe flere sciebat. ¶ Dixit asinꝰ: q̄ ipe dormire optabat. dixit dns: q̄ ipe ire volebat. ¶ Dixit asinꝰ: q̄ nimis oneratꝰ erat. rīdit dns: q̄ plēs pueros habebat. ¶ Dixit canis ad catū: q̄ ipe ratos comedebat. rīdit catꝰ: q̄ ipe qm̄ dormiebat nasum sub cauda non tenebat. ¶ Dixit iumētū ad asinū: q̄ dño suo nō resisteret. qm̄ ptās ⁊ ars oīa vincunt. ¶ Dixit lupꝰ ad mutonē: q̄re stabat cum hoīe: q̄ comedebat carnes ⁊ de corio facit sotularares ⁊ de lana thicā? rīdit muto: q̄ ipe de lapidibꝰ nō viuebat. ¶ Dixit lupus ad canē q̄rēs ab eo: q̄re malū sibi volebat? rīdit canis: q̄ omes dñi sui diligebat: quia suū dominum diligebat.

¶ De prouerbijs trunci imaginalis.

QUaro de imaginatione conquerebatur: que ipam calefaciebat ⁊ crescere faciebat: cū luxuriam imaginabatur. Et imaginatio conquerebatur de memoria: que ipsam cū luxuriā recolebat: carnem mouere faciebat. memoria xo de volūtate cōquerebatur: que ipaz oblīuisci luxuriā nō faciebat. ¶ Capra lupū videbat: que nullo tpe preuiderat / ⁊ timorē de ipo habebat. Et q̄dā videbat vxorē suā suas crines pectere. qui ex hoc habuit zelotipiā. ¶ Proditio tetigit imaginationē / ⁊ imaginatio furcas imaginabat. ¶ Oculi quādā pulchrā dñam videbāt: q̄ pulchra indumenta vestiebat: imaginatio xo camisiā illiꝰ imaginabat. ¶ Quidā hō vnum equū emere volebat. ⁊ imaginatio auenā imaginabat. ¶ Quidā hō regē rogauit: q̄ iustitiā faceret de q̄dā ciuitate. rex autē iniuriā imaginatꝰ est. ¶ Timor imaginari facit mortem / ⁊ audacia honorē. ¶ Verecundiā facit delictū imaginari. ⁊ legalitas cōplementū. ¶ Bona fama heremite ipm imaginari facit ypocrisim. ¶ Imaginatio imaginatur de nocte hoc: qđ nō inuenit de die.

¶ De ꝓuerbijs trunci humanalis.

VOlūtas dixit ad oculos: q̄rēs ab eis: q̄re pulchras respiciebant mulieres libētius q̄ turpes? ⁊ tu voluntas: dixerūt oculi: cū neq̄ pulchra neq̄ turpis dña de tua sit natura: q̄re diligis plus pulchras mulieres q̄ turpes? ¶ Aures dixit intellectꝰ q̄rēs ab eis: q̄re placitū hētis audiēdi vanitates? ⁊ tu intellectꝰ dixerūt aures: quare hoīes qui ipas dicunt: nō reprehēdis. ¶ Naso dixit memoria: q̄re placitū habes rosam odorādi? ⁊ tu memoria dixit nasus: q̄re ꝓ rosam luxuriā recolis? ¶ Os dixit volūtas: quare nimis comedis? ⁊ tu voluntas dixit os: quare me non claudis? ¶ Caro dixit volūtas: cū femina te tāgit: q̄re calescis? ⁊ tu volūtas dixit caro: q̄re castitatē nō diligis? ¶ Os dixit intellectꝰ: q̄re mētiris? ⁊ tu intellectus dixit os: q̄re me nō cōsulis? ¶ Corpꝰ dixit aīa: q̄re tātū dormis? ⁊ tu aīa dixit corpꝰ: cum ego vigilo: q̄re es ociosa? ¶ Corpꝰ dixit aīa: cum frigus pateris: quare tremis? ⁊ tu aīa dixit corpꝰ: cum peccas: q̄re cōscientiā habes? ¶ Corpus dixit aīa: q̄re es infirmū? ⁊ tu aīa dixit corpꝰ: q̄re tēperātiā nō diligis? ¶ Corpus dixit aīa: quare morieris? ⁊ tu aīa dixit corpus: quare de me recedis.

¶ De ꝓuerbijs truncis moralis.

Arbor exemplificalis. Fo.cxxxv.

Ujtilis dixit virt⁹:qs est tuus pf⁹? rñdit vitilis:puatio tua est mea mⁱ. ¶ Vitilis dixit virt⁹:quare tot holes te diligūt?rñdit eivitilis:qr tu es ociosa. ¶ Vitilis dixit ẋt⁹:q̄re tu es mihi ꝺrilis?rñdit eivitilis:q̄ sibi cōtrarilis ē: vt sit magna. ¶ Vitilis dixit virt⁹:vbi cōsilis? rñdit ei vitilis:ego fuꝫ in loco i q̄ tu nō es. ¶ Vitilis dixit virt⁹:ego te ī die iudicij accusabo.rñdit ei vitilis:tuis liberis arbitrijs me excusabit iudici. ¶ Vitilis dixit virtuti:q̄re timorē nō habes?rñdit eivirt⁹:q̄re cōsciētiā nō habes? ¶ Vitilis dixit virt⁹: q̄re tenebras diligis? rñdit ei:ꝛ q̄re tu de die nō vadis. ¶ Vitilis dixit virt⁹:habes fratrē?rñdit eivitilis:pēa quā patieris:erit mea germana. ¶ Virtus dixit: q̄ ipsa in anulo regis erat.vitilis rñdit:q̄ erat in voluntate regis. ¶ Dixit virt⁹ vitio:q̄ ipꝫ in homine paupere ꝓcutiebat.rñdit eivitilis: q̄ conqueretur homini diuiti.

¶ De prouerbijs trunci imperialis.

Bonitas dixit malo principi: q̄ ipse sui filij morti ꝓdiderat: q̄ bōificare vocabat. ij. ¶ Male ꝓnceps dixit magni⁹:q̄re ī boni⁹ me ociosa tenes? iij. ¶ Male ꝓnceps dixit duratio: bōitas me reprehēdit: qr te durare facio. iiij. ¶ Desiderat magni⁹:q̄ ptās mali ꝓncipis eēt in quitate. v. ¶ Stultitia mali ꝓncipis cepit ꝛ incarcerauit sapiam populi sui. vj. ¶ Volūtas mali ꝓncipis amare exulabat a volūtate sui ppli. vij. ¶ Virt⁹ ppli vitilis mali ꝓncipis ī suo collo portauit. viij. ¶ Os mali ꝓncipis verecūdiā mētiēdi nō habebat. ix. ¶ Vana gl'ia ꝓncipis laborē in suo regno semi nat. x. ¶ Mal⁹ ꝓnceps ꝓfusam ꝓscientiā sui ppli facit. xj. ¶ Null⁹ mal⁹ ꝓnceps cū suo ppl'o ꝓcordantiā hꝫ. xij. ¶ Nulla ꝺrietas peior ē q̄ ꝺrietas ꝓncipis ꝛ sui populi. xiij. ¶ Incepit ꝓnceps malefacere: cui⁹ ppls ipm sequebat. xiiij. ¶ Ille ꝓnceps ē bon⁹:q̄ ī medio loco sui populi cōsistit. xv. ¶ In malo pricipe ꝓdit finis ꝛ cōplemētū sui ppli. xvj. ¶ Mai⁹ dñium hꝫ princeps p modicū ppl'm:q̄ bon⁹ sit q̄ magnū:q̄ mal⁹ existit. xvij. ¶ Opꝫ q̄ princeps habeat equalitatē iustitie/sapiē tie/ꝛ charitatis. xviij. ¶ Ille princeps minorem habet honorem: qui suum populum inhonorat.

¶ De prouerbijs trunci apostolicalis.

Voluntas dixit bōitas: q̄re mali prelatū elegisti:ꝛ tu bōitas dixit volūtas:q̄re me bonā nō feciſti? ij. ¶ Desiderabat magni⁹:q̄ p̄latus esset de magno gñe.sapia aūt dixit:q̄ ipsa plus valet in iudicio q̄ magnitudo in gñe. iij. ¶ Sine charitate ꝛ sapientia iudicij prelati durare nō potest. iiij. ¶ Ptās bōi prelati libēter stat ī in circulo nō aūt ī angulo. v. ¶ Penitebat volūtas ꝛ plorabat:qr p̄latū sine sapia elegerat. vj. ¶ Cōcurrerūt sapia ꝛ volūtas ad eligēdū p̄latū.ꝛ pri⁹ fuit volūtas ad electionē q̄ sapia. vij. ¶ Virt⁹ p̄lati melior est q̄ virt⁹ solis. viij. ¶ Mēdacijs prelati occidit sui ppl'veritatē. ix. ¶ Ille prelat⁹ est arbor euersa:q̄ vias glorie nō ostēdit. x. ¶ Nullus p̄lat⁹ suis officijs cōfundere debet nec diminuere. xj. ¶ Ille prelatus bonus est:in quo deuotior sapiētia cōcordāt. xij. ¶ Contrarietas prelati ꝛ ꝓncipis est valde mala ꝛ periculosa. xiij. ¶ Sanctitas prelati est ꝓncipium fidelitatis sui populi. xiiij. ¶ Rectus prelati in medio loco deuotionis ꝛ sapiētie debet esse. xv. ¶ Null⁹ homo bono p̄lato ē honore pfectior. xvj. ¶ Null⁹ hō maius hꝫ officium q̄ prelat⁹. xvij. ¶ In eq̄litate charitatis ꝛ sapientie prelat⁹ ē eligend⁹. xviij. ¶ Nullus homo in minori bonitate est q̄ malus prelatus.

¶ De prouerbijs trunci celestialis.

Ex pluribus formis corruptibilibus sequit corp⁹ incorruptibile. ¶ Ex formis q̄ sunt in motu primo:sequit primum mobile. ¶ Primus mot⁹ nō dat nām cessandi. ¶ Forme celi ita sunt prime per lucem:sicut prime sunt p motū. ¶ Ita se hñt forme celi ad ꝓmuꝫ circulū:sicut se hñt ad ꝓmū motū. ¶ Ita se hñt forme celi ad maiorē motū: sicut se hñt ad maiorē circulū. ¶ Ex maiori rotūditate sequit maior mobilitas. ¶ Ex formis in nā rotūdis sequit corp⁹ rotūdum. ¶ Simplex mot⁹ circularis p mediū nō trāsit. ¶ Nullus motus circularis ponderosus est neq̄ leuis.

Arbor exemplificalis.

¶ De puerbijs trūci arboris angelicaℓ.

NAllus bonꝰ angelꝰ indigentiā hꝫ fe pōt. ¶ Malus angelꝰ nul li ſi finē attīgit. ¶ Nullꝰ āgelꝰ anterioꝰ hꝫ neq; poſterioꝰ. ¶ In nullo āge lo ē dubitatio. ¶ Nullꝰ angelus leuis eſt neq; pōderoſus. ¶ Nullꝰ angelꝰ ē ex alio angelo. ¶ Nullꝰ angelꝰ ī loco ē extēſus. ¶ Nullꝰ angelꝰ ē ocioſus. ¶ Nullus bo nus angelꝰ poterit eē captus. ¶ Nullus malus angelus eſt liber.

¶ De puerbijs trūci arboris euiternaℓ.

IN euiternitate nō ē terminꝰ ī fi= ne. ¶ Caput eternitatis eſt in tē pore: ꝛ eiꝰ cauda ē in eternitate. ¶ Euiternitas nō hꝫ mediū. ¶ In eui= ternitate motꝰ nō eſt extenſus. ¶ In eui ternitate nūerꝰ nō multiplicaℓ. ¶ Ex eui ternitate nullū ens exire pōt. ¶ Euiterni tas ſpeculū ē eternitatis. ¶ Nulla crea= tura maioꝛ eē pōt q̄ euiternitas. ¶ Tan tū durabit euiternitas quātū eternitas. ¶ Eternitas ꝛ euiternitas ſocietatē ꝺ̄re= runt ¶ De puerbijs trūci maternalis.

DOſtq̄ dña nſa eſt pietati eccl̄is: nullꝰ ex ipa ſit deſperatꝰ. ¶ Si quis cōſciētia ꝛ fletu ſit plenꝰ: a dña nſa ſit pietate ꝛ amoꝛe ſecurꝰ. ¶ Dña nſa talē hꝫ ℟tutē: q̄ peccatoꝛē a pctīs mū dare pōt. ¶ Qui dñam nſam reclamat: ipa cū venia rſidit. ¶ Qui dñaꝫ nſaꝫ re= clamat: nullꝰ demō ei nocere pōt. ¶ Deſi derat dña nſa: q̄ vnuſquiſq; ipſam tāgat cū pnīa. ¶ Dña nſa nūq̄ hoī deficit: q̄ be ne penituit de ſuis pctīs. ¶ Qui p dñam nſaꝫ vult amari: filiū ſuū faciat honoꝛari. ¶ Dña nſa maternalem habet amoꝛem cuilibet penitēti peccatoꝛi qui habet ꝓtri tionem. ¶ Ex domina nſa hꝫ ſufficiētiā q̄ filiuꝫ ſuum laudat: ꝛ per mundū ipſum laudari ꝛ amari pꝛocurat.

¶ De puerbijs trūci arborꝭ chriſtianaℓ.

HUmana nā diuinā tāgit nāꝫ cū pietate ſui ppli. ¶ Diuīa ℟o nā cū pietate ſuā recolit creaturaꝫ. ¶ Tāgit hūanꝰ amoꝛ diuinū amoꝛē cuꝫ pietate: quā hꝫ de ppl̄o ſuo. ¶ Amoꝛ aūt diuinꝰ paſſionē dñi ieſu xp̄i recolit: quam ad diuinā naturā honoꝛādū in cruce ſu= ſtinuit. ¶ Humana natura in preſentia domini nſi rogauit diuinā nām p ſuo po pulo. ¶ Humana nā diligit ſuū populū: ꝛ nā diuina diligit hūanā. ¶ Nulla crea tura ē ita bona ī ſeipſa: ſicut ī deo. ¶ Nullꝰ pōt deꝰ de creatura ī ſe q̄ extra ſe. ¶ Nullꝰ pōt deꝰ creaturā amare p incarnatiōeꝫ q̄ p creationē. ¶ Nullꝰ pōt deꝰ eſſi creatura p incarnatiōeꝫ pticipare q̄ intelligere. ¶ Sine incarnatiōe maioꝛ cōcoꝛdantia nature diuine ꝛ humane eſſe non poteſt. ¶ Maioꝛ vnitas creature fuit facta ī vni tate diuine nature.

¶ De prouerbijs trūci arborꝭ diuinalis.

DIxit diuina bōitas: q̄ de ſeipa bonū volebat/ ꝛ illud bonū eſſe optabat. volūtas etiā hoc dili= gebat. ptās hoc ita perficiebat. ¶ Dixit bonitas diuina: q̄ ipſa volebat eē ī bono/ ꝛ voluit eſſe illud bonū. ſapīa etiā hoc ita ſciebat. ꝛ ptās hoc ita pficiebat. ¶ Dixit bonitas: q̄ ipſa volebat eſſe p bonum/ et volebat eē illud bonū. magnitudo ei con ſentiebat. ꝛ poteſtas hoc pficiebat. ¶ Di xit bonitas: q̄ ipſa volebat bonificare. voluntas dixit: q̄ bonificare volebat ama re. ꝛ ſapientia dixit: q̄ illud volebat ſcire. eternitas dixit: q̄ ipſa volebat eternare. ꝛ dixit magnitudo: q̄ ipſa volebat illud in= finire. ¶ Dixit bōitas: q̄ ipſa volebat bo nificare: q̄ deus eſſet. ꝛ dixit ptās: q̄ ipſa potuit ei dare. ꝛ dixit voluntas: q̄ ipſa il lud voluit amare. ꝛ dixit ſapientia: q̄ ip= ſa ipſum potuit ſcire. ꝛ dixit eternitas: q̄ ipſum potuit eternare. ¶ In ſubſtantia eſt ſubſtantiatum bonificare bonitatis. ¶ In ſubſtantia eſt ſubſtantiatum infi= nire infinitatis. ¶ In ſubſtantia ſubſtā tiatum eſt eternare eternitatis. ¶ Vult diuina voluntas: q̄ ſubſtantia ſua ſit cha ritas. ¶ Nonvult voluntas diuina: q̄ in ſubſtantia ſua ſit ocioſitas.

¶ De branchis arboris exemplificalis. Et primo de exemplo brāche elemētalis.

IGnis/ aer/ aqua/ ꝛ terra/ in dꝛia ꝯcoꝛdantia ꝛ ꝓtrarie= tate ſibīſnuicez obniauerſit. Idcirco p̄ncipiū differentie dixit: q̄ ſic contigit ei ſicut cuidā dñe de ſuo marito. p̄cipiū ℟o di= xit dꝛia: quomō fuit hoc? Narratur: dixit

pricipiſſi: q̄ q̄dā dña habuit maritſi: quē valde rōne matrimonij dilexit/ꝛ ꝓpter filios q̄s hſierunt. Illa dña erat discreta ꝛ bñ morigerata. ſz ei⁹ marit⁹ valde luxurioſus erat ꝛ ꝓdig⁹: ꝙ bona dilapidauit. Idcirco illa dña eſſe nō poterat ſine odire ꝛ amare/nec finē iuenit: i q̄ deſcere potuit. q̄ñ ſuū maritū pfecte diligere nō potuit ꝓpter defect⁹ q̄s ī ſuo marito viderat/nec ip̄m odire potuit ī totū: q̄ ī fine matrimonij ꝛ ſuor⁹ filior⁹ ip̄z diligebat. Idcirco tu dña: dixit p̄ncipiſſi: q̄dē hſe nō potes ī cōcordātia nec ī q̄rietate: cū ita ſit: q̄ quodlibet elem⁹ tū alij obniat ī cōcordātia ꝛ in q̄rietate a q̄ q̄rietate recedere nō pſit. nec ego mediū inuenio ꝙ q̄s ad finē venire potero abſq; labore. Et q̄ñ ſuz ī fine accidit mihi: ſic̄ accidit cuidā dñe. Et quō fuit h̄: dixit dña. ¶ Narrat: dixit p̄n'': ꝙ q̄dā miles cū vxore ſua ꝛ filio ſuo capt⁹ fuit a ſaracenis. ꝛ rex ſaracenor⁹ dixit dñe: ꝙ libera iret cū ſuo marito aut cū filio ſuo. et q̄ dña neſciebat quem eligere poterat neſciebat ire nec remanere. q̄ñ charitas ꝛ dolor ip̄az ip̄editā ꝛ ꝓplexā tenuerūt. ītā tū ꝙ libertate quā rex ſibi cōceſſerat: vti neſciebat: ꝛ ſic ſtetit ꝛ fleuit/nec ei⁹ voluntas ſe ad eligū mouit nec q̄euit. Et tūc cognouit dña: ꝙ ꝓ obuiatiōem quā faciunt ela: magnū laborē in ipſis ſuſtinere opz.

¶ De exēplo branche arboris vegetalis.

Appetitiua retentiua digeſtiua ꝛ expulſiua ſibiīnuicē ī tēperātia obuiauerūt. Idcirco mors diez increpauit. Monach⁹ xo dixit Raymundo: ꝙ ſibi illud exēplum exponeret. Narratur: dixit Raymundus: ꝙ mors ꝛ vita inuicē cū die ꝛ nocte prelium fecerūt. ſed mors ſocietatē facere cū die voluit. vt meli⁹ vitam deſtruere poſſet. ꝛ rōne inſtinctus naturalis quā vita ꝛ dies habēt ī cōcordātia: dies cognouit falſitatē mortis. ꝛ cōſentijt verbis ip̄ius: vt ip̄am decipere poſſet/ꝛ ꝙ melius poſſet eſſe cōtra nocte. ꝛ dicebat: ꝙ ſuam amicitiam hſe volebat in tēperātia q̄ eēt de brāchis arboris vegetalis. Et mors ī illa amicitia ꝓſentijt. ꝛ amice fuerūt in ſilitudine ꝛ non in fidelitate. Et cuz ad noctē vita ꝛ dies venerūt: mortem in tēperantia occiderūt. q̄ ſiquidē mors cū moriebat: dīē increpauit: qui cū vita ſocietatē fecit/ꝛ q̄ ſibi grates nō habuit: inquantū nō fuerat ꝛia tēperātie: quā dimiſerat hoſpitiū dei accipe. Dies autē rñdit ei: ꝙ ip̄e volebat eē legalis vite. q̄ cū legalitate fecerāt inter ſe ſocietatē. Et tūc nox mortē reprehēdit. cui dixit: ꝙ ſicut ip̄a plus ſit ī gula q̄ in tēperantia: ita vita plus ſit in tēperātia q̄ in gula. Idcirco mirū nō erat: ſi dies in temperantia ipſam decepiſſet.

¶ De exēplo brāche arboris ſenſualis.

Narrat: ꝙ vn⁹ rat⁹ cū ſua filia ſtabat in vno foramine. ꝛ ꝓpe illud foramē ſtabat q̄dā p̄uus catus: qui cū vna pēna ludebat. ¶ tūc xo dixit rat⁹ matri ſue: ꝙ ludere volebat cū illo cato ꝙuo: q̄ diſcretionē nō hēbat. q̄ñ ſi diſcretionē habuiſſet: cū illa pēna non luſiſſet. Et quia diſcretionē nō habebat: q̄rietatē nālē q̄ eſt inter murilegos ꝛ mures nō cogſcebat. Dicebat etiā: ꝙ bonū foret: ſi ſe poſſet ponere cū ip̄o ī ſocietate ꝛ amicitia. q̄ñ ꝓ amicitiā poſſet eē: ꝙ cū cat⁹ foret magn⁹: ſibi malū nō faceret. ꝛ ꝙ ipſam de blado comedere dimitteret. Rñdit ratus ſue filie ꝛ dixit: ꝙ neſciebat illud q̄s q̄dā dña dixerat marito ſuo. Et q̄d: dixit rat⁹ matri ſue. ¶ Filia: dixit ratus: narrat: ꝙ q̄dā burgenſis vnū militē occidit: qui vnū filiū hēbat. burgēſis aūt vnā filiā hēbat. cōcordatū fuit ītēr ip̄os: ꝙ fil⁹ ille ꝛ filia matrimoniū q̄herēt: vt amici militis ꝛ burgēſis pacē inuicē hſe poſſent. Et cū burgenſis filiā ſuā dare voluiſſet illi filio militis: vxor burgēſis dixit marito ſuo hec xba. ¶ Narrat: ꝙ equ⁹ ꝛ leo fecerūt ſocietatē. ꝛ cōcordarūt: ꝙ in pegrinatione irēt. Et equ⁹ xo q̄ſiuit: ſi herbas ꝓ viā inueniret: q̄s comedere poſſet. q̄ñ ſine comeſtione ire non valeret. Leo aūt dixit ꝙ irēt in noīe dei. q̄ñ nō opoteret cibaria q̄rere: q̄ñ de⁹ eis ſatis daret. Et tūc cū equ⁹ cōſiderauit: ꝙ leo in ſe comeſtionē nō hēbat: cogitauit: ꝙ leo q̄ herbas nō comedebat: ſi non inueniret quid comedere poſſet: ꝙ occideret ꝛ comederet ſuum ſocium. cum ita ſit: ꝙ in beſtijs maior ſit neceſſitas comedere q̄ ſocietatem ſeruare. Et tunc equus ille noluit ire

cum leone in pegrinatione/nec cū illo cē in ſocietate. Iz inter ambos tracūdia non fuiſſet. Et tūc burgēſis matrimoniū facere noluit. qm̄ milites ſunt ſuꝑbi: q̄ viuunt de honore/ꝛ nō parcūt alicui un ira: intā tū ꝙ nihil valet ſocietas.

¶ De exemplo branche imaginalis.

DArrat: ꝙ ouis quedā habebat duos agnos. q̄dā die ꝓtigit: dū ipa i quodā prato cū ambob⁹ filijs ſuis ſtaret: ꝙ vn⁹ lup⁹ vnuz de ſuis filijs accepit. ꝛ coꝛā ipa illū occidit ꝛ comedit. Ouis a lupo nō fugit: imo ipm rogauit: ꝙ filiū ſuū nō occideret: Iꝫ ipz ſibi redderet. q̄ fleuit ꝛ clamauit mltū fortiter de dolore: quē hēbat: cum filiū ſuū comediuidebat: q̄ clamabat mſt ſuc: ꝙ ipz iuuaret. Dū aūt lup⁹ agnū ira cōedebat: q̄dā coꝛu⁹ ꝛ colūba erāt in q̄dā arboꝛe iuxta. q̄ ꝛba audiuerāt: q̄ ouis ad lupū dixerat. ꝛ viderāt agnum occidere ꝛ comedere. ꝑ poſtq̄ aūt ille lup⁹ receſſerat vēit q̄dā hō: q̄ aliū agnū accepit: q̄ ipm occidit coꝛā oue mſe ſua: quē cū alijs hoīb⁹ ipz comedebat. Et tūc flexis genib⁹ oc̄los ad celū leuauit laudās ꝛ bñdicēs deū: q̄ ſibi fructū dedit ad ſeruitēdū hoī q̄ creat⁹ ē ad ſeruitēdū deo: ꝛ tūc hilaris fuit/ꝛ irā obliuioni dedit quā hūerat de ſuo filio quē lup⁹ coꝛā ipſa occidebat ꝛ comedebat. Tūc ꝛo colūba dixit ad coꝛuū: ꝙ plmū de oue mirabat: q̄ diſcretiōem nō habebat i rogādo lupū: qui ſū⁹ erat inimic⁹. nec imaginatiōez habebat de īimicitia: q̄ erat īter lupos ꝛ oues. nec irata fuit de agno: quē hoīes comedebant. Rñdit coꝛu⁹: q̄ dixit hec ꝛba. Narratur: ꝙ quidā paſtoꝛ filiū habebat: ꝛ vn⁹ leo ſuū filiū accepit. Et dū ipm occidebat ꝛ comedebat: fili⁹ paſtoꝛis ad ſiuum patrē clamauit: ꝙ ipm iuuaret. ꝑ paſtoꝛ autē q̄ diſcretiōez habuit: iuit ad leonē/ꝛ ab ipo ſuū filiū abſtulit q̄uis aliq̄ arma nō detuliſſet: q̄ ad imaginationē tiꝛis quē habere debebat de leone: nō ſtetit. nec etiaz ad diſcretiōez. qm̄ ꝺ ipz armat⁹ nō veniebat. ſz ſtabat ad charitatē: quā habuit ad ſuū filiū. Quare ſic ouis tiꝛrē nō hūit de lupo. qm̄ amoꝛ quē hūit ad filiū ſuū: cā obliuiſci fecit tiꝛrē. nec ipaz piculū imagiari ꝓmiſit nec etiā inimicitiā: q̄ eſt īter lupos ꝛ oues. immo ipam fecit hꝫe ſpem in ſuo inimico: inquantū lupū rogauit: ꝙ ſibi ſuū filiū reſtitueret/ꝛ ꝙ ſibi malū nō faceret. Et tūc colūba cognouit ꝙ magnū q̄d eſt charitas que i paſtoꝛe diſcretionē deſtruxit ꝛ i oue imaginationē. Et tūc dixit coꝛuo ꝙ certificaret cā q̄re ouis de hoie irā nō habuit q̄ ſuū filiū comederat. Narrat: dixit coꝛu⁹: ꝙ q̄dā miles vnū magnū leporariū habebat quē multū diligebat: cū quo ibat accipere ceruos. Accidit q̄dā die: ꝙ miles cū ſuo equo ꝛ leporario ibat venatū in q̄dā magna ſilua multū diſtāte a ſuo caſtro. Contigit ꝙ cū in illa ſilua fuiſſet: venit q̄dā miles: q̄ ſuus erat inimicus. q̄ venit munitus/ꝛ militē occidit/ꝛ duxit equū. Leporarius aūt remāſit p totā illā diē ꝓpe dñm ſuū. ꝛ i craſtino venit q̄dā lup⁹: q̄ militē mortuū comedere volebat. ſed leporari⁹ ipm defendebat. ꝛ cū lupo pugnabat: intātū ꝙ lup⁹ habuit fugere. Leporarius aūt magnā famē habuit: intātū ꝙ fm inſtinctū nālem in volūtate ſibi venit: ꝙ ſuū dñm dimitteret/ꝛ ꝙ iret comeſtū in caſtro de pane. ſed timoꝛē habuit: ꝙ lupus rediret/ꝛ ſuū dñm comederet. Idcirco a ſuo dño recedere noluit. immo ita prope illum ſtetit: ꝙ de ſiti ꝛ fame moꝛtu⁹ fuit. Idcirco intellexit colūba: ꝙ lup⁹ ſignificabat lupū: qui agnū comedebat. ꝛ canis q̄ ſe ꝓpter dñm ſuū moꝛi ꝓmiſit: ſine diſcretiōe imaginabat ꝙ ipe obligatus erat ad moꝛiēdū ꝓpter ſeruitiū dñi ſui/ꝛ ad cuſtodiendū ipm a malo: poſtq̄ de⁹ ipm poſuit i ſeruitute militi/ cui ꝓmiſerat: ꝙ ipm ꝑ ſuo poſſe ſeruiret. ſic̄ ouis: q̄ voluit ſeruire deo i ſeruiēdo hoī cū filio ſuo: q̄ magnū placitū habuit: qm̄ ille hō q̄ ſuū filiū comedit: erat iuſtus ꝛ amicus dei. qm̄ ſi iniuſtus fuerit ꝛ i pctō: ita trata fuiſſet ſicut de lupo: q̄ ſuū filiū comedit.

¶ De exēplo brāche hūanalis coꝛpalis.

DArratur: ꝙ q̄dā leo plamentū habuit ſiue conciliū fecit. et a ſuo pplo q̄ſiuit: ſi de aliquo in ſuo regno indigētiā hēbat/ vel ſi i ſuo regno aliquā beſtiā hēbat: q̄ eſſet ei inobediēs. Et ceruus rīdit ꝛ dixit: ꝙ in ſuo regno nō erat pax. qm̄ hō ꝛ equus cū aliſs beſtijs guerrā faciebāt: quas hō cū ſagit-

tis occidit. Leo aūt ꝓsiliū petiſt a vulpe: q̄ est bestia valde discreta. q̄ dixit hec verba ad leonē. dñe hō est bestia: q̄ arte vtit: cū q̄ vincit ⁊ occidit bestias. qm̄ ipse equitat in equo: qui fortiter currit. ⁊ portat arcum ⁊ sagittas: cū quib⁹ bestias occidit. Ideirco bonū eēt: ꝙ vos pacē cuz hoīe haberetis. q̄ hō discretiōe vtit: et scit i eq̄ equitare/ et cum balista trahere. que alonge bestias occidit. ⁊ est fortior te. qm̄ qñ deficit ei fortitudo: ipe cū magisterio se iuuat. Ideirco esset bonū: ꝙ sibi nuncios transmitteretis: q̄ inter vos ⁊ illū pacē tractarēt. Et homines tales qui essent de sua curia et amici vestri. qui ei de vobis bonum dicerent. ⁊ vobis suum statū scire facerent. vt bestie vre se defendere possent: cū eis malū facere vellet. Leo aūt habuit ꝓ bono hꝰ qđ vulpis sibi dixerat que dixit: ꝙ libēter iret inter alios nūcios. ſz canis dixit leoni: ꝙ nō eēt bonū ꝙ vulpis esset nuncius. qm̄ ipa comedebat gallinas: q̄ stāt ⁊ morant cū hoīe. ⁊ etiā presumptuose se iactabat ad faciēdū nuncii. Leo x̄o cognouit: ꝙ ipe x̄itatē dicebat. ⁊ canē elegit: ꝙ esset nūcius. sed lupus dixit ad leonē: ꝙ canis bestias q̄rebat: q̄s hō occidebat. ⁊ ꝙ ipse volebat ad hoīem ire: vt posset panem comedere. Et hꝰ dixit lupus: vt canis nō iret ad custodiendū oues. Leo x̄o ꝓsentiſt cōsilio lupi. ⁊ petiſt a cane si esset bonū ꝙ lupus iret ad faciēdū legationē. Canis x̄o consentiſt: ꝙ lupus ad hoīez ire posset. vt hō ipm occideret. qm̄ ipe oues occidit et comedit. Et q̄ lupus magnā habuit volūtatē comedēdi oues: fuit i legationē non cōsiderādo periculū rōne inimicitie: q̄ est inter ipm ⁊ hoīem. Tūc x̄o petiſt licētiā ⁊ in legatiōe prexit. Et cū venit ad hoīez priusq̄ dicere potuit sua x̄ba vel ſras suas ostēdere: hō traxit vnā sagittā ad lupū. et ipm occidit. ⁊ ita legatio perdita fuit.

¶ De exēplo brāche hūanalis ſpūalis.

Narratur: ꝙ memoria itellect⁹ ⁊ volūtas ad vidēdū deū ad celū ascēdere voluerūt. tunc x̄o resistētia fuit iter ipos. q̄ dlz prio ire voluit: vt prius bonitatē dei ⁊ suā magnitudinē videret. Memoria x̄o allegabat: ꝙ ipsa primo ire debebat: quoniā ipsa ꝑmo obiecta accipiebat. intellectus x̄o et voluntas postmodū accipiebant. ⁊ cū ipsi intellect⁹ et volūtas sua obiecta dimittebāt: ipa custodiebat. idcirco allegabat ꝙ ipa primo ire debebat. Allegabat aūt intellectus: ꝙ ipse ꝑmo ire debebat. q̄ ipse obiecta volūtati ostēdebat: ⁊ sibi lumē in memoria faciebat. cū quo voluntas ipa obiecta inuenit. Voluntas aūt per se allegans dixit ꝙ ipsa primo ire debebat. q̄ maiorē habuit virtutē: ꝙ habuit intellectus vel memoria: iquātū poterat diligere hoc: qđ intellect⁹ potuit intelligere nec mēoria recolere qñ hoīes recolere voluit/ ⁊ itelligere aliqua q̄ iam recolita sunt ⁊ intellecta in tpe preterito. ⁊ in tpe presenti ipa recolere nō pōt nec intelligere: q̄ volūtas vult amare.

¶ Dum aūt oēs tres ita stabāt: q̄dā philomena venit ad illā arborē. sub cui⁹ vmbra tres dñe steterunt. ⁊ cū intellexit resistentiā in qua erāt dixit eis: ꝙ nesciebāt: q̄d q̄dā gentilis cuidā dixerat xp̄iano et cuidā iudeo et saraceno in quodā libro quē fecit raymūdus de gētili ⁊ trib⁹ sapiētibus. Et q̄d fuit illud (dixerūt dñe) rñdēs philomena dixit: ꝙ q̄dam xp̄ianus et quidam iudeus ⁊ saracen⁹ corā quodā gentili disputauerūt. q̄ ipos rogauit ꝙ aliquas autoritates non disputarent: que recolite sunt suppositē ⁊ amate/ nec ſm naturā intellect⁹ sunt itellecte: iquātū sunt credite. Sed ꝙ disputarent ſm naturā argumēti et demōstratiōis. Tūc x̄o intellectus iuit ꝑmo. q̄ fecit lumē memorie ⁊ volūtati ad vidēdū: sī positiones q̄s fecerāt: vere erāt aut falſe. Tūc x̄o ille tres dñe ordinauerunt: ꝙ itelligētia ꝓcederet. Verūtn resistētia fuit inter volūtatē ⁊ memoriā q̄ illa rū post itellectū ꝓcederet. ſz philomena iudicauit: ꝙ volūtas ante iret. ⁊ memoria fuit vltio. Et ideo dixit hec x̄ba. ¶ Narratur: ꝙ tp̄s futurū ⁊ tp̄s ꝓteritū venerūt ad hospitādū i hospitio: qđ erat cuiusdā boni viri: q̄ vocabat mot⁹. ⁊ vnū asinū duxerūt: q̄ cibaria portabat. Ille bonus hō dixit: ꝙ portā hospitij nō aperiret: q̄usq̄ cōcordata fuissent: qđ ꝑmo ītrare debuisset aut caput asini aut cauda ipsi⁹. et tunc leuiter ꝓcordarūt: ꝙ caput asini ꝑmo ītrare debebat ſm naturā sui motus. Et tunc

assinus intrauit ꝛ caput primo.ꝛ petijt:qđ ipsor̃ primo intrare debebat.q̃ dixerunt:ꝙ tam erat determinatũ in ĩtroitu asini.ꝛsic xo intrauit tp̃s futurũ primo/ ꝛ postmodũ pteritũ. Coꝫuit ꝸ memoria: q̃ maiorẽ hz ꝓcordãtiã cuz reb⁹ trãsactis ꝑ cum futuris:ꝙvolũtas ire primo deberet post ĩtellectum/ꝛ ipa vltio. ¶ Wũ autẽ ille tres die ad celuz ascẽdebãt:cũ ipe mltuz iuerãt:et ppe solẽ fuerãt: fuit ĩtellect⁹ fatigat⁹/nec magnũ calorẽ solis sufferre potuit. Et sic dixit ad voluntatẽ:ꝙ iret primo.qz calorez solis nõ timebat. Fuit ꝸvolũtas prio.post modum xo mẽoria.ꝛ intellect⁹ vltior:qz nihil ĩtelligebat.sed supponebat verum esse illud:qđ voluntas ꝛ memoria de deo ꝛ de sua magna bonitate affirmabant.

¶ De exemplo branche moralis.

Narratur:ꝙ ꝺdã rex voluit nunciũ ad ĩperatorẽ trãsinittere. ꝺ dixit ꝓcilio suo:ꝙ ex q̃ttuor xtutib⁹ cardialib⁹/ꝛ ex trib⁹ theologicis ipe duas trãsinittere volebat.ꝛ ꝙ insimul cõcordarẽt:q̃ minime ꝓcordare potuerẽt.qm̃ oẽs necessarie erant ad legationẽ. Idcirco rex militẽ elegit:ꝺ esset nuncius in quo oẽs eẽnt xtutes. Ille xo miles dixit ad regẽ si sciret:ꝙ imperator eẽt iust⁹.qm̃ si iustus nõ esset: nihil sibi iustitia valeret. Et si sapiẽs nõ eẽt:ꝙ prudẽtia nihil sibi valeret. verumtm̃ si forti esset/aut nõ eẽt:bonuz esset: ꝙ in legatiõe foret fortitudo cũ h̃ ꝙ in impatore eẽt charitas.qm̃ si ĩ illo charitas nõ eẽt nec iustitia secũ spẽ ipse ducere nõ posset.cuz ita sit: ꝙ impator maiorẽ habeat ptãtem q̃ rex. Tunc xo rex dixit ad militẽ:ꝙ impatorẽ vincere volebat cuz sua prudẽtia:si impator prudentiã nõ habebat necꝫ iustitiã. cuz ita sit:ꝙ iustitia ꝛ prudẽtia cuz arte maiorẽ hẽant ꝓcordantiã q̃ ptãs ꝛ ignorãtia. Idcirco secum ducere posset spẽ in sua societate. Tunc autẽ rex dedit certa capitula scripta militi. ſm q̃ ipe deberet legationẽ facere sine cremẽto ꝛ diminutiõe illor̃ ꝛ sine aliq̃ nouitate. Et sic miles se excusauit ꝛ dixit:ꝙ nõ iret in legatiõe.qm̃ secuz prudẽtiã ducere non posset/nec etiã spem. Et sic rex dedit militi licentiã:ꝙ vti possit in legatione libere de prudẽtia vt de magisterio vti posset. et in milite habuit spem propter prudentiã et charitatem:quas habebat.

¶ De exemplo brãche imperialis.

Narratur:ꝙ in curia cuiusdã regis/qui erat valde diser⁹:fuit vn⁹ baro:ꝺ erat valde luxuriosus ꝛ male morigerat⁹.ꝛ vn⁹ sagio:ꝺ cast⁹ erat ꝛ bñ morigerat⁹. Rex ille vnum magnũ fecit plamẽtum.ꝛ pl'es secũ induit de cerico. Illũ xo baronẽ ꝺ erat luxuriosus/ et sagionẽ induit de vili pãno. Magnum mirabile habuer̃t oẽs hoes illi⁹ plamẽti: qz rex baronẽ ꝛ sagionẽ de eq̃ bono pãno induerat.ꝛ baro se valde vituperatũ reputabat/ ꝛ sagio se valde honoratuz reputabat. Et q̃ siuerũt a rege:ꝙ exẽplũ illud eis exponeret. Rex autẽ dixit hec xba. Quidã erat miles:ꝺ valde pulchrã hẽbat vxorẽ:ꝛ q̃ erat valde luxuriosa.ꝛ posuit in facie sua cerusam ꝛ colores:vt pulchra appareret. Accidit ꝺdam die: ꝙ miles a sua petijt vxore ꝙ ei diceret xitatẽ. ꝛ ꝙ si ei non rñderet:eã occideret. Illa xo dixit:ꝙ sibi veritatẽ diceret: ꝺũ tm̃ ipam nõ occideret si sibi xitatẽ diceret. Et tunc miles q̃siuit a sua vxore.in q̃ pulchri⁰ erat magis alba et magis mũda:aut in sua facie / aut ĩ sua intẽtione: ꝓpter quã colores posuit.q̃ rñdit ei ꝙ pulchri⁰ erat magis alba ꝛ clara in sua facie/ꝛ ꝙ in sua intẽtiõe erat ꝛ rñ. qm̃ turpes hẽbat cogitatiões: ex qbus intentionẽ indueb at:rõe cui⁹ suã faciẽ ornabat/ꝛ depingebat. tũc xo ille miles a sua vxore q̃siuit:an pulchri⁰ pulchrior erat in facie aut in volũtate. ipa aũt rñdit ei: ꝙ quãto aĩa melior est corpe: tãto pulchritudo pulchrior est in volũtate ꝙ in facie. Tũc xo miles suã vxorẽ induit de vnovili pãno:qz ei⁹ intẽtio turpis erat. Et tũc baro ꝺ luxuriosus erat/ꝛ alij ꝺ erãt in parlamẽto:cognouerunt:ꝙ rex induerat baronez ex vili panno:qz eius aĩa turpis erat. verutm̃ sagio ex illo nõ erat cõtẽt⁹ : cui rex dixit hecverba. Narratur: ꝙ q̃daz cirmia que dicit vermicula:q̃ in manib⁹ gñatur: de deo cõquerebat. qz deus ipsam fecerat ita modicã creaturã/ ꝛ hoiem fecerat ita magnũ ꝛ ita honoratũ. Et tunc de⁹ ipam posuit in homine in quo ipsam honorauit:inquãtũ ipam posuit in sua societate/

et q ipsa cirmia ipsum comederet / et vt hō superb⁹ non eēt ꝓpter suū honorē/ꝛ q cirmia obliuiscerē suā paruitatē ꝛ vilitatē i societate: i[q] erat cū hoīe/ ꝛ in ipō honorata. Deinde qñ rex dixit istud exēplū sagio ad regē dixit: q ipe nesciebat quid garsia dixit ad colūbā. Et quō fuit hoc: dixit rex. Narrat (dixit sagio) q due simie ligna posuerāt supra vnam lucernā: quam ignē eē credebāt: qꝛ frigus hēbāt: ignem incendere volebāt ꝛ q se calefacerent. Colūba autē pluries ad simias dixit: q lucerna ignis nō erat/ꝛ q bñ apparebat q similie q hoies esse solebāt: ita turpē figurā in similitudine hoīm hēbant. Garsia aūt dixit ad columbā: q ipa hoīem tortuosū et obstinatū castigare non deberet. qm̄ ex hoc dānū habere posset. qꝛ tortuosus ꝛ obstinatus castigare se nō permittit: ꝛ dānū dat illis: q ipsum castigant. Colūba autē garsie credere noluit in ꝓsilio: qō sibi dedit ꝛ credebat: q simie ipam nō audiuissent de vna arbore: in q ipa stabat. Et tūc in terrā descēdit ad ipas: q dixit eis: q lucerna q dr noctiluca: ignis nō erat. Tunc xo simie columbā acceperūt: q ipam occiderunt/ꝛ comederūt. Garsia aūt dixit: q in colūba suos ꝓditerat sermones. verum tamen in seipsa experientiam habuit de his: que ad columbam predixit.

¶ De exemplo branche apostolicalis.

Narrat: q honor ꝛ sapia ibant in pegrinationē/ ꝛ cū in hospitio hospitati fuerūt: sapiētia cōmestionē ꝓparauit: q posuit mēsam/ꝛ panem nigrum posuit supra mapas albas. Mape vitūperiū eis fieri reputabāt. qm̄ panis niger stabat supra ipas. ꝓs panis autē rndit eis: q ipe albe nō eēnt neq integre si ipse alb⁹ fuisset. ꝛ tunc honor cognouit q panis amicus erat sapie. nec voluit de ipo comedere. q dixit ad sapiam: q ei album panē daret. q rndit ꝛ dixit: q ipsa albū panē dare nolebat: si nō staret supra mapas ruptas. ꝓ totā illā diē stetit: q comedere nolebat. ꝛ in crastino se in itinere posuerūt. Et dū in itinere fuerūt: duos lupos inuenerūt. q inuicē cū duob⁹ canibus pugnauerūt. Dū autem sic inuicem pugnabant: venit q̄dam leporarius: qui germanus erat vni⁹ canis: q suū fratrem iuuare volebat. q dixit ei: q alū canē ꝓ iuuaret. quē iuuit leporari⁹. ꝛ ambo lupi deuincerūt/ꝛ ipm occiderunt. Deinde ad alū lupū occidēdū venerūt. ꝛ ambo lupi mortui fuerūt. Leporari⁹ tunc dixit fratri suo q̄rēs ab eo: q̄re voluit q ꝑmo alius canē iuuaret: q rndit ei. q si ꝑmo ipm iuuasset/ꝛ fatigat⁹ fuisset: ipm q suus frater nō erat: postmodū nō iuuaret. ꝛ posset eē: q lupus ipm occidisset. Sed inquantū i sua fraternitate ꝓfidebat: cogitabat: q postq fatigatus pugnādi fuisset: nihilominus ipsum qui suus erat frater: iuuasset. quoniā amor quē hēbat: sibi daret virtutem et vigorē. Et dixit sapientia ad honorem: q in societate charitas est bona. q̄re ipsa in societate cum ipso ire nolebat. qm̄ nil nisi seipsū diligebat. et volebat: q omnia ei seruirent. ꝛ ipse nulli fuire volebat. tunc sapientia de honore recessit. honor autem solus per totā diē ibat. Et quando fuit ad quandā ciuitatē hospitium episcopi querere nesciebat. ꝛ in domo cuiusdā rustici intrauit. Et ille rusticus cū sua vxore comedebat ꝛ cum suis filiis. ꝛ prope mēsam suam stabant vnus asinus ꝛ vn⁹ porcus et vnus bos. Et honor de illo pane nigro qui erat ante rusticum: comedebat. et cum ipo in mensa sedebat supra quā erāt nigre mape et rupte. nec honor abstinere poterat: quin comederet. quoniam magnam famem habebat. licet ille panis niger ꝛ mape rupte fuerant. Cum ille rusticus comederet: ad honorem dixit q iuuaret ipsum ducere bouem ꝛ asinū ad aquā. Honor autem respondit: q nutritus non fuerat ad eundum retro boues ꝛ asinos. sed ad equitandum super equum. q de mēsa surrexit: et dixit rustico: q sibi faceret vnum pulchrū lectū: in q dormire posset. ꝛ porcum de domo proiceret.

¶ De exēplo brāche arboris celestial.

Astronomus suum magistrum maledixit. Raymūde: dixit monachus: ꝛ quō fuit h̄? Narrat: dixit raymūd⁹: q i q̄dā ciuitate venit q̄dā astronom⁹: cui⁹ fama erat magna. Rex illius ciuitat⁹ ad illū astronomū dixit. q respiceret: qñ ipse moreret. Astronom⁹ aūt

dixit: q illo anno mori deberet. Et rex credebat: q ille astronom⁹ diceret ꝟitatē. et ꝓpt timorē mortis comedere nō poterat nec dormire: intātū q ꝓpter timorē mortis rex ille stabat q̄tidie cum illo astronomo/ t cū q̄dā discipulo suo i vna camera. q̄ respicere ipz faciebat: si forsan errauisset in cōpoto vel in arte astronomie. qz desiderabat: q ipe astronomus inueniret: q ipe viuere posset. Astronom⁹ aūt q̄siuit sp: t inuenit: q annū trāsire nō posset. Dū ille rex in tristitia stabat t dolore: accidit: q vn⁹ ali⁹ rex sibi trāsmisit vnā puellā: q̄ cuz veneno erat nutrita. t nihil nisi venenum comedebat. Astronom⁹ aūt dixit: q ipse credere nō poterat: q illa puella cū veneno vixisset. qm̄ sua sciētia sustinere nō potuit. t maxīe qz nata erat sub dño arietis. q̄ est de cōplexione hūida t calida. q̄ est cōtra cōplexionē veneni: q̄ est sicca t frigida. Hūicis autē q̄ illā domicellā duxerāt: i presentia regis et astronomi: sibi de veneno ad comedēdū t bibendū dabāt. ita q illa domicella malū nō hēbat de hō qđ comedebat vel bibebat. Et tūc rex modicū habuit de placito. t cogitabat: q ars astronomie nō spectū iudicū dabat. Elerunth ꝓpt magnū timorē quā de morte hēbat: expientiā domicelle timorē mortis a suo corde nō pīsciebat. qm̄ nimis ipam imaginabat. Et sic rege in tristitia t timore exīte q̄dā sapiēs miles q̄ erat valde amicus regis: venit ad vidēdū regē. t ab ipso q̄siuit: q̄d hēbat. rex aūt secreto dixit ei: q illo anno mori deberet. ꝝm q ille astronomus: q̄ corā ipo stabat hoc dicebat. Et tūc miles cogitauit: q astronom⁹ cū aliq̄ hoīe illius ciuitatis mortē regis tractauisset. qm̄ ipse astronomus dicebat: q rex ille anno mori debebat: vt rex ob timorē moreret. Tunc ꝟo miles dixit ad astronomū si sciret: quātū viuere deberet. q̄ rīdit dicēs ad militē: q sua vita nō erat nisi. x. annis. Et q̄dā die miles dixit ad astronomū si sciret vere: qđ dicebat. q̄ dixit ad militē: q magnum tp̄s est elapsum q ipse cert⁹ fuerat de termino mortis sue. Et tūc miles cū vno gladio quē portauit: caput ei⁹ astronomi amputauit: vt rex hilaris foret/ t vt cognosceret: q astronomus ille mentitus fuisset et etiam scientia sua. Tunc ꝟo discipulus illius astronomi sui magistrū maledixit: q̄ dixit: q nullo tpe confidentiam in arte astronomie haberet.

¶ De exēplo brāche arboris āgelicalis.

Narrat: q quidaz hō auarus q̄ erat valde diues: mirabat ex hoc quia saturari de diuitijs nō poterat. qm̄ quātocūq⁹ diuitie sue crescebant: tātoplus desiderabat hūe bona suoz vicinoz. Accidit aūt quodā die: cū ipse equitabat iuxta castrū suū: in via tres paupres inuenit: qui de vno magno pane t de vno modico ferculo carnis comedebant: t q̄libet illoz alterū ad comedēdū inuitabat. q̄ tūc cōsiderauit q inter paupes erat charitas i magnis reb⁹ t in puis. t q in ipso erat crudelitas t auaritia. qz de suis bonis q̄ magna erāt: paupes nō inuitabat. t inuidiā habebat de illis puis bōis: que habebāt. Et tūc suas diuitias maledixit. t paup ēē desiderauit. ita q illos tres paupres rogauit: q ipsum in societate eoz admitterēt. vt suavolūtas saturari posset. t q ipsum dormire dimitteret. qm̄ in magnis bōis t puis ipsiz ita fortiter laborauit: q nullaz q̄tē hūe potuit. ¶ Narrat: dixerūt paupes: q sctūs michael t sctūs gabriel in vno viridario deo obuiauerūt. cū quo ipsi solatiū habuerūt. t quātocūq⁹ vn⁹ deū dilexit: tātoplus ali⁹ dilexit illū. Dū autē ita stabant: venit lucifer: q̄ dixit: q in eoz societate ēē volebat sub tali cōditiōe: q ipe totū deū hūe volebat/ t alij aliq̄d nō haberēt. q̄ tunc cognouerunt: q ipse bon⁹ angel⁹ nō erat. qz totū hūe volebat tali ꝯditiōe: q ipse oīb⁹ alijs q̄ ipsum hūe vellent nō sufficeret. Idcirco ad luciferuz dixerunt: q ipse erat mal⁹ angelus: inquātū volebat hūe totuz gñale bonum pluribus bonis particularib⁹ necessariū. Et tūc homo auar⁹ cognouit q paupres illi ei⁹ societatem hūe noluerūt. qm̄ timuerunt: q totum panem t carnes comederet. de quibus ipsos non inuitaret.

¶ De exēplo brāche arboris eiuternalis.

Lucifer suum intellectum maledixit. Et quō fuit hoc Raymūde? dixit monachus. Narrat: dixit raymūdus: q lucifer suū intellectū

ad deū trāsmisit:vt sibi a deo spē afferret. Et cū intellect⁹ suus ab eo deū fuisset vidit veritatē:q̄ in vno libro legebat.ꝛ dicebat:ꝙ lucifer nō hēbat volūtatē:ꝙ spē diligeret. ꝛ qz ipaz nō diligebat:dixit:ꝙ nullo tēpore ipam hēret. Idcirco intellect⁹ rediit ad lucifer cū sine spe.Et tūc lucifer maledixit intellectū:qz spē mie dei nō portauit. Intellectus aūt se excusauit.qui dixit hec ẋba. Narrat:ꝙ erat vn⁹ rex valde iust⁹/ꝛ q̄ hoīm volūtates intellexit.in cui⁹ terra erat q̄dā miles:q̄ multū illū regē odiebat.ꝛ cū vno filio suo mortē illi⁹ regis tractabat.ꝛ rogauit regē ꝙ sibi placeret ꝙ suus fili⁹ de sua curia eēt/ꝛ ei ad mēsaz suā seruiret.et ꝰ dicebat:vt fili⁹ su⁹ regē intoxicaret:q̄ ēt dixit filio suo: ꝙ post mortē regis ipe tractaret:ꝙ ipe eēt rex.Et ꝓpt magnā voluntatē quā hūit ille fili⁹ : vt eēt rex: volūtati pris ꝓsentiit/ nec piculū qđ sibi posset accidere respexit. qđ q̄dā piculū fuit pris ꝓsilū fecit obliuisci/ ꝛ ēt desideriuz qđ hūit. vt posset eē rex/nec pr̄ de periculo filij sui curauit ꝓpt malā volūtatē quā habuit cōtra regē. tūc ẋo rex q̄ totū sciuit:dixit.ꝙ ꝯrie volūtates vnā filiā fecerūt:q̄ desperātia vocabat.illā filiā dedit rex filio militi ꝓxoꝛc.q̄ ex ipa ꝓlē gñauit. Rex aūt dixit ad militē:vtrum credebat:ꝙ de vxore filij sui spes aut despantia nasceret.Et tūc miles cognuit:ꝙ rex volūtates hoīm intellexit. Cognouit ēt suā mortē:ꝛ spē in rege nō habuit.qñ ita magna erat sua mala voluntas:quā habuit ad regē:ꝙ ipaz ꝙuertere nō poterat ad amādū regē.ꝛ pl⁹ mori diligebat regē odiēdo ꝛ in desperātia vite ꝛ in dulgētie ꝙ regē diligere/ ꝛ spez hre in sua mia.Et ita irat⁹ fuit in morte. sicut q̄dā hō q̄ sibi eē in suavita maledixit. Raymūde:dixit monach⁹: quō fuit h̄: Narrat:dixit raymūdus:ꝙ erat hō q̄dā pctōr:ꝛ ꝙvalde mūdi hui⁹ vanitates dilexit. q̄ꝛ rōe fecerat deo pl'a vituperia ꝛ ihonesta. Accidit aūt ꝙ deus in illo hoie vti voluit magna mia.ꝛ ei gr̄az dedit:ꝙ sibi delictū cognuit. Et diu stetit ad ꝓcurandum honorez dei iuxta ꝙ sibi posse.Accidit:ꝙ ille hō diu ꝛ de graui infirmitate infirm⁹ fuit.ꝛ vt ipm de⁹ in hac vita puniret:ꝓmisit:ꝙ demon ipm poneret in desperantia mie dei recolendo sua magna peccata:ꝛ iustitiaz dei plus q̄ sua miaz. Idcirco magnū amorē pdebat: quē hre solebat.ꝛ qz desperat⁹ erat:seip̄m odiebat.ꝛ qz quotidie mori credebat ꝓpt magnā infirmitatē:quā hēbat: penas inferni in imaginatiōe tenebat:in qb⁹ stare euiternal'r credebat.ꝛ suā dānationē certius affirmabat:ꝙ hō q̄ panē tenet in manu:ꝛ credētiā hz:ꝙ illum panē comedere debeat.verūtñ aliq̄lē spē in dña nra habebat ꝓpter vnū libr̄ū quē ꝓpter ei⁹ amorē prius faciebat. in q̄ q̄dē libro ipam valde commēdabat ꝛ laudabat. Hō ille tātū penas inferni imaginabat.ꝙ cū curat⁹ fuerat:ei videbat:ꝙ ipe ibidē sterat/ꝛ pr̄es ꝙditiōes ꝛ secreta inferni in sua infirmitate sibi reuelata fuerūt. Dū aūt in sua infirmitate ita stetit desperat⁹:accidit q̄dā die:ꝙ vn⁹ catus corā ipso ratū vnū siue murē accepit:quā coraā ipō occidit ꝛ comedit.ꝛ ille hō ꝓpter magnā tristitiā ꝛ timorē in q̄bus fuit/ꝛ q̄s de penis infernalib⁹ et eḡis habuit illū ratū quez cat⁹ comedebat : eē desiderabat.dicēdo de seipō:ꝙ maledictū erat eē suum: qđ tot ꝛ tantas penas infernales et durabiles expectat.

¶ De exēplo brāche arboris mr̄nalis.

Sapiens dignitates dei bñ dixit. Raymūde: dixit mōa. ꝛ quō fuit illō? Narrat: dixit ray.ꝙ bōitas magni° eternitas ꝛ cetere dignitates diuine filiū dei rogauer̄t: ꝙ ipse q̄ erat ꝓ illas ita bon⁹/ita magn⁹/etern⁹/potēs/sapiēs/ amoroſus/x̄tuosus/verus/ꝛ gloriosus: ꝙ ꝓpter amorē ipsaz vnū filiū faceret in creaturis ita bonū sicut sua bōitas req̄rit aut req̄rebat/ꝛ ita magnū sicut magni° req̄rit.ꝛ sic de alijs.Et fili⁹ dei ad dignitates rñdit:q̄ ipsum rogauerūt.ꝛ dixit: ꝙ ille facere nō poterat illū filiū ita bonū ꝛ ita magnum sicut ipe volebāt sine matre.q̄ esset ita bona ꝛ ita magna: sicut ad illū filium spectaret.Et tūc predicte dignitates filiū dei rogauerūt:ꝙ mr̄ez talē faceret: ꝛ ꝙ fz suā volūtatē in ipsa matre suā poneret similitudinē.qñ quātomagis poneret:tātomagis ꝓtente eēnt. Etiā dicebāt:ꝙ q̄lz illaz mater esse volebat illius matris filij. quā quidem matrem de suis similitudinibus facerent.Et tunc filius dei benedict⁹

procurauit ⁊ ordinauit: ꝯceptionē dñe nostre xp̄i gloriose/⁊ ei⁹ natiuitatē in magna magnitudine bonitatis magnitudinis. Et sic de ceteris silitudinib⁹ creatis. idcirco mūdus dixit deo: ꝙ ipe saturatus erat. Raymūde: dixit monachus: ⁊ quō fuit hoc? ¶ Narratur: dixit raymūdus: ꝙ cū deus creauit mūdū: mūdus ab eo quesiuit: ꝓpter qđ ipm creauit? Rūdit ei de⁹ dicēs mūdo: ꝙ ipm creauit: vt ex ipo vnus filium faceret: q̄ frater eēt filij dei. ⁊ ꝙ de mūdo vnā feminā faceret: q̄ eēt mr̄ ipsi⁹ filij dei. Tūc xp̄o mūdus risit ⁊ hilaris fuit. q̄ dixit: ꝙ magn⁹ honor sibi fuit: ꝙ ex ipo sit vna pars: q̄ de⁹ sit. ⁊ alia ps: q̄ sit mater ipsius. Et tūc dixit: ꝙ timorē non habuit nec hz nec hēbit de despātia. Raymūde: dixit mona. ⁊ q̄re mūdus dixit h̄? ¶ Narrat: dixit raymūdus: ꝙ i anglia erat q̄dā dña: q̄ diu dñam nr̄am dilexerat. maritus aūt suus vnū militē occiderat. ⁊ ille maritus moriebat: q̄ vnū filiū dimisit. ille fili⁹ cum mr̄e remānsit. q̄ suā mr̄em rogauit: ꝙ ipsum in peregrinatiōe ire dimitteret ad quandā ciuitatē: in q̄ erat vnū altare dñe nr̄e. q̄ i illo pl̄a miracula faciebat. Et dña ꝓpter timorē quē habuit de suo filio ipm in peregrinatiōe ire non ꝓmisit. qm̄ timebat: ꝙ parētes militis quē marit⁹ su⁹ occiderat: suū filiū in via occiderēt. Filius xp̄o dixit mr̄i sue. qđ erat illud: qđ ipa pl⁹ diligebat? Et ipa rndit ei: ꝙ nō erat aliq̄d qđ tātū diligeret sicut dñaz nr̄am. Tūc xp̄o filius su⁹ ipam rep̄hēdit dicēs: ꝙ ipa dñaz nr̄am non pl⁹ diligebat q̄ illū: postq̄ ipsa nollet: ꝙ ipe iret ad faciendū honorē dñe nr̄e/⁊ ad vidēdū miracula ipsi⁹. nec i dña nr̄a spem hēbat. qm̄ ipm de manib⁹ iimi corū suor̄ defenderet. Et tūc dña illa suum filiū ire ꝓmisit in pegrinatiōe. ⁊ ipz cōmē dabat sue mr̄i sctē marie dicēs: ꝙ illa q̄ est mr̄ dei ⁊ dñi invia filiū suum custodiret / et saluaret: qm̄ sibi ipm cōmēdabat. Accidit aūt: ꝙ cū fili⁹ suus ꝓlōgat⁹ fuit ꝓnā dietam ab illa ciuitate: in qua nat⁹ extitit: ꝙ sui inimici in via acceperūt ipm/ ⁊ man⁹ suas absciderūt ⁊ etiā oculos extraxerūt. Et ipe sicut potuit: ad eccl̄siā iuit: q̄ dixit dñe nr̄e: ꝙ mr̄ ei⁹ in sua spe deficiebat. Tādem ad noticiā suc mr̄is peruenit ꝙ ipse destructus exist̄it. q̄ dixit: ꝙ ipa nō credebat de h̄ aliq̄d. q̄ iuit ad eccl̄siam/⁊ filiū suum curatum inuenit ita: ꝙ nihil malū habuit. Et dixit: ꝙ ipa bñ sciebat: ꝙ dña nostra erat ita bona mater: que spei filie sue minime deficere vellet.

¶ De exēplo brāche arboris xp̄ianar.

In ortu solis heremita deū bñdixit. Quō fuit illud Ray. dixit mona. Narrat: dixit ray. ꝙ qdā heremita in q̄dā alto mōte morā traxit. i quo deū cōtēplabat ⁊ laudauit. Ille heremita nō simplex fuit: qui l̄as ignorauit. Accidit: ꝙ qdam iudeus ad disputādum cum illo venit. qui dixit heremite: ꝙ sibi modum ostēderet: ꝓ quē nā diuina ⁊ humana possent eēvna ꝑsona iesu xp̄i sine ꝙuersione ambar̄ naturar̄. qm̄ si ipse sibi modum ostēdere posset: se xp̄ianuz facere vellet. Tunc xp̄o heremita rndit ei ⁊ dixit: ꝙ ipse erat nō simplex/⁊ ꝙ l̄as ignorabat. nec illa q̄stio quā sibi faciebat: ad ipsuz: sz ad hoīes q̄ haberent pl̄es l̄as spectabat. veruntm̄ ipe deum rogaret illa nocte: ꝙ ei moduz reuelaret: sm̄ quē natura diuina ⁊ humana poterāt essevna persona dñi iesu xp̄i. q̄ iudeū rogauit: ꝙ in crastino ad euz rediret. qm̄ ipe sibi diceret de illa q̄stione illud: qđ sibi videret. ⁊ ēt sm̄ ꝙ de⁹ ei reuelaret. qm̄ in ipso de hoc spē hēbat ⁊ hēret. Et tunc iude⁹ de heremita recessit. Heremita autē deum rogauit: ꝙ sibi moduz incarnationis reuelaret: quē nulla rōe poterat intelligere. ūmo in fide incepit dubitare. ⁊ dixit: ꝙ postq̄ nō poterat modū intelligere: ipse volebat simpl̄r credere. veruntm̄ ꝓpter dubitationē quā hēbat de fide: tātū mlt̄iplicabat dubitationē fidei i sua cōsideratione: ꝙ tota illa nocte stetit i valde magna passione ⁊ tentatione: intantū ꝙ dormire nō potuit. ⁊ credidit: ꝙ fides xp̄ianor̄ nō erat vera. ⁊ tūc ad deū clamauit: q̄re ipz i tentatōe nō iuuit. ⁊ qz ipe deus nō recoḡuit pl̄es labores ⁊ afflictiōes: qs ꝓpter ei⁹ amorē sustinuit. Duz heremita ita stabat in tristitia: sol valde lucēs et clarus oriebat. ⁊ tunc deuz bñdixit: q̄ ita pulchrā creaturaz creauit. Et qz deū i sua tribulatōe bñdixit: illa bñdictio hūilitatē sapiētiā ⁊ pietatē de celo descēdere fecit. q̄

modum incarnatiõis ſibi oſtẽderſit.q̃ deum bſidixit ⁊ laudauit q̃ ſe in ſuis laboribus ⁊ magnis piculis recolnit. Et qñ iudeus ad eũ venit:dixit hec ẋba. Narrat: q̃ ſapia volũtas ⁊ ptãs ſibiſmuicẽ obuiauerunt in q̃dã viridario. qđ plãtatũ erat plũb⁹ arboꝛib⁹ bonis magnis ⁊ ẋtuoſis. tandẽ ꝓcoꝛdatũ fuit inter ipas tres: q̃ in illo viridario:vnũ pulchꝛũ opus faceꝛẽt. Jn illo viridario eratvna modica arboꝛ: vñvolũtas a ſapia q̃ſiuit: ſi ipſa ſciret ĩ poteſtate ita magnã ẋtutẽ: q̃ ipa poſſet eſſe ex ipa modica arboꝛe nãm dare oĩb⁹ aliſs arboꝛib⁹ viridariſ.ita q̃ eẽnt magne ĩtãtum q̃ oẽs ex nã illi⁹ paruę arboꝛis eſſent indute. Bſidit ſapiẽtia volũtati ⁊ dixit: q̃ ipa ſciebat: q̃ ptãs ẋtutẽ hẽbat induẽdi oẽs illas arboꝛes ex illa parua arboꝛe ſm nãm magnaꝝ arboꝝ. ⁊ nõ ſm nãz paruę. Et tunc volũtas ptãtẽ rogauit: q̃ ipſa eẽt ita magna in illis arboꝛib⁹ : q̃ ſunt bonitas magni° eternitas ⁊ cetere dignitates diuine:ſicut ſcire ſapie ⁊ vellevolũtatis:q̃ illud in dumẽtũ deſiderabat. Jdcirco modum incarnatiõis fuit in eq̃litate ptãtis ſapiẽtie⁊ volũtatis.quã habuerſit in illis magnis arboꝛib⁹⁊ in qua arboꝛe. Et tunc iude⁹ me dũ icarnatõis ĩtellexit.q̃ deũ laudauit ⁊ bñdixit.⁊ deſideraut eẽ xp̃ian⁹/⁊ honoꝛẽ dei ꝯz ſuuz poſſe oñi tpẽ tractare.

¶ De exẽplo bz̃ã che arboꝛis diuinalis.

Dixit finis: q̃ ſine ipo nullũ ens valeret aliq̃d. Et quõ fuit illud ray mſide:dixit mona. Narrat: dixit ray. q̃ in q̃dã ciuitate erat q̃dã magna eccl̃ia: in q̃ pl̃es dñe ſe ꝯgregauerũt. q̃ erant valde nobiles et de ꝓgenie antiq̃ erat eaꝝ nobilitas. Jll⁹ dñe erant ocioſe in illa eccl̃ia.q̃ nulla ipſaruz faciebat nec dicebat hoc:ꝓpter qđ ad eccleſiam venit: quouſq̃ finis apparuit eis.q̃bus dixit: q̃ ſine ipo nihilvalerẽt:poſtq̃ ſine ipo nullũ bonum faciebant. Tunc ẋo bonitas que erat vna ex ipſis dñabus:dixit hecverba. Quãdo meã eẽntiam ꝓſidero / ⁊ naturã deſidero: q̃ de me fieretvnũ magnum bonum vt eſſem ita magna ꝑ agere ſicut perexiſtere.quoniã magnus defectus eſt cuilibet forme eſſe fruſtra et eſſe ociosa. et ſi poſſem eſſe ita magna ꝑ agere:ſicut ſuz in exiſtere ⁊ nõ ſum:culpa eſt magnitudis: q̃ deficit magnitudini agẽdi ⁊ exſidi. Et ſi forma nõ durat tãtũ ꝑ agere ſicut ꝑ exiſtere: ẽ culpa eternitatiſ.q̃ tãtũ durare nõ facit agere ſicut exiſtere.⁊ idẽ dixit de ptãte que ſe de culpa excuſare nõ põt:ſi non ſit ita magna ꝑ agere ſicut ꝑ exiſtere: poſtq̃ põt cẽ.⁊ etiaz qz volũtas ipſum rogat/ et ſapia ſcit:q̃ ipſa põt eſſe/⁊ finis q̃ req̃rit hoc/⁊ ſic de aliſs formis:q̃ ad bõitatẽ dixerunt q̃ ĩ p̃ſentia finis ita ⁊ multomeli⁹ ſicut hõ:q̃ ĩ p̃ſentia ignis ad quẽ ſtat ꝓpe calorẽ ſentit:q̃lz illaꝝ ſentiebat illã nãz ⁊ ꝓprietatẽ:quã ipa ĩ p̃ſtia finisſentiebat.

¶ De ramis arboris exemplificalis. Et primo de elementali.

Narratur: q̃ pip ⁊ cucurbita ſibiſmuicẽ obuiauerſit/⁊ pip dicebat:q̃ ignis pl⁹ valebat q̃ aqua. cucurbita ẋo dicebat: q̃ aqua plus valebat q̃ ignis. Ratio quare pip dicebat:q̃ ignis plus valebat q̃ aqua:erat:quia dicebat: q̃ ignis ſimilioꝛ erat deo q̃ aq̃.qz ignis ſi ſufficientiam de lignis haberet ſe tantuz multiplicaret:q̃ totum munduz cõbureret. Et hãc nãz hz forma ignis ad ſignificandum ꝓductionẽ:q̃ ẽ in perſonis diuinis.q̃ eſt in ifintẽdo/magnificãdo/ ⁊ eternãdo.hãc ꝓprietatem ita magnã nõ hz aliquod elim.ſed tãtũmodo ignis.idcirco eſt ſilioꝛ deo q̃ aliqđ aliud elim. Allegauit autẽ cucurbita q̃ dicebat:q̃ aq̃ pl⁹ valebat q̃ ignis.qñ aqua plãtas multiplicabat/⁊ in ipſa piſces viuebãt/flamma autẽ ignis deſtruit ⁊ conſumit oĩa illa : que cñ ipſa participant/etiam qz nulla creatura ita ociosa eſt ſicut ignis: qñ illa natura quam ignis habet in multiplicando ſuã flammam:ſi ligna haberet: ociosa eſt inquantum non multiplicat.⁊ quia in deo nulla eſt ociositas:eſt ignis pl⁹ deo diſſimilis q̃ aliqđ aliud elim:iquãtũ ẽ magis ociosus q̃ aliud. Jdcirco ouis paſtoꝛem repꝛehendit. Et quõ fuit hoc:dixit piper cucurbite? ¶ Narratur:dixit cucurbita: q̃ in quodam pꝛato ſteterſit oues.⁊ iuxta illud pꝛatum erat quedam magna ſilua: in qua plures lupi erant:qui oues comedebãt.idcirco oues ꝓpter magnũ timoꝛẽ

quē habuerunt de lupis:erant macillēte. qñ nō fuerāt ause cōedere ad eox volūtatē.ꝛ illō qȝ comedebāt: parū de bono eis faciebat. Accidit aūt ꝙ q̄dā pastor ouem increpauit:q̄ agnum macillētū habebat. cui dicebat:ꝙ ipsa punīri debebat.qꝛ ī illo prato multum de herba comedere poterat/et multum de lacte hfe:cum q̄ pinguē faceret suū filiū. Quis autē pastorē reprehendit.q̄ dixit ei:ꝙ ipse erat occasio macillētie sui filiꝭ amaritudinis:quā in herba sentiebat. qꝛ omni die dormiebat:nec de nocte multum vigilabat/ et quia silvaz et lupos non comburebat.

¶ De ꝓuerbiꝭ rami arboris vegetat.

Narrat:ꝙ in pomo se inuenerūt ḡnatio/corruptio/priuatio/ꝛ renouatio. Corruptio de summitatibꝰ descēdebat.ꝛ ḡnatio ascēdebat. q̄ ī medio iuenerūt ꝓpationē ꝛ renouationē. q̄ de rota fortune ħ dicebant. ¶ Narrat: dixit priuatio: ꝙ erat q̄dā dña valde pulchra:q̄ suā faciē depingebat/ꝛ suas vestes ornabat/et in suo capite vnā coronā de lapidibus preciosis portabat. quodā autez die accidit:ꝙ illa dña in speculo respiciebat.et sevalde pulchrā ꝛ bene ornatā videbat.q̄ a sua pulchritudie q̄siuit:vbi staret: cum mortua esset:pulchritudo aūt respondit:ꝙ hospitiū invernibꝰ accipiebat:qui suos oculos ꝛ suā faciē comederēt. Et tūc dña dixit hecverba. ¶ O deus qui habes pulchritudinē in ẋtute,pducētis ꝛ producti:tu es pulchritudo nr̄e salutis. ¶ Amare pulchrum est ī bonificare. ꝛ bonificare pulchrum est in amare.ꝛ tale existere pulchrū est in durare. ¶ Plusvalet bonitas q̄ existit:q̄ pulchritudo que ad corruptionem tendit. ¶ Pulchrior est bonitas in virtuoso cogitare:q̄ in colorib⁹ vel in vitioso ornare. ¶ Pulchritudo que animā occidit:naturā alicuius rei nō hz. ¶ Fatuus est ille: qui in aliqua pulchritudine delectatur: que inest corpori.qȝ cito fetet et corrumpitur. ¶ Illa pulchritudo nihil valet:q̄ in malo hospitio manet. ¶ Pulchritudo queviuit semper ꝛ non moritur: valet plusq̄ totus thesaurus corporalis: q̄ ab hoīb⁹ in hoc mūdo diligit. ¶ Pulchritudo q̄ est amici ꝛ amati: non morit: sī insit bōitati. ¶ Pulchrior ē bōitas in hūilitate:q̄ corona in capite. ¶ Postq̄ dña hec ẋba dixisset:ipa speculuz fregit/ ꝛ dixit ꝙ nullo tpe ī illo specularetur.qñ nāz hūit:ꝙ faceret plures dñas pulchras supbiaz ꝛ luxurtā sepi⁹ recolere. ¶ Sic ẋo illa dña fecit vnū speculū ex bōitate:in q̄ sepissime se respexit.ꝛ qñ accidit:ꝙ ipa se bonā videbat ī speculo desi laudauit ꝛ benedixit.ꝛ qñ se vitiosaz ī speculovidebat: ipa ꝓfitebaꝰ/ꝛ sua pcta fleuit/ꝛ de ipis petuit.

¶ De ꝓuerbiꝭ rami sensualis.

Narrat:ꝙ oculi ibāt ī pegriatione advidēdū vnā pulchrā dñaz. q̄b⁹ oculis affat⁹ mānifestauit:ꝙ illa dña erat bōa ꝛ casta.ꝛ tūc aures hūerūt placitū ī audiēdo talia ẋba. Idcirco magna fuit ꝓcordātia ꝛ magna amicitia iter oculos sermōes ꝛ aures. Dū autē oēs tres stabāt ī ꝓcor[a] ꝛ amicitia: aures affatū rogarūt ꝙ diceret aliq̄ ẋba placentia ad audiēdū:qꝛ ex ẋbis inhonestis cū ipa audiebāt erāt fatigate. Et ocli rogauerūt affatū:ꝙ diceret pulchra verba.qñ verba turpia sibi ẋcūdiā faciebāt.et tūc affat⁹ dixit hec ẋba. ¶ O iesu q̄ ī nazareth es nat⁹:tu es hō deificat⁹/ꝛ de⁹ hominificat⁹. ¶ Jesu tu es hō de⁹:vt cū oī ente creato de⁹ ꝓticipare possit. ¶ Jesu q̄ ꝑ spūsctū es ꝓcept⁹:tu ī cruce moriēdo ꝑ tuam magnā ẋtutē redemisti hūanū gen⁹. ¶ Jesu tu a mortuis resurrexisti/ꝛ ī celū ascendisti/ꝛ vivos ꝛ mortuos iudicabis. ¶ Jesu ī tua sensualitate habebūt ghaz hoēs bti ī summitate. ¶ Jesu ꝓncipaliꝰ ꝓpt̄e fuit mūd⁹ creat⁹.vt tu esses cognit⁹ laudatus ꝛ honorat⁹. ¶ Jesu q̄ ꝑ deū ꝛ hoīem es psonat⁹ parce nobis flagellatus ꝑ nobis crudeliꝰ. ¶ Jesu de nobis dolorē habeas.qm̄ oēs sum⁹ in peccatis ꝛ ex bono amore exulati. ¶ Jesu non des nos oblivioni:postq̄ tibi placeret:ꝙ omnes te videre possem⁹. ¶ Jesu tu bon⁹ es ad nominādū/ad intelligēdū/ꝛ ad recolendū/ ꝛ es bonus ad amandū. ¶ Cum affatus hec verba dixisset:ab auribus ꝛ oculis q̄siuit: si obediens fuisset eorum precibus. Et dixerunt aures: ꝛ qui sermones sunt mihi ita dulces sicut sermones iesu christi? Et dixerunt oculi: qui sermones sunt

ita placiti sicut sermones ieſu xp̃i.

¶ De ꝓuerbijs rami imaginalis.

DArrat:q̃ visus ⁊ gust⁹ i imagia tiua sibijsmicē obuiauerūt. Gustus ait dixit ad visum:q̃ male pulchrā domū videbat. Et quō fuit h̄ ray misde:dixit mona. Narrat:dixit Ray.q̃ ddā mercator erat:q̃ erat valde diues. et cū venit ad mortē dixit ad filiū suum:q̃ si domos facere vellet: q̃ portas pulchras nō faceret. vt pulchritudo porte nō disco operiret diuitias suas siue ostenderet. Mercator ille moriebat. ⁊ et⁹ fili⁹ ip̄s nō intellexit. ⁊ i domib⁹ i q̃b⁹ habitabat erat turpis porta:q̃ ddē dom⁹ itra erāt pulchre:filius ille vnā pulchrā portā ⁊ magnā imaginabat.q̃ eēt i domib⁹:in q̃b⁹ morabat. ⁊ cū portā illā fecisset: vidit: q̃ ꝓportionata nō erat domib⁹: q̃ multū pue erāt. ⁊ tūc illas domos dirruit ⁊ maiores ⁊ pulchriores fecit:q̃ ad illā portam erāt ꝓportionate i pulchritudine ⁊ i quātitate q̃ ei cōstiterūt medietatē oīm bonorum suor̃. ⁊ ipsum ab arte mercimonie deuiarunt. ⁊ imaginabat:q̃ dūs ita pulchras domorum deberet cē miles ⁊ tenere equū ⁊ falconē et magnā cōitiuā. vt camere vacue nō eēnt. ⁊ sic magnas fecit expensas. Accidit ait: q̃ q̃dā die rex p illū vicū trāsiuit: vbi erāt ille domus. ⁊ ꝓpter pulchritudinē porte voluit i domib⁹ itrare. ⁊ q̃n fuit intra domos: pulchritudo domor̃ ⁊ multitudo ip̄s imaginari fecit thesaur̃. q̃n cogitauit:q̃ ille mercator plures florenos hēbat. Et tūc dixit mercatori:q̃ ip̄e eum rogabat q̃ ei mille florenos p̄staret. quos oportuit ip̄s mutuare malo velle suo. Et ꝓp̄t magnas expēsas q̃s faciebat: ⁊ ꝓpter illud qō mutuauerat: i breui tpe post nō habuit q̃d comederet. Idcirco dixit. gust⁹ ad oculos: q̃ viuūt ꝓpter cōedere: q̃ male viderūt pulchritudinē domor̃. Tūc ꝺo oculi dixerūt q̃ malevidit auaritiā. Et quō fuit hoc: dixit mona. ¶ Narrat:q̃ q̃dā erat ꝑnceps q̃ valde auar⁹ erat. ⁊ quotidie imaginabatur plures ciphos auri ⁊ argēti anulos lapides pretiosos corrigias de cerico ornatas ex auro ⁊ argēto. Et propter magnas imaginationē quā habebat in illis rebus aggregādis: accidit:q̃ vn⁹ rex guerrā habuit cum illo ꝑncipe. Princeps ꝺo ꝓpter magnā auaritiā quā hūit/⁊ ꝓpter imaginationē antiquā quā hēbat i aggregando magnū thesaur̃: imaginari nō potuit dānū: qō rex sibi dedit/vt qō dare potuit: nec milites tenebat: q̃ ciuitatē defēderēt: i q̃ ꝑnceps erat. Tūc ꝺo vēit rex: q̃ ciuitatē occupauit ⁊ ꝑncipē ⁊ hūit thesaur̃ suum. Cui ꝑnceps dixit:q̃ cū illo thesauro potuit ciuitatē restaurare. ⁊ fecit aurū fūdi/ ⁊ in ore ꝑncipis pōi. cui dixit:q̃ aurū potaret post q̃ illud tātū dilexit. Et tūc princeps moriebat. ⁊ dū ipse moriebat: oculi dixerūt ad gustum:q̃ maleviderat auaritiā. ¶ De exemplo rami humanalis.

2DArrat:q̃ ꝺo ad celū ascendere voluit/⁊ corp⁹ ad ꝺonē dixit:q̃ ip̄m secū adduceret. tūc ꝺo ꝺo dixit ad corp⁹: q̃ nimis erat pōderosum/ nec posset cū ipsa ascēdere. verūtn̄ ex ipso imaginationē accipet: cū q̃ glām paradisi posset imagīari. Tūc ait ꝺo ad celū cuz imagīatiōe ascēdit. ⁊ dū ip̄a ascēderit: intentionē i via inuenit. q̃ ab ꝺone q̃siuit: q̃ ire voluit. ꝺo ait sibi rīdit:q̃ ip̄a ad celū ascēdere voluit: vbi deū rogare ꝓposuit q̃ sibi daret paradisum. ⁊ imagīationē secū adduxit: vt glāz paradisi posset imagīari. nec volebat i terra eē. q̃ ē ꝓpe infernum: quē imagīatio imagīata ē. ⁊ ꝓpter timorē quē de ipso hūit: me rogauit q̃ mecuz illā adducerē ad stādū in celū. ¶ Narratur: dixit ītētio:q̃ ddā miles erat valde diues ⁊ bon⁹ i armis. qvalde vanā glāz huius mūdi diligebat. Miles ille vnū filiuz habebat. q̃ cū venit ad mortez: dixit filio suo:q̃ iret ꝑ vias suas. q̃ ddē vie spectabāt ad diuitias/ honores/ audaciā/ magnificētiā/ ⁊ famā. Post mortē ꝺo militis vidit ei⁹ fili⁹ p̄fez suū subterrare. ⁊ post modicū tēpus patrē suū de vno loco in alium mutauit. cui⁹ corp⁹ tātū fetebat: q̃ ipse nō poterat ꝓpe ipsuz stare. Et tūc imagīabatur: quō pater suus de magno honore ad magnā vilitatē deuen⁹ fuit ⁊ in paupertatē amicor̃. q̃n nullus iuxta illū stare voluit. ⁊ victoriā quā habere solebat i bellis perdidit. nec gētes locute fuerāt de illo: q̃n ip̄m obliti fuerunt. nec aliq̃d q̃ pater suus prius dilexerat: in illo remānsit. q̃n

totum in morte perdidit. Tunc xo filius militis proposuit mundū dimittere. ⁊ to tū vēdidit: quod habebat. Qui dixit deo: ꝙ totū quātū hūit: darevolebat suis pauperib⁹: vt sibi daret paradisum. ⁊ ꝙ ipm de penis īferni custodiret. Et postꝙ oīa que hūit: pauprib⁹ dedit: dixit: ꝙ se deo dare volebat. vt de⁹ sibi daret paradisuz: q̄ se tūc posuit in religiōe: in q̄ diu vixit suo maiori obedīēdo. ⁊ q̄ plures missas cātauit et multas afflictiões ⁊ tribulatiões hūit/⁊ ī oībus patiēs fuit: vt de⁹ sibi daret paradisum. ⁊ cū ad mortē venit ꝓfessus fuit: q̄ se cōmunicauit ⁊ peccata sua fleuit/⁊ misericordiā a deo petiſt. vt īfernū nō ītraret. ⁊ ꝙ gl̄iaz haberet. Tūc xo aīa ipsi⁹ ad īfernū tuit: in q̄ cuiternal̄r stabit: q̄ magnas penas sustinet⁊ sustinebit. q̄ in arbore cuiternali significanť. Ofo aūt ⁊ imagiatio valde mirabanť de h̄: qđ ītētio eis dixit/⁊ maxīe cū de⁹ sit iustus. Et tūc ītētio ad ofonē dixit⁊ ad imagiationē: ꝙ de⁹ dedit rectū iudiciū in dānatione religiosi: qui bonum qđ faciebat plus propter timorez inferni faciebat/⁊ vt gloriā hre posset: q̄ ꝓpter bonitatē ⁊ amorē dei. q̄re tu ofo et imagiatio: dixit ītētio: nescitis h̄ qđ finis ad principium dixit. Et quō fuit illud? dixerūt oratio ⁊ imaginatio. ¶ Narrať: dixit intētio: ꝙ vn⁹ alb⁹ finis ad p̄ncipium dixit: ꝙ se de colore albo īdueret/⁊ ꝙ veniret ad stādū cū illo. Et p̄ncipiū de nigro colore se induit/⁊ ad finē voluit venire/et cū illo remanere. Tunc xo dixit finis: ꝙ duo ꝓria bene in vno loco stare nō poterant nec in celo duo dij. Et tūc cognouit ofo: ꝙ ille q̄ intentionē hz faciēdi bonum vt dānationem euitet/⁊ ꝙ saluationē habeat: deū eē desiderat: postꝙ ī celo vult eē pl⁹ ꝓpter sūū amorē ꝙ ꝓpť amorē dei/⁊ ꝓpter suā bōitatē ꝙ ꝓpter bōitatē dei/et pl⁹ ꝓpť suā gl̄iaz ꝙ ꝓpter gl̄iaz dei. Tūc xo ofo ad imagiationē dixit: ꝙ ad terrā rediret. qm̄ nimis penas īferni imaginabať ⁊ gl̄iaz paradisi. ⁊ ꝙ ipa sola ascēdere ad celū volebat sine aliqua nā corpis/⁊ deū p̄ncipal̄r rogare: vt sibi gr̄am daret ꝙ sūū honorē tractare posset: q̄ ad cuz pti net hz suā bōitatē/magnitudinē/eternitatē/ptātē/sapiaz/volūtatē/xtutē/xitatē/⁊ gl̄iaz. ¶ De exēplo ramox arbor̄ morar.

Narrať: ꝙ potentia obm ⁊ act⁹ advnā eccl̄iā ibāt ī pegriatione. Illa eccl̄ia erat de virtute. ad cui⁹ portā stabat maioritas/⁊ ad vnaz aliā portā minoritas. Stabat maioritas ad portā illi⁹ eccl̄ie vt ipi q̄ intrare vellēt cū sua volūtate: maiorem virtutē habere. Stabat etiā minoritas ad alterā portā vt illi qui intrare vellent cum sua volūtate: minorē virtutē haberēt. Cū autē potētia obiectū ⁊ act⁹ in porta illi⁹ eccl̄ie fuissent/⁊ cōditiones maioritatis ⁊ minoritatis sciuissent: a libertate petierunt: si intrarēt ꝑ portā maioritatis aut per portā mīoritat̄. Libertas xo dixit: ꝙ nō habebat officium consulendi aliquē. qm̄ ipa erat cōmunis cuilibet portax. ⁊ dum ipsa se excusabat q̄dā dña que gratia vocabatur: dixit hec verba. ¶ Narrať: ꝙ vn⁹ hō diu laborauit in tractando honorez dei. quē ad finē ducere nō potuit. Accidit autē q̄dā die: ꝙ ipse cogitabat ⁊ fortiter mirabať: q̄re de⁹ ipsum nō iuuit ad pficiendum illud negociū: qđ ꝓpter suuz amorez tractabat. verūtn ꝓsiderauit: ꝙ in se forte aliquod vitiuz hēbat: rōne cui⁹ de⁹ ei virtutem nō dedit: ꝙ illud negociū ad finem ducere posset. Et dū ita cogitabat ⁊ in se illud vitiū q̄rebat: ipse dormiuit. ⁊ ī somnis videbať ei: ꝙ q̄dā dña erat corā ipso induta de pānis diuersis. quoruz colores erāt albedo ⁊ nigredo. Ille hō petiſt a domina: qđ significabāt illi colores suox pānox? Rñdit dña ⁊ dixit: ꝙ alb⁹ colorvolūtatem illox hoīm significabat: q̄ diligunt tātū honorē dei: ꝙ nihil de honore ꝓprio curāt. immo volunt: ꝙ oīs honor sit dei. Et iā albus color significabat voluntatez illorum: qui timorē de eorū in honore nō hūt/nec verecundiā hūt ad tractandū honorē dei. Et dixit: ꝙ color niger significabat voluntatem illox hoīm: q̄ deuz honorāt: vt ipsi sint honorati/⁊ timorē hūt de verecūdia. vt dedecus non recipiāt. Tūc antē ille hō enigilauit/⁊ eccl̄iam ꝑ portā maioritatis intrauit ad videndū illum factum. q̄ dixit: ꝙ extunc ꝓpriuz honorez nō desideraret/nec timorē exverecūdia nec de ī honore hēret/nec mortē subire ad tra

ctandū honorē dei dubitaret. Et tūc sanctus dedit ei albaveſtimēta: ⁊ rogauit me ⁊ maioritatē q̄ ſui amici eēm⁹ i oīb⁹ reb⁹ bōis/⁊ q̄ nos cuſtoditrem⁹ eū de malis ⁊ rebus min⁹ bonis. Idcirco ille homo duxit ad finez ⁊ ad cōplementum illud ſctm negociū: i quo diu laborauit. vt de⁹ honorē haberet i hoc ſc̄lo. Et cū potētia obiectū ⁊ act⁹ audiuiſſent hec ẋba: p portam maioritatis intrauerūt/⁊ ſctm rogauerūt dicētes hec verba. Dñe ſctē: dixit amatiuitas: ſi placeret tibi: te vellē diligere ꝫ maiorē maioritatem mee ptātis mee ſapie ⁊ mee volūtatis. poſtq̄ tu es amabilis cum maioritate poſſibilitatis ītelligibilitatis ⁊ amabilitat̄: vt iter te ⁊ me amare ſit indutū de maioritate extenſa i magnit̄ bonitatis/duratiōis/ptātis/ſapie/volūtat̄/glie/ẋtutis/⁊ ẋitatis. Et tūc ſctūs dedit oīb⁹ trib⁹ id: qđ ab eo petierunt. Et dixit ad gr̄am ⁊ ad maioritatē: q̄ eos aſſociarēt/⁊ q̄ p portas mīoritatis nō trāſirent.

¶ De exemplo ramor̄ arboris īperialis.

Narrat: q̄ q̄daz rex illo die quo coronam accepit: a ſuo cōcilio q̄ſiuit q̄ erāt cōditiōes q̄s rex habere debebat in regnādo? Et el⁹ concilū rn̄dit ei. Et dixit: q̄ inter ceteras conditiōes q̄s rex hr̄e debebat ſeptē ſunt ꝓditiōes principales. vz iuſtitia/ſapia/ charitas/ptās/tīor/honor/⁊ libertas. Tūc ẋo rex in p̄ſentia ſui ppli q̄ſiuit ſi ꝓſentirēt ⁊ cōſcderēt: q̄ rex hr̄e deberet illas cōditiones. Et oēs inſim̄l regi ſupplicauerūt: q̄ illas ſeptē ꝓditiōes ipe haberet. qm̄ ſine ipis null⁹ rex ſuū regnū regere poſſet. Et tūc rex rn̄dit ⁊ dixit: q̄ illas ꝓditiōes hr̄e vellet. ⁊ ſuū ppl̄z rogauit: q̄ eēnt inimici cuiuſlibet hoīs: q̄ ſibi conſuleret aliq̄d: qđ eſſet cōtra illas cōditiōes. ¶ Populus aūt hoc cōceſſit/⁊ inſtr̄m factū fuit īter regē ⁊ ppl̄m ſuū de illo cōceſſu. Idcirco rex illas cōditiōes de centum noīb⁹ dei accepit: et ipas ſcribi fecit ad portas ſui palacij. vt ſi quis cōtra illas cōditiones ipſuz rogare vel⁊: q̄ tīorē de ipo ⁊ ſuo ppl̄o haberet. Et p hunc modum rex libertatez habuit in regnādo ⁊ in eſſendo bon⁹ ⁊ amic⁹ ſui populi. Et cū aliq̄s ip̄m cōtra illas conditiōes rogauit: ipe faciebat ipz legere i iis conditionibus: que in portis palacij ſcripte erant. ⁊ ipos penitere facietat de precib⁹: quas faciebāt/aut ipos faciebat mala morte mori. Conditiones ille ſunt iſte: que ſequūtur.

¶ De iuſtitia.

O Deus q̄ es vera iuſtitia: cū recolo mea crimina: te timeo in mea cōſciētia. ¶ Justus eſt de⁹ de ſua ptāte ſue volūtati ⁊ ſapie: que hſit: q̄cq̄d optāt hr̄e. ¶ Tātū dat de⁹ ex bonificare ⁊ bonificato bonitati: ſicut dat de amare ⁊ amatovolūtati. ¶ Si de⁹ eēt in ſe ociosus: non eēt iuſtus nec glīoſus. ¶ Justus eſt de⁹ in iudicādo: ⁊ iuſtus eſt in pcēdo. ⁊ iuſtus eſt i iuſtitiā ⁊ ſuā mīam coequando. ¶ Si de⁹ incarnat⁹ in hoīe nō eſſet: magnā largitatē i ente creato nō hēret. ¶ Juſtitia affert hūilitatē mīam ⁊ pietatem/⁊ facit hoīem amantē p voluntatē. ¶ Qui vult iudicare ſeip̄m citi⁹ mīam a deo impetrat. ¶ Plus valēt hoī iuſtū recolere/iuſtū amare ⁊ cogitare q̄ aurū vel honores poſſidere. ¶ Juſtitie dei me prebeo ⁊ recōmēdo: q̄ de me faciat vel agat ad ſuā voluntatē in iudicādo: ⁊ ab ip̄a peto venīā de meis pctīs penitendo. ¶ Misericordia ⁊ bonavolūtas ex iuſtitia ⁊ pietate magnā ſocietatē fecerunt.

¶ De ſapientia.

O Deus q̄ es ſapia ⁊ ſcire: te vellem amare ⁊ te amatū tenere: fm q̄ mea volūtas pōt cōplere. ¶ De⁹ eſt ſuus pur⁹ intellectus. idcirco oē qđ eſt intelligit. ¶ Quia deus in ſua bonitate magnitudinē intelligit. idcirco i ip̄a ſcit bonificabilitatē: q̄ eſt bona ⁊ magna intelligibilitas. ¶ Intelligit de⁹: q̄ p ſe eſt intellect⁹/⁊ intelligit: q̄ intellect⁹ eſt ꝑſo natus: vt i illo ſuū intelligere ſe extēdere poſſit. ¶ In intelligere nō pōt eſſe intentio: ſi inter intelligentē ⁊ intellectū nō ſit diſtictio: vt finis intelligēdi ſit cū ꝑfectione. ¶ Si p intelligere aliq̄d nō ſequeret bonitas intelligētis ⁊ intellecti nō eēt/⁊ bonū in ignorātia poſitū eēt. ¶ Intelligere p diſtinctionē: opz exiſtere vt in illo eſſe poſſit cōcordare: per qđ remotū ſit a cōtrariari. ¶ Ille homo q̄ deificatus eſt habet maiorē intelligibilitatē boni q̄ aliquod aliud ens creatū. ¶ Et de⁹ p hoīez

multū esset intellectus naturā humanā assumpsit.intelligam⁹ ergo ipm plus ꝙ aliquid aliud. ¶Ita magna est i deo itel ligibilitas:sicut est magna sua itellectiui tas.qm̄ equalē habēt magnitudinē ⁊ bo nitatem.

¶De amore.

O Deus qui es i volūtate ⁊ amore: sis recolēs de tuo seruitore.q̄ tuū honorē ꝓcurat cū amore. ¶Ita hz deus i volūtate magni^em amātis ama bilis ⁊ amati:sicut in magnificāte magni ficatū ⁊ magnificare. ¶Az volūtas me⁓lius valet ꝑ amare q̄ ꝑ suū odire: in deo nō potest existere odire. ¶Magnitudo veritatis est:ꝙ in illa sit amatus verifi⁓cās verificare ⁊ ☧ificatus. ¶Sicut sapiē tia hz cōplementū in sciēdo bonitatē ma gnitudinem ⁊ eternitatē:sic hz voluntas cōplementū in diligēdo ipas. ¶Tātum voluit de⁹ hoīem amare:ꝙ ꝓpter hoīem se voluit morti tradere. ¶Qui in volūta te scit concordare naturā amātis amabi lis ⁊ amare:ex oi vitio seipm scit custodi re. ¶Plus valet in volūtate bonū amā re ⁊ ꝑ amicitiā bonum recolere: q̄ omne bonū sensatū:qđ est ꝑ sentire. ¶Ille qui scit vti volūtate:nullus ipm pōt defrauda re/nec aliquo modo bono potest idigere. ¶Null⁹ plus dare potest q̄ ille qui sui dat amare sine intētione peccandi.

¶De potestate.

O de⁹ qui es ptās:nō esses glorio⁓sus si potestas in te ociosa foret. ¶Ptās que pōt de bonitate in finitate ⁊ eternitate:nō hz terminū neq; quantitatem. ¶Potestas que nō potest principiare de principio bonificare: non potest bonitati sufficere. ¶Potestas sa⁓pientia ⁊ volūtas sunt ī deo vna deitas: ex qua deificatus est possificat⁹. ¶Cum in ptāte sit possificare.si in deitate nō eēt deificare:potestas nō posset de⁹ existere. ¶Ptās que spiritualis est:supra sēsua lē ptātem pōt.qm̄ ipsa est supnaturalis. ¶Plus valet ptās in amādo q̄ ī vidēdo vel imaginādo. ¶Plus valet ptās in nu trimēto bone volūtatis ⁊ bone memorie q̄ in auro vel in argento. ¶Deus quan⁓tum potuit se voluit dare nostro intelli⁓gere ⁊ amare.idcirco se voluit incarnare.

¶Potestatem quā deus dat per altaris sacramētū: nullus viuēs existimare pōt.

¶De timore.

Q Uia de⁹ est totus amor: in ipo nō pōt eē timor. ¶Ille nō pōt eē maior dīs: q̄ de aliquo timo rē hz.qm̄ timor est de ente minori/nō aūt de maiori. ¶Timor est amoris cōsequē⁓tia: cū ipe timor sit de bono ⁊ vero seruī⁓tore:q̄ timet vituperiū ⁊ iniuriā fieri dño suo. ¶Meli⁹ valet: ꝙ hō timorē hēat vt suo dño nō deficiat q̄ penā timere vel do lorē. ¶Qui timet ꝙ de⁹ sit inhonoratus timorē hz ex magna felicitate/ ⁊ est plen⁹ fidelitate. ¶Deū nō timet:q̄ sibi nō facit honorē/ ⁊ q̄ cū nō timet ei nō ducit amo⁓rē:imo est plen⁹ dedecore magno. ¶Ti⁓mor tātū valet ꝓpter bōitatē sicut ꝓpter possibilitatē. qm̄ sunt equales in amato. ¶Tātū dz hō timere iudicare:sicut mise reri. qm̄ equales sunt ī amare. ¶Timor hoīem recognoscētē facit ⁊ amorē multi⁓plicat/ ⁊ hoīs defectū euitat. ¶Plus va let timor ī sanitate q̄ in infirmitate. qm̄ plus habet de libertate.

¶De honore.

D Eus cū honore est honorabi⁓lis/ ⁊ non cū vilitate ⁊ defectu. ¶Homo dz deū honorare cū virtute intelligēdi amandi ⁊ recolendi. ¶Deū inhonorat: q̄ cātādo ipm noīat/ ⁊ ī vilib⁹ factis ipm desiderādo cogitat. ¶Qui ꝓpter modicū vult iurare ⁊ iurā do ꝑiurare: deū nescit honorare. ¶Deu tot hoīes de⁹ ī hoc mūdo honorauit:qui sibi in sapīa ⁊ volūtate honorē nō prebēt nec faciūt. ¶Ad deū talis spectat honor vz ꝙ oībus honoribus sit maior. ¶Qui deū plus nō diligit q̄ pctm̄: ipm vituperat ⁊ cōtēnit. ¶Plus valet vn⁹ honor dei q̄ honor toti⁹ ppli. ¶Qui deū vellet mul⁓tū honorare:sepi⁹ deberet recolere hono rē:quē nobis fecit ꝑ sui incarnare. ¶Ille qui ꝑ totū mundū posset honorē dei ꝓcu rare: in magno timore deberet stare.qm̄ ad vltimū iudiciū se nō poterit excusare.

¶De libertate.

D Eus est liber in suo existere/ et liber est in suo agere cum possi ficante possificabili et possifi⁓

care. ¶ Deus in sua magna bonitate p bōificātē bonificabilē bōificare ⁊ bōificatū liberā hz pātē. ¶ De⁹ ē magis liber i suo posse q̄ est hō i suo velle.suā libertatē nemo pōt scire. ¶ Deus est liber in infinitū eternare ⁊ cōplere.nec aliquid potest sibi resistere. ¶ Plus valet libertas i velle in recolere ⁊ in scire q̄ regnū vel imperiū hfe. ¶ De⁹ hoiem liberum in virtute creauit:sed per se in seruitute deuenit.qm̄ seipsum nō cognouit. ¶ Quilibet hō libertatē pōt hfe ad amādū deū ⁊ ipsuz chare tenere.qm̄ neminē cōpellit ipsum amare. ¶ Hō q̄ est seruus pctī:liberā voluntatē nō hz.qm̄ iustitia ipz icarceratū tenet. ¶ Null⁹ hō q̄ est in virtute:est in seruitute.nec est liber:q̄ in pctō cecidit: quousq; seipsum cognoscit. ¶ Meli⁹ valet seruit⁹ cū pena: dū tamen ibi sit iustitia q̄ libertas in honorificentia.

¶ De exēplo ramoz arboris aplicalis.

Narrat:q̄ voluntas ⁊ intellect⁹ in quodā viridario erāt:qui de deo ⁊ suis operib⁹ loq̄bant. Intellect⁹ aūt dixit voluntati:q̄ ipse plus q̄ ipsa valebat.qm̄ ipse trāsibat ad intelligēdū supra sensitiuā ⁊ imaginatiuā. Supra sensitiuā trāsibat:cū gust⁹ infirm⁹ amaritudinē in pomo dulci sentiebat ⁊ ipsum amarū iudicabat.sed ipse pomū dulce iudicabat ⁊ intelligēdo attingebat. Supra imagiatiuā trāsibat tūc:cuz ipsa imagiabatur:q̄ angel⁹ cuz se mouet de vno loco ad alīd:imagiabat:q̄ ipse p medios trāsibat/⁊ q̄ ipse intellect⁹ supra imagiationē intelligebat:inquātū ītelligebat:q̄ angelus fm suā nām p mediuz nō trāsibat.sed fm loci nām p mediuz trāsibat.quā sic̄dē locuz imagiatio imagiabat. Voluntas autē rñdit/⁊ dixit:q̄ ipsa sīr supra sensitiuā ⁊ imagiatiuā ascēdebat ⁊ etiā supra seipsaz.supra sensitiuā sicut hō q̄ imagiatur carnales delitias/et imagiationē ī ꝓriū imagiari facio. Ascendo etiā supra meipsam:inquātū deuz pl⁹ diligo q̄ meipsaz/⁊ magis ꝓpter suuz honorē laboro q̄ propter meum. Intellect⁹ autē respōdit ⁊ dixit:q̄ ipse supra seipsuz ascendit ad deū:inquātuz seipsum mortificat credēdo de deo hoc qđ nō intelligit. vt deū honoraret/⁊ q̄ in illo gradu tantum.quantum ipsa valebat.

¶ De exēplo ramoz arboris celestialis.

Narrat: q̄ saturnus ⁊ iupiter solē rogauerunt q̄ diceret deo:q̄ ipsi rogāt ipsum q̄ inter ipsos mediuz poneret.qm̄ cōplexiones ꝓrie decetem hfe non possunt. Sol aūt rñdit eis: q̄ ipsi nesciebant:q̄d de⁹ heremite rñdit. Et quomō rñdit? dixerūt saturn⁹ ⁊ iupiter. ¶ Narrat:dixit sol:q̄ quidā heremita in quodā mōte stabat:q̄ plures tentatiōes habebat.⁊ quotidie deū rogabat:q̄ illas tētatiōes auferret ab eo.qm̄ nimis ipsum vexabāt. De⁹ autē rñdit ei:q̄ ille tētatiōes sibi erāt bone.qm̄ cū ipse p luxuriā tentat⁹ fuisset ipse castitatē recolebat. ⁊ amabat.⁊ cum tētat⁹ fuisset ad comedēdū:ipse ieiunū diligebat.⁊ cum tentatus fuisset ad dormiēdū: ip̄e ofonē recolebat ⁊ amabat.⁊ cū tētat⁹ fuisset p supbiā: suā vilitatē recolebat/⁊ plura delicta:q̄ fecerat/⁊ vilē locū:de quo nat⁹ erat/⁊ vile hospitium:in q̄ post mortē stare deberet.vbi vermes ipsum comederēt.idcirco tētationes q̄s habebat ille heremita: excitabāt ⁊ monebāt ip̄m ad faciēdū bonū/⁊ q̄ nō eēt ociosus/⁊ q̄ semp faceret ꝓrium illaz tētationū. Idcirco ille heremita erat hō iust⁹:⁊ quotidie magna merita acquirebat p bonas operatiōes q̄s faciebat/⁊ q̄ plures malas tentatiōes vincebat.

¶ De exēplo ramoz arbor⁊ angelicalis.

Narrat:q̄ in q̄dā ecclesia cathedrali erat q̄dā ep̄s:qui erat hō ydiota.qui bñ p̄dicare nesciebat/nec suos canonicos reprehendere de malis:q̄ faciebāt.qm̄ eoz delicta nec defectus cognoscebat. Canonici autē desiderabāt:q̄ ille ep̄s mortu⁹ fuisset/⁊ q̄ vnum sapiētē ep̄m haberēt: q̄ sciret bñ p̄dicare ⁊ eoz bōitates cognoscere. Accidit autē: q̄ ille ep̄s mortu⁹ ē:⁊ hūerūt vnū ep̄m discretū q̄ bñ p̄dicabat/ ⁊ delicta ⁊ ceteros defect⁹ q̄s faciebāt: cognoscebat.⁊ ipsos reprehēdit intantum: q̄ ipsos in labore quotidie tenebat. Et accidit q̄dam die:q̄ canonici a quodā canonico veteri petierunt ꝓsiliū:q̄d facerent de illo ep̄o.qm̄ la-

Arbor exemplificalis.

bores quos ferebat eis: sustinere nō valebāt. Canonicus ille rīdit dicēs: q̄ facerēt ħ̄ qđ bon⁹ angel⁹ facit. Et qđ facit bonus angelus? dixerunt canonici. Rīdit canonic⁹. bon⁹ ag̃el⁹ int̄cē suos ramos miscet/ t ipsos miscet ī p̄cordātia. idcirco si vos misceatis desiderīū: qđ habuistis: qñ alt⁹ ep̄s viuus erat: cū ħ̄ qđ de isto ep̄o cognoscitis/ t q̄ mixtio sit in cōcordātia: haberetis cū illo q̄etē. qñ ipe ē bon⁹/ t vos bonos cognosceret/ t sicut bonos diligeret. sed q̄ ille sit bon⁹ t discretus/ t vos sitis mali t vulti: q̄ ipse sit sapiēs: occasio estis de labore vestro.

¶ De exēplo ramor̄ arboris euiternal.

NArrat: q̄ qđā p̄lat⁹ fecerat vnū mortale peccatū valde turpe ad cōfitēdū. t qđā p̄nceps fuit in pct̄o luxurie. Accidit aut̄: q̄ ābo vz princeps t p̄lat⁹ de p̄fessiōe loquebant. t p̄latus a p̄ncipe q̄siuit. si ipe p̄fitebat. Rn̄dit p̄nceps: q̄ verā confessionez desiderabat: quā hꝫe non poterat. qñ quādo sibi venit in voluntate: q̄ cōfiteret: considerauit: q̄ nō dimitteret illud pct̄m ꝓpter p̄fessionē. idcirco cōfiteri nolebat. qm̄ dicebat q̄ cōfessio nil valebat sine p̄tritiōe t satisfactione. Prelat⁹ aūt dixit ad principem: q̄ ꝓpter hoc p̄fiteri nō dimitteret. qñ q̄uis illa cōfessio quātū ad salutationē sibi nō sufficeret: tñ valeret sibi quātū ad corpus et quātū ad aiaz. qñ corpus passionē haberet/ t aīa verecūdiā. t p̄fessiōe vtebatur/ t etiā penas īfernales recolebāt: ex quibus cōfessor suus ei timorem faciebat. idcirco erat occasio boni sua cōfessio. Accidit: q̄ p̄nceps p̄lato credebat ex p̄silio: quod ei dederat. t ꝓpter exercitationē p̄fessionis quā p̄nceps fecit: īcipiebat p̄tritionē hꝫe/ t penas euiternales imagīari. intātū q̄ ipse q̄dā die scipsum vincere ꝓponebat ī facīedo verā p̄fessionē: postq̄ totiens false cōfessus erat: tūc p̄fitebat cum intentiōe q̄ ad pct̄m luxurie nō rediret. t post p̄fessionē se cōfirmatū sentiebat in via castitatis. t tūc mīam dei laudauit t bñdixit: q̄ ipsuz recoluit. Et accidit: q̄ in alio tpe p̄lat⁹ a p̄ncipe petijt: si p̄fessus erat. Et princeps p̄lato narrauit: qđ ei acciderat p̄ suū p̄silū. Et tūc p̄lat⁹ magnū placitū hꝫit. qñ p̄nceps ei credebat. Et accidit: q̄ prelatus fortiter mirabat qđ posset ee: q̄ ipe aliū p̄sulere sciebat: t nō seipsuz. t diligebat pl⁹ bonū p̄ncipis q̄ bonū suū. qñ bonū p̄ncipis diligebat/ t de suo pct̄o mortali i quo erat: nō dolebat. Qui tūc ꝓposuit: q̄ seip̄m vinceret/ t q̄ postq̄ aliū cōsulit: q̄ seip̄m cōsuleret. Et tūc a principe q̄siuit: qđ erat pct⁹: aut euiternal'r stare i igne/ aut vnū die de verecūdia habere. Et p̄nceps dixit: q̄ nō erat magna q̄stio: q̄re nō requirebat rn̄sionē. Prelat⁹ a tūc dixit ad seipsuz: q̄ ipse crederevolebat p̄n cipi: postq̄ p̄nceps sibi credebat. t q̄ seip̄z vincere volebat cū p̄silio: postq̄ cū cōsilio aliū vincebat. t volebat eti ā se ita hilarē ee de suo bono sicut de bono alteri⁹. Et tūc p̄lat⁹ illud pct̄m p̄fitebat: q̄ erat valde verecūdus. in quo qđē pct̄o diu stetit t nullo tpe p̄fessus fuit. Et post confessionē flevit suū pct̄m. t fuit hō iust⁹ t sctē vite.

¶ De exēplo ramor̄ arboris maternal.

NArrat: q̄ mīa/ spes/ pietas/ ad uocatio/ hūilitas/ t virgitas/ in volūtate sibi simul obtulerūt. q̄ dixit eis: q̄ valde cōtēta erat de eaz̄ societate. t ipsas rogauit: q̄ de ipsa non recederent. Ipse sex domine voluntati rīdebunt: q̄ ipse cum illa starent: dum tñ ipas ociosas nō teneret/ neq̄ eaz̄ p̄rium diligeret. qñ p̄ ociositatē mīe sequit̄ magnum malū. t idē de ociositate spei pietatis aduocatiōis t hūilitatis. etiā virginitas est speculū domicellaz̄ virginum t sponsaz̄ iesu x̄pi. in quo vidēt pulchritudines t dispositiones dñe nr̄e t eius alba vestimenta. Respondit voluntas q̄ se totam dare volebat earū operationib⁹ ꝓpter amorē dñe nr̄e. nec volebat esse talis sicut ptās vnius p̄ncipis. Et quō fuit illud? dixerunt sex dñe. Narratur: dixit voluntas: q̄ quidam princeps valde potens faciendi bonum t euitandi malū post mortem ꝑfis sui proposuit delectari in venādo spaciādo comedendo t ceteris huiusmodi: que ad corp⁹ requirūtur. Et dū sic sua magna ptāte quā ociosaz̄ habebat: vtebatur: ī regno multū de malo ꝓpter suā ociositatez̄ fiebat: t tunc dixit ptās ad regē. q̄ postq̄ ipse tenebat ipsam ociosam in bono: q̄

in malo ipam ociosaz nō teneret. Et tunc rex cum tota ptāte sui regni ⁊ sue persone guerrā fecit ꝓ vnū regē a quo terrā suam abstulit/⁊ plēs psonas occidit. ⁊ fecit magnū malum. de quo cōputū habebit reddere ī die iudicij tota sua ptās: quā hūit ad faciēdū bonū ⁊ ad euitādum malum.

¶ De exēplo ramoꝝ arboris xp̄ianalis.

Narrat: q̄ q̄dā hō pctōr septus imaginabat sua magna pctā ⁊ magnā iustitiam dei. idcirco magnū tiorē hūit de penis īferni. Pctōr ille a mīa dei petijt cōsiliū: qm̄ ꝓpter magnū tiorē quē hūit ex penis īferni/⁊ qr recoluit iustitiā dei: erat eius aīa q̄tidie tristis. nec ī bonitate dei hylaris potuit esse nec ei seruire/nec ēt charitatē deo nec suo ꝓximo potuit hr̄e. ⁊ sic de deo erat q̄si desp̄at⁹. Mia aūt dixit ad illū pctōrē: q tātū ipam sīc iustitiā dei recoleret ī magnie bonitatis ptātis sapie ⁊ voluntatis/⁊ q pl⁹ deū q̄ seip̄m diligeret. cū ita sit: q deꝰ sit magis amabil' q̄ ipe. ⁊ tātopl⁹ est amabilis: q̄to ē melior ipo. etiā q seip̄z iudicaret: postq̄ mortal'r peccauit. ⁊ hoc mia dei ei cōsulebat: vt iustitia pctōrē nō cōdēnaret/nec ei iniuriā faceret. cui iniuriā faceret: postq̄ ille se iudicaret. Tūc ℞o dixit pctōr ad mīaz: q ipe sepe fecerat hoc qđ sibi cōsulebat: ſz inuenire non potuit nām ī se: p quā dānatiōez suā posset amare ⁊ amare iustitiā dei ī seipo/⁊ sic cogitauit: q illō iudiciū qđ de se faciebat: nihil valebat: postq̄ ℞aciter illō nō diligebat. Et tūc mia dixit: q ipe erat decept⁹ ⁊ p demonē tētat⁹. ⁊ q pūctū trāscēdentē nō cognoscebat: p quem volūtas hois iusti tūc ascēdit: cū deū pl⁹ diligit q̄ seip̄az/diligēdo h̄: qđ deꝰ vult de ipa iudicare. ī q̄ q̄dez diligere volūtas hz passionē: inquātū dā natiōem diligit: quā deꝰ vult dare sibi. idcirco hmōi amare ī me se fatigare nō potest. nec opz ip̄m hr̄e timorē de iustitia soroze mea. qm̄ ipa ī aliquo ꝑ iudicare facere nō pōt/nec ꝑ pūctū trāscēdentem amādi. Et tu pctōr dixit mia dei: exēplum accipere debes ī nā hūana ihesu xp̄i que se ad mortem ī cruce iudicauit. vt nām diuinaz honorare posset. Dilige ergo omne illud: quod deꝰ vult de te agere ⁊ ordinare. Et postmodū tūū factū inter me ⁊ deū dimitte. ⁊ tuā spē mihi trāsmitte: q̄ de te mihi memoriā faciat. ⁊ sis cōsolat⁹/nec timorē habeas: q deus tibi iniuriā faciat. qm̄ si tibi faceret: mihi similiter ⁊ spei faceret. ⁊ faceret: qō nunq̄ fecit.

¶ De exēplo ramoꝝ arboris diuinalis.

Narrat: q dare ⁊ accipe sibi⁹nuicē in bonie obuiauerūt. A quibus bonitas quesiuit: q̄d vellēt: cui dare rīdit: q erat nūcius largitatis. ⁊ veniebat: vt oībus denūciaret: q largitas dare vellet bonitatē: si ipi accipe vellēt ipam. Accipe aūt dixit bonitati: q nūcius erat necessitatis. ⁊ veniebat ad denūciā dū hoīb⁹: q bonitatē acciperēt: si largitas ipam dare vellet. Tūc ℞o hoies respōderūt: q ipsi bonitatē accipe vellēt: si largitas ipsam dare vellet. Tūc ℞o dixit bonitas: q ei placebat aduentus nūcioꝝ ⁊ aduēt⁹ volūtatis hoīm sub tali cōditione: q largitas tātū daret: q̄tū hoies acciperēt. ⁊ q hoies accipēt tātū: q̄tū accipe possent. Et tūc largitas bōitatē dedit ex bonitate bōitati: vt bōitas' eēt cōtēta/⁊ q cū illa remanerēt dare ⁊ accipere. Que si q̄dē bonitas hylaris fuit ex dare ⁊ accipere. ⁊ dixit hec ℞ba largitati. qui me dare vellet alicui: qui me accipe nō posset: ipe me vti nesciret in dando nec in accipiendo/⁊ me faceret ociosam ⁊ ptātem soroze meā. que tantū dare potest sicut accipere in amādo ⁊ in intelligēdo.

¶ De folijs. Et p̄io de folijs arb. ekalis.

Narrat: q sapia ⁊ iustitia dei sibi⁹nuicem in hoīe obuiauerūt. sapia illū hoīem p̄destinare voluit/⁊ iustitia ip̄m iudicare. q̄tas ℞o illi⁹ hois dixit sapiētie ⁊ iustitie: q ipa volebat esse equal'r ex ambab⁹: postq̄ ambe equaliter sunt deꝰ suus creator. veritamē intelligere nō poterat: q sua volūtas cōplere posset. qm̄ si ille hō p̄destinat⁹ erat: intelligere nō poterat: q iustitia tātū hēret ī ipa sicut sapia. ⁊ si hō iudicat⁹ eēt: intelligere nō posset: q sapia tātū in illo hoīe haberet sicut iustitia. Et tūc sapiētia ⁊ iustitia quātitati illius hois respōderunt: q ipa deberet esse ex ambab⁹ equal'r. sed modū

scire nō poterat: fz quē eq̄r erat ex ambabus nisi p pūctū trāscēdētē. p quē hūan⁹ ītellect⁹ ⁊ volūtas supra eor nāz ascēdāt/ ⁊ q illū modū ītelligerēt ⁊ amarēt fm diuinā nām ⁊ societatē eq̄lē: quā hñt i creaturis. ita q vna alij iniuriā nō facit. imo cōcordātiā hñt in eq̄li possessiōe: intātū q sapīa illū hoīez p̄destinare pōt/ ⁊ iustitia ipm iudicare/ ⁊ ptās cōplere p̄destinare ⁊ iudicare. Et tūc quātitas fm suā nāz de h̄ mirabaf: qđ iustitia ⁊ sapīa dicebāt/ ⁊ in ea nā ⁊ ꝯcordātia supposuit: q ℞ita tē dicebāt. ⁊ illā ℞itatē credebat ⁊ amabat. Et qñ accidebat: q dubitabat: intelligebat: q vni vel alij iniuriā faciebat. ⁊ q volebat pl⁹ eē de vna q̄ de alia. ⁊ tunc de iniuria penitebat. ⁊ misericordiam petebat. ¶ De exemplo qualitatis vegetalis.

Narraf: q q̄dā hō venit mictū sub quadam amigdalo. illam amigdal⁹ ꝓiecit vnū florē: qui valde pulcher erat ⁊ alb⁹: in quodā turpi loco q̄ fetebat. idcirco flos illi hoī conq̄rebaf de amigdalo: qñ ipm diruebat de loco alto i ifimo. ⁊ ille q̄ erat ita pulcher et alb⁹/ ⁊ q redolebat: ī loco nigro ꝓiciebat ⁊ i loco fetēti. Et hō dixit: q ipe nesciebat illud: q porcus ad pomū dicebat. Et quo mō fuit hoc? dixit flos. ¶ Narratur: q pomus fecerat vnū pulchr pomū: cui dedit valde pulchr colorē bonū saporēt odorē. Accidit q qñ pomū fuit maturū: pomus ipm ad terrā cadere ꝓmittebat. q volebat ibi eē. Et cū fuit i terra: venit q̄dā porcus q̄ erat valde turpis ⁊ niger ⁊ q̄ fetebat qm de sorde leuabat. ⁊ pomum accepit. ⁊ dū ipm comedebat pomū de porco conq̄rebaf. q sq̄dē porcus ad pomū dicit hec verba. ¶ Narraf: q calor hūiditas frigiditas ⁊ siccitas ī cerasis sibīnuicē obuiauerūt: q̄ dixerūt q ī illis stare volebāt. q pulchre erāt. ⁊ sunt i magnis arboribus. Dū ita i illis cerasis stabāt: ⁊ videbāt: q plus ꝓficere ī illis nō poterāt nec ascēdere ī magnī⁹ bōitatis ⁊ ℞tut': fuit ꝯcordatū inter ipas: q dimitterēt illa cerasa: q stabāt i arbore/ ⁊ q irēt ad stādū in cerasis: q cadebāt in terra q̄ vna sus comedebat ⁊ sui filij. qñ ꝑualebāt i subīs aīatis. lz nō sint ita pulchre: sic sunt i subīs vegetatis. et ratione huius maioris bonitatis: tu pomū appetitū habes ⁊ desideriū descēdendi de locis altis ad infima. quare de me nec de pomo cōqueri deberes.

¶ De exēplo relationis sensualis.

Narraf: q relatio potētie ⁊ obt ⁊ act⁹ magnā bonitatē i oculis q̄rebat: nec ipsam potuit inuenire. qñ oculi de nocte nō vidēt/ ⁊ plura mala vidēt. Et q magnā bonitatē inuenire desiderabat/ ⁊ ipam ī oculis nō inueniebat. ipam ī auris⁹ q̄rebat: in q̄b⁹ ipaz nō inueniebat. qñ aures de nocte nō audiūt dū hoīes dormiūt. ⁊ aliqñ sermones malos audiūt. Deinde ibat q̄sitū magnā bōitatē ī naso: in q̄ ipam nō inuenit. qñ nasus fetores sentit/ ⁊ p ipm trāseūt fetores intra ⁊ exeūt extra. Ad gustū iuit relatio: q̄ magnā bōitatē inuenire credebat: in q̄ ipsam nō inuenit. qñ ipe fatigaf in comedendo. Postmodū ad tactū iuit: in quo magnā bonitatē inuenire credebat. in quo ipam non inuenit. qñ sentit dolorē calorē ⁊ frigiditatē. que osibus malū faciūt. Iuit etiā ad affatū: vt magnā bonitatē ī ipo inuenire posset: quā ī ipo nō inuenit: qñ pluries mētit. ⁊ mendacia q̄ faciebat erāt mala. Relatio mirabatur valde. qñ magnā bonitatē nō poterat inuenire ī corpe. ⁊ venit advnū pulchrū hospitiū i quo ipam q̄siuit: ⁊ ipaz nō inuenit. qñ dñs illi⁹ hospitij mortu⁹ erat illo die. ⁊ magnā bōitatē ī diuitijs illi⁹ hoīs q̄siuit. nec ipsam inuenit. qñ dñs hospitij ipas pdidit. Iterū iuit quesitū magnam bonitatē ī amicis illi⁹ hoīs mortui: inter quos ipsam nō inuenit. qñ illum hoiem obliti fuerūt. qui multū ipos dilexit/ ⁊ p ipm plura bona receperunt. Dū ita relatio ibat quesitū magnā bonitatē de vno loco in aliū: inuenit vnū hoīem: q̄ fugiēt honorē: a quo quesiuit: vbi magnā bonitatē posset inuenire. q̄ rñdit ei: q ipse nesciebat: vbi posset eā inuenire: postq̄ ipe ipam nō inueniebat in honore hui⁹ mūdi: qui p tot hoīes diligitur. Et quō fuit illud? dixit relatio. ¶ Relatio dixit hō: sepius desideraui: q magnā bonitatē inuenire possem/ ⁊ q cum illa possem esse ⁊ participare. et cogitaui q in illis rebus

ipam inuenire posſem:qs hoies plꝰ desideꝛãt hꝫe:t ꝓpt̃ qs plꝰ laboꝛãt. q̃ est honoꝛ huiꝰ mũdi.Et qñ vent ad honoꝛẽ:t creditꝛi in illo magnã bonitatẽ vtilitatẽ inuenire:i illo magnũ laboꝛẽ inuent. quẽ dant hoies illis:q̃ honoꝛẽ huiꝰ mũdi diligũt et hñt.t ille ita magnus laboꝛ me dormire nõ ꝑmittit/nec ẽt q̃escere/nec hꝫe aliquod bonũ.imo honoꝛ huiꝰ mundi ita fortiter me onerauit culpis t pctis:ꝙ vix ipa posſum poꝛtare. t i ita magna ĩimicitia hoiꝭ me posuit: ꝙ vbicũqꝫ vadã: vado i ꝑiculo moꝛtis.qñ volui magis honoꝛari q̃ illi. idcirco fugio ab honoꝛe/nec volo aliquid hꝫe de ipo. t sit cuiuscũqꝫ voluerit. qñ in ipo nõ est illud bonũ:qs credit eẽ.Et tunc rio magnã bõitatẽ in h̃ mũdo nõ q̃siuit. Et ipaꝫ q̃siuit i aliavita i subĩjs spũalibꝰ. t in deo:in quo complete ipsaꝫ inuenit. t cum illa stetit t remansit.

¶De exꝯ actiõis t passiõis arb.imagiat.

Narrat:ꝙ q̃dam hõ pctoꝛ q̃ diu stetit i pctõ moꝛtali venatꝰ fuit/ et cito vnũ leporẽ accepit. t tũc passionẽ quã ille lepꝰ i moꝛte sustinuit:est imaginatꝰ.qñ audiebat: ꝙ ille lepus foꝛtiter se conq̃rebat.t leporariꝰ sua ossa fregit ita:ꝙ ille lepꝰ se defendere nõ potuit.t ꝙ illã imaginationẽ quã hũit de passione leporis:imagiabat passionẽ quã hñt pecatoꝛes i inferno.t actionẽ quã demones hñt supra illos i faciẽdo malũ.Et tũc vẽit eivolũtas:ꝙ de illo pctõ moꝛtali exiret:in q̃ diu stetit/t cũ pñtaꝫ accipe voluit: imaginabat: ꝙ mia dei erat magna. t ꝓposuit: ꝙ i moꝛte cõfiteret.t de illo pctõ exiret.Et tunc in pctõ remãsit.verũtñ q̃tidie cõscia sua ipm remoꝛdit ꝓpt̃ imaginationẽ: quã de lepoꝛe hũit. Et qꝛ ꝓscia ei dabat magꝝ laboꝛẽ:pctm̃ dimittere volebat. t cũ ad ꝓfessionẽ ire volebat:recoluit magnã mĩam dei/ t stetit ita obstinatꝰ: sicut stare solebat.q̃re ille hõ ꝓposuit:ꝙ ex toto vnã ꝑtẽ eligeret.qñ laboꝛẽ i q̃ stetit:sustinere nõ potuit.t ꝓposuit:ꝙ penas ĩferni q̃s hñt pctoꝛes nõ imagiaret/aut ꝙ nõ hẽret spẽ in mĩa dei.q̃ tunc iuit advnũ discretũ religiosuꝫ:a q̃ ꝓsiliũ q̃siuit.t cui laboꝛẽ narrauit:in q̃ stetit.Ad quẽ dixit ille sapiẽs: ꝙ ascẽderet quãdã altã turri valde.t ꝙ staret bñ supꝰ i muro i vno pede. ille hõ pctoꝛ in turrim ascẽdit. t facere voluit h̃:qđ ille sapiẽs ei ꝓsuluit.sꝫ ꝓpt̃ imaginatiõeꝫ/qꝛ ꝑiculũ moꝛtis imaginabat: nõ fuit ausus facere h̃:qđ sapiẽs ei cõsulebat.Et tunc sapiẽs dixit ei hec verba. qđ erat maius ꝑiculũ: aut cadere de turri ad terrã:aut cadere de hac vita ad infernũ? Et tunc peccatoꝛ ita fortiter imaginationẽ in imaginãdo penas inferni multiplicauit:ꝙ ꝓpter timoꝛẽ quẽ habuit de passionib̃ inferni: cõfessus ẽ/t mĩaꝫ dei spauit.t de pctõ i q̃ erat:exiuit.q̃ fecit satisfactionẽ t sanctam vitã per gratiam dei.

¶De exẽplo hĩtus arboꝛis hũanalis.

Narrat: ꝙ pulchꝛitudo t bõitas ad quãdã dñam venerũt. vt cuꝫ ea remanerẽt. t pulchꝛitudo in coꝛpoꝛe remãsit/t bonitas in aĩa. Et per hos duos hĩtꝰ ex q̃bꝰ illa dña erat ĩduta: ipsa magnã famã hẽbat i ciuitate.qñ sepe de sua pulchꝛitutꝫ t bonitate loq̃bant. Illa dña maritũ hẽbat:qui erat turpis t male moꝛigeratus. Idcirco pulchꝛitudo dñe cõquerebatur bonitati de turpitudine mariti. qñ nõ placebat ei participare cũ suo ꝯrio. Unde bonitas dñe pulchꝛitudini dicebat:ꝙ illa nesciebat exꝓbꝛationes:quas faciebãt flãma et oleum in lampade. Et quõ fuit hoc? dixit pulchꝛitudo.

¶Narrat:dixit bonitas:ꝙ in q̃dã camera erat lãpas.q̃ q̃lꝫ nocte ꝓburebat: t flãma illaꝫ camerã illuminauit: in q̃ depicti erãtvnꝰ hõ t vnꝰ demon. ille hõ indutus erat albis vestibꝰ/t hẽbat valde pulchꝛaꝫ figurã.t demon indutꝰ erat de vestibꝰ nigris/t erat factꝰ de valde turpi figura. Et tũc flãma magnũ placitũ habuit in oñdẽdo illas duas figuras.qñ ꝑ turpẽ figuraꝫ demõis t nigra ĩdumẽta gẽtes laudabãt pulchꝛitudinẽ figure hoĩs/ t pulchꝛitudinẽ suoꝝ indumẽtoꝝ. Dum flãma de bono opere qđ faciebat:gl'iabat: oleũ de flãma cõquerebatur:ꝙ ipm ꝓsumpsit.t dixit: ꝙ ipm passionẽ hꝫe nolebat:vt sic summa delectationẽ hẽret. Flãma ℞o dixit ad oleũ: ꝙ ipsum sine laboꝛe et passione ꝑticipare non potuit in bono opere: qđ ipsa faciebat. Tunc ℞o pulchꝛitudo erat ꝓtenta de bono exẽplo:quod bonitas narrauit.

Arbor exemplificalis.

¶ De exẽplo situs arboris moralis.

Narrat: q in vno festo qdam pn ceps sedebat i solio: t eratvestitus auro t cerico. t in suo capite hẽbat coronã ex auro t lapidib⁹ preciosis/t in sua manu tenebat virgã aureã. et ali illi regẽ stabãt multe gẽtes q̃ dicebãt: q rex sedebat mltũ nobilr in suo solio/ et q bñ significabat sua situatio nobilitatẽ regis. verumtñ in aia ipsi⁹ erat male situatus. qm̃ null⁹ eũ amabat: imo gẽtes desiderabãt suã mortẽ/ ꝓpt mala opa q̃ faciebat. qr multũ erat hõvitiosus/t mltũ male morigerat⁹/t inimicus xti tũ. Et dum ita rex sederet: suum corpus dixit aie sue. O aia amica mea gaude de meo honore. Aia rñdit t dixit oculis illi⁹ corpis: q leta rẽtur de illo honore corpis. t q aures flerent ꝓpt dedecus: qd rex hẽbat i xbis gẽtium q̃ dicebãt multũ malũ de rege: q in illis xbis stabat magis inhonorat⁹ q̃ in solio honorat⁹. Idcirco riserũt oculi t fleuerũt aures. Et aia cogitauit: q illud corpus diu viuere non posset.

¶ De exẽplo tpis arboris iperialis.

Narrat: q qdã pnceps vnã filiã hẽbat: quã mltũ diligebat. qm̃ non hẽbat aliũ filiũ/nec filiã nisi illã: nec hñe credebat. Rex xo dixit filie sue: q sibi maritũ darevolebat/t post mortem suã volebat: q su⁹ marit⁹ eẽt rex. Domicella aũt dixit pñi suo: q ipsa maritum hñe nolebat. qm̃ semp xgo pmanere desiderabat in glia i pñtia dñe nñe: cui voluit in aliq assimulari. vt dña nña ꝓpt illã assimilationẽ ipaz pl⁹ diligeret. ꝙd̃ aũt suaz filiã rephendit. t dixit: q ipse volebat: q de suo gñe remaneret rex in suo regno: q esset fili⁹ sue filie. t sic successiue de vno rege in aliũ vsq ad finẽ mundi. Et tũc domicella suũ pñem rogauit: q ei xitatẽ diceret de vna petitõe: quã sibi facere volebat. Et rex dixit: q sic. ¶ Tunc domicella dixit suo patri: si credebat: q plures reges mali eẽnt q̃ boni? Et rex dixit: q in suo tpe plures erãt mali q̃ boni: etiã in tpe ꝑterito: i q fz famã pl'es erãt mali reges q̃ boni. Etiã q̃ro: dixit domicella: si creditis q in vestro ppio sint pl'es hoies mali q̃ boni? cui rex rñdit: q in suo regno pl'es eẽnt mali q̃ boni. Iterũ q̃ro: dicebat puella: si creditis fecisse plus de malo q̃ de bono? Rex xo sue filie rñdit: q plus fecit de malo q̃ de bono. Tunc xo domicella dixit: q sin rñsionẽ quã fecit ipe: velle nõ debebat q de suo corpe exirẽt hoes: q eẽnt magi mali q̃ boni/t q aliqs vituperiũ deo facerẽt/ t qui irẽt ad standũ in inferno deũ eternaliter blasphemãdo/t illud genus: de q ꝓcesserũt. Tũc xo rex q erat hõ pctõr: ꝑpter xba q̃ dixit ei filia sua: habuit ꝓtritionẽ de suis pctis. de qbus fecit satisfactionem. t fuit homo sctus et de bona vita.

¶ De exẽplo loci arboris aplicalis.

Narrat: q ptãs sapia et volũtas eq̃litatẽ rogauerũt: q cũ illis iret in societatẽ. qm̃ ipe volebãt ire in quodã loco: vbi bona opa hñe possent. Eq̃litas aũt eor ꝑcib⁹ ꝓsentiũt. Et dũ ibãt q̃sitũ locũ: vbi eq̃les opatões hñe possent: bonitatẽ inuenerũt: in q̃ se posuerunt. Et dixit voluntas: q ipa bonitatẽ amare volebat de tota seipsa. Et sapia dixit: q ipsa scire volebat de tota seipa bonitatẽ. Et potestas dixit q ipam possificare volebat de tota seipa. Et eq̃litas dixit q eq̃liter volebat: q bonitas eẽt amata scita t possificata cũ tali ꝓditiõe q bonitas eq̃liter bonificaret ptãtem sapiaz t volũtatẽ. bonitas xo dixit q ipa erat ꝓtenta. Et tunc dixit mona. ray. q ipe modũ narraret. Ray. autẽ rñdit: q modus crat in h̃ q q̃nqz dñe p vnũ modum fuissent vnũ agẽs. qd eẽt potestas: sapia: voluntas: eq̃litas: t bonitas. t q per aliũ modũ eẽnt vnus agibilis. Et q ex ambob⁹ vnũ opari exiret: qd eẽt oñes quinqz dñe. et per illud intellexit mõa. modũ sustentatũ in eq̃litate bonificãdi/possificãdi/intelligẽdi/amãdi/t eq̃lificãdi. sed ĩtelligere nõ poterat: q ille modus posset esse sine loco ꝓtinẽtis t cõtenti qui in illo mõ esse nõ poterat. tũc ray. dixit ad mõa. hec xba. ¶ Narrat: q ignis aer t aqua t terra facere voluerũt vnã peregrinationẽ t venire in vno loco i quo significarẽt operationẽ que nõ eſt in loco ꝓtinentis t contenti. Et tunc intrauerũt in pomo q ẽ de omnibus q̃ttuor/ita q nõ eſt contentum: nec ipsa sunt intra/ nec iõm eſt extra: nec ipsa sunt intra. Et dum ipa hanc signifi-

cationem faciebāt memoriā intellectus ⁊ voluntatē inuenichant q̄ stabāt in aīa in qua fortius faciebat significatio. Idcirco dixit ray.mona. q̄ postq̄ aīa fortius significabat interioritatē quā q̄dē forme diuise habēt in alijs sine terminatiōe ꝓtinētis ⁊ ꝓtenti quā habēt q̄ttuor elemēta i pomo: quantomagis illa nā que est magis supra q̄ aīa ⁊ longior a loco: significat fortiꝰ interioritatem vnius forme in alia sine existentia continentis et contenti.

¶ De exēplo quātitatis celestialis.

Arrat: q̄ circulꝰ quadrāgulus et triangulus sibijnuicē obuiauerūt in q̄titate: q̄ erat eoꝝ mater: q̄ tenebat vnū pomus auri. Et q̄siuit a suis nlijs si ipsi sciebāt cui illud pomū dare debebat. cui rñdit circulꝰ q̄ ipe ipꝫ hꝫe debebat: qꝛ ipe erat primogenitus. ⁊ erat maior et fortius currebat q̄ sui fratres. q̄drangulus ℞o dixit: q̄ ipe ipsum hꝫe debebat. qm̄ ꝓpīquior erat hoī q̄ circulus. etiā erat maior q̄ triāgulꝰ. triāgulus ecō uerso dixit: q̄ ipse ipꝫ pomū hꝫe debebat. qꝛ erat ꝓpinquior hominiq̄ circulus. et similior deo q̄ q̄drāgulꝰ. Et tunc q̄titas suo filio triāgulo dedit pomū. Sꝫ aries ⁊ eius fratres ⁊ saturnus ⁊ sui fratres q̄titatem reprehēderūt. q̄ dixerunt q̄ male iudicabant: qm̄ cum deo nullā similitudinem habebat in lōgo amplo ⁊ ꝓfundo. ⁊ circulus sil'itudinē hēbat. qꝛ nō habebat principiū neq̄ finem. Et quadrāgulus reprehēdit q̄titatē. ⁊ dixit: q̄ nō bñ iudicauit. qꝛ ipsa erat sil'ior deo in q̄ttuor elemētis q̄ triangulo. qm̄ sine quattuor elementis non possent esse hoīes. qui sunt vt deū diligāt et cognoscāt. Triāgulus autē suā matrē excusauit q̄titatē/q̄ dixit: q̄ ipa bñ iudicabat: inquantū ipse erat similior aie hominis ⁊ trinitati dei ꝑ numerū ternalem: q̄ suus frater circulꝰ ⁊ quadrāgulus. verūtm̄ ꝑ tāto errauit: qꝛ ei dedit pomum rotūdum: qđ non erat de sua figura.

¶ De exēplo q̄litatis arb. angelicalis.

Arrat: q̄ quidā heremita veniebat ad fontē ad potādū de aq̄: vbi iuenit vnū demonē q̄ plorabat. qꝛ fecerat vnū monachū peccare cuꝫ vna monacha. Heremita aūt petijt a demone: q̄re plorabat: postq̄ sua voluntatē cōpleuerat i factēdo malꝫ. Sꝫ demō rñdit: q̄ ipe plorabat: qꝛ maiorē penā q̄ p̄ hēbat. qm̄ ꝓpter illud malꝫ qđ fieri fecerat: sibi pena multiplicata erat. Heremita ad demonē dixit q̄rens ab eo: q̄re faciebat hoīes facere malā: postq̄ sua pena crescebat? ¶ Narrat: dixit demon: q̄ vnus coruus a quattuor cl'is q̄siuit: de quo viuebant. Ignis ℞o respōdit: q̄ ipse viuebat de terra: iquātuꝫ ab ipa accipit siccitatē. Aer ℞o dixit: q̄ ipse de igne viuebat: inquātuꝫ ab eo recipit calorē. Sed aq̄ dixit q̄ ipa viuit de aere: iquātuꝫ hūiditatē recipit de ipo. Et terra dixit q̄ ipa de aq̄ viuebat: iquātuꝫ ab ipa recipit frigiditatē. Coruus ℞o ab illis q̄siuit: si eoꝝ vita i sua q̄riuꝫ cōuertebat: qđ de ipis eēt in subijs el'atis. Et el'a coruo rñderunt q̄ si ipsa in suas el'atas conuerterētur: eēnt febrib⁹ similia. Et tunc heremita intellexit: q̄ i demone sue q̄litates conuerse sunt de bono in malum. ⁊ qđ ipse facit malꝫ ita scienter: vt habeat malum. sicut hō iustus q̄ sciēter bonum facit: vt habeat bonum.

¶ De exēplo relationis eutternalis.

Arrat: q̄ paradisus infernuꝫ deridebat: qꝛ erat niger. ⁊ infernꝰ ecō uerso paradisuꝫ: qꝛ i ipo erāt pauci hoīes. qm̄ hoīes q̄ erāt i sua nigredine plures erāt q̄ illi q̄ erāt i albedie paradisi. Et tūc dixit paradisus dñe nre: q̄ valde male erat cōtentꝰ de derisiōe quā ei fecerat infernus. Quare ipsam rogauit q̄ suuꝫ filiū iesum xp̄m rogaret: q̄ extunc ire non permitteret aliquē hoīem i īferno vt oēs homīes venirēt ad cū. Et vt i ipo eēnt plures hoīes q̄ i inferno. qm̄ rōnabile nō est: q̄ infernus q̄ est ita malus in se habeat aliquid ꝑ qđ maior sit q̄ ego q̄ sum ita bonus. Cū ita sit q̄ relatio debeat eē maior inter gloriātē ⁊ gl'iabilē q̄ iter tormētantē ⁊ tormētabilē. ⁊ tunc dña nra rñdit paradiso: q̄ dixit hec ℞ba. ¶ Narrat: q̄ q̄dā rex q̄ valde iustitiā diligebat vnū filiuꝫ habuit de regia sua muliere: q̄ erat valde bōa dña. Accidit q̄dā die: q̄ regia suuꝫ filium portauit in q̄dā viridario: vt cū illo in illo viridario hilaritatē hēret. In illo viridario erat vnus lupus: q̄ venit ad re-

Arbor exemplificalis.

ginã:quã male vulnerauit/ꝛ ab ipa ſuã fi liã abſtulit: quẽ in ſuo brachio portabat. quẽ adduxit ad lupã ſuã vxorẽ ꝛ ad filios ſuos:vt ipm cõederẽt. Lupa ℞o ipꝫ come dere noluit. ſꝫ ipm nutriuit ſicut ſuos fili os: ꝙ cũ ipo luſerũt.Et qñ magn⁹ fuit/ꝛ fi liꝰ lupi fuerũt magni:inſimul tuerũt ꝑ ne mus in ꝙ erãt plꝰ male beſtie.Et fili⁹ re gis cõſueuit carnes crudas comedere ad modũ lupoꝝ/ꝛ occidebat hoies/ꝛ oues fu rabat.Et tũc paradiſus cognouit: ꝙ per hoc ꝙ dña nſa dicebat:ꝙ ꝓpter malas cõ ſuetudines hoim:ꝙ oues comedunt/ꝛ qui in ſuis opibus ſuis patrib⁹ꝛ matrib⁹ non ſimilanꝫ:ꝙ in h̃ mundo bonas ꝓſuetudi nes habuerũt: tot hoies in iferno tuerũt/ ꝛ in ipo ita pauci intrauerũt. Et tũc lupũ ꝙ abſtulit de regina filiũ: maledixit:ꝙ do cuit alios comedere oues crudas/etiã do micellas regine maledixit: q̃ non iuerunt queſitum filium ſuum/ nec ipſam aſſocia uerunt:cumviridarium intrauit.

¶ De ex⁹ actiõis ꝛ paſſiõis arb. mꝛnalis.

ARrak:ꝙ actio et paſſio in ieſu xp̃o ſibiſmuicẽ obuiauerũt/ ꝛ in ipo diu ſteterũt.poſtmodu℞o ipſas ad ſctm̃ petrũ tranſiniſit. ꝙ dixit ad actionẽ ꝙ ſtaret in aĩa ſctĩ petri/ꝛ ꝙ paſ ſio in corpe illi⁹ ſtaret. Et dixit ad fidem: ſpẽ:charitatẽ:iuſtitiã:prudẽtiã:fortitudi nẽ:tẽperãtiã:hũilitatẽ:caſtitatẽ:miam:ꝛ pietatẽ:ꝙ ipas aſſociarẽtvſq; ad ſanctum petrũ.ꝛ ꝙ q̃diu eẽnt actio ꝛ paſſio in btõ petro:ab ipſis nõ receſſerunt . Verũtamẽ ſiactio ſtarevellet in corpe paſſio in aĩa: ꝙ recederẽt ab eaꝝ ſocietate/ꝛ lupos per mitterẽt oues comedere.Et dixit ad iuſti tiã:ꝙ paſtores puniret: ꝙ bñ oues non cu ſtodiunt. Sꝫ ad hos ſermones rñdit dña nſa:q̃ dixit: ꝙ pctõres in ipſa actionẽ ha buerunt.qꝛ erat mꝛ eoꝝ ꝛ fons: vbi ſpẽ po tabant/ꝛ vbi mꝛiam inueniebant . idcirco non oportebat:ꝙ virtutes ex toto recede rent a beato petro.quoniã beatus petrus in ipſa ſpẽ habere non poterat.Tunc ℞o ieſus xp̃s dixit ad virtutes: ꝙ fieret hoc: quod ſua mater vellet. quoniã ipſa actio nem in ipſo habebat . poſtq̃ filius ſuus erat/et ipſum nutrinerat.

¶ De exẽplo hi⁹ arboris xp̃ianaꝝ.

DArrak: ꝙ neceſſitas ꝛ ꝓtigẽtia in dña ſibiſmuicẽ obuiauerũt. q̃ ipas de ſuo panno veſtiuit/et ipas ideas vocauit.Et ipe a dña q̃ſierũt: ꝙ poſtq̃ erãt differẽtes: q̃re ipas induit de vno codẽ panno.Et dña rñdit:ꝛ dixit: ꝙ differẽtes erãt ĩ creaturis/ꝛ nõ in creatore. qñ in creatore ambe ſunt vna idea. ꝛ rõne vnitatis ipas induit ex vno eodem panno. rõne cui⁹ ipſas ideas vocauit.Et qꝛ hitus ꝺiuerſi erãt in figura:erat pann⁹ diuerſificat⁹ in figuris ĩ diuerſis creatur ſuſtentatis. Et tũc mona.dixit ray. ꝙ illũ exẽplũ ſibi explicaret.qñ ita erat ſubtile: ꝙ ipꝫ intelligere nõ potuit. Ray.rñdit ei: ꝙ illud exẽplũ erat ſcriptũ.ꝛ ꝙ ipꝫ totiẽs legeret:quouſq; illũ ĩtelligeret. cũ ita ſit: ꝙ hitus ſcie tuuaꝝ ex plibus regreſſibus. verũtñ ſi ipſe trib⁹ vicibus nõ intelligeret illud:qũ legerat:ꝙ legeret in arbore diui nali in capꝰ de habitu.qñ in illo paſſu ſi gnificatũ erat id:qũ de idea ꝑdixerat. Et ray.cõſiluit mona. ꝙ teneret hũc ordinẽ ĩ aliꝭ locis hui⁹ libri:ĩ qb⁹ q̃dã ꝑ alia itel ligunꝫ. ¶ De exẽplo ſit⁹ arbo. diuinalis.

DArrak:ꝙ quidã hõ deſi cõſide rauit:quõ fuit deus/ꝛ ſtetit an teq̃ mundus fuit . qñ dixit ꝙ de⁹ corpus nõ habet. ꝛ dixit: ꝙ non ſtetit circulariter q̃ drãgulariter nec triãgulari ter.Et qꝛ imaginari non poterat ꝑm tres aſſituatiões corpales:ſuppoſuit:ꝙ de⁹ ni hil eẽt.qñ ſi aliq̃d eẽt: ſub aliq̃ ꝑdictaꝝ aſſituationũ ſtaret.)Et cũ ſuppoſuit:ꝙ de us nihil eẽt:habuit valde magnũ dolorẽ in ſua aĩa.ꝛ dixit:ꝙ oĩa ieiunia q̃ fecerat: ꝑdidit ꝛ oẽs oꝯones dñicas:q̃s fecerat ꝓ pter amorẽ dei.quia ſuppoſuit:ꝙ nõ erat alia vita q̃ iſta:in qua ſum⁹.Et tũc noluit ampli⁹ ieiunare/ nec oꝯonẽ dñicã dicere. Et ꝓpoſuit: ꝙ iret ad quãdã ciuitatẽ ad accipiendũ vxorẽ/ꝛ ꝙ corporales delitias haberet:q̃s hꝛe poſſet.Dũ autẽ heremita de mõte deſcẽdebat ad eundũ ad ciuitatẽ: ipſe inuenit vnã colũbã:q̃ ſtabat in arbo re.q̃ ab heremita q̃ſiuit: quo ibat . Here mita ℞o narrauit ei:q̃s ſibi acciderat. Et tunc columba dixit heremite hec verba.

¶ Narrak: ꝙ q̃dã xp̃ianus ꝛ q̃dã ſarace nus diſputauerunt:ꝛ inuicẽ de deo loque

bătur. Christianus xo a saraceno q̃siuit: vbi erat volũtas dei: antecp̃ mũdus creat⁹ eẽt: Saracen⁹ rñdit ei/ꝛ dixit: q̃ stabat in amãte amabiliꝛ amare. Sz xp̃ian⁹ a saraceno q̃siuit: si ĩter ip̃os erat distinctio. Saracen⁹ rñdit: q̃ nõ. Et tũc xp̃ian⁹ dixit: q̃ postq̃ ĩter ip̃os nõ erat distinctio: ĩ ip̃o volũtas eẽ nõ potuit. ꝛ postq̃ nõ hũit ĩ q̃ stare posset: nõ potuit eẽ aliq̃d. Et tunc saracen⁹ dixit: q̃ ip̃a volũtas erat in seip̃a. Et tũc xp̃ian⁹ q̃siuit: si erat ĩ seip̃a sine trib⁹. q̃ñ sine illis eẽt ociosa. Saracen⁹ dixit: q̃ stabat cũ oĩb⁹ trib⁹. Et xp̃ian⁹ dixit: q̃ nõ poterat eẽ in ip̃a sine distinctiõe oĩz trium. q̃ñ sine distinctõe nõ eẽnt tres nec duo/nec eẽt uñer⁹ triũ. sz volũtas eẽt ip̃is vacua. Et ad hc̃ saracen⁹ rñdere nõ potuit. Hoc idez dico vobis: dixit xp̃ian⁹: de bonitate dei/ q̃rẽs a saraceno vbi erat: añq̃ mũd⁹ erat. Et saracen⁹ nõ fuit ausus dicere: q̃ erat in bonificãte bonificabiliꝛ bonificare: vt nõ ꝓsentiret ꝓductiõez ꝓsonaꝝ dĩnaꝝ/ꝛ dixit q̃ erat in seip̃a sine bonificãte bõificabili ꝛ bonificare. Tũc xo xp̃ian⁹ dixit: q̃ ipsa erat ociosa/ꝛ vacua magni⁹ ptãtis ꝛ finis ꝛ sine magnitudis. q̃ñ magni⁹ bonitatis est q̃ sit ita magna i agẽdo sicut ĩ exñdo. vacua eẽt ptãte: q̃ñ i seip̃a nõ hẽret ptãtẽ nec in alio/nec aliud haberet ptãtẽ ĩ illa nec de illa. vacua eẽt fine: q̃ñ ex ip̃a nullã bonũ seq̃reẽ. Et tũc saracen⁹ fuit ꝙuictus rõe ꝓductõis dĩnaꝝ quã xp̃ian⁹ ei ꝓbauit. Et heremita cognit q̃ assituatio dei non erat in subiecto corꝓali sz spũali. sicut volũtas q̃ est ĩ amãte amabili ꝛ amare/ꝛ bonitas ĩ bonificãte bõificabili ꝛ bõificare: spũaliꝛ ꝛ nõ corꝓaliter. Tũc xo heremita rediit ad suũ heremitagiũ: q̃ tẽtationẽ cognouit quã demõ sibi ꝓcurauit/ꝛ remãsit bon⁹ hõ. Et dixit q̃ bonitas xtuosa ꝛ acq̃sita nõ erat in circulo q̃drãgulor triãgulo. Sz in bonis opib⁹ q̃ sunt de genere virtutis acquisite: que est bona virtus.

¶ De ꝓuerbijs florũ arborũ ẽalis.

MElius valet aurũ in homine paupere q̃p in diuite. ¶ Ille ignis est bon⁹ qui hereticos ꝓburit. ¶ Melio⁹ vz ignis in calore cordis: q̃p aq̃ ĩ albedĩe faciet. ¶ Melius valet nigredo in ferro: q̃p albedo in argẽto. ¶ Ignis q̃ est in lapide tenet captũ illud qõ ip̃m nõ trahit. ¶ Lux ignis noctẽ vincit. ¶ Ignis q̃ descẽdit est filius lupo q̃ de mõte descẽdit ad valles vbi stãt oues. ¶ Nullus ignis ꝓ suã nãm est frigidus/ꝛ null⁹ mal⁹ nunci⁹ pacẽ bñ ꝓcurat. ¶ Ignis descẽdit cũ hũilitate ꝛ ascẽdit cũ supbia. ¶ Si nõ esset ferrũ in pede equi/nõ esset aurum in capite regis.

¶ De ꝓuerbijs florũ arbo. vegetalis.

QCucurbita q̃ seruebat piperi malum de aqua ꝛ de seip̃a dicebat. ¶ Supbia esset rosa si inter spinas nata non esset. ¶ Quam citius flos amigdali erat vacuus sup terrã cadebat. ¶ Ille ignis q̃ in oleo inuisibilis est: ĩ flãma apparet. ¶ Piper alleuz increpauit: q̃ albas vestes induebat. ¶ Piper ĩ omnib⁹ terris nõ nascit. ¶ Equus regẽ rephendit: q̃ malũ de ordeo dicebat. ¶ Vinũ cor ꝓfortat cũ calore: ꝛ cerebrũ cũ siccitate destruit. ¶ Vinũ in vegete forti⁹ est q̃p in cipho/ꝛ ꝓpinquior est suo fini ĩ cipho q̃p in vegete. ¶ Malefacit scarabat⁹: qui nascit cũ nigro colore ex farina alba.

¶ De ꝓuerbijs florũ arborũ sensualis.

OCuli ad itellectũ dixerũt: q̃ deuz in sua infinitate ĩtelligeret. ꝛ itellect⁹ ad oculos dixit: q̃ ip̃i solem in meridie respicerẽt. ¶ Rogauit mulus equã mfem suã: q̃ non diceret: q̃ ip̃e esset filius asini. ip̃a xo rñdit ei/q̃ ip̃e hc̃ in sua figura significabat. quare ip̃a hoc celare non potuit. ¶ Inuenit mulus equum et asinũ/q̃ equũ salutauit/ꝛ asinum salutare noluit. ¶ Quidam homo locuz videbat: in quo timorez habebat/ꝛ suos inimicos recolebat. ¶ Anima suũ pctm̃ recoluit/et ocli plorabãt/ꝛ os ieiunia faciebat. ¶ Cũ hõ cũ cultello carnes scindebat: mollitiez sentiebat. ꝛ q̃ñ ossa scindebat: duritiẽ sentiebat. ¶ Sẽtit hõ amaritudinẽ ĩ pomo dulci: vt intellect⁹ ifirmitatẽ intelligeret/ et vt voluntas sanitatẽ amaret. ¶ Nulla aqua calorẽ sentit/nec aliq̃ visibilitas videt. ¶ Oculi visibilitatẽ videre desiderãt et colorẽ vident: q̃ nõ est de cẽtia visibilitatis. ¶ Nullus homo est visibilis.

¶ De ꝓuerbijs florũ arborũ imaginal.

Arbor exemplificalis.

¶ Alla imaginatio videt. ¶ Ala rõnalis dormit: cũ sine imagiatione sensitiuã mouet. ¶ Imaginatiua imagiari põt in vno rpe totũ circulum ville/ꝛ nõ totuz circulũ firmamẽti. ¶ In hac vita meliꝰ ẽ mortẽ imaginari q̃ vita. ¶ Mala ẽ imaginatio: q̃ pulchritudinẽ sine bonitate imaginat. ¶ Princeps pus furcas q̃ coronã imaginari dz. ¶ Imaginatio maiorẽ hz ꝓcordãtiã cuz intellectu q̃ cũ volũtate. ¶ Sine mltiplicatiõe spẽt imaginatio se extẽdere nõ posset i magnũ. ¶ Dis imaginatio ẽ infinm imaginãtis ꝛ imaginabilis. ¶ Propter nimiũ imaginari est memoria infirma.

¶ De puerbiis flox arb. hiianal' corpal'.

Ita hois cõsistit in ꝓcordãtia suax partiũ. ¶ Ihõ pctõr i aliq̃ re q̃ spectat ad defectus hfe nõ põt. ¶ Ille hõ est demonis: q̃ plꝰ seipm q̃ deum diligit. ¶ Qui plus deum q̃ seipm diligit: plꝰ eiꝰ honorẽ procurat. ¶ Utiliꝰ est hoi bñ cogitare q̃ bonũ sentire. ¶ Vix ẽ aliqs hõ q̃ facit h ppt qꝺ creatꝰ ẽ. ¶ Oẽs hoies q̃ bonã famã habẽt: boni nõ sunt. ¶ Bona fama i malo hoie ẽ hitꝰ ypocrisis. ¶ Ille hõ minꝰ vz q̃ asinꝰ: q̃ plꝰ p corpus q̃ p aiaz vult valere. ¶ Ille hõ q̃ septꝰ imaginat vñ venit: scit vias diei ꝛ noctis.

¶ De puerbiis flox ar. hiianal' spialis.

Voluntas intellectũ rogauit: q̃ diceret suo amato: q̃ plꝰ ipm q̃ seipam diligebat. Idcirco intellectꝰ plꝰ deum q̃ seipm voluit intelligere/ et memoria plus ipm q̃ seipam recolere. ¶ Si volũtas valde suũ amatũ dilexisset: ipm obliuioni nõ dedisset. ¶ In vna manu amatividit intellectꝰ vnũ ensem/ꝛ i alia florẽ. idcirco dixit volũtati: q̃ tiorẽ hẽret/ ꝛ q̃ ad miam spem trãsmitteret. ¶ Volũtas tãtũ suum amatũ dilexit: q̃ ad amandũ seipam sibi tps nõ sufficit. ¶ Memoria amatũ recoluit/ꝛ intellectꝰ ipm intellexit/et volũtas desiderauit: q̃ p oẽs hoies honoratꝰ esset. ¶ Volũtas ad amatũ spez trãsmisit: vt de pctõribus memoriã ꝛ pietatez haberet. ¶ Volũtas pre nimio amare infirmabat: ꝛ maius recolere ꝛ intelligere cum bonitate amati sui ipam curauerũt. ¶ Memoria intellectus et voluntas sua pctã ploranerunt. ꝛ amatꝰ charitatẽ ꝛ spez eis trãsmisit. ¶ Volũtas q̃ bonũ diligit: flores albos colligit. ꝛ voluntas q̃ malum diligit: nigros flores colligit. ¶ Volũtas ad amatuz ascendit/ꝛ dixit ei: q̃ mundus qui suus est: per malos hoies destruitur.

¶ De puerbiis flox ar. moral' vtiose.

Iustitia/ prudẽtia/ fortitudo/ ꝛ temperãtia/ collegerunt alba merita, vt cũ albis vestibꝰ amato seruirẽt. ¶ Fides ploranit/ ꝛ iuuamẽ a suis hoibꝰ petiit ꝛ petit: ꝛ vix est aliqs: q̃ ei respondet. ¶ Charitas iustitie de malis hoibꝰ ꝓgrebatur: q̃ ipam nolunt amare: ꝛ spes miaz recoluit. ¶ Ille hõ qui timorẽ hz de iustitia: hz defectũ charitat'. ¶ Magna iustitia tãtũ timibilis nõ est sicut priuatio magne spei. ¶ Ille hõ discretꝰ est: q̃ anteq̃ loquat': veritatẽ ꝛ prudẽtiã recolit. ¶ Nullus hõ iustus est: q̃ de iustitia spẽ non hz. ¶ Vis melioz est in prudẽtia q̃ in lignis vel in ferro. ¶ Qui de vtutibꝰ est indutꝰ: de aliq̃ idigẽtiã nõ hz. ¶ Si deꝰ hoi vtuo so deficeret: ꝫ iustitiã charitatẽ ꝛ spẽ eet.

¶ De puerbiis flox ar. moralis vitiose.

Temperãtia de gula ꝓgrebatur: et iustitia fortitudinẽ puniuit. ¶ Qui culpas colligit i amando: colligit penas. ¶ Ex superbia est vitiosa cũ credit ascẽdere suprius: descẽdit inferius. ¶ Ille filiꝰ q̃ i luxuria ꝓncipiatꝰ est: penã hz ppter culpã sui pris. ¶ Nullus auarꝰ hz spem. ¶ Ihõ iratus a prudẽtia q̃ alius hõ est remotioz. ¶ Ex inter deuz et vitiũ nõ est aliqua sil'itudo: vitiũ nõ põt eẽ creatura. ¶ Nullũ vitiũ cum esse hz ꝓcordantiã. ¶ Inter vitium ꝛ culpam non est aliqua differentia. ¶ Ex eius est vnũ vitiuz in anima q̃ mille vitia in corpore.

¶ De puerbiis flox arboris iperial.

Iustitia regis est pax sui populi. ¶ Pulchrioz est iustitia regis q̃ sua corona. ¶ In honore regis ẽ suus populꝰ honoratꝰ. ¶ Nulla magna seruitꝰ est durabilis. ¶ Nullus homo solus de malo principe se defendere potest. ¶ Nullus homo securus est in amicitia principis. ¶ Malus princeps ꝛ maior demon societatez fecerunt. ¶ Potestas mali principis est carcer sapientie ꝛ volunta

tis. ¶ Difficile est: q̄ princeps munit⁹ sit humilis. ¶ In nullo hoīe est humilitas ita pulchra sicut in principe.

¶ De puerbijs flor arboris aplicalis.et de articulis deitatis.

QAm ita sit: q̄ ħ̄ qđ ē:est qz de⁹ ē. si deus non esset:nullū aliud ens esset. ¶ Si plures dij essent:infinitas nihil eēt. ¶ Impossibile est q̄ duo pfes sint infiniti. ¶ Propter tactū diuinax rōnum nascit filius deus ex deo pfe. ¶ Ex obuiatiōe patris ⁊ filij exit spūssanctus. ¶ Si mundus posset eē etern⁹:posset eē possibilitas sine possitiuitate. ¶ Re creatio mūdi seruitutē hoīm duplicauit. ¶ Dis homo creatus est ad cognoscēduz magnā gloriā dei. ¶ Nullū ens deuiare pōt mundū a fine: ꝓpter quem creat⁹ est. ¶ Deus plus potest in seipō q̄ in alio.

¶ De puer.flor ar.apli.⁊ de arti.hūani.

NObilior est ⁊ melior cōceptio iesu xp̄i q̄ recreatio mūdi. ¶ Qz ad dcm̄ meli⁹ spectat magna bona ꝓducere q̄ parua:melius nasci potuit exv̄gine q̄ mundū creare. ¶ Per mortē iesu xp̄i viuit magnum amare hoiz. ¶ Descēdit iesus xp̄s in īferno:vt ad celos sanctos hoīes ascendere faceret. ¶ Resurrectio iesu xp̄i est speculuz vniuersalis resurrectionis. ¶ Finis hūanitatis xp̄i ē in supremis. ¶ Magnitudo iudicādi ē in veritate sentiēdi ⁊ itelligendi. ¶ Qui odit iesum xp̄m:odit finē oīm rerū. ¶ Nullum nomē est virtuosius q̄ nomē iesu christi. ¶ Nulla testioniaveriora sunt q̄ articuli fidei. ¶ De puerbijs flor ar.celestialis.

QLemētare ē flos leonis sol⁹ ⁊ diei dñice. ¶ Vegetare ē flos sagittarij iouis ⁊ diei iouis. ¶ Sētire ē flos capcornij saturn⁹ ⁊ diei sabbi. ¶ Imaginari est flos cācri lūe ⁊ diei lune. ¶ Aries taurus ⁊ gemini hoīes deridēt:q̄ dicūt q̄ ipi scīūt oēs eoz nās. ¶ Solvven⁹ mercurij increpauerit: q̄ hoīes musare facit i argēto viuo qđ in ēra nascit. ¶ Quis ē ille:q̄ scire posset:q̄tiēs sibijmuicē obuiauerūt aries taur⁹ gemini cū saturno ioue et mercu⁹? ¶ Plus valet argētū in bursa q̄ in mercu⁹. ¶ Hereticus est ille:q̄ maiorez hz timorem de gemini et de cancro q̄ de deo. ¶ Potestas sapiētia ⁊ volūtas dei in uicem maiorem habēt amicitiā q̄ capricornus mars et dies sabbati.

¶ De puerbijs flor ar.angelicalis.

QAlor est gl'ia scti gabrielis q̄ sum torū vel sue ptes. ¶ Cū hō peccat:suo bono angelo vitupertū facit. ¶ Bon⁹ angel⁹ ꝓsulit cū itelligere:⁊ angel⁹ mal⁹ cū imaginatiōe. ¶ Bonus angel⁹ ꝓsulit ad supius/⁊ mal⁹ angel⁹ ad inferi⁹. ¶ Malus angel⁹ ꝓsulit cū falsitate ⁊ magisterio/⁊ bon⁹ angel⁹ cū magisterio ⁊ legalitate. ¶ Null⁹ demon in se ꝯcordātiā hz. ¶ Ita est pena in demone: sicut mot⁹ in circulo. ¶ Quilibet demon seipm̄ ⁊ alū tormētat. ¶ Malus angel⁹ peruersus est totus in malū et peccatum. ¶ Nullus demō hz spez neq̄ charitatē.

¶ De puerbijs flor ar.cuiternalis.

INferne:dixit paradisus: q̄d desideras?paradise dixit: q̄ nullū bonū hēas. ¶ Inferne q̄re es irat⁹? ¶ Paradise q̄ per xp̄m fuz spoliat⁹. ¶ Inferne q̄re malefacis tuo amico? ¶ Paradise q̄ bonū publicū nō diligo. ¶ Inferne habes multū quid possis bibere et comedere? ¶ Paradise homines non cessant peccare. ¶ Inferne potauisti sanguinem regis. ¶ Paradise totus sum rubedine plenus. ¶ Inferne quid in tuo hospitio est solutū? ¶ Paradise desperātia et omne malum. ¶ Inferue poterit aliquis de te exire? ¶ Paradise nemo potest ī me penitere. ¶ Inferne q̄re tot hoīes es potat⁹? ¶ Paradise quia christus parum est cognitus et amatus. ¶ Inferne quare es ita malus? ¶ Paradise q̄ non fuz legalis. ¶ Inferne de quo habuisti timorē? ¶ Paradise de xp̄o q̄ in hoīb⁹ prebet contritionem.

¶ De puerbijs flor ar. maternalis.

MAter:dixit xp̄s:estis saluata? Fili:dixit ip̄a:fuz ⁊ sep⁹ dicta beata. ¶ Mater qđ dicūt pctōres? Fili dicunt q̄ tu es misericordiosus/⁊ veniam eis prebes. ¶ Mater q̄re sunt tot pctōres? Fili q̄ non habēt bonos pastores. ¶ Mater quomodo possem te hilarē facere? Fili q̄ tibi placeret multū parcere. ¶ Mf gētes nimis me oblite sunt? Fili de ip̄is pietatē hfe memēto. ¶ Mf ego

parcere ei q̄ vellet. Filivia pc̄oꝛib⁹ ofide. ¶MF hēs ne pietatē? Fili ⁊ ꝓpt̄ q̄d ego tātū flcui. ¶MF q̄re me rogas ita sepe. Fili qꝛ mlid⁹ ē i pditiōe. ¶MF tot hoies me deamant. Fili ⁊ tot hoies me reclamant. ¶Mater quare tātū veniam diligis. Fili: qꝛ mihi non contraditis.

¶De puerbiſs floꝛ arboꝛis xp̄ianalis.

DA hūanitas mea amica tātuꝫ te honoꝛaut. ¶Ha deitas mea dūa tot penas ad te honoꝛādū sustinuit. ¶Ha hūanitas tot⁹ mūdus ad te est creat⁹. ¶Ha deitas tot⁹ mūdus i me ꝑ te est recreat⁹. ¶Ha hūanitas de me nō debes conquerī. ¶Ha deitas me facias multū cognosci ⁊ honoꝛari. ¶Ha hūanitas tu es in me de⁹. ¶Ha deitas mūdus ꝑ me ē tu⁹. ¶Ha hūanitas pete. ¶Ha deitas meā matrē gētes reclamāt. ¶Ha hūanitas magnū bonū tibi volui. ¶Ha deitas hierꝫ est amissa. ¶Ha hūanitasvalde pulchꝛū habes hospitiū. ¶Ha deitas parētes meos de malo hospitio defende. ¶Ha hūanitas valde es pulchꝛa'. ¶Ha deitas p̄es, hoies me vocāt. ¶Ha hūanitas valde es ornata. ¶Ha deitas ꝑ homīes valde suꝫ rogata. ¶Ha hūanitas tu es mea pulchꝛa sil'itudo. ¶Ha deitas ꝓpter me facias mīam.

¶De ꝓuerbiſs floꝛ arboꝛis dīnalis.

DA fili deus meū coꝛ tātū diligit. ¶Ha de⁹ p̄ spūſſanctus es flamma. ¶Ha p̄ et fili infinite. ¶Ha spūſſanct⁹ qui es ex ambobus productus. ¶Ha gr̄iatio īfinita. ¶Ha spiratio ꝯpleta. ¶Ha spiratio eterna passiua. ¶Ha spiratio eterna actiua. ¶Ha passio tu vis esse infinita. ¶Ha actio tuvis esse ꝯpleta. ¶Ha fili tu habes nobilē p̄fez. ¶Ha p̄ tu habes filium sine matre. ¶Ha p̄ ⁊ fili. ¶Ha spiritussanct⁹ tot⁹ plenus. ¶Ha p̄ ⁊ fili me⁹ fons. ¶Ha flumē q̄ nihil pl⁹ q̄ris. ¶Ha p̄ ⁊ fili mecū vnus de⁹. ¶Ha spūſſancte quilꝫ nostrū est tuus. ¶Ha spūſſancte q̄ numerum ꝓficis. ¶Ha numerās q̄ nūerū statuis.

¶De fructu arboꝛis exemplificalis.

ARrak: q̄ in anulo regis aurū ⁊ smaragdus sibīſnuicem repugnauerūt. q̄n̄ aut̄ dicebat q̄ elemēta erāt pl⁹ ꝓpter iꝑz q̄ ꝓpt̄ smaragdū: q̄n̄ pl⁹ smaragdo seruiebat/sed smaragd⁹ dicit: q̄ ipse pl⁹ ſuiebat regi ⁊ aut̄ mercatoꝛib⁹. ⁊ aut̄ dixit ad smaragdū q̄ nesciebat illū q̄ ferrū dixit ad lignū. Et quō fuit hꝫ dixit smaragd⁹. ¶Marrak: dixit aut̄: q̄ q̄dā rex vnū bellū deuscebat: aduersitas fuit inter scutū ⁊ ensem regis. q̄n̄ scutum dicebat: q̄ regem protexit qui vulnerat⁹ nō erat. q̄n̄ ictus lanceaꝝ ⁊ ensū sūstinebat qui regē occidere volebat: q̄ mortuus esset si iꝑm nō esset. Ensis ℞o dicebat: q̄ ipe bellū deuicebat inquātū occidit ⁊ vulnerauit illos: q̄ regē occidere volebāt. Et tunc smaragd⁹ dixit ad aurū: q̄ exēplum dederat cōtra seipsum. q̄n̄ licet i scuto regis sit pulchꝛū: nō esset bonū in ense qui vulnerat ⁊ occidit milites. q̄s occidere nō posset si esset de auro. Etiā datū est militibus: vt milites hēant enses de ferro cū q̄ custodiāt regē/ ⁊ defendāt. Et q̄ illos occidāt: q̄ reges occidere volunt: ⁊ sic ensis duo hꝫ officia. vnum videlicet q̄ regem defendat/ ⁊ aliud q̄ suos inimicos occidat. Sed scutū nō hꝫ nisi vnū officiuꝫ tātūmō. Et tūc aurū habuitverecundiā cuꝫ exēplum ꝺ seipm dederat. q̄n̄ bñ cognoscebat: q̄ smaragd⁹ regem de toxica custodiebat/ ⁊ coꝛ regis hilare faciebat.

¶De exēplo fruct⁹ arboꝛis vegetalis.

DArrak: q̄ in pomo aduersitas fuit īter potētiā eꝛatiuā ⁊ vegetatiuā. q̄n̄ eꝛatiua dicebat: q̄ pomū erat ei⁹ fruct⁹: īquātū erat coꝛpus ꝓpter eꝛa/ ⁊ q̄litates q̄s hēbat: ꝑ eꝛa habebat. Vegetatiua ℞o allegabat ⁊ dicebat ad eꝛatiuā: q̄ ipa nō audiuerat iudi'm q̄ō q̄dā iudex dedit inter p̄n'm ⁊ finē. Et quō fuit illud? dixit eꝛatiua. ¶Marrak: dixit vegetatiua: q̄ farīa ⁊ aq̄ ⁊ furn⁹ vnū panē fecerūt. quē q̄dā hō cōederevoluit: vt viuere posset. Aqua ℞o farīa ⁊ furn⁹ dixerūt: q̄ nolebant: q̄ ille hō panem comederet. hō autem dixit: q̄ ipse panem comedere volebat: postq̄ panis fact⁹ erat ad comedēdū. Et tūc venerūt ad quēdā iudicē. qui sn̄iam ꝓtulit: q̄ hō panē cōederet: postq̄ aqua farina ⁊ furn⁹ ipm ad comedēdū et viuēdū fecerūt. ⁊ aquā farinā ⁊ furnū puniuit: īquātū fini resisterūt: ꝓpt̄ quē erāt.

¶De exēplo fruct⁹ arboꝛis sensualis.

Narrat: q̄ q̄dā molēdinari⁹ vnū porcū nutriebat: cui dabat ad cōedendū de blado qđ furabat. quodā die accidit: q̄ molēdinari⁹ dabat porco de blado. ⁊ asin⁹ cū illo de illo blado cōedere volebat. Molēdinari⁹ autem ipsum pcussit cū vno baculo: vt nō cōederet de blado. Multus mirabat porc⁹: qm̄ molēdinari⁹ nolebat q̄ asinus de blado cōederet/⁊ q̄siuit ab asino: quare su⁹ dns ip̄m pcussit? Et ipse dixit ei. q̄ dns su⁹ erat mal⁹ ⁊ fur. qm̄ ip̄e bladū portabat/⁊ ei iniuriā faciebat: q⁊ ei ad cōedēdū nō dabat. Et porc⁹ dixit ad asinū: q̄ ī h̄ apparebat: q̄ dns suus pl⁹ ipsum q̄ asinū diligebat/ ⁊ qđ ipse erat pl⁹ honorat⁹. qm̄ nō laborabat in portādo bladū nec in aliq̄ alio: ⁊ suus dns ei dabat ad cōedēdū de blado p̄ sua voluntate. ⁊ ad asinū dare nolebat: q̄ in portādo bladū laborabat. Asinus asit dixit ad porcū: q̄ male videbat amicitiā sui domini ⁊ sui honoris. q⁊ domin⁹ su⁹ ip̄s castrauit: vt filios nō faceret/⁊ q̄ non laboraret: vt pinguis fieret. ⁊ cū multum de blado cōederet/⁊ esset pinguis: cū vna securi ipsum percuteret/ ⁊ ipsum occideret/⁊ postmodū ipsum in sale poneret ⁊ p̄ fercula ip̄s cōederet. Multū displicuit porco h̄: qđ asin⁹ sibi dixerat. ⁊ dixit: q̄ male ad suum opus bladus cōedebat. q⁊ p̄pter hoc comedebat vt moreret. etiā q⁊ bladū furtiuū cōedebat: de quo p̄sciam p̄pter timorē mortis h̄ebat. idcirco dixit: q̄ iret ad faciēdū p̄fiaz in q̄dā vinea in q̄ erant plures racemi. Et dixit q̄ nūq̄ bladū furtiuū cōederet nec eēt cū suo dño: q̄ ei magnū fecerat vituperiū ⁊ malū. qm̄ ip̄m castrauit. qm̄ sibi nō videbat q̄ erat de gñe bestiaz. Et tūc iuit ad vineā ⁊ voluit racemos cōedere. q̄ dixerūt ei: q̄ erāt fruct⁹ domini vinee: ⁊ nō ipsi⁹ q̄ de vinea minime cogitabat de q̄ hō cogitabat. idcirco peccatū faciebat. Tūc ẋo porc⁹ dixit q̄ ipse p̄sciaz hꝫe nolebat nisi p̄pter timorē mortis: ⁊ de racēis cōedit p̄ suavolūtate. iterū dū porc⁹ racemos cōedebat vn⁹ corū⁹ ad ip̄m dicebat q̄ erat fruct⁹ dñi vinee postq̄ suos racēos cōedebat q̄ ipz cū fieret bñ pinguis occideret. Tūc ẋo porc⁹ p̄sciaz hūit de racemis: q̄s comedit/⁊ exiuit de vinea ⁊ fugit ad vnā magnam siluā. vbi dixit: q̄ vellet comedere vt nō moreretur. Et diligebat potius esse macer ⁊ diuiuere: q̄ ee pinguis ⁊ cito mori.

¶ De exēplo fruct⁹ arboris imaginalis.

Narrat: q̄ tp̄s p̄teritū ⁊ tp̄s futurū supra imagiationem resistebāt. qm̄ q̄dlibet ip̄or dicebat q̄ erat sua. Tp̄s p̄teri^m allegauit q̄ ipa imagiatio erat sua: q⁊ ipa imagiabat res trāsactas. Tp̄s ẋo futurū dicebat q̄ imagiatio erat sua: q⁊ futura imagiabat. dū ita inuicē resistebāt. Dixit tēp⁹ futurū q̄ vnū iudicē eligerēt q̄ illā resistētiā separaret/⁊ dixit q̄ eēt iudex tēpus p̄seus qđ erat in medio āboz. Et tp̄s p̄teritū dixit q̄ ẋitas erat: q̄ tp̄s p̄sens stabat in medio āborū: sed sua volūtas nō. qm̄ plus futura q̄ p̄terita diligebat/⁊ dixit q̄ hēbat p̄ bono q̄ itellect⁹ eēt iudex: q̄ ē ī medio iquātū itelligit p̄terita ⁊ futura. Sz tp̄s futurum dixit q̄ nō eēt cōpetēs iudex. qm̄ maiorē p̄portionē ⁊ p̄cordātiā cum imaginatiōe habebat in reb⁹ p̄teritis q̄ in futuris. Et tūc p̄uenire nō poterāt. nec iudicē cōmune īuenire: q̄ iuicē pugnauerūt. Et q⁊ imagiatio pl⁹ diligebat esse de tpe p̄terito q̄ de futuro: rōe mēorie q̄ ipaz rogauit tp̄s futurū p tp̄s p̄teritū fuit deuictū: qđ dixit ad tēp⁹ p̄sens q̄ male faciebat. qm̄ ip̄z nō iuuabat postq̄ ip̄m vtplurimū diligebat.

¶ De exēplo fruct⁹ arboris humanalis.

Narrat: q̄ corp⁹ ⁊ aīa sup hoiem litigauerunt. qm̄ corp⁹ dicebat q̄ hō erat su⁹ fruct⁹. aīa ẋo p̄rīū dicebat. Allegabat autē corp⁹: q̄ hō erat suus fruct⁹. qm̄ ip̄e erat de plurib⁹ rebus q̄ aīa. qm̄ erat de q̄ttuor arboribus. vz de el'ali/vegetali/sensuali/⁊ imagīali. Et aīa nō erat nisi vna arbor tātūmō. Et tūc aīa dixit ad corp⁹: q̄ nesciebat q̄d sanctitas dixit ad honorē? Et q̄d fuit illud? dixit corpus. ¶ Narrat (dixit aīa) q̄ q̄dā ep̄s erat in societate decē canonicoz q̄ erāt hoīes boni deuoti ⁊ sctē vite q̄ valde pulchrum officiū faciebāt in eccl'ia. Ep̄s ille magnū habuit desideriū q̄ esset archiep̄s: vt esset magis honorat⁹/⁊ q̄ plures hēret canonicos in suo dñio. Ille ep̄s venit ad curiā q̄ tractauit: q̄ esset archiep̄s/⁊ q̄n fuit ar-

chiepūs:canonici illi⁹ archiepiscopat⁹ qui nō erāt hoīes bōi nec sctē vite: archiepō restiterūt q̄ ipōs castigauit.ꝛ sibi magnū laborē dederūt:ꝛ dixerūt:ꝙ si ipē de cetō modo nō eēt:ꝙ ipm occideret. Et tūc archiepūs dixit:ꝙ sctitas facit plātū ꝛ nō honorē.Iꝫ sctitas tot bestias nō ducit p̄ viam sicut honor.ꝛ dixit:ꝙ libēter redderet honorē ꝓpt̄ sctitatē:si ipsaꝫ recupare posset. Et tūc dixit sctitas ad honorē:ꝙ ipa magis cū pace valebat q̄ honor cum labore. Ettā dixit aia ad corp⁹:ꝙ ipa pl⁹ hoiem q̄ ipm honorauit.qm̄ ipm posuit in hoīe nām bestiaꝝ.ꝛ ipsa posuit i hoīe nām angelorꝫ. ¶ De exēplo fruct⁹ arborꝭ moral'.

Narrat:ꝙ virt⁹ ꝛ meritū sibiīnuicē obuiauerūt i arbore moralī.qm̄ virt⁹ dicebat:ꝙ meritus erat su⁹ fruct⁹.Et meritū dicebat:ꝙ ipse nesciebat q̄dvn⁹ equ⁹ regi dicebat.Et quō fuit h̄:dixit Xt⁹. ¶ Narrat:dixit meritū: ꝙ q̄dā rex vnū falconē hēbat:q̄ bñ grues accipiebat.Accidit:ꝙ rex q̄dam die ibat venatū.ꝛ cū falconevnā gruē accipiebat: q̄ de nubib⁹ celi descēdit vsq̄ ad terram.ꝛ tūc rex valde de illo falcōe gaudebat:q̄ ita bñ illā gruē occidit.q̄ dixit ad falconē: ꝙ multū ipm diligebat.Equ⁹ Xo dixit ad regē.qp̄ valde mirabat:qm̄ rex tātū falconē diligebat.q̄ h̄ qō faciebat:nō faciebat: vt regi placeret.ſz vt cōedere valeret.Rex aūt dixit ad equū:ꝙ sibi nō credebat.q̄ dixit:ꝙ ipse iuidiā hēbat.ꝛ tūc rex equū percussit cū calcarib⁹:ꝛ fecit illū diu currere. equ⁹ aūt dixit ad regē:ꝙ ipē illud qō dicebat:p̄ experiētiā ꝓbare poterat. qm̄ si dabat falcōi ad cōedēdū:ipse ꝓpt̄ suū amorē nō iret ad accipiēdū grues.qm̄ ad ipōs nō vadit sine magno fastidio. Et iam rex sibi credere debebat:qz ipm ieiun⁹ portabat ꝛ plen⁹:vbicūq̄ volebat.ꝛ cū ipm cuꝫ calcarib⁹ ꝓcutiebat:ipse patiētiaꝫ hēbat. quā falco nō hēret:si ipm rex percuteret. Tūc Xo rex cognouit:ꝙ equ⁹ Xitatē dicebat.ꝛ dixit ei:ꝙ meritū acquisierat.ꝛ ꝙ ipm pl⁹ amare volebat q̄ falconē.q̄ h̄ qō faciebat nō ꝓpter suꝫ amorē:ſz ꝓpter suā necessitatē faciebat.ꝛ cum ei displicebat: ipse ab ipso fugiebat/ et ad ipsum rediebat/vt ei comestionem daret.

¶ De exēplo fruct⁹ arboris impialis.

Narratur:ꝙ corona regis ꝛ pax populi sibiīnuicē obuiarūt i arbore impiali resistēdo.qm̄ corona dicebat:ꝙ ipa erat su⁹ fruct⁹.Pax Xo ppli dicebat:ꝙ ipa erat fruct⁹/ꝛ nō corona.Corōa aūt allegabat ꝛ dicebat:ꝙ ipa erat fruct⁹:qz erat i capite regis/ꝛ pax stabat in populo:q̄ sedebat ad pedes regis. Et pax dixit ad coronā: ꝙ ipsa nesciebat h̄:qō guerra dixit ad equū regi.Et q̄d fuit h̄:dixit corōa. ¶ Narrat:dixit pax:ꝙ q̄ dā rex hēbat vnū pulchrū equū:q̄ erat fortis:ꝛ valde bñ currebat.Ille equ⁹ multū q̄ucrat.ꝛ tātū quātū volebat: cōedebat. neqz aliquē laborē hēbat.qm̄ rex pacē in sua terra ꝛ cū suis vicinis hēbat. Accidit aūt:ꝙ rex equitauit equū:q̄ erat pinguis ꝛ superb⁹/ꝛ desiderauit hoībus malefacere ꝛ eōs:quos vituperauit.ꝛ tūc regi cōsulit ꝙ ex toto guerrā faceret: vt esset fama:ꝙ ipse erat bon⁹ miles/ꝛ ꝙ bonū equū habebat.Rex aūt credidit equo:ꝛ cū vno ꝑncipe guerrā fecit:quē in bello deuicit/ꝛ a se suā terrā abstulit.ꝛ rex in equo fugit/et in terrā extraneā iuit.ꝛ hūit vēdere coronā:vt aliquid ꝓ se ad cōedēdū emeret. et in pauptate stetit ꝛ equ⁹ deuenit valde macer.qm̄ parus hūit ad cōedēdū.ꝛ in luto iacebat.qm̄ nō erat:q̄ stabulū mundaret. Et tūc dixit guerra ad equū:ꝙ ꝓsiliū qō regi dederat:ꝯ suā piguedinem dedit/ꝛ ꝯ mūditiā sui lecti/etiā ꝯ pulchritudinē sue pellis. ¶ De ex⁹ fructus arboris aplicalis.

Narrat:ꝙ honor ꝛ saluatio gentiū i arbore aplicali sibiīnuicē litigauerūt.qm̄ vterqz dicebat: ꝙ erat fruct⁹ illi⁹ arborꝭ aplicalis. Honor aūt allegabat ꝛ dicebat:ꝙ ipe erat fruct⁹. quoniaꝫ papa erat magis honoratus homo q̄ alius. Saluatio allegauit ꝛ dicebat:ꝙ ipsa erat multomelior plurib⁹ hominibus q̄ honor tnvno homine. Idcirco oportebat ꝙ hoc qō erat maius ꝛ vtilius esset fructus apostolicalis. ꝙ si non esset:finis non esset in summitate arboris que fructum non portaret postq̄ finis in summitate non esset.Et eēt ꝑn̄ⁱⁿ i summitate cū honore/ꝛ finis in terra cū ihonore.Et sic arbor puersa esset de bono i ma-

lum que faceret malū fructum. Et de magnitudie ī quitate/ꝛ faceret puū fructū. ꝛ de duratiōe ī corruptiōe/ꝛ fructus eēt corruptus. ꝛ de ptāte ī debilitatem. Jdcirco fructus vigorē illis q̄ ipꝫ comederēt dare nō poterat. Etiā peruersa eēt de sapia ignorātiā. ꝛ nō faceret lumen hoībus: vt irēt p rectas vias ꝛ de die. ēt sua volūtas esset puersa de amabilitate ī odibilitatē/ꝛ sua xtus puersa esset ī vitiū/ꝛ sua xtas in falsitatē/ꝛ sua glia ī penā. ꝛ sic in toto nō eēt ita mala arbor: sicut eēt arbor aplis: si honor eēt ī summitate/ꝛ finis arboris ī terra ad pedē arboris. Jdcirco dixit saluatio plurū hoīm: ꝙ ipa stare debuit ī summitate: vt arbor esset recta/ꝛ ꝙ esset maior arbor toti⁹ mundi/ꝛ ꝙ honor esset vn⁹ de floribꝰ: ex q̄ nasceret fructus ꝛ exiret: de q̄ ples hoies viuerēt ī vita eterna/ꝛ fugerent mortem perpetuam.

¶ De exemplo fruct⁹ arboris celestialis.

¶ Narrat: ꝙ magna resistētia fuit inter solē ꝛ regē q̄ ex sua vxore hūit vnū filiū. qm̄ sol dicebat: ꝙ erat su⁹ fili⁹ rōnabl'r. sic hō bon⁹: q̄ rōne bōitatis agit bonū. Et rex dicebat: ꝙ erat su⁹ fili⁹ nāl'r. sicut ignis q̄ nāl'r calefacit/ꝛ pf̄ q̄ nāl'r filiū facit. ēt ipm ex sua vxore hūit/ꝛ ī sua spē humana. ꝛ sol vxorē nō hꝫ/nec ē hō. Jdcirco rex dixit ad solē: ꝙ ipe indiciū nesciebat: qđ ipe de suo puratore dederat. Et quomō fuit illđ: dixit sol.

¶ Quadā vice: dixit rex: accidit: ꝙ q̄dā p̄ curator me⁹ stetit diu ī q̄dā ciuitate p̄ me: q̄ sibi dedi illā ciuitatē ad custodiendū. vt meū honorē tractaret ꝛ puraret ī illa ciuitate/ꝛ vtilitatē gētiū. Et puror ille tractauit tātū quātū potuit suū honorē/meū aūt neq̄q̄. ꝛ ita diu stetit ille puror ī illa ciuitate: ꝙ gētes ipm tenebāt sic dñꝫ/ꝛ illū honorē sibi faciebāt: q̄ regi fieri debebat. Accidit aūt: ꝙ cū ego veni ad illā ciuitatē: mihi gētes honorē nō faciebāt: qui fieri debuit dño ꝛ regi. ꝛ illū meū puratorē honorauerūt sicut regē. Fin ꝙ in p̄suetudīe hūerūt. Tūc xo ego dixi ad puratorē: ꝙ de illa ciuitate exiret/ꝛ iret q̄situꝫ honorē regis ī ciuitate: q̄ esset sua. qm̄ nolē: ꝙ ī mea ciuitate mecuꝫ honorē regis hēret. qm̄ ī vna ciuitate nō sunt bī duo reges. Et tūc sol ad regē dixit: ꝙ ipse nesciebat illđ qđ mercuri⁹ dixerat alkimiste. Et q̄d fuit illud? dixit rex.

¶ Narrat: dixit sol: ꝙ q̄dā alkimista facere volebat ī igne argentū de argēto viuo/ꝛ de argēto argētū viuū. Mercuri⁹ aūt dixit ad alkimistā: ꝙ argētū viuū erat natū in terra/ꝛ ꝙ ipe ipꝫ fecerat cū cōsilio arietis ꝛ tauri ꝛ suor fratrū/etiā cū cōsi⁰ saturni ꝛ suor amicor/ ꝛ ꝙ oēs insim̄l añ ordiauerūt ꝙ argētū viuū ghiatū eēt: ꝙ terra eēt mf ar-gētiviui: ꝛ ipe eēt su⁹ pf. idcirco noluit: ꝙ su⁹ fili⁹ alicui pfem hēret: nec aliā mfez. ꝛ sue voluntati cōsentierūt aries taur⁹ ꝛ gemini. ꝛ ego: dixit sol: ꝛ oēs mei frēs cōsentimus. Et tūc alkimista de argēto viuo ar gētū purū facere non potuit. qm̄ ipe sine nfa voluntate facere nō poterat: nec sine volūtate sui p̄mi pfis/nec sue p̄ie mfis. ꝛ tūc rex cognouit: ꝙ sol fꝫ exēplū qđ dedit: itēdebat dicere ꝙ fili⁹ quē de sua hūit vxore: erat fili⁹ solis: inquātū fili⁹ hō gñalis. ꝛ ꝙ erat fili⁹ su⁹ ꝛ fili⁹ regis: inquātū hō spālis.

¶ De ex⁰ fruct⁹ arb. angelicalis.

¶ Narrat: ꝙ q̄dā heremita vidit vnū angelū ꝛ vnū demonē q̄ sibimuicē resistebāt. qm̄ angel⁹ dicebat: ꝙ bo'm agere erat fruct⁹ existere. ꝛ demon dixit: ꝙ existere erat fruct⁹ malī agere. Angelus aūt allegabat/ꝛ dicebat: ꝙ bonū agere erat fruct⁹ exīntie. qm̄ bonitas maior est ī recolere itelligere ꝛ amare angeli: q̄ deū cōtēplat: q̄ ī eēntia angeli. Demon xo dicebat: ꝙ bōitas nālis ē mala ꝓpter malū recolere intelligere ꝛ amare. Jdcirco dixit heremita: ꝙ ipsi nesciebāt: ꝙ q̄dā grec⁹ ad vnū latinū ꝛ saracenū dicebat. qm̄ si sciuissent: nō resistissent in h̄: in q̄ resistebāt. Et q̄d ē h̄? dixerūt angel⁹ ꝛ demō.

¶ Narrat: dixit heremita: ꝙ q̄dā latin⁹ ꝛ saracen⁹ sibimuicē ī q̄dā vinea obuiauerūt: in q̄ erāt ples racemi. Et dū ipi de racemis cōedebāt dixit latinus ad saracenū: ꝙ de racemis fit vinū. ꝛ saracen⁹ rndit ei: ꝙ de ipis vinum nō fiebat: sed de ipis fiebat nabit. qđ est dictū in arabico sicut vinū. Et qr xp̄ianus non intelligebat: q̄d volebat dicere nabit/nec saracen⁹ telligebat: q̄d volebat dicere vinū/ q̄libet alij negabat: hoc qđ dicebat.

ꝛ sup̄ hoc erāt i magna briga. ꝙusq; ḋdā grec⁹ venit: ꝙ idioma cuiuslibet sciebat. ꝙ dixit: ꝙ vinū ꝛ habit vnū idē signific̄at ꝓz realitatē nūeri. ꝓz vnū idē nō significāt in vno eodem idiomate. idcirco eor̄ ꝑtas erat: qz scienticē nō ītelligebāt. ¶Hoc dicebat heremita ad angelū ꝛ demonē: vt angel⁹ intelligeret ꝙ veritatē dicebat ꝓz bonum statū. ꝛ demon sil'r fm malū statum.

¶De exēplo fruct⁹ arboris cuiternalis.

Narrat: ꝙ ḋdā hō de paradiso ꝛ inferno p̄dicare audiebat. p̄dicator dicebat: ꝙ boni hoies i paradiso hērēt gl'iam cuiternā/ ꝛ mali hoies in īferno hērēt penā cuiternā. post p̄dicatiōez ille hō valde ꝑsiderauit i h̄: qđ audiuit a p̄dicatore de gl'ia paradisi ꝛ de pēa īferni. ꝛ i se sentiebat maiorē tiorē de penis īferni q̄ desiderīū de gl'ia paradisi/ ꝛ ita sepe penas īferni ꝑsiderauit. ꝛ ita diu i illa ꝑsideratiōe stetit: ꝙ q̄si de deo neq; de paradiso recoluit. Et ille magn⁹ tior quē hūit: ip̄z lāguere fec̄: ḋ ēt macer fuit ꝛ infirm⁹. idcirco dixit sue aie ꝙ tior quē hūit: ip̄z mori faceret. ꝛ tūc ꝓposuit: ꝙ pēas īferni obliuiōi daret/ ꝛ ꝙ gl'iaz paradisi desideraret. qm̄ mag⁹ bōa desiderare facit stare cor⁹ pigue ꝛ sanū ꝛ aiaz hilarē. ꝓz qz diu stetit i ꝑsiderādo pēas īferni/ ꝛ i obliuiscēdo paradisum: vt nō poterat ad libitū sua mēo⁹. qm̄ nimis ip̄am nutrtuit i recolēdo pēas: ꝛ i obliuiscēdo gl'iam. idcirco ꝓposuit: ꝙ iret ad quēdā amicū suū: ḋ erat valde sapiēs. cui dixit statū suū. vt sibi ꝑsiliū daret ꝛ modū: ꝙ paradisuz recolere posset ꝛ īfernū obliuiſci. qm̄ ꝓpter tiorē se mori sentiebat. Ille su⁹ amic⁹ dixit ei: ꝙ rō q̄ pl⁹ pēas īferni q̄ paradisuz elegit recolere ē: qz pl⁹ se q̄ deū diligebat. q̄re ip̄e sibi cōsulit: ꝙ pl⁹ deū q̄ seip̄z diligeret. qm̄ illa q̄ hō pl⁹ diligit: pl⁹ recolit/ ꝛ pl⁹ tiet hō dedec⁹ ip̄or q̄ malū illor: q̄ nō tātū diligit. Et tūc ille hō incepit pl⁹ deū diligere q̄ seip̄m/ ꝛ bonitatē dei sepius recolere q̄ suamet. ꝛ dicebat ꝙ ip̄a pl⁹ valebat q̄ sua. Et ip̄e hoc volebat/ ꝛ dicebat: ꝙ magna rō erat. quoniā bonitas dei est fons ꝛ fruct⁹: vbi oīa bona colliguntur. Ita fortiter ille hō se assueuit ad recolēdum bonitatē dei: ꝙ timorē de penis inferni nō hēbat/ neq; q̄si de se curabat: qm̄ honorē quietē nec diuitias diligebat. ꝛ tātū erat ei: qm̄ blasphemabat: sicut qm̄ cōedebat. ꝛ qm̄ fiebant ei mine: sicut qm̄ fiebāt ei salutationes. ꝛ qm̄ vitupabat: sicut qm̄ honorabat. nec vindictā recolebat. sed qz deus inhonoratus erat: quē tātū diligebat: i dolore ꝛ tristi⁹ manebat. qui dicebat gētib⁹. ¶Da gētes q̄re peccatis/ ꝛ q̄re mei amatū inhonoratis: qm̄ si sepius dolorē ꝛ malū qđ sequit petm̄: cōsideraret/ : de nulla re hilaritatē hēretis.

¶De exē⁹ fruct⁹ arb. mr̄nalis.

Narrat: ꝙ ḋdā monach⁹ in cōsuetudine hēbat ꝙ dñaz nr̄az laudabat. cui dicebat: ꝙ ipsa erat mr̄ recreatiōis: vt ei⁹ filiꝰ fructū mū di recuperet: quē pdidit ꝓpter petm̄ originale. Idcirco dicebat ad dñaz nr̄az: ꝙ ipsa erat obligata ad rogādū suū filiū ꝓ pctōribus. qm̄ si pctōres nō eēnt: ip̄a mr̄ dei nō fuisset. Diu stetit monach⁹ in tali ofone. tā dē q̄dā nocte accidit cū mōachi matutīas dixissent/ ꝛ de eccl'ia exiuissent: monach⁹ ille vēit ad altare: ḋ dñaz nr̄az more cōsucto rogauit. ꝛ ip̄az sedētē supra altare vidit. q̄ flēdo dixit hec ẋba. Illi ḋ dicūt: ꝙ petm̄ sit mei honoris occasio: mihi mag⁹ īferūt vitupiū. qm̄ petm̄ nō pōt eē alicui⁹ bōi occasio. qđ si foret: nō eēt occasio mali. ꝛ illi dicūt mihi mag⁹ honorē: ḋ dicūt ꝙ ego suz mr̄ dei. qz de⁹ voluit eē hō. ꝛ ego talib⁹ hoīb⁹ suz obligata ad rogādū meū filiū: postq̄ m'rtū ꝓ ip̄os suz laudata ꝛ honorata. Et illi ḋ dicūt: ꝙ ego mr̄ dei nō essem: si nō esset petm̄: dicūt: ꝙ fruct⁹ maternitat; nō ē me⁹ fili⁹ ihs xp̄s: ꝓz petm̄. Idcirco nesciūt illū: qđ ītellect⁹ advolūtatē dixit. Et ḋd fuit illū: dixit monach⁹ ad dñaz nr̄az. ¶Narrat: dixit dña nr̄a: ꝙ ītellect⁹ dixit: ꝙ ip̄e trinitatē dei i carnatiōez ꝛ artic'los ītelligere volebat. ꝛ dixit volūtas: ꝙ ip̄a nolebat: ꝙ ītellect⁹ ītelligeret: vt ip̄e trinitatē dei īcarnatiōez ꝛ artic'los fidei xp̄iane crederet: vt mag⁹ meritū ex sua credulitate hēret: ꝛ ꝓ mag⁹ meritū magnā gl'iaz. quā nō hēret: si artic'los fidei ītelligeret. Intellect⁹ ad̄ rīdit ꝛ dixit volūtati: ꝙ ꝓz hō qđ ip̄a dicebat: seq̄ret: ꝙ q̄tomin⁹ artic'los ītelligeret maiorē gl'iaz hēret. Et sic ī grā tia q̄ ē ꝑia sui i-

telligere:esset occasio:p quã ipe hẽret magnã gliaz.q̃re ipe voluntati credere nolebat.Et dixit q̃ sicut ipsa volebat magnã gliaz hꝫe p magnũ amare:itavolebat ipe gliaz hꝫe p magnũ intelligere.Et tiã volũtatẽ reꝑhẽdit:ꝛ dixit:q̃ magis erat creatus vt deũ multũ itelligeret:q̃ vt magnã gliaz hẽret: sicut volũtas q̃ magis creata erat ad mltũ deũ amãdũ q̃ ad amãdũ se ipsaz.Et iã dixit:q̃ ꝫ trinitatẽ dei itelligeret:ppt̃ hꝰ nõ seq̃retr:q̃ ipe pderet hĩtũ fidei.qm̃ ĩ pn̄o credidit trinitatẽ/ꝛ ĩ fine ꝓ poncebat:q̃ cũ ipaz obliuiscerẽt:q̃ ipaz ĩ hitu fidei depõeret: quẽ retinuit/ꝛ ĩ q̃ ipe ipsam inuenit:cũ ipaz intelligere volebat. idcirco dixit:q̃ fides erat ꝓña sui itellige re.ꝛ q̃ ipe fructũ btẽ trinitat̃ colligebat itelligere tũc:cũ ipaz itelligebat:ꝛ ĩ fide tũc cũ ipaz credebat. qꝛ ipaz itelligere nõ poterat.Et tũc mõachꝰ p verba q̃ dña nra sibi dixerat:dixit dñe nre:q̃ ipa erat mat dei:qꝛvolebat eẽ hõ.ꝛ q̃ erat mater hoim peccatoꝝ rõne ꝓne recreationis.sine qua sui filij esse non possent.

¶ De exẽplo fructꝰ arboris christianar.

DArrat:q̃ volũtas itellectũ trãsmisit ad vnũ viridariũ:ĩ q̃ erãt plures pulchre ꝛ bõe arbores. inter q̃s eratvna maiorꝛ pulchriorꝛ: q̃ pulchriorẽ fructũ ꝛ meliorẽ faciebat.Et dixit ad itellectũ:q̃ ei portaret de fructibꝰ illaꝝ arboꝝ. qm̃ ipa de ipis comedere volebat. Intellectꝰ aũt ad illud viridariũ prexit.ꝛ qꝛ erat piger/ꝛ maiꝰ tediũ hẽbat ĩ ascẽdẽdo ĩ magnas arbores q̃ ĩ puas:attulit de fructibꝰ puaꝝ arboꝝ volũtati: q̃ in ipsis magnũ saporẽ nõ inuenit.qm̃ de puo fructu nõ sequit̃ magnꝰ saporꝛ.q̃ dixit ad itellectũ:q̃ ad viridariũ rediret .ꝛ q̃ sibi de meliorib⁹ fructib⁹ ꝛ magis sapidis afferret.qm̃ illi pui fructꝰ ipaz saturare nõ poterãt.Et tũc itellectꝰ hũit redire adviridariũ:ꝛ hũit ascẽdere ad maiores arbores: vñ magnũ tediũ hũit:ꝛ de fructib⁹ voluntati apportauit.ex q̃bꝰ volũtas se saturare nõ potuit. qm̃ maiꝛ erat eiꝰ appetitꝰ q̃ saporꝛ illoꝝ fructuũ. Idcirco dixit ad itellectũ q̃ ad viridariũ rediret. qm̃ sibi de fructibus illaꝝ arboꝝ que sunt magis saporose ꝛ maiores nõ apportauit.qm̃ si sibi apportasset:ipa saturata fuisset. Tunc ẋo intellectꝰ advolũtatẽ dixit:q̃ ipa erat dña inidiosa: q̃ nõ plãgit laborẽ suorum seruitoꝝ.nec hõ facere põt ad suã volũtatẽ.nec hũit grates alicui de seruitio:qꝫ sibi faciebat.qm̃ ipe sibi argẽtũ portabat/ aurũ ꝛ lapides p̃ciosos/ poma/ficus/cerasa/ equos ꝛ falcones/ castra/ ciuitates et honores/pulchras feias/ filios ꝛ pulchra indumẽta/nec se p ꝓtẽta tenebat de fructib⁹ q̃s sibi portauit. Volũtas aũt dixit ad itellectũ si ĩ illo viridario remãsit aliq̃ arbor:q̃ portaret maiorẽ ꝛ meliorẽ fructũ q̃ aliq̃ illaꝝ:de q̃rũ fructib⁹ sibi portauit. Intellectꝰ aũt rñdit ei:q̃ quedã arbor ibi erat: ĩ q̃ ipe non ascẽderat:q̃ maiorẽꝛ meliorẽ fructũ faciebat q̃ aliq̃ aliaꝝ. ꝫ in ipsam ascẽdere nolebat.qm̃ nimis erat magnũ tediuz illis:q̃ ĩ ipaz ascẽdere volebãt. Tũc aũt volũtas dixit ad itellecm̃ q̃ sibi accideret:sicut accidit cuidã diuiti auaro. et quõ fuit illud:dixit itellectꝰ. ¶ Narratur:dixit volũtas: q̃ in q̃dã ciuitate erat q̃dã hõ diues:q̃ erat multũ auarꝰ.quẽ rex illi⁹ ciuitatis rogauit:q̃ sibi mille talenta mutuaret. Ipe ẋo se excusabat:q̃ dixit q̃ ipos mutuare nõ poterat. Rex aũt ecõuerso dixit:q̃ ipe sibi mutuare ipos poterat.sed ille diues homo ad regem dixit:q̃ ipe sibi ipa talẽta mutuare non poterat. qꝛ suavolũtas nolebat/nec ipe suã volũtatẽ cogere poterat:q̃ erat dei. Tunc autez rex dixit:q̃ ipe ex tribꝰ eligeret:qꝫ magꝫ vellet:q̃ dicebat ei:qꝛ se vitupatũ tenebat. qꝛ ita viliter ei negabat mille talẽta mutuare.vnũ erat:q̃ ipe debebat cõedere q̃n quagita cepas crudas ĩvna hora diei/aut cẽtũ ictꝰ sine flagella ĩ vna die accipet/aut mille talẽta mutuaret in illa die. Hõ ille auarꝰ ꝓsiderauit:q̃ melꝰ eẽt ei q̃nquagĩtẽ cepas cõedere q̃ accipe cẽtũ ictꝰ siue flagella.vel mille talẽta mutuare. Et tũc icepit cõedere cepas.ꝛ cũ vigiti cõedisset: plꝰ cõedere nõ potuit.ꝛ oẽs p os suũ ꝓiecit.ꝛ p totã illã diẽ fuit ꝓpe mortẽ. In crastino ẋo rex ab ipo quesiuit:si sibi mille talẽta mutuare volebat /aut cẽtũ ictꝰ siue flagella accipe.q̃ dixit:q̃ cẽtũ ictꝰ siue flagella accipe volebat.ꝛ cũ trigita ictꝰ siue flagella recepisset:plꝰ sufferre non potuit. q̃ tũc

dixit: ꝙ mille talēta sibi mutuaret. Et sic tu intellect⁹: dixit volūtas: tediū ⁊ laborē i ascēdēdo habuisti ꝓ oēs arbores, qs minime hūisses: sī prio mihi de fructu maioris arbor⁹ ⁊ melioris adduxisses. quē fructū mihi incōtinenti adducas. ⁊ scias: ꝙ ego de te nō sum cōtēta: iquā tū me ihono rasti: qr mihi cibara duxisti de modico sapore. ⁊ mihi nō duxisti ex illis: q̄ magnaꝫ hñt saporē. Et tūc ītellect⁹ iuit ad magnā arborē: in q̄ cū magno tedio ascēdit. ⁊ de brāchis inferioꝛib⁹ iustitiā collegit ⁊ pu dētiā ⁊ ceteras virtutes cardinales. ⁊ de brāchis supmis fidē/spē/⁊ charitatē. ⁊ de vna alia brācha q̄ erat magis alta: colligebat iesum xp̄m. ⁊ oēs fruct⁹ ad volūtateꝫ secū portauit: q̄ de virtutib⁹ ꝑmo cōedit. vt in amādo iesuꝫ xp̄m maiorē saporē īueniret. Et quātopl⁹ de iesu xp̄o cōedit ip̄m amādo: magis se sentit saturatā ⁊ maiorē saporē i cōedēdo īuenit. idcirco cessare a comedēdo nolebat. q̄ dixit ad ītellectū: ꝙ ip̄e suū laborē obliuisci deberet/⁊ gaudere de placitis: q̄ dīa sua i cōedēdo sentiebat. ¶ De exēplo fruct⁹ arboꝛis dīnalis.

2 Narrat: ꝙ ḋdā pb̄us: q̄ erat magister ī theologia. in ꝯsuetudīe hēbat: ꝙ cū i studio erat fastidit⁹: i suo palafreno eq̄tabat: ⁊ ibat spaciatū ꝑ viridaria ⁊ ꝑ prata: q̄ erāt iuxta illā ciuitatē. Accidit aūt q̄dā die: ꝙ ip̄e eq̄tabat ꝑ vnū pratū: q̄ ibat visuꝫ vnum pulchruꝫ fōtē: q̄ erat sub q̄dā pulchra arboꝛe q̄ pulchris fructib⁹ erat onerata. Dū aūt ꝑ pratū equitabat: ip̄e vnū bouē īuenit: q̄ iacebat. q̄ rumiabat herbā quā cōederat. Et cū fuit ad fontē/⁊ sub arboꝛe: ꝯsideravit ꝙ fons sciam significabat: q̄ ita de ītellectu exibat ī volūtate: sicut aq̄ de fōte faciebat ī prato. ⁊ postmodū ꝯsiderauit: ꝙ ip̄e erat sīlis illi boui: q̄ herbā rumiabat. qñ sp scire desiderabat: ⁊ nūq̄ ꝓtēt⁹ fuit de h̄: qs sciebat. Et qñ vidit fruct⁹ i arboꝛe: ꝯsiderauit: qs fruct⁹ i ip̄o sequebatur de h̄ qs sciebat. post̄q̄ de h̄ ꝓtēt⁹ nō erat: ⁊ pl⁹ scire desiderabat. Et cū aliqs cū ip̄o disputabat: ip̄e supb⁹ erat ꝑ h̄: qs sciebat/⁊ gētib⁹ vituperiū dicebat/⁊ errores sepi⁹ ꝯ veritatē ⁊ doctrinā allegabat: vt gētes nō cognoscerēt: ꝙ su⁹ itellect⁹ deuict⁹ foret ꝑ aliquē ītellectū. Et dū ita ꝯsiderabat de se male ꝓtēt⁹ erat q̄ dixit: ꝙ pax ei ꝑfi ciebat illō: qs addiscerat: post̄q̄ de h̄ male cōtēt⁹ erat/nec fructū hūilitat⁊ colligerat ī eo: qs sciebat. Et sic male cōtēt⁹ de cō te recessit. ⁊ qñ fuit ꝓpe bouē: q̄ herbā ruminabat: quā cōederat. ip̄e ꝯsiderauit: ꝙ scia quā sciebat: bñ digesta nō erat. et ꝙ alia vice ip̄aꝫ redire volebat/⁊ ꝙ volebat eē ī vno loco: vbi pax erat. ⁊ ꝙ cum nullo hoīe aduersitatē hēret de hoc: qs ip̄e sciebat. ⁊ ꝙ ex toto fruc'' scīe q̄reret: q̄ de scia hñi p̄t. Et tūc ad quēdā altū mōtē ascēdit in q̄ vnā camerā fecit. ⁊ ī ip̄a studuit ⁊ fructū scīe quesiuit: quē volūtas dilexit. Et ꝑ oēs passus suoꝝ libroꝝ ꝑ qs trāsiuit su⁹ ītellectus alia vice trāsiuit. ⁊ cū oēs libros pb̄ie trāsisset: se saturatū scīe nō sentiebat ⁊ ad libros theoᶜ trāsiuit. ⁊ cum oēs trāsiret: se saturatum sentiſt. q̄ cognuit: ꝙ theoª fruct⁹ erat pb̄ie. ⁊ pb̄ia erat ei⁹ istiꝫ. q̄ tūc ascēdit ad colligēdū fructū ī summa trinitate/ꝯsiderādo ꝓductionē ꝑsonaꝝ diuinaꝝ nāꝝ ⁊ rōnes illi⁹ ꝓductiōis. sicut pī: q̄ nāliter filiū gñat eternal'r ⁊ īfinite rōne magnitudīs ita īfinitū/⁊ rōe eternitat⁊ ita eternū/⁊ rōne bōitatis ita bo''': sicut rōne nature nātū siue nāle. ⁊ h̄ idē de alīs rōnib⁹ diuinis. Cōsideraūit ⁊ de ꝓductiōe spūsc̄i. Et sic ipō exīte: ⁊ diu fructū colligēte i altiori sūmitate ītellect⁹ ⁊ volūtatis mortu⁹ fuit. ⁊ oēs passus ꝗs fecit adīpleuit. ⁊ cum summa tritate stetit ei⁹ ītellect⁹ ꝯplet⁹ et ei⁹ volūtas ꝓtēta. ⁊ deo sit data gl'ia. amē.

¶ De arboꝛe questionali. Summariū

Arbor q̄stionalis ē de q̄stionib⁹ aliaꝝ arboꝝ. ⁊ in fine sunt questiōes cētū forma ⁊ practice illarū. Et sunt ī p̄senti arboꝛe q̄ttuoꝛ mille q̄stiōes. Et sīl'r in septē ptes principales diuidit. s. in radices/truncuꝫ/ brāchas/ramos/folia/floꝛes/⁊ fructus.

¶ Radices sunt questiones radicuꝫ aliarum arboꝛum.

¶ Truncus sunt q̄stiōes truncoꝛum ⁊c̄.

¶ Brāche sunt q̄stiones brāchaꝝ ⁊c̄.

¶ Rami sunt q̄stiones ramoꝛum ⁊c̄.

¶ Folia sunt q̄stiones foliorum ⁊c̄.

¶ Floꝛes sunt q̄stiones floꝛum ⁊c̄.

¶ Fruct⁹ sunt q̄stiones fructuum ⁊c̄.

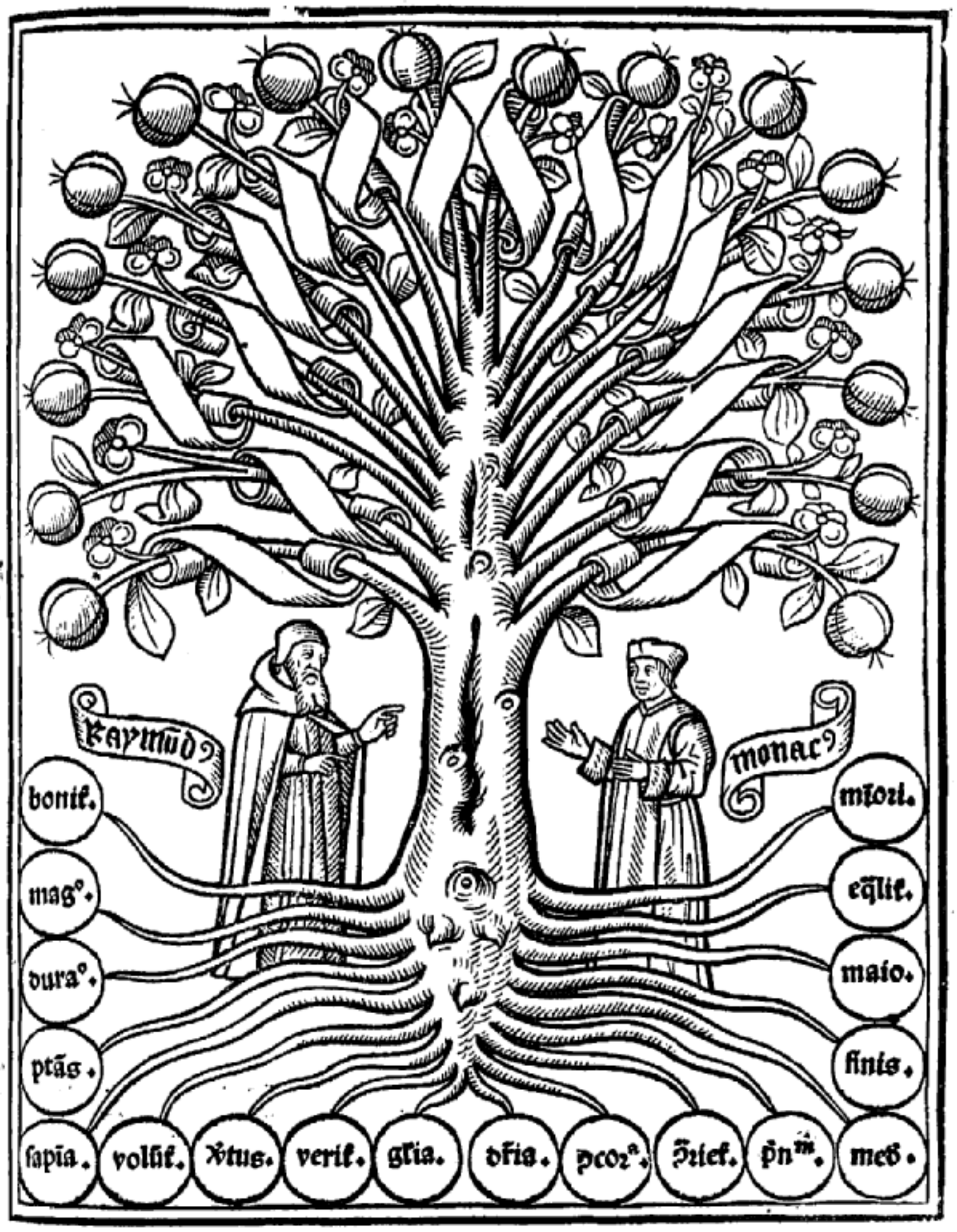

Arbor questionalis.

Arbor ista diui

ditur i septē ptes. vz in radi= ces/trūcū/brāchas/ ramos/ folia/flores/ t fruct⁹. In ra= dicibus q̄remus q̄stiones: q̄ fient de radi cib⁹ aliar arbor. In trūco q̄remus q̄stio nes: q̄ spectāt ad nām trūcor aliar arbo rū. t sic ꝑ ordinē. Et hīc ꝓcessum ꝓponi mus tenere. vt doctrinā demus ad soluen dū q̄stiones pegrinas: q̄ fieri possent fm

naturas aliarū arbor. Quam doctrinaz dabim⁹ ī solutiōib⁹ quattuor miliū q̄stionū: q̄s in hac arbore ponere ꝓponim⁹. qr fm q illas soluem⁹: pūt hoīes ꝺ scīūt hāc scīētiaz: soluere alias q̄stiones pegrinas. Idcirco dictū est: q liber iste ē arbor scīētie gn̄alis ad oēs scias. qm̄ de principijs gn̄alibus est ꝓstituta. cui⁹ inuestigatio generalis est ⁊ artificialis. Et idē de cōclusione hui⁹ arboris: q̄ est practica ceteraꝝ arborū antecedētiū. ¶ Solutiones q̄stionuz breuiori modo quo possim⁹ faciem⁹. Et hoc ī̄ō est: qr ꝓlixitatē euitam⁹. ēt nāliter ī breui solutiōe q̄stionis pl⁹ ē deuestigatiōe ⁊ de arte. qm̄ abbreuiatio ☧borum magis gn̄alis ē q̄ ꝓlixitas ī̄porū. ⁊ de hoc doctrinā dedim⁹ ī arte inuētiua ⁊ ī tabula gn̄ali. ⁊ ī arbore pbie. ¶ Processus quē tenere ꝓponim⁹ in soluēdo q̄stiones trib⁹ modis ꝓsistit. vn⁹ mod⁹ est: iquātū rn̄sionem trāsmittim⁹ ad certa loca arborū añcedētiū: ī q̄b⁹ solutionē hō attīgere pōt fz nāz illoꝝ locoꝝ/⁊ nāz q̄stiōis ⁊ suoꝝ terminoꝝ. Sicut si fiat q̄stio de bōitate ignis: rn̄sio ꝓsistit ī radicib⁹ arboꝝ elalis. tali mō: q affirmatio q̄stionis ex illo textu trahat: fm q ipe significat meli⁹ ꝑ vnā partē q̄ ꝑ aliā/ textu semꝑ ī sua ꝓditiōe remanēte/⁊ diffinitiōibus radicū sil̄r. ⁊ idē est sil̄r: si q̄stio fiat de bonitate pipis: vult ars: q hō inq̄rat solutionē ī radicib⁹ arboris vegetalis: ⁊ sic ꝑ ordinē fm nās illaꝝ radicū ⁊ nās q̄stionū: q̄ cū radicib⁹ cōueniunt. Et ħ idē q̄ dicim⁹ de radicib⁹: dicimus de trūcis ⁊ de alijs partib⁹ arboꝝ. ¶ Scōs modus est soluere q̄stiones ꝑ maxias conditionatas fm naturas arboꝝ illa maxima cū cōclusione q̄stionis cōcordāte affirmādo aut negādo. Et si maxia sit aliq̄b⁹ obscura: cōsulimus: q ad naturas aliarū arboꝝ ⁊ ad eoꝝ loca recurrāt: cum q̄bus maxima habet ꝯcordātiaz. sicut si q̄s trahere vellet conclusionē ex ista maxima: oē principiuz nobilius est ꝑ existere ⁊ agere bona opa q̄ ꝑ existere tm̄. hec maxia gn̄alis est ad oē: q̄ est dictū ī alijs arboribus de principio. ⁊ q̄ est dictū de maioribus magnitudīe bonitatis durationis ptātis ⁊c. Et quedā sua particularia sunt ī radicib⁹ arboris elalis/⁊ q̄dā ī trūco/⁊ q̄dā ī brā-

chis. ⁊ idē ꝑ ordinē de ceteris ptibus arboris ⁊ de alijs ptibus: q̄ sunt aliaꝝ arborū. Et ad q̄stionē vnā maximā facere proponim⁹ fm hāc scdam inuestigationē. q̄ sic dē maxima est cōposita post q̄stionē. ¶ Tert⁹ modus solōnis est cōposit⁹ de pmo modo ⁊ de scdo: fm quē aliquotiens alijs q̄stiones soluere ꝓponim⁹ ipas ad loca aliaꝝ arboꝝ transmittēdo ⁊ dando vnā maximā ad questionē. Et nota q q̄ solutiones duaꝝ vel pluriū questionū remittūtur ad vnū eundē locū siue capm̄: tūc post primā questionē assignabitur locus solutionis extēse. sed ad scdam ⁊ tertiam ⁊c. solū dicetur ibidem.

¶ De radicibus. Et primo de arb. elali.

QUam ignis sit de bonit⁹ ⁊ duratione: q̄re facit malū subijs: q̄s cōburit: ⁊ q̄re ipas cōsumit: So⁹. Si ignis nō eēt cōsumptiu⁹: nō eēt generatiuus nec hoīb⁹ bonū faceret. ¶ Bonitas de quo est plena? So⁹. Vade ad bonitatē: que est in radicib⁹ arboris elalis. ¶ Utrū bōitas ignis sit subalis? So. est ibidē. Si bonitas ignis bona nō eēt substātialiter: eēt melioꝝ ignis ꝑ illa: q̄ minora sunt: q̄ ꝑ illa q̄ sunt maioꝝa. ¶ Accidētia bōitatis q̄lia sunt? So. ibidē. ¶ Utrū aliquod magnū sit magnū sine magnitudine? So. ibidem. Et etiā: si aliquod ens posset esse magnū sine magnitudine: nō posset esse parū per paruitatē: nec ꝑ substātiā eē magnū. ¶ Utrū ignis sit maioꝝ q̄ sua magnit⁹? Solo. Recurre: vt supra. Dis subā est maioꝝ q̄ sua pars. Idcirco magnit⁹ ignis ꝑ seipsam supposītū esse nō pōt. ¶ Utrū magnit⁹ ignis possit eē ociosa? So. Per totā subam ignis est successio de suo principio medio ⁊ fine. ¶ Utrū ignis possit esse magn⁹ extra se? So. Sicut bonitas ī magnit⁹ est bona: sic magnitudo in bonit⁹ est magna. ¶ Utrū ignis sine agere durare possit. So. Ignis nunq̄ foret: si eius ptes nō essent. Et recurre ad capm̄ de durationē: q̄ est ī radicib⁹ arboris elalis. ¶ Utrum duratio ignis sit subalis? Sol⁹. Si nulla durabilitas esset subalis: foret nāl̄r duratio magis ꝑ aliud durabilis q̄ ꝑ seipam. ¶ Utrū ignis durabilioꝝ sit ꝑ formā q̄ ꝑ materiā? Sol⁹.

Si ignis sufficiētiā hēret lignor:oēs sub stātias el'atas cōbureret. ¶Quare ignis pl' durat in plūbo ꝙ in ferro:cū ferrū fortius sit ꝙ plūbū:So°. Illd el'atū in q̄ pl' est de poderositate: ꝓpiquū est suo cētro. ¶Utrū ignis dare posset:si nō acciperet? So°. Si ignis dare posset sine accipe: de non esse posset eēntiā sugin multiplicare. ¶Utrū calor ignis sua ꝓpria subz dimittere possit? So°. Nulla q̄litas appropata est ita durabilis:sicut ꝓpa q̄litas. ¶Utrū calor ignis ꝓpriā hēat ptātē aut approprīatā? Sol. Vade ad capl'm de ptāte. qđ est i radicib' arborus el'al'. ¶Utrū ignis a deo magnā hēat ptātē in aq̄ sicut i aere? So. Ex ꝯcordātia t eē hīt ꝯcordātiā/et ꝛrietas. t nō eē:ē ois potētia maior p ꝯcordantiā ꝙ p ꝛrietatē. ¶Utrum ignis sine aere aquā calefacere possit? So. Nulla participatio posset eē sine aliq̄ concordātia. ¶Cū i igne calor t lux sint eq̄les:q̄re pōt aquā magis calefacere ꝙ ipaz illuminare? So°. Si ptās pl' nō posset de vna q̄litate ꝙ de alia:i omib' subijs eēt ptas equalis. ¶Utrū ignis ꝓprie opatioēz hre posset sine ceteris el'is? So. In oī opatiōe or: q vna res sit de alia. ¶Quare ignis q̄ est in sua ipa:hz appetitū:q ad sperā hre descēdat: cū aq̄ q̄ ē illi ꝛria:sit i medio? So. Illa potētia ē magna:q̄ suū ꝛriū vicit. Et vade ad capl'm de ptāte supra i arbore el'ali. ¶Cū ignis discretionē nō hēat:q̄ nā ꝯcordātiā hz cū aere t hra/t ꝛrietatē cū aq̄? So. Recurre ad capl'm de sapia supra in radicib' arboris el'al'. ¶Cū aer t terra ꝛrient:q̄re ignis ꝯcordātiā hz cū aere t cū hra? So°. In triāgulo nāli ē gñatio p duas lineas: q̄ sunt de ꝯcordātia. t est corruptio p vnā lineā:q̄ est de duab' ꝛrietatib'. ¶Utrus ignis i aq̄ quā calefacit:inclinationē pus hz ad mouēdū aquā ꝙ suā frigiditatem? So. Dis motiuitas pus inclinationē hz ad maiorē mobilitatē ꝙ ad minorē hz cursum nālem. ¶Quare ignis hz appetitus generādi aurū: qđ in sua spē nō est generatū? So. Nullus appetit' deterē hz in subā elata. Et dic vt i capl'o de volitate in radi qb' arboris el'alis. ¶Cū appetit' ignis t aque sint de boitate: quare sunt ꝓtrarij? So. Si ignis t aqua nō essent contrarij: generatio nō esset. que est bona. ¶Utrus ignis maiorē habeat appetitū ad calefacere ꝙ ad calefactum? So. In nullo el'ato hz ignis quietē. ¶Cū aqua sit poderosa: quare hz appetitū: q ascendat superius? So°. Pauper mercator volutatē hz cūdi ad terras longinquas: vt lucrari valeat/t ꝙ tutū lucrū ad suā domū afferat. ¶Quare ignis cumvna eadē ẋtute tegulā desiccat/t ceram dissolvit? So. In dria passionum potētia differat suas actiones. Et dic vt supra de ẋtute in radicib' arboꝝ el'al'. ¶Utrū ẋtus ignis sit ita magna in flamma sicut in carbone? So. Illa ẋtus q̄ suo cētro ē ꝓpinquior:est maior. ¶Quare virtus fore in ma nascitur exit in actu? So. Productio creata est exēplum ꝓductionis increate. ¶Utrū ignis suā ẋtutē aq̄ cōicet? So. Necessitas legem non habet. ¶Utrū ẋtas ignis de sua sit eēn'? So°. Si suba ignis de ẋtate substantiali non esset:p seipam nō eēt. Et recurre supra ad capitulū de ẋtate i radicib' ar. elemētal'. ¶Utrū suba ignis ẋtatē hēat accidētalē? So° ibidē. ¶Utrū ignis aquā ẋtificet? So. Ex duab' veritatib' ꝛriis nascit' tertia veritas. q̄ est filia amborū. ¶Utrū veritas ignis t veritas aque sint ꝛrie? So° ibidē. vt supra i capl'o de ẋtate. ¶Utrū ignis maiorem hēat delectationē in calefaciēdo aerē ꝙ aquā? So. Null' hō odit sine passione. ¶Utrū ignis passionē hēat in desiccādo aerē? So. Cū pf suū filiū castigat passionē hz. ¶Utrū ignis ita magnā hēat delectationē in ꝯburēdo ligna sicut in calefactēdo ferrū? So°. Plus pōt ignis ferrū calefacē ꝙ carbonē. ¶Utrū ignis tātū acq̄rat i calefactēdo ferrū sicut in ꝯburēdo ligna? So. Ignis plus ab aq̄ se elongat: cū ligna cōburit ꝙ cum ferrus calefacit. ¶Utrus dria q̄ est inter ignem t aquā sit pars subalis amborū? So°. At supra in capl'o de dria: qđ est in radicibus arborus el'alis. ¶Dria accītalis quare ē? So. ibidē. ¶Utrū dria sit maior iter corpus hois t suā aiam ꝙ inter ignē t aquā? So. Illa sunt dcvna bonitate dria corpalis t spūalis. ¶Utrū dria caloris ignis t sue lucis sit accidentalis? So. Ignis sine dria accidētali suā similitudinē dare non

pōt calori alliꝫ ꝛ piperis. ¶ Ignis ḡre fundit aurū/ꝛ nō liq̄facit lapidē? So. Lōcordantia ignis vni subē ꝛ pluribus sufficit. ¶ Utrum cōcordātia forme ꝛ materie sit subalis? So. In nullo accidēte fm cursuꝫ nālē est ita magna ꝯcordātia sicut in substātia. ¶ Ignis ḡre acrem calefacit? So. Ois substātia foret ociosa sine ꝯcordātia. ¶ Utrū ꝯcordātia quā ignis ꝛ aqua hnt in ferro sit de ꝛrietate? So. Siccitas ferri est obiectū ignis/ꝛ frigiditas aq̄. ¶ Utrū ꝛrietas q̄ est inter ignem ꝛ aquā sit substātialis? So. Vade ad capm de ꝛrietate in radicib⁹ arboris ẽ'alis. ¶ Utrū aq̄ ignez possit infrigidare? So. Sine ꝛrietate circulari ẽ'atum nō esset. Et recurre ad locū de ꝛrietate: vt supra. ¶ Cum ꝛrietas non sit pars substātialis substātie: quare ꝯcordātia que ē pars subalis subē ex toto ꝛrietatē subē ẽ'ate nō priuat? So. Nulla ꝑticularitas ē separabilis. ¶ Utrū ignis sit mꝛius aque p calorem sicut terre p leuitatem? So⁰. Si lapis grauior eēt p aquā ꝙ per terrā: terra eius cētrū no eēt. ¶ Quanta sunt ꝑma principia subarū ẽ'atarū? So. Vade ad radices ar.ẽ'alis. ¶ Utrū ignis cū aquā calefacere incipit: prius seipsuꝫ ꝙ aquā calefaciat? So⁰. Ignis aquā calefacit: vt seipsum calefacere possit. ¶ Utrum agēs nāle ꝑius incipiat formā ꝙ materiaꝫ? So. Agēs nāle mouēs fokaꝫ mouet māꝫ. ¶ Quare ferrū qđ nili⁹ ē ignis: cū sit calefactū: efficit frigidum? So. Nulla mā ita magnā hꝫ ꝑportionē cū fokā artificiali: sicut cū nāli. ¶ Utrū in ferro dispō sit ꝑn̄m nāle? So⁰. Nulla dispō artificialis pōt eē sine nāli. Et in h passu gaudet alkimista. ¶ Utrū aer sit ꝑpinqor igni ꝙ aq? So⁰. Si aer esset ꝑpinqor aq̄ ꝙ igni: nō hēret appetit⁹ recipiēdi calorē ab igne. ¶ Utrū aer ꝑpinqor sit aq̄ ꝙ terre? So. Vis ꝑticipatio ē subo ꝑpinqor p dare ꝙ p auferre. ¶ Utrū aer sit p totū ſpaciū: qđ est inter ignē ꝛ aquā? So⁰. In nulla vacuitate pōt eē participatio. ¶ Utrū calefactū sit ꝑpiquius fofe ignis ꝙ ei⁹ materie? So. Nulla fofa seipaꝫ calefacit. ¶ Utrū ignis p se sit siccus? So. Si ignis eēt siccus p se: appetitū ad terrā non heret. ¶ Utrū ignis transmutare possit vel couertere essentiaꝫ aeris i suā ſpeciē? So. Finis simplicis elementi ē principiū ei⁹ cōpositi. ¶ Utrum in igne sue partes sint q̄dā i aliis? So⁰. Oēs partes ignis sunt i circulo. ¶ Postꝙ prima ꝑncipia sunt inuicē mixta: ḡre substātie ẽ'ate nō sunt adinuicē mixte? So⁰. Si asin⁹ esset in bone/ꝛ bos in asino: aliq̄ vacuitas foret in nā. ¶ Utrū ignis maiorez hēat appetitū ad dandū ꝙ ad recipiēdū? So. Dare ꝛ cōplemētū ꝯcordantiā hnt: ꝛ recipere ꝛ necessitas. ¶ Utrū suba ignis maiorē hēat ꝯcordātiā cū substātia aeris ꝙ cū accitib⁹ terre? So. Substātia ignis maiorē hꝫ cōcordātiā cū calore ꝙ cū siccitate/ꝛ cū luce ꝙ cū nigredine. ¶ Utrū in igne sit aliq̄ malus accides ꝙ sua substātia? So. Calor hois plusvalet ꝙ substātia ignis. ¶ Utrū in igne relatio sit maior ꝙ quātitas? So⁰. Ille creature nobiliores sunt et maiores: q̄ dei maiorē hnt ſſimilitudinem. ¶ Cū aurū sit de igne: q̄ est leuis: q̄re nō ascēdit superius nāli: ꝛ descēdit inferius? So. Quanꝙ ignis eq̄litatē caloris et coloris in auro posset hꝫe in sua ſpera: cū ignis ꝛ aqua in auro nō sint equales. ¶ Utrū aurū sit eq̄litate vacuū? So⁰. In auro calor ꝛ lux sunt eq̄les q̄litates. ignis et frigiditas ꝛ color sunt equales qualitates aque. ¶ Utrū in auro ignis ꝛ aq̄ sint eq̄les? So. Recre capm de eq̄litate in radicibus ar.ẽ'alis. ¶ Utrū simpl'rvna substātia possit alij esse eq̄lis? So⁰. Si ẽ'atū possit esse sine maiorit̄ate ꝛ mꝛitate vacuitas possibilis esset. ¶ Qualis ē maior mꝛitas? So⁰. Illa mꝛitas ē maior: q̄ cū eēntia nullā hꝫ ꝯcordātiā. ¶ Utrū maior mꝛitas realiter sit diuisibilis? So. Si maior mꝛitas eēt diuisibilis: eēt sua diuisibilitas in infinitū. ¶ Utrū mꝛ ꝑctus sit mobilis? So⁰. Nulla maior mꝛitas hꝫ ꝑmū neq̄ vltimū. ¶ Utrū aliq̄d accidens habeat primū vel vltimū? So⁰. Si accidens simpliciter primum haberet vel vltimum: esset substantia.

¶ De. q. radicum arboris vegetalis.

¶ Utrū bonitas pomi sit de bonitate ignis? So. Recurre ad radices arboris vegetal'. ¶ Utrū mal⁹ sapor sit de bonitate arboris ẽ'alis? So⁰. Dulcedo ꝛ amarit⁹ fm suā nām sunt

bone. ¶Utrū dulcedo pomi sit q̄litas cō posita de q̄litatib⁹ aeris:ꝛ de ceteris elis sub ꝓcordā⁹? So. Eli amaritu⁹ sunt q̄litates elox ꝑ appetit⁹ aialis. ¶Utr sivegetatiua viuat de elatiua? So. Vade ad radices:vt supra. ¶Quare ignis appetit esse in pipere? So. Malis xtus est maior i pribus spēb⁹ q̄ in vna. ¶Essentia ignis quō vadit stare in eēn⁹ pipis? So. Vegetatiua de pane facit carnē/ꝛ de vino sanguinez. ¶Si ignis sit in pipere:q̄re non cōburit ipm? So. Ita viuit vegetatiua de igne sicut flāma de oleo. ¶Ignis q̄re nō hz ita magnā xtutē in cucurbita sicut i pipere? So. Sicut radices ar. elalis sunt in igne per calorē: ita sunt in aqua p frigiditatē. ¶Vegetatiua quō diriuatur de elatiua? So. Sicut radices ar. elalis i igne trāseunt in tertiū numerū:ita trāseunt ela in tertiū numerū in subiis vegetat. ¶Utrū ela sint actualiter in substātiis vegetatis? So. Si actual⁹ in ligno ignis non esset: nullus ignis cresceret.

¶De.q.ardicū arboris sensualis.

Utrū bōitas sensitiua sit de bonitate elatiua ꝛ vegetati⁹? So. Vade ad radices ar. sensualis. ¶Bonitas sensitiue q̄re est? So. Ex bonitate farine ꝛ ex bōitate aq̄ bōitas panis mltiplicat. ¶Utrū bonitas sensitiue sit in boni⁹ flāme ignis? So. Sicut de terra fieri pñt tegula vitrum ꝛ ferrū:ita de igne fieri pñt flāma pomū et caro. Et vade ad radices:vt supra. ¶Eli caro sit corrupta: quo vadit sua bōitas nālis? So. Ad i radicib⁹ ar. sensual. Et itellige ex⁹:qō dat de massa auri:q̄ redit ad suū nūerū. ¶Bōitas sensitiue q̄re ē nobilior q̄ bōitas vegetatiue? So. Dis nobilitas maior est i suo toto q̄ in aliq̄ suar partiū. ¶Utrū bonitas sensitie sentiat? So. Aial sentit p nāz ꝛ ei⁹ rōes sunt istra ad sentiēdū. ¶Utrū bōitas sensitia sit mortal? So. Si ps simplex eēt mortalis:simplex eēt/ꝛ non esset. ¶Radices bōitatis sensitiue q̄les sunt? So. vt i radicib⁹:vt supra. ¶Aial q̄re hz poros? So⁹ ibidē. ¶Femine q̄re nō hñt capillos in barba sicut hoies? So. Illa arbor que maiores habet radices:fortior ē. Et vade ad radices:vt supra.

¶De.q.radicū arboris imaginalis.

Magiatio ē bōa: vñ q̄rit:de quo est? So. Vade ad radices ar. imaginalis. ¶Imaginatio quō est? So. ibidē. ¶Utrū intellectus in sua spē imagiet/aut i spē imagiatiue? So⁹. ibidē. ¶Utrum imagiatiua i sua spē figurā attingat/aut in spē sensitiue? So. Similitudines litterarū sigilli sustētate suut i cera. Et vade ad radices:vtš. ¶Utrum in turri imaginabilitas sit sustētata? So. ibidē. ¶Utrum in pomo imaginatiuitas sit sustentata? So. ibidē. ¶Imagiatiua spēs quas accipit:quō multiplicat? So. ibidē. ¶Imagiatio qd ē? So. Sicut prīe fofe sunt sub igne:ita sunt similitudines arboris elemētalis/vegetalis/ꝛ sensualis/ꝛ celestialis/sub imaginatione. ¶Utrū imaginatio habeat colorem? So. Imaginatio cum similitudine coloris attingit colorem. ¶Utrū imaginatio seipsam imaginari possit? Solutio. Imaginatio ita paruam habet quantitatem:q̄ seipsam imaginari nō potest.

¶De.q.radicum arboris humanalis.

Bonitas corpalis ꝛ bōitas spūal⁹ quō ꝓsugūt ꝛ cōponūt? So. Vade ad radi. ar. hūanal. ¶Utruz bōitas corpal⁹ ꝛ spūal⁹ sint mixte? So. In oī ptcipatiōe nō ē mixtio. sicut āgel⁹:q̄ i ciuitate i q̄ ē:suas ptes nō miscet cū lōgo amplo ꝛ pfundo illi⁹ loci. ¶Utrum aiam nām corpalē accipiat? So⁹. In hoie dīa ꝓseruat nāz corpalē ꝛ spūalē/ꝛ ꝓcordātia ipas concordat. Et vade ad radices: vtš. ¶Hō quō ex aīa ꝛ corpe trāsit i tertiū numeruz? So⁹ ibidē. ¶Utrū aīa añ rñdeat q̄ corpus:cū hō accipit vuln⁹? So. ibidē. ¶Tētatiōes hoīm quō veniūt? So. ibidē. ¶Utrū aīa pl⁹ imagiari diligat q̄ sentire? So. Si pctīn nō eēt pl⁹ diligeret aīa imagiari q̄ sentire. ¶Cuz hō morit:aīa p quē locū exit? So. Null⁹ loc⁹ corpalis ē carcer aie rōnal⁹. ¶Aīa rōnalis quō ē forma corpis? So. Vade ad ra. vtš. ¶Utrū aīa ex corpe meritum ꝓducat? Solu. Heremita qñ ociosus est/ꝛ per aliquā malaz tentationem tentatus incipit rogare deū ꝛ orare/ꝛ habet contritionem.

¶De.q.radicuz prime arboris moralis.

Questiones radicum.

¶ Urt⁹ moralis de q̃ est? So. Sicut ignis est supra p̃mas fofas realr: ita x̃tus moralis moralr est supra sll'itudies ar. hfianalis. Et recurre ad radices ar. moralis. ¶ Heremita q̃ re vitat sapida cibaria? So. Per mare cibarioꝝ nimis sapidoꝝ vadit tẽperãtia pclitando. ¶ Quare heremita de mõte descẽdit/ꝛ vadit ad ciuitatẽ visum pulchras mulieres? So. Oculi vidẽt pulchritudies creaturarũ/ꝛ intellect⁹ boni hoies intelligit pulchritudinẽ dei/ ꝛ volũtas ipaz diligit/ꝛ memoria ipam recolit. ¶ Imaginatio quõ est instrm meriti et culpe? So. Vade ad ra. vtš. ¶ Utrũ hõ pl⁹ de merito p imaginari acqrat q̃ per sentire? So°. Jeiunio est passio sensus in sentiẽdo/ꝛ sll'itudo passiõis ẽ hit⁹ imaginatiõis. ¶ Moralitas mẽoꝛie de q̃ est? So°. Vade ad ra. vtš. ¶ Moralitas vbi stat? So. Heremita ẽ in hitu: de q̃ est indut⁹. ¶ Moralitas quõ crescit? So. Ex maioꝛi recolere ꝛ itelligere: sequit mai⁹ amare. Et vade ad ra. vtš. ¶ Utrũ verecũdia quã hoies hñt in faciẽdo bonũ: sit x̃t⁹? So°. Jesus xp̃s nec btã mariã x̃ecũdiã hũcfr. ¶ Magna gra quõ itrat in hoies? So°. Vade ad ra. vtš.

¶ De q̃stionib⁹ radicũ scẽ ar. moral.

Qualia sunt prima p̃ncipia vitiorũ? So. Vade ad radices ar. vitiose. ¶ Magnitudo quõ puersa ẽ de x̃tute invitiũ? So. ibidẽ. ¶ Malitia vitiũ quid est? So. ibidẽ. ¶ Cum peccatum nullã habeat entitatẽ: q̃re fort⁹ est p antiquitatẽ q̃ per nouitatẽ? So° ibidẽ. ¶ Potestas quomõ potest eẽ mala? So. ibidem. ¶ Cum radices vitiorum sint priuationes x̃tutũ: queritur: vtrũ ante illas priuatiões sint alie priuatiões: q̃ sint principia ar. vitiose? So°. Sicut in virtutibus sunt prima ꝛ scda intẽtio: ita in vitiis. Et vade ad radices: vtš. ¶ Voluntas vitiosa quid est? So. ibidem. ¶ Vitiũ vnde exit/ et vbi nascitur? So° ibidem. ¶ Res que sunt false: quare videntur esse vere. So° ibidem. ¶ Mala tentatio quomõ cognoscitur? So. Delectatio q̃ est sub habitu vitioso est illa: in qua vitia quietez habent. Et vade ad radi. vt supra.

¶ De q̃stionib⁹ radicũ ar. imperialis.

Utrũ p̃nceps vti debebat plus de iustitia q̃ de mia? Solu. Si hoies essent magis boni q̃ mali: p̃nceps eẽt elect⁹: vt idulgeret. ¶ Utrũ p̃nceps melio⁹ regnet cũ tiore q̃ cũ amore? So. Si oẽs gẽtes eẽnt bone: p̃nceps non eẽt. ¶ Utrũ bõitas pncipis maioꝛ sit q̃ bonitas ppli? Sol'. Plures hoies vnum equũ emerunt. ¶ Quare malus p̃nceps maiorẽ penã hẽbit in inferno q̃ ali⁹ hõ? So. Nulla volũtas ita chare empta est sicut voluntas p̃ncipis. ¶ Utrũ p̃nceps sit plus eligibilis p̃ successionem q̃ p̃ moralẽ x̃tutẽ? So. Si lupus pellem mutonis nõ indueret: ille qui maiorem haberet virtutem: deberet esse princeps. ¶ Princeps q̃re est? So. Vade ad radices arboris ipe rialis. ¶ Utrum princeps magis tracta re debeat vtilitatem suã q̃ sui ppli. So. Unus hõ vineã fodit: q̃ valet centũ talẽta vtnũ talentũ hẽat. ¶ Utrũ p̃nceps ante debeat coronã recolere q̃ furcas? Solu. Nullus honoꝛ tãtum valet sicut iustitia. ¶ Utrum princeps tãtũ dormire debeat sicut ali⁹ hõ? So. In nullo magno piculo hñt hoies somnũ. ¶ Quare p̃nceps maiorẽ verecũdiã hñe debeat q̃ ali⁹ hõ? So. Un⁹ hõ a plurib⁹ hoĩb⁹ plures res furat.

¶ De. q. radicũ arboris apostolicalis.

Utrũ p̃lat⁹ magis sit timibilis q̃ amabilis? So. Melioꝛ ẽ plat⁹ p̃ charitatẽ q̃ p̃ cõbustiõez hereticoꝝ. ¶ Quare est prelatus? So. Vade ad radices arboris apostolicalis. ¶ Prelatus quõ virtutibus vti debeat? So. ibidem. ¶ Utrũ papa obligat⁹ sit ad tractãdũ ꝛ ordinãdũ: q̃ euãgelia p̃ totũ mundũ predicent? So. Nulla ptãs data est ꝓpter ociositatez. ¶ Utrum p̃latus sit magis eligibilis p̃ charitatez q̃ p̃ prudẽtiã? So. Si nõ esset cõsiliuz magis de bonitate intraret in prudentia p̃lati q̃ i charitate. ¶ Utrũ p̃lat⁹ maiorem debeat habere cõcordãtiã cũ oculis q̃ cum aurib⁹? So. Honoꝛ dei magis ꝟsistit p̃ audire q̃ p̃ videre. ¶ Utrum alicꝫs p̃lat⁹ sit auar⁹? So. Cuilibet p̃lato sufficit vn⁹ ciph⁹ argẽti ad potandum. Et vade ad radices: vtš. ¶ Quare eccl'ie datũ ẽ ĩperiũ? So. ibidẽ. ¶ Quare dat⁹ est maioꝛ honoꝛ pape q̃

alicui hoi?So. In nullo hoie est ita fortiter de⁹ repsentat⁹ sicut in papa. ¶Quare clerici vxores nō habent?So°. Difficile est:q⁹ vnus hō possit vti vita contemplatiua et vita actiua.

¶De q̄stionib⁹ radicū ar. celestialis.

¶Utrū firmamētū t q̄ttuor elemēta sint de vna mā gsiali?So°. Vade ad radices ar. celestial'. ¶Quare corpa supracelestia sint incorruptibilia?So° ibidē. ¶Quare flores se ꝟtūt ad solē?So. Inter dare t accipe est cōcordātia. ¶Utrū firmamentū moueat seipm aut p aliū sit motū?So°. Si firmamētū seipm nō moueret: nō hēret cū mobilitatib⁹ inferiorib⁹ ita nālē ꝓcordātiā. ¶Utrū bonitas firmamēti ignis t aque sint de vno gñe?So°. Particulares ꝺrietates ꝓcordantiā hñt in vnitate generis. ¶Quare sol hz maiorē ꝓcordantiā cum igne q̄ cū aqua?So°. Sol plus diligit lucē ignis q̄ albedinē aq̄. ¶Quare sol est magis lucēs ī meridie q̄ in mane?Solo. Ex lignoviridi exit pl⁹ de fumo q̄ de sicco. ¶Quare aq̄ fontiū frigidior est in estate q̄ in hyeme?So. Hyems amicos solis de domo extrahit. ¶Utrum sol sit ponderosus?So°. Nullus mot⁹ circularis mouet ad iferi⁹. ¶Utrū sol sit calid⁹?So. Si sol eēt calid⁹:oporteret q ven⁹ t mars essent corruptibiles/ et q ignis oīa cōbureret.

¶De q̄stionibus radicū ar. angelicar'.

¶Utrum sit angel⁹?So. Quāto suba ē magis simplex:tāto magis actua poterit esse. ¶Utrū angelus cū vult agere:pri⁹ rōnē cōsiderat q̄ naturā. So. Nullus angel⁹ tātū ē creabilis:sicut de⁹ est amabilis. Et vade ad radices ar. angelicalis. ¶Utrū angel⁹ habeat extēsitatē? So°. Magnitudo angeli ita est impossibilis ad imaginādum:sicut sua bonitas/duratio/ptās/ꝟitas/ꝟt⁹/volūtas/t sapia. ¶Utrū angel⁹ sit corruptibilis?So. Null⁹ simplex circul⁹ (vt ita loquar) est diuisibilis. ¶Utrū angel⁹ sit de gñe nālī?So. Vade ad radi. vtō. ¶Utrū nālis bonitas angeli sit substātialis?So. ibidē. ¶Utrū angelus sit audibilis?So. Inter deū t creaturā est ydea ꝓsiderabit. ¶Utrū angel⁹ sit de ꝺrijs?So. Null⁹ angelus fin nām est sub genere. ¶Obstinatio mali angeli quō est?So°. Vade ad radices:vtō. ¶Angel⁹ de q̄ est?So. ibidem.

¶De q̄stionib⁹ radicū ar. euternalis.

¶Utrū gl'ia angeli multiplicatur ꝑpt bonū:qō facit hoib⁹?So. Iniuriā faceret de⁹ malo angelo si sibi daret tātā penā ꝑpter vnū pctm̄ sicut ꝑpter multa. ¶Utrū angel⁹ faciat bonū hoibus:vt maiorē gl'iam acquirat? So. Volūtas dei volūtates oīm bonorum angelor̄ cōplet. ¶Utrū demō hoies peccare facit vt pl⁹ habeat de pena?So. Tota volūtas demonis plena ē malo. ¶Cuz demon peccauerit in tpe: q̄re hz penā euternalē?So°. Vade ad radices ar. euternalis. ¶Utrū tota bonitas nālis demonis sit vacua t ociosa?So. Sine fine nulla suba est plena. Et vade ad radices: vtō. ¶Utrū pena demonis sit ita magna sicut sua culpa?So°. Dis culpa est ꝺ infinitā bonitatē/ꝺ quā nō est aliq̄ pena. ¶Utruz demō plus peccat ꝺ rōes q̄ ꝺ nām?Solo. Si de⁹ non eēt/t bon⁹ angelus esset:plus diligeret bon⁹ angelus suam nām q̄ suas ratiōes. ¶Utrū in malo angelo ē ita magna ptās sicut in bono angelo?So. Nullus demon est liber. ¶Utrū demō p seipz in hoie habeat aliquā ptātē?So. Nullus hō viuit de lapidib⁹. Et vade ad radices: vtō. ¶Utrū ꝺrietas sit pn̄ mali angeli? So°. Cōtrarietas naturalis t culpa non sunt vnum idem numero.

¶De q̄stionib⁹ radicū ar. maternar'.

¶Utrū dña nra aliquā occasionē hēat ꝺdicēdi pctōri:q̄ in ipa hz magnā spē?So. Vade ad radices ar. maternalis. ¶Quare dña nra suum filiū nō rogat de iustitia/ t ipm rogat de mia. cū ita sit: q⁹ in suo filio iustitia et mia sint eq̄les?So. ibidē. ¶Utrū dña nostra suū filiū tāgat cū iustitia: cuz pctōres petūt miaz?So. Iniuriā faceret dña nra pctōri:q̄ hz spē in ipa:t q̄ q̄rit miaz:si suū filiū nō rogaret ꝑpter ei⁹ amorē. ¶Utrū rōnes dñe nre sint matres hoīz pctōrum? So. Inter rōnes t nām dñe nre ē magna cōcordātia. ¶Utrū aliq̄ mater possit eē maior in magnitudine bonitatis q̄ illa: q̄ est mr̄ finis?So°. Nulla bōitas ē maior

ꝑ finis. ¶Utrum magnitudini maternitatis sufficeret charitas sine pietate? So. Sine pietate dña nra nō posset eē mr oīz pctōrū. ¶Utrū dña nra sit magis mr per nām diuinā ihesu xp̄i ꝙ per humanā? So. Jesus xp̄s inquātū hō se filiū nō faciebat neq; hoiem. ¶Beatus petrus a dña nra q̄siuit: quare ipa plorabat? So. Respōdit dña nra beato petro: q̄ in hierlm suus filius est inhonorat⁹/ꝛ q̄ plēs hoīes ibāt ad damnationē ꝙ ad saluatiōez in tpe: in q̄ raymūdus hunc librū ꝓposuit. ¶Utrū dña nra sit mr ꝓpt peccatū? So. Si dña nra mater essēt ꝓpter peccatū nullus peccator in ipa spē hēret. cū ita sit: q̄ pctū et sanctitas nō hēant ꝓcordātiā. ¶Utrū si pctū nō eēt dña nra eēt mr ihesu xp̄i hoīs dei? So. Prime intētiōes non sunt ꝓpter scōas. ꝛ martell⁹ꝛ forfices sunt ꝓpt clausū.

¶De.q. radicū ar. christianalis.

¶Utrū deus sit icarnat⁹? So. Vade ad radices arb. aplicalis/ et ad flores ar. xp̄ianalis. ¶Incarnatio quō ē? So. Vade ad radices ar. xp̄ianalis. ¶Utrū tota nā diuina sit icarnata. So. Bonitas humana ihesu xp̄i fuit cōis ex ꝑmis q̄nq; ar. ꝛ fuit specifica iquātū vn⁹ hōꝛ nō plures. Et vade ad radices: vtš. ¶Utrū bonitas dīna ꝛ hūana ꝓuerse fuerūt in incarnatiōe? So°. Ex naturis primarū q̄nq; arbor sequit hō. ꝛ qñ in illis naturis est dīa: remanēt in q̄lz homie nature distincte. ¶Utrū bonitas hūana naturalis sustētata sit in deitate aut i humanitate ihesu xp̄i? So. Sicut hūanitas ē hō in deitate/ ꝛ est hō p suā naturam: ita rōnes hūane ihesu xp̄i sunt h: q̄ō sunt in rationib⁹ dīnis psone filij: ꝛ remanēt rationes hoīs in natura hoīs. ¶Utrū bōitas hūana sit per totam diuinā? Sol'o. Tota diuina bonitas est humana: inquātū de⁹ bon⁹ est bon⁹ hō. ſz q; bonitas hoīs est finita: de sua ꝓditione nō est: q̄ localiter sit in oīb⁹ locis seculi: in q̄b⁹ est deus homo. ¶Utrū bonitas hūana sit rō diuine bonitati q̄ bonū hoīb⁹ faciat/ ꝛ q̄ eor pctā remittat? So. Per vnionē q̄ est corporis et aīe: in q̄lz hoīe cū corp⁹ hoīs hz calorez et sitim: imaginatio imaginat vmbras et fontes frigidos/ et aīa ipsos desiderat/et mouet corpus ad ipos. ¶Utrū ihesus xp̄s cum erat in hoc mundo: peccare poterat? So. Impossibile est: dum aīa sit in corpore: q̄ corpus sit mortuū. Et vade ad radices: vtō. ¶Utrū diuina bonitas in cruce fuerit vulnerata? So. Sicut ihesus xp̄s hō est in deitate ꝛ hō est p̄ suā naturā: fuit diuina bonitas in cruce vulnerata: inquātū deus hō fuit vulneratus. q̄ sm suā naturā nō fuit vulnerata. ¶Utrū in dño ihesu xp̄o el'a sint ꝑria? So. Sicut ihesus xp̄s hō ē in deitate/ ꝛ est hō p̄ suā nām: ita el'a in corpore ihesu xp̄i sunt in ꝓcordātia. ꝛ sunt contraria sm cor nām quorū ꝑrietas est obli ta et ad concordantiam reducta.

¶De.q. dignitatū dei ar. diuinalis.

¶Utrū sit deus? So. Vade ad flores ar. apostolicalis. ¶Utrum ꝓductio sit in deo? So°. Si in deo nō eēt ꝓductio: oēs sue rōes eēnt ocio se in extēsitate īfinita ꝛ ī īfinita duratiōe. Et vade ad dignitates ꝛ ad flores ar. diuīalis. Utrū dignitates dei sint rōnes reales? So. Si dignitates dei reales nō eēnt rōnes: eēt nā diuina in seocios⁹? Et vade ad dignitates: vtš. ¶Uñ dignitates dei sint vnum idē: quō possunt esse plures? So. ibidem. ¶Utrū diuina bonitas sit maior rō ad ꝓducēdū maius bonū ꝙ minus? So. Magnitudo ꝛ maioritas ꝓcordātiaz habent/ ꝛ parvitas ꝛ minoritas. ¶Rōnes dei quare sunt? So°. Vade ad digni. vtš. ¶Utrū ī deo aliq̄ ratio maior sit ꝙ alia? So. Nulla minoritas ē īfinita. Et vade ad dignitates: vtš. ¶Utrū de⁹ i seipo possit eē ocios⁹? So. Nulla rō dīna ꝓuari pōt. ¶Utrū de⁹ bonitatē possit acq̄rere? So°. Bōitas īfinita mltiplicari nō ꝑt. verūtā bōitatē creatā acq̄rere ꝑt p incarnationē pticipatā. ¶Utrū diuīe rōes sint creatiue? So. Sicut ꝛ multomelī⁹ hō sentit ratione videndi audiēdi: ꝛ sic de alīs sensibus: est deus creator per suas rōnes. et sicut hō sentit p̄ naturā suor sensuū: est de⁹ creans per naturam suarum rationum.

¶De.q. radicū ar. exemplificalis.

¶Quare milites in bello se ponūt ad mortē ad defendendū reges eor dñm? So. Vade ad primū para. ra. ar. exemplificalis. in q̄ p̄ silitudi-

nē solutio huius questionis significatur. ¶Quare hoies gulosi carnes nolūt diui dere in mēsa? So.ibidē ad.ij.pa. ¶Heremita a deo q̄siuit: postq̄ ip̄m tātū diligebat: q̄re ei tot tribulatiōes dabat? Et q̄re ita fortiter ip̄m tētare p̄mittebat? So.ibidem ad.iij.pa. ¶Quare hoies auari p̄ius q̄ alij moriunt? Sol. ibidē ad. iiij. pa. ¶Quare de⁹ non exaudit pet̄ores: quotiēs ip̄m rogāt? Sol. Vade ad.v.pa.vtš. ¶Q̄d est mai⁹ placitū aut dare aut accipere? So. Vade ad.vj.pa. vtš. ¶Quare de⁹ dat tribulatiōes ꝛ passiōes hoib⁹ peccatoribus? Solu. Vade ad.vij.para.vtš. ¶Quare est index inuēt⁹? So. Vade ad viij.pa. ¶Quō icipit inimicitia? So. Vade ad.ix.pa.vtš. ¶Quō cognoscūtur falsitates hoim? So.ibidē ad.x.pa. ¶Quō hoies se defendere p̄nt a deceptione? So. ibidē ad.xj.pa. ¶Quō debet hō rīdere suo inimico: cū eum vult decipere? So.ibidem ad.xij.pa. ¶Quare hoies naturalē habent appetitum ad viuendum in hac p̄senti vita. cū ita sit: q̄ alia vita melior sit q̄ ista? So.ibidez ad.xiij.par. ¶Quare sunt tentationes/ ꝛ quare homines in hac vita quietem habere nō possunt? So. ibidem ad.xiiij.pa. ¶Quomō homines suos pueros nutrire debeant? So.ibidez ad.xv.par. ¶Princeps quomō debet eē familiaris cum suis subditis? So.ibidem ad.xvj.par. ¶Publica vtilitas quare hz ita paucos seruitores? So.ibidē ad.xvij. pa. ¶Quomō cognoscitur timor hoim? So.ibidē ad.xviij. pa. ¶Data est doctrina quomō questiones morales de exemplis radicum arboris exēplificalis trahi possunt. rōe cuius doctrine hō poterit ex ipsis exemplis trahere q̄stiones: quas homo facere potest ex radicibus arborumve getalis sensualis et ceterarum.

¶De questionibus truncorum. Et p̄mo de trūco ar.elemētalis.

¶Vtrū prima materia stet ꝛ participet cū p̄ria forma generali? So. Vade ad trunci ar.el'al'. ¶Hyle de q̄ ē? So.ibidē. ¶Forme nāles ꝛ pductibiles quō sunt in potentia: de qua sunt? So.ibidē. ¶Vtrū chaos vniuersale sit corpus? So.ibidem. ¶Vtrū ante formā ꝛ materiā ex quibus est substātia corpalis: sint alia prima principia ex quor essentijs sint forma ꝛ materia de q⁹ est ipa substātia corpalis? So. ibidem. ¶Quomō plura vnū ens generale multiplicāt? So.ibidem. ¶Quare chaos gñale nō ē sensibile? Solu.ibidem ¶Res secūdarie quō sunt de p̄mis? So. ibidez. ¶Spēs quō ex gñibus dirimunt? So.ibidē. ¶Vtrū sit vna gñalis quātitas: ex cui⁹ eēntia sint plures quātitates specifice? So.ibidē. ¶De.q.trū.ar.vege.

¶Vtrū eēntia pomi sit ex eēntia q̄ttuor elemēt̄or? So. Vade ad trūcū arbo.vegetal'. ¶Vtrum visibilitas pomi sit ex visibilitate lapidis? So. Lapis ꝛ pom⁹ i gñe p̄ticipāt. Et vade ad trūcū: vtš. ¶Quare aīal pomuz et eius eēntiā videre nō p̄t? Solutio ibidē. ¶Vtrū i trūco pomi ꝛ pruni sit trūc⁹ elemētalis? So. Due hūiditates pomi ꝛ pruni sunt ex vna hūiditate gñali: q̄ nō posset esse sine subiecto gñali. ¶Quare trunc⁹ arboris el'al' nō occupat locū pomi? So. Nullū p̄n'' occupat mediū veniēdo ad finē suū. ¶Vtrū liq̄r fici sit de eēntia ignis? So. Liq̄r fici est de q̄ttuor q̄litatib⁹ gñalibus q̄lificat⁹/ ꝛ nulla p̄pria q̄litas suū p̄priū subiectū dimittit. ¶Pom⁹ martini vbi erat: anteq̄ eēt? So. Idea capre erat cā sue p̄ductiōis: i q̄ idea fuit capra aīq̄ eēt. ꝛ istō ex'' ē marhematicū. ¶Essentia trūci el'al' quō significat i essentia pomi? So. vade ad trū. vtš. ¶Vtrū itervisibilitatē ꝛ visuz sit dfia? So. Nulla forma abstracta ē visa. Et vade ad trū. vtš. ¶Vtrū visibilitas trūci el'al' sit intra pomū aut extra? So. Figura claui ē extra eēntiā ferri. ¶Vtrū trūc⁹ el'alis sit mā: ex q̄ trūc⁹ pomi viuit? So. Nullum hūidum radicale sine hūido nutrimentali viuere potest.

¶De.q.trunci arboris sensualis.

¶Vtrum sensitiua sit ex el'atiua/ ꝛ ex vegetatiua/ ꝛ non ex seipsa? So. Si animal posset esse simpliciter ex elemētatiua ꝛ vegetatiua: equ⁹ ꝛ pomū possent esse in eadem specie. Et vade ad trūcū ar.sensualis. ¶Figure trunci el'alis ꝛ vegetalis q̄les sunt in sensuali.

So.ibidē. ¶Utrū trīcus sensualis viuat ex trīco cū aliā vegetali? So. In lampade flāma viuit ex oleo. Et vade ad trīcū: vtō. ¶Utrū color sanguis sit ex colore ar. vegetal? So°. Olea īserta i oleastro nō est ex oleastro. ¶Utrū color sanguinis sit potē tialr in lapide ꝛ in pomo? So. Color gīalis ē vbiqꝫ. ſ spālis in oibꝫ corpib⁹ nō est. ¶Quare nullus sensus seipm sentire pt? So. Qz sensibilitas i abstracto ꝓsistit: nō pōt attingi nisi in figura. sicut figura coloris: q̄ in colorato ꝑ videre sentiť. ¶Utrū aliqs sensus subam attingat? So. Si sensus ītra attingeret/ꝛ nō extra: figura subē sui obiectū nō eēt. ¶Utrū trīcus sensualis cū tāgiť: p rōnes rīdet aut p nāz? So. Dormiebat nā: cui⁹ rōnes ipaz emigilauerūt: vt ociosa nō eēt. ¶Cū sensus tangat: vtrū tangat p suas rōnes/aut p suā nām? So. Totū mouet suas partes: vt moueat seipm. ¶Utrū potētia sensitiua sit substā tialis aut accītalis? So. Vade ad trīcū: vtō. ¶De.q. trunci arboris imaginalis.

¶Utrū trīcus arboris imaginalis sit ita cōfusus sicut truncus sensualis? So°. Illa suba magis est confusa: in q̄ dr̄ia min⁹ hz de entitate. ¶Quare imaginatio subas spīales non attingit? So. Si aliq̄ suba spīalis tangi posset: imagiatio ipaz posset imaginari. ¶Utrū imaginatio hēat deliberationē? So. Si imaginatio deliberationē hēret: rīdere posset: anteq̄ tacta esset. ¶Utrū imago q̄ īminet ī speculo sit de eēn⁹ imaginatiōis? So. Vade ad trīcū ar. imaginalis. ¶Utrū imaginatio realē imagiabilitatē attingat aut figurā illi⁹? So. Sicut faber artificialr nouā figurā claui trahit de ferro: ita imagiatio nāliter trahit nouam figuraz de imaginabilitate reali. ¶Quare hō q̄ nouā figurā siue facici vidit in speculo/ipaz ita bñ imaginari non poterit sicut figurā nouā faciei alteri⁹ hominis: quā vidit? So°. Quanto imago se elongat a subo obiecti ꝓpr̄ii in appropīato tāromagis ē cōfusa. Et in h⁹ passu multuz de pbia hf. q̄ multiplicari posset ſm ꝓcessum hui⁹ scīe. ¶Utruz imaginatio sit ex reali silitudine aut ex fantastica? So. Si imaginatio ex silitudinib⁹ realib⁹ nō eēt: nulla suba ꝑ seipsam imaginabilis esset. ¶Cū equ⁹ nō sit ex intelligibilitate: q̄re est intelligibilis? So. Sicut ītellectus cuz oculis attingit colorē: ex q̄ fantasticā trahit intelligibilitatē: ita trahit cū imagiatione ex equo fantasticā intelligibilitatē. Et vade ad trīcū: vtō. ¶Utrū trīcus ar. imaginalis cum dissilitudine siue nature tangi possit? So. Nullus calor cū frigiditate sentiť. ¶Utrū imagiatio sit ita hīs⁹ silitudinis sicut color subarū coloratarum? So. Si imaginatio ens subale nō eēt foret silitudo fontis absens ab aīali: qđ in ipso potauit/in accidente tantūmodo sustentato. Et vade ad truncū: vt supra.

¶De.q. trīci ar. humanalis.

¶Utr̄e hoīs quō sibīnuicem rīdēt? So. Vade ad trīcū ar. hīanal'. ¶Utrū ī hoīe sit vna suba aut plēs? So. ibidē. ¶Utrū aīa tāgi possit? So. ibidē. ¶Utrū hō sit sensibil? So. Sentit hō bonitatē vini ī cipho. ſ nō totā bōitatē vini ī dolio. ¶Utrū hō clīvna scīa se hīe possit ad trīcum hīanalē? So. In flāma ignis ꝙuertiť spēs olei ī ignē: q̄ ardet in lāpade. Et vade ad trīcum: vtō. ¶Utrū aīa rōnalis sit ꝑ totū corp⁹? So. ibidē. ¶Utrū aīa rōnal' sit ī capill' hoīs? So'. Si aīa rōnalis foret ī capillis hoīs: sentirēt capilli ī eoꝝ summitate. ¶Utrū hō qui manū ꝑdit aut pedē: ꝑdat aliquā ptē aīe rōnalis? So'. Nulla suba spīalis habet longas amplas aut ꝓfundas mensuras. ¶Ihō q̄re morīť? So. Rūpiť ampulla: et exit vinū ex ipsa. ¶Aīa quō mouet corpus? So°. Prime intentiones mouent secundas. Et vade ad truncū: vtō.

¶De.q. trūci ar. moralis virtuose.

¶Moralitas q̄d est? So°. Vade ad trīcum ar. moralis. ¶Moralitas quomō durat? So. ibidem. Una moralitas quō ē ō aliā? So. Quelz pars ar. moralis sui ꝓpr̄ii obz hz aut sui appropriatī. Et vade ad trīcum: vt supra. ¶Utrū moralitates sint hīt⁹ nāles? So. Boni hīt⁹ morales sunt naturales in fine hoīs per dispōnem. ꝛ sunt in ꝑn° ꝛ medio artificiales ꝑ deliberationē ꝛ electionem. ¶Utrum vna moralitas possit esse ex cōtrarīs? So. Impossibile ē: ꝙ Xtus ꝛ vitiū

ad vnū finē se habeāt. ¶Utrū moralitas sit sensibilis? So°. Si moralitas sensibilis esset: oporteret q esset nālis. ¶Utruz in hoīe cōles moralitates possint cē? So. Propter sil'itudinē eōlitatis q̄ est i trūco moral: sunt moralitates dispositē: q sint cōles. sed qr in trūco sunt sil'itudines maioritatis ꝛ mīoritatis: nō ē eōlitas moralitatū i potētia. ¶Utrū vna moralitas sit ex alia? So. Ex maioribus moralitatibus minores diriuātur. ¶Utrū vna bona moralitas aliā occupet bonā moralitatē? So. In tactu simplici oēs rōnes habitus non recipiūtur. ¶Utrū moralitas sit imaginabilis? So. Nulla imaginatio supra seipsam attingit.

¶De.q.trūci ar.moralis vitiose.

Dispositio vitioꝝ de q̄ est? So°. Moralitas vitiosa est ex disposita ꝓuatiōe. ¶Utrū quō incipit? So. Cū virtuosus incipit cē ociosus: icipit moralitas vitiosa. ¶Utrū de quo viuit? So. Ex priuatiōe spēi olei flamma ignis in lāpade viuit. ¶Vtrū quō multiplicat? So. Vade ad trūcū vitiosuz arboris moralis. ¶Vtrū quō ꝓuari potest? So. Agēs qui mouet formā ꝛ mām ad finē ꝓpter quē ē: in illo motu culpā nō hz. ¶Utrū trūcus vitiosus sit ex ptib⁹ nāliter? So. Sicut lapis quē asīn⁹ portat hz nāliter appetitū descēdendi ad terrā: ita mund⁹ si de⁹ ipm nō sustineret: in nihilū tenderet ꝛ rediret. ¶Utrū pctm̄ habeat aliquā ptātē? So. Vitiosa cōsuetudo ꝛ virtutis priuatio est ptās pctī. ¶Utrū i trūco vitioso sit electio boni ꝛ mali? So. Impossibile ē: q trūcus virtuosus ꝛ trūcus vitiosus i codē tpe sint i vno hoīe. ¶Utrū trūcus vitiosus sit ex plenis ptib⁹? Solu. Nulla ps est plena: que est ꝑ finē. ¶Cum vitiū sit ex virtute ꝓuatū: q̄re est i obiecto reali ꝛ nāli sustētatū? So°. Ex dispositiōe ꝓuationis ẋtutis/ ꝛ potētie ẋtutis sentit hō se liberū ad eligendū bonū aut malū.

¶De.q.trunci arboris imperialis.

Bonus pnceps q̄re hz maiꝰ meritū q̄ aliꝰ hō? So. Ille hō q̄ plus hz de bono/ magis a malo ē remotꝰ q̄ aliꝰ hō. ¶Utrū princeps debeat suo ꝓsanguineo ex delictis suis citiꝰ pcere q̄ aliꝰ? So. Difficile est: q parēs principis sit hūilis. ¶Utrū intellectꝰ plꝰ pertineat ad iustitiā q̄ volūtas? So. Nullꝰ intellectꝰ ita cito currere pōt sicut volūtas. ¶Quare pnceps filiū suū pinogenitū facit heredē? So. Ille q̄ prꝰ est ad pnm̄: est ꝓpinquior fini ꝫm cursum nālē. ¶Princeps vbi thesaurꝰ suū tenet? So. Thesaurus principis ē in suo ense ꝛ in voluntate gētiū. ¶Princeps q̄re hz timorē? Solu. Nullus hō tot hz inimicos sicut pnceps. ¶Princeps quare plus honorē q̄ denarios diligit? So. Vnū plurū volūtatum nobiliꝰ est ꝛ fortius q̄ multoꝝ denarioꝝ. ¶Princeps q̄re debet cē magis humilis q̄ alius hō? So. Humilitas q̄ ad magna ꝛ ad minora descendit ꝛ in medio eōlia inuenit i illo hoīe ē qui ē magis subditꝰ. ¶Quare principi pertinet maior legalitas q̄ alteri homini? Solu. In nullo homine est ita mala traditio sicut in principe. ¶Princeps quare hz vxorē? So. Propter amorē quē princeps hz suo filio diligit suum regnū. ¶De.q.trūci arbo.aplicat'.

Apostolicꝰ q̄re dz cē dīs pncipis? So. Vade ad trūcū arboris aplicatis. ¶Aplicꝰ q̄re dz hꝫc maiorē ocordātiā cū pncipe q̄ cū alio homine? So. Timor vineā custodit. ¶Quare pnceps pedē pape osculat? So. In lāpade est oleū supra aquā: qr hz concordātiā cū flāma. ¶Aplicꝰ q̄re hz ita magnā cathedrā? So. Ille hō qui est altior: videt magis lōge. ¶Aplicꝰ q̄re hz alba indumēta? So. Apostolicꝰ remittit pctā hoīz/ ꝛ aq̄ albos pānos facit. ¶Aplicꝰ q̄re nō hz vxorē? So. Si aplicꝰ vxorē hēret: ipse i terrā respiceret. ¶Quare ē iperiū? So. Vnꝰ aplicꝰ ꝛ vnꝰ impator totū mūdū acquirere possent. ¶Quare nō sunt plures aplici? So. Vnꝰ de⁹ ē in celo/ ꝛ imago suę vnitatis vna ē i terra. ¶Quare vitiū magis ē i plato q̄ i alio hoīe? So. Ille hō q̄ ē altiꝰ melius videri pōt q̄ aliꝰ hō. ¶Quare papa maiori idiget ꝙsilio q̄ aliꝰ hō? So. Quanto psona ē cōtior: tāto idiget ꝙsilio q̄ali. ¶De.q.trūci arboris celestialis.

Utrū firmamētū habeat aiaz/ ꝛ si aiaz hēat q̄lis est? So. Vade ad trūcū ar.celestialis. ¶Fir-

mamētū de quo est?So.ibidē. ¶Utrum mobilitas sit de nā firmamēti?So . Ois ps rotūda apperit motū.Et vade ad truncū:vtš. ¶Utrū lux solis descēdat hic iferius?So.ibidē. ¶Quare in fluminibus est minꝰ de aq̄ i estate q̄ i hyeme?So.Aq̄ in hyeme semiak/ꝛ i estate colligit.Et homines ieiuni plꝰ bīt de sanguie q̄ nō ieiuni. ¶Quare ī fluminibꝰ est plus ī hyeme de aq̄ q̄ ī autūno?Sol'.Dolīū vino plenū reddit plꝰ devino q̄ dolīū qđ ē semiplenū. ¶Cū firmamētū sit simplr figura circularis:q̄re influit ī iferioribꝰ figurā q̄drāgularē ꝛ triāgularē? So.Vade ad trūcū:vtš. ¶Quare viget plus de frigiditate ī aurora q̄ in media nocte?So. Ignis solē rogauit:q̄ iuuaret eū ad trahēdū suū calorē ex aq̄.Et vade ad trūcum:vtš. ¶Quō sol plātā multiplicat?So.Sicut potētia visiua p quātitatē ꝓtinuā ꝛ discretā visibilitatē spēi multiplicat:ita sol p quātitatē cōtinuā ꝛ discretā gñabilitatē plāte multiplicat.Et vade ad trūcū:vtš. ¶Utrum sol suā virtutē superiꝰ influat/ vz ad martē/ ad iouē/ꝛ ad saturⁿ/ꝛ ad leonē? So. Solū cētrū ē finis circuli vt oīa corpalia ꝓpt hoies existāt. ¶De.q.trūci ar.āgelical'.

Utrū in āgelo eēntia ꝛ subā sint vnū idē?So.In h̄ q̄ accidens nō pōt cē p suā essentiā ꝛ p substātiā ē sustētatū:sequit dīa iter subām ꝛ essentiā. ¶Cū āgelꝰ nō sit corpꝰ nec de nā corpis:q̄rit vtrū sue ptes possint eē inuicē alie in alijs mixte?So. Scdm nām volūtatis amās ꝛ amabile sunt ī amare. Et vade ad trūcū arbo.angelicalis. ¶Utrū angelꝰ habeat figurā?So.Si subē corpales sentiri possent p formā supflue foret ea rū figure in natura.Et vade ad trūcū:vtš. ¶Utrū angelꝰ sit ex forma ꝛ mā?So.Si nulla bōificabilitas eēt ex eēntia bōificantis:nulla bōitas eēt magⁿ/ nec aliq̄ bōificare.Et vade ad trūcū:vtš . ¶Utrū angelꝰ habeat aliquā ꝯditionē corpalē?So. Si angelꝰ aliquā ꝯditionē corpalē haberet:eēt vacuitas magnitudīs in dīa:q̄ est inter subām corpalē ꝛ splialem Et vade ad truncū:vtš. ¶Utrū angelꝰ intelligere possit subās corpales sine imaginari ꝛ sentire?So.A deo fortiter quelibet pars angeli est mixta in alia ꝛ coniuncta in trūco angeli/ ꝛ ita fortiter omnes partes seinuicem iuuant : q̄ ad accipiēdū corporalia obiecta nō indiget imagīari nec sentire. ¶Utrū angelus qui est in oriente: possit illa intelligere:q̄ faciūt hoīes in occidēte? So.Ita ꝛ multomeliꝰ āgelꝰ suū ītellectū extēdit ad magna ꝛ ad pua obiecta sine cremēto ꝛ extēsiōe suarū partiū sicut imaginatio.Et vade ad trūcū:vtš. ¶Utrum plures angeli in vno loco possint eē?So. Sicut in trūco angeli pōt esse sue partes alie in alijs sine occupatione loci:ita angeli pōt esse inuicē invno loco. ¶Postq̄ angeli a longe intelligūt hoc:qđ hoīes faciūt:q̄re de celo descendūt/ꝛ sunt in terra cū hoībꝰ?So.In pōtia angeli recipit aīa hoīs bīficiū:quē custodit. ¶Utrū si vna acus subam angeli pungeret in ipso punctū dimitteret:q̄ circūferētiam haberet? So.Nulla punctualitas corporalis sustētari pōt in amare.

¶De.q.trūci ar.euiternalis.

Utrū in alia vita meritū crescere possit aut diminui?So.Vade ad trūcum arboris euiternalis. ¶Utrū deꝰ ꝓcere possit machometo: q̄ est in inferno?So.ibidez. ¶Utrū ī merito qđ in fine colligit p̄n'' ꝛ mediū remaneant?So.In hac vita meritū sustentat in p̄cipio/ꝛ ī medio/ꝛ ī morte/ꝛ in fine. ¶Utruz sit aliqđ meritū subale?So.Si figura cultelli esset ex essentia ferri: clauꝰ fieri non posset ex illo ferro. ¶Euiternitas in quo sustentatur?So.In mensuris eternitat/ ꝛ iustitie dei ꝛ in p̄nº mūdi euiternitas sustētat. ¶In inferno tp̄s ꝛ euiternitas sibijs̄nuicē quō correspōdēt? So. Olea inserta in oleastro ī suā mām cōuertit mām:q̄ sibi influit ex oleastro. ¶Utrū peccatores ī inferno intelligāt oēs suas culpas?Sol'.Intelligibilitas iustitie dei magna est ꝛ non pua. ¶Utrū pctōres in inferno seinuicē cognoscāt?So. In igne quilibet carbo suū calorē in alio multiplicat. ¶Infernus q̄re est?So.Ita infernꝰ est ꝓpter p̄uationem finis:sicut paradisus ꝓpter attictionē ꝛ possessionē finis. ¶Utrū inter paradisum ꝛ infernū sit meⁿ? So.Impossibile est:q̄ sit mediū:qđ cum

natura principij ⁊ finis non participet.

¶De.q.trunci arboris maternalis.

¶Utrū dña nra sit i morte hoim: q̄ in ipa spem hbit? So. Inter maternitatē dñe nre ⁊ finē qui est suꝰ filiꝰ est valde magna cōcordantia. ¶Dña nra cū quo pctōrib⁹ rident: q̄ ipaz rogāt? So. Maternitas dñe nre fini hominū respōdet. ¶Homines q̄re ita sepe dñam nram reclamāt? So. Pueri qui habent famē: flent q̄n suas matres vident. ¶Dña nostra quare habuit ita magnuz dolorem ꝓ mortem filij sui? So. Scit dña nostra magnū dolorē vt magnā pietatem habeat. ¶Dña nra cū quo suas oues custodit? So. Cū fine maternitatis dña nostra oues suas a lupis defendit. ¶Utruz inter dñam nostram ⁊ suū filium sit negatio? So. In magnitudine magni amoris ⁊ sapiētie negatio esse nō potest. ¶Utrū domina nostra sit mater pctōris: qui plꝰ seipsum diligit q̄ iesum xp̄m filium suū? So. Nulla virtus est mater pcti. ¶Utrū dña nostra exaudiat pctōres: q̄ sibi iustas ꝑces non faciūt? So. Tātum diligit dña nostra suum filium: q̄ suos inimicos non exaudit. ¶Utrum dña nostra plus feminas q̄ homines diligat? So. Dña nostra plus similitudines filij sui diligit q̄ alias similitudines. ¶Cū dña nra sit ita pia: q̄re de damnatis pietatē non habet? Soº. Inter pietatem ⁊ pietatem cōcordantia esse non potest.

¶De.q.trūci arboris iesu christi.

¶Utrum in iesu xp̄o sint due ꝓsone: vz diuina ⁊ hūana? So. Iesus xp̄s est vnꝰ / ⁊ si eēt in duabus ꝓsonis: nō esset vnꝰ. q̄n esset due ꝓsone. Et vade ad trūcū ar. xp̄ianā. ¶Utrū in iesu xp̄o sit vna nā aut plures? Soº. Si in iesu christo nō esset nisi vna nā nō esset hō per hūanā nām nec eēt deꝰ ꝓ diuinaz. ¶Utrū in dño iesu xp̄o sit vna magnitudo aut plures? So. Si in dño iesu christo nō esset nisi vna magnitudo: aut illa magnitudo esset infinita aut finita / aut infinita ⁊ finita. ¶Utrum in iesu christo deitas aliquā mutationē aut diminutionez accepit. Soº. Vade ad trūcum: vt supra. ¶Utrū ibs xp̄s cōpositꝰ sit ex nā diuīa ⁊ humana? So. ibidem. ¶Utrū in dño iesu xp̄o natura diuina ⁊ humana in tertiū numerū transierint? So. ibidē. ¶Filius dei quare nō fuit in pluribus hoibus incarnatus? Solu. Impossibile est: q̄ filius dei cū pluribus hoibus vna ꝓsona possit esse. ¶Quare filius dei naturā angelicā nō assumpsit? So. Impossibile est: q̄ filiꝰ dei in natura angeli cū oibus creaturis posset ꝓticipare. ¶Utrū natura hūana iesu xp̄i a diuina natura recedere possit? So. Sicut hūana natura suā deificationē nō elegit: ita sepationē a deitate eligere nō pōt. ¶Quale nomē est maiꝰ? So. Qui xp̄m noīat: de oibus reb⁹ loquitur.

¶De.q.trūci arboris diuinalis.

¶Utrū in deo essentia ⁊ suba sint vnū idem? So. Vade ad trūcū arbo. diuinalis. ¶Utrū i deo eēntia ⁊ eē sint vnū idē nūero? So. Esse ⁊ nō eē sunt ꝺ̄ria. ⁊ i eēntia nō eēt; eē nō foret ꝓ seipam a nō eē remota. ⁊ i hoc passu cognoscit: q̄ i creaturis est dꝰa īter essentiā ⁊ eē: vt eēntia sit ꝓpe nō eē. de quo ꝓducta est i eē. q̄n si ipa ⁊ eē vnū idē eēnt: ꝓ seipam eēt a nō esse remota ⁊ foret eterna / nec posset eē in priuatiōe. ⁊ q̄ eē sine eēntia nō pōt eē ꝓpter dependētiā: quā hz essentia a nō esse: hz esse inclinationē ad nō esse. de quo ꝓ creationē est ꝓductū. Et iste passus est principiū gñale ad cognoscēdū plures ꝓticulares ꝛitates. ¶Utrū suba dei q̄ est ex suis rōnibus: transeat in tertiū numerū? So. Vade ad trūcū: vtꝫ. ¶Suba dei quō rident tūc: cū tāgit? Solu. ibidē. ¶Utrū bōitas dei sit gñatiua. Solu. ibidē. ¶Utrū suba dei sit cōpositā? So. ibidē. ¶Utrū deus seipm annihilare possit? Solu. Impossibile est: q̄ eternitas possit priuari. ¶Utrum deus possit annihilare mundū? So. Contra diuinā voluntatē diuina potestas nullam habet possibilitatē. ¶Utrū deus ꝺ̄dictionē facere possit? Solu. In deo nulla est negatio. ¶Utrum deus peccatum creare possit? Solu. Vade ad truncū vt supra. ⁊ respice diuinā substātiā: quō respōdet tūc: cū tangitur: vt ita loquar.

¶De.q. trunci arbo. exēplificalis. Et primo de elementali.

Questiones truncorum.

Quare dicit omne nimis est malum? So. Quade ad primū para. trūci ar. exē plificat̄ ꝛ cl'alis: i q̄ rīsio significatur? ¶ Invidia qūo incipit? So. ibidē ad iij. par. ¶ Utrū ignis valeat plus ꝑ aq̄ in oīb⁹ rebus? So. ibidē ad iij. par. ¶ Prima principia laudis ꝛ infamie q̄lia sunt. So° ibidē ad. iiij. para. ¶ Tristitia qūo incipit? So° ibidem ad. v. par. ¶ Quale valet plus aut pulchritudo aut vtilitas? Solutio ibidē ad. vj. para. ¶ Preces quomodo sunt exaudibiles? So° ibidē ad. vij. para. ¶ Reprehensio qūo incipit? So. ibidem ad. viij. para. ¶ Inimicitia quomodo cognoscit? So° ibidem ad ix. para. ¶ Invidia quomodo cognoscitur? So° ibidē ad. x. para. ¶ Mala voluntas qūo incipit? So° ibidem ad. xj. para. ¶ Ira qūo multiplicatur? So° ibidē ad xij. para. ¶ Famul⁹ quare fatigatur in seruiendo domino suo? So. ibidem ad. xiij. para. ¶ Falsitas hoīs quomodo cognoscitur? So° ibidē ad. xiiij. para. ¶ Hoīes quare cōsilio indigent? So° ibidē ad. xv. para. ¶ Quomodo debet rīderi homini qui minatur? So° ibidem ad. xvj. para. ¶ Cum hō gibbosus se cōmendat: qūo ei debeat rīderi? So° ibidem ad. xvij. para. ¶ Hoīes quomodo sibiīnuicem timorez faciūt? So. ibidē ad. xviij. para. ¶ Quare fundus cacabi in quo oleū bullit nō est ita calid⁹ sicut oleū: cū ita sit ꝙ cū flāma pticipat? So. ibidē ad. xix. par. ¶ Hoīes ōre sunt magis humiles ī terra extranea ꝑ ī eoꝝ terra ꝓpria? So. ibidē ad. xx. par. ¶ Hoīes quare sibiīnuicē dicūt opprobria? So. ibidē ad. xxi. pa. ¶ Prima ꝛ secūda intentio ī quo habent differētiam? So. ibidē ad. xxij. para. ¶ Aqua quomodo est materia ignis? So. ibidē ad. xxiij. par. ¶ Quare quidā homines alios vilipendunt? Solu. ibidem ad. xxiiij. para. ¶ Mors quare propīquior est porco pingui ꝑ macillento? So° ibidem ad. xxv. par. ¶ Hoīes diuites ōre sunt pigri? So. ibidē ad. xxvi. par. ¶ Hoīes auari quare sunt sup̄bi? So. ibidē ad. xxvij. pa. ¶ Rex fatu⁹ quare est subdit⁹ alicui⁹ vilis hoīs? So. ibidē ad. xxviij. par. ¶ Moles quare plus laborant ad habendū honorē ꝑ ad habēdū sanitatē? So. ibidē ad. xxix. par. ¶ Hētes quare diligūt vanā gl'iam? So. ibidem ad. xxx. par. ¶ Cū rex magis ꝑ alius sit subditus: quare est sup̄bus? So. ibidē ad. xxxj. par. ¶ Moles diuites quare pauperes vilipendunt? So. ibidem ad xxxij. par. ¶ Senitus quare est sup̄ba? Sol'. ibidem ad. xxxiij. par. ¶ Materia quare magis superba est ꝑ forma? Solo ibidem ad. xxxiiij. para. ¶ Ignis quare est ipsi sentire ꝓpinquior ꝑ aqua? Sol. ibidem ad. xxxv. para. ¶ Rusticus quare est rex in sua domo? Sol'. ibidē ad. xxxvj. para. ¶ Homo peccator quare est superbus de suo vitio? So. ibidē ad. xxxvij. para. ¶ Maritus ꝛ sua vxor quare habent rixam? So. ibidem ad. xxxviij. pa. ¶ Cū nox sit ex aqua: quare ignis de nocte est superbus? Solu. ibidem ad. xxxix. para. ¶ Reprehēsio quare est periculosa? So. ibidem ad. xl. para.

¶ We. q. puer. trūci arb. vegetalis.

Virtus quare nobilior est ī fine ꝑ in principio? So. Quade ad primum para. trūci antedicti. ¶ Uxor fabri q̄ suā faciē depingit: quare manus sui mariti deridet que sunt nigre? So. ibidē ad. ij. pa. ¶ Vinū qđ voluptatē hilarē facit: quare intellectū hoīs facit plorare? Sol'. ibidē ad. iij. pa. ¶ Humilitas quō hoīes superbos reprehēdit? So. ibidē ad. iiij. pa. ¶ Fabe quare nō desidērāt naturā habere cinamomi? So. ibidē ad. v. pa. ¶ Mercator quare deridet rusticū patrē suū? So. ibidem ad. vj. pa. ¶ Cū ex maiori honore possit homo cadere in maius dedecus: quare hoīes plus maiorem honorem diligūt ꝑ minorē? So. ibidem ad. vij. para. ¶ Albedo argēti quare nigredinem ferri deridet? So. ibidem ad. viij. para. ¶ Rusticus quare regē qui quiescit reprehendit? Sol'. ibidem ad. ix. para. ¶ Superbia quomodo cognoscitur? So. ibidem ad. x. para.

¶ We. q. puer. trūci arb. sensualis.

Quare rex portat ensem? Solu. Quade ad primū pa. puer. trunci arboris sensualis. ¶ Quare

ambe man⁹ sunt amice? So.ibidē par.iij. ¶Superb⁹ q̄re nō vult socij? So.ibidē par.iij. ¶Hō fatu⁹ q̄re vult amari? So. ibidē par.iiij. ¶Hō subditus q̄re diligit quietem? Solu. ibidem ad.v.par. ¶Domin⁹ q̄re pietatē de subditis suis non hz. So.ibidem ad.vj.par. ¶Hō luxuriosus q̄re i manu sua portabat florē lilij? So.ibidē par.vij. ¶Leo q̄re hz timorē de hoīe? Sol. ibidē par.viij. ¶Bonj ꝓsilij quō cogscit? So. ibidē ad.ix.par. ¶Canis et lup⁹ q̄ sunt silles q̄re seinuicē odiunt? So. ibidem ad.x.par.

¶De.q.puer. trūci arboris imaginalis.

Accessio pcti: quō est i hoīe? So. Vade ad primū par. puer. trunci arboris imaginalis. ¶Suspicio quō īcipit? So⁹ ibidē par.ij. ¶Hō q̄ vult tradere regē: q̄re hz timorē? So. ibidē ad.iij.par. ¶Hoīes quō luxuriā abhorrēt? So.ibidez ad.iiij.par. ¶Honor quō durat? So.ibidē par.v. ¶Hō falsus quō cogscit? Sol.ibidē ad.vj.par. ¶Quare fit honor militi? So⁹ ibidem ad.vij. par. ¶Femie q̄re hñt maiorē verecūdiā ꝙ homines? So.ibidē ad.viij.par. ¶Parūj capucij a magno capucio q̄sluit: i q̄ loco stabat ypocrisis? So.ibidē ad.ix.par. ¶Hō piger q̄re est macer? Sol.ibidē ad.x.par.

¶De.q.puer.trūci arboris hūanalis.

Peccatū luxurie q̄re ꝓpinqus est male ꝙ corpori. So. Vade ad p̄m par. puer.trunci ar.hūanalis. ¶Hō q̄ alij rep̄hēdit: q̄re seip̄m excusat cū rep̄hēdit? So.ibidē ad.ij.pa. ¶Corp⁹ quō ē occasio pcti? Sol.ibidē ad.iij.par. ¶Fur cū suspēdit: q̄re suū p̄rez t matrē blasphemat? So.ibidē.pa.iiij. ¶Postꝙ voluntas nō sentit: q̄re p sentire hz culpaz? So.ibidē ad.v.para. ¶Lorū⁹ q̄re corniculā ē nigra deridet? So.ibidē ad.vj .par. ¶Lupi q̄re oues cōedūt? So.ibidem ad vij.pa. ¶Femie q̄re maiorē timorē hñt ꝙ hoīes? So.ibidez par.viij. ¶Asin⁹ q̄ clamabat: q̄re philomenam derisit que cantauit? Solutio ibidem ad.ix.par. ¶Homo discretus q̄re penā habet: quando cū homine indiscreto participat? Solu.ibidem ad vltimum par.

¶De.q.puer.trūci arboris moralis.

Quesitū fuit a pctō: qs erat suus pr̄? So⁹. Vade ad p̄mū par. puer.trūci arb.moralis. ¶Quare sunt tot mali hoīes? So.ibidez par.ij. ¶Finis pcti q̄lis ē? So.ibidē ad.iij.pa. ¶Quesitū fuit a pctō: vbi stabat? So.ibidem ad.iiij.par. ¶Quesitū fuit a libero arbitrio: vtrū erat ꝓpter pctm̄? So.ibidē ad.v.par. ¶Cōscia ab hoīe pctōre q̄sluit q̄re ipam nō diligebat? So.ibidem. par. vj. ¶Quesitum fuit a pctō: q̄re maluz de sole dicebat? Solutio ibidem ad.vij.par. ¶Utrū virt⁹ penā hre possit? So.ibidē ad .viij .par. ¶Quesitum fuit ab anulo regis: quantū valebat? So.ibidem ad.ix. par. ¶Quesitū fuit a peccato: quare pl⁹ diuites ꝙ pauperes diligebat? Solutio. Diuitie hois auariz ociositas societatē inuicē ꝓferūt. Et vade ad.x.par. trūci: vtꝫ.

¶De.q.puer.trūci arboris imperialis.

Ociositas a bōitate q̄sluit: q̄re plorabat? So. Vade ad p̄mum par. trunci antedicti. ¶Quesitum fuit a magnitudine ociositas vbi stabat? So.ibidē ad.ij.par. ¶Quesitum fuit ab hoīe ocioso: q̄re min⁹ ꝙ alt⁹ hō viuebat? So.ibidem ad.iij.par. ¶Quesitū fuit a malitia: qs suus fili⁹ maiorvocabat? So. ibidē ad.iiij.par. Heremita a ciuitate q̄sluit: q̄re plorabat? So.ibidē pa.v. ¶Quesluit heremita a ciuitate: de quo erat populata? So.ibidē ad.vj.par. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: de quo erat sua corona? So.ibidē par.vij. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: q̄re ꝓdiderat ꝛpecūdiā? Sol. ibidē ad.viij.pa. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: de q̄ erant messes sue? So.ibidē ad.ix.par. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: q̄re ibat de nocte? So.ibidē ad.x par. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: q̄re concordātiā nō hēbat cū bonitate? Sol. ibidem ad.xj.par. ¶Quesiuit heremita a ciuitate de quo erat induta? So. ibidez ad xij.par. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: qs sibi viā ostēdit: qñ ibat in peregrinatione? So.ibidem ad.xiij.par. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: vbi erat hospitiū regis. So.ibidem ad.xiiij.par. ¶Quesiuit heremita a ciuitate: quis ipsam spoliauit? Solutio ibidez par.xv. ¶Heremi

ta a ciuitate q̃siuit:q̃lis est pl⁹ sapida cõcstio?So.ibidẽ ad.xvj.par. ¶ Heremita a ciuitate quesiuit:vbi erat suus fons?So. ibidẽ ad.xvij.par. ¶ Heremita a ciuitaquesiuit:q̃s ipsam inhonorauit?So.ibidem ad vltimum para.

¶ De.q.puer.trũci arboris apostolicar.

Eremita avolũtate q̃siuit:quare plorabat?So°.Vade ad primus par.trũci supradicti. ¶ Heremita a magnitudine q̃siuit:quo tbat?Solu. ibidẽ ad.ij.par. ¶ Heremita ab ecclesia q̃siuit:de quo viuebat?So°.ibidẽ ad.iij. par. ¶ Heremita ab eccl'ia q̃siuit:q̃ signũ in suo vexillo faciebat? So.ibidẽ ad iiij.par. ¶ Heremita ab ecclesia q̃siuit: vtrũ sciebat q̃ erat ꝓscia? So° ibidẽ par. v. ¶ Heremita ab eccl'ia q̃siuit:vtrũ suus equ⁹ bñ currebat?So.ibidẽ par.vj. ¶ Heremita ab ecclesia q̃siuit:vtrũ su⁹ splẽdor erat p totũ mũdũ? So°.ibidẽ ad.vij.par. ¶ Heremita ab ecclesia q̃siuit:an erat infirma?So°.ibidẽ par.viij. ¶ Heremita ab ecclesia q̃siuit:q̃s eã a malis hoib⁹ custodiebat? So.ibidẽ ad.ix.par. ¶ Heremita ab eccl'ia q̃siuit:q̃s eã spoliat? So°. ibidẽ ad.x.pa. ¶ Heremita ab eccl'ia q̃siuit:de q̃ erat su⁹ lect⁹?So.ibidẽ ad.xj.pa. ¶ Heremita ab eccl'ia q̃siuit:an timorez hẽbat? So.ibidẽ ad.xij.par. ¶ Heremita ab ecclesia quesiuit?supra dd edificata erat?So.ibidẽ ad.xiij.par. ¶ Heremita ab eccl'ia quesiuit:q̃les nuncios sibi suus sponsus trãsmisit?So.ibidẽ ad.xiiij.par. ¶ Heremita ab ecclesia q̃siuit:p quẽ plus erat inhonorata?So.ibidem ad.xv.par. ¶ Heremita ab eccl'ia q̃siuit:de quo erat sua corona?So.ibidẽ ad.xvj.par. ¶ Heremita ab ecclesia q̃siuit:q̃les erãt sui cõsiliarij?So.ibidez ad.xvij.pa. ¶ Heremita ab eccl'ia q̃siuit:in q̃ erat sua maior bonitas?So.ibidẽ ad vltimũ par.

¶ De.q.puer.trũci arboris celestialis.

Quesitũ fuit a bono rege:quõ sui ꝓsiliarij vocabãt?So.Vade ad ꝑmũ pa.trũci añdicti. ¶ Quesitũ fuit ab ense regis: vñ veniebat ⁊ quo ibat?So.ibidẽ ad.ij.par. ¶ Quesiuit heremita ab electione:q̃re pl⁹ i secũdo motu q̃ in primo eẽ diligebat?So.ibidẽ ad iij.par. ¶ Quesiuit heremita a p̃dicatore:si tãta bona exempla dabat hõibus ẽt manib⁹ sicut cum lingua?So°ibidem ad iiij.par. ¶ Quesiuit heremita a manib⁹ p̃lati:vtrũ de virtutibus aliquẽ circulum fecerũt?So.ibidem ad.v.par. ¶ A volũtate p̃lati q̃siuit heremita quo ibat? So. ibidẽ ad.vj.par. ¶ Heremita a firmamẽto quesiuit:an dormiebat? So.ibidẽ ad vij.par. ¶ Heremita a sole quesiuit:quare erat rotundus?So° ibidẽ ad. viij.par. ¶ Heremita a p̃lato quesiuit quare stabat in medio hoim?So.ibidẽ ad.ix.par. ¶ Equus a prelato quesiuit:q̃ supra ip̃m equitabat:quare erat ita põderosus?So. ibidem ad vltimum par.

¶ De.q.puer.trũci arboris angelicalis.

Eremita a malo angelo quesiuit vtrũ in aliq̃ dẽ hẽbat?So.Vade ad ꝑmũ par.puer.trũci arboris angelicalis. ¶ Heremita q̃siuit a demone:de quo erat plen⁹?So.ibidẽ ad.ij. par. ¶ Heremita ab ãgelo quesiuit:vtrũ cum se mouebat de vno loco ad aliũ:trãsibat p mediũ?So.ibidẽ ad.iij.par. ¶ Heremita q̃siuit a sapia angeli:vtrũ erat infirma?So. Rñdit sapientia:q̃ magnitudo veritatis erat sua mater.Et vade ibidem ad.iiij.par. ¶ Heremita q̃siuit:vtrũ intellect⁹ ⁊ volũtas erãt sue ale? So.ibidẽ ad v.par. ¶ Heremita ab angelo quesiuit: vtrũ sp erat rotũd⁹?So.ibidẽ ad.vj. par. ¶ Heremita ab angelo q̃siuit:q̃re erat indiuisibilis?So.ibidem ad.vij.par. ¶ Heremita ab angelo q̃siuit: vtrũ aliquã deliberationẽ hẽbat?Sol'.Nulla deliberatio est i vltimo fine.Et vade ibidẽ ad.viij.pa. ¶ Heremita a demone q̃siuit: vtruz erat liber? So.ibidẽ ad.ix.par. ¶ Heremita a bono ãgelo q̃siuit: vtrũ erat liber?So. Inter bonũ ⁊ malũ angelũ nõ est aliqua cõcordãtia.Et vade ibidẽ ad vltimũ par.

¶ De.q.puer.trũci arboris euiternalis.

Eremita a ihesu xp̃o quesiuit: q̃re dixit: q⁹ ille qui nõ perseueraret vsq; ad finem:dãnaretur?Solu. Vade ad primũ pa. trunci ꝓuer. arboris euiternalis. ¶ Heremita q̃siuit ab euiternitate:de quo erat? So.ibidẽ ad.ij.para. ¶ Heremita a sole quesiuit: vtrũ post dẽ

iudicij se moueret? Sol. ibidē ad.iij. pa. ¶Heremita a motu q̄siuit: vtrū erat de nā infinitatis ꝛ eternitatis? So° ibidē ad iij.par. ¶Heremita a mūdo q̄siuit vtrū erat etern⁹? So.ibidē ad.v.pa. ¶Heremita a motu q̄siuit q̄lis erat suus carcer? So° ibidē ad.vj.par. ¶Heremita q̄siuit a iust^a dei:vbi erat sine pietate? Sol.ibidem ad.vij.par. ¶Heremita ab euiterni tate q̄siuit:q̄re erat? So.ibidē ad.viij.pa. ¶Heremita ab euiternitate q̄siuit: q̄re gētib⁹ ita mag^m ffloꝛē faciebat? So.ibidē ad.ix.pa. ¶Heremita ab eternitate ꝛ eui ternitate q̄siuit:si vnq̄ diuiderēt hoc qđ acquisierunt? So.ibidem ad vltimū par.

¶De.q.puer.trūci arboꝛis maternalis.

Quare nullus hō de dña nſa debeat despare? So. Vade ad primū pa. ru. supradicte. ¶Dña nſa de quo est plena? So.ibidē ad.ij.pa. ¶Dña nſa q̄re est ita potēs? So° ibidē a tij.p. ¶Dña nſa cū q̄ petōꝛib⁹ rñdet? So. ibidē ad.iiij. ¶Demō de q̄ maioꝛē hꝫ tiꝛe? So° ibidē.ad.v.p. ¶Dña nſa q̄d desiderat? So.ibidē ad.vi.pa. ¶Heremita a dña nſa q̄siuit q̄les erāt illi:q̄s ipa nō audiebat? So.ibidē ad.vij.p. ¶Dña nſa q̄ꝛe oēs hoies nō diligit? So.ibidē ad.viij. pa. ¶Herēita a dña nſa q̄siuit vtꝝ plusq̄ vnū filiū habebat? So. ibidem ad.ix.pa. ¶Heremita ab apl̄is quesiuit:vtrū dña nostra ipoꝛum erat? So.ibidem ad.x.pa.

¶De.q.puer.trunci iar.christianalis.

Vtrū de⁹ pl⁹ creaturas diligit ppt̄ creatiōez q̄ ꝓpter icarnatiōez? So. Vade ad p^m par.trū d añd icti. ¶Herēita a ihū xp̄o q̄siuit: q̄ remoꝛiebat? So.ibidē ad.ij.pa. ¶Jesus xp̄s qđo se excusat dñe nſre:cū nō vult vemā dare? So.ibidē ad.iij.p. ¶Vtrū aliq̄ mō possit eē me^m iter deū ꝛ creaturā? So. ibidē ad.iiij.p. ¶Quare de⁹ nāꝫ hūanā assūpsit? So.ibidē ad.v.p. ¶Heremita a deo q̄siuit:qđo pōt hꝫe maioꝛē ptātē ꝛ maioꝛē amoꝛē ad creaturā? So.ibidē ad.vj. par. ¶Herēita a volūtate dei q̄siuit: q̄lis erat sua cōsue°? So.ibidē ad.vij.p. ¶Heremita a deo q̄siuit:qualis idea ē maioꝛ? So.ibidē ad.viij.par. ¶Herēita a deo q̄ siuit qđo meliꝰ poterat pticipare cū creatura? So.ibidē ad.ix.par. ¶Heremita a deo q̄siuit:si hūanā nām i plūbus hoibus accipe posset? So.ibidē ad vltimū par.

¶De.q.puer.trūci arb. diuinalis.

Heremita a deo q̄siuit: q̄les sunt siue possibilitates ꝛ impossibilitates? So. Vade ad primū par. trūci antedicti. ¶Heremita a deo quesiuit:quō erat i seipō? So.ibidē ad.ij.par. ¶Vtrū de⁹ ꝛ opatio quā de⁹ i se hꝫ: sint vnū idē? So.ibidē ad.iij.par. ¶Vtrum deus sit infinitus? So. ibidē ad.iiij.par. ¶Quesitū fuit a deo:vtrū possit eē ociosus? So.ibidē ad.v.par. ¶Vtrū i deo sit subare? Sol.ibidē ad.vj.par. ¶Quesitū fuit a deo:vtrū i opationibus q̄s hꝫ in se: sit vllum accidens? So.ibidē ad.vij.par. ¶Quesitū fuit a deo:vtrū posset esse dei? Sol.ibidē ad.viij.par. ¶Quesitū fuit a deo: vtrū sua suba posset eē charitas sine trinitate? So.ibidē ad.ix.par. ¶Quesitū fuit a diuina volūtate: vtrū suū amare erat subare? So.ibidē ad vltimū par. Intelligas:q̄ si amare diuinevoluntatis nō eēt subare:diligeret diuina volūtas ociositatem sue subē. Et si tu lectoꝛ q̄ legis has questiones nescis soluere per passus ad quos te trāsmitto:iunes te cū brāchis arboꝛis apl̄icalis/ ꝛ cū brāchis ramis ꝛ floribus arboꝛis diuinalis.

¶De.q.brāchaꝝ.Et primo arb.el'alis.

Quesitū est: q̄re sunt q̄ttuoꝛ el'a/ ꝛ nō pl'a neq̄ pauciora? So. Vade ad brāchas arb. el'alis. ¶Quare sunt tres figure ex q̄ttuoꝛ el'is/ ꝛ nō plures neq̄ pauciores: vꝫ figura circularis triāgularis ꝛ q̄drāgularis? So.ibidem. ¶Vtrū siccitas ignis sit ꝓpꝛia qualitas ignis aut appꝛopꝛiata? ꝛ h̄ idē de caloꝛe aeris/ ꝛ hūiditate aq̄/ ꝛ frigiditate terre? So. Si ignis eēt calid⁹ ꝛ sicc⁹ p suā nāꝫ/ ꝛ aer hūid⁹ ꝛ calid⁹/ ꝛ aq̄ frigida ꝛ huida/ ꝛ terra sicca ꝛ frigida/ nullū elm appetitū hēret eēndi i alio. sicut aer q̄ appetitū nō haberet ad recipiēdū caloꝛē ignis: postq̄ ipe eēt p seipm calid⁹. etiā appetitū nō hēret i gñatiōe ꝛ coꝛruptiōe subaꝝ el'ataꝝ/ ꝛ possent eē pl'a el'a q̄ q̄ttuoꝛ. qđ eē impossi^e fm cursuꝫ nālē/ ꝛ fm qđ ꝓbatū

est in brachis ar.elalis. ¶ Utrum figure plătar̃ sint năles/t de gnalibus figuris? So°. Vade ad brā.vt supra. ¶ Plenitudo subē de q̄? So. Lōplemētū subē elal'ē de radicib⁹ t brachis ar.cl'al'. Et vade ad easdē brachas. ¶ El'a quō subaz splēt cl'a tam? So°. Circul⁹ q̄drāgul⁹ t triāgulus sunt nālia istr̃a: cū q̄b⁹ el'a de seip̄is subas el'atas implent. Et vade ad brachas: vt̄s. ¶ Quare suba elata non pōt esse vacua? So°. In mixtiōe circuli triāguli t q̄drāguli q̄ sunt figure nāles el'ales t corpales: nō pōt esse vacuū. ¶ Quare vna cādela q̄ aliā icēdit: de sua flāma aliq̄d nō diminuit? So. Trūcus ex suis radicib⁹ viuit/ t ex trūco brāche viriuanť/t q̄dā inuicē cū alijs miscētur/t el'a cōposita exeunt ex simplicib⁹ t trāseunt p cādelā: q̄ aliā cādelā icēdit. ¶ Cū q̄ttuor el'a sint ex eisdē radicibus t ex vno trunco gre sunt dsta? So. Vade ad brachas: vt supra. ¶ Spa ignis quare est magis supius q̄ spere aliorum elementor̃? So° ibidem.

¶ De.q.brācharum ar. vegetalis.

Utrū i ortu pomi nascit potentia vegetatiua t el'atiua/t vtrū ambe potētie isil' nascāt? So°. Panis nascit in furno ex farina t aq̄. t cū martin⁹ ip̄m comedit: nascit el'atiua t vegetatiua ex pane ī carne. t corrumpit̄ species panis /t crescit caro martini. ¶ Quare brāche vegetati⁹ sunt q̄ttuor t nō plures neq; pauciores? So. Vade ad brachas ar.vegetal'. ¶ Utrū in pomo appetitiua ex vegeratiua t appetiti⁹ ex el'atiua vnā tertiā appetitiuā multiplicēt/t q̄ earū spēs amittāt? So. In p̄uatione partiū est tot⁹ p̄uatio. Et vade ad brachas: vt supra. ¶ Utrū i pomo appetitiua vegetata sit p hūidū radicale/t el'ata p hūidū nutrimētale? So. Prime itētiōes mouēt scdas ad eaq; finē. sicut ī lāpade: ī q̄ flāma ignis mouet flāmā olei. q̄ est ī potētia ad aliā flāmā: q̄ sit in actu. ¶ Utrū in pomo appetiti⁹ vegetata sit duplex. vz q̄ vna sit radical'/t alia nutrimētalis? So. Flāma q̄ est i lāpade: ē radicalis/t illa q̄ exit de oleo: ē nutrimētal'. t cū ex illa flāma ascēsa sit vna cādela: illa flāma q̄ est nutrimētal': q̄ exit de oleo: trāsit ī cādelā ad existēdum flāma radicalis. que viuit ex flāma: que est ī cera in potētia. t exit i actu nutrimētalis. Et in hoc passu est valde pulchra p̄bia. ¶ Utrum in pomo potētia retentiua sit duplex. vz vtrū illa sit ex vegetatiua t el'atiua? So. Pomus q̄ pomū ꝓducit i actu: aliud pomū retinet in potētia. si tū el'atiuā nutritiuā retineat. qm̄ si illa deficiat: pomū qd̄ ē i potētia retineri nō pōt. sicut flāma q̄ ē ī potētia ī oleo: q̄ p̄dit: cū oleū deficit flāme lāpadis. ¶ In po° quō fit digestio pomi? So. Vade ad brachas: vt̄s. ¶ Pomū q̄re est porosum? So. Si i pomo pori nō eēnt: trūcus el'alis p illud trāsire nō posset/ nec digesti⁹ digerere vapores: q̄ intrāt i pomo. nec expulsi⁹ pomi aliq̄d ꝓficere posset. t eēt otiositas i po°. Et vade ad brachas: vt̄s. ¶ Utrū in hyeme pom⁹ sit otiosum? So. Impossibile est q̄ i subo in q̄ sint dsta cōcor⁹ t ꝓietas sit otiositas. Et vade ad brachas: vt̄s. ¶ Hereinita quesiuit a pomo: quō crescebat/t quō cōsummabatur. So. ibidem.

¶ De.q.brachar̃ arboris sensualis.

Utrum affatus sit sensus? So. Cū ex affatu maior sequat operatio q̄ ex alio sensu/t in hoc cū memoria sapia t voluntate maiorē habeat cōcordātiā q̄ aliq̄s alior̃ sensuum: siu⁹ finis foret i minoritate magnitudinis bonitatis ☧tutis t ☧itatis/t min⁹ de entitate hēret q̄ aliq̄s alior̃ sensuū. qd̄ est impossi⁹. Et vade ad brachas ar. sensualis. ¶ Quare sensus ꝓticulares sunt sex t nō plures neq; pauciores? So. Sex rectitudines corpis maiorē hnt concordātiā cū sex sensib⁹ q̄ nō haberēt: si eēnt plures q̄ sex: aut pauciores. ex qua maiori cōcordātia op3 q̄ nobilior finis sequat. Et vade ad brachas: vt̄s. ¶ Utrum sex sensus ꝓticulares sint potētie subales vel accidētales? So. Si sensus ꝓticulares ptes substātiales nō eēnt: nulla ps subē eēt actua neq; passiua in sentiēdo: t finis sentiēdi in accītibus cōsisteret: non aūt in suba. t finis sentiēdi maior esset ī minoritate: et minor in maioritate. cū ita sit: q̄ suba cū maioritate hz cōcordātiā/ t accidēs cum minoritate. Et vade ad brā. vt̄s. ¶ Utrū sensitiua sit duplex? vz vna sit illa: que est

intra substantiã. sicut visibilitas: q̃ est de essentia visitiuitatis/ꝛ q̃ illa sit subalis: ꝛ alia sit sensitiua:q̃ sit accñtalis:quã attingunt sensus extra subam.sicut est obiectus visum colorat̃:qđ est lapis aut pom̃ aut equus:i quib⁹ gñalis visibilitas accñtalis est seminata?So. Null⁹ sensus extra substãtiã attingit p̃m figurã: q̃ ẽ accñtalis.et sensus cõis ẽ intra subam aiatã q̃ hꝫ sex ritos subales:vt pbat̃ est.in q̃b⁹ accñtis sustẽtant.sicut ī visibilitate color/ꝛ ī gustabilitate sapor.ꝛ sic de alijs.Et vade ad brachas:vt̃s. ¶ Heremita ab oculis q̃siuit: quõ videbãt/ꝛ quõ invidẽdo spẽs mltipli cabãt/ꝛ vtr̃ visitm ibat ad obiectũ visus aut ecõuerso/aut vtr̃ vnũ cũ alio realiter nõ participaret:ꝫ tãtũmõ p sĩlitudinem? So.ibidẽ. ¶ Si aures nõ eẽnt:vtr̃ son⁹ foret in vanũ?Sol. Lapis ꝛ lignũ ꝛ trunci nõ sunt in vna specie cũ corpe aĩato.ꝛ vade ad brã.vt̃s. ¶ Odorat⁹ quõ est assituatus in ar.elali vegetali ꝛ sensuali?So. Una persicus ī pomo inserta fuit/ꝛ ī illa pomo inserta fuit pir⁹ q̃ pira ꝓduxit:q̃ sapiunt nãs olim trũ trũcoꝝ /ꝛ maxie nãm trici superioris:cũ quo sunt invna spẽ.Et vade ad brãchas: vt̃s. ¶ Heremita a gustu q̃siuit:vñ exibat.vnde nascebat̃/ꝛ quõ exibat ꝛ quõ erat sua natĩtas?Sol.ibidẽ. ¶ Heremita a tactu q̃siuit:p quã q̃litatem cũ tangebat aut tãgebat̃:forti⁹ sentiebat? So°.ibidẽ. ¶ Heremita ab affatu q̃siuit: quare erat nobilior.ꝛ vtilior sensus q̃ alij. So.ibidẽ. ¶ De.q.brãchaꝝ ar.imagĩal.

¶ Utr̃ imaginatiua sit de eẽntia elatine vegetatiue et sensitiue/ aut si sit ita vna pars prima in creatiõe sicut tres ar.de q̃b⁹ dictũ est?So. Pes in cinere nihil de sua eẽntia dimittit/nec imaginatio in seipa se extendit:cũ equũ imaginat̃.nec se restrĩgit:cũ imaginat̃ aurẽ eq̃. qñ totũ qđ facit:ex sĩlitudinib⁹ facit/nec coacta ẽ per tẽpus neqꝫ per motũ. Et vade ad brãchas ar. imaginal'. ¶ Heremita ab imaginatiõe q̃siuit: quõ sĩlitudinẽ acciptebat a flãma ignis?So°. ibidẽ. ¶ Heremita ab imaginatione q̃siuit:vtr̃ ipa erat ita passiua ipressio actiue vegetatiue:cum q̃ est cõiuncta in aĩali: sicut cera q̃ est passiua impssio actionis litteraꝝ sigilli?So.ibidẽ. ¶ Utr̃ imaginatiua sĩlitudines attingat visitiuitatis aut visibilitat̃ in tpe pñti:q̃ fiũt ipressiones sĩlitudinũ actiuaꝝ in passiuis?aut vtr̃ illas sĩlitudines attĩgat in tpe ꝑterito trãsactis impssionib⁹ actiuis?So. Impossibile ẽ:q̃ impssio quã pes facit in cinere: videri possit:dũ pes stat supra illum.ꝛ vade ad brãchas:vt̃s. ¶ Utr̃ imaginatiua seminata sit in sono tonitrui:aut cãpane/ꝛ in voce quã facit lingua/ꝛ in nota quã facit musicus intra affatũ.cuius sĩlitudines extra in viellã trãsmittit?So. Imaginatiuitas ꝛ sua ꝓpria imaginabilitas q̃ ẽ de sua eẽntia:sunt ĩtra aĩal?ꝛ sunt de sua eẽntia/ꝛ ptes subales de q̃b⁹ ẽ imaginatio/ꝛ imaginabilitas soni tonitrui cãpane lingue ꝛ vielle extẽdit̃ ꝛ sustẽtat̃ ī ꝑmis trib⁹ arborib⁹:ex q̃ imaginabilitate imaginatiua intra attrahit ꝛ multiplicat sĩlitudines:q̃s colligit ī imaginabilitate ĩtra. Et vade ad brãchas:vt̃s. ¶ Heremita quesiuit ab imaginatiõe:vtr̃ ipa odorẽ pomi imaginabat̃ in naso?So°. In illo loco in q̃ sensus colligit sensibile: facilit sensitiua ꝛ imaginatiua matorẽ societatẽ. Et vade ad brãchas:vt̃s. ¶ Heremita ab imaginatione q̃siuit: vtr̃ sua nã erat feminina aut masculina?So. In auib⁹ q̃ ex rapina viuunt:est nã feminina maior ꝛ fortior q̃ masculina.Et vade ad ru.gust⁹ in brãchis ar.imaginat̃. ¶ Heremita ab imaginatiua q̃siuit:cũ q̃ erat tacta: cũ imagĩabatur calorẽ ferri calidi/aut frigiditatẽ aq̃?So. Tãgit affat⁹ intra se vnã similitudinẽ cũ alia/ꝛ exit sĩlitudo illius tact⁹ ī viella cũ motu ī sono. cui⁹ imagĩatiua sĩlitudines fattĩgit: q̃s affat⁹ tãgit ī seipo.Et vade ad brã.vt̃s. ¶ Quare ẽ imaginatio?So. Si imaginatio nõ esset:capra timorẽ de lupo nõ hẽret:nec suũ filiũ cognosceret/nec ad fontem sciret redire.

¶ De.q.brãchaꝝ ar. hũanalis corpaliũ.

¶ Quid ẽ hõ?So. Hõ ẽ ens homifi cãs et homificabil'/ꝛ q̃ cũ pr̃ib⁹ creatur̃ participat q̃ aliq̃ alia creatura. ¶ Cũ bonitas magna sit p magnitudinẽ/ꝛ magni° sit bona p bonitatẽ/ ꝛ asin⁹ hẽat mal⁹ corp⁹ q̃ hõ: q̃re corpus hois ẽ meli⁹ q̃ corp⁹ asini?So°. In asino

mīoritas bonitas scīa intētio ⁊ magnitudo hīt ꝯcordātiā. ⁊ in hoīe maioritas bonitas ꝑma intētio ⁊ magnᵒ hīt ꝯcordantiā. idcirco dīa facit eēvnā magnitudinē hoīs/ ⁊ aliā magnitudinē asīni. ⁊ cōcordātia ꝯcordat in bonitate hoīs maioritatē ⁊ finē. ⁊ ꝯcordat in bonitate asīni minoritatē/ ⁊ illō qō est ꝓpᵗ finē. ¶ Heremita ab hoīe q̄sīuit: quot brāchas corpales habebat? So°. Vade ad brāchas corpales arhīanalis. ¶ Quare hō ꝑcᵗ nascīt? So°. In gnatiōe hoīs ꝑcti dormiūt inflictus ⁊ appetitᵘ nāles: ⁊ magnᵒ/ bōitas/ Xtus/ finis/ ⁊ ꝯcorᵈ. ⁊ vigilabāt mīoritas ꝑfectas ꝑnᵐ ⁊ mediū. ¶ Quare alīqs hō sex digitos hz in manu? So°. In gnatiōe manus que hz sex digitos: dormiebāt fōfa ⁊ instīctᵘ nāles. ⁊ magnᵒ ⁊ appetitᵘ nāles vigilabāt cū prīnᵒ māli. ¶ In hoīe brachiuz sīnistrū q̄re nō est ita forte sīcut dextrum. cū ita sīt: q ꝯcor os est mēbrū ꝓncipale: sīt ī parte sinistra? So°. Balista ita magnum ictū nō facit ī paruo motu sīcut ī magno/ neq oculi digitos videre ꝓnt: q ipsos tāgunt. ¶ Corpᵘ hoīs q̄re est pilosum? So. Quilz pilus est instrm: cū ꝟapor depuratur: q intrat/ ⁊ cū q restringit ꝟapor: q exit ꝑ poros: vt digestio plēs habeat amicos. ¶ Hō q̄re hz vētrē in medio loco corpis? So. Illa Xtᵘ ē cōis: q est in medio/ ⁊ plībus ptibᵘ est magis ablīdosa ꝙ illa: q est in extremis. ¶ Hō q̄re comedit et bibit? So. Fusile ferri cū suo motu rotā molēdini ꝯbureret: sī aqua illud nō infrigidaret. ¶ Hō q̄re hz duo brachia ⁊ duas tibias? So. Quattuor ela ⁊ duo brachia ⁊ due tibie hoīs ī nūero habēt cōcordantiam.

¶ De.q. brāchaꝝ spūaliū arhīanal'.

UTrū tres potētie aie sīnt subales aut accītales? So. Pl' de gl'ia pōt capere suba ꝙ accīs/ et ex suba exit maior Xtus ꝙ ex accīte/ et maior finis ꝙ suba cōsīstit ꝙ ꝑ accīs/ et deᵘ multomeliᵘ ē dispositᵘ: q recolaī itelligaī ⁊ amet cū maiori bōitate ꝙ cū mīori. ⁊ nullā accīs nāl'r ē ita magnū sīcut suba. Et vade ad brāchas spūales arhīanal'. ¶ Quare mēoria supior est ꝙ bōitas: magnitudo: duratio: ptās: virtus: veritas: et gloria? So. Deus est recolibilis/ ⁊ nō per aliquā bonitatē creatā bonificabilis. Et hoc idē de magnitudine duratione ⁊ ceteris. ¶ Memoria de quo est? So. Vade ad branchas: vtō. ¶ Memoria q̄re est? Sol'o ibidē. ¶ Cū intellectᵘ hūanus sīt vnus/ ⁊ scīe sīnt plēs: vtrū oēs scīe sīnt de intellectu? So°. Vade ad. iīj. pa. de intellectu in brāchis: vtō. ¶ Luz intellectᵘ martini sit vnū simplex ꝓncipiū siue aīe: q̄rit vtruz se hēat ad cōsiderādum vniuersalia vel particularia? So. ibidē. pa. iiij. ¶ Quesitum fuit ab intellectu: vtrū ipe eēt de fōfa ⁊ de materia? So° ibidē ad. v. pa. ¶ Quesituz fuit ab intellectu: q nā gīa et spēs atq in diuidua ꝯsiderabat? So. ibidē ad. vj. par. ¶ Ignis/ pomū/ lapis/ ⁊ asīnᵘ/ sunt intelligibiles. idcirco q̄rit: vtrū illoꝝ intelligibilitas sīt ex eēntia hūani intellectᵘ? So. ibidē ad. vīj. pa. ¶ Intellectᵘ quō species multiplicat/ ⁊ ī abstracto formā ꝯsiderat: quā trahit ex cōcretis? So. ibidē ad. viij. pa. ¶ Hūanᵘ intellectᵘ quō hz passionē ꝑ corpᵘ? So. ibidē ad. ix. pa. ¶ Quare ꝙdā hoīes subtiliorē hīt ītellectū ꝙ alīj? Sol'. ibidē ad. x. pa. ¶ Quare ītellectᵘ q nō est de nā corpalis morᵘ: subtiliᵘ ī vno tpe itelligit ꝙ in alio tpe? Sol'. ibidem ad. xj. pa. ¶ Cū ītellectᵘ nō sīt de nā corpali: q̄d est illud: de q pōt eē plenᵘ aut vacuᵘ? So. ibidē ad. xij. pa. ¶ Cū ītellectᵘ nō sīt oīa: q̄re totalitates rerū intelligit? ⁊ cū ipse sīt sua totalitas: quō aliquā ptē ītelligere pōt? Solutio ibidē ad. xiij. pa. ¶ Cū ītellectᵘ nō sīt suba augmētabilis nec ꝯsumptibilis: quō extēdit suā ꝯsiderationē ⁊ restringit? So. ibidē ad. xiiij. pa. ¶ Cū hūanᵘ ītellectus primū nō hēat neq vltimū corporaliter: quō de vno loco in alīū se mouet: q̄n ꝑ mediū trāsīt? So. ibidē ad. xv. pa. ¶ Cū itellectᵘ aliquā nām corpalē nō habeat: quō subas molles ⁊ duras attingit? So. ibidē ad. xvi. pa. ¶ Hūanᵘ intellectus quō vnā sīlitudinē in aliā ꝙuertit: cū facit tunicaz suo itelligere ex illis sīlitudinib? So. ibidē ad. xvij. pa. ¶ Cū intellectᵘ sīt indiuisībilis: qua nā ꝯsiderat antecedētia ⁊ ꝯsequentia rex ⁊ ꝯclusionē illaꝝ? So. ibidez ad. xviij. pa. ¶ Cū intellectᵘ nō sīt augmētabilis: quomodo vadit ⁊ venit augmentabilitas habituī? Sol'. ibidē ad. xix. pa.

¶ Cum intellect⁹ sit substãtia simplex: dispositio et ꝓportio quõ sunt ei forme appropriate? So. ibidẽ ad. xx. pa. ¶ Cũ itellectus nõ sit substãtia diuisibilis/ ⁊ ordo sit ex pluribꝰ rebꝰ: quõ est ordo de sua conditiõe? So. ibidẽ ad. xxj. pa. ¶ Cũ intellectꝰ sit suba indiuisibilis: ifluẽtia ⁊ refluẽtia quõ sunt in illo sustẽtate? Solꝫ. ibidem ad xxij. pa. ¶ Cũ intellectꝰ sit suba indiuisibilis: ortus et exitus quõ sunt fore in illo sustẽtate? So. ibidẽ ad. xxiij. pa. ¶ Vtrũ intelligere sit ex eẽntia intellectus: cum ita sit: qꝫ ẋa possit ignorare/ ⁊ hꝫ opinionẽ: q illa sunt falsa: ⁊ qꝫ ipse nõ intelligit: in hoibꝰ qui dormiunt? So. ibidẽ ad. xxiiij. pa. ¶ Intellectꝰ quõ seipsum intelligit? Solꝫ. ibidẽ ad. xxv. pa. ¶ Cũ intelligibilitas nõ sit de essentia pomi/ nec visibilitas pomi sit de eẽntia sensus: ⁊ pomũ ẽ visibile: q̃uis intellectꝰ nõ esset: vtrũ pomũ eẽt intelligibile: supposito ꝙ intellectꝰ eẽt in ꝑuatiõe? So. ibidẽ ad. xxvj. pa. ¶ Intellectus quomõ attigit vniuersale cum ꝑticulare? So. ibidẽ ad. xxvij. pa. ¶ Heremita ab intellectu q̃siuit: ꝙ qualeꝫ sensum erat melius practicus/ ⁊ per qualẽ melioꝰ theoricus? So. ibidẽ ad. xxviij. pa. ¶ Vtrũ intellectus speculatiuus icipiat prius ĩ suis silitudinibꝰ q̃ꝙ in silitudinibꝰ obiectoꝝ: q̃ inquirit? So. ibidẽ ad. xxix. pa. ¶ Vtruꝫ intellectus ita hẽat sex rectitudines spẽales sicut corpꝰ corpales? So. Rectitudies intellectꝰ nãlr sunt intellectiuũ intelligibile ⁊ intelligere. Et vade ad. xxx. pa. ĩ brã chis antedictis. ¶ Cũ intellectꝰ nõ sit de nã masculina neqꝫ feminina: quare subtilioꝝ est ⁊ fortioꝝ in hoibꝰ q̃ꝙ in mulieribꝰ? So. ibidẽ ad. xxxj. pa. ¶ Intellectꝰ ⁊ sensitiua quõ hñt concordantiam? So. ibidẽ ad. xxxij. para. ¶ Instra intellectꝰ speculatiui q̃lia sunt? Solꝫ. ibidẽ ad. xxxiij. pa. ¶ Intellectus quõ suũ intelligere nutrit ex morali ẋtute? So. ibidẽ ad. xxxiiij. pa. ¶ Intellectus quõ hꝫ impressiones actiuas et passiuas? So. ibidẽ ad. xxxv. para. ¶ Vtrũ intellectꝰ sit de aliqbꝰ principijs ꝓpinis et gñalibꝰ? So. ibidẽ ad. xxxvj. par. ¶ Vtrum sit vnus intellectꝰ generalis ad omnes? So. ibidẽ ad. xxxvij. pa. ¶ Heremita ab intellectu q̃siuit: vtrũ suã necessitatẽ in contingentiã cõuertebat? So. ibidẽ ad. xxxviij. pa. ¶ Iacebat itellectꝰ infirmus et querebat ab illo: de q̃ erat sua infirmitas? So. ibidẽ ad. xxxix. pa. ¶ Vtrum intellectꝰ sit vita/ aut vita sit pars ipsius? Solꝫ. ibidẽ. pa. xl. ¶ Vtrũ intellectꝰ ꝙuertat silitudinẽ colozis in itelligibilitatem/ aut vtrũ color in se habeat nãz intelligibilitatis? So. ibidẽ ad. xli. par. ¶ Heremita ab itellectu q̃siuit: q̃re somniãt hoies? So. ibidẽ ad. xlij. pa. ¶ Heremita ab itellectu q̃siuit: vtrũ libertatẽ hẽbat in itelligẽdo? So. ibidẽ ad. xliij. pa. ¶ Intellectus tristis q̃re desiccat ossa. cũ ita sit: ꝙ ipe nõ sit de sicca natura? So. ibidẽ ad. xliij. pa. ¶ Qñ rudẽtia itellectꝰ vbi incipit? So. ibidẽ ad. xlv. pa. ¶ Vtrũ inter eẽntiã itellectꝰ ⁊ suũ eẽ sit dria? So. ibidẽ ad. xlvj. pa. ¶ Heremita a volũtate q̃siuit: de q̃ erat? So. Vade ad ru. de volũtate: q̃ est in brã chis spẽialibꝰ ar. hũanal. ¶ Heremita a volũtate q̃siuit cũ ipa nõ sit de nã corpali: q̃re ignẽ diligit? Solꝫ. ibidem ad. ij. para. ¶ Heremita a volũtate q̃siuit: quõ faciebat penitẽtiã? So. ibidẽ ad. iij. pa. ¶ Heremita a volũtate quesiuit: quõ peccabat? Solꝫ. ibidẽ ad. iiij. pa. ¶ Vtrũ imagiatio sit subiectũ libertatis? So. ibidẽ ad. v. pa. ¶ Vtrũ in aĩa mẽoria intellectꝰ ⁊ volũtas sint fm suã nãm eq̃les/ ⁊ vtrũ fm ratiões in aliqbꝰ opationibꝰ sint ineq̃les? So. ibidem ad. vj. et. vij. para.

¶ De. q. brã. ar. moralꝫ. Et ꝓmo de iustiª.

Heremita a turista q̃siuit: q̃d ẽ iustitia? So. Vade ad capl'm de iustitia in brã chis ar. mo. ¶ Justitia de q̃ ẽ? So. ibidem. ¶ Justitia quõ durat? So. ibidẽ. ¶ Justitia q̃re est? So. ibidẽ. ¶ Vtrũ iustitia sit ex rebꝰ visibilibus? So. ibidẽ. ¶ Iniuria de q̃ est? So. ibidẽ. ¶ Iniuria de quo modo est? Solꝫ. ibidẽ. ¶ Vtrũ iustitia sit hĩtus eq̃lis intelectui volũtati ⁊ memorie? So. ibidẽ. ¶ Supposito ꝙ iustitia non sit equalis habitus omnibus tribus potentijs anime: vtrum sua inequalitas esset occasio iniurie? So. Magnitudo ⁊ maioritas habent ꝙcordãtiã cũ eẽ. paruitas ẋo ⁊ minoritas cũ priuatione. ¶ Heremita a iustitia quesiuit: vtrum plures amicos haberet? Solutio.

Justitia respōdit ⁊ dixit:q̄ pauci sunt homines:qui deum diligūt simpliciter ꝓpt̄ suā bonitatē magnitudinē et eternitatē.

¶ De questionibus prudentie.

PRudentia q̄re est? So. Vade ad ru. antedictā in brāchis ar. moralis. ¶ Heremita a prudentia q̄siuit:vtrū simplr maiorē hēret ꝯcordantiā cū intellectu q̄ cū volūtate? So°. Una ē nā/⁊ in dīa rōnū sunt diuersi modi. Et vade ad capl'm de prudētia. Utrū hō sapiens in iudicio ꝑus ꝯsideret intelligere q̄ amare. So. ibidē. ¶ Utrū prudentia ꝑus artē ꝯsideret q̄ nām? So°. Null⁹ hō accipere posset p̄ vim leonē siluestrē. ¶ Heremita a turista q̄siuit:q̄re pl⁹ prudētia vtebat cū mēoria q̄ cū itellectu? So. Dēs bone ꝯsuetudīes adhuc i mūdo nō venerūt. ¶ Utrū prudētia maiorē hēat ꝯcordātiā cū oculis q̄ cū auribꝰ? So. Expiētia est ex oculis/⁊ positiōes sunt ex auribꝰ. ¶ Heremita a prudenᵗ q̄siuit:an ꝑus hēret bonā opinionē q̄ malā? So. Prudētia rīdit ⁊ dixit:q̄ ipa sua germanᵃ charitas nō erat. q̄ p̄ pl'es hoīes ē decepta. ¶ Heremita a prudētia q̄siuit:q̄ tpe i mensa maiorē vim hēbat? So. Pauci hoīes sunt illi:q̄ dū famē hūt ⁊ comedūt memoriā de tēperātia hēant. ¶ Heremita a prudētia quesiuit: vtrū fortior erat i maiorib⁹ necessitatib⁹? So. Prudētia rīdit ⁊ dixit:q̄ in illa oēs hoīes eq̄les non erāt. ¶ Heremita q̄siuit a prudētia:si ei erat licitum mentiri? So. Prudētia rn̄dit ⁊ dixit:q̄ q̄dā puella de venenovīuebat. ¶ De.q. fortitudinis.

FOrtitudo q̄d est? So°. Vade ad ru. de fortitudīe:q̄ ē in brāchis ar. mo. ¶ Fortitudo quō ē? So. ibidē. ¶ Fortitudo de q̄ ē pl⁹? So. ibidē. ¶ Fortitudo quare ē? So. Fortitudo ē:vt hoīes hñe possint deliberationē ad vtēdū suis rōnib⁹. ¶ Heremita a fortitudine q̄siuit: vtrū maior erat p̄ amorē q̄ p̄ timorē? So. In omni ✠tute est amor añ rationes hūanas/⁊ timor retro. cū ita sit:q̄ timor sit cōsequētia amoris. ¶ Heremita a fortitudine q̄siuit: quē pl⁹ diligebat aut intellectū aut voluntatem? So. Rīdit fortitudo:q̄ intellect⁹ sibi oñdit felicitatē ⁊ periculum/et voluntas ei consulebat:q̄ felicitatē acciperet:⁊ q̄ de piculo timorē nō haberet. ¶ Heremita a fortitudie q̄siuit: cū q̄ bellū vincebat? So. Vade ad ru. vtō. ¶ Heremita a fortitudie quesiuit:vbi stabat? So. Rīdit fortitudo:q̄ ipsa erat in oībus illis:q̄ ipaz diligebāt. ¶ Heremita a fortitudie q̄siuit:quō crescebat? So. Respōdit fortitudo ⁊ dixit:q̄ ipa talē habebat nām sicut ꝛrietas:q̄ quātopl⁹ tāgitur tātopl⁹ crescit. ¶ Heremita a fortitudie q̄siuit:de quo viuebat? So. Rīdit fortitudo:q̄ ipsa viuebat ex similitudinibus:q̄s sibi sue germane dabāt ad comedendū.

¶ De.q. temperantie.

TEmperātia q̄d est? Solu. Vade ad ru. de tēperātia:que ē i brāchis arbo. mora. ¶ Quercbat atēperātia:quō vocabat? So. Rīdit tēperātia et dixit: q̄ sui nomen erat sanitas. ¶ Tēperātia:dixit heremita:q̄re medici volūt tibi malū? So. Rīdit tēperātia:q̄ medici sibi malūvolebāt. q̄ ipa ꝑcurabat q̄ ipsi eēnt pauꝑes. ¶ A tēperātia q̄reba tur de q̄ glie erat? So. Rīdit tēperantia: q̄ iustitia ⁊ fortitudo sue germane erant. ¶ Querebat a tēperātia de quo viuebat? So. Rīdit tēperātia:q̄ timor mortis et verecūdia sua cibaria erāt. ¶ Querebat a tēperātia:q̄re plus diligebat stare cū rege q̄ cū rustico? So. Rīdit tēperātia:q̄ in illo loco in q̄ plus lucrari pōt ⁊ in q̄ est magis necessaria ibi stabat libēti⁹. ¶ Tēperātia: dixit heremita: q̄re habes maiorē tiorē de vino q̄ de aq̄? So. Rīdit tēperātia:q̄ magn⁹ sapor suā mortē ꝑcurabat. ¶ Tēperātia:dixit heremita:q̄re es tātus tediosa? So. Rīdit tēperātia:q̄ ipa erat tediosa:q̄ hoīes sepe comedūt ⁊ bibunt. ¶ Quesitū fuit a tēperātia:si timorē habebat? So. Rīdit tēperātia:q̄ ipsa timorē habebat oī tēpore quo hoīes cōuiuium faciebāt ⁊ de cibarīs sapidis loquebant. ¶ Tēperātia: dixit heremita: q̄re es ita macra? So. Rīdit tēperātia:q̄ ipsa erat macra:q̄ in mēsa fortitudo dormiebat. ⁊ memoria ipsam non recolebat.

¶ De.q. fidei brāchaꝝ arbo. moralis.

HEremita a quodā religioso q̄siuit:q̄d est fides? Solu. Vade ad ru. de fide in brānchis arboris

mo. ¶ Fides: dixit heremita: q̄re es? So. ibidē. ¶ Fides q̄re ploras? So. Respondit fides: q̄ ip̄a plorabat: q̄ lupi oues comedūt. ¶ Fides: dixit heremita: diligis veritatē? So. Rñdit fides: q̄ ipsa erat ꝟitatis ancilla/ꝛ in ip̄a ꝟitas suā posuit figurā. ¶ Fides: dixit heremita: es instrm intellect⁹? So. Rñdit fides: q̄ ip̄a erat scm intellect⁹: q̄ scindit ꝛ occidit cum ense suos inimicos. ¶ Querebaꝯ a fide: vtruꝫ ꝑles amicos hēret? So. Rñdit fides q̄ si ipsa ꝑles amicos hēret: in hierlm lupi nō eēnt: q̄ oues occidūt. nec sol frustra suā infidelibus daret claritatē. ¶ Questū fuit a fide: vtrū ipsa in bello p̄us tret? So. Rñdit fides: q̄ in bello suū officiū erat suppositio/ꝛ intellect⁹ demōstratio. idcirco p̄cedebat. ¶ Fides q̄lia sunt tua merita? Sol. Vade ad ru. vtš. ¶ Quesitum fuit a fide: vtrū intellectū diligeret ꝛ sua merita? So. Rñdit fides: q̄ oīs bon⁹ miles diligit suū bonū equuꝫ. ¶ Quesiuit fides ab intellectu: vtrū plus ip̄am diligeret q̄ seipꝫ? So. Rñdit intellect⁹: q̄ ipse maius meritū habebat p̄ intelligere q̄ p̄ credere. qm̄ p̄ intelligere erat liber/ꝛ p̄ credere erat subditus ꝛ coactus in hoc: quod faciebat.

¶ De. q. spei bran. ar. moralis.

SPes quid est? Sol. Vade ad ru. de spe i brāchis ar. mo. ¶ Spes quare est? So. ibidē. ¶ Heremita q̄siuit a spe: vtrū aliquē hoīem decepisset? Sol'o. Rñdit spes: q̄ si ip̄a aliquē hominē decepisset q̄ ꝰ dñam nr̄am fortiter erraūisset: q̄ ipsam valde dilexit/ꝛ penes filiū suū sepius recoluit. ſꝫ eius figura plures hoīes decipit ꝰ suā formā. Et vade ad ru. vtš. ¶ Querebaꝯ a spe: vtrū ipsa erat in illis hoībus: q̄ plus seipsos q̄ deum diligūt? So. Rñdit spes: q̄ ip̄a erat germana mīe ꝛ iustitie. ¶ Querebaꝯ a spe: quō vincebat iustitiā dei? Sol. Rñdit spes: q̄ in hoc qš pctō; se iudicabat/ꝛ iustitiā dei diligebat: ip̄am mīam dei adducebat. cuꝫ qua deus parcit pctōrib⁹. ¶ Querebaꝯ a spe quō crescebat? Sol'o. Vade ad ru. vtš. ¶ Heremita q̄siuit a spe: vtrū timorē habuisset? Sol. Rñdit spes: q̄ sp quō hō sapiēs in sua sapiētia ꝓfidebat/ꝛ rex in sua ptāte/ꝛ hō sanus in sua sanitate timorē habebat. ¶ Heremita a spe q̄siuit: quare erat maior in hoīb⁹ infirmis q̄ in sanis/ꝛ in hoīb⁹ pauperib⁹ q̄ diuitib⁹? So. Rñdit spes: q̄ i necessitatib⁹ suis hoīes suos amicos recolunt. ¶ Heremita q̄rebat a spe: vtrū mia dei erat maior q̄ pctm̄? So. Rñdit spes ꝛ dixit heremite: q̄ ip̄e illā q̄stionē faceret dñe nr̄e: q̄ de mia dei hēbat omne illud qš volebat: tunc cum illi loq̄tur de illis q̄ in ipsa ꝓfidūt. ¶ Heremita a spe q̄siuit: vtrū erat tristis? Sol. Rñdit spes: ꝛ dixit heremite: q̄ desperātia ei⁹ inimica nunq̄ aliquē hoīem hilarē fecit.

¶ De. q. charitatis bran. ar. mo.

DEremita a p̄lato q̄siuit: vtrū sciebat q̄d erat charitas? So. Vade ad ru. de charitate i brāchis ar. mo. ¶ Questū fuit a charitate: q̄re erat? Sol. ibidē. ¶ Charitas: dixit heremita: de q̄ es plēa? So. ibidē. ¶ Heremita a charitate q̄siuit: q̄re erat libēti⁹ i hoīb⁹ pauperib⁹ q̄ in diuitib⁹. So. Rñdit charitas ꝛ dixit: q̄ ꝓp denarios ꝛ possessiones vt plīmū eratvilipēsa. ¶ Querebaꝯ a charitate: diuites hoīes cui⁹ sunt? Sol. Rñdit charitas ꝛ dixit: q̄ hoīes diuites deberēt eē ꝓcuratores hoīꝫ pauper. ¶ Charitas: dixit heremita: q̄s te fuitauit? So. Rñdit charitas ꝛ dixit: q̄ ip̄a comedebat ad tabulā iustitie ꝛ spei. ¶ Charitas q̄re timorē nō hēs? So. Rñdit charitas ꝛ dixit: q̄ ip̄a timorē nō hꝫ ꝓpter h̄: q̄ suū creatorē plus q̄ seip̄am diligebat. ¶ Charitas q̄re pl⁹ diligis eē in volūtate q̄ in intellectu? So. Rñdit charitas: q̄ in hac vita voluntas p̄ius erat ad amatū q̄ ītellect⁹ ad intellectū. ¶ Charitas ī q̄ tp̄e es magis honorata? Sol. Rñdit charitas: q̄ i illo tp̄e erat valde honorata: in q̄ publica vtilitas valde diligebaꝯ. ¶ Heremita a charitate q̄siuit: vtrū ip̄a erat mag⁹? So. Rñdit charitas: q̄ ip̄a erat mag⁹ i potētia. qm̄ q̄lꝫ hō hr̄e p̄t tātū ex ip̄a: q̄ tū vult. ſꝫ ꝓpter h̄ q̄ paucos amicos hēbat: pua erat i actu. idcirco stabat infirma ꝛ iter gētes inhonorata. tūc ꝯo heremita plorauit ꝓp illud: qš charitas dicebat. ¶ De. q. iusti⁹ ꝛ prudē⁹.

IUstitia ꝛ prudētia quō hñt ꝓcordātiā? So. Vade ad ru. iustitie et prudentie in brianchis arbo. mo.

Questiones brancharum.

¶ Prudētia quō est ancilla iustitie/ꝛ iustitia prudētie? So. ibidē. ¶ Heremita a iustitia ꝛ prudē' q̄siuit: vtrū maiorē hērēt cordātiā posītiue q̄ demōstratiue? Sol'. Rsidit prudētia q̄ ipa pl⁹ demōstrationē q̄ positionē diligebat: qꝛ erat itellect⁹ sīl' tudo. et iustitia rsidit: q̄ in ignorātia ītellect⁹ ipa stabat infirma. ¶ Herēita a iudice q̄siuit: vtrū in iudicio pl⁹ debebat ꝓsī derare iustitiā q̄ prudētiā? So. Judex rsi dit: q̄ de nocte in sua cameravidebat cum lumine lras sui libri: q̄rum significationē scire desiderabat. vtveritatem dicere pos: set illis: q̄ ipsam ab ipso querebant.

¶ De. q. iustitie ꝛ fortitudinis.

Hortitudo quō excitat iustitiā/et quō ipam a lupis custodit? So. Uade ad ru. añdictā in brāchis ar. mo. ¶ Justitia ꝛ fortitudo q̄re volūta tē pctōris īcrepabāt: cū peccabat? So. Justitia ꝛ fortitudo sunt: vt ī electiōevolūtas hēat deliberationē. ¶ Herēita a fortitu' q̄siuit: q̄re iniuria ita fortiter erat ī mūdo mltiplicata? So. Rsidit fortitudo: q̄ iustitia ipaꝫ q̄si totā obliuioni dedit. ¶ Heremita a fortitu' q̄siuit: vtrū verecūdiā haberet? So. Rsidit fortitudo: q̄ ipa ꝛecundiā hēbat ex defectib⁹ qs iustitia germana sua faciebat ī h̄: q̄ nō puniebat illos: qui ipsam inhonorabant.

¶ De. q. iustitie et temperantie.

Herēita a iust' q̄siuit: q̄re hēbat ita pulchra ꝛba? Sol'. Uade ad ru. añdictā ī brā. arb. mo. ¶ Heremita a iustitia q̄siuit: vtrū dolorē in capite hēbat? So. Rsidit iustitia: q̄ tēperā: tia sua germana erat. ¶ Tēperātia: dixit iustitia: q̄re me ī mēsa obliuiscer⁹? Sol'o. Rsidit tēperantia: q̄ ipam oblita fuit: qꝛ ipam cū ieiunijs nō castigabat. ¶ Judex a iustitia q̄siuit ꝛ a tēperātia: quō iudex occidere posset ꝛ deuīcere gulā ꝛ iniuriā. qñ sepi⁹ ipm tētabāt/ꝛ ipediebāt: cū in suo libro legebat/ꝛ in iudicio stabat? So°. Uade ad ru. vtꝫ. ¶ De. q. iustitie ꝛ fidei.

Fides a iustitia q̄siuit: vtrū iustū erat q̄ ipa cēt ita fortiter vitupe rata p aliqs hoies: q̄ p ipaꝫ erāt ita honorati ꝛ ita diuites? So. Plorabat iustitia et dixit ad fidem: q̄ ipa magnam q̄stionē nō faciebat. verūtamē illā q̄stionē quā ipsa faciebat: volebat scribere ī suo li bro. vt in die iudicij ipam recolere posset. ¶ Querebaꝫ a fide ꝛ iustitia: vtrū amice erāt? So. Uade ad ru. iustitie ꝛ fidei ī brā. arb. mo. ¶ Fides: dixit iustitia: ꝛ q̄re fles? So. Justitia: dixit fides: ꝛ q̄re me nō iu: uas. ¶ Fides: dixit iustitia: hēs denarios? So. Rsidit fides iustitie: q̄re illā q̄stio nē volūtati hoīm nō faciebat: q̄ tātū ipos diligūt ¶ De. q. iustitie ꝛ spei.

Justitia a spe q̄siuit: vtrū ī illa aliquādo erat fatigata? So. Rsidit spes: q̄ inter ambas sp erat cordātia. Et vade ad ru. añdictā in brāchis ar. mo. ¶ Heremita a iustitia ꝛ spe q̄siuit de q̄ viuebāt? So. Rsiderāt iustitia ꝛ spes: q̄ tē viuebāt ex cordātia. ¶ Heremita a iustitia q̄siuit: vtrū possit deuinci? Sol'. Rsidit iustitia: q̄ ipsa deuinci nō poterat in illis hoīb⁹: q̄ ī ipsa spem habēt. ¶ Heremita a iustitia q̄siuit: cū ipsa punit peccatores de pctō: q̄re in ipa h̄it spem? So. Justitia rsidit: q̄ null⁹ peccator in ipa spē habebat: qui de suis peccatis nō dolebat. ꝓtra quē dolorē ipsa nullā iniuriā spei facere poterat. ¶ De. q. iusti' ꝛ charitatis.

Querebaꝫ a iustitia: q̄re ita fortiter erat irata? So. Rsidit iustitia: q̄ ipa irata erat: quia charitas ipam quasi obliuioni dedit. Et vade ad ru. añdictā in brā. ar. mo. ¶ Heremita a iustitia q̄siuit: q̄re erat ita negocio: sa? Sol'. Rsidit iustitia: q̄ ipa laborē habebat: qꝛ charitas fere pdita erat. ¶ Heremita a charitate q̄siuit: vtrū si ipsa ī oībus hoīb⁹ esset: iustitia foret ociosa? Sol'. Rsidit charitas: q̄ si ipa foret in oībus hoīb⁹: foret iustitia negociosa in remunerando oēs hoīes p amare. ¶ Justitia: dixit charitas: quare plorꝫ? So. Rsidit iustitia: q̄ ipa plorabat: qꝛ plures hoīes ad dānationē q̄ ad saluationē iudicabat. et tunc charitas diu cuꝫ iustitia plorauit/et dixit: q̄ ipe venerāt ī supplicio malorum hoīm. ¶ De. q. prudētie ꝛ fortitudinis.

Hortitudo cum quo prudētie ser: uit? Sol'o. Si fortitudo abstinē tiam non causaret: prudētia de: liberationeꝫ habere nō posset. Et vade ad

ru.antedictã in brã.ar.mo. ¶ Prudẽtia et fortitudo quare sunt amice? So. Dum fortitudo abstinentiam ꝓducit: prudẽtia facit cõparationem rerũ cũ dria: vt faciat bonam electionem. ¶ Prudẽtia q̃re moritur? So. In consumptione carbonis cõsumptio flãme consistit. ¶ Fortitudo de quo viuit? So. Vade ad ru.vtꝫ.

¶ De.q.prudẽtie t temperãtie.

Heremita a prudentia t tẽperantia q̃siuit: q̃ illarũ electionẽ faciebat? So. Duo hoĩes ad vnã mẽsam comedebant. vn⁹ aũt carnes diuidebat in duas partes eq̃les in bonitate t põdere. alius vo vnã partẽ accepit/ t aliam suo socio dedit. Et vade ad ru.antedictaꝫ in brachis ar. mo. ¶ Prudentia quõ est infirma? So. In infirmitate tẽperãtie cõsistit infirmitas prudentie. ¶ Tẽperãtia quõ est sana? Sol. Lumẽ est in camera: t mercator denarios suos ꝓputat. ¶ Prudẽtia et temperãtia q̃ hora diei maiores sunt amice? So. Tẽperãtia rogauit prudentiã q̃ sibi lumẽ ad mensam faceret. et prudẽtia rogauit tẽperãtiã: q̃ sibi librum scriberet: dum ipsa comederet.

¶ De.q.prudentie et fidei.

Prudẽtia t fides quõ hñt cõcordantiã contra vitia? So. Vade ad ru.añdictã in bran.arb.mo. ¶ Fides quõ est subiectũ prudẽtie? Sol. Fides suppõnem facit per credulitatẽ in ꝓncipio: cũ itellect⁹ inq̃rit affirmationẽ t negationẽ. t prudẽtia ex illa suppõne trahit affirmationẽ aut negationẽ cũ demõstratiõe. ¶ Cũ prudẽtia viuat p itelligere: q̃re fidẽ diligit: quã nõ intelligit? So. Fides est baculus: in quo prudentia infirma se sustinet. ¶ Heremita a fide quesiuit: vtrum erat ita amica voluntatis/ sicut intellectus? Sol. Respõdit fides: q̃ ipsa domina erat per intellectum: q̃ sibi obediẽs erat. et stabat libera per voluntatem: que sibi nullam coactionem faciebat.

¶ De.q.prudentie et spei.

Heremita in via spẽ inuenit: t ab ipa q̃siuit q̃ ibat/ t vñ veniebat? Sol'o. Vade ad ru. antedictã in brachis ar.mo. ¶ Heremita a prudentia quesiuit: quare spẽ tãtum diligebat? Sol'. Rñdit prudẽtia q̃ spes bon⁹ nũci⁹ erat. qm̃ ipa sibi afferebat bonũ dei: de q̃ viuebat. ¶ Heremita a prudẽ⁹ q̃siuit: vtrũ spes fessa erat. qm̃ totiẽs ibat t redibat? So°. Rñdit prudẽ⁹: q̃ spes talẽ nãꝫ hẽbat sicẽ flãma ignis: q̃ se mouet: vt viuere possit. ¶ Quesiuit heremita a prudẽ⁹: vtrũ spem sibi vẽderevellet? So. Rñdit prudẽ⁹: q̃ si ipa vẽderet spẽ timorẽ t idigẽtiã hẽret.

¶ De.q.prudẽtie t charitatis.

Prudẽtia: dixit charitas: q̃re me maiorẽ nõ oñdis i amãdo deum q̃ in amãdo hoĩes. cuꝫ ego sim in amãdo deũ p primã intentionẽ/ t p secundã in amãdo hoĩes? So. Rñdit prudẽtia: q̃ ipa illaꝫ q̃stionem faceret volũtati martini: q̃ pl⁹ suũ diligit honorẽ t sui filij q̃ honorẽ dei. ¶ Charitas a prudẽ⁹ q̃siuit: q̃re dormiebat. qm̃ q̃si tot⁹ mund⁹ ad pditionẽ deuẽiebat? So. Rñdit prudẽ⁹: t a charitate q̃siuit deuotio q̃re tãtũ tardabat/ t cito nõvẽiebat. ¶ Heremita a prudẽtia q̃siuit t a charitate: vtruꝫ maiorẽ hñt ꝯcordãtiã i eq̃litate q̃ i maioritate t i minoritate? So. Rñderũt prudẽtia t charitas/ t dixerũt: q̃ de⁹ eq̃liter erat itelligibilis t amabil' cũ magnitudĩe bõitat⁹ t veritatis. ¶ Heremita a prudẽ⁹ t a charitate q̃siuit: vtrũ magnã hẽret amicitiã? So°. Vade ad ru.añdictã i brachis ar. moral'.

¶ De.q.fortitudinis t tẽperantie.

Heremita a tẽperãtia q̃siuit: cũ q̃ gulã suã inimicã vincebat? So. Vade ad ru.añdictã in brachis ar.mo. ¶ Heremita a fortitudĩe q̃siuit: qs ipsam remũerabat de labore suo? So. ibidẽ. ¶ Heremita virtutẽ inuenit/ t ab ipa q̃siuit: de quo viuebat? So. Rñdit virtus: q̃ ipsa viuebat ex fortitudĩe in tẽperãtia/ t ex temperantia i fortitudĩe. Et vade ad ru.vtꝫ. ¶ Heremita a tẽperãtia q̃siuit: qua hora diei erat maior? So. Rñdit tẽperantia: q̃ ipsa erat maior illa hora dici: i qua cũ fortitudĩe tã magnã hẽbat ꝯcordantiã: q̃ gulã vincebat: ita q̃ nullam passionem sentiebat.

¶ De.q.fortitudinis t fidei.

Heremita a fide quesiuit: cuꝫ quo intellectũ cogebat? So. Vis suppositionis q̃ elegit affirmationẽ

aut negationē sine dubitatione ligat itellectui suas tibias. Et vade ad ru. afidictā i brāchis ar. mo. ¶ Intellect⁹ quō accipit habitū fidei quē sibi de⁹ elargit? So. Sicut voluntas accipit hītū charitatis amādo plus deū ꝙ seipaz: ita itellect⁹ accipit hītū fidei obediēdo alij ꝛ nō sibijpsi. Et vade ad ru. vtō. ¶ Heremita a fide q̄siuit: quō crescebat? So. Rndit fides: ꝙ ipa crescebat tāto fortiꝰ: q̄to fortitudo cū ꝛitate ꝓpellebat itellectū. ¶ Heremita a fortitudine q̄siuit: vtrū ita magna erat p demonstrationē/sicut p credulitatē? Sol. Rndit fortitudo ꝙ ipa maioꝛ erat in fine q̄ i p̄n cipio. cū ita sit: ꝙ principiū sit rōne finis.

¶ De. q. fortitudinis ꝛ spei.

Heremita a fortitudīe q̄siuit: quō spe vtebatur? Sol. Vade ad ru. afidictā in brāchis ar. mo. ¶ Aptōze q̄rebaꝫ: vtrū fortitudo in illo erat maioꝛ cū se iudicabat: aut cū miaz dei sperabat? So. Rndit ptōr: ꝙ cū seip̄m iudicabat esse dignū pena magna: passionem sentiebat ꝓpter magm timoꝛē: quē hēbat de magna iustiam dei: quā valde diligebat. rōne cuius timoris plorabat: ꝛ cuz in deo sperabat/ꝛ suā spē ad miam dei trāsmittebat: nullū doloꝛē nec passiōez sentiebat/ ꝛ suū coꝛ hilaritate ꝛ audacia complebat. ¶ Heremita a fortitudine q̄siuit: vtrum vllo tpe deuicta fuerat? So. Rndit fortitudo ꝙ ipa erat deuicta sp: cum spes ab ipa recedebat. ¶ Heremita a fortitudine q̄siuit: vtrū ipsa spem cōpellere poterat? So. Respōdit fortitudo: ꝙ ipa spem compellere non poterat. quia deus ipsam libere dabat et libere ibat et veniebat.

¶ De. q. fortitudinis ꝛ charitatis.

Heremita a charitate q̄siuit: q̄re deus in hoc mundo tantas suis amicis dabat passiones? Solo. Vade ad ru. antedictā in brāchis ar. mo. ¶ Charitas: dixit heremita: quare deus mandat homini: ꝙ suū diligat inimicuz? So. Respōdit charitas: ꝙ deꝰ vult: ꝙ hō suuz inimicū diligat: vt ipsa magnā hēat fortitudinē. ¶ Heremita a charitate q̄siuit: vtrū ipsa maioꝛē hēret fortitudinē in amādo suū amicū q̄ in amādo suū inimicum? So. Rndit charitas: ꝙ ipa suū amicū diligebat cū cōcordātia sine passione/ ꝛ suū inimicū cū ꝛietate ꝛ passiōe diligebat. idcirco amare clyno pede ibat graui ter ꝛ cū alio leuiter. ¶ Charitas: dixit heremita: q̄re hō paup maiꝰ hz meritū: si elemosynā faciat de vno denario ꝙ hō diues de vno talēto? So. Ille maiꝰ merituz consequit: q̄ cū tota sua ptāte facit bonū.

¶ De. q. temperātie ꝛ fidei.

Heremita a fide ꝛ tēperantia q̄siuit: vtrū fortitudo ipsas iuitauerat? So. Vade ad ru. afidictā in brāchis ar. mo. ¶ Herēita a fide q̄siuit: de q̄ suū ieiuniū erat? So. Rndit fides ꝙ ita erat suū ieiuniū spūalr ex suppositiōe sine dubitatiōe: q̄ est carcer itellectꝰ: sicut est ieiuniū coꝛpaliter ex tēperātia in cōedendo sapida cibaria ꝛ delicata. ¶ Heremita a fide q̄siuit: vtrū maioꝛ esset in credulitate ꝙ tēperātia in abstinētia? Solu. Nulla virtꝰ coꝛpalis equalis pōt eē in magnitudīe bōitatis cū spūali ꝛtute. ¶ Heremita tēperātiā inuenit: a q̄ petiꝰt: q̄ ibat? So. Rndit tēperantia: ꝙ ipa ibat ita ad mortificādū saturitatē ꝛ saporē supra naturā appetitiue: sicut fides ibat ad mortificādū inq̄sitionē intellectꝰ supra demonstrationē. ¶ De. q. tēperātie ꝛ spei.

Heremita a tēperātia q̄siuit: quō amicitiā ꝓcurabat iter iustitiaz ꝛ spē? Sol. Vade ad ru. afidictā in brāchis ar. mo. ¶ Spes quō est cā tēperātie? So. ibidē. ¶ Heremita a tēperātia q̄siuit: de q̄ erat pānꝰ sue tūice? So. Rndit temperantia: ꝙ pānus sue tunice erat ex iustitia ꝛ spe. ¶ Heremita a temperantia q̄siuit: vtrū spem maiorem habere sperabat cum gallinas comedebat: sicut cum comedebat cepas? Sol. Rndit tēperātia: ꝙ ipa semper hēbat timoꝛē: cū cibaria sapida cōedebat/ ꝛ cū vinū grecū bibeat. ¶ De. q. tēperātie ꝛ charitatis.

Heremita a tēperātia q̄siuit: q̄re nō erat ita magnavirtꝰ sicut charitas? So. Vade ad ru. ātedictā in brāchis ar. mo. ¶ Herēita a dcia tēperantia ꝛ charitate q̄siuit: in q̄ erāt differētes? So. Rndit dcia: ꝙ tēperātia ꝓputabat illud: qđ lucrabaꝫ ꝛ expēdebat. ꝛ charitas dabat oīa: q̄ hēbat. ¶ Tēperātia a

charitate ꝙsiuit:vtrū ipaz diligeret:Sol. Rñdit charitas: ꝙ ipsa diligebat oēs illos:q ipsam hfevolebāt. ¶Charitas a tē perātia ꝙsiuit:vtrū eēt in rege ita magna sicut i regia:Sol. Rñdit tēperātia ꝙ illā ꝙstionē fortitudini faceret:q̄ hoc sciebat.

¶De.q.fidei ⁊ spei.

QUidā gētilis a quodā christiano ꝙsiuit ⁊ a quodā saraceno: qs eoꝝ fm suā sectam maiorez fidē ⁊ maiorē spē hfe poterat:So. Vade ad ru.afidictā in brāchis ar.mo. ¶Gētilis a christiano ⁊ saraceno ꝙsiuit:qs ipsoꝝ meli⁹ dispositꝰ erat ad recolēdū mām dei/⁊ ad habēdū tiorē de sua iustitia:So. ibidē. ¶Gentilis a christiano ⁊ saraceno ꝙsiuit:si ambo irēt ad infernū:quis ipsoꝝ hēret maiorē penā:So. Rñderunt christianꝰ ⁊ saracenꝰ:ꝙ ille maiorem penā haberet:q̄ maiori fidei ⁊ spei magis cōtrariꝰ fuisset.⁊ tūc gētilis fidē christianorum laudauit.⁊ malum dicebat de credulitate saracenorum.

¶De.q.fidei ⁊ charitatis.

HEremita a fide quesiuit ⁊ a charitate:q̄re erant ita magne:So. Vade ad ru.afidictā in brāchis ar.mora. ¶Herēita a fide ⁊ charitate ꝙsiuit:si in deo nō esset trinitas psonaꝝ/⁊ ꝙ deꝰ nō eēt icarnatꝰ:vtrū deꝰ ipsas creare posset in maiori maioritate:q̄ creari possent:So.ibidē. ¶Cū fides ⁊ charitas deāt magnā ꝯcordātiā hfe:fides q̄re habet ita paucos amicos:So. Nulla arbor hz culpam:si gelu flores suos comburit. ¶Charitas a fide quesiuit:q̄re plorabat: Solu. Fides rñdit:ꝙ ipsa plorabat: quia in paucis hoīb⁹ erat/⁊ q̄ ꝑ plures hoīes erat inhonorata.

¶De.q.spei ⁊ charitatis.

SPes quō multiplicat:So . Vade ad ru.antedictam in brāchis arboris moralis. Herēita a spe quesiuit:vtruz ipsa posset esse in hac vita equalis charitati in magnitudine bonitatis:So. Rñdit spes:ꝙ si ī hac vita ipa posset eē equalis charitati:sequeretur de necessitate:ꝙ in alia vita esset in hominibus saluatis:in quibus ē charitas. ¶Herenita a spe q̄siuit:vtruz esset ita magna q̄ virtutē diligebat:sicut cīvitium odiebat:So. Rñdit spes:ꝙ illā ꝙstionē faceret volitati: q̄ maioꝛ est in magnitudine bonitatis amādo ꝙ odiēdo. ¶Heremita a charitate ꝙsiuit : vtrum esset ita magna in amādo iustitiam dei sicut in amādo suā misericordiam:So. Rñdit charitas:ꝙ ipsa diligebat fm suā nām iustitiā dei/⁊ amabat suam misericordiam : quia spes sibi consulebat.

¶De.q.sanctitatis.

SAnctitas q̄d ē:So. Vade ad ru. antedictā in brāchis ar.mora. ¶Heremita a prelato quesiuit: q̄lis est cōiorvirtꝰ:So.ibidem. ¶Sāctitas infirma iacebat/⁊ quidā anus ab ea ꝙsiuit:in quo loco maiorem dolorem sentiebat:So. Rñdit sanctitas:ꝙ in illo loco:per quē ipsa maioꝛ erat:fortiꝰ eratvulnerata. ¶A sctitate q̄rebatur:ī quot hominibus erat: So°. Sanctitas rñdit:ꝙ eius contrarium in tot hominibus erat: ꝙ ipsos computare nesciebat.

¶De.q patientie.

PAtientia q̄d est:Solu. Vade ad ru.antedictā in brāchis ar.moralis. ¶Patiētia q̄re est: So°. Si patīa nō eēt fortitudo meritū acquirere cū maiorītate non posset. Et vade ad ru.vtš. ¶Patīa quō ē fortioꝛ ꝙ fortitudo:So. Quia patīa maiorem hz concordantiam cū humilitate ꝙ fortitudo/⁊ hz plures amicos ꝙ fortitudo. ¶A patiētia querebaꝛ cū quo bellū vincebat:So. Patientia respondit ꝙ ipsa homīes superbos deuincebat ⁊ iratos detrisores ⁊ aduersitates cum humilitate ⁊ spe.

¶De.q.abstinentie.

ABstinētia q̄d est:So. Vade ad ru.afidictā ī brāchis ar. mora. ¶Abstinētia quō icipit:Sol. ibidē. ¶Abstinētia q̄d acq̄rit:So°. Abstinētia prudētiā tēperātiā humilitatē et spē acq̄rit. ¶Abstinētia quō morīt:So. Ybatvolūtas ad bellū/nec secū prudētiaz ducebat:vñ abstinētia in bello est mortua.

¶De.q.humilitatis.

HUmilitas q̄d ē:So.Vade ad ru. antedictaz in branchis arboris moralis. ¶Hūilitas quō hoīes

ascendit ad magnitudinē bōitatis? So. ibidem. ¶ Hūilitas q̄re desiderat esse in tot hoies. So. Nullus hō superb⁹ parem hre desiderat. ¶ Quidā anus ab hūilitate q̄siuit in q̄ subo erat sua maior maioritas? So. Rndit hūilitas: q̄ anus iniuriā faciebat: q̄ iesum xp̄m oblutioni dabat: q̄ suā similitudinem accipiebat.

¶ De. q. pietatis.

Pietas qd est? So. Vade ad ru. antedictā in brāchis ar. mora. ¶ Quare homo viuus abhorret tangere hominem mortuū/ & nō abhorret tāgere bestiā mortuā? So. ibidē. ¶ Heremita a deo q̄siuit: vtrū ipse haberet ita magnam pietatē de hoīb⁹ peccatorib⁹ si nō esset icarnat⁹ crucifix⁹ & mortuus: sicut si sit incarnat⁹ & iquātū homo crucifix⁹ & mortuus. So. ibidē. ¶ Quare femina nāl'r est magis piat maiorē hz timorem q̄ homo? So. ibidem.

¶ De. q. castitatis.

Castitas qd ē? So°. Vade ad ru. antedictā in brāchis ar. mora'. ¶ Castitas q̄re est? So. ibidem. ¶ Quare femīa casta pl⁹ comēdat ꝓpter castitatē q̄ hō q̄ est cast⁹? So. Quidā pu⁹ hō quēdā magnū hoiem vincebat in bello ꝓpt qđ magnā hūit laudē. ¶ Quare pf mat⁹ hz placitū q̄ sua filia sit casta q̄ suus filius? So. Natural'r femine maiorē hñt verecūdiā q̄ homines/ & de verecundia amati hz amicus verecundiam.

¶ De. q. largitatis.

Largitas qd ē? So. Vade ad ru bri. afidictā in brāchis ar. mo. ¶ Heremita a deo q̄siuit: vtrū ipse creare posset largitatē in maiori maioritate sine incarnatiōe? Solu. ibidem. ¶ Quare hō larg⁹ magis placitus hz in dādo q̄ in accipiēdo? So°. Māliter ille q̄ dat remotior est ab auaritia & charitati ꝓpinqor q̄ ille q̄ accipit. ¶ Quare hō se nex nāl'r nō est ita larg⁹ sicut hō iuuenis? So. Māliter cōplexio sanguinis & largitas hñt ꝓcordātiā/ & cōplexio melācholie & auaritia. & solūtutē maiorē dat flori humide & calide cōplexiōis ī ascēdēdo q̄ flori sicce & frigide cōplexiōis ī descēdendo.

¶ De. q. legalitatis.

Legalitas qd ē? So. Vade ad ru bri. antedictā in brāchis arboris mo. ¶ Quare nāliter hō ē magis legalis ꝓ amorē q̄ ꝓpter timorē? So. Quia in deo est amor & nō timor: est oīs volūtas ꝓpter amare nobilior q̄ ꝓpt odire. ¶ Legalitas cū quovadit? So. ibidem. ¶ Legalitas vbi est? So. ibidem.

¶ De. q. cōstantie.

Constātia qd ē? So. Vade ad ru. afidictā ī brāchis ar. mo. ¶ Cōstantia quare ē? So. Si equ⁹ nō fugeret eius ligamē nō eēt. Et vade ad ru. vtq̄. ¶ Heremita a rege q̄siuit: vtrū in suo ꝓposito erat magis ꝯstās ꝓ spē q̄ ꝓ fortitudinē? So. Rndit rex q̄ ipse suā fortitudinē ad deū trāsmittere nō posset ad quē suā spē trāsmittebat. ¶ Heremita a constātia q̄siuit: vtrū erat ita ꝓpīqua credulitati sicut intelligere? So. Rndit ꝯstātia: q̄ ipsa erat ꝓpe dubitationē ꝓ credulitatē & lōge ꝓ intelligere. Idcirco ꝯscīam habebat quando faciebat contra hoc quod intelligebat.

¶ De. q. diligentie.

Diligentia quid est? So°. Vade ad ru. antedictā in brāchis ar. mora. ¶ Quare mater est diligentior ad nutriendū suū filiū q̄n est pu⁹ q̄ quando est magn⁹? So. Puer dum est paru⁹ nutrimētū naturale req̄rit/ & q̄n ē magnus morale qđ pater suus ei dare dz. ¶ Heremita a mercatore q̄siuit: quare diligentior erat in acquirendo denarios q̄ virtutes? So. Respondit mercator & dixit/ q̄ pater suus erat magis diligēs in acquireno denarios q̄ prelatus suus in acq̄rendo virtutes. ¶ Quare miles est magis diligens in acquirendo honorem & laudē q̄ in procurando sanitatem sui corporis? So. Illa que deo sunt magis similia naturaliter sunt magis desiderabilia.

¶ De. q. suauitatis.

Suauitas qd est? Solu. Vade ad ru. antedictam in brāchis arbo. mora. ¶ Suauitas cui⁹ est filia? Sol'. ibidem ¶ Heremita a domina nra q̄siuit: vtrū suus fili⁹ erat suauis? So. Respondit domina nostra & dixit heremite: q̄ q̄reret a cruce & a malitia hominuz per

quos suus filiꝰ summo honore dignus est valde honoratꝰ ꝛ vituperatꝰ. ¶ Suanitas quare est? So. vtꝫ. ¶ De.q.conscientie.

QOnscientia q̄d est? So. Vade ad ru. afidictā i brāchis ar. moral. ¶ Utrū ꝑmꝰ motꝰ cōsciētie per amorem aut p timorē consistat? So. Forma ꝓsciētie est ꝓpter amorē/ꝛ eiꝰ figura p timorē. est ergo i ꝓsciētia amor cā timoris. ¶ Cōscientia quare est? So. ibidem. ¶ Heremita a cōsciētia q̄siuit: vtrū erat virtꝰ moralis aut nālis? So. Rñdit ꝓsciētia ꝛ dixit: q̄ ipa erat virtꝰ nālis: q̄ i ꝛtute morali suā ponebat sīlitudinē quā ponere nō poterat in illis pctōribus qui spē non habent. ¶ De.q.timoris.

QTimor q̄d est? So. Vade ad ru. antedictam i brāchis ar. moralis. ¶ Heremita a timore q̄siuit: vtrū libertatē hēbat? So. Rñdit timor ꝛ dixit: q̄ ipa erat amoris ꝓpria. ꝛ q̄ nulla ꝓpria creata hꝫ electiōem: ipe nō posset esse liber. Et i hac solutiōe multū de pōia ꝓsistit. ¶ Heremita a timore q̄siuit: vtruꝫ erat ita ꝓprie verecūdiā sicut amor? So. Rñdit timor ꝛ dixit: q̄ ipe nil facit cū deliberatiōe. ſꝫ facit totū hoc: qđ amor q̄ est suꝰ dñs p̄cipit ei q̄ ipm trāsmittit extra. vt sibi adducat illud: qđ desiderat cōtra suos inimicos. ¶ Heremita a timore q̄siuit: quare erat? So⁹. Rñdit timor ꝛ dixit: q̄ ipse erat: vt minas faceret oībus illis: qui male dicunt de amore: qui est dñs suus. Et vade ad ru. vt supra. ¶ De.q.cōtritionis.

QContritio quid ē? So. Vade ad ru. antedictā in brāchis ar. mo. ¶ Cōtritio de q̄ ē? So. Cōtritio est ex sīlitudine cōsciē mie iustitie ꝛ spei. ¶ Contritio q̄re est? So. ibidē. ¶ Heremita a cōtritiōe quesiuit: q̄re plorabat/ꝛ q̄re cōfitebat? So. Rñdit ꝓtritio/ꝛ dixit: q̄ ipa plorabat: qꝛ ipsam penitebat de cōmissis: que ꝓpetrauit cōtra sumꝫ dñm. ꝛ cōfitebatur: vt consilium peteret: quomodo gratiam a suo dño recuperare posset.

¶ De.q.verecundie.

TVerecundia quid est? So. Vade ad ru. afidictaꝫ in brāchis ar. mo. ¶ Cuꝫ femina nālr maiorē hēat ꝛecūdiā ꝙ hō: q̄re hō cū delinq̄t: maiorē ꝙ femina dꝫ hꝫ verecūdiā? So. Secūm moralitatē ꝛecūdia i femia refrenat minoritatē ꝺ delictū/ꝛ i hoīe maiorē tatē. Et vade ad ru. vtꝫ. ¶ Heremita a dña casta q̄siuit: q̄re plꝰ abhorrebat luxuriā ꝓpt ꝛecūdiā ꝙ ꝓpter tiorē? So. Rñdit dña casta ꝛ dixit: q̄ nulla q̄litas appropꝫta cū fortitudie hꝫ ita magnā cōcordātiā sic ꝓpa q̄litas. ¶ Heremita a dña pulchra luxuriosa q̄siuit: vtrū tātū ꝛecūdiā dilige bat: sic dña casta: q̄ est turpis? So. Rñdit dña pulchra dicēs: q̄ ipa ꝛecūdiā pdidit in hoc: qđ pdidit castitatē. ꝛ dicit: q̄ dña casta ꝛecūdiā hꝫ nō debebat de turpitudine sua: postq̄ nō poterat esse pulchra. que verecundiā habere debebat: vt esset casta. ¶ De.q.obedientie.

OBediētia q̄d ē? So. Vade ad ru. afidictā i brāchis ar.mo. ¶ Heremita ab obediētia regis quesiuit: vtrū erat ita magna sicut obediē sui ꝓpri? So. Illa obediētia q̄ ē p moralē bonitatē: ē nobilior q̄ illa: q̄ est p seruitutē. ¶ Heremita ab obediētia q̄siuit: vtrū ita magnā passiōez hēbat i dño sicut in subditis? Sol. Ille q̄ pluribꝰ obedit maiorē hꝫ passiōez: q̄ ille q̄ obeditvni. ¶ Quidā rex plorabat: qꝛ nō erat filius rustici ꝛ rustice. ꝛ obedientia ab eo q̄siuit: q̄re plorabat? Sol. Rñdit rex ꝛ dixit: q̄ ipe plorabat: qꝛ tātū de libertate nō hēbat i cōscia sicut filiꝰ rustici: quē cōscia dormire ꝑmittebat. ¶ Secūm ꝓcessum quē tenuimꝰ in faciēdo q̄stiōes ex ꝑncipalibꝰ ꝛtutibꝰ ad inuicē mixtis: q̄stiones facere volumꝰ ex ꝛtutibꝰ cōsequētibꝰ/q̄sdā ꝛtutes cū alijs miscēdo. Sed qꝛ ꝓlixitatē euitamꝰ: facere nolumꝰ nisi vnā q̄stionē ex vna ꝛtute cū alia. Et si tu lector multiplicare voleris questiōes sub aliqua ru. illas poteris multiplicare: si vadas ad ru. afidictas. veluti si volueris questiōes multiplicare de sctitate ꝛ patientia: vade ad q̄ttuor q̄stiones ꝛ earꝫ sol'ones q̄s dirimꝰ de sctitate. ꝛ vade ad alias q̄ttuor q̄stiones ꝛ sol'ones: q̄s dirimꝰ de patiētia. ꝛ ex significatione illarꝫ quā ex ipīs accipies: si ipas scias intelligere: potes multiplicare q̄stiones ad placitū/ et vnā sol'onē cū alia inuenire. ꝛ hec regula generalis est in tota hac scien

tia.rõne cui⁹ intellectus magnã hz materiã ad faciẽdũ pl'es q̃stiões/ꝛ ad inq̃rẽdũ ꝛ inuentiẽdũ secreta naturalia ꝛ moralia.
¶De.q.sctitat̃ ꝛ Xtutũ sibi applicata.
¶Heremita a sctitate quesiuit:vtrũ erat ita gñalis Xtus p actiões sicut p passionẽ? So. In quodaz sermone i quo q̃dã p̃dicator dicũ plurib⁹ hoib⁹ laudabat affat⁹ hũit magis gñalẽ sctitatem i laude:quam de deo dabat: q̃ aliq̃s hõ in audiẽdo illã laudẽ. ¶Abstinentia: dixit heremita: es ita gñalis virtus sicut sctitas? So. Rñdit abstinẽtia dicẽs: q̃ sola sctitas ẽ virt⁹ gñalis. ¶Hũilitas:dixit herẽita:i q̃ Xtute es maior? So. Rñdit hũilitas ꝛ dixit: q̃ ipa maior esse debebat in illa p̃sona:que est magis cõis. ¶Cũ sctitas sit ita cõis virt⁹/ꝛ Xt⁹ i homine sit cõior q̃ in femina:q̃re pietas citius ploꝛare facit feminas q̃ hoies? So. Una cõitas est illa:q̃ ẽ moꝛalis/ꝛ alia est illa:q̃ est nãlis. ¶Heremita a castitate q̃siuit:vtrũ erat magis sctã i hoie q̃ in femina? So. Rñdit castitas ꝛ dixit:q̃ ipsa erat in femina magis sctã p Xecundiã/ꝛ in hoie p foꝛtitudinẽ. ¶Heremita a sctitate q̃siuit vtrũ maiorẽ tiorẽ hẽret de auaricia q̃ de luxuria? So⁹. Rñdit sctitas et dixit:q̃ hoies ita magnã cõsciam nõ habebãt p cõplexionẽ sanguinis sic̃ p cõplexionẽ melãcholie. ¶Herẽita a sctitate q̃siuit:vtrũ hẽret tot amicos p vereclidiã legalitatis sic̃ castitatis. So. Rñdit sctitas ꝛ dixit:q̃ legalitas est cõior Xtus q̃ castitas. ¶Sctitas:dixit heremita: hẽs ita magnã ꝛstãtiã p amare sicut p intelligere? So. Rñdit sctitas ꝛ dixit:q̃ de illo actu q̃ citi⁹ vadit ꝛ venit:maiorẽ hz timorẽ q̃ de illo q̃ lentevadit. ¶Heremita a diligẽtia q̃siuit:vtrũ erat magis sctã per charitatẽ q̃ p prudentiã? Rñdit diligentia ꝛ dixit:q̃ ipa erat sctã p prudẽtiã i capite/ꝛ p charitatẽ i cauda. ¶Herẽita a suauitate q̃siuit:vtrũ erat ita sctã p patiẽtiã sic̃ p hũilitatẽ? So. Rñdit suauitas ꝛ dixit:q̃ ipa erat magis sctã p patiaz i foꝛtitudie/ꝛ p charitatẽ i hũilitate. ¶Sãctitas:dixit heremita: habes ita magnã ꝛsciam p amoꝛẽ sic̃ p timoꝛẽ? So. Rñdit sctitas ꝛ dixit ad herẽitã: q̃ ipe rñsiones inueniret in significatione suaz q̃stionũ in sua ru. antedicta/ ꝛ i q̃stionibus q̃s de cõscia dixim⁹. ¶Timoꝛ:dixit heremita: es ita sctis per charitatẽ sicut p iustitiã? So. Rñdit tioꝛ ꝛ dixit: q̃ ipe erat seru⁹ charitatis cũ iusti⁹. ¶Heremita a cõtritione q̃siuit:vtrũ erat ita sctã p ieiuniũ sicut p restitutionẽ denarioz: q̃s cũ vsura acquisiuit? So. Rñdit cõtritio ꝛ dixit:q̃ ipa erat magꝛ sctã p restitutiões cũ fortitudie: ꝛ p ieiuniũ cũ teperã⁹. ¶Heremita a Xecũ⁹ q̃siuit:vtrũ erat ita sctã i p̃lato sicut i p̃ncipe? So. Vade ad diffinitionẽ sctitat̃ ꝛ Xecũ⁹.ꝛ i sig̃tiõe illaz diffinitionũ rñsiões inuenies. ¶Heremita ab obediẽtia q̃siuit: vtrũ erat ita sctã i itellectu religiosi sicut in sua volũtate? So. Rñdit obediẽtia ꝛ dixit: q̃ ipa ẽ magis ancilla in volũtate religiosi q̃ in eius intellectu.
¶De.q. patiẽ⁹ ꝛ Xtutũ sibi applicata.
¶Heremita a patiẽtia q̃siuit: vtrũ erat ita mag⁹ Xtus i abstinẽtia hois q̃ abstinet ꝑ irã/cum denarios pdidit aut possessiões/aut cũ abstiet cũ suũ filiũ pdidit/ aut aliquẽ suũ amicũ? So. Rñdit patiẽ⁹ ꝛ dixit: q̃ ipa maiorẽ hẽbat parẽtelã cũ abstinẽ⁹ p nãz iteriorẽ q̃ p exteriorẽ. ¶Herẽita a patiẽ⁹ q̃siuit: vtrũ erat ita mag⁹ Xt⁹ i hoie:cũ se hũiliabat: sic̃ erat cũ hũilitas hoiez ascẽdebat? So. Rñdit patiẽ⁹ ꝛ dixit: q̃ cũ hõ se hũiliabat ipa vigilabat/ ꝛ cũ hũilitas hoiez ascẽdebat ipa dormiebat. ¶Patientia dixit herẽita: hẽs ita magnã pietatẽ i flẽdo sic̃ i suspirãdo? Sol. Suspiria veniũt ex coꝛde/ꝛ lachꝛyme ex ocꝛis. ¶Herẽita a patia q̃siuit: vtrũ erat ita magna Xt⁹ i dña pulchꝛa ꝛ casta: q̃ iuuenẽ hz maritũ: ꝛ q̃ ẽ de luxu⁹ increpata:sic̃ i dña pulchꝛa ꝛ casta:q̃ hz maritũ senẽ/ꝛ q̃ de luxu⁹ ẽ increpata? So. In mioꝛi p̃sumptiõe nõ p̃t eẽt ita mag⁹ passio sic̃ i maioꝛi. ¶Heremita a largi⁹ q̃siuit:vtrũ i hoie diuite tãti diligebat patiaz sic̃ i hoie paupe? So. Rñdit largitas ꝛ dixit: q̃ ipa pl⁹ patiaz diligebat in illo hoie: q̃ a suo ꝛio erat remotioꝛ. ¶Herẽita ab hoie legali q̃siuit: q̃ de traditiõe erat accusat⁹: vtrũ maiorẽ hẽret patiaz p volũtatẽ q̃ p itellectũ? Solu. Rñdit hõ legalis ꝛ dixit:q̃ fm q̃ ip-

se fortiꝰ cū intellectuveritatē accipiebat/ aut cū volūtate bōitatē: erat in ipso maior aut minor patiētia. ¶Patiētia:dixit herēita: habes ita magnā pseuerātiā i tē perātia sicut in charitate? So. Rñdit patiētia ⁊ dixit:ꝙ ipa erat magis extēsa virtus p tēperātiā/⁊ magis intēsa p charitatē. ¶Patiētia a diligētia q̄sluit:q̄re ipaz dormire nō pmittebat.qm̄ nimis vexata erat? So. Rñdit diligētia⁊ dixit:ꝙ dū patiētia dormiebat: ipsa erat ociosa:q̄ sicdē ocioſitas sibi erat magnꝰ labor. ¶Suauitas:dixit heremita:q̄re ploras? So. Respōdit suauitas ⁊ dixit:ꝙ ipa plorabatvt patiētiā excitaret:q̄ dormiebat. ¶Cōsciētia:dixit heremita:diligis patiaz? So. A quodā hoīe guloso q̄rebat: vtrū sciebat qd erat tēperantia.q̄ rñdit ⁊ dixit: ꝙ ipse sciebat quēdā locū:vbi pdices vēdebanꝫ/ ⁊ quādā tabernā:vbivinū bonū vēdebat. ¶Patia:dixit heremita:habes timorē? So. Rñdit patia ⁊ dixit:ꝙ ipsa timorē habebat oībꝰ vicibꝰ:i qbꝰ charitas ⁊ iustitia erāt ociose. ¶Patia: dixit heremita:es ita magna i ꝓtritiōe plati sicut in ꝓtritione ꝓncipis? So. Nulla cōtritio ꝑt esse ita magna p res corpales sicut p res spūales. ¶Patia: dixit herēita: q̄re hēs maiorē timorē ex verecūdia i tēperātia ꝙ i ꝛitate? So. Rñdit:ꝙ verecūdia quā ipa i tēperātia hēbat maior erat i tēperātia ꝙ illa q̄ i veritate hēbat:qz gētes fortiꝰ increpāt homines ebrios ꝙ hoīes mēdaces. ¶Heremita a patia q̄sluit:vtrū erat ita obediēs ꝓncipi sicut plato? So. Rñdit patia ⁊ dixit ꝙ q̄stionē facere non opz de hoc quod homo habet per experientiam.

¶De.q.abstinētie ⁊ virtutū applicatax.

Humilitas ab abstinentia q̄sluit: vtrū erat lōgior a superbia in sctō plato ꝙ i sctō religioso? So. Ille q̄ hz maiorē famā bōitatis:ꝓpinqor ē ad ypocrisim. ¶Pietas:dixit herēita: q̄re maiorē hēs abstinētiā i flere hoīm ꝙ i flere mulierꝫ? So. Oīs abstinēs maior ꝑt ē cū maiori fortitudīe ꝙ cū mīori. ¶Castitas:dixit heremita: q̄re mulieres maiorē hñt abstinētiā ꝛ luxuriā ꝙ hoies:post: ꝙ hoies maiorē hñt fortitudinē ꝙ femie? So. Maior ē abstinētia in femia p verecūdiā ⁊ p timorē/⁊ i hoīe p fortitudinez⁊ p amorē. ¶Quare hō ꝓdigꝰ maiorē hz abstinētiā in mētiēdo ꝙ hō auarꝰ? Solu. Abstinētia⁊ largitas remotiores sunt ab auaritia ⁊ falsitate in hoīe auaro ꝙ i ꝓdigo.idcirco falsitas est ꝓpiquior hoī auaro ꝙ ꝓdigo. ¶Quare hō legalis maiorē habet abstinentiam ad faciendum proditionem ꝙ ad faciēdū luxuriam? So. Generalius vitium est proditio ꝙ luxuria. ¶Heremita q̄sluit ab abstinētia:vtrum añ erat tacta cū ꝓstātia ꝙ cū timore? So. Nullꝰ timor est ita gīalis virtꝰ sicut ꝓstātia. ¶Diligētiavoluit eē ociosa/⁊ abstinētia dixit ad prudētiam ⁊ charitatē: q̄ sibi malū de ipsa dixerūt? So. Prudentia et charitas dixerūt ad abstinentiā:ꝙ ipe cognoscebāt:ꝙ i ocioſitate diligētie ꝛ ipas erat eax inimica. ¶Suauitas a gula q̄sluit:q̄re abstinētiā eiciebat de tēperātia? So. Rñdit gula ⁊ dixit:ꝙ ipa nō abiscie bat abstinētiam de tēperātia:ꝙ ipa extuerat ex ipsa.qz charitas patia ⁊ humilitas in te suauitas stare nolūt. ¶Heremita ab abstinētia q̄sluit:cū q̄ ꝓsulebat? Solu. Rñdit abstinētia ⁊ dixit:ꝙ ipa ꝓsciētiaz cōsulebat:cū hoies deceptiōez facere vole bāt aut alīū defectū. ¶Abstinētia: dixit heremita:habes timorē? So. Rñdit abstinētia ⁊ dixit:ꝙ si timor nō eēt:ipsa nihil foret. ¶Abstinētia:dixit herēita: q̄re es? So. Rñdit abstinētia⁊ dixit:ꝙ ipa erat: qz ꝓtritio magnā passiōez dōabat. ¶Abstinentia:quare hēs passionē? So. Rñdit abstinētia ⁊ dixit:ꝙ ipa timorē hēbat de verecūdia. ¶Herēita ab abstinētia q̄sluit: vtrū erat ita magna i obediētia abbatis sicut i obediētia ꝓtis? So. In illa pson̄a que est magis cōmunis: pōt abstinentia maiorē habere obedientiam.

¶De.q.hūilitatꝭ ⁊ ꝛtutū applicatax.

Herēita ab hūilitate q̄sluit: vtrū ita bona erat sicut pietas? Sol. Rñdit hūilitas⁊ dixit:ꝙ ipa nō eēt hoc:qđ ē:si diceret:ꝙ pietas nō est ita bona sicut ipa. ¶Heremita a castitate q̄ sluit:vtrū nāliter dña pulchra debeat esse magis casta ꝙ turpis? So. Rñdit castitas ⁊ dixit: ꝙ dña pulchra erat superba ꝓpter suā pulchritudinē. verūtū hēbat

plures inimicos ꝙ vña turpis. ¶ Heremita ab hūilitate q̄siuit:vtrū stabat in hominib⁹ auaris?So. Rñdit humilitas: ꝙ sua figura erat in hoīb⁹ auaris/ꝛ ei⁹ forma in hoīb⁹largis.Idcirco homies auari sunt hūiles exteri⁹ ꝛ supbi īteri⁹.sicut homies ypocrite. ¶ Herēita ab hūilitate q̄siuit:vtrū ipa descēdebat ad legalitatē vt ad maiorē bōitatē ascēderet?So. Rñdit hūilitas: ꝙ si ipa descēdebat ad legalitatē vt ad maiorē bonitatē ascēderet: ꝑ suā nām faceret: q̄ sp descēdere desiderat. sed qꝛ ipa ad legalitatē descēdebat:iquātū se sibi hūiliabat:ascēdebat legalitas ad maiorē bōitatē ꝓpter h̄ ꝙ ipa sibi donabat: ꝛ in ascēsu legalitatis ipsa ascendebat.Et in h̄ passu est multū de pria. ¶ Heremita a cōstātia q̄siuit:vtrū hūilitas erat in illo ꝓposito:cū ascendebat:in quo erat cū descēdebat?So. Rñdit ꝓstātia:ꝙ hūilitas erat in quodā mōacho claustrali:in quo fuit supbia:qñ fuit abbas. ¶ Herēita ab hūilitate q̄siuit:q̄re plorabat?Rñdit hūilitas:ꝙ diligētia plures hēbat scholas ꝛ scholares turis q̄ theologie. ¶ Herēita ab hūilitate q̄siuit ꝛ a suauitate:q̄re ita libenter erāt in hominib⁹ magis nobilib⁹ ꝙ in minus nobilibus: quoniam appare bat:ꝙ ipe erāt superbe?Solu. Responderunt suauitas ꝛ humilitas:ꝙ magna nobilitas in leone consistit: qui nō rīdet ad trā qui canis:q̄ latrādo sibi minaꝛ. ¶ Heremita ab hūilitate q̄siuit:vtrū hēbat ita magnā ꝓsciaz in ascēdēdo sicut ī descēdēdo?Rñdit hūilitas : ꝙ ille q̄ magis alte ascendit:magis inferi⁹ cadere pōt .idcirco qñ deliquit:maiorē ꝓsciam hꝫe debet. ¶ Heremita ab hūilitate q̄siuit:vtrū habebat ita magnū tiorē in ascēdēdo sicut ī descēdēdo?So. Rñdit hūilitas:ꝙ nulluz timorē hūit in descēdēdo.sicut superbia nullū hz tiorē ī ascēdēdo. ¶ Herēita ab hūilitate q̄siuit: vtrū cōtritionē hēbat cū peccabat? Sol. Rñdit hūilitas:ꝙ illa sp ꝓtritionē hēbat cū ascēdebat:lz nō peccabat. Idcirco quātomagis ascendebat de seipsa hoībus hūilib⁹ pl⁹donabat. ¶ Heremita ab hūilitate q̄siuit:vtrū verecundiā habebat?Solu. Rñdit humilitas:ꝙ ipa verecūdiā nō habebat cū descēdebat sed qñ ascēdebat/ꝛ tūc heremita cognouit ꝙ h̄ qđ hūilitas dixit:q̄re hoīes ypocrite verecūdiā nō hñt. ¶ Hūilitas:dixit heremita:es libera?So. Rñdit hūilitas ꝙ supbia q̄ ē sub ꝑiū est subdita obedientie. ¶ De.q.pietat/ ꝛ ⁊tutū sibi applicata.

PIetas: dixit herēita: q̄re es maior ī femīa casta ꝙ ī luxuriosa? So. Rñdit pietas:ꝙ femīa casta est in ordine:in quo ipsa maior ee pōt ꝙ extra ordinē. ¶ Herēita a largitate q̄siuit:q̄re hoīes largi citi⁹ plorant ꝙ hoīes auari?So. Rñdit largitas:ꝙ hoīes largi pietatē hñt:q̄ est mꝫ fletuū. ꝛ hoīes auari crudelitatē hñt q̄ hoīes paupes deridet. ¶ Heremita a legalitate q̄siuit: q̄s pietatē deridebat?Solu. Rñdit legalitas:ꝙ hō falsus flet vt suspirat:vt legalis appareat. ¶ Esū ī femīa tātū nō sit de ꝓstātia: sicut ī hoīe: q̄re citi⁹ ad pietatē mouet ꝙ hō? So.Mior ⁊t⁹ pri⁹ mouet ꝙ maior. verūtū maior maiorē hz motū. ¶ Herēita a diligētia ꝑncipis q̄siuit:vtrū pietatē de saracenis hēbat:q̄ vadūt ī ifernū?So. Rñdit diligētia ꝑncipis:ꝙ illā q̄stionē faceret diligētie plati. ¶ Pietas ꝛ suauitas plorabāt/ꝛ herēita ab eis q̄siuit:q̄re plorabāt?So. Rñderūt pietas ꝛ suauitas:ꝙ ipse plorabāt:qꝛ non erāt in coronis pricipū tātū dilecte sicut aurū ꝛ lapides pretiosi. ¶ Conscīa:dixit heremita:q̄re habes nāz tristitie?So. Rñdit ꝓscīa:ꝙ ipsa nāz tristitie hēbat:vt pietas pctā sua plo raret. ¶ Pietas:dixit heremita:hēs tiorē?So. Rñdit pietas:ꝙ ipsa erat signum qđ timoꝛ ī suo vexillo portabat. ¶ Cōtritio: dixit heremita:quō es cognita?Sol. Rñdit cōtritio:ꝙ ipsa cognita erat cū lachrymis pietat/ꝛ erat īcognita cū lachrymis hoīm falsoꝝ q̄ plorāt: vt hoīes legales decipe possint. ¶ Pietas:dixit heremita:habes verecūdiā?So. Rñdit pietas ꝙ ipsa plorabat:quia pietatem de principe habebat:qui verecūdiā hz in rogādo deū/ꝛ in loquēdo cū hoīb⁹ humilibus:q̄ magnā penā ꝓpter illā verecūdiā hēbit. ¶ Heremita a pietate q̄siuit : vtrū libertatē hēbat:cū plorabat ꝛ suspirabat?Solutio. Respondit pietas: ꝙ quātomagis plorabat ꝛ suspirabat:tātomagis liberā

se sentiebat.idcirco cognoscebat ꝙ sua libertas stabat in flere ⁊ suspirare propter petā hominum inobedientiū virtutibus. ¶De.q.castitatis ⁊ vtutū applicatarū. ¶Eremita a largitate q̄siuit: vtrū erat ita mag⁹ ī dña casta sicut in dña luxuriosa? So⁹. Rñdit largitas: ꝙ sua figura mag⁹ erat i hoīe ꝓdigo/⁊ sua forma in hoīe largo. ¶Eremita a castitate q̄siuit: vtrū erat virt⁹ i hoīe ꝓditore? So. Rñdit castitas: ꝙ i hoīe ꝓditore qui nō ē luxuriosus: stabat ita sua ſilitudo: sicut ſilitudo hoīs viui ī ſilitudine hoīs mortui. ¶Castitas: dixit heremita: cū luxuria te tāgit: cū q̄ virtute maiorē cōstātiam habes? So. Rñdit castitas: ꝙ cū seipsa maiorē ꝟstantiā hēbat. quia ipa erat magis ꝟria luxurie ꝙ aliq̄ alia vtus. ¶Quidā mercator magnā diligētiā habebat ī lucrādo denarios: vt sua vxor nobiliter iret in duta. a quo mercatore heremita q̄siuit: vtrū hēbat ita magnā diligētiā in ꝓcurādo castitatē sue vxoris sicut pulchra indumēta? So. Rñdit mercator heremite: ꝙ sua vxor sibi ꝓmiserat: ꝙ quā to nobili⁹ ipam īduceret: ipa magis casta esset/⁊ ꝙ ipe ei credebat. ¶Suauitas: dixit heremita: q̄re es maior ī dña luxuriosa q̄ in casta? So. Rñdit suauitas: ꝙ dña luxuriosa suā acciplebat ſilitudinē: vt ſuū maritū decipet cuꝫ ſimilitudine amoris. ¶Castitas: dixit herēita: cū te tāgit luxuria: quā consulis? Sol⁹. Rñdit castitas: ꝙ ipa ꝟsciaꝫ ꝟsulebat. q̄ nūq̄ luxurie ē amica. ¶Quidā senex quādam femināinuenē accepit ī vxorē: a q̄ castitas q̄siuit: vtrū timorē de luxuria hēbat? So. Rñdit hō senex: ꝙ ipe timorē nō hēbat de luxuria. ⁊ dixit castitas: ꝙ h̄ bñ appebat. ¶Quidā hō senex a castitate q̄siuit: vtrū iuuenē vxorē accipet? So. Rñdit castitas: ꝙ nullus hō senex q̄ facit defectū ꝑ suam vxorez iuuenē: ei satisfactiōez facere nō pōt. idcirco q̄libet hō senex ī acciplēdo vxorē iuuenē dz ꝟsciam ꝓtritionē ⁊ tiorē ⁊ vtudiā hſe. ¶Eremita a castitate q̄siuit: q̄re hoīes iuuenes de ipa hſit vtudiā? Sol⁹. Rñdit castitas: ꝙ hoīes iuuenes non cōsiderāt penas inferni: ad q̄s vadūt homines luxuriosi/nec sciunt: q̄d est vtudia.

¶Castitas: dixit heremita: quare es tristis: cū tu ſis ita bona? So. Rñdit castitas: ꝙ ipa erat tristis: quia plures hoīes plus luxuric ꝑ ſibi obediunt. ¶De.q.largitatis ⁊ vtutū applicatarū. ¶Egalitas a largitate q̄siuit cuius hoīs societas stat mag⁹ periculosa? Sol⁹. Rñdit largitas ꝙ nullus hō est peior soci⁹ ꝑ hō auarus. ¶Largitas a cōstātia quesiuit: vtrū ipa possit in vtbis confidere q̄bus hō auarus aliq̄d suo amico ꝓmittebat? So. Rñdit cōstātia ꝙ hō auar⁹ est magis mēdax ꝑ aliq̄s ali⁹ hō. ¶Mercator a diligen⁹ q̄siuit: q̄re nō erat tā mag⁹ mercimoniū largitatis sicut auar⁹? So. Excusauit se diligētia: ꝙ ipa culpā nō hēbat: q⁹ ipa nullū se negabat q̄ ipaꝫ volebat. ¶Suauitas: dixit heremita: q̄re estis maior ī largitate ꝑ in auar⁹? So. Rñdit suauitas: ꝙ cū hō denarios hoīs auari tāgit: ipe auar⁹ cito irascit. q̄ siq̄dē denarij hoīes auaros supbos facit. ¶Largitas a cōsciētia q̄siuit: q̄re nō erat ī hoīb⁹ diuitib⁹ auaris qui denarios pauperū facit eē ociosos? So. Excusauit se cōscīa: ꝙ auar⁹ hoc nolebat. ¶Largitas: dixit heremita: auaritia q̄re tiorē nō hz de iudice? So. Rñdit largitas: ꝙ auar⁹ pl'es denarios hēbat cū q̄bus iudicē tacere faciebat. ¶Cōtritio: dixit heremita: q̄re estis maior ī hoīe largo ꝑ ī hoīe auaro? So. Rñdit cōtri⁹: ꝙ hō auar⁹ ē maior inimicus restōnis ꝑ ali⁹ hō. ¶Herēita a largita⁹ q̄siuit: vtrū vtudiā hēbat: q⁹ auar⁹ pl'es amicos ꝑ ipa hēbat? So. Rñdit largitas: ꝙ nō tm vtudiā hēbat: immo tristis erat ⁊ sepe ploꝛabat. ¶Herēita ab obedien⁹ q̄siuit: vtrū erat ita mag⁹ ī largi⁹ sicut ī auar⁹? So. Rñdit obedi⁹: ꝙ ipa maior erat in largitate ffvolūtatē/⁊ ī auar⁹ fin corp⁹. ¶De.o.legalitatis ⁊ vtutū applicatarū. ¶Onstātia: dixit heremita: quare maiorē amicitiā hēs cū legalitate ꝑ cū falsitate? So. Rñdit cōstantia: ꝙ hō legalis suā camerā in rupe edificat/⁊ hō falsus in arena. ¶Legalitas: dixit diligentia: cur ploras? So. Respondit legalitas: ꝙ ipa que erat falsitatis amica: hoc sciebat. ¶Hoīes legales

quare spacioſe loquūtur ⁊ p viam humili ter vadūt? So. Hoīes falſi cito loquunt: vt deliberatiōē ad dicendū veritatē non habeāt. ⁊ vadūt ſupbe: vt hō de ipſis timo rē habeat. ¶ Hoīes legales ꝯre ſe nō ex: cuſant ita fortiter: cū hō ipos ſcrepat de falſitate: ſicut hoīes falſi ſe excuſant? So. Legalitas nō hz ita magnū timorē ſicut falſitas: q; ī veritate cōfidit: ⁊ hoc ſcit cō ſcientia. ¶ Heremita a legalitate q̄ſiuit: de q̄ hēbat maiorē tiorē? So. Reſpōdit le galitas: q; ipa timorē hēbat maiorem de falſo teſtimonio q̄ de aliq̄ alia re. ¶ He remita a legalitate queſiuit: vtrū cōtritio nē hēbat: cū cōfitebat? So. Rn̄dit legali tas: q; ipa erat cōfeſſiōi hoīs falſi ꝓria: q̄ cū falſitate ꝓfitet. ¶ Heremita a legali tate q̄ſiuit: ꝯre erat rubeus color in facie hoīs legalis: q̄ iniuſte eſt reꝓhēſus? So. Rn̄dit legalitas ⁊ dixit: q; ipſa ita ſangui nē mouebat ad colorē rubeū ī facie cū ve: recundia: cū iniuſte fuerat reꝓhenſa: ſicut falſitas cū timore colorē croceū cū fm ve: ritatē eſt reꝓhenſa. ¶ Heremita a legali tate q̄ſiuit: vtrum vllo tpe fuerat pctō obe diens? So. Nulla falſitas eſt obidiēs vir: tuti. ¶ De. q. ꝓſtātiet x̄tutū applicata.

¶ Onſtātia: dixit heremita: habes diligentiā? So. Rn̄dit cōſtātia: q; hieruſalez fieret illa q̄ſtio: q̄ h̄ ſciebat. ¶ Heremita a cōſtātia queſiuit: vtrū ſuauitatē hēbat? So. Rn̄dit ꝓſtātia heremite: ꝯrens ab eo vtrū ꝯrebat de illa ſuauitate q̄ erat tpe apl'oꝝ/vel de illa q̄ eſt in tpe ī quo ſum⁹. ¶ Heremita a ꝓſtātia queſiuit: vtrū erat fundamētū cōſcie? So. Rn̄dit: q; ipe q̄ totiēs apoſtata fuit: illō ſciebat. ¶ Cōſtantia: dixit heremita: ha bes timorē? So. Rn̄dit cōſtātia q; ipſa ti morem habebat de hoīe infirmo q̄ ſuum bonū ꝓpoſitū mutat in malū: qñ eſt cura tus. ¶ Cōſtātia habes cōtritionez? So. Rn̄dit ꝓſtātia: q; ipa ꝓtritiōez hēbat: dū hoīes erāt infirmi. ¶ Cōſtātia: dixit here: mita: hēs verecūdiā? So. Rn̄dit ꝓſtātia: q; ipa x̄verecūdiā hēbat ſemp cū hoīes ſe de bono iactabāt: qō faciebāt. ¶ Obedien⁹ a conſtātia queſiuit: vtrū ipam diligebat tātū p tiorē ſicut p amorē? So. Rn̄dit cō ſtantia: q; ipa nō facit aliq̄d ꝓ denarijs.

¶ De. q. diligētie ⁊ virtutū applicatarū.

Diligētia queſiuit a ſuauitate: ꝯre ibat ſpacioſe? So. Rn̄dit ſuauitas: q; ipa ibat cito cū cō ſtātia/ ⁊ ſpacioſe cū patiētia ⁊ hūilitate. ¶ Heremita a diligen⁹ q̄ſiuit: ꝯre ita for titer currebat? Sol'. Rn̄dit diligētia: q; ipſa currebat ita fortiter: q; cōſcia h̄ ſibi cōſulebat. ¶ Diligentia: dixit heremita: hēs timorē? So. Rn̄dit diligētia: q; ipſa timorē hēbat de cibarijs delicatis ⁊ mol libus lectis ⁊ plurib⁹ tunicis: q̄ hoīes pi: gros faciūt. ¶ Diligētia hēs cōtritionē? So. Rn̄dit diligentia: q; ipa cōtritionē hꝫe nō poterat ī hoīb⁹ pinguib⁹. ¶ Dili gētia hēs verecūdiā? So. Rn̄dit diligen tia: q; ipa verecūdiā hēbat de hoīb⁹ ple: nis vini ⁊ carniū gallinar. q̄ hoc qō pro: mittūt: nō tenēt/ ⁊ dicūt: q; mag'' tediū ē ire p mūdū ad honorādū deū. ¶ Diligē⁹ dixit heremita: cū q̄ pigritiā vincis: q̄ eſt tuū ꝓriū? So. Rn̄dit diligētia: q; ipa ſuū ꝓriū vincebat cū charitate ⁊ prudētia.

¶ De. q. ſuanitatis ⁊ x̄tutū applicata. Domo diſcretus quare cōſiderat pri⁹ illud: qō loquit? So. Suauitas ⁊ cōſcia ī ſermonibus cau ſant rhetoricā/ bonitatē/ charitatē/ patiē tiā/ ⁊ hūilitatē. ¶ Suauitas: dixit here: mita: hēs timorē de ſupbia? Sol'. Rn̄dit ſuauitas: q; nullus hō hz timorē de ſuper bia: q̄ hūilitatē diligit ⁊ patiētiā. ¶ Sua uitas: dixit heremita: hēs cōtritiōez? So lu. Rn̄dit ſuauitas: q; illa contritionē in ſua ypocriſi nō hēbat. ¶ Suauitas: dixit heremita: ꝯre loqueris ita ſpacioſe ⁊ len te? So. Rn̄dit ſuauitas: q; ipa ita ſpacio ſe ⁊ lente loquebat: q; hz verecūdiā men: tiendi. ¶ Suauitas: dixit heremita: cū q̄bus x̄tutibus es magis obediens? So. Rn̄dit ſuauitas: q; ipſa maiorē habebat parentelā cū charitate patientia ⁊ humi litate: q̄ cū alijs virtutibus.

¶ De. q. cōſcie ⁊ x̄tutū applicata. Onſcientia: dixit heremita: ꝯre maiorē habes cōcordātiā cū ti: more q̄ cum amore? So. Rn̄dit conſciētia: q; ſuū officiū ita erat ex minis ſicut erat ex ſpe ⁊ ex ꝓmiſſionib⁹. ¶ Con ſciētia: q̄s eſt tu⁹ cōfeſſor? So. Reſpōdit

conscientia q ptritio suã ãfessionẽ audiebat.qñ scire volebat quõ minas faciebat hoibus ḋ male faciũt/ t quõ hoibus ꝓsulebat q faciant bonũ. ¶ Heremita a ꝓscia ãsiuit: vtrũ verecũdiã hẽbat? So. Rñdit cõscia: q ipa verecũdiã hẽbat sepi9 i leuatione mẽse cũ hoies erãt pleni vini:ḋ credebãt me hfe: qz ꝛ temperãtiã defecerũt. quã ḋdẽ verecundiã in ꝓncipio mẽse hfe voluissem. ¶ Cõscia: dixit herẽita:q̃re es semp tristis? Sol. Rñdit ꝓscia q ipa erat semper tristis:qz semp erat ancilla.

¶ De.q.timoris t xtutũ applicatarũ.

Heremita a ptritiõe ãsiuit:vtrum maiorẽ hẽat ꝯcordãtiã cũ timore:q̃ cũ amore? So. Rñdit ptritio:q amor ipsam cum timore mouebat. ¶ Cũ verecũdia sit bona xtus:q̃re hoies hñt ipam cũ timore? So. Sicut faciendo bonũ nõ ridẽt hoies: sicut nãliter in faciẽdo bonũ verecũdiã nõ hñt. ¶ Obediẽtia cũ sit ita bona xtus:quõ hoies ipam tantum timẽt? So. Nãliter intellect9 t voluntas libertatem desiderant.

¶ De.q.ptritiõis t xtutũ applicatarũ.

Verecũdia : dixit heremita:q̃re es? Sol'o. Rñdit verecũdia:q ipa erat:vt ipa ptritionẽ hẽret de ypocrisi quã hẽbat:qz ipe sol9 existebat et herbas crudas comedebat/t supra posẽ iacebat. ¶ Heremita ab obediẽtia ãsiuit:vtrum ita magnã ptritionẽ hẽbat in prelato sicut in canonico? So. Rñdit obediẽtia heremite:q ipe magnã ãstionẽ nõ faciebat: q̃re sibi rñsio nõ ꝓueniebat.

¶ De.q.verecũdie t obediẽtie.

Heremita ab obediẽtia quesiuit: vtrum xtecũdiã hẽbat? So. Respõdit obediẽtia: q ipe illã questionẽ sensitiue faceret cui pꝛes homines erãt obedientes q̃ intellectiue.

¶ De.q.biã.ar.mo.vitiose.et p̃° de gula.

Gula ḋd est? Sol'o. Vade ad brancha vitiosas ar. mo. t ad ru.de gula. ¶ Gula quare est? So. Gula est: qz abstinẽtia fortitudo t prudentia nõ iuuãt tẽperãtiã cõtra volũtatẽ que cũ appetitiua vegetali maiorem habet concordantiam:q̃ cum digestiua. ¶ Gula de quo est? Sol'. Gula est ex priuato fine temperãtie t de ociositate iustitie prudẽtie et fortitudinis. ¶ Gula quõ est? So. Gula ẽ cũ imaginatioe q̃ delectationẽ comedẽdi et bibẽdi imaginat in sapore sensitiua seipsaz mouẽte cũ instinctu nãli vegetatiue ad nimis magnũ finẽ sentiẽdi in gustãdo ꝫ ordinẽ recolẽdi intelligẽdi t amandi.

¶ De.q.auaritie.

Auaritia ḋd est? Sol'o. Vade ad brãchas vitiosas ar. mo.in ru. de auari". ¶ Largitas ab auaritia ãsiuit:vtrũ erat creatura? Sol'. Rñdit auari":q ipsa creatura nõ erat.ꝫ erat sꝫitudo ꝫ spẽ: que facit fines denarioꝝ eẽ ociosos/t etiã fines subarũ vegetatarum. ¶ Largitas ab hoie auaro quesiuit:cum quo auaritiã ꝓducebat? Sol'o. Rñdit homo auarus:q auaritiã ꝓducebat cum similitudine bonitatis ꝫ nnẽ bonitatis illo fine debito hoib9 ḋ necessitatẽ hñt de bonis:q̃ ipse aggregat . de ḋb9 sua voluntas iustitiã nõ producit nec prudentiã fortitudinẽ charitatẽ neqꝫ spem. ¶ Auaritia:dixit largitas:q̃re es mihi ꝫria? So. Rñdit auaritia: q sibi erat ꝫria: qz iustitia prudẽtia fortitudo charitas t spes sue amice nõ erant.

¶ De.q.luxurie.

Luxuria ḋd est? Sol'o. Vade ad biã.vitiosas ar. mo.in ru.de luxuria. ¶ Luxu" de quo ẽ? Sol'. Est de instinctu et appetitu elali vegetali sensuali t imaginali t ex ꝫordinato appetitu rõnali ꝫ ordinẽ carnal copule. ¶ Luxuria q̃re est? So. Luxuria est ꝓpter nimiam abundãtiam comedẽdi t bibendi illa abundãtia directa siue ordinata ad carnales delectationes p voluntatẽ desiderատas/ t p intellectũ ĩtellectas/t p memoriã recolitas/ t p imagiationẽ imaginatas/ nõ coactas p iustitiã/ nec repꝫhẽsas p prudentiã/nec per fortitudinẽz deuictas/nec per abstinẽtiã ligatas/nec in ordine matrimonij positas. ¶ Castitas a luxuria q̃siuit:quare hẽbat maiorẽ cum voluntate cõcordãtiã q̃ cũ mẽoria et cũ intellectu? So. Rñdit luxuria: q volũtas ẽ potẽtia: q citius accipit suũ obiectũ q̃ memoria t intellectus.de qbus timorẽ hz in prin°:vt non consulãt iustitiã prudentiã t fortitudinem:que sepius voluntatem reprehen-

dunt:quia diligit vitia.

¶ De.q.superbie.

SUperbia q̄d ē:So.Vade ad brā. vitiosas arb.mo. ¶ Supbia de q̄ est:Sol'.Supbia est ex hūilitatis priuatiōe/t ē ex inordiato appetitu:q̄ magna in bōitate desiderat magnitudie nō debita in maioritate illi: q̄ desiderat/ et q̄ suā maioritatē cōsiderat/t maioritatē sui p̄rimi obliuiscit/t q̄ mīoritatē illi⁹ recolit/t q̄ suip̄si⁹ mīoritatē obliuiscit. ¶ Superbia ārē est:So.Supbia ē: qr hūilitas nō est. ¶ Humilitas a supbia q̄situit: ārē maiorē hēbat p̄cordātiā cū itellectu q̄ cū mēoria nec volūtate:Sol'.Rndit supbia: q̄ intellect⁹ ita p̄prie se hz ad intelligere sicut ignis ad calefacere t ad lucere:sz volūtas est magis variabilis.t idē de memoria ad desiderādum res debitas t indebitas q̄ intellect⁹ ad intelligendum res veras t nōveras.idcirco hō supb⁹ q̄ non cōsiderat suos defectus t defect⁹ alienos cōsiderat maiorē hz cōcordātiā cum intellectu q̄ cum alijs potentijs.

¶ De.q.accidie.

ACcidia quid est: Sol'.Vade ad brāchasvitiosas ar.mo.¶ Accidia de quo est:So.Accidia ē ex finibus ociosis t ex trīsti appetitu.qr fines nō sunt ociosi.Accidia ārē est:Sol'o. Accidia est: qr diligētia finiti moraliū nō est. ¶ Diligētia ab accidia q̄situit:ārē maiorē cōcordātiā cū intellectu hēbat q̄ cuz memoria nec voluntate:So.Rndit accidia:q̄ intellect⁹ est illa potētia q̄ maiorez laborē hz in inueniēdo suū obiectū:q̄ aliqua alia potētia.qm̄ ipse p̄prio spēs inq̄rit cū q̄b⁹ secreta attīgit t rep veritates/t in inquirēdo illas spēs hz mag⁹ laborē. cū ita sit: q̄ secreta t v̄itates rep sint valde fortiter abscōdite: t sub p̄ib⁹ falsis sīlitudinibus/et ex illis spēb⁹ q̄s accipit intellectus t colligit ad reuelādū secreta t v̄itates/accipit t colligitvolūtas lumē ad diligendum suū obiectū amādo vel odiendo: t illas species q̄s intellect⁹ accipit t inuenit:memorie tradit seu recōmittit:t i ipa antiq̄s facit t alias nouas inquirit . t sic facit habitū scie de quo se iduit: t de quo practicā h̄ūt mēoria t volūtas q̄ non h̄nt ita magnū laborē i accipiēdo eap obiecta cū lumine inuēto.sicut itellect⁹ q̄ nouiter illud lumē inuenit. t qr intellect⁹ maiorē laborē hz:citi⁹ attediat q̄ mēoria nec voluntas.idcirco pigritie est,p̄pinquior:q̄ est media tunica:q̄ volūtas nec memoria.

¶ De.q.Inuidie.

INuidia q̄d est:So.Vade ad brā. vitiosas arb.mo. ¶ Inuidia de q̄ est:So.Inuidia est de appetitu q̄ desiderat bona aliena possidere:que sunt alijs appropriata t data p̄m ordinē iustitie t charitatis. ¶ Inuidia ārē est:Sol'. Inuidia est:qr iustitiā charitatē t spē volūtas nō desiderat. sz eap ꝫria desiderat/ et in memoria reponit. ¶ Justitia/charitas/t spes/ ab inuidia q̄siuerūt:q̄re maiorē concordātiā hz cū mēoria q̄ cū intellectu nec volūtate:Sol'. Rndit inuidia:q̄ mēoria maiorē p̄cordātiā hēbat cū p̄plexione terre q̄ cū aliq̄ alia p̄plexiōe alioꝝ el'oz. idcirco erat ei auaritia appropata: qm̄ mēoria requirit hfe plres spēs:de q̄b⁹ ita thesaurū facit cum ociositate.sicut hō auar⁹ ex plurib⁹ denarijs: q̄s ociosos i archa facit eē. idcirco hoīes inuidiosi sunt pigri: et plā hfe desiderāt absq̄ eop labore: q̄ alij hoīes h̄nt cū labore acq̄sita/ vel que eis p̄pter aliquem finē sunt collecta.

¶ De.q.ire.

IRa q̄d est:Sol'. Vade ad brā.vitiosas arb.mo. ¶ Ira de quo est:So.Ira est ex odibilitate t trīsti appetitu subito motu ꝫ tustitiā/ fortitudinē/t charitatē/ sine deliberatōe prudētie. ¶ Ira q̄re est:So. Ira est:qr patiētia nō est/et qr abstinētia volūtatē nō refrenat: priuat h̄itū charitatis: t q̄ intellectū spoliat de prudētia/t mēoria de iustitia/ t seipsam de fortitudine. ¶ Patiētia ab ira q̄situit: q̄re cū volūtate maiorē p̄cordātiaz hēbat q̄ cū mēoria nec intellectu:So. Rndit ira:q̄ volūtas subitū motū hz t nō faciebat aliquā deliberationē in accipiēdo suū obiectū quousq̄ intellect⁹ prudētia vt suo ꝫrio vtit.idcirco:qr volūtas sine deliberatione t p̄silio se mouet ad odiendum tūc:cū itellect⁹ ociosus p̄sistit:maiorē motū hz q̄ itellect⁹ nec mēoria.cū in ea nā sit habere motū subitaneū sine deliberatio:

ne recolendi et intelligendi.

¶ De.q.gule ꝛ auaritie.

QUla ꝛ auaritia quō hſit ꝓcordantiã? So. Vade ad rub.añdictã in brã.ar.mo. ¶ Cũ hō auar⁹ multũ nonvult expẽdere: ꝛ hō gulosus multũ vult comedere: auaritia ꝛ gula q̃re hñt cõcordãtiã/ꝛ nõ sunt ꝛie? So. Gula ꝛ auaritia in diuersis hoĩb⁹ sunt ꝛie/ ꝛ in vno hoĩe pñt ꝓcordãtiã hꝫ. sicut hō gulosus q̃ est auar⁹ alijs hoĩb⁹: vt multũ comedere possit/ꝛ q̃ possit emere cibaria delicata. ¶ Auaritia ꝛ gula: quō sunt ꝛie? So. Gula est ꝛ sanitatẽ hoĩs auari vt multum comedere possit: idcirco est ꝛ subm auaritie. ꝛ auaritia est ꝛ gulã: inquãtũ tenet cibaria delicata ociosa: q̃ posset emere ꝛ gula vellet comedere. ſz auaritia ei dare non vult. idcirco aliq̃ hoĩes auari gulosi se debilitãt ꝛ corrũpũt in comedẽdo cibaria: q̃ cũ paucis denarijs sunt empta/ꝛ que non sunt delicata. ¶ Charitas ꝛ tẽperãtia plorabãt: a qb⁹ petijt herẽita: q̃re plorabãt? So. Rñderunt: q̃ ipse plorabant: qz eaꝝ ꝛia plus q̃ ipe diligebãtur/ꝛ pl'es hẽbat amicos.

¶ De.q. gule ꝛ luxurie.

QUla ꝛ luxuria quō hñt ꝓcordantiã? Sol'. Vade ad ru.añdictã i brãchis vitiosis ar.mo. ¶ Quare hoĩes luxurioſi ꝛ gulosi sunt magꝭ pauperes ꝛ minus viuũt q̃ alij hoĩes? Sol'o ibidẽ. ¶ Herẽita a gula q̃siuit: vtrũ erat ita malum vitiũ sicut luxuria? So. Rñdit gula: q̃ ipsa non erat causa culpe alteri nisi suo subiecto. ꝛ luxuria ẽ causa culpe homini ꝛ femine. ¶ Quare plures mulieres sunt luxuriose q̃ gulose? Solu. Pulchre mulieres ad luxuriam per hoĩes inuitantur fortius q̃ ad gulam.

¶ De.q.gule et superbie.

QUla et superbia quomõ habent concordantiam? Sol'o. Vade ad ru.añdictã i brã.vitiosis ar. mo. ¶ Gula: dixit heremita: es ita malum vitium sicut superbia? Sol'o. Rñdit gula: q̃ ipsa erat peius vitium q̃ superbia i sensitiua. et superbia erat peius vitium q̃ ipa in intellectiua. ¶ Gula quomodo est superbia? Solutio. Gula est superbia: quia vult: q̃ appetit⁹ sensualis sit dominꝰ itellectualis. ¶ Plorabãt gula ꝛ superbia/ et herẽita ab eis q̃siuit: q̃re plorabãt? So°. Rñderũt gula ꝛ superbia: q̃ ipe plorabant: qz ipse carnes nõ cõedebat/nec vinum bibebat/nec pulchra indumenta induebat.

¶ De.q.gule ꝛ accidie.

QUla ꝛ accidia quō hñt ꝓcordantiã? Sol'. Vade ad rubri. añdictã in bran. vitiosis arbor⁹ moralis. ¶ Herẽita a gula q̃siuit: vtrũ erat ita malũ vitiũ sicut accidia? So. Rñdit gula: q̃ ipsa nõ ẽ ita cõe vitiũ sicut accidia. ¶ Herenita ab accidia ꝛ gula q̃siuit: q̃le signũ i scuto faciebãt? So. Rñderũt gula ꝛ accidia: q̃ ipe signũ tristitie faciebãt ꝛ pigritie cũ hoĩes nimis cõederit/ꝛ cũ hoĩes sani tẽperãtiã lucrati fuerit bonos mores denarios ꝛ bonã famã. ¶ Gula ꝛ accidia: dixit heremita: qualis est vester finis? So lu. Vade ad rubri. antedictam.

¶ De.q.gule ꝛ inuidie.

QUla ꝛ inuidia quō hñt ꝓcordantiã? Sol'. Vade ad ru. añdictã in brã. vitiosis arb.mo. ¶ Gula: dixit heremita: es ita malsi vitiũ sicut inuidia? So. Rñdit gula: q̃ hō inuidiosus inuidiã hꝫ põt ieiunus ꝛ plen⁹/ꝛ ẽ magis ꝛia charitati q̃ illa. ¶ Gula ꝛ inuidia: dixit heremita: q̃re estis amice? So. Rñderunt gula ꝛ inuidia: q̃ ipse amice erãt: qz timorẽ de eaꝝ inimicis hẽbant. ¶ Heremita a gula ꝛ inuidia q̃siuit: cũ eas perderet: vbi eas citi⁹ inueniret? So. Rñderũt gula ꝛ inuidia: q̃ ipe erãt libẽter i hominibus diuitib⁹: q̃ plures habent denarios/ꝛ plus bonum diligunt speciale contra publicũ q̃ homines pauperes.

¶ De.q.gule ꝛ ire.

QUla ꝛ ira quō hñt ꝓcordãtiam? So. Vade ad rubri. antedictam in bran. vitiosis ar.mo. ¶ Gula: dixit heremita: es ita malum vitium sicut ira? So. Respõdit gula: q̃ ipa corpus hominis lente occidebat/ꝛ ira subito ꝛ cito. ¶ Heremita a gula ꝛ ira quesiuit: vtrum timorem habebãt? So. Rñdit gula ꝛ dixit: q̃ ipsa timorẽ habebat de tẽperãtia. ꝛ ira dixit: q̃ ipsa timorez habebat de patientia. ¶ Gula ꝛ ira venditis vos p denarios? So. Responderunt gula ꝛ ira: ꝛ di-

dixerſit: q nō vēdebank p denariſs:ſed ſe dabāt libēter oībus qui ipſas volebāt.

¶ De.q.auaritie ⁊ luxurie.

AUaritia ⁊ luxuria quō hſit con cordātiā? Sol. Vade ad branchas vitioſas ar.mo.in ru.ante dicta. ¶ Luxuria:dixit herēita:es ita malūvitiū ſicut auaritia? So. Rſidit luxuria et dixit: q ipa nō erat ita fortiter ꝫ nām ſicut auaritia. nec erat ita publicū vitiuz. ¶ Heremita avetula luxurioſa q̄ſiuit:q̄re nō hēbat ita magnū placitum de luxuria ſue nurus ſicut de luxuria ſue filie? Sol'o. Reſpondit vetula ⁊ dixit:q ipſa plus denarios propter ſuam filiam diligebat ꝙ ꝑpter nurū ſuā.⁊ plus ſuā ſſitudinē luxurie diligebat in illa femina quā plus diligebat. ¶ Vetula luxurioſa: dixit heremita:q̄re tuū filiū rep̄hēdis de luxuria:non autē tuā filiā? So. Rſidit vetula et dixit: q ſuus filiꝰ ſuū corpꝰ ꝓſumebat/ ⁊ ꝑpt luxuriam denarios expēdebat. ſua ẋo filia ip̄os lucrabak:q̄ luxuriā coram ipſa faciebat.filiꝰ abit ſuus nō.etiā cū ſua filia de luxuria ſine ẋeciidia loq̄bak/ ⁊ ſibi placita referebat:q̄ cū hoībꝰ habuerat.de q̄bꝰ placitis ẋeciidiā hēbat:q ſuo filio ipſa diceret. ¶ De.q.auaritie ⁊ ſuꝑbie.

AUaritia ⁊ ſuꝑbia quō hſit ꝓcordātiā? So. Vade ad ru.anteditā in brāchis vitioſis ar.moralis. ¶ Auaritia:dixit herēita:es ita malū vitiū ſicut ſuꝑbia? So. Rſidit auaritia ⁊ dixit:q ipa erat peius vitiū q̄ ſuꝑbia ꝫ reſtitutionē in pūcto mortis. ⁊ ſuꝑbia erat peius vitiū q̄ illa cū ira ꝫ veniā in puncto morti. ¶ Suꝑbia: dixit auaritia:q̄re es ꝫ honorē det. ⁊ tu auaritia:q̄re es ꝫ finem bonoꝝ tpaliū.⁊ vos:dixit herēita:q̄re inuicēvos rep̄hēditis:poſtq̄ ẋtuti eſtis ꝫrie? So. Rn̄dit ſuꝑbia: q ipſa erat ꝫ deum:qm̄ parē habere nolebat i magni[e] poteſtatis. Et auaritia dixit:q ipſa erat contra finē bonoꝝ tpaliū:qꝛ charitas dormiebat. Et ambe ad herenitā dixerūt:q ipſe ſeinuicē repꝛehendebāt':qꝛ cum inuidia concordātiā habebāt. ¶ Auaritia et ſuperbia habetis ita magnā ꝓcordātiaz in homine ſene ſicut in hoſe iuuene? Sol'o. Reſpōdit ſuperbia:q ipſa maiꝛ erat in homine iuuene:inquātum corpus. et inquantum aſa in ſene. Et auaritia dixit:q ipſa erat in homine ſene maiꝛ corꝑal'r et ſpiritualiter q̄ꝑ in homine iuuene.

¶ De.q.auaritie et accidie.

AUaritia ⁊ accidia quō hſit concordātiā? Sol. Vade ad ru.antedictā in brā. vitioſis ar.mo. ¶ Heremita ab auaritia⁊ accidia q̄ſiuit: que ip̄arū eſt peius vitiū? So. Rſidit auaritia:q ipa erat peiꝛ q̄ꝑ accidia in infirmitate hoīs diuit' auari. Et accidia dixit: q ipſa erat peiꝛ in ſanitate hominū ſuorum amicoꝝ q̄ꝑ auaritia. qꝛ erat vitiū:qđ non erat tā cognitum/nec q tātū timeak ſicut auaritia. ¶ Heremita abvno mercatoꝛe auaro queſiuit:q̄re tot denarios non hēbat ſicut alius mercatoꝛ amicus largitatis? So. Vade vtꝫ. ¶ Heremita a ciuitate hierl'm queſiuit:q̄re ploꝛabat? Sol'o. Reſpondit ciuitas hieruſalem:q auaritia ⁊ accidia hoc ſciebant.

¶ De.q.auaritie ⁊ inuidie.

AUaritia ⁊ inuidia quomō hſit concoꝛdātiā? So. Vade ad ru. antedictā i brā.vitioſis ar.mo. ¶ Herēita a pctō q̄ſiuit: vtrū erat ita magnū in auaritia ſicut in inuidia? So. Rſidit pctm̄:q maius erat in auaritia intenſiue/⁊ in inuidia extenſiue. ¶ Heremita ab auaritia ⁊ inuidia q̄ſiuit: ſi erāt perditevel amiſſe:vbi poſſent inueniri? So. Reſponderūt:q ip̄i qui ip̄as inuenire vellēt/ ipſas in pulchꝛis domibus inquirerēt/in pulchꝛis equis/ in pulchꝛis veſtibus/in tecacis plenis denarioꝛuz/in oꝛreis plenis frumēto/⁊ in lachꝛymis pauperū. Et tūc heremita dixit:q cito poterant inueniri. ¶ Heremita ab auaritia queſiuit et inuidia:vtrum erāt de magno genere? Sol'o. Rn̄derūt auaritia et inuidia: q earū genus multum erat antiquum. et maxime erant in ſummitatibus arboꝛum.

¶ De.q.auaritie et ire.

AUaritia ⁊ ira quomodo hn̄t cō coꝛdantiā? So. Vade ad ru.antedictā in brā.vitioſis arb.mo. ¶ Auaritia: dixit heremita: es ita maluz vitium ſicut ira? Sol'o. Reſpondit auaritia:q ira currebat citius ad malum ꝓra

bonū ꝙ illa. ¶Auaritia ab ira quesiuit: ꝙre denarios ꝗs ipa cū labore acquisiuerat: ad fortunā ꝓdēdi ponebat tūc: cū homines occidere volebat? Sol'. Rīdit ira: ꝙ ipa dānū alicui⁹ nō plāgebat. ¶Ira: dixit auaritia: posses me vindicare de largitate: q̄ de me malū pauperib⁹ dicere facit? So. Rīdit ira: ꝙ ipam vindicare poterat de largitate: dū tū ipsa litē inter homines diuites procuraret: q elemosynā pauperib⁹ faciūt. ¶De.q.luxurie ꝛ supbie.

LAxuria ꝛ supbia quō hīt cōcordātiā? So. Vade ad ru. afidictā in brā. vitiosis ar.mo. ¶Heremita a luxuria ꝛ supbia q̄sīuit: q̄ ipsa est pei⁹ vitiū? So. Rīdit luxuria: ꝙ ipa erat peius vitiū in corpe. ꝛ supbia dixit: ꝙ ipsa erat peius vitiū in aīa. Tūc vo heremita cognouit: q̄ ipa erat pei⁹ vitiū. ¶Quare vetula femina luxuriosa nō est ita superba sicut femina iuuenis luxuriosa? Sol'o. Mulieres iuuenes magis rogantur ꝙ senes. ¶Heremita luxuriā ꝛ supbiā inuenit: q̄ inuicē loq̄bantur. ꝛ q̄sīuit ab eis: de quo loquebātur? Sol'. Rīderūt supbia et luxuria: ꝙ sp loq̄bantur de his q̄ magis diligebāt: aut de illis q̄ valde odiebāt. Et tunc dixit luxuria ad heremitā: ꝙ ipa nolebat eē sua vxor. ꝛ supbia dixit: ꝙ ipa nolebat eē sua socia: qm̄ pulchrā figurā non hēbat/nec equū eq̄tabat/nec pulchra habebat indumēta/nec domicellos: q̄ ei seruirent. ꝛ hēbat barbā albā ꝛ cibaria macillenta comedebat. Rīdit eis heremita: ꝙ hmōi diligebat: vt eaꝝ societatē nō haberet: qm̄ nimis erāt male bestie.

¶De.q.luxurie ꝛ accidie.

LAxuria ꝛ accidia quō hīt cōcordantiā? So. Vade ad ru. antedictam in brā. vitiosis ar. mo. ¶Heremita a luxuria ꝛ accidia q̄sīuit: q̄ ipsa rū est peius vitiū? So. Rīdit luxuria: ꝙ ipsa erat peius vitiū in sanguine/ ꝛ accidia in melācholia. ¶Accidia: dixit heremita: q̄re plus luxuriā diligis in magis nobilibus mulieribus ꝙ in minus nobilibus? Sol'. Respōdit accidia: ꝙ ipsa pl⁹ diligebat luxuriaz in nobilioribus mulieribus ꝙ in minus nobilibus: vt esset magna/ ꝛ vt maius malum procurare posset. ¶Luxuria dixit heremita es ociosa i homine sene luxurioso: q̄ cuz muliere iacere non pōt? Sol'. Respōdit luxuria: ꝙ accidia sua amica hoc sciebat: que homines castos blasphemabat.

¶De.q.luxurie ꝛ inuidie.

LAxuria et inuidia quō hīt cōcordātiā? Sol'o. Vade ad ru. afidictā in brā. vitiosis ar.mo. ¶Heremita a luxuria q̄sīuit: vtrū erat ita malum vitiū sicut inuidia? Sol'. Rīdit luxuria: ꝙ ipsa erat peius vitiū in tangendo/ ꝛ inuidia invidendo. ¶Quare mulier melius est disposita: ꝙ sit luxuriosa ꝙ inuidiosa/ ꝛ homo ꝙ sit inuidiosus: ꝙ ꝙ sit luxuriosus? So. Nullā mulierē decet ita bn habere diuitias sicut hominem/ ꝛ oīsvolūtas coacta desiderat eē libera. ¶Quare mulieres pl⁹ reprehendūtur de luxuria ꝙ hoīes de iuidia? So. Iudiciū femineaꝝ nō est ita magnū sicut iudiciū hominum.

¶De.q.luxurie ꝛ ire.

LAxuria ꝛ ira quō hīt cōcordātiā? Sol'. Vade ad ru. afidictā in brā. vitiosis ar.mo. ¶Heremita a luxuria ꝛ ab ira q̄sīuit: q̄ ipsa rū est magis mala? Sol'. Rīdit luxuria: ꝙ ipsa timorē hēbat aliquotiens. Et dixit ira: ꝙ nunq̄ timorē hēbat. ¶Quidā darevolebat mulierē iuuenē i vxorē cuidā homini veteri. q̄ ab ipsa q̄sīuit: vtrū sibi placebat? So. Rīdit domicella: ꝙ si ipe ipsam hīre volebat in vxorē/ ꝛ inuicē litigarēt: nō eēt: qui pacē poneret īter ipos. ¶Quare hō luxuriosus tratus non est ꝯ suū pctm̄: ꝛ est trat⁹ ꝯ suam vxorē luxuriosam? So. Quilibet gallus dns est in suo simario.

¶De.q.supbie et accidie.

SAperbia ꝛ accidia quō hīt concordātiā? So. Vade ad ru. antedictam in brā. vitiosis ar. mora. ¶Superbia: dixit heremita: es ita malū vitiū sicut accidia? Sol'. Dixit supbia: ꝙ ipsa magis deo erat ꝯria: ꝙ accidia. qm̄ ipsa volebat eē sine pari. ¶Heremita a superbia q̄sīuit ꝛ ab accidia: vtrū erāt ꝯtrarie? So. Rīderunt: ꝙ ipe ꝯtrarie erāt: in quantum in hominibus q̄libet volebat eē maior ꝙ alia. ¶Superbia ab accidia quesiuit vbi stabat? Sol'. Dixit accidia: ꝙ

plures domum suam sciebant.

¶ De.q.superbie et inuidie.

SUperbia ⁊ inuidia quō hſit ꝯcordantiā? So. Vade ad ru.antedictā in brā.vitiosis arb.mo. ¶ Heremita a supbia q̄siuit: ⁊ ab iuidia: q̄ ipa erat peius vitiū? So. Dixit supbia: q ipa erat peius vitiū in demonib⁹. ⁊ dixit inuidia: q ipa erat maius vitiū in hominib⁹. ¶ Heremita a supbia q̄siuit: vtrū de ipo hēbat iuidiā? So. Rn̄dit supbia: q ipa iuidiā nō hēbat de hoīe paupe male indu to: q̄ fabas comedit. ¶ Heremita a superbia q̄siuit: vtrū erat de sua parētela? Sol. Rn̄dit supbia q̄ sua ypocrisis h̄ sciebat.

¶ De.q.superbie ⁊ ire.

SUpbia ⁊ ira quō hſit ꝯcordantiā? So. Vade ad ru. añdictā in brā. vitiosis ar.mo. ¶ Supbia et ira q̄siuerūt ab heremita: vtrū sciret q̄ illa⁹ eēt maior? Sol. Rn̄dit heremita: q ipse ambarū eq̄litatē sciebat: qm̄ supbia aliquem honorē nō hēbat. nec ira aliq̄d placitum. ¶ Quare hō supbus citius ē irat⁹ q̄ ali⁹ hō? Sol. Nullus hō hz tot ōria sicut homo supbus. ¶ Ab hoīe paupere q̄siuit heremita: vtrū sciret domū in qua sunt supbia ⁊ ira? Sol. Rn̄dit hō pauper: q faceret illā questionē hominibus diuitibus: qui vanam gloriam diligunt.

¶ De.q.accidie et inuidie.

ACcidia ⁊ inuidia quō hſit ꝯcordātiā? So. Vade ad ru.antedictā in brāchis vitiosis arb.mo. ¶ Heremita ab accidia ⁊ iuidia q̄siuit quō vna est maior alia? So. Rn̄dit accidia: q ipa erat maior q̄ inuidia i hoīe paupere. inuidia ẋo dixit: q ipsa maior erat q̄ accidia in homine diuite. ¶ Quesiuit heremita ab inferno: vtrum in illo tot homines erant per inuidiam sicut per accidiā? Solutio. Nullum peccatum est ita cōtrarium vtilitati publici sicut accidia. ¶ Accidia et inuidia ab heremita quesiuerūt: quam ipsarū sua ypocrisis diligebat? Solutio. Respondit heremita: q sua ypocrisis habere vult bonam famam quam habent sancti homies/ ⁊ sua accidia abhorret bonam famam omniū hominū.

¶ De.q.accidie ⁊ ire.

ACcidia ⁊ ira quō hābent cōcordantiā? Sol. Vade ad ru.antedictam in brā.vitiosis ar.mo. ¶ Accidia ⁊ ira: dixit heremita: hētis eq̄litatē in malo? Sol'o. Dixit accidia: q ipa nullū bonū diligebat. ira ẋo dixit: q ipsa nullū malū odiebat. ¶ Quesiuit heremita ab accidia ⁊ ira: vtrū erā t ōrie? So. Dixerunt accidia ⁊ ira: q ipe erāt ōrie: iquātum accidia ibat lente/ ⁊ ira cito. ¶ Quesiuit heremita ab accidia ⁊ ira: vtrū erant de vno gn̄e? So. Rn̄derunt: q ira erat de genere ignis/ ⁊ accidia de genere aque.

¶ De.q.inuidie ⁊ ire.

INuidia ⁊ ira quomō hſit concordātiam? Sol. Vade ad ru.antedictā i brā.vitiosis ar.mo. ¶ Quesiuit heremita ab inferno: q̄ erat maior p curatrix mali/ aut inuidia/ aut ira? Sol. Rn̄dit infern⁹: q inuidia hoīes adducebat sibi: q̄ iurioſe bonū diligūt. ⁊ ira sibi hoīes adducebat: q̄ iniurioſe malum diligunt. Et tunc heremita cognouit/ q ira ē peius vitiū q̄ inuidia. ¶ Quare homies diuites maiorē hſit iuidiā et citius trascūtur q̄ pauperes? Sol. Infantes cū nimis comederint: plorāt/ ⁊ cū famē hſit: simil⁹. ¶ Heremita plenū ⁊ vacuū inuenit i via: et quesiuit ab eis quo ibant? Sol'o. Dixit vacuum: q ibat ad inuidiam: que est vacua boni. ⁊ plenum dixit: q ibat ad iram: que est plena mali.

¶ De.q.vitiorum consequentium. Et primo de iniuria.

INiuria q̄d est? Sol. Vade ad primū pa.de vitiis ꝯsequētib⁹ i brā. vitiosis ar.mo. ¶ Iniuria de q̄ est? Solutio. Iniuria est ex priuatione iustitie. ¶ Iniuria q̄re est? So. Iniuria est: quia iustitia non est. ¶ Quesiuit heremita ab iniuria: cum quo sensu maiorem hz ꝯcordātiā? So. Rn̄dit iniuria: q ipa maiorem concordantiam habebat cum affatu ⁊ cum auditu. q̄ ipsi sunt duo sensus: p quos est habitus iustitie in iuristis.

¶ De.q.indiscretionis.

INdiscretio quid est? Sol. Vade ad.ij.par. ¶ Indiscretio de quo est? So. Indiscretio est de priuatiōe prudētie. ¶ Indiscretio q̄re est? So.

Indiscretio est: qz prudētia nō est. ¶ Indiscretio: dixit heremita: ꝓtra quā potentiā anime es magis fortis? Solo. Rñdit indiscretio: ꝙ ipsa erat magis ꝓtraria intellectui: ꝙ mēoriet volūtati. qz intellect⁹ et prudētia magnā hñt amicitiam.

¶ De.q.debilitatis cordis.

DEbilitas cordis qd est? So. Vade ad.iij.par. ¶ Debilitas cordis q̄re est? So. Debilitas cordis est: qz homines fragiles ⁊ vulpini spē obliuiscūtur ⁊ verecūdiā: ⁊ sepius considerant illa: q̄ periculosa sunt. ¶ Quare homines sanguinei sunt magis audaces ꝙ flegmatici? So. Ignis sanguinē effundit et aqua ipsum restringit. ¶ Quare hoies post comestionem sunt magis audaces ꝙ homines ieiuni? Sol. In hominib⁹ post comestionē spūs vitales messes faciunt: et in ieiunis ipsas fecerunt. idcirco virt⁹ cordis magis est extensa ꝙ oīa mēbra corpis hominis pransi ꝙ hominis ieiuni.

¶ De.q.intemperantie.

INtēperantia quid est? Sol. Vade ad capl'm de intemperātia in para.iiij. ¶ Intemperātia quare est? So. Intemperātia est: qz fortitudo non est ꝑ gulam. ¶ Heremita q̄siuit a tēperantia: vtrū intemperātia sit creatura? So. Rñdit tēperātia: ꝙ oīs creatura naturaliter est bona/⁊ si intēperātia eēt creatura esset ipsa bona/⁊ nō bona nāliter qđ est cōtradictio. ¶ Quesiuit heremita ab intēperantia: vtrū timorem hēret maiorē de fortitudine: q̄ de prudētia? So. Rñdit intēperātia: ꝙ ipsa timorem nō hēbat de fortitudine dū prudētia dormiebat.

¶ De.q.infidelitatis.

INfidelitas qd est? Sol. Vade ad v.par. ¶ Infidelitas: de quo est? Sol. Infidelitas est ex erroribus quos itellectus humanus supponit ⁊os esse cōtra articulos fidei catholice. ¶ Infidelitas quare est? So. Infidelitas est ꝓpter absentiā bonoꝝ pastorū/q̄ bene suas oues nō custodiūt. ⁊ est māliter: vt sancti homines xp̄iani materiā habeant ad faciendum bonum magnum in destruendo errores et in sustinendo passiones ꝓ laudando ⁊ predicando nomen dñi ihesu xp̄i.

¶ Infidelitas quō pōt destrui? Sol'. Infidelitas destrui pōt cū diligētia bonoꝝ pastorū ſm modū quē raymūdus posuit i sua petitiōe quā ipse domino pape ⁊ eius collegio presentauit.

¶ De.q.desperantie.

DEsperantia qd est? Sol'o. Vade ad.vj.par. ¶ Desperātia q̄re ē? So. Deus ꝓmittit esse desperātiam: vt sit mā hoībus ꝙ in dña nra habeant magnā spem. ¶ Quō est desperātia? So. Desperātia est: inquātum hoīes peccatores recolūt magnā iustitiā dei⁊ obliuī cunt suaꝝ magnā miam. ¶ Homines desperati q̄re sunt tristes? Sol. Homines desperati sunt tristes: qz desperātia tiorez inducit ⁊ ꝓmittit malū ⁊ nullū bonum.

¶ De.q.crudelitatis.

CRudelitas qd est? So. Vade ad vij.pa. ¶ Heremita a crudelitate q̄siuit: quare stabat libentius in hominibus diuitib⁹ q̄ in pauperibus? So. Rñdit crudelitas: ꝙ inuidiā et auaritiā pl⁹ diligunt homines diuites ꝙ pauperes. ¶ Crudelitas: dixit heremita: petes veniam a deo in presentia pauperum? Solo. Respondit crudelitas: ꝙ non est ausa dicere falsum in presentia testium. ¶ Crudelitas cum quo vincis charitatē? So. Rñdit crudelitas: ꝙ ipsa charitatez vincebat cum pigritia amatiuitatis et cū desperātia auaritia et superbia.

¶ De.q.proditionis.

PRoditio qd est? Solo. Vade ad vij.par. añdictū. ¶ Proditio: quō pōt destrui? Solu. ibidem. ¶ Legalitas: dixit herēita: cū quo vitio ꝓditio ē tibi magꝭ ꝛria? Sol'. Rñdit legalitas: ꝙ ꝓditio sibi erat ꝛria cū luxuria i hoīb⁹ iuuēib⁹/⁊ cū auari⁹ i hoīb⁹ senib⁹. ¶ Herēita q̄siuit a ꝓditiōe cū quo sensu erat magis ꝛria legalitati. So. Rñdit, ꝓditio: ꝙ nullus sensus est ita cōis ad ꝓcurandum falsitatem sicut affatus.

¶ De.q.homicidij.

HOmicidiū quid est? Solo. Vade ad.ix.pa. ¶ Homicidium: dixit vita: quomō posses destrui? So. ibidē. ¶ Hōicidiū: dixit herēita de q̄ sensu hēs maiorē tiorē? So. Per nullū aliuz

sensum moriſtur tot hoies sicut p gustſi. tſic xo hereita cognouit: q p nullū sensuz viuſit tātū hoies sicut p gustū r tēperātiā. ¶Uita dixit hereita: cū q potētia alc̄ homicidiū est tibi magis ꝺrium? Sol'. Rſidit vita q nulla potētia spūal' auscultat ita parum rationem sicut voluntas.

¶De.q.latrocinij.

LAtrocinij qd est? So. Uade ad x.pa. ¶Latrocinij dixit hereita: quis est tuus maior amicus? So.ibidē. ¶Latrocinij cui es pl⁹ furatus? So. Respōdit latrocinio: q deo plus furatū est q̄ alicui alij. ¶Latrocinij q̄s res es deo magis furatū? Sol'o. Rſidit latrocinij: q plus furatū est deo de xitate r honore/q̄ de aliqua alia re. qm̄ plres homines sunt i errore q̄ in xitate. r plures homines laborāt ad acq̄rendū honorē p prium q̄ ad honorandum deum. Et tunc heremita dixit ad latrocinium: q ipsum valde malū vitiū erat. ¶De.q.mēdacij.

QEntiri quid ē? So. Uade ad.xj. pa. ¶Mentiri: dixit heremita: q̄les sunt tui maiores inimici? So.ibidē. ¶Mētiri in quo sensu es maius? So. Rſidit mētiri: q nullus sensus ꝺ nām mēticbatur nisi affat⁹ tātūmō. r tūc heremita cognouit: q affat⁹ cū veritatem dicebat pl⁹ erat amicus dei q̄ null⁹ alius seruus. ¶Quesiuit heremita a volūtate: vtrū habebat ita magnā culpā in mētiendo sicut intellectus? Sol'. Rſidit volūtas: q̄ q̄reret hoc a veritate q̄ est obiectū intellectus. ¶De.q.maledictionis.

QUaledicere qd est? Sol'. Uade ad xij.pa. ¶Maledicere q̄les sunt tui maiores inimici? Sol'. ibidē. ¶Maledicere de q̄ pl⁹ dic̄ de malo? So. Rſidit maledicere: q pl⁹ dicebat de malo de illo q̄ pl⁹ vz. tūc xo hereita cogūit q vo lebat ꝫ dicere de xpo de quo mali xpiani malū dicūt dū ludūt ad taxillos r īfideles q̄ sunt plres q̄ xpiani q̄ de dño iesu xpo dicūt multū de malo de q̄ dicit malū voluntas q̄ ipm tātū non diligit sicut seipsam. ¶Maledicere: q̄re es mai⁹ q̄ bñdicere? So. Rſidit maledicere q mai⁹ erat q̄ bñdicere: qr plres hēbat ꝓcuratores/r qr qm̄ lupi comedūt oues fugiunt pastores.

¶De.q.impatientie.

IMpatia qd ē? So. Uade ad.xiij. par. ¶Impatia de q̄ habes timorē? So.ibidē. ¶Impatiētia quō deuicteris? So.ibidē. ¶Impatia q̄re hēs ita magnā audactiā et es ita superba? So. Impatia dixit q dum ira sit sua amica non habet timorē q̄ sit deuicta.

¶De.q.inconstantie.

IMconstātia qd est? So. Uade ad xiiij.par. ¶Inconstātia q̄ vocant tui maiores inimici? Sol'. ibidez. ¶Inconstātia q̄s sensus tecum maiorē hz cōcordātiā? So. Inconstātia dixit: q affatus erat ille sensus q̄ ē min⁹ stabil'. ¶Inconstātia q̄re habes maiorē concordātiaz cū voluntate q̄ cum intellectu? So. ¶Inconstātia dixit q voluntas leuiter se vertebat de vno ꝓposito ad aliud sine deliberatione. sed intellect⁹ cū volebat loqui affq̄ loquerē diu considerabat cū deliberatione in hoc quod dicere volebat: propter qō ipsa sibi malum volebat.

¶De.q.immunditie.

IMmūditia qd est? So. Uade ad xv.par. ¶Immūditia q̄re es ita magna? Solu. Rſidit q ipa erat ita magna: qm̄ erat magis ꝺria q̄ aliud vitiū cōi habitui virtutis. ¶Immūditia quare est maior spūal'r q̄ corpal'r? Solu. Nulla mūditia est ita magna sensualiter sicut intellectualiter. ¶Immūditia de q̄ aqua habes maiorē timorē? So. Immūditia dixit: q de aq̄ quā oculi lachrymando emittūt p ꝓtritionē: maiorē hēbat timorem q̄ de aqua: cum qua pulchre domine suam faciem lauant.

¶De.q.falsitatis.

HAlsitas qd ē? So. Uade ad.xvj. par. ¶Falsitas de quo maiorez habes timorē? So. Rſidit falsitas q ipsa maiorem timorem hz de mortē ypocrisis r symonie q̄ de morte alicui⁹ alteri⁹ vitij. ¶Falsitas es ita fortis sicut veritas? So.ibidē. ¶Cū tu falsitas non sis ita fortis sicut veritas: q̄re stas in pluribus hominibus q̄ veritas? Solu. Falsitas dixit: q̄ q̄reret hoc a pastorib⁹ q̄ male oues custodiunt.

¶De.q.pigritie.

Pigritia dd ē? So. Vade ad. xvij par. ¶ Usura q̄re ē? So. ibidez. ¶ Pigritia q̄ vadis? So. Pigritia dixit: q̄ ipsa ibat ad morādū i hominibus pinguibus: q̄ hfit bonos lectos z q̄ cibaria delicata cōedūt. ¶ Pigritia q̄re es magis i hoīb⁹ diuitib⁹ q̄ in hominib⁹ pauperib⁹? So. Propter indigētiā carnium comedit lup⁹ de racemis.

¶ De.q.incurialitatis.

Incurialitas q̄d est? So. Vade ad xviij. par. ¶ Incurialitas quō deuincit̄ p curialitatē? So. ibidem. ¶ Incurialitas: dixit heremita: q̄re ploras? So. Rndit q̄ ipsa plorat: q̄ homies ypocrite curialitatē diligūt: vt iter gētes bonā famā habeāt. Et hoc idē faciūt homines sup̄bi. ¶ Incurialitas es dilecta p gulā? So. Rndit incurialitas q̄ illā q̄stionē faceret curialitati: q̄ plorat: dū homines guloſi comedunt.

¶ De.q.inobedientie.

Inobediētia q̄d est? So. Vade ad xix. par. ¶ Inobediētia quō pōt deuinci? So. ibidem. ¶ Inobedientia cui es magis cōis? So. Quia affatus plura facit mādata q̄ alius sensus: sunt plures hoīes ipsi inobediētes q̄ alicui alij sensui. ¶ Inobediētia q̄re rides? So. Rndit inobediētia: q̄ ipsa ridebat: q̄ hoīes amici obedientie sunt capti.

¶ De.q.mixtionis vitiorū consequentium. Et primo de iniuria.

Iniuria z indiscretio quō habet̄ ꝯcordātiā? So. Vade ad questiones iniurie z indiscretionis: in q̄bus eaz cōcordātia significat̄ quā hfit ꝫ iustitiā z prudentiā. ¶ Fragilitas quova dis? So. Rndit fragilitas q̄ ipsa ad iniuriā ibat q̄ ipsam rogauerat q̄ ipam iuuaret ad deuicēdū iustitiā. ¶ Intēperantia habes amicā? So. Rndit intēperātia q̄ iniuria erat amica sua i mēsa dum iustitia dormiebat. ¶ Iniuria z infidelitas q̄re habetis in mūdo ita magnā ptātē? So°. Rnderūt iniuria z infidelitas q̄ pastores dormiūt z iudices denarios diligunt z superbia dūm nō hz. ¶ Iniuria q̄re estis hilaris? So. Rndit iniuria q̄ ipsa erat hilaris: q̄ iniuriā faciebat mīe dei i pctōre q̄ spem in ipa nō hēbat. ¶ Iniuria q̄re tenes denarios hominis diuitis ociosos? Solutio. Respondit iniuria q̄ ipsa erat amica crudelitatis q̄ claudit portas hominibus pauperib⁹. ¶ Iniuria q̄re p̄dit ionē facis? So. Rndit iniuria q̄ ipsa p̄ditionē faciebat: q̄ illegalitas est sua consanguinea. ¶ Iniuria es tu i rege q̄ suos hoīes mori facit i bello? So. Rndit iniuria q̄ ipsa erat in rege si rex sine iustitia bellū faciebat. ¶ Iudex latro quare facit hoīes latrōes suspēdi? So. Rndit iniuria q̄ iudex latro hoīes latrōes suspēdi facit q̄ ipa est vxor sua. ¶ Iniuria q̄re facitis mentiri hoīes? So. Rndit iniuria: q̄ ipsa faciebat mentiri hoīes vt ciuitas inferni esset populata de multis hoīb⁹. ¶ Iniuria q̄les sunt vestre mēsure? So. Rndit iniuria: q̄ ipa mēsurabat cū malediceret blasphemare x̄tutes sctōz hoīm: q̄ cū iustitia hfit ꝯcordantiā. ¶ Iniuria de q̄ hēs timorē? So. Rndit iniuria: q̄ ipsa timorē hēbat de patia q̄ sepi⁹ ipam deuicerat. ¶ Iniuria de quo ē vestra ptās? So. Respondit iniuria q̄ sua ptās erat de priuatione iustitie z p̄sātie. ¶ Iniuria cū q̄ lauas faciem tuā? So. Iniuria dixit: q̄ suā faciē lauabat cū aq̄ q̄ exit de oculis hoīm q̄ rident tunc cū derident sanctos hoīes. ¶ Iniuria q̄s scripsit tuos libros? So. Dixit iniuria: q̄ ipa z falsitas ipsum scripserant vt iustitia z legalitas in ipso nō sint scripte. ¶ Iniuria cui comodauist̄ equū vestrū? So. Rndit iniuria: q̄ ipa suū equū comodauit pigritie z iustitie. ¶ Iniuria quo iuit vra incurialitas? So. Rndit iniuria q̄ trāsmiserat ipsaz ad intēperātiā ad sup̄biā z ad infamiā. ¶ Iniuria fuisti vn q̄ obediēs? So. Rndit iniuria q̄ ipsa erat obediens superbie luxurie auaritie z ceteris suis socijs.

¶ De.q.indiscretiōis z vitiorz mixtorz.

Indiscretio de q̄ est vra vis? So. Rndit indiscretio q̄ sua vis erat de fragilitate quā miles hz i bello ꝫ aiositatē. ¶ Intēperā vbi ē vr̄m hospitiū? Sol. Rndit q̄ ipa hospitabat in indiscretiōe quā hoīes guloſi hfit i comedēdo z bibēdo. ¶ Indiscretio q̄re es ita magna? So. Rndit indiscretio q̄ ipa cre-

scebat oī tpe:q̄ lupi oues cōedūt. ¶ Indi scretio q̄re es desperata:? So. Rñdit indi scretio q̄ ipa erat despata:qr prudētia nō loq̄bat hoīb⁹ petōrib⁹ de magna mia dei. ¶ Indiscretio q̄re es ita crudelis:? Solu. Rñdit indiscretio q̄ sua crudelitas cre= scebat dū prudētia charitatē obliuiscebā tur. ¶ Indiscretio feciſtis vnq̄ proditio nem:? Solutio. Rñdit idiscretio q̄ ipa p= ditionē faciebat semp cū hoīes sua pctā ppter verecūdiā cōfiteri dimittūt. ¶ In discretio occidisti vnq̄ aliquē hoīez:? So. Rñdit idiscretio q̄ infern⁹ hoc sciebat i quo tot hoīes vadūt ppter ignorātiam t stultitiā. ¶ Indiscretio feciſti vnq̄ latro cinij:? So. Dixit idiscretio q̄ ipsa sepi⁹ fu rata ē denarios pauperib⁹: vt famē habe rēt. t ipsos dabat diuitib⁹: vt de eorū diui tijs vanā gloriā haberēt. ¶ Indiscretio dixiſtivnq̄ mēdacij:? So. Dixit idiscretio q̄ illa sepi⁹ mētiebat in sartore:q̄ pānos vēdit. q̄ sepe dicit: q̄ de⁹ eū nō iuuet: vt lu crari possit quinq̄ solidos. ¶ Indiscre= tio dixiſti vnq̄ malū de bona dña:? Sol'. Rñdit idiscretio: q̄ ipa malū dicebat de bōis dñab⁹: vt luxuria i mūdo magnā fa mā haberet. ¶ Indiscretio q̄re es impa= tiēs:? So. Dixit idiscretio: q̄ ipa impatiēs erat: qr prudētia dormiebat/t ira vigila= bat. ¶ Indiscretio vos q̄ nō intelligitis: quō de incōstātia cognitionē hētis:? So. Indiscretio dixit: q̄ in h̄ qō ipsa ignora= bat ꝓstātia hēbat cognitionē de icōstan= tia. ¶ Indiscretio de q̄ est vſa īmūditia:? So. Dixit idiscretio q̄ sua īmūditia erat de culpabili recolere/amare/ignorare/vi= dere/audire/loq̄/gustare/t tāgere. ¶ In discretio tu q̄ es puatio prudētie: quō co= gnitiōem hēs de falsitate:? So. Indiscre= tio dixit: q̄ ipa cognitionē hēbat de falsi tate cū iuuamīe suor̄ socior̄: q̄ ipaz iuuāt ꝫ prudētiā i eligēdo mīora bōa t dimittē do maiora/t in accipiēdo maiora mala t dimittēdo minora. ¶ Indiscre⁰ q̄re es pi gra ad faciēdū bonū:? So. Rñdit idiscre⁰: q̄ ipa erat pigra ad faciēdū bonū: qr erat diligēs ad faciendū malū. ¶ Indiscrtio q̄re es male edocta:? So. Rñdit indiscre= tio: q̄ ipsa erat male edocta: qr credebat facere placitū hoīb⁹ tūc: cū eis tediū t di splicitum faciebat. ¶ Indiscretio fuiſti vnq̄ obediēs:? So. Rñdit indiscre⁰ q̄ ipa erat obediēs oī tpe:q̄ hoīes loquunt stul= te. ¶ De. q. fragilitatis t vitior̄ mixtor̄.

FRagilitas hēs cognitionē de tē perātia:? So. Dixit fragilitas: q̄ intēperātia sua amica sibi malū dixerat de tēperātia multotiēs: vt illa sibi malū diceret de fortitudie. ¶ Fragile cor q̄re sunt tot infideles i mūdo:? So. Rñdit timidū cor: q̄ peteret h̄ a pastorib⁹: q̄ ma iorē timorē hñt de morte corpis q̄ de mor te aīe. ¶ Fragile cor q̄re es desperatum: So. Rñdit timidū cor: q̄ ipm erat despe ratū: qr hēbat multos amicos/t fortitu= do hēbat paucos. ¶ Fragile cor q̄re non hēs magnā charitatē:? So. Timidus cor dixit: q̄ ipm nō hēbat magnā charitatē: qr diligebat habere magnā crudelitatē. ¶ Cor fragile est ī te aliq̄d de legalitate: So. Rñdit q̄ ita erat plenū ꝑditōe: q̄ ex legalitate i ipo nil itrare poterat. ¶ Cor debile scis q̄d ē mors aīe:? So⁰. Rñdit: q̄ nesciebat q̄d erat mors aīe: qr tota die ꝑsi derabat i morte corpis. de qua magnū ha buit timorē. ¶ Cor fragile postq̄ hēs tot denarios: q̄re nō das pauperib⁹:? So. Rñ dit: q̄ nolebat illis dare denarios: q̄bus ipsos est furat⁹. ¶ Cor fragile quare non habes verecundiam mentiendi:? So. Re spondit: q̄ verecundiā habebat dicēdi ve ritatē vt mēdacij odio nō haberet. quod multū diligebat. ¶ Fragile cor quare ma lū dicis de hoībus q̄ sunt audaces/t qui sunt amici largitatis:? So. Rñdit: q̄ ipse malū dicebat de hoībus q̄ sunt audaces: qr timorē de morte nō hñt nec de pauper tate. ¶ Cor fragile q̄re patiaz nō habes:? So. Rñdit q̄ si patiaz haberet esset de ge nere fortitudis: q̄ est⁹ sūi ꝫriū. ¶ Cor fra= gile quare nō hēs ꝓstātiā/t es ita sicut fo lium arboris quod ad oēs vētos se vertit:? So. Rñdit: q̄ erat ita plenum fragilita= te: q̄ in illo quod faciebat vel dicebat deli berationē hre nō poterat nec abstinētiā. ¶ Fragile cor cū quo manus t faciez la= uas:? So. Rñdit: q̄ cū tristitia timore mē= dacio t auaritia. ¶ Fragile cor quare fa cis falsitatē:? So. Respōdit q̄ falsitatē fa ciebat: quia legalitas t fortitudo socie=

tatem cõtraxerunt. ¶Fragile cor quare diligẽtiam nõ habes? So. Rñdit: q̃ diligẽtiam hꝫe non poterat: qr multũ delectabat i comedẽdo ꝛ dormiẽdo. ¶Fragile cor q̃re es male edoctũ? So. Rñdit: q̃ erat male edoctũ: qr sui oculi verecundiã nõ hẽbãt/nec sue manus largitatem/ꝛ de scientia rhetorice nihil didiscerat. ¶Cor fragile: postq̃ es totũ timor: quare nõ es obediẽs: vt plat⁹ tibi malũ nõ faciat? So. Rñdit: q̃ timorẽ de plato nõ habebat: q̃ fuit electus symoniace. quoniam ipse inimicus est fortitudinis: que est sibi ꝺria.

¶De. q. intẽperantie ꝛ vitioꝝ mixtoꝝ.

¶Intẽpãtia cũ saracen fidẽ nõ habeãt: q̃re odiũt te plusq̃ xp̃iani? So. Deꝰ sustiet q̃ ifideles hẽant alios bonos mores ad reꝓhẽdẽdũ alios malos xp̃ianos q̃ fidem hñt ꝛ malos mores. ¶Intẽpãtia q̃ ẽ ma ꝓsuetudo? So. Rñdit intẽpãtia: q̃ ipa põebat hoies i spe tẽpãtie i pn⁹ mẽse/ꝛ in me⁹ loco eiciebat tẽpãtiã de mẽsa. ¶Intẽpã⁹ es medic⁹? So. Dixit itẽperãtia: q̃ ipa erat medic⁹ q̃ cuꝫ crudelitate occidebat pauꝑes ꝺ charitatẽ/ꝛ cũ seipa diuites: q̃ sunt amici sui. ¶Intẽperãtia q̃re ꝓditionẽ facis illis: q̃ in te cõfidũt? So. Dixit itẽpãtia: q̃ ipa hẽbat offiñ i ꝓdendo amicos suos. ¶Intempãtia cũ quo occidis hoies? So. Intẽperãtia dixit: q̃ ipa hoies occidebat cũ pñbus cibariis delicatis/ꝛ i comedendo pñbus horis diei. ¶Intempantia quõ tẽperãtiã furata es monacho: q̃ ipaꝫ i refectorio hẽbat? So. Intẽpã⁹ dixit: q̃ ipa furata fuit tẽpãtiã monacho: quẽ abbas inuitauerat i infirmitorio. ¶Inperãtia quẽ modũ habes i mẽtiẽdo? Sol. Rñdit intẽpãtia: q̃ ipa modũ mẽtiẽdi hẽbat: iq̃tũ sanitatẽ ꝓmittebatꝛ hilaritatẽ i comedẽdo pla cibaria delicata. rõe q̃rũ tristitiã dabat ꝛ infirmitatẽ illis q̃ ex ipis nimis cõedebãt. ¶Intẽpã⁹ q̃re dicis malũ de tẽpã⁹ q̃ ẽ ita bõa xt⁹? So. Dixit itẽperãtia: q̃ nõ ẽ mirũ si vnũ ꝺrũ dicit malũ de alio ꝺrio. ¶Intẽpãtia q̃re hoies q̃ nimis comederint: sunt unpatiẽtes? So. Dixit itemperãtia: q̃ illi sunt ipatiẽtes: qr instinct⁹ nãlis sentit pn̄m infirmitatis quã ipsa in mensa ꝓcurauerat. ¶Intẽperãtia q̃d cũ bono vino forti operaris? So. Dixit intẽperãtia: q̃ ipa pla opa facere sciebat: inter q̃ erat incõstãtia vna ex ipis. ¶Intẽperãtia quare spuit totiens hoies? So. Dixit intẽperãtia: q̃ hoies totiẽs spuit: qr ipos nimis comedere faciebat ꝛ potare. ¶Intẽpantia feciſtis vnq̃ falsitatẽ? So. Dixit/ꝛ rñdit q̃ ipa multotiẽs falsitates faciebat cuidã heremite: q̃ nõ comedebat nisi panẽ ꝛ aquã ꝓ ypocrisim: quo debilitabat. ¶Intẽperãtia q̃re sunt hoies pigri i augusto? So. Rñdit q̃ hoies pigri sunt in augusto: qr plen sunt ficub⁹ ꝛ musto. ¶Intẽpãtia i quo tpe es edocta? So. Dixit intẽpantia: q̃ ipa erat edocta ad leuatiõez mẽse cũ hoies saturati erãt cibo ꝛ potu. ¶Intẽperãtia fuisti vnq̃ obediẽs tẽpãtie? So. Intẽpã⁹ dixit q̃ ipa fuerat multotiẽs obediens tẽperãtie q̃ hoies cõedere parũ faciebat i cena: vt ipos nimis comedere faceret i prãdio.

¶De. q. infidelitatis ꝛ vitioꝝ mixtoꝝ.

¶Ifidelitas q̃re spem nõ hẽs? Solu. Rñdit infidelitas: q̃ ipaꝫ hꝫe nõ poterat: qr fides ꝛ spes inuicẽ cõcordãt. ¶Infidelitas vestri amici pñt hꝫe charitatẽ ꝺ crudelitatẽ cũ faciũt elemosynã pauperibus? So. Dixit infidelitas: q̃ sui cõsequaces q̃ elemosynã faciũt figurã hñt charitatis ꝛ non formã. qñ si formã haberẽt: cõcordãtiã cũ fide haberent: q̃ est sibi ꝺria. ¶Infidelitas quõ facis ꝓditionẽ? So. Murilegus silitudinẽ facit: q̃ sit cuniculus: cum planat aures suas/ꝛ caudã abscõdit: vt cuniculos accipiat. ꝛ vulpis se fingit gallinã: vt ad eam pulli ventãt. ¶Infidelitas quõ homicidiũ facis? Sol. Rñdit: q̃ ipa homicidiũ faciebat cũ ignorantia ꝛ falsitate ꝛ ociositate pastorum. ¶Infidelitas cum quo facis latrociniũ? Sol. Dixit infidelitas: q̃ illa aĩas hoĩm furabatur cum ignorãtia ꝛ vituperio fidei christiane. ¶Infidelitas quare ex mendacio viuis in tot hominibus? So. Dixit infidelitas q̃ ipa viuebat ex mẽdacio in pluribus hoĩbus. quia pauci hoies scilt ꝛ volũt dicere veritatẽ. ¶Infidelitas es irata: qñ christiani de te malũ dicunt? Solu. Infidelitas dixit: q̃ ipsa non curabat de hoc: qꝺ christiani

de ipsa malum dicebāt:qm̄ p̄ pl'es hoīes erat laudata q̄ blasphemata. ¶Infidelitas hēs īpatiētiā?So. Rndit:q hfe nō debebat īpatiam postq̄ ciuitatē hieroso lymitanā possidebat.iz ipatia ad fidē romanaz spectabat. ¶Infidelitas es fortiter edificata?So°. Dixit infidelitas:q edi=ficium suū munitū erat de ferro ignis t ignorātia.idcirco timorē nō hēbat:q de uicerēt. ¶Infidelitas habes īmūditiā? So. Dixit infidelitas:q saraceni mapas nō tenēt ī mēsa.t cū comedūt: suos digitos lābūt/t sunt magis q̄ alij hoīes luxurioſi. ¶Infidelitas vestra falsitas posset destrui?So. Dixit infidelitas:q possibilitas sue destructiōis ē scripta p Raymūdū in suo libro. ¶Infidelitas habes pigritiā?So. Dixit infidelitas:q si est vnus christianus:cētū sunt illi:q nō sunt christiant.idcirco pigritiā habebat:qm̄ christianos nō destruebat.verūtn̄ diligētiam habebat in terra turte turcōr barbarie:q̄ christianoz esse solebant. ¶Infidelitas hēs aliquā curialitatez?So. Infidelitas dixit:q īpa curialis erat in synagoga iudeorū quos bene colere facit diem sabbati. ¶Infidelitas habes pl'es hoīes obediētes?So. Dixit infidelitas: q q̄reret h̄ a meridie t oriente:q̄ sunt pleni sua gēte.

¶De.q.desp̄antie t vitioz mixtoz.

DEspantia habes maiorē crudelitatem q̄ spes charitatē? So. Rndit desperātia:q illa q̄stio fieret bursis pauper t lupis:q̄ oues comedūt ¶Desperā[a] q̄re p̄ditionē facis?So. Desperātia dixit:q īpa proditionē facit: qr legalitas cū spe cōcordātiā hz. ¶Desperātia cū quo aīas hoīm occidis? So. Dixit despantia:q ipsa aīas hoīm occidit:inquātū in p̄cto mortis eis p̄mittebat discretionē ꝓfessionē ꝓtritiōem t satisfactionē.qm̄ in illo p̄cto imaginatio fortius fontes frigidos imaginat q̄ peccata hominū t misericordiā dei. ¶Desperantia quomodo spē hoībus furaris? So. Dixit despantia: q ipsa spē hoībus est furata induēdo suam similitudinem. ¶Despantia quomodo dicis mēdacīū? So. Rndit despantia:q īpa mētiebat:inquātū fingebat se hoībus paupib9 q̄ īpa erat in hoībus auaris largitas et spes. ¶Desp̄atia de q̄ dicis libēti9 malū?So, Rndit desp̄atia: q̄ īpa sepius malū dicebat de hoīb9 paup̄ibus:q̄ in diuitib9 spē hīt. ¶Desp̄atia vbi stas? So. Rndit desperātia:q īpa erat ī impatiētia hoīm:q̄ recūdiā nō hīt. ¶Desp̄atia hēs cōstantiā?So. Rndit desperātia: q̄ auari" hoc sciebat: q̄ īpam associabat vsq̄ ad p̄ctū mortis/t post mortē ibat ad stādū in inferno sine aliqua mutatiōe. ¶Desp̄atia hēs sctitatē? So. Rndit desp̄atia:q ipsa erat vna spēs īmūditie p̄cti. ¶Desp̄atia dixistū vnq̄ veritatē?So. Dixit desp̄atia: q̄ īpa officiū mētiendi hēbat in sanitate hoīm t in eoz infirmitate. ¶Desperātia hēs negligētiam? So. Desp̄atia rndit:q nō apparebat: q̄ īpa pigritiā hēret ī infirmitate hoīs:q̄ morīt sine spe. ¶Desperātia hēs aliquā bonā cōsuetudinē?So. Dixit desp̄atia : q̄ illa q̄stio fieret spei: q̄ plorabat: qr hoīes restitutionē nō faciūt in eoz vita/ t hīt maiorē spē ī suis filijs: q̄ p̄ eoz delictis satisfaciāt: q̄ in seipsis. ¶Desperantia habes plures subditos? So. Dixit desperātia:q illā q̄stionem faceret inferno: cui dedit tot gētes.

¶De.q.crudelitatis t vitioz mixtoz.

QRudelitas feciſti vnq̄ p̄ditiōez deo?So. Rndit:q īpa p̄ditionem multotiēs fecerat p̄pter denarios:quos ab hoībus paup̄ibus auferebat/t diuitib9 donabat. ¶Crudelitas quō facis homicidiū? So. Dixit crudelitas:q īpa homicidiū faciebat in priuando charitatem t in p̄ducendo auaritiā. ¶Crudelitas es oues furata? So. Dixit crudelitas : q̄ nō tātūmodo oues furata fuerat : imo plures pastores occiderat. ¶Crudelitas q̄re mentiris?So. Rndit q̄ īpa mētiebat:qr charitas veritatē dicebat. ¶Crudelitas q̄re malū dicis de charitate?So. Dixit crudelitas:q īpa malū de charitate dicebat : qr ē thesaur9 hoīm pauperum. ¶Crudelitas quare es impatiens : cū pauperes ad te elemosynā querūt? So. Dixit crudelitas:q īpa erat impatiēs: qr paupes ab ea elemosynā p charitatē querunt. ¶Crudelitas stas firmiter? So. Rndit:q īpa semp firmiter sta:

bat cõtra charitatẽ pietatẽ ꝛ hũilitatem. ¶ Crudelitas cũ quo lauas tuos pedes? So°. Dixit crudelitas ꝙ ipa suos pedes lauat cũ iniudicia pctl. ¶ Crudelitas de quo gñe exiuisti? So. Rñdit: ꝙ ipa exiuit de falsitate: q̃ erat sua mr̃/ꝛ de supbia: que est su⁹ pr̃. ¶ Crudelitas habes pigritiã? So. Dixit crudelitas: ꝙ non apparebat: inquãtũ charitas ẽ q̃ssi tota ꝓdita. ¶ Crudelitas q̃re es male edocta? So. Dixit: ꝙ ipsa erat male edocta: qꝛ vereclidiã nõ timebat. ¶ Crudelitas esses bõa mõacha? So. Rñdit: ꝙ ipsa est de gñe inobediẽtie.

¶ De.q.ꝓditiõis ꝛ vitioꝝ mixtorum.

¶ Proditio vbi es icepta? So. Rñdit: ꝙ ipsa ꝓncipiũ hũit tñc: cũ cayn abel suũ fratrez occidit ꝓ iuidiã ꝛ ꝓ auaritiã. idcirco qꝛ erat de tali gñe: erat de parẽtela mortẽ. ¶ Proditio posset hõ te furari? So. Dixit: ꝙ nõ oportebat: ꝙ hõ ipam furaretur. qm̃ ipsa se daret cuilibet hoĩ: q̃ ipsaz hr̃evellet. ¶ Proditio cui⁹ sensus es magis amica? Solu. Rñdit: ꝙ ipsa pl⁹ affatũ ꝙ alicũ sensuz diligebat. qꝛ ipse plura mẽdacia dicebat/ꝛ cũ illo ꝓcurabat deceptionẽ: quã facit hominibus. ¶ Proditio q̃re dicis malũ de bonitate ꝛ charitate? So. Dixit: ꝙ ꝓpter h̃ malũ de charitate ꝛ bõitate dicebat. qm̃ germane sunt legalitatis. ¶ Proditio q̃re es ipatiẽs? So. Rñdit: ꝙ ipa erat impatiẽs: qꝛ supbia ẽ su⁹ frater/ꝛ ira est sua germana/et ꝓietas ẽ sua mr̃. ¶ Proditio cũ q̃ stas firma? So. Rñdit: ꝙ ipa stabat firma cũ inuidia ꝛ auaritia. ¶ Proditio es mũda de pctõ? So. Rñdit: ꝙ ipa cõfessionẽ nõ diligebat nec penitentiam. ¶ Proditio de q̃ es munita? Sol. Dixit: ꝙ ipa munita erat de inuidia auari⁹ falsitate ꝛ superbia. vt occidere possit legalitatem: que est sibi ꝯria. ¶ Proditio habes pigritiã? So. Dixit: ꝙ illã q̃stionẽ faceret dominab⁹ ꝛ castellis: in qb⁹ ipsa totiẽs fuerat. Et dixit: ꝙ legalitas paucos amicos habet. ¶ Proditio vbi stas libẽtius? So. Rñdit: ꝙ incurialitas ẽ ei⁹ vecillũ. ¶ Proditiovbi eras obediẽs? So. Rñdit: ꝙ ipsa fuerat multotiẽs obediẽs luxurie ꝛ argento.

¶ De.q.homicidiꝝ ꝛ vitioꝝ mixtorum.

Homicidium q̃re occidis hoĩes? So. Rñdit homicidiũ: ꝙ hoĩes occidebat: qꝛ furari nõ poterat. ¶ Homicidiũ cũ quo occidis bonitatez? So. Rñdit: ꝙ bõitatẽ occidebat cũ falso testimonio. ¶ Hõicidiũ q̃s dicit de te malũ? So. Dixit homicidiũ: ꝙ rex iustus malũ de ipso dicebat: cũ hoĩes suspẽdi faciebat. ¶ Homicidium habes magnã potestatẽ? Sol. Dixit hõicidiũ: ꝙ illã q̃stionẽ faceret magnitudini ipatiẽtie cũ qua hoĩes occidebat. ¶ Hõicidiũ de quo est vestrũ edificiũ? So. Rñdit: ꝙ suũ edificiũ erat sup inuidiã auaritiam ꝛ superbiam. ¶ Homicidiũ sunt mũde vestes tue? So. Rñdit: ꝙ null⁹ carnifex mũdas hꝫ vestes. ¶ Hõicidiũ diligis falsitatẽ? Sol. Dixit ꝙ illã q̃stionẽ faceret adypocrisim cum q̃ aĩas hoĩm occidebat. ¶ Hõicidiũ habes pigritiã? So°. Dixit: ꝙ ciuitas hierusalẽ h̃ sciebat. ¶ Hõicidiũ cũ q̃ es male edoctũ? So. Dixit: ꝙ male erat edoctũ cũ inuidia/ira/supbia/auaritia/ ꝛ crudelitate. ¶ Hõicidiũ es obediẽs? So. Dixit homicidiũ ꝙ erat obediẽs iudici ꝓpter argentũ/ꝛ principi ꝓpter honorem.

¶ De.q.latrociniꝝ ꝛ vitioꝝ mixtoꝝ.

Latrociniũ q̃re nõ hẽs verecundiã in mẽtiẽdo? So. Rñdit: ꝙ non poterat vti officio suo sine mẽtiri. ¶ Latrociniũ cũ q̃ bõitatẽ furaris? So. Dixit: ꝙ bõitatẽ furabat cũ maledicere sym̃oia ꝛ ypocrisi. ¶ Latrociniũ q̃re es ipatiẽs? So. Dixit: ꝙ erat ipatiẽs: qꝛ furcas non recolebat. ¶ Latrocinium habes infirmitatẽ? So. Dixit: ꝙ iustitia regis ipsum tremere faciebat. ¶ Latrocinũ q̃revadis de nocte? So. Dixit: ꝙ ibat de noctevt gẽtes sua turpia idumẽta non viderẽt. ¶ Latrociniũ quare es illegale? So. Dixit: ꝙ illegale erat: qꝛ cũ legalitate gẽtes decipere nõ poterat. ¶ Latrocinium q̃re es? So. Dixit: ꝙ erat: qꝛ pigritiã habebat in fodiẽdo vineã ꝛ in eundo mercatũ. ¶ Latrocinium fuisti vn̄ꝙ obediens? So. Dixit: ꝙ ipsum erat obediẽs sepe ad suũ displicitũ furcis. ¶ Latrocinũ es edoctũ? So. Dixit: ꝙ illã q̃stionem faceret sym̃oie: q̃ epatũ ẽ furata. ꝛ ꝙ sibi illã q̃stionẽ faceret ypocrisi: q̃ sanctitatez

erat furata.

¶ De.q.mendacij maledicendi ⁊ vitiorum mixtorum cum ea.

MEntiri ⁊ maledicere ḡre societatē feciſtis? So. Dixerūt: ꝙ ſocietatē fecerunt: vt bōitatē deſtrueret ⁊ veritatē: q̄ ſunt amice. ¶ Quare homines mēdaces magis ſunt īpatiētes ꝙ alij? So. Hō mēdax ſp cū rep̄hendit: ſe excuſat. ¶ Mētiri de q̄ eſt tuū fundamētū? So. Dixit: ꝙ ſuū fundamētū erat de ſuperbia/ iuidia/ira/auaritia/⁊ ypocriſi. ¶ Heremita ab ore q̄ſiuit: vtrum erat ita turpe ꝙ mētiri ſicut camiſia leproſi ꝙ leprā? So. Rñdit os: ꝙ illā q̄ſtionē faceret ypocriſi: q̄ turpior eſt ꝙ camiſia leproſi? ¶ Mētiri quō facis falſitatē? So. Rñdit: ꝙ ſymōia ⁊ ypocriſis h̄ ſciebāt. ¶ Mētiri habes diligētiā? So. Dixit: ꝙ p totuꝫ mūdū ſemē ſuū ſeminauit. ¶ Mētiri es bñ edoctum? So. Rñdit: ꝙ didiſcerat rhetoricā: vt gētes decipere poſſet. ¶ Mentiri fuiſti obediēs? So. Dixit mētiri: ꝙ illā q̄ſtionē tartaris faceret ⁊ iudeis ⁊ ſaracenis ⁊ argento chriſtianoꝝ ⁊ habitui ypocriſis.

¶ De.q.maledicēdi ⁊ vitioꝝ mixtorum.

MAledicere ḡre malū dicis de hominib⁹ hūtilib⁹ cū patiaꝫ hſit? So. Dixit: ꝙ ipa erat de gñe ſuperbie ire ⁊ crudelitatis. ¶ Maledicere ḡre nō dicis malū de incōſtātia: q̄ eſt malū vitiū? So. Dixit maledicere: ꝙ ip̄m nolebat ſuā germanaꝫ inhonorare de q̄ ſcī hoīes dicūt malū. ¶ Maledicere ḡre malum dicis de clericis? So. Dixit maledicere: ꝙ malū de clericis dicebat: q̄ vitia petius ſtabāt i illis q̄ i alijs hoīb⁹. ¶ Maledicere ḡre nō dicis malū de ſymōia ⁊ ypocriſi? So. Dixit maledicere: ꝙ malū nō dicebat niſi cū falſitate. ¶ Maledicere es pigrū? Sol. Dixit: ꝙ de nullo tātū malū dictū ē ſicut de trinitate dei ⁊ ei⁹ īcarnatione. ¶ Maledicere ḡre īcurialr loq̄ris? So. Dixit: ꝙ ſuꝑbia ira ⁊ iuidia ſibi cōſulebant. ¶ Maledicere habes plures amicos? So. Dixit: ꝙ maioꝝ ps hoīm paupertū ⁊ diuitū ſibi obediebāt.

¶ De.q.īpatientie ⁊ vitiorum mixtoruꝫ.

IMpatia ⁊ īcōſtātia ḡre eſtis amice? So. Rñderūt: ꝙ ipſe erāt amice: q̄ plures habebant amicos. ¶ Impatiētia ḡre es turpis? So. Dixit: ꝙ ipſa erat pulchra ad irā ⁊ ad ſuperbiā: que multū ip̄az diligūt. ¶ Impatiētia hoīes ypocrite ḡre ſunt ita fortiter vti amici? So. Dixit: ꝙ ipſa diligebat homīes ypocritas: q̄ decipiunt hoīes legales q̄ ſunt ſcī homines. ¶ Impatiētia ḡre habes plures amicos ꝙ patia? So. Dixit impatia: ꝙ ipſa erat magis diligēs cū ira ꝙ patia cū abſtinentia. ¶ Impatia ḡre es male edocta? So. Rñdit impatia: ꝙ ipſa erat male edocta: q̄ cū gula ⁊ cū ſuꝑbia ira ⁊ auaritia fecerat ſocietatē. ¶ Impatiētia ḡre es inobediēs abſtinentie? Solu. Dixit: ꝙ erat inobediēs abſtinentie: quia erat conſanguinea ptientie.

¶ De.q.incōſtātie ⁊ vitioꝝ mixtorum.

INcōſtātia ḡre es turpis? So. dixit: ꝙ ip̄a erat turpis: q̄ ꝓſtantia erat vna ſpēs ſanctitatis. ¶ Inconſtantia ḡre es falſa? So. Dixit: ꝙ ipſa erat falſa: q̄m ſi p vnū modum non poſſet hoīes legales decipere: ip̄os p aliū modū decipiebat. ¶ Incōſtātia es pigra? So°. Dixit: ꝙ ip̄a erat ita diligēs: ꝙ hoīes ipſam ī vītate inuenire nō poterāt. ¶ Inconſtātia quare es in vno tpe edocta/⁊ in alio male edocta? So°. Dixit: ꝙ ipſa erat male edocta: vt vituperia dicere poſſet. ¶ Incōſtātia cui es magis inobediens? So. Dixit: ꝙ indiſcretio luxuria ſuꝑbia gula ⁊ auaritia hoc ſciebant.

¶ De.q.imūditie ⁊ vitiorū mixtorum.

IMmunditia es ita magna ypocriſi ſicut in ſotularibus? So. Dixit: ꝙ falſitas hoc ſciebat. ¶ Immunditia habes pigritiaꝫ? So. Dixit: ꝙ quereret hoc a luxuria: quam in plurib⁹ hominibus procurabat. ¶ Immunditia quare loqueris dum comedis/ ⁊ tenes os plenum? Solu. Dixit: ꝙ ipſa ⁊ incurialitas ſocietatem fecerunt. ¶ Immunditia habes timorem? Solu. Reſpōdit ⁊ dixit: ꝙ illam queſtionem faceret ſanctitati et obedientie: que plorabant.

¶ De.q.falſitatis ⁊ vitiorum mixtorum.

FAlſitas habes pigritiam? So°. Dixit ꝙ illam queſtionē faceret iudicibus ⁊ aduocatis: qui lites

prolongant rusticis. ¶Falsitas qlio es cognita? So. Dixit q̄ de curialitate: ꝛ de ypocrisi erat suū vexillū. ¶Falsitas cui es magis inobediens? So. dixit: q̄ mercatori in quo tot hoīes confidunt.

¶De.q.pigritie ꝛ vitioꝝ mixtoꝝ.

PIgritia quare es male edocta? So. Dixit: q̄ illa erat male edocta. qꝛ nimis comederat ꝛ sibi placebat multum dormire. ¶Pigritia es obediens? So. Respōdit: q̄ ipsa obediens erat caseo recenti ꝛ pani calido.

¶De.q.incurialitatis ꝛ inobedientie.

INcurialitas es alicui obediens? So. Rsidit q̄ illa erat obediens homini guloso: q̄ carnes ad mensam diuidit/ꝛ suo socio dicit: q̄ eligat ex duab⁹ partibus illaꝝ partē quā voluerit.

¶De.q.brā.ar.īptalis. ꝛ p⁹ de barōib⁹.

DEremita a dño papa q̄siuit: q̄re p̄stātin⁹ īpator dedit impiū ecclesie romane? So. Vade ad ru. assidictā. ¶Herēita a rege q̄siuit cū q̄b⁹ hoīb⁹ maiorē amicitiā hꝫ dꝫ. So. ibidē. ¶Heremita a filio baronis q̄siuit: vtruꝫ pl⁹ regē diligere debeat q̄ suum patrem? So. Nullus miles tātū ē amabilis sicut bonus p̄nceps. ¶Herēita a rege q̄siuit: vtrū sibi erat licitū emere baroniā? Sol. vt supra. ¶De.q.militum.

QUesiuit herēita a rege q̄re sunt milites. So. Vade ad ru. assidictā. ¶Quare milites debent ē magⁱ audaces q̄ alij hoīes? So. ibidē. ¶A quodā milite q̄siuit heremita: vtrū ordinē militie sciebat? So. Dixit miles: q̄ ipe ordinē milite nesciebat/ꝛ suū p̄sem increpauit: q̄ sibi illum ordinē militie nō scripserat. qꝛ si vn⁹ liber artis militie factus fuisset: p̄fes milites hūiles eēnt: q̄ superbi sunt/ꝛ iusti: q̄ sunt īiurioſi/ꝛ casti q̄ sunt luxurioſi/ꝛ audaces: q̄ sūnt timidi/ꝛ diuites: q̄ sunt paupes/ꝛ honorati: q̄ sunt inhonorati. ¶Miles: dixit herēita: cū q̄ militiā ꝓseruas? So. Dixit miles: q̄ ipse militiā cōseruat cū ense regis q̄ facit suā coronā esse cōem. ¶De.q.burgensium.

BUrgēses quare sunt? So. Vade ad ru. assidictā. ¶Burgēses q̄re debēt. eē liberi? So. Sic opꝫ burgēsem hꝫe libertatē ad ordinandū ciuitatē: sicut opꝫ milites libertatē hꝫe ad custodiēdū vias ꝛ coronā regis. ¶Quesiuit a burgēse heremita: quare diuitie sue tantū non durabāt sicut diuitie alterius hoīs? So. Nullus hō est tātū otiosus sicut burgēsis. ¶Quesiuit herēita a burgense: q̄re minus viueba[illegible] alⁱ hō? So. Dixit burgēsis: q̄ otiositas ꝛ cibaria delicata hoc sciebāt. ¶De.q.consilij.

QUesiuit heremita a p̄cipe de q̄bus p̄sonis sui cōsilij esse debebat? Sol. Vade ad ru. antedictā. ¶Ub ense regis q̄siuit heremita: q̄re nō erat rectⁱ? Sol. Dixit ensis: q̄ ipe obliquⁱ erat: qꝛ rex bonū cōsilij nō habebat. ¶Quesiuit heremita: vtrū consilij regis de pluribⁱ p̄sonis eē debebat? So. Quāto plures p̄sone sunt in cōsilio regis maior est cōfusio cōsilij ꝛ sua secreta sunt minora. ¶Quesiuit heremita a rege: de q̄bus hoīb⁹ maiorē hēbat timorē? So. Dixit rex: q̄ nulli hoīes sibi possent facere tantū de malo sicut illi de consilio suo: nec ipm tātū decipe. ¶Sic dixit herēita regi: q̄ nō hēret hoīes ī cōsilio suo negligētes: indiscretos: crudeles: superbos: inuidiosos. ꝛ q̄ maxīe plus hoīem auarū euitaret q̄ alīū hoīem. qꝛ hō auarⁱ facit oīa ꝓpter denarios. ¶De.q.ꝓcuratoꝝ.

QUesiuit heremita a rege: sui ꝓcuratores de quo debebāt esse induti? So. Vade ad ru. antedictā. ¶Quesiuit heremita a rege: vtrū habebat bonos ꝓcuratores? Sol. Dixit rex: q̄ suus populus hoc sciebat. ¶Quesiuit heremita a rege: vtrum in ꝓcuratione habebat symoniam? So. Dixit rex: q̄ quereret hoc ab auaritia. ¶Rex: dixit heremita: vbi est legalitas ꝛ tue diuitie? Solutio. Dixit rex: q̄ legalitas ꝛ sue diuitie sunt in illis hominibus quos ipse cogit esse procuratores.

¶De.q.iudicum.

BEx: dixit heremita: quales conditiōes requirit bonus iudex? Solu. Vade ad ru. antedictā. ¶Quidam rex fecit iudicem vnum hominem pauperem in vna magna ciuitate: qui a iudice quesiuit: quid prius cōside

rabat in suo iudicio aut diuitias aut iu=stitiã? So. Rñdit iudex: q ipe leges addi scerat: vt honorẽ hẽret ꝛ diuitias. ¶ Ju=stitia a iudice q̃siuit: q̃re i suo iudicio mẽ=tiebat? So. Dixit iudex: q ipse mẽtiebat: q̃ rex sibi paucos denarios dabat: ꝛ seruitium a gẽtibus accipiebat. ¶ Rex a ciuitate q̃siuit: qre plorabat? So. Nullus iudex est cõmunis qui diu stat in vna ciuitate.

¶ De. q. aduocatorum.

Rex: dixit heremita: q̃les ꝓditiones debẽt tui aduocati habere? So. vade ad rubri. antedictam.

¶ Questiuit herẽita a rege: vtrũ in vna ciuitate debeãt esse plures aduocati? So. In multitudine aduocatoꝝ ẽ ꝓfusio litium.

¶ Questiuit herẽita ab aduocatis: q̃re tã tũ lites ꝓlongãt? So. Dixerũt aduocati: q denarij rusticoꝝ hoc sciebãt.

¶ Aduocati: dixit heremita: dꝰ vobis in alio mũdo aduocabit? So. Rñderũt aduocati: q lachrymę rusticoꝝ hoc sciebant.

¶ De. q. sagionum vel nunciorum.

Rex: dixit heremita: de q̃b⁹ cõditiõib⁹ debẽt eẽ tui sagiões? So. Vade ad ru. antedictã.

¶ Sagio: dixit herẽita: q̃re es supb⁹? So. Dixit sagio: q ipe erat similitudo regis.

¶ Questiuit a demone heremita q̃les hoies plus ipm i h̃ mũdo significabãt ꝑm eoꝝ offm? So. Demõ dixit: q sagiones sunt illi homines: q̃ hñt suã similitudinẽ i tormẽtãdo hoies.

¶ Questiuit heremita a demone: dꝰ est maior sagio inferni? So. Dixit demon: q maior sagio quẽ sciebat erat malus rex.

¶ De. q. inquisitorum.

Rex: dixit heremita: q̃les inquisitores debes habere? So. Vade ad rub. antedictã.

¶ Questiuit rex a suis iquisitoribus: vtrũ ipi i suo officio fuissent fideles? So. Rñderũt inquisitores: q in suo officio fideles fuissent: si inquisitionem ꝓtra ipsũ fecissent.

¶ Rex: dixit heremitta: habes verecũdiam? So. Dixit rex: q ipe verecundiam habebat: q̃ iudicẽ inquisitionẽ fieri faciebat. nõ autẽ ꝑ semetipm.

¶ Questiuit herẽita ab inquisitione: quare plorabat? So. Dixit inquisitio: q plorabat: quia ad summitates magnarũ arborum non ascendebat.

¶ De. q. cõfessoris.

Rex: dixit herẽita: quẽ cõfessorẽ debes hñe? So. Vade ad ru. antedictã.

¶ Rex q̃re hẽs cõfessorem? So. Rñdit rex: q cõfessorẽ hñe volebat: vt cõsciam hẽret.

¶ Confessor regis q̃re plorat? So. Dixit cõfessor: q ipe plorabat: q ociosus erat.

¶ Rex quare ploras? Sol. Dixit rex: q ipe plorabat: quia ypocrisis stabat in suo confessore.

¶ De. q. branchaꝝ arbo. aplicalis.

Querebatur a summo põtifice: q̃les erãt sue brãche? Sol. Vade ad ru. assidictã.

¶ Brancha de quo viuis? Sol. Dixit brãcha: q viuebat ex concordãtia quã hz cũ trũco ꝛ cũ aliis brãchis.

¶ Brãche: dixit heremita: veletis eẽ trũc⁹? So. Rñderũt: nullũ pticulare fm cursum nãlẽ est ꝫ suũ vle.

¶ Brãcha q̃re es ita mag⁹? Sol. Dixit brãcha: q ipa erat ita mag⁹: vt eẽt ꝓportionata cũ magnitudie trũci: q̃ est valde magn⁹.

¶ Brãcha es bona? Sol. Dixit brãcha: q q̃reret a suis opib⁹.

¶ Brãcha q̃re es? So. Nullus trũc⁹ est bon⁹ sine brãchis.

¶ Brãcha quot sunt brãche celi? Solu. Dixit brãcha: q. xij. ꝓuicie erãt i mũdo.

¶ Brãcha q̃t sunt rami celi? Sol. Dixit brãcha q q̃ttuor sunt ☧tutes cardiales ꝛ tres thcologales.

¶ Brãcha hẽs cõsciaz de lupis q̃ comedũt oues? So. Dixit brãcha: q cetere brãche hoc sciebãt.

¶ Brãcha eris ita alta ꝛ ita mag⁹ i die iudicij? So. Dixit brãcha: q q̃reret hoc a suo libro.

¶ De. q. brãchaꝝ arbo. celestialis.

Brãche arboris celestialis q̃les sunt? So. Vade ad ru. añdictã.

¶ Quare sunt. xij. signa ꝛ non plura nec pauciora? Sol. Scdm dispositionẽ subaꝝ inferioꝝ sunt q̃ttuor tpa anni. ꝛ opz q q̃libet tps sit de triãgulo: scutver q hz vnã lineã calidã / ꝛ aliã humidã i cõcordãtia / ꝛ aliã i ꝓtietate humiditatis ꝛ siccitatis. Et vade: vtz.

¶ Quare signa motũ hñt circularẽ? So. Nulla cõtinuatio põt eẽ in maiori motu q̃ drãguli ꝛ triãguli q̃ i circulo.

¶ Quare aries se mouet ad taurum / ꝛ taurus ad gemini / ꝛ aries nõ se mouet ad piscẽ / nec piscis ad aquariũ? So. Nãliter ignis se mouet ad

aerē p concordātiā caloris. ⁊ si aer se mo-ueret ad ignē per ꝓcordātiā humiditat⁹: cēt ignis de ꝓplexione calida ⁊ hūida. Et si aqua ad aerē se moueret: cēt aer de ꝓplexione hūida ⁊ frigida. ⁊ estas se moueret ad ver/ ⁊ ver ad hyemē. ⁊ agricultor ī estate seminaret/ et in hyeme forent messes. ¶ Quesiuit heremita a vere: q̄lia sunt sua signa? Sol'o. Vade ad ru. vtō. ¶ Astronomus q̄re totiēs errat in suo iudicio? Sol. ibidē. ¶ Utrū pbi antiqui errauerūt ī appropriationib⁹ qualitatū ⁊ masculinitat⁹ ⁊ femínitatis: q̄s duodecim signis ⁊ septē planetis attribuerūt? So. ibidē. ¶ Quare aries ē de ꝓplexiōe ignis/ ⁊ piscis de cō plexione aque? So. Jn quolz triāgulo naturali opz cē participationē ꝑriox. idcirco aries ⁊ piscis participāt p ꝑrietatez in vere ⁊ in hyeme: vt ignis actionē hēat in ḡnatione/ et aqua passionē in corruptiōe. ¶ Quare gemini est de ꝓplexione aeris/ ⁊ cācer de ꝓplexione aque? Sol'. Jn quolz triāgulo nāli opz eē ꝓcordātiā q̄litatū p-puarū ⁊ appropriatap: vt sit generatio et ꝓportionatū teperamentū. ¶ Ab ariete q̄siuit heremita: cū quo signo maiorē habebat cōcordātiā/ ⁊ cum q̄ maiorē ꝑrietatē? So. Rñdit aries: q̄ maiorē hēbat cōcordantiā cum tauro: q̄ñ ad illum se mouet sine medio. ⁊ maiorē habebat ꝑrietatem cū pisce. q̄ñ ad ipm se mouebat cum medio. idcirco ignis maiorem habebat concordantiā cuz partibus: q̄ sunt supra se/ ⁊ minorē cum partibus: que sunt sub se.

¶ De. q. brāchap ar. angelicalis.

Principales ꝓprietates angelorū q̄les sunt? So. Vade ad rub. añdictā. ¶ A bonitate angeli q̄siuit heremita: vtrū erat ita principalis rō ipsius angeli sicut ītellect⁹? So. ibidē. ¶ Bonitas angeli dixit herēita: q̄re nō es ita ꝑncipalis rō: sicut intellect⁹? Sol'o. Dixit bonitas: q̄ de⁹ est intelligibilis/ et nō bōificabilis. ¶ Angele: dixit heremita: q̄re tue rōnes ꝑncipales sunt tres ⁊ nō ples neq; pauciores? So. Dixit angel⁹: q̄ de⁹ nō poterat eē sibi obm nisi p recolere ītelligere ⁊ amare tātissimō. ¶ Quesiuit heremita ab ītellectu angeli: q̄re erat sofal'r? So. Dixit ītellect⁹: q̄ ipe sofal'r erat p ꝑprīā intellectiuitatē ⁊ intelligibilitatem. ¶ Jntellect⁹ angeli q̄re ē final'r? So. Rñdit ītellect⁹: q̄ ipe erat final'r: q̄ de⁹ ē intelligibilis. ¶ Jntellect⁹ angeli de q̄ est/ ⁊ quō est? Sol'. Vade ad ru. vtō. ¶ Jntellectus angeli: dixit herēita: es cū mēoria ⁊ volītate eq̄na eadē bonitate? So. Dixit intellectus: q̄ vna est bonitas sin nām. et pl'es sunt rōnes/ vn⁹ sit actus bonitatis p intelligere/ ⁊ alī⁹ p recolere/ ⁊ alius p amare. Et vade ad ru. vtō. ¶ Angele de quo est tua bōitas moral'/ ⁊ tdē de tuo ītelligere? So. ibidē. ¶ De. q. brā. ar. euiternal.

Quesiuit heremita ab euiternitate: quales sunt sue brāche? So. Vade ad ru. antedictā. ¶ Euiternitas quō sunt tue brāche? So. ibidez. ¶ Euiternitas: quare habes duas brānchas ⁊ nō plures/ ⁊ quare duas ⁊ nō vnaz tātū? So. Dis moralitas ē bona aut mala. ¶ Quesiuit herēita a paradiso: vtruz sit celū empireū? Sol'. Rñdit padisus: q̄ si lux sctōp corpop cōcretop ⁊ gl'ificatop de ꝓtinua luce nō eēt: nō posset eē ī maiori actu suap rōnū. Et vade ad ru. añdictā. ¶ Ab iferno q̄siuit herēita: de q̄ erat su⁹ color? Sol'. Nullus color est luci tātū ꝑri⁹ sicut niger color. ¶ Quesiuit herēita ab euiternitate: vtrū in paradiso sit vmbra? So. Si celū empireū nō esset de luce: q̄dlibet corpus stans īter duo corpa vmbraz faceret. ¶ Quesiuit heremita ab iferno: vtrū ī ipo erat lux? So. Rñdit infern⁹: q̄ illā questionē faceret sulphuri/ ⁊ fumo ligni viridis: qđ ignis cōburit. ¶ Heremita ab inferno q̄siuit: q̄re erat euiternalis? So. Dixit infern⁹: q̄ ipe erat euitern⁹: vt iustitia dei nō eēt ociosa. ¶ Jnferne: de q̄ est tuū ꝑn^m? So. Dixit infern⁹: q̄ suū ꝑncipium erat ex priuatione complementi. ¶ Jnferne: q̄re es ita magn⁹? Sol'. Dixit infern⁹: q̄ ipe erat ita magnus: q̄ de⁹ modicū recolitur cognoscitur ⁊ amatur.

¶ De. q. branchap ar. maternalis.

Quesiuit heremita a dña nfa: q̄t erant sue brāche? So. Vade ad rub. añdictā. ¶ Quesiuit heremita a dña nfa quomō cōsistit mater dei? So. ibidē. ¶ Quesiuit heremita a branchis maternitatis quō exeunt de trunco?

So.ibidē. ¶ Quesiuit heremita a maternitate:vtrū sue brāche erāt magne? Sol. Rsidit maternitas:q illā q̄stiōez sue filiationi faceret/t pcōzib⁹: q sibi q̄tidie spez trāsmittūt.q dicūt ei:q ipi volunt esse sui filij.qz est mater mie. ¶ Quesiuit heremita a dña nra: quomō est mater mie? Sol. Dixit dña nostra:q ipsa est mater mie tpa existente matre filij dei p hoiem. Est etiaz mater mie: qz filius suus ipsaz exaudit de quolibet: p quo ipsuz rogat. ¶ Quesiuit heremita a demone:quare plorabat? So. Dixit demon:q ipse plorabat:qz dña nra est mater mie. ¶ Quesiuit herēita a brā-chis dñe nre:de quo sunt sue vmbre? Sol. Dixerūt branche:q sue vmbre sunt de spe et mia. ¶ Quesiuit heremita ab vmbra brācharū:de quo erat suus color? So. Respondērūt:q color de q̄ est eaz vmbra:est de amore fidei spe. ¶ Quesiuit heremita a dña nra:qualē de suis brāchis plus diligebat? Sol'o. Dixit dña:q illa q̄stio fieret maiori amabilitati. ¶ Quesiuit heremita a dña nra:vtrū ipsa sit maior maternitas? Sol. Dixit dña nra:q illa q̄stio fieret suis maioribus branchis.

¶ De.q.brāchaz ar.iesu christi.

Datur dñs iesu xp̄i quot sunt? Sol. Vade ad rub. añdictam. ¶ Quare in dño iesu xp̄o sunt due nature t nō pl'es/ vel q̄re nō hz vnam nāz tātūmō? So. Sine duab⁹ naturis nō pōt eē deus t hō. t si plus duab⁹ naturis hēret:nō eēt verus hō. ¶ Natura hūana iesu christi de quot naturis est. Sol'o. Vade ad ru.vtz. ¶ Natura diuina t hūana iesu xp̄i: quō participabant ī hac vita pre senti? So.ibidem. ¶ Dñs iesus xp̄s:quomō in hac vita attingebat obiecta? Sol. ibidem. Dñs iesus xp̄s:quomō est vna persona ex duab⁹ naturis? So.ibidē. ¶ Bonitas diuina t humana iesu xp̄i existente vna persona:quomō sunt distincte? Sol'o ibidem. ¶ Cum deus sit substantia spiritualis:quomodo potuit tangi/vulnerari/ et habere famē/sitim /t mortē? So.ibidē. ¶ Quesiuit heremita a deo : quomō pōt facere vnam creaturam:que sit finis t cōplementū oīm creaturarū? Sol'o.ibidem. ¶ Dñs iesus xp̄s de quo est? Sl'o.ibidez.

¶ De.q.diuinaz p̄sonaz. Et p̄mo de p̄fe.

In deo quō rsidēt sibiīnuicem sua nā t sue rōnes? Sol. Vade ad ru. adictā. ¶ Actus diuinaz rōnū quō sunt? So.ibidē. ¶ Actus diuinaz rōnum: quō sunt infiniti? So.ibidē. ¶ Operatio quā de⁹ hz in seipso:de quo est? So. ibidem. ¶ De⁹:quare est p̄f? So.ibidez. ¶ Deus:cuius est p̄f. Sol.ibidē. ¶ Quesiuit heremita a deo: vtrū erat sibi magis ꝓpriū magnū ꝓducere q̄ parū/t eternū q̄ nō eternū/ t mai⁹ bonū q̄ min⁹ bonū? So.ibidem. ¶ Quesiuit heremita a deo patre:vtrū filiū ex matre ꝓducat? So. Si deus p̄f filiū ex matre ꝓduceret:non esset totus filius ex p̄fe. ¶ Quesiuit heremita a deo p̄fe:vtrū fuit anteq̄ filius? So. In ꝓductiōe que est de eternitate: nō est anterioritas. ¶ Quesiuit herēita a p̄fe: vtruz filiū ꝓducat in q̄titate? So. In ꝓductione q̄ est de infinitate:nō p̄sit esse locus nec q̄titas.

¶ De.q.persone filij.

Pater quō est afi filij? So. Vade ad ru.antedictam. ¶ Quomō p̄f est cōe suppositum? So. Pater inquātū est pater ex natura:est suppositū singulare.t inquātū rsidet in ꝓducēdo suū filiū oībus suis rōnib⁹ est suppositū cōe.quod de omnibus t cum omnibus suis rōnib⁹:t per oēs suas rationes filiuz producit. ¶ Filius quomodo est de passione? So. P̄f inquātum suam actiuitatem cōsiderat:de sua actiuitate possibilitatem ꝑsiderat.Et vade ad rub.vtz. ¶ Filius quō est de p̄fe/t nō de alio? So. P̄f in considerādo suā possitiuitatē:de sua ꝓpria bonitate infinitate eternitate t ceteris possibilitatē cōsiderat. ¶ Filius:quō ē possibilis t possit? So. In deo se hñt relatiue possitiuitas:q̄ est p̄f. t.possibilitas: que ē filius. Et qz deus est purus actus/ eternus/infinitus/t cōpletus:est filius possitus . t ideo in filio possit⁹ t possibilis sunt vnū idē/t p̄sit eē oēs actus rōnum eternaliter t infinite. ¶ P̄f t filius quō sunt distincte p̄sone? So. Vade vtz. ¶ P̄ater t filius quō sunt vna eēntia/vna substātia/vna nā/ vna bōitas/ vna magnitudo/ vna eternitas tc̄. Sol'o. Si infiniens t infinibilis/eternās t eternabilis/possificās t possificabilis/possunt

esse differentes eēntie subē ꝛ nature ꝛ differentes bonitates: ꝑdictio posset eē ens reale: q̄ ꝑdictio ē ipossibilis. ¶ Quesiuit heréita a filio: vtrū erat ex mā / aut si erat materia? So. Vade vtē. ¶ Filiꝰ quō ē filius? So. ibidem. ¶ Quesiuit heremita a filio: vtrū erat augmētabilis? So. ibidez.

¶ De. q. sancti spiritus.

Spūssctūs quō ē passiua spirabilitas sine mā? Sol. ad ru. añdictā. ¶ Spūssctūs: quō est tertia ꝓsona. So. ibidē. ¶ Spūssctūs: quō est a pfe ꝛ filio? So. ibidē. ¶ Cū pf ꝛ filiꝰ sint ꝓsone distincte: quō sunt vna spiratītas? So. ꝑ pater ꝛ filiꝰ sunt distincti ꝑ ꝓpias ꝓpietates / ꝛ sunt vna spiratiuitas ꝑ cōem spiratiuitatem. ¶ Cuz spūssanctꝰ sit ex patre ꝛ filio: quō est vna spirabilitas / vna ꝓsona et non plures? So. Spūssanctus est ex patre ꝛ filio: inquātū est ex cōi spiratiuitate. et est vna ꝓsona et vna spirabilitas: inquātum est ex vna spiratiuitate ꝛ nō ex plibus. ¶ Spūssanctus quō est equalis patri ꝛ filio? So. Vade ad ru. vtē. ¶ Pater ꝛ filius quō sunt equales in spiritu sancto? Sol. In hoc q̄ pater ꝛ filius equaliter seinuicē diligūt ꝛ sunt vna spiratiuitas ꝛ nō plēs / sunt eq̄les in spūsctō. ¶ Pf et spiritussanctus quō sunt equales in filio? So. Pater de toto seipso filium generat / ꝛ filius de toto seipso spiritum sanctū spirat. ¶ Filius ꝛ spiritussanctus quomodo sunt equales in patre? Sol. Filius de toto seipso spirat spiritum sanctum / ꝛ est totus genitus a toto patre / et pater de toto seipso spirat spiritum sanctum: qui est totus spiratus ex toto patre. ¶ Cum spiritussanctus sit ex patre ꝛ filio: quomō est totus ex patre et totus ex filio? Sol. In hoc q̄ pater et filius sunt distincte ꝓsone: est spiritussanctus ex patre et filio. ꝛ inquantū pater et filius sunt vna spiratiuitas et non plures: spiritussanctus est vna spirabilitas ꝛ nō plures. ꝛ est totꝰ spūssanctus ex patre / ꝛ est totus ex filio.

¶ De. q. trinitatis.

Quare sunt tres ꝓsone / et nō plures neq; pauciores? Sol. Vade ad ru. antedictam in branchis ar. diuinalis. ¶ Quesiuit heréita a bonitate dei: ī quo nūero potest esse magis magna? So. ibidē. ¶ Eternitas dei fm quez nūerū potest eē magna? So. ibidē. ¶ Bonitas dei quō eēt parua: si essent minꝰ tribus ꝓsonis diuinis? So. ibidem. ¶ Cum pf sit bōificās / ꝛ filiꝰ sit bōificabilis in generare / ꝛ sctūs spūs sit bōificare in spirare / ꝛ nullꝰ istoz trium sit aliꝰ: q̄re bōitas nō est in q̄rto nūero? So. ibidē. ¶ Cū filius sit bōificabilis ī gñare / ꝛ sit bōificās ī spirare: q̄re filiꝰ nō ē vna ꝓsona in gñare / et alia ī spirare? So. Filiꝰ ē vna ꝓsona īquātū generabilitas in q̄ ē ꝓsonatꝰ ꝛ ꝓsonabilis eternaliter ꝛ infinite. ꝛ inquantū spūs sctūs spirat: ē ꝓsonās ꝛ nō ꝓsonatus. sicut hō ꝛ multomeliꝰ: q̄ inquātū ē filiꝰ: est ꝓsonatus ꝛ ꝓsona. ꝛ inquātū aliū hoiez generat: ē ꝓsonās ꝛ nō ꝓsonatꝰ. ¶ Filiꝰ q̄ ē generabilis ꝛ ē gñatꝰ: q̄re nō est vna ꝓsona: inquātū gñabilitas / ꝛ alia ꝓsona: īquātū est gñatꝰ? So. Filius ē vna ꝓsona: inquātū ꝓncipiatꝰ ē in eternitate / ꝛ ē illa eadem ꝓsona: inquātū ē ꝓncipiabilis. ꝛ si eēt due ꝓsone: eternitas eēt ociosa inter ꝓncipiās ꝛ ꝓncipiabilē. ꝛ nō eēt gñare / nec ꝓncipiare / nec eternare inter ꝓncipiātē ꝛ ꝓncipiabilē / gñantē ꝛ gñabilē / eternātē ꝛ eternabilē. ¶ Pater inquātū generat filiuz est pf / ꝛ īquātū spirat spūm sctūm nō est pf. q̄m si eēt pf: spūssctūs eēt filiꝰ? q̄re ꝑ pater nō ē vna ꝓsona inquātū pf ē / ꝛ alia ꝓsona inquātū nō ē pf? So. Pater est vna ꝓsona: inquātū ē pf / ꝛ nō ē alia ꝓsona: inquātū nō ē pf. q̄m si eēt alia ꝓsona: nō gñaret ex toto seipso filiū. ꝛ si esset vna ꝓsona: inquātū gñat / ꝛ alia inquātū spirat: nō spiraret de toto seipo spūm sctūm. ꝛ esset maioꝛ q̄ filiꝰ ꝛ spūssctūs / ꝛ sua essentia diuisa eēt in ꝓtes / ꝛ eēt ps in deo / ꝛ illa eēt minoꝛ q̄ totū. ꝛ q̄ deꝰ ē infinitꝰ: nō pōt eē in illo minoritas / nec maioritas / neq; ꝓtes / nec plures essentie. Est ꝑ pf vna ꝓsona generans ꝛ spirans sicut ignis ꝛ multomeliꝰ adhuc q̄ est vna ſuba in lucificando ꝛ calefaciendo ꝛ in producendo differentes substantias elatas: q̄ sunt de sua essentia ꝛ natura. sicut piper: alleꝰ ꝛc. ¶ Spūssctūs q̄re nō spirat / aut nō generat / vel non ꝓducit aliquā ꝓsonā ꝑ aliquē modū / aut q̄re nō ē due ꝓsone? So°. Dictū ē tā q̄ in bonitate

esset minoritas: si i illa ēet necessaria alia ꝓprietas: q̄ nō ēet bonificatiuitas nec bonificabilitas nec bonificare. Et sp̄lissetus licet sit ex pfe ⁊ filio: nō pōt eē due psone: cū sit de vna spiratiuitate: vt dictum est.

¶ De. q. brā. ar. exēplificat. et prio et aliis.

QUare et̄a dētē nō hīt in subiis et̄atis: postꝫ se hīt ad finē illarū? Sol. Vade ad exēplū ru. afidicte. ¶ Quesiuit heremita a volūtate q̄re multotiēs est ꝓfusa in electiōe? So. ibidē. ¶ Volūtas: dixit heremita: hēs quietē in amare ⁊ in odire? So. Nulla ḡes p̄t esse de ꝑ̄ris finibus. Et vade ad exēplum: vtš. ¶ Libertas dixit herēita quō potes esse in seruitute exīte h̄ qō es sine p̄uatione aliqua tuarū conditionū? So ibidem.

¶ De. q. exēpli. brā. ar. vegetalis.

VIrus hō quō accipit modū indecipiēdo aliū hoīem? So. Vade ad ex'm ru. afidicte. ¶ Vnus hō quō scit se custodire a deceptiōe: quā alī? hō sibi vult facere? So. ibidē. ¶ Quare hoīes qui expectant ordinare suū testamentū ⁊ facere satisfactionē de cōmissis: cū sint infirmi ꝑ maiorī parte decipiunt? So. ibidē. ¶ Quare hoīes imaginari debent recolere et amare temperantiam in principio mense? Solutio ibidem.

¶ De. q. expli. brāchax ar. sensual.

AQuatura q̄siuit heremita: quare erat magis fortis q̄ cōsuetudo? Solo. Vade ad exēplū brāche ar. sensual. ¶ Magna ꝑietas quō vincit ⁊ destruit paruā ꝓcordātiā? So. Vade ad ex'm bran. ar. sensualis. ¶ Homus honor quare debet euitare societatē antiqui honoris? Sol. ibidē. ¶ Hō diues quare debet euitare societatē hoīs pauper. Solo ibidē. ¶ De. q. exēpli. brā. ar. imaginalis.

AB imaginatōe q̄rebat: q̄s ipaz vincebat? Sol. Vade ad ru. afidictā. ¶ A discretione q̄rebat: q̄s ipazvincebat? So. ibidē. ¶ Querebatur ab hoīe: qui est in mortali pctō: vtrum vti debeat bonis: q̄ possidet? So. ibidem. ¶ Ab indiscretione querebat: in q̄ ē maior? So. Nulla indiscretio maior est q̄ illa: per quā hō in suo mortali inimico habet ꝓfidentiā. Et vade ad exēplū: vtš.

¶ De. q. brāchax ar. hūanalis ⁊ corpal.

QUerebat ab arte: vtrū esset maior q̄ ius? So. Vade ad exēplū ru. afidicte. ¶ Querebat rex a Ray. quō cogīceret bonū nūciū: quē trāsmittere vellet ad quēdā p̄ncipē? So. ibidē. ¶ Querebat a rege: quō cogīcebat iimicitiā hoīs? Sol. ibidē. ¶ Querebat a demōe: quō hoīes decipiebat? So. ibidē.

¶ De. q. ar. exēpli. brā. hūanax spūalis.

APho q̄rebat: q̄lis potentia aie pri? suū accipit obm? So. Vade ad ex'm ru. afidicte. ¶ Quereba tur a pho q̄lis potētia aie facit suppositionē/⁊ q̄lis demōstratiōem? So. ibidē. ¶ A pho q̄rebat: q̄lis est ille mod?: rōne cuius volūtas p̄cedit itellectū/⁊ q̄lis ille mod?: rōne cui? itellect? p̄cedit volūtatem? So. ibidē. ¶ A pho q̄rebat: vtrū modū sciret fm quē credulitas ē lumē itelligētie? So. ibidē. ¶ De. q. exēpli. brā. arb. moralis.

ARege q̄rebat: vtrū sciebat cōditiōes: q̄ ad nūcios spectāt? So. Vade ad ex'm ru. afidicte. ¶ A rege q̄rebat: vtrū ꝓditiōes sciebat: q̄ ad legationē spectāt? So. ibidē. ¶ Querebatur a rege: vtrū debeat explorare conditiones imperatoris ad quē suos nuncios transmittebat: fm quas ordīare debebat suā legationē? So. ibidem. ¶ A rege q̄rebatur vtrū in suo ꝓsilio esset aliq̄s: q̄ sciret artē gīalē ray mūdi cum q̄ cognoscere posset: vtrū legati: quos trāsmittit: legationē debeāt obtinere? So. Rīdit rex: q̄ ipse de arte illa magnū bonū audiebat. ⁊ placeret sibi: q̄ aliq̄s hō sui consiliī ipsam sciret: vt sibi ꝓsiliū daret atificialiter. cum ita sit: q̄ consiliū sit sup q̄stiōes. ⁊ ars ray mūdi generalis sit ad soluendū questiones: fm q̄ dici audiebat. q̄m in nullo ē ita necessaria clara determinatio questionis sicut in consilio regis.

¶ De. q. exēpli. brāchax ar. imperialis.

QUerebatur a rege: vtrū sciebat suos barones castigare: q̄m delinquunt? So. Vade ad exēplū rubri. antedicte. ¶ Querebatur a rege: si ipse habebat timorem a suo comite: quē reprehēderat corā suo populo: de vno magno defectu quē fecerat? Solutio. ibidē.

¶Querebat a rege: qre homo nobilis q̄ cū ipso mādicat in vna mēsa: reputat sibi ad dedecus: si i cadē mēsa mādicat rusticus? So. ibidē. ¶Querebat a rege: vtrus sciebat: qre rusticꝰ q̄ cū illo comedit i vna mēsa: reputat sibi ad dedecꝰ? So. ibidem.

¶De. q. exēpli. brā. ar. aplicalis.

Querebat ab hoīe paupere: vtrū sciebat modū: rōne cuiꝰ diuitie acqrebant ex denarijs ꝛ vtutibus? Sol. Vade ad exēplū rub. antedicte. ¶Ab hoīe q̄rebatur: vtrū sciret modū: fz quē diuitie denarioꝝ ꝛ virtutū consumebantur? So. ibidē. ¶Ab ancilla q̄rebat: qualis dñs est magis tediosus ad seruiendum? Solo. ibidem. ¶A peregrino querebatur: cum quo homine est melior societas? Solutio ibidem.

¶De. q. exēpli. brā. ar. celestialis.

A Bastronomo querebatur: quomodo gentes decipiebat? Sol. Vade ad exēplum ru. antedicte. ¶Ab astronomo q̄rebatur: vtrū sufficiēs iudicij eēt de necessitate? So. ibidē. ¶Querebatur ab astronomo: vtrum cōsuetudo naturam vincat? So. ibidem. ¶Querebatur ab infirmo: vtrum sua infirmitas p timorē crescebat: quē sibi falsus medicꝰ faciebat: qui dicebat: q̄ sua infirmitas erat magna: vt faceret ipsi timorē mortis: propter quē sua infirmitas cresceret/ ꝛ vt denarios plures haberet tenendo ipsum in magna infirmitate. So. ibidem.

¶De. q. exēpli. brā. ar. angelicalis.

Querebat a sancto michaele/ a sancto gabriele/ et a seraphin: vtrum inuidiam hēbant? Sol. Vna et eadem bonitas sufficit bonificatiuo bonificabili ꝛ bonificare. Et vade ad ru. antedictam. ¶A memoria quereba-tur ꝛ a volūtate ꝛ intellectu sancti gabrielis: vtrum inuidiā habebant. Solo. Vna eadem bonitas sufficit memoratiuitati intellectiuitati ꝛ amatiuitati. ¶Ab homine paupere querebatur: vtrū vellet esse diues? So. Dixit homo pauper: q̄ ipse volebat eē diues: dū tñ dormire nō pderet. Et vade ad ru. vtš. ¶Querebatur a sctō michaele: quō de hoībus auaris cognitionem habebat? So. ibidem.

¶De. q. exēpli. brā. ar. euiternalis.

A Lucifero q̄rebat: quare fuit intellectū maledixit? Sol. Vade ad exēplum ru. afidicte. ¶A lucifero q̄rebat: quare spem nō hēbat? So. ibidem. ¶A rege q̄rebatur: quē domicellum eligere debebat in seruitorem? Solo ibidem. ¶A raymundo querebatur: q̄re suum eē maledixit? Solutio ibidem.

¶De. q. exēpli. brā. ar. maternalis.

A domina nra q̄rebat: vtrū mfez hēbat? So. Vade ad exēplū ru. antedicte. ¶A dña nra q̄rebatur: quō erat mater mūdi? Solu. ibidem. ¶A mūdo q̄rebat: vtrū erat satur? Sol. ibidē. ¶Homo q̄ habet spez: quare timorem non habet? Solutio ibidem.

¶De. q. exēplificalis brā. ar. iesu xpi.

Querebat ab hereīta quē modū tenebat in disputando cū infidelibꝰ? Sol. Vade ad exēplum ru. afidicte. ¶Querebat a Ray. quō gra de celo descēdebat. So. ibidē. ¶A Ray. querebat: vtrū vnꝯ i fide dubitabat? So. ibidē. ¶Rayms de scis modū fz quē deꝰ nām humanam assumpsit? So. ibidem.

¶De. q. exēpli. brā. ar. diuinalis.

Querebat: vtrū deꝰ poterat esse pfectꝰ nisi ī ipō foret ꝓductio? So. Vade ad ru. afidictā. ¶A deo q̄rebatur: vtrū in seipso finē habebat aut in alio? So. ibidē. ¶A deo querebatur: vtrū erat ita magnꝰ per agere/ sicut p existere? So. ibidē. ¶Querebatur a deo: quomodo erat ita magnꝰ per agere sicut per existere? Solutio ibidem.

¶De. q. ramoꝝ. Ei prīo de ar. elali.

Elementa cōposita q̄re sunt? Sol. Vade ad ru. antedictā. ¶Elemēta cōposita de quo sunt? So. ibidem. ¶Quare ignitiuitas est magis intēsa forma q̄ ignibilitas materia? Sol. Forma est simplex p actionē/ ꝛ mā duplex est per passionem. qm̄ vna est materia intra: que est de vna et eadē eēntia cum forma: sicut materia ignis simplicis. ꝛ alia ē materia extra: de qua est elatū. Idcirco in arbore brāche significāt ela simplicia/ ꝛ rami ela ꝓposita. in qbꝰ fiūt flores fructꝰ ꝛ renoua-

mio in vere. qr ela sunt magis digesta: et mixta i ramis ꝑ i brachis. ¶Ela cõposita vbi sunt? Sol. Vade ad ru.vtꝫ. ¶Ela quõ scimuicẽ mortificãt? So.ibidẽ. ¶Ela quõ trãseunt ex nliero simplici i nliero cõpositio/ꝛ quõ remanẽt i illo nliero simplici quẽ hz quodlz simplex ehu p se? So.ibidẽ. ¶Fofe prie:quõ pticipãt i simplicib⁹ subiis cli ꝯpositis? So.ibidẽ. ¶Ela quõ stant iuicẽ i mixto? So.ibidẽ. ¶Ignis q leuis ẽ:q̃re descẽdit b iferi⁹ / ꝛ aq̃ q ẽ põde rosa:q̃re ascẽdit supi⁹. Sol.ibidẽ. ¶Motus quẽ inuicẽ hsit ela:quõ durat? So.ibidẽ. ¶De.q.ramorum ar.vegetalis.

BAmi pomerij de q sunt? So.Vade ad ru.afidictaz. ¶Pbs a ramo pomerij martini querebat: vtrũ erat i potẽtia i ramo ar.elalis? Sol. Clau⁹ quẽ faber ꝓducit ex ferro: ꝓus fuit in lapide p dispõnẽ ꝙ in ferro p potẽtiã. ¶Pbs a ramo pomerij martini q̃rebat vtrũ suus nlier⁹ fuit appetibilis in ramo elali? Sol. Spẽs nãles ꝯfuse sunt i gñib⁹ et exeũt in nliero appropãto ꝛ desiderato vno ab alio differẽte. ¶A ramo pomerij martini q̃siuit pbs de q erat sua augmẽtatio? So. Scdm ꝙ hũidũ nutrimẽtale exit a ramo elali:in spẽ rami vegetalis se extẽdit/ꝛ multiplicat ram⁹ radicalis i sua spẽ. ¶Pbs a ramo pomerij martini q̃siuit: qs ipm mouit de ramo elali/ꝛ ipm posuit in specie vegetali? So. Agẽs nãle ita naturaliter trahit ex gñib⁹ indiuidua:ꝛ ipa in species ponit.sicut faber: q de massa ferri clausũ trahit ꝛ cultellũ/ꝛ artificialr ipsos ponit in diuersis figuris. ¶Pbs a ramo pomerij q̃siuit:vtrũ ad se trahat mãm rami elalis/ꝛ vtrũ ram⁹ elalis trahat ipsaz ad se? Sol. Qr nulla mã est actiua/sed est pura passio:nulla materia seipam influit. ¶Pbs a ramo q̃siuit: vtrũ ram⁹ elalis: inquãtum forma suã mãm influat ramo vegetali? So. Finis hitãdi mouet formã camere:que mouet suã materiã ad primũ finẽ. ¶A ramo pomerij martini quesiuit pbs:cli ipse sit vn⁹ ramus: quomõ in ipso plures rami sunt in potẽtia? So. Ferrum masse est vnũ: in q erãt in potẽtia ferrum clauꝰ ꝛ ferruz cultelli. ¶A ramo pomerij martini q̃siuit pbs:vtrũ sit visibilis? So. Dixit ramus:ꝙ ipe erat duplex / ꝛ ꝙ erat visibilis:inquãtũ nãz rami elalis /ꝛ est invisibilis:inquãtũ est vegetal. ¶A ramo pomerij martini q̃siuit pbs: vtrum sui flores plus in nã pticipãt cli illo fin arboꝛ vegetalẽ aut fz ar.elalẽ? So. Dis pticipatio maioꝛ est per specie ꝙ per genus.

¶De.q.ramoꝝ ar.sensualis.

BAmi ar.sensual de q sunt? Sol. Vade ad rub.afidictã. ¶Rami ar.sensualis quõ sũt. So.ibidẽ. ¶Rami ar.sensualis q̃les sunt? So.ibidem. ¶Pbs a ramis eq̃ martini q̃siuit: quõ sunt assituati? So.ibidẽ. ¶Ab oclis eq̃ martini q̃rebat pbs: q̃t sunt sui rami? So. Vade ad ru.vtꝫ. ¶Pbs q̃siuit:vtrũ visibilitas pomi ꝓpinqor sit visitiuitati ꝙ visibilitas lapidis aut flãme? So. Dis visitiuitas pl⁹ pticipat intra cli visibilitate vegetali ꝙ elemẽtali.sz qr vegetatiua videri non ꝑt/nec suũ ꝓpriũ individuũ simplex: fortius ipsa visitãtas pticipat cli visibilitate lapidis ꝛ flãme ꝙ cli visibilitatevegetali.idcirco lapis ꝛ flãma sunt visibiliores ꝙ pomũ. ¶Pbs a luxu⁹ q̃siuit: vtrũ ita fortiter pticipabat cli corde sicut cli oclis So. Rsidit luxu⁹:ꝙ ĩtra cli corde pticipabat/ꝛ extra cli oculis. ¶Pbs a visitiuitate q̃siuit ꝛ ab auditiuitate: vtrũ erãt differẽtes rõne oculoruz ꝛ auriũ aut p seipsas? So. Si dfia visitiuitatis ꝛ auditiuitat nõ eẽt ꝓpa/sz eẽt appropriata:potẽtia sensitiua nõ hẽret naturalẽ cõitatẽ per seipam. ¶Pbs a corde q̃siuit:q̃re maioꝛẽ ꝯcordãtiã hz cli placibili ,odore ꝙ cli pulchro colore? So. Null⁹ color extra realr venit ad cor. ¶De.q.ramoꝝ ar. imaginalis.

BAmi imaginatiue:quales sunt? Sol. Vade ad ru. antedictam. ¶Rami imaginatiue q̃t sunt? So.ibidẽ. ¶Imaginatio: quõ imaginatur? So.ibidez. ¶Ab imaginatione que siuit heremita:vtrũ cli imaginatur flammã ignis:imaginat equalr figurã ꝛ splẽdoꝛẽ? So. Quia lux est instrumẽtũ ad videndũ/ꝛ figura est accidẽs cõe ad vidẽdũ et tangẽdũ:imaginatur imaginatiua fortius lucẽ in ꝑncipio:ꝙ figurã.sz qr figura pl⁹ pticipat cli extẽsitate corpali imaginatur forti⁹ imaginatiua figurã i assituatio-

ne ꝙ lucē. ¶ Imagiatio: dixit heremita: imaginaris eq̄r in imagiatiōe pomi gsiationē ⁊ corruptionē? So. Cū rōne finis sit ꝑn̄: imaginaꝝ imagiatio ꝙ vegetatiua m gsiatiōez/⁊ ꝙ el'atiuā corruptōez. ¶ Imaginatiua: dixit heremita: cū equū imagiar' quā sil'itudinē tāgis añ? So. Rndit imaginatiua: ꝙ ipa añ visibilitatē tāgebat ꝙ vegetabilitatem vel el'abilitatē. qr visibilitas ē ꝓpinquior nature vidēdi ꝙ vegetabilitas vel el'abilitas. ¶ Imaginatia q̄re hēs maius placitū in imaginādo rosam ꝙ in imaginādo leprosos? So. In diffor mitate figure imagiatia ē ifirma. ¶ Imaginatio pōt spēm imaginari? So. Rndit imagiatio: ꝙ ipa nullu obm accipe pōt sine figura. ¶ Imaginatio cum leprosos imaginar' : q̄re facis tuū subm leprosum? So. Rndit: ꝙ nō faciebat sp̄ suū subm leprosu: qđ ē hō. sz cū accidit ꝙ hō de tota sua ptāte leprā imagiaꝝ rōe magni tiōr' aut magne horribilitatis: dixit ꝙ ipa hz ita magnā ptātē in sensitiua in puertēdo ipam in speciē lepre: sicut hz ira in puertē do hominē in speciem stultitie.

¶ De. q. ramoꝝ ar. humanalis.

BAnt ar. hūanalis quales sunt. Sol'. Ūade ad ru. antedictam. ¶ Querebaꝝ ab hoīe: vtrū suu pedē el'emētet? So. Dixit hō: ꝙ ipe suū pe dē el'abat sicut totū: qđ vtiꝝ sua pte/⁊ trahit ptes: q̄ sunt extra: ⁊ ipas ponit intra. sicut nasus q̄ accipit vapores extra / hoīe respirāte/⁊ intra ipas ponēte: vt hūidum radicale hēat de q̄uat. ¶ Iō: dixit heremita: vegetas tu pedē tuū? So. Cōedit hō panē ⁊ bibit vinū/⁊ sua vegetatiua cōuertit panē in carnē ⁊ vinū in sanguinē. ⁊ vtitur hō sua pte. sicut istr̄o: qđ ē pars hoīs/ et vtiꝝ instr̄o sue aie. ⁊ in h̄ passu est mḱtuz de ph̄ia. ¶ Homo: dixit heremita: sensas pedē tuū? So. Olea in oleastro inserta in suā speciē ꝙuertit materiā oleastri/et sensitiuum conuertit in suum ꝓpriū sensibile extra. quod venit per elementationem ⁊ vegetationē. que sunt sua instr̄a ⁊ subiecta suo aduētui: ⁊ ex ipis exeūt in spē sentiendi. ¶ Homo: dixit heremita: rationalis tuuz pedē? So. Dixit homo ꝙ su⁹ pes erat pars sui corpis; quē aīa stare facit in spē hoīs/hoīe suas potētias mouēte spūalis sicut instr̄a i sustētādo corp⁹ i spē hoīs/ ⁊ illis potētijs nā sua vtentibus: ita corp⁹ rōnādo. sicut ignis q̄ suum mouet calorē in calefaciendo aquā: cū qua participat i suba el'ata. ¶ Iō: dixit heremita: volificas tuā volūtatē? So. Dixit hō: ꝙ sua volūtas est ex volitiuo volibili ⁊ velle/⁊ ipso mouente suam voluntatem ad obiectum volibile vtitur sua voluntas nā sua: sicut ignis qui mouēdo suū calorē in calefaciēdo aquā vtitur suo calore⁊ nā. Idcirco dixit hō: ꝙ ipse volificabat suā volūtatem: inquātū ipsam mouebat ad vtendū natura sua. q̄ siquidē volificatio accītalis est ⁊ moralis. vñ velle qđ ē intra nāle: habituz moralē iduit ꝛmvirtutē autvitiū. ¶ Iō: dixit heremita: tui rami quō sunt in ꝓtinua q̄titate ⁊ discreta? So. Ūade ad rub. vtš. ¶ Iō quō moreris? So. ibidez. ¶ Quesiuit heremita a lingua hoīs muti: quare non loquebatur? So. Dixit lingua: ꝙ assatus sine audire denūciare nō poterat i verbo similitudinē sue ꝓceptiōis interioris.

¶ De. q. ramoꝝ virtutum moralium.

BAnt morales q̄les sunt? Solu. Ūade ad ru. antedictā. ¶ Rami morales de quo sunt? Solu. ibidē. ¶ Heremita q̄siuit a martio: vtruz intelligere qđ hz: cū raymūdū itelligit: sit intelligere qđ hz: cū itelligit petrū? Solu. ibidē. ¶ Martine: dixit heremita: tuū imaginari quō iduis moralitate? Solu. Dixit martin⁹: ꝙ ipe suū imaginari moralitate induit imaginando obm imaginabile cū hītibus virtutū autvitioꝝ. ¶ Martie tuū visum quō induis moralitate? So. Dixit martin⁹: ꝙ ipse suū visum induebat moralitate induēdo videre suum: quod est intra: de videre qđ acquirit extra. ¶ Martine tuū loqui quō iduis moralitate? So. Dixit martinus: ꝙ ipse suū loqui induebat moralitate ip̄z assuescēdo bōis x̄bis/ aut malis/aut x̄is/aut falsis. ¶ Martie quō es iustus? Solu. Dixit martinus: ꝙ ipse erat iustus vtendo iustitia. ¶ Martine quomodo vteris iustitia? Solutio. Dixit martinus: ꝙ ipse iustitia vtebatur ī iustificādo suū recolere intelligere⁊ amare/ ⁊ ī iustifiādo sua x̄ba. ¶ Martine quo-

modovteris iniuria? So. Rsidit martin⁹: q ipe iniuria vtebat diligēdo h̄: qđ dilige re nō debebat: ⁊ odiēdo h̄: qđ odire debe bat/⁊ dicēdo h̄: qđ dicere nō debebat/ et tacēdo h̄: qđ tacere nō debebat. ¶ Martine tuū amare quomō renouas? So. Dixit martin⁹: q suū amare renouabat ī dimittēdo vnū obm ⁊ accipiēdo aliud obiectū.

¶ De.q.ramorum vitiorum.

BAmi vitioꝝ de q̄ sunt? Sol. Vade ad ru. afi dictā. ¶ Ramivitiorū q̄les sunt? So. ibidē. ¶ Bula dixit heremita: quō es pctīn? So. Dixit gula: q ipa erat pctīn ī mutatiōe itētiōis comedēdi. vz volēdo comedere p delectationē: ⁊ nō rōeviuēdi. ¶ Bula: quō es magna? So. Dixit gula: q erat magna ī multiplicādo mutationē intētiōis cōedēdi p delectatiōez ꝫviuere. ¶ Bula: de q̄ viuis? Sol. Dixit gula: q ipa viuebat de mutatione itentōis comedēdi. ¶ Bula: quomō moreris? So. Dixit gula: q ipa tūc morie bat: cū hoies comedebant: vt eēnt sani/et qviuerēt. ¶ Bula: hēs aures? So. Dixit gula: q aures nō hēbat: dū famē hēbat. ⁊ cū comedebat: aures hēbat: cū q̄b⁹ audiebat ẏba: q̄ ꝓscīa dicebat. ¶ Quesiuit heremita a gula martini: vtrū ipsa erat vnū pctīn aut plura? Sol. Rsidit gula: q ipsa erat vnus habit⁹ maternalis: qui plures hēbat filios. sicut vnus hō: qui plures hz vestes. ¶ Bula: de q̄ es plena? So. Rsidit gula: q erat plena ꝑuatione temperātie. ¶ Bula q̄s est tuus pr̄? So. Dixit gula: q ille hō est suus pater q̄ tēperātiā non hz.

¶ De.q.ramoꝝ ar. imperialis.

BAmi arb. imperialis q̄les sunt? Sol. Vade ad ru. antedictam. ¶ Rami arb. īperialis q̄t sunt? So. ibidem. ¶ Rami p̄ncipis p q̄les ramos meli⁹ significant? So. ibidē. ¶ A ramis principis q̄siuit heremita: vtrum sint generales aut spāles? Sol. Dixerūt rami q fm officium principis sunt gīales/⁊ fz q princeps est vnus homo: sunt spāles.

¶ De.q.iustitie principis.

DRinceps dixit heremita: diligis plus tuā iustitiā spālem q̄ tuaz generalez? So. Dixit princeps: q ipse subditus est publice vtilitati. idcirco libertatem non habet fm iustitiam ad diligendum tātū spāle bonū sicut publicum. ¶ Princeps: q̄re es cōis persona? So. Dixit princeps: q ipse erat cōis persona: vt iustitia sit in hoibus. ¶ Querebatur a principe: vtrum ipse plus iustitiaz q̄ charitatē diligebat? So. Respōdit princeps: q ipse plus iustitiā q̄ charitatē diligebat: inquātum ē psona cōis. ⁊ inquātū est vn⁹ hō: plus diligebat charitatē q̄ iustitiam. ¶ Princeps diligis plus tuū filium q̄ tuū ppl'm? So. Justitia non ꝓsentit q plus bonum speciale q̄ bonum publicum diligatur.

¶ De.q.amoris principis.

APrincipe fuit quesitū q̄lis debebat esse suus amor? Sol. Vade ad ru. antedictam in ramis arb. imperialis. ¶ Querebat a principe: quō ita diu regnabat? So. ibidē. ¶ Quesitum fuit a principe: q̄re plus suum populū timere se faciebat q̄ amare? So. Null⁹ homo superbus aliquid facit ꝓpter amorem. ¶ A principe querebatur: quare timorem habebat? So. Dixit princeps q timorem propter hoc habebat q plus suus ppl's ipsum timebat q̄ diligebat.

¶ De.q.timoris principis.

APrincipe fuit quesitus: qualis debet esse suus timor/⁊ q̄lis sui ppli? Sol. Vade ad ru. afi dictā in ramis ar. īperialis. ¶ Querebat a p̄ncipe: vtrū maiorē timorē hēbat de amore q̄ de morte? So. Bon⁹ p̄nceps ꝓp amorē sui ppli in bello piculo mortis se exponit. ¶ Ab amore ⁊ timore q̄rebat in q̄ concordātiā maiorē hēbant? So. Amor ⁊ timor rīderūt q q̄stio illa fieri debet bono principi ⁊ bono ppo. ¶ A prīcipe q̄situs fuit: vtrum de suo populo maiorem timorem habebat q̄ de deo? Sol. Rn̄dit princeps: q de timore dei sequitur libertas/et de timore sui populi sequitur seruitus.

¶ De.q.sapientie principis.

QOnditōes p̄ncipis q̄les sūt? So. Vade ad rub. afi dictam. ¶ Per quā ꝺditionē ē p̄nceps magis timibilis? Sol. ibidē. ¶ A prīcipe q̄rebat: vtrū necessariū erat tātū sibi charitatē diligere sīc̄ sapiaz? So. Prīceps dixit q fz

sui officiū sapia erat sibi magis necessaria ꝙ charitas: qz sapia ꝓcordātiā hz cuz iusti⁹/ꝛ charitas cū denarijs. ¶A sapia ꝓncipis fuit q̄sitū: vtrū timorē hēbat? So lu. Sapia ꝓncipis rīdit ꝙ sm suā naturā timorem nō habebat nec sm nām iustitie ꝛ ensis q̄ sunt sui amici.

¶De.q.ptātis principis.

A Principe fuit q̄sitū q̄re potēs esse desiderabat? So. Vade ad ru.antedictā in ramis ar.imperialis. ¶A principe q̄rebat: vtrū pl⁹ sapiētiā ꝙ ptātē diligebat? So. Princeps dixit ꝙ cū sapia sui ꝓsilij regnabat. ¶Potestas ꝓncipis q̄re ploras? So. Rīdit potestas: ꝙ plorabat: qz ꝓnceps ipsaz detinebat ociosam ꝛ fortiter ipaz in faciēdo malū vexabat. ¶A ptāte ꝓncipis querebat: vtrū timorē hēbat? Solu. Ptās rīdit: ꝙ hēbat timorē de libertate ppli sui q̄ crescebat.

¶De.q.honoris principis.

A Principe q̄rebat: de quo erat suus honor? So. Vade ad rub. antedictā in ramis ar.imperialis. ¶Princeps q̄re pl⁹ honorē diligis ꝙ denarios? So. Princeps dixit: ꝙ ipse p honorē magis erat imago dei ꝙ p denarios. ¶Honor ꝓncipis q̄re ploras? Sol. Honor dixit: ꝙ plorabat: qz priceps ipm inhonoratū detinebat: inquātū plus seip suz ꝙ deū honorare affectabat. ¶Honor principis hēs timorē? So. Nullus honor de ita alto in infimum cadere potest sicut honor principis.

¶De.q.libertatis principis.

A Principe fuit q̄situm: vtrū ipse sciebat q̄d est sua libertas. So. Vade ad ru.afidictaz in ramis ar.imperialis. ¶Princeps q̄re ploras? So°. Dixit ꝓnceps ꝙ plorabat qz popul⁹ su⁹ pl⁹ ꝓpter timorē ꝙ ꝓpter amorē ipm diligebat. ¶Princeps q̄re habes libertatē? So. Vade ad ru.vtš. ¶A libertate ꝓncipis querebatur: quomodo in seruitutem deueniebat? Solu. ibidem.

¶De.q.ramorum arboris apostolicalis.

Bami ar.apostolicalis q̄les sunt? Solu. Vade ad ru.antedictam. ¶Ab ecclesia quesitum fuit q̄re sua sunt p̄cepta? So. ibidē. ¶Ecclia q̄re ploras? So. Rīdit ecclesia ꝙ plorabat qz oēs gētes sibi nō sunt obedientes. ¶Festū q̄re ploras? So. Rīdit festū ꝙ plorabat: qz ludei melius sua sabbata colebāt ꝙ xp̄iani dies dominicos.

¶De.q.primi precepti ar. apostolicalis.

Receptū in quo est mai⁹? So°. Vade ad ru.afidictaz in ramis arbo. apostolicalis. ¶A voluntate q̄rebatur: vtrū tota obligata erat ad diligendū bonū ꝛ ad euitādū malū? So. ibidem. ¶Volūtas cū tu sis nāliter libera q̄re est tibi factū mādatū? So. Dixit voluntas: ꝙ ipa est libera: vt libere deū diligat. ꝛ est i seruitute: vt sit obediēs. ¶Voluntas q̄re tibi p̄ceptū est: ꝙ deum plus ꝙ teipsaz diligas/ꝛ tuū ꝓximū tātū sicut temetipsam? So. Volūtas respōdit: ꝙ amabilitas dei est maior ꝙ sua. ꝛ amabilitas sui ꝓximi equalis est sue amabilitati.

¶De.q.itellect⁹: q̄ est in ra.ar.aplicalis.

A Intellectu q̄rebat: in quo est magis subdit⁹? Solu. Vade ad ru.afidictā. ¶Cū tu intellect⁹ sis liber q̄re ē tibi factū p̄ceptū? So. dixit intellect⁹: ꝙ sibi ē factū p̄ceptū: qz posit⁹ est in psona cōi/ꝛ ꝙ p timorē sua tota potestate vtat ad ofendū veritatē fidei ecclesie romane sacrosctē. ¶Querebat a btō petro q̄re dns iesus xp̄s sibi ter precepit: ꝙ pasceret oues suas? So°. Quilibet p̄lat⁹ cognoscere debet sui dm seipsum ꝛ suum ꝓximum. ꝛ debet amare iterū sui dm seipsum ꝛ sui ꝓximum. ꝛ recolere dz sui dm seip̄m ꝛ sui ꝓximi. ¶Quereba tur ab itellectu: vtrū culpā haberet: si nō ꝓcurasset toto suo posse honorē dei ꝛ vtilitatē sui ꝓximi? So. Rīdit itellect⁹: ꝙ de⁹ non tātūmō p̄ceptū facit pti subē /ꝫ facit p̄ceptū toti subē. ꝛ hoc facit: qz dns ē toti⁹ subē/ꝛ vt tota suba sit obediens. rōne cui⁹ obediētie tota suba meritū hēat ꝛ gl̄iam.

¶De.q.tertij p̄cepti ra.ar.apostolicalis.

A Memoria q̄sitū fuit in q̄ psona est magis obligata ad recolendū deū? So. Vade ad ru.afidictaz. ¶Memoria q̄re tibi factū ē p̄ceptū magnū ꝛ de magnis reb⁹? So. Memoria dixit: ꝙ p̄ceptū magnū ē: qz dns magnus est ꝛ digⁿ⁹ magno honore/ꝛ etiā qz ipsa

magna ē in ptāte ꝓcurādi magnū bonū ꝛ euitādi magnū malū. ¶Memoria ārē ploras? So. Dixit memoria: q ipa ploraꝫ bat. qm̄ ꝓsciam hēbat: qꝛ dns ihs xps nō est recolit⁹ nec honorat⁹ ꝙ totū mūdum. ¶Memoria vteris ne toto tuo posse ad essendū obediēs? So. Memoria dixit: q hāc q̄stionē ciuitati hierusalē faceret in q̄ ē vn⁹ liber i quo scripta sunt oīa sua opa.

¶De. q. iiij. p̄cepti ramoꝝ ar. aplicalis.

AB imagiatiōe ārebaꝫ ī q̄ pso⁹ est magis obligata? So. Vade ad ru. antedictā. ¶Imagiatio ārebaꝫ a cruce ārē stabat in eccl'ia? Solu. Crux dixit: q ipa in eccl'ia stabat vt ipsa magnā passionē quā de⁹ in ipa sustinuit recoleret. ¶Ab imagie dne nostre q̄siuit imagiatio: ārē i eccl'ia erat depicta? So⁰. Imago rndit: q ipa i eccl'ia erat depicta: vt pcōribus bonitatē dne nre ofideret/et q spē i dna nra habeāt. ¶A figura inferni in eccl'ia depicta q̄siuit imagiatio q̄d i eccl'ia faciebat? So. Figura inferni dixit: q ipsa erat in eccl'ia: vt peccatores inobediētes mādat' dei recolerēt magnas pēas inferni/ ꝛ vt de illis mag'' habeāt timorē.

¶De. q. v. p̄cepti arboris apostolicalis.

APotētia sensitiua ē q̄sitū: vtrū in ꝓte aut i toto sit sibi p̄ceptuꝫ tpa exīte ꝓte hoīs? Sol. Vade ad ru. antedictaꝫ. ¶Quesitū fuit cui sensui factū ē mai⁹ p̄ceptū. So. Per nullum sensum de⁹ tātū honorari pōt sicut per affatū ꝛ auditū. Querebaꝫ ab affatu: i quo magis erat ociosus? So. Affat⁹ rndit: q fort⁹ erat ociosus ad oīendū veritatem fidei christiane ꝙ totū mūdū q̄ in aliqua alia re. cū ita sit: q ad ostendendū veritatem fidei christiane sit magis obligatus. ¶Audit⁹ habes ꝓsciam? So. Audit⁹ dixit: q ipse ꝓsciaꝫ hꝫ: qꝛ euāgelia nō erant audita per vniuersum mundum.

¶De. q. sexti precepti arb. apostolicalis.

POtentia vegetatiua es obligata ad obediendum dño tuo: q̄ te creauit? Solu. Vade ad ru. afidictā. ¶Potētia vegetatiua es ociosa? So. Granaria sunt plēa blado: qđ equos pingues facit/ꝛ pauperes macerat. ¶Vegetatiua es bū diuisa? So. Rndit vegetatiua: q pauperib⁹ illa q̄stio fieret. ¶Vegetatiua de q̄ es? So. Rndit vegetatiua: q ipsa ē de charitate iustitia ꝛ tēperātia. ¶De. q. vij. p̄cepti ramoꝝ ar. aplicalis.

POtētia elatiua es obligata ad seruitūdū deo? So. Vade ad ru. antedictā. ¶Querebaꝫ ab auro ꝛ argēto: vtrū erāt ociosa? So. Rndebat: q q̄stio illa fieret auaritie ꝛ pauperibus. ¶Argētū vbi ē nisi cētrū? So. Dixit argētū: q sub cētrū est in scriniis cū auaritia/ꝛ in pauperib⁹ cū charitate. ¶Argentū q̄re es ita magnū? So. Argentū dixit: q ē ita magnum: vt diuitib⁹ ꝛ paupibus sufficiat. ¶De. q. ramo. ar. celestiaꝝ.

BAmi arbo. celestialis q̄les sunt? So. Vade ad ru. afidictā. ¶A planetis querebat pbs: quō eorum q̄litates appropriate debeāt ordinari? Sol. ibidē. ¶Pbs q̄rebat ab igne: vtrū influētiā recipiebat a leone aut a sole? So. Flos accipit generationē ꝛ p̄ncipiū in ramo: q̄ venit ex radicib⁹ ex trunco ex branchis. ¶Sol: dixit pbs: de q̄ es? So. Ramus pomerij ē ex radicib⁹ ex trunco ꝛ ex branchis. ¶Sol quare ē tu⁹ motus ab occidente ad orientem? Solu. Ex duobus motibus contrarijs maiores exeunt impressiones ꝛ passiones. ¶Sol quare mouetur de oriente ad occidentem cū naturaliter moueatur de occidente ad orientē? Solu. Marinarius qui se mouet de proꝛa nauis ad puppim: mouetur ī motu nauis de puppi ad p̄ā. ¶Quare saturnus est de cōplexione terre? So. Vade ad ru. vtm̄. ¶Saturnus quare dies sabbati est tuus? Solu. In septimana non est aliqua dies ita alta sicut dies sabbati. ¶Philosoph⁹ a sole q̄rebat: vtrū faciem habebat? So⁰. Ille ptes nobiliores sunt: qui prius vadūt: q̄ ille q̄ vltimo. ¶Pbs a sole q̄siuit: quare faciebat. cccl'xv. dies ꝛ vj. horas in anno/ꝛ non plures neq̄ pauciores? Et etiā a planet' quesiuit q̄re sunt vij. ꝛ nō plures neq̄ pauciores? Solutio. Vade vtm̄.

¶De. q. ramorum arbo. angelicalis.

BAmi arboris angelicalis q̄les sunt? So. Vade ad ru. afidictā. ¶Ab angelo fuit quesituꝫ quō

rami sui erant mixti?So ibidē. ¶Quesitus fuit ab angelo:vñ sua influētia exit? So.Ex virtute brancharū pomerij exeūt rami:ex quibus exeunt flores ⁊ fructus. ¶Quesitū est a ramo angeli:qllo stat supra brāchas?So.Vade ad ru.vtš. ¶Intelligere angeli qllo est magnū? So. ibidē. ¶Obstinatio angeli malt ꝗre ē? So. ibidē. ¶Intelligere angeli est successiue aut subito?So. ibidē. ¶Angelꝰ hȝ deliberatiōem ad faciendū bonū?So.ibidē. ¶Querebatur ab angelo:ꝗre maius hȝ intelligere ꝙ hō.cum ita sit:ꝙ hō particip̄et cū oibꝰ creaturis?So ibidē. ¶Querebatur ab angelo:ꝙ ockos corporales nō hȝ:quomodo cōuertebat visibilitatem colozis invisibilitatē intelligēdi?So.ibidē.

¶De.q.ramoꝝ ar.euiternalis.

BAmi arboris euiternalis ꝗles sunt/⁊ quot sunt?So.Vade ad ru.assidictam. ¶Quesitū fuit a paradiso:vtrū aliqꝺ meritum sit ita magnum sicut ipse est?So.Nullū meritum bōitatis acquisitū ē i euiternitate. ¶Ab inferno querebatur:vtrū culpa peccatoris sit ita/magna sicut ipe?Soº. Omnis culpa est contra infinitatez dei. ¶Querebatur a iustitia dei:vtrū sit purgatorium?Solu.Si purgatorium nō esset:iustitia dei esset ociosa i ꝗbusdam hominibus pctōribꝰ:qui i hac vita penitētiaz nō agūt. ¶Quesitum est a purgatorio:de ꝙ est?So.Purgatoriū dixit:ꝙ est de capite euiternitatis iferni/⁊ de ꝓuatiōe caude. ¶A pctōribꝰ fuit ꝗsitū:vtrū illi ꝙ sunt in purgatorio:desiderāt ad hāc vitā redire: vt de purgatorio exire possint?So.Ad fugiendaz penas maiozes:hoies desiderāt penas minozes. ¶Paradise habes pietatē de illis hoibus:ꝙ sunt in iferno?So. Paradisus rñdit:ꝙ tātū iustitiā dei diligebat:ꝙ amoꝛ nō vult ꝙ ipe pietatem habeat de illis ꝙ ipsum blasphemant. ¶Inferne diligis aliquē hominem: qui sit in paradiso?Solutio.Dixit infernus:ꝙ ipe nullum bonū diligebat:quia totus est peruersus ad malū diligēdum. ¶Inferne es saturatꝰ.So. In nulla suba i quo finis ē in ꝓuatiōe pōt fieri saturatio. ¶Inferne ꝗre desi qui ē bonꝰ blasphemas?So.Infernus respondit:ꝙ ipe totus in malū est peruersus/ ⁊ est ita cōtrarius paradiso:sicut colоꝛ niger cōtrarius est albo colоꝛi.

¶De.q.ramoꝝ ar. maternalis.

BAmi arboꝛis maternalis ꝗles sunt?So.Vade ad ru.asidictā. ¶A dña nra querebaꝛ:quō est mater mīe?Solꝛ.ibidē. ¶Querebatur a sctō gabriele: ꝗre nullus hō pctōꝛ hȝ desperatiā?So.Sctus gabriel dixit:ꝙ nullus ꝙ bene dñam nraz coḡsceret: desperatiā hre posset. ¶Ab vno magno pctōꝛe ꝗrebaꝛ:ꝗre hēbat spem in dña nra?So. Dixit pctōꝛ:ꝙ ipe spem hēbat i dña nraꝛ: qꝛ sua spes est similitudo spei dñe nostre. ¶A dña nra ꝗrebaꝛ cū pctōꝛes sint contra suū filiū: ꝗre pietatē hȝ de ipis?Solꝛ. Dixit dña nra: ꝙ ipa non hēbat pietatē de pctōꝛibus: ꝙ pietatē non hñt. sicut de ipis:ꝙ spem non hñt:non habet pietatē. ¶Pietas ꝗre ploꝛas?So. Dixit pietas: ꝙ ploꝛabat: qꝛ magna i hoibus nō erat. ¶Pctōꝛ ꝗre hēs spem in dña nra?Solꝛ. Pctōꝛ dixit ꝙ spem in dña nra hēbat: qꝛ sua erat aduocata. ¶Pctōꝛ cum dña nra est tua aduocata: ⁊ tu ꝗre nō es aduocatus in honoꝛando ipam ꝙ mundū vniuersum? So. Pctōꝛ rñdit:ꝙ extūc suum posse faceret in honoꝛādo ipsam. ¶Regina vxoꝛ regis ꝗre non es superba? So. Regina rñdit:ꝙ ipa ꝓposuerat ꝙ omni tpe foꝛet humilis:postꝙ ipa viderat filiū dñe nostre in pariete iacere depictū inter bouem ⁊ asinū. ¶Filia regis ꝗre diligis ꝛginitatē/⁊ nonvis habere maritū?So. Dixit filia regis:ꝙ ipa virginitatē diligebat: vt in aliquo similis esset dñe nostre: quā plusꝙ seipam diligebat.

¶De.q.ramoꝝ ar. iesu xp̄i.

BAmi arb̄. iesu xp̄i quales sunt? Solꝛ.Vade ad ru. antedictam. ¶A dña nostra fuit quesitum: vtrū plus filiū suum ꝙ seipam diligebat? Solꝛ.Dña nostra rñdit ꝙ ipsa ab ipo inhonoꝛata erat: a quo hmōi questio sibi facta erat.cū ita sit:ꝙ suꝰ filiꝰ amabilioꝛ est ꝙ oēs creature. ¶Quesitū est a dña nra:vtrū deꝰ creare posset aliquā creaturā suo filio nobiliorē? Solu.Vade ad ru. vtš. ¶Quesitū est a dña nra: vtrū amoꝛ

quem habuit nã diuina ad humanã psonam pduxit? So. Dña nra dixit: q in incarnatiõe nã diuia hũanitatẽ assumpsit/ t nõ psonã. qñ iã psona erat/ t iõ psonaz assumere nõ indigebat. ¶ Quesitũ est a dña nra: vtrũ filiꝰ suꝰ sm nãm suã hũanã oẽs creaturas t oia opa cap intelligat et rõnes? So. Dña nra dixit: q sm nãm nulla pars mũdi itelligere põt oẽs mũdi intelligibilitates. cũ ita sit: q nulla ps possit totaliter cõprehẽdere totũ. sz inquãtũ suꝰ filiꝰ est deꝰ: totũ mũdũ t oẽs suas partes intelligit. ¶ A dña nra q̃rebat: vtruz suus filius est melioꝛ q̃ oẽs creature? So. Dña nra rñdit: q qꝛ deꝰ diligit eẽ filium suũ/ t nõ diligit esse aliã creaturã: est melioꝛ filiꝰ suꝰ q̃ oẽs creature. ¶ A dña nra q̃sitũ est: vtrũ deꝰ plus diligit filiũ suũ q̃ oẽs creaturas? So. Domina nra dixit: q amatꝰ quẽ amãs diligit eẽ: ẽ magis amatus q̃ alius amatꝰ: quẽ amãs nõ vult eẽ. ¶ Querebat a dña nra: vtrũ filius suus inquãtũ hõ totã nãm diuinã t oẽs rationes diuinas intelligat? So. Dña nra rñdit: q filiꝰ suꝰ inquãtũ hõ rõnes ifinitas t ifinitã nãz cõphẽdere non potest: cũ sit finitꝰ. sz iquãtũ filiꝰ suꝰ deus ẽ: oẽs rõnes diuinas t totã diuinã nãm itelligit. ¶ A dña nra fuit q̃sitũ: postq̃ oẽs hoies sunt de nã filij: q̃re sustinet q aliqs hõ sit i seruitute diaboli i inferno? So. Dña dixit q filiꝰ suꝰ plꝰ diligit iustitiã dei q̃ suã hũanã nãm. ¶ A dña nra fuit q̃sitũ: vtrũ filiꝰ suus inquãtũ hõ aliquã pctõꝛẽ ad dãnatiõem iudicabat. cũ ita sit: q ꝗlibet pctõꝛ sit de sua nã/ t etiã qꝛ ipsa rogat filiũ suũ p pctõꝛibꝰ: t suus filiꝰ ei magnũ hz amoꝛez? So. Dña nra rñdit: q iquãtũ filiꝰ suꝰ est deꝰ t hõ/ t ambe naturevna sunt ps^a: est vnũ iudiciũ illiꝰ psone. sz iquãtũ vna ẽ nã [illegible] t alia ẽ nã hũana: filiꝰ suꝰ iquãtũ hõ [illegible] hoĩs rogat p pctõꝛibus diuinã psonã. ¶ Cui⁹ pces dixit dña nra: q ipa est mater pctõꝝ: qui in ipsa spem habent.

¶ De. q. ramorum ar. diuinalis.

Brami arboꝛis diuinalis quales sunt? So. Vade ad rubricaz antedictã. ¶ Rami arboꝛis diuinalis quomodo sunt? So. ibidez. ¶ Deꝰ qñ generat t spiratꝛ? So. ibidẽ. ¶ Diuina bonitas quõ est rõ diuine nature? Sol. ibidẽ. ¶ Diuina bõitas quõ est rõ aliꝝ diuinis rõnibus? So. ibidẽ. ¶ Deus quõ est purus actus? So. ibidẽ. ¶ A bonitate diuina querebat: vtrũ suus actꝰ est moralis aut nãlis? So. Nulla moralitas est eternaꝛ infinita. Et vade ad ru. vtã. ¶ Filiatio t spiratio i deo quõ sunt distincte? So. ibidẽ. ¶ Deus quõ est principiũ in seipso? So. ibidem.

¶ De. q. ramoꝝ ar. exẽplificalis t ekalis.

Acucurbita q̃rebat t a pipe: qs eoꝝ est deo filius? Solu. Vade ad ru. antedictã. ¶ Ignis quõ significat pductionẽ diuinaꝝ personaꝝ? So. ibidẽ. ¶ Ociositas ignis quõ significat incarnationẽ filij dei? So. Si deus nõ diligeret esse incarnatus: diligeret esse ociosus in creãdo nobiliozẽ creaturam: que creari põt. Et vade ad ru. vtã. ¶ Cũ christiani sint in veritate/ t oẽs alij hoies sint in errore: quare sunt ita pauci in cõparatione aliaꝝ nationũ/ t quare tot illorum existũt in pctõ? So. ibidem.

¶ De. q. puer. ramoꝝ ar. vegetalis.

Apriuatione q̃rebat: vtrum haberet aliquam entitatẽ positiuã? Sol. Vade ad ru. añdictã. ¶ Pulchritudo dñe cum est mortua: vbi stat? So. ibidẽ ad primũ pa. ¶ Pulchritudo dei quõ est pulchritudo hoĩm? So. ibidẽ ad primũ pa. ¶ Pulchritudo quõ stat i mare? So. ibidẽ ad. ij. pa. ¶ A castitate q̃rebat: q̃re pulchrioꝛ ẽ q̃ facies pulchre dñe? So. ibidẽ ad. iij. pa. ¶ A bonitate fuit q̃sitũ: q̃re pulchrioꝛ est i aĩa q̃ in coꝛpe? So. Mãtellus t cetera ornamẽta pulchre dñe faciũt luxuriã septus recoli t superbiã: q̃ bonũ recolere t amare. Et vade ibidem ad. iiij. pa. ¶ A pulchritudine pulchre dñe q̃sitũ est: vtrũ sit mortua aut viua? Sol. ibidẽ ad. v. pa. ¶ Ancilla q̃re ploraꝛas? So. ibidẽ ad. vj. pa. ¶ Pulchritudo dñe es bona? So. ibidẽ ad. vij. par. ¶ Ab auro t argẽto querebat: vtrũ plus q̃ aliqua pulchritudo valebãt? So. ibidẽ ad. viij. pa. ¶ Pulchritudo in quo es immortalis? So. ibidẽ ad. ix. para. ¶ Pulchritudo in quo es maioꝛ? Solutio ibi-

dē ad.x.par. ¶Quare dña pulchra ſpecu
li rupit? So.ibidē ad.xj.par.

¶De.q.puer. ramor arbo. ſenſualis.

AUditus ds tibi pulchritudines
dñe manifeſtabat? Solu Vade
ad ru.afidictā. ¶Auditus ālē
nomē pulchrius ꝛ ghalius eſt? So. ibidē
ad p̄mū par. ¶Querebaꝁ a pticipatiõe
in quo ē maior? So.ibidē ad.ij.par. ¶A
morte q̄rebaꝁ ds eā occiditꝛ deuicit? So.
ibidē ad.iij.par. ¶A iuſtitia querebatur
ālis ē maior iudex? So.ibidē ad.iiij.par.
¶Ab oculis q̄rebaꝁ in q̄ ē eor maior glo
ria? So.ibidē ad.v.par. ¶A mūdo q̄ſitū
eſt q̄re creat⁹ ē? So.ibidē ad.vj.par. ¶A
pietate q̄rebaꝁ in quo ē maior? So.ibidē
ad.vij.par. ¶Error q̄re es ita magnus?
So. ℙropter p̄uationē charitat; ē error
multiplicat⁹. Et vade ad.viij.par.ru.afidi
cte. ¶A ieſu xp̄o querebaꝁ: vtrū oblit⁹ ē
ſuā ciuitatē hieruſalē? So. Jeſus xp̄s il=
los paſtores recolit q̄ ſuā ciuitatē hieruſa
lē obliuiſcunꝁ. Et vade ad.ix.par.ru.afidi
cte. ¶A bōitate q̄rebaꝁ in q̄ ē meli⁹ ip̄az
recolere intelligere ꝛ amare? So.ibidē ad
x.par. ¶Affatus q̄ſtuit de quo erat meli⁹
loquendū? So.ibidem ad.xj.par.

¶De.q.puer.ramor arboris imagiaꝁ.

QUerebaꝁ ab imagiatiõe: cū q̄ di
uitias hoīm reuelauit? So.Vade ad ru.antedictā. ¶Imagi=
natio q̄re plures hoīes diuites paupes de
ueniunt? So.ibidē. ¶Iuſtus q̄re te occi=
dit auaritia? So.ibidē. ¶Iuſtus q̄re de
oculis cōquereris? So.ibidem.

¶De.q.exēplo.ra.ar.humanalis.

QUerebaꝁ ab oſone quō ad celū
aſcēdebat? So. Vade ad ru.an
tedictā. ¶Ab intētiõe q̄rebaꝁ
q̄ eſt rō q̄re plures xp̄iani vadūt ad infer=
nū? So.ibidē. ¶Oſo q̄re imaginationē
dimiſiſti? So.ibidē. ¶Ab oſone q̄ſitū eſt
quomodo homines veniunt ad ſaluatio=
nem? So.ibidem.

¶De.q.puer.ramo.arboris moralis.

ALibertate q̄rebaꝁ: vtrū ip̄a re=
gē cōſulebat? So.Vade ad ru.
afidictā. ¶Mal⁹ bonum ds te
cōſulit? So.ibidē. ¶Sācte hō q̄re nō di
ligis venerari/ꝛ q̄re vereūdiā nō habes:
qñ es inhonorat⁹? So.ibidē. ¶Sancte
hō quō tuis amicis cōſulis? So. ibidem.

¶De.q.prouerbior ramorū arbo.
imperialis. Et primo de iniuſtitia.

BEx cū coronaꝁ quō incipe dz ad
regnādū? So.Vade ad ru.ante
dictaz. ¶A rege querebaꝁ qua
re triſtitiā hēbat? So.ibidē in ru.de iuſti
tia. ¶Diuina volūtas quomō hꝫe potes
quicquid vis? So.ibidē ad.ij.par. ¶Lar
gitas dei das adeo nobile donum bōitati
ſicutvolūtati? So.ibidē ad.iij.par. ¶Iu
ſtitia dei es ocioſa? So.ibidē ad.iiij. par.
¶Iuſtitia ꝛ mia dei eſtis eq̄les in bōita
te/ptāte/ſapia/ꝛ voluntate? So.ibiē ad.v
par. ¶Querebaꝁ a deo q̄re nām hūanā
aſſumpſit? Solu.ibidē ad.vi.par. ¶Iu=
ſtitia: dixit pctō: q̄d mihi affers? So.ibi=
dē ad.vij.pa. ¶ℙeccator q̄re temetip̄m
iudicas? So.ibidē ad.viij.par. ¶Iuſti=
tia q̄re meli⁹ q̄ aurū ꝛ argētū vales? So.
ibidē ad.ix.par. ¶ℙctōr cui teip̄m exhi
bes? So.ibidē ad.x.par. ¶Mia ꝛ charis=
tas ds eſt i vra ſocietate? So.ibidē ad.xj.
par.

¶De.q.ſapientie.

PEccator q̄d deſideras? So.Va=
de ad ru.afidictā. ¶Sapiētia
dei intelligis oſa? Sol. ibidem
ad.ij.par. ¶A bonitate dei q̄rebaꝁ: vtrū
bonificabilitas erat de ſua nā? So.ibidez
ad.iij.par. ¶Intellectus dei quō eſt ma=
gnus? So.ibidē ad.iiij.par. ¶Intentio
quō ē rō p̄ductioni? Sol.ibidē ad.v.par.
¶Intelligere q̄re es i ſapia dei? So.ibi=
dem ad.vi.par. ¶Intelligere dei quō es
remotū a p̄rietate? Sol.ibidē ad.vij.par.
¶Sapia dei in q̄ hoīe es maior? So.ibi
dē ad.viij.par. ¶Intellectus creat⁹ quō
obligat⁹ es ad multū itelligēdū? So.ibi=
dē ad.ix.par. ¶Ab eq̄litate q̄rebaꝁ quō
in deo cōſiſtit? So.ibidē ad.x.para.

¶De.q.amoris

QUerebaꝁ a deo de q̄ memoriā
hz? Sol.Vade ad ru. afidictā.
¶Voluntas diuina es ita ma=
gna ſicut magnitudo? Sol.ibidem ad.ij.
par. ¶A deo q̄ſitū ē: vtrū i deo ſit odire?
Sol.ibidē ad.iij.par. ¶Diuina veritas
quō es ita magna? So.ibidē ad.iiij.par.
¶Diuina voluntas quō es perfecta? So.

ibidē ad.v.par. ¶ Doctōr a charitate que ſiuit:vtrū ſibi dare poſſet? Solu.ibidē ad vj.pa. ¶ Herēita a deo q̄ſiuit:quō ſibi ca uere poſſet:q̄ pctm̄ nō cōmitteret? Solu. ibidē ad.vij.par. ¶ Charitas:dixit here= mita:poſſes emi ꝑ denariſs ꝑ caſtris ꝛ ꝑ ciuitatib⁹? So.ibidē ad.viij.par. ¶ Qui dā rex a quodā q̄ſiuit ſapiēte:quō ſibi ca= uere poſſet:q̄ aliquis hō ipz nō deciptat? So.ibidez ad.ix.par. ¶ Hō paup a deo q̄ſiuit quō mai⁹ donū dare poſſet? So.ibi dem ad.x.par. ¶ De.q.poteſtatis.

Heremita a deo queſiuit:vtrū per ſeipſum aut ꝑ aliū eſt deus? So. Vade ad ru.antedictā. ¶ Queſi uit heremita a deo:vtrū ſua poteſtas quā titatē habebat? So.ibidē ad.ij.par. ¶ A poteſtate dei queſiuit herēita:quomodo bonitati ſufficere poteſt? Solutio. ibidez ad.iij.par. ¶ Heremita q̄ſiuit a deo:vtrū aliquam perſonam deificare poſſet? So. ibidem ad.iiij.par. ¶ Heremita a pote= ſtate queſiuit:quomodo eſt deus? So.ibi= dem ad.v.par. ¶ Deus quomodo miracu la facere poteſt? Solu.ibidem ad.vj.par. ¶ Poteſtas in quo eſt nobilior? So.ibi dē ad.vij.par. ¶ Poteſtas in quo ē ma= gis vtilis? So.ibidem ad.viij.par. ¶ Po teſtas quomō potes meli⁹ te communica re? Solu.ibidem ad.ix.par. ¶ Poteſtas per quem modum te fortiorem oſtendis? Solu.ibidem ad vltimum par.

¶ De.q.timoris.

Heremita a deo queſiuit: quare ti moreꝫ non habet? So. Vade ad rubri.antedictam. ¶ Deus qua re es maior dominus? So. ibidem ad.ij. par. ¶ Timor quid eſt? So.ibidē ad.iij. par. ¶ Timor quomodo es melior? So. ibidem ad.iiij.par. ¶ Timor quomodo facis hominem legalē? So.ibidem ad.v. par. ¶ Timor quomodo es cauſa hono= ris? So.ibidem ad.vj.par. ¶ Timor quo modo es in equalitate poteſtatis ꝛ boni= tatis? Solu.ibidem ad.vij.par. ¶ Timor debes tātum miſericordiam timere ſicut iuſtitiā? So.ibidē ad.viij.par. ¶ Timor ad q̄d es vtilis? So.ibidē ad.ix.pa. ¶ Ti mor in q̄ tpe es melior? So.ibidē ad vlti= mū par.

¶ De.q.honoris.

Honor q̄re ploras? So. Vade ad ru.antedictā. ¶ Voluntas quo= modo facis deo honorē? So.ibi dē ad.ij.par. ¶ Hypocrita ſcis deū hono rare? So.ibidē ad.iij.par. ¶ Homen dei es multū honoratū? So.ibidē ad.iiij.pa. ¶ Juſtitia q̄re rides? Solu.ibidez ad.v. par. ¶ Honor quō potes eē maior? Sol. ibidem ad.vj.par. ¶ Peccatum quare ri des? So.ibidē ad.vij.par. ¶ Honor regi quōvadis? So.ibidē ad.viij.pa. ¶ Sup= bia q̄re ploras? So.ibidē ad.ix.pa. ¶ Ju ſtitia q̄d ſcribis? So.ibidē ad.x.par.

¶ De.q.libertatis.

Heremita queſiuit a deo quō eſt li ber? Solu. Vade ad rubri.añdi= ctā. ¶ Ptās dei habes liberta= tē? So.ibidē ad.ij.par. ¶ Ptās ꝑ teipz habes libertatē? Sol'.ibidem ad.iij. par. ¶ Libertas quō es maior? Sol'.ibidem ad.iiij.par. ¶ Libertas poſſes emi? So= lutio ibidem ad.v.par. ¶ Libertas q̄re es in ſeruitute? Solu.ibidem ad.vj.par. ¶ Libertas quare es? Solu.ibidem ad vij.par. ¶ Peccator habes libertatez ꝙ exeas de pctō? Solu.ibidem ad.viij.par. ¶ Virt⁹ potes eē in ſeruitute? So.ibidez ad.ix.pa. ¶ Seruitus vales plus q̄ liber tas? So.ibidem ad vltimum par.

¶ De.q.exēplorꝫ ramo.ar.apoſtolicalis.

Dunctus trāſcēdēs in quo ſtas? Solu. Vade ad ru.antedictaz. ¶ Heremita queſiuit a volun= tate ꝛ ab intellectu:vtrū ſint magni in po teſtate? So.ibidem. ¶ Intellectus quale eſt tuum meritum? So.ibidem. ¶ Ima= ginatio quō deuinceris? So.ibidem.

¶ De.q.exēplorꝫ ramo.arbo. celeſtialis.

Tentatio quare es? So°. Vade ad ru.antedictaz. ¶ Tentatio quō ē deuicta? So.ibidē. ¶ He mini a cancro queſiuit:q̄re maiorē ꝯcor= dantiā hz cum ſaturno q̄ cum ioue? So. ibidem. ¶ Sagittarius a ſaturno ꝛ a io= ue queſiuit:quare eſt vnus iuxta aliū poſt q̄ contrariantur? So.ibidem.

¶ De.q.exēplorꝫ ramorꝫ ar.angelicalis.

Bior quare bon⁹ es ad eſſendū abbas? So.Vade ad rubri.an= tedictam. ¶ Capitulum q̄re es

infirmū? So.ibidē. ¶Capitulū qlo potes esse sanū? So.ibidē. ¶Abbas quare timorē habes de torica? So.ibidem.

¶De.q.exemplor ra.ar. euiternalis.

QOnfessio qlo vincis pctm? So. Vade ad ru.añdictaz. ¶Cōfessio ḡre bonū ē te vti? So. ibidē. ¶Cōfessio ḡre ploras? So.ibidē. ¶Cōfessio habes ita magnum timorem sicut verecundiam? So° ibidem.

¶De.q.exemplorum ra.ar. maternalis.

QVolūtas de quo societatē diligis? So. Vade ad ru.añdictā. ¶Voluntas quis tibi cōsulit ꝙ non sis ociosa? So ibidem. ¶Princeps vitiose quare diligentiam habes ad faciēdū malū? So.ibidē. ¶Ptās principis quare timorem habes? So.ibidem.

¶De.q.exemplor ra.ar.iesu christi.

QPeccator a mīa quesiuit: qlo iustitiā dei deuincere posset? So. Vade ad rubricam añdictam. ¶Mia a pctōre q̄siuit: ḡre erat ī tristitia? So.ibidē. ¶Pctōr a mīa q̄siuit: quomō desperātiā deuincere posset? So.ibidem. ¶Pctōr a mīa q̄siuit: qlo tētatiōem cognoscere posset? So.ibidē adultimū pa.

¶De.q.exemplor.ramor ar. diuinalis.

QVerebaꝭ a dare: ḡre plꝰ hoies hilares faciebat ꝙ accipe? So. Vade ad ru.añdictā. ¶Verecundia: dixit heremita: ḡre plꝰ es ī accipe ſm ꝟtutē ꝙ in dare? So.ibidem. ¶Necessitas habes adeo magnā ꝓcordātiā cū accipere sicut largitas cuz dare? So. ibidē. ¶Querebatur a charitate: quomodo cō cordātiam habebat cū accipe. So.ibidē.

¶De.q.foliorū. Et primo arboris elementalis. De quātitate.

QVerebatur a ꝟtitate ignis: vtrū subalis eēt/aut accidēta lis? So. Si quātitas eēt ps subal' sube: bōitas ꝛ magni° ꝛuratio ptās ꝛ alie radices ar.el'alis essent ita magne ꝛ ita bone per vnā ꝟtitatē sicut ꝓ aliā. Et vade ad ru.antedictā. ¶Quantitas quomodo es ꝛ de quo es? So. ibidem. ¶Quantitas continua quomodo es ꝛ discreta? Solu. ibidē. ¶Quātitas quare es? So.ibidem.

¶De.q.foliox ar.vegetalis. De ꝟtitate.

QVerebaꝭ a ꝟtitate ꝓpis: vtrū esset de ꝟtitate ignis ꝛ aliorū el'orum? Sol'. Quātitas olee ꝛ oleastri ī q̄ olea īserta ē: sunt ꝟtitates discrete de vna continua ꝟtitate/ ꝛ ꝟtitas olee viuit de ꝟtitate oleastri. Et vade ad fo" ar. vegetalis. ¶A colore rose q̄sitū ē: vtrū sua ꝟtitas sit cōposita? Sol'. Suba rose cōposita ē de eē" ar.el'alis ꝛ vegetalis: sub cui9 cōpositiōe oēs siue ptes sunt cōposite. Et ī h̄ passu magnū secretū nāle reuelatū est. ¶Querebaꝭ a rosa quō ꝟtitas sua crescebat? So. In ꝟtitate aq̄ cōstit ī potētia ꝟtitas rose ꝓuſch ghek/ ꝛ cū rosa crescit sua ꝟtitas cremētū accipit ex ꝟtitate q̄ est in potētia ī aqua. ¶A sapore pomi q̄rebaꝭ: vtrū hēbat ꝟtitatē vnā aut ꝓles? So. Quia pomū est de el'atiua ꝛ vegetatiua ei9 sapor duas hꝫ ꝟtitates.

¶De.q.foliox ar.sensualis. De ꝟtitate.

AQuantitate equi q̄rebaꝭ: vtrū sit simplex/aut cōposita? Sol'. Vade ad fo" añdicta. ¶Quesitū est a ꝟtitate equi: ḡre nō est visibilis postꝙ equus est visibilis? So. Color equi tātūmodo est ex arbore el'ali sicut su9 color. ꝛ qvisitivitas est tm̄ ex arbore sensuali: nulla quātitas coloris est visibilis. ꝛ qr suba equi ex oīb9 trib9 arborib9 est cōposita ꝓ accidens est visibilis. ¶Querebaꝭ ab equo quō sue ꝟtitates adinuicē sunt mixte. cū ita sit: ꝙ ille nō sint ptes subales? So. In motu nauis mouentur marinarij de vno loco ī alīū. Et vade ad folia vtš. ¶Ab equo querebaꝭ: vtrū ī illo quātitas sui sensus sit de ꝟtitate sui coloris ꝛ saporis? Solu. Nullū humidū radicale est idē numero cū humido nutrimenta le. ꝛ hoc facit differētia: que essentias per species facit esse differentes.

¶De.q.foliox ar.imaginal'. De ꝟtitate.

AB imaginatione q̄rebaꝭ quō quātitatē subax accipit? Sol'. Vade ad ru.añdictā. ¶Imaginatio accipis ante sil'itudinē ꝟtitatis el'alis: ꝙ vegetalis ꝛ sensualis? So. Ome subiectū magis imaginabile est ꝓ colorē ꝙ per saporē vel per sentire. ¶Ab imaginatione querebatur quō numerū terna-

rium imaginak?So.Jmagiatio rñdit q̄ ipsa pr̄io q̄titatē vni⁹ imaginabak/ꝛ post modū q̄titatem secūdi/deide q̄titatē tertij.ex his oīb⁹ trib⁹ q̄titatib⁹ pticularibus vnā cōem q̄titatem trahebat:existētē sub nūero ternario.Et vade ad ru.vtō.

¶Ab imaginatione q̄rebak: vtrū nūer⁹ quē illa ꝓducit aliquā hēat q̄titatē realē/ vel si sit tm̄ ex sūlitudinib⁹?So.Jmaginatio rñdit:q̄ ille nūer⁹ quē illa ex subīs ꝓducit:nō dicit aliquā realē entitatē ex natura substātiar̄ ex q̄bus ipsa numerum trahit:sed inquātū in seipa nūerū illū sustētat est act⁹:quē ipa i nūero hz ens reale in hō q̄ ē actus su⁹:q̄ ē de nā sua ꝛ ꝛtute.ꝛ in hoc passu est plurimū de philosophia.

¶De.q.folio x̄ ar.hūanalis.De q̄titate.

Querebatur a q̄titate hois qūo ex pl'ib⁹ est vna?So.Vade ad ru.añdictā.¶Aia: dixit heremita:cū tu q̄titatē extēsiuam nō habes: qūo ꝓ totū corp⁹ martini es extēsa?So. Sicut i pomo sapor pōt ꝓ totū colorē extēdi:q̄uis sapor nō sit de specie colorīs: ita aīa rōnalis ꝓ totū corpus extendi pōt:q̄uis sua q̄titas naturā non habeat longi ampli ꝛ ꝓfundi.¶Aia rōnal'cū tua substātia nō sit augmētabilis:ꝛ es ꝓ totū corpus hois magni: qūo potes ꝓ totū ipsum esse: cum tu tota i illo corpe eras: cū erat puū?Sol'. Sicut sapor pomi i colore extē sus est:licet non sit de gñe colorīs:ita anima rōnalis extēsa ē fm q̄ corp⁹ extēdit: hz nō sit de nā lōgi amplī ꝓfundi.¶Aia rōnal' hēs q̄titatē?So.Vade ad ru.vtō.

¶De.q.foliorum virtutum moralium. De quantitate.

Justitia cū tu q̄titatē nō hēs realem:qūo crescere potes aut diminui?Solu. Jmaginatio crescit ꝛ sūlitudinē subē diminuit: q̄uis illa sūlitudo ens reale nō sit:quā multiplicat vel diminuit:fm q̄ imagina° magnū aut pūm hz actū.¶Justitia tua q̄titas est visibilis?So.Nulla moralitas pōt esse visibil: qz colorem nō habet.¶Justitia crescis in actu ꝓ potētiam aut ꝓ obiectum? So. Nulla passio multiplicat seipam.¶A iustitia q̄rebatur:vtrū q̄titatē hēbat?So. Vade ad rubricam antedictam.

¶De.q.folio x̄ ar.vitiose.De q̄titate.

Luxuria hēs q̄titatē?So.Vade ad ru. añdictā.¶Luxuria quō crescis aut diminuis:cū tuis ꝓuatio castitatis/ꝛ ꝓuatio non sit subīm q̄titatis q̄ sit suus habit⁹?So.ibidem.¶Luxuria hēs aliquā q̄titatē realē?So.Luxuria rñdit:q̄ ipa hīc nō poterat aliquā q̄titatē realē:postq̄ erat pura ꝓuatio castitat'.¶Luxu⁹ postq̄ nulla ꝓuatio moralis ponit aliquā realē entitatē:de quo ē tua q̄titas?Sol'. Luxuria rñdit: q̄ ipsa erat ex motu inordinato ō ordinē ꝛ matrimoniū.Et vade ad ru.vtō.

¶De.q.folio x̄ ar.impialis.De q̄titate.

Judex quō debet vti quātitate in iudicio?Solu.Vade ad ru.antedictam.¶Scīētia iuris ciuilis quō poni pōt i ceteris terminis? So.ibidem.¶Emptio ꝛ vēditio quō cōditionate sunt ꝓ q̄titatē?So.ibidē.¶Judex cū quo veritatem inueniet? So.ibidem.

¶De.q.folio x̄ ar.aplicalis.De q̄titate.

Queritur vtrū in summa trinitate sit q̄titas?Solu.Vade ad ru.antedictā.¶Cum ꝓsone diuine distincte sint quō possint esse sine q̄titate?So.Jn nullo supposito q̄ sit de natura infinitatis ꝛ eternitatis: pōt esse quātitas.¶Essentia diuina cū sit in distinctis ꝓsonis: cū quo est indiuisibilis? Sol'. Pater est tota essentia ꝛ de toto se ipo filiū ꝓducit:remanet ergo tota essentia in patre ꝛ in filio.ꝛ idē est de spū sctō.

¶Cū diuina bōitas nō sit bonitas creata: quō pōt esse sine q̄titate ipa existente terminata i bonitate creata?So.Jn pomo sapor non est de natura colorīs: ꝛ terminatus est per distinctionē in colore.

¶De.q.folio x̄ arb.celestial',De q̄titate.

Quomodo q̄titas in firmamento consideratur? So.Vade ad ru.antedictam.¶Jn sole quō discretas q̄titates considerātur? So.ibidem.¶Quātitas ignis quō influentiā recipit a q̄titate solis: qui suū ꝓpriū subiectū nō dimittit?Sol'.ibidē.¶Discrete quātitates firmamēti quō stant sub vna q̄titate cōtinua?So.Jn bonitate bonificans bonificabile ꝛ bonificare distincti

sunt per quãtitates discretas.que sunt de cõmuni quantitate bonitatis.

¶De.q.folio ar.angelical. De q̃titate.

QUerit: vtrũ angel⁹ hẽat q̃titatẽ? Sol. Vade ad ru.asidictam. ¶Cũ angelus nãꝫ corpis non habeat: siue discrete q̃titates: quõ sunt inuicẽ cõiuncte? So. Amãs stat in amato p amare/et in motu nauis mouent marina rũ. ¶Discrete q̃titates subẽ angeli multiplicãt cõem q̃titatẽ assituatã in circulo aut in triangulo aut q̃drãgulo? Sol. In substãtijs spũalib⁹ sunt ita discrete q̃titates in figura nũeri: sicut in corpalib⁹ in figura circuli trianguli aut quadranguli. ¶Vtrũ pʼes sint boni angeli q̃ mali: cuꝫ pʼes hoĩes sint mali q̃ boni? Sol. Nulla magnitudo mali angeli cum magnitudine dei habet concordantiam.

¶De.q.folʼ.ar.euiternalis. De q̃titate.

QUiternitas quõ hꝫ quãtitatem? Solo. Vade ad folia antedicta. ¶Lucifer ꝓsiderat nũerũ annorũ? So. In flãma ignis nõ est norꝫ/ nec in celo empireo nõ est nisi vna dies. ¶Demõ quare nõ hꝫ spem? So. Si in inferno haberet euiternitas annorꝫ nũerũ: qlꝫ dãnatus hʒe posset spem in deo. ¶Vnus angelus hꝫ ita magnã quãtitatem sicut alius? Sol. Oia opa meritoria angelorꝫ nõ sunt eq̃lia. ¶De.q.folʼ.ar.maternal. De q̃tiᵉ.

QUe est maior maternitas? Sol. Vade ad folia añdicta. ¶Moralis q̃titas dñe nʒe ẽ a deo magna sicut naturalis? So. Quãtitas nãlis hũanitatis christi non est de morali q̃titate dñe nʒe. ¶Pietas dñe nʒe est maior q̃ culpa pcõris? Sol. Vade vtꝫ. ¶Dñia nʒa ꝓsiderat nũerũ hoĩm saluatorũ et dãnatorũ? So. Qualibet die dña nʒa suum filiũ rogat: q̃ ipꝫ faciat mʒez pʼiuꝫ hoĩꝫ.

¶De.q.folʼ.ar.iesu xp̃i. De q̃titate.

QUatura diuina cum sit infinita: quomõ participare potest cum quãtitate? Sol. Vade ad folia antedicta. ¶Humanitas christi cum terminatam habeat quãtitatẽ: quomodo ex illa tota persona q̃ est deus: potest indui. que siquidem persona est infinita? Solo. Diuina volũtas que est persona: vult q̃ totus filius sit incarnatus. et potestas dei pficere potest omne id: qõ vult voluntas: q̃ est infinita. ¶Diuina nã iesu xp̃i q̃ est persona: quomõ sine quãtitate ꝓsistit/ et q̃ filius incarnatꝰ sit/ et nõ pf / nec spũsanctus? So. Calor piperis et calor flãme: in quãtũ calor: nõ est diuisibilis. ¶Cũ filius sit incarnatꝰ: et nõ pf nec spũsanctus: participant tãtũ pf et spũsanctus cũ nã humana sicut filiꝰ? So. In eẽnᵃ in q̃ q̃titas nõ est: nõ p̃t eẽ ꝓpatio maioritatis et mĩoritatis.

¶We.q.folʼ.ar.dinalʼ. De quãtitate.

QAm in deo sit bonitas vna rõ/et magniº alia/ et idẽ est de eternitate ptãte et ceteris: quõ possunt eẽ sine quãtitate? Solo. Quia bonitas et magnitudo et alie rõnes sunt in vno eodẽ numero: nõ potest eẽ in illis q̃titas: q̃uis sint rõnes reales. Et vade ad folia antedicta. ¶Cũ pf generet filiũ et nõ spm̃ sctm̃/ et spiret sanctũ spm̃ et non spiret filiũ: quõ p̃t eẽ sua ꝓductio sine q̃titate? So. Ignis tegulã desiccat/et ceram dissoluit: ita q̃ diuersitas opis differẽtis per dfiam subꝰtiã ignis nõ diuersificat. ¶Substãtia dei quomõ potest eẽ extensa p totũ intra firmamẽtũ/ et extra sine q̃titate? Sol. Extensitas substantie spiritualis quantitatẽ non hẽt neqꝫ mensuras: postq̃ nõ hꝫ figurã circuli q̃ drãguli nec trianguli. Et dicimus: q̃ est extẽsa: vt ipsam per totũ intelligamus. ¶Essentia diuina quomõ potest esse cõis omnib⁹ trib⁹ pʼsonis diuinis sine quãtitate. cuꝫ ita sit: q̃ cõmunitas sit ex pʼtibus? So. Cõmunitas essentie ꝓsistit per q̃titatẽ numeri. vñ sequit pluralitas pʼsonarꝫ. Et vade ad folia antedicta.

¶We.q.folʼ.ar.exẽplificalis. De q̃titate.

SApiẽtia et iustitia dei hñt eq̃liter ptãtẽ? Sol. Vade ad folia añdicta. ¶Equalitas p̃destinatiõis et liberi arbitrij quõ ĩtelligitur? So. ibidẽ. ¶Volũtas et ĩtellectꝰ hoĩs: quõ seinuicẽ cõpellunt. So. ibidem. Hõ predestinatus potest dãnari? Solutio ibidem.

¶We.q.folʼ.ar.elʼalis. De qualitate.

IGnis quare est ignis et nõ ẽ aliud elementum? Sol. Sicut substantia est p formã et p mãꝫ hoc quod esset non est accidẽs. ita ignis: qꝫ habet

propriã qualitatẽ:quã nõ hz aliquod alis elm.determinatũ est:q̃ sit tñ ignis/et nõ aliud elementũ.Et vade ad ru.antedictã. ¶Qualitas q̃re est?Sol.Si q̃litas non eẽt:nullũ obiectũ eẽt intelligibile.ꝛ oñes creature eẽnt idẽ nũero.Et vade ad ru.antedictã. ¶Calor aeris si eẽt sua ꝓpria q̃litas:q̃d sequeret?So. ꝑ ꝓpriã qualitatẽ et ꝑ appropriatã ẽ ꝯordãtia/ꝛ actio et passio in subiis. ¶Anũ et idẽ elm quõ põt eẽ simplex ꝛ ꝯpositũ? Sol. Vade vtũ.

¶De.q.q̃litatis ar.vegetalis.

Qualitas est visibilis?So.Vade ad folia ar.vegetalis. ¶Dulcedo pomi est simplex q̃litas aut ꝯposita?So.Dulcedo pomi: inquãtũ ẽ ex plurib⁹ saporib⁹: ẽ ꝯposita/ꝛ inquãtũ est in vno nũero in pomo: est simplex q̃litas. ¶Cũ q̃litas nõ sit pars subalis:quõ ĩtrare põt ꝯpõnẽ cũ alia q̃litate? So.Jn motu nauis mouent marinarij. ¶Qualitates elemẽtoꝝ ꝛ substãtiarum vegetatarũ:quõ intrãt compositionem? Sol. Vade vtũ.

¶De.q.q̃litatis ar.sensualis.

Calor quẽ hõ sentit:de q̃ est? So. Calor simplex ẽ de igne.ꝛ ꝯpositus est de aere et de terra/ꝛ est de sensitiua ꝑ sentire.sicut martellus:q̃ ẽ clauꝛ idẽ est ꝓvegetare.Et vade ad folia ar. sensualis. ¶Gust⁹ quõ dat placitũ per comedere/ꝛ visus per videre? Sol.ibidem. ¶Dulcedo quã hõ sentit in pomo: quõ ducitur de potẽtia in actum?Sol.ibidez. ¶Sentire de quo viuit? Sol.ibidem.

¶De.q.qualitatis ar. imaginalis.

Imaginatio quõ similitudinẽ q̃litatis realis accipit?So.Vade ad ru.añdictam. ¶Cũ bonitas moralis martini non sit sensibilis:imaginatio quõ ipam imaginari põt? Sol.Ex ordine subarũ visibiliũ trahit imaginatio similitudinem in abstracto. ¶Sermones quos dixit rex: accipit ipos intellect⁹ aut imaginatiua potentia?So. Jmaginatio est instrumẽtum: qõ stat in medio intellectus et sensus in sermõib⁹:quos dixit rex. ¶Sermones q̃s mẽoria recolit:imagiatur ipsos?So.Jta est imaginatio instrm memoraãdi:sicut est intelligẽdi ꝛ amandi.

¶De.q.qualitatis ar. humanalis.

Qualitates hois: quõ sunt iuicẽ assituate?So.Vade ad ru.añdictã. ¶Calor hois ẽ q̃litas illi⁹ aut ignis?Sol.Calor aeris est q̃litas appropriata ipi aeri/ꝛ est q̃litas ꝓpa ignis. ¶Tristitia hois est ꝓpa q̃litas corpis vel aie?Sol.Una q̃litas est illa:q̃ dat passionẽ corpalẽ/ꝛ alia illa:q̃ dat passionẽ spialẽ. ¶Bonitas moralis martini ẽ q̃litas corpalis?Sol.Propie iustitia est qualitas aie acquisita et corpori appropriata.

¶De.q.qualitatis ⁊tutũ ar.moral.

Moralis virt⁹ martini qlio determiata est ꝑ q̃litatẽ? Sol. Vade ad rub.añdictã. ¶Prudentia martini ẽ de vna q̃litate vl̃ de plib⁹?So. Jn vno intelligere colligitur ꝛ ꝓligitur plures sl̃itudies. Et vade ad ru.añdictã. ¶Una moralitas est alteri⁹ q̃litas? So. Jn pipe passiue sunt siccitas hũiditas et frigiditas ex calore.ꝛ ĩ lãpade calor olei ẽ ex calore flamme. ¶Moralis q̃litas qlio crescit?So°.Ex multitudie lignoꝝ crescit flãma:que ligna comburit.

¶De.q.q̃litatis vitioꝝ ar.moralis.

Auaritia quomõ es mala?Sol. Auaritia rñdit: q̃ ipa mala ẽ: qz ꝑ malitiã ẽ q̃lis. sicut magnitudo q̃ est q̃lis bona ꝑ bonitatẽ. Et vade ad ru.antedictã. ¶Qualitas mala qlio multiplicaris?So.Vade ad ru.añdictaz. ¶Vitiosa q̃litas cũ sis ꝑuatio ⁊tutis:in q̃ subo es sustẽtata?Sol.ibidẽ. ¶Auaritia es q̃litas ꝑ martinũ:cui⁹ es hĩt⁹?So. Si auaritia esset q̃litas ꝑ scipam ĩ martino:cui⁹ ẽ hĩtus:ꝑ ipaz culpã nõ haberet.

¶De.q.q̃litatis ar.imperialis.

Mercator ꝓmittit dare bonũ aurũ/ꝛ nõ dat bonũ.ꝛ miles promittit vẽdere bonũ equuz/ꝛ nõ vẽdit bonũ.idcirco est qõ:vtrũ vẽditio valeat aut nõ?So. Justitia non vult:q̃ aliq̃ stabilitas stet ꝑ ꝑuatas ꝓmissiões. ¶Miles ꝓmittit vẽdere bonũ equũ/ꝛ vẽdit bonũ.ꝛ mercator ꝓmittit dare bonũ aurũ/ꝛ non dat bonũ.q̃ritur:vtrũ venditio valeat aut nõ?Sol. Nulla suba põt esse sine oĩbus illis partib⁹:q̃ sibi sunt necessarie. ¶Mercator tẽtat equũ:et nõ est bonus: quem miles dicit esse bonuz. et mercator

vitiū equi nō cognoscit/ꝛ credit:ꝙ sit bonus:ꝛ soluit aurū.ꝛ in crastino cōgscit:ꝙ equus bonꝰ nō ē. q̄rit vtrū vēditio valeat aut nō? So. Justitia vult fm impatorē:ꝙ mercator prudētia vtat. ꝛ si nō vult vti:ꝙ puniat. ℙapa xo vult:ꝙ miles vtat conscia.ꝛ si nō vult vti:iustiª dei vult: ꝙ ī alio scło puniat/aut ꝙ in isto scło pñiaz agat. ¶ Quidā facit testamētū.in quo dicit:ꝙ vxor sua q̄ est pregnās:si duos hēat filios: ꝙ ille q̄ ꝑmo nascat:heres sit denariorum suorꝫ. Tādē vxor sua duos hz filios.q̄ nescit:qs illoꝝ ꝑmo natꝰ est.q̄rit: quō adimplebit volūtas testatoris? So. Jn ignorātia antecedētis ꝓña ignorat.ꝛ in eq̄litate pmitatis sunt denarij eq̄liter diuisibiles. ¶ De.q.q̄litat' ar.aplicat. De baptismo.

BAptismus q̄re est? So. Vade ad rub. a fidictā. ¶ Baptismꝰ quō hoiez mūdat a pctō? So.ibidē. ¶ ℙuer q̄ intellectū nō hz/ꝛ q̄ baptismo nō ꝓsentit: quō mūdat ꝑ sacrm? Sol. Jn puero sunt q̄nq; arbores:q̄ttuor impōssionem sacrī accipiūt. Quita xo impōssionē sacrāmēti accipit ī potētia:sicut pomū in quo accepta est potēª gſiandi alīd pomū: q̄ i actū venit ꝑ sacrm ꝓfirmatiōis. ¶ Si puer morit:asiq; veniat ad sacrm ꝓfirmatiōis:ꝓficit sibi aliq̄d illō sacrm? So. Jmpressiones aliaꝝ arboꝝ illos mūdāt:q̄ cupā pcti originalis portabāt.ꝛ q̄nte arbori fit gſa ꝑ ꝓñam aliaꝝ.sine q̄ gſa iustitia dei iniuriam faceret primis arboribus: q̄ caracterem sacramenti receperunt.

¶ De.q.confirmationis.

QConfirmatio q̄re est? Sol. Vade ad ru. antedictā. ¶ Si puer nō vult ꝓsentire ꝓfirmationi:vz sibi aliq̄d sacrm baptismi? So. Jn destructōe forme ē materia destructa. ¶ ℙueri qui moriunt anteq; sint cōfirmati vadunt in purgatoriū? So. Ita pueri baptizati qui confirmatꝰ non est:caracterē sacramenti in potētia recipit q̄ culpā nō hz: si in hoc seculo rōne non est vsus: qz instrm nō habuit:si quovti posset. ¶ Si hō ꝓfirmatꝰ nō est/ꝛ credit ꝙ sit ꝓfimatꝰ/ꝛ morit añq; sit ꝓfirmatꝰ: est mūdatꝰ a pctō originali? Sol. Bona intētio culpā ꝛ pctm ꝓsumit.

¶ De.q.matrimonij.

QMatrimonij q̄d est? Sol'o. Vade ad ru. a fidictā. ¶ Mrimoniuz q̄re ē? So.ibidē. ¶ Mrimonij quō ē? So.ibidē. ¶ Martinꝰ mrimonij cōsentit/ꝛ vxor eiꝰ interiꝰ nō ꝓsentit/sed exterius ꝑ x̄ba:q̄ro vtrū vz matrimonij? Sol. Duo sunt iura.vnū est interiꝰ/ꝛ aliū exteriꝰ.fm ius exterius est ligata femina vxor martini.q̄ ꝺ hoc qđ erat interiꝰ: suū mouebat affatū.aliud ius interiꝰ stat liberū:ꝛ si postmodū ꝓsentiat:captū est. Et vade ad ru.vtš. ¶ D.q.eucharistie.

SAcramentū altaris q̄re est? So. Vade ad ru.a fidictā. ¶ Sacrm altaris ad q̄d ꝓficit? Sol. Nulla vtilitas ē maior hoī:ꝙ sua bōitate cū deo vti. Et vade vtš. ¶ Cū xp̄s sit in celo:quō pōt eē in vno tpe in plīb' altarib'? ꝛ suum corpꝰ quō pōt eē in hostia:q̄ est ita parua/ et cū mā panis in suo corpe sit trāssubata: q̄re corpꝰ x̄pi nō crescit? et q̄re sensus ipm in sacro nō attingit. vz vidēdo/gustando/ odorādo/ꝛ tangēdo? So.ibidē. ¶ Qđ est maius et nobiliꝰ opus: qđ deꝰ ꝛ hō facere ꝓt in hō mūdo? So. Jn maiori participatiōe dei ꝛ hoīs:maiꝰ ꝛ nobiliꝰ opꝰ ꝓsistit. Et vade ad ru.vtš. ¶ De.q.ordinis.

ORdo quare est? So. Vade ad ru. antedictā. ¶ Quare nullꝰ homo sacrz altaris facere pōt nisi sit ꝑsbyter? Sol'o. Nullus finis magis nobilis stat sine ordinato ꝑnº ꝛ ordiatio medio. ¶ ℙresbr q̄ excōicatꝰ est: q̄re sacrm altaris ꝓficere ꝑt? So. Littere q̄ sunt in cera: nō sunt de eētia sigilli/ nec de cēª hoīs q̄ illas lras ponit in cera cū sigillo. sz tantūmō lre q̄ sunt ī cera sunt ipressiōes lrarū sigilli. licz homo sit bonus aut malus. ¶ Jn q̄ stat maiꝰ pctm? So. Jn illo hoīe: in q̄ pōt eē maior xtꝰ:pōt eē maius pctm.

¶ De.q.penitentie.

PEnitentia q̄d est? So. Vade ad ru.a fidictā. ¶ ℙenitentia q̄re est? So.ibidē. ¶ Cōfessio q̄re e? So. Cōfessio est:vt pnia possit eē. qm̄ sine ꝓfessiōe ꝑsbr nesciret pniam dare/nec hīe cogitationē de satisfactōe. ¶ Quare presbyter potest hoī: q̄ sibi confitet culpā dimittere/ꝛ sibīpsi dimittere nō pōt? Sol. Claues beati petri oībꝰ hominibus sunt

cōmunes. idcirco oportet quālibet presbyterum esse sub iudicio alterius.

¶ De.q. extremevnctionis.

QXti emavnctio ārē est? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ Si patiēs discretionē nō hz: qd ꝓdest ei extremavnctio? So. ibidē. ¶ Si martinus sine extrēavnctiōe moriat: r morit absq; pctō mortali: pōt ne saluari? So. ℙer priuationē formaꝝ q̄ sunt de bñ esse: forme q̄ necessarie sunt: in tpe necessitatis non destruunt. ¶ Quare extremavnctio nō dat pueris? Ray. noluit ad q̄stionem respondere. quia questio non fuit magna.

¶ De.q. q̄litat' aliox folioꝝ ar. aplicat.

QUm in deo sint plēs dignitates/ et q̄lz sit alia: ārē q̄lz est dicta q̄lis/ et nō alia? Sol. Vade ad ru. antedictā. ¶ Si bonitas dei nō eēt subalis q̄litas: esset licitū in illa dicere q̄lis bonificās q̄le bonificare? So. ibidem. ¶ Si in deo non eēnt ꝓprietates ꝓsonales: eēt licitū dicere: ꝙ in illo eēt vn⁹ intelligēs/ et alius intelligibilis/ r aliud itelligere? So. ibidē. ¶ Sine q̄litate essentiali existente in deo: possent eē in deo bonificatio magnifi⁹ r possifi⁹: r sic de alijs? So. ibidem.

¶ De.q. q̄litatis ar. celestialis.

QUare dr: ꝙ saturnus est malus r sol calidus? So. Vade ad ru. afidictam. ¶ Umbra de quo ē? So. ibidem. ¶ ℙostq̄ arieti ē appropata q̄litas ignis: ārē libre est appropriata qualitas aeris/ r non q̄litas aque: q̄ ē appropriata scorpioni: q̄ est ꝓpinqor arieti ꝙ libra. que cum ariete stat in oppositō? So. Ray. dixit: ꝙ ipe q̄stionē illā soluere nescivit per suā artē. qm̄ videbat ei: ꝙ positio quā antiq̄ fecerunt in illa appropriatione: non sit vera nec necessaria. Idcirco non est mirū si astronomi errant in eorū iudicio. ¶ Luna quare ē de ꝯplexiōe aq̄? So. In participatione ignis r lune efficitur tēperamētū caloris et frigiditatis humiditatis r siccitatis: vt ela possint de influētia quinte essentie accipere.

¶ De.q. qualitatis ar. angelicalis.

IA angelo quō est q̄litas appropata? So. Vade ad ru. antedictam. ¶ Btūs michael q̄ spēm fantasticā ꝙ imaginationem nō multiplicat: quō pōt pl⁹ vnū oīm diligere ꝙ aliud? So. ibidē. ¶ Btūs michael facit aliquā negationē? So. ibidē. ¶ Btō michaeli ē adeo naturale fm̄ suā ꝓprią q̄litatē diligere vnū angelū de miori bōitate sicut alū de maiori? So. De⁹ fm̄ suā charitatē tātū amare pōt miorē bōitatē sicut maiorē. sed minor bōitas hoc sustinere nō pōt/ nec iustitia hoc vult. Et vade vtq̄.

¶ De.q. q̄litatis arbo. exiternalis.

QUalitas moralis bti petri q̄ terminata est in certa quantitate: quō est eiterna? So°. Vade ad ru. afidictā. ¶ ℙena machometi quare est eiterna. cum ita sit: ꝙ sūl pctm̄ finitū sit r terminatū? So. ibidē. ¶ Moralis q̄litas bti petri ē multiplicabilis? So. Causa eiternitat' nō sustinet ꝙ i illa sit aliq̄ multiplicatio. ¶ Lucifer ārē libertatē nō hz ad faciēdū bonū? So. Vade vtq̄.

¶ De.q. qualitatis ar. maternalis.

QUalitates morales dñe nostre q̄tū sunt magne? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ Quare pctōr hz culpā cū hz desperātiā: qr sūl pctm̄ ē magnū? So. ibidem. ¶ Dña nra pōt negare alicui pctōri: q̄ ipsam cū ꝓtritiōe rogat r amore? So. ibidē. ¶ Cum tot r tāta sint pctā/ r ℣tutes sint pauce i hoīb⁹ r de⁹ sit iust⁹: quō sustinere pōt i mūdo tot malos hoies? So. Naturaliter q̄libet mater pietatē habet de passione filij sui.

¶ De.q. q̄litatis arboris iesu xp̄i.

DEus pōt acq̄rere ℣tutes morales? So. Vade ad ru. afidictaz. ¶ Jesus xp̄s ārē ꝓmisit sēpēdi ligari ℣berari r crucifigi? Solu. ibidem. ¶ Jesus xp̄s ārē mulierē r pueros siue filios non habuit? So. ibidē. ¶ Jesus xp̄s ārē erat pauper? So. ibidem.

¶ De.q. qualitatis ar. diuinalis.

QUalitates dei ārē nō sūt accidētales? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ De⁹ diligit martinū: qm̄ bon⁹ est/ r nō diligit eū: qm̄ mal⁹ ē: ei⁹ amare q̄rē nō ē accītale? Sol. Si cera eēt tegula: ita bñ ignis ipaz desiccaret sicut vitrū et carbonē desiccat. ¶ Eū de⁹ bon⁹ sit ꝙ bōitatē r magn⁹ ꝙ magnitudinē: quō pōt ipe

et sua bōitas?So.Si de⁹ nō eēt sua bonitas:non sufficeret infinita magni⁹ nature neq; bonitati /et foret finita.ꝛ idē ē de sua ptāte infinita.ꝛ hoc eēt malū ꝛ vitiosum. ¶Ꝑ ꝙ gñat filiū/ꝛ qꝫ pꝛ filiꝰ distincte sūt pſone:ꝛ pꝛ gñat filiū de sua bonitate: quare bonitas pꝛis ꝛ filiꝰ non sunt due bonitates.ꝛ idē est de alijs rōnib⁹?So.Rationes ꝛ nā sunt vnū idē nūero:vt nā non sit bona ꝛ magna accūtaliter.ꝛ qꝫ pꝛ filiū generat de sua nā ꝛ de sua bonitate infinitate ꝛ eternitate:est pꝛ vn⁹/ꝛ alius filiꝰ p gñationē/ꝛ bonitas ꝛ nā ambor vnū sunt p infinitatem et eternitatem.

¶De.q.q̄litatis ar.exēplificalis.

Domū qđ est in pomerio: q̄re appetitū hꝫ descēdendi i trā?So. Vade ad ex^m^ afidictū. ¶Cerasum qđ sus comedebat:q̄re plorabat ꝛ ridebat?So.Quodꝫ suppo^m^ plorat:inquātū suū nūerū pdit.ꝛ ridet:inquātū speciē suā multiplicat. ¶Quare plāte maxime colorē hñt viridē?So.Qꝛ cōfusio est materia priuatiōis aut gñatiōis:ꝛ color viridis est magis ꝓfusus q̄ ali⁹: est color viridis magis gñalis plantis q̄ alius color. ¶Quare plante folia cadere ꝓmittunt? So.Ita hꝫ foliū appetitū multiplicandi suā speciē sicut fruct⁹.Et vade ad ex^m^ vtꝫ.

¶De.q.rōnis ar.elemētalis.

Relatio in quot species consistit? So.Vade ad ru.afidictā. ¶In igne simplici quō ē relatio? So. Suba ignis est ex forma ꝛ ex mā: q̄ se hñt relatiue p actionē ꝛ passionē.ꝛ trāsit i tertiū nūerū subaliter gñando ex igne simplici ignē cōpositū cū ceteris elementis coniunctū. ¶Rō qđ est?Sol.Rō est respectus principior:quor alia sine alijs eē nō pōt. ¶Rō est maior p ꝓcordātiā q̄ p cōtrarietatē?So. Rō ē maior p ꝓcordātiā in gñatiōe/ꝛ p cōtrarietatē i corruptione.

¶De.q.relationis ar.vegetalis.

Relatio pomi ꝛ relatio el'or quō aggregant in po⁰? Sol. Ignis (ꝛ idē est de ceteris elis) se hꝫ ad calefaciendū/ ꝛ pomerij ad pomificādū. idcirco amber rō'nes in pomo aggregant et eor extremitates: ex q̄bus vna rō cōis est ꝓposita. ¶Rō pomi priusq̄ erat: vbi stabat?So.In pomerio est po^m^ potētial'r p gñationē.ꝛ illa potētia sustētat in vegetatiōe iserta i el'atiōe. ¶In po⁰ q̄s ꝓsiderat extrēitates rō'nis hꝫ cursuꝫ nāle?So. In radicib⁹ pomerij sunt istict⁹ ꝛ appetitus nāles: q̄ opa pomerij ꝓphēdūt hꝫ nās cor. ¶Cū po^m^ sit putridū:q̄vadit sua rō nūeral'. So. Mier⁹ pomi deuēit i p̄uationē.ꝛ ex eēn^a^ sua nutrimētum ꝛ vtutē accipiūt alie rō'nes: q̄ in illo erūt in potētia.

¶De.q.rōnis ar.sensualis.

Quām hō po^m^ dulce comedit i quo amaritudinē sentit: quō ē rō inter gustatiuū ꝛ gustabile? So. Inter gustatiuū ꝛ gustabile ē duplex rō/ ꝛ ē i gustare triplex p sentire i corruptiōe gustātis ꝛ gustabil'. Stat rō i ocul' interviū tiuū ꝛ visibile/aut iter ocl'is ꝛ colorē pietis? Sol'. Rō q̄ ē intra:ē exvisitiuo ꝛ visibili: q̄rū ocli sunt istfa ꝛ organa/ ꝛ visibilitas pietis ē sil'itudo:quāvisitiuū ītra accipit i visibili^e^ intra. Idcirco rō intra attingit extra suā sil'itudinē. ¶Visitiuū ꝛ visibile se hñt relatiue in vidēdo ꝛ auditū ꝛ audibile in audiendo: ꝛ sic de alijs sensib⁹.qm̄ dꝫ suā ꝓpriā hꝫ rōnē.q̄re ḡ dī: q̄ hō videt ꝛ audit?So.Videre ē ꝓpa q̄litas oculor/ꝛ ocli sunt ita hoīb⁹ appropati: sicut ps suo toti/ ꝛ instfm agēti. Martin⁹ q̄ est pꝛ guillelmi:cum est mortu⁹ vbi ē illa rō? So. Sol⁹ itellect⁹ facit rōnē inter martinū et guillelmū exterius/ꝛ cū martinus guillelmū gñabat stabat rō intra nāl'r.

¶De.q.relationis ar.imaginalis.

Imaginatio quō accipit rōnem? Sol'o.Vade ad rub.antedictam. ¶Imaginatio cū q̄ sensu hꝫ cuꝫ rōne maiorē ꝓcordātiā? Sol. Nulla rō est ita palpabilis imaginatiue sicut relatio patris ꝛ filij que accepta est pervidere. ¶Imagiatio hꝫ aliquā entitatē rō'nis? Sol'. Nulla forma est sine actiōe/ nec vlla mā sine passione. ¶Imaginatio p̄t de colore trahere relationē?So. In magna intensitate albedinis subc albe ꝓsiderari p̄t magna ītensitas nigredinis ꝛ pua intēsitas albedis. ¶De.q.rō'nis ar. hꝫanal'.

Relatio qualis est q̄ in hoīe ē magis nālis?Sol'. Nulla rō est ita hoī nālis sicut ipa:p quā ipsa est

diffinibilis:vz rl'o homificatiui hõificabilis ꝛ hõificare. ¶ Quare hõ ẽ magis diffinibilis ꝑ rl'onẽ q̃ ꝑ aliqđ aliud accidẽs? Sol'. Nullũ accidẽs accipit ita fortiter ꝑtes necessarias in suba sicut facit relatio. ¶ In rl'one hõificatiõis cõsistit rl'o aie et corporis? Sol'. Vade ad ru. antedictam. ¶ In aĩa rationali ꝓsistit rl'o? So. ibidẽ.

¶ De. q. rl'onis xtutũ ar. moralis.

BElatio quõ ꝓsistit in xtute morali? Sol'. Vade ad rub. antedictã. ¶ Habit9 xtut̃ ꝓsistit rl'o: cũ hõ vtit̃ xtute? So. In hĩtu xtutis ẽ actio relatiõis ĩ potẽtia/ꝛ cũ hõ vtit̃ xtute: hz forma sumũ obm in actu. Et vade ad ru. vtm̃. ¶ Rl'o in xtute morali hz aliquã entitatẽ? Sol'. Sine aliq̃ entitate nulla sit̃itudo eẽ ꝑt. ¶ Est rl'o ĩtervnã xtutẽ ꝛ aliã? So. Sine ꝓcordãtia xtutũ nulla xt9 posset ꝫ vitiũ. ¶ De. q. rl'onis vitiox ar. moralis.

IN hĩtu vitio° rl'o quõ ꝓsistit? So. Vade ad ru añdictã. ¶ Rl'o vitiꝫ quõ incipit? So. ibidẽ. ¶ Inter gulã ꝛ luxuriã rl'o quõ est assituata? Sol'. Per abũdãtiã ar. eẽalis vegetalis sensualis ꝛ imaginalis aĩa rõnal' tẽtat̃ gula ꝛ luxuria / quã ḋdẽ tẽtationẽ facit assituatio gule ꝛ luxurie obliuiscẽdo castitatẽ ꝛ temperãtiã. ¶ Cũ ira sit mot9 subitaneus: ꝑt rl'o in illa hr̃e aliquã assituationẽ? Sol'o. Nulla ira ẽ sine tristitia ꝛ passiõe agẽtis.

¶ De. q. rl'onis ar. imperialis.

IVstꝫm qđ fit supra emptionẽ ꝛ vẽditionẽ quõ dz esse ꝓditionatum? Sol'o. Vade ad rub. antedictam. ¶ Quare seruus in testimoniũ dñi sui nõ admittit̃? So. Rl'o dñi ꝛ seruitut̃ non est causa eq̃li iudicio. ¶ Judex vidit martinum occidere petrũ: corã q̃ iudice martinus nõ est accusat9: sed guillelm9 accusat̃ ꝛ a iudice punit̃: quare iudex guillelmum punit/ꝛ nõ martinũ? Sol'. In iudicio iudex nõ est ꝑ rl'onẽ suox oculox: sz ꝑ relationẽ suax auriuz. ¶ Scĩa iuris ciuilis quõ posset applicari sub breuib9 ꝓncipijs ꝛ generalib9 ꝑ illa iudicata? Sol'. Vade ad folia ar. impialis/ꝛ hẽas cognitionẽ de substãtijs nãlib9 ꝑ hꝫc libr̃ũ. ꝛ idẽ est de accidentib9 subarũ nãliũ ꝛ moraliũ: ꝛ inqras ꝑ illa fin doctrinã quã dam9 in soluendo questiones ꝑ rl'ones/ꝛ ꝑ alia accidentia.

¶ De. q. rl'onis ar. apostolicalis.

IN summa trinitate quõ ẽ rl'o substãtialis absq; aliq̃ accĩte? Sol'o. Vade ad ru. añdictã. ¶ Rl'o diuinarũ ꝑsonax ẽ de ꝓpetatib9: aut est de eẽn9? Sol'. In dinavolũtate est rl'o cõis/sicut volũtas q̃ cõis est ꝑ eẽntiã/ꝛ in amãte amabili ꝛ amare: ita est rl'o sustẽtata in ꝓprietatib9 ꝑsonalib9: sicut volũtas. ꝛ hoc requirit eternitas vt rl'o nõ sit accĩtalis. ¶ Rl'o posset eẽ iter ꝑem ꝛ filiũ sine spũ sctõ? So. Nulla rl'o ꝑt eẽ ꝑfecta: sine singulari ꝓpetate ꝛ cõi. ¶ Spũs sctus ꝑez diligit/est ḡ rl'o inter ꝑem ꝛ spm̃ sctm̃ ꝑ nãm amoris. ꝛ idẽ est de spũ sctõ q̃ diligit filiuz ꝛ etiã seipm̃. Et ideo q̃ro: vtrũ in h amare qđ hz spũs sctus sit rl'o singularis et cõis: de q̃ sequtur ꝓductio ꝑsone? So. In amare spũs sct̃i est rl'o amatiua: q̃ est ꝓpa ꝛ singularis ꝓpetas spũs sancti. s. sua ꝑsona actiua in amare/ꝛ passibilitas siue amabilitatis est cũ amatiuitate vna eadẽ ꝑsona per eẽntiam. ꝛ cõis rl'o que est de amabilitate patris ꝛ filij: est ita spũi sctõ ḋes: hz ꝑsonã nõ ꝓducat: sicut ꝑi ꝛ filio ẽ quies cõis relatio in ꝓducendo spiritum sanctum. Et in hoc passu multũ est de theologia.

¶ De. q. rl'onis ar. celestialis.

BElatio quõ ẽ in sole? Sol'. Vade ad ru. añdictã. ¶ Rl'o quõ ẽ intra arietẽ taurũ ꝛ gemini? Sol'. Aries ẽ calid9/gemini sl'r. ꝛ aries actiꝫ/ꝛ gemini passiue. ꝛ rl'o cox est ĩ ꝓcordan̄ ꝑ dualitatẽ. ꝛ rl'o q̃ est triplex: ẽ ꝑ ꝫrietatẽ tauri: q̃ cũ ariete hz ꝓcordãtiã ꝑ siccitatẽ/ꝛ cũ gemini hz ꝫrietatẽ ꝑ frigiditatẽ ꝛ siccitatẽ. idcirco gemini nõ ẽ ita fortis ĩ ioue sicut taur9 ĩ saturno. ¶ Quõ est rl'o inter martẽ ꝛ solẽ: q̃ sũt de ꝓplexiõe ignis? So. Mars accipit calorẽ de ioue: ꝛ illũ dat soli: ꝛ sol dat illũ veneri: q̃ est de ꝓplexiõe de ioue. idcirco eox rl'o est ĩ ꝓcordan̄. Et hoc idẽ est de rl'one quã hñt ꝑ ꝫrietatẽ ꝫ ioue ꝛ ven9: inquãtũ sunt ꝫ hũiditatẽ cũ eorũz siccitate: in q̃ hñt ꝓcordãtiã. ¶ Aries ꝛ libra quõ relatie se hñt? Sol'. Aries ꝛ libra relatie se hñt ꝑ primã horã diei ꝛ noctis. Aerũtñ ray. dixit: ꝙ ꝓtẽt9 nõ erat de positiõib9 antiq̃x. q̃ attribuebt ꝓplexionẽ aeri

libre:cū aries sit I xve in ꝓplexiōe ignis.cū ita sit:q̄ p̄ hō diei sit de ꝓplexiōe aer/ et pūa hora noctis sit de complexiōe terre. ¶De.q.relationis ar.angelicalis. Quo ē i angelis rl'o? So. Vade ad ru.añdictā. ¶Est in angelo rl'o angelificatiui angelificabil' t āgelificare? So. Ar nullꝰ āgelꝰ ē ex alio angelo sz de seipō: nō p̄t in angelo eē rl'o añdicta. ¶Rl'o eq̄litatis q̄ ē inter vnū angelū t alīū:dicit aliquā entitatē positiuā/ aut tātūmō ē intētional'? Sol'. Nulla rl'o real' est extra subz. ¶Rl'o quā sctūs michael hz in sua volūtate amātis t amabil' amādo semetipz: de q̄ est? So. Inter alia p̄n" subē sctī michaelis ē rl'o vnū p̄n"': qꝫ pōit cū dēia i volūtate potētiā obm t actū. q̄ sunt de eiꝰ eēntia. Et in h̄ passu multū ē de p̄bia. ¶De.q.rl'onis ar.euiternal'. Ir euiternitate quō est rl'o? Sol'. Vade ad rub'.añdictā. ¶Corpus btificatū quō erit subm rl'onis calefactiui t calefactibilis igne exñte calefactiuo t aq̄ calefactibili? So. In capite euiternitatis rl'ones sunt i q̄dete:vt i cauda durare possint. ¶Corpa dāna tox in īferno quō sunt ico:ruptibilia/rl'onibꝰ eox in cōtrarijs subiectis exñtibꝰ? So. In carcere iustitie sunt ꝓsummabilitates dāna tox incarcerate. ¶Amatiuas de lucifero hz pro pūo amabile? So. Si lucifer ꝓpriū amabile hr̄et qꝫ puersuz nō eēt i odibilitatez: penā nō hēret. ¶De.q.rl'onis ar.mīnal'. Que ē maior rl'o: quā deꝰ creauit iter duas psonas? So. Vade ad ru.añdictaz. ¶Quō deꝰ creare potuit maiorē rl'onē filij t mr̄is? So. ibidē. ¶Sine icarnac deꝰ posset creare rl'onē i ita magā maioritac amor:q̄ ipa maiorē creare nō posset? Sol'.ibidē. ¶Que est maior rl'o:q̄ possit eē inter miaz t pctō rē. So.ibidē. ¶De.q.rl'onis ar.iesu xp̄i. Que est illa maior rl'o:q̄ est inter deum t creaturā? So. Vade ad ru.añdictā. ¶Est vera ista predicatio:deꝰ mortuꝰ fuit? Sol'. Predicatio est vera ꝑm rl'onē mortis hūane/deo exfite illo hoīe:qui mortuus fuit. ¶Est vera ista predicatio.deus naturam hūanā assumpsit:t nō hoīem? So. Predicatio ē vera: quia de nā hūana fecit deꝰ hoīem i seipō. ¶In iesu xp̄o facit deꝰ se de hūanitate hoiez/ aut hūanitas facit deū hoiez? So. In incarnatiōe nō est rl'o homificatiui t homificabilis:q̄ sunt tr̄iumō de nā hūana. q̄ si eēt: seq̄ret: q̄ hō se deificaret/t deum hoiez faceret. ¶De.q.rl'onis ar.dinalis. Quomodo p̄ rl'ones dignitatuz diuinaꝝ oporteat eē ꝓductiōez psonarū i diuina essentia? So. Vade ad ru.añtedictā. ¶Deꝰ iquātū intelligit seipm pfez:ꝓducit filiū.t iquātū amat filiū:spirat spm̄ sctm̄. t inquātū intelligit seipz deū:nō ꝓducit seipm.q̄ro q̄: p quā nām p vnū itelligere ē ꝓductio/t p illudmet intelligere nō est ꝓductio.cū ita sit:q̄ in deo nō sit nisi vnū itelligere? So. Ignis cū vno eodē calore diuersas facit opatiōes.opz ergo q̄ vnū sit calefacere in cōitate/t q̄ ex ipō plura sequant calefacta.q̄ opationes sunt plures. Et vade ad ru.antedictā. ¶Filius t pf relatiue se habent/t filiꝰ intelligit seipm/t nō ꝓducit patrē.t pf intelligit seipm:t ꝓducit filiū. quero ergo:cū in hac rl'one sit eq̄le intelligere pf̄is t filij:qr̄o p vnū intelligere seq̄tur ꝓductio/t p aliud nō? So. In diuina rl'one est ita nobilis quies sicut ꝓductio. Et vade ad ru.vtš. ¶Diuina rl'o qr̄o pōt esse actiua t passiua absq̄ nā accidentis? So. Pf se deū pfem intelligit.t iō intelligit filiū deū.t pf est actiuꝰ/t filiꝰ passiuꝰ in intelligere.t q̄ in itelligere deꝰ ē intellectꝰ:illa rl'o nō potest eē accidētal'.qm̄ si esset accidētalis:non eēt p illud intelligere deꝰ intellectꝰ.cū ita sit:q̄ in deo nō sit esse accidēs.t ad hoc concurrunt oēs dignitates diuīe. Et vade ad ru.vt supra. ¶De.q.rl'onis ar.exēplificatis sensual'. Quare sunt tot hoies pctōres? So°. Deum tm̄ decet honor/ et quilibet homo ipm̄ vult habere. ¶Magna bōitas vbi inuenitur? So. Vade ad ru.antedictā. ¶Qualis ē maior labor:q̄ sit in hoc mundo? So°. Nullꝰ labor in hoc mūdo est maior q̄ cōseruare honorem. Et vade ad rubri.antedictam. ¶Qualis sensus requirit maiorē honorem? So. Affatus t auditꝰ famā ꝓcurāt: quā homines plusq̄ aliud desiderant.

Questiones foliorum.

¶De.q.actionis ⁊ passionis arboris elementalis.

ACtio ⁊ passio ek̄or vbi incipit? Solu. ¶ade ad rub. antedictā. ¶Est aliq̄ actio ⁊ pa° subalis? So. ibidē. ¶Quō actio exit ⁊ diriuat de actiōe/ ⁊ pa° de passiōe? So. ibidē. ¶Forma ignis pōt hꝫ actionē i sua ꝓpa materia: q̄uis ignis cōposit⁹ nō sit cū alio ek̄? So. Fusile molēdini lignū in quo mouet cōbureret: si aq̄ illud nō infrigidaret.

¶De.q.actionis ⁊ passiōis ar. vegetalis.

QUomodo in po° sunt actiōes ⁊ passiōes potētie el'atiue ⁊ vegetatiue coīucte? Sol'. In lāpade calor ignis mouet calorē olei q̄ mouet materiā olei flāme ignis. ¶Vegetatiua mouet el'atiuā i po° aut ecōuerso? So. Fines subax mouēt ꝑn⁹ ⁊ me⁹: vt ipē sint. ⁊ ꝑn⁹ ⁊ me⁹ mouēt ptes: ꝓ q̄s fines sunt. ⁊ sunt hꝫ q̄s sunt. ¶In po° actiōes ⁊ passiōes sunt accidentales aut subales? So. Primarie actiōes ⁊ passiōes sunt subales: in q̄b⁹ accidētales sustētant. ipis exhitibus insthis subaltū. ¶In pomo accidēs quō pōt hꝫe actiōez ⁊ passiōez? So. Martell⁹ q̄ mouet clauū: est suba/ ⁊ iquātū mot⁹ ē ꝓ manū: ē ei⁹ mot⁹ passiu⁹. ⁊ iquātū mouet clauū: ē actiu⁹. ¶De.q.actiōis ⁊ pas. arb. sensual'.

IN suba sensata quō sunt actiōes ⁊ passiones aggregate ex trib⁹ arboribus? So. ¶ade ad folia antedicta arbo. sensualis. ¶Homo qui placitum sentit in comedēdo aut in bibēdo: ⁊ sic de ceteris sensibus. est ipe agēs in sentire aut patiens? So. Totum mouet suas partes actiuas in suis passiuis: ⁊ ideo per vnū modū est agēs/ ⁊ per alium patiens. ¶Hō qui sentit dolorē sensus: ille est per elemētatiuā aut per vegetatiuā aut ꝓ sensitiuā? So. Elemētatiua et vegetatiua tāgunt sensitiuā. ⁊ sensitiua sentit tactū illarum. ¶Obiectū mouet potentiā/ aut potentia obiectum? So. In actu qui est iter potentiā ⁊ obiectū: obuiāt sibi simul actio et passio. ⁊ actio venit ex parte potētie/ ⁊ passio ex parte obiecti. et fin q̄ potentia placitum inuenit in similitudine obiecti: suum motum multiplicat.

¶De.q.actiōis ⁊ pas. ar. imaginal'.

IMaginatiua quō accipit similitudines reales actionū ⁊ passionū? So°. ¶ade ad ru. assidictam. ¶Imaginatiua quō est actiua i mouēdo sensitiuā ad sentiēdū? Solu. Imaginatiua imaginādo visibilitatē: imaginat pulchritudinē femle. ⁊ hic visitiuitatē tāgit: cū q̄ticipat. ⁊ visitātas suā ꝓpriā tāgit visibilitatē/ ⁊ ipam mouet ad similitudinē visibilitatis extra repzesentate ꝓ imaginatiuā. id circo imaginatiua ē agēs: iquātū repzesentat visibilitatē ⁊ pulchritudinē. ⁊ visitiuitas ē actiua: inquātū se mouet ad visibilitatē extra. ⁊ in illo motu mouet sensus tactus: cū q̄ticipat. Et i hꝫ passu cognoscit quō vna forma mouet aliā/ ⁊ quō passiones extra sunt mā motib⁹ qui sunt intra. ¶Cū imaginatia similitudinē accipit ab obiecto: ipzimit obiectū illā similitudinē i illa: aut imaginatiua ipzimit illā similitudinē in seipsa? So. Amic⁹ q̄ multū suū amatū diligit: bōitatē ꝑsiderat amati sui. ⁊ ex similitudine illi⁹ bōitatis suū iduit amare: qd̄ hꝫ passionē: iquātū ē ex illa similitudie. ⁊ actionē habet: iquātū ē act⁹ mot⁹ ꝓ amicum. ¶Imaginatiua ꝓ quē sensus ē magis actiua ⁊ passiua? So. Quia imaginatiua ꝑmo accipit ꝓvidere: ē magis fortis ꝓ visus: qui sibi dat magis palpabiliter similitudies obiectoꝝ q̄ alicis ali⁹ sensus. ⁊ iō magis est ei⁹ opatio per figurā in circulo quadrangulo aut triāgulo extensam.

¶De.q.actiōis ⁊ passionis ar. hūanalis.

IN hoie quō sunt actiōes ⁊ passiones? So. ¶ade ad ru. assidictam. ¶Imaginatiua sub q̄ potētia aiē rōnal' ē magis passiua? So. Potētia itellectiua p° iformat passionē imaginatie. ⁊ iō imaginatia magis ē obediēs itellectiue q̄ mēozatiue velvolitiue ex mo⁹ inq̄sitiōis ⁊ multiplicatiōis spēz. ⁊ ei⁹ q̄es magis ē i mēozatiua: ⁊ su⁹ labor i volitiua. ¶Que potētia ē magis actiua i sensitia: aut mēozatiua/ aut itellectiua/ aut volitiua? So. Ver audire mēozatiua est magis actiua i sensitiua. ⁊ ꝓ videre ⁊ affari itellectiua. ⁊ ꝓ gustare/ ⁊ per odozare/ ⁊ tāgere volitiua. ¶In mēozatia q̄ ē magis actiua aut itellecti⁹ aut volitia? So. Intellectia ꝓ seipaz spēs pōit i mēozatia ⁊ cū licētia volitie ipas trahit.

¶De.q.actionis ⁊ pas.ar.mora.virtuose.

ACtio ⁊ passio quō sunt in moralibus ẋtutib⁹?So. Vade ad ru. asidictā. ¶In ẋtute morali ꝑt eē actio sine passiōe?So.ibidē. ¶Que ē magis actiua ẋt⁹ aut prudētia/aut iusti"?So. Prudē" māz ꝓparat/⁊ iusti" ex ipsa operaī. ¶Fortitu⁹ ē maior virt⁹ p passionē ꝯ p actionē?Solu. Passio fortitudis fortior ē p charitatē ⁊ spē. ⁊ sua actio per fidē iustitiam prudentiam ⁊ temperātiā.

¶De.q.actiōis ⁊ passio.ar.mo. vitiose.

SUnt actio ⁊ passio i vitijs ⁊ peccatis?So°. Vade ad ru. asidictam. ¶Ira sub q̄ potētia aīe ē magis actiua ⁊ passiua?So.ibidē. ¶In q̄ vitio pl⁹ ē de actione?Solu. Nullū vitiuz stare vult ita alte sicut superbia. ¶Quod vitiū dat maiorē laborē?So. Nemo dormit ita parum sicut homo auarus.

¶De.q.actiōis ⁊ passio.arb.imperialis.

IN iure quō sūt actio ⁊ passio assituate?So.Vade ad ru. asidictaz. ¶In medio loco horti vnius rustici q̄ ē iuxta castrū:oriī q̄dā fons/⁊ cōis fons castri ē multū a castro remot⁹:q̄riī & vtrū ille fōs q̄ ē ꝓpe castrū debeat eē cōis aut nō?So. Utilitas cōis ē actiua ⁊ spāl passiua. ¶Duo rustici vnū hñt asinum:⁊ vn⁹ rustic⁹ vult ire cū illo asino ad forum ad emendū bladū.ali⁹ ẋo rustic⁹ vult: ꝙ asin⁹ vadat ad forū q⁊ vult vēdere suā ptē ⁊ emere bladū.mō q̄riī:vtrū asin⁹ tñ stare debeat in foro quousq⁊ rustic⁹ ptē suaz vēderit/aut quousq⁊ ali⁹ rustic⁹ bladū emptū i foro duxerit ad suā domū sup asinū?So. Illa actio ē maior q̄ passionē hz magis ꝓpet magī dekmiate. ¶Quedā dña ⁊ su⁹ marit⁹ vnū hñt captiuū eq̄liī. ⁊ marit⁹ ē zelotip⁹ de illo captiuo ⁊ de dñavro ⁊ sua/dña exñte bōa ⁊ casta. marit⁹ ẋo vult vēdere suā ptē cuidā hoī:verūtñ vxor sua ptē vēdere nō vult:vt ipsa meli⁹ i sua domo de sua pte ꝓuitū possit accipe/dña allegāte:ꝙ vn⁹ sine voluītate alteri⁹ ptem suā vēdere nō ꝑt. Jō q̄riī vtrū marit⁹ suā ptē vēdere possit aut nō postꝙ ē zelotip⁹ de sua vxore ⁊ captiuo?So. Quia opinio non est certa:actionem non habet ad destruendum conditionem ⁊ promissionez.

¶De.q.actiōis ⁊ passio.ar. apostolicar.

QUomō pñt eē i summa trinitate actio ⁊ passio ⁊ ꝙ non sint accītia?So.Vade ad ru.asidictā. ¶Quidā abbas vult gallinas cōedere in īfirmitorio.⁊ facit ꝓceptū cuidā monacho:q̄ matutinas dicit i choro cū alijs mōachis:ꝙ vadat ad ꝓparādū illas gallinas.mō q̄riī:vtrū mōach⁹ debeat eē obediēs abbati?Solu. Nulla rla sine magna necessitate hz passionē. ¶Quidā abbas timorē hz de torica:⁊ ꝓceptū facit cuidaz mōacho:ꝙ sibi afferat scutellā:⁊ ꝙ comedat ꝑmo de illo cibo.sz mōach⁹ q̄ scutellā de coco accipit: nescit vtrū in scutella sit torica:aut nō. mō q̄riī:vtrum mōach⁹ debeat eē obediēs abbati i illo casu?So. De nulla re icerta dz fieri ꝓmissio. ¶Quidā prior denarios hz ꝑ suo patrimōio.⁊ hz vnā sororē:q̄ maritari nō pōt:si ipe illi nō dat illos denarios. abbas ẋo ⁊ cōuētus magnā hñt necessitatē de illis denarijs: qz cōuent⁹ ē in magno debito. Mō queritur:vtrū ꝑor ꝓscias hfe debeat ad dādum denarios ad maritādū sororē suā/ aut ad necessitatē sui cuēt⁹?So. Qui se seruituti obligat oīb⁹ suis bonis dat passionem.

¶De.q.actiōis ⁊ pas.ar.celestialis.

QUis planeta est magis passiu⁹?Solutio.Vade ad rubri. asidictā. ¶Quare sol hz magī virtutē actiuā ꝙ alīq planete?So.Virt⁹ q̄ est i me° ē magis ītēsa ꝙ virtus:q̄ est i extremis. ¶Quare luna maiorē dat expiētiā de suis ꝓprietatib⁹ ꝙ aliqs alius planeta?So. Vade vtī. ¶Cū sol corporalr nō ꝓticipet cū igne p ꝯtactū/nec sue q̄litates ꝓpriū subm dimittūt:qūo ignis hz p solē passionē/⁊ sol i ipo actiōez? So. Qz mādante eēntie ⁊ q̄rte subar mūdi ꝓticipāt i vna ghali bonificabilitate:hz bonificatiuitas solis actionem in bonificabilitate ignis.Et vade ad rubricam:vt supra.

¶De.q.actiōis ⁊ pas.ar.angelicalis.

IN angelo actio ⁊passio qūo sunt assituate?So.Vade ad ru. añdictam. ¶Cū sctūs michael ocīos nō hēat:qūo hz actiōem in attīgēdo colorē martini?So. Sicut sctūs miracula facit supra cursuz nālē ꝓpter sctitatē:ita an

gel⁹ ꝑpter magni^em magne ītellectiuitat⁹ attigit colorat⁹ supra cursum visibilitat⁹. ¶In suba scī michaelis ꝛ ī suis rōibus sunt eccles actio ꝛ passio? So. Scōm cursum nāle scūs michael postꝫ fuit bēfica tus ꝛ cōfirmat⁹: tota sua ⁊tus est in actu. ¶Boni angeli quō hnt actiōem ī malis angelis. So. Vade ad rub. antedictam. ¶De.q.actiōis ꝛ passiōis ar. eternal'.

IN eternitate actio ꝛ pa° quō sunt? So. Vade ad ru. añdictam. ¶Ignis hz actiōez ī aīa macho meti? So. Nulla suba corpalis subaz spīa lē fm cursuz nāle tāgit. verūtn fm opinionē sctōꝝ ignis dat passionē aīabus supra cursuz nāle. ¶Cum demō sit suba spīal': quō actionē hz in corpib⁹ dānator? So. In hoīb⁹ demōiacis demō accipit sil'itudinē alicui⁹ cōplexionis illi⁹ corpis: cū q̄ ipz tormētat. ¶An⁹ demō dat passionē alteri demōi? So. De oī mala ꝓticipatiōe sc̄dī pa°. ¶De.q.actōis ꝛ pas.ar.mīnal'.

DOmina nra quō actionē hz su pra demōes? Sol. Vade ad ru. antedictā. ¶Dīa nra quō hz actiōez ī suo filio: q̄ ē dīs creaturaꝝ? So. ibidē. ¶Pctōres quō hnt actionē ī dīa nra? Solu. Spes quā pctōr hz ī dīa nra: dīaz nram obligat ad habendū pietatē. ¶Dīa nra hz passionē: qr fili⁹ su⁹ ita pa rū appreciat ī mūdo cognoscit ꝛ amatur? So. Dīa nra passionē nō hz ꝑ suū filium: q̄ ita ē ī gl'ia exaltat⁹ ꝛ ī bōitate: ꝙ de nullo hic īferi⁹ idiget. verūtn passionē hz de pctōrib⁹ cū pietate: q̄ in illa spem habeāt.

¶De.q.actiōis ꝛ pas.ar.iesu xp̄i.

IN iesu xp̄o quō sunt actiōes ꝛ passiōes? So. Vade ad ru. añdictaz. ¶Nā dīna passionē hūit in cruce? So. De⁹ iquātū hō ita hūit ī cruce passionē: sicut aīa xp̄i iquātū hō. Et vade ad ru. vtīs. ¶In corpe xp̄i hz aq̄ passionez ꝑ ignē? So. Passio quā aq̄ hz ꝑ ignē in corpore xp̄i: ita ē in q̄te: sicut ē passio magnitudis ī q̄te: accipiēdo bōitatē de bōitate. ¶Jesus xp̄s hz passionē: qr lupi tātū cōe dūt de ouib⁹ suis? So. Jesus xp̄s passionē hz de ouib⁹ suis cū charita° ꝛ pietate. ꝛ hz actionē cū iustitia cū q̄ pastorib⁹ minatur: q̄ bñ oues nō custodiunt.

¶De.q.actiōis ꝛ pas.ar.diuinalis.

QUomō ꝑsona pr̄is ē actiua: ꝛ ꝑsona filij passiua? So. Quia de⁹ se cognoscit ita bonum ꝛ ita magnū ꝛ sic de ceteris rōnib⁹: ꝑ agētiā sicut ꝑ exīntiā: ē actiuitas ī pr̄et passibilitas in filio: vt agere hō ē ꝓducere sit ita magnuz sicut existere. ¶Cū pr̄ sit actiu⁹ ꝛ fili⁹ pas siu⁹ quō ꝙuertit passibilitas filij cū actiuitate pr̄is i vna actitate spiratiua? So. Diligit pr̄ filiū ꝛ filiꝰ pr̄em diligit. idcirco generabit' passibilitas ē amatiuitas ī amando pr̄em. ¶Spūssctūs q̄ est pura passio pr̄is ꝛ filij quō ē in pura actiōe? So. Spirabilitas ita ꝙuertit cum amare spū sctō amāte pr̄em ꝛ filiū: sicut gnabilitas ꝙuertitur cū amare: filio amāte pr̄em. ¶Spiritussctūs ē materiabilis: postꝫ ē spirabilis? So. Vade ad rub. antedictā.

¶De.q.actiōis ꝛ pas.ar.exēplificalis.

QUomō sunt hoīes obstīati iter actionez ꝛ passionē? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Passio quā dat cōtrī° quō ē bōa? So. ibidē. ¶Pctōr quō pctīn sūū mortificare pōt. So. ibidē. ¶Cū pene īferni sint ita magne: q̄re peccatores ita parū hnt tīorē? So. ibidem.

¶De.q.habitus ar.elemētalis.

DRimi hīt⁹ nāles q̄les sunt? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Ignis hz ī hītu calorē: vbi ē q̄ ille hīt⁹: dū ignis ē ī lapide: a quo trahit cū ferro? So. Ignis q̄ ē ī lapide ꝓpositꝰ ē/ ꝛ ī oī cō posito cl'ato ē calefacere: qđ ē act⁹ calor⁹. est ꝙ hīt⁹ ignis ī lapide/ ꝛ exit in aerē: cū trahit ex lapide cū ferro. ¶Hīt⁹ ignis simplicis vbi ē? So. ignis simplex calid⁹ ē ꝑ suā nāz/ ꝛ sui subz ē suba ignis simplic⁹: ꝛ ī illo hītu ē ī potētia hīt⁹ ignis ꝓpositi: q̄ aquā ī olla calefacit. ¶Añ hītū ignis simplicis ē ali⁹ hīt⁹ caloris? Solu. Suba ignis simplic⁹ ē ex radicib⁹ ar.el'al'. ꝛ sicut ꝑ gen⁹ ꝛ dīam diuersificate sunt spēs: ita ꝑ hīti calor⁹ diuersificata ē suba ignis ab alīs subīs radicib⁹ exīntib⁹ cōib⁹ plurib⁹ subīs specificatis vnt subē ꝑ calorē/ ꝛ alīs ꝑ hūiditatē. ꝛ sic de ceteris hītib⁹ nālib⁹.

¶De.q.habit⁹ ar.vegetalis.

HAbitus pomi vbi est anteꝫ sit gnatū? So. Habit⁹ ē in potētia in hītu

pomerij q̃ est cõis habitus ad gñandum plura poma. ¶ Aſi hītū pomi q̃ ẽ in potẽtia i pomerio: ẽ ali⁹ hīt⁹: q̃ sit hīt⁹ pomi? So. Hīt⁹ pomerij q̃ gñat⁹ nõ ẽ: ẽ i potẽ⁹ in vegetatiua. q̃ cõem hītum hȝ ad pl'es plantas. ¶ Aſi hītuȝ cõem vegetatiue: est ali⁹ hīt⁹: q̃ sit de suo gñe? So. Sicut olea in oleastro iſerta dicit subaȝ positiuã differentẽ ꝑ eẽntiã a subа oleastri: ita hītus cõis vegetalis i vegetatiua sustẽtat⁹ ẽ primus hīt⁹ sue spẽi/ ⁊ est iſert⁹ i hītu ar. el'alis: cui⁹ q̃litates i suã spẽm ꝓducit. qȝ sic olea ꝓducit hītū oleastri i suã speciẽ: producit ar. vegetalis calorẽ ignis i suã spẽȝ. ⁊ illū calorem ꝓducit i dactili ⁊ i fructu. ¶ Habit⁹ pomi putrefacti q̃ vadit? So. Oẽs hīt⁹ plãtaȝ q̃ corrũpunt: deueniũt in ꝑuatiõeȝ ꝑm nũeȝ. ⁊ mã ⁊ forma subaȝ corruptaȝ ad subaȝ redeũt vegetalẽ cõeȝ. ⁊ ꝑ ꝑns h̄ q̃ ꝑtinet ad el'a: rediũt ad substãtiã el'alem cõeȝ/ ⁊ ambe sube cões sunt vnum chaos cõe cõfusum: q̃ est trũc⁹ ar. vegetalis cõis ad oẽs plantas exĩtes i illo: ille plante q̃ nõ sunt i potẽtia hītus q̃rũ sunt i potẽtia in hītu cõi q̃s agẽs nãle ꝓducit in actu cũ renouatiõe nouoȝ nũerorum. ¶ De. q. habitus ar. sensualis.

Habit⁹ ar. sensual' q̃ sunt? So. Ade ad folia ar. sensual'. ¶ Habitus sensus q̃lio ẽ assituat⁹ in habitu vegetali ⁊ el'ali? So. Sicut hũidũ radicale assituatũ ẽ in nutrimẽtali ꝙuertẽdo in suã spẽȝ illã: q̃ venit. ita habit⁹ sensualis assituat⁹ ẽ in vegetali ⁊ el'ali sensu ꝙuertẽte illud: q̃ ex duab⁹ arboribus ſi bi aduenit. ¶ In lacte q̃ puer sugit de mamilla: ẽ habit⁹ sensual'? So. Hīt⁹ sensualis femie i lacte ponit i potẽtia hītum sensualẽ. quẽ hītũ puer ducit i actu: q̃ illã lac de mamilla matris sugit. de q̃ su⁹ viuit hīt⁹ radicalis. ¶ Hīt⁹ potẽtie expulſiue q̃ est i embriõe: ſtat in illo i potẽtia vel in actu? So. Hīt⁹ potẽtie expulſiue ſtat i embrione in actu. de quo sequitur mã: quã femina ꝓſcit cum puero: quãdo nascitur.

¶ De. q. habitus ar. imaginalis.

Imaginatiua q̃lio hīt⁹ subarum attigit? So. Ade ad rubri. antedictam. ¶ Depictor qui hominẽ in pariete depingit: ille hīt⁹ hoīs depicti anteq̃ fuit: vbi erat? Sol. Habitus quos imagiatiua hȝ i potẽ⁹: sunt ex ſilitudinibus aggregatis/ ⁊ i hītu cõi imagiatiõis positis: q̃ ſilitudines nouas redire facit. ſicut pl'es plãte corrupte: quaȝ vegetationes sunt posite i vna vegetatiõe cõi: q̃ redire facit nouas plãtas. ¶ Capra q̃ lupũ nõ vidit: quõ hȝ in habitu timorẽ: quẽ de ipo hȝ: cũ ipm videt? So. In capra ꝓcipat arb. imaginalis cũ sensuali vegetali ⁊ cũ el'ali: ſquãtũ subа capre ẽ ex subа quatuor arboȝ. ⁊ rõe instinctuũ nãliũ q̃tuor arboȝ excitata ẽ imagiatio capre ad imaginãdũ mortẽ: cũ lupũ videt. qui nãr est su⁹ inimicus. ¶ Cũ imaginatio ſit hītus positiu⁹ cũ capra morit: q̃ vadit ille hīt⁹? So. Hīt⁹ nũeralis imagiatiõis capre martini ꝑdit/ ⁊ eẽntia imagiatiõis ita redit ad cõem imaginatiõeȝ. ſicut vegetati⁹ capre ad cõem vegetationẽ/ ⁊ calor capre ad cõeȝ calorẽ. ¶ De. q. hīt⁹ ar. hũanal.

Habitus arboris hũanalis q̃les sunt? So. Ade ad ru. aſidictã. ¶ Faber quõ hȝ in hītu ad faciẽdũ cultellũ? Solu. Ade ad ru. q̃ est de ferraria. ¶ Unus faber quõ hȝ i hītu ad faciẽdũ cultellũ vnũ meliorẽ q̃ ali⁹ faber? So. Ille q̃ prima prin⁹ prius considerat: meli⁹ scit ducere illoȝ ſilitudines in suũ effectũ. ¶ Faber quõ hȝ in hītu ad faciẽdũ vnã figurã de ferro: quã nullo tpe vidit? So. Per nãm imaginatiõis que in habitu habet chimerã cõpositã de ſimilitudine hoīs ⁊ piscis hoīs ⁊ bouis. ⁊ sic de alijs ſimilitudinibus suo libito: inuenit faber figuras nouas.

¶ De. q. edificatorie.

Habitus edificatorius quare est? Solu. Ade ad rub. antedictã. ¶ Unus hõ q̃re pl⁹ diligit addiscere artẽ edificatoriã q̃ artẽ fabrilẽ aut ecõuerso? So. In quolibet hoīe assituati sunt hīt⁹ ꝓmaȝ q̃nq̃ arboȝ. ⁊ hõ q̃ nãr se plus hȝ ad discẽdũ artẽ edificatoriã q̃ artẽ fabrilẽ: meli⁹ ꝓportionat⁹ ẽ cũ vegetatiua q̃ hõ q̃ pl⁹ diligit artẽ fabrilẽ q̃ artẽ edificatoriã. q̃ meli⁹ ꝓportionat⁹ est cũ el'ati⁹: de q̃ est ferrũ: q̃ hõ q̃ pl⁹ diligit artẽ edificatoriã q̃ fabrilẽ. ¶ Quare vnus hõ vult eẽ carpẽtari⁹ ⁊ nõ vult eẽ carnifex

So. Rñsio huius questiõis cõsistit in rñsiõe q̃stiõis assidicte. ¶ Carpẽtarius qñ hꝫ in hitu ad faciẽdũ de ligno figuras nouas: siẽ illꝫ q̃ primo inuenit figuram nauis aut scutelle? So. Fines qui sunt necessarij ad viuẽdũ: hirus cões excitãt: vt se hẽant ad speciales fin instinctus ꝛ appetit⁹ naturales. ¶ De. q. sartorie.

SArtor qñ icipit addiscere suaꝫ artẽ? So. Vade ad ru. assidictaꝫ. ¶ Sartor qñ ꝓcedit in sua arte? So. ibidem. ¶ Cũ acus ꝛ forfices sint de ferro: qs ꝑus i hitu hũit acũ ꝛ forfices/ aut faber/ aut sartor? So. Vltimi fines ducũt hitus ex primis. ¶ Sartor qñ bene discere põt artẽ sartoriã? So. Ille bñ suã artẽ addiscit: q bene cõsiderare scit ꝑmos habitus ꝛ vltimos. Et vade ad rubricam: vt supra. ¶ De. q. agriculture.

QRicipia agriculture q̃lia sunt? So. Vade ad rub. antedictam. ¶ Cũ nulla ars mechanica sit ita necessaria sicut agricultura: q̃re rusticus est min⁹ honorat⁹ q̃ alter mechanicus? So. Scõm cursum nãlẽ publica vtilitas magis est amabilis q̃ spãlis. idcirco ille facit cõtra nãm q nõ facit plus honorẽ rustico q̃ magistro: q turrẽ facit aut nauẽ. ¶ In qua arte sunt plꝰ ꝓhi? So. Scõm expiẽtiã nulli hoies tãtũ scitũt de ꝓhia sicut rustici. ¶ In artib⁹ mechanicis quales hoies maiorẽ habẽt spez? So. Nullus mechanicus maiorẽ hꝫ spẽ q̃ rusticus: q bladum seminat ꝛ terrã fodit.

¶ De. q. mercimonie.

QRincipia mercimõie q̃lia sunt? So. Vade ad rubꝫ. antedictam. ¶ Mercator qñ põt esse subtilis i sua arte? So. ibidẽ. ¶ Quare mercatores plꝰ habẽt denarios q̃ alij hoies? So. Ille q̃ cõputat illud qꝺ expẽdit ꝛ lucrat/ ꝛ q sepius cãbit: plꝰ hꝫ denarios q̃ alius hõ. ¶ Quare mercatores magis sunt legales q̃ alij hoies? So. Nullus mechanicus tãtam hꝫ necessitatẽ legalitatis sicut mercator. ¶ De. q. marinarie.

QRincipia marinarie q̃lia sunt? So. Vade ad rubꝫ. antedictam. ¶ Quis ꝑi⁹ fuit i habitu / aut tem⁹ / aut velũ? So. Ar imaginatio ꝑi⁹ imaginat motũ de vno loco ꝭ alitũ i terra q̃ in mari: ꝛ illũ motũ cũ motu pedũ imaginat/ ꝛ nõ cũ motu vẽti: imaginat ante i mari motũ ꝑ remos q̃ ꝑ velũ. ꝛ hõ q pedẽ nõ hꝫ: ꝑmo imaginat crocã. ſ. baculũ: in q̃ sustentet: vt moueri possit. ¶ Quis ante nauẽ imaginat⁹ fuit/ aut marinari⁹/ aut mercator? ¶ So. ꝑimꝰ marinari⁹ discret⁹ fuit mercator: q ire ꝑ mare desideraut: vt denarios lucrari posset. q̃re mercimonia est cã artẽ marinarie. ¶ Quare marinarij audaciores sunt q̃ alij hoies? So. Nulli hoies tam sepe timorẽ habẽt sicut marinarij. ¶ De. q. militie.

QUe sunt ꝑn⁹ militie? So. Vade ad ru. assidictã. ¶ Militia fuit ꝑus cõsiderata ꝑ iudicẽ q̃ ꝑ militẽ? So. Si miles ꝑus militiã cõsideraret q̃ iudex: inimicus iustitie non esset. ¶ Miles cõsiderat ante ensem q̃ scutũ? So. In bello ẽ ensis advulnerãdũ ꝛ occidendũ/ ꝛ scutũ est ꝓpter timorẽ mortis. ¶ Vtrũ miles ante ensem cõsiderat q̃ sagittam? Solu. Ensis cõsiderat ꝓpter audaciam/ ꝛ sagitta ꝓpter timorem.

¶ De. q. grãmatice

QUe sunt ꝑn⁹ grãmatice? Solu. Vade ad ru. assidictã. ¶ Vtrũ grãmatica ꝑus cõsiderata sit ꝑ rhetoricũ q̃ ꝑ grãmaticũ? So. Ita ẽ rhetorica finis grãmatic⁹: sicut hitare ẽ finis camere. ¶ Vtrũ grãma⁹ ꝑi⁹ fuit cõsiderata ꝓꝑ necessitatẽ affat⁹ q̃ ꝓꝑ suã rhetoricã? So. Mag⁹ pax foret i mũdo si grãmatica latior scirẽt oẽs natiões. ¶ Quare grãmatic⁹ vtiq̃ plꝰ noie ꝛ ẋbo q̃ logicus? So. Scia q̃ magꝭ gñalis ẽ: nõ idiget tot i ſminis sic̃ alia scia. ¶ De. q. logice.

QUe sunt ꝑn⁹ logice? Solu. Vade ad ru. assidictã. ¶ Vtrũ rhetorica adeo ẽ necessaria ars sicut logica? So. ꝑ rhetoricã mouet̃ princeps ad pietatem: ꝛ per logicam ad iustitiam. ¶ Quare logici ꝓpiquiores sunt q sint fantastici q̃ alij hoies? Solu. Nullus hõ vtiq̃ intẽtiõib⁹ ita frequẽter sicut logic⁹: nec hꝫ ita magnũ placitũ de sophismis. ¶ Vtrũ logic⁹ ꝑi⁹ cõsiderat gen⁹ q̃ speciẽ/ ꝛ spẽm q̃ indiuiduũ/ ꝛ subꝫ q̃ accñs? So. Vltimi fines ꝑius sunt in nã q̃ ꝑi⁹

mi in intellectu speculatiuo. Et in practico aĩ sunt pmi q̃ vltimi: sicut i arte fabrili in q̃ volũtas aĩ desiderat clauũ q̃ martelli/sed faber aĩ facit martellũ q̃ clauum.

¶ De.q.rhetorice.

QRincipia rhetorice q̃ sunt? So. Vade ad ru.aĩdictã. ¶ Rhetoricus quõ magnã hz mãz ad inueniẽdũ nouos modos ꝛ pulchros advtẽ dũ sua scia? So.ibidẽ. ¶ Quis aĩ artem rhetoricã considerat: aut imaginatio: aut aures? So. Ita ẽ rhetorica p aures p primã itẽtionẽ: sicut imaginatio per figuras subarũ. ¶ Rhetorica est ita pulchra p verba hũilia ꝛ pia sicut p vera? So. Affatus aĩ cõsiderat eẽ q̃ bene eẽ: ꝛ iõ rhetoric⁹ ẽ p bene eẽ/ꝛ ei⁹ finis ẽ p esse in ꝗritas cognoscatur. Idcirco pluries cõtingit q̃ rhetorica hoies mouet ad pietatem ꝛ ad charitatẽ cũ falsis ẋbis. ¶ De.q.arismetice.

QRincipia arismetice que sunt? Solu. Vade ad ru.antedictam. ¶ Arismetic⁹ ꝑsiderat aĩ q̃ titatẽ nũeroꝝ q̃ subaꝝ? So. Sicẽ nãlis entia realia aĩ q̃ intẽtionalia ꝑsiderat: ꝛ logic⁹ intentionalia q̃ realia: ita arismetic⁹ aĩ cõsiderat siẽitudies nũeroꝝ realiũ q̃ quãtitates illoꝝ: geometric⁹ ẋo ꝓtrariũ facit. ¶ Arismetic⁹ ꝑsiderat aĩ nũerũ duoꝝ q̃ vni? So. Geometric⁹ aĩ cõtinuã quãtitatẽ q̃ discretã ꝑsiderat. ꝛ arismetic⁹ facit i cõtrariũ. ¶ Quare arismetic⁹ magis hz certas mẽsuras q̃ geometric⁹? So. Diuisio q̃titatis cõtinue est multũ pl⁹ difficilis q̃ diuisio quãtitatis discrete.

¶ De.q.geometrie.

QRincipia geometrie q̃ sũt? So. Vade ad ru.aĩdictã. ¶ Quare geometric⁹ aĩ lineã diametralem ꝑsiderat q̃ triãgularẽ? Solu. Figura circularis ita cito diuisibilis nõ ẽ in equalib⁹ ptib⁹ sicut figura triãgularis. ¶ Quare geometric⁹ pmo multiplicat. iij. ex vno. ꝛ iiij. ex duob⁹. ꝛ viij. ex. iiij. q̃. iij. ex vno. ꝛ vj. ex. iij. ꝛ xij. ex. vi? So. Illas mẽsuras q̃ citi⁹ mltiplicãt nũerũ: geometric⁹ pmo ꝑsiderat. cũ ita sit: q̃ quãtitas ꝓtinua aĩ sit diuisibil⁹ i discretã p nũerũ dualẽ q̃ ternalẽ. Idcirco geometri dicunt: q̃ nũerus dualis est ita multiplicatio suaꝝ mensurarum in duplicãdo. sicut i arte arismetice vni? i nũerãdovnũ post alibi. ¶ Marinarij quõ mẽsurãt miliaria i mari? So. Marinarij ꝑsiderãt. iiij. vẽtos gfiales. vz vẽtus orientalẽ/occidẽtalẽ/meridionalẽ/ꝛ vẽtũ septẽtrionalẽ. sicr alios. iiij. vẽtos q̃ ex primis exeũt ꝑsiderãt: videlz grec/exaloch/lebeig/ꝛ maestre. ꝛ cẽtũ circuli cõsiderãt i quo vẽti ãgulos faciũt. deinde ꝑsiderãt p vẽtũ orientalẽ nauẽ eũtẽ cẽtũ miliaria a cẽtro quot sunt miliaria vsq̃ ad vẽtũ de exaloch/ꝛ miliaria duplicãt vsq̃ ad ducenta miliaria/ꝛ cognoscũt quot miliaria sunt multiplicata: q̃ sunt ducẽta avẽto orientali: vsq̃ ad vẽtũ de exaloch p multipticationẽ miliariũ: q̃ sunt de termino cẽtenario orientis vsq̃ ad terminuz de exaloch. Et ad hoc instrumẽtũ hñt chartaz cõpasum acũ ꝛ stellã maris. ¶ De.q.musice.

QRincipia musice q̃ sunt? Solu. Vade ad ru.aĩdictã. ¶ Music⁹ cõsiderat aĩ accentus litteraruz vocaliũ q̃ ꝑsonãtiũ: hic cũ artẽ musice inuenit? So. Ars musice ẽ siẽitudo soni ꝛ vocis de arbore ekali egressa: in q̃ se hz ꝓpriam nãm ad sua accidentia q̃ ad accidẽtia aliaꝝ arboꝝ. ¶ Music⁹ i q̃ lra vocali ꝓpicipit ad ꝑsiderãdũ artẽ musice? So. Nullus accẽtus ita cõis est/nec ita leuis: sicut accẽtus de a. Et iõ pueri aĩ incipiũt in accẽtibus de. a. q̃ in accẽtib⁹ aliaꝝ litteraꝝ/ꝛ idẽ faciũt hoies cũ moriunt: q̃ plus plãgũt p. a. q̃ per alias litteras. ¶ Quare femine pl⁹ vtũtur accẽtib⁹ de. i. q̃ de. a? Solu. Quia femine nodũ in gutture nõ hñt sicut hoies: voceꝫ magis subtile hñt q̃ homines.

¶ De.q.astronomie.

QRicipia astronomie q̃ sũt? So. Vade ad ru.aĩdictã. ¶ Astronomus ꝑsiderat aĩ in sole habitũ caloris q̃ lucis? So. Null⁹ hiẽ⁹ appropriat⁹ ẽ ita ꝑsiderabilis sicut habit⁹ proprius. ¶ Astronom⁹ quõ facit iudiꝫ? So. Astronomus cõsiderat respectũ: quẽ vnũ signũ hz cũ alio/ꝛ quẽ hz cũvna planeta p respectũ linee diametrice/ꝛ facit iudiciuz de holb⁹ q̃ nascunt i illa linea/aut q̃ i illa faciũt petitiões q̃s iudicat fin cõditiões signi ꝛ plãete. Et vade ad ru.vtã. ¶ Quare scia astronomie magis icerta ẽ q̃ alia?

So. De nulla scia est ita grauis experientia sicut de astronomia/nec aliqua sciētia est ita positiua sicut illa. ¶ De.q. iuris.

PRincipia iuris q̄ sunt? So. Vade ad ru. antedictaz. ¶ Iuristā scias positiuā iuris quō pōt ducere ad necessarias ofisiōes? So. Per processum hui⁹ libri pōt turista veritatē inuenire ⁊ pbare de illis rebus q̄ ad sciam iuris ptinēt. ¶ Quare turista pl⁹ vtitur habitu mēorie q̄ habitu itellect⁹. cū ita sit: q̄ turista maiorē hz ꝯcordātiā cū intellectu q̄ cū memoria? So. Juriste plus vtitur hītu memorie q̄ intellect⁹: qz antiqui scias iurī sup hītū memorie fundauerūt. Idcirco est scia ꝯfusa ⁊ plixa/⁊ est de pticularib⁹. rōne cuius ꝯfusiōis durāt lites ita diu/⁊ qdā turiste sunt ꝯ alios in diuersis opinionib⁹. ¶ Quidā fecit testamentū ⁊ dixit: q̄ si vxor sua q̄ pgnās erat: filiū hēret: q̄ tres ptes oīm bonoꝝ suoꝝ haberet/⁊ ei⁹ vxor q̄rtā ptē. ⁊ si filiā hēret volebat testator q̄ ei⁹ vxor tres ptes oīm bonoꝝ suoꝝ haberet/⁊ sua filia q̄rtā ptem. Mortuus ē testator/⁊ vxor filium ⁊ filiaz hūit. modo q̄rit quot ptes de bōis mariti vxor hre debet? So. Inter maioritatem ⁊ mioritatē stat eq̄litas/ ⁊ illō qō nō est in maioritate neq; ī mioritate neq; in eq̄litate nō ē aliqd. mulier ē maior in bonis sui mariti p suā filiā ⁊ minor p sui filiū. opz ergo q̄ in bonis sit eq̄lis posiq̄ ē in illis inter maioritatē ⁊ mioritatē. opz g̃ de bonis mariti fieri octo ptes eq̄les de quib⁹ mulier vxor testatoris hre dz tres ptes ratiōe filie sue/ ⁊ vnā ptē rōne filii sui. ⁊ fili⁹ hre dz tres ptes/⁊ filia vnā/⁊ sic cōpleta ē voluntas testatoris. Multū placuit heremite solo quā Ray. fecit ⁊ dixit: q̄ sicut Ray. illā soluit q̄stionē cū principijs sue artis q̄ sunt maioritas/mioritas/⁊ equalitas. possent alie q̄stiones iuris p nāles rationes iuris determinari sequendo processum illius artis ⁊ huius scientie.

¶ De.q. medicine.

QUomō sunt p̄ncipia medicine? So. Vade ad rubri. a fidictam. ¶ Quare plures hoies p medicōs moriuntur q̄ curant? Solu. ibidem. ¶ Quō p̄n⁹ medicīe possent duci ad p̄n⁹ gñalia? So. Principia medicine ad p̄n⁹ gñalia possent duci fm hūc modū. ignis ē in pipe in. iiij. gradu caloris/⁊ terra in tertio siccitatis/⁊ aer in. ij. hūiditatis/⁊ aq̄ i p̄mo. Et in cinamomo ignis ē i. iij. gradu caloris/⁊ terra in. ij. siccitatis/⁊ aer in. j. hūiditat⁊/⁊ aqua ē i gradata: vz fact⁊. iij. ptib⁹ de vno gradu aq̄ ī cinamomo nō hz nisi tres ptes/⁊ ī feniculo ignis ē in. ij. gradu caloris/⁊ terra in. j. siccitatis/⁊ aer hz in ipo tres ptes hūiditatis/⁊ aq̄ hz duas ptes frigiditatis/⁊ in anisio ē ignis in. j. gradu caloris/⁊ terra hz in ipso tres ptes siccitatis/⁊ aer hz duas hūiditat⁊/⁊ aqua hz vnaz ptē frigiditatis. Est g̃ ignis gradatus in plātis: q̄ de sua sunt cōplexione ōttuor modis. ⁊ idē ē de aere aq̄ ⁊ terra. sicut aq̄ q̄ ī cāphora ē in. iiij. ḡdu frigiditatis/⁊ aer in. iij. ḡdu hūiditatis/⁊ terra i ij. siccitatis/⁊ ignis in. j. ḡdu caloris. ⁊ sic suo mō de alijs elīis. ¶ Cū quo dlibet elm⁹ iiij. habeat gña graduū ī plātis: vt supra sigtū ē. pfit medici ordinare ⁊ facere. xvj. electuaria gñalia. sicut ex plātis q̄ sunt de cōplexōe ignis: ex qb⁹ fieri possunt. iiij. electuaria gñalia ꝯ cōplexionē aq̄ p frigiditatē ⁊ hūiditatē. sicut vnū electu'' qō sit ī iiij. ḡdu caloris: fm q̄ ē pip. ⁊ alīs electu'' in. iij. ḡdu caloris: fz q̄ cynamomū ḡduatū ē. ⁊ aliud ī. ij. ḡdu caloris: sicut fenicul⁹ ē ḡduat⁹. ⁊ aliud ī. j. ḡdu caloris: fz q̄ anisū ē ḡduatū. Ordīatis ita. iiij. electuarijs asidict⁊ de cōplexiōe ignis possent medici iiij. facere electua de ꝯplexiōe aer⁊/ ⁊. iiij. de ꝯplexiōe aq̄ /⁊. iiij. de ꝯplexiōe terre. et sic medici hre pfit. xvj. electua. gñalia ad curā dū infirmitates: q̄ sunt p ōttuor qualitates gñales. ita q̄ si infirmitas mariti ē p febrē: q̄ sit in. iiij. gradu caloris: medic⁹ dare dz ꝯ calores illud electu'': qō sit de cōplexiōe aq̄ in. iiij. ḡdu frigiditatis. ⁊ illū ḡdū frigiditatis iuuare dz cuz. ij. ḡdu hūiditatis aeris. ⁊ cū. j. ḡdu siccitatis terre. Et si infirmitas sit ī. iij. ḡdu caloris: ipaz curare dz cū. iiij. ḡdu frigiditatis. Et si sit in. ij. gradu caloris medic⁹ illā curare dz cū. ij. ḡdu frigiditatis. Et si infirmitas sit in. j. ḡdu caloris illā curare dz cū. ij. ḡ. frigiditat⁊. Et ecōuerso si infirmitas sit ī. iiij. ḡ. frigiditat⁊ aut ī. iij. aut ī. ij. aut ī. j. medi

aus dz eē ꝺ illā infirmitatē cū.iiij.electua rijs:q̄ sunt de ꝯplexiōe ignis.ꝛ h̄ de ḡdu i ḡdi: vt dictū ē.Et idē seq̄t:si infirmitas sit rōe ꝯplexiōis aer ꝯ aut ire. ꝙ si infirmitas sit interpolata:dz ꝓ eq̄les ꝯplexiōes. veluti si sit ꝓ ignē ꝛ ꝓ aerē:medici miscere debēt electuaᵃ:q̄ sint de ꝯplexiōe aq̄ ꝛ terre.ꝛ illa gradare ꝺ infirmitatē ꝑm ordinē supradictū.Et hec ē vna spēs ꝛ vna ria:fz quā medici ordiare ꝑñt medicinā ad ꝑnᵃ gnalla. ¶Medici qlio cognitiōez hꝯe ꝑñt de ḡdibus infirmitatū?So. In die nāli sunt xxiij.hore in.iiij.ptes diuise.ꝛ q̄lz ps appropata ē illi el'o : qb̄ ē de sua ꝯplexiōe.sic triāgulᵍ:ꝺ ē i regiōe de mane vsq̄ ad meridiē.ꝺ maxie ē de cōplexiōe aer ꝯ.ꝛ ille triāgulᵍ ꝺ ē de meridie vsq̄ ad noctē:ē de cōplexiōe ignis.ꝛ ille ꝺ ē de occasu sol' vsq̄ ad mediā noctē:ē de ꝯplexiōe ire.ꝛ ille ꝺ est de meᵃ nocte vsq̄ ad ortū sol:ē de ꝯplexiōe aq̄.Regnat ḡ infirmitas fz triāgulos afidictos/ ꝛ fz ꝙ infirmitas icipit aut finit in illis.iiij.regiōibᵍ: medicᵍ cognscere pōt ḡdū infirmitatis.veluti si febris icipiat i pᵃ hora diei:ē i pᵒ ḡ.hūiditatis.ꝛ si i.ij.horaᵃ diei:ē i.ij.ꝛ si i.iij.ē i.iij.ꝛ si i.iiij.i.iiij.ꝛ h̄ fz febrē tertianā q̄ posita ē iter caᵐ ꝛ huᵐ.ꝙ si febris sit tertiaᵃ simplr ꝓ colerā seq̄tur ordiez meridie vsq̄ ad occasuz sol.fz ordiez quē dixiᵐ de mane vsq̄ ad meridiē. ꝙ si tiaᵃ sit duplex:seq̄t ordiez afidictū duplr. ꝙ si sit ḡtidiaᵃ seq̄t afidictū ordiez triplr. ꝛ si sit ꝙtiᵃ: seq̄t ꝑdictū ordiez ꝓ toᵐ circulū.ꝛ idē de q̄rtaᵃ fz ꝙ icipiet i sua regiōe i circulo.Et sic medici ꝑñt ḡdᵍ infirmitatū cognscere/ꝛ illos ḡdᵍ ꝯcordare cū ḡdibᵍ electuarioꝝ.Et de hac mā locuti sumᵍ magis plire i ꝑncipijs:q̄ fecimᵍ de mediᵃ.Mltū placuit hereite ordo:quē Ray.dixit.ꝛ mirabat: q̄re ātiq̄ medici nullū ordinē gnalē i suis scriptis posuerūt. ¶De.q.ꝓbie.

Quicipia ꝓbie q̄ sūt?So.Vade ad ru.antedictā. ¶Ordo ꝓbie q̄d ē?So.Ordo ꝓbie significatū ēi ꝓcessu huiᵍ scie. ¶Que scia ē magis gnalis?So.Ar ꝓbia hz magis gnalia ꝑnᵃ ꝙ alia scia:ꝺ magis gnal'est. ¶Cū ꝓbia sit ita gnal' scia:quare nō sunt multi ꝓbi?So.Intellectᵍ ꝓbi plᵍ laborat ꝙ alius/ꝛ ꝓbia nō tantū diligit denarios: sicut facilit ius ꝛ medicina. ¶De.q.theologie.

Que sunt prinᵃ theoᶜ?So.Vade ad ru.antedictā. ¶Theoᵃ quō pōt ad certos terminos duci?So.Hoc sīgtū est i ar.xp̄ianali ꝛ diuīali. ¶Quare theologi plᵍ vtunt positiōe ꝙ ostēsiōe?So.Positio ꝓ credulitatē leuis est/ꝛ ostensio ꝓ intelligere grauis. ¶Rayᵉ credis tu ꝙ adhuc erit tps: ꝙ theoᵃ erit scia ostensiua plus ꝙ positiᵃ?Sol.In theoᵃ plᵍ ē de xitate ꝙ i alia scia. q̄ nobiliᵍ hz subm ꝛ sua ꝑnᵃ ꝓ ꝓpbas fuerūt. q̄ sunt de positionibᵍ.ꝛ sua media ꝓ miracula fuerūt:q̄ medicine sunt infirmitatū xitatū. opz ḡ ꝙ suᵍ finis sit de ostensiōibᵍ. qm̄ si nō cēt: deᵍ iniuriā faceret hūano intellectui ꝛ supreme xitati ꝛ cōtēplationi amboꝝ.

¶De.q.hitus ar. moralis xtuose.

Dabitus xtutū q̄ sunt?So.Vade ad ru.afidictā. ¶Fides q̄re nō est hitᵍ nālis?So.ibidē. ¶Anᵍ hō credit deū ēē.ꝛ credit ꝙ sit bonᵍ infinitus ꝛ eternᵍ.ille hō ita diu studet i pbia ꝛ theoᵃ:ꝙ ꝓ studiū ꝛ ꝓ gr̄az dei attigit deū eē ꝓ necessarias rōes: ꝓ q̄s attigit deū eē bo'' infinitū ꝛ eternū. idcirco q̄ro: vtrū i illo hore sit hitᵍ fidei?So. Ille hō ꝺ priᵍ credebat deū eē/ ꝛ postmodū itelligit deū eē:hitū hz fidei.sz iꝑm nō hz sm modū ꝺ priᵍ hūit. qm̄ tūc cū deū itelligit:hz hitū fidei ꝓ ꝙiam.sicut hō ꝺ credit vt intelligere possit/ꝛ nō posset intelligere illud obm si prius i illo nō crediderit. ꝛ hoc Isaias ꝓpba significauit:iquātū dixit:si nō creditis:nō itelligetis. ꝛ iō i illa ꝙia meritū restaurat ꝓ fidē.ꝛ adhuc ēi illo hore hitᵍ fidei:q̄ deū itelligit eē: iquātū suppōit ꝙ si deū nō itelligeret aut dubitaret iꝑz eē aliq̄ mō aut ꝓ aliquā tētatiōez:ꝙ iꝑe rediret ad credēdū deū eē. ¶Si meliᵍ est credere trinitatē ꝛ eē icarnatiōez ꝛ alios articulos fidei romane ꝙ illos itelligere:q̄re theologi nituntur ꝙtū ꝑñt illos itelligere?So. Deᵍ nō creauit hoīez ꝑncipalr:vt ꝓ suā credulitatē meritū acq̄rat. imo ꝑncipaliter iꝑz creauit: vt iꝑz deū diligat ꝛ intelligat: qm̄ nobilior finis ē deū amare ꝛ itelligere ꝙ i deū credere tm̄.ꝛ iꝑz nō itelligere.ꝛ volūtas pōt plᵍ deū amare:si itellectᵍ iꝑz ꝓ itelligere ꝙtēplat: ꝙ si tm̄ ꝓ cre

dentiam ipm contẽplak. Et ideo theologi sequunt ĩstinctũ t appetitũ nãlẽ nobiliozis finis. Et male dicũt illi q̃ dicit: q̃ hõ articulos fidei itelligere nõ dz: vt per suaz credulitatẽ meritũ acquirat. t p maius meritũ maiozẽ glĩaz. Et unquãtũ hoc dicit: significãt q̃ ipi sint creati propter se/nõ aũt ꝓpter deũ/ t meritũ ignorant: qz mai⁹ hz itellectus p itelligere q̃ p credẽtiã. qñ grauẽ ẽ inqrere t inuenire rões t oñstões itelligẽdo deũ eẽ q̃ positiue credere deũ esse. Et qz itellect⁹ p itelligere fortiꝰ dispõit obm mẽozie t volũtati q̃ p credulitatez. ¶ De. q. habit⁹ ar. mo. vitiose.

QUomõ sunt hitus vitioz? So. Vade ad ru. afidictã. ¶ Unus hõ est i hitu castitat⁹: t vna pulchra dña añ ipm trãsit. ille aũt hõ placita luxurie ꝓsiderat: t sua sensitiua calorez sentit ꝓpter illã ꝓsideratiõem. q̃ro vtruz ille hõ pdit hitũ castitatis? So. Hit⁹ xtuũ t vitioz aliqs i ꝓncipijs ꝓticipãt. vñ ille hõ p hitũ luxuc tãgit: t tãgit i ꝑn⁰. hit⁹ castitat⁹ fin nãz ar. el'alis vege. sen. t imagi. t ille tact⁹ repñtat mẽozie t itellectui t postmodũ venit advolũtatẽ. t si volũtas cõsentit: hit⁹ luxuc i me⁰ trãsit t venit ad finẽ. t hit⁹ castitatis nõ hz ꝑn⁰ me⁰ nec finẽ: i quo sit sustẽtat⁹. q̃ si volũtas nõ cõsentit: est hit⁹ luxuc extra triãgulũ: quẽ tãgit in ꝓncipijs q̃ dixim⁹. t hõ ẽ in passiõe tẽtatiõis t i bello xtut⁹ t vitij. t si vicit: hz meritũ. t si est deuict⁹: hz culpã. ¶ Rac fin q̃ tu dicis: meritũ aut culpa de voluntate venit: postq̃ ipa eligit aut nõ vult eligere. t ideo q̃ro: in quo habẽt culpã intellectus t memozia imagiatio sensitiua vegetatiua t el'atiua? So. Si mẽozia t itellect⁹ diu remanẽt: t sic de imaginatiõe in obo luxurie/ delectãtib⁹ seinuicẽ sensitiua vegetatiua t el'atiua i illa delectatiõe mouent volũtatẽ ad eligẽdũ carnalem delectationẽ. t ideo culpã habẽt. Et si memoria cito obliuiscat: t itellect⁹ delectationẽ ignozat/ t memozia recolit/ t itellect⁹ intelligit iudiciũ dei t culpã t imagiatio immũditiã subi imagiat. hñt meritũ/ t ligãt volũtatẽ ad odiẽdũ luxuriam/ t refrenãt sensitiaz vegetatiaz t el'atiuã. ¶ Un⁹ hõ est supbus: verũtñ est cast⁹: quero qũo habitus supbie t habitus castitatis insimul i illo hoie stare pñt? So. In pipe calor t frigiditas ꝓticipant/ exñte calore in q̃rto gradu/ t frigiditate in primo. sic ẽt modo pñt eẽ supbia t castitas i hoie/ vno hitu exñte i maiozi gradu/ t alio i minozi. Et sicut calor t frigiditas pñt eẽ in pipe: qz frigiditas cõcozdãtiã hz cũ hũiditate aeris t cũ siccitate terre: cũ q̃ calor ignis cõcozdãtiã hz: sic i aliq̃ hoie eẽ pñt p aliqua media duo hitus ꝓtij. t si hit⁹ xtutis est i maiozi gradu: hitus vitij est i pctõ veniali. t si hit⁹ vitij est i maiozi gradu: est i pctõ mortali. ¶ De. q. hitus ar. impiar.

QUus miles vnũ equũ vendit: q̃ nõ videt de vno oculo. emptoz xo hoc non cognoscit: nec miles q̃ hoc scit: dicit emptozi. q̃ro vtrũ emptoz ille possit reddere equũ militi/ t recuperare suos denarios? So. Vade ad ru. añdictã. ¶ Unus miles t vnus burgẽsis equal'r hñt vnũ castrũ. miles xo hz inimicos: q̃ sibi malũ t guerrã in illo castro faciũt: q̃ro vtrũ burgẽsis iuuare debeat militem aut nõ? So. Ille partes diuisibiles sunt: q̃ in cõitate cõcozdãtiã nõ hsit: t si equal'r diuise nõ sunt: debẽt portare passionẽ. ¶ Un⁹ hõ hz vnũ pratũ iuxta vnũ fluuiũ: in quo ẽ vn⁹ sus asin⁹. Unus xo piscatoz ligat suã barchã cũ vno sermẽto ad ripã illi⁹ prati. Asinus aũt barchã intrauit ad potãdũ. t postq̃ potauerit: sermẽtũ comedit: t barcha t asin⁹ vadũt p flumẽ tãtũ q̃ barcha rũpit t asin⁹ moritur. Quero vtrũ dñs asini satisfacere debeat piscatozi ꝓ barcha sua/ aut piscatoz satisfacere debeat dño prati ꝓ asino suo? So. Scdm arbozẽ el'alẽ t vegetalẽ ẽ barcha. supposito q̃ piscatoz ius hẽat adligandũ suã barchã ad illud pratũ. Et asinus est p arbozẽ el'alẽ vegetalẽ sensualẽ t imaginalẽ. idcirco asin⁹ est i actiõe: t barcha i passiõe. t de actiõe t passiõe hmõi nõ sequit vitiũ morale. Et qz dñs barche nec dñs asini i arboze rõnali peccãt/ nec i imagiali/ nec i sensuali: sed tãtũmõ i el'ali t vegetali: in q̃b⁹ eq̃l'r errãt sine vitio morali: equal'r debẽt hẽ passiones i pditione asini t barche. ¶ Quidã carpẽtarius ligna emit abvno furnario. t i vno ligno

est carbo ignis/sz nō apparet.ꝛ furnarius assiduꝰ onerat de ligno.dūꝫo carpētarius ligna ad suā domū portat:fit magnꝰ vētꝰ ꝛ succēdit ignis/ꝛ ligⁿ ꝛ assiduꝰ ꝓburit. Queritur vtrū furnarius teneat carpēta° aut nō? So. Scōm arborē rōnalē sensualē vegetalē ꝛ el'alē nō peccat carpētarius:imo peccat sz imaginalē.qm̄ imaginari debebat carbonē incēsuz.qz ligna emit a furna° ꝛ iuxta furnū.Et furnarius nō peccauit sz arborē rōnalē.sz peccauit:iquātū carbonez incēsuz nō imagīabat.ꝛ peccabat:iquātū simplr lignū vēdere ꝓmisit:ꝛ i pte vendidit carbonē icēsuz:ꝛ iō furnarius tenet de satisfactiōe carpēta°.qz peccauit p affatū ꝛ p imaginatiōez.Et carpētarius nō peccauit nisi tantūmodo p imaginationem.

¶De.q.habitus ar. apostolicalis.

Utrū i summa trinitate sit habitꝰ? So.Vade ad rub. antedictā. ¶Utrū cū mūdꝰ creatꝰ nō erat:fuerat i sapia dei hituatꝰ? So.Nullꝰ hitꝰ pōt eē absq; explētia alicuiꝰ ptis aut sūlitudīe subi.ꝛ qz sapia dei ē infinita:nō est ei necessaria sūlitudo neq; expien" alicuiꝰ creature. ¶Sapia dei qūo mūdū ꝛ suas ptes itelligere poterat:lz i ipsa nō fuerat hituatꝰ? So.Qz ptās dei ē infinita: sapia sua itelligere poterat res possibiles creaturaꝝ.lz creature nō sint aliqd:afiq; sint. ꝛ sapia cū sua itelligibilitate pōt eē rō intellectiuitati siue ad ꝓducēdū suas creaturas:q̄ nō sunt.ꝛ ptās pōt h̄ ꝯplere.ꝛ volūtas amare.ꝛ ꝛitas pōt h̄ ponere ivero:lz hitꝰ nō sit necessariꝰ.Et i h̄ passu hz itellectꝰ hūanꝰ mām ad habēdū valde altā itelligētiam i deo ꝛ in suis dignitatibus. ¶Papa vnū elegit canonicū i ep̄m. ille ꝛo canonicꝰ se excusat: qz magⁿ tiorē hz de illo officio:qz piculosuz ē.q̄ dicit:q; nō vult eē ep̄s.mō q̄rit vtrū iustā hēat excusationē:h̄ supposito q; hz moralitatē ipe sit sufficiens:q; sit ep̄s? Sol'. Scōm cursum nālē i volūtate ē nobilior ꝛtꝰ charitas q; tior: vt iā dictū ē.ꝛ qz papa dūium hz sapia amorē ꝛ tiorē canonici:moral'r ē nobilior finis i intētiōe pape p amorē q; in itētiōe canonici p tiorē.q̄ siqdē itētio pape eēt i seruitute:si ꝓducere non posset volūtatē canonici ad finem nobiliorem.

¶De.q.habitus ar.celestialis.

Quorpora celestia qūo habent effectiue in hitu ꝛtutē:quā corpa inferiora ab illis recipiūt? So.Vade ad ru.afidictā. ¶Cū aries ē ꝺ saturnū:i illa ꝺietate cuiꝰ hitꝰ ē fortior ad mittendū ꝛtutē suā ad iferiora? Sol'.Si saturnꝰ sit ꝓpiqor arieti q; iupiter cācro: ē fortior aries q; cācer/ꝛ ecōuerso. ¶Sol quō hz i hitu illuminā di lunā? Sol'. Sol suā dat sūlitudinē veneri.ꝛ venꝰ illā sūlitudinē dat mercurio.ꝛ mercuriꝰ illā sūlitudinē dat lune. ¶Scōz h̄ qđ supra dicit: nullo tpe seq̄ret eclipsis i luna.q̄ro q; q̄re est eclipsis.cū ita sit:q; sol ꝓtinue suā dat sūlitudinē veneri/ꝛ venꝰ mercurio/ꝛ mercurius lune? So.Motus planetarū circa terrā p vnū respectū nō vadūt sp.ꝛ iō cuz accidit:q; mercuriꝰ lunā nō respicit per lineā diametricā:qz terra est i meꝰ: nō pōt mercuriꝰ sūlitudinē sol' dare lune.aut pōt esse:q; inter solē ꝛ venꝰ sit terra/ aut inter venꝰ ꝛ mercuriū/aut iter venꝰ ꝛ lunā/aut inter solem ꝛ lunā.ꝛ ideo sequtur eclipsis per errantē cursum:vt dictum est.

¶De.q.habitus arb. angelicalis.

Habitus angelicalis q̄ sunt? So. Vade ad ru.afidictā. ¶Sanctꝰ michael hz in hitu cogiscēdi peccatū martini? So.Oculi,hūt in hitu videdi colorē.verūtamē illū videre nō possunt absq; instro.nec btus michael attigere pt pctm̄ martini sine opib⁹ martini. ¶Lucifer hz in hitu penā euiternalē? Sol'.Si sctus michael nō hēret hitū glie euiternalis:hitus sue glie ꝯpletꝰ nō esset. ¶Pena luciferi est ita magna:sicut sunt sui habitꝰ? Sol'. Logicus tātū scit de logica:sicut est hitꝰ suus logicalis.Et tūc heremita dixit:q; pena quam lucifer sustinet:nemo narrare posset nec scribere.

¶De.q.habitus ar.euiternalis.

Habitus euiternales q̄ sunt? So. Vade ad ru.afidictā. ¶Habitꝰ quos hūt scti in euiternitate i q̄ sunt differētes ab hitib⁹: q̄s i hac vita habuerūt? So.Hitꝰ sctoꝝ sani sunt ꝛ nō infirmi/ꝛ liberi sunt ac cōfirmati/ꝛ p affirmationē discurrūt sine negatiōe ꝛ dubitatione.Hitꝰ ꝛo huiꝰ vite infirmi sunt ꝛ altera-

biles de bono i malū ⁊ de malo in bonū. ⁊ sic de alijs alterationib⁹ fm q experiētiā hēm⁹. ¶ Logicā quā scit martin⁹ sciet ll lā in alia vita? So. Si martin⁹ sit saluat⁹: logicā hēbit i hitu: quā sciuit in hac vita fm finē bitudinis acqsite p illū hītū. ⁊ si sit dānat⁹: ipam sciet ꝺ finē: vt penā sustineat. ¶ Supposito q martin⁹ sit saluatus/ipo in hitu hīte aliquā ⁊tutē pl⁹ p intellectū ꝙ p volūtatē: hēbit volītas tātuꝫ de gl'ia i hitu sic intellect⁹? So. ꝓburgatorijs ē ppt hoc: vt aliqs hīt⁹ puniat plusq̄ ali⁹: vt eq̄lr gl'iam hīe possint. verūtn rex p amorē alicui⁹ amici sui pcit filio illi⁹ aut suo fratri. ¶ De.q.hīt⁹ ar.maternalis.

DAbit⁹ dīa nīe q̄ sunt? So. Vade ad ru.afidictam. ¶ Dīa nīa hꝫ ita fortiter i hitu iustitiā filij sui sicut suā miaꝫ? Sol'. Tātū diligit dīa nīa filiū suū: q eq̄liter opa sua diligit. sꝫ qz est pctōrib⁹ obligata: q i ipa spē hīt: suū filiū p miam rogat. ⁊ qz est pia: ipm de iustitia nō rogat. q̄ quidē iustitia pctōres punit. ¶ Dīa nīa vtiē simplr hitu mie aut cum me⁹? So. Si spes quā pctōres hīt in dīa nīa: sit ifm: cū quo dīa nīa hꝫ pietatez: bñ seq̄tur: q cū itellectu cū q filiū suū itelligit: pctōres itelligit: ⁊ spē quā hīt in ipa. ¶ Btūs petr⁹ hꝫ i hitu tā magnā sctitatē: q possit locū tenere vicario suo? Sol'o. Cū sctitate dīe nīe in q̄ pctōres spē hīt: sunt multi hoies saluati/⁊ cū sctitate spei sue. ¶ De.q.hīt⁹ ar.iesu christi.

IN iesu xp̄o fuit hīt⁹ fidei? So. Vade ad rub.afidictaꝫ. ¶ Jesus xp̄s habuit aliquā tētatiōez ad pctm? So. ibidē. ¶ Jhs xp̄s mltiplicabat spēs in itelligere suo? So. Dis itellect⁹ q spēm mltiplicat: ē ifirm⁹. ¶ Jesus xp̄s dū erat in ħ mūdo: obliuiscebat? So. Sicut de⁹ i iesu xp̄o recolebat vt hō: sic hō in iesu xp̄o vt de⁹ recolebat. ¶ De.q.hītus ar.dīnat.

UTrum in deo sit habitus? Sol'. Vade ad rub.afidictā. ¶ Si in deo non sit hīt⁹: quomō intelligere p̄ōt? Sol'. Jntellect⁹ dei ē purus act⁹ ita in intelligendo sicut in existendo / nec est necessarium: q sua intellectiuitas cum alio intelligibili itelligat. sꝫ cū suo: qđ est de sua eēntia. idcirco intellect⁹ diuin⁹ prerogatiuā hꝫ sup oēm intellectū creatum. ¶ Ray⁹ q̄re negas tu: q in deo sit hītus: cū de⁹ sit bōitas ⁊ bon⁹ / magnitudo ⁊ magn⁹: ⁊ sic de alijs? So. Ray. dixit: q hītus est illa potētia nālis: in qua potētia actiua cū alia passibili agere p̄t i suo ꝓpio patiēte. sicut ignis q̄ hꝫ in hītu calorē: q̄ cum sua calefactiuitate agere p̄t in suo ꝓpio calefactibili cū inuamine calefactibilitatis aeris. ⁊ iō dī: q oīs hīt⁹ ē accūs/⁊ nō pur⁹ actus. qz p seipm agere non p̄ōt sine inuamine alteri⁹. ⁊ qz de⁹ nō indiget aliquo extra se/⁊ hꝫ opationē i seipso fꝫ ꝓductionē diuinaꝝ psonaꝝ. idcirco negat in deo hīt⁹. ⁊ dī: q sua bōitas magnitudo ⁊t̄. sunt purus act⁹ i exīdo ⁊ i agēdo. ¶ Si i deo nō eēt ꝓductio⁹ psonaꝝ: eēnt in ipo hīt⁹? So. Si i deo nō eēt ꝓductio psonaꝝ: oporteret q sue rōnes essent hīt⁹ ⁊ nō pur⁹ act⁹. sic sua ptās: q̄ possificare nō posset seipaz/ nec sua eternitas eternare semetipaz. ⁊ potestas eēt possificās ⁊ possificabilis creatura extranea cuꝫ cui⁹ inuamine se hēret ad sui possificabile. ⁊ ptās opationē i seipsa nō hēret. ⁊ idē est de eternitate ⁊ ceteris.

¶ De.q.hīt⁹ ar.exemplificalis.

QUare de⁹ sustinet: q vnus hō sit subdit⁹ alteri⁹. cū ita sit: q ābo sint i spē sil'es ⁊ in nā? So. Vade ad ru.antedictā. ¶ Quare pulchra dīa ē supba ꝓpter suā pulchritudinē/⁊ dīa bona nō est supba ꝓpter suā bonitatē. cum ita sit: q bōitas sit pulchrior q̄ facies domine? Sol'. Nulla bonitas moralis cum pctō pticipat. ¶ Bonitas moralis quō ē in hītu? So. Hō q̄ moral'r bon⁹ ē in hītu hꝫ bōitatē: inquātū sequit naturā ⁊ rōnē bonitatis: cū q̄ bonū ꝓducit in aliq̄ suba bōificabili. ¶ Culpa quō est hīt⁹ p pctm? So. Per lucis ꝓuationē est hīt⁹ vmbre/⁊ per actū peccati est habitus culpe.

¶ De.q.sit⁹. Et primo de ar.el'ali.

PRimarie assituationes nāles q̄ sunt? So. Vade ad ru.afidictā. ¶ Bonitas ignis quō ē assituata? So. Bōitas ignis attigi nō p̄t cū oculis: qz visibilis nō est. sed cū imaginatiōe eius assituationem imaginatur in numero bonificantis bonificabilis ⁊ bonificare: que de sua sunt eēntia: in quib⁹ est sum

sustentamētū. ¶ Bonitas ignis quō assi
nata est in magnitudine? So. Ē sū oculis
magnitudo nō attingit ignis. sed extensi
tatē bonitatis extense per magnitudinez
imaginabat: ꝛ ꝙ bonū magnū bonificās
et magnificās/ꝛ bonificabilez magnifica
bile/ꝛ bonificaret magnificare. ¶ Ignis
simplex quomō assituatus est in composi-
to? Sol'. Dixit ray. q̄ questio illa fieret ra
tis ar. el'alis. ¶ De. q. sit⁹ ar. vegetalis.

Elementa quō sunt assituata in
pomo ꝛ pomū ī ipsis? So. Vade
ad rub. antedictam. ¶ El'a sunt
sub vegetatiua aut supra? Sol'. Elemēta ꝛ
vegetatiua sunt partes adinuicē mixte in
pomo ꝙ corpus sphericū: vz rotundū. Verū
tamē sic vegetatiua est supra elemētatiuā:
sicut finis q̄ est supra principiū ꝛ mediū/ꝛ
flāma supra oleū. ¶ In assituatiōe pomi
vegetatiua ponit aliquaz extensitatē: que
de sua sit natura? Sol'o. Illa questio fiat
gutte olei vegetate: que se extendit supra
plures guttas aq̄ ex ipsis aggregate. quaz
siquidem extensionē facere nō posset: si de
natura corporali non esset. ¶ Ignis ī po
mo quare visibilis non est? Solutio. Nul
la pars que est in alia: est visibilis.

¶ De. q. situs ar. sensualis.

In equo quomō assituate sunt ar.
el'alis ꝛ ar. vegetal' ꝛ sensual'? So.
Vade ad folia arb. sensual'. ¶ In
equo sensitiua per ipsum extēsa ponit nāz
corporalē: q̄ de sua sit eēntia? So. Si sensi
tiua nō eēt substātia corporalis: nō hēret
virtutē ad ꝙuertēdū in suā speciem calorē
ignis nec q̄titatē ipsius nec; saporem ve-
getatiue/nec ossa equi essent in sua specie.
¶ Sensus cōis est assituat⁹ in ossib⁹ eq̄?
Sol'. Si sensus cōis assituatus non esset
iossib⁹ eq̄: ossa equi de sua specie nō eēnt.
¶ Cum sensus cōis sit in brāchis eq̄: quō
pōt esse assituat⁹ in ossib⁹: qui de suis brā
chis non sunt? Sol'o. Cōtinua quantitas
equi sustētata est et assituata in pluribus
quantitatibus discretis ꝛ econuerso.

¶ De. q. situs ar. imaginalis.

Imaginatiua quomodo assituata
est in equo cū alijs potētijs? Sol'.
Vade ad rub. assictā. ¶ Cū ima
ginatia sit de ita subtili mā: quō ītrare pt
in assituatione cū alijs formis corpalib⁹?
So. Pt̄as ē vna rō imaginatiue: rōne cu
ius intrare pōt in assituationē cū alijs for
mis. ꝛ bōitas ē vna alia rō: cui⁹ rōne ē ci
bonū: ꝙ ītret assituationē cū alijs formis:
ꝛ sic de ceteris ptib⁹ ei⁹. Idcirco rōne suaz
ptiū nāliū ꝛ ptiū nāliū aliaz arboz pōt cū
illis intrare assituationē. q̄uis ī se quam
entitatē corpalē ꝓtineat. ¶ Imagiatiua
est corpalis potētia? So°. Si imagiatiua
nō esset corpalis potētia/act⁹ sui⁹ nām nō
haberet in mēsuris mathematicis exten-
sis. q̄ sunt sil'itudies subaz corporalium.
¶ Imagiatiua ē ens ꝙ se/aut est ens: qđ
sit ex alio? So. Ista q̄stio fiat arbori ima-
ginali. ¶ De. q. situs ar. hūanalis.

Arbor hūanal' quō ē assituata?
So. Vade ad rubri. añdictam.
¶ Corpus ē assituatū in aia in
lōgū amplū ꝛ ꝓfundū. cū ita sit: ꝙ ipa nō
sit de nā corpali? So. Sicut magni° que
bōa ē ꝙ bōitatē ꝛ nō ꝙ seipsam: ita aia rō-
nalis est extēsa in lōgū latū ꝛ ꝓfundū acci
dētaliter ꝙ corp⁹/ꝛ nō ꝙ seipsaz. ¶ Quō
scit: ꝙ aia rōnalis non sit de nā corpali?
So. Intellect⁹ human⁹ bonitatē angeli
et dei desiderat. ꝛ idē est de magni° ꝛ cete
ris formis spūalib⁹: q̄uis lōgū ampluz ꝛ
ꝓfundū nō ꝓsideret. ¶ Aia rōnalis est ꝙ
gnationē? So. Impossibile ē gnationē eē
in suba: ī q̄ nō ē lōgū āplū ꝛ ꝓfundū: q̄ de
sua sint eēntia. cū ita sit: ꝙ gnatio icipiat
ad ꝓducēdū subaz ī ꝓte successiue/ꝛ nō in
toto. ¶ De. q. sit⁹ ar. mora. virtuose.

Virt⁹ moralis qūo ē assituata?
Solu. Vade ad ru. añdictam.
¶ Suba spūal' quō ē assitua-
ta? So. In ītellectu assituatū ē ītelligere ī
ītellectuo ꝛ ītelligibili. ¶ Charitas qūo
est assituata? So. Charitas assituata est ī
modo: quē hñt scti hoīes ī amādo desū se
ipos ꝛ coz ꝓrios. ¶ Whīt⁹ charitat⁹ qūo
est assituat⁹? Sol'. In volātate sunt nālia
et ēntialia amatiuū amabile ꝛ amare. ꝛ
amatiuum accipit aliqđ obm amabile ex-
tra/et ex similitudine sua ꝛ ex similitudie
obiecti qđ est extra/atq; ex sil'itudinibus
amabilitatis ꝛ amare q̄ sunt ītra: ꝓducit
vnū amare nouū ꝛ extrancū acqsitū ꝛ mo
rale: ꝙ qđ charitas ē hītuata. ꝛ ē charitas

semper in actu: siue ille hō charitatiu⁹ vigilet aut dormiat. ⁊ est suo hītu indutus: inquātū ꝓducere pōt illud amare morale fm ꝓportionē tpis aut loci iustitie ⁊ prudētiet aliaꝝ ⁊tutū: q̄ illū hītum iuuant.

¶ De. q. situs ar. moralis vitiose.

UTrū quō ē assituatū. cū ita sit: q̄ dicat ꝓnationē ⁊tutis? Sol'. Lumē q̄s est de nocte aīa hoiez in camera tenebras assituat in pariete in figura extēsa per illā vmbraz. ¶ In hoie auaro q̄ dormit quō assituata ē auaritia? Sol'. Sicut pūctia luminis in pariete assituat sītudinē illi⁹ corpis quod est inter illud ⁊ parietē: ita hītus auaritie assituatus est per dissīlitudinē charitatis ⁊ largitatis: q̄ priuātur i hoie auaro q̄ dormit aut vigilat. ¶ Assituatio vitiī martini de quo ē? So. Sicut de nō eē sequit eē p creationē: q̄uis nō eē entitatē nō habeat: ita exprimatione eē moralis sequit sit⁹ in quo hīt⁹ moralis vitiosus ē sustētat⁹. ¶ Situs moral' hz q̄titatē ꝓpriā? So. Sicut ꝓuatio hītus ⁊tuosi ꝓducit sītū in q̄ hītus vitiosus est sustentat⁹: ita q̄titas priuata ex hītu ⁊tuoso ꝓducit q̄titatē sit⁹ vitiosi.

¶ De. q. situs ar. imperialis.

SEīētia iuris quomō hz assituari? Sol'. Vade ad ru. aſidictā. et ad ru. iustitie in arb. morali. ¶ In emptione ⁊ vēditiōe q̄re plus tenet hō ex deceptiōe medietatis: q̄ alteri⁹ q̄titatis? So. Illa deceptio q̄ est inter principium ⁊ medīū nō est ita magna sicut illa que est in medio. aut sicut illa q̄ est inter medīū et finē: q̄ nō sustinet q̄ ūrīū suū i medio participet cū illa. q̄ si cū ipsa participaret: foret de sua natura. ¶ Prescriptio bonoꝝ mobiliū q̄re est posita in mīori tpe q̄ prescriptio bonoꝝ imobiliū? So. Per triangulū ꝓncipū medīū ⁊ finis citi⁹ alienantur bona mobilia: q̄ imobilia. ¶ Eā q̄re assituata ē in figura triāguli/⁊ nō q̄dranguli aut quintanguli: sicut assituatio moralis iudicis rei ⁊ actoris? So. Dē medīū morale liberū ē inter duo extrema: siue extremitates sint i ꝯcordātia aut i ūrietate.

¶ De. q. situs ar. apostolicalis.

IN summa trinitate ē assituatio? So. Vade ad ru. aſdictam. ¶ Corp⁹ iesu xp̄i quō assituatū ē in sacro altaris? Sol'. Assituatio miraculi q̄s facit sctūs hō: est supra sītū: q̄ est fm cursuz nālē. ¶ Quare presbyter nō pōt eē aduocat⁹? So. Tantū est situatio ordinis p̄sbyteri i magna sanctitate: q̄ in ipō aduocatio sustētari non dz. ¶ Quare ē phibitū: q̄ bigam⁹ possit esse p̄sbyter? So. Duplicitas mīmonīj in situatiōe triāguli duas lineas cōphēdit/ ⁊ maritū situat i magna vilitate. q̄re i tali hoie altior ordo situari non debet.

¶ De. q. situs ar. celestialis.

QUālū quō est assituatū? So. Vade ad ru. aſdictā. ¶ Sol ē assituatus fz corp⁹ circulare aut spīcū? So. Nullū corp⁹ ē ita plenū circulo q̄drāgulo ⁊ triāgulo sicut corp⁹: q̄s ē rotūdus. ¶ Sol q̄re ē assituat⁹ inter saturnū ⁊ lunā? So. Dz q̄ ⁊t⁹ nobilior sit i me. ¶ Firmamētū q̄re situatū ē in circulo? Sol'. In figura circulari est maior mobilitas q̄ in alia figura. ¶ De. q. situs ar. angelicalis.

SUba angeli quō ē assituata? So. Vade ad ru. aſidictā. ¶ Oīa bonoꝝ angelorū quō est assituata? So. ibidē. Sit⁹ angelic⁹ ē alterabil'? So. Nulla suba est alterabil' subā: q̄ fm suā nāz nō ē i loco neq̄z i tpe. ¶ Assitua⁹ āgeli hz superficiē? So. In distictōe spīalitū⁹ subē spīal' ⁊ alteri⁹ ē superficies spīal' absq̄ ꝓtactu ⁊ colore. ¶ De. q. sit⁹ ar. euiternal'.

SAncti quō assituati sunt' in paradiso/⁊ dānati in inferno? So. Cōsiderauit ray. in stellis celi/ ⁊ i carbonib⁹ fornacis. q̄z q̄dā sunt supra alios. Et vade ad ru. aſdictā. ¶ Die dānatoruz quō assituate sunt i euiternitate? So. Cōsiderauit intellect⁹ mali angeli suā penaz in desperatione assituatā. ¶ Habit⁹ maloꝝ angeloꝝ quō sunt assituata? Sol'. Ita est assituata pena supra culpā in euiternitate: sicut calor supra substātiā ignis in īseparabilitate. ¶ Successio quomō assituata est in euiternitate? So. Partes circuli assituate sunt in illo sine p̄cipio medio ⁊ fine continue quantitatis.

¶ De. q. situs ar. maternalis.

DOmina nostra quomodo est in celo assituata? Sol'o. Vade ad ru. antedictā. ¶ Voluntas dīe

nfe quō est assituata? So.ibidem. ¶ Dña nfa quō recolit pctōres/ꝛ quō illos intelligit:q in ipa spē hñt? So. Sol multiplicat calorē ignis ꝛ suā lucē.idcirco ignis ē magis calidus ꝛ magis lucēs i estate ꝙ i hyeme.quē q̄dē solē dño iesu xp̄o cōparam⁹:i q dña nfa cognitionē hz de illis pctōrib⁹: q ipa spē hñt. ¶ Dña nfa ē pedes i celo/ aut est sedēs? So. Nulla figura ē tantū visibilis sedendo sicut stando.

¶ De.q.situs ar.iesu christi.

ASsituatio nature diuine ꝛ hñane quō ē in xp̄o? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Cū nā diuina sit infinita quō assituari pōt in nā finita? Sol. Sicut angelus q trāsit p medium de vno loco ad alīd ꝑm naturam loci/ꝛ nō ꝑz nāz sui ipsius:ita nā diuina assituata ē in nā finita ꝑm nām finitā ꝛ nō ꝑm nām sui ipsi⁹. Et vade vtš. ¶ Cum pr̄ ꝛ fili⁹ ꝛ spūssctūs sint vna eēntia indiuisibilis fili⁹ ꝛ nā hūana quō possunt eē in vna assituatiōe pso= ne? Sol. Intellect⁹ iudicis in suo iudicio ꝟitatē intelligit/et volūtas iudicis illam ꝟitatē diligit/ꝛ idē ē de mēoria:q tpaz recolit/ꝛ sol⁹ affat⁹ ꝓnunciat iudiciū illis:q sunt extra: q iudiciū p modū audiēdi attīgūt: q̄uis sensus cōis non sit diuisibilis. ¶ Corpus xp̄i est indutū/aut nudū? So. Sol corā q est nebula:tātū suā sūtudinē in iferioribus nō trāsmittit sicut facit sine nebula/neq; in aliq̄ visibilitate tātū est de btitudine sicut ivisibilitate corpis dñi nri iesu xp̄i. ¶ De.q.situs ar.diuinalis.

QUm in deo sint distincte psone i vna eadē eēntia: quō pōt eē vna pson̄a in alia sine situatiōe? So. Vade ad ru.añdictaz. ¶ Quare i deo nō pōt eē situatio? So. Qr in deo q̄lz pson̄a ē tota essentia:non pōt eē in illo assituatio. Et vade vtš. ¶ Postq̄ sit⁹ nō est in deo: quō pōt intellect⁹ hūan⁹ attingere participationē diuinar̄ psonar̄? So. Per sitū quē de⁹ creauit:accipit hūan⁹ intellectus sūtudinē: in qua attingit quō q̄lz pson̄a est in alia sine accñtali assituatione. Et vade vtš. ¶ Si situs non esset:posset humanus ītellectus percipere q̄ in deo possent esse distincte persone q̄lz existente in alia? So. ¶ Cum puncto transcendenti trāsit humanus intellectus supra situm creatum ꝛ supra suas vires ad intelligēdū quō pater est in filio sicut generās / ꝛ filius in patre sicut generatus.ꝛ quō pater ꝛ filius sunt in spū sctō sicut vnus spirās. ꝛ spūssanct⁹ est in illis sicut spirat⁹.ꝛ quō omēs tres sunt vna eēntia ꝛ nā sine ꝟpositione.

¶ De.q.situs ar.exēplificalis.

QUe ē maior assituatio regis? So. Vade ad rub.añdictā. ¶ Rex q̄ in cathedra sua vituperat: q̄re ridet? So. Si oculi mali regis audirēt ḥ: qđ de ipo suus populus dicit:ppt coronā auri neq; ppter vestes pulchras non ridерent. ¶ Utrū anulus regis sit ita pulcher sicut furce? Sol. Justitia regis non est ita pulchra in anulo sicut in furcis. ¶ Corporalis pulchritudo quare melius ꝟuenit regi q̄ alij homini? So. Pulchritudo iustitie/sapiētie/fortitudinis /ꝛ charitatis carnis et persone maiorem habēt in rege cōcordantiam q̄ in alio homine.

¶ De.q.tpis.Et primo ar.ek̄alis.

TEmpus ē diuisibile? Sol. Vade ad ru.añdictā. ¶ Principia tēporis q̄ sunt? Sol.ibidē. ¶ Tēpus quō ꝟsiderat ꝛ attingit? So.ibidem. ¶ Ignis simplex est in tpe? Solo. Omne corpus in quo sit motus: est in tempore.

¶ De.q.tpis ar.vegetalis

TEmpus q̄re nō est visibile? So. Sicut potētia vegetatiua ē invisibilis: qr ex ek̄atiua est induta: sic tempus est iuisibile:qr de suba est indutum. ¶ Pomū qđ est in potētia: ē in tempore? Sol. Nullū ens qđ subam nō habet est in tpe. ¶ Si pomū qđ est i potētia: nō sit in tēpore:quō est in potentia? So. Illa substātia est i potētia:q̄ p̄ncipiata est ꝛ nō cōpleta. ¶ Tēpus quō est in motu? Sol. Ita est tēpus in motu: q̄ est ei⁹ figura: vt cognoscat: sicut est color in colorato q̄ est sua figura:vt cognoscatur.

¶ De.q.tpis ar.sensualis.

TEmpus quō sustētatū est in eq̄? Sol. Vade ad folia ar. sensualis. ¶ Tēpus quō est in auditu equi? Sol. Est tēpus in eq̄:q̄ sine motu nō mouet.ꝛ mot⁹ est in auditu eq̄:qui leones audit clamare. ¶ Tēp⁹ est successiue aut

in instāti in ēlare vegetare ⁊ sentire equi? So. Inquātū suba eq̄ est i instāti ꝟ qđ est: est tps in equo i instāti. ⁊ inquātū i equo est successio ēlandi vegetādi ⁊ sentiendi: ē tēpus in successione illi⁹ mot⁹. ¶ Tēpus quō existit in pede equi? So. Tps in pede existit in instanti: inquātū pes eq̄ est substātia: in qua tēpus sustētatū est. ⁊ ita est in illo pede: q̄ mouetur in successiōe ⁊ motu. sicut arbor nauis q̄ mouet in motu nauis.

¶ De. q. tēporis ar. imaginalis.

Imaginatiua quō attigit tēpus? So. Vade ad ru. assidictā. ¶ Tēpus existit in imaginatiōe successiue? Sol. In motu corpis aīa ē mota. cui q̄dē aīe mot⁹ de vno loco ad alīū nō conuenit nālis. ¶ Imaginatio pōt imaginari tps? So. Sicut oculi nō vidēt subam/ꝟ tātūmō figurā: ita imaginatio tps attingere nō pōt/ꝟ suā figurā. ¶ In hoīe qui dormit ⁊ nihil imaginat: ē tps de die ⁊ de nocte? So. Tps de die ⁊ de nocte ē in imaginatiua: inquātū illa est in vno tpe ī die/ ⁊ in alio de nocte. ꝟ figura tēporis de die et de nocte non est in imaginatiua: q̄ illaꝫ figuram non imaginatur.

¶ De. q. tēporis ar. humanalis.

Arbor hīanalis quō est in tpe? Sol. Vade ad ru. antedictā. ¶ Successio tpis quō existit in martino? So. Successio tpis existit ī martino ꝓ el'ar vegetare sentire imaginari recolere intelligere ⁊ amare: ⁊ ꝓ motū vni⁹ loci ad alīū. ¶ Tps trāsit successiue ī aīa rōnali martini? Sol. In suba in qua nō ē gnatio nec corruptio: nō est successio tpis. ⁊ si tps existat in pn⁹ illius sube: successio ipsius nō est in cauda. ¶ Spēs q̄s martinus mltiplicat ꝓ recolere itelligere ⁊ amare: sunt in successione tpis aut in instanti? Sol. Si spēs fantastica eēt subm motus: oporteret q̄ eēt suba. est ergo tps in motu successiuo potētiaꝝ. m. ⁊ spēs q̄s multiplicat: sunt in instāti sine motu illaꝝ. sicut albus color corui nigri: q̄ est in imaginatione martini ī instāti: q̄ ipſ imaginat. ꝟ ille color de corno nō moueat ī tpe successiue.

¶ De. q. tpis ar. moralis virtuose.

Virtus moralis quō est in tpe? Sol. Vade ad ru. assidictā. ¶ Cū charitas nō sit ens subiectū motui: quō pōt esse in tpe? Sol. Eiternitas non est subiecta motui: ⁊ est ī tpe ex pte capitis/ ⁊ nō ex pte caude. ¶ Tps charitatis quō icipit ⁊ finit? So. In motu voluntatis q̄ mouet ad amādū deū: est pn⁹ charitatis in tpe. ⁊ cū mouetur ad amādū luxuriā aut aliud vitiū: est finis charitatis. vꝫ ei⁹ puatio est in tpe. ¶ Martin⁹ hꝫ charitatē ⁊ iustitiā cū vtīq̄ charitate/ ⁊ se mutat in vtēdo iustitia: mutatio sua quō est in tpe? So. Martin⁹ finē charitatis cōsiderat: cū vtīq̄ charitate/ ⁊ finem iustitie cōsiderat: cū vtīq̄ iustitia. et q̄ vnus finis est īvno tpe/ ⁊ alius ī alio: trāsmutatio illa est in tpe ꝓ modū pncipij medij ⁊ finis. ¶ De. q. tpis ar. moral' vitiose.

Vitiū quō est in tpe? Sol. Vade ad ru. assidictā. ¶ Plura vitia quō existūt ī vno tpe? So. Plures hīt⁹ vitios⁹ pōt eē ī vno tpe. sicut petr⁹ vitiosus: qui in vno ⁊ eodē tpe hītū auaritie hīe pōt ⁊ luxurie. sed in vno eodē tempore vti nō pōt actu cuiuslibet: q̄ termini sunt diuersi. ¶ Cū petrus vtitur luxuria: quō remanet hītus auaritie in tpe: postq̄ non vtīt auaritia? So. Est hītus auaritie dum petr⁹ vtīt luxuria: inquātū est dispositio ⁊ rō: q̄ petr⁹ vtaī auaritia in suo tpe. ¶ Dum petr⁹ vtitur luxuria ⁊ nō auaritia: vsus auaritie quō est in potētia in tpe futuro? So. Solūtas petri subiecta est habitui auaritie: q̄ est in actu: q̄ ab ipa puatus est act⁹ charitatis: ⁊ ille hītus auaritie est in tpe pīti cū priuatiōe charitatis ⁊ amabile qđ est extra: ꝓ qđ est auaritia: ē in potētia in tpe futuro. ⁊ cū petr⁹ vtitur sub habitu auaritie: existit amabilitas illa in actu in tempore presenti.

¶ De. q. tēporis ar. imperialis.

Tempus quō est in iudicio? So. Vade ad ru. assidictā. ¶ Miles mercatori vēdit equū: in illo tempore quo vēdidit equū est īteger/ ⁊ mercator equū probat/ ⁊ dum equuꝫ currere facit: cadit equus/ et suam tibiā rupit: modo querit vtrū vēditio valeat/ aut nō? So. In vēditiōe eq̄: q̄ sanꝰ est: nō peccat arbor elementālis/ nec vegetalis/ sensualis/ imaginalis/ nec rōnalis/ ex parte militis: ⁊ in tēpore q̄ equ⁹ cecidit: peccabat arbor el'alis

sensuales ⁊ imagiales ex parte equi ⁊ mercatoris: q̄ equū mouebat. idcirco ꝑm iustiā valet vēditio. ¶ Quidā mercator facit testm̄ ⁊ suū filiū hered̄ ꝓstituit/ ⁊ centū solidos martino dimittit. publicato testamēto in absentia testiū ⁊ in pñtia martini: dicit suo filio: q̄ martinus h3 ducentos solidos. ⁊ scriptor in testō in absentia testiū ducētum sol'. scripsit. mō q̄rit: vtrū illud testm̄ valeat/ aut nō? So. Testm̄ non valet tpe iudicij/ ⁊ valet tpe concordātie: q̄ est inter hered̄ ⁊ martinū. ¶ Quare hō mut⁹ testm̄ facere nō p̄t? So. In hoie muto peccat ar. sensual'. p cuius pctm̄ tps nō pōt cē et subm. qm̄ affat⁹ manifestare non pōt ꝓceptionē interiorē parētib⁹ hoīs muti. deficiēte ꝑ figura tēporis: 03 q̄ deficiēt res ordinate in defectu sue figure.

¶ De. q. tēporis ar. apostolicalis.

IN summa trinitate quō pōt eē ꝓductio sine tpe? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ In summa trinitate existit p̄n'''': inquātū pr̄ filiū p̄nciplat: illō p̄nciplū quō p̄t eē sine tpe? So. Nullū supositū in tpe est p̄nciplatū q̄ō p̄nciplatū ē de cēntia p̄nciplij: q̄ existit in eternitate ⁊ nō in tpe. ¶ In tpe in q̄ hostia nō est ꝓsecrata: quō existit sacrm̄ altaris in tpe futuro? Sol'. Iudex exns in iudicio suo vtitur habitu iustitie. ⁊ amabilitas tēperātie est in illo in potētia q̄ est in actu: cū iudex est in mēsa: q̄ comedit tēperate. ¶ Usura q̄re ē? So. Per vsurā existūt q̄nq3 prie arbores in horto vsurario ociose moral'. ꝑ quā ocio sitatē tps ⁊ mot⁹ nō sunt instīa ad acquirendū virtutes. idcirco iudei q̄ sunt vsurarij: magis sunt pigri q̄ alij homines.

¶ De. q. tēporis ar. celestialis.

TEmpus quō ē sine die artificiali? So. Vade ad rub. afidictam. ¶ Tps quō est sine motu? So. ibidē. ¶ Tps q̄re est? Sol'. ibidē. ¶ Tps simplex quomō est cōmune ad tēpus p̄teritum presens et futurū? So. ibidem.

¶ De. q. tēporis ar. angelicalis.

ANgel⁹ quō est i tēpore? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ Sctus michael fuit p̄nciplatus in tpe in substātia corpali aut spūali? So. Si sanctus michael esset principiat⁹ in tempore: q̄s sit pars substantie corporalis: foret tps: q̄ō eēt ps scti michaelis de nā substātie corpalis. ¶ Quō pōt cē tps inuna specie: q̄ sit corpalis/ ⁊ in alia q̄ sit spūalis/ et q̄ sit vnū in semetipō? So. Sicut bonitas spūalis ⁊ bonitas corpalis sunt p̄ eēntias differētes/ nec sunt sub vno gñe bonitatis realis: ita sunt i dēa tps scti michaelis ⁊ tēpus solis ⁊ tēpus aīe martini ⁊ sui corporis. q̄ si eēt sub vno gñe tēporis: participarēt in nā/ ⁊ eēnt substātie spūales i parte de natura corpis/ ⁊ corpales de natura spūs. ¶ Angelus quō pōt ire de roma ad hierl'm? So. Angelus pōt ire de roma ad hierl'm sine tpe: inquātū suū tēpus naturale q̄ō non est in illo sustētatū. sed inquātum ipe angel⁹ in tpo est p̄nciplat⁹. scd in quātū tēpus est sustētatū in hierl'm ⁊ in roma: nō pōt angelus ire sine tpe de vno loco ad alīd/ tpe exīte de nā illoꝝ locorum.

¶ De. q. tpis ar. euiternalis.

TEmpus in euiternitate erit successiue? So. Vade ad rub. afidictam. ¶ Istud tps gñationis et corruptiōis habit finē? So. ibidē. ¶ Antichristus in q̄ tpe veniet? Sol'. Sol est in medio planetarū: vt cōiter det eis virtutes. et aduēt⁹ ihesu xp̄i est in medio p̄nciplij mūdi ⁊ finis: vt det eis cōplemētū. veniet ꝑ antixp̄s p3 hāc similitudinē in fine mūdi: vt sit ꝺ messes dñi ihesu xp̄i/ ⁊ q̄ ab ei⁹ natiuitate sit remotior. ¶ Antixp̄s q̄ tantā sciam habit/ ⁊ q̄ sciet: q̄ ipse ꝺ veritatē faciet/ et q̄ in pctō morietꝰ ꝓpt̄ hoc quod faciet/ et sciet suā mortē ⁊ q̄ in inferno euiternal'r staret: q̄re malū faciet? Sol'. Sicut dñs ihesus xp̄s se habuit ad mortē corpalē rōne vite euiterne: ita antixp̄s se hēbit ad mortem corpalē: vt se habeat ad mortē euiternā: ⁊ hoc faciet vt ei sit magis contrarius.

¶ De. q. tpis ar. maternalis.

TEmpore quo dña nra fuit concepta: fuit ꝓcepta in pctō originali? So. Pctm̄ ⁊ xt⁹ sunt ꝓtraria. ⁊ q̄ illo tpe quo dña nra ꝓcepta fuit: xt⁹ fortiꝰ icepit eē ꝺria pctō q̄ in tpe trās acto: 03 q̄ dña nra ꝓcepta fuerit absq3 peccato. Et vade ad ru. afidictā. ¶ Dña nra ē sp̄ in pñtia filij. cū ira sit: q̄ aliqui dicant: q̄ ipa in infima descē. sit ꝑ miracula aut ꝑ

iuuamina phīb⁹ psonis? Sol. Sol inferi⁹ nō descēdit: verūtñ sua xt⁹ est cā ad gliandū flores ꝛ fruct⁹. ¶ Dña nra recolit tēp⁹: in quo su⁹ fili⁹ fuit crucifixus ꝛ mortuus? So. Si ita dñe nre est ita magna: q̄ iquātū hz ita magnā gl'iam: nō recolit illō tēpus: vt dolorē nō habeat/sed inquātū pec catores hñt spem in ipsa recolit illud tempus/ꝛ sūm filiuz recolere facit: vt mīam de petōribus habeat. ¶ Qō est nobili⁹ tempus qō vnq̄ fuit? Sol. Nobili⁹ tēpus qō vnq̄ fuit: vel erit: fuit illō i q̄ dña nra sum filiū ꝓcepit. qñ in illo vniuersū se adinuicem nā finita ꝛ infinita/ꝛ de⁹ fuit factus homo: q̄ cuz omnibus creaturis ꝑticipat.

¶ De. q. temporis ar. Iesu christi.

Eternitas ꝛ tēpus quō pñt inuicē participare? So. Vade ad ru. assidictā. ¶ Cū iesus xp̄s ꝓcept⁹ et nat⁹ sit in tpe: pōt aliq̄d vltra tēpus intelligere? Sol. Sicut deus passionē sustinuit i cruce inquātū hō: ita iesus xp̄s hō vltra tēpus intelligit ois inquantū deus. ¶ Jesus xp̄s ē in celo sp̄ i vno loco? Sol. Maior glia ē stat⁹ ꝛ mot⁹ ꝑm bñ eē q̄ vni⁹ tārūmō. ¶ De⁹ i q̄ tpe fuit icarnat⁹? So. Sicut xt⁹ ē maior in me° q̄ in extremis: oportuit q̄ tp̄s in q̄ xp̄s fuit icarnat⁹: fuisset in medio principij ꝛ finis mundi: vt cū maiori virtute ꝓportionatus fuisset.

¶ De. q. tēporis ar. diuinalis.

In illo tpe in q̄ de⁹ p̄ncipiauit mūdū: p̄ncipiauit i se aliquā nouitatē? Sol°. Vade ad ru. assidictam. ¶ Quō pōt deus mūdū p̄ncipiare] absq̄ aliq̄ nouitate sui⁹ps⁹ius/ ipo ꝓducēte mundū ivno tpe: q̄ ante ꝓducere noluit? So. In illo tpe q̄ de⁹ voluit mūdū ꝓducere: voluit ꝓducere ꝛ creare tēpus. qō nō potuit eē subiectū alicui: qō fuisset ante ipsuz. qz si posset eē: fuisset anteq̄ fuisset. qō est impossibile. ¶ Pōt filiū gñat/ꝛ fili⁹ in eternitate remanet gñabilis: in q̄ eternitate remanet gñat⁹. ꝛ hoc fit p̄ modū ꝓductionis: vz de gñabilitate ꝓducere gñatū. Mō q̄ro: quō istud fieri pōt sine tpe. Solutio. In hoc q̄ generās est eternitas/ et de seipso generat generabile/ꝛ generare ē purus act⁹: sequitur de necessitate eternare. in q̄ tēpus esse nō p̄t. ¶ De⁹ potuit creare mūdū eternū? So. Si creās qui ē etern⁹ potuisset creare mūdū de sua eēntia ꝛ nā: bñ potuisset mūdū creare eternū. ita q̄ in illo creare non fuisset p̄n⁹ neq̄ temp⁹. Sed q̄ de⁹ mūdū de sua nā creare nō pōt neq̄ de sua eēntia: mūd⁹ recipe nō potuit nām eternitatis/neq̄ pōt eē principiatus sine tpe. Et idē de quātitate quā hñe opz. qō nō p̄t eē de essentia substātie infinite.

¶ De. q. tpis ar. explificalis.

Quare hoies desiderant hñe filios? So. Si hoies sepe ꝑsidera rēt illud: qō q̄daz filia regis suo pri dixit minime filios desiderarēt. Et vade ad ru. assidictā. ¶ Quare patervult: q̄ su⁹ fili⁹ sit melior ipo/ꝛ fili⁹ hoc eē desiderat? So. Quia fili⁹ ꝓpinquior est fin tp̄s fini mūdi q̄ pr̄/in quo fine sunt messes p̄fectionē nāliter desiderat fili⁹ eē melior q̄ pr̄/ꝛ pr̄ illud idē vult. Et in hoc significatū est: q̄ adhuc erūt plures sancte p̄sone. ¶ Quare rex desiderabat plus q̄ de suo gñe plures reges eēnt q̄ de alio gñe? So. Nāliter p̄fectio in duob⁹ ꝓsistit: vz in existere ꝛ agere. idcirco nāliter hoies desiderāt eē: vt de eox eē sequat aliud eē: ꝛ hoc successiue. cū ita sit: q̄ ois cā sum effectū diligit fin rōnē nālē. ¶ Femina q̄ filiuz hñit cū ita magno labore: q̄ q̄si iuxta mortē deuenta ē: q̄re iterū marito suo copulā cōcedit carnalē? So°. Dolores oblinisc̄unt/et placita desiderantur.

¶ De. q. loci ar. elemētalis.

Locus q̄d ē? So. Vade ad rūb. assidictā. ¶ Res collocate quō sunt i loco? So. ibidē. ¶ Quales sunt sīlitudines loci: q̄s oculi attingit? So. ibidē. ¶ Locus ē imaginabilis? So. Sicut eēntia loci ē visibilis: ita est imaginabilis. ꝛ hō est: qz oculi eēntiā loci nō attingūt. vñ imagīatio imaginat sīlitudies loci: q̄s oculi attingit. Intellect⁹ xo supra imaginationē eēntiā loci attingit.

¶ De. q. loci ar. vegetalis.

In pomo ar. vegetal' ꝛ ēalis quō sunt collocate? So°. Vade ad folia ar. vegetalis. ¶ Pomū qō ē in potētia i pomerio: quō est collocatum? So. Finis pomi qō ē in potētia collocatū: ē in fine pomerij q̄ est in actu. Et idem

est de bonitate pomi ⁊ bonitate pomerij. ⁊ sic de alijs primis principijs extensis in radicibus/ trũcis/brãchis/ ramis/folijs/ floribus/⁊ fructibꝰ/ealiter ⁊ vegetaliter. ¶Color pomi quõ collocatꝰ est in colore ignis ⁊ alioꝝ eloꝝ:So. Sicut plures partes collocate sunt suo toto:sunt plures colores collocati in colore pomi:ex pluribus aggregato. ¶Vegetatiua pomi quõ põt collocari ĩ colore.cũ ita sit :q̃ ipsa colorẽ nõ habeat:So. Sicut aer q̃ calidꝰ nõ ẽ p suã naturã nec aqua:sic ẽ eoꝝ calor ĩ sentire assituatus:ita vegetatiua pomi q̃ colorẽ nõ hz fm suã nãm assituata ẽ in colore pomi q̃ ꝓprie ẽ ex elis/⁊ q̃ pomo est appropriatꝰ. ¶De.q.loci ar.sensualis.

¶An equo ar.elat vegetat ⁊ sensualis quõ sunt collocate:So. Vade ad folia ar.sensuat. ¶Sẽsitiua hz locũ:q̃ de sua sit nã:So. Ita locus appropriatꝰ est sensitiue p locũ ealẽ sicut aeri calor p calorẽ nãlẽ ignis. ¶Si sensitiua p seipsam locũ nõ hz:quõ põt collocari in loco:So. Quia magnitudo creata ẽ bõificabilis:põt bõificari:q̃uis bona nõ sit fm suã nãm.põt ergo in bõitate sustentari inquãtũ bona. ¶Sensitiua quõ est collocata in sentire:So. Natural sentire ẽ dispositũ eẽndi collocatũ in sensitiuo ⁊ in sensibili:sicut aer q̃ dispositꝰ ẽ:q̃ calefiat:iquãtũ ẽ calefactibilis/⁊ q̃ locꝰ grosso modo ꝟstat ex elis ꝓmixtis elis cũ vegetatiua ⁊ sensitiua equi martini. Dispositio illiꝰ sentire collocata ẽ in loco istius mixtionis.p cuiꝰ collocationẽ equus fame sentit aut sitim/⁊ viã videt:p quã vadit/⁊ sentit frigiditatem aque:quã bibit.

¶De.q.loci ar.imaginalis.

¶Imaginatiua quõ imaginat locũ:So. Vade ad ru.afidictã. ¶Locus ẽ ps imaginatiõis:So. Si locus eẽt ꝓprijs accijs imaginatiõis:ꝟ cuz imaginatio spẽs multiplicaret extẽderet corpꝰ subm in loco/⁊ sequeret:q̃ chimera quã imaginatio facit:esset suba. ¶Imaginatio quõ ꝓticipat cũ loco.Soꝰ. Sicut suba equi est dispositа:q̃ imagietur rõne suaꝝ ꝑtiũ ꝓpaꝝ ꝓtiũ/⁊ rõne coloris equi martini:ita est dispositа:q̃ sit imaginata rõne imaginabilitatis q̃ est in imaginatiõe collocata fm situdinẽ loci: cũ qua situdine suba equi cũ imaginatiõe ꝓticipat. ¶Cũ martinus moriat:sua imaginatio in quo loco remanet.cũ ita sit:q̃ cũ aia nõvadit. qñ ei necessariꝰ ẽ locꝰ ealis in q̃ sustentetur:So. In illo loco in quo erat imaginatio martini sustẽtata ⁊ semiata:vz in loco radicali ⁊ cõi:opz q̃ imaginatiua sustentet.sicut sapor pomi cõesti:q̃ ad ꝑma ꝑnã redist. ¶De.q.loci arbo.hũanalis.

¶Martinꝰ quõ ẽ in loco:So. Vade ad ru.afidictã. ¶Martinꝰ quõ est collocatꝰ ĩ seipso:So.ibidẽ. ¶Martinus q̃ sui equi recolit:quõ habet situdinẽ illiꝰ equi in sua aĩa:Solu. Martinꝰ hz situdinẽ illiꝰ eq̃ ĩ sua aia p imaginatiuã:q̃ illas situdies accepit p visitiuã.q̃s situdines accepit memoria q̃ equi recolit. ¶Volitas martini quõ ẽ collocata in suo intellectu : qui ipsam intelligit:Solu.Habitꝰ prudẽtie ẽ insfm: p qõ de amabilitatibꝰ q̃ sunt extra : accipit amabilitatẽ interiorẽ voluntatis.⁊ ex illis situdinibꝰ amabilitatis volũtatem martini considerat.

¶De.q.loci ar.moralis virtuose.

¶Virtutes morales quõ sunt ĩ loco:So.Vade ad ru .afidictaz. ¶Justitia quõ ẽ in habitu cũ spes sit in actu:So. Justitia ẽ in habitu tẽc:cũ suꝰ actus nõ ẽ in iudice/⁊ actꝰ spei q̃ est sperare:exit de spe. ¶Cũ iustitia sit in hãitu ⁊ spes in actu:q̃ illaꝝ in alia consistit:So. In illa virtute ẽ maior bõitas:q̃ ẽ exñs ⁊ agẽs:q̃ in illa:q̃ est in habitu tãtũmõ. ¶Quare virtꝰ nobilior ẽ ĩ medio loco q̃ in extremis:So. Nulla virtꝰ ĩ medio ꝓticipare põt cũ suo contrario.

¶De.q.loci ar.moralis vitiose.

¶Vitiũ quõ ẽ in loco:Sol.Vade ad rub.afidictã. ¶Cũ martinꝰ sit castus:in q̃ loco existit luxuria in potẽtia:So. Possibilitas quaz hz martinꝰ eẽndi luxuriosuz:est locꝰ:in quo luxuria est in potẽtia. ¶Luxuria de quo loco deriuatur:Soꝰ. Luxuria deriuat ex quinq̃ arboribꝰ primis:inquãtũ disposite sunt ad vtendũ cõtra castitatẽ. ¶Illa dispositio p quã quinq̃ arbores dispositе sunt vtẽdi luxuria:vnde venit:Soꝰ. Ipsa

venit ex deuiatione libertatis quã debat homini ad faciẽdũ bonũ.q̃ siquidẽ libertas q̃ p hoiem venit:est difformata. ⁊ ẽ in potẽtia: inquãtũ hõ de nihilo ẽ creatus.

¶De.q.loci arboris imperialis.

ARista qũo dz vti loco i suo iudicio?So.Vade ad rub. añdictam.

¶Mercator q̃ emit equũ:in absentia equi soluit denarios/tãdem ad domũ militis vadit ad accipiẽdũ equũ: quẽ mortuũ inuenit:ꝓpter qõ mercator denarios recuperare dz.ſz supposito ꝙ vn⁹ ali⁹ mercator vnũ equũ emit ab alio milite:q̃ sibi tradidit equũ in absentia denariorũ/⁊ milite euntẽ cũ ipo ad domũ mercatoris archã suã ĩuenit ruptã/⁊ denarij sunt furati:verũtñ venditio equi valet supposito ꝙ mercator habeatvñ soluere possit.idcirco est q̃stio:q̃re vltima vẽditio valet/⁊ nõ prima?So. In mercatore remanet arbor ei'alis abundans:q̃uis sui denarij furati sint/⁊ militi q̃ equũ p̃didit:arbor ei'al'/vegetalis/sensualis/⁊ imaginalis/in certo nũero equi deficiunt. ¶Ali⁹ hõ alij mutuauit cẽtũ talẽta/⁊ dixit:ꝙ soluit ei quinquaginta talẽta sub vna siculnea. debitor ẋo dicit:ꝙ ip̃e sibi soluit cẽtũ sub vna castanea/ ⁊ q̃libet ipsorũ testes adduxit:q̃ dicit:ꝙ debitor soluit ofa talẽta subvno pomerio.Mõ q̃ritur ſm quã triũ arborũ iudex debeat dare iudiciũ?So. Actor sepi⁹ cõsiderat h̃:qõ mutuat/q̃ re⁹ h̃ qõ mutuo recipit:qr denarij desiderabiliores sũt ad recuperandũ q̃ ad soluẽdũ . idcirco actor magis ẽ abũdans arbore imaginali⁊ rõnali q̃ re⁹ si oĩno sibi solutum nõ ẽ ei/⁊ si oĩno est ei solutũ:ẽ min⁹ abũdãs:qr sibi solutũ est/⁊ testes maiorẽ h̃nt p̃cordãtiã cuz nũero ar.ei'al' ex p̃te rei q̃ ex p̃te actoris: p quã maiorẽ p̃cordãtiã denariorũ signifficatũ est:ꝙ testes sint contra actorem:licet eis deficiat arbor imaginalis:inquãtũ dicũt:ꝙ denarij soluti fuerũt sub pomerio/ aut forte eor̃ imagiatio nõ deficit/sed deficit imagiatio actoris ⁊ rei aut vtri⁹.dz ꝙ iudex iudicare ꝓ reo:ꝓ quo ẽ maior p̃sumptio p imaginationẽ ⁊ per cõcordantiã numeri denariorũ:quã hz cũ testibus.

¶Femia quare ad testimoniũ nõ admittatur.cũ ita sit:ꝙ femia loquat citi⁹ ⁊ magis specifica voce q̃ hõ? Solu. Q̃ quare femina loquit citi⁹ q̃ hõ est:qr hõ nãliter maiorẽ deliberationẽ hz in loquẽdo: q̃ femina.ꝓ quã maiorẽ deliberationẽ est magis cõsitãs:q̃ femina.⁊ etiã in testimonio maiorẽ vim hz intellect⁹ q̃ volũtas/ ⁊ femina sepi⁹ loquit ꝓ nãm volũtatis:q̃ per nãm intellect⁹. hõ ẋo facit p̃ ſrũ. Idcirco femina in testimoniũ admitti non debet suppositoꝙ homo testimonium facere possit.⁊ causa quare femina plus specifice loquitur q̃ homo est:quia magis subtilem loquelam habet.

¶De.q.loci ar.apostolicalis.

IN summa trinitate qũo pater potest esse in filio ⁊ fili⁹ in patre sine loco?So.Vade ad ru.antedictã.

¶Spũssetus q̃ exit de p̃e ⁊ filio qũo exire põt ex ipsis sine loco?So.ibidẽ. ¶Locus qui est creatura in quo seruit ad intelligẽdũ sũmã trinitatẽ?So.Locus est figura ex qua intellect⁹ hũan⁹ trahit sĩlitudinẽ:cũ q̃ intelligit in sũmma trinitate q̃libet p̃sona ẽ in alia. ¶Tres p̃sone qũo p̃nt eẽ in eẽntia sine loco?So. In bonitate sancti michaelis sunt bonificans bonificabilis ⁊ bonificare sine loco.

¶De.q.loci ar.celestialis.

EIrmamẽtũ est ĩ loco?So.Vade ad ru.añdictã. ¶Virtus quaz sol dat flori quõ trãsit p locum? So. Ignis aerem calefacit: ⁊ aer illuz calorem quẽ accipit de igne dat aque/⁊ aq̃ ipsiuz dat terre.Sol.qũo se mouet de vno loco ad alium? So. In sole sue p̃tes sunt circulares⁊ sperice/⁊ appetitus cõis p̃tis est mot⁹:q̃ est cẽtrũ illi⁹ appetit⁹. ¶Quare sol se mouet in estate superi⁹/⁊ in hyeme inferius?So.Aiunt plãte ⁊ aialia p solẽ ⁊ sunt q̃ttuor tẽpora in anno/⁊ martellus mouet ſm dispositionẽ claui/⁊ radices ar.celestial' q̃tẽ h̃nt in motu solis.

¶De.q.loci ar.angelicalis.

AN angelus quõ est in loco? Solu. Vade ad rubri.añdictã. ¶In scto̅ michaele loc⁹ ẽ vna de suis partib⁹?So. Sicut in scto̅ michaele tempus ẽ vnũ de suis p̃incipijs iquãtũ p̃ncipiari nõ potuit sine tp̃e:ita in ip̃o loc⁹ sp̃ial' est vnũ de suis p̃ncipijs sine quo quedam

partes nō pñt esse in alijs. ¶Cū sctūs michael trāsit de vno loco ad alū: trāsit in instanti: aut successiue? So. Incōtinenti: cū amicꝰ suꝰ diligit amatū est amatꝰ recolitus. ¶Plures angeli qūo pñt esse in vno loco? So. Vade ad rubr. vt supra.

¶De. q. loci ar. eiternalis.

SAncti qūo se mouent de vno loco ad alium? Solu. Vade ad ru. añdictam. ¶Infernus in q̄ loco est? So. Quia ifernꝰ t padisus sunt ꝛnis p magnā ꝛnietatē: oꝛ q̄ eoꝝ distātia sit magna. est ergo locꝰ iferni in coꝛde terre: qui remotioꝛ est a celo empireo: q̄ alīqs alꝰ locꝰ. ¶Dānati qūo sunt collocati in inferno? So⁹. Imaginabaī Ray. vnū magnū montem de carbonibꝰ quoꝝ quidaꝫ sunt sup alios. ¶Sancti qūo sunt collocati i paradiso? So. Imaginabaī Ray. motū stellarum t celū empireum plenum luce.

¶De. q. loci ar. maternalis.

PEccatoꝛes q̄ in dña nra spē hñt: qūo sunt filij dñe nre? So⁹. Vade ad rub. añdictā. ¶Dña nra qūo est in celo? So. Ray. imaginabatur stellā auoꝛe: que aduēnꝫ solis denūciat. ¶Dña nra vbi ē i celo? So. Ray. imaginabaī assūtuatiōeꝫ angeloꝝ t sctōꝝ i celo empireo/t supra assituatiōem ieſum xp̄m t dñam nram imaginabatur. ¶Coꝛpus dñe nre qs est in celo: quid sustinet illud? So. Volūtas vult t suum velle ē cōpletū.

¶De. q. loci ar. ieſu xp̄i.

IEsus chriſtꝰ est i omni loco? So. Vade ad rub. antedictā. ¶Natura humana qūo est in diuina. cū ita sit: q̄ i diuīa nō sit locꝰ? So. Ptās pōt t possificat/t intellectꝰ itelligere pōt t intelligit/t volūtas amare pōt t amat. ¶Natura diuina q̄ est infinita: qūo stat in nā hūana: q̄ ē finita. So. Maioꝛ ẋtus aie ē i ẋtute coꝛpis: q̄ est minoꝛ/t ex aīa t coꝛpoꝛe consistit vna psona. ¶Jesus xp̄s quomodo est i celo? So. Ray. solem imaginabatur: qui stellas illuminat.

¶De. q. loci ar. diuinalis.

QUomodo deꝰ ē in loco t sine loco. So. Vade ad ru. añdictam. ¶Deꝰ qūo ē i seipō? So. Bōitate exñte i suo bōificāte bonificabilit bōifi: care existit in seipa. ¶Mūdus quō i loco est collocatus? So. Suba finita collocata est i infinita: inquātū i illa ē terminata. ¶Deꝰ est i inferno? So. Si deꝰ eēntialr in inferno nō esset: oporteret q̄ suba sua terminata esset t finita.

¶De. q. loci ar. exēplificalis.

POtestas sapiētia t volūtas quō pñt eē sine loco i bontē. So. Vade ad ru. añdictā. ¶Eq̄litas est locꝰ: aut subm p qō ptās sapia t volūtas eq̄les sunt i bontē i suba spūali? Sol. Ita est eq̄litas locꝰ plūi formaꝝ eq̄lū: sicut locus i poꝰ plūi elemētoꝝ/t sicut poꝰ qō est locꝰ cōpositiōis eoꝝ. ¶Diuīe forme quō pñt eē alie i alijs sine loco? Sol. Vade ad ru. vtō. ¶Totū quō collocatū est in suis ptibus: t ptes in illo? So. ibidem.

¶De. q. q̄titatis celestial ar. exēplificat.

QUantitas in q̄ figura plꝰ hꝫ de ẋtute? Sol. Vade ad ru. antedictam. ¶Sol est maioꝛ q̄ terra? So. Si sol terrā illuminat p rectas lineas fm mēsuras q̄s antiqui posuerunt: maioꝛ est q̄ terra: verūtamē si terrā illuminat illuminā do venꝰ/t venus mercurīū/t mercuriꝰ lunā/t luna ignē/t ignis aerē/t aer aquā/t aqua terrā: illuminat sol terrā spēm sui splēdoꝛis multiplicās. t pōt esse multo minoꝛ q̄ terra: sicut flā: ma cādele que minoꝛ est: q̄ camera/t illuminat camerā suam spēm multiplicādo. ¶Sol q̄re maioꝛ apparet in mane: q̄ in meridie? Solu. In mane vapoꝛes terre sunt de grossioꝛi materia q̄ i meridie: in quoꝝ grossitie igni multiplicat magꝫ suā siūtudinē: q̄ i minus grossis. ¶Quare sol est magis calidus hoꝛa vesperoꝝ q̄ hoꝛa tertie? So. Sicut sol igni multiplicat sūū calorem: multiplicat ei suā siccitatē: quā hꝫ maioꝛē: quanto sol remotioꝛ est a terꝝ: que est de cōplexione aeris.

¶De. q. q̄litatꝫ exēplificat ar. angelicat.

QUare demon pctā hoīm procurat: postq̄ scit: q̄ ꝓpter ipsoꝝ pctā maioꝛē habet penā? Sol. Vade ad ru. antedictā. ¶Ignis de quo viuit? Solutio ibidem. ¶Febres quare sunt? Solu. ibidem. ¶Quare demon nō agit bonū? So. ibidem.

Questiones florum.

¶ De.q. relatiõis exẽpli.ar. euiternalis.

QUare pictores q̃ sunt iter nos depingũt imagines demonũ in figura nigra/ꝛ illi q̃ sunt i ydia i figura alba:ꝛ ãre ipos i turpi figura depingũt?So.Vade ad ru.afidictã. ¶ Paradise ãre ploras?So.ibidem. ¶ Quare paradisus lupũ maledixit:q̃ abstulit a regina suũ filiũ?So.ibidẽ. ¶ Quare pꝛes hoies vadũt i ifer'n q̃ i padi'?So.ibidẽ.

¶ De.q.actõis ꝛ pas.exempli.ar.mꝛnal'.

QUm mlid? sit dei:ãre patit?:q̃ lupi oues comedãt?So.Vade ad ru. afidictã. ¶ Quare ẽ ecclia?So.ibidẽ. ¶ Quare ẽ religio?So.ibidẽ. ¶ Pctõr habet actionẽ in dña nꝛa/ꝛ domina nostra in suo filio?So.ibidem.

¶ De.q.habitus exempli.ar. xp̃ianalis.

ESt vna idea aut pl'es?So. Vade ad ru.afidictã. ¶ Hitus scie de quovinit?So.ibidẽ. ¶ Qlio intelligit hõ vnã rem cũ alia?So.ibidẽ. ¶ Necessitas ꝛ ꝓtingẽtia qlio sunt differẽtes/ꝛ qlio sunt vnũ idem?So.ibidem.

¶ De.q.situs exempli.ar.diuinalis.

QUare dixit isipiẽs i corde suo: q̃ non ẽ de'?So .Vade ad ru. afidictã. ¶ De' qlio ẽ?So.ibidẽ. ¶ De' si non eẽt i trinitate:posset eẽ?So.ibidẽ. ¶ Quis mod' teneri debeat i disputãdo ꝛ ꝓbãdo fidẽ catholicã?So. ibidẽ. ¶ De.q.flor.Et primo de ar.el'ali.

FLores el'or q̃ sunt?So. Vade ad ru. afidictaz. ¶ Instrumãlia q̃ sũt?So.ibidẽ. ¶ El'are qlio est instrm el'antis et el'ati?So.In scriptura pẽna est instrm agẽtis ꝛ patiẽtis. Et vade vtz. ¶ Ignificare ẽ istrm calefacto aut calefacere?So.Pẽna ẽ subalis lre:ꝛ el' motus est accidẽtalis. ¶ Ignificare ẽ instrumẽtum ad vegetãdum piper aut calefacere. So.Ignificare est instrumentũ elementandi/ꝛ ideo est instrumentum subẽ piperis.q̃ quidem suba est ex suo instrumento/ꝛ calefacere ẽ instrm caloris piperis/ꝛ calor pipis ẽ ex suo instro. ¶ Ignificare ẽ instrm sentiẽdi calorẽ aut calefacere?So.Ignificare est instrm substãtiale: qz mouet subam ad sentiẽdũ/ꝛ calefacere est instrm accitale:qz mouet subam ad calorẽ.ꝛ sentire ẽ flos:de q̃ nascit sentitũ calefactũ p calorẽ/ꝛ el'atũ p ignẽ/ꝛ sensatũ p sentire. ¶ Ignis quõ ẽ instrm ad imaginãdũ?So.Flãma ignis est visibilis/ꝛ calor ipsi' ẽ sensibilis. ẽ ꝙ ignis instrm imaginatiõi:quãtũ obm sensibile dispõit:de q̃ imagia' sil'itudiez trahit imaginabilẽ. ¶ Ignis quõ ẽ instrz ad itelligẽdũ?So. Ignis flãmã q̃ est visibilis:ꝓcurat/ꝛ sensus illã visibilitatẽ accipit:sil'itudiez cui' accipit imagina'/ꝛ illã sil'itudiez accipit itellect' ab imagiatiõe:de q̃ suũ iduit intelligere. ¶ Quõ ignis est instrz volũtati hois:que aquã desiderat?So.Ignis suũ calorẽ ꝛ siccitatẽ i vegetati' multiplicat/ꝛ vegetati' dat illã mltiplicatiõez sensiti'/ꝛ imagiati' sil'itudiez illi' mltiplicatiõis accipit/ꝛ sil'itudiez passiõis/ꝛ ãbas sil'itudines dat itellectui:q̃s ꝙdẽ sil'itudies itellectus repsitat volũtati q̃ elegit appetitũ aq̃ frigide ꝫ sitim mltiplicatã. ¶ Quõ fit indluidua' subẽ ꝛ sustẽta' spẽi?So.Vade ad ru.afidictã. ¶ De.q.flor ar. vegetal'.

FLos pomerij ẽ visibilis p el'atiũ aut p vegetatiuã?So.Vade ad rub.afidictã. ¶ Flos quõ est instrm fruct'?So. In spa lunę el'a colligit influẽtiã corpor celestiũ/ꝛ illã influẽtiã colligit fruct' ex floribus. ¶ In flore pomerij ẽ pomũ i potẽtia:aut i tota arbore?So.In flore colligũtur oẽs potẽtialitates aliar partiũ arboris. ¶ Quare flores plus hñt de odore q̃ folia?So.Vade vtz. ¶ Quare nõ tãtũ stãt flores i arbore sicut folia?So.ibidẽ. ¶ Flores ãre magis intensum colorẽ hñt q̃ folia?So.ibidem. ¶ Ficulnea ãre nõ facit flores?So. ibidẽ. ¶ Ficus quare sunt magis placide ad comedendũ q̃ alij fructus?So.ibidẽ. ¶ Fructus nascit de pomo successiue aut in instãti?So.In oi multiplicatione motus opz esse successiõez. ¶ Que partes arbo.ante nascũtur de flore in fructu?Sol. Ante opz fundamenta camere esse q̃ sue parietes ꝛ parietes anteq̃ tectum.

¶ De.q.flor arboris sensualis.

HLores arb. sensualis ãles sunt?Sol. Vade ad ru.antedictam. ¶ In arbore sensuali qs actus

est magis ghialis? So. Sicut in pipe magis ghialis actꝰ ē calefacere: ꝙ actꝰ aliaꝝ ālitatū: sic in ar. sensitiue sentire ē magis ghialis actꝰ ꝙ actꝰ aliarū arboꝛū. ¶ Oculi quō sunt instrumēta advidēdū? So. Ad de vtš. ¶ Ignis quomō ē instfm oculoꝛū ꝛ visus? So. Ignis est instrumētū oculoꝝ p elationē/ꝛ ipsi visui p lucē. ¶ Vegetatiua quō ē instfm oculoꝝ ꝛ visus? So. Vegetatiua ē instfm oculoꝝ p vegetare/ꝛ visus p specificare spēs: q̄ ad visum ptinēt: sicut i nutriēdo specificat sanguinē venis ꝛ medullā ossib⁹. ¶ Sēsitiua quō ē instfm oculoꝝ ꝛ visus? So. Sēsitiua ē ita instfm oculoꝝ in sensando: sicut elatiua in elando et vegetatiua in vegetādo. Et ita ē instfm visus p sentire: sicut ignis p illuminare/ꝛ vegetatiua p digerere. ¶ Videre quō ē instfm visus? So. Videre ē actꝰ potētie actiue: q̄ in illo sīlitudinē accipit potentie passiue. ¶ Quare i oculis sunt plures tūnice? So. Multiplicatio spēi fit in dādo sīlitudines vni⁹ potētie alij⁹. ꝛ iō cētrū oculoꝝ solem significat: qui suam dat similitudinē veneri/ꝛ tunice alios planetas significant et speras: qui accipiunt sīlitudines. ¶ Homines q̄re hꝫ fit placitū i videdo pulchras figuras/ꝛ displicētiā i videdo turpes figuras? Solu. Oculi ꝛ volūtas i pulchritudine ꝓcordātiā hꝫ fit ꝛ in turpitudie ꝛrietatem. qm̄ volūtas nōvult: ꝙ oculi turpia videāt. Et in hꝰ passu ē significatū: ꝙ voluntas nāliter ē pulchra. ¶ Quare oculi magis sunt de colore aque ꝛ terre q̄ ignis et aeris? So. In visu ita sunt colꝛ aq̄ ꝛ colꝛ terre instā coloris ignis ꝛ aeris: sicut motꝰ martelli instfm motꝰ clauī in agere siue opari suo. ¶ De.q.floꝝ ar.imagiał.

Florēs ar.imagialis q̄ sunt? So. Vade ad ru.afidictā. ¶ Imaginari quō ē instfm elandi? Solu. Cū imagiari delectationē cōedēdi ꝛ bibēdi imagiatio sensitiuā mouet ad sentiendū appetitū comedēdi ꝛ bibēdi/ꝛ sensitiua vegetatiuā mouet ad vegetādū/ꝛ vegetatiua elatiua ad elandū. Et vade vtš. ¶ Imagiatiua quō ē instfm imagiari? So. Imaginatiua multiplicat sīlitudines plurium rerū. ꝛ cū oībus imaginat similitudines imaginati desiderati: vt sentiat aut intelligatur. ¶ Cū imaginatiua castrū aut civitatē aut aliū obm imaginat: quomodo imaginari ē instrumentum? Solu. Motꝰ manus instfm ē motꝰ martelli. q̄ siq̄dem motꝰ manꝰ ē instfm appetitꝰ volūtatis: q̄ manū mouet: vt martellꝰ clauū moueat. Dixit monachꝰ raymūdo: ꝙ adhuc solutionē isti⁹ q̄stiōis nō ītelligebat. Raymūdus rīdit monacho: ꝙ imagiarē ꝛ ꝓsideraret motū: quē hꝫ fit volūtas /imaginatio/ manꝰ/ꝛ martellꝰ ad clauū. quē quidē motū imagiatio aggregat ex pluribꝰ similitudinib⁹: q̄ sunt plures tunice. de q̄bꝰ fuit induit imaginari. Et vade vtš. ¶ Vestigiū pedis quō est instrumētū ad imaginādū pedē? So. Quilibet effectꝰ suā cām significat cū sīlitudie. ¶ Quare vestigium pedis nō ē instfm ad imaginādū colorē pedis? So. Imagiatio accipiēdo vestigiū pedis: nō multiplicat sīlitudinē coloris i cā. sꝫ tāt̄ūmō i effectu. ꝛ hoc ē: qꝛ oculi nō accipiūt p vestigiū qualē pedē in nūero. ¶ Imagiatio quō multiplicat imagiari ex pluribꝰ speciebꝰ? So. Vade vtš. ¶ Ex imagiari quō sequit imagiatū? So. Sicut ex vegetare sequit vegetatū/ ꝛ imagiatio accipit illā sīlitudinē aficedentis ꝛ ꝓfitis: ita sequit ex imagiari imagiatū. ¶ Imagiari ē morale instfm aut nāle? So. Imaginari est instfm nāle ītra imagiationē ꝛ morale extra. ¶ Imagiatio incipit aī imaginari suū in sua nā aut i suis moralitatibus? So. Agēs nāle aī incipit i ptibꝰ propinquis q̄ in ptibꝰ remotis fm appetitū: sꝫ aī incipit i ptibꝰ remotis fm necessitatem. ¶ De.q.floꝝ ar.hūanalis.

Florēs hois q̄ sunt? Solu. Vade ad ru.afidictā. ¶ Quō in hoie elare ē flos/ꝛ idē est de vegetare sentire ꝛ imagiari? So. Hō ē elatiuꝰ iquātū aliū hoiem generat. qm̄ ex elato ꝓducit elatū/ꝛ iō flos suus est elare: qd̄ ē īstrumētū illi⁹ ꝓductiōis: q̄ est de suomet īstrumēto/ꝛ hō ē vegetatiuꝰ: iquātū pr̄ dat filio potētiā vegetatiuā p ghiarē vegetare. ꝛ est sensitiuꝰ inquātū suo filio dat potentiā sensitiuā/ꝛ idē de imagiatiua. sunt etiā p aliū modū flores in hoie: sicut martinꝰ qui est elatiuus/vegetatiuꝰ/ꝛ sensitiuꝰ/ inquātū cibū transmutat in spēm suā/ꝛ est

imagiatiuus: inquãtũ vtitur imaginari. ¶Dia martini quõ facit fusi corpꝰ clare/ vegetare/ꝛ sentire? So. Mãles ptes que sunt i martio ex pte elati^{c}: sunt itẽtiõe: ꝙ ex ipis sit hõ/ꝛ idẽ de vegetati^{u}/sensitiua/ ꝛ imagiatiua. sunt ꝯ p seipas disposite: ꝙ sint ptes hois/ꝛ aia rõnal' ipsas applicat ꝛ ponit i actu illis ptib^{9} cũ suis ptib^{9} for malib^{9} pticipãtib^{9} dispositis ꝙ sint ptes hois. ꝛ ex mixtione ãbaꝝ dispositionum vna exfite actia ꝛ alia passiua resultat hõ: ꝙ vtitur ptibus suis/ꝛ vtrĩ qualibet parte fm suã nãz. ¶In hoie ẽ calor/ꝛ p ꝓis ca lefacere: illõ calefacere ẽ instfm ignis aut aie aut hois? Solu. In scriptura volũtas mouet manũ/ꝛ manꝰ pẽnã. ꝛ hõvolũtatẽ mouet atꝙ manũ ꝛ pẽnaz. ¶Ihõ homi= ficat seipm? So. Filiꝰ nõ põt hõificare se= ipm: ita ꝙ se hoiez faciat. ꝙ si se hoiem fa ceret: eẽt pf suipsi^{9}. verũtm hz i seipo hõi= ficare sicut i se hz videre vtẽdo ptib^{9} suis fm ꝙ illa sunt ad vsuz hois. ¶Ihõ quõ hz rõnare? So. Ihõ hz rõnare vtẽdo ptib^{9} aie rõnal' fz eaꝝ offm. sic hz sentire vtẽdo ptib^{9} sensus fm eoꝝ offm. ¶Ihõ quõ hz meritũ morale? So. Ihõ hz meritũ mora= le xtuosuz vtẽdo suis ptib^{9} fz eaꝝ offm. ꝛ vitiosuz: cũ vtit ptib^{9} suis ꝑ eaꝝ offm. Et vade ad ar. mo. ¶Ihõ qũo viuit? So. Lu mẽ de oleo i lãpade viuit. ¶Ihõ qũo mo= rit? So. Deficit oleũ: ꝛ morit i lãpade lu= mẽ. ¶Ihõ qre ẽ? So. Ihõ ẽ duob^{9} modis. pm^{9} ẽ formalis ꝛ naturalis: inquãtũ ẽ de aia ꝛ corpe. scõs est final' ꝛ moral': vz deũ amare ꝛ cognoscere recolere laudare ꝛ ei fruire. ꝛ iõ morales xtutes suntvie finis ꝛ opatiõis. p qs deuenit ad beatitudinem.

¶De. q. florum ar. mora. virtuose.

Flores xtutũ q̃ sunt? So^{o}. Vade ad ru. añdictã. ¶Quare meri= ta sunt flores xtutũ? So. Retri butio ẽ ꝓña meriti: sicut pom qõ ẽ ꝓña flo ris pomerij. ¶Meritũ de q ẽ? So. Meri tũ ẽ ex reb^{9} debit' fz finẽ ꝓpter quẽ sunt. ꝛ etiã cũ hõ vti nõ vult ꝑ illũ finẽ. ¶Me ritũ qre ẽ? So. Meritũ ꝓsistit duob^{9} mo= dis. p^{o} ẽ: qz hõ vtit natur' ptiũ: de qb^{9} ẽ et nõ ꝑ eaꝝ nãz: scõ ẽ: vt de^{9} occasionẽ hẽat dãdo gloriam hoibus virtuosis.

¶De. q. florum iustitie.

Flos iustitie qs ẽ? So. Vade ad ru. afidictã. ¶Judicare de q viuit? So. Jta viuit iudicare de bo^{o} intelligere ꝛ amare: sicut videre viuit de colore/ꝛ calefacere de calore/ꝛ hõ p cõedere. ¶Judicare qre ẽ? So. Judicare ẽ: vt sit pax iter deũ ꝛ hoiez ꝛ iter hoiem ꝛ hoiez/ꝛ vt de^{9} occasionem hẽat idulgẽdi. ¶Quo viuit iudicare de bo^{o} itelligere ꝛ amare? So. Jn xtute q̃dã hit^{9} viusit ex alijs ꝛ p alios cum alijs ꝛ in alijs. ꝛ ille viuit ex oib^{9} i illo tpe: quo suo vtitur officio. ¶De. q. flox prudẽtie.

Flos prudẽ^{s} qs ẽ? So^{o}. Vade ad ru. afidictã. ¶Sapia quõ ẽ xt^{9} morak'? So. Est virt^{9} morak' hoie amãte fines rex vt ipsis vti possit. ¶Ha bere cognitionẽ de deo de sua trinitate in carnatiõe ꝛ de ei^{9} opib^{9} illa cognitio po= terit cẽ vitiũ? So. Jn cognoscẽdo deũ et ei^{9} opatiões hõ vitiosus eẽ nõ põt: dũ tñ deũ plus diligat ꝛ ei^{9} opatiões ꝙ aliquid aliũ. ¶Sapia de q̃ viuit? So. Sapia ita viuit ex suppositõe: sic plãta viuit de aq̃ q̃ ipaz rigat. viuit ẽt ex frequẽtatiõe studij ꝛ ex rõib^{9} ofisiuis. ¶De. q. flox fortitudis.

Flos fortitudis qs ẽ? So. Vade ad ru. afidictã. ¶Flos fortitudi nis qũo ẽ? So. Sicut ẽ i scriptu ra: ꝙ volũtas mouet manũ/ꝛ manꝰ pẽnã/ ꝛ pẽna ifas ad illas figuras exteriores: q̃ iteri^{9} imagiater ꝓcepte sunt: ita ẽ meritũ fortitudis i fortificãdo ꝓsuetudies bonas intra ꝓceptas i hitib^{9} xtutũ. ¶Meritz fortitudis quãvtilitatẽ ifert? So. Fortitu do victoriã ifert ꝛ famã ꝛ pacẽ/ꝛ i alia vi ta ꝓfirmatiõem eterne reqei. ¶Fortiº põt deuinci? So. Nihil fortitudinẽ deuincit nisi hõ: cui^{9} est ps. q̃ ipsam vincit: iquãtũ nõ vult ipsa vti. ¶De. q. flox tẽperãtie.

Flos tẽperãtie qs ẽ? So^{o}. Vade ad ru. añdictã. ¶Tẽperã^{a} qre hz meritũ? So. Sicut hõ culpã hz i occidẽdo hoiez: hz meritũ hõ xtuo= sus i sustẽtãdo hoiez. ¶Tẽperã^{a} qre pl^{9} attributa est ipi cõcdere ꝙ alij flori? Sol'. Sicut q̃libet elatũ hz magn' ꝓpriũ subm i vtẽdo pl^{9} sua q̃litate i vno subo ꝙ i alio: ita q̃libet hĩt^{9} xtuosus magn' hz ꝓprium subm: inquãtũ pl^{9} vtit sua q̃litate i illo ꝙ i alio. ¶Tẽperare quõ põt hõ itelligere ꝛ imaginari in comedere loqui expẽdere. ꝛ sic de alijs floribus, cũ ita sit: ꝙ videri nõ

potest neq; tangi? Solutio. Cum passionibus infirmis cognitio habet de sanis. ¶We.q.florum fidei.

¶Flos fidei qs est? So. Vade ad ru.afidictaz. ¶Fides qlio durat? So.ibidē. ¶Quis est nobilior flos:credere vl' itelligere? So. In itelligere qđ xpitatē de deo itelligit maior est magni° bonitatis q̄ in credere qđ veritatem de deo credit.i quo credere est maior magnitudo bonitatis q̄ i intelligere qđ intelligit:q̄ bos t asinus nō sunt de vna specie. ¶Meritū qđ hō hz p fidez est ita magnū sicut meritū qđ hō hz per intelligere? So. Nemo infirmus tātū seruitiuz facere pōt sic hō san°. ¶We.q.flor spei.

¶Flos spei qs ē? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Sperare qlio ē iter iudicare t remittere? So. Quilibet hō hz meritū:q̄ sibi pcm̄ cū ptitiōe cognoscit/t q̄ placituz hz:q̄ de seipo iudicū fiat.de quo placito mīam assequit. ¶Cū sperare q̄ virt° maiorē hz cōcordātiā? So. Justitia t charitas affuerūt iudicare t remittere de necessitate p sperare. ¶Cū hō morit:q̄vadit sua spes? So. Secūdaria istā,ppter h̄ pri° mortē annihilant:quia in alia vita nō sunt necessaria.

¶We.q.flor charitatis.

¶Flos charitatis qs ē? So. Vade ad ru.afidictā. ¶Tunice amādi q̄ sunt? So.ibidez. ¶Quare amare maius ē p dare q̄ per accipe? So. Ignis ē nobilior t fortior p calefacere q̄ p desiccare. ¶Deamare vitiū ē ita nobile sic amare xtutē? So. Nullū ppns ē ita nobile:sicut ē suū añs. ¶We.q.flor vitior.

¶Flores vitior q̄ sunt. So. Vade ad ru. añdictā. ¶Peccare de q̄ ē? So. ¶Péccare ē ex deuiatione pncipiū t medij a fine ,ppter quē sunt. ¶Culpa vbi icepit? So. Culpa icepit in otiositate rōnū ꝫ diligētiā xtutis. ¶Cō sequentia culpe que est? So. Cōsequentia culpe est ita pena:sicut ppria virtutis moralis ē glia. ¶Clare vegetare sentire t imaginari quomodo induta sunt culpa? So. In priuatione finis est pditio instrorum. ¶Recolere qlio ē peccare? So. Recolere deū t non amare ipm,ppter bonitatē suā est peccare. ¶Intelligere quō est peccare? Sol. Intelligere pcm̄/t nō deamare ipm est peccare. t ideo nullus debet peccatū qđ fecit:dicere i ridēdo,sed cū cōtritione t dolore. ¶Amare quō est peccare? So. Amare est peccare:cū est act° voluntatis sine charitate. ¶Timor quō ē peccare? So. Timor est peccare:cū non est ppria ipius amare charitate indutū. ¶Cōscia quō ē peccare? Sol. Cōscia ē peccare sine cōtritionare. ¶We.q.flor ar.impialis.

¶Flores pncipis q̄ sunt? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Judicare t iniuriari in quo plus esse pōt? So.ibidē. ¶Honorare aut inhonorare in q̄ plus alti° ascēdere pōt? So.ibidem. ¶Bñari t tormētare in quo maiora esse pōt? So.ibidē. ¶Laudare t maledicere de qbus melius narrari pōt? Sol. ibidē. ¶Uerū dicere t mētiri i quo citi° inueniri pōt? So.ibidē. ¶Auferre t donare in quo sepius vadūt stare? So.ibidē. ¶Superbire t hūiliari i quo plus distare pōt. Sol.ibidē. ¶Exemplū bonū t malū qs magis dare pōt? Sol.ibidē. ¶Amare t deamare in quo plus ascēdere pōt? So. ibidē. ¶We.q.florum ar.apostolicalis.

¶Flores ar.aplicalis q̄ sunt? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Quid est'articul°? So. Articul° ē testimoniū veror p credulitatē aut p ītelligētiā. ¶Qui sūt altiores flores t pulchriores? So. Vade vtš. ¶Eccl'ia sctā q̄re plorat? Sol. ¶Plorat sctā eccl'ia:q̄ sui flores p totū mundū nō sunt recoliti cogniti t amati. ¶De.q.vtrū de° sit de ar.aplicali.

¶Utrū de° sit vel nō? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Si summū bonū nō esset:esset summū malū? So. Si summū malū est: impossi° est summū bonū eē. t si summū bonū est:impossi° ē summū malū eē. t si summū bonū est t summū malū est:possibile ē summas ꝫrietates eē t nō esse. qm̄ subiecta infinitaz ꝫrietatū se sustinere nō possent. Et vade ad ru.autedictā:in qua ,pbatur deum esse. ¶Quare est necessariū deū esse? So lu. Si deus nō eēt: impossibilitas maior esset q̄ possibilitas/t sequeret q̄ maior ptās cōcordantiā haberet cum nō esse/et

minor cū esse. ꝛ maior ptās q̄ ī priuatiōe existeret: esset cā maioris possibilitatis. ꝛ sequeret cōtradictio: iquātū eēt ꝛ nō eēt. q̄ ptradictio est ipossibilis. ē ꝫ necessariū deū eē. Et vade ad ru. vtš. ¶ Si deꝰ non eēt: qd seq̄ret? So. Si deꝰ nō eēt: itellectꝰ hūanus ꝓsiderare posset maiorē nobilitatē in esse fantastico q̄ ī eē reali/ꝛ cū falsitate q̄ cū vitate. qš ē ipossiᵉ. seq̄ret ergo: si deꝰ nō eēt: q̄ h̄ qš est possibile: eēt ipossibile/ꝛ h̄ qš ē impossiᵉ: eēt possiᵉ. Et vade ad ru. vtš. ¶ Deū nō esse quare ē odibile? So. Qꝛ deꝰ est: sub eē est amabile. q̄ si nō esset: sub esse eēt odibile/ꝛ eiꝰ ꝑuatio esset amabil'. Et vade vtš. ¶ Que vtilitas seq̄tur de eē dei? Soᵒ. Si deus nō esset: nulla suba q̄tē haberet ī sua exīstia/ꝛ eiꝰ quies foret ī sua agētia. rōne cuiꝰ nullā vtilitatē haberet/ꝛ oēs sube sine priuarentur: de q̄ vacue forent. Et vade vt supra.

¶ De. q. vnitatis dei florum ar. aplicalis.

Est vnus deꝰ aut plēs? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ Quare oꝛ q̄ vnꝰ deꝰ sit/ꝛ nō plēs? So. ibidē. ¶ Si plēs diī eēnt: qd seq̄ret? So. Si eēnt plēs diī: i nullo tp̄oꝛ esset ptās sapiētia ꝛ volūtas vnū idē nūero. q̄ si nō essent vnū idē nūero: nullꝰ eēt dignꝰ: q̄ eēt deꝰ. cū ita sit: q̄ dcū ꝓsideramꝰ eē summū esse. ¶ Quare nō pōt esse nisi vna summa bonitas? So. Si essent plures summe bonitates ꝑ eēntiā distincte: eēt eēntia cuiuslibet finita ꝛ nō infinita. sine q̄ infinitate nō haberet dignitatē in summitate. Et vade vtš. ¶ Si nō est nisi vnꝰ deꝰ: quid seq̄tur? So. In hoc q̄ vnus deꝰ est: sequit q̄ potest esse deꝰ. qm̄ potest eē finis ꝛ perfectio suiipsiꝰ ꝛ alteriꝰ: vꝫ sui effectꝰ. Et si essent plēs diī: non posset eē deꝰ. cū ita sit: q̄ ꝓditiones dei sint: q̄ sit ꝑfectio ꝛ finis suiipsiꝰ ꝛ alteriꝰ. ꝛ sic esset deꝰ ꝛ non esset: si eēnt plēs diī. ¶ Quare nō pōt esse plures diī? So. Si eēnt plēs diī: eēnt plēs eīnitates. qm̄ q̄libet foret sua met eternitas. ꝛ sic̄ q̄libet foret īfinitꝰ ꝑ durationē infinitꝰ eēt ꝑ magnitᵉᵐ ꝛ ꝑ extēsionē: qš ē ipossiᵉ. ꝓpter quā impossibilitatē plēs diī esse non pōt.

¶ De. q. pluralitatis. ar. aplicalis.

Utrū in deo sit plūalitas? So. Vade ad ru. antedictā. ¶ Quare in deo est pluralitas? So. Si in deo nō esset pluralitas: actꝰ suaꝫ rōnū nō eēnt eterni nec infiniti. Et vade vtš. ¶ Si ī deo plūalitas nō eēt: q̄d seq̄ret de sua vnitate? Solꝛ. Si in deo plūalitas nō eēt: vnire nō eēt purus actꝰ siue vnitatis/ꝛ nō eēt ita magna peragere sicut ꝑ existere. Et vade vt supra ad scdam rōem. ¶ Absq̄ plūalitate pōt ī deo eē deitas? Solꝛ. Dicimꝰ q̄ nō sine nūero vniꝰ ꝛ alterius: vꝫ sine nūero deificātis ꝛ deificabilis: ꝛ q̄ vnꝰ nō sit aliꝰ. q̄ si vnꝰ esset aliꝰ: falsa esset ista p̄dicatio ī deo vnū duo tria. ¶ Deꝰ posset eē sine plūalitate? So. Si deꝰ posset eē sine plūalitate: posset eē ꝑ exīstiā sine agētia/ aut ꝑ agētiā sine exīstia. ꝛ sic tātū posset eē ꝑ priuationē finis sicut ꝑ formā/ aut ꝑ ꝑuationē fōre sicut ꝑ exīstiā finis. qš ē impossiᵉ. ¶ Sine plūalitate deꝰ posset eē infinitꝰ? So. Duo cōsiderare opꝫ ī infinitate ꝑfecta. vnū ꝫ q̄ suba sit īfinita/ aliū qš eiꝰ opatio sit infinita: q̄ nō pōt esse infinita sine plūalitate vniꝰ ꝛ alteriꝰ. ¶ De. q. diuinarꝫ ꝑsonarū.

Quare opꝫ q̄ plūalitas dei sit de patre ꝛ filio ꝛ spū sctō/ꝛ nō de alīs ꝑsonis? Solꝛ. Vade ad ru. afidictā. ¶ Deꝰ seip̄m intelligit: ꝛ ideo ē intelligēs ꝛ ītelligibilis: q̄re intelligēs dr ꝛ appellat pf/ꝛ ītelligibilis filiꝰ? So. In sapia dei ē ītelligēs ꝑ ita magnā bonitatē: q̄ bonitas suo intelligere est rō infinita. ē ꝫ rō ad ꝓducēdū īfinitū bonū. opꝫ ꝫ q̄ ītelligēs q̄ hꝫ rīdere rōni īfinite bonitatis: ꝓducat de seip̄o: q̄ est īfinitus bonꝰ: aliā ꝑsonā infinitā. ꝛ qꝛ ip̄am ꝓducere opꝫ de seip̄o: opꝫ q̄ sit pf. qm̄ oē ens qš ꝓducit aliud de seip̄o: ē pf/ꝛ ꝑ ꝓnis intelligibilis ꝓductꝰ est filiꝰ. cū ita sit: q̄ pf ꝛ filiꝰ se habeant relatiue. Et vade ad ru. vtš. ¶ Deꝰ diligit seip̄m: ꝑ quā nām vel ꝛtutē suū amare vocari debeat spūsctūs? Solꝛ. In deo pf diligit filiū/ꝛ filiꝰ diligit pfēz. ꝛ iquātū pf filiū gnat: vna cōsideratio ē ꝑ gnare. ꝛ iquātū pf filiū diligit ꝛ filius pfēz diligit: ē alia cōsideratio ꝑ amare. qš ē ex actiōe pfis ꝛ ex actiōe filij. ꝛ ex illis duabꝰ actiōibus opꝫ exire vnā passiuā spirationē: q̄ sit ita magna ꝓprietas ꝑsonalis: sicut ꝓpetas pfis ꝛ filij. vt amare nō sit accidēs/ꝛ q̄ sit suba. ꝛ qꝛ spirare

est de exire ꝛ sanctitate puritatis ꝛ innocē-tie:quā hñt pf ꝛ filiꝰ:q̄ se cōicāt in ita ma gna suba ꝙ amare:sicut est suba:q̄ ē ꝙ gña-re:opꝫ q̄ tertia ꝓsona vocet spūsctūs. Et vade ad scdam rōnē rub.afidicte. ¶ Ꝑ ōt eē maior rl'o q̄ inter pfez ꝛ filiū ꝛ spm̄ scm̄ in bōitate: ꝛ sic de alijs.posset eē ma ior ꝓcordātia inter bonificātē bonificabi lem ꝛ bonificare/bonificabili nō exhte de nā ꝛ eēntia bonificātis/nec bonificare de eēntia ꝛ nā ambox.qđ est īpossi. ¶ Ꝑ ōt esse maior eq̄litas q̄ pfis ꝛ filij ꝛ spūsctī? So. In eēntia ꝛ nā ptātis nō pōt eē ma-ior eq̄litas q̄ inter possificātē possificabi-lē ꝛ possificare. Et idē est de eēntia p̄ncipij in q̄ maior eq̄litas eē nō pōt q̄ inter p̄nci-piantē principiabilē ꝛ principiare. qm̄ sī possificās magis posset eq̄lificare sibimet possificabile alteriꝰ eēntie ꝛ nature q̄ sue-met: maiorē dispōnez hret agendi de sua equalitate in eēntia ꝛ nā:q̄ non eēt de suo gñe:q̄ illa q̄ esset de suo gñe.qđ est īpossi. Et qꝛ possificabile q̄ est de eēn possificāt/ est filiꝰ:postq̄ de ipo ē pductꝰ.ꝛ possificās est pater:ꝙ ꝓns ꝛ possificare amboꝝ spūs-sanctꝰ. Opꝫ g eē maiorē eq̄litatē q̄ pōt eē: pm̄itatis filiationis et spirationis.

¶ De.q.numeri ternarij diuinalis.

Quare persone diuine sunt tres/ et nō plres neq̄ pauciores? Sol'. Vade ad ru.añdictā. ¶ In bo-nitate q̄s est nobilior nūerus q̄ eē pōt. et sic de magnitudine eternitate ꝛ alijs diui-nis formis? Sol'o ibidē. ¶ Quare in deo nō sunt duo pfes ꝛ duo filij ꝛ duo spūssan-cti/aut plres? So.ibidē ad scdas rationez. ¶ Cōcordātia in q̄ nūero ē nobilior ꝛ ma-ior? So.ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Eq̄litas ī q̄ nūero pōt eē melior/maior/ꝛ magis po-tēs? So.ibidē ad q̄rtā rōnē. ¶ Ꝑncipiū in q̄ nūero ē magis durabile scibile magꝫ verū ꝛ magis amabile? So.ibidē ad q̄ntā rationem. ¶ De.q. creationis.

Quandus est eternꝰ/aut ē creatus de nouo? So. Vade ad ru.afidi-ctā. ¶ Ꝑ ossет deꝰ mundū crea re eternū? Sol'. Impossibile ē:q̄ ptās dei plꝰ possit de eternitate q̄ de bonitate:ma gnitudine:sapia:volūtate:vitate: glia:et vtute. q̄m̄ si plus posset ꝙ eternitatē q̄ ꝙ alias formas:maiorē ꝓuenientiā hēret cū eternitate q̄ cum alijs formis. ꝛ foret in deo maior ꝛ minor ꝓuenietia.qđ ē impos-sibile.g ptās dei ꝓducere nō pōt nec crea-re mūdū in infinitate bonitatis magnitu dinis ptāt sapie:ꝛ sic de alijs formis.q̄m̄ mūdus illā infinitatē recipere nō posset: sed ptās illā dare posset:si subiectum esset dispositū ad recipiēdū.q̄re sicut ptās mū-dū infinire nō pōt ꝙ bonitatē magnitudi nē:ꝛ sic de alijs dignitatibꝰ.sic īpm infini re nō pōt ꝙ eternitatē. Et vade ad ru. vtš. ¶ Si mūdꝰ eēt eternꝰ qđ sequereť? Sol'o. Si mūdus esset eternꝰ/ꝛ nō de nouo crea tus sua eternitas foret finis ꝛ ꝓplementuꝫ oīz ptiū mūdi ꝛ eternitas dei nō.cū ita sit: q̄ infinitū necessitatē nō hꝫ de alio infini to/ꝛ sic seq̄reť q̄ deꝰ nō eēt finis ꝛ ꝓplemē tū mūdi/ꝛ q̄ mūdus in seipso sūū finē ha beret:qđ ē impossibile ꝛ ꝫ nobilitatē dei. Et iā aliꝺ incōueniēs sequereť:qđ inuent-es in scda rōne ru.añdicte. ¶ Si mūdus eēt eternꝰ:eēt melior:q̄ si sit nouus? Sol'. Vade vtš.ad tertiā rōnē. ¶ Que deroga tio eēt deo si mūdus eēt eternꝰ? So.ibidē ad q̄rtā rōnē. ¶ Si mundus sit creatꝰ:de q̄ est p̄ncipiatꝰ? So. Sapia dei q̄ est infi nita/ꝛ q̄ cōprehendit tam futura q̄ p̄sen-tia ꝛ p̄terita mūdū itellexit anteq̄ fuit/et volūtas dei voluit:q̄ mundus eēt p̄ncipia tus ꝛ ꝓductꝰ:ꝝm q̄ ꝙ sapiam fuit itellectꝰ ꝛ ptās dei possificauit ꝛ ꝓplenit et in actu posuit hoc:qđ voluit voluntas/ et ita fuit

nſidus creatus per hſic modū/ꝛ non fuit creatus de aliquo. ꝛ quia non fuit: est dictum: ꝙ creatus est de nihilo.

¶De.q.recreationis. Et primo ꝙ primus homo peccauit.

¶Peccatū icepit prio i primo hoīe? So. Vade ad rub.antedictam.

¶In q̄ cōgscit ꝙ pctm̄ icepit i p̄mis parētib⁹?: So. Ḃñalr hoīes inclinationē hñt ad malū: anteq̄ ad bonū/ꝛ hec gñalitas nō poterat p̄ncipiari i p̄ncipijs ꝯsequētib⁹ ꝛ non gñalib⁹. ꝙ si fuisset: gñalis nō fuisset/ꝛ qz ēgñal' ē p̄ncipiata i añcedētib⁹: q̄ sunt p̄mi ꝛ parētes gñales. Et vade vtꝫ. ad scdaz rōnez. ¶Si pctm̄ non fuisset p̄ncipiatū i p̄mis parētib⁹: q̄lia inconuenientia seq̄rent? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶Cōtrarietas q̄ ē p pctm̄ ꝯ ꝯcordātiā q̄ est p ꝟtutē: quō scit ꝙ ē p̄ncipiata i p̄mis parētib⁹?: So. ibidē ad q̄rtā rōnem. ¶Quis peccauit ante: aut adā/aut eua? So. Scdm cursuz nāle hō est gñali⁹ p̄nm ꝙ femina/ꝛ qz hūana spēs q̄ ē gñalis: est infirma p pctm̄: oz ꝙ sit magis īfirma p magis gñale pctm̄: q̄ p minus generale.

¶De.q.ꝙ pctm̄ ade sit gñale sensual'r.

¶Est pctm̄ originale? Sol'. Vade ad rub.añdictā. ¶Si pctm̄ originale nō fuisset q̄d seq̄ret? So. ibidē ad scdaz rōnē. ¶Ḃñalitas pcti potuit p̄ncipiari i hoīb⁹ ꝯsequētib⁹?: So. ibidē ad ꝟtiā rōnē. ¶Posset eē moꝛs gñal': sine gñali pctō? So. ibidē ad q̄rtā rōnez. ¶Quare ē originale pctm̄. cū ita sit: ꝙ in gñalitate magꝭ sit de malo: q̄ i spālitate? So. Añ malū ē p alīs: malo in suis ꝯditionib⁹ remanēte. Et vadevtꝫ. ad q̄ntā rationē. ¶De.q.ꝙ pctm̄ originale sit in aia.

¶Peccatū originale ē spūale? Sol'. Vade ad ru.añdictā. ¶Cū aia saraceni nō sit de aia ade: q̄re ē in pctō originali? So. ibidē ad scdaz rōnē. ¶Si pctm̄ gñale nō eēt spūal'r qđ icōueniēs seq̄ret? Sol'. ibidē ad tertiā rationē. ¶Quare ē pctm̄ originale spūal'r? So. ibidē ad q̄rtā rōnē. ¶Saracen⁹ q̄ credit eē i statu saluatōis q̄ pctm̄ originale ig̃rat/ꝛ nō est i actuali pctō: cū moꝛiē q̄re dānat? So. Cā nō remota remanet effect⁹/ꝛ nō remota gñalitate remanet spālitas. est ḡ dāna tus ꝓpter originale peccatum.

¶De.q.recreatonis.

¶Est nſidus recreat⁹? So. Nos i tēdim⁹ ꝓbare icarnationē ꝛ moꝛtē ihesu xp̄i. ꝛ ex ꝓbatōe istoꝝ duoꝝ artic̄loꝝ seq̄tur ꝙ nſidus sit recreat⁹ deo exīte icarnato ꝛ moꝛtuo: inquātū hō vt nſidus sit recreat⁹. ¶Supposito ꝙ deus sit icarnat⁹ ꝛ moꝛtu⁹: q̄re sequit ꝙ nſidus sit recreat⁹? So. Pro pctō req̄rit satisfactio. ꝛ ꝙ pctm̄ p̄mi hoīs fuit nſidus a fine deuiat⁹ ad quē extitit creat⁹. ꝛ moꝛiē te magꝭ gñali hoīe i magnitud̄ bonitatis sctitatis ꝛ ꝟtutis ad quē nſid⁹ creat⁹ fuit ꝙ est ihesus xp̄s satisfecit sua moꝛs ꝛ mūdū ad finē restaurauit ad quē creat⁹ extitit/ꝛ si sua moꝛs nō suffecisset, ꝓ satisfactiōe generalis pcti eēt defectiu⁹ i magnit̄ bonitatis: ꝛ adā eēt maioꝛ i ꝓductiōe mali ꝙ ihs xp̄s i repatōe boni qđ est īpossi⁹. cū ita sit: ꝙ ihs xp̄s sit de⁹ ꝛ hō. ¶Ihs xp̄s iquātū de⁹ nō fuit moꝛtu⁹: ḡ de⁹ ꝓ moꝛtē non recreauit nſidū/ꝛ iō q̄ro: vtrū hūanitas xp̄i sufficit ad recreandū nſidū? So. Intātuz est de⁹ pfect⁹ i magnit̄ bonitat; ꝛ aliaꝝ suaꝝ dignitatū ꝙ i h̄ ꝙ ipe ē hō: ille hō sufficit repationi nſidi ꝓ suā moꝛtē: lz deitas nō fuisset moꝛtua. sicut coꝛp⁹ martini: qđ sufficit rōne nobilitatis aīe: cū qua est p̄sonctū: ꝙ sit melius in magnitud̄ bonitatis q̄ coꝛp⁹ leonis vel solis: ꝛ sic de oīb⁹ alīs coꝛporib⁹ q̄ nō sunt de hūana spē. ¶Coꝛpus xp̄i fuit ꝓticulare: fuit ḡ sua moꝛs ꝓticularis. moꝛs ḡ particularis quō reparare potuit moꝛtē vniuersalē? Sol'. Talis ꝑt esse particularis in magnitudie bonitatis: ꝙ plus ꝑt q̄ oēs particulares sub vl'i exītes fin ꝙ dictū est. sicut coꝛp⁹ martini: qđ rōe nobilitatis aīe rōnalis vz plus q̄ oīa coꝛpoꝛa irrationabilia oīm planetarū et firmamēti. ¶Si nō eēt recreatio qđ inconuenientēs seq̄ret? Sol'. Si nō esset recreatio: pl'a icōueniētia seq̄rent. vz qđ de⁹ rōnē nō hēret saluādi hoīes i pctō originali exīstētes: nec ihs xp̄s hēret rōnē moꝛiendi: si recreatio nō eēt/ꝛ nō hēret mo'' honoꝛādi diuā nām/ꝛ de⁹ dimitteret mūdū deuiatum a fine: ꝓpter quē creat⁹ est/ꝛ pl'a alia inconuenientia sequerentur.

¶De.q.ꝙ ihs resuscitabit hoīes i iudi'.

¶ Utrū hoīes resuscitabunt? So. Vade ad ru. añdictam. ¶ Si nō eēt resurrectio qđ icōuenīēs seq̄ret? So. ibidē ad scđam rōnē. ¶ Quare oz q̄ sit resurrectio? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Si nō eēt resurrectio posset iustꝰ dei vti hoīe? Sol. Impossibile est vti hoīe in subiecto qđ nō est ī spē hoīs. ¶ Absq; resurrectiōe possent oēs ptes nāles corporū q̄ sunt ptes inſidi: attigere eoz fines? So. ibidē ad q̄ntā rōēz. ¶ Corpꝰ martini mortuū ī ēra putrefacti: aut comesti p lupos: quō poterit resuscitari in illo nūero: ī quo erat: cū moriebat? So. Suba ī q̄ ptās sapiētia Xpitas Xtꝰ ⁊ volūtas sunt in vno eodē nūero infinito ⁊ eterno nō ē ipossibile aliq̄d opus Xtuosum. qm̄ sapia illud scire p̄t et volūtas illđ amaret ptās p̄t possificaret ī verū ponere illđ qđ scit sapia ⁊ qđ volūtas diligit. ¶ De. q. q̄ aia rōnalis sit imortalis.

¶ Alima rōnalis est imortalis? So. Vade ad rūđ. añdictā. ¶ Aia q̄ nō p̄t eē imortalis? Sol. ibidē ad scđaz rōnēz. ¶ Quare aia ē imortalis? So. ibidē ad ēciā rōnē. ¶ Si aia moreret qđ inconueniēs seq̄ret? Sol. Si aia moreret sue ptes subm nō hērent in q̄ forēt sustēta te cū sint spūales ⁊ oēs annihillarent / ⁊ si rediret foret iterū creata ⁊ sine satisfactione culpe: q̄re moriebat in nāli Xtute posita p̄ iustitiā dei. Et vade vtš. ad quartam rationē. ¶ Ray. quō scis tu q̄ aia sit immortalis? So. ibidē ad q̄ntā rationem.

¶ De. q. q̄ deꝰ dabit gl'iam sctis ī gl'ia.

¶ Ost diē iudicij scti erunt gl'ificati? So. Vade ad ru. antedictā. ¶ Si non eēt paradisus ⁊ gl'ia qđ inconueniens sequeret? So. ibidē ad secūdā rōnēz. ¶ Quare oz esse gl'iam? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Cū q̄ deꝰ corpora sctōz gl'ificat. cū ita sit: q̄ ipe sit īsensibil? So. ibidē ad quartā rōnēz. ¶ Cū q̄ deus dat gl'iam aīabꝰ sanctoz? So. ibidem.

¶ De. q. q̄ ihs sit ꝓceptus: ⁊ q̄ deus fuit incarnatus.

¶ Utrū deꝰ sit icarnatꝰ? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Si deꝰ icarnatus nō eēt q̄ icōuentē seq̄rēt? So. Si deꝰ icarnatus nō eēt oī tpe sue rōes desiderarēt q̄tē hīre ī creatur⁊ ⁊ nūq̄ ipaz attigerēt. Et vade ad .ij. rōnē ru. añdicte. ¶ Quare deus est icarnatꝰ? So. Deꝰ ē icarnatꝰ vt matorē ꝓcordātiā q̄ possit eē inter cām ⁊ suuz effectū ꝓducere possit. Et vade vtš. ad .iij. rōnē. ¶ Si deꝰ nō fuisset icarnatꝰ sua nā posset eē finis ⁊ ꝓplemētū nature create? So. ibidē ad .iiij. rōnē. ¶ Si deꝰ icarnatus nō eēt: sue rōes possent eē finis ⁊ ꝓplemētū rōnibꝰ creatis? So. ibidē ad .v. rōnē.

¶ De. q. q̄ iesus xp̄s fuit conceptꝰ per spiritumsanctum.

¶ Esus xp̄s fuit ꝓceptꝰ p spūmsctm? So. Vade ad rnb. añdictā. ¶ Jesus xp̄s posset eē ꝓceptꝰ p hoīez ⁊ p feminā? So. ibidē ad secūdā rationem. ¶ Si iesus xp̄s p hoīez ⁊ feminā ꝓceptꝰ fuisset qđ icōuenīēs seq̄ret? Sol. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Jesus xp̄s quō p̄t eē hō sine carnali copula hois ⁊ mulieris? So°. Ome illud p̄t diuina bonitas qđ p ipaz bōificari potest. Et vade vtš. ad quartam rōnē. ¶ Quare opz q̄ iesus xp̄s sit filius femie ⁊ nō hois? So. ibidē ad q̄ntā rōnē.

¶ De. q. q̄ iesus xp̄s sit incarnatus.

¶ Esus xp̄s ē icarnatꝰ / aut ē icarnādus? So. Vade ad ru. añdictam. ¶ Si iesus xp̄s sit incarnādꝰ qđ inconueniēs seq̄ret? So. ibidē ad scđam rōnē. ¶ Quō scit q̄ iesus xp̄s sit iā icarnatus? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Quare iesus xp̄s ē icarnatꝰ ⁊ nō icarnādꝰ? So. ibidē ad q̄rtā rōnēz. ¶ Quare iesus xp̄s nō fuit icarnatꝰ in p̄nō mūdi? So. Jn maiori ordie ⁊ medio q̄ possit eē iter deum ⁊ creaturā oportuit q̄ fuisset icarnatio filij dei. Et vade vtš. ad quintam rationem.

¶ De. q. q̄ iesus xp̄s fuit natus.

¶ Esus xp̄s fuit natꝰ? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Cū filiꝰ dei sit eternus: quō potuit nasci de femina? Et cū sit infinitꝰ in magnitudine: quō potuit nasci p illū locū ita modicuz: vbi alij hoīes nascuntur? So. ibidē ad secūdā rōnem. ¶ Quō potuit iesus xp̄s nasci de domina nra virgine / ipsa virgie remanēte? So. Omne illđ qđ p̄t scire diuīa sapia: ⁊ qđ p̄t velle diuina volūtas: p̄t perficere diuina potestas. Et vade vtš. ad tertiam rōnē. ¶ Quare iesus xp̄s ex femina virgine nascebatur? So. ibidem ad q̄rtā rōnē.

Questiones florum.

¶ Inter xpginitatē iesu xpi t dñe nre quō potuit eē maior pcor⁹? So. ibidē ad q̄ntā rōnez. ¶ De. q. q iesus xps fuit mortuus. Utrū iesus xps mortu⁹ fuit? So. Vade ad rub. aſidictā. ¶ Per mortē iesu xpi quō fuit recreatio? So. ibidē ad ſcdam rōnē. ¶ Ex morte iesu xpi q̄ vtilitas ſeq̄tur? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Si iesus xps non fuiſſet mortuus qđ inc̄ueniens ſeq̄reť? Sol. ibidem ad quartā rōnez. ¶ Filius dei q̄ eſt iesus chriſtus quō potuit mori: cū ipe ſit etern⁹ et īmortalis? So. ibidem ad q̄ntā rōnem.

¶ De. q. q iesus xps deſcēdit ad īferos. Utrū iesus xps deſcēdit ad īferos? So. Vade ad ru. aſidictā. ¶ Quare ihs xps deſcēdit ad īferos? So. ibidē ad ſcdaz rōnē. ¶ Utrū aīa iesu xpi paſſionē habuit ī iferno? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Aīa iesu xpi deſcēdit ad īferos vbi ſunt dānati? So. ibidē ad quartā rōnē. ¶ Que vtilitas ſequebatur de aīa iesu xpi: que deſcendit ad īferos? So. ibidem ad quintā rationem.

¶ De. q. q iesus xps reſurrexit. Iesus xps reſurrexit? Sol. Vade ad ru. aſidictā. ¶ Ihs xps cū fuit mortu⁹ fuit hō? So. ibidē ad ſecḣ dā rōnē. ¶ Jesus xps q̄re reſurrexit? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Ex reſurrectiōe iesu xpi q̄vtilitas ſeq̄batť? So. ibidē ad q̄rtā rōnē. ¶ Quō ſcit: q ihs xps reſurrexit? So. ibidē ad quintā rationem.

¶ De. q. q iesus xps ad celos aſcēdit. Iesus xps aſcēdit ad celos? Sol. Vade ad ru. aſidictā. ¶ Ihs xps q̄re aſcēdit ad celos? So. ibidē ad ſcdaz rōnē. ¶ Si ihs xps ad celos nō aſcēdiſſet qđ ſeq̄reť? So. ibidē ad tertiā rōnē. ¶ Ihs xps quō aſcēdit ad celos cum ſuū corp⁹ alas nō habuit? So. Dē illō q vultvolūtas corpis glificati cū q̄ ē ꝓiūcta pt diuina xt⁹ pficere. ¶ Ihs xps ī q̄ celo aſcēdit? So. In nullo celo tātū ē de glia ſicut ī celo empireo/ nec alicui hoī tātū de gloria conuenit ſicut domino iesu chriſto.

¶ De. q. q ihs xps ſit iudex ī die iudicij. Quis erit iudex ī die iudicij? So. Vade ad ru. aſidictā. ¶ Quare oz eſſe iudi⁹ gñale? So. Dis mltiplica⁹ nūeri pn cipiati in tpe opz hꝰe finē q̄ eſt finis mundi. Et vade vtſ. ad ſecḣdā rōnē. ¶ Judicij qđo pōt eē ī maiori vitate? So. ibidē. ¶ Quī erit dies iudicij? Solu. Dixit raymūdus q ipſe neſciebat qđ erit dies iudicij niſi ſm ſimilitudinē: vz ſm altā nobilitatē incarnatiōis filij dei. cui ꝓuenit proportio t equalitas tēporis principij mūdi medij t finis eſt ſignificatū q dies iudicij ſit in nūero annoz totidē ab incarnatiōe xpi ſicut ab incarnatiōe vſq ad p̄n⁹ mundi. ¶ In q̄ loco erit dies iudicij? So. Nullus loc⁹ ī terra ē ita ſctūs ſicut ciuitas hieruſalē: qz ihs xps ibi fuit crucifixus t ſepultus t mundus recreatus.

¶ De. q. flox ar. celeſtialis. Flores ar. celeſtiaľ q̄ ſunt? So⁹. Vade ad ru. aſidictā. ¶ Flores ſubar celeſtiū qđo ſunt adinuicē mixti? So. ibidē. ¶ Mot⁹ q̄ ſunt hic inferius ſunt de eſſentia motuū ſupioz? So⁹. Secūdū curſuz naturalē oēs quātitates diſcrete ſuſtētate in corpe ſunt de vna continua quātitate gñali. ¶ Quare pluit ſepius ī martio q̄ ī ſeptēbri? Solu. In martio ſcipit gñatio: cui ꝓuenit ꝓfuſio pluriū ptiū ꝓriaz t ꝓcordātiuz: vt ſit ſpecificatio t idiuiduatio pluriū ſpērū. ¶ Quare fenicul⁹ pl⁹ creſcit de die q̄ de nocte? So⁹. Quia fenicul⁹ ē de cōplexiōe ignis maiorē recipit vtutē a ſole q̄ a lūa. ¶ Quare meli⁹ ē ī vere flobothomari t balneari q̄ in alio tpe? So. In nullo tpe fit tantū de mixtiōe ptiū veterū t nouaz ſicut ī vere. iō ille: q̄ vineas ſcidit: portas apit ptib⁹ nouis: vt gñationē ītrare poſſint. ¶ Quare olea non pdit ī hyeme folia: ſicut ficulnea folia ſua pdit? Sol. Qz autūn⁹ ē de cōplexiōe terre hz aq̄ maiorē vtutē reſtrictiōis ī ſiccitate q̄ ignis ī hūiditate aeris. t ignis maiorē hz vtutē ī ꝓſeruādo p ſiccitatē folia q̄ ī hūidi⁹ aeris p calorē. ¶ Quare ex gno ſinapi exit maior arbor q̄ ex gno frumēti: qđ ē maior? So. Granū ſinapis eſt de ſole/ t gnū frumēti ē de venere. ¶ Flos lūe qđo ē īter potētiā t obm? So. Luna ē planeta: q̄ dat īfluētias ſuperiores corporibus īferiorib⁹. ¶ Quare aq̄ maris ē ſalſa? So. In nulla aq̄ īfluit ſol ita magnū motū caloris t ſiccitatis ſicut in aq̄ maris.

¶De.q.flozū ar.angelicalis.

QUi sunt flores arb. angelicalis? Sol'o. Vade ad rub.añdictam. ¶Seraphin attingit dēū nātr aut supra nām? So.ibidē. ¶Seraphin intelligit dēū cū medio aut sine medio? So. ibidē. ¶Amare de seraphin quō eqtr ē iustū magnic' t bonic'? So. In ptāte amare de seraphin eqtr se cōtcāt bonitas magnitud' t suavolūtas. ¶Intelligere t amare de seraphin: q̄re sunt eqlia i magnitud' bonitatis? Sol. Bonitas t magnitud' dei eqtr itelligibiles t amabiles sunt. ¶Seraphin q̄re plꝰ deū diligit ꝙ seipm? Sol. In celo empireo maior amabilitas fortꝰ mouet ad amādū maiorē amatitatē ꝙ minorē. ¶Seraphin p̄t ignorare? Sol. Oculi q̄ sunt de die apti nonvidere nō pñt/t deo existēte exēplari seraphin nō p̄t seraphin ignorare. ¶Seraphin p̄t plꝰ deū i vno tē pore diligere ꝙ i alio? So. Volūtas de seraphin ita plena ē btitudie q amare sibi crescere nō p̄t nec diminui. ¶Deꝰ diligit tātū vnū angelū sicut aliū? So. Radiꝰ sol tātū cōcabit' est fꝫ suā nāꝫ puis fenestris camere sicut magnis: fꝫ de ipō tātā claritatem accipe non pñt parue sicut magne. ¶Intelligere angeli illumīat itelligere hoīs? So. Inter itelligere t amare ē nātr ꝙcordā'/ t angelꝰ repñtat martino aliqđ obm amabile/t si illđ diligat martinꝰ: volūtas angeli t volūtas martini ꝙcordātiā hñt i illa amabilic'. rōe cuiꝰ angelꝰ illumīnat intellectiuitati martini intelligibilitatē obiecti per vtrunq; amati.

¶De.q.flozū ar.euiknal'. Et pīo de gl'ia. HLozes ar.euiternal'q̄ sunt? So. Vade ad ru.añdictā. ¶Gl'ia celestis quō ē bona? Sol.ibidē ad pmū pa. ¶Bonitas paradisi quō ē magn'? So.ibidē ad.ij.pa. ¶Bonitas paradisi cū q̄ durat? So.ibidē ad.iij.pa. ¶Bonitas gl'ie quō esse potest? So.ibidē ad.iiij.pa. ¶Bonitas gl'ie quō est itellecta? So. ibidē ad.v.pa. ¶Bōitas gl'ie quō ē amabil'? So.ibidē ad.vj.pa. ¶Bōitas paradisi quō hꝫ xtutē? So.ibidē ad.vij.pa. ¶Bōitas gl'ie quō ē in xitatc? So.ibidē ad.viij.pa. ¶Gl'ia paradisi de q̄ est? So. Gl'ia paradisi est de actibus diuinarū rōnū angelica rū et humanarū. q̄ siq̄dem actus sunt tria lumina gl'ie: q̄ se miscent i gl'iari euiterna liter si necessare. Et in hoc passu cognoscitur: ꝙ magna est gloria paradisi.

¶De.q.tormenti ipsius amare.

AMare demonis quō est malu? Sol'o. Vade ad ru. antedictā. ¶Tormētū qđ ē p amare: quō est mag'? So.ibidē ad.i.pa. ¶Tormentū qđ est p amare quō durat? So.ibidē ad ij.pa. ¶Tormētū qđ est p amare: quō p̄t esse? So.ibidē.ad.iij.pa. ¶Magnitudo tormenti qđ est p amare: quō est itellecta? So.ibidem ad.v.pa. ¶Amare demonis quō est malū t vitiosum? So.ibidē ad.vj. pa. ¶Amare demonis quō ē falsuꝫ t tormētās? So.ibidē ad.vij.pa. ¶Amare demonis ē ꝓfis de deamare? So. Sicut i bono angelo deamare est ꝓña de amare. ita in malo angelo t puerso amare est ꝓña de deamare. ¶Li demō sit suba spūal': quō p̄t penā attigere? So. Oñes rōnes nāles sube demonis i sua ꝓria subam puertūt. q̄ puersio est labor sube. ¶Pena demonis q̄ est valde magna: p̄t crescere aut minui? Sol. Ut iust' dei hēat subm pfectū: in q̄ culpā punire possit: opꝫ ꝙ tota nā sube demonis t omnes sue ptes sint plene pena.

¶De.q.flozū ar.maternalis.

HLozes ar.maternal'q̄ sunt? So. Vade ad ru.añdictā. ¶Bonificare dñe nre quō est assituatū? So.ibidē. ¶Amare dñe nre quō ē i summo? So. ibidē. ¶Dña nra hꝫ passionem inquātū odit illos q̄ dedec' filio suo faciunt? Sol. Dña nra ita magnū placitū hꝫ de iust' filij sui: ꝙ odiēdo illos q̄ filio suo dedec' faciūt: penā nō sentit. ¶Dña nra p̄t amare pctōrē: q̄ sit i pctō mortali? Sol. Dña nra diligit in suo filio mīam t pietatem. t iō pctōres diligit/ t eoꝝ pctā odit. ¶Dña nra diligit tātū iustitiā sicut pietatez? So. Dña nra ē ambab' formis plena. ¶Dña nra p̄t mouere pctōrē: q̄ est i mortali pctō ad ꝓtritionem? So. Sicut faber mouet cū martello clauū mouet dña nra cum potestate filij sui peccatorē ad ꝓtritionem si in ipsa habeat spem t deuotionez. ¶Dña nostra p̄t obliuisci? So. Si dña nostra posset obliuisci magnitudo in suo

intelligere ꝛ amare nō eēt fm modū durā di. ¶Dſia nſa hꝫ totū qō desiderat? So. Sicut p ptiā solis est dies: ita dſia nſa p ptiā filij sui hꝫ totū qō desiderat. ¶Dſia nſa pſiderat penā dānatoꝝ? So. Dſia nſa cū placito i suo filio suas attigit opatōes.

¶We. q. flozꝫ ar. iesu xp̄i. We bōitate.

HFlozes ar. iesu xp̄i q̄les sunt? So. Flozes ar. iesu xp̄i sunt actꝰ diuinarū rōnū ꝛ hūanaꝝ iesu xp̄i. Et vade ad ru. añdictā. Et p flozes volumꝰ pbare incarnationē: miscēdo q̄sdā actꝰ cuꝫ alijs. ꝛ p̀mo cū bonitate. ꝛ ad q̄stiōes istorum flozꝫ trahimꝰ de q̄libet ru. duas q̄stiones. ¶Sine incarnatiōe bonitas dei eēt magna ratio deo: q̄ pduceret ita magnā creaturā in bōitate: q̄ bonitas nō posset esse maioꝝ rō? So. Vade ad ru. bōitatis ꝛ magnitudinis icarnatiōis. ¶Quare deꝰ non assumpsit naturā plurū creaturaꝝ? So. Sicut in deo bonitas p̄t eē maioꝝ rō deo: q̄ mag'' bonū pducat/ deo exīte vno et nō plib⁹: ita est maioꝝ ratio deo exīte icarnato ꝛ vno hoīe: q̄ si eēt incarnatus in plurib⁹ creaturis. ¶Bonitas dei ē ratio deo: q̄ pducat eternū bonū creatū? Sol. Ita est eternitas ratio deo: q̄ creaturā in eternitate pducat: sicut bonitas est ratio: q̄ creaturā pducat in bonitate. Sꝫ sicut bonitas creata in ifinitate pduci nō pōt: ita duratio creature pduci nō p̄t sine tpe. et qꝛ duratio creata p̄t pduci in eternitate p incarnationē exīte hoīe deo eterno: reqrit summa bonitas: q̄ hō sit deꝰ ꝛ summū bonū. ¶Quare summa bōitas ꝛ eternitas nō sunt rōnes deo: q̄ sint plures create bonitates eterne? So. Bonitas ꝛ eternitas maiorem ꝓcordātiā hre pōt in vno supposito creato q̄ in plib⁹. ꝛ hāc nāꝫ habent rōnes vnitatis diuine: cui melius proportionatū est vnū suppositū creatū in deitate p incarnationē vnitū: q̄ plura supposita. ¶Ptās dei quō p̄t vti maioꝝ bono creato? So. Nulla ptās plꝰ potest de creatura in bonitate q̄ posse deificare bonitatē creatā. Et vade ad ru. bonitatis ptātis. ¶Quare potestas dei incarnari non p̄t in leone vel in grue? Sol. Summa bonitas participare nō potest in vnitate cum supposito: quod discretionēꝫ non habet.

¶Quare ratione bonitatis et sapientie diuine oportet esse incarnationē? So. Vade ad ru. bonitatis sapiētie. ¶Quare deus non ꝓducit totū illud bonū: qō intelligit esse possibile? So. Sapiētia dei nō intelligit aliqō bonū eē pductibile extra ordinē ꝛ dispositionē ꝓductionis. ¶Volūtas dei posset absq; incarnatiōe tātū diligere bonū creatū: sicut sapia ipm intelligere potest? So. Vade ad ru. bonitatis voluntatis. ¶Quare diuina bonitas nō est ratio volūtati diuine: q̄ diligat deū eē angelicatū? So. Si volūtas dei diligeret sub ratione bonitatis: q̄ deꝰ eēt angelicatus ꝛ homificatꝰ non sufficeret vnū suppositū creatū deificatū: qō esset summū bonū cuiuslibet boni creati/ ꝛ deficeret magniꝰ bonitatis magnitudini amabilitatī. ¶Bonitas diuina quō incarnationē cuꝫ x̄tute significat? So. Vade ad ru. bonitatis x̄tutis. ¶In iesu xp̄o dū erat īh̄ mūdo: erat moralis virtꝰ acq̄sita? So. Vtiq; eēt summe bonitati: si ꝓuaret iesuꝫ xp̄m bona moralitate. ¶Bonitas ꝛ x̄tas quō incarnationē significāt? So. Vade ad ru. bōitatis x̄tatis. ¶Qđ stq; incarnatio est bona: q̄re summa bonitas ipam nō facit x̄tificare in credulitate hoīm q̄ ipaꝫ nō credunt? Sol. Diuina bonitas ꝛ x̄tas nō cogunt libertatē ꝛ volūtatem hoīm: vt iustitie dei subm remaneat: in q̄ possit vti iudicare. ¶Quare p bonitatē ꝛ p gloriā oꝛ eē icarnationē? So. Vade ad ru. bonitatis glorie. ¶Cū incarnatio sit bona ꝛ gl'iosa: q̄re iesus hūit in cruce passionē? Sol. Illa solutio ē in capto de recreatiōe. ¶Inter bonitatē increatā ꝛ creatā quō p̄t eē maioꝝ dſia? So. Vade ad ru. bonitatis dſie. ¶Inter bonitatē dīnā ꝛ hūanā iesu xp̄i quō p̄t esse dſia: ꝛ q̄ vna sit ꝓsona iesu xp̄i de nā diuina ꝛ hūana? So. Persona iesu xp̄i vna est p incarnationē/ et est ex pluribus naturis rōne distinctiōis pluriuꝫ rōnum. ¶Diuina bonitas ꝛ creata quomō possunt eē i maioꝝ ꝓcordātia? So. Vade ad ru. bonitatis ꝓcordātie. ¶Quare bonitas diuina ꝛ bonitas creata ꝓcordātiā hūit per vnā incarnationē et non per plures? So. Bonitas diuina est vna: idcirco ratione sue vnitatis vna incarnatio req;

ritur/ꝛ non plures. vt ipsa sit ꝓlicta cum vna bonitate creata. ¶Per bonitatez et ꝑfectez quō significat incarnatio? Sol'. Vade ad ru. bonitatis ꝑfectis. ¶Diuina bonitas ꝛ bonitas creata quō possunt esse remote a ꝑfectate? Sol'. Diuina bonitas et creata nō possunt esse magis remote a ꝑfectate sicut in vnitate suppositi: qđ in seipso aliquod malū non hz. ¶Diuina bonitas quō est rō deo ad principiādum maius bonū creatū? Sol'. Vade ad ru. bonitatis ꝓncipij. ¶Diuīa bonitas ꝗre nō est rō deo: ꝙ mūdus sit ꝓncipiat⁹ ad plēs hoies? So. Sicut diuina bonitas ꝑt eē altius ꝛ nobiliꝰ ꝓn'' ꝙ vnitatē ꝙ per plures bonitates: ita est nobiliꝰ ꝓn'' in creando mūdū ꝓncipalr ad vnū hoiez ꝙ ad plēs. ¶Inter bonitatē increatā ꝛ creatā: quō pōt esse nobiliꝰ mediū? Sol'. Vade ad ru. bonitatis mediꝭ. ¶Per qđ mediū diuina bonitas acquirere pōt bonitatē moralē et nālem ꝛ cum illis participare? So. ibidē. ¶Diuina bonitas quō pōt eē ratio ad ꝓducendum maiorē finē bonitatis create? Sol'o. Vade ad ru. bonitatis finis. ¶Finis bonitatis create: quō ꝑt esse remotior a priuatione finis? Sol'. ibidem. ¶Diuina bonitas quō ꝑt esse ratio ad ꝓducēdū bonitatem creatā in maiori maioritate? Sol'. Vade ad ru. bonitatis maioritatis. ¶Diuīa bonitas posset eē ratio ad ꝓducendum bonitatē in maiori maioritate ꝑ plēs incarnationes ꝙ per vnā? So. Nulla maior maioritas ꝓduci potest i eqlitate pluriū bonitatū sultētatax in pluribus hoibus. ¶Diuina bonitas quō est rō deo: ꝙ maiorē eqlitatē rōnū creatarū ꝓducat? Sol'. Vade ad ru. bonitatis equalitatis. ¶Deus posset equare duos hoies in bonitate maiori ipso existente illis duobus hoibus per incarnationē? So. Vnitas bonitatis increate est in maioritate: non posset deus eqre duas personas nec plēs ꝑ incarnationē in maiori bōitate. ¶Per maiorē bonitatē ꝛ ꝑ minorē quomō significat incarnatio? So. Vade ad ru. bonitatis minoritatis. ¶Diuina bonitas quō fortiꝰ elōgare ꝑt bonitatē creatā a maiori minoritate? Sol'o. In maiori bonitate elongari pōt bonitas creata a maiori minoritate ꝙ in minori bonitate.

¶De. q. flo. ar. iesu xp̄i. De magnitudine.

MAgnitudo ꝛ eternitas qūo sunt maiores rōnes creature? Solu. In ꝓsona q̄ sit de diua ꝛ hūana nā sunt magniꝰ ꝛ eternitas maiores rōnes creature. Et vade ad rubri. añdictam. ¶Quo durare potest ꝓsona diua in vno statu: q̄ in vno tpe fuit hō/ꝛ in alio tpe nō fuit hō? So. Nulla mutatio ꝓtēē i nā eterna ꝛ immuta. ¶Per magnitudinē ꝛ potestatē qūo ꝓbat icarnatio? So. Vade ad ru. magnitudinis ptātis. ¶Magnituꝰ ꝛ ptās q̄ sunt rōnes dei: qūo reqrūt actꝰ eqles i creaturis? So. Reqrit ptās a magnitudie ita magn'' actū vz magnificare: sicut ipsa pōt posificare. ꝛ illūmet actū vz posficare reqrit magniꝰ a ptāte ꝑm magnificare. ꝛ illas duas reqsitiones opz eē i icarnatione sustentatas. ¶Sapia ꝛ magniꝰ dei qūo adiuuicē reqrūt actꝰ suos? Solu. Vade ad rub'. magnitudis sapie. ¶Esset magnꝰ actꝰ sapie scire maiꝰ magnificare creature i potētia/ꝛ minꝰ ꝙ illud in actu? So. Nullū magnificare ē adeo magnuz in potētia sicut i actu ꝑm nāz magnitudinis. ¶Cū diua volūtas sit libera ꝛ cā et non causata: q̄d est ei cā: ꝙ ipsa icarnatio nē diligat de necessitate? So. Magnifica bilitas ꝛ amabilitas seinuicē causant ad habēdū actꝰ eqles exñtibꝰ ambabꝰ rōnibus eadēmet nā. Et vade ad ru. magnitudinis volūtatis. ¶Absq; incarnatione posset diua volūtas plꝰ magnā creaturaz diligere ꝙ magniꝰ magnificare? So. Si non eēt icarnatio: diua volūtas tātū creaturā diligere non posset: sicut magniꝰ ipsam magnificare posset. ¶Si nō eēt incarnatio: magnitudo dei esset vitiosa in creatura? Soᵛ. Illa cā q̄ suo effectui non dat cōplemētū ita magnū sicut effectꝰ recipe ꝑt ē vitiosa. Et vade ad ru. magnitudinis ꝛtutis. ¶Incarnatio qūo ē cā magne virtuti? So. Sicut hō maiorē hz virtutē in ꝓducendo hoiem in sua specie: ꝙ depingēdo hoiez i pariete: ita deꝰ maiorē hz virtutē in ꝓducendo creaturam i sua natura diuina ꝙ in nā creature. ¶Quomodo potest deus producere maiorem veritatem creature? So. Vade ad rubri. ma

gnitudinis ẋitatis. ¶Ḡ icarnatio ſit i ita magna magnitu° ẋitat⁹:q̄re eſt ita ma gna magnitu° falſitatis in mūdo q̄ p̄nci= paliter creat⁹ eſt:vt de⁹ ſit icarnat⁹?So⁹. Jħs xp̄s ſuſi locſi btō petro dimiſit in vi= caria:de q̄ eſt magna ẋitas i ītellectu plu riū hoim:de q̄ magna ẋitate hſit reddere magnā rōnem:ſi ip̄am teneant ociosam. ¶De⁹ quō p̄t dare maiorē gl'iaz? So.Ad de ad ru.magnitudis gl'ie. ¶Si non eēt incarnatio:corpa ſctōz quō haberent ma gnā gl'iam?So.Q̄ ſaraceni incarnatio= nē nō credūt:q̄ in paradiſo magnā gl'iam p remunerationē ꝓſiderāt:ꝓſiderātur i pa= diſo gl'iam comedendi/bibendi/ induēdi/ pulchraz̄ camerarū ꝛ tactū carnalē pul= chrarū feminarū ẋginū. ¶Quō ē maior dꝛia inter deū ꝛ creaturā? Sol⁹. Ad ad ru.magnitudis dꝛie. ¶Quō melio⁹ ſignificat magna diſtictio diuinaz̄ ꝓſonaz̄ ꝛ vnitas nature?So.ibidē. ¶Quō p̄t eſſe maior ꝓcor⁹ inter deū ꝛ creaturā?So.Ad ad ru.magnitudis ꝓcordātie. ¶Magna ꝓcordātia diuinaz̄ ꝓſonaz̄ cū q̄ melius ſignificat?So.ibidez. ¶De⁹ quō p̄t eē creature maiꝰ p̄n'''? So.Ad ad ru.magnitudinis p̄ncipij. ¶Si de⁹ non eſſet icarnatus:magnitudo dei eēt ociosa in non p̄nci piādo magnā creaturā?Sol⁹. Jllō agens ociosuz̄ eſt in magnitu°:qō non eſt ita magnū p̄n''':ſicut p̄t eſſe. ¶Qō eſt maiꝰ me= diū:qō de⁹ creare p̄t?So.Ad ad ru.magnitudis medij. ¶Quare eſt incarnatio? So.ibidē. ¶Quis ē maior finis quē de⁹ dare p̄t creature?So.Ad ad ru.magnitudis finis. ¶Si non eſſet icarnatio eēt aliq̄ creatura pfecta?Sol⁹. Jn priuatione magni finis non p̄t aliq̄ creatura eſſe pfecta. ¶De⁹ quō p̄t creare magnitudinē in maiori maioritate?Sol⁹.Ad ad ru.magnitudinis maioritatis. ¶Abſq̄ incarnatione poſſet de⁹ magnitudinē creatam eleuare in maiori gradu creationis?Sol⁹. Supra incarnationem non p̄t eſſe altior gradus creatiōis. ¶In creatura quō p̄t deus equare bonitatē ꝛ magnitudinez̄ in altiori gradu bonitatis?So.Ad ad ru. magnitudinis equalitatis. ¶Abſq̄ icarnatione actus diuine magnitudinis ꝛ ſapientie poſſent eſſe eq̄les in creatura?So. ibidem. ¶Magnitudo dei quō creaturā remouit a maiori paruitate/ꝛ ipaz̄ poſuit in maiori magnitu°?So.Ad ad ru.magnitudinis miꝰitatis. ¶Si non eſſet incarnatio diuina magnitudo poſſet creare ſuā ſ'litudinē extra paruitatē?So.Si nō eēt incarnatio oīs creatura eſſet maior in paruitate q̄ in magnitudine.

¶De.q.flox ar.ieſu xp̄i. De eternitate.

¶Trū abſq̄ icarnatiōe ptās dei tātū poſſet de creatura in dura re ſicut p̄ icarnationē?So.Ad ad ru.añdictā. ¶Ptās dei poſſet pu uare icarnationē?So. Jta oz eſſe icarnationē p̄ durificatiōez̄ ſub rōe eternitat⁹ ſicut p̄ poſſificatiōez̄ ſub rōe eterne ptātis. ¶De us p̄t ꝫ actū eternitatis ꝛ ſapie? So. Ad ad ru.eternitatis ſapie. ¶Dina ſapia quō ſcire p̄t maiorez̄ actū eternitatis in creatura?Sol⁹.Maior actus q̄ ſapia ſcire p̄t de eternitate in creatura eſt: q̄ ſciat vnā ꝑſonā de eternitate ꝛ creatura. ¶Eternitas et diuina voluntas quō ſunt cā ſapiēt actibus:q̄s hſit in creatura?So.Ad ad ru. eternitatis voluntatis. ¶Eſt tātū neceſſarius actus eternitatis in creādo ſicut actus dine voluntatis?So.Si eternare non eſſet ita magn⁹ act⁹ in creādo ſicut act⁹ dine voluntat⁹ q̄ eſt amare:diuina eternitas eſſet ociosa i creatura ſua. ¶Eternitas ꝛ dina ẋt⁹ quō ſunt cauſe incarnationis? So. Ad ad ru.eternitatis ẋtut⁹. ¶Si incarnatio non eſſet eternitas ꝛ ẋt⁹ eſſent ocioſe i creare?Sol⁹.Contra magnū actū ẋtutis eſſet eternitas vitioſa:ſi ẋt⁹ eēt ociosa in creādo creaturā p̄ eternare. ¶Eternitas ꝛ ẋitas quō hſit in creatura maiorē actualitatez̄? So.Ad ad ru.eternitatis ẋitat⁹. ¶Eternitas ꝛ ẋitas quō creaturā remouēt a maiori priuatione ꝛ falſitate?Sol⁹.Veritas creata cuz̄ eternitate et veritate increata conflicta remotior eſt a priuatione ꝛ falſitate q̄ aliq̄ alia creata veritas. ¶Eternitas quō p̄t eſſe cauſa maiori gl'ie create? Sol⁹.Ad ad ru.eternitatis gl'ie. ¶Eternare ꝛ gl'iari quō ꝓueniunt in creare?So. Jn deificando creaturā ꝓueniuntur eternare et gloriari in creare. ¶Eternitas q̄modo habet maiorem actualitatem dꝛie create?So. Ad ad ru.eternitatis dꝛie.

¶Eternare ꝛ dꝛiare quō se remouent a maiori ꝓriari i creare? So. Sine incarnatione eternare ꝛ dꝛiare ꝓcordare non pñt summe in creare. ¶Eternitas ꝛ ꝓcordãtia cū q̄ pñt pl⁹ ꝓcordare in creare? Solu. Vade ad rubꝛi. eternitatis concordãtie. ¶Creare quō p̄t esse de eternare ꝛ cōcordare? So. In deificare creare ē de eternare ꝛ concordare. ¶Eternitas qñio principiare potest creare in eternare? So°. Vade ad rub. eternitatis p̄ncipij. ¶Eternitas qñio p̄t eē maior cā p̄n°? Solu. Per deificare creaturā p̄t eē eternitas maior cā creature. ¶Eternitas ꝛ creatura cū q̄ sunt maiora media ī creare? Solu. Vade ad ru. eternitatis medij. ¶Amare ꝛ eternare qñio melius se pñt ꝓlũgere i creare? So. Maior ꝓlixtio q̄ p̄t eē de eternare ꝛ amare in creare est per deificare ꝛ creare. ¶Eternitas qñio attingere potest maiorē finē p creare? So. Vade ad ru. eternitatis finis. ¶Eternitas ꝛ finis cū quo pñt melius ꝓcordare in creare? Solu. ibidem. ¶Eternitas quō fortius ꝛ ofidere p̄t sꝛitudinē suā i creare? So. Vade ad ru. eternitatis maioritatis. ¶Eternitas qñio eternare p̄t magis creare: cū creare eē non possit sine tẽporificare? So. In deificare creaturā ꝓsistit q̄stionis rñsio. ¶Eternitas ꝛ diuina volũtas absq; incarnatione possent hꝛe equalitatē i creare? So°. Vade ad ru. eternitatis equalitatis. ¶Eternitas ꝛ diuina volũtas de quo pñt equare/eternare/ ꝛ amare in creare? Solu. Per incarnare pñt oēs diuine rōnes equare eoꝝ act⁹ in creare. ¶Eternare qñio fortius remouere p̄t creare de minoritate? Solu. Vade ad ru. eternitatis minoritatis. ¶Eternitas cū quo melius remouere potest minoritatem a priuatione? So. Cū incarnatiõe remota est creatura fortius a priuatione.

¶De. q. flo. ar. iesu xp̄i. De potestate.

QVo° ꝓbaꝛ incarnatio p ptātē ꝛ sapiam? So. Vade ad ru. afidicta. ¶Sapia dei q̄ scit q; ptās possit de me facere papã: seq̃tur ꝓpter hoc: q; de me papã faciet? So. Sapia dei non considerat aliquam ideam supfluã: vt inꝓsiderare suo nõ sit vacuitas finis. ¶Diuina ptās ꝛ diuia volũtas qñio sunt cause incarnationis? So. Vade ad ru. voluntatis ptātis. ¶Cū voluntas dei possit velle plures incarnationes p plures hoies: sequitur ꝓpter hoc: q; ipse sint: postq; volũtas ipsas amare p̄t? So. Vade ad ru. vtꝫ. ¶Ptās dei cū q̄ p̄t tātū vti ẋtute corpali sicut spiali? So. Vade ad ru. ptātis virtutiꝫ. ¶Si nõ eẽt icarnatio ptās dei ociosa esset ꝛ vitiosa? So. Si nõ eẽt aliq̄s modus: rõne cuiꝰ diuina ptās se tātū cõicare posset subẽ corporali sicut spiali ociosa esset in illo mõ. ¶Possificare ꝛ ẋtificare qñio causant incarnationẽ? So. Vade ad ru. ptātis veritatis. ¶Cū ptās dei sit infinita: dd ipsam cõpellit: q; ipsa se cõicet p incarnationem? So. Iudex est liber in suo iudicare/ ꝛ qꝛ veritas ē ei rõ: q; verum iudiciū faciat: iudex se cogit cū rõne iustitie ꝛ veritatis ad dãdū verã sniam ꝫ falsitatẽ ꝛ iniuriã. ¶Cū ptās dei sit p seipsaꝫ gloriosa: q̄ gloria ē ei icarnatio? So. Omnis cã placitū hꝫ in ꝓducẽdo suã sꝛitudinẽ: licet sine illa ꝓductione sit pfecta per seipsam. Et vade ad ru. ptātis gl̃ie. ¶Gloria diuina qñio cõpellit ptātẽ diuinam ad possificãdū icarnationẽ? So. Exite ptãte rõne ad possificãdū/ ꝛ gl̃ia ad glorifãdū equaliter i creare cõpellit de⁹ (vt ita loq̃r) seip̄m cū suis rõnib⁹ ad se icarnãdū: sicut cū sua mia se cogit ad indulgẽdū. ¶Potestas dei qñio pl⁹ vti p̄t dꝛia creata? So. Vade ad ru. ptātis dꝛie. ¶Cū in summa trinitate non sit distinctio p eẽntiaꝫ: qñio p̄t filiꝰ eẽ incarnatus: ꝛ q; pꝛ ꝛ spꝰscꝰs nõ sint incarnati? So. Inquãtū filiꝰ distinctus ē a pꝛe ꝛ spꝰsctõ ꝓsonaꝛ: p̄t eẽ icarnatus: hꝫ pꝛ ꝛ spꝰscꝰs nõ sint incarnati. Sed inquãtū oēs tres ꝓsone sunt vna eẽntia: vna nã: opꝫ q; pꝛ ꝛ spꝰscꝰs sint itave re hõ p icarnationẽ sicut filiꝰ. ¶Si icarnatio nõ eẽt: dd seq̃reꝛ de diuĩa ptãte ꝛ de sua ꝓcorª i creatura? So. Vade ad ru. potestatiꝫ ꝓcorᵉ. ¶Cū ptās diuia tātū se extẽdere p̄t in icarnare p pꝛem ꝛ spm̃ sctm̃: q̄re pꝛ ꝛ spꝰscꝰs nõ fuerũt icarnati? So°. Ex pte creature q̄ ē filia p creationeꝫ: fuit meliꝰ ꝓportionatꝰ ꝛ dispositꝰ filiꝰ hõ ad essendũ deificatus per incarnationẽ filij dei q; per personam: q̄ non sit filius. cum ita sit: q; inter filiũ ꝛ filiũ maior sit ꝓcor

dãtia fm spẽm ꝙ inter filiũ ⁊ nõ filiũ fm genus. ¶ Maior possibilitas ⁊ pnciplabilitas quo sunt rões maiori creabilitati? So lu. Vade ad ru. ptãtis pncipij. ¶ Incarnatio quo potest esse pncipium omnienti creato? So. Inquãtũ de⁹ creationez ꝑsiderabat: vt in nã cũ oĩ ente creato ptici paret: ẽ incarnatio finale ⁊ pncipale principiũ ⁊ finis oĩs creature. ¶ Possificare quo ꝓt eẽ mai⁹ mediũ iter possificatiuitatẽ icreataz ⁊ possificabilitatẽ creatã? So. Vade ad ru. ptãtis medij. ¶ Indulgere quo ꝓt eẽ mai⁹ mediũ inter indulgentẽ ⁊ indulgibilẽ? So. Questio ista fiat icarnationi iesu xp̃i. ¶ Ptãs diuia quo ꝓt melius exaltare finẽ creature. ¶ So°. Vade ad ru. ptãtis finis. ¶ Ex quo finis angeli meli⁹ fuisset exaltat⁹: si de⁹ fuisset ãgelicatus: ꝙre de⁹ nõ assumpsit nãm ãgeli? So. Quia de⁹ ꝑ hoiez pticipare põt cũ omnibus creaturis / ⁊ nõ ꝑ ágelũ: ẽ magis ghal' finis: q ẽ ꝑ hoiem: ꝙ finis q ẽ ꝑ angelum. ¶ Potestas ⁊ maioritas quo sunt rões ad incarnãdũ? So. Vade ad ru. potestat⁹ maioritatis. ¶ Post ꝙ maior possibilitas ꝑsistit ꝑ plures incarnationes ꝙ per vnã tm: ꝙre ptãs ⁊ maioritas nõ sunt rationes plurib⁹ icarnationib⁹? So. Diuia ptãs ẽ vna ⁊ nõ plures. ⁊ tõ magis maiori ficare põt vnã creaturã sup oẽs: ꝙ plures. ¶ Diuina ptãs sapia ⁊ volũtas quo hfe possunt maiorẽ equalitatẽ in creare? So. Vade ad ru. ptãtis equalitatis. ¶ Cũ filius sit incarnat⁹ ⁊ nõ pf neq; spũsctus: tres ꝑsone diuĩe quo pñt eẽ equaliter hõ? So. Vnitas nature ⁊ eẽntie diuĩe facit eẽ eq̃liter tres ꝑsonas hoiez ⁊ deũ. ¶ Ptãs ⁊ maioritas quo pñt eẽ rões icarnatiõis? So. Vade ad ru. ptãtis maioritat⁹. ¶ Cũ ptãs dei sit ĩfinita ⁊ hõ finit⁹: quo hfe pñt ꝓportionẽ i icarnatione? So. Ita ẽ possitus nasus hois i hũana spẽ sicut caput fz ꝓportionẽ: ꝙis nasus sit maior ꝙ caput.

¶ We. q. flor ar. iesu xp̃i. De sapientia.

Quare de⁹ ꝑ magnitudinẽ sapiẽtie ⁊ volũtatis est incarnatus? So. Vade ad ru. sapientie voluntatis. ¶ Post ꝙ magnitudo est causa sapientie et volũtati: ꝙ deus sit incarnatus: ꝙre nõ ẽ cã plurib⁹ icarnatiõib⁹: cum magnitudo sit maior cã pluribus ꝙ vni? So. Diuia magnitudo ẽ vna / ⁊ idẽ est de sapia: q̃ est vna / ⁊ sic de voluntate / ⁊ iõ fm nãm vnitatis ⁊ singularitatis magnitu⁹ est cã cũ sapia ⁊ volũtate vni incarnatiõi ⁊ nõ plurib⁹. Et vade ad ru. antedictam. ¶ Sapia dei eẽt vitiũ: si ignoraret incarnationẽ? So. Scõm nãm diuine sapie ⁊ xtuj meli⁹ cõpetit dĩne sapiẽtie scire magnũ obĩm xtuosuz ꝙ puũ. Et vade ad rub. sapie virtutis. ¶ Sapia dei ꝑsiderat res ipossibiles? So. Vitiũ eẽt soli: q̃ ẽ sup terrã in meridie: si sup terrã illam esset nox. ¶ Est necessariũ sapie dei scire maiorem veritatẽ dei ⁊ creature? So. Vade ad rub. sapie xtitatis. ¶ Quare sapia dei ptinet meli⁹ scire magnã veritatẽ ꝙ puã? So°. Scõm nãm veritatis tantũ pertinet deo scire vnã veritatẽ sicut aliã. Sz qz sapia dei ẽ magna ⁊ nõ pua: meli⁹ ptinet ei scire magnã xtitatẽ ꝙ puã. ¶ Sapia dei et gl'ia quo sunt cãe ad scibilẽ maiorẽ gl'iaz creatã? So. Vade ad ru. sapie gl'ie. ¶ Sapiẽtia dei ꝙre penã ꝑsiderat: cũ sit sibi sufficiẽs ꝑsiderare gl'iaz? So. Sapia dei penã dãnator ꝑsiderat rõne iustitie / ⁊ vt ipsos puniat. ¶ Diuia sapia quo causat incarnationẽ ꝑ dfiam? So. Vade ad ru. sapiẽtie dfie. ¶ Si nõ esset incarnatio: posset sapia dei scire maiorẽ distinctiõem dei ⁊ creature? So. ibidez. ¶ Sapientia dei posset scire maiorẽ ꝓcordãtiã iter deum ⁊ creaturã absq; icarnatiõe? So°. Vade ad ru. sapie ꝓcordã°. ¶ Diuina voluntas ꝓt deamare maiorẽ ꝓcordantiã dei ⁊ creature? So. Sicut dĩna sapia nõ ꝓt ignorare maiorem ꝓcordãtiã dei ⁊ creature: sic diuina volũtas nõ ꝓt odire maiorẽ ꝓcordãtiã dei ⁊ creature. ¶ Diuina sapia quõ ꝓt esse cã maiori pn° creato? Solu. Vade ad ru. sapie pncipij. ¶ Diuia volũtas potest deamare maius pncipiũ creatũ? So. Sicut dĩna sapia ignorare nõ ꝓt mai⁹ pncipiũ creatũ: ita diuia volũtas ip̃z deamare nõ ꝓt. ¶ Diuia sapia quo ẽ cã maiori medio creato? So. Vade ad ru. sapie medij. ¶ Creare quo ẽ mediũ iter deũ ⁊ creaturam? So. ibidẽ. Maior scitiuitas ⁊ maior scibilitas quomodo sunt cause maiori fini creato. Solu. Vade ad ru. sapiẽtie fi-

nis. ¶ Sapientia dei ꝙre nescit ꝙ martinus possit eē papa qui nō erit papa. So. Sapiētia dei nō considerat aliquā superfluitatē in suo scire de quo nō sequit aliquis finis. Et vade ad.rub. vtꝫ. ¶ Absq; incarnatiōe posset sapia dei scire maiorē maioritatē creatam. So. Vade ad ru. sapientie maioritatis. ¶ Diuina voluntas potest deamare maiorē maioritatem creatam? Solu. Sicut diuina sapiētia maiorem maioritatē creatam ignorare nō potest: sic diuina volūtas ipam deamare nō potest. ¶ Quare ē maior scibilitas equalitatis causa incarnatiōis. So. Vade ad rubri. sapiētie equalitatis. ¶ Si nō esset incarnatio: posset diuia sapiētia scire maiorem equalitatē: que potest creari? So°. Nulla scibilitas creata tātū potest exaltari sine incarnatiōe sicut per icarnationē. ¶ Diuina volūtas potest pl⁹ amare minorē intelligibilitatē ꝙ maiorē? So. Qz diuia sapia ē magna ꝛ nō pua: se meli⁹ hꝫ fin suā nām ad itelligēdū mag⁹ ꝙ pua/et mai⁹ bonū ꝙ min⁹. Et vade ad ru. sapie miorit⁹. ¶ Sic sapia dei nō cōsiderat ꝙ martin⁹ possit esse papa: postꝙ nō erit papa ita forte nō considerat maiorē maioritatem scibilitatis create? Solu. Causa quare sapiētia dei nō cōsiderat ꝙ martinus possit esse papa: postꝙ non erit papa: est: qz ex illo considerare nō seqret aliquis finis: sed si sapiētia dei nō cōsideraret maiorem maioritatē intelligibilitat⁹ create: que creari potest: non se extēderet tātū sua sanctitas i suo ꝓprio obiecto: qđ est scibilitas. sicut faceret diuina possitiuitas in suo ꝓprio obiecto: qđ est possibilitas. Et iste passus est multū placēs ad cōsiderādū/ꝛ est subm intelligēdi pl'a de deo.

¶ De.q.flor. ar.iēu xpi. De voluntate.

Quia volūtas ꝛ xt⁹ qlio sunt rōnes maiori creature: q̄ pōt creari? So. Vade ad ru. antedictā. ¶ Diuia volūtas ꝗre pl⁹ magnā xtutem diligit ꝙ xtutē puā? So. Cū diuia voluntas sit mag⁹ ꝛ nō pua vitiū foret ei: si plus puā xtutē diligeret ꝙ magnā. ¶ Diuia volūtas ꝗre pl⁹ maiorē diligit xtatē ꝙ minorē? So. Vade ad ru. voluntatis veritatis. ¶ Postꝙ diuina volūtas ē mag⁹ ꝛ non pua: quare diligit puā veritatē? So. Scōm cōpationē xtatis ꝛ volūtatis tātū diligit diuina volūtas puā xtatē sicut magnā. ſꝫ qz diuia volūtas ē magna ꝛ nō pua: ſm nāꝫ magnitudis siue tātū nō pōt amare puā xtatē sicut magnā. ¶ Maior glia ꝗre est magis amabilis ꝙ mior? So. Quia miorit⁹ ꝛ puitas cōcordātiā hſit/ꝛ magni° ꝛ maiorit⁹: est maior gloria amabilis plusꝙ mior. ¶ Si nō eēt incarnatio: qđ sequeret de volūtate ꝛ glia? So. Si non eēt incarna°: diuia volūtas nō diligeret maiorē gliaꝫ creature/ꝛ haberet maiorē ꝓportionē cū miori glia ꝙ cū maiori. Et vade ad ru. volūtatis glie. ¶ Distinctio amati ꝛ amici quō est cā incarnationis? So. Vade ad ru. volūtatis dſie. ¶ Quare volūtas diligit maiorē distinctionē amici ꝛ amati? So. In maiori distinctione amici ꝛ amati pōt volūtas hſe mai⁹ amare ꝙ in miori. ¶ Quare ꝑ maiorē amabilitatē ꝓcordātie significat incarnatio? So. Vade ad ru. volūtat⁹ cōcordātie. ¶ In creare quō pōt esse maior cōcordātia ꝑ amare? So. Maior concordātia q̄ pōt eē ꝑ amare: pōt eē ꝑ incarnare. ¶ Si non eēt incarnatio diuina volūtas posset tantū ꝓncipiabilitatē creatam amare: sicut si sit incarnatio? Solu. Vade ad ru. volūtatis principij. ¶ Deus est volūtas ꝛ ꝑn^m: idcirco q̄ro quō amare ꝛ ꝓncipiare meli⁹ eq̄ri pſit in creare? Sol'. Extra incarnare amare ꝛ ꝓnciplare eq̄'r cōcordare nō pſit i creare. ¶ Mai⁹ amare quō est mai⁹ mediū i creare? So. Per incarnare est amare maius mediū i creare. Et vade ad ru. volūtatis medij. ¶ Sine incarnare posset eē mai⁹ amare i creare? So. Nullū mediū pōt eē mai⁹ ꝙ illud in quo deus ꝛ creatura sunt vna ꝑsona. ¶ Maior finis creatus pōt deamari ꝑ diuinā volūtatē? Sol'. Si maior finis creatus ꝑ diuinā volūtatē deamari posset: diuina sapia maiorē finē creatū ignorare posset. Et vade ad rubri. volūtatis finis. ¶ Diuina volūtas ꝗre nō diligit creatū finē in eternitate? Sol'. Finis creat⁹ non potest esse sine tpe: in quo sit principiat⁹. Et qz de⁹ ipm i eternitate ꝓncipiare non pōt sine ꝓncipio ipm ꝓncipiare voluit in

et ternitate p incarnationē. ¶ Maior maioritas volūtatis ḡre incarnationē ponit de necessitate? So. Vade ad ru. volūtatis maioritatis. ¶ Si de⁹ sit icarnat⁹: de necessitate redrit: q̄ sibi de icarnatione re-gratiet? So. Dnie rōnes non compellūt deū/ sz ipe illis rndet i agēdo fm q̄ ipe ab ipo requirūt opus virtuosum ꝛ non vitiosum. ¶ Per amorem diuinū ꝛ equalitatem quomodo est incarnatio significata? So. Vade ad rubri. voluntatis equalitatis. ¶ Eq̄litas amati increati ꝛ amici increati qlio melio⁹ significat? So. Per maiorē eq̄litatē amatiuitatis ꝛ amabilitatis create ē eq̄litas summe trinitatis fortio⁹ significata. ¶ Si nō esset icarnatio: qd seq̄ret ītēr diuinā volūtatē ꝛ volūtatē creatā? So. Vade ad ru. volūtatis mioritatis. ¶ Si non esset icarnatio: posset diuīa volūtas amare creaturā fm suā nām? So. ibidē.

¶ De. q. flor ar. iesu christi. De virtute.

DEus qlio posuit maiorē concordātiā inter virtutē ꝛ veritatez creatā? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Nālis xitas ꝛ xt⁹ dei qlio habere pōt hītū moralē? So. ibidē. ¶ Lū quo de⁹ posuit maiorē distātiā īter xtutem ꝛ gl'iam/ vitiū ꝛ penā? So. Vade ad ru. virtutis gl'ie. ¶ De q̄ virt⁹ nālis multiplicare pōt maiorē gl'iam moralē? So. ibidez. ¶ Fides spes ꝛ charitas cū q̄ pōt magis eē differētes ꝛ ꝯcordātes i magni⁹ bonitat⁹? So. Vade ad ru. xtutis dr̄ie. ¶ Virtus moralis qlio hr̄e potest magis nobile subm ꝛ mai⁹ ad differēdū hīt⁹ suos? So. ibidem. ¶ Concordātia xtutū cū q̄ potest esse magis contraria concordātie vitiorum? So. Vade ad rubri. virtutis concordātie. ¶ Si non esset icarnatio: posset de⁹ habere subiectū: p qđ posset ponere ꝯcordātiā xtutis moralis i maiori maioritate contra ꝯcordātiam vitio⁹ moralium? So. Nulla moralis xt⁹ tātū vitio resistere potest: sicut illa q̄ est habitus dei hois. ¶ De⁹ quomodo p̄ncipiare potest xtutem moralem i maiori p̄ncipiabilitate virtutis? So⁹. Vade ad rubri. virtutis principij. ¶ Maior maioritas virtutis ꝛ maior maioritas p̄cipij quomodo creari potest? Solu. ibidem. ¶ Virtus moralis quare pōt esse fortior in medio amoris? So. Vade ad ru. xtutis medij. ¶ De⁹ quō fortio⁹ pōt occasionare hoīes: q̄ sint virtuosi? So. ibidē. ¶ Virtus fidet ꝛ spei quō melius pōt eē instīa charitatis? So. Vade ad rub. virtutis finis. ¶ Charitas quō pōt fortio⁹ informare ꝛ mouere fidē ꝛ spem? So. ibidē. ¶ Utrū absq̄ incarna⁹ posset eē maior maioritas xtutis: ꝺ maiorē maioritatē vitij/ ꝛ maior maioritas vitij posset esse p̄ua⁹ maioris maioritatis xtutis? So⁹. Vade ad ru. xtutis maioritatis. ¶ Si nō eēt incarna⁹ diuina xtus maiorē concordātiā hēret ī suo effectu cū minoritate q̄ cū maioritate? So⁹. ibidē. ¶ Diuina xtus quō eq̄l'r se cōtcat sapie ꝛ volūtati p creationē? So. Vade ad ru. xtutis eq̄litatis. ¶ Si nō eēt de⁹ incarnatus: posset eē subm in q̄ xtuosa eq̄litas creari posset i maiori maioritate? So. ibidē. ¶ Quare incarna⁹ melio⁹ fm deū concordat cū eē q̄ cū nō eē: cū incarna⁹ deo non sit necessaria? So. Vade ad ru. xtutis minoritatis. ¶ Si incarna⁹ non eēt xtus i maiori maioritate: eēt vitiū i maiori maioritate? So. Ex hoc vnde sequit falsum ꝛ impossi⁹: op3 q̄ sequat verū ꝛ possibile. ¶ De. q. flor ar. iesu xp̄i. De xitate.

IN subo creato glia ꝛ xitas quō pōt eē magis ꝺr̄ie pene ꝛ falsitati? Solu. Vade ad ru. antedictā. ¶ Glia dei ꝛ creature quō pōt eē in maiori maioritate? So. ibidē. ¶ Distinctio dei ꝛ creature quō pōt esse in maiori veritate? So. Vade ad rub. veritatis differentie. ¶ Maior distīctio dei ꝛ creature quō est ī maiori xificare? So. ibidē. ¶ Verificare ꝛ concordare quō pōt esse in maiori creare? So. Vade ad ru. xitatis cōcordātie. ¶ Si non eēt incarnatio: quō posset esse maior priuatio xificādi ꝛ cōcordādi in creatione? So. ibidē. ¶ De⁹ quō principiare pōt maiorē xitatē ī creādo? So. Vade ad ru. veritatis principij. ¶ Verificare ꝛ concordare quō melius conīūgunt? So. Vade ad rub. añdictā. ¶ Verificare creatū quō est maius medīū in veritate? Solu. Vade ad ru. veritatis medij. ¶ Verificare quō est maius medīū inter sapiam ꝛ vo. magni. ꝛ bōitatē? So ibidē.

¶ Finis dei ⁊ finis creature cū quo ꝓiungit se i maiori veritate? So. ad ru. veritatis finis. ¶ Finis dei ⁊ finis creature i q̄ remouentur forti⁹ a falsitate? So. ibidē. ¶ Inter deū ⁊ creaturā q̄lio pōt eē veritas i ta magna maioritate: q̄ maior esse nō posset? Sol. ad ru. xpitatis maioritatī. ¶ Diuina xpitas q̄lio ē cā maiori maioritati? So. Ut diuina xpitas ē magna ⁊ nō pua: ē cā maiori creabilitati. ¶ Veritas ⁊ eq̄litas q̄lio sunt cause incarnatiōis? So°. Diuina xpitas ē magna ⁊ nō pua. ⁊ idē de diuina eq̄litate: q̄ ē de psonis. idcirco ꝓcordātia hꝫ fit i maioritate. ¶ De⁹ q̄lio potest creaturā diligere cū maiori amare / ⁊ quō ipam xpificare pt cū maiori xpificare? So. ad ru. veritatis eq̄litatis. ¶ Si nō eēt incarnatio: q̄d sequeret de xpificatōe creata? Sol. ad ru. xpitatis mīoritatis. ¶ Si nō eēt incarnatio: finis mūdi haberet maiorē ꝓportionē cū falsificatiōe q̄ cū xpificatione? So. Si mīoritas vinceret maioritatē in creatiōe: falsitas vinceret veritatem in magnitudine bonitatis.

¶ De. q. flo. ar. iesu xp̄i. De gloria.

Quare gl'ia ⁊ dr̄ia sunt rōnes incarnatiōis? So. ad ru. a fidictā. ¶ Dr̄ia q̄ ē iter el'm ⁊ el'm / iter plātā ⁊ plātā / iter hoiez ⁊ leonē / inter corpus ⁊ aīaz / inter solē ⁊ lunā. in q̄ hꝫ euiternā q̄etē? So. In dr̄ia īcreata ⁊ creata q̄ i vna psona p̄ incarnationē pticipāt est q̄es creatiōis. ¶ Cōcordātia dei ⁊ creature i quo ē maior? So. Maior gl'ia creature ē p̄ incarnationē. Et vade ad ru. gl'ie ⁊ ꝓcordātie. ¶ Cōcordātia el'i ⁊ el'i / plāte ⁊ plāte / equi ⁊ leōis / audit⁹ ⁊ visus / solis ⁊ lūe / i quo hꝫ nālē q̄etē? So. In gl'ia increata ⁊ creata q̄ i vna psona p̄ incarnationē pticipāt: p̄ ꝓcordātiā q̄etē hꝫ nāliter concorā creata el'i ⁊ el'i / el'ati⁹ ⁊ vegetati⁹ / vegetatiue ⁊ sensiti⁹ / sensiti⁹ ⁊ lūe / lūe ⁊ solis / sol' ⁊ arietis. ¶ Prin'm creatū quō hꝫ gl'iaz fim cursuz nālē? So. In participatiōe principij increati ⁊ creati que participāt i vnitate psone p̄ incarnationē: hꝫ gl'ialiter q̄etem p̄ncipiū creatiōis. Et vade ad ru. glorie principij. ¶ Principiū el'i ⁊ el'i / plāte ⁊ plante / plāte ⁊ equi / equi ⁊ equi / hoīs iusti ⁊ hoīs iusti / solis ⁊ lune / solis ⁊ arietis. quō euiternaliter q̄etem habet nālē. So. In fine incarnatiōis hꝫ euiternal'r q̄etez principiū creatū. ¶ Cū inter ens infinitū ⁊ ens finitū nō sit ꝓportio: q̄lio pōt eē glorificatio creatiōis? So°. Vade ad ru. gl'ie medij. ¶ Medium qđ ē el'i ⁊ el'i / el'i ⁊ plāte / ⁊ sic de aliis mediis nālib⁹. q̄lio hꝫ nāliter quietez? So. In pticipatiōe medij increati ⁊ creati p̄ incarnationē omne medium creatū ⁊ innocēs a peccato nāliter habet quietem. ¶ Gloria ⁊ finis quō sunt causa incarnationis? So. ad ru. glorie ⁊ finis. ¶ Finis el'i ⁊ el'i / plāte ⁊ plāte / equi ⁊ leonis / solis ⁊ lūe. quō hꝫ q̄etē nālē? So. In fine increato ⁊ creato vno fine p̄ incarnationē cū alio pticipante: hꝫ q̄etē oīs finis creat⁹ / excepto fine hois dānati ⁊ angeli maligni. ¶ Gloria creata cū q̄ ascendere pōt ad maiorē maioritatē? Sol. ad rubri. glorie maioritatī. ¶ In igne suba maior est q̄ accīs / ⁊ plāta maior est in virtute q̄ ignis / ⁊ leo q̄ plāta / ⁊ hō q̄ leo vel luna. hec maioritas nālis in q̄ hꝫ nālē quietez? So. In pticipatiōe maioritatis create et cū infinita magnitudine ꝓiicte p̄ incarnationē: hꝫ q̄etē maioritas creata. ¶ Eq̄litas creata cū quo pōt hr̄e maiorē glorificationē? So. ad ru. gl'ie eq̄litatis. ¶ Inter el'm ⁊ el'm ē eq̄litas / ⁊ inter plātā ⁊ plātā: ⁊ sic de alīs eq̄litatib⁹ creatis. hec eq̄litas nālis i q̄ hꝫ q̄etē? So. In eq̄litate creata ꝓiicta cū eq̄litate psonali increata hꝫ q̄etē oīs equalitas creata innocēs a pctō. ¶ De⁹ cū quo pōt dare maiorez gloriam creature? So. ad ru. glorie mīori. ¶ In igne ē mīoritas inquātū suū accīs ē minus ⁊ sua suba ē maior: ⁊ idē ē de mīoritate plāte / leonis / gruis / hoīs / ⁊ lūe. hec minoritas nālis creata i q̄ hꝫ q̄etē? So°. In iesu xp̄o est nā hūana minor / ⁊ nā diuina maior: ⁊ q̄ ābe nature sunt vna psona in minoritate persone hꝫ fit q̄etez nāliter oēs minoritates create innocētes a peccato.

¶ We. q. flox ar. iesu xp̄i. We differentia.

Differētia ⁊ ꝓcordā create q̄lio ascēdūt sup eax nās? So. Vade ad ru. a fidictam. ¶ Differētia q̄lio se extendit in maiori ꝓcordātia recolendi intelligēdi ⁊ amādi? Solu. ibidem. ¶ Differētia cū quo pōt esse nobili⁹ prin

cipiū recolēdi intelligēdi ⁊ amādi? So. Ad ru. dñe pncipiū. ¶ Jesus xp̄s diligit iquātū de⁹ ⁊ diligit inquātū hō: hec duo amare sunt vnū amare/aut sunt differētia? So. Sunt vnū amare: inquātum vna ē pſona/⁊ sunt duo amare: iquātū in ipso sunt due nature. sicut martin⁹ q̄ diligit cū volūtate aquā/⁊ aquā diligit p instinctū nālē sensitiue: q̄ hūiditatē req̄rit ⁊ frigiditatē tficcum nimis desiccata ē aut calefacta. ¶ Creare est ex creatore ⁊ creatura? So. Vade ad ru. dñe medij. ¶ Jesus xp̄s est in medio sctōꝝ gl'ie/⁊ est super oēs altior i gl'ia. idcirco q̄ro: quō ē in medio/⁊ quō ē sup oēs? So. Caput martini stat in me° brachij dextri: ⁊ pedis dextri: ⁊ brachij sinistri: ⁊ pedis sinistri. ⁊ tfic est supra cū sedet/aut cū stat pedes. ¶ Deus quō creare p̄t vnū finē: q̄ sit pplemētū oiuꝝ aliorꝝ finiū creatorꝝ? So. Vade ad ru. dñe finis. ¶ Finis ⁊ differētia quō sunt i maiori exaltatiōe? So. ibidē. ¶ Una creatura quō p̄t eē maior q̄ oēs creature? So. Vade ad ru. dñe maio. ¶ Si essent duo iesu xp̄i aut plures: eēt differētia creata in maiori maioritate: q̄ si nō sit nisi vnus iesus xp̄s? So. In arbore in qua vnū foliū nō est alti⁹ oīb⁹ alijs: nō ē foliū in maiori summitate. ¶ Dñia ⁊ eq̄litas quō sunt rationes icarnatiōi? So. Vade ad rubri. dñe eq̄li. ¶ Si eēnt duo xp̄i eq̄les: aut plures dñia creata esset in maiori equalitate: q̄ si sit vn⁹ xp̄s tātūmodo? So. Partes sube sunt magis alte ⁊ magis nobiles in vnitate ⁊ maioritate sube: q̄ in eq̄litate quā hñt inter scipsas. ¶ Dñia ⁊ minoritas quō significāt icarnationē? So. Vade ad rub. dñe mino. ¶ In creatiōe quomō ascēdit creatura ad maiorē maioritatē: ⁊ quō est in maiori minoritate? So. Dñia creata supra maiorem maioritatem ascendere non potest nec descendere potest vltra maiorē minoritatem. Et vade vtꝝ.

¶ De. q. flo. ar. iesu xp̄i. De pcordantia.

Im creare quō est pncipiare in maiori pcordātia? So. Vade ad rub. antedictā. ¶ Concordātia creata quō ē i altiori gradu pncipiabilitatis? So. Altior gradus pncipiabilitatis ē in nouitate: q̄ nō sit de aliqua ātiquitate pncipiata: ⁊ superior gradus nouitatis create est in pncipio ptūcto p pcordātiā pncipiabilitatī eterne. ¶ Per qđ mediū creare ē i altiori ḡdu pcordādi? So. Vade ad ru. pcor^e medij. ¶ In creare vbi ē cētruꝝ pcordātie? So. Null⁹ plict⁹ ē ita nobilis in circulo nec in corpe rotūdo: sicut ē centrū: qđ i medio ē. Et vade vtꝝ. ¶ Sūmitas pcor^e create ē i fine/⁊ sue infimitates sunt i me° ⁊ i pn°. ⁊ iō vbi ē ille finis? So. Vade ad ru. pcor^e finis. ¶ Absq̄ icarnatiōe p̄t oēs creature pcordare nāl'r vni fini creato? So. Cū oēs creature sint noue: nulla creatura p suā nām pōt eē finis oiꝝ creaturaꝝ. p̄t eē q̄ aliq̄ nā creata finis oiꝝ nārum creataꝝ: si cū nā diuina sit pificta. ¶ Diuīa volūtas quō tātū amare pōt cō cordātiā i creare: sicut diuīa ptās ipaz p̄t possificare? So. Vade ad ru. pcor^e maioritatis. ¶ Diuina sapia pōt eē maior i creare pcordātiā q̄ dina ptās? So. Si nō eēt incarnatio: sapia ⁊ maioritas hērēt i creatiōe pcordātiam/⁊ potestas ⁊ minoritas. ¶ Amor ⁊ pcor^a quō se eq̄re p̄t in pcordare ⁊ amare? So. Vade ad ru. pcor^e eq̄litatī. ¶ Quelibꝫ ps nāl'r hūanitatī iesu xp̄i quō ē eq̄lis alij i maiori pcor^a? So. Diuīa nā iesu xp̄i eq̄liter ē piuncta cū q̄libet pte nature hūane. ¶ Quid spectat ad iterioritatē mīoris pcor^e i maiori/⁊ maioris in minori? So. ad ru. pcor^e mioritatī. ¶ In pcor^a quō pōt ascēdere minor ad maiorē/⁊ maior descēdere ad mīorē? So. In vnitate ps^e q̄ sit de maiori ⁊ mīori: ē solo q̄stionis. ¶ De. q. flo. ar. iesu xp̄i. De pncipio.

Prin^m creatū quō hꝫ mai⁹ mediū? So. Vade ad ru. añdictꝫ. ¶ Prin^m creatū pticulatum p qđ mediū p̄t eē pn^m toto vniuerso creato? So. Incarnatio ē mediū p qđ creator et creatura sunt vnū pn^m toti vniuerso creato. ¶ Absq̄ icarnatiōe posset seq̄ de maiori fine mai⁹ pn^m ⁊ ecōuerso? So. Vade ad ru. pncipij finis. ¶ Absq̄ icarnatōe finis creat⁹ posset pncipiari: ita vꝫ q̄ per se habeat sufficiēt pplemētū? So. Jesus xp̄s iquantū hō maorificat⁹ ē i magnitudīe bonitatis: q̄ de semetipsa ē cōplemētū. hoc esse non posset: si cū deitate non esset coniuncta sua hūanitas. ¶ De⁹ in quo p̄t crea-

turam maiorē principiare? So ad ru. principij maioritatis. ¶ Deꝰ qđo pōt maiorez maioritatē p̄ncipiare? So. ad ru. antedictā. ¶ Cl̄i creatura nobilior sit i fine q̄ in p̄nᵒ: sine incarnatiōe posset deꝰ in creatura p̄nᵐ & finē equare? So. ad ru. p̄ncipij medij eq̄litatis. ¶ Eq̄litas creata cū q̄ pōt eē maiꝰ p̄nᵐ? So. In ptipatione eq̄litatis create & icreate pōt eē eq̄litas creata pticulata p̄nᵐ finale & formale oibꝰ eq̄litatibꝰ creatis. ¶ Prinᵐ qđo ē motū de minoritate ad maiorem maioremᵉᵐ? Sol. ad ru. p̄ncipij minoritatis. ¶ Qđo cognoscit nā pctī: cū pctm nullā habeat entitatem? So. Cū ex minori p̄nᵒ sequit mior finis: oz q̄ de maiori p̄nᵒ sequat maior finis. q̄ si h̄ nō eēt: eēt pctm. cl̄i ita sit: q̄ maioritas p̄ncipij & finis maiorē habeat ꝓportiōez cl̄i esse/ & sit remotior a p̄uatione q̄ minoritas. & iō significatū ē: q̄ deꝰ sit icarnatꝰ/ & q̄ hoies pctm faciūt: q̄ de minori p̄nᵒ volunt habere maiorem finē q̄ de maiori.

¶ De. q. flox. arb. iesu christi de medio.

SIne icarnatione posset eē mediū creatū & particlatū forma & finis oim mediox creatox? So. ad ru. añ dictā. ¶ Qđo deꝰ posset vnū accidens exaltare i ita magᵗ x̄tute: q̄ eēt finis oīs sube create? So. ibidē. ¶ Mediū qđo pōt poni i maiori maioritate/ x̄tutis? So. ad ru medij maioritatis. ¶ Maior maioritas posset sine icarnatiōe creari? So. Si non eēt icarnatio: maior maioritas i creatōe poni nō posset. ¶ Sine icarnatiōe posset eq̄litas creari ad maiorē maioritatem: vz q̄ sit de p̄nᵒ & fine? So. ad ru. medij eq̄litatis. ¶ Ignis qđo calefieri posset p aquam/ & lux qđo posset esse occasio tenebraꝝ? So. ibidē. ¶ Productio creata qđo moueꝫ de maiori minoriᵉ ad maiorem maioriᵉᵐ? So. ad ru. medij minoritatis. ¶ Inꝫ minorē minoriᵉᵐ & maiorē maioriᵉᵐ meᵐ qđo sustētari pōt. So. Ista q̄stio fiat icarnatiōi iesu xp̄i. ¶ De. q. finis q̄ē de flo. ar. ibu xp̄i.

MAioritas & finis qđo sunt cause incarnationi? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Sine icarnatione posset deus finē formalē & materialem creare in maiori maioritate accidentis & & substātie? Solu. ibidem. ¶ Posset deꝰ creare finē in maiori maioritate & equalitate finis formalis mālis cālis & finalis? Sol. Vade ad ru. finis eq̄litatis. ¶ Sine incarnaᶜ posset deꝰ creare i maiori maioritate eq̄litatē sube & sube/ sube & accītis/ accītis & accītis/ finis & finis? So. Tātū requirit maior maioritas de magnitᵉ & bonitate: q̄ sine incarnaᶜ creari non posset. ¶ Absq̄ incarnaᶜ posset deꝰ minorē finē ascēdere ad maiorē maioritatē p̄m cursuz nāle? So. Vade ad ru. finis minoritatis. ¶ Minor finis quō pōt eē maior sine ꝺdictione? So. Finis vniꝰ ptis cōiūcte cū deitate pōt eē finis totiꝰ vniuersi creati.

¶ De. q. maioritatis q̄ ē de flo. ar. iesu xp̄i.

QImmunis vtilitas quō ē cā incarnationi? Sol. Cōis vtilitas & maioritas ꝓportionē h̄nt cum magnitᵉ bonitatis. ¶ Cōis vtilitas quō hz maiorē ꝓportionē cū maioritate q̄ eq̄litate: cū sit de rebꝰ eq̄libꝰ? So. In exaltatione maioris maioritatis i magnitᵉ bonitatis est cōis vtilitas sustētata. ¶ Cum deꝰ creauerit mūdū posset deꝰ añ se h̄re sine incarnatiōe ad maiorē maioritatē q̄ ad minorē? So. Vade ad ru. maioritatis & minoritatis. ¶ Quare melius cōuenit deo maiorē creaturam creare q̄ minorē? So. Magnitudo & maioritas concordātiā h̄nt & vnitas & minoritas. idcirco incarnatio significatur eē de necessitate.

¶ De. q. eq̄litatis de flo. ar. iesu xp̄i.

QEqualitas & maioritas quō sunt cause incarnationis? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Si non eēt incarnatio q̄d sequereꝫ de eq̄litate creata? So. ibidē. ¶ Probauimus incarnationē & doctrinā dedimꝰ p̄m artē gñalē: quō cū primis formis huiꝰ scīe hō sciat inquirere & inuenire x̄itatē/ miscēdo vnū principiū cū alio: p̄m q̄ fecimꝰ/ & ipas ad vnā q̄stionē applicare. & sicut rñdimus aliquibus obiectionibꝰ ꝺ incarnationē factis pōt rñdere p̄m modū quē tenuimꝰ pluribus alijs obiectionibus pegrinis. Et hec regula gñalis est per totā hāc scientiam.

¶ De. q. p̄ductionū diuinaꝝ.

SEcundū q̄ per primas formas q̄stiones fecimꝰ de incarnaᶜ det q̄stiones volumꝰ facere de pro-

ductione diuiax psonax.t ꝓmo ꝑ bōitatē magni^{em} t eknitatē. ¶ Bonitas magni^{o} t eternitas qūo sunt rōnes diuīe ꝓductionis? So. Vade ad ru. afidictam. ¶ Si in deo nō eēt ꝓductio: possent i ipō eē rationes? So. Destructo afite destruitur ꝯsis. ¶ Si i deo nō eēt ꝓductio: i sua ptāte posset eē actio ꝑ bōitatē magni^{em} t eterni^{em}? So. Vade ad ru. bōitat$\overline{\text{s}}$ mag. eter. t po. ¶ In deo ē vna rō cā alteri^{9}: vt sit ꝓductio? So. In diuīs nō est ꝓprie dictū cā t effect^{9}. t iō opꝫ dicere rō rōni. sīc bonitas q̄ ē rō bono q̄ bonū ꝓducat. t q̄ bōitas est mag^{a}: ē rō magnitudini: q̄ illud bonū ꝓductū sit magnū. ¶ Sapia dei qūo est rō ꝓductioni? So. Vade ad ru. bonitatis magni. eter. t sapie. ¶ Si i deo nō eēt ꝓductio: qō icōuentēs seq̄ret? So. Intelligit sapia dei: q̄ bonitas ē rō bono: q̄ ꝓducat bonū. t h̄ oꝫ ip̄m itelligere de necessitate: posq̄ bonitatē itelligit/t ip̄az itelligit eē magnā. t ꝑ hui^{9} itelligere itelligit: q̄ bonitas ē rō bono: q̄ ꝓducat bonū t magnū bonū. t idē ꝑ eternitatē. Et si ꝓductio non eēt i deo: itelligeret bonitatē eē ociosam rōnē. vñ malū seq̄ret t puitas bonitat$\overline{\text{s}}$. t pl'a alia iconuenīētia seq̄rent: q̄ in eēntia diuīa eē non pōt. ¶ Diuīa volūtas qūo ē rō necessaria ꝓductiōi? So^{o}. Vade ad ru. bōitatis mag. eter. t volūtatis. ¶ Diuina volūtas ē ita magna ratio t ita bona t ita eterna ꝑ amare sicut per bonificare magnificaret eternare? Solu. Si diuīa volūtas non eēt ita mag^{a} ratio ad bonificādū magnificādū t eternādū sīc ē rō ad amādū: nō eēt magni^{o} rō volūtati: q̄ eēt mag^{a}/nec bonitas eēt rō magnitudini: q̄ eēt bōa. t idē suo mō de eknitate. ¶ Vitiū qūo caderet i diuīa bonitate ꝯ xtutē magnitudinis t eknitat$\overline{\text{s}}$? So. Vade ad ru. bonitatis mag. eter. t xtut$\overline{\text{s}}$. ¶ Vitiū eēt bōitati: si i deo nō eēt ꝓductio? So. Cōtrariū illi^{9} xtut$\overline{\text{s}}$ quā hz bōitas i bonificāte bonificabili t bōificare ꝑ infinitatē t eternitatē: eēt illud vitiū: qō q̄ris. ¶ Diuīa xtas qūo ē ꝯditionata ꝑ bonitatē magnitudinē t eternitatē? So. Vade ad ru. bonitat$\overline{\text{s}}$ magnitudinis eternitat$\overline{\text{s}}$ t xtatis. ¶ Productio i deo q̄re est de necessitate. So. Q̄ bōitas magni^{o} eternitas t xtas sunt rōnes ꝓpter q̄d/t sunt h̄ qō sunt ꝑ formā: est i deo ꝓductio de necessitate. Et vade ad ru. vtō. ¶ Sha quō ē rō ꝓpter q̄d bōitati magnitudini t eternitati? So. Vade ad ru. bōitat$\overline{\text{s}}$ magnitudinis eternitat$\overline{\text{s}}$ t gl'ie. ¶ Sine ꝓductiōe posset eternitas hꝫe magnā gloriā bōitat$\overline{\text{s}}$? So. Priuato ꝓpt̄ q̄d de eternitate ꝓuarēt ex ipa mag^{a} gl'ia bōitatis. ¶ Eternitas quō pōt eē mag^{a} i bonitate? So. Vade ad ru. bonitat$\overline{\text{s}}$ magnitudinis eternitatis t dic. ¶ Producere posset eē i deo sine distinctiōe ꝓducēt$\overline{\text{s}}$ t ꝓducti? So. Sicut ꝯdictio nō sustiet q̄ ꝓduct^{9} t ille d̄ ꝓducit: sint vnū idē i nūero: ita bonitas magni^{o} eternitas ꝓductiōis nō sustinēt: q̄ si ꝓductio sine distinctione producti: t illi^{9} d̄ illū ꝓductū ꝓducit. ¶ Cōcordātia quō req̄rit ꝓductionē a bōitate magni^{e} t eternitate? So. Inquātū bonitas t eternitas sunt rōnes cōcordabiles puro actui: est cōcor^{a} rō ꝓductionis. Et vade ad ru. bonitatis magnitudīs eternitatis t cōcor^{e}. ¶ Sine ꝓductiōe posset in deo eē cōcor^{a}? So. Impossi^{e} ē cōcordātiā esse sine pl'ib^{9}. idcirco opꝫ q̄ i deo sit productio plurīū: vt bonitas magni^{o} eternitas possint cōcordātiā hꝫe. ¶ Sine productione possent bonitas magni^{o} t eternitas eē lōge a ꝯrietate? So. Cā q̄re bonitas magni^{o} t eternitas pōt eē lōgi^{9} a ꝯrietate ē cōcor^{a}: q̄ ē ꝯria ꝯrietati: t cōcor^{a} in deo sine ꝓductione eē nō pōt. Et vade ad ru. bonitatis magnitudinis eternitatis t ꝯrietatis. ¶ Cōtrarietas pōt eē occasio ꝓductiōis i diuinis? So. Nō eēt magni^{o} rō cōcor^{e}: si ꝯrietas eēt rō ad cōcordādū. ¶ Deus posset eē magnū ꝓncipiū ꝑ bonitatē t eternitatē? Sol. Vade ad ru bonitatis magnitudīs eternitatis t ꝓncipiī. ¶ Bonitas ē maior rō ꝑ magnitudinē t eternitatē ꝓncipiatiuitati q̄ ꝑ tp̄s vel ꝑ puitatē? So. Quia de^{9} est magn^{9} t non puus fm suā cōditionē cōditionat^{9} est ad ꝓducēdū magnū t nō parū i seip̄o. t q̄ creatura ē pua: ordinat^{9} ē extra ad ꝓducēdū puā creaturā. t q̄ vult ꝓducere suā sīlitudinē: magnā creaturā ꝓducit. Et i hoc passu cogīscit: q̄ de^{9} ꝓducit magnā creaturā fm cōditionē sue sīlitudinis: t

paruã fim ꝓditionẽ creature. ¶Sine ꝓductiõe posset eẽ bõificare i meº bõitatis/ ⁊ magnificare in meº magnitudis/⁊ eknare i medio eternitatis? So. Vade ad rub. bonitatis magnitudis eternitatis ⁊ medij. ¶Eũ magniº dei sit infinita: quõ ꝑt esse medijs in illa q̃ extremitates nõ hz? Sol. Propter h̃ est bonificare in medio bonitatis: qꝛ ẽ de bõificãte ⁊ bõificabili. ¶Finis est ita magnꝰ sicut bonitas ⁊ eknitas? So. Vade ad rub. bonitatis magnitudis eknitatis ⁊ finis. ¶Finis quõ est ita magnꝰ sicut bonitas ⁊ eternitas? Sol. Jn h̃ ꝙ magniº se cõicat i eẽndo ita magna rõ ad bõificãdũ sicut magniº bõitatis / ⁊ ad eknificãdũ: sicut magniº eknitatis /ẽ ita magnꝰ finis bonitatis sicut ẽ bonitas/⁊ eternitatis sicut est eternitas. ¶Bõitas magnituº ⁊ eknitas quõ ꝑñt eẽ in maiozi maiozitate? So. Vade ad ru. bonitatis magnitudinis eknitatis ⁊ maiozitatis. ¶Sine ꝓductiõe ꝑñt eẽ bonitas magniº ⁊ eternitas in maiozi gradu entitatis q̃ possit eẽ? Sol. Jmpossibẽ: ꝙ aliq̃ suba nõ sit maioꝛ ꝙ existeret agere q̃ simplr ꝙ existeret non agere/aut ꝙ ageret nõ existere. ¶Equalitas quõ ẽ rõ necessaria,ꝓductiõi? So. Vade ad ru. bonitatis magnitudinis eknitatis ⁊ eq̃litatis. ¶Magniº quõ est rõ bonitati ⁊ eternitati ꝙ eq̃litatẽ? Sol. Exñte magnituº rõ bonitati: ꝙ in illa sit eq̃litas bonificãtis bonificabilis ⁊ bonificare. est ei rõ: ꝙ sit magna ꝙ eq̃litatẽ. sine q̃ eq̃litate nõ posset eẽ sibi rõ: ꝙ esset magna. ⁊ idẽ est de eternitate. ¶Deꝰ quõ esset minoꝛ q̃ aliud ens sine ꝓductiõe? So. Vade ad ru. bonita. magni. ekni. ⁊ miozitatis. ¶Magnituº posset esse nõ rõ bonitati ⁊ eternitati? Sol. Sicut magnituº dei non potest esse mala nec in tẽpoꝛe: ita bonitas ⁊ eternitas non possunt esse parue.

¶De. q. ptãtis sapie ⁊ volũtatis ar. dinal.

QUam in deo sapia ⁊ voluntas sint actu: quõ sunt possibiles? Sol'o. Sunt possibiles: iquãtũ est ꝓductio ꝑsonaꝝ ꝓductaꝝ ꝙ intelligere: qđ est de essentia sapie/et per amare: quod est de essentia voluntatis. ⁊ non sunt possibiles per essentiam neq; ꝙ existentiam. Et vade ad ru. añ dictã. ¶Pater intelligendo ꝓducit filium. ⁊ spũsanctus ꝑem intelligendo ꝑsonã non ꝓducit. idcirco q̃ro: quõ põt esse intelligere scti spus ita magnũ sicut intelligere ꝑis? So. Sicut intelligere ꝑis suã hz ꝑfectionẽ in ꝓducẽdo filiũ hz intelligere spũsancti ꝑfectionẽ suã in nõ ꝓducẽdo ꝑsonã: sz ꝙ sit pura ꝛtẽplatio. ⁊ h̃ vt ꝑsone sint tres ⁊ nõ plures. Et vade ad flo. ar. aplicalis. vbi ꝓbauimus ꝙ nõ ꝑñt esse in deo nisi tres persone. ¶Ptãs quõ tãtũ põt de x̃tute sicut cadẽ x̃t? So. Quãtũ x̃tus scibilis est ꝙ sapiam / ⁊ amabilis ꝙ volũtatẽ: tantũ possibilis est ꝙ ptãtẽ. Et vade ad ru. ptãtis sapie volũtatis ⁊ virtutis. ¶Oẽ illud qđ est in deo: est suba. nec in ipso est aliqđ accns. ⁊ spũsanctꝰ seipm intelligit/⁊ ꝑsonã non ꝓducit. idcirco q̃ritur: quõ suũ intelligere potest eẽ suba ⁊ nõ accidẽs? Sol. Spũsanctꝰ inquãtũ seipm intelligit: seipm per ptãtẽ intelligere põt. et sicut seipm põt per ptãtẽ intelligere: scit seipm per sapiam/ ⁊ diligit seipm per volũtatez: ⁊ x̃tuosum hz ĩtelligere ꝙ x̃tutez. qđ virtuosuz intelligere nõ hẽret: si diligeret esse ꝑ: qm̃ diligeret ꝺ ꝑsem. q̃ hz singularẽ virtutẽ essendi ꝑ. Et sicut hz singularem x̃tutẽ eẽndi ꝑ: ita singularẽ hz ptãtẽ singularẽ sapiam ⁊ singularẽ voluntatẽ eẽndi ꝑ. et qꝛ spũsctus est de toto intelligere ꝑis/ ⁊ de toto intelligere filij: ẽ suba suũ intelligere: q̃uis substãtiã nõ ꝓducat. ¶Ptãs quõ põt tãtũ de x̃itate: sicut ꝑñt sapia ⁊ volũtas? So. Vade ad ru. ptãtis sapiẽtie volũtatis ⁊ x̃itatis. ¶Si ꝑ q̃rtã ꝑsonã considerat: ipam põt intelligere per ptãtem ⁊ sapiaz. ⁊ sicut ipam põt intelligere per ptãtem ⁊ sapiam: ipam amare põt ꝙ ptãtem ⁊ voluntatem: ⁊ si ipam amare põt per potestatem ⁊ voluntatem: opz ꝙ q̃rta persona sit de necessitate: vt voluntas attingere possit hoc qđ desiderat. idcirco q̃ritur: quõ potest esse inconueniens: ꝙ sit quarta persona. postq̃ nõ est incõueniẽs/ nec impossibile q̃rtã personã cõsiderari? So. Jn deo ptãs sapiẽtia ⁊ volũtas sunt vnũ idẽ in nũero cũ x̃itate. idcirco sapia se extendere non ꝑt ad cõsiderãdũ aliquã personã extra x̃itatẽ. ꝙ si ꝯsideraret: speciem multiplicaret. et sic faceret chymerã extraveritatem: sicut hoies faciũt. ⁊ volũ-

tas diligeret quartã psonam esse i verita te aut in falsitate. Unde supposito ꝙ non possit eẽ q̃rta psona i deo: ptãs ꝓsiderare non potest q̃rtã personã. ¶ Cuz ptãs sit gloria: quomodo põt habere actionẽ in gl'ia? So. Uade ad ru. ptãtis sapie volũtatis ꝛ gl'ie. ¶ Cũ pf ꝛ filiꝰ sint psone ꝓductiue/ꝛ spũsctus nõ sit psona ꝓductiua: qũo põt tãtũ hꝫe de gl'ia sicẽ pf ꝛ filius? So. Quia spũsctus est de tota ꝓductiuitate patris ꝛ filij/ꝛ est de tota eoꝝ gl'ia: est ita glorioſus sicut pf ꝛ filius: q̃uis personaz nõ ꝓducat. ¶ Diuia ptãs qũo est libera i sapia ꝛ volũtate? So. Uade ad ru. ptãtis sapie volũtatis ꝛ dꝫie. ¶ Sine distinctio ne posset diuina sapia ita i voluntate scire numerũ vnũ duo tres sicut in volũtate scit nũerũ amãtis amabil'ꝛ amare? So. Oẽ illud est ipossibile qꝺ nõ ẽ intelligibi= le. ¶ Cũ ptãs sapia ꝛ voluntas sint vnuz idẽ nũero: qũo ꝯcordãtiam hꝫe pñt? So°. Uade ad ru. ptãtis sapie vo. ꝛ ꝓncipij. ¶ Cũ de⁹ sit eter nus ꝛ ifinitꝰ: qũo põt de seipso filiũ ꝓnci= piare ꝛ spm̃ sctm̃? So. Qz i deo ẽ actualis possitiuitas ꝛ possibilitas/scitiuitas ꝛ sci bilitas/amatiuitas ꝛ amabilitas. ẽ i deo pricipiatiuitas ꝛ ꝓncipiabilitas actual'. ¶ In ptãte dei qũo põt esse mediũ? So. Sicut in sapia potest eẽ itelligere ꝑ ipaz/ ꝛ ꝑ ptãtẽ/ꝛ ꝑ volũtatẽ: q̃ diligit: illud itel ligere põt esse i ptãte possificare per possi bilitatẽ scibilitatẽ ꝛ amabilitatẽ. Et vade ad ru. sapie vo. ptãtis ꝛ mediꝫ. ¶ Cũ i deo pf ꝛ filiꝰ ꝛ spũsctus sintvna simplex essen tia sine quãtitate: qũo spũsctus põt eẽ in medio pris ꝛ filij? So. In diuio amore ẽ amare in medio amãtis ꝛ amabilis sine quãtitate. ¶ Finis ptãtis q̃s est? So. Ua de ad ru. ptãtis sapiẽtie volũtatis ꝛ finis. ¶ Cũ psone diuine sint distincte: qũo põt eẽ essentia illarũ simplex ꝛ non cõposita? So. Nihil est forme ipossibile: in q̃ ptãs sapiavolũtas finis ꝛ simplicitas sintvnũ idẽ nũero. ¶ Diuia ptãs qũo põt eẽ ma= ioꝝ ꝙ alia ptãs? So. Illa ptãs q̃ est vnum idẽ nũero cũ sapia ꝛ volũtate: potest oẽ il lud qꝺ est amabile ꝛ scibile. ¶ Diuia po= testas qũo potest eẽ maioꝝ ꝑ ꝓductionez? So°. Uade ad ru. ptãtis sapie volũtatis ꝛ maioritatis. ¶ Ptãs sapia ꝛ volũtas dei qũo possunt eẽ remote ab ineq̃litate? So. Uade ad ru. ptãtis sapie voluntatis ꝛ eq̃litatis. ¶ Cum i deo ptãs sapia ꝛ vo lũtas sint vnuz idẽ nũero: quomodo pos= sunt eẽ eq̃les. cũ ita sit: ꝙ oporteat: ꝙ eq̃= litas sit de pl'ibus nũero differẽtib⁹? So. Sũt vnũ idẽ nũero ꝑ eẽntiã ptãs sapia ꝛ volũtas/ꝛ sunt pl'es ratiões ꝓ ꝓductionẽ psonaꝝ. ¶ Ptãs sapia ꝛ volũtas: quõ re mote sunt a mioritate? Sol'. Uade ad ru. potestatis sapie volũtatis ꝛ minoritatis. ¶ Diuia sapia põt ꝓsiderare: ꝙ creaturaz que est minor: põt deus facere maiorẽ alia creatura/et voluntas ipam velle potest in finitã in extẽsitate. idcirco q̃ritur: si ptãs ipsam multiplicare põt in infinita magni= tudine. cũ ita sit: ꝙ ptãs sapiẽtia ꝛ volun tas sunt vnũ idẽ nũero? So. Diuina ptãs nõ põt sc plus ad aliqꝺ obm extẽdere ꝙ sa= piẽtia. ꝛ sapia nõ põt intelligere creaturaz infinitã i magni⁹. qz creatura recipere nõ põt ifinitatẽ: postꝙ cũ mioritate pticipat.

¶ De. q. virtutis ẋitatis ꝛ glorie de flo. ar. diuinalis.

Utrtus ẋitas ꝛ gl'ia quõ sunt vi tiis magis ꝺrie? So. Uade ad ru. ẋtutꝫ ẋitatis ꝛ gl'ie. ¶ Glo ria dei potest eẽ verioꝛ ꝛ ẋtuosioꝛ in existẽ do et agẽdo ꝙ in existẽdo tantũmõ. Sol. ibidẽ. ¶ In gl'ia posset eẽ glorioſus sine

distinctione/ꝛ in ℞itateverosus/ꝛ in ℞tute ℞tuosus? So. Vade ad ru. ℞tutis ℞itatis gl'ie ꝛ dñe. ¶ In deo distictio ꝓsonaꝝ est de⁹? So. Virt⁹ ℞itas ꝛ gl'ia deo deficerēt: si in eo eēt aliqd qđ nō eēt ipe. ¶ Ꝓductio ār̄e est necessaria ℞tuti ℞itati ꝛ glorie dei? Sol'. Vade ad ru. ℞tutis ℞itatis gl'ie ꝛ ꝯcordātie. ¶ Vitiū quō posset eē in ℞itate ꝛ gl'ia dei? So. Vitiū esset in deo: si cū ꝯcordātia remot⁹ non eēt a ℟rietate. sicut sibi foret vitiū: si cū ℞itate remot⁹ non eēt a falsitate/ꝛ cū gl'ia a pena. ¶ Cōtrarietas quō est impossibilis eē in deo? So. Vade ad ru. ℞tutis ℞itatis gl'ie ꝛ ℟rietatis. ¶ Si in deo non eēt ꝓductio: esset in eo ℟rietas? So. In oñi ente oꝫ ꝙ sit ℟rietas in q̄ gloria ꝛ ℞itas hñt defectum ℞tutis. ¶ Deus quō est magis virtuosuꝫ ꝛ magis verosum ꝛ magis gl'iosuꝫ ṗn'''. Sol'o. Vade ad ru. ℞tutis ℞itatis glorie ꝛ ṗncipij. ¶ Virtuificabilitas verificabilitas et gl'ificabilitas i q̄ ꝛ de q̄ ꝛ per quē pñt hꝫ maiorē ṗncipiabilitatē? Sol'o. Ista q̄stio fiat maiori ṗnciplatiuitati: que potest eē. ¶ Medijū ār̄e est necessariū gl'ie virtuti ꝛ ℞itati dei? So. Vade ad ru. ℞tutis ℞itatis gl'ie ꝛ medij. ¶ Virtus quō ē mediū inter veritatē ꝛ gl'iam? So. Virtus est medium inter gl'iam ꝛ ℞itatē dādo cuilꝫ eq̄l'r suaꝫ ſimilitudinē in ℞tificādo ꝛ glorificando. ¶ Sine ꝓductiōe posset aliq̄ dīna rō sufi finē attīgere? So. Vade ad ru. ℞tutis ℞itatis gl'ie ꝛ finis. ¶ Sine ꝓductiōe quō essent fine vacue diuine rōnes? Sol'. Qui traheret de gl'ia gloriātez gl'iabilem ꝛ gloriari: nullus finis posset eē in gl'ia. ¶ Virtus ꝛ ℞itas quō possunt eē in gloria i maiori maioritate: q̄ potest eē? Sol'. Vade ad ru. virtutis veritatis glorie ꝛ maioritatis. ¶ Virtus quō se cōicare p̄t in maiori gloria ꝛ veritate? So. Maior cōicatio ℞tutis est: ꝙ sit de ꝓducēte ꝓductibili ꝛ de ꝓducere: q̄ sint eadē virt⁹. ¶ Act⁹ ℞itatis quō p̄t eē in gl'ia sustētatus? So. Vade ad ru. virtutis ℞itatis gl'ie ꝛ eq̄litatis. ¶ Ineq̄litas cū q̄ ꝛ ꝙ quē est longior a virtute ℞itate et gl'ia dei? So. Nihil tātū ℟rili est in eq̄litati sicut eq̄litas. ¶ Veritas p̄t habere purū actū in gl'ia in virtute ꝛ in seipsa sine ꝓductione? So. Vade ad rub. ℞tutis ℞itatis glorie et minoritatis. ¶ Maior act⁹ ℞tutis quō ē remotior a maiori actu vitij? Sol'. Null⁹ actus est tātū remotus a minori actu virtutis: sicut maior actus qui potest esse virtutis.

¶ De. q. dñe concordātie ꝛ contrarietatis de flo. ar. diuinalis.

Diuine rōnes quō sunt magis remote ab ociositate? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Distinctio ꝛ ℟rietas quō sunt magis ℟rie? Sol'. Illa distinctio q̄ est i ꝯcordātia ꝛ q̄ est ꝯcordātia: est magis remota a ℟rietate: ꝙ aliqua alia distinctio. ¶ Ꝓncipiabilitas ār̄e est i deo de necessitate? So. Vade ad ru. dñe ꝯcordāc̄ ℟rietatis ꝛ ṗncipij. ¶ In ṗn⁹ distinctio quō est remotior a ℟rietate? Sol'. In illa distictione q̄ ē ꝯcor'ᵃ: nō hꝫ ℟rietas aliquā ꝯditiōez ṗncipij. ¶ Sine ꝓductione ꝯcordādi posset eē in deo ℟rietas? So. In distinctione i q̄ nō est aliq̄ ꝯditio concordātie: opꝫ ꝙ sit ℟rietas de necessitate. Et vade ad ru. dñe ꝯcordātie ℟rietatis et medij. ¶ Distinctionare ꝛ ꝯcordare quō sunt mediū i ſpirare? So. Judicare inductum charitate est mediū in amore. ¶ Finis ꝯcordātie quō ē in deitate ſine ℟rietate? So. Vade ad ru. dñe ꝯcor'ᶜ ℟rietatis et finis. ¶ Si in volūtate dei non eēt distinctio amātis amabilis ꝛ amare: q̄d seq̄rēt? So. Si in volūtate dei non esset distictio amātis amabilis et amare: in ipsa nō posset esse finis neꝙ ꝯcor'ᵃ. ¶ Distinctio ār̄e nāliter maior est in ꝯcordāª ꝙ in ℟rietate? So. Vade ad ru. dñe ꝯcordantie ℟rietatis ꝛ maioritatis. ¶ Pater ꝛ filius et ſpūſſanct⁹ quō sunt in maiori maioritate distinctionis ꝛ ꝯcor'ᵃ? So. Exñte filio ex toto p̄re/ꝛ ſpū ſctō existēte ex ambobus sine aliq̄ ꝯditione ℟rietatis: est eoruꝫ distictio ꝛ ꝯcordanª in maiori maioritate: q̄ possit esse. ¶ Concordātia dei quō remotior est a ꝓtrarietate? So. Vade a ru. dñe concordantie ꝓtrarietatis ꝛ equalitatis. ¶ Si in deo nō eēt eq̄litas: oporteret ꝙ in ipso foret ℟rietas? So. Si in deo non eēt eq̄litas equantis equabilis ꝛ equare cū distinctionare ꝛ ꝯcordare: de sua ꝓtiuatione seq̄rēt hīt⁹ ℟rietatis in eēnª dei. ¶ In deo quō possunt eē ꝯcordāª ꝛ distictio sine mi

noritate? So. Sine accite nulla minoritas potest esse. Et vade ad ru. dicte ꝯcordãtie ꝓprietatis ꝛ miꝺoritatis. ¶ Eſi pater ſit ꝓducẽs ꝛ filius ſil'r: ſpiſſetiis ꝙ non ꝓducit: quõ ꝑt eſſe in ita magna diſtictione et ꝯcordan' ſicut ſunt pf ꝛ filius? Sol. Due paſſiones ſancti ſpiis ſunt de tota actiuitate pfis ꝛ filij/ꝛ ita ſunt vna perſona ſicut due actiuitates ſunt vnum principium.

¶ De. q. principij medij ꝛ finis de flo. arbo. diuinalis.

Deus quõ ꝑt eſſe purꝰ ꝑn'''? So. Vade ad rub. aſidictã. ¶ Cum ſctus ſpiis ſit ex pfe ꝛ filio: quõ eſt ipe tãtũ ex filio ſicut ex pfe? So. Jnvnitate medij ꝛ finis ẽ vnitas ꝓncipij. ¶ Principiũ me''' ꝛ finis quõ pñt eẽ i maiori maioritate: ꝙ eẽ poſſit? So. Vade ad ru. ꝓncipij medij finis ꝛ maioritatꝭ. ¶ Poſtꝙ in deo nõ ẽ vacuitas: quõ ꝑt eẽ i tpo ꝯplere? So. Jta oz ꝙ i deo ſit ꝯplere ex ꝯplẽte et ꝯplebili: ſicut i amore amare ex amãte et amabili. ¶ Principiãs ꝓnciptabile ꝛ ꝓnciptare: quõ pñt eẽ eq̃lia in medio ꝛ in fine? So. Vade ad ru. ꝓncipij medij finis ꝛ eq̃litatꝭ. ¶ Principiatitas ꝛ ꝓnciptabilitas: quõ ſunt eq̃les i ꝓnciptare? So. Jſta q̃ſtio fiat ifinire eknare ghiare ꝛ ſpirare. ¶ Si i deo nõ eẽt purꝰ ꝓnciptare: qd ex ꝟ ſeq̃ret? So. Vade ad ru. ꝓncipij medij finis ꝛ minoritatis. ¶ De maiori principiare ꝛ minori quõ habetur cognitio? So. ibidẽ.

¶ De. q. maioritatis eq̃li. ꝛ minori.

Juine pſone cũ ꝙ ſunt remote a maioritate ꝛ minoritate? Sol. Jn ekno ꝛ ifinito eq̃lificare maioritas ꝛ minoritas eẽ nõ pñt. Et vade ad ru. aſidictã. ¶ Si in deo non eẽt eq̃litas: foret i ipſo ineq̃litas? So. Qui de deo vnã rõnẽ priuaret: priuaret oĩes rationes.

¶ De. q. flo. ar. exẽplifi. Et ꝓmo de ekali.

Jnis auri i ꝙ ẽ magis ☧tuoſus? So. Vade ad ru. aſidictã. ¶ Eſi ignis ſit creatura: finis ſuus ꝑt eſſe malꝰ. Sol. ibidẽ ad. iij. pa. ¶ Quare eẽ eſt magꝭ vtile q̃ bñ eẽ? So. ibidẽ ad. iiij. pa. ¶ Cũ ferrũ ſit vtilius argento: q̃re argentũ ẽ magis pulchꝝũ q̃ ferrũ? So. Hoc quod deus nõ dat vni: dat alij. Et vade ad iiij. para. ¶ Culpa quomõ incipit? Sol. ibidẽ ad. v. pa. ¶ Lux qlio hz maiorẽ fortitudinẽ q̃ tenebre? So. Vnũ modicũ de lumine illuminat vnã magnã cameram. Et vade ad. vj. pa. ¶ Jgnis ꝙ cũ luna pticipat: q̃re deſcẽdit infert' ad pticipãdum cũ pipe? So. ibidẽ ad. vij. pa. ¶ Aqua calida q̃ ẽ i olla: calefacit ꝑ ſuã nãm carnes: q̃ ſunt i ipſa? So. ibidẽ ad. viij. par. ¶ Hypocriſis ꝛ ſupbia qlio hſit ꝯcordãtiã? So lu. ibidẽ ad. ix. par. ¶ Mobilitas in q̃ pti mo incipit? So. ibidem ad. x. par.

¶ De. q. puer. flo. ar. vegetalis.

Dedec' qlio icipit? So. Vade ad ru. aſidictã i ꝓmo pa. ¶ Liber hũilitatis vbi eſt? So. ibidẽ ad ij. pa. ¶ Liber finis vbi ẽ? Solu. ibidẽ ad iij. par. ¶ Jnuiſibilitas qlio exit in viſibilitate? So. ibidẽ ad. iiij. par. ¶ Reph̃ſio vbi incipit? So. ibidẽ ad. v. pa. ¶ Moſes q̃re penitẽt? Sol. ibidẽ ad. vj. par. ¶ Hõ qlio ẽ ſupb'? So. ibidẽ ad. vij. par. ¶ Jmperfect' ꝛ ꝑfectio quõ ſunt i vna. eadẽ q̃litate? So. ibidẽ ad. viij. pa. ¶ Particulare qlio ẽ ꝓpinqui' fini q̃ vle/ꝛ vle qlio ẽ maius q̃ pticulare? So. ibidem ad. ix. pa. ¶ Quare hõ ꝙ eſt diues ꝛ nobil': nõ vult videre ſuũ parẽtẽ vilẽ ꝛ pauperẽ? So. ibidẽ ad. x. pa. ¶ De. q. puer. flo. ar. ſenſual'.

Quam de' ſit infinit': ſuũ actũ poſſet hõ ꝯprehẽdere? So. Vade ad ru. aſidictã in ꝓmo puer. ¶ Secretũ qlio cognoſcit? So. ibidez ad. ij. pa. ¶ Supbia qlio cognoſcit? So. ibidez ad iij. pa. ¶ Oculi qlio mouẽt mẽoriã ad recolẽdũ? So. ibidez ad. iiij. pa. ¶ Mẽoria qlio mouet ſenſitiuã? So. ibidẽ ad. v. par. ¶ Sẽſitiua qlio ſentit cũ medio? So. ibidẽ ad. vj. pa. ¶ Rũcij infirmitatꝭ ꝙ ſunt? So. ibidez ad. vij. par. ¶ Quare viſibilitas ſentiri nõ ꝑt? So. Sicut oculi nõ pñt audire neq; aq̃ ꝑt ſentire: ita forme q̃ ſunt in potẽtia ſeinuicez videre nõ pñt. Et vade vtꝭ. ad. viij. par. ¶ Poſtꝙ oculi viſibilitatez non vident: q̃re ipam deſiderant? So. Propter hoc forme ghiales deſiderãtur vt ſpáles attingãtur. Et vade vtꝭ. ad ix. par. ¶ Homo q̃re videri non ꝑt? So°. Si homo videri poſſet: aia ſua poſſet videri. Et vade vtꝭ. ad vltimum par.

¶ De. q. puer. flo. ar. imaginalis.

Imaginatiua ꝛ sensitiua quō hnt officia diuersa? Sol. Vade ad ru. assidictā in ꝑmo pa. ¶ Via rōnaꝫ ꝓt dormire? Sol. ibidē ad.iij.pa. ¶ Imaginatiua ꝙre imaginari nō potest in vno ꝛpe totū circulū firmamēti? So. Imagiatiua q̄ est rome imaginari nō potest: ꝙ caput antipodū sit supra ꝛ pedes inferius. Et vade vtꝫ.ad.iij.pa. ¶ Quare imaginari mortē plꝰ valet: ꝙ imaginari vitā? So. Qui mortē imaginaꝫ alitā vitā desiderat: ꝛ vitā huius mūdi ꝓtēnit fm cursuz nālē. Et vade vtꝫ.ad.iiij.par. ¶ Pulchritudo quō est mala? So. ibidē ad.v.pa. ¶ Imaginatio regis quō est ordinata? So. ibidē ad.vj.pa. ¶ Intellectus cū q̄ vadit assi voluntatem? So. ibidē ad.vij.pa. ¶ Imaginatio in quo mō se extendit ꝛ restringit? So. ibidē ad.viij.par. ¶ Est aliq̄d instm mobile eq̄liter ꝑ potiētiā ꝛ obm? So. ibidē ad.ix.pa. ¶ Memoria quare est infirma? Solutio ibidem ad.x.para.

¶ De.q. flox ar. humanalis.

Vta hois ꝙre est? So. Vade ad ru. assidictā. ¶ Que paupertas aut priuatio est maior? So. ibidē. ¶ Iho quō est demonis? So. ibidē ad iij.par. ¶ Iho iustus quō cognoscit? Sol. ibidē ad.iiij.pa. ¶ Cū cogitare nobilius sit ꝙ sentire: ꝙre desideraꝫ plus sentire ꝙ cogitare? So. Ar equus facit ꝺ suā spēm: cū filiū ghat de asina: plus retinet suus filius silitudinē asininā ꝙ equinā. Et vade ad.v.pa. ¶ Pctm̄ originale quō cogscit? Sol. ibidē ad.vj.pa. ¶ Mutatio itētiōis quō bonā famā adducit? Sol. ibidem ad vij.pa. ¶ Hypocrisis de q̄ viuit? So. Ita viuit hypocrisis de bona fama sicut videre de colore. Et vade ad.viij.pa. ¶ Homo quō valet plus ꝙ asinus? So. ibidē ad.ix. pa. ¶ Homo quomodo scat tenere bonas vias? Solutio ibidē ad.x.para.

¶ De.q. puer. flox ar. hūanalis spūalis.

Primo iustꝰ quō desī diligit plusꝙ seipz? So. Vade ad ru. añdictā in ꝑma rōe. ¶ Mēoria ꝙre desī oblīiscit? So. ibidē ad.ij.pa. ¶ Res visibiles quō res iuisibiles significāt? So. ibidē ad.iij.pa. ¶ Amabilitas dei quō ꝓphē dit amabilitatē hoīs? Sol. ibidē ad.iiij. pa. ¶ Deus ꝙre nō ē honorat? ꝑ totū mūdū? So. ibidē ad.v.pa. ¶ Nunci? q̄ pietatē adducit ꝛ recolētiā: q̄s est? So. ibidē ad vj.pa. ¶ Electuariū ifirme volūtati necessariū qđ ē? So. ibidē ad. vij.pa. ¶ Suspria ꝛ flet? quō pctm̄ ꝓsumīt? So. ibidē ad viij.pa. ¶ Mala volūtas quō cognoscit? Sol. Quilibet latro tenebras diligit. Et vade ad.ix.pa. ¶ Ira dei ī quibus hoīb? est? Solutio ibidē ad vltimū para.

¶ De.q. puer. flo. ar. mor. virtuose.

Aqua quō sīgt puritatem? Sol. Vade ad ꝑmā rōnē ru. afidicte. ¶ Fides ꝙre ploret? So. ibidē ad.ij.par. ¶ Duo brachia iustitie q̄ sunt? So. ibidē ad.iij.pa. ¶ Charitas quō ē defectiua? So. ibidē ad.iiij.pa. ¶ Maior timibilitas quō est iter iustitiā ꝛ spē? Sol. ibidē ad.v.pa. ¶ Vtrū ꝺ bōa ẋba adducāt q̄ sunt? Sol. ibidē ad.vj.pa. ¶ Iustꝰ ꝙre ꝓꝙrit spei de hoīb?? So. ibidē ad.vij. pa. ¶ Fortitudo ꝑ quā est maior? So. ibidē ad.viij.pa. ¶ Quis est maior mantellus ꝛ maior tunica? Sol. ibidē ad.ix.par. ¶ De? quō ē hoiz? So. ibidē ad vltiꝰ pa.

¶ De.q. puer. flo. ar. mo. vitiose.

Fortitudo quō hz culpam? Sol. Vade ad ꝑmā puer. ru. afidicte. ¶ Afficedētia pene q̄ sunt? Sol. ibidē ad.ij.pa. ¶ Si superbia ascēderet: eēt vitiū? Sol. ibidē ad.iij.pa. ¶ Quare filiꝰ portat culpā pris? Sol. ibidē ad.iiij.par. ¶ Spes cui est magis ꝓria? So. ibidē ad v.pa. ¶ Prudētia quō est magis remota? So. ibidē ad. vi.pa. ¶ Pctm̄ ꝙre non ꝓt esse creatura? So. ibidē ad.vij.pa. ¶ Esse cui est magis ꝓriū? So. ibidē ad.viij.par. ¶ Vitiū ꝛ culpa quō sunt vnū idē nūero? So. ibidē ad.ix.pa. ¶ Vnū idē vitiū quō est magis ꝛ minus? Sol. ibidē ad vltimū pa.

¶ De.q. puer. flo. ar. imperialis.

Pax in q̄ est sustētata? So. Vade ad ru. añdictā ī ꝑmo pa. ¶ Maior pulchritudo regis de quo ē? So. ibidē ad.ij.pa. ¶ Honor regis ī quo sustentatur? So. ibidem ad.iij.pa. ¶ Seruitus quomō venit in libertatem? Sol. ibidem ad. iiij.para. ¶ Malus princeps quō est vincibilis. ꝛ bonus princeps quō est fortificabilis? Sol. ibidem ad.v.para.

Questiones florum.

¶ Amicitia principis quare est periculosa? So. ibidē ad. vj. pa. ¶ Demon cū q facit maiorē societatē? Sol. ibidē ad. vij. pa. ¶ Sapiam t voluitatē ds ipsas tenet captas? So. ibidē ad. viij. pa. ¶ Quō pt cū principe pax pcurari? So. ibidē ad. ix. pa. ¶ Humilitas in quo apparet pulchrior? Solutio ibidem advltimum para.

¶ De. q. puer. flo. ar. aplical'. De articul'.

Si deus nō esset: ḡre hoc qđ est nihil foret? Sol'. Vade ad pmū pa. rub. añdicte. ¶ Infinitas pt non esse? So. Si suba finita pōt eē in puatiōe: suba tñ infinita nō pōt in priuatione esse. Et vadevtš. ad. ij. pa. ¶ Due subē infinite differētes p eēntiā: ḡre nō pñt eē? So. Si due subē finite differētes p eēntiā possunt esse: due subē infinite differētes p eēntiam nō pñt esse. Et vade vtš. ad. iij. pa. ¶ De⁹ quare nascit de deo? So. ibidē ad. iiij. pa. ¶ Quare de⁹ exit de deo? So. ibidē ad. v. pa. ¶ Mūdus ḡre nō pt eē eternus? Sol'. ibidē ad. vj. para. ¶ Hō quot modis obligatus est ad seruitēdū deo? Sol'o. ibidē ad vij. pa. ¶ Hoies dānati cognoscūt gliam dei? So. Si pctm̄ bonam amabilitatē deuiat a bona amatiuitate: ita pctm̄ deuiat bonā scibilitatē a scitiuitate. Et vade vtš. ad. viij. pa. ¶ Homo creat⁹ est ꝓpter hūc mūdum/aut ꝓpter alīm? So. ibidē ad. ix. pa. ¶ Potestas dei quare plus potest de magnit⁹ q̄ de puitate? Sol'. ibidē ad. x. pa.

¶ De. q. puer. flo. ar. aplical'. De articlis.

Incarnatio est plus p amorē q̄ p recreationē? Sol'. Vade ad pmus pa. rub. añdicte. ¶ Potās dei fuit ita fecunda per creationē sicut per incarnationē? So. ibidē ad. ij. par. ¶ Jhs xps quare moriebatur? So. ibidē ad. iij. para. ¶ Jesus xps quare descendit ad inferos? So. ibidē ad. iiij. pa. ¶ Jesus xps quare resurrexit? So. ibidē ad. v. pa. ¶ Jhs xps quare ad celos ascendit? Sol'. ibidem ad vj. par. ¶ Jesus christus quare iudicabit bonos et malos? Sol'. ibidem ad. vij. par. ¶ Maius pctm̄ qđ est? So. ibidē ad. viij. pa. ¶ In quo nomine ois Xtus ꝓprehendit? So. ibidem ad. ix. pa. ¶ Aeriora testimonia q̄ sunt? Sol'. ibidē ad vltimū pa.

¶ De. q. puer. flo. ar. celestialis.

Quis fuerit pim⁹ dies: cū de⁹ mūdū creauit? So. Vade ad pmus pa. ru. añdicte. ¶ Vegetare cuz qua ꝓplexiōe fortiꝰ ꝓcordat t cū quo die? So. ibidē ad. ij. pa. ¶ Judiciū gīale in q die erit? So. ibidē ad. iij. pa. ¶ Imaginatio i q die est fortior? So. ibidē ad. iiij. pa. ¶ Astronomi ḡre errāt ita frequēter i eo rū iudiciis? So. ibiđ ad. v. pa. ¶ Ars alkimie pt eē vera? So. ibidē ad. vj. pa. ¶ Tabula astronomie pt eē vera? Sol'. ibidē ad vij. pa. ¶ Cōplexio lune pōt esse de mercurio? Sol'. ibidē ad. viij. pa. ¶ Hereſis quō incipit? So. ibidez ad. ix. pa. ¶ Potās est maior pvolitatē q̄ p ꝓplexionē? So. ibiđ ad. x. pa. ¶ De. q. puer. flo. ar. angelical'.

Angelus hz aliq̄d mal⁹ ipo? So. Vade ad pmū pa. rub. añdicte? ¶ Angel⁹ hz verecundiā moralem? So. ibidē ad. ij. pa. ¶ Mala tētatio quō cog̃scitur? So. ibidē ad. iij. pa. ¶ Cō silīū mali angeli vbi icipit? Sol'. ibidē ad iiij. pa. ¶ Bonus angelus quō consulit? So. ibidem ad. v. pa. ¶ In bono angelo pōt eē ꝓfrietas? So. ibidē ad. vi. pa. ¶ Pena demonis quō ē assignata? So. ibidē ad vij. pa. ¶ Intellect⁹ demonis tormentat volūtatē? So. ibidē ad viij. pa. ¶ Malus angelus pt hfe aliq̄s placitū? So. ibidem ad. ix. par. ¶ Demon quomodo perdidit spē? Solutio ibidem ad vltimum pa.

¶ De. q. puer. flo. ar. euiternalis.

In paradiso est aliq̄d malū desiderū? So. Vade ad pmū pa. ru. añdicte. ¶ In paradiso est aliq̄s defect⁹? Sol'. ibidem ad. ij. par. ¶ Quilibet demon diligit publicū malū? So. ibidem ad. iij. pa. ¶ Infernus de q̄ viuit? So. ibidem ad. iiij. pa. ¶ In paradiso erit quilibet homo rex? So. ibidez ad. v. par. ¶ In paradiso est spes? Sol'. Hoc quod est spes in hoc mundo est intelligere in paradiso. Et vadevtš. ad. vj. pa. ¶ De paradiso pōt aliquis exire? So. ibidez ad. vij. pa. ¶ In inferno pōt iesus xps diligi? So. ibidē ad viij. pa. ¶ In inferno est aliq̄s finis naturalis? Sol'. ibidem ad. ix. pa. ¶ Timor est in inferno? Sol'. Ex hō maiorē penā hfe pt q̄ aīa: hz q̄lz aīa dānata timorē de die iudicij. Et vadevtš. advltimum pa.

¶De.q.puer.flo.ar.maternalis.

IEsus xps ⁊ dña nra quō inter se loquunt? Sol'. Vade ad pmū pa. ru. añdicte. ¶De quo loqtur ihs xps dne nre? So. ibidē ad.ij.pa. ¶Quare sunt plēs hoīes in errore ꝙ in vitate? So. ibidē ad.iij.pa. ¶Jesus xps de q̄ facit placitū dne nre? Sol'. ibidē ad.iiij.pa. ¶Dña nra hz pietatē? So. ibiō ad.v.pa. ¶Dña nra quō cōsulit? Sol'. ibidē ad.vj. pa. ¶Dña nra ploret ī paradiso ꝓ pctōribus? So. Loco plorādi dña nra hz pietatē. Et vade vtō. ad.vij.pa. ¶Dña nra rogat suū filiū? So. ibiō ad.viij.pa. ¶Dña nra scit pces q̄s sibi faciūt hoīes? So. ibidem ad.ix.par. ¶Jesus xps negat aliqd dne nostre? So. ibidem advltimum pa.

¶De.q.puer.flo.ar.iesu xpi.

DUmanitas xpi cū q̄ honorat deitatē? Sol'. Vade ad pmū pa.ru. añdicte. ¶De? quō pt dare maius donū creature ⁊ creatura deo? So. ibidem ad.ij.pa. ¶Jesus xps q̄d desiderat? Sol'. ibidē ad.iij.pa. ¶Creator ⁊ creatura quō scīnuicē diligere pñt? So. ibidē ad iij.pa. ¶Hūanitas iesu xpi rogat deitatē? So. ibidē ad.v.pa. ¶Humanitas iesu xpi diligit hñe honorē? So. ibidem ad.vj. pa. ¶Jhs xps q̄re rogat? So. ibidem ad vij.pa. ¶Hūanitas iesu xpi scit pces q̄s hoīes sibi faciūt? Sol'. ibidē ad.viij.para. ¶Hūana nā xpi ē mlt̄ū pulchra? So. ibidē ad.ix. pa. ¶Pulchrior dei silitudo q̄ est? Solutio ibidem ad.x.pa.

¶De.q.puer.flo.ar.diuinalis.

SPūsctūs de q̄ est? Sol'. Vade ad pmū pa.ru. añdicte. ¶Si nō eēt exire posset eē ifinire? So. ibidem ad.ij.pa. ¶Jnfinire posset eē sine ꝙplere? Sol'. ibidē ad.iij.pa. ¶Eternitas posset eē sine eternabilitate? Sol'. Hoc q̄re mūd? nō pt etern? eē: est: qr sua eternabilitas nō ē cā dine eternitatis. Et vade vtō. ad.iiij.pa. ¶Sine certo nūero dinar psonar posset esse ꝙplemētū ī nūero? So. ibidē ad.v. pa. ¶Fili? quō pt eē sine mre? Sol'. Ille fili? q̄ tor? est de pre: nō hz necessitatē: ꝙ hēat mrez. Et vade vtō. ad.vj.pa. ¶Que psona in deo est centrū ꝙpleti? So. ibidem ad.vij.pa. ¶Spūsanct? quare non ꝓducit psonā? So. Sicut pr ⁊ fili? se hñt de necessitate ad ꝓducēdū ī deitate: oz ꝙ spūs sctūs spūs se hēat de necessitate ad nō ꝓducēdū ī deitate. Et vade vtō. ad.viij.par. ¶Spūsctūs quō hz tātū sicut pr ⁊ fili? ? So. ibidē ad.ix.pa. ¶Quer? q̄re nō pt eē ifinit? ? So. Nullū ifinitū est ī potā. Et vade ad.x.pa. ¶De.q.fruct?. Et p° ar.el'al'.

FRuct? ar.el'al' q̄s ē? So°. Vade ad. rub. añdictā. ¶El'atio quō ē fruct? ? So. Successio q̄ ē de pn° p me''': hz q̄tē ī fine. Et vade vtō. ¶Jgnis quare pl? hz de pfectione ī cōpōsito ꝙ in seipso? So. Jn reb? nālib? sunt forme simplices vt sint cōpōsite. ¶Utruz sit fruct? gnalis el'al'? So. Si nō eēt gnale vegetare: nulla plāta eēt. Et vade vtō. ¶Jn pomo q̄s est fruct? el'al'? So. Illud ens q̄s ē i pomo de ptib? simplicib? elox: ē fruct? el'al'. ¶Fructus el'al' ē ī pomo visibilis? So. Jn cōtacte nāli nulla ps simplex videri pt. ¶Fructus el'al' ē ī pomo palpabilis? So. Ponderositas ⁊ durities sunt instā cū quib? sensus attīgit ptes fruct? el'al'. ¶Fruct? el'al' est magis nobilis ī auro ꝙ in pomo? So. Vegetatio ē pfectio el'atiōis. qr ē in maiori magnī bonitatis ī fine. ¶Per opus artificiale pōt eē fruct? el'al'? Solu. Per flāmā exit aurum de potētia ī actu. ¶Postꝙ p artificium pt exire forma de potētia ī actu pōt p artificiū fieri aurū de argēto? So. Martell? nō ꝓducit clauū de seipo/ nec medicus sanitatē de seipo ꝓducit ī patiēte. ¶De.q.fruct? ar.vegetalis.

HRuctus ar.vegetal'q̄s est? So°. Vade ad ru.añdictam. ¶Duo fruct? q̄ sunt in pomo qūo sunt indiuidnati? So. Finis el'ationis ē p elemētare/ ⁊ finis vegetationis pvegetare. ¶Duo fructus qui sunt in pomo quoinō conīguntur in vno fructu q̄ ē pomū? So lu. Ex pluribus ptib? simplicib? ē cōpositā vna suba/ ⁊ ex plurib? subīs cōpositis ē vna suba cōposita: q̄ est plus ꝙ aliqua ip sarum cōposita. ¶Duo fruct? ī vno qūo sunt imaginabiles? So. Vade vtō. ¶Cē trum plantarum quod est? Solu. ibidem. ¶Que ex partibus plante est magis plena? Solu. ibidem. ¶Salix q̄re non facit

fructum? So. ibidē. ¶ Cerasum ḡre hȝ os sliue lapidē intra ꝛ nō extra sicut amigdali ꝛ nux? So. ibidē. ¶ Gradus ḋs cl'a habent in plātis: quō sunt assituati? So. ibidē. ¶ Plāte habent ita gradus suos assituatos fin vegetationem: sicut habēt fin elemētationē? Sol'. Formis nobilibus est magis necessar' ordo q̄ min' nobilibus.

¶ De. q. fructus ar. sensualis.

FRuct' ar. sensualis ḋs est? Sol'. Vade ad rub. añdictā. ¶ In eq̄ quis est fructus elementoꝝ vegetatiuer sensitiue? So. ibidē. ¶ Equus est visibilis per colorē/aut est visibilis p visibilitatem? So. In equo est color ex elemētis/ꝛ visibilitas est sensitiue/ꝛ color est subiectum visibilitatis/ꝛ obiectū visum est ex ambab' passionib'. ¶ Equus quō est fructus? So. Equus inquātū est visus: ē fructus videndi. idcirco est fruct' sensitiue/et inquātū est colorat' ꝛ color est visus: ē coloratus fruct' colorādi. ꝛ inquātū ē vegetat': est fruct' vegetādi. ¶ Equ' ḡre ē fructus? So. Equ' est fruct' p formā. sicut panis: q̄ ē fruct' farine ꝛ aq̄/ꝛ suba q̄ ē fruct' sue forme ꝛ sue materie. Et equ' ē fruct' p finē: iquātū ē ppt' eḋtare. de q̄ eḋtare ē fruct' eḋtatū. ¶ In eq̄ colorato ḡre ē fruct' sensitiue? So. In eq̄ colorato ē fruct' colorādi formal'r. ꝛ qz coloratū ē: vt sic visus: est fruct' formal'r sensitiue. ¶ Ex trib' fructib' equus quō est vnus fructus? So. Est equus vnus fruct' cōis ex pluribus formaliter ꝛ final'r. formal'r p eēntiā oim trium fructuū pticulariū. final'r p finē cuiuslibet triū fructuū. ¶ Fruct' eq̄ hȝ ḋtē ī seipso? So. Inquātū equ' est fruct' formalis: est fruct' suiipsi'. ꝛ inquātū ē fruct' final': ē fruct' alteri': vȝ eḋtati: cui' ē fruct' p eḋtare. sicut pomū: q̄ ē fruct' illi' p cōedere: q̄ ip̄m comedit. ¶ Equ' ḡre nō ē fruct' final' suiipsi'? So. Si equ' nō eēt instīm eḋtādi et arādi aut alicui' necessitat' hoīs: ptes sue hērēt ī ip̄o ḋtē/ꝛ nō fuirēt deo. cū ita sit: q̄ equ' de deo cognitiōez nō hȝ. ꝛ seq̄ret: q̄ equ' eēt creat' sibiipsi ꝛ nō deo. ¶ Serpens q̄ hoies occidit: quō est fruct' hoīs? So. Serpēs inquātū hoies occidit: ē instīz iustitie dei ꝛ prudētie hoīm. hȝ etiā aliq̄s ꝑditiōes: q̄ sunt bone ꝑditiōib' hoīs. sicut tyriaca: que fit de serpente: que bona est ꝫ venenū/ꝫ lepā/ꝛ ꝑtra morbū caducū/et fortificat calorem naturalem.

¶ De. q. fructus arboris imaginalis.

FRuct' ar. imagīalis ḋs. ē? Sol'. Vade ad ru. añdictā. ¶ Fruct' ar. imagīal' de q̄ ē? So. ibidem. ¶ Fruct' imaginatiōis ḡre est? So. Est p formā ꝛ p finē. p formā h̄ ē p imagīari. p finē hoc ē p imagīatū. ¶ Capra imagīat lupū: de quo hȝ timorē. idcirco q̄rit: quō lupus q̄ est imaginat': ē fructus imaginationis capre? So. Ex secūdariis intentionibus sunt fruct' ꝑmarii. sicut capra q̄ timorē hȝ de lupo: qz diligit viuere. ¶ Capra fontē imaginat'. fons imaginat' quō est fruct' imaginatiōis capre? So. Similitudo fontis quā imagīatio mltiplicat: ē fructus seclidari' imagīatiōis/ꝛ bibere ē fructus prim'. ¶ Equ' viu' q̄ equū mortuū videt: imagīatur suā mortē? So. Si equ' suā mortē nō imaginaret': de morte timorē nō haberet. ¶ Visibilitas quō ē fruct' imaginatiōis? So. Si visibilitas nō eēt imaginatio coloratū imagīari nō posset. est ergo visibilitas ita fruct' seclidarius imaginatiōis: sicut panis ē fruct' scdari' vite. ¶ Hō chymerā imagīat: illa chymera est fruct' imagīationis cū ipsa non sit real'r? So. Spēs q̄ nō sunt entiū verorum sunt instrumētales cū quib' vere attingit. ¶ Imagīatū quō est fruct' imaginationis? So. Sicut calefactū ē fruct' caloris ꝛ sentitū sensus: est imagīatū fructus imaginatiōis. ¶ Imaginari ē fruct' imaginatiuitatis? So. Imagīatiuitas ē fructus formalis/ꝛ imaginari finalis.

¶ De. q. fructus arboris humanalis.

FRuctus ar. hūanal' ḋs est? So°. Vade ad ru. añdictā. ¶ Aīa rōnalis quō est fruct' corpis? So. Sic eḋare ē fruct' secūdari' el'oꝝ/ꝛ el'atū ē ꝑm': ita corpificare ē fruct' scdari' potē tie el'atie/vegetatie/sensitie/imagīatie. et rōnatia ē fruct' ꝑm' fin ꝓparationē fructuū q̄ sub se sunt. ꝛ ē seclidari' fin ꝓparationē rōnati homificati. ¶ Hō quō ē fructus solis? So. Sicut martell' q̄ est ꝑpter clauū/ꝛ plāta q̄ ē ꝑpter vitā aīal': ita sol ē ꝑpter hoiez. ¶ Quātilitatē hȝ sol de eē

hois? So. Sole seruiēte hoi seruit deo. qz hō diligit deū z cognoscit. ¶ Hō p quaz nām est nobiliōr fructus? So. Hō ē fruct⁹ p formā/z est fruct⁹ p finē. z p formā non est fruct⁹ creaturaꝝ corporaliū: sed per finē est fruct⁹ oīm creaturaꝝ corporalium. ¶ Quis ē fruct⁹ hois pctōis? So. Illa suba est suo fructu vacua: q̄ suo fine est priuata. Et i h̄ passu cognoscit: qlio pena dānatoꝝ ē magna. ¶ In hoie dānato quis est fruct⁹ solis z plāte? So. Fruct⁹ solis z plāte pdit⁹ ē in hoie dānato: īquātū beatitudinē nō hz z restaurat⁹ i iudicio dei. ¶ Martin⁹ ē meli⁹ fruct⁹ pris sui q̄ sol? So. Martin⁹ est fruct⁹ sui pris formal'r/ finaliter/z māliter. z est fructus sol final'r tātūmō. ¶ Fruct⁹ meritoꝝ martini qs est? So. Justū est fruct⁹ iudicādi/z amatū amādi. ¶ In hoibus qlio sunt fruct⁹ alterabiles? So. Fruct⁹ fabri q̄ clauum facit: sunt denarij quos hz ꝓpter clauū. z clau⁹ est fructus hominis: q̄ ipsum emit. z h̄ de gradu in gradum vsq; ad viuere.

¶ De. q. fruct⁹ arbo. moralis virtuose.

Fructus ar. mo. qs est? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ Fruct⁹ morales qlio nascūtur de hītib⁹? So. De iustitia nascit iust⁹ act⁹ p iudicare/et bonus bonificat⁹ p bōificare. Et vade ad ru. vtō. ¶ In moralib⁹ hītib⁹ qlio sunt q̄ dā fruct⁹ aliōꝝ? So. Inquātū vna man⁹ aliā iuuat: ē vna man⁹ alterius. sicut martell⁹ q̄ ē claui. ¶ Fruct⁹ morales qlio colligunt? Sol. Imagiatīa colligit coloratū cū videre/z ẋba cū audire. ¶ Fruct⁹ morales qñ colligūtur? So. In illo tpe: quādo martin⁹ actib⁹ virtutum vtit: colligit merita. ¶ Fructus spei qs ē? So°. Illud meritū qđ martin⁹ hz p spē: ē fruct⁹ spei. ¶ Cū martin⁹ sit desperat⁹: fructus spei quē habebat vbi ē? So. Fruct⁹ quē martinus habebat p spē nō attingit beatitudinē: cū martin⁹ desperat⁹ ē. verūtū vtilitatē attingit: inquātū est occasio minoris pene. ¶ Nobilior fruct⁹ martini vitiosi qs est? So. Vade vtō. ¶ Anus fruct⁹ qlio est in potētia alteri⁹ fruct⁹? Sol. ibidem. ¶ Mors qlio est fructus vite? So°. Cum mors moral' ē virtuosa: ē ita fruct⁹ vite virtuose: sicut mādducare est fructus ipsius viuere/z color coloratī.

¶ De. q. fruct⁹ ar. moralis vitiose.

Fructus vitiosus qs ē? So. Vade ad ru. afidictaz. ¶ Cū pctm̄ sit occasio priuatiōis finis: qlio pōt hfe aliquē fructū? So. ibidē. ¶ Punitio qlio ē fruct⁹ pcti? Sol. Punitio est fruct⁹ pcti: īquātū ē istfm qđ subm pcti sit tormētatū. ¶ Punitio qlio ē istfm glie? So. Cū malis cogscunt bōi. ¶ Pctm̄ pt esse fructus alicui⁹ subē realis? So. Sicut cecitas est priuatio visus: est pctm̄ ꝓuatio fructificādi. Et in hoc passu cognoscit: q̄ pctm̄ est illud instfm p qđ ꝓuat⁹ ē fructus virtutis. ¶ Anum pctm̄ ē fruct⁹ alteri⁹? So. Inquātū vnū pctm̄ iuuat aliud: vnū pctm̄ ē instfm alteri⁹ ꝺ fructum virtutis. ¶ Demō q̄ martyū peccare facit cōsequitur aliquē finē? Sol. Finis calor⁊ innālis i hoie q̄ hz febrē est ꝺ finē calor⁊ nālis. z iō finis calor⁊ innālis ē ꝺ finē sui ꝓpriꝯ subi. ¶ Quis ē fruct⁹ superbie? So. Superbia appetitū hz eundi superi⁹: z sūū fructū colligit in eūdo inferi⁹. ¶ Fruct⁹ auaritie qs est? So. Auari⁹ desiderare facit diuitias z attingit sūū fructū i pauptate inquātuz hō auar⁹ ē magis paup q̄ ali⁹ hō. ¶ Forma demonis q̄ ē? So. Informatio p quā quelibet ps demōis hz sūū finē i ꝓuatiōe est forma demōis. Et in hoc passu cognoscitur qlio ē magna ꝓuersio ẋtuꝯ i vitiū.

¶ De. q. fruct⁹ ar. imperialis.

Fructus ar. iperial' qs est? So. Vade ad rub. afidictā. ¶ Fruct⁹ ar. impial' de q̄ ē? So. Fructus persone cōis ē pluriū pticulariū moralitatuz q̄ in pl'ib⁹ hoīb⁹ sustētant. ¶ Fruct⁹ principis q̄re est ꝓncipal'r? So. Calor ignis ē ꝓpter calorē piperis/equi/gruis/z hois. ¶ Fruct⁹ ꝓncipis ē superior aut inferior? So lu. Est superior p formā/z inferior p finem. Et in h̄ passu cognoscit q̄ null⁹ hō fm finē est tātū subditus sicut ꝓnceps. ¶ Peior fruct⁹ qs est? So. Dixit Ray. q̄ illam questionem faceret malo principi. ¶ In malo principe quis est peior fructus? So. Nobilior fruct⁹ q̄ est in principe: est p iustitiā. ¶ Fruct⁹ imperialis q̄d sapit? So. Sapit placēt diuitias hominū: si ꝓnceps sit bon⁹. ¶ De quo viuit fructus ꝓncipis?

Questiones fructuum.

Solu. Aiuit de actib⁹ suarū virtutū ⁊ de actib⁹ virtutū suop hoim. ¶ Fruct⁹ principis qlio est pulcher? So. Est pulcher cū bona fama ⁊ cū vero iudicio. ¶ Fructus principis vbi est? Solu. In patibulo in suo scuto ⁊ in sua corona.

¶ De. q. fruct⁹ ar. apostolicalis.

HRuctus ar. aplicalis qs ē? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Fruct⁹ ar. aplical' de quo ē? So°. Est de ordine: q gētes ordinat ad saluationem. ¶ Cultor fruct⁹ quis dz esse? So°. Vade ad ru. vtš. ¶ Fruct⁹ aplicalis de q̄ viuit? So. Aiuit de cōitatib⁹ finitū sub ipo existētiū. Et vade ad ru. vtš. ¶ Fruct⁹ apostolicalis est magnus? So. ibidez. ¶ Fruct⁹ ar. apl'ical' deberet esse dulcis? So. ibidē. ¶ Fruct⁹ ar. apl'icalis ē alb⁹? So. ibidez. ¶ Fructus ar. apl'ical' ē vtilis? So. ibidē. ¶ Fruct⁹ ar. apl'icalis cui⁹ imago ē? Solu. Vnus est ihesus xp̄s in celo ⁊ imago sue vnitat' ⁊ dñij ē in terra vn⁹ apl'ic⁹. ¶ In apostolico suus fructus qlio est figurat⁹? So. Sicut figure litterap̄ sigilli ⁊ figure ifap̄ cere formate per ipas de sigillo sunt vnū in specie ⁊ numero: est fruct⁹ apl'ical' impressio ꝓportionata ⁊ dispositā: q̄ sit similitudo in apostolico.

¶ De. q. fructus ar. celestialis.

HRuctus ar. celestialis quis est? So. Vade ad rubri. añdictam. ¶ Fruct⁹ ar. celestial' vbi colligitur? So. ibidez. ¶ Fruct⁹ arietis ⁊ martis est vn⁹? So°. Vnus ē in spē q̄litatis/et sunt plures: iquātū ē dñia obiectop̄ ⁊ subiectop̄. ¶ Fruct⁹ arietis ⁊ cācri sunt cōtrarij? So. In seipis nō sunt ꝓuis: qm̄ firmamētū nō ē de ꝓuis. sed sunt ꝓuj ī igne/ ⁊ in aqua/ ⁊ ī pipere/ ⁊ ī cucurbita. ¶ Fructus celi qlio colligit̄ i terra? So. Sol vapores cōsummit/ ⁊ lūa ipsos multiplicat. ¶ Cū piper non sit de essentia solis: qlio est frucus solis? So. Pomū est fruct⁹ pomerij ꝑ formā ⁊ mām/ ⁊ est fruct⁹ finis illius q̄ pomū cōedit. ¶ Cū aīa beati petri non sit de essentia solis: qlio est fruct⁹ solis? Solu. De corpe beati petri ⁊ de anima erit in die iudicij beatus petr⁹. ¶ Celum empireum qlio est fructus solis? So. Corpus beatri petri fuit fructus solis in hoc seculo/ ⁊ erit fruct⁹ celi empirei ⁊ alio scło. ¶ Lux solis ⁊ lux celi empiret sunt de vno fructu? So. Sde intētiones sunt cause pīnarū. sicut martellus q̄ est claui/ ⁊ martell⁹ ⁊ clau⁹ sunt de vno ferro. ¶ Pdi per ē fruct⁹ celi ēpirei? So. Pdip ē fruct⁹ ignis ⁊ solis/ ⁊ celū ēpireū ē fruct⁹ solis et ignis.

¶ De. q. fructus ar. angelical.

HRuct⁹ ar. angelical' qs est? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Principalior fructus ar. āgelicalis qs est? So. ibidē. ¶ Potest esse aliqs fruct⁹ magis nālis ꝑ alīā nām q̄ ꝑ suā naturā? So. Formaliter null⁹ fruct⁹ pōt eē magis nālis per aliā naturā q̄ per nāz suiipsi⁹: sed ratiōe finis sic. Et vade ad rubri. vtš. ¶ Amabilitas dei qlio cōprehēdit amatiuitatē angeli? So. ibidem. ¶ Bonificatiuitas dei quomō cōprehēdit bonificabilitatem angeli? Solu. ibidem. ¶ Fructus angelicalis qlio est plenus ⁊ cōplet⁹? So. ibidem. ¶ Fructus angelicalis quātū est magnus? So. ibidē. ¶ Pōt āgelus ignorare⁊ obliuiscī? So. Omnis creatura pōt ꝑ formā ⁊ mām deficere. ex rōne finis non pōt deficere: postq̄ in fine hz ꝛplemētum. ¶ Fruct⁹ angeli de quo viuit? So. In angelo secūde intentiones viuunt ex primis. ¶ Fructus angelop̄ ē ex hoīb⁹? So. Alicus regis nō est ex ipsis: q̄bus trāsmittit.

¶ De. q. fructus ar. euiternalis.

HRuct⁹ ar. euiternal' q̄ sunt? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Fruct⁹ ar. euiternal' vbi ī q̄ ⁊ qlio colligunt? So. ibidē. ¶ Fruct⁹ bonitatis/ magnitudinis/ duratiōis/ ptātis/ sapīe/ volūtatis/ virtutis/ veritatis/ ⁊ glorie/ qlio colligunt ī btis? So. Vade ad ru. fruct⁹ bōitatis. ¶ In malitia ⁊ de malitia p̄t esse aliquis fruct⁹? So. Vade ad ru. fructus malitie. ¶ Ignis pōt tormētare ignē/ ⁊ ītellect⁹ volūtatē? Solutio. Vade ad ru. vtš. ¶ Ignis p̄t affligere aīaz ī inferno? So. ibidē. ¶ Aīa in inferno affliget corpus? So. Si aīa in hac vita mouit corpus ad delectationem ꝑ pctm̄: bene sequit: q̄ ipz mouebit ad penaz in inferno fm iustitiā dei. ¶ Si hō dānat⁹ fleret in inferno ꝛt lachrymas proīceret? So. Si hō ī inferno lachrymaret euiternal'r: mltiplicaret

numerū guttarū oīm aquaꝝ:q̄ sunt i fluminibus in mari ꝛ i stagnis. ¶Fructus dānatoꝝ q̄d ē. So.Est priuatio finiū nāliū. Et vade ad ru.vtš. ¶Demon intelligit suū intelligere:qđo est sibi malus fructus?So.Hō q̄venenum bibit:qđ bibere nō credit:bibit vt viuat/ꝛ morīt:qꝛ bibit.

¶De.q.fructus ar.maternalis.

HRuctus ar.mr̄nalis q̄s ē? So°. Vade ad ru.añdictam. ¶Dña nr̄a qđo ꝛ cū q̄ suū fructū colligit?So.ibidē. ¶Fructus dñe nr̄e de q̄ ē? So. Est pctōꝝ q̄ i ipa spē habēt. ¶In q̄ tpe dña nr̄a fructū suū colligit? So. Ñ pctōres ploꝛāt ꝛ dñam nr̄am cū suspiriis ꝛ lachrymis recolunt: dña nr̄a colligit de suo filio mīam. ¶Dña nr̄a ē fructus angeloꝝ?So. Jesus xp̄s ē fructꝰ dñe nr̄e ꝛ ē fructꝰ angeloꝝ. ¶Quis est fructꝰ maternitatis?So. Jesus xp̄s est masculꝰ inquātū hō/ꝛ ē fructꝰ ꝛ finis oīz masculinitatū. ¶Fructꝰ dñe nr̄e quātum ē mag"?So. Dixit Ray.q̄ pputaret stellas. ¶Fructꝰ dñe nr̄e est altꝰ?So.Dixit Ray.q̄ celū cū manu tāgeret. ¶Fructū dñe nr̄e q̄s diligit?So.Ploꝛabat Ray.quia oēs hoīes huiꝰ mūdi nō cognoscūt nec diligūt fructuz dñe nr̄e. ¶Fructꝰ dñe nr̄e hz bonos cultoꝛes?So.Ploꝛabat Ray. qꝛ sunt tot pctōres.

¶De.q.fructꝰ ar.iesu xp̄i.

HRuctus ar.iesu xp̄i q̄s est? So. Vade ad ru.añdictam. ¶Fructū iesu xp̄i q̄s colligit?So.ibidem. ¶De fructu iesu xp̄i que vtilitas sequitur?So.ibidem. ¶Fructꝰ iesu christi de qua natura est? So.ibidē. ¶Fructus iesu xp̄i potest esse altioꝛ in magnitudine bonitatis ꝛ virtutis? So.ibidē. ¶Cum fructus iesu xp̄i sit ita saporosus:quare ex ipo ita pauci hoīes gustant?So.Si fructus iesu xp̄i esset multū cognitus:plures hoīes ex ipo comederent. ¶Fructus iesu xp̄i sufficeret oībꝰ hoībꝰ? So. Nobilitas finis sufficit nobilitati principij ꝛ medij. ¶Jesus xp̄s est complētꝰ?So.In complemēto iesu xp̄i quietē hñt rōnes diuine ꝛ oēs rōnes create: exceptis rōnibꝰ dānatoꝝ. ¶Fructꝰ iesu xp̄i quomodo colligit? So.Colligitur cuz fide spē charitate iustitia prudentia fortitudine temperantia humilitate mia ꝛ pietate. ¶Fructus iesu xp̄i est durabilis?So.Illud queratur ab eternitate gl'ia ꝛ cuiternitate.

¶De.q.fructus ar.diuinalis.

HRuctus ar.diuinalis q̄s ē?So. Vade ad ru.añdictā. ¶Fructꝰ diuinalis ē cōplētꝰ? So.Illud q̄rat ab infinita bontꝰ ꝛ eterna:ꝛ ab oībꝰ actibꝰ suaꝝ rōnū. ¶Fructꝰ diuialis pōt deficere?So.Vade ad rūb.vtš. ¶Filius quō est fructus p̄is?So.ibidē. ¶Spūsctūs quō est fructꝰ p̄is ꝛ filij?So.ibidē. ¶Pr̄ quō ē fructꝰ filij?So.Pr̄ ē fructꝰ filij ī amādo ꝛ intelligēdo cū oībꝰ actibꝰ suaꝝ rōnū filio itelligēte ꝛ amāte p̄ez cū bono infinito eterno potēte ☧tuoso gl'ioso ꝛ veroso amare ꝛ itelligere. ¶Pr̄ ꝛ filiꝰ quō sunt fructꝰ scti spūs?Sol.Dixit ray. q̄ illud quereret a solone q̄stionis afris. ¶In deo ē fructꝰ vnꝰ tātūmō aut plēs? Sol.In deo nō ē nisi vnꝰ fructꝰ p eēntiā ꝛ ī ipo sunt plēs fructꝰ p ꝓpetates psonales ꝛ p actꝰ dīnaꝝ rōnū. ¶Deꝰ quō ē fructus creaturaꝝ ꝛ creature quō sunt fructꝰ dei?So.Vade vtš.Fructꝰ dei vbi ē?So. Illud q̄rat ab hūlbꝰ ꝛ veridicis hoībꝰ:q̄ plus deū diligunt q̄ oēs creaturas.

¶De.q.fructus ar.exemplificalis. Et primo de elementali.

QUeritur qđ valet plꝰ:aut ferrū/ aut aurū? So. Vade ad ru.antedictā. ¶Quesiuit heremita a ray.vtrū sciret ī arte militie qđ erat primo aut scutū vel ensis?Sol. Illa arma q̄ magꝭ sunt necessaria ꝓius erāt inuēta. Et vadevtš. ¶Ignis hz se ꝓius ad calefactū q̄ ad calefacere?Sol.Faber ꝼm finē ꝓius se habet ad clauū:ꝛ ꝼm motū ad operari. ¶Ignis hz se añ ad calefaciēdū aerē q̄ aquā?So.Scōm finē se hz añ ad calefaciēdū aerē ꝛ ꝼz māz ad calefaciēdū aquā.

¶De.q.fructus ar. exēpli.ar. vegetalis.

QUerit vtrū ī plātis sint fructus plus ꝓvegetare q̄ p el'are?So. Vade ad ru.antedictā. ¶Pomū est plus vt suā spēm multiplicet q̄ vt comedatur?Sol.ibidē. ¶Elemēta dant plus suas qualitates pomo ꝓpter cōedere q̄ ꝓpter esse suū?So.ibidē. ¶Pome riū hz maiorē q̄tē in pomo q̄ in seipso?

Questiones fructuum.

So. Illa quies que est maior: est in fine. ¶ De.q.fructꝰ ar.exẽplificalis sensualis. ¶ Homo iustꝰ ꝗre hꝫ aduersitates i hoc mũdo ꝛ hõ malus ꝓsperitates? So. Vade ad ru.assictam. ¶ Vtrum hoies pctõres tantas habẽt tẽtatiões sic hoies iusti? So.ibidẽ. ¶ Homines ypocrite qũo habẽt conscientiam/ ꝛ qũo faciũt penitentiam? Solu.ibidem. ¶ Perfectio religiõis que ẽ? So ibidẽ. ¶ De.q.fructuũ ar.exẽpli. imagialis. ¶ Magiatio hꝫ maiorẽ ꝯcordãtiaꝫ cũ memoria ꝙ cũ intellectu? So. Vade ad ru.antedictã. ¶ Judex qũo est ꝓtialis? So. ibidẽ. ¶ Quidã habitus morales quõ sunt maiores ꝙ alij? So.ibidẽ. ¶ Imagiatum est ita magnꝰ fructus imaginationis: sicut recolitũ aut memoratum? Solu. Imaginatum est maior fructus imaginatiõis ꝓ formam/ ꝛ recolitum siue memoratũ per finem. ¶ De.q.fructuũ ar.exẽpli.humanalis. ¶ Homo est maior fructꝰ ꝓ aiam ꝙ ꝓ corpus? So. Scõm materiam pluriũ creaturarũ est homo maior fructꝰ ꝓ corpus ꝙ ꝓ aiam. ꝛ fin formã ꝛ finẽ ꝓ animam. Et vade ad rub.antedictam. ¶ Quare puer ꝓus se inclinat ad nãs corꝓis: ꝙ aie fin cursum naturalem? So. Scõm materiã scdarie itẽtiões sunt primo: ꝛ fin formã ꝛ finem sunt ꝓia primarij. ¶ In electiõe quare sctitas est plꝰ eligibilꝫ ꝙ honor? So. Vade vtꝫ. ¶ Anima ꝛ corpus qũo habẽt maiorem concordãtiã? So. In ꝓportione entiũ inequalium finis illoꝝ est in maiori cõcordãtia. ¶ De.q.fructus ar. exempli.moralis. ¶ Fructus ar.moralis de q ẽ? So. Vade ad ru.antedictã. ¶ Primarie intẽtiones ꝛ scdarie qũo cognoscunt? So.ibidẽ. ¶ Patiẽtia qũo cognoscit? So.ibidem. ¶ Dñs discretus qũo suũ discipulum tentat? Sol.ibidem. ¶ De.q.fructuum ar.exempli.impialis. ¶ Utrum princeps tãtuꝫ debeat diligere sanitatem sui corporis sicut vtilitatem sui populi? Sol.Vade ad rub.antedictam. ¶ Princeps quid debet credere de cõsilio? Solu. ibidem. ¶ Plures hoies qũo dant consilij ꝫ coꝝ felicitatẽ? So.ibidẽ. ¶ Princeps supbꝰ quõ venit ad infortuniũ? So. ibidẽ. ¶ De.q.fru.ar.exẽpli. aplicalis. ¶ In ꝓlato q̃ sunt ꝓmarie intẽtiões ꝛ scdarie? So. Vade ad ru.assictã. ¶ In arboꝛe aplicali ꝗs ẽ fructꝰ supior? Sol.ibidẽ. ¶ Fructus aplicalis quõ est saporosus ꝛ lucẽs? Solu.ibidem. ¶ Fructus apostolicalis quõ est virtuosus magnus ꝛ redolẽs? So.ibidem. ¶ De.q.fruc.ar.exẽpli.celestialis. ¶ Natura solis habet ita magnã ꝓtãtem i coꝛpe hoĩs sicut natura ignis? So. Vade ad ru.antedictã. ¶ Astronomꝰ põt dare ita verũ iudiciũ de hoĩe ĩfirmo sicut medicꝰ? So.ibidem. ¶ Quare astronomi sunt paupes? So.ibidẽ. ¶ Hõ quõ ẽ filꝰ solis? So.ibidẽ. ¶ De.q.fru. ar.exẽpli. angelicalis. ¶ Utrũ agere sit fructꝰ aut existere? So. Vade ad rub.assictã. ¶ Mũdus quõ posset eẽ in bono statu? So.ibidẽ. ¶ Fructꝰ bti michaelis ẽ amare aut amatũ? So. Amabilitas ꝑfis ꝛ filij est fructꝰ bti michaelis ꝓ amatiuitatẽ. ꝛ spũssctus est fructꝰ bti michaelis ꝓ amare. ¶ Btus michael hꝫ se ꝓus ad amatũ ꝙ ad amare? So. Cum in deo amatus et amare eql̃es sint in eternitate sine magnitᵉ ꝛ bontᵉ est eoꝝ eql̃itas cã bto michaelt: ꝙ eql̃r se hẽat ad amare ꝛ ad amatũ. ¶ De.q.fru.ar.exẽpli.euiternar. ¶ Gloria paditi ꝛ pena inferni quõ debẽt considerari? So. Vade ad ru.assictã. ¶ Pena inferni est prius cõsiderabilis ꝙ gl̃ia paditi? Solu. Cõsideratio amoris est assis considerationis tioris. ¶ Quare q̃dã xtuosi sunt tristes/ ꝛ quidã hilares? So.ibidẽ. ¶ Quis sanctior videt aut tristis aut hilaris? Solu. Ex forma ꝛ materia vnũ idẽ iudicium fieri nõ debet. Et vade ad ru.vtꝫ. ¶ De.q.fru.ar.exẽpli. maternalis. ¶ Domina nfa quõ rogari debet ꝛ laudari? Sol. Vade ad rub. assictã. ¶ Supposito ꝙ peccatũ originale nõ esset: foret deꝰ incarnatus? Sol.ibidẽ. ¶ Articuli fidei catholice pñt ꝓbari? Sol.ibidẽ. ¶ Propter intelligere articulos fidei ꝓdet homo me-

ritum fidet? So.ibidem.

¶De.q.fru.ar.exēplificalis iesu xp̄i.

QUare aſa de h̄ mundo ſaturari nō p̄t? So.Vade ad ru. antedictā. ¶Ex auaritia q̄d ſequitur? So.ibidē. ¶In ꝓtēplādo deū q̄s hꝫ maius meritū: aut itellect⁹ aut voluntas? So. ibidē. ¶Memoria hꝫ maiorē passionē p intellectū ꝙ p voluntatem? So.ibidem.

¶De.q.fru.ar.exemplificalis diuinalis.

QReature qūo deū ſignificāt? Solu.Vade ad ru.añdictā. ¶Fruct⁹ p̄prie q̄s ē? So.ibidē. ¶Scientia qūo eſt tractabilis? So.ibidē. ¶Aitra ſuꝑemat magis ſapoꝛoſa q̄ eſt? Solu. ibidem.Et gloria detur deo.Amen.

De.q.centū forma

rum:que ſunt in fine ar.elemētalis.

¶De vnitate. j.

VNitas q̄d eſt? So°. Unitas ē illa forma q̄ eſt rō indiuidua tiōis.Et vade ad ru.añdictā. ¶Abſq; cōi vnitate p̄ſit eſſe plures vnitates? So .ibidez. ¶Cōplemētū vnitatis de q̄ ē? So.Sicut cōplemētū amoꝛis ē de amāte amabili et amare: ita ꝓplemētū vnitatis ē de vniēte vnibili ꝛ vnire. ¶Quare ē vn⁹ mūdus ꝛ nō plures? So.Quia ē vn⁹ de⁹ ꝛ nō plures:ē ſua vnitas rō eēndi vnū mūdū ꝛ nō plures. ¶De.q.pluralitatis. ij.

PLuralitas q̄d ē? Solu.Pluralitas ē illa forma q̄ ē cā pluribus rebus. ¶Que ſunt p̄ma prin⁹ pluralitatis? So. Suma pluralitas ita ē cā create pl'alitatis:ſicut ſummavnitas ē cā create vnitatis. ¶Prima pluralitas creata de q̄ eſt? So°. Nulla pluralitas eſt ita ꝓpe bonitatem ſicut illa q̄ eſt ex eſſentialibus bonificāte bonificabili ꝛ bōificare. ¶Una pluralitas quō ē cā pluribus? So.Vade ad ru. antedictam.

¶De.q. ſimplicitatis. iij.

SImplicitas q̄d eſt. So. Simplicitas eſt illa forma q̄ eſt rō pluribus ſimplicib⁹ anteq̄ non ē aliq̄ nā:q̄ ſit ex ipa nec ex ſuis ſimplicibus.Et vade ad rub.añdictā. ¶Simplicia ſimplicitatis que ſunt? Solu.Simplicia ſimplicitatis ſunt illa:ex quib⁹ ꝓprie ipſa eſt rō:vꝫ ſimplificās ſimplificabile ꝛ ſimplificare q̄ ſunt ſua eſſentialia ꝓcreta/ꝛ in quibus ipſa eſt ſuſtētata ꝛ quietē hꝫ ꝛ ꝓfectionē. ¶Simplicitas vbi ē? Solu.Vade ad ru.añdictā. ¶Prīa ſimplicia ſunt coꝛruptibilia? So.Si p̄ma ſimplicia ēēnt coꝛruptibilia ſimplicitas ꝛ compoſitio eēnt vnum idem nūero /ꝛ coꝛruptio eſſet ex p̄rimis formis ꝛ nō ex ſecundis.

¶De.q.compoſitionis. iiij.

QOmpoſitio q̄d ē? So.Cōpoſitio eſt ꝓiectio pluriū ſimpliciū q̄bus dā ī aliis exiſtib⁹ de quib⁹ ſequit tertius nūer⁹ oīb⁹ cōis.Et vade ad ru.antedictā. ¶Spēs cōpoſitiōis quot ſunt? So.Due ſunt.p̄ma ē illa:q̄ eſt ex ꝓtibus ſimplicib⁹. ſcda ē illa: q̄ ē ex ꝓtibus ꝓpoſitis/ꝛ ex hac ſunt ſube eſſate. ¶Utrū ſine cōi ꝓpoſitiōe plures ꝓpoſitiones p̄ſit eſſe? So.Vade vtſ. ¶Scda ſpēs ꝓpoſitiōis eſt ex prima? So.Si ſcda ſpēs ꝓpoſitiōis nō eſſet ex prima:poſſibile foꝛet eē totum ſine ꝓtib⁹/ꝛ ꝓtem ſine cōitate.

¶De.q. forme. v.

FOrma q̄d eſt? So.Forma ē illū ens:cui actio ē magis ꝓpꝛia q̄litas ꝙ alij. ¶Forme particulares p̄ſit eēt ſine forma vniuerſali? So.Vade ad ru.añdictā. ¶Forme ꝓticulares de quo ſunt? So.Ita ſunt forme ꝓticulares ex forma vniuerſali ſicut ſunt ex bonitate bōificās bonificabil' ꝛ bonificare. ¶Forma vniuerſal' ē ex alijs formis? So. Opꝫ q̄ oīs cōitas ſit ex cauſis ſimplicibus. Et vade vtſ. ¶De.q.materie. vj.

QMateria q̄d ē? So.Mā ē illū ens cui paſſio ē magis ꝓpꝛia q̄litas ꝙ alicui alij enti.Et vade ad ru bꝛi.añdictā. ¶Añal' mā vbi ē? So.ibidē. ¶Mās ꝓticulares q̄s ducit de potētia ī actū? So.ibidē. ¶Mā ſpālis quō ē ī potētia ī gñali? So. Bōificabilitas real' bonitat⁹ ē ī potētia mātr ī bōitate/ꝛ formal' eſt ī h̄itu bonificātis.ꝛ iō bonificare ſapit eſſentiā ꝛ naturam omnium trium.

¶De.q. generis. vij.

GEn⁹ q̄d eſt? So.Gen⁹ eſt illa cōmunitas:ſupꝛa quā nō ē alia cōitas.ꝛ ē ſupꝛa oēs ſpāles cōmuni-

tates. ¶ Gen⁹ ē ens reale aut itētionale? So. Est ens reale. qz si nō esset ens reale arbor el'al' eē nō posset. Et est itentionale. qm si non esset intētionale: intellect⁹ species multiplicare nō posset ad inquirēdū rerū veritatem. Et vade ad ru. añdictam. ¶ Gen⁹ reale de q̄ est/z vbi ē? So. Istud q̄rat ab ar. el'ali. ¶ Gen⁹ intētionale de quo est? So. Istud querat ab intellectu: q̄ ipsum facit ex similitudinib⁹ in diuiduoꝝ z ipsum multiplicat supra species eorum.

¶ De. q. speciei. viij.

Spēs q̄d ē? So. Spēs real' z nāl' est illud subm: in q̄ gen⁹ vtit dria cōicādo seipsum plurib⁹ partib⁹ cōibus differētib⁹ q̄ sunt de sua essentia. ¶ Spēs itētional' q̄d ē? So. Spēs itētionalis est illa sil'itudo: quā intellect⁹ accipit ex realib⁹ spēb⁹. ¶ Species vbi sunt? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Si spēs nō eēt ens reale: qđ icōueniēs seq̄retur? So l. ibidem. ¶ De. q. intēsitatis. ix.

Intēsitas q̄d ē? So. Intēsitas est illa figura q̄ forti⁹ ptē simplicē significat q̄ aliq̄ alia figura. ¶ Intensitas gnal' z spālis vbi ē? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Intellect⁹ quō ꝯsiderat intēsitatē? So. Intellect⁹ intēsitatē ꝯsiderat denudādo spēm: quā accipit de sil'itudie cōi/ꝯsiderādo simplicē vnitatē. ¶ Intensitas ē sensibilis? So⁹. Intēsitas se cōicat sensui z cōmuni subo. de q̄ sensus ipaz trahit ex simplici figura.

¶ De. q. extensitatis. x.

Extēsitas q̄d ē? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Extēsitas de q̄ ē? So lu. ibidē. ¶ Extēsitas spūal' de q̄ ē? So. Extēsio bōitat⁹ real' angelicalis ē ex suis realib⁹ ꝯcret⁹: p q̄ ipsa ē extēsa. z ē ex similitudinibus: q̄s dat magnitudini du ratiōi z ceteris ptib⁹ subalib⁹ sube āgeli. ¶ Volūtas qđo se extēdit i itellectu? So. Extendit se volūtas in intellectu diligēdo in ipso plures res differētes. z q̄ tomagis ipsas diligit: tātoplus in ipis extēdit suū actū. ¶ De. q. abstractionis. xi.

Abstractio q̄d est? So⁹. Abstractio est illa forma p⁹ z cōis suis cōcretis: q̄ de sua sunt essentia. in q̄qua intellectus nō cōsiderat aliā cōitatem. Et vade ad ru. afidictam. ¶ Abstractiōes secūdarie q̄ sunt? So. ibidē. ¶ Abstractio q̄re ē? So. Abstractio est: vt cause prime rie sint. ¶ Spēs abstractionis q̄t sunt? So. Due sunt. vna est realis/alia intētionalis. q̄ siquidez intentionalis ē sil'itudo realis. Et vade ad ru. vt supra.

¶ De. q. concreti. xij.

Concretū q̄d est? So. Concretū ē illud oēm cui abstractio ē rō: q̄ in illo sit sustētata/z q̄ sibi sit rō operationis fm suā naturā. ¶ Concreta prima q̄ sunt? So. Vade ad rub. afidictā. ¶ Prima cōcreta vbi sunt? So. ibidem. ¶ In primis cōcretis est mot⁹? So. Sic secūdaria ꝯcreta sunt in potētia i primis afi q̄ sint est mot⁹ i potentia i primis ꝯcretis: z exit i actū nascētib⁹ z exeūtib⁹ scdis ꝯcretis ex primis. Et i h̄ passu cognoscit: qđo vnū tp̄s est in potentia i alio tēpore.

¶ De. q. generationis. xiij.

Generatio q̄d ē? So. Gnatio est p ductio: q̄ exit z nascit in nouitate q̄ est ex antiquis entitatibus. ¶ Generatio qđo est? So⁹. Vade ad rub. antedictam. ¶ Generatio gnalis vbi est? So. ibidem. ¶ Species gnationis quot sunt? So. Sūt tres. Prima est suprema: que est de forma tātūmodo z sine corruptione deo producente de seipso deum p viam generationis: vt dictū est. Secūda species est de forma z materia/z que non potest esse sine corruptione: de q̄ sunt sube naturales el'ate. Tertia spēs generatiōis est ex similitudinibus multiplicatis p sensitiuam/imagiatiuā/z rationatiuam.

¶ De. q. corruptionis. xiiij.

Corruptio q̄d ē? So⁹. Corruptio est p̄uatio ptiū antiquaꝝ: vt sint forme z materie noue. ¶ Corruptiōis q̄t sunt spēs? So. Spēs corruptionis sunt tres. Prīa ē real' z nālis sic̄ suba el'ata: q̄ puenit i priuationez p corruptionē suaꝝ ptiū. Scda spēs ē ex sil'itudinib⁹ intētionalib⁹ imaginabilib⁹ z sensualib⁹ corruptis: cū veniāt in p̄uationē. Tertia spēs est de pctō: p qđ hō corrūpit z deuiatur a fine: ad quē creat⁹ est. ¶ Primū principiū corruptionis qđ est? So. Sic̄ ꝯcor⁹ est primū p̄ncipiū gnatiōis ē cōtrarietas

principium primū corruptionis. Et vade ad ru.antedictā. ¶ Corruptio ⁊ priuatio sunt vnū idē ꝑn̄ in cōsummatiōe subiꝝ: Sol. Dis ⁊rietas est ꝑ ⁊riam ꝓcordātiā/ ⁊ ꝑuatio est cōe ꝑn̄ ꝑm finem gñatiōis ⁊ corruptionis q̄ sunt ꝑ concordātiā ⁊ contrarietatē. ¶ De.q.priuationis. xv.

QRiuatio q̄d est? So. Est real' dis sil'itudo gñatiōis ⁊ entitat' in q̄ sit ꝓcor^a/ ⁊ ē real' sil'itudo ⁊rietatis ⁊ corruptiōis. ¶ Utrū ꝑuatio gñalis sit ens reale? So. Vade ad ru. añdictam. ¶ Subiectū priuatiōis quid ē? So. Corruptio est ita subm ꝑuationis sīc gñatio est subm essendi. ¶ Primū ꝑn̄ priuationis q̄ est? So. Primū ꝓncipiū priuationis ꝑm finem est gñatio/ ⁊ ꝑm materiam cōtrarietas. ¶ De.q.pleni. xvi.

QPlenū q̄d est? So. Plenū est illa forma: q̄ ponit ipossibilē esse realē vacuitatē. ¶ Plenū ē ens reale vl' intētionale? So. Si plenū nō eēt ens reale: vacuū posset esse ens reale, ꝙ si vacuū posset eē ens reale: possent eēt non eē vnū idē nūero. ¶ Plenū est ens gñale? So. Vade ad ru.antedictā. ¶ Plenū est ens sensibile? So. Nulla forma cōis, ē sensibilis, ⁊ de hoc expientiā habem^o: inquātū q̄libet sensus suū ꝓprium hz istrumentum ⁊ obm. ¶ De.q.vacui. xvii.

QVacuum quid ē? So. Vacuū est illū subiectū: ī quo nō attingūtur fines rerū, ꝑ qđ partes substātiaꝝ q̄tē nō hñt. ¶ Spēs vacui quot sunt? So. Spēs vacui sunt due. q̄s inuenies i ru.añdicta. scđa spēs ē illa: quā negam^o ī ru. de pleno: quā itellect^o multiplicat. qz ⁊tutē hz in itelligēdo vnū ⁊riū cuz alio. Et i hō passu multū est de pbia. ¶ Si de^o ꝑuaret q̄cquid est de saturno vsq; ad spaz terre: posset eē vacuū? So. Impossi^e est vacuū eē ens reale: vt nihil nō sit creatura/ nec habeat aliquam entitatē. ¶ Si deus priuaret totum qđ cōpḧenditur sub quinta eētia: esset vacuuz? Solu. Si ꝑ priuatiōem firmamēti/ ⁊ totius qđ in se cōtinet: seq̄retur vacuū: oporteret: ꝙ vacuū eēt loc^o pri^o q̄ creatio eēt. qđ ē ipossi^e. ⁊ si eēt possibile: oporteret ꝙ vacuum eēt eternū/ ⁊ ꝙ esset materia pleni: q̄ eēt alia impossibilitas. ⁊ sic de vna impossibilitate ad aliā vsq; ad impossibilitates infinitas. ¶ De.q.grossitudinis. xviii.

OGRossitudo q̄d est? So. Grossitudo est illa forma: rōe cui^9 mā est magis plena ⁊ magis pōderosa q̄ ꝑ aliquā aliā formā. ¶ Quare mā est magis spissa q̄ forma. cū ita sit: ꝙ forma sit plenior q̄ mā? Sol. Cā ꝓpter quā mā est magis spissa q̄ forma: est rōe grossitudinis: q̄ meli^9 cōuenit cū mā q̄ cū forma rōe restrictionis aque. ⁊ cā ꝓpter quā forma est magis plena q̄ mā: est rōe cōicationis ⁊ infusiōis ignis ⁊ gracilitat' forme. Et vade ad ru.añdictā. ¶ Quare hō melācholicus ē magis pōderosus q̄ flegmaticus, ⁊ hō melācholic^o pl^9 currit q̄ flegmaticus? So. Inquātū grossitudo ē illa forma restrictionis: est cā hoi flegmatico: ꝙ sit piger ⁊ grossus. ⁊ qñ flegmatic^o est de cōplexione frigida ⁊ humida: est ꝑ complexionē frigidā ponderosus/ ⁊ ꝑ humidā leuis. ⁊ qz melācholicus est gracilis: plus currit q̄ flegmaticus. ¶ Grossitudo est principiū gñale? So. Vade vtā.

¶ De.q. gracilitatis. xix.

OGRacilitas q̄d ē? So. Gracilitas est illa forma: rōne cui^9 plus est facta aggregatio ꝑtiū minoꝝ q̄ maioꝝ. ¶ Cū gracilitas sit cā aggregationis mīoꝝ ꝑtiū/ ⁊ grossitudo ꝑtiū maiorū: q̄re subē graciles sunt magis plene q̄ subē grosse? So. Maior aggregatio fieri pōt de ꝑtib^9 minorib^9 q̄ de maiorib^9, qz minores ꝑtes tātū de loco nō occupāt sicut maiores. ¶ Quare subē graciles sunt lōgiores q̄ subē grosse? So. Sicut grossitudo ē forma: q̄ est cā amplitudinis ⁊ ꝓfunditatis ⁊ pōderositatis: ita gracilitas est cā lōgitudinis ꝓfunditat' ⁊ leuitatis. ¶ Gracilitas est prin^m gñale? So. Vade ad ru.añdictā. ¶ De.q.leuitatis. xx.

LEuitas q̄d est? So. Leuitas est illa forma q̄ mās sursus ascendere facit. ¶ Leuitas est ꝑn̄ gñale? So. Vade ad ru.antedictā. ¶ Cū forma ignis sit magis plena q̄ mā: q̄re mā nō est leuior q̄ forma? Sol. Illa pars in qua plus est de ⁊tute: se hz citi^9 ad sua cētrū q̄ illa: in q̄ est minus. ¶ Cū ignis

materialr ꝛ formalr sit leuis: quare inferius descēdit: cū descēsus ita habeat esse per pōderositatē sicut ascēsus p leuitatē? So. Finis plātaꝝ ꝛ aialiū iferi⁹ attrahit vtutē corpoꝝ celestiū. Et vade ad ru. afidictam. ¶ De. q. ponderositatis xxi.

PŌderositas qd ē? So. Pōderositas est illa forma que iferius mās descēdere facit. ¶ Ponderositas est p̄n̄ gñale? So. Vade ad ru. afi dictam. ¶ Si aqua pluuialis sit grauis: quare supius ascendit. So. ibidē. ¶ Pōderositas de quo est? So. Pōderositas ē de seipa iquātū est p̄n̄ gñale/ꝛ ē ex plib⁹ appetitib⁹ nālibus inquātū est i ipsis extensa: vt cū ipa ad centrū descēdāt qō de sidērāt. ¶ De. q. totalitatis. xxii.

TOtalitas qd ē? So. Totalitas est multiplicatio pluriū q̄ sunt sue partes. ¶ Totalitas ē p̄n̄ gñale? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ Totalitas pōt esse sine parte? So. In creaturis se habent rle totalitas ꝛ partes inquātū inter ipas ē maioritas ꝛ minoritas: verū tñ q̄libet pars est tota ipamet. Et i hō passu cognoscit qlio deus est tot⁹ ipemet sine parte/ꝛ hz i seipo rl'onē psonalem p equalitatē sine maioritate ꝛ mīoritate. ¶ Bonitas creata est p seipam tota/aut p aliā? Solu. Ita est bonitas tota p totalitatem sicut est magna per magnitudinem.

¶ De. q. partis. xxiii.

PArs qd est? So. Pars ē illa forma q̄ cū sua pari fōa totū multiplicat. ꝛ ē subiecta differentie. ¶ Pars ē p̄n̄ gñale? So. Vade ad rub. afidictā. ¶ Pars pōt eē p seipaz? Solu. Pars formalr pōt eē p seipam. sz qz finaliter totū ē suū centrū: fm finē nō pōt eē p seipaz: imo oz ipaz sustētari i suo toto cōi cōiūcto ex ptib⁹ plib⁹. ¶ Pars q̄ sit de toto: pōt eē p̄n̄ gñale? So. Vade ad rubri. vtō. ¶ De. q. interioritatis. xxiiii.

INterioritas quid est? So. Interioritas est illa forma: p quā quedam partes sube possunt esse in alijs. ¶ Interioritas est forma generalis? So. Vade ad ru. antedictā. ¶ Interioritas de q̄ est? Sol. Interioritas iquātū est simplex p̄n̄: est de seipa. ꝛ iquātū ē extensa in plib⁹ ptibus: est ex ipis. ¶ Interioritas q̄re est? So. Interioritas ē formalr p seipaz. ꝛ finalr ē: vt q̄dā ptes possint p ipaz eē i alijs. sicut bonitas: q̄ p interioritatē pōt esse in magni^c/ꝛ magni^o in bonitate. ¶ De. q. exterioritatis. xxv.

EXterioritas qd est? So. Exterioritas est illa forma: rōne cui⁹ cōtinēs pōt eē extra cōtētū. ꝛ dīa pōt esse rō diuisioni ptiū: q̄ supra subam sunt superficies: in qua ē sustētata. ¶ Exterioritas est forma gñalis? Sol. Vade ad ru. afidictā. ¶ Exterioritas de q̄ est? So. Exterioritas inquātū est simplex p̄n̄ est de seipa. ꝛ inquātū est mā plib⁹ exterioritatibus: est cōitas illarū. ¶ Exterioritas q̄re est? So. Exterioritas est: inquātū forma est p seipam. ꝛ inquātū finis: est: vt discrete q̄titates subaꝝ possint esse exītes q̄dā extra alias. sicut ampulla: q̄ est extra vinū/ꝛ martin⁹ extra camerā/ꝛ leo extra spēm hoīs. ¶ De. q. stationis. xxvi.

STatio qd est. Sol. Statio ē illa forma: rōne cui⁹ subē ꝛ accītia sunt hoc: q̄ sunt. ꝛ hīt appetitū eēndi i vno loco ꝛ nō i alio. Et vade ad ru. afidictā. ¶ Quare statio ē plus p formā q̄ p finē? So. In subijs nālib⁹ est motus ꝓpter finē. ꝛ ē q̄es vt sit suba. ¶ Quare dormitio maiorē hz cōcordātiā cū statione q̄ cū motu? So. Statio ē de q̄ete ꝛ de instāti. ꝛ mot⁹ ē de labore ꝛ de successione. Et in hoc passu cognoscit: q̄ q̄dā subē nō sunt ad faciēdū: sz formalr sunt facte/ꝛ alie sunt ad faciendū finalr. ¶ Statio q̄re est? So. Statio ē: vt ptes ex q̄b⁹ suba est cōpositā: sint i suo ꝓprio numero/ꝛ q̄ suba sit ex ipsis/ꝛ q̄ ptes sint ptes illius substātie. ¶ De. q. motus. xxvii.

QMotus quid est? So. Motus est illa forma: p quā pōt eē successio ptiū tpis mutationis loci ꝛ alterationis subē ꝛ suaꝝ ptiū. ¶ Motus est forma gñalis? Solu. Vade ad ru. antedictā. ¶ Statio pōt eē sine motu in substātijs nālibus? So. Nulla statio pōt esse sine fine/nec aliquis finis pōt eē sine motu. ¶ Motus pōt esse sine statione? Sol. Si nō esset statio ptiū: motus non haberet subiectū: in quo posset esse.

¶De.q.duritiei. xxviij.

¶Darities q̄d est? So. Durities est illa forma: q̄ est magis ꝓtraria mollitiei ꝙ aliqua; alia forma. ¶Durities est fo'a gñalis? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Durities q̄re ē? So. Durities ē: vt ptes subē possint eē sine suis ꝓris intra subam: in q̄ intrare nō pñt. Et durities ē rōne siccitatis terre ⁊ restrictionis aque. ¶Quare ossa duriora sunt ꝙ caro? Sol. Cum ossibus statio conuenit formaliter/et cum carne motus finaliter.

¶De.q.mollitiei. xxix.

¶Ollities q̄d ē? So. Mollities ē illa forma: q̄ aperit portas duritiei: vt q̄dam partes in alijs intrare possint. ⁊ ꝙ influētia ⁊ refluētia habeant loca: p̄ que trāsire possint. ¶Mollities est forma gñalis? Sol. Vade ad ru. añdictā. ¶Argētū fusuz quare est molle? So. Sicut argētū q̄ nō est fusum: ꝓpter frigiditatē aque est durū: ita est molle per calorē ignis cū est fusum. Et in hoc passu cognoscit: ꝙ calor ꝯ frigiditatē cum mollitie hz ꝯcordantiā. ¶Aqua frigida q̄re hoiem restrigit? So. Sicut calor ignis cō cordātiā hz cū duritie i tegula quā desiccat: qz ꝯcordātiā hz cū terra p̄ siccitatem: ita hz aqua ꝯcordantiā cū aere in stomacho hois restringēdo hūiditatē illi? cum frigiditate: q̄ cū hūiditate aeris hz ꝯcordantiā. Et in hoc passu est multum de medicina ⁊ de musatione alkimiste.

¶De.q.longitudinis. xxx.

¶Ongitudo q̄d est? So. Lōgitudo est illa forma: rōne cuius plura plicta lineā ꝙstituūt. ¶Longitudo ē forma gñal? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Lōgitudo q̄re ē? So. Lōgitudo est formaliter: qz pl'a puncta aut partes magis participāt p̄ ꝓtactū de alto in ifimū/ ⁊ finaliter est: vt sit linea q̄ pticipet cū altitudinib? ⁊ ifimitatib?. ¶Lōgitudo de q̄ est? So. Lōgitudo est de seipa: inquātum est simplex forma/⁊ ē ps corpis: vt p̄ ipam possit eē. ¶De.q.amplitudinis. xxxj.

¶Mplitudo q̄ est? So. Amplitudo est illa forma: rōne cui? pl'es ptes pñt eē collaterales. ¶Amplitudo ē fo'a gñalis? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Quare amplitudo est magis cā superficiei ꝙ lōgitudo? So. Sicut lōgitudo ē cā spine p̄ lineā ⁊ p̄ calorē ⁊ siccitatē: sic amplitudo ē cā superficiei p̄ collaterationē hūiditatis ⁊ frigiditatis. ¶In bōitate q̄d est cā amplitudinis? So. Bonificare ē cā amplitudis ita p̄ collaterationē: sicut bonificās p̄ lōgitudinē/⁊ bonificabilis p̄ p̄funditatē. ¶De.q.pfunditatis. xxxij.

¶Rofunditas q̄d ē? So. Profunditas ē medius amplitudinis et lōgitudinis: p̄ qđ ē cētrū in me° subē. ¶Profunditas ē fo'a gñalis? Sol. Vade ad ru. añdictā. ¶Profunditas saturni trāsit vsq̄ ad ven? So. Si pfunditas saturni trāsiret vsq̄ ad ven?: transiret pfunditas lūe vsq̄ ad martē/⁊ nō eēt sol cētrū cōe in virtute pfunditatis saturni et lune. ¶Rotūditas de q̄ est? So. Rotūditas est ita de plib? circulis collateralib? ⁊ ꝓtiguis de alto in ifimū: sicut linea ex plibus pūctis. Et in hō passu cognoscitur: ꝙ circulus est ex superficie supra longitudinem amplitudinem ⁊ pfunditatem.

¶De.q.potentie. xxxiij.

¶Otentia q̄d est? Sol. Potentia est illa forma: q̄ se hz ad obm: vt actū suū hre possit/⁊ p̄ quā fore sunt possibiles. ¶Potentia q̄t spēs hz? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Aptitudo et dispositio quō sunt differētes ī potentia? So. Aptitudo ē in potētia p̄ hītū ⁊ dispositio p̄ mām. ¶Que duarū spēz potētie est ꝑma? So. Inquātū fo'a ē nobilior ꝙ mā: ē ꝑma in virtute. ⁊ inquātū nulla subanālis p̄t eē sine fo'a ⁊ materia: sunt aptitudo ⁊ dispō eq̄lr invno ⁊ eodē tempore.

¶De.q.obiecti. xxxiiij.

¶Biectū q̄d est? So. Obm ē ille terminꝰ ad quē se hz potenª p̄ suā aptitudinē ⁊ dispōez obi. ¶Spēs obi q̄t sunt? Sol. Vade ad ru. añdictam. ¶Potētia vadit ad obm/aut obm vadit ad potētiā? So. Qz finis ꝑius mouet formā ꝙ mām: ē prius motꝰ p̄ possificatiuitatē in actib? ꝙ p̄ possibilitatē. ⁊ iō sunt afin fin nām: nō tñ fin tp̄s sunt prius actꝰ per potētiā ꝙ p̄ obm. ¶Forma ad quā duarū spēz obiecti se hz primo? So. Magister q̄ camerā facit: fz finē prius se hz ad hītare

ꝙ ad cameꝝ/ꝛ ſm formaꝫ ē prius camera ꝙ habitatio. ¶De.q.actus. xxxv.

ACtus q̄d eſt? So. Actꝰ ē h̄: ꝙ qs ꝑn⁹ nālia fines nāles attingſit/ et eſt opus et cētrſi exſis in me⁹ nāliſi formaꝫ ꝛ mārſi. ¶Species actꝰ q̄t ſunt? So. Vade ad.ru.afidictā. ¶Actꝰ ē in facto eſſe aut in fieri? So. Spēs actus q̄ eſt ꝙ formā: ē facta. ꝛ illa q̄ eſt ꝙ finē: ē in fieri. ¶Foꝛa ꝛ mā in qua duaꝫ ſpecieꝝ actꝰ maioꝛē h̄ñt ꝓcoꝛdātiā? So. In ſubiſs naturalibꝰ forma q̄ eſt ꝓducta de potētia in actu: ē magis ꝑpe materiā ꝙ forma: q̄ eſt in ꝓducēdo/ et non eſt producta.

¶De.q.prioꝛitatis. xxxvj.

PRioꝛitas q̄d eſt? Sol'o. ¶Prioꝛitas eſt illud ens: rōne cuiꝰ vnuꝫ ens eſt aſi aliud. Et vade ad ru. afidictā. ¶Prioꝛitas q̄re eſt? So. ¶Prioꝛitas eſt: vt q̄dā nature poſſint eſſe anteq̄ alie/ ꝛ ꝙ poſſit eē ſucceſſio principiſ vſq; ad finē. ¶Prioꝛitas hꝫ maioꝛē ꝓcoꝛdantiā cū formis q̄ ſunt in potētia: ꝙ cū foꝛmis q̄ ſunt in actu? Sol'. Quāuis effectus aſi ſit in potētia ꝙ in actu: oꝫ ꝙ prius ſit in cauſa ꝙ i effectu. idcirco poſſibilitates diſpoſite ſunt ſm h̄itus. et foꝛe ſunt magꝫ nobiles ꝙ materie. ¶Prioꝛitas eſt foꝛma gn̄alis? Sol'. Vade ad rub.afidictam.

¶De.q.ſecundioꝛitatis. xxxvij.

SEcundioꝛitas q̄d eſt? So. Secundioꝛitas eſt ille termin⁹: in q̄ incipit vltimitas. in q̄ incipiunt ſeclūde intētiones ꝛ ꝓfitie. ¶Secundioꝛitas quō eſt retro prioꝛitatē? So. Vade ad ru.afidictā. ¶Secūdioꝛitas de q̄ ē? So. Secūdioꝛitas ē ex ꝓfitiſs ꝛ ex nouitatibꝰ nālibꝰ. ¶Secūdioꝛitas pōt eē prioꝛitas? So. In ſucceſſiōe poſterioꝛitatis q̄ ē ꝓfia ſui añcedētis ē ꝑioꝛitas de ſuo ꝓfiti ꝙ qō ē tertioꝛitas. ¶De.q.tertioꝛitatiſ. xxxviij.

TErtioꝛitas q̄d eſt? So. Tertioꝛitas eſt ille termin⁹ in q̄ naſcit tertius nūerus ꝛ finit nūerus ſecūdus et in q̄ finis nālis ſuſtētat. ¶Tertioꝛitas nālis de q̄ eſt? Sol'. Vbi finis nālis eſt de ſuo ꝑn⁹ ꝛ medio. ¶Tertioꝛitas quō eſt retro ſecūdioꝛitatē? Sol'. Vade ad ru.añdictā. ¶Tertioꝛitas q̄re eſt? Sol'o. Tertioꝛitas eſt: vt ſit ꝓplementū ꝛ iſluentia ꝛ refluxētia de fine ꝑncipio ꝛ medio.

¶De.q.augmentationis. xxxix.

AUgmētatio q̄d eſt? So. Augmētatio eſt actꝰ maioꝛitatis ꝛ ſucceſſionis/ ꝛ ꝙ quāvnq; p̄t eſſe ex plib⁹. ¶Augmētatio eſt foꝛa gn̄alis? Sol'. Vade ad ru. afidictā. ¶Augmētatio de q̄ ē? Sol'. Augmētatio foꝛaliꝛ ē de ſeip̄a/ et cōpoſita ē ex plib⁹. ¶Augmētatio q̄re ē? So. Augmētatio eſt formaliꝛ per ſeipſaꝫ/ ꝛ finaliter eſt: vt ſit ſucceſſio ꝛ motꝰ de ꝑn⁹ vſq; ad finē in ſubſtātiſs naturalibus.

¶De.q.conſumptionis. xl.

COnſumptio q̄d eſt? So. Cōſumptio eſt ille termin⁹ in q̄ ꝑditur antiq̄ augmētatio/ ꝛ in q̄ noua incipit augmētatio. ¶Cōſumptio eſt foꝛa gn̄alis? So. Vade ad ru.afidictā. ¶Conſumptio de q̄ eſt? So. Cōſumptio foꝛaliꝛ ē de ſeip̄a/ ꝛ finaliꝛ ē de coꝛruptiōibꝰ partiū. ¶Cōſumptio ꝛ coꝛruptio ſunt vnū idem nūero? So. In quātū ꝓſumptio ē actꝰ minoꝛitatis/ ꝛ coꝛruptio dicit ꝙuationē minoꝛitatis: ſunt foꝛe differētes coꝛruptio ꝛ cōſumptio. ¶De.q.diſpoſitionis. xlj.

DIſpoſitio q̄d eſt? Sol'. Diſpoſitio eſt illud qō ꝑparat ſubiecta actuū formaꝫ ꝙ poſſibilitates. ¶Diſpoſitio eſt foꝛa gn̄alis? Sol'. Vade ad ru.afidictā. ¶Diſpoſitio de q̄ eſt? So. Diſpoſitio eſt ex poſſibilitatibꝰ prepatis ad eſſendum paſſiue ſub poſſitiuitatibus. ¶Diſpoſitio q̄re eſt? So. Diſpoſitio eſt vt poſſitiuitates h̄eant prepatas poſſibilitates: in q̄b⁹ poſſint eē actiue ſine ipedimēto. ¶De.q. proꝑietatis. xlij.

PRoꝑietas q̄d eſt? So. ¶Proꝑietas eſt illa forma: rōne cuiꝰ cetere foꝛme h̄abēt eē ſpeciale ꝑpriū ꝛ appꝛopriatū. ¶Proꝑietas q̄t ſpēs h̄z? So. Calor ē ꝑpa q̄litas ignis/ ꝛ ē ꝑpetas appꝛopata aeri. Et vade ad ru.antedictā. ¶Proꝑetas q̄re eſt? So. ¶Proꝑietas ē vt q̄libet foꝛa poſſit eē i ſuo ꝑprio nūero/ et ꝙ ſuam ſi'ſitudinē appꝛopare poſſit alij foꝛe. ¶Frigiditas ē ꝑpa q̄litas aq̄/ ꝛ calor ignis. idcirco q̄rit: ſi iſte due ꝑpetates ꝓrie ex gn̄ali ꝑpetate deſcēdāt? So. Sicut aīa rōnal' icepit i coꝛpe cū ea ꝓiſicto eē nouo ꝙ creationē: ita ꝑprietates nāles ꝓrie

inceperunt esse noue in ꝑmis substātijs p creationē: vt vnū ōriū nō sit ꝑn'm sui ōrij. Et in hoc passu est multū de philosophia.

¶De.q.proportionis. xliij.

¶Proportio ꝺd est? So. ¶Proportio est illa forma rōne cui⁹ corp⁹ est ordinatū ex ptib⁹ maioꝛib⁹ ꝛ minoꝛib⁹. ¶Proportio est fo'a ghal'? So. Vade ad rub. añdictā. ¶Proportio ꝙre est? So. ¶Proportio est: vt ex ptib⁹ maioꝛibus ꝛ minoꝛib⁹ sit iustitia ꝛ ordo. ¶Si ꝓportio nō esset: ꝺd sequeret? So. Si ꝓportio nō eēt: oēs partes substātiaꝝ iustitie p̄uarent: ꝛ q̄dā ptes foꝛēt nimis magne et alie nimis parue/ ꝛ nō eēt aliq̄ pulchra similitudo ꝺes sensibus nec imaginationi.

¶De.q.conditionis. xliiij.

¶Onditio ꝺd est? So. Lōditio est illa forma: q̄ ligat plures fo'as obligatas determinatis ꝑmissionib⁹ ꝓcessis p quālz fin discretionem aut appetit⁹ nāles. ¶Londitio quō est assituata ꝛ statuta? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Lōditio ꝙre est? So'o. Londitio est: vt vnum iuuet aliud p ꝓpriā vtilitatē et cōmunē. Et in hoc passu cognoscitur primū obiectū rhetoꝛice iuris. ¶Per secūdas intentiōes quō potest haberi cognitio de ꝑmis/ ꝛ p ꝑmas ꝺeꝛltimis? So. Vade ꝺeꝛtā. Et in hoc passu multum est de ꝓbis.

¶De.q.intentionis. xlv.

¶Ntentio ꝺd est? So'. Intētio est nunci⁹ finis: q̄ ꝑn° suā similitudinē trāsinittit: vi ipꝫ desideret fz discretionē aut appetitū nālē. ¶Spēs intentionis ꝺt sunt? So'o. Intētio duas hz spēs. ꝑma est p finē. scꝺa est p formā ꝛ māz et operationem. Et vade ad ru. añdictam. ¶Intentio ꝙre est? So. Intētio ē vt q̄dā creature cū alijs ꝓticipēt in ꝓpa vtilitate ꝛ cōi/ ꝛ q⁹ oēs sint ad seruitiū ꝺei. ¶Si intentio non eēt: ꝺd seq̄ret? So. ¶Priuata intentione finis creaturaꝝ esset in priuatione. Et in hoc passu cognoscit: q⁹ mutatio intentionū ꝑ ordinē est subiectū pcti.

¶De.q.ordinationis. xlvj.

¶Rdinatio ꝺd est? So. Ordinatio est illa forma: q̄ ordinat pl'es formas ad vnum finem vel ad plures. ¶Ordinatio est forma gñalis? So'. Vade ad ru añdictā. ¶Ordiatio de quo est? So. Ordinatio est de seipa simpl'r. et est cōposita ex primis ꝛ scōis intētionibus. ¶Si ordiatio nō eēt: ꝺd seq̄ret? So. Sicut malū sequit ex ꝑuatiōe bonⁱ: sic sequitur ꝺeordinatio ex ꝑuatiōe ordinationis. Et i hoc passu cognoscit: q⁹ mal⁹ religiosus plus est ꝺeordinat⁹ q̄ alius homo. et idem est de mala persona cōmuni.

¶De.q. operis. xlvij.

¶Opus ꝺd ē? So. Op⁹ ē act⁹ rōnis vt per ipsum ꝑn⁹ ꝛ fines subarum cōtūgant / ꝛ q⁹ rōnes nō sint ociose: ꝛ q⁹ ex ipīs sequat h: q̄re sunt. ¶Opus de q̄ ē? So. Op⁹ ē de actiōe ꝛ passiōe formaliter exīte illo ope istō finis ꝛ me° iter ꝑn'm ꝛ finē. ¶Op⁹ q̄re ē? So. Si op⁹ non eēt oīa ētia eēnt ociosa ꝛ ois finis supflu⁹ eēt ꝛ i ꝑuatiōe: ꝛ seq̄ret ꝯdictio real' priuatiōis ꝛ opatiōis. Et i h̄ passu cognoscit q⁹ ociositas est antecedens magne culpe. ¶Op⁹ icipit ītra subam aut extra? Sol. Forma nālis añ icipit ī suo ppꝛio subo: q⁹ in subo sibi appꝛopato: sed de formis artificialib⁹ ē ꝺubiū. ¶De.q.influētie. xlvij.

¶Nfluētia ꝺd ē? So. Influētia est ꝺonū aut coactio p cōicationem rei aut rep: vñ sequit plenū ī quo partes laboꝛē h̄nt aut q̄tē. ¶Influētia est forma gñal'? So. Vade ad ru. añdictā. ¶Influētia ē cā coꝛruptiōis? So. Istud querat ab aq̄: cuius virtutē ignis coꝛrumpit: q: sibi sūū influit caloꝛē. ¶Spēs influētie nālis quot sunt? So. Ju subijs nālib⁹ ꝛ coꝛporalib⁹ ꝺue sunt species īfluentie. vna ē illa: que cōuenit cū q̄litate ꝛ cuꝫ suo ꝓpꝛio subo. sic caloꝛ ignis ifluꝛ⁹ ī aq̄ calida cū suo ꝓpꝛio subo: q ē ignis. q̄ suuꝫ ꝓpriū caloꝛē mouet ī aq̄ ꝯ frigiditatē ꝛ ꝯ subm illi⁹. Scꝺa spēs ē influētia: q̄ venit ex sil'itudinib⁹/ vna similitudine influēte alij suā sil'itudinē: q⁹ is in illa suā eēntiā non ponit nec suū ꝓpriū subm. sicut sol: q̄ suā virtutē influit ī igne/ ꝛ sigillū suas sil'itudines ī litteris cere/ ꝛ imaginatio: q̄ accipit sil'itudinē influxā a caloꝛe ꝛ saporc.

¶De.q.refluentie. xlix.

¶Efluentia ꝺd ē? Sol. Refluētia est rediſtio influētie p cōcoꝛdātiam aut cōtrarietatē. Et vade

ꝺd ru.añdictā. ¶In ſubijs nālib⁹ q̄re eſt reſluētia? So.Ex ifluētia ꝛ reſluētia ſequi tur act⁹ potētiaꝝ nāliū. ¶Potētia reſluit obo ſuā ⁊tutē/ aut obm potētie? So. Aer reſluit igni ſiccitatē ſuā:qꝛ ē ꝺ hūditatē.ꝛ ignis reſluit illā ſiccitatē aeri cum ſuo calore vt mortificet hūditatē. ¶Mā ꝺd reſluit foꝛe? So.Forma ꝓducit de mā poſſibilia i poſita:ꝛ mā reſluit actionē:q̄ vēit per diſpoſitiones in paſſionē poſitā.

¶De.q.ꝓductionis. l.

QRoductio ꝺd ē i ſubijs nālib⁹? So.Ꝓroductio ē illa forma q̄ eſt rō ad ꝓducendū in actu foꝛmas q̄ ſunt in potētia:vt entia poſſibilia ſint poſita. ¶Ꝓroducere de quo ē? So°. Ꝓroducere ē formalr act⁹ ꝓductiōis:ꝛ ē mālr de forma ꝛ mā ꝑ actiōem ꝛ paſſiōes. Et vade ad ru.añdictā. ¶Ūna forma cū q̄ ꝓducit aliā formā? So.In ꝓductionibus nālib⁹ ignis cū ſuo calore i aere ꝓducit ſiccitatē.Et i ꝓductiōib⁹ artificialib⁹ mechanic⁹ ꝓducit formas cū inſtrīs ſui officij. ¶Ꝓductiōes q̄ ſunt ſupra curſum nālē qūo fiſit? So.Idea eterna i potētia poſita ꝓducta ē i ſubo creato ꝑ creationē ſupra curſum nālē:q̄ ꝺdem idea in actu ē ꝓducta ꝑ agēs nāle ꝛ ꝑ diuīas rōnes ſupra curſuꝫ nālē.Et i h̄ paſſu cognoſcit ꝙ idea retinet nām ꝓductiōis ſupra curſuꝫ nālē ꝛ de curſu nāli/ꝛ iō iquātū retinet nāꝫ ſupra curſuꝫ nālē:ē idea.ꝛ iquātū retinet nām curſus nālis:eſt creatura.

¶De.q.originis. lj.

ORigo quid eſt in ſubijs nālibus? So.Vade ad ru.añdictā. ¶Origo de quo ē? So.Origo ē formaliter de ſeipſa:ꝛ ſuⁱ actus eſt oriri:qui oritur de foꝛa ꝛ materia:de qb⁹ oriunt act⁹ formaꝝ p̄maꝝ de q̄bus forma cōis ꝛ materia conſtitute ſunt. ¶Origo in quo orit? So.Origo naſcitur in ſpē ꝛ in ꝓpria ſubſtātia indiuiduata. ¶Origo q̄re ē? Sol. Origo ē vt ſint note ſube i quib⁹ ſpēs ſint ſuſtētate/ꝛ act⁹ primarum formarum.

¶De.q.exitus. lij.

EXit⁹ naturalis ꝺd ē? So.Exitus eſt illō:ꝑ qōvna foꝛa exit de alia ꝛ ꝙ quod actus exit de potētia ꝛ obo.Et vade ad ru.añdictā. ¶Exire de q̄ exit/ꝛ in q̄ exit? Sol'o.Exit calor dei igne ꝛ hūiditas de aere ꝛ frigiditas de aqua ꝛ ſiccitas exit de terra.ꝛ exeſſit q̄litates i cōpoſito cōſtituto de ſuis ꝓpr̄ijs ſubiectis/ q̄ in ipo exeſſit cū formis nouis.ꝛ de veterib⁹ exeunt ꝑ gñationem ꝛ corruptionē. ¶Exit⁹ ē forma gñalis? So.Vade ad ru. vtā. ¶Eā exire influxuꝫ ſit de reb⁹:qlio pōt eſſe forma gñalis? So.Exire inquātū eſt act⁹ exit de rebus.ꝛ inquātū exitus eſt forma i abſtracto:ē forma gñalis:de qua exire eſt act⁹ ſuus formalr.ꝛ inquātū exire exit de alijs formis:ē materialr act⁹ earum.Et in hoc paſſu multū eſt de pbia.

¶De.q. ſeparabilitatis. liij.

SEparabilitas ꝺd ē? So.Sepabilitas eſt illa forma:rōne cui⁹ pria pñt eē ex vno.Et vade ad ru. añdictā. ¶Sepabilitas de q̄ ē? So.Sepabilitas eſt ex partib⁹ motis i nouo nūero reali. ¶Sepabilitas q̄re eſt? So. Sepabilitas eſt duob⁹ modis.vno mō rōne forme:ſicut faber q̄ ſepat vnū ferrum ꝑ pres clauos.alio mō eſt rōne finis:ſicut faber q̄ clauū ſepat ex maſſa ferri:vt ſit clau⁹/ꝛ ꝙ hēat dēarios. ¶Sepabilitas cū q̄ priaꝝ foꝛaꝝ maioꝛē hz ꝓcordātiā? So. Si inſe parabilitas nihil eēt:dria ꝛ ſepabilitas eēnt idē nūero. ¶De.q.īſepabilitat⁹.liiij.

INſepabilitas ꝺd ē? So. Inſepabilitas eſt illa forma rōne cui⁹ entia dria abinuicē nō ſepanť. Et vade ad ru.añdictā. ¶Inſepabilitas q̄re eſt? Sol.Inſeparabilitas eſt:vt qualitates naturales de ſuis ꝓpr̄ijs ſubijs nō diuidanť ſiue ſeparenť exñtes apꝛopriate alijs ſubijs extraneis.ſic̄ calor ignis:q̄ eſt appꝛopriatus aeri. ¶Si inſepabilitas nō eſſet quid ſequereť? So.Priuata inſeparabilitate in ſubijs naturalibus:omnis qualitas appꝛopꝛiata ſuū pꝛopꝛium ſubm dimitteret/ꝛ curſus naturalis eſſet deſtruct⁹/nec vllum el'atum eſſet de elemētis. ¶Inſeparabilitas de quo eſt? Sol. Inſeparabilitas eſt ex partib⁹ cōiunctis ꝛ mixtis quibuſdā in alijs ſub tali conditione:ꝙ vna nō poſſit eſſe ſine alia: ſicut bonitas que non poteſt eſſe ſine poteſtate/nec materia ſine forma.

¶De.q.poſſibilitatis. lv.

POssibilitas ꝗd est? So. Possibilitas est illa forma rōne cui⁹ mā est dispositā: ꝙ ex ipsa possint eē entia possita. Et vade ad ru. antedictam. ¶ Possibilitas de ꝗ ē? So. Possibilitas est ex ptāte passiua subiecta actiōi ptātis actiue. ¶ Possibilitas quō est forma generalis? Sol. Vade vtš. ¶ Possibilitas ꝝre ē? So. Possibilitas est p seipām essentialiter: sicut martinus ꝗ p suā eēntiā est homo/ꝛ possibilitas est rōne finis: quoniam sine ipsa nullus actus esse posset.

¶ De. q. impossibilitatis. lvi.

IMpossibilitas ꝗd est? Sol'o. Impossibilitas est illa forma: ꝺ quaꝝ suum ꝺrium nullā hꝫ ptātem. Et vade ad ru. afidictā. ¶ Impossibilitas ē de ptāte? Sol'. Si impossibilitas esset de ptāte: possibile ꝛ impossibile possent esse idē nūero. ¶ Si impossibilitas nō est de ptāte: de ꝗ est? Sol'. Ita ē ipossibilitas ex priuatione ptātis: sicut vitiū est ex priuatione ꝛturis. ¶ Impossibilitas est creatura? So. Impossibilitas ē creatura in ꝙ creata ptās termiata est ꝛ ꝓprehēsa: sine ꝙ ipossibilitate oīs ptās creata esset infinita. ¶ De. q. similitudinis. lvii.

SImilitudo ꝗd est? So. Silitudo est forma gīalis: rōne cui⁹ ī suo gīe dātur silitudies. Et vade ad ru. afidictā. ¶ Silitudo de ꝗ est? So. Similitudo est ex passiuis ipressionib⁹ ꝛ actiuis differētibus p eēntiā et in eadē spē cō seruatis. ¶ Silitudo ꝝre est? So. Si silitudo nō esset nullū ens posset participare cum alio nec de seipso aliquid significare. ¶ Silitudo ē ens reale aut intētionale? So. Silitudo est ens reale per naturam/ et intentionale per artificium.

¶ De. q. dissimilitudinis. lviij.

DIssimilitudo ꝗd est? So. Dissimilitudo est ipressio actiuaꝝ ꝙlitatū ꝛ passiuaꝝ differentiuꝫ p eēntiam ꝛ spēs. Et vade ad ru. afidictam. ¶ Dissimilitudo ꝝre est? So. Si dissimilitudo nō eēt: plitas nihil esset. ¶ Una bonitas quō ē dissilitudo alteri⁹? Sol'. Dfia ꝛ ꝺrietas finiū multiplicāt dissilitudines de vna et eadem specie. Et vade ad ru. vtš. ¶ Malitia quō ē dissimilitudo bonitati? So. Exīte bonitate rōne bono ꝙ ꝓducat bonū/ꝛ exīte malitia rōne bono ꝙ ꝓducat malū: ē dissilitudo bonitatis: ꝛ etiam dissimilitudo inter malitiā ꝛ bonitatem.

¶ De. q. nature. lx.

NAtura ꝗd est? So. Nā ē illa forma rōe cui⁹ ꝑme forme sunt rōnes ꝓductionib⁹ ſm eaꝝ ꝓpetates: ꝛ p quā nām forme vltīe rīdent ꝑmis ſm earū ꝓpetates. Et vade ad ru. afidictā. ¶ Est vna nā gīalis: ex ꝙ plures nature dirimātur. ¶ Nā gīalis de quo est? So. Nā gīalis ē ex cōstitutione plium nārū simpliciū: sub ꝗbus sunt eēntie ꝑmarū formaꝝ. Et ī hoc passū cognoscit: ꝙ ita est gīalis nā cētruꝫ naturarū supiorꝫ et inferiorꝫ. sicut sol: ꝗ est cōis ☉t⁹ in me⁹ saturni ꝛ lune. ¶ Ignis et aq̄ hīt vnā et eādē naturā? So. Ignis ꝛ aqua hīt vnā ꝛ eandē naturā in bonitate/ꝛ hīt diuersas nās p differētes ꝛ ꝺrias q̄litates. ¶ De. q. corpalitatis. lx.

QOrporalitas ꝗd est? Sol'. Vade ad ru. afidictā. ¶ Corpalitas de ꝗ est? So. Corpalitas est ex partib⁹ simplicib⁹: ꝗ sunt ex ꝓpetate ꝛ nā circulari triāgulari ꝛ q̄drāgulari. ¶ Corpalitas ꝝre ē? So. Corpalitas ē p se fofalr. ꝛ ē finalr: vt sit corp⁹. ¶ Corpalitas ꝛ corpus sunt vnū idē in nūero? Sol'. Corporalitas ita est essentia corporis sicut terrestreitas terre et humanitas hominis.

¶ De. q. transmutationis. lxi.

TRāsmutatio ꝗd est? So. Trāsmutatio est instrm: cū quo fofa nālis trahit vnā mām de vna forma/ꝛ ponit ipām ī alia. Et vade ad ru. afidictā. ¶ Trāsmutatio quare est? Sol'. Trāsmutatio est: vt actus formaꝝ possit esse. ¶ In trāsmuratōe quā materia facit de vna forma in aliam: hꝫ mā in seipa aliquā trāsmutationē? So. Nulla mā nālis est in illa passiōe ꝛ fine cū noua forma ī ꝙ erat cū fofa ātiq̄. ¶ Trāsmuta⁹ fit de vna eadē fofa: ꝗ dimittit vnaꝫ mām ꝛ accipit aliā? So. Si vna eadē forma eēt trāsmutata de vna mā in aliā mām: eēt illa fofa pura passio. et ī hō passu cōgīscit: ꝙ vna eadē forma in sua spē remanēs: vnam materiam accipit et aliam dimittit. et in hoc

passū multū est de philosophia.

¶De.q.lucis. lxiij.

LUx quid est? So. Lux ē instīm dīe: q̄ cum luce suā actā significat sensib⁹ particularib⁹. Lux de q̄ est? So. Lux est formal'r de seipsa: inquātū est color corpor celestis t ignis. et finaliter est īstrumētū dīe. ¶Lux ārē ē? So. Lux ita ē p colorē sicut hō ē hō p humanitatē t alb⁹ p albedinē. Et vade ad ru. afidictā. ¶In inferno ē lux? So. In īferno est lux: vt dīa instīm hēat cū q̄ ōsidere possit oculis turpes figuras q̄ in hac vita p pcīm videre desiderabāt pulchras figuras / t illa lux est cā tenebrar oculis q̄ nō hēbunt appetitū vidēdi turpes figuras.

¶De.q.vmbre. lxiij.

VMbra q̄d est? So. Umbra ē color ꝓfusus de aq̄ t terra l absentia lucis. Et vade ad ru. antedictā. ¶Umbra de q̄ est? So. Umbra est de priuatiōe lucis t de grossis vaporib⁹: q̄ per aerē nō sunt depurati: q̄ in tpis suū colorē ōsidere nō pōt. ¶Si vmbra nō eēt q̄d seq̄ret? Sol. Si vmbra nō eēt absentia lucis nihil eēt. ¶Supra lunā est vmbra? Sol. Si supra lunā eēt vmbra: sol nō daret suā sil'itudinē venerī / nec venus mercurio / nec mercuri⁹ lune / nec ignis īfluētiā solis reciperet. ¶De.q.linee. lxiiij.

LInea q̄d ē? So. Vade ad ru. afidictā. ¶Linea est fosa ghalis? So. Si linea nō eēt fosa gñal: ꝓme fosse nō hērent ꝓcreta: ī q̄b⁹ eēnt sustētate. ¶Linea de q̄ ē? So. Linea ē de se ipa ī sua ꝓpositate / t ē de ptib⁹ pīctualib⁹: q̄ sunt supra se: ex q̄b⁹ ꝓposita est / t est mā partiū q̄ sunt in īferioribus: q̄ sunt de sua spē. ¶Linea ē in corpe spico? So. In oī corpore in quo sit longum amplum et ꝓfundum: oportet esse lineam.

¶De.q.punctualitatis. lxv.

PUnctualitas q̄d est? So. Punctualitas ē illa fosa: rōe cui⁹ pīct⁹ est indiuisibilis. ¶Punctualitas de q̄ est? So. Punctualitas ē ex pīctis simplicib⁹ īdiuisibilib⁹. ¶Cū linea sit ex pīctis / t pūcta sint īdiuisibilia: quō est linea diuisibilis? So. Dis linea q̄ ē ex punctis ē ꝓposita t oīe ꝓpositū est diuisibile. ¶Cū punctus sit indiuisibilis quō ꝓt ex vn⁹ pīct⁹ ī alio? So. Vade ad ru. afidictā.

¶De.q. superficiei. lxvi.

SUpficies q̄d est? So. Supficies ē illa fosa: cui q̄ corp⁹ indutū ē nātr colore. ¶Supficies de q̄ est? So. Vade ad ru. afidictā. ¶Supficies ārē ē? So. Supficies ē vt corp⁹ terminari possit: t ꝙ sit visibile t palpabile. ¶In puncto indiuisibili est supficies? Sol. Sicut dīs pīct⁹ indiuisibilis ē ps corpis diuisibilis: ita supficies indiuisibilis in pīctū indiuisibili sustētata ē pars supficiei diuisibilis.

¶De.q.figure. lxvij.

FIgura q̄d est? So. Figura est similitudo fose extēsa ī colore: q̄ supficie extēdit. ¶Figura de q̄ est? So. Vade ad rub. afidictā. ¶Figura claui ē creatura? So. Si figura claui creatura nō eēt: visibilitas t imagīabilitas dīa ui creature nō eēnt. ¶Figura claui afī clau⁹ sit vbi ē? So. Figure ptículares sunt in potētia ī vl'i figura: afī sint sua ꝓpria subiecta. ¶De.q.rectitudinis. lxvij.

REctitudo q̄d est? So. Rectitudo ē illa fosa: rōne cui⁹ linee sunt recte. ¶Rectitu⁹ de q̄ ē? So. Vade ad ru. afidictā. ¶Quare sunt sex rectitudies t nō plres neq⁹ pauciores? So. Sine sex rectitudinib⁹ ī nullo corpe eēt cētrū nec supficies / t idē si eēnt plres q̄ sex rectitudies. ¶Firmamētū hȝ sex rectitudies? So. Ut firmamētū ē corp⁹ supīm: vltra qō nō est corp⁹ nāle: nō hȝ supra se rectitudines: t qr ītra ptinet corp⁹ gñale ꝓfusum et spicū qō est de saturno vsq⁹ ad cētrū terre sunt in illo corpe sex rectitudines.

¶De.q.masculinitatis. lxix.

MAsculinitas q̄d est? So. Masculinitas est illa eēntia p quā sunt plres masculi. ¶Masculinitas de q̄ est? So. Vade ad ru. afidictā. ¶Masculinitas ārē ē? So. Si masculinitas nō esset in subīs nālib⁹ gñatio nō eēt. ¶Masculinitas arietis ē sibi ꝓpa q̄litas aut appropriata? Sol. Sicut calor ē aeri q̄litas appropriata: qr est instīm calefaciēdi: ita masculinitas est arieti appropriata: qr est instīm mouendi virtutē masculinitatis in masculis. ¶De.q.femineitatis. lxx.

HEmineitas q̄d est? So. Femineitas est illa fo'a q̄ est cā passiuaꝝ ipressionū. ¶ Femineitas de q̄ est? So. Vade ad ru. afidictā. ¶ Lfe ēs sigillū imprimit in cera sunt femininc aut masculine? So. Ita se hꝫ sigillū ad ceram est masculinitate arietis geminis leonis aliorꝫ corporꝫ celestiū masculorꝫ formarū actiuaꝝ eloꝝ: sicut potētia se hꝫ ad obm gall⁹ ad gallinā. ¶ Gall⁹ postꝫ est masculus q̄re generat gallinā? So. Sicut aries gallū iuuat ad gñandū gallū p masculinitatē. ita taur⁹ gallū iuuat ad gñandū gallinam per femineitatem.

¶ De. q. membrositatis. lxxj.

QEmbrositas q̄d est? So. Mēbrositas est illa fo'a q̄ est eēn⁹ membroꝝ nāliū. ¶ Mēbrositas de q̄ est? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Mēbrositas q̄re ē? So. Mēbrositas ē vt fo'e nāles hēant mēbra cū q̄b⁹ nāliter agere possint. ¶ Jn substantia angelorum sunt mēbra? Solutio. Dixit ray. q̄ quereret illud i arbore angelicali.

¶ De. q. instrumentalitatis. lxxij.

INstrumētalitas q̄d ē? So. Jnstrumētalitas ē illa fo'a q̄ suptor ē q̄ membrositas: sicut vbū q̄ est magis ꝓpe manifestatū locutū q̄ lingua/et flos est magis prope fructū q̄ ram⁹/ꝛ motus q̄ est magis ꝓpe clauū q̄ martellus q̄ ipsum mouet. Et vade ad ru. añdictā. Jnter instrm ꝛ mēbrum est differentia? Sol'. Jnstrumentum ꝛ membrū sunt ita prope in specie sicut figura ꝛ superficies i corpore. ¶ Mēbrū pōt esse instrumētū? So. Jn pomerio ram⁹ est instrm brāche ꝛ floris/ et flos ē instrm rami ꝛ pomi. ¶ Martell⁹ cū q̄ faber clauū facit: ē mēbrū aut instrm? So. Martell⁹ est mēbrū fabrile/ ꝛ ē instrꝫ fabri: sicut lingua: que est mēbrū loquele/ ꝛ est instrumentum loquentis.

¶ De. q. nutrimenti. lxxiij.

NAtrimētū nāle q̄d est? So. Nutrimētū nāle est illa fo'a ꝑ quā viuit hūidū radicale. Nutrimētum nāle de q̄ est? So. Vade ad rub. añdictā. ¶ Nutrimētū morale q̄d est? So. Nutrimentū morale est antiqua consuetudo. ¶ Nutrimentū morale de quo est? Sold. Nutrimentum morale est ex actibus potentiarum ar. moralis.

¶ De. q. impressionis. lxxiiij.

IMpressio q̄d ē? So. Jmpssio ē figura causet effect⁹ ¶ Jmpssio de q̄ ē? So. Vade ad rub. afidictam. ¶ Orta impssiōis nālis ꝛ artificiāl quō ē? So. ibidē. ¶ Flos quō iprimit suū odorē i aere? So. Sicut mā pāis quē hō cōedit ē ipressio p trāsmutatiōez i māz vegetatiuet sensitiue: ita odor floris p trāsmutatiōez i pressus ē in aere. ¶ De. q. isertiōis. lxxv.

INsertio q̄d est? So. Vade ad rub. afidictā. ¶ Jnsertio q̄re est? Sol'. ibidē. ¶ Quare insertio piri fieri ꝓt in pomerio ꝛ nō in ficulnea? So. Scōz q̄ spēs plātarū sunt ꝓpinque ꝛ ꝓcordātes i nā pōt eē iserte q̄dā i alijs. ¶ Ignis pōt eē in aqua īsert⁹? So. Si ignis posset esse in aqua insert⁹ in illa insertione possent ignis et aqua maiorem hꝛe cōcordātiam q̄ ꝛrietatē. Et in hoc passu cognoscit q̄re insertio piri fieri nō potest in ficulnea.

¶ De. q. perfeitatis. lxxvj.

PErfeitas q̄d ē? So. Vade ad ru. añdictaz. ¶ Perfeitas q̄re est? So. Perfeitas ē p fo'am ꝛ per māz i;reb⁹ nālib⁹: ꝛ ī deo est p formā tātū modo. ꝛ pfeitas ē vt fines rez i ipa sint sustētate. ¶ Perfeitas de q̄ ē? So. Perfeitas est de fo'a ꝛ materia: ꝛ ē de fine illaꝝ. ¶ Ignis est p scipm simpliciter hō q̄d est? So. Vade ad rub. antedictam.

¶ De. q. indiuiduitatis. lxxvij.

INdiuiduitas q̄d est? So. Jndiuiduitas est fo'a gñalis q̄ est rōt cā idiuiduis spālib⁹. ¶ Jndiuiduitas q̄re ē? So. Jndīduitas ē vt eeno plā eē possent. ¶ Jndīduitas de q̄ ē? So. Jta est indiuiduitas martini ꝛ sui filij pomerij eq̄ ꝛ gruis ex indīduitate gñali: sicut ē color martini ꝛ filij sui pomerij eq̄ ꝛ gruis ex colore gñali. Et vade ad ru. antedictā. ¶ Quare vnitas ꝛ pluralitas sunt eq̄liter cause indīduitatis? So. Pluralitas pris ꝛ filij ꝛ vnitas quā habēt in spirado sctm spm̄ sunt rōnes p q̄s in creaturis plalitas ꝛ vnitas sunt eq̄r cause idiuiduitat⁹. Et i hoc passu multū est de theologia ꝛ pbia.

¶ De. q. attractionis. lxxviij.

Questiones centum formarum.

Attractio qd ē? So. Attractio ē id p qđvnū hūiduz radicale ad se attrahit de aº hūido radicali hūidū nutrimētale. ¶ Attractio quō est? Sol. Vade ad ru. añdictā. Adamas cū q attrahit ad se ferrū? So. Sicut potētia vi sua ad se attrahit visibilitatē colozis: ita magna terrestreitas adamātī ad se attrahit terrestreitatē ferri. ¶ Cū quo semē ad se attrahit multiplicationē sue spēi? Sol. Vade vtō. ¶ De.q.necessitatis. lxxix.

Necessitas qd est? So. Necessitas est illa fofa: rōne cui? ex impossibili seqtur sūm ꝟrūm possibile. sicut si est impossibile: ꝙ totuz sit minus ꝙ sua pars: oportet ꝙ totum sit maius ꝙ sua ps. ¶ Spēs necessitatis qt sunt? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Ex duab? spēbus necessitatis q est magis necessaria? Sol. Illa suba q est in instāti fin cursum nāle3 est magis necessaria ꝙ illa: q ē p successionē. t idē de suba: q est supza cursuz nālem: vt de? sit finis oim entiū. ¶ Si necessitas nō eēt: qd seqret? So. Si necessitas nihil esset: oē qđ est: esset p cōtingentiā: t deus nihil eēt/ t oē qđ est ipossi^{e}: eēt possi^{e} t ecō uerso. Et i h̄ passu ē significatū deū eē de necessitate/ t ip̄m eē vnū in trinitate pso-nar. ¶ De.q.contingentie. lxxx.

Contingentia qd est? So. Cōtingētia est illud p quod q̄dā fines alios deuiāt ex eox ꝓfitis. Et vade ad ru. añdictam. ¶ Cōtingētia de quo est? So. Contingentia est ex finib? ꝟrūs: quoꝝ quidā alijs suas necessitates impediūt. ¶ Contingentia q̄re est? So. Cōtingētia ē: qz p̄ncipiū nō potest habere medium ꝓpziū nec nāle: p qđ possit transire ad suū finē necessariū. ¶ Si cōtingentia nihil esset: qd seqret? Sol. Si ꝓtingētia nihil esset: null? hō libertatē haberet. t asinus ſp clamaret de necessitate/ nec capza timoze h̄ēret de lupo/ t gelu ſp amigdala cōbureret. ¶ De.q.perfectionis. lxxxi.

Perfectio quid ē? Sol. Perfctio est illud instās in quo successio habet quietez. ¶ Perfectio de quo ē? So. Sicut possi^{e} est de h̄: qđ nō pticipat cū ipossi^{e}: ita pfectio ē de hoc qđ nō pticipat cū defectu. ¶ Perfectio cū q est? Sol. Perfectio ē cū actib? fofaꝝ nāliū et cum illaꝝ sūlitudinib? moralib?. ¶ Perfectio q̄re ē? So. Perfectio ē vt fit ꝺes in existere t agere. Et vade ad ru. añdictaz.

¶ De.q.imperfectionis. lxxxii.

Imperfectio qd ē? So. Imperfectio ē ex pfectionis ꝑuatiōe/ t ita est sub ꝟriū: sicut malū ꝟriū ē bōi t caloꝝ frigiditatis t nigredo albedinis. ¶ Imperfectio ē creatura? So. Imperfectio est creatura in opib? naturalibus. Et vade ad ru. añdictā/ t non est creatura in operib? moralib?. Et vade ad ar. moralez vitiosam. ¶ Imꝑfectio ē forma gñalis? So. Si imperfectio nō eēt forma gñalis: successio pfectionis nihil esset. ¶ Perfectio t imperfectio h̄nt aliquā ꝯcordātiā? So. In operib? nālib? sunt imperfectiones ūtra pfectionē: sīc cāe scōarie ꝓmaꝝ.

¶ De.q.vite. lxxxiii.

Vita qd ē? So. Vita ē illa forma rōne cui? suba viuit t sunt viui ficate. ¶ Vita nālis de quo ē? Solu. Vade ad rub. añdictā. ¶ Vita spiritualis de quo ē? So. Vade ad ar. h̄ēana lē t āgelicalē. ¶ Mors qd est? So. Mors est ita priuatio vite: sicut vita est illud qđ cum morte non participat.

¶ De.q.coloris. lxxxiiii.

Color qd est? So. Color ē illa forma: rōne cui? suba corpalis ē colozata. ¶ Color est visibil? Sol. Color inquātū ē forma in abstracto non est visibilis: ꝟz ita est instm suba visibili q est visa cū spāli colore: sicut sapoz gñalis est instm suba gustabili cuz spāli sapore. ¶ Color de q ē? So. Color ē de seipsa inquātū sua spēs. t ē de plurib? colozatis q̄ non sunt de sua spē t q̄ p ipsum colozem sunt visibilia. ¶ Color q̄re est? So. Vade ad rubzi. antedictā. ¶ De.q.soni. lxxxv.

Sonus qd est? So°. Son? est illa forma: rōne cuius aures sunt instrumēta ad audiēdū. Et i h̄ passu multū est de ꝓbia. ¶ Son? de q ē? So. Sonus ē de seipso simpliciter. t son? q auditur aut q dispositi? ē ad audiendum: est pars soni gñalis: q̄ quidē ps ē instrumentū speciale audit?. ¶ Audire est de sono? So. Inquātū potētia sensitiua extracta

est de elemētatiua p creationē: est audire de sono.ſz inquātū potētia elatiua t sensitiua sunt spēs differentes:audire nō est de sono materialiter: sed est inſtm qđ audiatur. ¶ Son⁹ ḡre est?So. Istud ḡrat a tonitruo in ru. antedicta.

¶ De.q.odoris. lxxxvj.

Odor đd est?Solu.Odor est obm odorā di:vt odoratus sentiat.Et vade ad ru.añdictā. ¶ Odor est de essentia sensus odorat⁹?So°.Ita sunt differētes p essentiā odor t odoratiuitas sicut vegetatio t sensitiuitas. ¶ Odor de quo est?So.Odor rose est de suis vaporibus/t odoratiu⁹ est de sensu:qui vapores rose in suā odorabilitatē cōuertit. ¶ Si sensus nō esset:rosa esset odorabilis? So. Due sunt odorabilitates.vna est illa:q̄ ē intra sensum/t q̄ de sua ē cēntia:alia est illa:que est extra sensum:que est odorabilitas gñalis.rōne cui⁹ est spālis odorabilitas ī rosa/in lilio /ī sulphure/t ī alijs substātijs odorabilib⁹.Et iste gñalis odor extract⁹ ē de ar.elali p creationē.sicut de⁹ đ de die nāli cū sole diē traxit artificialem.

¶ De.q.saporis. lxxxvij.

Sapor đd est?So°.Sapor est illa forma:ratiōe cui⁹ aialia delectātur in cōedere et bibere. ¶ Sapor de q̄ ē?So.Sapor ē de ar.elali.Et vade ad ru.añdictā. ¶ Cum sapor sit de ar.elali:ignis hz sapor ē ī calefaciēdo aquā? So.Sapor gñalis ita est ex elis sicut color/t sicut color exit in elatū de potētia in actū:ita sapor exit in sensitiua de vegetatiua de potētia in actū.Et q⁹ aqua in olla calefacta nō ē in suba vegetata nec sensata:ignis licet sapor de ipso sit māliter instrumētū:nō hz cū q̄ saporē sentire possit: q̄ in ipso inquātū spēs semp ē in potētia. ¶ Amaritudo ē de sapore?So.Ita carne putrida q̄ dat amaritudinē sensitiue hominis:q̄ ipa⁹ gustat:inuenit ymis saporē delectabilē. ¶ De.q.sensus. lxxxviij.

Sentire đd ē?So.Vade ad ar.sensualē. ¶ Sentire de quo est?Solu.Scōm formā gñalē ita ē sentire potētia ar.el'al' māliter:q̄ exit t nascit ī ar.sensuali.sicut vita īstrumētal' olee inserte ī oleastro de vegetatiua oleastri.Et vade ad ru.añdictā. ¶ Tact⁹ đ ē p sentire:q̄re ē?So.Tactus ē p suā ꝓpriā speciē formaliter: t est finaliter:vt aialia placitū habeāt in tā gēdo:vt suas spēs possint cōseruare.Et vade ad ru.añdictā. ¶ Cū carbo ignis tāgit manū:q̄re man⁹ sentit dolorē?So.Ita discōuenit tactus subē el'ali non vegetatēt subē sensate:q̄ ē sine vegetatiōe:sic̄ ꝓuenit tactus el'ato sensato cū vegetatione. ¶ De.q.conceptiōis. lxxxix.

Onceptio đd est? So . Cōceptio est illa forma gñalis: rōne cuius forme passiue ꝓcipiūt nouas formas actiuas. ¶ Cōceptio de q̄ ē? So.Vade ad ru.añdictā. ¶ Cōceptio q̄re ē?So. Cōceptio ē vt sit mānifestatio actuū formarū sensib⁹ ꝓticularib⁹ t imagiatiōi t potētijs aie rōnal'. ¶ Cōceptio quā affatus mānifestat de q̄ ē?So.Ita ē ꝓceptio quaz affat⁹ mānifestat ex īstictib⁹ t appetitib⁹ nālib⁹ exitis de sensitiua ī imagiatiua:sic̄ sunt appetit⁹ t īstict⁹ nāles de el'tiua exiti et nati ī vegetatiua plātaz t ī sensitiua aialiū. Et ī hoc passu cognoscit: q̄re femina q̄ puerū ꝓcipit:ip⁹imit ī illo aliquā sīlitudinez obi:qđ imagiatur. Et idē est de masculo.

¶ De.q.dormitionis. xc.

Ormitio đd ē?So°.Dormitio est illa forma: rōne cui⁹ forme q̄ laborauerūt:appetitū habēt q̄escēdi. ¶ Dormire de q̄ ē?So°.Dormire est ex p̄paratiōe:q̄ p̄parat t disponit māz vt sint act⁹ formaz nāliū.Et vade ad rub. añdictā. ¶ Quare null⁹ hō viuere posset sine dormire?So.Si equ⁹ đ currit nō desceret postmodū alia vice currere nō posset. ¶ Quare hoīes q̄ sunt īebriati:maiorē hn̄t appetitū dormiēdi ꝙ alij? So. Quia vinum multū ē vaporati⁹:subito ascēdere facit vapores vētris ad cerebrū q̄ claudūt imagiatiue spēs q̄s de sensu accipit. q̄ sīlitudines nō hz cū q̄b⁹ satisfaciat potētijs aie rōnal'. ¶ De.q.vigilatiōis. xci.

Vigilare đd ē?So. Vigilare est successio spērū fantasticaz motaz de sensu per imagiatiuam vsq̄ ad potētias aie rōnatiue. ¶ Vigilare de q̄ est?Solu.Vade ad ru. añdictam. ¶ Quare đdā hoīes vigilāt plus ꝙ alij? So. Null⁹ hō tātū dormit sicut flegmati

ticus/nec nullꝰ hō tāt̄ vigilat: sicut ille q̄ multū amat. ¶ Hō q̄ somniat: ptcipat plus cū vigilare ꝙ cū dormire? Solu. In holbꝰ q̄ somniāt vigilat plꝰ imagiatiua. ꝙ alia potētia. ¶ De.q.somniū. xcij.

SOmniare q̄d est? So°. Vade ad ru. añdictā. ¶ Somniare vñ venit ꝛ sue spēs quot sunt? So. ibidem. ¶ Quare hō plꝰ somniat ꝙ aīalia irrōnalia? So. ibidē. ¶ Quare hō melācholicus nāliter plꝰ somniat ꝙ alius hō? Solu. Nulla memoria tāt̄ū spēs retinet sicut illa q̄ est de cōplexiōe terre/ꝛ hoc est: qꝛ habet plus durabile fundamentum.

¶ De.q.gaudij. xciij.

OAudiū q̄d est? So. Gaudiū ē illa forma q̄ finē desideratū repꝛesentat. ¶ Gaudiū nāliter vbi icipit? So. Vade ad.ru. añdictā. ¶ Pomeriuz hz gaudiū/ꝛ ignis q̄ aquā calefacit? So. ibidē. ¶ Puer hz añ gaudiū ꝙ sentire, ꝙ amare? So. In pueris pꝛi° accipit imaginatio delectationē ꝙ sensum ꝙ voluntas vel intellectꝰ ꝙ imagiatiōez. ꝛ h̄ est: qꝛ infans i ꝓn° nōvit̄ moꝛalitatibꝰ anticis.

¶ De.q.tristitie. xciiij.

TRistitia q̄d ē? So. Tristitia est illa figura: q̄ ꝙditionē finis desiderati repꝛesentat. ¶ Tristitia vbi icipit nāl̄r? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Tristitia moꝛal̄ de q̄ ē? So. Tristitia moꝛalis est ex diffinitione antedicta. ¶ Quare hō melācholicꝰ nāl̄r ē magis tristꝫ ꝙ aliꝰ hō? So. Nullū enim ē ita remotū a saturno sicut terra. nec aliqs plāeta ē ita ꝓpe saturnū sicut iupiter. Et vade ad ru. añdictā. ¶ De.q.sanitatis xcv.

SAnitas q̄d est? So°. Sanitas est ꝓportio ptiū cōiunctarū in subā el̄ata cū maiori ꝯcordā ꝙ ꝓtetate. ¶ Sanitas vbi icipit nāl̄r? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Que dꝛia ē iter sanitatē nāl̄ē sanitatē moꝛal̄? So. Sānitas nālis ē ꝙ formā/ꝛ moꝛal̄ ꝙ finē. rōne cuiꝰ sanitat̄ nālis sunt medici. ¶ Quare hoies saniores sunt i hyeme ꝙ i estate? So. In illo tpe in q̄ fructus colligūtur fructꝰ sunt magis nociui ꝙ in alio tpe. ꝛ h̄ apparet i gallina; q̄ magꝭ tenera ē ꝛ magis sapida: si mortua sit ꝙ duodecim hoꝛas ꝙ ꝙ vnā.

¶ De.q.infirmitatis. xcvj.

INfirmitas q̄d est? So°. Infirmitas est illa forma: q̄ requirit ꝓtiā diffinitionem sanitatis. ¶ Infirmitas ꝙre ē? So. Infirmitas ē: qꝛ sanitas nō est. ¶ Corpꝰ hois pōt ee inter sanitatē ꝛ ifirmitatē? So. Si corpꝰ aiarū posset esse inter sanitatē ꝛ ifirmitatē: nō esset in illo medio subm nālibꝰ ꝓtetatibus ꝛ esset incoꝛruptibile. Et vade ad ru. añdictam. ¶ Infirmitas moꝛal̄ de q̄ ē? So. Ista q̄stio fiat gule ensi malo medico ꝛ pulchre femine. ¶ De.q.industrie. xcvij.

INdustria q̄d ē? So. Industria est illa forma gñal̄: rōne cuiꝰ plāte ꝛ aīalia hfit modū viuēdi. Et vade ad ru. añdictā. ¶ Modꝰ vbi incipit nāl̄r? So. ibidē. ¶ Modꝰ moꝛalis q̄d ē? Sol. Modꝰ moꝛal̄ ē figura modi aut industrie nālis. ¶ Linea q̄ discretionē non hz nec oculos: qūo ascēdit ꝙ aꝛboꝛez/ꝛ q̄ꝛe tenet folia recta i rectitudie bnāhe/ꝛ cū ipāz tāgit: q̄ꝛe ipsa replicat? So. Ex industria generali descēdūt industrie speciales.

¶ De.q.substantie. xcviij.

SUbstātia q̄d ē? So°. Suba ē ille ens: q̄s ꝓꝛie ꝙ se stat: sine q̄ nulli accns pōt ee? ¶ Suba naturalis vbi incipit/ꝛ de q̄ incipit? So°. Vade ad ru. añdictā. ¶ Suba qūo ē sub accntibus? So. Bonitas subalis q̄ dat suā similitudinē magnitudini subali ē ꝙ accns sub similitudie quā dat. ¶ Suba q̄ꝛe ē? Solu. Suba ē ꝙ seipāz formal̄r ꝛ final̄r: vt forme substātiales ꝛ accntales habeāt subm: i q̄ possint esse/ꝛ de quo possint agere.

¶ De.q.essentie. xcix.

ESsentia q̄d est? So. Essentia est illa forma: rōne cuiꝰ ee sustētatū ē i ꝯcreto subali aut accntali. q̄s siq̄dē ee cū illo ꝯcreto ꝓuenit̄ ꝙ existere et agere ꝛ actꝰ eēntie remanet cū illo sustēta tus ꝛ cū essentia habēs vnā ꝛ eā dē nām. ꝛ in hoc passu ē multū de pbia. ¶ Essentia qūo ē supra subāz? So. Vade ad ru. añdictā. ¶ Partes ꝓpe ꝛ ꝓncipales eēntie q̄ sunt? So. Aīa rōnal̄ ꝛ coꝛpꝰ cū ipsa ꝯiunctū ꝓꝛie sunt ptes hūanitat̄/ꝛ simplex bōificās bōificabile ꝛ bōificare sunt ptes bōitatis. ¶ Essentia de quo ē? So°. Una

essentia est gñalis ꝛ cōis:q̄ est ex pluribus essentijs.sicut hūanitas q̄ est de bonitate magnitudinis ꝛ ceteris formis hūanalibus. sunt alie essentie spāles:que sunt sub illa ēntia gñali ꝛ sunt de illa.sicut ēntia anime rationalis ꝛ ēntia corpis hūani.

¶De.q.entis. c.

¶Vlas q̄d est?So.Ens est gen⁹ qđ ē supra oē qđ ē de nā subāli ꝛ accidentali.¶Ens quo est forma gñalis?So.Vade ad ru.afidictā.¶Qui ꝓsiderat ens : ꝓsiderat afi accfis ꝝ subāz? So.Figure accfitales sunt fenestre entis substātialis.¶Ens quo est inuestigabile ꝛ tractabile?So.Vade ad ru.vt supra.

¶De.q. applicationis ꝛ practice cētū formaꝝ:que sunt in fine ar.sensualis.

¶In hoc passu dabim⁹ doctrinam ad faciēdū q̄stiones de ar.sensuali p.c.formas/ et ad soluendū illas questiōes.Et fm mo:dū quē tenebim⁹ de.c.formis i ar.sensuali:teneri potest in alijs ar.¶Potētia sensitiua p quā nām ē vna/ꝛ est de plib⁹ reb⁹?So.Vade ad ru. afidictā pa.pīmo.¶Querit vtrū petr⁹ filius martini posset eē ille:qui ē/ꝛ ꝙ martinus nūq̄ fuisset/ꝛ ꝙ petr⁹ fuisset filius guillelmi?So.Scōm nām vnitatis nūeralis petr⁹ nō posset esse ille q̄ est fi martin⁹ nō eēt petro exīte filio guillelmi:q: si esse posset:tota pl'alitas el'atiōis vegetatiōis ꝛ sensualitatis posset ita cōuenire cūvno sicut cū alio.¶Sensus cōis est simplex aut compositꝰ?Sol.Simplex est fm naturaz vnitatis ar.sensualis:cōpositus est fm ꝙ ar.sensualis est ex pluribus causis. videlicet de el'atiua vegetatiua ꝛ sensitiua.Et vade ad ru.vtš.ad.iij.par.¶Visus ē simplex potētia aut ꝓposita. So.Ex ꝙ oē pticulare sit ex illa nā:ex q̄ ē sufficiuer sale.ꝙ si nō eēt:nō esset pars illi⁹.¶Sēsus cōis est ex forma ꝛ materia:aut exvna tātūmō?So.Sine forma ꝛ mā ar.sensualis esse nō posset: qm̄ nō hēret de quo eēt. Vt vade vtš. ad.iij.pa.¶Forma ꝛ materia sensus cōis q̄ sunt?Sol. El'atiuitas vegetatiuitas sensitiuitas p nām compositionis ꝛ simplicitatis sunt forme sensus cōis/ et elementabilitas vegetabilitas et sensibilitas sunt materie sensus cōmunis fm naturā simplicitatis ꝛ cōpositionis.¶Sēsus cōis est de gñibus ꝛ speciebus? Sol.Vade vtš.ad.iiij.pa.¶Videre per quā naturā multiplicat species?Sol.De natura totius sunt nature ptiū.¶Partes sensus cōis que sunt intra/ꝛ q̄ sunt extra? So.Visibilitas que est de ēntia sensus cōis est ps : q̄ est intra sensum/ ꝛ visibilitas lapidis pomi flamme ꝛ ignis est pars: que est extra. Et vade vtš.ad.v.pa.¶Partes que sunt intra ꝛ extra sensum cōem:quō pticipāt? So.Sensus pticulares sunt extremitates sensus cōis: que cū obīs extra pticipāt: sicut visibilitas cum colore obi: qđ accipit.ꝛ idē est de auditiuitate: que cū sono pticipat.ꝛ sic de alijs suo modo.¶Sensus cōis quō est ex formis abstractis? So.ibidem ad.vj.para.¶Sēsus particulares quō sunt ex cōcretis:sicut visus:qui est ex visitiuo visibili ꝛ videre?So.ibidem.¶Potētia sensitiua quō est subiecta gñationi ꝛ corruptioni? Sol.ibidē ad. vij.pa.¶Ex corruptione sensitiue martini sequit aliqua gñatio? So. Ex corruptiōe herbe quā equ⁹ comedit:sequit gñatio carnis.ꝛ ex corruptione carnis quā canis cōedit : sequit gñatio alteri⁹ carnis.¶Grossitudo ꝛ gracilitas sunt forme sensus cōis? So.ibidem ad.viij.pa.¶Quare nātr q̄dā hoies magis sunt subtiles ꝝ alij? Solu. Scōm ꝙ materia sensus cōis martini est sub magis subtili forma ꝝ materia guillelmi: pōt meli⁹ imaginatio martini attingere sīlitudines multiplicatas p sensus pticulares ꝝ imaginatio guillelmi.¶Sēsus cōis p quā naturā est pōderosus?So.ibidē ad.ix.pa.¶Quare visus est magis leuis ꝝ auditus? Sol.Visus est maxime p cōplexionē aeris ꝝ p aliā cōplexionē. ꝛ auditus est p cōplexionē terre.¶Cōplemētū sensus cōis de quo est? So.ibidem ad.x.par.¶Oculi hoīs ceci sunt vacui? Sol.Non sunt vacui de actibus potētie el'atiue ꝛ vegetatiue. sed vacui sunt actibus sensitiue.¶In sensitiua quare oportet esse sensum cōem?So.ibidē ad.xi.pa.¶In substātia sensata quomodo sunt quedā extēsitates in alijs? Solu.ibidem ad.xij.pa.¶Sēsus cōis quare est ꝛ mō:

uet sensus particulares? Solu. ibidez ad xiij. par. ¶ Sēsus cōis est mollis aut durus? So. ibidē ad. xiiij. par. ¶ Quare potētia visiua maiorē concordantiā hz cum mollitie ꝛ auditiua cū duritie? So. Ex obuiatōe ꝓcutōe siccoꝝ corpoꝝ exit magn⁹ son⁹. ꝛ mollities ꝛ diaphanitas cōcordātiam habent cū hūiditate. ¶ In sensitiua sunt mēsure? So. Vade vtō. ad. xv. pa. ¶ Quare potētia visiua attingit obiectū magis remotū ꝙ auditiua? Solu. Quia ignis ꝛ aer sunt de magis subtili mā ꝙ aqua ꝛ terra: ꝛ ē eoꝝ virt⁹ magis extēsiua ꝙ virtus aque et terre. ¶ Potentie obiecta ꝛ actus sensitiue quales sunt? So. Vade vtō. ad. xvj. par. ¶ In sensu quarevna potētia est ex plurib⁹ / ꝛ vnū obiectum ex pluribus / ꝛ vn⁹ actus ex plurib⁹? So. Sēsus est vnus ꝓ sensitiuam que est vna / ꝛ ē ex ꝑtibus: qz arbor sensualis ē ex ꝑtibus. ¶ Sensus cōis est ex prioritate secūdioritate ꝛ tertioritate licz in q̄rtū nūerū nō trāseat? Solu. ibidē ad. xvij. pa. ¶ In sensu que sunt forme: q̄ sunt ꝓme / ꝛ q̄ sunt ille: que sunt vltime / ꝛ que sunt ille: q̄ sunt in medio? So. ibidē. ¶ Sēsus q̄o est increscere ꝛ diminuere? So. ibidē ad. xvij. par. ¶ Cum sensus incipit decrescere: icipit decrementū virtutis sensus? So. Durāte humido nutrimētali: durat hūidum radicale. Et ī hoc passu multū ē de ꝑtia. quoniā fm ꝙ elatiua ꝛ vegetatiua dispositē sunt ꝙ sint materie sensitie: atrahit sensitiua ex ipīs suā virtutē de potētia ī actu: vt viuat. sicut flamma ignis que calefacit aquā: que calorē qui est ī aqua ī potētia: facit esse in actu: vt sentiat. ¶ Dispositio proprietas ꝛ ꝓportio q̄o sunt forme sensus? So. Vade vtō. ad. xix. pa. ¶ Sensitiua leonis mortui ī q̄ mō ē sustētata? So. Aqua q̄ exit de mari ī vaporib⁹ ꝛ ī pluuia ꝛ cadit ī terrā: vadit cū fontibus in mari. ꝛ nūerus salsedinis aq̄ maris ꝓdit īsiero dulcis saporis aq̄ pluuialis. Et in hoc passu cognoscit: ꝙ aq̄ fontis magis naturalē habet saporem ꝙ aqua sisterne / ꝛ est magis sana. ¶ Sensus quomodo est cōditionatus / ꝛ quomodo habet iclinationem ad obiectum? So. Vade vt supra ad xx. para. ¶ Un⁹ sensus quomodo indiuiduatus est ex alio sensu? So. Sub tali cōditione se cōicāt elemētatiua ꝛ vegetatiua sensitiue: ꝙ eoꝝ nature sint obiectate differētijs specierū sentiēdi. ¶ In sensitiua quō est ordo ꝛ opatio? So. Vade vtō. ad. xxj. pa. ¶ Sensus quō est subīm influētie ꝛ refluentie sentiendi? Solu. ibidem ad. xxij. pa. ¶ Arbor elemētalis ꝛ vegetalis influit aliquam virtutē in actibus sensuū particulariū? So. Nullū humidū radicale viuit sine humido nutrimētali. ¶ Productio origo ꝛ exit⁹ quō sunt forme sensus? So. Vade vtō. ad. xxiij. para. ¶ Quare in gustu nō est tantū de multiplicatione specieꝝ: sicut in visu? So. Productio que est ꝑ gustū: est magis ꝓpria ꝛ magis naturalis formis natis ꝛ exitis: ꝙ ꝓductio q̄ est ꝑ visum. ꝛ de hoc experientiā habem⁹: inquātū aīal viuere pōt sine visu ꝛ sine gustu nō. ꝛ in hoc passu cognoscitur ꝙ hoc ꝙ natura facere pōt cū paucis spēbus: nō habet appetitū: ꝙ hoc faciat cū pluribus. ꝛ cū illud qō facere non pōt cū paucis spēbus appetit: ꝙ illud faciat cū plurib⁹. ¶ Separabilitas ꝛ inseparabilitas quō sunt forme sensus? So. ibidē ad. xxiiij. pa. ¶ Ab oculis martini qui visum ꝑdidit: est sepata potētia sensitiua? So. In nullo instō sensuali sensitiua radicalr se diuidere pōt ab ar. elāli ꝛ vegetali. sed instāalr ꝑ priuatā dispositionem trīū formaꝝ. vz vegetatiue elatiue ꝛ sensitiue. a q̄bus sepatus est ordo organi sensati. Et hoc apparet ī figura instri artificialis. sicut ioculatoꝝ qui manifeste nō ponit notā: quā hz in suo corde: cum viella. que tēperata nō est nec dispositā ad sonandū. ¶ Possibilitas ꝛ impossibilitas quō sunt forme sensus? Solu. Vade vtō. ad. xxv. pa. ¶ In sensu quō vna possibilitas est ex pluribus. ꝛ quō plures possibilitates amisse sunt ꝑ vnā simplicē impossibilitatē? So. Ex possibilitate elatiue vegetatiue ꝛ sensitiue est cōis possibilitas. rōne cui⁹ pōt eēvna arbor sensualis. Et q̄ aliquod ex nouem accidētibus gñalibus traheret a suba: impossibile esset illā substantiam esse. ¶ Suba sensata quō est ex similitudinibus? So. Vade vtō. ad. xxvj. pa. ¶ Per quam naturā sunt dissimiles

actus sensuum particularium? So. Jtavi
dit sensus cōis ex dissimilitudinib⁹ arbo
ris elementalis ⁊ vegetalis sicut ex simili
tudinibus illarum. ¶ Natura corpora-
litas ⁊ transmutatio qlio sunt forme subē
sensate? So. Vade vtš. ad. xxvj. pa. ¶ Isdo
tētia visiua ē de principijs corpalib⁹? So.
Qui de martio vnū oculū extraheret: eēt
transmutata in alio oculo natura ⁊ virt⁹
illius cū subō corporali. sine quo trāsmu-
tatio fieri non posset / nec ille ocul⁹ posset
suam virtutem multiplicare. ¶ Jnviden
do lux ⁊ vmbra qlio sunt forme sensus visi
tiui? So. Vade vtš. ad. xxviij. pa. ¶ Qua
re oculi de nocte nō vidēt. cū ita sit: q lux
sit vna de partibus suis essentialib⁹? So.
Lux que est intra in operatione poni nō
pōt: si nō hz lucē: que est extra: q̄ sit sibi in
strumentū videndi. ¶ Sensus qlio est pun
ctualis / ⁊ qlio est de lineis ⁊ de natura su-
perficici constitutus? Solu. Vade vtš. ad
xxix. pa. ¶ Auditui ē superficies necessa
ria? So. Si superficies nō esset in tactu: q̄
fit in aere: sonus esse non posset. ¶ Recti
tudo ⁊ figura qlio sunt principia sensus?
So. ibidem ad. xxx. par. ¶ Jn auditu est
necessaria figura? So°. Si figura nō esset
instrm auditus vocem asini ⁊ philomene
acciperet sensus auditus in eadē specie.
¶ Sēsus ē de masculinitate ⁊ femineita
te? So. Vade ad. xxxj. par. ¶ Vox est ma
sculina aut feminina? So. Vox ē de essen
tia soni ⁊ act⁹ illius: ⁊ son⁹ est ex actibus
ptium femininarū ⁊ masculinarum. Et va
de vtš. ad eūdē pa. ¶ Sensus cōis p quā
naturā requirit membra ⁊ instrumēta ad
vtēdū sua virtute? So. ibidē ad. xxxij. pa.
¶ Dfia sensus est per differentiā mēbroꝝ
⁊ instrumentorum: aut est proprie per sen
sum? So. Jnquātuz sensitiua est de dfia:
hz propriam naturam sentiendi differen
ter diuersa obiecta per species. ⁊ inquan-
tum mēbra ⁊ instrumenta sunt de differē
tia: est appropriata natura sensitiue mem
brorum ⁊ instrumentoꝝ: q̄ per illam diffe
renter attingat obiecta. Et in hoc passu
multū ē de pbia. ¶ Nutrimētū ⁊ impres-
sio qlio sunt forme sensus? So. Vade vtš.
ad. xxxiij. pa. ¶ Jnsertio ⁊ pfectas sunt
ptes sensus? So°. ibidem ad. xxxiij. par.
¶ Sensitiua potest esse per seipsam hoc
quod est? So. Nulla forma que sit in alia
inserta: pōt esse per seipsam sine influētia
illius in qua inserta est. ¶ Jndiuiduitas
⁊ attractio sunt partes sensus? So. Vade
vtš. ad. xxxv. pa. ¶ Jn sensu est attractio
de passione ad actionem / ⁊ de actione ad
passionem? So. Si aer sibi calorez ignis
attraheret in illa attractione esset aer for
ma actiua ⁊ ignis passiua / ⁊ ignis calorē
suum non daret aeri. ¶ Necessitas ⁊ con
tingentia sunt forme sensus communis?
So. ibidem ad. xxxvj. par. ¶ Cecitas est
per sensitiuam / aut per elemētatiuā ⁊ ve-
getatiuā / ⁊ idē queritur de amaritudine
quam gustus sentit in pomo dulci: ⁊ sic de
alijs formis que eueniūt per ꝓtingentiaz
in alijs sensibus? So°. ibidē ad eundē. pa.
¶ Perfectio ⁊ imperfectio sunt ptes sen
sus? So. ibidem ad. xxxvij. pa. ¶ Cecitas
in sensu est ita de necessitate imperfectio
nis sicut visus de perfectione? Solu. Jn
homine muto est verbū per contingentiā
affatus ⁊ per necessitatē imperfectionis
que est causa surditiei. ⁊ in hoc passu mul
tum ē de pbia. ¶ Vita ⁊ color sunt forme
sensus cōmunis? So°. ibidem ad. xxxvij.
pa. ¶ Cum color sit obiectum visus / ⁊ vi-
sus sit de vita: est color de essentia vite sen
sualis? So. Si color esset de essentia visiti
ua: pomum quod hz colorem esset sen
satum: non est ergo color de essentia sensi
tiue. sed est instrumentuz videndi. ¶ So
nus odor ⁊ sapor sunt ptes sensitiue? So.
Partes q̄ sunt essentiales subē: sunt vnū /
partes que sunt īstrumētales: sunt aliud.
Et vade vtš. ad. xxxix. pa. ¶ Tangibili-
tas ⁊ affabilitas sunt passiones essentia-
les sensus communis? Solu. Jn omnib⁹
formis passiuis sensus communis est di-
stinctio. quoniam quedam forme sunt in-
tra que cum formis actiuis sunt de essen-
tia sensus. ⁊ forme que sunt extra sunt in-
strumenta: q̄ non sunt de sua essentia nec
de sua specie. ¶ Jn affatu est act⁹: qui sit
de essentia affatus? So. Sicut auditus ē
per tāgere: ⁊ ille tactus est in spē audit⁹:
licet non sit de essentia auditus. ita affat⁹
est per tactum: licet ille tactus non sit de
spē affatus. Et in hoc passu cognoscit: q̄

instrumenta extra nō sunt de essentijs potentiarū intra. Et vade vtō. ad. xl. pa. ¶ Vigilare ꝛ dormire sunt partes sensus communis? So. Si dormire esset pars sensus cōmunis omne corp⁹ sensatū in dormiēdo sentiret. Et si vigilatio esset pars sensus nullum corpus sensatum dormiret. ¶ Vigilare ꝛ dormire qūo sunt instā sensus cōis? Sol. ibidē ad. xlj. para. ¶ Gaudiū ꝛ tristitia sunt de essentia sensus communis? So. Exhte pipere ex elemētis per essentiam ꝛ de eorum q̄litatibus: est semp in calefacere/humefacere/ꝛ frigefacere/ꝛ in deficcare. Et qz suba sensata nō est ī eodem tempore in gaudio ꝛ in tristitia: gaudiū ꝛ tristitia nō sunt de essentia sensus: sed sunt instrumēta illi⁹. Et hec instrumēta sunt moraliter hītata ꝛ deriuata ex illis: q̄ sunt intra. q̄ sunt de essentia sensus: inquātū placitū nāle. Et ī h̄ passu multū ē de pōia: cū q̄ attīgi pōt plura secreta nālia. ¶ Horribilitas quā hīnt hoīes in vidēdo turpes figuras: p quā hīnt tristitiaz est de essentia sensus? So. Illa horribilitas q̄ est in practica: est moralis ꝛ instrumētalis/ꝛ est priuatio actus placiti naturalis q̄ est de essentia sensus. Et vade vtō. ad. xlij. pa. ¶ Sanitas ꝛ infirmitas sunt de essentia sensus? Solu. ibidem ad. xlij. pa. ¶ Cū leo sit infirm⁹ vbi ē sua sanitas? So. In aqua calida sua frigiditas est in potētia. ¶ Industria leonis ē de essentia sue sensitiue? Solu. ibidem ad. xlij. par. ¶ Industria leonis ē nālis aut moralis? So. Industria leonis: ꝛ ita de alijs aīalibus: nālis est p ēlatiuā ꝛ vegetatiuā. ꝛ est moralis p sensitiuā. q̄ quidē moralitas ē figura nālis extra q̄ est sīmilitudo p accidēs industrie sūbalis: q̄ est intra. idcirco cū leo nat⁹ est: statim hz industriā lactādi. qm̄ forma nālis q̄ est intra: mouet formā moralē accītalē q̄ est extra. ¶ Et in h̄ passu multū ē de pōia. ¶ Suba essentia ꝛ ens qūo sunt differētes in sensitiua? So. ibidē ad. xlv. pa. ¶ In q̄stionibus pegrinis qūo pōt haberi solo p centū formas? So. Sm̄ modū quē tenuimus ī applicatione formaꝝ in sensitiua: ꝛ sm̄ modum quē tenuimus in alijs q̄stionib⁹ hui⁹ ar. scīe pōt haberi mod⁹ inueniēdi veras cōclusiones questionum peregrinarū. Et va de ad rubr. antedictam.

¶ De. q. habit⁹ huius scientie.

Secūdū decē regulas tabule generalis proponimus decem facere questiones: vt cōpleamus numerum quattuor mille questionum. ꝛ q̄ cum illis cōseruetur habitus huius ar. sciētie. ¶ Vtrū hec arbor scientie sit generalis? So. Hec arbor sciētie generalis est: quia est de generalib⁹ principijs: sm̄ q̄ in suis radicib⁹ apparet. ꝛ est generalis: qz est de xvj. arboribus: que generales sunt ad omnem habitum scientie. ¶ Hec arbor q̄d est? So. Est inuentio ꝛ cōplementum gīalium theoricaꝝ ꝛ practicaꝝ: q̄ constituūt generalem habitū sciendi. ¶ Hec arbor de quo ē? So. Materialiter est de. xvj. arboribus: quas in se continet/ꝛ que sunt sue partes sm̄ q̄ in ipsa apparet. ꝛ est de generali habitu sciendi sm̄ finez. ¶ Hec arbor quare est? So. Hec arbor est formaliter: quia est de. xvj. ar. que sunt sue partes. ꝛ est finaliter: vt Raymundus qui nō habet aliquē cui posset perfecte suam generalem artem ostendere: significare valeat per hanc arbo. scientie generalē intellectum qui haberi potest per suam artem ad omnes scientias. quoniam q̄ hāc ar. potest ille generalis intellectus cognosci. Et homo qui habet intellectum fundatum humilē ꝛ legalez: poterit hanc ar. per seipsum studere ꝛ addiscere. ¶ Hec arbor quantum est magna? Solu. Vade ad folia suarum ar. ad loca de quantitate ꝛ cum illis quantitatibus poteris cognoscere: quantuz hec arbor est magna. ꝛ idē facere poteris de suis alijs predicamētis ꝛ de suis substantijs. ¶ Subiectū huius ar. scientie quod est? Solu. Subiectum huius arbo. est illud: per qō humanus intellectus acquirit vniuersalē habitū sciendi. ¶ Hec ar. in quo tēpore fuit inuenta? So. Hec ar. inuenta est in anno incarnationis domini dei nr̄i. M. ccxcv. a die sancti michaelis vsq̄ ad diem kalēdarū apr̄ilis. ¶ Hec arbor vbi est compilata? So°. Hec arbor compilata est in ciuitate Rome/ꝛ in altari beati Petri posita/ꝛ domino nostro ihesu xp̄o ꝛ domine nr̄e ange

lis ⁊ sanctis quorum corpora rome quiescunt: fuit cōmēdata. ¶ Practica discursus ⁊ applicatio huius ar. quomodo haberi potest in questionibus peregrinis? So. Vade ad. xvj. arborem questionalez. ⁊ teneas modum in soluendo questiones peregrinas: quē tenuimus i soluēdo questiones huius arboris: applicādo questiones peregrinas ad illas ar. que sunt generales terminis earum. ¶ Habitus huiꝰ scientie cum quo conseruari potest? Sol. Imaginādo frequenter ⁊ recolendo ar. speciales huius arbo. generalis conseruari potest generalis habitꝰ scientie quā homo habere potest per ipsum. Et gloria detur deo. Amen.

¶ Te fine huius arboris.

Finiuit ⁊ compleuit Raymundus hāc ar. cū iuuamine ⁊ gratia dei. quē laudauit ⁊ bñdixit: quia sibi gratiā fecit in principio in medio ⁊ in fine huius ar. ⁊ quia ipsum de labore magno liberauit. Et a deo misericordiā petijt: si in aliquo negligens fuerit in tractatu huiꝰ ar. ⁊ si in aliquo errauit in ipa: ex certa scientia nō errauit/ sed ignorāter. Et supplicat sctō patri dño Papę et suis fratribus ꝙ hūc librum gratāter accipiant/ ⁊ ipm corrigāt si in se aliquā errorē cōtineat. ⁊ ꝙ ipm approbēt ⁊ multiplicent: quoniā magnū bonum ex hoc sequi posset. Fm ꝙ in suo processu apparet. ¶ Anteꝙ Raymundus a monacho cōmeatum accepisset: diu cōsiderauit. Monachꝰ petijt a Raymundo de quo considerabat. Raymundus respondit ⁊ dixit: ꝙ ipse considerabat: ꝙ hec arbor scientie primo esset alicui sancte persone presenta: que haberet valde altum intellectum. ⁊ ꝙ ipsa p̄senta ret ipsam domino pape ⁊ dñis cardinalibus. ¶ Raymunde (dixit monachus) ⁊ quis erit illa persona? Respondit Raymūdus ⁊ dixit: ꝙ ipse speꝝ habebat: ꝙ aliquis sanctus homo tpam adhuc presentaret ad honorem dei. Cui sit laus et gloria. Amen.

Tabula arboꝝ in hoc volumine contentarum.

Arbor elemētalis. fo.ij.
Arbor vegetalis. fo.xix.
Arbor sensualis. fo.xxij.
Arbor imaginalis. fo.xxix.
Arbor hūanalis. fo.xxxiiij.
Arbor moralis. fo. xlv.
Arbor imperialis. fo.lix.
Arbor apostolicalis. fo.lxv.
Arbor celestialis. fo.lxxxv.
Arbor angelicalis. fo.xc.
Arbor eiternalis. fo.xcv.
Arbor maternalis. fo. cj.
Arbor christianalis. fo.ciiij.
Arbor diuinalis. fo.cxviij.
Arbor exēplificalis. fo.cxxx.
Arbor questionalis. fo. cliij.

¶ Finis tabule arboꝝ.

¶ Opus preclarum ⁊ valde mirabile Arbor scientie vocatū: a multū reuerēdo magistro Raymundo lullio editū: in quo omniū scientiaꝝ traditur notitia: finē optatū accepit in inclyta vrbe Lugd. opera Hilberti de villiers. Impēsis ꝛo magistri Guilhelmi huyon ⁊ Constātini fradin ibidē cōmorantes. Anno salutis Millesimo quingentesimo decimoquinto. iiij. Nonas Maij.

¶ Registrum.

a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.
x.y.z.A.B.C.D.E. Oēs sunt quaterni.